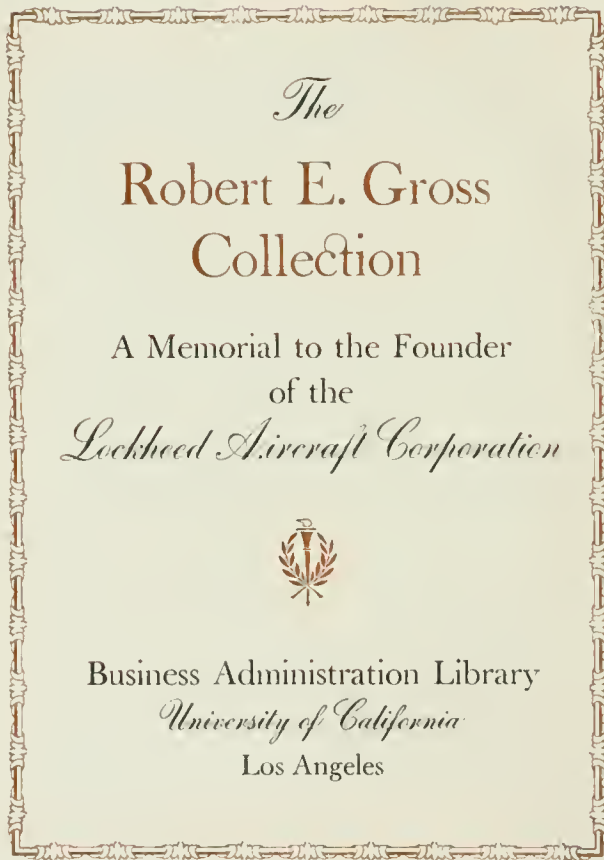




64233

cc 11 no
\$11



The
Robert E. Gross
Collection

A Memorial to the Founder
of the
Lockheed Aircraft Corporation



Business Administration Library
University of California
Los Angeles

RESOLUTIEN der Staten van Hollandt ende West-Vries-land van consideratie, ende oock voor de toekomstige tyden dienende, genomen zedert den aenvangh der bedieninge van Johan de Witt als Raedt-Pensionaris ; Beginnende met den 2. Aug. 1653 ende eyndigende met den 19. December 1668. Utrecht, W. vande Water, 1706; (IV)-828, (34)pp.; large in-4; contemp. blindtooled vellum; good copy.

Note: Resolutions of the States of Holland and West-Friesland during the government of John de Witt. Of the utmost importance for the knowledge of the interior and foreign policy of the States during this period. A. o. on Brazil, East India Company, navigation, admiralties, trade with France, England, Spain, Southern Netherlands, etc.

RESOLVED

That the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

RESOLUTIEN

der Heeren Staten van

Hollandt ende West-Vrieland

V A N

CONSIDERATIE,

Ende oock voor de

Toekomende tyden dienende,

Genomen zedert den aenvangh der bedieninge van den HEER

J O H A N D E W I T T

Als Raedt-Pensionaris van den selven Lande ;

Beginnende met den tweeden Augusti 1653. ende eyndigende met den negentienden December 1668.



Te U T R E C H T,

By **W I L L E M** vande **W A T E R**, Drucker der
Academie. MDCCVI,

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

LECTURE 10

STATISTICAL MECHANICS

ENTROPY

THE BOLTZMANN EQUATION

THE HENRI LEBESGUE THEOREM

THE BOLTZMANN EQUATION

THE HENRI LEBESGUE THEOREM

THE BOLTZMANN EQUATION

THE HENRI LEBESGUE THEOREM

A E N D E

Edele Groot Achtbare Heeren,

D E H E E R E N

B E R E N T W I L L E M

P L O O S van A M S T E L,

M^r. C O R N E L I S Q U I N T,

B O R G E M E E S T E R E N ;

E N

D E V R O E D T S C H A P D E R S T A D T

U T R E C H T.

Edele Groot Achtbare Heeren,



et is eenigen tijd geleden, dat ik door
verscheydene Liefhebber en goe-
de Vrienden verzocht en aengezet
wied, deze Resolutien der Heeren
Staten van Holland en West-Vriesland onder de
Persse te leggen, en voor de tweede reize het
licht te doen zien, als behelzende zulke heilza-
me Besluiten, dat'er geen Bibliotheken van Re-
genten in deze Republijcq behoorden te wezen,

* 2

zon-

O P D R A G T.

zonder met dezelve verciert te zijn , om zich daer van , ten nutte van 't Gemeenebest , te bedienen. Want dat de eerste Druk alleen onder de leden van die regeering uitgedeeld , en als een dierbaer Juweel in hunne Kabinetten is bewaerd geworden , en van daer nu en dan in handen van dezen of genen liefhebber gevallen , is meer als bekend ; ja om die zelve reden is het dat dit werk niet dan zeer raer , en voor eenen zwaren prijs te bekoomen was.

Hierom hebbe ik , *Ed. Groot-Achtbare Heeren* , niet kunnen van de hand wijzen weder aan den dag te brengen 't geen byna aen de vergetenheid was opgeofferd.

Uit dat zelve inzicht dan neme ik ook de vryheid dit heilzaam Werk voor de voeten van *Uwe Ed. Groot-Achtbare* neder te leggen , in volkomen vertrouwen , dat dezen mijnen arbeid niet zal mishagen , ende vrymoedigheid tengoedengeduid worden ; als voortkomende van hem , die het de allergrootste eere acht zich te mogen tekenen ,

Edele Groot-Achtbare Heeren ,

Uwen alderschuldigsten en onderdanigen Dienaar

W. vande WATER.

RESOLVTIEN

VANDE

*Heeren Staten van Hollandt
ende West-Vrieslandt,*

VAN

CONSIDERATIE,

Ende oock voor de toekomende tyden dienende,

Genomen t'sedert den dertichsten Iulij 1653.
tot den negentiende December 1668. incluys.

Saturdagh den 2 Augusti 1653.



E Raed-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gherapporteert de confideratien ende 't advis vande Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in ghevolge, ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael den dertichsten der voorlede maent op henlyuden gedecerneert, ter occasie vande Propositie by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt, den acht en twintichsten daer bevoorens ter Generaliteyt gedaen, beroerende het

*Capiteyn-
schap-Generael, &c. iegen te gaen
item, geen
besendinge
in de Steden
te admitte-
ren.*

eligeren, ofte designeren van een Capiteyn- ende Admiraal-Generael, mitsgaders het sub-stitueren van een Lieutenant in beyde de voorschreve Charges naer voorgaende resumptie van de Retro-acten daer toe dienende overleydt, ende overwoogen, wat tot conservatie vande goede eendrachtigheyt, ende Unie tusschen de Provincien onderlinge, ende speciaalick tot maintainue van de Hoogheden, Vry ende Gerechtigheden van de Provincie van Hollandt, ende West-Vrieslandt in 't particulier, van wegen haer Edele Groot Mog. in de voorschreve gelegentheydt soude kunnen ende behooren te worden gecontribueert, ende by gebracht, mitsgaders door wat wegen, ende middelen soude kunnen worden gepræcaveert, geweert, ende voorgekomen d'onheylen, ende ongelegentheden die men te ghemoet siet dat uyt de voorschreve Propositie by naeder instantien vande Heeren van Zeelandt voornoemt, immers in cas van toeval ofte gelijke inclinatie van de andere Provincien onvermydelijk souden komen te resulteren; Waer op ghedelibereert zijnde, is, conform 't voorschreve advis, goetgevonden, ende verstaen, dat op 't voorschreve subject, ende jegens de voorgeroerde Propositie van de wel-gemelte, Hee-

ren Gedeputeerden van Zeelandt voornoemt, op den name van haer Edele Groot Mog. sal werden ingesteldt een wel-geraisonneerde Deductie in krachtige, ende significante termen der selver sentiment ontrent de voor-geroerde saecke uytdruckende *mutatis mutandis* genomen uyt ghelijke Deductie by haer Edele Groot Mog. op de selve materie den vierden December des voorleden jaers gedaen concipieren, ende op den veerthienden daer aen volgende gearresteert, omme naer voorgaende approbatie van haer Ed. Groot Mog. by Missive te werden gefonden, aen de Staten van de andere Provincien, met gantsch vrundtlijk versoek, dat de selve haer daer mede ghelieven te conformeren, oock met praesentatie ende aanbiedinge, omme, in cas haer Edele Mog. op de voorschreve Deductie, ofte eenige ingredienten van de selve van andere speculatiën souden moghen wesen, ofte, daer ontrent in eenigen deele van gevoelen met haer Edele Groot Mog. souden mogen komen te discreperen, daer op te geven naeder elucidatie, ende satisfactie, aanbiedende, ende versoeckende ten selven eynde met haer Edele Mog. ofte der selver Gedeputeerde op 't voorsz subject conferentie te houden, ende in communicatie te mogen komen, soo wanneer, ende op foodanighe plaetsen als 't selve haer Ed. Mog. aengenaem, ende wel-gevallich wesen sal, immers in allen gevalle dat de selve op 't meer-geroerde important subject niets anders en ghelieven te resolveren, voor, ende al eer daer over met haer Ed. Groot Mog. ofte der selver Gecommitteerden, naeder communicatie gehouden, ende de redenen daer ontrent in consideratie komende, naeder in-genomen, ende met volkomen rypheydt ghepondercert sullen zijn.

Ende ten eynde in toekomende tyden niet wederomme moge werden ondernomen, 't gene voor desen, niet sonder laesie van de hoogheydt ende gerechtigheydt van de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt, is getenteert, dat naementlijk van wegen d'Heeren Staten Generael, ofte oock van wegen de Staten van eenige van de particuliere Provincien, aen de Leden van dese Vergaderinge in 't particulier eenige deputatie, ofte besendinge, over saecken den gemeenen Staet der Landen betreffende, ofte daer toe reflectie hebbende, werde ghedecreteert, 't welck by haer Edele Groot Mog. t'allen tyden is verstaen, in den hoogsten grade strydigh te wesen jegens de wettelijke ordre, ende forme van de Regieringe, oock insonderheydt te prejudicieren de Vryheydt van de deliberatiën van dese Vergaderinge, ende van de respectieve Leden van dien, nergens anders toe strekkende, dan omme separatie, scheidinge, ende consequentelijk dissentie, ende oneenigheydt te veroorsaeken; dat derhalven sal worden vast gesteldt, gelijk by de Heeren Edelen ende Steden vast gesteldt wordt by desen, dat foodanige deputatiën, ofte besendingen als boven, in geenderhande manieren sullen worden ghedoocht, ofte geadmitteert, ten welcken eynde aen d'Orde vande Ridderfchap, midtsgaders aen Borgemeesteren, ende Regierders van de Steden in dese Vergaderinge Sessie hebbende, van 't gene voorschreve is, by Missive kennisse gegeven sal worden, oock tot der selver Instructie aen henluyden toegesonden Extract uyt seeckere Deductie, door ordre van haer Edele Groot Mog. in den jare sestien-hondert een-en-vijftich op 't Papier gebracht, ter occasie van seecker Geschrifte, geintituleert *Redenen ende Motiven die Syne Hoogheydt den Heere Prince van Oran-gie hebben bewoogen by der handt te nemen, soo ten reguarde vande gearresteerde Heeren, als van 't gene aengevangen is geweest, aen, by, ende ontrent der Stede van Amstelredam*, doennaels alhier ter Vergaderinge gelezen, voor soo veel daer inne het voorgeroerde point onder anderen met verscheyden redenen is bevestight; met byvoeginge, dat by soo verre t'eeniger tyde van wegen de Generaliteyt, ofte oock van wegen de eene of de andere

andere van de particuliere Provintien, eenige Gedeputeerden, over saecken van Staet, ende de Regieringe betreffende, ofte daer toe reflectie hebbende, aen de selve mochten werden afgesonden, sy luyden in sulken gevalle, soo haest als sy in ervaringe sullen wesen gekomen, ende kennisse bekomen hebben, dat foodanige Gedeputeerden op saecken van Staet, ende de Regieringe betreffende, ofte daer toe reflectie hebbende aen henluyden als boven afgesonden zijn, de selve aenstonds, ende sonder eenigh uytstel sullen hebben te renvoyeren ende af te wysen, mitsgaders 't adresseren aen dese Vergaderinge, sonder dat sy, nae bekomen kennisse als boven, al sulcke Gedeputeerden, tot eenige audientie, ofte communicatie in den haren admitteren sullen.

Maendagh den 4 Augusti 1653.

DE Raed-Pensionaris de Witt, heeft ter Vergaderinghe gherefereert, dat op huyden ter Generaliteyt, in gevolge, ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie van date den tweeden deser lopende maendt, behoorlijcke debvoiren waren aengewendt, ten eynde by haer Ho. Mog. in conformité van de Resolutie van dese Vergaderinghe van dato den vierden October seshien hondert een en vijftich door bequame middelen mochte werden gepræcaveert, ende verhoedt, dat egeene groote Personnagien haer binnen het Territoir van desen Staet en komen te begeven, sonder præallable kennisse, ende permissie van de Regieringe, dan dat daer op, vermits by eenige Provintien dien aengaende reflectie was ghemaect op de Heeren hare Principalen, geene conclusie uytgewerkt hadde konnen worden; Waer op gedelibereert zijnde, Is goetgevonden ende verstaen, dat in achtervolge van de voor-gheroerde haer Edele Groot Mog. Resolutien van dates den vierden October seshien hondert een en vijftich, ende tweeden deser loopende maendt, sal worden geresolveert, ende vastgesteld, gelijk geresolveert ende vast-gesteldt wordt by desen, dat van nu voortaan, egeene hooge, ofte groote Personnagien haer binnen de Provintie van Hollandt, ende West-Vrielandt sullen vermogen te begeven, sonder daer van præallable notificatie aen haer Ed. Groot Mog. gedaen, ende daer toe van de selve permissie bekomen te hebben; Sullende van 't gunt voorz is, advertentie gegeven worden aen de Ministers van uytheemsche Koningen, Republijcquen, Princen, ende Potentaten, alhier in 's Gravenhage residerende, midtsgaders aen alle Hollandtsche Ministers van desen Staet buyten 's Landts zijnde, omme daer van kennisse te doen hebben aen allen den geenen, van de welcke, ende waer aen sylieden gesonden zijn, ende voorts ten reguarde van de gemelte Ministers buyten 's Lands aen alle foodanige hooge Personnagien ende Ministers van andere Koningen, Republijcquen, ende Potentaten, als in de Plaetsen hunner respective residentien bevonden sullen worden.

IN deliberatie geleydt zijnde, Is goet-gevonden ende verstaen, dat, omme by dese jegenwoordige tijds gelegentheydt, Volk van Oorloch ter Zee; meer ende meer te animeren, ende encouragieren ten meesten dienste van 't lieve Vaderlant, by publicatie van haer Ho. Mo. over de Vloote van desen Staet, belofte sal worden ghedaen aen alle die gene, de welcke eenich Vyandts Oorloch-Schip sullen komen te aborderen, enteren, ende veroveren, dat syluyden sullen hebben, ende behouden niet alleene het veroverde Schip, maer oock het gantsche gevolg ende aenkleven van dien; Ende daer benevens dat alle die gene, dewelcke het Schip van den eersten Admiraal van de Engelschen sullen komen te aborderen, enteren ende veroveren, als vooren,

Hooge Personnagien
niet sonder
voorgaende
notificatie
ende consent in
Hollandt.

Premien
voor courra-
gieuse
Scheeps-
Officieren
en Matros-
sen.

1653

(4)

sullen genieten, boven het veroverde Schip, ende het gantsche gevolg ende aenkleve van dien, de somme van thien duysent Caroli guldens, voor de Schepen van de andere Admirael's ses duysent guldens, ende voor die van de vordere Opper-Hoofden van des Vyandts Vloote, vier duysent guldens.

Daer en boven dat die gene, die met een goede couragie vechtender handt sullen komen af te halen, ende over te leveren de Vlagge van boven van den eersten Admirael tot een prijs sullen hebben duysent guldens; Ende voor de boven Vlagge van de andere Admiralen, yeder vijf hondert guldens.

Voorts van de volgende Vlagge van de Voor-stenge, yeder twee hondert vijftich guldens.

Voor de Vlagge van de Befuens-Mast, yeder een hondert en vijftich guldens, ende voor de Vlagge van achteren, yeder vijftich guldens.

Ende dat van 't gunt voorz is, mede notificatie sal worden gedaen aen de Heeren haer Hooch Mog. Gedeputeerden op 't Texel, met ordre, omme daer van mede op 's Lands Schepen aldaer, ende daer ontrent leggende, publicatie als boven te doen.

Donderdag den 7 Augusti 1653.

*Deductie,
Capitein-
schap-Ge-
nerael.*

IS gelesen de Deductie, in gevolge, ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den tweeden deser loopende maendt op 't subject van 't Capitain-en Admirael'schap-Generael op 't papier ghebracht, ende is de selve naer voorgaende deliberatie gehouden voor gearresteert, in voegen ende manieren hier nae volgende geinfereert.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant ge-examineert ende overwogen hebbende seeckere Resolutie van de Heeren Staten van Zeelandt, onder date den een en twintighsten September Sesthien hondert twee en vijftich, rakende het eligeren of designeren van een Capiteyn en Admirael-Generael, midtsgaders het substitueren van een Licutenant in beyde de voorz Charges, op den acht en twintichsten July lefleden door de Heeren der selver ordinaris Gedeputeerden ter Vergaderinge van haer Ho. Mog. ge-exhibeert; hebben naer ripe deliberatie van Raede daer op niet alleenlijk wel willen verklaren, dat haer Ed. Groot Mog. niet kunnen oordeelen, de jegenwoordige constitutie van tyden ende saecken (als by de voorschreve Resolutie wordt geposeert) eenige nootwendigheyt mede te brengen, omme tot verkiefinge van een Capiteyn ende Admirael Generael te procederen, maer ook daer nevens wel willen aenwysen, wat vruchten van de designatie van den Jongen Heere Prince van Oraigne, ende de substitutie van den Heere Graeff Willem van Nassau, jegenwoordich Stadhouder van Vrieslant, ende van Stadt ende Landen, by de voorz Resolutie voorgeslagen, naer 't oordeel van haer Ed. Groot Mog. souden staen te verwachten.

Ende eerstelijck, wat aengact de voorschreve gepratendeerde nootwendigheyt, bevinden haer Edele Groot Mog. dat by ofte van wegen de selve, soo in de generale ende

de solemnele Vergaderinge van de Staten deser Geunieerde Nederlandtsche Provincien, in den jaere seshien-hondert een en vijftich alhier in 's Graven-Hage ghehouden, by seeckere Deductie op den dertichsten Januarij des selven Jaers aldaer in-ghe dient, als mede aen de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt voornoemt by seeckere Propositie, op den vijfen twintichsten Aprilis daer aen volgende door Gecommitteerden van haer Edele Groot Mog. in der selver Staets-gewyse Vergaderinge gedaen, ende in geschrifte overgelevert, pertinentelijck is aangewesen, ende met onwederspreekelijcke redenen, by haer Edele Groot Mog. onnodich geacht, alhier te repeteren, bevesticht, dat de functie van een Capiteyn-Generael van de gemeene Unie sich allecnlijck, ende privatelijck is streckende over het Volck van Oorloge, ofte de Legers van den Staet buyten de Provintien, ende te Velde zijnde, ende besluyten derhalven daer uyt, dat nademaal de jegenwoordige constitutie van tyden ende saecken geene Legers van den Staet te Velde en vordert, als zijnde de Geunieerde Nederlanden, door Godes genadigen zegen, buyten Oorloge, met alle die gene, die de selve te Lande bequamelijck souden kunnen attacqueren, midts dien oock jegenwoordich geene nootwendigheyt kan werden geallegeert, omme tot verkiefinge van een Capiteyn-Generael te procederen, als niet siende met fundament, dat geene Legers versamelt wordende, een Capiteyn-Generael over de Legers, die niet en sijn, ofte de Militie niet te Velde gaende, een Veldt-Overste, daer geen Veldtocht en valt, gemaect soude worden, oock derhalven niet konnende bevinden, daer toe naer date van de voorsz groote ende solemnele Vergaderinge, by de welcke met volkomen kennisse van saecken, goede ende salutare Reglementen op 't stuck van de Militaire saecken zyn beraemt, eenige oorsaecke opgekomen, ofte in desen deele eenige veranderinge voorgevallen te sijn.

Ende voor soo veel het Admirael-schap-Generael aengaet, naedemaal in allen gevalle by die gene, die haer niet mede op Zee en begeven tot beleydt ende directie der saecken te Water, volgende de intentie van de hooge Regieringe niet anders kan worden gecontribueert, dan 't gunt by de selve Regieringe met beter kennisse van saecken in 't werck gestelt, ende meerder autoriteyt ge-executeert soude kunnen worden, dat over sulcks mede tot electie van al sulcken Admirael geene redenen bedacht, ofte met fundament voorgewendt kunnen worden.

Ende hebben haer Ed. Groot Mo. derhalven niet sonder groote verwonderinge aengemerckt de pretense redenen, in de voorsz concepte-Resolutie vermelt, dat naementlijck meer-hoogh gemelte Heeren Staten van Zeelandt souden hebben verstaen, de verkiefinge van een Capiteyn-ende Admirael-Generael tot weeringe van alle disordre, ende confusie, die by de selve Resolutie werdt gepræsupponeert, doorgaens gespeurt te worden, als mede tot herstellinge van de oude ordre ende forme, &c. niet alleen dienstich, maer oock hoogh-noodich te wesen, remarquerende daer inne voor eerst, dat door 't selve voorgeven *de wettige Regieringe van 't Landt* schijnt getaxeert, ende daer uyt aen de qualijck geaffectioneerde Inwoonderen van dien, occasie van opspraecke ende mutinerie gegeven te worden, oock insonderheydt daer door genoechsaem te worden geadvoueert ende geauthoriseert, de calumnieuse gheruchten, die een geruymen tijdt herwaerts ontwijffelijck door 't ingeven der gener, de welcke door 't misnoegen der geabuseerde Gemeente naer confusien, en door de confusien naer onordentelijcke veranderinghe trachten, door 't gantsche Landt gelopen hebben, verklarende haer Edele Groot Mo. oock daer benevens naer rememoratie van saecken, eenigen tyd herwaerts in de Regieringe gepasseert, niet te kunnen bevroeden, zedert het.

subyt ende onverwacht overlyden van den Heere Prince van Oraigne , Willem, onsterffelijcker memorie , eenige de alderminste confusie ofte difordre in de Regieringe voorgevallen te wesen ; Sijnde meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt voornoemt , ofte die gene van de selve , ende allen anderen , die de saecken van 't Landt hebben helpen maniëren , ende daer aen , by , ende over zijn geweest , ten besten bekendt , met hoedanige harmonie , onderlinge liefde ende affectie van de gemeene Bondtgenoten , eerst de besoignes van de voorgementioneerde groote ende solemnele Vergaderinge geslooten , ende vervolgens met hoedanige eenparigheydt van advisen van de gesamentlijke Provintien ter Generaliteyt alle Resolutien op 't groote werck van de Alliantie , mette Regieringe van Engelandt aen te gaen , oock naderhandt op de deliberatien tot afweeringe van de onrechtmatige en violente proceduyren van de voorschreve Regieringe , ende omme de selve by forme van retorsie alle mogelijcken af-breuck te doen , met 't gene daer aen dependeert van tijdt tot tijdt genomen zijn ; ende en konnen derhalven haer Edele Groot Mo. niet sien , dat met reden by wel-gemelte Heeren Staten van Zeelandt over difordre ende confusie kan werden geklaecht , gelijk de selve oock niet konnen bevroeden , dat alle heylsame Resolutien alhier (als by de voorsz Resolutie mede wordt geposeert) langer dan nae de fundamentele ordre ende forme van de Regieringe deser Vereenichde Provintien , midtsgaders van alle andere vrye Republijcquen wordt gerequireert , fluctueren ende buyten executie blijven souden ; blijkende by de Registers ter Griffie , ende in de secrete Kasse van haer Ho. Mo. berustende , dat 't zedert den negen en twintichsten Junij des voorleden jaers ; als wanneer de eerste deliberatie op de offensie , die van de jegenwoordige Regieringe van Engelandt , ende der selver subjecten aen te doen , ter Generaliteyt is voorgevallen , tot desen huydigen daghe toe , soo veele , ende nae 't vertrouwen van haer Edele Groot Mo. meerder saecken van importantie by haer Ho. Mog. zijn geresolveert , ende metter daedt ge-executeert , als oyt ofte oyt by desen Staet , ofte eenige andere Republijcque van gelijcke natuere binnen soodanigen tydt geresolveert ende ge-executeert zijn geweest.

Daer nevens dan oock de weeringe van difordre ende confusie , in den hoofde van de voorsz Resolutie , vermeldt , naer 't geene uyt den naerderen context van dien kan worden gecolligeert op den Heere Graeff Willem van Nassau , hier vooren gementioneerde aenkomen soude , daer nochtans haer Edele Groot Mog. meynen , uyt voorgaende exempelen van de Provincien van Vrieslandt , midtsgaders van Stadt ende Landen , over welcke beyde Provincien meer-ghemelten Heere Graeff Willem niet alleenlijck tot Capiteyn Generael , maer oock tot Stadthouder ende Gouverneur van de selve is gheeligeert , ende gecommiteert , midtsgaders oock uyt de directie , nu eenigen tijdt herwaert gespeurt by 't Collegie ter Admiraliteyt , binnen de Provintie van Vrieslandt residerende , ende ghenoeghsaem alleenlijck uyt Heeren van beyde de voornoemde Provintien gecomponeert , ende meer andere saecken , aen alle de Wereldt genoeghsaem te wesen gebleecken , in wat voegen , ende hoe verre , by den selven difordre , confusie ende oneenigheydt geweert ende ter nedergeleydt heeft konnen worden : Zijnde kennelijck (om tot elucidatie van 't geene voorschreve is alleenlijck een exempel aen te roeren) dat jonghstmael d'oneenigheydt tusschen die van de Stadt Groeningen ter eenre , ende die van de Ommelanden ter andere zyden , soo hooch geresen wesende , dat daer uyt niet alleenlijck eenige difordre , ende confusie in de voorschreve Provincie , maer oock een generale ende totale stilstant ofte privatie van alle Regieringe binnen de selve was ontstaen , als doen de voorschreve oneenigheydt , difordre ende confusie

fufie door d'officien by meer-wel-ghemelten Heere Grave als Stadthouder, Gouverneur ende Capiteyn Generael van d'opghemelte Provincie daer inne aengewendt, niet alleenlijk niet heeft kunnen ter neder geleydt, maer oock felfs daer door meer ende meer fcheen ontfteecken te worden, ende dat nochtans alles door d'authoriteyt van haer Hoogh Mog. ende der felver provifionele decifie ofte Resolutie van dato den vijfden Julij des voorleden Jaers, oock by provifie geflicht, ende de ghewoonlijke Regieringe van d'opghemelte Provincie wederom herfelt is geworden, waeromme dan oock haer Edele Gooft Mog. hebben geoordeelt, dat alle difordre ende confufie, die in tyden ende wylen ('t gundt Godt Almachtich genadelijk verhoede) in den Staet foude mogen komen te ontftaen, by de Hooge ende Wettige Regieringe, des competerende tegengegaen, ende niet by Minifters geweerd kan ofte behoordt te worden.

Ende wat belanght de voorfchreve allegatie van de oude ordre ende forme, vertrouwen haer Edele Groot Mog. evident te zijn, dat het aenftellen ofte naer-laten van Minifters de ordre ende forme van de Regieringhe in 't minfte ofte in 't meeste niet en raect, maer ter contrarie in 't vervolgh van defen naeder te fullen blijcken, dat de voorflaghen, by de voorfchreve Resolutie tot herftellinge, foo gefeydt wordt, van de oude ordre ende forme, midtfgaders tot weeringe van de prætenfe difordre ende confufie gedaen, zijn pure nieuwigheden, niet alleenlijk tegens 't oude gebruyck, maer oock tegens de Fondamentele Wetten van dese loffelijke Regieringhe, directelijck ftrydende, ende dat de felve by voortganck ofte acceptatie ende gevolgh van de andere Provincien, onvermydelijcke difordre ende confufie baren fouden.

Konnende naer rype examinatie van de voorfchreve voorflaghen (te weten, om den Jongen Heere Prince van Oraigne jegenwoordich tot Capiteyn ende Admirael Generael te defigneren, ende van nu af aen des felfs plaetfe door wel-gemelten Heere Graeff Willem van Naffau, in qualiteyt als Lieutenant-Generael, als beyde de voorfz Charges, te laeten bekleeden) ende ferieufelijck ghepondereert, wat vruchten, dat daer uyt fouden staen te verwachten, by haer Edele Groot Mog. niet anders worden gheoordeelt, dan dat fulcks foo voor den Staet, als mede voor den Perfoon van hoogh-gemelten Heere Prince (tot de welke haer Edele Groot Mo. foo door de præfentatie tot den Christelijcken Doop, als andersints van den aenbeginne aen hare affectie ende genegentheydt getoont hebbende, oock vervolgens geinclineert zijn, des felfs beften by alle betaemelijke wegen te bevorderen) ten hoogften ondienstich wesen foude.

Zijnde ten reguarde van den Staet, voor eerst de voorfchreve designatie, ofte het eerste lidt van de voorfchreve voorflach ondienstlich gheacht, om redenen, dat aen d'ee-ne zyde noch t'eenemael onfeecker zijnde, wat capaciteyt ende bequaemheydt Godt Almachtich, believeen fal, meer-hoogh-ghemelte Heere Prince tot uytvoeringhe van de voorfchreve Charges te verleenen, oock aen wat intereffen den felven in tyden ende wylen foude moghen wesen gheattacheert, ende aen d'andere zyde, in allen ghevalle wis ende feecker wefende, dat van den felven in dese teere jaren, ende voorts geduyrende des felfs minder-jarigheydt, geen dienst ter Wereldt foude zijn te verwachten, oock dien-volgende gantsch ongeraden foude wesen, den Staet met de voorfchreve designatie te engagieren, tot yets daer van den felven Staet geen profijt ter Wereldt konnende ghenieten, nochtans ten opfichte van dien, in tyden ende wylen groote fchade foude kunnen komen te lyden.

Alle 't welke haer Edele Groot Mo. oock hebben bevonden, soo by meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt voornoemt, als mede by de Staten van de andere Provincien t'anderen tyde, ende by alle gelegentheden in hooge achtlinge genomen te wesen, als hebbende de selve ten respecte van de voorschreve confiderationen, soo ver-trouw't wordt, jegens het verfoecken en verleenen van survivancen ende beloften van eenige Ampten voor 't toekomende, ende eenige van dien, oock specialijk in 'treguardt van 't Capiteynschap-Generael over hare Provintie expresse Resolutien genomen, ende prohibitive Wetten gemaect.

Oordeelende haer Edele Groot Mo. oock boven dien, dat de vrye deliberatie van de Regieringe, of van de toekomende Regenten niet en dient te werden gepræjudicieert, maer dat ten oirbaer ende dienst van den Lande, ofte het gemeene beste behoort te wesen, het eenich doel-wit van alle vroomen Regenten, waer nae de selve schuldich ende gehouden zijn alle hare actien ende deliberationen te reguleren, ende dat derhalven voor al de posteriteyt mede behoort te worden gelaten, de selfde vryheydt, omme in haren tijdt te mogen ende te kunnen doen, ofte laten 't gene de selve als dan sal oordeelen, den dienst van den Lande, ende 't gemeene beste te vereytschen, sonder haer door eenige designatie, survivance, ofte eenige andere engagerende beloften de voorz vryheydt in eeniger manieren te benemen ofte te verkorten; Ende dat oock niet sonder redenen soude staen te vreesen, dat de toekomende Regenten in tyden ende wylen, om redenen ende insichten van Staet, die als dan voor de Geunieerde Nederlanden, ende de ruste van de goede Ingesetenen van dien confiderabel souden kunnen wesen, verstaen souden mogen in foodanige hoochwich-tige saecken van hunne Voorfaten in hare deliberatie niet verbonden ofte gepræjudicieert te hebben kunnen werden, waer uyt dan niet anders als disordre en evidente confusie (tot voorkominge van de welke by de meer-gefeyde Resolutie werdt geprefupponeert de voor-geroerde voor-slagen gedaen te wesen) souden staen te verwachten.

Sijnde in desen mede van sonderlinge confideratie geacht, dat foodanighe Hooge Ministers mogen erkennen tot hare bedieninge, by vrywillige dispositie van de Regieringe gevordert, ende niet gelijk als door eenich recht van successie daer toe gebooren te wesen, omme daer door des te beter alle behoorlijcke liefde, respect ende gehoorfaemheydt de selve Regieringe toe te dragen, ende te bewyfen.

Behalven dat de voorschreve designatie, in plaetse van te strecken tot herstellinge van de oude ordre ende forme, daer van by de voorschreve Resolutie breeder wordt gesproocken, soude wesen een pure nieuwigheydt, ende een saecke, nochte by de tegenwoordige Regieringe deser Landen, nochte oock by eenighe andere vrye Republijcquen, in ghelijcke ghelegentheydt oyt ofte oyt ghepractifcirt, ende dienvolgende, mede in dien reguarde ten hoochsten periculus.

Ende wat aengact het tweede lidt van de meer-ghemelte voor-slach, namentlijk de substitutie van meer-gemelten Heere Grave Willem van Nassau, in qualiteyt als Lieutenant-Generael in beyde de voorschreve Charges, hebben haer Edele Groot Mog. daer inne noch veel meerder ondienst voor den Staet, ende vry gooter inconvenienten ende incongruiteyten gheremarqueert; want behalven dat het selve mede soude wesen een pure nieuwigheydt, stydich tegens 't oude ende loffelijk gebruyck van dese Verenighde Nederlanden, ende dienvolgende oock een seer periculouse saecke; Soo hebben

hebben haer Edele Groot Mog. boven dien in desen wyders gheremarcqueert een notoir obstacul, ende genoechsaem een absolute onmogelijckheydt, als verstaende, dat sulcks ten reguarde van het Lieutenant Generaelschap te Lande, niet en soude konnen geschieden, sonder daer mede een hooch-aensienlijke Perfonnagie, welckers illustre Voor-Ouders van de voornaemste Fondateurs van de Vryheydt deser Landen zijn gheweest, ende die selfs aen desen Staet veele langh-gedyrende ende ghesignaleerde diensten heeft bewesen, te degraderen, ende aen den selven te benemen het effect van die Charge, de welke by de gemeene Bondtgenooten op hem geconfereert, ende by de selve nu omtrent den tijdt van thien achter-een-volgende jaren onberispelijck bekleedt is; zijnde notoir ende kennelijck, dat den Heere van Brederode, onder den tytel van Veldt-Marschalck der Vereenighde Nederlanden, in effecte, ende metter daedt by actuele ende seer ample Commissie van haer Hoogh Mog. nu over de thien jaren langh is geweest, even het selfde, 't gene achtervolgende de voorschreve Resolutie, meer welgemelten Heere Graeff Willem van Nassau toegevoeght soude werden, namentlijk naest den Capiteyn Generael de eerste, ende immediatelijck volgende Hooft-Officier van 't Leger van desen Staet, ende sulcks by overlyden, absentie, ongeleghentheydt ofte onbequaemheydt van den Capiteyn Generael 't selve Leger *en Chef* commanderende, gelijk sulcks de voorsz des selfs Commissie van date den een en dertichsten Julij seshien-hondert twee en veertich uytdruckelijck is medebrengeende, midts welcken dan oock in desen niet den dienst van den Lande, maer alleenlick de verkiesing van d'een Persoon voor d'ander in consideratie komen soude.

Ende ten reguarde van het Lieutenant-Admiraelschap ter Zee, aen alle, ende een yegelijck kennelijck zijnde, dat de selve Functie, jegenwoordich by den Heere Marten Harperz Tromp wordt geexerceert, ende dat in allen gevalle by meergemelten Heere Graeff Willem in dien deele, volgens d'intentie van de Hooge Regieringe niet anders soude konnen worden ghecontribueert, dan 't geene, gelijk voorscydt is, met vaster beleydt, ende meerder aensienlijckheydt by de hooch-gemelte Regieringe selfs by der handt genomen, ende ten effecte gebracht kan worden; Soo meynen haer Edele Groot Mog. daer uyt evident te wesen, dat uyt den voorschreven voorflach aen d'eene zijde geen profijt ofte nuttigheydt ter Wereldt, ende aen d'andere zijde disgunsten en miscontentementen onder de voornaemste Hooft-Officieren vande Militie, en vervolgens divisie, scheuringe en oneenigheydt onder de selve, mitsgaders een evidente disordre onder alle het Volck van oorloge daer uyt resulterende, oock by gevolge van dien, een generale confusie in den gantichen Staet soude staen te verwachten, insonderheydt by soo verre de selve hooge Officieren eenich appuy ofte steunsel by de Provincien, ofte eenige notable Regenten in de selve souden vinden; Ende dat over sulcks de voorsz voor-gheslagen poincten selfs onvermijdelijck veroorsaecken souden alle de ongemacken ende onheylen tot voorkominge ende weeringe, van de welke de selve gepræsupponeert worden gedaen te wesen.

Ende en konnen haer Edele Groot Mog. derhalven niet begrijpen, hoe dat by dese benaeuwde tyden, ende inde jegenwoordige schaersheydt van 's Landts Financien, eenige Provincien haar inclinatie souden laten vallen ofte hare gedachten konnen laten gaen op saecken, daer uyt niet alleenlijck geen voordeel voor den ghemeenen Staet, maer ter contrarie excessiven ondienst, ende groote swarigheden, als van desen hier vooren aen-ghewesen is, staende te verwachten, echter het ghemeene Landt daer mede merckelijck souden werden belast ende beswaert; Zijnde kennelijck, dat de Capiteyns ende Admiraels-Generaels de Financien van 't Landt, die, Godt be-

tert, albereyds niet dan al te sober zijn ghesteldt, met het trecken van groote Pensionen ende Tractementen voorts uytputen, ende meer ende meer verfwacken souden, daer mede dan de goede Gemeynthe, die by dese bekommerlijcke tyden, Godt betert, lasten ende beswaernissen genoeg heeft te supporteren, ende te dragen, oock meerder ende meerder gedrukt, ende in haere tydelijcke middelen geincommodeert soude moeten werden, daer ter contrarie alle Christelijcke ende wettige Overheden nae haren plicht, ende in conscientie gehouden zijn, soo veel doenlijk, tot verlichtinge van hare Onderdanen te laboreren, ende de selve in geen en deele buyten extreme nootfacckelijckheyd te belasten ofte te bewaren.

Ende hebben haer Edele Groot Mog. wijders, gelijk voorz is, de voorgeroerde designatie ende substitutie in voegen als de selve by de meer-gementioneerde Resolutie voorgeslagen is, insonderheydt mede voor den Persoon van meer-hoogh-gemelten Heere Prince van Oraignen ten hoogsten nadeelich geoordeelt.

Aenmerckende in desen eerstelijck, van sonderlingh bedencken te wesen, of niet alle het Volck van Oorloge van den Staet, by provisie ghesteldt zijnde onder 't Commandement van den voorgeslagen Lieutenant-Generael, ende den selven daer mede occasie gegeven wordende, omme de Militie meer ende meer aen hem te verobligeren, ende te verbinden, met reden soude staen te vreesen, dat in tijden ende wijlen, soo wanneer deselve soude worden ghesommeert ende aengemaent, omme daer van afftant te doen, ende in handen van meer-hoogh-gemelten Heere Prince te resigneren, ende alle macht, autoriteyt ende aensienlijckheyd by hem in krachte van de voorz Charge nu lange jaren gheexerceert ende ghehadt, de selve als dan feer beswaerlijck soude kunnen werden ghedisponeert, omme te quiteren ende aen een ander over te laten die plaetse, in welckers possessie hy sich selver middeler-tijdt soo vast gestelt soude hebben, dat nauwelijcks yets anders als sijn eygen goeden wille overich soude zijn, omme hem daer toe te bewegen, ende te brenghen.

Gelijk dan d'Exempelen van diergelijcken uytflach, in foodanige ghelegentheyd, soo menichvuldich zijn, dat haer Edele Groot Mog aen d'eene zijde daer op het ooge slaende, ende aen d'andere zijde insiende de ghewoonelijcke inclinatie van de natuere der Menschen (die de aengenaemheyd van hooge Commandementen te geven, ende de foetigheyd van de uytterlijcke splendeur ende aensienlijckheyd eens ghevoeldt ende gesmaeckt hebbende, liever Hemel ende Aerde gewoon zijn te moveren, als haer daer van te laten priveren) haer selven in de voorz ghelegentheydt oock geen ander uytflach als vooren verhaelt, hebben kunnen belooven.

Te meer, alsoo haer Ed. Groot Mog. overwegende de qualiteyten ende circumstantien, die de selve gheinformeert zijn te concurreren in ende omtrent de Personagie, by de voorschreve Resolutie tot Lieutenant van meer-hoogh gemelten Heere Prince van Oraigne voorgeslagen, oock daer nevens insonderheydt regard nemende op het appuy ende steunsel, dat de selve sich op 't fundament van hooghe Charges, by hem albereyds bekleedt wordende, ende uyt de Alliantie, met den Huys van Oraigne onlanghs door Huwelijck gemaect, ende andere saecken meer soude kunnen belooven; niet hebben kunnen vertrouwen, dat gemelten Personagie de voorgeroerde Menschelijckheyd minder, als anderen subjeet wesen soude.

Sullende hier by alleenlijk tot besluyt worden gevoecht, dat haer Edele Groot Mog. met extreme verwonderinghe, soo uyt den innehoude van de meer-geseyde Resolutie, als oock insonderheydt uyt het rapport van d'Heeren der selver Gecommitteerden, mette Heeren extraordinaris ende ordinaris Gedeputeerden van Zeelandt over 't voorschreve subject voor desen in conferentie gheweest zijnde, hebben verstaen, ende bemerkt, dat meer-hoogh-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt, schijnende op een Persoon te willen confereren foodanige macht, ende autoriteyt, als waer mede de selve soude kunnen rechten ende weeren alle abusen, feylen ende gebreecken in de Staets-gewijse Vergaderingen, Subalterne Collegien ende Ministers van den Staet bevonden wordende (al hoe wel wegens haer Edele Groot Mog. klaerlijk is aangewesen, by een Capiteyn ende Admirael Generael, blijvende binnen de termen van sijne functie, daer toe niets ter Wereldt gecontribueert te kunnen worden) nevens hare Edele Groot Mog. mede niet hebben geappræhendeert, dat de selve Persoon, de Menschelijcke feylen ende gebreecken niet minder als anderen subject sullende wesen, ende derhalven de voorsz macht ende aucthoriteyt seer lichtelijck kennende misbruycken, in sulcken gevalle tot rechte van de abusen ende exorbitantien, by den selven begaen wordende seer beswaerlijk een ander remedie bedacht ofte uytgevonden soude kunnen worden, 't gene nochtans haer Edele Groot Mog. hebben geoordeelt van sonderlinge Consideratie te wesen, alsoo de macht ende d'authoriteyt, by veele residerende, de een des anders faulten en excessen gewoon ende machtich is te rechten ende te remedieren, daer ter contrarie te veel autoriteyts aen een Persoon alleen gedefereert zijnde, geen oppositie ofte contrepois bevonden wordt, omme den selven binnen de Limiten van sijn debvoir, ende het werck in behoorlijcke balance te houden, insonderheydt daer by in achtginge genomen zijnde, dat Personnagien van al te hoogen macht ende digniteyt, aen de eene zijde door de vaste inbeeldinge van over hare mesusen niet gerechercheert ofte aengesproocken te sullen werden, ende aen d'andere zijde, door de aenporringen van pernicioese Raedts-luyden, die gewoon zijn, haer niet te ontsien, soo door flatteryen, als insonderheydt omme hare particulieren passien, ambitien ende interessen te voldoen, de macht ende d'authoriteyt van alfulcke Personnagien, soo veel in haer is, te misbruycken, seer lichtelijck tot eenige ongeoorloofde saecken gheporteert kunnen worden.

Alle 't welke de Vergaderinge ende Collegien uyt een competent ghetal van Persoonen, bestaende in dier voegen niet subject en zijn.

Mits alle welke redenen, ende meer andere die ten desen noch naerder souden kunnen worden geapliceert, haer Edele Groot Mog. rondelijck moeten verklaren, niet te verstaen, dat men procedere tot electie ofte designatie van een Capiteyn ofte Admirael-Generael, dewelcke midts het defect van jaeren ende behoorlijcke krachten ofte andere diergelijcke defecten, aen 't gemeene Vaderlandt geen dienst ter Wereldt soude kunnen doen, oock voor soo veel haer aengaet, noyt te sullen gedoogen, dat men soude komen tot verkiesinge van een Lieutenant-Generael, daer uyt foodanighe droevige ongelegentheden, als vooren is gededuceert, voor den Staet, ende de goede Ingesetenen van dien, onvermijdelijk souden komen te resulteren; sullende over sulcx in geen deele kunnen worden gebracht, om haer tot 't voorgeslagen Capiteyn-en Admiraelchap Generael, en 't gunt daer aen dependeert, nochte oock tot eenige besoignes, daer toe voorgestelt, of als noch voor te stellen, directe-

lick of indirectelick in te laten, maer vastelick gemeynt wesende, by de jegenwoordige voet, en ordre, soo in de politijcque Regieringe, als in het beleydt van de Militaire saecken te Water ende te Lande, by dese constitutie van tijden ende saecken, sonder eenige veranderinge te continueren.

Aldus gedaen ende geresolveert ter Vergaderinge van de hoch-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, in 's Graven-Hage den tweeden Augusti 1653.

Vrydag den 8 Augusti 1653.

*Die geag-
grefseert
worden op de
Aggresseurs
met scharpe
moghen
schieten.*

IN deliberatie geleydt zijnde, Is goetgevonden ende verstaen, midts desen ten overvloedt t'authoriseren de Leden van dese Vergaderinge, midts gaders oock allen anderen de welcke eenighe feytelijckheydt ofte insolentie aen hare Persoonen, ofte Huysen sal worden aengedaen, ofte ontrent welckers Woonplaetsen ende Persoonen eenige by-een-rottinge van Menschen sal geschieden, sonder naer gedaene vermaninge, ende waerschouwinghe van daer te willen wijcken, ofte dissiperen, allen den geenen die foodanige insolentie komen te plegen, ofte t'samen-rottinge te doen, midts gaders die gene die daer mede vermenght zijn, met feytelijke bejegeninghen te verdrijven, oock daer op met scharp te schieten, ende andersints de selve, sonder eenige verchooninge foodanich te chargeren, als sylieden geraden vinden sullen.

Donderdag den 14 Augusti 1653.

*Beneficie, en-
de hooger
tractement,
verminckte
Matroosen.*

SYnde ter Vergaderinge gherefereert, dat de Raeden ter Admiraliteyt tot Amstredam, by Missive van dato den twaelfden deser loopende maendt aen haer Hoogh Mog. naeder hadden aengehouden, omme der selver goede meyninge te mogen verstaen, op 't tracteren der verminckte Matroosen; Is, naer voorgaende deliberatie, ende in achtginge ghenomen den innehoude van de Missive by d'opgemelte Raden den vijftien-twintichsten der voorledene maendt, over 't selve subject aen haer Hoogh Mog. geschreven, goetgevonden, ende verstaen, dat de saecke ter Generaliteyt daer heenen sal worden ghedirigeert, ten eynde by haer Hoogh Mog. mach worden gheresolveert, ende by publicatie alomme ghenotificeert, dat alle die geene die in 's Landts dienst ten Oorloge te Water foodanich sullen komen verminckt te worden, dat de selve onbequaem souden zijn, omme sich te kunnen generen, by soo verre de selve by uytkoop begeeren gesoulageert te wesen, sullen genieten een derdepart meerder, als de selve naer de qualiteyt van hunne vermincktheydt by 't Reglement van den achtenden Februarij des jaers seshien hondert vijf en veertich toe-ghevoecht is, ofte dat andersints alsulcke verminckten eene Rijcxdaelder 's weecks tot hunne alimentatie toe-geleydt sal worden.

Vrydag den 15 Augusti 1653.

*Ordre tegens
het oeffenen
van den
Roomschen
Godsdienst,*

SYnde ter Vergaderinge bekendt gemaect, dat alhier binnen 's Gravenhage in de Huyfingen van verscheyden Uytheemsche Ministers seer groote versamelingen ende by-een-komsten selds van Onderdanen van haer Edele Groot Mog. wierden gemaect ende gehouden, omme den Roomsch-Catholijcken Godtsdienst aldaer te oeffenen; Is,

nae voorgaende deliberatie goet-gevonden ende verstaen, dat alle de Uyttheemsche Ministers van Roomsche Koningen, Princen ende Potentaten alhier in loco residentende, door den Raedt-Pensionaris de Witt, in naeme van haer Edele Groot Mog. sullen worden verfocht ende vermaendt, yeder in den sijnen soodanigen ordre te willen stellen, ende die voorsieninge doen, dat binnen hare respectie Huysen egeene Sermoeven, ofte andere Geestelijcke Diensten mogen worden gedaen in andere Tale als in hare eygene, ofte die van hare respectie Heeren ende Meesters, oock niet te willen gedoogen, dat tot de selve Diensten yemandt anders werde geadmitteert, dan die gene, de welcke effectvelijck tot de Familie ofte Suite van de gemelte Ministers zijn behoorende.

Dat mede de publicatie op den name van haer Edele Groot Mog jegens de Ingefeten deser Landen, soodanige Huysen ten sine alsboven frequenterende, den thienden Februarij selstien hondert een en vijftich gedaen, sal worden gerenoveert, ende vervolgens den Advocaet-Fiscael ende Procureur-Generael, midtsgaders den Officier van 's Gravenhage voornoemt, wel scherpelijck gelast, gelijk de selve gelast worden by desen, het frequenteren van alfulcke Huysen aen de Ingeletenen deser Plaetse, ende Onderdanen van haer Edele Groot Mog. ten sine voorz effectvelijck, te beletten, ende te verhinderen, door soodanige wegen, ende middelen, als syluyden daer toe de bequaemste achten sullen, ende tegens de Contraveuteurs van de voor-geroerde haer Edele Groot Mog. goede ende serieuse intentie te procederen met vigueur, sonder eenighe naelatigheyt, dissimulatie, conniventie, ofte verdrach.

Woonstdagh den 20, ende Donderdagh den 21 Augusti 1653.

DE Raedt-Pensionaris de Witt, heeft ter Vergaderinge gherapporteert 't gene by hem in achtervolge, ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van dato den vijftiende deser loopende maendt 100 aen den Heere Ambassadeur Brun, als mede aen den Heere Resident Brasset, op 't stuck van de oeffeninge der Roomsche-Catholijcke Religie binnen hare respectie Logementen, ende d'admissie van de Onderdanen van haer Edele Groot Mog. aldaer voorgehouden was, midtsgaders van 't gundt by de selve hem daer jegens wederomme te gemoete was ghevoert; Waer op ghedelibereert zijnde, is 't voortchreve rapport aengenomen, ende ghehouden voor notificatie.

DE Raedt-Pensionaris de Witt, heeft ter Vergaderinge voorgedragen, dat hy voor desen, ende alvorens by haer Edele Groot Mog. tot het Raedt-Pensionaris ampt beroepen wesende, so nu, so dan aen de Ministers van de Geallieerden van desen Staet, ende specialijck aen den Minister van den Koningh van Denemarcken alhier residentende, in krachte van de authorisatie, vervat in haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den vijf en twintichsten Martij lestleden, hadden gegeven communicatie van soodanige saecken, ende advisen, als hy geoordeelt hadde de selve aengenaem te wesen, ende niet alleenlijck sonder ondienst, maer oock somwijlen tot merckelijcken dienst van den Staet, soodanige communicatie te hebben konnen lijden, ende gherequireert; Edoch dat hy t'zedert het voorschreve beroep, ten opsichte van de dispositie van 't dertichste Articul sijner Instructie, sich bekommert gevonden hadde daer inne te continueren, sonder naeder dispositie ende speciale authorisatie van haer Edele Groot Mog.; Versoekende derhalven der selver intentie ende goede meyninghe op 't selve subject te mogen verstaen: Waer op ghedelibereert zijnde,

Is goetgevonden ende geresolveert, dat den voornoemden Raedt-Pensionaris sal worden geauthoriseert, ghelijck den selven geauthoriseert wordt midts desen, omme aen de Ministers van Koningen, Republijcquen, Princen, Potentaten, Staten, ofte Steden, Vrunden ofte Geallieerden van desen Staet, ende voornamentlijk by dese conjuncture van tijden ende saecken, aen den Minister van den Koninck van Denemarcken voornoemt, d'occasie, ende de gelegentheydt sulcx presenterende ofte vereysshende, met behoorlijcke circumspectie te geven communicatie van foodanige saecken, ende advisen als hy sal oordeelen het interesse van hare respectieve Heeren ende Meesters te concerneren, ofte de gemelte Ministers aenghenaem te sullen zijn, ende sonder ondienst van den Staet foodanige communicatie te kunnen lijden, oock wederomme uyt de meer-gemelte Ministers t'ontfangen openinge van alle alsulcke saecken als de selve aen hem reciproquelijck sullen gelieven te communiceren, doende aen haer Edele Groot Mog. rapport van de poincten, die daer inne souden mogen influeren ofte resideren, uyt welckers kennisse hy sal oordeelen by de selve eenige vrucht getrocken te kunnen werden, achtervolgens ende in conformité van de voorz Instructie, op 't Raedt-Pensionaris-Ampt slaende.

Vrydag den 22 Augusti 1653.

Niemand sonder Commissie ter Generaliteyt te verschijnen.

IS, naer voorgaende deliberatie, verstaen, ende verklaert, dat niemandt uyt d'Ordre van d'Heeren Edelen, of uyt de Gedeputeerden vande Steden, ter Generaliteyt sal mogen verschijnen, sonder speciale Resolutie en Commissie van haer Ed. Groot Mogentheden.

Saturdag den 23 Augusti 1653.

Ceremoniael. Niemandt ter Generaliteyt uyt de Provincie van Hollandt in Commissie ghesonden, rapport doende op Stoelen, maer op de Banck te setten.

IS, naer voorgaende deliberatie, goet-ghévonden ende verstaen, dat de Heeren uyt dese Provincie, ofte op de presentatie van haer Edele Groot Mog. by de Heeren Staten Generael in Ambassade, Deputatie, ofte eenige andere Commissien binnen ofte buyten 's Landts ge-employeert gheweest zijnde, ende alhier ter Vergaderinge komende, rapport doen, van 't gene by henluyden in de voorz respectieve qualiteyten is gebesoigneert, niet op Stoelen, maer op de Banck ontrent de Taeffel van de Heeren Edelen, gheset sullen worden, soo nochtans dat men de selven niet met ongedeckten, maer met gedekten Hoofde de voorz rapporten sal laten doen.

Maendagh den eersten September 1653.

d'Officieren in 't stuck van remissie geen advis, maer alleenlijck bericht af te vorderen.

IS, naer voorgaende deliberatie, verstaen, ende gheresolveert, dat van nu voortaan, soo wanneer versoeken van remissie volgens de ghewoonlijcke ordre gestelt sullen worden in handen van de Officieren van der Plecke, daer 't feyt is geperpetreert, in foodanige gelegentheydt daer op niet het advis ofte 't oordeel van de voorz Officieren, maer alleenlijck der selver bericht ende pertinente informatie van den toedracht van 't feyt met 't gene daer ontrent staet te noteren, ende vorders in de Requête sal wesen gearreert, gerequireert ende gevordert sal worden.

Dondirdagh

Donderdag den 4 September 1653.

IS gheresumeert de Acte van Non-præjuditie ten versoecke van de Heeren Gedeputeerden der Stede Enckhuysen, in ghevolge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den tweeden deser loopende maendt op 't Papier gebracht; Ende is de selve naer voorgaende deliberatie gehouden voor gearresteert, in voegen ende manieren hier naer volgende.

Acte van non-præjuditie Enckhuysen.

Secret.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, **DOEN TE WETEN**, Naedemael onlanghs binnen de Stadt van Enckhuysen, eenighe boosaerdige, ende seditieuse Menschen, haer hebben verfstout, de Huyfinghe van seecker gequalificeert Magistraets-Persoon aldaer, feytelijk aen te tasten, midtsgaders, soo veel in haer was, te plunderen, Ende dat 't vuyr van de voorz seditie soo verre ontsteecken is geweest, dat eenighe van de voorschreve Moetwilligers, by alle onrechtvaardige middelen hebben ghetracht de Regieringe der voorz Stede te veranderen, oock haer niet ontsien eenighe Compagnien Krijghs-knechten, die wy ten goede van de voorschreve Stadt derwaerts hadden ghesonden, met feytelijckheydt daer buyten te houden, ende meer andere onhebbelijckheden, streckende tot vilipendie van onse autoriteyt, ende tot krenckinge van 't respect van hare Wettighe Magistraten te begaen: Ende al-hoe-wel Wy daer jegens met alle gevoelijcke middelen getracht hebben te voorsien, oock een van die gene, die Wy bericht worden aen de voorgeroerde insolentien culpabel te wesen, ghedaen stellen in hechtenisse; soo werden Wy echter tot Onsen grooten leetwese bericht, dat des onaengesien, de Wettighe Magistraten der voorz Stede tot noch toe niet en wordt gedefereert foodanigen respect, als wel voor de ruste van de goede Ingesetenen van dien, ende tot onderhoudinge van goede Policie is gerequireert, ende dat de Gemoederen van eenige Menschen aldaer door de voorschreve remedien als noch tot foodanige seditie niet en zijn gebracht, of soude wel lichtelijck wederomme eenige nieuwe moetwilligheydt by der handt genomen mogen worden, ten ware de gemelte Magistraten in de autoriteyt, ende by 't gesach hun van Godt, ende van rechts-wegen competerende, naer behooren werden ghestijft, ende ghemainctineert; Soo hebben Wy goedt-gedacht, ende hooch-noodich gevonden tot bescherminge van de Vromen binnen de voorz. Stadt jegens alle overlast van den genen, die in 't toekomende aldaer wederomme eenige moetwille, ofte insolentie souden mogen willen aenrechten, de meer-gemelte Magistraet in hare autoriteyt, ende gesach als boven te appuyeren door eenige Compagnien Krijghsknechten, die Wy voorgenomen hebben aldaer voor eenigen tijdt Guarnisoen te doen houden; hebbende ten selven eynde, ende tot herstellinge van de ruste ende vrede binnen de voorschreve Stadt, op eenighe Gecommitteerden uyt den Onsen verleent foodanige autorisatie, als Wy daer toe noodich geacht hebben; Ende of mogelijck eenige quaedaerdige Menschen daer door occasie mochten nemen, omme de voorschreve Onse goede intentie by misduydinge foodanich te interpreteren, als of Wy genegen waren, yets by der handt te nemen, ofte te doen by der handt nemen, waer door de voorz Stadt, ofte de Inwoonderen van dien, in hunne Rechten, ofte Privilegien yetweste korte soude mogen werden ghedaen: Soo hebben Wy by desen, ten versoecke van de Heeren Gedeputeerden der voorschreve Stede in Onse Vergaderinge comparerende, wel willen verklaren, ende betuygen, gelijk Wy verklaren ende betuygen by desen, alle Onsoochmerck alleenlijck te tenderen, omme de voorz

Stadt,

Stadt, in voegen voren verhaeldt, te herstellen in goede ruste, vrede, ende eenigheydt; Ende dat over sulcks oock al 't geen ten eynde als boven by Ons, ofte van Onsen 't wegen albereyts is gedaen, ende in 't werck gestelt, ofte in krachte van de voor-geroerde autorisatien by de op-gemelte Onse Gecommitteerden noch naerder by der handt genomen, ende in 't werck gestelt soude mogen worden, in geenen deele sal præjudicieren, verhinderen ofte verkorten, de Privilegien, ende gerechtigheden de voorschreve Stede, ende de Inwoonderen van dien competerende, maer dat de selve, onaenghesien 't voorschreve gepasseerde, ende 't gundt in voegen als voren noch naeder soude mogen komen voor te vallen, sullen blijven onverlet, ende in alles in haer volkomen gheheel. Gegeven in den Hage, onder 't Zegel van den Lande, den tweeden September 1653.

Vrydag den 19 September 1653.

Admiraelschap van Hollandt ende West-Vrieslant gheen overstemminge.

BY resumptie gedelibereert zijnde op de Poincten ende Articulen, by de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden tot de saecken van der Zee op 't papier gebracht, ende op den elfden deses alhier ter Vergaderinge gerapporteert, onder beneficie, van de welcke den Heere van Obdam soude kunnen worden gedisponeert, op sich te nemen de Charge tot bedieninge, van de welcke haer Edele Groot Mog. den selven by Resolutie van date den derden daer bevoorens hebben verfocht; Ende gelet, dat verscheyden Leden haer tegens eenige der voorsz Poincten, ende bysonderlijck tegens het tweede, ende het derde, raeckende de qualificatie van Admirael van Hollandt ende West-Vrieslant, midtsgaders het stellen van Capiteynen in rencontre gebleven, seer waren formaliserende, al-hoe-wel de pluraliteyt van de Leden verklaerd hadde, alle de selve Poincten in voegen als die leggen, te kunnen inwilligen, is by nieuwe omvraag gevordert het sentiment van de Leden, of by de selve verstaen wierde daer inne by overstemminge te kunnen werden geconcludeert, ofte niet; oock daer op naer gesien de Resolutie by haer Edele Groot Mog. den seventhende Martij vijftien hondert een en tachtich genomen op 't beleydt, ende de directie der saecken in dese Vergaderinge te verhandelen, ende by verscheyden notabele Leden gededucert wesende, dat het recht ende den titul van 't Admiraelschap van Hollandt, ende West-Vrieslant, met het overliden van den Heere Prince van Orangie; Willem, ontterfelijkker memorie was vervallen in den boefem van haer Edele Groot Mog., ende sulcks alle de Leden daer toe recht hadden geacquireert, als alle daer inne participerende, ende dat over sulcks het voorsz recht de respectie Leden niet anders dan by der selver vrijwillighe overgifte, ontrocken, ende in geenen deele by overstemminge in weerwil van eenich Lidt, ofte Leden, van dese Vergaderinge geabdiceert konde werden, met allegatie van verscheyden inconuenienten, ende betwaerlijcke consequentien die by contrary verstandt haer tot nadeel van de Provintie van Hollandt ende West-Vrieslant ontwijffelijck in tijden, ende wijlen souden komen te openbaren; Is eyntlijck naer rijpe deliberatie verstaen, ende verklaerd, dat 't voorsz Poinct by overstemminge tot geen besluyt gebracht kan worden, ende midts dien het selve buyten verder deliberatie gestelt wende, zijn de Leden, de welcke op eenige van de resterende Poincten haer noch niet gelast gevonden hebben serieuselijck verfocht, gelijk de selve verfocht worden midts desen by de Heeren hare respectie-Principalen, soodanige devoiren te willen aenwenden, ten eynde syluyden daer toe jegens Dinghsdagh toekomende, naeder geauthoriseert moghen wesen, op dat van 't selve werck eenmael, een eynde gemaeckt, ende daer op met de verelychte spoet, naer de jegenwoordige noodt voor den dienst van 't Landt geresolveert moghe werden.

De

Dinghsdagh den 28 October 1653.

DE Raedt-Pensionaris de Witt, heeft in 't breede verhaelt, de particulariteyten, ende solemniteyten voor-gevallen, ende geobserveert ontrent de be-ediginghe, ende introductie van den Heere Mr. Johan Dedel, in qualiteyt als Præsident in den Hove Provinciael, op hyden door de Heeren van Obdam, van der Myle, ende de voornoemde Raedt-Pensionaris, met ende nevens de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt, in voorgaende Notulen breeder vermelt, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie commissoriael van date den 25 deser lopende maent gedaen; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. d'opgemelte Heeren der selver Gecommitteerden, over, ende ter sake van de genomene moeyte bedanckt; Ende is voorts goedt gevonden de selve midts desen te versoecken, ende te ordonneren, dat syluyden van de voorz particulariteyten, ende solemniteyten een pertinent schriftelijck Verbael willen instellen, ende, soo haest doenlijck, alhier ter Vergaderinge over leveren, omme in de Registers van haer Edele Groot Mog. geïntereert, ende aen de Leden, des begeerende, by Copye verhandtreycckt, oock daer op soodanige nadere Resolutie genomen te worden, als men bevinden sal te behooren: Ende hebben de selve Heeren Gedeputeerden noch op hyden inghestelt, ende nevens de resumptie van desen gedaen oplefen het Relaes, hier na volgende geïntereert.

Rapport introductie Præsident Dedel.

Schriftelijck Relaes van de Heeren van Obdam, van der Myle, ende Raedt-Pensionaris de Witt, hebbende in gevolge, ende tot voldoeninghe van de Resolutie commissoriael van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, in date den vijf en twintichsten October seshien hondert drie en vijftich, met, ende nevens de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt, in de selve Resolutie breeder ghementionneert, den Heere Mr. Johan Dedel, in qualiteyt als Præsident van den Hove Provinciael, be-edicht, ende vervolgens in de bedieninge van 't voorschrevene Ampt geïnstalleert, met verhael van de particulariteyten en solemniteyten daer ontrent voorgevallen ende geobserveert.

NAer dat haer Edele Groot Mog. op voorgaende informatie, van dat de Heeren Veth, ende van der Nisse, Gedeputeerden ter Vergaderinghe van haer Hoogh Mog., midtsgaders den Heere Lucaasz, Gecommitteerde in den Raede van State ghemeint waren van wegen de Provincie van Zeelandt, met hun drien, by absentie van den Heere Mauregnault, mede Gedeputeerde ter Vergaderinge van hooch-gemelte haer Hoogh Mog., ende tot be-ediginghe ende introductie in den hoofde deses geroert, insgelijck van wegen d'Heeren Staten van Zeelandt specialijck gheauthoriseert, de selve be-ediginghe ende introductie r'assisteren, ende by te wonen, by Resolutie van date den vijf en twintichsten October seshien hondert drie en vijftich, goedt-gevonden hadden te versoecken, ende te committeren d'Heeren in den hoofde deses genoemt, omme van wegghen haer Edele Groot Mog. de voorgeroerde be-ediginghe ende introductie, met, ende nevens de voornoemde Heeren Gedeputeerden vande Provincie van Zeelandt te doen, soo heeft de voornoemde Raedt-Pensionaris, naer ghedaene resumptie van de voorz haer Edele Groot Mog. Resolutie, op den 27 daer aen volgende, by goedt-vinden van de opgemelte Heeren haer Ed. Groot Mog.

Relaes be-ediginghe ende introductie Præsident Dedel.

Gecommitteerden, aen de voornoemde Heeren Gedeputeerden van Zeelandt (te weten aen de gemelte Heeren Veth, en vander Nisse, by absentie vanden gemelten Heere Lucasz) gecommuniceert, in wat voegen, ende met hoedanige solemniteyten de meer-ghemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden oordeelden, dat de voorz be-cediginge en introductie soude behooren te geschieden, midsgaders oock wat retro-acten dien-aengaende soo in de Registers van haer Ed. Groot Mog., als mede in de Griffie van den voorschreven Hove, ende specialijck raeckende d'introductie van den Heere van Veenhuysen in de Notulen van den selven Hove onder date den ses en twintichsten Mey seshien-hondert seven wierden bevonden, ende naer dat de meer-ghemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, haer 't voorschreve gecommuniceerde, ende den voet daer by voor-gelagen wel hadden laten ghefallen, is tusschen de voornoemde Raedt-Pensionaris, in name van de meer-ghemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerde ter eenre, ende de meer-ghemelte Heeren Veth, ende vander Nisse, in name van de ghesamentlijke Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt ter andere zijde, tot de voor-gheroerde solemniteyt beraemt ende vast-gestelt den dach daer aen volgende, wefende den acht-en-twintichsten October voorz; ten welcken dage volgens het voor-gheroerde Concert, de meer-gemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hun tegens half negen uyren 's morgens hebben laten vinden in de Vertreck-kamer van haer Edele Groot Mog. aen de noord-zijde van der selver jegenwoordighe Vergader-plaets, ende aldaer ingewacht de meer-gemelte drie Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt, oock de selve op hare aenkomste doen te ontmoet treden ende inhalen tot beneden aen de Trappe door den Heere van der Myle, ende de Raedt-Pensionaris voornoemt, de welcke in 't opgaen aen de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt den voorrangh ghegeven hebben; Ende naer dat de selve in diers voegen in de voorz Vertreck-kamer gekomen waren, heeft den wel-gemelten Heere van Obdam sich naer eenige complimenten ter neder geseth aen 't eynde van de Taeffel, ende den meer-gemelten Heere vander Myle, met de voornoemde Raedt-Pensionaris, midsgaders oock den Secretaris van Beaumont (mede aldaer bescheyden zijnde, omme op de rugge van de Commissien van den voorz Heere President te teekenen d'Acte van afneminge van Eedt, hier naer breder gementionneert) aen de sincker zijde van de selve Taeffel met de rugge tegen het Vuyr; hebbende de meer-ghemelten Heeren Gedeputeerden van Zeelandt hunne plaets gehadt aen de andere zijde van de voorz Taeffel, ende aen de rechter-handt van den meer-ghemelten Heere van Obdam; Ende naer dat de voornoemde Raedt-Pensionaris in name van de meer-ghemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden aen de gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, hadde afgevraecht, of de selve oock noodich achten, dat de Commissien by de Staten van beyde de Provincien aen den voornoemden Heere Dedel in de voorz qualiteyt gegeven, die de selve aldaer voor handen hadden, souden werden opgelesen, ende jegens den anderen gecollationneert, soo hebben de meer gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt verklaert, sulcks niet noodtsaeckelijck te achten, als hebbende daer van, ofte van de Copien van dien albercydts gehadt visie; ende lecture; Ende heeft de voornoemde Raedt-Pensionaris in name als boven, vervolgens aen de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt voorgehouden, ofniet der selver intentie was, dat den gemelten Heere Dedel, niet alleenlijck op de voorschreve Commissien, maer oock op de Instructien van den voorschreven Hoven souden worden be-cedicht, ende dat hem oock in specie soude werden voorgelesen het Artijckel van de Naeder Ampliatie der voorschreve Instructie de Anno seshien-hondert vier en veertich,

spreekende van 't ontfangen en genieten van Giften, Gaven ofte Geschencken, zijnde 't eerste in ordre onder den Titul van *Miadelen dienende tot bevordering van een goede en oprechte Justitie, &c.* ende ghetrocken uyt het 10 Articul van de Instructie voor den Hoogen Raede: Waer op by de gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, naer ghe-daene collatie van de voorschreve eerste, ende thiende Articulen, gheantwoordt wesfende wel te moghen lijden, dat het op-ghemelte eerste Articul den meer-ghemelten Heere Praesident ten sine als boven, soude werden voor-gelesen, edoch dat de selve daer op sullen moeten verklaren, dat de voorsz nader Ampliatie niet ghearresteert zijnde by beyde de voornoemde Provincien, maer by haer Edele Groot Mog. alleen ter neder ghestelt wesfende, oock derhalven daer op by henluyden eygentlijk geen regard kan werden genomen; Edog wetende d'intentie, en den yver van de Heeren hare Principalen tot weeringe van alle corruptien, en van alle 't gene daer toe aenleydinge kan geven, oock bemerkende dat 't voorsz Articul van de voor-geroerde nader Ampliatie niet essentielijk discrepeert van 't voorsyde 10 Articul van de Instructie voor den gemelten Hoogen Raede, dat syluyden niet en twijffelen, of sal den innehoude van 't meer-gheroerde eerste Articul de selve hunne Heeren Principalen wel-gevallich, ende aengenaem wesen; Waer op de meer-geroerde Raedt-Pensionnaris, in name als boven, aen de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt by lecture heeft gecommuni-ceert het Formulier door de Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden ontworpen, omme naer d'afneminge van den voorgeroerden Eedt, ten oirkonde van dien, op de rugge van beyde de Commissien geschreven, ende weder-zijds onderteekent te worden; luydende 't selve Formulier in voegen, ende manieren, als hier na volght,

OP huyn den acht en twintichsten October seshien hondert drie en vijftich, heeft den Heere, ende Mr. Johan Dedel in 't witte van desen genomineert, in qualiteyt als Praesident van den Hove Provinciael van Hollandt, Zeelandt, ende Vrieslant, op dese sijne Commissie ende Instructie van den voorsz Hove, gedaen den behoorlijcken Eedt, in handen van de Heeren van Obdam, van der Myle, ende Raedt-Pensionnaris de Witt, van wegen de Provincie van Hollandt, ende de Heeren Veth, vander Nisse, ende Lucafz van wegen de Provincie van Zeelandt.

Welck Formulier de gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt haer wel hebben-de laten gevallen, is vervolgens den meer gemelten Heere Dedel in de voorsz Vertreck-kamer binnen bescheyden, ende gheset op een Stoel besijden de Taeffel af, achter de rugge van de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt gettelt; alwaer gese-ren wesfende, heeft de meer ghenoomde Raedt-Pensionnaris hem aengheseydt, dat hy by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant was geëligeert tot Praesi-dent in den voorschreven Hove, ende hem ten dien sine verleent behoorlijke Com-missie; dat de Heeren Staten van Zeelandt daer van kennisse bekomen hebbende, sich de selve electie wel hadden laten gevallen, ende vervolgens oock op hem behoorlijke Commissie daer toe dienende ghedaen depescheren; dat hy ontwijffelijck beyde de voorschreve Commissien, als eenige dagen onder hem berust hebbende, soude heb-ben gelesen, vragende vervolgens of hy bereydt was op de selve Commissien, midt-gaders op de Instructien van den voorsz Hove, ende specialijck op 't voorsz Articul van de naerder Ampliatie van dien te doen den behoorlijcken Eedt, ende naer dat hy daer op verklaert hadde van Jae, 't selve Articul hem alvoorens door den voor-noemden Secretaris van Beaumont voorgelesen wesfende, soo hebben de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, door monde van den voor-gemelten Heere

Veth, achtervolgende 't gunt voorfz is, daer op ghedaen de verklaringhe hier vooren geroert; Ende heeft vervolgens den ghemelten Heere Dedel op de voorfz Commissien, Instructien, endespecialijk op den innehoude van 't voorfz Articul der voorgeroerde Naeder Ampliatie, ter vermaninge van de voornoemde Raedt-Pensionnaris corporelijk, ende formelijck gestaeft den Eedt, als naer gewoonte, gevende daer op de handt eerst aen de voor-ghemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden; ende vervolgens mede aen de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, oock ghelijckelijck by de selve in de bedieninge van 't voorschreve Ampt, alle geluck, ende voorspoet toegewenscht wordende; waer op den gemelten Heere Præsident soo de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, als mede die van Zeelandt, over de eere hem door de voorgeroerde electie aengedaen, ten hoogsten heeft bedanckt, met byvoeginge van de complimenten op loodanige gelegentheydt passende, ende middelerwijlen 't Formulier hier vooren geïnsercert op de rugge, ofte de plijque van beyde de voorschreve Commissien gheschreven zijnde, is soo onder 't eene als onder 't andere voor aengesteldt, *My present als Secretaris van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt*, met subscriptie eerst *Herb. van Beaumont*, ende daer aen volgende op een ende de selve regel, *Jacob Veth, G. vander Nisse*, ende *Guill. Lucassz*; het welke in dier voegen voltrocken wesende, is den gemelten Heere Præsident door d'Heeren van Obdam, ende vander Myle, de Deure uytgeleydt, hebbende den selven Heere Præsident den voorrangh, ende gaende in 't afgaen in 't midden tusschen de gemelte twee Heeren, de vordere Heeren Gedeputeerden van beyde de Provincien in twee paren daer op volgende, te weten eerst de voornoemde Raedt-Pensionnaris met den gemelten Heere Veth, ende vervolgens den meer-ghemelten Heere vander Nisse, met den voornoemden Heere Lucassz, beneden aen de Trappen eenige Carossien, soo van de Heeren haer Ed. Gr. Mog Gecommitteerden, als mede van de Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, ende van den gemelten Heere Præsident gereedt staende, is den selven Heere Præsident met de drie Gedeputeerden van haer Ed. Gr. Mog. gegaen, in de eerste Carosse, zijnde die van den Heere van Obdam, en in de tweede, zijnde die van den Heere vander Myle gevolgt de drie Gedeputeerden van Zeelandt, volgende d'andere Carossien ledich, ende in dier voegen over het Hoff gebracht wesende tot aen de Trappe van de Zael, is den gemelten Heere Præsident, tusschen de meer-gemelte Heeren van Obdam, ende vander Myle, ende gevolgt als boven, opgeleydt tot aen de deure van de Raedtkamer van den voorschreven Hove, alwaer de meer-gemelte Heeren Gecommitteerden, eerst die van de Provincie van Hollandt, ende vervolgens mede die van de Provincie van Zeelandt vooren uyt ingetreden zijn, sonder eenige præallable denunciatie, doende den ghemelten Heere Præsident daer op mede volgen; In de voorschreve Raedt-kamer ghekomen wesende, hebben d'Heeren van den Raedt alle hunne plaetsen gehadt aen de slinker-zijde van de Taeffel, latende 't Gestoelte op de rechter-handt geheel ledich, in 't welke hunne plaetse ghenomen hebben de meer-ghemelte Heeren Gedeputeerden, eerst van haer Edele Groot Mog., ende vervolgens mede van de Provincie van Zeelandt; soo nochtans, dat aen de voorschreve rechter zijde boven aen 't Gestoelte, de plaetse van den ghemelten Heere Præsident open-ghelaten is, blijvende den selven middelerwijlen staende 't cynde vande voorschreve Taeffel aen 't Buffet; de Gedeputeerden van beyde de Provincien in dier voegen gefeten zijnde, heeft de voornoemde Raedt-Pensionnaris in substantie verhaeldt, dat, naedemael de Heeren van den Raedt by Acte van den tweeden Junij seftchien-hondertvijftich, omme de eere, ende de waerdigheydt van de Justitie, met alle middelen, soo veel doenlijck, te herstellen, verklaert hadden den Heere van Wijngaerden, doenmaels Præsident van den selven Rade,

voortaen niet admissibel tot de befoignes van den Raedt, ende 't gundt daer van is dependerende; d'Heeren Staten van Hollandt ende West Vrielandt, oordeelende tot meerder luyfter, ende tot maintien van 't respect van den voorschreven Raede, midtsgaders oock tot beter directie van de befoignes, ende expeditie van saecken, noodich te wesen, dat een ander gequalificeert, ende vertrouwt Persoon tot den voorschreven staet, in des selfs plaetse wierde gesteldt, alvorens verklaert hebbende, den selfen staet vacant te wesen, om de goede kennisse die haer Edele Groot Mog. hadden van de wijsheydt, ende ervarentheydt van den gemelten Heere Dedel soo in materie van Justitie, als Policie, midtsgaders van sijne rechtvaerdigheydt, vigilantie, integriteyt, ende ghetrouwigheydt, den selfen Heere Dedel tot den voorz staet hadden geëliigeert, ende gecommiteert; Dat mede d'Heeren Staten van Zeelandt, daer van, volgende 't verdrach in den jare seftien-hondert seven dien aengaende tusschen beyde de Provintien gemaect, verwitticht zijnde de voorz haer Ed. Groot Mog. electie haer wel hadden laten ghefallen, ende den Persoon van den gemelten Heere Dedel voor sonderlingh aenghenaem houdende, oock op den selfen in de voorz qualité hadden gedaen depescheren de Commissie daer toe dienende; Dat de meer-ghemelte Heeren Gedeputeerden van beyde de Provintien, volgende d'authorisatie, ende den last van de Heeren hare Principalen den ghemelten Heere Dedel, op huyden in de voorz qualiteyt solemnelijck hadden be-eedicht, ende jegenwoordich in den voorschreven Raede verschenen waren, om den meer-gemelten Heere Dedel, volgende d'authorisatie, ende den last als boven, aldaer t'introduceren, ende in de bedieninge van den voorschreven staet metter daedt te installeren, het welcke door monde van den ghemelten Heere Veth, uyt den name, ende van wegghen d'Heeren Staten van Zeelandt mede bevesticht, ende voornamentlijck betuycht zijnde d'aengenaemheydt van den Persoon van den gemelten Heere Dedel, ten aensien van des selfs menichvuldige goede qualiteyten, heeft de voornoemde Raedt-Pensionaris den meer-gemelten Heere Dedel wegen de Gedeputeerden van beyde de voornoemde Provincien verfocht sich in de plaetse van den Præsident, in manieren als boven open gelaten zijnde, te willen voegen, gelijk vervolgens oock de voorschreve plaetse door den selfen is geoccupert; Ende heeft de voornoemde Raedt-Pensionaris daer op beyde de voor-gheroerde Commissien gesteldt in handen van den Griffier van den voorschreven Hove, doende door den selfen eerst die van haer Edele Groot Mog., ende vervolgens oock die van de Heeren Staten van Zeelandt ordentelijck oplezen; het welcke gedaen zijnde, heeft de voornoemde Raedt-Pensionaris verklaert, dat de meer-ghemelte Heeren Gedeputeerden van beyde de Provincien de Heeren van den Raedt recommandeerden, oock in name, ende van wegen d'Heeren Staten van beyde de voornoemde Provincien, ende in gevolge van de voorgeroerde Commissien lasten, ende ordonneerden den gemelten Heere Dedel voor Præsident van den voorschreven Hove te kennen, revereren, ende obedieren, midtsgaders van de rechten, ceren, præminentien, vryheden, wedden, nutschappen, ende profijten daer toe staende, ende behoorende, doen, laten, ende gedoogen, rustelijck, ende vredelijck ghenieten, ende gebruycken, ende hem oock den voorschreven staet exercerende, doen, ende geven, alle hulpe, raedt, ende assistentie, voor soo veel des noodt zy, ende syluyden daer toe by hem verfocht sullen worden, het welcke insgelijck door den gemelten Heere Veth, uyt den name van de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt met een adveu bevesticht zijnde; heeft den Heere Block, eerste Raedt in den voorz Hove, in name van den gantschen Rade haer Edele Groot Mog. bedanckt voor de goede voorforge by de selve in desen ten dienste van de Justitie gedragen, ende specialijck voor de goede keuse gedaen.

van den Perfoon van den gemelten Heere Dedel, extollerende, ende roemende de goede qualiteyten van den felven Heere, by henluyden nu een geruymen tijdt van jaeren door experientie ondervonden; Gelijk den ghemelten Heere Block vervolgens mede in naeme als boven ten hoochsten bedanckt heeft d'Heeren Staten van Zeelandt, over, ende ter faecke van de approbatie der voorfz keufe by de felve gedaen, ende specialijk mede de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van beyde de Provintien voor de moeyte in de jegenwoordige introductie, ende installeringe, met 't gene daer ontrent is, ghenomen; Waer op den meer-gemelten Heere President infgelijck nochmaels een compliment van danckfegginge soo aen de Heeren Staten van beyde de voornoemde Provintien, als mede aen de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van de felve heeft ghedaen; Ende zijn daer op de felve Heeren Gedeputeerden van beyde de voorfz Provincien wederomme uyt de Raedt-Kamer vertrocken, werdende uytgeleydt door de vier oudtste Raden van den voorfz Hove, tot boven aen de Trappe tuffchen de Rolle ende de groote Zaele; Ende zijn in dier voegen de meer-ghemelte Heeren Gedeputeerden van beyde de voornoemde Provintien wederomme paer, aen paer, te voete gegaen naer de voor-geroerde Vertreck-Kamer van haer Edele Groot Mog., latende de voorfz Karoffen volgen; ende gekomen wefende tot aen de Trappe, ofte den opganck naer de felve Vertreck-Kamer, hebben de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van haer Ed. Groot Mog. aen die van Zeelandt wederomme den voorrangh gegeven, ende in de voorfz Vertreck-Kamer over-ende weder den anderen bedanckt hebbende, oock reciproquelyck verklaerd wefende, dat in de voorfz Aëtie alles ordentelyck was gepafseert, ende niet by de eene, ofte by de andere ghedaen ofte gesproocken, daer op eenige speculatie, ofte bedenckelijckheydt soude mogen vallen, hebben meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt haer afscheydt genomen, ende zijn door de gefamentlijcke Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden afgeleydt tot beneden aen de voorfz Trappe, ende aldaer van de felve gescheyden. Aldus gestelt den acht en twintichsten October 1653.

Dijnsdagh den 4 November 1653.

*Ratificatie
Contract met
Gelderlandt
ghemaect,
ende Joncker
van Briene
tot Capiteyn
ge-eligeert.*

IS ter Vergaderinge geexhibeert 't geteckende, ende bezegelde Contract, met d'Heeren van Gelderlandt aengegaen, noopende de betalinge van de subsidien, aen den Koningh van Denemarcken by Tractate beloof, ende de overwijfinge van eenige Posten in den Staet van Oorloge gestelt, van date den een en twintichsten October lefleden, in voeghenende manieren hier naer volgende copielijck geinsereert.

NAedemael op denachtenden Februarij des jaers seshien-hondert drie en vijftich tuffchen den Koningh van Denemarcken ter eenre, ende den Staet der Vereenighde Nederlanden, ter andere zijde, is gemaeckt seecker Tractaet, daer by van weghen de ghemelte Vereenighde Nederlanden aen hoochft-gedachte Heere Koningh, omme redenen, ende op conditien in den voorschreven Tractate uytgedrukt, is beloof een jaerlijcxsche subsidie van hondert twee ende tnegentich duysent Rijcxdaelders, op seeckere termijnen precijse te betalen, ende gemerckt de selve betalinge, soo uyt oorfaecke van de commoditeyt tot het overmaecken van Wisselen, als om meer andere redenen, met meerder promptitude uyt de Provincie van Hollandt, als wel uyt de Provincie van Gelderlandt kan werden gedaen, ende soo d'Heeren Staten van Gelderlandt voornoemt, als die van Hollandt voorschreve, ten hoochsten gegengen wefende, dat de voorschreve betalinge op de gesette termijnen precifelijck moge

geschieden; soo is tusschen de Heeren Arent Schoock Raedt der Stede Salt Bommel, gecommiteert ter Vergaderinge van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael, ende Johan van Braeckel, Raedt van State, uyt den naem, ende van wegen de hooch-ghemelte Heeren Staten van Gelderlandt, ter eenre, ende d'Heer Mr. Johan de Witt, Raedt-Pensiónnaris van den Lande van Hollandt; ende West-Vrieslandt, uyt den name, ende van wegen de hooch-ghemelte Heeren Staten van den selven Lande, ter andere zyde, veraccordeert, ende verdraghen, dat de meer-hooch-ghemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt aen meer-hoogst gedachte Syne Koninghlijke Majesteit op de ghesette termynen mede sullen furneren, op leggen, ende betalen de quoté van de Provincie van Gelderlandt in de voor-gheroerde subsidien, bedraghende volghende de descharges by den Raede van State daer van uyt-gesonden, ter somme van acht ende twintich duysent, selthien guldens, seven stuyvers, elf deniers; ende dat de meer-hooch-ghemelte Heeren Staten van Gelderlandt, ten opfichte van dien wederomme t'haren laste sullen nemen de betalinge van de naevolgende Compagnien, jegenwoordich op de Provintie van Hollandt ende West-Vrieslandt, gerepartieert, als te weten; van de Capiteynen Buleau, sterck vijf en tseftich, ende Arnhem sterck vijftich Koppen, midts gaders Jr. Hendrick van Brine, mede sterck vijftich Koppen: Ende dat daer en boven mede tot laste van de meer-hooch-ghemelte Provintie van Gelderlandt sal worden aengenomen de betalinge van de naervolgende Tractementen ofte Pensioenen, naementlijck van den Major tot Bommel, van den Major op Schenkenchans, van den Major op Knodsenburch, van den Major van den Graeff, Pensioenen van Pany Corneth, van den Ritmeester Haultmers, van Stockheym, Corneth, van den Rithmeester Stockheym, van Vander Velthoff, Lieutenant van den Rithmeester Franckenburgh, van Spaen, Lieutenant van den Rithmeester Winteroy, van Hans Groenboom, Lieutenant van den Rithmeester Bax, van Lambert van Haaren Corneth, ende van Capiteyn Macwoart; Item, noch den last van den Turff ende Kaerffen op Eynthoven, zijnde alle de voortz Tractementen, ende den voorschreven Turff ende Kaerffen mede jegenwoordich op de meer-ghemelte Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt gherepartieert; Welverstaende dat de voorsz betalinge, soo aen ofte ten behoeve van de voorsz Compagnien, als mede aen de voornoemde Tractementen, ende andere Posten by de hooch-ghemelte Heeren Staten van de Provincie van Gelderlandt sal worden gedaen t'zedert prima Januarij lestleden af te reekenen, gelijk oock de betalinge van de voorgeroerde subsidien over desen loopenden jaere albereyds verschenen ofte noch te verschynen, door de meer-hooch-ghemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt versocht sal moeten worden; sullende de voorschreve betalinge van de Compagnien, Tractementen, ende andere Posten hier vooren geroert, by de hooch-ghemelte Heeren Staten van Gelderlandt moeten werden gedaen, soo lange, als by de hooch-ghemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt 't voorsz Subsidie aen ofte ten behoeve van den Koning van Denemarcken betaeldt sal worden: by ophoudinge van welke betalinge, oock den last van de voorsz Compagnien, Tractementen, ende andere Posten wederomme tot laste van de meer-ghemelte Provincie van Hollandt komen sal. Alle 't welcke de voornoemde Heeren Contractanten in name van de hooch-ghemelte Heeren hare Principalen hebben beloofd, ende belooven by desen oprechtelijck, ende ter goeder trouwen te sullen naerkomen ende doen naerkomen, alle den geen die onder der selver gehoorsaemheyd zijn staende, ende sulcx eenichsints aengaen mach. Aldus ghedaen in 's Graven-Hage den een en twintichten October seltien-hondert drie en vijftich. Ende in oirkonde der waarheyd by de voornoemde

Hee-

Heeren Contractanten met hunne gewoonlijke Signature ende onderteyckeninge bevesticht. Ende was onderteyckent, *A. Schoock, Johan van Braeckel, Johan de Witt.* Ende daer benevens met haer Signet in Lacque bezegelt.

Waer op ghedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. 't voorz Contract geapprobeert ende geratificeert, gelijk de selve zijn doende by deden, ende in ghevolge van dien ghetreden zijnde tot nominatie ende electie van een Gelders Edelman, omme in qualiteyt als Capiteyn te leyden de vacerende Compagnie van vijftich koppen, in de voorschreve overwijfinge mede begrepen; zijn na voorgaende deliberatie daer toe genomineert, de Jonckeren van Braeckel, van Brine, ende van Eck, ende naer nieuwe omvraege uyt de selve ge-eligeert Jr. van Brine voorz.

Saturdag den 8 November 1653.

Drie Vice-Admiralen en Schouten by Nacht, item, Witte weder op de Maer.

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't aenstellen, ofte houden van drie Vice-Admiralen, ende drie Schouten by Nacht, ende gelet op den voorflach by d'Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot de saecken van der Zee, den acht en twintichsten Augusti lefleden dien aengaende gedaen; oock in achtginge genomen, d'advisen by de Collegien, ter Admiraliteyt tot Rotterdam, in date den twintichsten, tot Amstelredam in date den derden, ende in 't Noorder-quartier in date den een en dertigsten der voorlede maent aen haer Edele Groot Mog. gegeven, alle in voldoeninge van der selver Resolutie in date den ses en twintichsten September lefleden, ende het aenschrijvens aen de opgamelte Collegien daer op gevolcht; Is goet-gevonden ende verstaen, dat by desen jegenwoordige constitutie van tijden ende saecken, by provisie, gheduyrende den Oorloch tegens de Regieringe van Engelandt, tot beter directie van 's Landts Vloote onder yeder van de voorz drie Collegien sal worden aengestelt, ende ghehouden een Vice-Admirael, ende een Schout by Nacht, sullende dien volgens met den eersten worden geprocedeert tot verkiesinge van foodanige Persoonen, als tot bekleedinge van de selve Ampten zijn gerequireert; Des sal den Vice-Admirael Witte Cornelis de Witte wederom gebracht werden onder 't Collegie ter Admiraliteyt tot Rotterdam voornoemt, op dat den selven den eersten rangh onder de voorz Vice-Admiralen moge blijven behouden; sullende over sulks van de vordere twee aen te stellen Vice-Admiralen deene, onder 't Collegie ter Admiraliteyt tot Amstelredam, ende d'andere, onder dat in 't Noorder-quartier gebracht worden.

Dijnsdag den 11 November 1653.

Twee Vice-Admiralen. Drie Schouten by Nacht.

SYnde, in achtervolge van haer Edele Groot Mog Resolutie van date den achtsten deser loopende maendt, geprocedeert tot electie van twee Vice-Admiralen, ende drie Schouten by Nacht, uyt de Persoonen tot dien eynde, soo by Commissarissen van haer Edele Groot Mog., als mede by de respectieve Collegien ter Admiraliteyt, binnen dese Provintie residerende, hier bevoorens voor-geslagen, hebben haer Edele Groot Mog. naer voorgaende deliberatie, uyt de selve ge-eligeert, ende gestelt tot Vice-Admirael onder 't Collegie ter Admiraliteyt tot Amsterdam den Commandeur Michiel Adriaensz de Ruyter, ende tot Vice-Admirael onder 't Collegie ter Admiraliteyt in 't Noorder-quartier den Schout by Nacht Pieter Florisz; zijnde tot Schouten by Nacht verkoosen onder 't Collegie ter Admiraliteyt tot Rotterdam, Capiteyn Jan Aertsz Verhaef; onder dat tot Amstelredam den Commandeur

deur Cornelis Tromp, ende onder dat in 't Noorder-quartier den Commandeur Jacob Cornelisz de Boer; Ende sullen dien-volgende voor de voornoemde ge-eligeerde Vice-Admiralen, ende Schouten by Nacht respectie, gedepescheert worden be-hoorlijke Commissien daer toe dienende.

Woonsdag den 10 December 1653.

IN deliberatie geleydt zijnde, in wat voegen den rang, ende de sessie soude wor-den gereguleert, tusschen de Heeren op de praesentatie van dese Vergaderinge by haer Hoog Mog. gecommiteert tot Rechteren in de bewuste Chambre-Miparthie; hebben naer voorgaende deliberatie, de Leden verklaerd, dat de ghemelte Heeren verstaen moeten werden tot de voorz functie, sonder eenigh ander aensien, dan als Persoonen in materie van Rechten, ende in de politijcque saecken, wel ervaren ge-presenteert, ende ge-eligeert te zijn, ende specialijk dat den Heere Riccen in desen niet als een Lidt van dese Vergaderinge, ofte een Gedeputeerde van de Stadt van Pur-mereynde in de selve Vergaderinge sessie hebbende, is geconfidereert; Ende is der-halven goet-gevonden, ende verstaen, dat den Heere Doubleth voor den gemelten Heere Riccen den Rang, ende de praesance hebben, midtsgaders sessie nemen sal. Sullende de boven staende haer Ed. Groot Mog. Resolutie de voornoemde Heeren Dou-bleth ende Riccen by Extract authentijcq ter handen gestelt, ofte toegesonden worden, omme daer naer by alle voorvallende occasien te reguleren.

*Rang Dou-
bleth ende
Riccen in de
Chambre-
Miparthie.*

IS, naer voorgaende deliberatie, goet-gevonden, ende verstaen, dat men van nu voortaan Gecommitteerden van de Magistraet van 's Gravenhage, ofte andere haer Ed. Groot Mog. Onderdanen van gelijke, of mindere qualiteyt alhier ter Vergaderinge verschijnende, over eynde sal laten blijven staen, ende hunne propositie doen met ongedeckten Hoofde; Ende dat voorts door Gecommitteerden van dese Vergaderinge sal worden overleydt ende overwogen, midtsgaders haer Ed. Groot Mog. gedient van advis, hoe ende in wat voegen in 't toekomende, ten opsichte van de Ceremonien, sou-den behooren te werden getraecteert alle die gene, die in dese Vergaderinge, ofte oock voor Commissarissen van haer Edele Groot Mog. verschijnen, ende aen de selve yets voor te dragen, ofte te openbaren hebben sullen; Ende zijn daer toe versocht ende ge-commiteert, gelijk versocht ende gecommiteert worden by desen, d'Heeren van Haerlem, van Leyden, van Schoonhoven, van Alckmaer ende van Enckhuysen.

*Gecommit-
teerden van
den Hage, en
andere van
gelijke qua-
liteyt te staen
blootschoof.*

Saturdag den 28 Februarij 1654.

IN deliberatie geleydt zijnde het achthiende poinct van de jegenwoordighe be-schrijvinge, beroerende het maecten van een betamelijck Reglement, op de nomi-nation, ende electien van Leenmannen, Schepenen, Geswoorens, ofte andere Rechteren, in de Quartieren, Steden, ende Plaetsen van Hollandt, ende West-Vrieslandt, in de welke Bailliuwen, Schouten, ofte andere Officieren van de selve Quartieren, Steden ende Plaetsen zijn participerende, is, naer rijpe overweginge van den voorlach by de Heeren Gecommitteerde Raden dien-aengaende gedaen, ende tot Bylage nevens 't voorz achthiende poinct de Leden toe-gesonden, enparighlijck verstaen, ende ge-resolveert, dat van nu voortaan de Leenmannen van den Lande van Putten, over welken Lande het Ruartschap onlanghs door doode van wijlen Salomon van Schoonhoven is komete vaceren, midtsgaders na 't overlijden van de respectie Bailliuwen, Schouten

*Achthiende
poinct.
Electien
Leenman-
nen, ende an-
dere Rech-
tere
Regle-
ment.*

ende andere Officieren, in de Quartieren, Steden ende Plaetsen van Hollandt ende West-Vrieslandt voorschreve, alwaer de selve Officieren participeren in de electie, nominatie ofte voorlach van de Leenmannen, Mansmannen, Schepenen, Geswoorens, ofte andere Rechteren, voor de welke syluyden hunne actien, soo in 't civil, als in 't crimineel, hebben te intenteren, of wel eerder by soo verre sulcx by naeder dispositie van haer Edele Groot Mog. soude mogen werden goetgevonden, oock de selve Leenmannen, Mansmannen, Schepenen, Geswoorens ofte andere Rechteren sullen worden genomineert ende ge-eligeert op den voet, ende in manieren hier na volgende.

I.

D At van jaer tot jaer, ten behoorlijke tijde by den Ruardt, Bailliuw, Schout, ofte Officier, ende de oude Leenmannen, Mansmannen, Schepenen, Geswoorens ofte andere Rechteren als boven gesamentlijk, te stemmen Hooft voor Hooft, nominatie sal worden gedaen van dobbelt, ofte tripel getal van Persoonen, naer het recht ofte deugdelijk gebruyck, 't welck in de respectie Quartieren tot noch toe is geweest, van de beste, gepractiseertste, en ervarentste Mannen, doende professie van de ware Gereformeerde Religie, ofte ten minsten de selve toegedaen.

I I.

Dat de voorsz nominatie sal worden gepresenteert aen de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, ofte in absentie van haer Edele Groot Mog. aen de Heeren der selver Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren, omme door de selve by electie tot enckel getal geredigeert te worden.

I I I.

Dat van de ge-eligeerden yeder jaer de helfte afgaen, ende de wederhelfte in dienste gecontinucert worden sal.

I V.

Dat de selve ge-eligeerden, ten aenvanck van haren dienst, aen handen van den Ruardt, Bailliuw, Schout, ofte ander Officier als boven sullen sweeren, *De Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, zijnde hare Hooge ende Souverains Overigheyt, gehouwt ende getrouw te wesen.* Ende vorders Eedt doen na den teneur van de Formulieren, in de respectie Quartieren gebruyckelijck, ende in specie mede, dat syluyden *Recht ende Justitie sullen doen administreren, volgens de Handtvesten ende Privilegien van de selve Quartieren, midsgaders de Reglementen ende Statuten, by haer Edele Groot Mog. daer op gemaecte, ofte noch te maecken.*

V.

Dat in criminele ende diffinitive Vonnissen ten minsten seven, ende in interlocutoire ten minsten vijf van de voorsz Rechteren praesent sullen moeten wesen, ofte soo veel meerder in getale, als in eenige Quartieren albereyds gereguleert, ende vast-gefelt soude mogen zijn.

In dien verstande nochtans, dat haer Edele Groot Mog. mer de bovenstaende der selver Resolutie niet verstaen te praediciëren, ofte yets te derogeren aen den Praesident ende Raden van den Hove, de Kamere van Reeckeningen van haer Edele Groot Mog.
Do-

Domainen, ofte andere Collegien die bevonden fouden mogen worden tot eenige van de voorfz electien, gerechticht, ofte daer van in deuchdelijcke poffeffie te zijn, aen de welke der felfer voorich recht, ofte poffeffie als boven dien aengaende gelaten, ende in fulcken gevalle de nominatien alleenlijck naer de boven-ftaende ordre gereguleert fullen worden: Als zijnde haer Edele Groot Mog. goede meyninge in defe geenfints aen yemant ter wereldt eenige Privilegien, Octroyen of Gerechtigheden te benemen, nemaer alleenlijck voor den dienst van den Lande, en tot gerufftheydt van de goede Ingefetenen van dien, midtfgaders tot voorkominge van alle oppreffie der felfer goede forge te dragen, en behoorlicke ordre te stellen: En tot executie defes, de boven-ftaende haer Ed. Groot Mog. Refolutie den Præfident ende Raden van den Hove, midtfgaders die van de Reeckeningen voorfz; oock alle Bailliuwen ende Leenmannen, ofte Manfmannen; Item, Schouten, ende Schepenen, vooren geroert, werden toe-gefonden, omme in der felfer refpective Registeren geïnferreert, ende t'fijner tijdt door de felve punctuelijck achtervolght, ende naergekome te worden; met expresse laft, ende fpeciael bevel, omme daer van in geen gebreecke te blijven.

Vrydag den 6 Martij 1654.

S Ynde ter Vergaderinge gelefen 't bericht ende advis, by de Heeren Gecommitteerde Raden gegeven op de Requeste van Pieter Severijn, by den Rade van State verkoofen, ende gecommitteert tot ordinaris Canonier, ende by Patent van den Heere Grave Willem van Nassau, als Generael van de Artillerye, gefonden in Guarnifoen binnen der Stede van den Briele; Is naer voorgaende deliberatie, ende in achttinge genomen, dat foodanige verkiefingen, ende verfendingen by Patent als boven voor defen altijds door den gemelten Rade van State, ende de fucceffive Generaels van de Artillerye refpective, gedaen zijn geweest, goetdgevonden ende verftaen, dat omme aen d'eeene zijde den meer-ghemelten Raedt, ende Generael van de Artillerye in hare refpective gebruyck ende poffeffie niet te chocqueren, ofte verkorten, ende aen d'andere zijde niet te min, foo veel doenlijck, te bewaren het recht aen defe Vergaderinge competerende, oock naerder geconfirmeert door 't gepafteerde in de bewufte extraordinaire Vergaderinge van de Staten der refpective Provincien, in den jare seftien hondert een en vijftich alhier in 's Gravenhage gehouden, by generale refolutie, voor 't toekomende punctuelijck te observeren, fal worden vast-geftelt, ghelijck vast-geftelt wordt by defen, dat foo op alle Commissien van Kanonniers, staende op haer Ed. Groot Mog. repartitie, als mede op alle Patenten aen Kanonniers, komende in, ofte gelicht wordende uyt defe Provincie, in voegen als boven gegeven, attaches op den name van haer Ed. Groot Mog. fullen moeten werden verfocht ende verkregen: Ende fal tot executie defes, 't gene voorfz staet, aen d'eeene zijde foo den meer-ghemelten Raedt van State, als oock sijne Excellentie den Heere Generael voornoemt, werden bekendt ghemaeckt, omme de opgemelte Kanonniers ten voorfz eynde aen haer Ed. Groot Mog. te willen adresseren, ende aen de andere zijde mede de Magiftraten ende Commandeurs, van de Frontier-Steden ftemme hebbende in defe Vergaderinge, ende anderfints de Commandeurs alleen aengefchreven, met laft, ende ordre, dat fyluyden egeene Kanonniers binnen-de felve Frontier-plaetsen, als boven gefonden werdende, anders dan midts hebbende op hunne voorfz Commissie ende Patenten de voorgeroerde Attaches, fullen hebben te admitteren, ofte te erkennen.

*Canonniers
op hunne
Commissien,
ende Patenten
attache te
verfoecken.*

Dijnsdag den 10 Martij 1654.

*Questien o-
ver Patro-
naetschap te
renvoyeren
aen de Justi-
tie.*

OP 't gemoveerde van de Heeren van de Ridderfchap, is naer voorgaende delibe-
ratie, goedt-gevonden ende verstaen, dat van nu voortaan alle questien, die over
't recht van Patronaetschap, met 't gene daer aen dependeert, tusschen eenige Kerc-
ken ende particuliere Heeren souden mogen komen te rijfen, by soo verre de selve,
by ofte door Geauthoriseerden van haer Edele Groot Mog. door gevoechlijcke expedi-
entien in der minne niet konnen werden geasspicert, ende ordinaris Justitie geren-
voveert, ende ter decisie van de selve ghelaten sullen worden.

Saturdag den 11 April 1654.

*Formulier
Brieven aen
de Staten
Generael, om
Heeren in
den Raedt
van State.*

ONtfangen een Missive van de Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, ghe-
schreven alhier in den Hage den vierden deser loopende Macndt, houdende in
effecte, dat haer Hoogh Mog. onlanghs in verscheyden Brieven by eenige Provincien
aen de selve gheschreven voor Heeren die de opgemelte Provincien desireerden, dat
in den Raede van State gecommiteert mochten werden, notable informaliteyten ghe-
remarqueert hebbende, derhalven goedt-gevonden hadden, de respectieve Provin-
cien daer van te adverteren, oock de selve toe te senden een Formulier van soodanige Brie-
ven als boven, met verfoeck, dat haer Edele Groot Mog. nevens d'andere Provincien,
de gelegentheydt voorvallende, haer daer van souden gelieven te dienen: Waer op
zijnde gedelibereert, ende gecommarqueert dat het voorschreve Formulier in substantie
is ghecoucheert in de selve termen, als haer Edele Groot Mog. tot noch toe in soodani-
ge gelentheydt als boven aen haer Hoog Mog. hebben geschreven, is goedt-gevonden,
ende verstaen dat het selve Formulier van nu voortaan, conform 't verfoeck van haer Hoog
Mog., wegens dese Provincie sal worden achtervolght, ende sulcks in ghelegentheydt
als boven aen haer Hoog Mog. geschreven in termen hier onder gecoucheert.

Hoogh Mogende Heeren,

WY dragen U Hoogh Mog. midts desen voor den Persoon van N. N. omme met
toekomende te bekleeden de plaetse van de Heer N. N. in
den Raede van State; Ende verfoecken derhalven, dat U Hoogh Mog. den selven met
Commissie ende Instructie ten voorz dienste noodich, willen doen versien: Waer
mede, &c.

Vrydag den 22 Mey 1654.

*Combinatie
Compagnien.*

IN deliberatie gheleydt zijnde het vijfde point van de jegenwoordige beschrijvinge,
beroerende de te doene combinatie van de Compagnien, soo Ruyteren, als Knech-
ten, in dienften van den Lande wefende, ende daer op in achtginge genomen den voor-
sach by Gedeputeerde Leden van dese Vergaderinge, op voorgaende praë-advis van
Heeren Gecommitteerde Raeden dien-aengaende ghedaen, ende op den thierenden A-
prillis lefleden alhier ter Vergaderinge gerapporteert, nevens 't voorschreve point van
beschrijvinge tot Bylage gevoeght; Is goedt-gevonden ende verstaen, dat by provisie,
ende onvermindert de deliberatien op de executie van 't eerste lidt van de voorz voor-
sach, sulcks als 't selve leydt, te houden, alle de Compagnien van den Staet, soo te
Paerdt

Paerdt alste Voedt, jegenwoordich vacant zijnde, fullen worden ondergesteecken, ende dat sulcks gedaen zijnde, soo wanneer hier naermaels wederomme een van de niet ondergesteecken Compagnien vacant sal komen te vallen, de selve mede aenstondts sal worden ondergesteecken; ende soo wanneer aen d'andere zijde, een van de albereyds ghecombineerde Compagnien quame vacant te worden, dat als dan over foodanighe vaceerende Compagnie, een Rithmeester ofte Capiteyn, uyt die geene, die noch een ongecombineerde Compagnie leyden ghesurrogeert, ende wederomme de Compagnie, by den selven gesurrogeerden verlaten, in voegen als boven ondergesteecken sal worden; ende in casop't geene voorz is, ter Vergaderinge van haar Hoog Mog. binnen korten tijdt egeene conclusie sal kunnen worden uytgewerkt, daer toe by alle gevochlijke debvoiren, ende vrundtlijke aenmaninge aen d'andere Provintien sal worden gelaboreert, dat als dan by haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt sal worden gedenunciert, dat de selve in den last, ende betalinge van de Militie niet hooger ofte verder dan als voorz is, oock niet anders, als onder de eonditien van de voorgeroerde combinatie ofte ondersteekinge zijn consenterende, ende dat vervolgens dese haer Edele Groot Mog. Resolutie ten aensien van de Militie, staende op de repartitie van dese Provintie, sonder vorderuytsel ter executie gheleydt, ende de vrucht van dien, by haer Edele Groot Mog. sonder vorderuytsel geproffiteert sal worden: alles in dien verstande, dat aen de Lieutenanten, Cornetten, ende Vendrichs, die door de voorz combinatie fullen komen uyt te vallen, Pensioenen ende Tractementen tot haer onderhoudt in redelijckheydt fullen worden toe-ghevoeght, tot dat de selve wederom fullen wesen geadvanceert, te weten, 'sjaers aen een Lieutenant te Paerdt drie hondert en vijftich guldens, aen een Cornet twee hondert en vijftich guldens, aen een Lieutenant te Voet twee hondert en vijftich guldens, aen een Vendrich twee hondert guldens; Ende dat de voorz Pensioenen ofte Tractementen over de respectie Provintien gerepartieert, ende by de selve aengenomen zijnde, voortaan voor een Provinciale last ghehouden fullen dienen te worden: Wel-verstaende, dat de voorz Officieren daer vooren onder de Compagnie Colonellen van de Regementen ghehouden fullen wesen, des gelaft zijnde, als gereformeerden dienst te doen, tot dat sy wederom als boven fullen wesen geadvanceert, daer toe de selve voor anderen gepræfereert fullen worden, des dat de voorz uytgevallene Officieren haer middelertijdt met behoerlijke kennisse, ende consent van de Regieringe in anderen dienst fullen mogen begeven; blijvende nochtans ghehouden, den Staet te komen dienen, soo wanneer de selve daer toe fullen werden gerequireert; Edoch dat de selve haer in voegen voorz, in anderen dienst begeven hebbende, alleenlijck fullen blijven genieten, de twee derdeparten van de Pensioenen, henluyden als boven respectivelijck toegevoeght, oock alvoorens gehouden wesen, tot contentement van de Regieringe te beloven, dat syluyden ontboden zijnde, aenstondts fullen weder-keeren, omme effectieve dienst te doen; ende by soo verre eenige van de voorschreve Officieren sonder behoerlijck consent haer elders met der woonmochten komen te transporteren, ofte anderen dienst aen te nemen, ofte oock ontboden zijnde, als boven niet weder te keeren; dat de selve in sulcken gevalle van 't voorgeroerde Pensioen in 't geheel, ende voor altijdt versteecken fullen wesen: des fullen oock in allen gevalle van nu voortaan aen de Ritmeesteren ende Capiteynen in dienst van den Lande verblijvende, volgens het twintigste Artijckel van de Instructie, by de ghemeene Bontgenoten op de extraordinaris Vergaderinge in de groote Zaele van den Hove van Hollandt, in den jare 1651. gearresteert, werden ende blijven ontlast van alle kortingen, ende belastingen, 't zy van Solliciteurs, Schrijvers, Comptoir-gelden, Nieuwe-jar-gelden, ofte anders, hoedanich de selve oock genaemt mogen wesen.

Donderdag den 18 Junij 1654.

Gedeputeerden op de Synoden, de Predicanten de Ghemeynten te doen vermanen tot respect ende obediëntie.

IS naer voorgaende deliberatie, ende in achtinge ghenomen, dat eenige quaet willigen jegenwoordich, soo 't schijnt, particulièrement haer werck maecken, omme onder de Gemeynthe alomme te traduceren de sincere intentien, ende salutaire actien van haer Edele Groot Mog., oock deselve, was 't doenlijck, verkeerde, ende sinistre impressien te geven van de oprechtigheydt, ende vroomigheydt der Regenten deser Provincie, goetgevonden ende verstaen, midts desen te lasten, ende t'ordonneren d'Heeren ende Meesters Reynier Pauw, ende Fredrick van Dorp, Raden Ordinaris in den Hoogen Raede, ende den Hove van Hollandt, respectivelijck, by voorgaende haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den twaelfden deser loopende Maendt gedeputeert naer de respectieve Synoden, soo in desen, als in den Noorder-quartiere te houden, omme, met, ende nevens de Heeren die by Borgemeesteren, ende Regeerders van de Steden ende Plaetsen, alwaer de voorschreve Synoden sullen werden gehouden, henluyden sullen werden geadjungeert, de Bedienaers des Goddelijcken Woordts op de selve Synoden staende te verschijnen, met de redenen daer toe dienende, in name van haer Edele Groot Mog. te vermanen, ten eynde de selve hunne respectieve Gemeynthen, soo in de publicque Predicaten, als in de particuliere aanspraecken willen inscharpnen het respect ende d'obediëntie die d'Onderdanen aen hare wettige Overigheydt schuldich zijn, midtsgaders haer wel doen begrijpen, dat henluyden plicht is van 't geene by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, als zijnde van Godt Almachtich gestelt tot der selver hooge ende souveraine Overigheydt, werdt goetgevonden, gheresolveert ende gestatueert, niet anders te gevoelen, als dat sulcks geschiet ten besten van 't gemeene Vaderlant, ende tot voordeel van de goede Ingefetenen van dien; oock haer voor oogen stellen den gruwel van de sonde, door 't lasteren van de Regieringe, ende Regenten begaen wordende, met ordre, omme d'opgemelte Bedienaren des Goddelijcken Woordts wijders te versoecken, ende in name van haer Edele Groot Mog. te belasten, niet alleenlijck alle hunne actien, Predicaten ende Gebeden daer henen te dirigeren, ten eynde de Resolutien, Edicten ende Ordres van haer Edele Groot Mog. by yeder een mogen werden voor goet aengenomen, gheapprobeert ende punctuelijck achtervolcht, maer oock van 't geene voorschreve is, ende van de boventstaende haer Edele Groot Mog. ernstige intentie insgelijcx communicatie te geven aen de Classen daer onder syluyden respectivelijck zijn reforterende, met gelijkje vermaninge als boven, ten eynde alle de Bedienaren des Goddelijcken Woordts op de voorschreve Classen comparerende, haer naer de voorgeroerde haer Edele Groot Mog. serieuse begeerte mede in gelijkjer wijsen mogen reguleren, midtsgaders hen ten fine als boven evertueren, als naer behooren: Op dat alsoo van haer Edele Groot Mog. sincere intentie, ende oprechten yver, soo voor den welstant van den Staet, als mede voornamentlijck voor den welstant van de Kercke Christi, de behoorlijcke effecten ende gewenschte vruchten mogen werden ghenooten. Ende sal Extract van de boventstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie aen de voorgemelte Heeren Pauw, ende van Dorp toegesonden worden, omme haer naer den inhoude van dien præciselijck te reguleren.

Saturdag den 25 Julij 1654.

Deductie, seclusie Prin.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerefereert, dat d'Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden tot de saecken van Engelant, in gevolge, ende

ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael den seventhienden der voorledene maendt voor 't scheidende van de jonghste Vergaderinge genomen, ter wederby-een-komste van de Leden in aller vigilantie hadden geconcipteert ende op 't Papier gebracht seeckere Deductie ofte Declaratie, behelsende een waerachtich ende grondich bericht van de fundamenten der Regieringe deser Landen, ende specialijck van 't recht, competerende de respectie Staten van de Geunieerde Provincien, yder apart, soo ten reguarde van saecken op andere Rijken, Republijcquen, Staten ende Landen reflectie hebbende, ende met, ofte ter contemplatie van de Overigheden in de selve te verhandelen, alsten opsichte van saecken binnen hare respectie Provincien voorvallende, met behoorlijcke distinctie van die saecken, die by 't verbondt van Unie in den jaere vijftien-hondert negen en tseventich binnen Utrecht gemaect, ofte by eenige particuliere overgifte van de voorschreve Geunieerde Provincien aen de Generaliteyt, ofte aen de dispositie van de gesamentlijcke Bondtgenooten zijn gedeferert; dienende tot justificatie van 't verleenen der bewuste Acte van Seclusie, raeckende 't employ vanden Heere Prince van Oraigne, by haer Edele Groot Mog. op den vierden Mey seshien-hondert vier en vijftich gepasseert, midtsgaders van de Proceduyren by de selve daer omtrent gehouden, met grondige refutatie van 't geene daer jegens by, ofte van wegen eenige Provincien is voort gebracht, Doende vervolgens lecture van de voorschreve ingestelde Deductie, ofte Declaratie: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. d'opgemelte Heeren der selver Gecommitteerden, over, ende ter saecke van de opgenomene moeyte bedanckt; ende is voorts de voorschreve Deductie, ofte Declaratie ghehouden voor gearresteert, in voegen, ende manieren als de selve hier naer volgende van woorde te woorde staet geinsereert: oock dienvolgende verstaen, ende geresolveert, dat de selve, met d'authenticque Documenten, noodich tot verificatie van de feyten daer inne gheroert, ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. ingebracht, ende de respectie Provincien, in gevolge van haer Ed. Groot Mog. jonghste aenschrijvinge van date den seshienden deser loopende Maendt, by Missive, met behoorlijck versoek, ende recommandatie toeghesonden sal worden. Ende naedemael de Heeren van de groote Vroedtschappe der Stede Leyden, het verleenen van de voorgeroerde Acte van Seclusie, volgende de verklaringen vande Heeren der selver Gedeputeerden tot noch toe hebben aengeliën als een saecke die de dispositie van haer Ed. Gr. Mog. niet privatelijck subject soude zijn; dat mede d'Heeren Gedeputeerden van Edam, in de jegenwoordige Vergaderinge hebben verklaert by de Heeren hare Principalen dien-aengaende mede noch eenige scrupule te resideren, soo is, tot wechneminge van de abusive impressien van beyde de voorschreve Leden mede verstaen ende geresolveert, dat Extractt uyt de voorschreve Deductie, ofte Declaratie, daer by het contrarie van dien klaerlijck werdt gedoceert, Borgemeesteren ende Regeerders van beyde de voornoemde Steden ten spoedichsten sal worden toegesonden, omme, naer rijpe examinatie van dien, ende overweginge van de argumenten daer inne residerende, haer in dien deele met d'andere Leden te willen conformeren, daer toe de selve by Missive gantsch ernstich fullen worden versocht, met vertooninge van de reflectien de d'andere Provincien op haerluyder dissentierende advisen zijn maeckende, ende de oppositien, die daer door jegens haer Edele Groot Mog. rechtmatige proceduren, ende continuele sorgen, omme d'Ingesetenen deser Landen, de vruchten van den ghetrossenen Vrede, sonder eenige veranderinge, te doen genieten, werden gecauseert; Ende is by de resumptie van de bovenstaende Resolutie goetgevonden, dat de voorschreve Deductie, ofte Declaratie, mette stucken daer toe dienende, aenstondts door den Ordinaris Drucker van haer Edele Groot Mog., onder

ce van Oraigne ter Generaliteyt in te brengen, ende de Provincien toe te senden.

de Perſſe geſteldt, ende voorts alomme ghemeyn ghemaectt fal worden, op dat van de rechtmatige intentie van haer Edele Groot Mog. allenthalven moge blijken.

Deductie, ofte Declaratie van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieſlandt, Behelfende een waerachtich ende grondich bericht van de Fondamenten der Regieringe van de Vrye Vereenighde Nederlanden; ende ſpecialijk van 't recht, competerende de reſpective Staten van de Geunieerde Provinciën, yder apart, ſoo ten reguarde van ſaecken op andere Rijcken, Republijcquen, Staten ende Landen reflectie hebbende, ende met, ofte ter contemplatie van de Overigheden in de ſelve te verhandelen, als ten opſichte van ſaecken binnen hare reſpective Provinciën voorvallende, met behoorlijke diſtinctie van die ſaecken, die by 't verbondt van Unie in den jaere vijftien-hondert negen en tſeventich binnen Utrecht gemaectt, ofte by eenige particuliere overgifte van de vooſchreve Geunieerde Provinciën aen de Generaliteyt, ofte aen de diſpoſitie van de gheſamentlijke Bondtgenooten zijn gedefereert; Ingeſtelt ende dienende tot juſtificatione van 't verleenen van ſeekere Acte van Secluſie, raeckende 't employ van den Heere Prince van Oraigne, by de hooch-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieſlandt op den vierden Mey 1654. gepaſſeert, mitſgaders van de Proceduyren by de ſelve daer omtrent gehouden, met grondige refutatie van 't geene daer jens by, ofte van wegen eenige Provinciën is voort gebracht.

I N L E Y D I N G E.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieſlandt, met leedtwefen, ende niet ſonder merckelijck hertſeer, overdenckende, ende beſpeurende, dat al-hoe-wel haer Ed. Groot Mog., t'zedert dat Godt Almachtigh, door ſijne grondeloofe barmhertigheyt, den wech heeft gelieven te openen tot de eerſte beginſelen van de vrye Regieringe deſer Landen (welckers fundamenten oock, naeft de wonderbaerlijke beſtteringe, ende genadige directie van ſijne Goddelijke Majesteit, by de welgemelte Provincie van Hollandt ende West-Vrieſlandt, met de hulpe van die van Zeelandt, alleenlijk zijn geleydt) altydts, ſonder eenige intermiſſie, ende voornamentlijk by alle bekommerlijke occaſien, haren trouwhertigen yver, ende ſtantvaſtige ghenegentheyt tot behoudeniſſe van den Staet deſer Vereenichde Provinciën, ende tot onbevleekte conſervatie van de dier-ghekochte vryheydt van dien, door ſoo menichvuldige preuven, boven alle d'andere Bondtgenooten, hebben be-toont, ende ſpecialijk mede in de laetſte ſwarigheden, door den bloedigen Oorlogh jens de Republijcque van Engelandt gecaufeert, midtſgaders in de Vrede-handelingē daer op ghevolght, met 't geene daer omtrent is gepaſſeert, ende voor-ghefallen: Echter de ſelve Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieſlandt veelmalen, ende genoechſaem doorgaens het ongeluck gehad hebben, dat haere oprechte intentien, ende alderprijs-waerdichſte actien, ſelfs die geene, ſonder de welke het heerlijk ghebouw van deſen vryen Staet, naer menſchelijke apparentie, al over lange ter neder geworpen soude zijn geweest, by velen, ende ſpecialijk mede by eenigen van de vooriz hare Bondtgenooten, met een verkeert ooge ingeſien, ende veel miſduydingen ſubjectt gemaectt zijn geworden, ende nu oock wederomme het on-

ongeluck hebben, dat eenige van de selve Bondtgenooten desavantagieuslijck van haer Edele Groot Mog. gelieven te oordeelen, uyt saecke dat by de selve ten behoeve van den Heere Protector van de Republijcque van Engelandt, Schotlandt, ende Yrlandt soude wesen gepasseert seeckere Acte obligatoir, daer by verclaerdt werdt, dat haer Ed. Groot Mog. nimmermeer den Heere Prince van Oraigne, ofte yemandt van des selfs linie sullen verkiefen tot Stadthouder ofte Admirael van hare Provincie, nochte toestaen, voor soo veel het advis van hare Provincie aengaet, dat de selve oyt werden geëligeert tot het Capitainschap Generael over de Militie van de Generaliteyt; jae soo verre, dat het voor-geroerde desavantagieus oordeel van de selve Bondtgenooten, by inleveringe van Geschriften, ende Deductien ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael deser Vereenichde Nederlanden wert bekent gemaect; Soo hebben de hoch-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, haer niet anders konnende inbeelden, dan dat 't voorz desavantagieus oordeel van eenige harer Bondtgenooten alsboven alleenlijck is voortkomende, door dien de selve, ofte immers vele in den haren, van de ware geschapenheydt, ende den grondt der voorz saecke met 't geene daer aen dependeert, ende van de essentiele circumstantien van dien, niet ten vollen zijn geïnformeert, ende dat een yeder, naer een grondich, ende welgeraisonneert bericht van 't gepasseerde, het selve ontwijffelijck sal reputeren onder de gewoonlijcke effecten van haer Ed. Groot Mog. goede voorforge tot het welvaren van den gemeenen Staet, by desen in voldoeninge van der selver beloften, soo, by [1] resolutie van date den vierden Junij lestleden, aen haer Hoog Mog. als mede by [2] Missive van date den negenden daer aen volgende, aen de Staten van de respectie Provincien gedaen, de voorz hare Bondtgenooten wel willen geven een ronde, oprechte, ende ongeveynsde openinge van alle 't geene sich ontrent het passeren van de voor-geroerde Acte toegedragen heeft, ende met eenen klaerlijck aenwijfen, dat by haer Ed. Groot Mog. daer inne niet anders is gedaen, geresolveert ofte by der handt genomen, dan 't gene aen d'eene zijde de selve onwiderspreekelijck, ende sonder bekroon van yemandt, hebben vermogen te doen, ende aen d'andere zijde den dienst van den Staet, ende de behoudenisse van de goede Ingesetenen van dien ooghschijnelijck heeft komen te vereytschen.

NARRATIO FACTI.

1. **Z**Ynde voor eerst haer Hoog Mog. ende de respectie Provincien bekendt, dat die van de Regieringe van Engelandt, naer dat altoorens, tusschen de selve ende de Gedeputeerden van desen Staet tot Westmunster, verscheyden voorlagen van accommodement waren gedaen, ende gedebatteert, op den 18 oude ofte den 28 nieuwen stijl in November des voorleden jaers 1653, aen de opgamelte Gedeputeerden van desen Staet hebben voorgehouden, ende in geschrifte overgelevert seeckere seven-en-twintich Articulen, omme te mogen dienen tot ingredienten van het te maecken Tractaet van Vrede, onder welcke Articulen het twaelfde in ordre was behelsende de naervolgende clause, *Dat noch de Staten Generael van de Vereenighde Provincien, noch eenige particuliere Staten van eenige van de Geunieerde Provincien, i'eenigen tijde, naer desen sullen mogen maecken, constitueren, ofte appointeren, WILLEM Prince van Oraigne, kindts-kindt van den laersten Koningh van Engelandt, ofte yemandt van des selfs Descendenten, tot Capiteyn Generael, Stadthouder, ofte Commandeur van hare Legers, ofte Krijgs-machten te Lande, ofte Gouverneur van eenige harer Steden, Casteelen, ofte Fortressen, nochte oock Admirael, ofte Commandeur van eenige hare Vlooten, Schepen, ofte Krijghs-machten ter Zee, maer sullen haer ve-elijck, ende expresselijck daer tegens stellen, ende het selve, met alle het geene vervolgens daer in sal onderwonden werden, verhinderen.*

E

2. Dat

2. Dat de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van desen Staet de voorz claufule, nevens noch eenige andere bedenckelijcke Articulen, by een schriftelijcke antwoorde, op den twee en twintichsten November ouden, ofte tweeden December nieuwen stijl, daer aen volgende, mitsgaders oock naderhandt op verscheyden tijden, ende specia-lijck mede in een particuliere aenspraeck met Sijne Hoogheydt den Heere Protector van de voorz Republijcque op den sesten Januarij 1654. gehouden, vigoureuselijck hebben ghedebatteert, ende daer by ten uystersten geperfsiteert.

3. Dat hoch-ghemelte Sijne Hoogheydt aen d'andere zijde daer van niet konnen-
de werden gedivertcert, die van de voorschreve Regieringe van Engelandt eyndtlijck voor-gheslagen hebben, dat, omme te mogen komen tot sluytinge van den Tractate, de voorgeschreve claufule uyt het voor-gheroerde twaelfde Articul, ende sulcks uyt den selven Tractate, soude werden ghelicht, ende daer van ghemaect een secreet Artijckel, 't gundt d'opgemelte Heeren Gedeputeerden van desen Staet aen haer Hoog Mog. souden rapporteren;

4. Ende dat noch naderhandt, de selve Heeren Gedeputeerden van goeder handt, ende considerabele Persoonen voorgekomen is, dat de voor-gheroerde claufule in 't geheel soude konnen werden naegelaten, ende in plaetse van dien gesubstiteert seecker temperament, dat namentlijck *in den Tractate, ofte by een Alte apart, soude werden vast ghesteldt, dat alle de geene, die oyt by haer Hoogh Mog. tot Capiteyn Generael, ofte Admiraal van der selver Militie te Lande, ofte te Water, ofte by de Staten van de respectieve Provincien tot Stadthouder, ofte Gouverneur van de selve sullen werden ge-eligeert, verobligeert, ende verbonden souden zijn, 't selve Tractaet, ende alle de Articulen van dien, te besweeren, ende dienvolgende te belooven, dat sy die, voor soo veel in haer is, sullen helpen mainsteneren.*

5. Dat van alle 't selve, met den vorderen toestant van de negotiatie in Engelande ghedreven, door d'opgemelte Heeren Gedeputeerden in Januario voorleden aen de Regieringe alhier rapport gedaen zijnde, eyndtlijck by haer Hoogh Mog., naer rijpe deliberatie, op den negenthienden Februarij daer aen volgende, het voortz temperament is geempleteert, ende aucthorisatie verleent, omme 't selve aen die van de Regieringe van Engelandt te moghen inwilligen:

6. Ende dat vervolgens de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden (in krachte van haer Hoog Mog. Resolutie, mede van date den negenthienden Februarij voorz, nu bekleedt met de publicque Character van Ambassadeurs Extraordinaris van desen Staet) op de voor-geroerde Aucthorisatie, ende verdere Resolutien, by haer Hoogh Mog., rakkende de substantie van het te maecken Tractaet, genomen, werderomme met Commissarissen van hoch-ghemelte Heere Protector in onderhandelinghe zijn getreden.

7. Ende konnen haer Edele Groot Mog. op alle 't selve, met een oprecht gemoet, verklaren, gelijk de selve in alle sinceriteyt, ende waerheydt verklaren by desen, daer benevens, nochte aen de ghemelte Heeren Ambassadeurs gesamentlijck, nochte aen de Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, ofte aen yemandt van de selve afsonderlijck, eenighe particuliere last ofte ordre, directelijck, ofte indirectelijck gegeven te hebben; maer ter contrarie tot naer de receptie van de Brieven der ghemelte Heeren Ambassadeurs van date den thierenden Aprilis lesleden inclusive, in vast vertrouwen te zijn gheweest, dat 't voorschreve Tractaet op 't meer-geroerde temperament, sonder eenige
verde-

verdere stipulatie, gesloten soude hebben geworden; jae soo verre, dat haer Edele Groot Mog. uyt de voorz Brieven van den thienenden Aprilis vernemende dat d'opgemelte Heeren Commissarissen met de meer-gemelte Heeren Extraordinaris Ambassadeurs van desen Staet eens geworden zijnde over alle de Poincten in den Tractate te influeren, de selve Heeren Ambassadeurs noch ten voorz dage met den Secretaris van Staet aldaer, alle de Articulen hadden geresumeert, ende het geheele werck *in forma* gedresseert, daer op haer soo volkomenlijck gerust gesteld hebben, dat aenstondts op de receptie van de voorz Missive, zijnde geweest den vijftiende daer aen volgende, der selver Staets-gewijse Vergaderinge, die alleenlijck op de verwachtinge van de uytkomst der Engelsche handeling by een was gehouden, van den anderen is gesepareert, geensints verwachtede eenige nadere advertentie, daer op over 't voorz subject by haer Ed. Groot Mog. noch eenige nieuwe deliberatien souden moeten werden gehouden; Gelijk haer Ed. Groot Mog., uyt d'advisen van de Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, naderhandt ontfangen, oock bemercken dat de selve Heeren genoegsaem tot het teekenen van 't voorz Tractaet toe in vertrouwen zijn geweest, dat meer-hoogh-gemelte Heere Protector sich soude hebben laten vergenoegen met het voorgeroerde temperament, sonder op de versoecken van eenige naedere securiteyt, ofte van haer Hoogh Mog., ofte van eenige Provincien in 't particulier, welck laetste nochtans in 't eynde seer ernstich wierde geurgeert, ten uyttersten te persisteren.

8. Doch hebben haer Ed. Groot Mog. naederhandt, door de Heeren der selver Gecommitteerde Raden extraordinaire wederom by den anderen gheconvoceert zijnde, op den acht en twintichsten der voorz maent Aprilis, by lecture van seeckere Missive van de Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, geschreven in Westmunster den vijftienden, ofte vijftienden nieuwen stijl der selver Maendt, verlaen, gelijk de selve oock door eenige nadere Brieven daer op gevolcht, breeder hebben vernomen, dat de gemelten Heeren op hare wederkomst aldaer ten eersten waren gewaerschouwt, dat de gemoederen van die van de Regieringe der voor-gemelte Republicque vry wat waren vervremt, door dien de voor-gheroerde onderhandeling op den twaelfden Januarij deses loopenden Jaers zijnde afgebroocken, alleenlijck op de discrepantie, die sich hadde gheopenbaert in de extensie van 't Articul spreekende van de compræhensie van den Koningh van Denemarcken, ende de voorgemelte Heeren Gedeputeerden daer op den derthienden daer aen volgende naer Gravefande vertrocken wesende, al-hoe-wel meer-hoogh-gemelte Heere Protector henluyden hadde naer gesonden, ende tot Gravefande voorz doen behandigen soodanige naedere extensie van 't voorz Articul, als syluyden hadden gedesireert, ende daer mede sy oock by rescriptie, onder date den veertienden der voorz Maent hebben betuycht haer *volkomenlijck vergenoegt te houden*, syluyden echter, ende onaengesien de voorz satisfactie, niet weder te rugge waren gekomen, om de geadjusteerde Articulen te teekenen, ende het Tractaet te fluyten, maer liever hun herwaerts aen hadden begeben, latende 't selve Tractaet onvoltrocken, ende sulcks de geheele saecke fluctueren in onseckerheydt.

9. Dat men bysonderlijck, als een effect van de voorschreve vervremdinge, bespeurde dat geen contentement wierde genomen met de voorflach van het voorgeroerde temperament; ende dat vervolgens, soo wanneer de voor-ghemelte Heeren Ambassadeurs wederomme met Commissarissen van meer-hoogh-ghemelte Heere Protector souden komen in onderhandeling op de resumptie van de Articulen, van deser zijde op 't Papier ghebracht, daer inne 't voorschreve temperament was begrepen, de voor-

geroerde alienatie van gemoederen sich foodanich hadde geopenbaert, dat den voorgemelten Heere Secretaris van Staet, alvoorens d'opgemelte Heeren Ambassadeurs tot eenige conferentien waren geadmitteert, met een Briefken, aen den Heere van Beverningk geadresseert, verfocht hadde een particuliere ontmoetinge, ende hem in de selve voorgehouden, dat meer-hoogh-gemelte Heere Protector van den teneur van 't voor-gheroerde twaelfde Articul niet soude konnen werden afgebracht, ten ware haer Ed. Groot Mog. in 't bysonder, met een bondige Acte, beloven wilden voor, ende van wegen hare Provincie, 't gene by 't selve twaelfde Articul van haer Hoogh Mog. ende van de respectieve Provincien was gerequireert;

10. Doch dat 't selven by den ghemelten Heere van Beverningk t'eenmael afgewesen, oock met vele redenen wederleydt zijnde, met verklaringe van dat de selve, midtsgaders oock den Heere Nieupoort, egeene d'alderminste qualiteyt, ofte autorisatie hadden, omme van wegen haer Ed. Groot Mog. eenige Acte van belofte te passeren, daer op eyndtlijck was ghevolgt, dat den meer-gemelten Heere Secretaris op den thienden Aprilis voorschreve by de gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort gekomen zijnde, aen de selve, in den name, ende door last van meer-hoogh-gemelte Heere Protector, voorgehouden heeft, dat sijne Hoogheydt met groot leet wesen hadde bemerckt, dat aen d'eenen zijde de meer-ghemelte Heeren Ambassadeurs niet hadden konnen werden gedisponcert, omme aen sijn Hoogheydt, van wegen haer Hoog Mog. te geven de versceekeringe, ende gerustheydt die de selve sich, by 't voorgeroerde twaelfde Articul, voor gestelt hadde, ende dat oock aen d'andere zijde de voornoemde Heeren van Beverningk, ende Nieupoort haer niet konden laten bewegen omme het contenu van dien voor, ende van wegen haer Ed. Groot Mog. in 't particulier te beloven.

11. Dat hoogh-gemelte Heere Protector nochtans 't voorschreve poinct aensach als een grondtslach van 't geheele werck, met verklaringe dat 't selve zijnde geweest sijn bysonder ooghmreck in 't voorschreve te maecten Tractaet, ende het eenichste dat tot securiteyt van de meer-gemelte Republijcque was voorgesteldt, hy in geender maniere daer van soude konnen werden gediverteert; met protestatie dat sijn eenich ooghmreck in dien deele was de continuatie van de ruste van beyde de Natien, ende den aenstaenden Vrede eeuwich-duyrende te maecten; daer by voegende, dat sijne Hoogheydt in 't secker te gemoet sach, dat den Heere Prince van Oraigne, ofte des selfs Naerkomelingen, als zijnde Descendenten van den Huysse van Stuardt, t'eenigen tijdt, alhier ghedefereert werdende de hooghste Ampten van den Staet, daer uyt aenstondts groote diffidentien, ende jalousien, tusshen beyde de Natien, souden komen te rijzen, ende vervolgens mede, het gehandelde daer door ghelabfacteert wordende, de selve Natien ontwijffelijck wederomme in een swaren, ende bedroefden Oorlogh souden komen te vervallen:

12. 't Welck sijne Hoogheydt genegen zijnde in alle manieren te verhoeden, oock, soo veel in hem was, te voorkomen alle verdere effusie van Christen bloedt, ten goede van beyde de Natien, sijne gedachten hadde laten gaen op foodanige sortable expedienten, als waer mede aen d'eenen zijde het ooghmreck van de selve sijne Hoogheydt soude mogen werden bereyckt, ende aen d'andere zijde, de ghemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort niets gevegh, als waer toe de selve haer souden vinden gequalificeert; doende vervolgens, in name als boven, de naervolgende voorflach; Dat, naedemael de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort absolutelijck hadden gerefuseert de
voor-

voorschreve gerequireerde Acte, voor, ofte van wegen haer Edele Groot Mog. te passeren, met verklaringe van daer toe oock in geenen deele gequalificeert te zijn, de selve dan souden willen aennemen soodanige Acte als boven by haer Ed. Groot Mog. binnen seeckeren te praëfigeren tijdt, tot contentement, ende gerust-stellinge van meerooch-gemelte sijne Hoogheydt, te sullen uytwercken; ende, midts haer daer toe by schriftelijke Acte verbindende, dat sijne Hoogheydt bereydt was, onder beneficium van dien, het geadjusteerde Tractaet, met insertie van 't voorgeroerde temperament, door d'Heeren des selfs Commissarissen te doen teekenen;

13. Dat de voorz. voorz. slach, by de meergemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, oock t'eenemaal was afgeslagen, ende daer benevens ghetracht, den meergemelten Heere Secretaris met veele redenen te doen begripen dat henlyden niet konde, immers niet en behoorde te werdenghevercht, yets te belooven 't geene geensints was in haerlyder macht, ofte vermogen, maer alleenlijck dependeerde aen de wille, ende genegentheydt van haer Edele Groot Mog., van welke wille, ende genegentheydt syluyden oock niet waren geïnstrueert; met versoeck omme 't selve, met de vordere redenen daer benevens mede in allen ernst gededuceert, aen sijne Hoogheydt ten besten te willen representeren.

14. Maer by den gemelten Heere Secretaris, naer debath van alle de voorz. redenen, oock aengeboden zijnde omme met hoogh-gemelte sijne Hoogheydt selfs daer over te mogen confereren, dat syluyden derhalven goetgevonden hadden die occasie waer te nemen, omme te sien wat eyntelijke uytkomst te hoopen, ofte te vreesen was, ende dat dienvolgende, naer onderlinge communicatie, den gemelten Heere van Beverningk over 't selve subject met sijne Hoogheydt, alleenlijck geassisteert met den meergemelten Heere Secretaris, seer vele redenen, ende argumenten hadde gewisselt, ende een uytterste effort gedaen, omme de selve van de meer-geroerde sijne sustenue, ofte begeerte te diverteren.

15. Edoch dat sijne Hoogheydt, naer menichvuldige expressien, ende protestatien van sijne genegentheydt tot desen Staet, ende het welvaren van dien, evenwel finalijck hadde gepersisteert by sijne voorige intentie, omme door een bondige Acte van haer Edele Groot Mog. in de voor-geroerde des selfs bekommeringe gherust ghesteldt te mogen werden, met gereiteteerde verklaringe, dat hy daer inne geen ander oochmerk hadde als den Vrede verseeckert, ende eeuwich-duerende te maecken, ende derhalven de selve te vestigen op alfulcke gronden die vast ende onverbreeckelijck houden konden, buyten eenich insicht van particuliere interessèn.

16. Alleenlijck daer by voegende, dat hy sich aen den tijdt, ofte de forme niet en wilde binden, dat hy te vreden was (gelijck den meergemelten Heere Secretaris in effecte mede hadde verklaert) de geadjusteerde Articulen te doen voltrecken ende teekenen, oock de Instrumenten van de Ratificatie uyt te wisselen, mits dat de gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, haer souden verobligeren, dat haer Edele Groot Mog., of nevens de Ratificatie, of binnen den tijdt van twee, ofte drie Maenden (indien haer Edele Groot Mog. sulcks om eenige consideratien best geraden souden mogen vinden) soodanigen obligatoiren Acte als boven souden uytbrengen, gecacheteert met haer Zegel, ende by den Secretaris van Staet geteeckent; dat 't selve was sijne uytterste intentie, daer by hy persisteerde, ende sonder 't genot van de welke hy verklaerde, niet vorder te kunnen handelen:

17. Dat echter de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort haer in geender manieren hebben willen inlaten, omme eenige beloften, ofte verbintenissen als boven te doen, ofte te passeren, maer alleenlijk aengenomen, als getrouwe Onderfaten, aen haer Edele Groot Mog. te sullen adviseren 't geene sijne Hoogheydt als boven verklaert, ende aen henlyuden in effecte gedenuncieert hadde, oock haer Ed. Groot Mog. Resolutie op 't voorschreve point, soodanich als de selve die souden believen te nemen, te sullen inbrengen, met ende nevens de Ratificatie; hebbende hooch-noodich gevonden, de gedaene praesentatie, van de geadjusteerde Articulen te doen voltrecken, in allen deelen te emplecteren, dewijle andersints alle dagen nieuwe veranderingen ontrent die saecken vallen konden, immers de selve de verscheyden opinien, ende sinistre intentien van de Contramineurs subject blijven mosten:

18. Gelijck dan oock daer op den voorschreven vijftienden Aprilis de voor-geroerde Articulen ten wederzijden behoorlijcken onderteeckent, ende bezegelt zijn, sonder dat op 't aenhouden om eenige verbintenisse als boven, ofte in geschrifte, ofte by monde te doen, finalijck is geperpisteert. Versoekende derhalven de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort by de voor-gheroerde der selver Missive van date den vijften ouden, ofte den vijftienden Aprilis nieuwen stijl voorsz, op den innehoude van dien spoedige antwoorde, ende verklarende, dat sy Godt Almachtich souden bidden, dat hy met sijnen goeden Geest, ende met sijne wijsheydt soude willen praesideren in de wichtige deliberatie, by haer Ed. Groot Mog. op 't gene voorsz is te houden, met byvoeginge, *Dat daer aen was hangende den volkomen uytvlach van Oorloch, ofie Vrede;*

19. Op welke advertentie by haer Edele Groot Mog., niet sonder merckelijke be-kommeringe, gedelibereert zijnde, insonderheydt ten opsichte, vermits de voorgewallen separatie van der selver Vergaderinge als boven, onmogelijck was, de Resolutie dienthalven te nemen, in conformite van 't gene voorsz is, in te brengen, met, ende nevens de Ratificatie van 't voorschreve Tractaet, die by haer Hoogh Mog. al op den twee en twintichsten Aprilis daer bevoorens was geexpedieert, ende vervolgens sonder eenich tijt-versuym naer Engelandt afgefunden, eyntlijck by de selve, naer rijpe overweginge van al 't geene daer ontrent stonde te considereren, op den vierden Mey daer aen volgende, is geresolveert, *Dat haer Edele Groot Mog. nimmermeer den ghemelten Heere Prince van Oraigne, ofie yemandt van des selfs linie, sullen verkiezen tot Stadthouder, ofie Admirael van hare Provincie, nochte toestaen, voor soo veel het advis van hare Provincie aengaet, dat de selve oyt werden ge-eligeert tot het Capitainschap Generael over de Militie van de Generaliteyt.*

20. Hebbende daer van geexpedieert schriftelijcke Acte, ende vervolgens oock de selve aen de gemelten Heeren van Beverningk, ende Nieupoort toefonden, met bygaende ordre, omme hen daer van, tot vorderinge van het effect van 't Tractaet van Vrede, te moghen dienen, in dien verstande nochtans dat, alvoorens de voorschreve Acte te demanueren, ofte aen yemandt ter Wereldt te doen, ofte te laten weten, dat de selve Acte by huer Edele Groot Mog. gearresteert, ende henlyuden toefonden was, syluyden als noch alle bedenckelijcke, ende doenlijcke debvoiren souden hebben aen te wenden, ten eynde meer-hooch-gemelte Heere Protector daer van mochte desisteren, ende hem laten vergenoegen met het voor-geroerde temperament over het voorschreve subject in den Tractate van Vrede als boven gheinflueert;

21. Hebbende ondertuffchen de ghemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort niet naergelaten, alle mogelijke debvoiren, ende officien by meer-hoog-gemelte Heere Protector aen te wenden, ende te doen, omme hem van de meer-geroerde des zelfs begeerte af te brengen, ende met het voorfz temperament te doen neme contentement, immers, omme de felve by provisie tot uytwiffelinge van de Instrumenten van Ratificatie op den voorfz gemaecten Vrede, ende vervolgens tot het doen van de publicatie te disponeren, waer van het eerste absolutelyck geweygert zijnde, het tweede naer vele, ende menichvuldige obstaculen, niet dan op gereiteerde toefegginge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie als boven in weynich dagen uyt te brengen, eyntlijck is geobtimeert;

22. Gelijk haer Edele Groot Mog. daer van, by naedere advifen van de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, bericht ontfangen hebben; oock daer uyt vernomen, dat de felve Heeren, in ghevolge van 't voor-geroerde haer Ed. Groot Mog. ferieus aenschrijvens, ende præcisè ordre (die oock t'zedert noch op den thierenden ende twee en twintichsten Mey voorschreven in seer ernstige termen is gereiteert geweest) de voor-geroerde Acte niet gedemanueert, maer de felve, in alle secretesse, ende sonder daer van aen yemandt kennisse te geven, onder sich ghehouden hadden; trachtende in alle manieren tijdt te winnen, ende alle voorkomende occasien waer te nemen, omme haer daer van, ter intentie van de Regieringe, ende tot effectueringe van de voor-geroerde haer Edele Groot Mog. iterative ordres, te mogen dienen; gelijk sulcks oock een geruymen tijdt met vrucht is gesuceedeert.

23. Maer alsoo middelerwijlen de voorschreve saecke alhier niet ten besten was gemefnageert, ende dat oock, by de Heeren Gedeputeerden van enige Provincien ter Generaliteyt, daer van met grooten ernst breder openinge wierde verfocht, onaengesien by haer Edele Groot Mog. door verscheydene Remonstrantien naecktelijck wierde aangewesen, aen d'eene zijde, dat de felve tot foodanige openinge in geender manieren waren ghehouden, ende aen d'andere zijde, dat door de felve openinge de debvoiren, die by de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, in ghevolge van de voorgeroerde haer Edele Groot Mog. iterative ordres, wierden aangewendt, t'eenmael vruchteloos gemaect soude zijn geweest; met toefegginge, ende versceckeringe, dat, naedemael daer inne was bestaende de principaelste reden waer omme haer Edele Groot Mog. de voorschreve verfochte openinge tot die tijdt toe hadden gedeclineert, soo haest de voor-gheroerde reden soude komen te cesseren, ende het werck ter eenre, ofte ter andere uytflach genomen hebben, ende sulcks soo haest de nature van der saecke soude konnen lijden, dat d'opgemelte Heeren Gedeputeerden van de Provincien in de voor-geroerde der selver begeerten mochten werden voldaan, als dan de meer-geroerde verfochte openinge by haer Edele Groot Mog. ten contentemente van de felve soude geschieden; Ende dat door de voorfz ernstige versoecken, met 't geene vorders daer over, by naer van dach tot dach, ter Generaliteyt was voorvallende, de voorschreve saecke t'eenmael ruchtbaer gemaect, ende door de gantsche Wereldt verspreydt wierde;

24. Soo is daer op gevolght, ende ontwijffelijck oock daer door veroorsaect, 't geene by gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, by Missive van date den drie en twintichsten Mey voorfz, aen haer Ed. Groot Mog. uyt Westmunster is gheadvi-seert; namentlijck dat de geruchten van confusie, ende combustie, die men in Engelandt voor gaf, over 't gunt voorschreve is, alhier in de Regieringe, ende onder de
Ge-

Gemeynte te wesen ontfaen, aldaer met vele hatelijke circumftantien wierden ge-divulgeert, ende de gheheele Stadt van Londen, midtfgaders oock by ghevolge het Hoff van fijne Hoogheydt, vervuldt hadden met alderhande discourfen, ende impressien, fulcks dat sy geloofden, dat hooch-gemelte fijne Hoogheydt daer door was bewoogen geworden, omme haer door den voor-gemelten Heere Secretaris van Staet op den eenen twintichften daer bevoorens te laten begroeten, ende met eenen op de extraditie van de voorschreve Acte te doen sommeren; dan dat syluyden echter als noch de receptie van de voor-geroerde Acte hadde gediffimuleert, ende den selven Heere Secretaris met declinatoire, ende dilatoire antwoorden afgeset, oock hem daer benevens by alle bedenckelijcke redenen getracht te disponeren voor sijn Persoon, ende omme voorts by fijne Hoogheydt soodanige goede officien te willen doen, dat de meer-geroerde Acte achter wege gelaten, ende hooch-gemelte fijne Hoogheydt, met het voor-gementioneerde temperament gecontenteert mochte werden, ende dat den selven Heere Secretaris daer op hadde aengenomen alles te sullen refereren;

25. Dat voorts de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort de faecke daer by niet hadden gelaten, maer by hun selven confidererende, dat het als doen den rechten tijdt was omme een vorder effort by hooch-gemelte fijne Hoogheydt selfs te doen, tot uytwerckinge van hare Edele Groot Mog. goede intentie, in de voor-geroerde der selver iterative aenschrijvingen begrepen, over fulcks 's anderen daeghs, namentlijk op den twee-en-twintichften Mey voorschreve, een particuliere audientie by de selve verfocht, midtfgaders oock geobtaineert hadden, ende naer een conferentie van ontrent drie uyren over 't voorschreve subject met fijne Hoogheydt ghehouden, naer allegatie van alle bedenckelijcke redenen ende motiven tot effectueringe van de voor-geroerde haer Edele Groot Mog. serieuſe intentie, ende naer een ernstich debath van de contrarie sustenue, eyndtlijk echter het ongeluck hadden gehadt, dat hooch-gemelte fijne Hoogheydt bleef persisteren by sijne voorrige opinie, sonder eenigen tijdt te willen nemen, omme de voorschreve redenen, ende motiven van de gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort naerder te ponderen, 't welck nochtans by de selve op 't scheyden seer ernstelijk was verfocht, sonder dat syluyden, dies onaengesien; de voor-geroerde Acte als noch hadden gedemanueert, ofte oock eenige d'alderminste openinge gegeven van het arresteren van de selve; trachtende als noch ten minsten tijdt te winnen, op hoope van eenige betere occasie, omme op de executie van de meer-geroerde haer Ed. Groot Mog. ordres met favorabelder succes te mogen laboreren; gelijk dan oock noch naer date van dien cenige vergeeffche tentamina waren gedaen, sonder dat syluyden echter als noch in den tijdt wierden gepræcipiteert.

26. Dan alsoo middelerwijlen d'instantien van sommige Heeren Gedeputeerden van de Provincien ter Generaliteyt tot openinge als boven met meerder ende meerder ernst wierden gedaen, sonder haer in redelijckheydt te laten vergenoegen met de kennisse, door ordre van haer Edele Groot Mog., aen de selve in 't particulier gegeven, ende dat oock eenigen van dien in den selven hunnen ernst soodanige onmatigheydt begonden te betoonen, dat haer Ed. sich niet en onthielden haer Edele Groot Mog. met scherpe geschriften te bejegenen, ende een condemnatoir oordeel over de selve te strijcken, al-hoe-wel ter faecken van yets daer sy haer selven, door de yverige continuatie van de voorschreve verfoecken tot openinge als boven, argueerden noch geene rechte kennisse te hebben; Dat mede haer Hoogh Mog. door
geene

geene redenen ter Wereldt, nochte oock met eenige præsentation, die nochtans in volkomen billickheydt aen de selve wierden gedaen, konden werden gediverteert van der selver voornemen, omme, by pluraliteyt van advisen, de voor-ghemelte Heeren Ambassadeurs in Engelandt by speciale aenschrijvinge te ordonneren, in effecte, dat de selve aen haer Hoogh Mog. souden hebben over te stuyren Copie van de meer-geroerde Acte, ende voorts punctuelijck te adviseren, wat by haer E., ofte eenigen van hen-luyden, in de voorschreve saecke soude mogen wesen verhandelt, ende dat haer Ed. Groot Mog. uyt alle 't selve te gemoet sagen veele swarigheden, ende onheylen, die by voortganck van foodanige proceduyren, ende de voorschreve saecke verblijvende in alfulcke termen als vooren is verhaeldt, den Staet van 't Landt, ende de goede In-gefetenen van dien, souden hebben konnen overkomen, derhalven tot verhoedinge van dien, ende insonderheydt, omme, midts d'onseeckerheydt der voorschreve saec-ken in Engelandt, het groote werck van den Vrede, door de voorverhaelde maniere van procederen der voorschreve Provincien, geen nieuwe toevallen subject te laten, op den vijftden Junij deses loopenden Jaers goetgevonden hadden de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort te doen aenschrijven, dat de selve nochmaels, ende sonder eenigh tijdt-verlies, door alle mogelijcke, ende bedenckelijcke midde-len, ende motiven hooch-ghemelte Heere Protector met een uytterste effort souden trachten te disponeren, omme sich met het meer-gheroerde temperament te conten-teren; het werck, in allen gevalle, daer henen dirigerende, dat daer op eenmael fi-nalijck mochte werden geweten, wat van de dispositie van Sijne Hoogheydt voor 't uytterste soude wesen te verwachten, met byvoeginge dat haer Ed. Groot Mog. ver-stonden, den dienst van den Lande daer aen ten hooghten te zijn ghelegen, dat de voorz saecke niet langer bleve fludtueren in onseeckerheydt, maer dat de selve, ofte volgende het meer-gheroerde temperament, ofte met overleveringe van de voorz Acte wierde ter neder gesteldt;

27. Daer op dan gevolght is, gelijk de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, op den twaelfden der selver Maendt, soo aen haer Hoogh Mog., als aen haer Edele Groot Mog. hebben geadviseert, dat by de selve nochmaels, met al-len yver, ende ghetrouwigheydt, alle bedenckelijcke argumenten, redenen, ende andere middelen, ghebruyckt, ende by gebracht zijnde, omme Sijne Hoogheydt van de dick-ghementioneerde des selfs sustenue te diverteren, de selve daer van niet heeft konnen werden afgebracht, ende dat sy derhalven, in voldoeninge van 't jonght-gementioneerde haer Edele Groot Mog. aenschrijvens, de meer-geroerde Acte eynt-lijck aen hooch-gemelte Sijne Hoogheydt hebben ter handen gesteldt;

28. 't Welck mogelijk, by d'een of d'ander toeval, noch in 't geheel gedecli-neert, ofte immers voor een geruymen tijdt ghediffereert soude hebben konnen wor-den, indien den voorverhaelden onmatigen yver, ende de boven-geroerde præcipi-tante proceduren van de Heeren Gedeputeerden van eenige Provincien ter Generali-teyt haer Edele Groot Mog. geen rechtmatige redenen van bekommeringe, ende ap-præhensie hadden gegeven, van dat de voorschreve saecke langer blijvende in de voorgeroerde onseeckerheydt, d'aengename ruste, ende gewenschte Vrede, die doch haer Edele Groot Mog. nu te meermalen waren geadverteert sonder 't voorz poinct tot geenem effecte te konnen werden gebracht, wel eenige nieuwe, ende forge'lijke toc-vallen subject soude hebben mogen worden.

E E R S T E D E E L.

C A P. I.

Divisie van 't werck, ende verhael van alle d'objectien.

1. **E**Nde al-hoe-wel haer Edele Groot Mog. vastelijck vertrouwen, dat, door het voorgeroerde oprecht, naeckt, ende ongeveynst verhael van 't gepasseerde, alle de geene die 't selve met een ongepræoccupeert oordeel sullen gelieven in te nemen, ende te overwegen, daer door in hun gemoedt volkomentlijck-sullen wesen-vertuycht van de sincere intentie, ende rechtmatigen yver, daer mede haer Edele Groot Mog. in alle 't geene voorschreven is, ten besten van de gemeene saccke, hebben geprocedeert; dewijle nochtans eerst by de [3] Heeren Gedeputeerden van de Provincien van Vrieslandt, ende van Stadt Groeningen ende Ommelanden, ende vervolgens mede by de Heeren [4] Staten van Zeelandt, midtsgaders oock naderhandt by de Heeren [5] Staten van Vrieslandt voorsz, door seeckere ingediende Geschriften, als boven gepoocht is aen d'andere Provincien van de voor-geroerde haer Edele Groot Mog. proceduren contrarie impressien te geven; Soo hebben haer Edele Groot Mog. haer verplicht, ende genootsaeckt gevonden, tot naeder onderrechtinge van hare Bondtgenooten, midtsgaders van allen anderen die de voorschreve Geschriften ter handen souden mogen zijn gekomen, ende dese sullen sien, oock tot wederlegginge van de prætense redenen in de selve Geschriften vervat, yets naeders hier by te voegen; verklaerende, ende obtesterende in desen allen geen-ander-oochmerck te hebben, als hun selven, ende hunne actien by de voorsz Geschriften odieuslijck voorgesteldt, midtsgaders d'eere, ende reputatie's Landts van Hollandt, ende West-Vrieslandt te justificeren, voor te staen, ende te verdedigen, ende alle hun voornemen alleenlijck te tenderen tot ruste, vrede, eenigheydt, ende 't gemeene beste;

2. In welcke voorschreve wederlegginge omme ordentelijck, ende buyten confusie te procederen, soo moeten haer Edele Groot Mog. præmitteren naer examinatie, ende discussie van de voorschreve Geschriften te bevinden, dat de selve tenderen omme te bewijfen, soo wel dat haer Edele Groot Mog. niet souden hebben vermogen de voor-geroerde Acte van Seclusie in voegen als boven te passeren, als mede dat, al waer 't schoon: soo dat sulcks in haer Edele Groot Mog. vermogen mochte zijn geweest, echter het selve om verscheyden prægnante redenen hadde behooren te werden naergelaten.

3. Dat tot bevestiginge van het eerste der voorsz positiven werden by gebracht, aen d'eene zijde eenige argumenten die de substantie van de voorsz Acte, ofte de voorgeroerde Seclusie in abstracto, ende sonder eenige verdere relatie geconsideraert, touche- ren, namentlijck

Eerstelijck dat de selve soude strijden tegens de constitutie, ende nature van de Unie in den Jare vijftien-hondert negen en tseventich, tusschen de Provincien aengegaen, volgende de welcke de Provincien tot alle deliberatien souden moeten treden, sonder eenige præoccupatie, ofte voor-oordeel, als waer mede de vryheydt van de opinien werdt wech genomen ofte geturbeert;

Ten tweeden, dat de voorsz seclusie in veele deelen soude strijden met de monde-
linge,

linge, ende schriftelijcke verklaringen by de gemeene Bondtgenooten gedaen in de extraordinaire Vergaderinge anno 1651. op de groote Zale van den Hove van Hollandt gehouden;

Ende ten derden, dat de voorschreve seclusie by haer Edele Groot Mog. niet hadde behooren te werden gedecreteert, ende peremptoirlijck vast gesteldt, sonder daer op de hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt alvorens gehoort, ofte daer over met de selve in communicatie getreden te hebben.

4. Ende aen de andere zijde mede eenige argumenten, die benevens den innehoüde van de voorschreve Acte, oock reflectie maecten op de Republicque van Engelandt, voor soo veel de selve Acte daertoe is relatief; als namentlijck,

Eerstelijck dat 't concert ofte de onderhandeling, die gepræsupponeert werdt daer over ontwijffelijck met den Heere Protector van de hooch-gemelte Republicque te hebben geintercedeert, klaerlijck soude desleteren van den Text, ende intentie van de voorgeroerde Unie, ende in specie strijdich wesen met het thiende Articul van de selve;

Ten tweeden, dat de Resolutie tot de voor-geroerde Seclusie niet wettelijck soude hebben kunnen werden genomen tot bevorderinge, ende accomplissement van het Tractaet van Vrede (gelijck hier boven gededuceert is, geschiet te zijn) sonder voorgaende kennisse ende bewilliging van de gemeene Provincien, ten opsichte die materie by 't negende Articul van de voorz Unie geheelijck, ende sonder reserve soude zijn gesteldt aen 't eenparigh advis, ende consent van alle de Leden van de selve Unie.

Ende ten derden, dat het passeren van de voor-geroerde Acte strijdich soude zijn tegens de Resolutie by haer Hoogh Mog. op den negentiende Februarij lestleden, raeckende het vooren-gementioneerde temperament, genomen: Ende dat, midts alle de voorz redenen, haer Edele Groot Mog. de voor-geroerde Acte van Seclusie niet souden hebben vermogen in voegen als boven te arresteren.

5. Dat wijders tot astructie van 't tweede der voorz positiven wederomme werden geallegeert aen d'eene zijde eenige redenen reflectie hebbende op den Staet in 't gemeyn, als namentlijck,

Eerstelijck dat het passeren van de voor-gheroerde Acte van Seclusie soude contrariëren de diergekochte vryheydt, oock chocqueren, ende imminueren de souveraineteit, ende gerechtigheydt van de andere Provincien;

Ten tweeden, dat 't selve soude impliceren een subjectie, ende pusillanimiteyt, ende sulcks oock den Staet brengen in kleynachtige by andere Koningen, Republicquen, Princen, ende Potentaten;

Ende ten derden, dat uyt de voorschreve Seclusie onecnigheden, scheuringen, ende dissentien, soo onder de Regenten van 't Landt tegens den anderen, als onder de gemeene Ingesetenen tegens de Regieringe souden staen te resulteren;

6. Ende aen d'andere zijde mede eenige redenen, reflectie hebbende op den Huyse van Oraigne in 't particulier; als namentlijck

In den eersten, dat den Jongen Heere Prince van Oraigne, ende des selfs Descendenten daer door souden werden ontfet van de prærogativen, hen eenichsints aengebooren,

Ende ten anderen, dat de voorz privatie, ofte seclusie soude zijn een excessive ondanckbaerheydt tegens 't voorz Vorstelijck Huys; ende dat om alle de selve redenen het passeren van de voor-gheroerde Acte hadde behooren te werden naergelaten.

C A P. I I.

Dat de Provincie van Hollandt, in kracht van hare Souveraineteit, d' Acte van Seclusie in questie, heeft vermogen te passeren; ende solutie van de objectien daer tegens voortgebracht.

2. **E**Nde omme vervolgens de voorschreve argumentatien, ofte praxense redenen, met soliditeyt te wederleggen, ende eerstelijck te betoonen in de macht, ende 't vermogen van haer Edele Groot Mog. te zijn geweest, tot het arresteren van de voorgeroerde Acte van Seclusie, sonder bekroon van yemandt, peremptoirlijck te resolveren: Soo dient voor al in achtginge genomen het vast fundament tusschen alle de Provincien buyten controversie, dat namentlijck by de Staten van de respectieve Provincien, yeder in den sijnen, is de volle, ende absolute Souveraineteit, midtsgaders het indisputabel recht, ende d'onbepaalde macht, omme over alle saecken, die by de voorz. Unie, ofte by particulier consent van de Provincien aen de Generaliteyt niet zijn gedefereert, by hun selven te resolveren, disponeren, ende decreteren, ofte daer inne te doen, ofte te laten, 't gene de selve voor den dienst van hare Provincie, ofte van de Ingesetenen van dien noodich achten, ofte andersints goetvinden mogen, sonder dat sich daer mede eenige andere Provincien, ofte yemandt ter Wereldt heeft te bemoeien; gelijk sulcks oock by de voorgeroerde Geschriften van de voornoemde drie Provincien, ende namentlijck by de Deductie van wegen de hochghemelte Heeren Staten van Zeelandt op den dertichsten Junij lestleden ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. ingedient, in terminis werdt geposeert.

2. Daer uyt dan vloeyt, 't gundt mede allenthalven *in confesso* is, dat yeder van de selve Provincien in 't particulier competeert d'absolute, ende souveraine dispositie over het maecken van Stadthouders in hare Provincie, ofte om beter te seggen, over het deferen, ende confereren van foodanighe macht, auuthoriteyt, ende ghesagh, als aen voorgaende Stadthouders van de Hertogen, Graven, ofte Heeren van de voorschreven Provincien, hier bevoorens by de selve Hertogen, Graven, ofte Heeren is ghedefereert gheweest, ofte oock wel van foodanige mindere, ofte meerdere auuthoriteyt, als de Staten van de selve Provincien, naer gelegentheyt, souden mogen goetvinden, ende specialijck mede omme de voorz. collation te doen op alfulcke Persoonen, ende wederomme daer van te secluderen foodanigen, als de selve Heeren Staten raedtsaem achten, sonder oock ghehouden te wesen daer op te hooren 't advis van yemandt anders, ofte daer over met eenige andere Provincien praellable communicatien te houden, ten ware eenige particuliere verbintenisse met andere Bondtgenooten gemaect, in desen in consideratie quame, daer van hier onder naeder sal worden ghesproocken; Alle 't welcke mede applicabel is op de electie, ofte seclusie van Gouverneurs, ende Capiteyns Generaels over de particuliere Provincien, midtsgaders oock van Admiraelen ten reguarde van foodanige Provincien op welckers constitutie, ende gelegentheyt de selve laest-genoemde Charge is applicabel; alsoo niet bevonden werdt de dispositie over de voorschreve saecken, ofte over eenige van de selve, 't zy by de voorschreve Unie, 't zy by eenich particulier consent van de Provincien, aen de Generaliteyt te wesen ghedefereert.

3. Gelijk

3. Gelijk dan oock uyt de voorfz redenen noch met meerder evidentie is blijken-
de, dat d'eene Provincie niets ter Wereldt en competeert over het advis, ofte de stem-
me van d'andere in faecken die men gewoon is ter Generaliteyt te verhandelen, als
waer uyt een vermenginge van 't voorschreve Souverain gefach, ende een oneynde-
lijke confusie soude komen te resulteren, maer dat yeder Provincie privatelijck
competeert aengaende haer advis, ofte stemme als boven, affirmativelijck ofte negative-
lijck, foodanich te resolveren, ende disponeren als de selve te rade werdt; ende dat de
faecken ter Generaliteyt in deliberatie ghebracht, midtsgaders dat daer op by de respecti-
ve Provincien, yeder naer sijn welgevallen, gheadviseert wesende, alleenlijck regard
staet te werden genomen op de pluraliteyt van de stemmen, ende of men daer inne ver-
mach ofte behoort by pluraliteyt te concluderen, ofte niet; sonder dat ofte in den
Text, ende de woorden van de voorfz Unie werdt bevonden, ofte uyt de constitutie,
ende nature van de selve kan werden getrocken eenich verbodt, ofte prohibitive stipu-
latie van dat de Provincien over faecken, die t'eenigen tijde in de Generaliteyt in deli-
beratie soudén mogen komen, niet geoorloft soude wesen, om eenige considerable re-
denen, in den haren vast te stellen, 't een, of 't ander poinct, voor soo veel haer ad-
vis aengaet, noyt te sullen toestaen;

4. Ende omme in desen de waerheydt by haer Edele Groot Mog. hier boven voor-
gesteldt, meteenige Exempelen wat naeder t'illustreren; Heeft niet de alderimportantste
faecke, die, by Menschen memorie, ofte geheuchnisse van Historien, in dese Ne-
derlanden voorgevallen is, ons geleert, dat foodanige negative Resolutie, ende ver-
bintenisse somwijlen nootfaeckelijck is? Hebben niet de Heeren Staten van Hollandt
ende West-Vrieslandt, in de eerste beginfelen van dese Republieque, separatelijck,
ende niet alleen sonder d'andere Provincien, maer oock selfs een geruymen tijdt voor
ende al eer de Heeren Staten van Zeelandt daer toe konden werden gebracht, (die
nochtans ontrent die tijdt, meer als oyt, gewoon waren in alle gewichtige faecken,
met die van Hollandt *pari passu* te gaen) door een mannelijcke couragie [6] geresolveert,
ende vastgesteldt, oock met groote secretesse haer by eede verplicht den Koningh
van Spaignen noyt wederomme tot haren Prince ende Heere te sullen aennemén, en-
de sijnen Name, Zegele, ende Titulen, noyt meer te sullen gebruycken? Soude
nu wel met recht kunnen werden ghesustineert, dat 't selve was geweest strijdich
met de constitutie, ende nature van de voorfz Unie, die doenmaels (als korts daer te
vooren gheslooten zijnde) noch soo versch in de gedachten was? Ende echter hadden
d'andere Provincien, ende specialijck die van Zeelandt, als doen vry meerder rede-
nen, ofte schijn-redenen, omme haer over het doen van die van Hollandt misnoecht
te houden, als wel in de jegenwoordige gelegentheyt kunnen werden bygebracht,
aengesien die faecke incomparabelijck was van hooger importantie, ende de Provin-
cien nootfaeckelijck meer ter herte gaende, als dese jegenwoordige; gemerckt daer
door, ende door d'onveranderlijcke negative stemme van Hollandt, in krachte van 't
negende Articul der voorschreve Unie, niet alleenlijck alle hoope, maer oock alle
possibiliteyt van reconciliatie, ofte Vrede wierde wech-genomen, daer nochtans soo
weynich tijds te vooren het werck, op die notable onderhandelinghe tot Keulen voor-
gevallen, door d'interpositie van de Keyserlijcke Commissarissen, soo verre was geadju-
steert geweest, dat de Ministers van de Heeren Staten Generael van wegen de selve
de voorfz handelinge bygewoont hebbende, d'obgestelde Articulen aen hunne Com-
mittenten overgesonden, ende de selve by Missive, voor haer advis, wel ernstelijck ge-
beden hadden *rijpelijck te willen overwegen, ende examineren, of niet beter en ware hen op*

't naefte tot de presentatie in de voorsz. Articulen vervat te volgen, dan langer in soo jammerlijcken, wreeden, ende onseckeren Oorloge te continueren; ende daer by komende dat de voorsz. onderhandelinghe alleenlijck door de lanckwijligheyd van de deliberatien van de Heeren Staten Generael, ende 't vertreck van den Hertoge van Terra Nova, Geauctoriseerde van d'andere zijde, daer door veroorsaect, buyten vervolgh, ofte besluyt gebleven was;

5. Hebben niet de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, naer dat den Hertoch van Anjou, Alançon, &c. Broeder van den Koningh van Vranckrijck, (die by de Heeren Staten Generael tot Protecteur van de Nederlanden, ende by de meeste Provincien tot haeren Prince ende Heere was aengenomen) in Januario vijftien-hondert drie en tachtich, de Stadt van Antwerpen, ende verscheyden andere Steden met de Wapenen van 't Landt hadde soecken te overvallen, couragieuslijck, ende constantelijck geresolveert, selfs [7] tegens 't advis van den Heere Prince van Oraigne WILLEM hooch-loffelijcker memorie, hooch-ghemelte Heere Hertoch noyt wederomme te sullen aennemen, ofte met den selven in eenige reconciliatie te treden? daer toe nochtans alle d'andere Provincien doenmaels verkeerdelijck met een grooten ernst waren geporteert. Ende heeft men echter doenmaels die van Hollandt noyt voor-geworpen, dat de selve daer mede peccerden tegens de constitutie, ende nature van de meer-gheroerde Unie; Jae is ter contrarie evident, dat sonder d'ene ende d'andere der voorschreve couragieuse, ende stantvastige Resolutien, Wy alle noch op deser uyre souden sitten onder een miserable subjectie, ende dienvolgende het essentieel ooghmerck van de voorschreve Unie noyt soude wesen bereyckt; ten ware mogelijk Godt Almachtich Ons echter noch van de voorschreve subjectie, door eenige miraculen, naermaelshadde gelieven te bevrijden.

6. In cas de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, naer de onlijdelijcke comportementen van den Grave van Licester, ende naer des selfs laetste vertreck uyt dese Landen, haer by eede hadden ghelieven te verbinden den selven noyt wederomme, voor soo veel haer advis aengingh, tot Gouverneur, ofte Capiteyn Generael te sullen admitteren, soude haer sulcx niet geoorloft zijn geweest? jae soude men haer daer over niet noch op huyden moeten roemen?

7. Indien dan onse Voor-Ouders, te weten, de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, affonderlijck tot privatie van den Koningh van Spaignen van alle heerschappye over den selven Lande onwederroepelijck hebben vermogen te resolveeren; indien de selve Heeren Staten, tegens d'intentie, ende inclinatie van de andere Provincien, voor soo veel in haer was, de seclusie van den Hertoch van Anjou, Alançon, &c. hebben vermogen vast te stellen, sonder daer mede de constitutie, ofte nature van de Unie te hebben geinfringeert; soo hebben oock haer Edele Groot Mog. jegenwoordich de voor-geroerde Acte van Seclusie, in abstracto geconfidereert, ende sonder reguard te nemen op de relatie die de selve soude mogen hebben tot de Regieringe van Engelandt, daer van hier naer breeder sal worden gesproocken, sonder eenige infractie van de selve Unie wettelijck vermogen te arresteren.

C A P. I I I.

Dat in de groote Vergaderinge, Anno 1651. ghehouden, egeene verklaringen zijn gedaen; daer jegens de voorsz Seclufie soude strijden.

1. **W** At nu wijders aengaet 't geene mede tot adstructie van 't voorsz. eerste positief, in 't eerste cas, werd geallegeert, dat namentlijk de voorengeallegeerde seclufie in veele delen soude strijden met de mondelinge, ende schriftelijke verklaringen van de gemeene Bondtgenooten, in den Jare 1651. op de voorgeroerde extraordinaire Vergaderinge, raeckende 't voorsz subject gedaen; welke verklaringen evidentelijk fouden præsupponeren eene generale affectie ende inclinatie tot de promotie vanden hooch-gemelten Heere Princē van Oraigne in de eminente Functien by de Heeren des selfs Prædeceffeurs bekleedt.
2. Soo ghelieven de voor-ghenoemde Provincien voor eerst te consideren, ende uyt het bovenstaende narré aen te mercken, uyt wat insichten, redenen ende motiven haer Edele Groot Mog. tot het nemen van de voor-geroerde Resolutie zijn gedisponeert geworden, niet smaeckende naer eenige de minste dis-affectie die in haer met redenen soude moghen werden ghetaxeert;
3. Ende konnen des niet te min haer Edele Groot Mog. op de voorschreve allegatie (voor soo veel de selve tot bewijs van eenich engagement werdt voortgebracht) met waerheydt seggen, nochte in de voorschreve extraordinaire Vergaderinge nochte in de particuliere conferentien doemaels met eenige Provincien ghehouden, oyt ofte oyt, haer yets te hebben laten aegaen, waer op foodanigen præsuppoost als boven soude konnen werden gefondeert;
4. Ende soo wanneer by eenige andere Provincien yets daer toe tenderende in de hooch-gemelte Vergaderinghe, ofte in de voorsz particuliere conferentien wierde ingebracht, ofte voorgesteldt, 't selve alijds, soo veel in haer was, met vigueur te hebben gedebatteert;
5. 't Geene de Heeren Staten van Zeelandt, die de voorschreve argumentatie in de voorgeroerde hare Deductie principalijk gebruycken, boven alle anderen wel bewust behoorde te zijn, aengesien met de selve, ontrent de voorschreve tijdt, over 't voor-geroerde point, in menichvuldige particuliere conferentien, van weghen haer Edele Groot Mog. veele yverige debatten zijn gevallen;
6. Gelijk dan oock daer van noch klare getuigenisse kan geven, seeckere [8] Propositie, op den vijf-en-twintichsten Aprilis des voorschreven jaers 1651, door Gedeputeerden van haer Ed. Groot Mog. in de Vergaderinge van de hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt eerst by monde gedaen, ende vervolgens oock by geschrifte overgelevert:
7. Ende is voorwaer boven al verwonderens waerdich, dat die geene die de Resolutie, by haer Edele Groot Mog. tot seclufie als boven genomen, culperen, om rede-

redenen dat de selve strijdich soude wesen tegens de vryheydt van de deliberatien die in haer Hoogh Mog. Vergaderinge souden mogen komen voor te vallen, tot astructie van dien selfs præsupponeren, ende oock, omme 't voorsz argument concludent te maecken, moeten sustineren, dat men albereyds aen den hooch-ghemelten Heere Prince door 't ghepassêerde in de hooch-ghemelte Vergaderinge soude wesen verbonden, dat is, dat men de vrye deliberatie dien-aengaende al t'eenemaal soude quijt zijn. Ende wie hoorden oyt foodanigen argumentatie, dat men omme tot conservatie van yets te persuaderen, voor een fundament sal leggen, ende voor reden gebruycken dat 't selve albereyds is verlooren?

C A P. I V.

Hoe verre, ende in wat saecken, d'Unien tusschen Hollandt ende Zeelandt gemaect, de selve Provintien obligeren, omme communicatis consiliis, ende niet separatelyck, te resolveren; Ende dat het decreteren van de voorgeroerde Seclusien tegens de voorsz Unien niet strijdigh zy.

2. **W**Aer mede dan komende aen de derde prætense reden tot astructie van 't voorgeroerde eerste positif geallegeert, naementlijck dat haer Edele Groot Mog. niet souden hebben vermoghen de voorgeroerde seclusie peremptoirlijck vast te stellen, sonder daer op alvorens te hebben gehoordt de consideratien van de Heeren Staten van Zeelandt, ofte daer over met de selve in conferentie getreden te zijn geweest, op præsuppoost, dat sulcks soude strijden tegens de particuliere Unien tusschen de Provintien van Hollandt ende Zeelandt, in de jaren vijftien hondert vijf en tseventigh ende vijftien hondert ses en tseventigh gemaect; Soo moeten haer Edele Groot Mog. dien aengaende voor eerst præmitteren, dat de selve wel hadden ghewenscht, oock met reden niet anders verwacht, dan dat, alwaer 't schoon soo dat de Provintie van Zeelandt gemeynt hadde by haer Edele Groot Mog. yets te wesen ondernomen 't gunt de voorgeroerde Unien in eenighen deele soude mogen chocqueren, daer over echter by de hooch-gemelte Heeren Staten van de selve Provintie egeene klachten ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. ende sulcks *loco plane alieno*, geadresseert, ende ghedaen souden zijn geweest, maer dat in sulcken gevalle de gepræsupponeerde contraventie aen haer Ed. Groot Mog. in 't particulier, discretelijck, ende gelijk tusschen soo naeuw geunieerde Bondtgenooten betamelijck is, gerepresenteert soude zijn gheworden; te meer, dewijle de meer-hooch-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt, voor 't arresteren van de voorgeroerde Deductie, van wegen haer Ed. Groot Mog., opontfangen advertentie van ecnig vooroordeel dat dien-aengaende by de selve albereyds souden wesen geleyt, by [9] Missive van date den achthienden Junij lestleden, in alle minnelijckheydt was aengeboden, omme aen den genen, die haer Edele Mog. daer toe souden believen t'aucthoriseren, te geven foodanigen openinge, ende kennisse van haer Ed. Groot Mog. doen, ende laten ontrent het voorgeroerde subject, midtsgaders van de redenen, ende consideratien die de selve hadden gmoveert tot 't gene voorsz is, te procederen, dat haer Edele Mog. daer mede ontwijffelijck souden hebben genomen satisfactie, ende contentement; met gantsch vrundtlijck versoek, om dien-aengaende geen vorder vooroordeel te willen admitteren, maar veel eer, met een ongepræoccupeert gemoet, naer ingenomen onderrichtinge als boven, begripen wat in de vooren-gededucerde con-

conjuncture van saecken hadde konnen, ofte behooren gedaen, ofte gelaten te worden.

2. Dan dewijle het de hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt des niet jegenstaende anders heeft gelieft, soo moeten haer Edele Groot Mog. op de voor-gheroerde allegatie alhier seggen, dat de selve, nevens de meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt, wel verstaen, achtervolgende de voorschreve particuliere Unien, betamelijck te zijn over saecken daer inne beyde de voornoemde Provincien notabel interesse hebben, by eene van de selve niets peremptoirlijck te werden ter neder gesteldt, sonder alvorens daer op de consideratien van de andere te hebben ghehoort, ende dat over sulcks by haer Edele Mog. in de voorgeroerde der selver Deductie oock voorsichtelijck werdt geposeert; *Dat het niet fatcoenlijck soude wesen, noch oock wel staen in't vermogen van een van beyden, omme effectieve een Stadthouder te committeren, ende te stellen over hare particuliere Provincie sonder kennisse, ende advis van de andere;*

3. Maer dat daer benevens in desen staet te considereren, eerstelijck dat seer groot onderscheyt is tusschen een effectieve ofte affirmative dispositie, ende tusschen een negative verklaringe over diergelijcke saecken, als vry van hooger consideratie wesende, metter daedt een Stadthouder separatelijck te verkiesen, ofte sonder voorgaende communicatie als boven een Provinciael advis tot electie van een Capiteyn Generael ter Generaliteyt effective in te brengen, dan wel alleenlijck vast te stellen dat men d'een of d'ander Persoon tot de voorsz digniteyten niet verkiesen, ofte met sijne stemme daer toe niet promoveren sal; nademael door 't eerste den geen van de voorsz Bondtgenooten die gepræterieert, ofte niet geconsuleert soude zijn, seer lichtelijck merckelijcke ongemacken effective souden konnen werden toegebracht, daer ter contrarie door 't andere voor de niet gecontuleerde Bondtgenoot, geen notabel interesse kan werden geallegeert.

4. Doch voor al, 't gunt in desen decisoir is, dat de meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt eerst [10] op den een en twintichsten September seshien-hondert tweeën vijftich, sonder eenige præallable communicatie, ofte conferentie met haer Edele Groot Mog. te hebben gehouden, by separaet beleydt, ende aparte Resolutie hebben ter neder gesteldt. ende vervolgens mede [11] op den acht en twintichsten Julij des voorleden Jaers, plotselijck, ende selfs sonder eenige voorgaende advertentie aen haer Edele Groot Mog. daer van te geven, voor advis Provinciael ter Generaliteyt ingebracht, dat men den Jongen Heere Prince van Oraison van doen afaen behoorde te designeren tot Capiteyn, ende Admirael Generael van dese Vereenigde Nederlanden, met 't gene verders, de selve materie raeckende, in de voorgeroerde Resolutie van de hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt van date den een en twintichsten September voorsz is begrepen; ende konden haer Edele Groot Mog. derhalven op 't fundament van de voorsz Unie niet noodich, jae selfs niet geraden vinden over het subjeet in desen geroert te versoecken de consideratien, ende 't advis van die gene die haer op 't selve subjeet albereyds by aparte dispositie onbequaem hadden gemacckt omme daer over een ongepræoccupeert advis te konnen geven;

5. Waer omme dan oock haer Edele Groot Mog. in allen gevalle niet hadden verwacht, dat meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt, die over 't selve subjeet de meer-geroerde particuliere Unien, in voegen voorsz, soo merckelijck hadden geschocqueert, ofte de geheugenisse van dien soo spoedich souden hebben verlooren gehadt,

gelijk haer Edele Groot Mog. als nu uyt den Text van de voor-geroerde Deductie niet sonder verwonderinge bemercken geschiet te zijn, ofte andersints, daer van de memorie noch behouden hebbende, niet sonder merckelijcke inconsideratie anderen t'onrechte souden hebben willen insimuleren van eene faulte daer aen sy selfs haer in der waerheydt soo hooghlijck plichtich hadden gemaect:

6. Behalven dat oock in desen peremptoir is, ende uyt het bovenstaende verhael van 't gepasserde naectelijck kan werden afgenomen, dat soo wanneer haer Edele Groot Mog. by lecture van de voor-geroerde Missive van de Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, in date den vijftienden Aprilis lestleden, van de ernstige intentie, ende finale Resolutie van den Heere Protector vooren geroert, kennisse haddèn bekommen, als doen geen tijdt van langhwijlige deliberatien, ende verre communicatien, maer wel van prompte Resolutien, ende voor al van secrete directie, in een saecke de ghemeene welvaert soo hooghlijck betreffende, was gebooren; Op hoedanige occasien, jae selfs simple allegatien van nootsaeckelijckheydt om spoedige Resolutien te nemen, de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt t'anderen tijde, oock wanneer de voorschreve particuliere Unie in allen deele noch was in volkomen observantie, ende vigore (daer ter contrarie jegenwoordich het meerendeel van den innehoude van dien door de veranderinge van tijden inpracticuabel geworden, ende in disobservantie geraeckt is) die van Zeelandt wel ten goede geduydt hebben, dat de selve op 't hoochste, ende importantste poinct 't welck kan worden bedacht, ende daer op d'argumenten in de voorgeroerde Deductie ghebruyckt, meest applicabel zijn, namentlijck op de delatie van de souveraineteyt, ofte verkiefsinge van een Grave, separatelijck, ende sonder voorgaende communicatie als boven, hadden gelieven te resolveren.

7. [12] Blijkende by de Memorialen, ende Registers, dat soo wanneer in den Jare 1584. deliberatien vielen omme de souveraineteyt van de Vereenighde Nederlandtsche Provincien op te dragen aen den Koningh van Vranckrijk, ende de selve Provincien t'annexeren aen die Kroone, onaengesien als doen by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt daer inne, tot naerkominge van de voorschreve particuliere Unien, gegaen wierde met soodanige scrupulositeyt dat de selve, daer over versocht hebbende d'Advijfen van de respectieve Hoven van Justitie, ende Kamere van Reeckeninge binnen hare Provincie, ende naer de receptie van de selve advisen nu bereydt wesende daer op de deliberatie ten principalen te beginnen, nochtans goedtgevonden hadden daer mede te supersederen, ter tijden ende wijlen toe de consideratien van die van Zeelandt alvoorens gehoort (de welcke ten dien sine met toefendinge van Copie der voorz advisen expresselijck beschreven waren) daer op eenparigh besluyt ter eere ofte ter andere soude hebben mogen werden gemaect, echter des niet jegenstaende by de Heeren van Zeelandt daer inne met soodanige acceleratie was geprocedeert, dat de selve al voor de receptie der voorz advisen de delatie van de souveraineteyt als boven inden haren separatelijck, ende sonder eenige voorgaende communicatie, vast gesteldt hadden; Ende dat, al-hoe-wel d'Heeren Staten van Hollandt daer door nooirlijck wierden gesteldt in een inevitable necessiteyt omme ofte haer sonder hare vrye deliberatie, ende genoeghsaem blindelinge den Koningh, ende de Kroone van Vranckrijk mede te onderwerpen, ofte andersints diversiteyt van Heeren tegens de Privilegien, ende scheidinge van de voornoemde Provincien, soo tegens de selve Privilegien, als mede tegens de voorz Unien, te moeten subject worden; soo hebben de selve nochtans met d'allegatien van die van Zeelandt, van dat sy geoordeelt hadden de
voorz

voorz faecke geen uytstel te kunnen lijdē, haer laten te vrede stellen, alhoewel uyt de voorz Registers ende Memorialen ghecolligeert kan worden, dat de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant andersints by haer selven, insonderheyde om der Religie wille, meerder inclinatie hadden, ende voor de gemeene faecke dienstiger achten haere bescherminge by de Koninginne van Engelandt te soecken;

8. Ende ommehier mede dese solutie te besluuten, dewijle doch naer't boven-gellegeerde important Exempel alle anderen, die noch in groote menichte souden kunnen werden by-ghebracht, geen meerder naedruck souden kunnen geven, soo willen haer Edele Groot Mog. de hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt alhier noch alleenlijck ghebeden hebben, dat de selve in hun gemoedt gelieven te overwegen, met wat rechtmatigheydt sy haer Edele Groot Mog. kunnen culperen over, ende ter faecke, dat de selve yets sonder communicatie als boven souden hebben gheresolveert, omme in tijden ende wijlen hare Provinciale stemmen ter Generaliteyt alleenlijck negatieve daer naer te dirigeren, op eene faecke, die de Provincie van Zeelandt, ofte niet ofte immers niet soo veel dan de Provincie van Hollandt is concernerende; daer haer Edele Mog. met een ende den selven adem *de facto* ter Generaliteyt openen een Provinciael advis, de Provincie van Hollandt soo sensibelijck raeckende, ende daer by haer Edele Groot Mog. als Bondtbreekers, Onderdruckers van de vryheydt, ende gantsch ondanckbare Menschen werden afgeschildert, sonder nochtans daer op haer Edele Groot Mog. alvorens te hebben gehoort, ofte oock, onaengesien soo minnelijck verfoeck als boven, ende dat notoirlijck in den tijd geen versuym was te vreesen, daer op der selver bericht ende redenen te hebben willen verstaen; Is dit niet recht een splinter gesocht in een anders ooge, ende de balck in sijn eygen ooge niet te sien? het was voorwaer te wenschen dat, volgende de bede in 't slot van de voorz Deductie gevoecht, yeder een in 't bysonder de oogen des verstants recht waren geopent. By alle welke redenen haer Ed. Groot Mog. achten overvloedich te zijn bewesen, dat in der selver vermogen zy geweest de voor-gheroerde seclusie, *in abstracto* geconfidereert, sonder bekroon van yemandt, positivelijck te decreteren, met volkomene wederlegginge van de prætense redenen tot astructie van het contrarie als boven bygebracht.

C A P. V.

Hoe verre de respectieve Provincien vermogen separatelijck met andere Staten in ghespreck te treden, ofte te handelen; Ende dat Hollandt de voor-geroerde Acte van Seclusie op 't verfoeck van den Heere Protector van Engelandt, &c. heeft mogen passeeren, ende doen extradieren, sonder daer mede d'Unie in eenigen deele te chocqueren.

1. **E**Nde omme vervolgens mede evidentelijck te betoonen, dat de voorz Acte van seclusie by haer Edele Groot Mog. oock op 't aenhouden van den Heere Protector van de Republicque van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt, ende ten sine, midtsgaders in manieren als boven wettelijck gepasseert, ende aen Sijne Hoogheydt geextradeert heeft kunnen werden, daer by met eenen wederleggende de prætense redenen by de voornoemde Provincien bygebracht tegens het passeren van dien, voor soo veel de selve relatie heeft tot de Republicque van Engelandt voornoemt; Soo staet daer op alleenlijck te examinren, of by haer Edele Groot Mog. oock eeni-

ge overgifte zy gedaen, 't zy by de voorſz Unie, 't zy by eenige ſpeciale Reſolutionen, daer door de ſelve faculteyt om ſulcks te doen benomen ſoude zijn gheworden; gemerckt by alle de Provinciën *in confefſo* is, gelijk oock hier boven is aengeroot, dat de particuliere Staten van yeder van de ſelve Provinciën, in krachte van haer ſouverain gebiedt, alles by hun ſelven, ende ſonder bekroon van yemandt, vermogen te doen, ofte te laten 't gundt ſy te rade werden, uytgeſondert alleenlijk 't geene de ſelve by de meer geroerde Unie, ofte by eenich particulier conſent expreſſelijck, ende uytdruckelijck hebben gedefereert aen de Generaliteyt.

2. Tot bewijs van hoedanige overgifte ofte delatie voor eerſt, ende principelijck geallegeert werdende het thiende Articul van de ſelve Unie, waer op by alle die geene, die de voor-geroerde proceduyren van haer Edele Groot Mog. trachten te culperen oock het meefte fundament werdt gemaect, ſoo ſal mede voor al noodich zijn daer op goede, klare, ende taftelijcke ſolutie te geven; 't welck voorwaer ſeer licht om doen ſal weſen, als maer alleenlijk den Text, ende d'intentie, ofte de meyninge van 't voorſz thiende Articul van de Unie aendachtelijck werdt geconfereert, met 't geene by haer Edele Groot Mog. in deſen als boven is gereſolveert, ende in 't werck geſteldt, dicterende 't ſelve Articul, *Dat geene van de Provinciën, Steden, ofſie Leden van dien, eenige Confœderatien ofſie Verbonden met eenige Nabuyr-Heeren, ofſie Landen ſullen moghen maecken, ſonder conſent van de ſelve geunieerde Provinciën ende Bondtgenooten.* Daer op dan voor eerſt wel ſtaet te pondereren de kracht, ende 't recht verſtant van de woorden *Confœderatien ofſie Verbonden*, ende hoe verre Confœderatien ofſie Verbonden in hare eſſentie verſchillen van onderlinge geſprecken, van naeckte verklaringen, ofte beloften, van ghemeene verbinteniffen, jae ſelfs van Contracten, ende ſimple Tractaten;

3. Zijnde notoir, ende by alle Politijcque Schrijvers *in confefſo*, dat een Confœderatie, ofte Verbondt eygentlijk is een ſeer naeuwe verbinteniffe van Rijcken, Staten, ofte Landen, tot gemeene offenſie, tot reciproque deſenſie ofſie diergelijcke, ende dat gantſch geen comparatie kan worden gemaect tuſſchen de ſelve, ende een obligatoire verklaringe, belofte, ofte naeckte verbinteniffe tot het doen, ofte laten van d'een of d'ander particuliere ſaecke; jae dat ſelfs noch merckelijck onderſcheyt is tuſſchen een Contract van Vrundtſchap, een ſimpel Tractaet over eenige particuliere commoditeyten, als tot bevrijdinge van eenige aengehoudene Schepen, ofte tot afdoeninge, ende verhoedinge van eenige verhinderinge, in de Navigatie; ofte Commercie, ende tuſſchen een Confœderatie, ofſie Verbondt.

4. Zijnde wel ſulcks dat alle Confœderatien, ofſie Verbonden zijn Tractaten, Contracten, verbinteniffen, ende reciproque beloften; maer niet, *vice verſa*, dat alle Tractaten, Contracten, verbinteniffen ende beloften zijn Confœderatien, ende Verbonden: gelijk oock wederomme, dat alle Tractaten zijn Contracten, Verbinteniffen, ende beloften; maer niet, ter contrarie, dat alle Contracten, verbinteniffen, en beloften wederom zijn Tractaten: Ende al-hoe-wel alle de voorſz ſpecien van obligatien meefte worden geintroduccert door onderlinge geſprecken, ſoo konnen nochtans onderlinge geſprecken oock notoirlijk intercederen ſonder dat een van alle de ſelve ſpecien van obligatien werden gecontraheert.

5. Dat nu 't gene waer over in deſen werdt geſproocken, alleenlijk is een obligatoire

gatoire verklaringe, ofte belofte van haer Ed. Groot Mog. over een particuliere faecke die volkomentlijk, ende absolutelyck dependeert van der selver souveraine dispositie, sonder wederseggen van yemandt, is hier boven evidentelyck, ende wijtloopich aengewesen, ende dat derhalven het selve in geen en deele onder den naem van confœderatie, ofte verbondt, jae selfs niet onder den naem van Tractaet kan worden gereeckent.

6. 't Welck mogelijk noch deste klaerder sal werden gevat, indien men gelieve te gedencken, dat alle die gene die een Confœderatie ofte Verbondt met den anderen hebben aengegaen, daer door Geconfœdereerden, ende Bondtgenooten geworden zijn, daer nochtans seer notoir, ende tastelyck is dat men door 't passeren van foodanigen Acte als boven geen Geconfœdereerde, ofte Bondtgenoot werden soude; jae selfs dat men door 't aengaen van importante Tractaten, daer inne nochtans geen Confœderatie ofte Verbondt is influerende, geen Geconfœdereerden ofte Bondtgenooten werdt; ende sulcks is kennelyck, dat den Koning van Spaignen, onaengesien de Tractaten van Vrede, ende Marine met Zijne Majesteit gemacckt, geen Geconfœdereerde ofte Bondtgenoot van desen Staat kan worden genoemt. Uyt alle 't welke dan evidentelyck volcht, dat de respectieve Provincien niet gheseydt kunnen worden by 't voorgeroerde thiende Articul van de voorschreve Unie, in eenigen deele te hebben overgegeven, ofte haer verbonden omme geene obligatoire verklaringen, ofte beloften, over faecken van hare souveraine dispositie dependerende, aen eenige Naebuyr-Heeren, ofte Landen, te mogen doen, sonder consent van de voorsz geunierde Provincien, ende Bondtgenooten, jae selfs niet omme gene Contracten, ofte simple Tractaten over eenige particuliere faecken, commoditeyten ofte gelegentheden, nochtans geen confœderatien, ofte verbonden zijnde, sonder consent als vooren te mogen aengaen.

7. Blijckende daer benevens oock seer evidentelyck boven de nature, ende eygenschap van de voorschreve woorden, daer van tot noch toe alleenlyck is gesproocken, uyt den Text van 't elfde Articul der voorschreve Unie, ende uyt de connexiteyt van dien met 't voorsz voorgaende thiende Articul, dat in 't selve thiende Articul, volgende de meyninge ende intentie van de Bondtgenooten, eygentlyck werdt gesproocken van Confœderatien, ende verbonden van allulcke nature als is de voorsz Unie selfs; nademael in 't voor-geroerde elfde Articul, by maniere van exceptie, of præcautie, immediatellyck werden gesubjungeert dese naervolgende woorden; *Des (nota) is overkomen dat, soo verre eenige Naebuyr-Fursten, Heeren, Landen ofie Steden sich met dese voorsz Provincien begeerden te unieren, ende hun in dese confœderatie (nota) te begeven, dat sy daer toe, by gemeen advis, ende consent van dese Provincien, ontfangen sullen mogen worden:*

8. Even als of de voor-gemelte Bondtgenooten wilden seggen dat d'een of d'ander, ofte oock cenigen van de voorschreve Provincien, niet sullen vermogen, sonder consent als boven, met eenige Naebuyr-Heeren, ofte Landen haer foodanich te verbinden, ofte unieren, dat de selve Naebuyr-Heeren, ofte Landen daer mede *tacite* genoechsaem in 't voorschreve Verbondt van Unie souden werden begrepen; maer dat, so wanneer d'een of d'ander, ofte oock eenige van de meer-gemelte Bondtgenooten genegen souden mogen wesen alsulcke Confœderatien, ofte Verbonden met eenige Naebuyr-Fursten, Heeren, Landen, ofte Steden te maecken, als dan daer van altoorens kennisse soude moeten werden gegeven aen de andere Bondtgenooten, omme alsoo met ghemeen advis, op de admiffie van de selve Fursten, Heeren, ofte Steden, in de voor-

schreve Confœderatie, ende Unie, ofte andersints naer exigentie van saecken, te werden geresolveert; op dat niet door 't aengaan van eenige alsulcke separate Confœderatien, ofte Verbonden als boven eenige Naebuyr-Heeren, ofte Landen, buyten advis, ende consent van de vordere geunieerde Bondtgenooten, in de voorgeroerde Confœderatie, ofte Unie genoechsaem in effecte souden werden in begrepen, ende dat oversulcks yemandt, ofte eenigen van de selve geunieerde Bondtgenooten, buyten haer weten, ende wille eenichander geconfœdereerde soude werden opgedrongen:

9. Gelijck in der daedt soude geschieden, soo wanneer d'een of d'ander, ofte oock eenigen van de voorschreve Provincien, sonder advis, ende consent van de anderen, met eenige Nabuyr-Fursten, Heeren, ofte Landen, quamen aen te gaen eenige confœderatie, ofte verbondt van alsulcke nature als is de meer-gheroerde Unie selfs; Want naedemael die geene, die foodanige Confœderatie ofte Verbondt soude hebben aengegaen, in krachte van dien, gehouden, ende verobligeert soude werden de voorsz sijne, ofte hare bysondere, ofte separate geconfœdereerde ende Bondtgenoot t'assisteren, ende te helpen defenderen jegens alle Uythemsche ende Inheemsche machten, ende daer door oock nootfaeckelijck wederomme door de voorsz Uythemsche, ofte Inheemsche machten selfs soude komen te werden gheoffenseert, geattacqueert, ende besprongen, in welcken gevalle dan oock d'andere Provincien, achtervolgende ende in voldoeninge van de voorschreve Unie, gehouden souden wesen de selve haer geoffenseerde Bondtgenoot t'assisteren, ende te hulpe te komen, soo blijkt klaerlijck, dat door 't contracteren van alsulcke separate confœderatien, ende verbonden als boven de vordere geunieerde Bondtgenooten indirectelijck, ende buyten haer consent, souden worden ingewickelt, ende geobligeert tot, ende in een præcise assistentie, ende defensie van foodanich Naebuyr-Furst, Heere, ofte Staet als waer mede alsulcke separate confœderatie, ofte verbondt aengegaen soude wesen, ende dat midts dien oock foodanich Naebuyr-Furst, Heere, ofte Staet, buyten der selver advis, ende consent, in de meer-geroerde Unie genoechsaem in begrepen, ende hen, buyten haer weten, ende wille mede in effecte een geconfœdereerde soude zijn geworden, 't welck dan, als een indirecte admiffie in de selve Unie, met groote reden by 't voorsz thiende Articul van dien werdt gepræcaveert, ende vervolgens in 't elfde Articul daer aen volgende aengewesen in wat voegen d'admiffie ofte receptie van eenige Naebuyr-Fursten, Heeren ofte Landen, in de voorsz Confœderatien ofte Unie directelijck ende ordentelijck sal mogen geschieden;

10. Alle 't welke al-hoe-wel uyt den Text van de voorschreve Unie, ende speciaelijck uyt de woorden ende connexiteyt van de voorschreve thiende ende elfde Articulen t'eenemaal evident is, ende dienvolgende oock genoechsaem als met handen te tasten, dat de dispositie van 't selve thiende Articul op 't passeren, ende extraderen van de voorgeroerde Acte in geen en deele is applicabel, dewijle nochtans de voornoemde Provincien, in de voorschreve hare Geschriften, als een fundament schijnen te præsupponeren, dat in ghevolge van 't voorschreve thiende Articul, egeene Provincie, ofte Provincien, sonder consent van de anderen, eenige onderhandelinge, hoedanich de selve oock soude mogen wesen, ofte eenich concert met eenige Naebuyr-Heeren, ofte Landen soude mogen by der handt nemen, ofte in 't werck stellen ('t welck echter noch tot alstructie van der selver sustenue in desen in geen en deele soude kunnen dienen, gemerckt by, ofte van wegen haer Edele Groot Mog. over de voorgeroerde Acte egeene d'alderminste onderhandelinge, ofte concert met den hooggemelten

gemelten Heere Protector by der handt ghenomen; ofte in 't werck gesteldt is) Soo meynen haer Edele groot Mog. niet ondienstich te fullen zijn hier benevens te werden aen-ghewesen, in wat voegen de Voor-ouderen, die over het maecken van de voorz Unie selfs by, aen, ende present zijn geweest, ofte haere Gedeputeerden daer toe speciale last, ende ordre gegeven hebben, het voorz thiende Articul hebben verstaen, ende gepractiseert; als buyten twijffel zijnde, dat de selve, vermits hare innerlijcke kennisse, in 't verstant van de voor-geroerde Unie niet fullen hebben gemist, ende dat haer oordeel, ende practijcque in desen sonder eenige scrupule kan worden gevolgt, oock sonder eenige berispinge behoort gevolgt te mogen worden;

11. Ende fullen haer Edele Groot Mog. derhalven tot affnijdinge van alle verdere oppositie, ende tot volkomen overtuysinghe van die geene, de welcke ondernomen hebben de voorverhaelde der selver sincere, ende oprechte procedurén te taxeren, met allegatie van pertinente Exempelen, klaerlijck ende handttastelijck doceren, dat de beleyders van de voorschreve Unie, de meyninge van 't voorschreve thiende Articul niet anders hebben gevat, dan even in sulcker voegen als daer van hier vooren d'interpretatie is gedaen, ende dat dienvolgende alle de voorschreve geunieerde Provincien, ofte yder apart, ofte eenigen van de selve te gelijcke, sonder d'anderen, selfs binnen weynige Jaren naer 't sluyten van de voorschreve Unie, met naebuyrige Koningen, Republijcquen, Princen, ende Potentaten in gespreck, ende in onderhandelinghe zijn getreden, oock ten behoeve van de selve niet alleenlijck gemeene verbintenissen, ende beloften dickmaels ghepasseert, maer oock tot verscheyden reysen daer mede Contracten, ende simple Tractaten aengegaen hebben: daer uyt dan met eenen sal blijcken hoe abusivelijck by de Heeren Staten van Zeelandt in de voorgeroerde hare Deductie werdt gepoleert, dat niet bevonden soude werden by eenige Provincien oyt yets van foodanige nature als is de voorz seclusie (op 't aenhouden van den voorz Heere Protector gedecreteert) te wesen gedaen, ofte by der handt ghenomen.

12. [13] Ende soo is voor eerst by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt op den tweeden Junij des Jaers vijftien-hondert negen-en-tseventich, ende sulcks noch binnen de vijf maenden naer 't sluyten van de voorschreve Unie; particulierlijck, ende t'haren eygen kosten, naer den Koningh van Denemarcken gecommitteert Bartholomeus Buys, alias Gryphius; Pensionnaris van Gornichem, *omme by sijne Koninglijcke Majestejt, met alle bequame wegen ende middelen, aen te houden, ende te wege te brengen, dat de Schepen doenmaels aldaer aengehouden, ontslagen mochten werden, &c.* ghelijck dan oock den selven Bartholomeus Gryphius in de voorz sijne negotiatie foodanich succes heeft gehad, dat daer op d'effective ontslaginge van de voorz aengehouden Schepen is gevolgt.

13. [14.] Soo hebben voorts in den jare vijftien-hondert tachtich; ende sulcks in 't eerste jaer naer dat van 't sluyten der voorschreve Unie, de Provincien van Brabant, Vlaenderen, Mechelen, *Vrielandt* ende *d'Ommelanden*, met den voorgemelten Hertoge van Anjou, Alançon, &c. een notable handelinghe aengevangcn, ende oock een solemneel Tractaet geslooten, op den drie-en-twintichsten Januarij vijftien-hondert een-en-tachtich daer aen volgende, tegens 't goetvinden van de Provincien van *Gelderlandt*, Tournay, Tournesis, *Utrecht*, ende *Over-Yssel*, jae selfs niet met het beste contentement van die van *Hollandt* ende *Zeelandt*, al-hoe-wel de selve haer eyntlijck, op de persuasie van den Heere Prince WILLEM hooch-loffelijcker gedachte-

nisse,

nisse, mede in de voorschreve handelingne met goede circumspectie hebben ingelaten, onder suffisante verseeckeringe, dat op der selver vry-ende gerechtigheden, naer hare intentie behoorlijk soude werden gevigileert; behalven dat oock die van de Ommelanden noch niet puyrlijck hadden geconsenteert, maer alleenlijck verklaert, datse hen niet en souden opposeren tegens 't gene met den hooch-gemelten Heere Hertoge soude werden gehandelt.

14. Ende heeft oock dienvolge wederomme de Heere Philips van Marnix, Heere van Mont S. Aldegonde, op ordre, ende instructie van den Heere Prince WILLEM hoochloflijcker memorie, van wegen die van Hollandt ende Zeelandt, particuliere forge gedragen, oock van den hooch-gemelten Heere Hertoge [15] bedongen dat, al-hoe-wel sijne Hoogheydt in krachte van den voorschreven Tractate over de voornoemde andere Provincien beroepen, ende ghemaect wierde tot absolut Prince, ende Heere, even als voorgaende Hertogen, Graven, &c. respectivelijck waren gheweest, met volkomene overgifte van Policie, Justitie ende Domainen, echter die van Hollandt ende Zeelandt voornoemt, onaengesien den voorz Tractate, niet vorder verbonden ofte gehouden souden zijn, dan omme mette voorschreve andere Provincien te handthouden eene goede ende oprechte over-een-komste, eenigheydt ende verdrach, ende hen te voegen met de selve in 't geene de gemeene Oorloge was belangende, ende tot dien eynde oock, geduyrende de selve Oorloge, te contribuieren *pro rato* gedeelte van hare quote, ende sich met de selve gedragen, soo op den voer ende loope van der Munte, als oock in alles, wat betreffen soude de wederzijdige handthoudinghe van Privilegien, Rechten ende gewoonten der respectieve Provincien: in voegen dat sy niet verbonden, ofte gehouden souden zijn tot anderen last, noch jurisdictie, selfs niet in 't gunt soude mogen aengaen de bedieninghe der Policie, soo van Steden, Dorpen, Gehuchten, ofte andere Plaetsen in de voorz Provincien; maer dat die souden blijven in den selven staet, conditie, ende qualiteyt, als die gheweest waren soo by de Pacificatie van Gent, *als by de belofte die meer-hoogh-gemelte Heere Hertoge, aen den gemelten Prince van Oraigne hadde gedaen*; gelijk daer van voor 't praesteren van den Eedt aen den hooch-gedachten Hertoge, naer date van 't sluyten des voorz Tractaets op den twaelfden Februarij vijftien-hondert twee-en tachtich binnen Antwerpen, in ghevolge van 't geene als boven was bedongen, een schriftelijcke Acte, ofte renversael is gepasseert; daer op noch particulierlijck staet te remarqueren, dat de voorz praerogativen oock voor die van Utrecht, als met die van Hollandt ende Zeelandt onder een, ende 't selve Gouvernement wesende, zijn ghestipuleert; onaengesien de selve van Utrecht haer in geen en deele, oock selfs niet onder beneficie van de voorz stipulatie, onder den meer-hooch-ghemelten Heere Hertoge hebben willen begeven.

15. Ende al-hoe-wel alle de voorz handelingen, metten meer hooch-ghemelten Hertoge gedreven, zijn van seer groote consideratie, ende oock, naer 't oordeel van haer Edele Groot Mog., door de voornoemde Provincien van Brabandt, Vlaenderen, Mechelen, ende *Vrieslandt*, tegens d'intentie van de Provincien van *Gelderlandt*, Tournay, Tournelis, *Utrecht ende Over-Yssel*, om gewichtige redenen, niet hadden behooren geentameert, ende buyten expres consent van die van de *Ommelanden*, midtsghaders tegens de goede meyninghe van die van *Hollandt ende Zeelandt*, soo yverigh gedreven, veel min als boven voltrocken te zijn geweest, soo werdt nochtans niet bevonden, dat de selve laetst-genoemde Provincien oyt hebben gesustineert, dat daer mede de voorschreve Unie wierde geinfringeert, ofte dat de voorschreve eerst-ge-

genoemde Provincien attendeerden tegens het thiende Articul van de selve, nochte oock dat van wegen die van *Hollandt ende Zeelandt*, door de particuliere voorforge van den voornoemden Heere Prince WILLEM hoch-loffelijcker memorie de voorz Unie in eenigen deele was geledeert, gemerckt in alle de voorz handelingen yder van het sijne heeft getracteert, namentlijk van de overgifte, ofte conservatie van de particuliere Goederen, Domainen ende gerechtigheden sijner Provincie, met 't geene vorders van de souveraine dispositie der Staten van de selve was dependerende, sonder sich daer mede van de voorz Unie te scheyden, ofte haer, door eenige *Confederatie, ofte Verbondt*, foodanich met eenige andere Rijcken ofte Staten te vereenigen, dat de selve Rijcken, ofte Staten daer mede gelijk als in de voorz Unie gecomprehendeert souden zijn gheweest, 't geene eygentlijk is, waer tegens het meer-geallegeerde thiende Articul van de selve Unie prohibitivelijk is disponerende.

16. [16] Soo hebben oock naederhandt die van *Gelderlandt*, naer voorgaende separate handeling, den meer-hoch-ghemelten Heere Hertoch op speciale ende aparte conditien mede aengenomen.

17. [17] Soo zijn in Junio vijftien-hondert een en tachtich, ende sulcks noch geen derd'half Jaer naer 't sluyten van de voorz Unie, op Instructie, ende last van sijn Excell. ende de Staten van Hollandt, naer Bremen ghesonden de Heeren Mr. Leonardt Casembroot, Raedt ordinaris in den Hove van Hollandt, Pieter Jansz Verboom, ende Barent Pietersz, tot bevordering van verscheyden Poincten raeckende de Negotie, ende Commerce, d'afdoeninge van eenige onbehoorlijke lasten, &c. welckers negotiatie gheen goet succes ghehadt hebbende, insonderheydt ten opsichte die van Bremen, onaengeliën alle mogelijke remonstrantien, niet hadden willen verstaen tot afdoeninge van de lasten, ende nieuwigheydt by de selve ghefeldt op den Haringh, soo hebben de voorschreve Sijne Excellencie, ende de Staten voornoemt, die van Bremen by serieuze Brieven nochmaels versocht, ende vermaent alsulcke lasten, ende nieuwigheden af te stellen, of dat andersints de selve genootsaeckt souden zijn daer tegens met gelijke middelen te doen versien; Op welke laetste clausule te noteren staet, dat de Collegien ter Admiraliteyt doenmaels noch waren Provinciale Collegien, ende de Middelen van de Convoyen, ofte 't verhoogen ende 't verlagen van de selve, noch private was staende ter dispositie van de Staten dier Provincie daer de selve wierden geheven, daer inne naderhandt in den jare vijftien-hondert seven-en-tnegentich, tot verhoedinge van verscheyden inconvenienten, merckelijke veranderinge is gevallen.

18. [18] Soo hebben noch de Heeren Staten van Hollandt in October des voorz Jaers 1581. op voorgaende speciael poinct van beschrijvinge, geresolvert dat Joachim Ortel, als Agent van wegen die van Hollandt ende Zeelandt aen de Koninginne van Engelandt soude werden ghesonden; Ende is den voornoemden Ortel oock eenigen tijdt daer naer in qualiteyt als Agent Generael naer Engelandt verreyft, op speciale Commissie, Brieven van Credentie, ende een seer pertinente Instructie van de Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt.

19. Soo is oock den selven Joachim Ortel, naer dat hy in de voorz qualiteyt, ende door last als boven, van wegen de hoch-gemelte Heeren Staten van Hollandt verscheyden saecken hadden genegotieert, ende naderhandt in Augusto vijftien-hondert vier en tachtich, nevens Jacob de Gryse, Bailliuw van Brugge, ende van den Lande van

Vrye, in Commissie van de Generaliteyt by hoochst-gemelte Koninginne, ende aen 't Hoff van Engelandt wierde geemployeert, [19] separate last, ende bysondere ordre gegeven geweest by de Provincien van *Hollandt*, *Zeelandt*, *Vrielandt* ende *Utrecht*; Op welckers particuliere ordre ghemelte Ortel oock alleen verscheyden communicatien van importantie met hare Majesteit ghehouden heeft: Ende heeft den selven naederhandt noch een gheruymen tijdt in sijne bedieninge als Agent Generael van Hollandt ende Zeelandt aen 't Hoff van Engelandt ghecontinueert.

20. Soo hebben oock de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, kort na 't afweeren van den Koningh van Spaignen, hare Gedeputeerden gesonden op den Rijcxdach in 't Duytsche Rijk, omme de selve afweeringe, met 't geene daer aen dependeert, te justificeren, ende de rechtvaerdigheydt van de saecke deser Landen te betoonen, ende is 't soo verre van daer, dat sulcks by de andere Bondtgenooten qualijk opgenomen soude zijn geweest, ofte gheduydet voor infractie van de Unie, [20] dat ter contrarie soo wanneer de Generaliteyt naderhandt mede geresolveert was, ten sine als vooren, op de voorz Rijcxdach een Ambassadeur te senden, van wegen de Provincie van Hollandt wel expresselijck geallegeert wierde, dat de selve niet soude helpen dragen d'onkosten ter saecke van dien te supporteren, om redenen dat sy te vooren haer debvoir dien-acgaende albereyts t'haren kosten hadden gedaen.

21. Soo hebben verscheyde Provincien, naer dat den hooch-ghemelten Heere Hertog van Alançon, Anjou, &c. die van Antwerpen, ende eenige andere Steden van 't Landt als boven hadde soecken te overvallen [21] onangesien die van Hollandt ende Zeelandt, een extreme aversie hadden omme met sijne Hoogheydt wederom te handelen ofte te reconcilieren, echter des niet jegenstaende wederomme met den selven getraecteert; sonder dat by die van Hollandt ende Zeelandt voorz oyt gefustineert is, sulcks tegens de Unie te strijden, maer hebben de selve veel eer, siende dat sy sulcx niet wettelijck konden beletten, 't selve sonder hevige oppositie voortganck laten gewinnen.

22. Soo hebben oock de Provincien van Brabant, *Gelderlandt*, *Vlaenderen*, *Zee-landt*, ende *Mechelen*, in de honorable legatie van verscheyden Heeren uyt yeder Provincie die in den beginne van den jare vijftien-hondert vijf en tachtich aen de Koningh van Vranckrijk afgegaen zijn, omme sijne Majesteit aen te bieden de souveraineteit deser Landen, hunne Gedeputeerde by [22] particuliere Instructien, ende Commissien van wegen hare respectie Provincien gelast gehadt tot veel meeder overgifte, ende ruymere conditien, als in de Articulen van wegen de Generaliteyt aen de voorz Heeren Afgefanten gesamentlijck mede gegeven, waren vervat; gelijk ter contrarie aen de andere zijde die van Hollandt, ende Utrecht hunne Gedeputeerden met [22] particuliere Procuratien meerder hadden gherestringeert als 't Concept van de Generaliteyt was mede-brengeende, al wederomme op 't voorz præsuppoost dat yeder tracteerde van het zijne, even als hier boven ten reguarde van de handelinghe met den Hertog van Anjou, Alançon, &c. is geallegeert.

23. Soo hebben de Heeren Staten van Brabant in 't begin van den voorz jare vijftien-hondert vijf en tachtich, den voornoemden Heere van [23] Gryse oock particulierlijck aen de hoochst-gemelte Koninginne van Engelandt ghedeputeert gehadt.

24. Soo

24. Soo hebben wederomme de Heeren Staten van Hollandt, ende West-Vrieslandt in Martio 1586. aen de Koninghlijcke Majesteit van Vranckrijck specialijck gedepu- teert Hendrick vander Veecken, selfs noch zijnde in actuelen dienst, ende eedt als Commis Generael van de Convoyen over de geunieerde Provincien, omme te vor- deren ontslaghinghe van eenige Hollandtsche Schepen in de Havenen van Vranckrijck gearresteert; oock hem versien met een [24] feer pertinente Commissie ende In- structie, daer uyt het onderscheyden recht van de respectie Provincien, ende specia- lijk mede van die van Hollandt ende Zeelandt, klaerlijck kan werden afgenomen.

25. Soo hebben de Heeren *Staten van Utrecht* in Julio vijftien-hondert acht en tachtich, (wel is waer, dat sulcks geschiede in de factieuse Lycestersche tijden) Nicolaes van Meetkercken aen hare Majesteit van Engelandt gefonden op [25] particuliere Commissie ende Instructie van de selve; aen welcken van Meetkercken oock by secre- te memorie noch eenige saecken van merckelijcke importantie by de hooch-gemelte Heeren Staten *in mandatis* ghegeven zijn geweest.

26. Waer by noch verscheyden andere Exempelen van gelijcke naeture souden kon- nen werden gevoecht; dan alsoo de selve ten deelen naederhandt zijn voor ghevallen, daer van oock eenigen noch zijn in verscher memorie, ende ten deelen uyt de Re- gisters van d'andere Provincien, die haer Edele Groot Mog. niet machtich zijn, sou- den moeten werden geverifieert, soo sullen haer Ed. Groot Mog. (welckers oogh- merck in desen alleenlijk gheweest is evidentelijck te bewijfen, dat selfs die geene die de voorgeroerde Unie hebben gemaect, ofte helpen maecken, door hunne practijc- que getoont hebben aen 't voorgeroerde thiende Article van de selve gene andere in- terpretatie te kunnen werden gegeven, dan soodanige als hier boven is verhaeldt) haer daer inne niet verder eslargeren; Wenschende alleenlijck, naer allegatie van alle de boventaende exempelen, te mogen verstaen, of de jegenwoordige Regentein bin- nen de meergenoemde drie Provincien, naer overweginge van dien, de rechte mey- ninge, ende genuine explicatie van den voorz Text van 'r tiende Articul sullen gelieven te emplecteren, ende te gelijcke hare Voor-ouders te salveren van de blasme, die de selve hare Voor-ouders jegenwoordich door de voor-gheroerde hunne Geschriften onverge- lijckelijck meer als haer Edele Groot Mog. werdt aengevreven; dan of sy noch liever aen de woorden van 't voorz Articul sullen willen geven een gantsch verkeerden sin, ende soodanigen interpretatie als den Text, ende de connexiteit, volgende het vooren- geallegerde, geensints kan lijden, omme haer Edele Groot Mog nevens hare zalige Voor-ouderen, die soo onverdrietlijck ende oprechtlijck voor 't gemeene beste hebben ghevert, met de schult van meyneedigheydt ende bondtbreeckinge te mogen beladen.

27. Ende willen haer Ed. Groot Mog. in allen gevalle vertrouwen, by soo verre de selve door de voorgemelte loffelijcke, ende noyt genoegh gepresen Voor-ouderen voor de continuatie van de voorz blasme, noch niet ten vollen kunnen werden ghegaran- deert, dat immers sijne Excell. den Heere Prince WILLEM ho: mem: haer van alle vordere opspraecke bevrijden sal; ende, by soo verre de voorschreve zalige Vooroude- ren onder de voorgeroerde condemnatie noch souden kunnen werden getrocken, dat immers wel-ghemelte sijne Excell. onsterfelijcker gedachtenisse, welckers memorie de voornoemde Provincien in de voorz Geschriften ten minsten uytterlijck soo loffelijck roemen, by haer niet t'eenmael sal worden geabandonneert, ende dat de selve Provin-

cien sullen gelieven te gedencken , dat meer-wel-gemelte sijne Excell. onsterffelijcker ghedachtenisse de voorfz aparte deputatie van Mr. Leonart [26] Cafembroot , ende des selfs Méde-Gecommitteerden selfs heeft gepromoveert ; dat de selve Sijne Excell. den voornoemden [27] Ortel als Agent van die van Hollandt apart met particuliere Brieven van adres heeft versien ; Dat de selve Sijne Excell. van de voorgeroerde separate , ende voorwaer seer bedenckelijcke handelinghe met meer-hooh-gemelte Heere Hertoch van Anjou, Alanson, &c. den [28] Promoteur ende Beleyder is geweest ; oock de voorfz tweede [29] separate handelinghe ofte reconciliatie met den selven Heere Hertoch soo seer heeft beyvert , dat de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrießlandt genootsaeckt zijn geweest hem door speciale Gedeputeerden binnen Zeelandt d'oneere die sijn Excell. daer door dagelijcx meer ende meer was overkomende , wel serieuslijck te laten repræsenteren , ende dat dienvolgende de voornoemde Provincien oock sullen kunnen begriipen , dat meer-gemelte sijne Excell. daer door , als een Auctheur , ende Faulteur van de voorgeroerde meyneedigheydt , ende bondbreekinghe , aen de selve misdaedt mede culpabel soude werden gemaect ; Ende sulcks dat de selve Provincien , klaerlijck bemerckende dat de faulte , by haer Edele Mog. de Provincie van Hollandt nu te laste geleydt , inevitabelijck mede de memorie van dien noyt volpresen Prince , boven die van hare zalige Voorouderen , met veel swaerder blâsme bekladt , noch liever sullen keeren tot de ware bekentenisse van den rechten sin der voorfz Unie , als haer in alle de voorfz inextricable labyrinthen verder ende verder laten verwarren .

28. Ende voorwaer , omme de voorschreve objectie van de voornoemde Provincien jegenwoordich , naer ingenomen kennisse van het vooren-gheduceerde , wat nader by het licht te sien , soo kunnen haer Edele Groot Mog. niet anders oordeelen , of is ghenoechsaem met handen te tasten , in 't geene voorfz is by de selve niet alleenlijck niet gepeceert te wesen tegens de voorfz Unie , maer selfs in geenendele gebruyckt te zijn het uyerste recht 't gunt yeder Provincie achtervolgende de gemelte Unie vermach te exerceren ; indien haer Ed. Groot Mog. van den beginne van de negotiatie in Engelandt , ofte wel op het jonghste vertreck van de Heeren Ambassadeurs derwaerts , de voorgemelte Heeren van Beverningk , ende Nieupoort by speciale Commissie ende Instructie hadden gelaft het effect van de voorgeroerde Acte obligatoir aen den Heere Protector van de Republijcque van Engelandt , &c. in haren name te mogen toestaen , in casde negotiatie daer op hadde gesteuyt , soo souden haer Edele Groot Mog. nochtans in genendele geseuyt kunnen worden eenige confoederatie ofte verbondt gemaect , ofte daer mede d'Unie in eenigen deele gecontravènieert te hebben ; jae souden haer Edele Groot Mog. als dan noch veel minder gedaen hebben als by die van [30] Gelderlandt ende Zeelandt , in de voor-gheroerde notable handelingen in Vranckrijck was gheschiet ; want in plaetsse dat haer Edele Groot Mog. alhier last souden hebben gegeven gehadt , omme te mogen overgifte doen van hare gerechtighedyt in een poinet niet te sullen gebruycken , soo hadden de voornoemde Provincien in de voorfz Fransche onderhandelinghe effective last gegeven omme , tot facilitatie van 't besluyt van dien , alle hare gerechtigheden , faculteyten ende middelen aen den Koningh van Vranckrijck overgegeven , ende Sijne Majesteyt daer over de volkomene dispositie in handen gesteldt te worden , voor-behoudens alleenlijck de Religie , ende de Privilegien ; Indien haer Edele Groot Mog. sulcks in dier voegen hadden kunnen ende vermogen te doen , gelijkuyt alle de vooren-geallegeerde redenen ende motiven evident is , wat couleur ter Wereldt sal dan kunnen werden gegeven aen de by-gebrachte redenen , omme jegenwoordich over 't voorschreve gepasseerde haer Edele Groot Mog. te culperen , daer de selve als

nu tot 't gene voorz is, egeene de minste last, commissie, procuratie ofte Instructie (als in de voorgeroerde handelingen by de voorz andere Provincien was geschiet) directelijck ofte indirectelijck gegeven hebben? Indien soo menichvuldige onderhandelinge by eenige Provincien in 't particulier sonder quetsinge van de Unie als boven zijn in 't werck gestelt, wat couleur sal dan gegeven kunnen worden aen de beschuldiging van eene Provincie by, ofte van wegen de welke, alsuyt het hier bovenstaende narré kan blijcken, egeene de minste onderhandeling over 't subject van de selve beschuldiging is gedreven?

C A P. V I.

Dat de respectieve Provincien niet ghehouden zijn aen de Bondtgenooten kennis te geven van particuliere gesprecken, ofte handelingen, die de selve met andere Koningen, Princen, ofte Staten souden mogen houden ofte drijven; ende dat Hollandt over sulcks oock sonder communicatie, heeft vermogen de voorschreve Acte van Secluse, tot contentement van den Heere Protector van de Republycque van Engelandt, &c. te passeren; jae, dat, om verscheyden consideratien, daer van geen communicatie heeft behooren gegeven te worden.

1. **M**Aer omme in desen voorts te gaen tot examinatie van de vordere behulpmiddelen tot support van de voorz bouvallige argumentatie bygebracht; dewijle doch selfs by de voorgheroerde Deductie van de voorz onderhandeling ofte concert, maer conjecturaliter, ofte by forme van gissinge werdt gesproocken; Soo bemerken haer Ed. Groot Mog. voor eerst daer toe te werden geallegeert, dat de selve in allen gevalle tot het arresteren van de voorz Acte van secluse niet souden hebben vermogen te procederen, sonder daer van præallable communicatie aen de andere Bondtgenooten te hebben gegeven, maer in tegendeel van dien, dat haer Edele Groot Mog. de deliberatie daer over niet anders hadden behooren te beginnen ofte te voltrecken, dan in tegenwoordigheyt, ofte met voorgaende advertentie, ende advis van de selve Bondtgenooten; Ende houdende voor af daer op alhier voor gerepeteert 't gene tot wederlegginge van gelijke sustenuë van nootwendige communicatie ten reguarde van de Provincie van Zeelandt in 't particulier hier bevoorens wijtloopich is gededuceert, voor soo veel 't selve ten desen is applicabel; Soo willen haer Edele Groot Mog. d'andere Provincien by desen wel gantsch vrundtlijck verfocht ende gebeden hebben, by hun selven nader te willen overpeynsen, ende overwegen tot wat eynde de voorz communicatie soude hebben kunnen dienen;

2. Want voor eerst soo sullen de selve Provincien gaerne toestaen, dat de voorz communicatie niet eerder soude hebben kunnen werden gegeven, als naer de receptie van de voorgeroerde Missive van de Heeren van Beverningk ende Nieupoort, in date den vijftienden Aprilis lestleden, daer by de eerste advertentie van de begeerte van den Heere Protector dienaengaende aen haer Edele Groot Mog., ofte by absentie van de selve, aen de Heeren hare Gecommitteerde Raden, overgeschreven is, te weten, met ende nevens de receptie van het geteekende Tractaet van Vrede; ende ten anderen, soo sullen d'opgemelte Provincien nevens haer Edele Groot Mog. mede lichtelijck kunnen apprehenderen, in hoedanige perplexiteyt de Heeren Gedeputeerden van de respectieve

Provincien ter Generaliteyt, in de voorſz gelegentheyd, op de ouverture van ſoodanigen advertentie, ſouden zijn geſteldt geweest.

3. Staende in ſulcken cas voor de ſelve aen de eene zijde te conſidereren, of ſy ſoodanigen advertentie bekomen hebbende, echter ſouden hebben kunnen treden tot Ratificatie van de voorſz geteekende Tractaten, ſonder alvorens van alles communicatie te hebben gegeven aen de Heeren hare Principalen, ende wederomme aen d'andere zijde niet ſonder bekommeringe te overwegen, of ſy oock voor de ſelve hunne Heeren Principalen, voor haer eygen conſcientie, voor d'Ingeſetenen van 't Landt, welckers welvaert d'opperſte Wet moet zijn, ende voor de poſteriteyt ſouden hebben kunnen verantwoorden, mogelijk door uytſtel van tijdt ende dilay, occasie te hebben gegeven van dat midts eenige tuſſchen-komende rencontre, ofte andere toevallen die de ſaecken van de Wereldt dagelijcks ſubjeet zijn, het groote werck van den Vrede, nu door Godes genade bekomen, wederomme in een droevigen Oorlogh ſoude hebben uyt-geberſten; welcke perplexiteyt haer Edele Groot Mog. aendachtlijck overwegende, de ſelve voorwaer ſoo groot vinden, dat, naer hun oordeel, of d'eene of d'andere wech te kieſen voor de voorſz Gedeputeerden ſeer beſwaerlijck ſoude zijn geweest, ende ontwijffelijck ſoo d'eene als d'andere, naer den uytval, ende den loop van de Wereldtſche ſaecken, midtſgaders naer de conſtitutie ofte veranderinge van de humeuren in de Provincien, haer groote ongelegentheydt ſoude hebben kunnen cauſeren;

4. Waer by dan geconſidereert, dat 't gene in dien gevalle voor haerluyder Perſoonen noch wel het geruſte ſoude ſchijnen te weſen, wederomme voor den Staet van 't Landt verre het dangereuſte, ende 't vervaerlijckſte ſoude zijn gheweelt, oock boven al dat de voorſz ſaecke was puyr Provinciael, gelijk hier vooren in 't breede iſaengeweſen, ende ſulcks de deliberatien van de andere Provincien in geen deele ſubjeet, ſoo kunnen haer Edele Groot Mog. niet anders begripen, als dat de voorſz communicatie de grootſte miſlach van de gantsche Wereldt ſoude zijn geweest, jae ſoo verre, dat de ſelve haer vaſtelijck imagiaeren, dat vele van de voorgemelte Heeren Gedeputeerden, die haer op de voorſz ouverture ter Generaliteyt præſent hadden mogen vinden, haer innerlijck ſouden hebben bedroeft ghehad, dat de ſelve door ſoodanige onnoodige communicatie, geſteldt ſouden zijn geweest in ſoo vervaerlijcke perplexiteyt, omme of den notoiren dienſt van 't Landt te moeten verwaerloofen, ofte immers den ſelven niet ſonder exceſſive bekommeringe des gemoedts te kunnen betrachten.

5. Ende en vinden haer Ed. Groot Mog. voorwaer by naer geen redenen, waer mede de voorſz Gedeputeerden van de Provincien haer in die gelegentheydt tot betragtinge van den meerten dienſt van 't Landt, dat iſt tot ſpoedige expeditie van de voorſz Ratificatie, ſouden hebben kunnen diſponeren, als alleenlijck dat de ſelve, naer waerheydt, ende naer de natuere van der ſaecke, hadden gelieven te apprehenderen, dat de deliberatie over het gecommuniceerde point, de Generaliteyt, ofte hunne Heeren Principalen in 't minſte niet was raeckende; ende moſten oock de Heeren Gecommitteerde Raeden even om de ſelve redenen, ende vordere circumſtantien hier vooren verhaeldt, de meer-geroerde communicatie nootſaeckelijck declineren, gernerckt, in cas de ſelve communicatie ter Generaliteyt gegeven was geweest, by yeder een niet anders ſoude hebben kunnen werden opgenomen, als dat ſulcks was geſchiedt omme daer op de deliberatien van haer Hoogh Mog., ende van de reſpective Provincien af te wachten; niet konnende geimaginceert worden, gelijk immers haer Edele
Groot

Groot Mog. sich niet konnen imagineren, dat de meergemelte Heeren der selver Gecommitteerde Raeden in soo importante gelegentheydt door hare eenvoudige, ende innocente conduicte de meer-ghemelte Heeren Gedeputeerden in soo vervaerlijcken perplexiteyt als boven souden hebben willen stellen, ende, ghelijck als tot voldoeninge van de Curieusen alleenlijck, mede deylen een nieuwe tijdinge, die lichtelijck noch soo meenich duysent Christen-Mensch het leven gekost, ende hier naermaels soo meenige droevige Ziele beschreyt soude hebben.

6. Behalven dat haer Edele Groot Mog. in geenen deele konnen begrijpen waer op gefondeert soude konnen werden de nootfaeckelijckheydt van de communicatie eener faecke, die nu te meermalen geseydt, ende onwederleggelijck aengewesen is, privaatelijck, ende absolutelijck te dependeren aen der selver souveraine dispositie;

7. Hadden weldie van [30] Gelderlandt, ende Zeelandt hare voorgeroerde particuliere Instruclien hun Gedeputeerden op de voorz handelinghe in Vranckrijck mede gegeven, aen de andere Bondtgenooten vertoont?

8. Hadden wel die van [30] Hollandt ende Utrecht, hunne particuliere gherestringeerde Procuratien voor der selver Gedeputeerden in de voorz Fransche handelinghe ter Generaliteyt gecommuniceert?

9. Het contrarie van dien is voorwaer te sien in 't [30] schriftelijck rapport van de selve handelinghe in April vijftien-hondert vijf en tachtich aen haer Hoogh Mog. geexhibeert, ende dat de voorz particuliere Instruclien, ende Procuratien in de perplexe constitutie van de voorschreve handelingen eerst te voorschijn komende, noch meerder perplexiteyt onder de gefamentlijcke Gefanten hebben veroorsaect: Al-hoe-wel haer Ed. Groot Mog. niet konnen begrijpen, waeromme de voorz vertooninge, ende communicatie in die gelegentheydt niet en zy gheschiet, ghemerckt, daer uyt, immers de faecke uyterlijck ingesien zijnde, geen perplexiteyt, geen tijdt-versuym, ofte eenige andere merckelijcke incommoditeyten (als wel notoirlijck in desen) stonden te bevreesen.

10. Of oock de [31] particuliere Commissie by de ghemelte Provincien van Hollandt, Zeelandt, Vrielandt, ende Utrecht ghegeven aen de voornoemde Joachim Ortel, ten tijde de selve nevens den gemelten Heere Gryse in Commissie van haer Hoogh Mog. in Engelandt was, aen de andere Bondtgenooten gecommuniceert zy geweest, ofte niet, is haer Edele Groot Mog. onbekent; Edoch dat 't geene door de voornoemde Heere van Mont Sint Aldegonde, op ordre van sijne Princelijcke Excell. hoochloffelijcker gedachtenisse, van wegen die van Hollandt, ende Zeelandt, by den hoochgemelten Hertoch van Anjou, Alançon, &c. is te wege gebracht, met groote secretie zy gemanicert geweest, is haer Edele Groot Mog. wel bewust.

11. En alhoewel hier by noch verscheyden Exempelen van gelijcke nature soude konnen worden gheallegeert, soo sullen nochtans haer Edele Groot Mog. haer contenteren met de byvoeginge van noch een alleenlijck, 't geene seer considerabel, ende noch versch in de memorie is, namentlijck dat den Heere de Knuyt, mede Plenipotentiaris van wegen desen Staet op de Spaensche Vrede-handelinghe tot Munster, als doen op particuliere Commissie ende Instruclie van den Heere Prince van Oraigne onsterffelijcker memorie, met de Spaensche Plenipotentiarissen heeft gehandelt, ende [32] solemnele Tractaten geslooten, daer van haer Edele Groot Mog. ter goeder trouwen konnen verklaren,

klaren, noch geene de minste communicatie, zelfs een geruymen tijdt naer 't sluyten van de voorfz Tractaten, te hebben gehad; gelijk d'andere Provincien oock niet onbewust sal zijn, dat van den selven handel egeene de minste communicatie ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. præallablement zy gegeven; al-hoe-wel haer Ed. Groot Mog. mede niet anders konnen oordeelen, of hadde 't selve in de voorfz laetste ghelegentheydt oock sonder eenich inconvenient konnen geschieden;

12. Ende voorwaer als haer Edele Groot Mog. insien de voor-gheroerde proceduren van de voornoemde Provincien, soo konnen de selve Godt den Heere Almächtich niet ghenoech loven ende dancken, over de voorsichtighe conduicte in 't onthouden van de kennisse der voorfz saecke aen haer Hoog Mog. bygebracht, ende gepleecht, als uyt de jegenwoordige constitutie van de humeuren der voorfz Provincien evidentelijck bespeurende, dat op de voorfz ontijdige communicatie niet anders als de continuatie van een Oorlog, soo lamenteel, ende soo luctueus voor beyde de Natien soude hebben gevolcht; 't gundt nu, door de voorfz conduicte naest de genadige bestieringe, ende goedertierne medewerckinge van sijne Goddelijcke Majesteyt, noch is verhoedet.

C A P. V I I.

Dat de Staten van de particuliere Provincien geoorloft is in saecken, hare Provintie privativelijck raeckende, oock door Ministers van de Generaliteyt yets te doen effectueren; ende dat sulcks de bewuste Aëte van Seclusie door de Heeren van Beverningk, ende Nieupoort aen den Heere Protector van de Republiique van Engelandt, &c. wel heeft mogen werden gheextradeert.

1. **E**Nde nademael haer Edele Groot Mog. ten anderen mede bemercken dat, tot support van de voorfz caduque argumentatie, noch verders werdt geallegeert, dat haer Edele Groot Mog. in allen gevalle de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort tot 't geene voorfz is, niet wettelijck souden hebben vermogen te versoecken, ofte gelasten, soo op 't fundament van een generael actioma, *Dat namentlijck Ambassadeurs, ofie Ministers van den Staet, soo lange de selve met dien titul, ende character blijven bekleedt, ende in hunne functie buyten's Landts ageren op 't credit, ende met aensien van den Staet, oock de selve alleen repræsenterende, naer rechten niets souden vermogen aldaer te doen dan in den name, ende op ordre van de Generaliteyt, sonder te mogen luysteren naer de versoecken ofie beveelen van eenige andere superioriteyt hoedanigh die oock souden moghen wesen, buyten de selve Generaliteyt; als mede op een præsuppositie, dat de meer-ghemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort sulcks by Instructie van haer Hoogh Mog. expresselijck soude wesen verboden; Soo willen haer Ed. Groot Mog. gaerne bekennen, t'eene-mael ignorant te wesen van die Rechten by de welcke gestatueert soude wesen dat publijcque Ministers, als in desen, niet souden mogen luysteren naer eenige versoecken, ofte adressen van anderen als van hare Committenten, oock niet te konnen begriypen op wat redenen foodanige Rechten souden wesen gefondeert.*

2. Maer weten ter contrarie wel t'eene-mael evident te wesen, aen d'eene zijde dat foodanige Ministers dagelijcx gewoon, ende oock, naer de natuere van hare Commissie, ghehouden zijn t'ontfangen verscheyden versoecken van die gene, aen de welke sy gefonden werden omme de selve in den haren over te schrijven; ende sulcks hebben oock,

oock, tot noch toe, alle Ministers van desen Staet foodanige aen hen gedane verfoecken óvergeschreven, ofte aen haer Hoog Mog. in 't Generael, ofte aen de Staten van de Provincien, ofte oock wel aen de Magistraten van de Steden, die de saecken, waer over de voorz verfoecken wierden gedaen, concerneerden, in 't particulier; ende aen d'ander zijde mede, dat foodanige Ministers oock dagelijcx gewoon zijn niet alleenlijk verscheyden saecken particuliere Provincien toucherende, op recommandatie, ofte aenschrijvinge van de Staten van dien, by den geenenaen de welcke sy gefonden zijn, ten besten te bevorderen, maer oock niet gehouden zijn te refuseren de verfoecken, die aen haer tot sulcken eynde door eenige Steden, ofte Collegien, midtsgaders Personnagien, ofte particuliere Persoonen werden gheadresseert; waer van d'exempelen menichvuldich, ende yeder ghenoech bekent, oock hier vooren albereyds eenigen aengeroert zijnde, soo achten haer Edele Groot Mog. t'eenemaal onnodich daer van alhier meerder te produceren.

3. Maer dewijle de hoch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt in de voorgeroende Deductie daer benevens hebben gelieven te praesupponeren, dat de meer-ghemelte Heeren van Beverningk ende Nieupoort by Instructie wel forghvuldelyck soude wesen geordonneert naer alsulcke verfoecken, recommandatien, ofte beveelen niet te luysteren, soo moeren haer Ed. Groot Mog. daer op verklaren, dat de selve de voorz allegatie achten te wesen van merckelijcke importantie, ende daer omme oock wel gewenscht hadden dat, by de voorz Deductie, met eenen aengewesen, ofte geexpresseert hadde geweest het Articul van de voorz Instructie, daer inne foodanige forgvuldige restrinctie soude mogen zijn te vinden, of wel liever dat de woorden van 't selve Articul in de voorz Deductie formelijck hadden geïnferreert geweest;

4. 't Welck niet geschiet zijnde, haer Edele Groot Mog. de moeyte ghegeven heeft, omme pertinentelijck ende punctuelijck te doen naerlesen niet alleenlijk haer Hoogh Mog. ordres ende Commissie van den vijfdenden ende thierenden Junij 1653. daer by de voornoemde Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, nevens de Heeren vander Perre zal: gedachtenisse, ende Jongesttal originelijck naer Engelandt zijn gedeputeert, ende daer op de selve, volgende de naeder beveelen van haer Hoogh Mog. van den twintichsten der voorz maendt, separatelyck, ende succesvelyck derwaerts zijn vertrocken, maer oock d'Instructie voor de Heeren Cats, Schaep, ende den selven vander Perre in qualiteyt als Ambassadeurs extraordinaris aen 't Parlement van de Republijcque in Engelandt voornoemt, by haer Hoogh Mog. op den drie en twintichsten Augusti 1651. gearresteert, mette nader ordres van haer Hoogh Mog. van den eenen twintichsten October des voorz jaers, ten tijde van het tweede vertreck van de gemelte Heeren Nieupoort ende Jongesttal, midtsgaders die van den negentienden ende twintichsten Februarij deses loopende jaers, ten tijde van het laetste vertreck van de gesamentlijcke Heeren van Beverningk, Nieupoort ende Jongesttal, daer op gevolght, ende voorts alle andere Resolutien die by haer Hoogh Mog. raeckende de negotiatie van de meer-gemelte Heeren, soo voor, als naer, zijn genomen.

5. Doch nademaal haer Edele Groot Mog., naer exacte perquisitie van alles, niet konnen bevinden in alle de voorz Instructien, Ordres, ende Resolutien, eenige foodanige prohibitive last, ofte forghvuldige restrinctie te resideren, soo weten deselve daer op niet anders in plaetse van solutie te seggen, als dat haer Edele Groot Mog. daer uyt, aen d'eenen zijde met bedroeftheydt, belpreuen dat de hoch-ghemelte Heeren Staten van

Zeelandt haer door een (voorwaer onmatig) yver omme tot lafte van hare goede Bondtgenooten, eenige tellequelle argumenten uyt te vinden, soo verre hebben laten bewègen, dat de felve, in een point van soo merckelijcke importantie, gelieven te poferen voor waerachtich 't gene haer Edele Groot Mog. *in rerum natura* niet weten te vinden, ende aen de andere zijde wederom met aengenaemheydt bemercken, immers besluyten, dat de andere Bondtgenooten, in 't geene voorfz is foodanige effecten van den voorfz onmatighen yver befpeurende, oock seer weynich sullen defereren aen de vordere allegatien, in de meer-geroerde Deductie vervatt, als alle voor effecten van een ende den felden yver moetende werden gereputeert.

6. Uyt alle 't welcke haer Edele Groot Mog. vertrouwen overvloedichlijk te zijn gebleecken, dat seer abusivelijk werdt gepofeert, Ministers van haer Hoog Mog. uyt de nature van hare Commissie ongeoorloft te wesen, naer eenige verfoecken, ofte adressen van anderen, als van de Generaliteyt te mogen luysteren, ende noch veel abusivelijker daer benevens te werden gepræsupponeert, dat de voornoemde Heeren van Beverningk, ende Nieupoort sulcks particulierlijk by hare Intructie geinterdiceert soude zijn geweest.

7. Ende moeten haer Edele Groot Mog. haer voorwaer bedroeven, dat 't geene soo onlanghs in reguarde van anderen in veel confiderabelder gelegentheydt voor goedt was opgenomen, jegenwoordich in haren reguarde soo odcuslijk wordt geimprobeert; Sullende haer Hoog Mog., ende de respectie Provincien niet konnen ignoreren, dat soo wanneer voorgemelte Heere de Knuyt, zijnde Plenipotentiaris van desen Staet tot de Munstersche Vrede handelinghe, op laft, ende Intructie van den hooch-gemelten Heere Prince van Oraigne hooch-loffelijker memorie, buyten kennisse, ende voorweten van den Staet als boven, de voor-geroerde Tractaten heeft beleydt, ende geflooten, echter de felve was verbonden aen de Intructie, voor hem ende andere Plenipotentiarissen van desen Staet op den acht-en-twintichsten October seshien-hondert vijfen veertich gearresteert, waer inne [33] Articul 96. expresselijck was gestatueert, *Dat gene secrete Instruktionen voorgaende kennisse van de Heeren Staten van de respectie Provincien aen de Heeren Extraordinaris Ambassadeurs, ende Plenipotentiarissen souden mogen werden gegeven, nochte naer gefonden; ende in cas sulcks by d'ene of d'andere Provincie, of yemandt anders, (nota) boven vermoeden soude mogen werden onderleydt, ende gepooght te doen, sy Heeren Extraordinaris Ambassadeurs, ende Plenipotentiarissen 't selve niet souden moghen aennemen, maer stracx verwerpen, ende daer van datelijck advertentie gheven aen haer Hoogh Mog.,* Ende dat den gemelten Heere de Knuyt, achtervolgende [33] het een en tnegentichste Articul van de voorfz Intructie, de felve wel solemnelijk hadde beswooren.

8. Indien dan nochte meer-hooch-gemelte Sijne Hoogheydt, nochte den meer-gemelten Heere de Knuyt voor faulte is geimputeert, onaengelien alle de voorverhaelde præcautien, buyten kennisse van haer Hoog Mog., particuliere Intructie als boven te hebben gegeven, ende ontfangen, oock secretelijck solemnele Tractaten met den publijcquen Vyandt van den Staet te hebben doen maecken, ende gemaeckt respectie; niet wat fundament sullen dan haer Edele Groot Mog. voor Bondtbreeckers werden geculpeert over, ende ter oorfaecke dat de felve aen de voornoemde Heeren van Beverningk ende Nieupoort, haere natuyrlijcke Subjecten, ende Onderdanen, die geene prohibitive ordre als boven hadden ontfangen, ofte beswooren eenige particuliere aenschrijvingen hebben gedaen, ende henluyden daer by niet anders gerecommandeert als dat de felve, by alle mogelijcke middelen, souden trachten hooch-gemelte Heere Protector

teftor te bewegen omme ſich met het voorgeroerde temperament , jegenwoordich in 't
 2. Articul van 't voorſz Tractaet van Vrede geïnflueert, te willen laten vergenoegen.

9. Ende of wel (omme de voorſz ſaecke hatelijck te maecken, ende 't voor-geroerde argument des te meerder te doen gelden) by de voorſz Deductie, onder anderen, mede wert gepoſeert, *Dat d'opgemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort d'extraditie van de voorgeroerde Acte oock mogelijk naer het aenſchrijven, ende contrarie bevel van haer Hoogh Mog. fouden hebben ghedaen.* Soo moeten haer Ed. Groot Mog. hier by oock, en paſſant, aenroeren, dat de ſelve bevinden 't voorſz poſitif even te weſen van de ſelve nature als is de voorgeroerde allegatie van dat de Heeren Ambaſſadeurs voorſz by hare Inſtructie met ſorgvuldigheyt reſtrictive laſt ſoude zijn gegeven, omme van niemandt als van haer Hoogh Mog. eenige verſoecken, ofte adreſſen te ontfangen, edoch dat hier op ſeer lichtelijck is te ontdekken, dat noyt eenigh contrarie bevel by haer Hoogh Mog. aen de gemelte Heeren Ambaſſadeurs aengeſchreven is geweest; zijnde notoir, dat over 't voorſz ſubject van wegen de Generaliteyt alleenlijck eenmael [34] namentlijck op den ſeften Junij 1654. aen de meer-gemelte Heeren Ambaſſadeurs is geſchreven; ende dat nochte in de Reſolutie, dienthalfvengenomen, nochte in de Miſſive dienvolgende afgegaen, eenige prohibitiore clauſulen tegens de voorſz extraditie werden bevonden; Gelijk oock evident is, ende met d'eygen [35] aenteekeninge van wegen de Provincie van Stadt ende Landen op de voorſz Reſolutie gedaen, klaerlijck kan werden gedoceert, dat ten tijde van de deliberatie, op de voorſz Reſolutie gevallen, alleenlijck d'aenweſende Ge-deputeerde van de ſelve Provincie, *op ſijn tour adviſerende, geſuſtineert heeft, dat de ſelve Reſolutie gheamplieert behoorde te werden met een prohibitive laſt aen de Ambaſſadeurs opgemeldt, omme van de voorſz negotiatie (gelijck die name by de voorſz aenteekeninge abuſivelijck gebruyckt werdt) ſich te onthouden, ende de ſelve tot geen effecte ofte beſluit te mogen brengen; dan dat ſulcks niet hadde konnen geſchieden, vermidts by de voorſtemmende Provincien 't ſelve geexcuseert wierde:* ſulcks dat hier wederomme evidentelijck blijkt, hoe lichtelijck een onmatigen yver yemandt buyten de waerheydt transporteert.

C A P. V I I I.

Dat de reſpective Provincien, yder apart, geoorloft is, tot bevorderinge van de Vrede met andere Landen, yets van het hare te contribueren, ſelfs ſonder communicatie van de Bondtgenooten; ende dat ſulcks door 't verleenen van de voorſz Acte aen den Heere Proteſtor van de Republijcque van Engelandt, &c. niet en is gecontravenieert het negende Articul van de Unie.

1. **W** At nu wijders aengaet, 't gene hier vooren mede geſcydt is ten tweeden, voornamentlijck te werden geallegeert tot aſtructie van 't voorgementioneerde poſitif, namentlijck, dat de voor-geroerde Reſolutie van ſecluſie by haer Edele Groot Mog. ſonder communicatie ende bewilliginge van de andere Bondtgenooten niet wettelijck ſoude hebben konnen werden genomen tot bevorderinge, ende accompliſſement van het Tractaet van Vrede; ende dat ſulcks ſoude ſtrijdich zijn met het negende Articul van de meer-gemelte Unie: Soo konnen haer Ed. Groot Mog. daer uyt meerder beſpeuren dat de voornoemde Provincien, die haer als boven hebben ingeſtelt, omme de ſincere intentien, ende rechtmatige Actien van haer Edele Groot Mog. te culperen, ende improberen, materie, ende ſtoffe van argumentatien gebreeckt, als dat de ſelve fouden oordeelen, daer op eenige ſolutie te werden gerequireert.

2. Want of wel by 't voorsz negende Articul is geconvenieert, ende verdragen, *Dat men geen Accoordt van Bestandt, ofte Peys sal mogen maecten, dan met gemeen advis, ende consent van de voorsz Provinciën.* Soo is 't nochtans seecker dat, soo wanneer door last, ende ordre van de t'samentlijke Bondtgenooten by eenige Koningen, Republijcquen ofte Staten op Vrede werdt gehandelt, als dan een yeder van de selve Bondtgenooten niet alleenlijk vermach, maer oock, naer de nature van de voorsz Unie, gehouden is, met alle zijn vermogen alles te contribuieren ende by te brengen, wat tot bevorderinge van de selve Vrede eenichsints soude konnen dienen, sulcks dat het soo verre van daer is, dat het nemen van de voorsz Resolutie, ten dien respecte, de selve Unie in eenigen deele soude chocqueren, dat, ter contrarie, by soo verre haer Edele Groot Mog. sonder reflectie op den voorschreven Vrede daer toe genegen soude mogen zijn geweest, de selve om dier oorfaecks wille dat sulcks mede konde strecken tot bevorderinge van den selven Vrede, die de t'samentlijke Bondtgenooten nu waren naer-jagende, oock in krachte van de voorschreve Unie genoeghsaem verobligeert soude zijn geweest, omme de voorschreve genegentheydt ter executie te leggen, te meer alsoo haer Edele Groot Mog. t'haren leetwesen, als boven hadden vernomen, dat den voorschreven Vrede sonder 't selve niet tot effect soude hebben konnen werden gebracht.

3. Ende is voorwaer een gansch onchristelijke interpretatie van de meer-geroerde Unie, ende geen kleyne accusatie van onse zalige Voorouderen, die de selve met soo Christelijken ooghemerck hebben aengegaen, te sustineren dat de respectieve Bondtgenooten daer door verobligeert, ende verbonden souden werden, eenige saecken te moeten naerlaten, alleenlijk uyt de redenen dat de selve souden strecken tot advancement van dat werck, dat Godt de Heere yeder een soo dier bevolen heeft met allen yver naer te jagen, ghemerckt foodanigen obligatie ofte verbintenisse teghens 't voorschreve expres bevel van Godt de Heere directelick soude strijden: Waeromme dan oock haer Edele Groot Mog. vastelick willen vertrouwen, dat de voornoemde Provincien op de voorsz argumentatie geen verder reflectie fullen ghelieven te maecten;

4. Immers vinden haer Edele Groot Mog. in desen deele wederomme geen kleyne reden, omme sich hertelick te bedroeven, ten opsichte in haer niet schijnt te mogen werden geleden, dat sy tot bevorderinge van den Vrede yets van het hare souden overgeven, daer in anderen noyt geculpeert is geweest, dat de selve met openbare Vyanden van den Staet, buyten kennisse van de Regieringe, solemne Tractaten maectende, groote, ende heerlijke Domainen ende Inkomsten hebben geprofitteert, alleenlijcken eynde de Vrede daer door soude mogen werden gefaciliteert.

5. [36] Soo is al op den achtsten Januarij seshien hondert seven en veertigh, tusschen de Spaensche Plenipotentiarijssen, in name ende van wegen den Koningh van Spaignen ter cenre, ende den meer-ghemelten Heere de Knuyt, in name, ende van wegen sijne Hoogheydt den Heere Prince van Oraigne ter andere zijde, binnen Munster in Westphalen, buyten communicatie van de Regieringe ghesloten een formeel Tractaet; ende in 't selve Tractaet onder anderen aen de Vrouwe Princesse jegenwoordich Douagiere van Oraigne, tot facilitatie van den Vrede als boven, toegevoeght de Stadt ende Heerlijckheydt van Sevenbergen, met allen Rechten, Jurisdictionen, ende Inkomsten daer van dependende, oock met belofte van weghen hooghst-gemelten Koninck gedaen, van dat sijne Majesteyt de voorschreve Stadt ende Heerlijckheydt soude ontlasten, van alle Rentten, opgelichte Penningen, ende

ende andere belastinghen , daer mede de selve eenichsints souden mogen wesen beswaert.

6. Ende meynen haer Edele Groot Mog. in billickheydt te kunnen verwachten dat, ten opfichte in anderen niet is geculpeert, dat de selve, tot facilitatie van den Vrede, in maniere voorsz, soo merckelijcke Domainen hebben geprofiteert ende genoten, in haer reguardt oock niet alleen niet sal worden geimprobeert, maer ter contrarie voor de posteriteyt wel hooghlijck ge-extolleert, dat de selve, mede tot soo lofsijcken ende Christelijcken eynde, hebben gedooght, yets van hare vrye dispositie te werden gederogeert; ende dat in desen soo veel te meer tot advantagie van haer Edele Groot Mog. sal worden geoordeelt, als het beswaerlijcker is van 't sijne over te geven, dan van anderen te ontfangen.

C A P. I X.

Dat het passeren van de voorsz Acte van seclusie niet strijdigh is tegens eenige voorgaende Resolutien, by haer Hoogh Mog. genomen; ende in specie niet tegen de secrete Resolutien van den negenthienden Februarij seshien hondert vier en vijftigh.

1. **W**Aer mede dan komende tot de derde der voor-verhaelde prætense redenen; namentlijck dat het passeren van de meer gemelte Acte strijdich soude wesen jegens de Resolutie by haer Hoogh Mog. den [37] negenthienden Februarij jonghtleden, raeckende het voor-gementionneerde temperament, genomen, die de meer-gemelte Heeren Ambassadeurs gehouden waren punctuelijck te achtervolgen; ende by consequentie oock niet hadden behooren in contrarie van dien (gelijck voor-gegeven wordt, gheschiedt te zijn) by haer Edele Groot Mog. gelait te werden; Soo wenschten haer Edele Groot Mog. wel esclarcissement te mogen ontfangen, of de voornoemde Provincien mogen verstaen, de voor-geroerde particuliere aenschrijvingen van Hollandt strijdich te wesen met de substantie van de voorsz Resolutie, namentlijck met het voor-geroerde temperament selfs, of wel met de bewulte secrete clausule, daer by geseydt werdt, dat haer Hoogh Mog. niet verstaen, dat ghemelte Heeren der selver Ministers sich verder dan 't voorsz temperament souden hebben te eslargeren.

2. Want by soo verre het eerste werdt gemeeynt, soo is 't evident dat by de voorsz Resolutie niet anders geseght werdt, als *dat de ghemelte Ministers sullen mogen inwilligen, ende de saecke brengen op het bewuste temperament*; daer tegens notoirlijck by haer Edele Groot Mog. niet strijdich geresolveert, ofte aen de selve prohibitelijck aengeschreven is, als uyt het voor-verhaelde kan blijcken, ende oock uyt den Text van 't voorgeroerde Tractaet van Vrede effectivelijck kan werden bespeurt, daer inne 't voorsz temperament Articul 32. van woorde te woorde werdt bevonden, sulcks dat de faculteyt omme 't selve te moghen inwilligen, ende de saecke daer op te brengen, henluyden geensints benomen is geweest:

3. Ende in cas aen d'andere zijde op de voorgeroerde secrete clausule reflectie soude mogen werden gemaect, daer by haer Hoogh Mog. verklaren niet te verstaen, dat der selver Ministers hen verders dan 't voorsz temperament souden hebben te eslargeren,

ren, soo is oock evident, ende uyt het vooren-staende narré openbaer, dat haer Edele Groot Mog. in geenen deele ordre ghegeven hebben, dat haer Hoog Mog. Ministers haer, contrarie de voorschreve clausule, verder dan tot het voorschreve temperament souden eslargeren; gelijk dan oock het voorschreve Tractaet van Vrede uytwijst, dat de selve haer Hoog Mog. Ministers sich in der daedt niet verder, dan 't voorschreve temperament, in-ghelaten hebben, als zijnde dien conformelijck, van woordt tot woordt, het voor-geroerde twee-en-dertigste Articul gecoucheert, sonder in 't alderminste yets daer by te wesen gevoeght;

4. Jae dat meer is, al-hoe-wel haer Edele Groot Mog. notoirlijck souden hebben vermogen de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort als der selver Subjecten ende Onderdanen, van den beginne af aen t'auctoriseren, omme in haren name, soo de faecke daer op mochte aenkomen, foodanige verbintenisse als in de voorgeroerde Acte is vervatt, ten behoeve ende tot contentement van meer-hoogh-gemelten Heere Protector, te mogen passeren, gelijk hier boven met allegatie van pertinente Exempelen wijtloopich is aangewesen, soo hebben nochtans de selve jegenwoordich niet alleenlijck voor af dien-aengaende egeene de minste last gegeven, ofte autorisatie verleent gehadt, maer oock selfs, naer dat haer Edele Groot Mog. nu albereyts advertentic hadden bekomen, dat by meer-hoogh-gemelte Heere Protector daer op absolutelijck wierde geïnlisteert, al-hoe-wel daer toe Resolutie ghenomen, ende de noodige Acte geexpediert hebbende, echter noch de meer-gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort iterativelijck aengeschreven, alle mogelijcke debvoiren aen te wenden, omme sijne Hoogheydt van de voorgeroerde des selfs begeerte te divertieren, 't welck in effecte alleenlijck ende privativelijck is d'aenschrijvinge die van wegen haer Edele Groot Mog. aen de selve Heeren is afgegaen;

5. Want by soo verre haer Edele Groot Mog. niet noodich geacht, ofte geraden gevonden hadden, foodanige debvoiren te laten aenwenden, soo soude de voorz. Acte in de handen der gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort niet hebben behoeven te komen, maer directelick met een Missive van wegen haer Edele Groot Mog. aen meer-hoogh-gemelte Heere Protector afgesonden hebben konnen werden;

6. En of nu de gemelte Heeren van Beverningk, ende Nieupoort aen te schrijven, dat de selve sijne Hoogheydt met alle mogelijcke inductien, debvoiren, ende middelen souden trachten te disponeren, omme van de meergeroerde des selfs begeerte te desisteren, ende sich met het voorgeroerde temperament te laten genoegen, strijdich zy met de voorgeroerde haer Ho. Mog. [37] Resolutie van date den negenthinden deses, gelieven de respective Provintien te oordeelen:

7. Maer, alvorens in desen verder te gaen, soo willen haer Edele Groot Mog. de selve Provintien hier op nochmaels gantsch vrundtlijck versocht, ende serieufljck gebeden hebben, wel te willen gedencken, wat in de meer-gemelte handelinghe, by den Heere de Knuyt in voegen als boven door last van sijne Hoogheydt den Heere Prince Frederick Hendrick onterffelijcker memorie gedreven, ten desen applicabel zy gepasseert, ende met goede circumspectie te letten, of niet door de voorgeroerde beschuldiginghe van haer Edele Groot Mog. de glans van die loffelijcke Vorst, soo merckelijck by de voornoemde Provintien werdt verduystert, dat een goet gedeelte van des selfs manhaftige daden die vleeke niet soude konnen uytwissen?

8. Zijn-

8. Zijnde haer Hooch Mog. ende de respectieve Provintien ontwijffelijck noch wel ten vollen bekendt met hoedanige sorgvuldigheydt van wegen den Staet allenthalven is gevigileert, dat in alle de Plaetsen, egeene uytghesondert, die by 't Tractaet van Vrede, met den Koningh van Spangien te maecken, aen desen Staet souden werden bedongen, de souveraine dispositie over 't stuck van de Religie aen haer Hooch Mog. soude mogen werden gecedeert, ofte verblijven; Ende door hoe serieuse, ende expresse ordres de voorz haer Ho. Mog. Christelijcke intentie de opgemelte Heeren extraordinaris Ambassadeurs ende Plenipotentiarijssen, ende consequentelijck mede den meer-gemelten Heere de Knuyt, was aenbevolen; Ende niet te min fullen haer Hoog Mog., ende de respectieve Provintien bevinden, in 't [38] voorz Tractaet van den achtsten Januarij selthien hondert seven en veertich by den selven Heere de Knuyt, in name van meer-hooch-gemelte sijne Hoogheydt, expresselijck overgegeven, ende toe-ghestaen te zijn dat in alle de Plaetsen, die by 't op-gemelte Tractaet ofte aen de selve sijne Hoogheydt, ofte aen de hooch-gemelte Vrouwe Princesse van Craigne werden gecedeert, ende toegevoecht, *de Roomsche Catholijcque Religie soude werden gemainteneert, als de selve was* ten tijde van 't sluyten van 't voorz Tractaet, *midtsgaders de Geestelijcken in hare goederen, functien, vrye oeffeningen, ende immuniteyen.*

9. Daer by dan immers ten reguarde van de Stadt van Sevenbergen alleen (boven ende behalven de vordere Plaetsen in 't voorz Tractaet uyt-ghedruckt) als zijnde de selve Stadt binnen de Provintie van Hollandt, ende onder 't souverain ghebiedt van haer Edele Groot Mog. gheleghen, vry meerder aen den Koningh van Spaignen overgegeven wierde, als by de voor-geroerde Acte van seclusie aen hooch-gemelte Heeren Protector jeghenwoordich is gedaen;

10. Zijnde ongetwijffelt dat het waerdichste effect van de souverainiteyt is de vrye dispositie over 't stuck van de Religie, de welcke by 't voorz Tractaet, soo verre als voorz is, geabdiceert, ende aen den Koningh van Spaignen overgegeven werdt;

11. Behalven dat de voorz overgifte oock is gedaen, by ofte van wegen die gene, aen de welcke dien aengaende geen dispositie ter werelt en was competerende, ende dat sulcks haer Edele Groot Mog. door de voorschreve Contracten, soo veel in haer was, secretelijck, ende buyten hare kennisse wierden gepriveert van soo sensiblen ghedeelte van hare souverainiteyt; daer ter contrarie haer Edele Groot Mog. in desen alleenlijck hebben gedisponeert van het hare, ende daer over buyten haer niemandt ter werelt eenige de minste dispositie is competerende, ende behalven noch veele andere consideraten van conscientie, Godts-dienstigheydt ende andersints, die alhier, om alle hatelijckheydt te vermijden, werden gepraterieert;

12. Ende niet te min soo hebben de respectieve Provincien over al sulcke wonderbaerlijcke handelinge noyt foodanige misnoegingen getoont, als jegenwoordich soo rechtmatige, ende voor den gemeenen Staet soo wel-ghemeynde proceduyren van haer Edele Groot Mog. subjeet werden gemacckt, jae ter contrarie heeft men [39] op den seven en twintichsten December des voorz jaers selthien hondert seven en veertich gelijck als blindelinghe, ende sonder eenige d'alderminste kennisse van saecken, de meer-ghemelte Heeren Plenipotentiarijssen van desen Staet wel willen gelasten, dat de selve by de Heeren Plenipotentiarijssen van den Koningh van Spaignen, debvoiren souden aenwenden, ten eynde alle 't gene van wegen meer-hooch-ghemelte Heere Prince van

van Oraigne doenmaels met die van de andere zijde albereyds was gehandelt, ofte noch nader gehandelt soude mogen werden, geduyrende het Tractaet tot Munster, mochte zijn ende blijven van foodanigen kracht ende waerde, als of 't selve ghehandelde in 't generael, ende yeder point van dien in 't bysonder, in 't besluyt van het Tractaet van Vrede, tusschen den voorz Koningh van Spaignen, ende desen Staet van woorde te woorde ware geinfereert; gelijk oock sulcx dienvolgende naderhandt in 't vijf en veertichste Articul van 't voorz Tractaet van Vrede uytdruckelijck is gestelt, sonder dat als noch, ofte haer Hoog Mog. ofte eenige Provincien oyt visie ofte communicatie van 't voorz particulier ghehandelde hadden ghehadt.

13. Daer door dan oock is geoccasionneert dat, of wel haer Edele Groot Mog. naderhandt, kennisse bekomen hebbende van den innehoude van 't voorz particulier Tractaet, expresselijck hebben gedenuncieert, haer de voor-geroerde onlijdelijcke stipulatie, ten reguarde van de oeffeninghe der voorz Religie binnen Sevenbergen daer inne influerende, niet te willen onderwerpen, echter nochtans de selve daer door in veele sware inconvenienten zijn vervallen.

14. Waer benevens, al-hoe-wel het meer-geroerde particulier Tractaet door den Heere de Knuyt als boven ghemaectt, ofte de renovatie van dien geschiedt op den voorz seven en twintichsten December seshien hondert seven en veertich; uitdruckelijck is contrarierende het vier en twintichste Articul van 't voorz Tractaet van Vrede, ende den selven Articul met expresse woorden derogerende, ende dat midts dien daer op mogelijk niet sonder eenich fundament souden kunnen werden geapliceert veele van de beschuldigingen, die nu tot laste van haer Edele Groot Mog. by de voornoemde Provincien werden voortghebracht, soo weten echter haer Hoog Mog., ende moeten de respectie Provincien bekennen, dat daer jegens noyt eenige foodanige accusatie, als waer mede haer Edele Groot Mog. jegenwoordich gantsch t'onrechte werden bejegend, ingebracht zijn, maer dat men alles op 't prassuppoost van een goede intentie ten besten heeft opgenomen.

15. Ende gelieven derhalven haer Hoog Mog. ende de respectie Provincien te bedencken, of niet eene Provincie, als is die van hare Edele Groot Mog., de welcke van allen ouden tijden, in alle occasien, ende specialijck mede in desen laetsten Oorloge, soo veel voor de gemeene saecke heeft gecontribueert, ende sonder janctantie gesproocken, naest de hulpe van den goedertieren Godt, den selven Oorloch by nae alleen heeft moeten uytvoeren; ofte niet foodanige Provincie seer verdrietich vallen, ende de Regenten van dien tot in hare Ziele bedroeven moet, dat selfs die gene, die ten besten hebben opgenomen, ende ten goede helpen duyden, dat soo norablen gedeelte van hare hoogheydt ende gerechtigheydt, als is de vrye dispositie over 't stuck van de Religie binnen hare limiten, buyten haer weten, ende door die geene die daer toe egeene de minste macht, ofte qualiteyt hadde, sonder eenige apparente oorsaecke, aen den Koningh van Spaignen was overgegeven, jegenwoordich haer niet en ontsien de selve Provincien in voeghen als boven te beschuldigen, jae albereyds ongehoort, oock selfs naer aanbiedinge van klare onderrechtige, van bondtbreeckinge, meyneedigheydt, ende ondanckbaerheydt, opentlijck te condemnieren, over ende ter saecke van dat de selve ter liefde van 't gemeen, tot soulagement van alle de goede Ingesetenen van den Staet, jae tot welvaren van de voorschreve beschuldigers selfs, yets van het hare heeft gecedeert aen hooch gemelte Heere Protector daer op niemandt in de gantsche Wereldt eenige d'alderminste praetentie wettelijck heeft te maecken.

16. Ende

16. Ende konnen haer Edele Groot Mog. alhier voor 't laetste met waerheydt byvoegen, dat by lecture van de publicque Historien, ende naerlesinge van de Registers van Staet, tot eere, ende reputatie van de Provincie van Hollandt (sonder jaectantie gesproocken) klaerlijck sal blijcken, dat de selve t'zedert het aengaen van de voorgeroerde Unie noyt eenige onordentelijcke, ofte onwettige correspondentie met eenige Uytheemsche Koningen, Princen, ofte Potentaten ghehouden, ofte compacten met de selve ghemaect heeft, ende dat men de selve niet sal kunnen objicieren, sonder consent van hare Bondtgenooten, ende in præjudicie van de selve, eenige Tractaten met de Vyanden van den Staet te hebben aengegaen, gelijk voorwaer de meer-hoog-gemelte Heeren Staten van Zeelandt haer behoorden te erinneren, dat by haer, ontrent den beginne, in 't heetste van den Oorloge, jeghens den Koningh van Spaignen, [40] twee distincte reysen, tot groot misnoegen van de andere Bondtgenooten, ende insonderheydt van die van Hollandt, hare naeuwste Geallieerden, is geschiedt: Gelijk oock die van Hollandt niet sal kunnen werden geobjicieert, dat sy oyt sonder d'andere Bondtgenooten, veel min by separate deelen van haer lichaem, de souveraineteyt aen Uytheemsche Koningen ofte Potentaten hebben gaen aenbieden, [41] 't Welck in den jare 1587. door de Volmachten van Oostergoo, hun qualificerende als Staten van dien, ende hun Geassocierden, by haer selven, ende in weerwille, niet alleenlijck van de andere Provincien, maer oock van de andere Leden van Vrieflandt door speciale Gedeputeerden aen de Koninginne van Engelandt is geschiet.

Waer mede dan haer Edele Groot Mog. haer verseeckert houden volkomentlijck, ende ten overvloet geastrueert ende klaerlijck verthoont te hebben, dat in der selver vermogen is geweest, de voor-geroerde Acte van Seclusie te passeren, 't zy dat de saecke *in abstracto*, ofte wel met relatie tot de Republijcque van Engelandt werdt geconfidereert.

T W E E D E D E E L.

C A P. I.

Dat in een vrye Republijcque niemandt door geboorte eenigh recht heeft tot hooge digniteyten, &c. ende dat de Seclusie van den Heere Prince van Oraigne niet is strijdigh tegens de Vryheydt.

1. **W** Elcke beyde voor-geroerde positiven dan, ter intentie van haer Edele Groot Mog., absolutelijck vast gestelt zijnde, soo sullen de selve haer wijders begeben tot d'examinatie van de pretense redenen, by de voornoemde Provincien als boven bygebracht, ende geapliceert tot bewijs van dat haer Edele Groot Mog., alwaer 't saecke dat de selve in hun vermogen hadden ghehad tot de voorgeroerde seclusie in manieren voorsz te procederen, echter het selve souden hebben behooren naer te laten;

Ende eerstelijck, wat aengaet de voorgeroerde allegatie van dat het passeren van de voorsz Acte soude contrarieren ende strijdich zijn mette diergekochte vryheydt, soo willen haer Edele Groot Mog. voor af wel verklaren, de selve allegatie haer immers

foo fenfibel te wesen als eenige van de voorgaende, ende dat de selve gemeeynt, ende geresolveert zijn, de voorfz vryheydt, foo ten respecte van den Staet in 't generael, als ten respecte van hare Provincie in 't particulier, te conserveren, ende bewaren, even als den appel haerder oogen; ende gelijk sy d'eerste, ende de voornaemste zijn geweest, omme de vryheydt, foo voor haer, als voor hare Bondtgenooten, te procureren, oock alsoo noyt te sullen ghedooghen dat met waerheydt mogen werden gefeydt, yemandt haer in den yver tot de behoudenisse van dien te supereren, ofte te boven te gaen;

2. Wel is waer, ende willen haer Edele Groot Mog. gaerne bekennen, dat de selve door het passeren van de voorfz Acte sich hebben benomen de faculteyt, ofte de vryheydt (foo sulcks met dien naem kan werden genoemt) omme den jegenwoordigen Heere Prince van Oraigne, ofte des selfs Descendenten, te promoveren, ofte met haere stemme te helpen promoveren tot de hooge Charges hier vooren geexpressseert; maer aen d'andere zijde foo moeten de voornoemde Provincien oock wederom naer waerheydt bekennen, dat alle Oorlogh is een beletsel van de exercitie van de vryheydt, ende dat den Oorlogh tegens de Republijcque van Engelandt jonghst gevoert, niet alleenlijck aende Regieringe van eene Provincie heeft benomen de faculteyt, ende 't vermogen, omme over eene eenige saecke naer haer appetit, ende goetvinden te disponeren, maer selfs aen den gantschen Staet, aen yeder Provincien, ende aen alle d'Ingesetenen van 't Landt in 't generael, ende in 't particulier de faculteyt, ende de vryheydt over ontallijcke saecken van merckelijcke importantie, ende insonderheydt van de Navigatie, ende Commerce, zijnde de ziele, ende innerlijcke subsistentie van den Staet;

3. Indien dan yemandt die tot herstellinge van ontallijcke vryheden, jae tot sijne subsistentie, ende behoudenisse van sijn eygen ziele, eenige andere, ende geringer overgifte komt te doen, niet gheseydt kan worden, daer door sijn vryheydt te hebben geabandonneert, maer veel eer die te hebben geconserveert ende gereslaureert; Soo kunnen haer Ed. Groot Mog. oock niet sonder groot ongelijck in desen gefeydt worden yets te hebben gedaen 't gunt de diergekochte vryheydt soude contrarieren;

4. Ende voorwaer, by foo verre de voorfz argumentie soude werden aengenomen, foo souden alle soorten van beloften, verbintenissen, Contracten, Tractaten, ende voornamentlijck alle Conföderatien ofte Verbonden in den hoogsten grade geimprobeert, en altijs achter wege gelaten moeten werden; zijnde notoir, ende kennelijck, dat geene van de selve kunnen geschieden, ofte aengegaen; ende gemaectt werden, sonder verminderinge, ende overgifte van eenige vryheydt;

5. Als by exempel, in den Tractate by desen Staet met de Kroone van Vranckrijck anno seftich-hondert vijf en dertich gemaectt, hadden de contracterende parthyen den anderen wederzijds voor eenigen tijdt verbonden met den Koningh van Spaignen geen Vrede, Trefues ofte suspensie van Wapenen te mogen maecken ofte aengaen, anders dan gesamentlijck ende met gemeen consent; ende dienvolgende so hadden haer Hoogh Mog. door het sluyten van 't voorfz Tractate de vryheydt, omme naer hun welgevallen Vrede ofte Trefues te maecken (wesende, naer de consonante getuygenisse van alle Politijcque Schrijvers, een van de dierbaarste effecten van de vryheydt, ende van de voornaemste marcquen van een vrye Staet) gebonden ende

ende vast gemaect aen de wille van den Koningh van Vranckrijck, ofte van die geene die nae sijne Majesteit tot de Kroone soude succederen;

6. Ende niet te min so is noch in verscher memorie, dat het aengaen, ende voltrecken van 't voorz Tractaet principaelijk wierde geurgeert by die Provincien, die haer jegenwoordich over de voorgeroerde proceduren van haer Edele Groot Mog. voornamentlijk misnoeght toonen; nochtans so willen haer Edele Groot Mog. daer uyt in geenen deele besluyten, dat de voorschreve Provincien doenmaels so seer souden hebben geyvert, omme de diergekochte vryheydt te verliezen, maer ter contrarie, dat de selve hebben geoordeelt, in de hulpe ende assistentie van soo machtige Kroone, ende in de rupture van de selve tegens den Koningh van Spaignen, die by 't voorz Tractaet wierden gestipuleert, meerder effecten tot conservatie van de vryheydt deser Landen te residieren, als wel by de voorgeroerde overgifte wierden geabandonneert.

7. Ende soude voorwaer, naer den regel van de voorz argumentatie, die loffelijke, ende noyt volpresen Unie (die by de voornoemde Provincien, sels als de voornaemste oorjaecke van de vryheydt deser Landen te rechte werdt erkent) de alderabominabelste saecke zijn, die in de imaginatie van de Menschen soude konnen vallen, insonderheydt by soo verre de selve Unie dan noch subject soude werden gemaect soodanigen interpretatie als by de meergemelte Provincien, in de voorz hare Geschriften, op 't thiende Articul van dien is geapliceert, als door de welke aen de respectieve Provincien de vrye dispositie over verscheyden saecken van importantie merckelijck soude werden besnoeyt.

8. Maer omme de innerlijcke meyninge, ende het rechte doelwit van soodanige gepratendeerde Zelateurs, ende Yveraers van de vryheydt wat naerder te ontdekken, midtsgaders der selver gedachten te brengen op den toetsteen van de ware, ende onvervalschte vryheydt, soo konnen haer Edele Groot Mog. alhier niet voor by-gaen, vrymoedelijck te verklaren, dat de selve wel bemercken alle de voorgeroerde klachten, oock d'expostulatiën van eenige Provincien jegens haer, niet te werden ghedaen tot conservatie van de Unie, ende handthoudinge van de vryheydt, ghelijck abusivelijck voorgegeven wordt; maer dat de gantsche saecke daer op is aengeleydt, omme hooch-gemelte Heere Prince van Oraigne in te dringen in de hooge Charges die de Heeren des sels Voorvaderen in dese Landen hebben bekleedt, gelijk dan oock d'eene haer niet en ontsien uytdruckelijck te poseren, dat meer-hooch-gemelte Heere Prince, door 't voorschreve gheresolveerde, buyten eenige sijne meriten, werdt ontfet *van de prerogativen, hem eenighsints aengebooren*, ende d'andere albereyds voor advis Provinciael opentlijk heeft verclaert, *dat het Capiteyn ende Admiraelschap Generael van den Staet de facto op den selven Heere Prince van Oraigne soude behooren te werden gebracht, ende geconfereert*; Ende konnen haer Edele Groot Mog. niet begrijpen, dat dit merckteecken van oprechte Liefhebbers, ende Zelateurs van de vryheydt zijn, ofte dat vryheydt soude konnen werden genoemt, dat in eene Republijcque de hoochste digniteyten yemandt werden aengebooren: Ende voorwaer soude het oock een preuve van een vrye electie zijn de hoochste Charges op Kinderen te confereren?

9. Jae soude veel eer in de ghedachten van yemandt konnen vallen, naer het oordeel van alle Politijcque Schrijvers van gefonde herffenen, dat in eene Republijcque soodanige Charges niet sonder merckelijck perijckel van de vryheydt konnen werden

geconferceert op die geene welckers Ouders de selve Charges daer bevoorens hebben bekleedt.

10. Stellende de selve voor ongetwijffelt, dat aen alle die geene, die de opkompften, constitutien, ende veranderingen van Rijcken, Staten ende Landen, midtsgaders de forme van der selver Regierungen eenichsints heeft ingenomen, ten vollen bekendt is, dat alle de Republijcquen van de gantsche Wereldt, egeene uytgefondert, die oyt tot foodanige maximes, ofte gewoonten zijn vervallen, jae selfs meest alle die gene die alleenlijk de macht van hare Wapenen aen een Persoon, sijn leven langh geduyrende, hebben vertrouwt, ende oock veele, die sulcks voor een geruymen tijdt hebben gehazardeert, daer door onder subjeetie gebracht, ende tot een Monarchicquen staet gereduceert zijn :

11. Soo is 't bekendt dat de Visconti, Edelluyden van Milanen, zijnde van Hoofden geworden Patroonen, ofte Protecteurs van de Stadt, ende den Staet van Milanen voornoemt, ende in de selve grootheydt, ofte 't voorfsz hooch gesach, *vele Jaren ghecontinueert*, oock naederhandt den Titul van *Capitainen Generaels* bekomen hebbende, eyndtlijk *Jan Galeas Visconti*, getrouwt zijnde aen een *Dochter van Jan Koningh van Vranckrijck*, voor hem, ende sijne mannelijcke Descendenten, heeft weten te bekomen, de digniteyt van *Hertogh van Milanen* voorfsz.

12. Soo is 't eenen yegelijck openbaer dat C. Julius Cæsar, niet de gantsche macht van de Republijcque van Roomen, maer alleenlijk de Wapenen van de selve Republijcque in Vranckrijck, *thien jaren achter den anderen in handen gehadt*, ende daer door de gemoederen van de Militie tot sich getrocken hebbende, eyndtlijk de selve Wapenen tegens sijn eygen Vaderlandt heeft ghekeert, ende die machtige Republijcque, die van buyten ghenoechsaem alle Volckeren, ende de gantsche Wereldt onder haer subjeetie hadde gebracht, van binnen gedwongen heeft aen hem alleen dienstbaerheydt, ende servitude te plegen.

13. Ende omme in desen niet prolix te wesen, Soo zijn alle de oude Republijcquen van Grieckenlandt door de voorschreve practijcque onder slavernyc geraeckt.

In dier voegen, ende uyt oorfaecke, midtsgaders door middelen als boven, heeft Pisistratus die machtige Republijcque van Athenen onder sijn subjeetie gebracht,

Even alsoo hebben gesubjugeert, Cypselus die van Corinthen; Trasibulus, Gelon, Dionysius, Hiero, ende Agathocles, die van Siracusen; Panætius, ende Icetes die van Leontium; Phalaris die van Agrigentum; Phido die van Argos; Periander die van Ambracia; Archilaus die van Candia; Evagoras die van Cyprus; Policrates die van Samus; Anaxilaus die van Rhegium; Nicocles die van Sicyon; Alexander die van Phera; ende Mamercus die van Catana.

14. Soo heeft wederom Roomen 't voorfsz inconvenient noch subjeet geweest door Lucius Sylla, ende Octavius Augustus.

15. Soo zijn naderhandt alle de vordere Republijcquen van Italien mede uyt oorfaecke voorfsz r'ondergebracht; Verona door de Scaligers; Bononien door de Bentivoglii; Faventia door Manfredus; Perusium door Balco; Tiferia door Vitellius; Florence door de Medici.

16. Ende

16. Ende soo hebben ontallicke anderen meer, haer van simple Capiteynen, ofte Gouverneurs opgeworpen tot Souverainen; gelijk daer van de getuygenissen in de Historien allenthalven zijn te vinden, ende 't selve by experientie dagelijks komt te blijcken: want in materie van Policie werdt by alle verstandigen voor een indubitable maxime gehouden, dat die Meester is van Sterckten, ende van 't Volck van Oorloge, oock Meester is, ofte sich Meester maecken kan, van den Staet.

17. Ende dat niet een eenich Exempel ter contrarie in de gantsche Werelt sal konnen werden geallegeert, als alleenlijk dat van desen Staet; Soo nochtans dat Godt de Heere ons in verscheyden occasien heeft willen betoonen, dat Wy van 't voorfsz ongeval, niet door onse eygen wijsheydt, maer wel visibelijck alleen door sijne Almachtige handt tot noch toe zijn gepræserveert geworden.

18. Soo heeft Godt de Heere, wanneer den Hertoge van Anjou, Alañon, &c. hier boven ghementionneert (eerst by de Generale Staten tot Protector van de Nederlanden, ende naederhandt oock by verscheyden Provincien, doch op seer gelimiteerde conditien, tot haeren Prince, ofte Heere aengenomen) in Januario vijftien-hondert drie en tachtich, sich absolut Meester vermeynde te maecken van 't gantsche Landt, ende voor al tot dien eynde de Stadt van Antwerpen met het Leger van den Staet t'overvallen, eenige uyren voor 't aengaen van den voorschreven aenslach, door een confus gherush-te, sonder dat den Autheur van dien oyt is bekent geworden, de gantsche Stad van Antwerpen voorschreve bevangen met een apprehensie van foodanich ongeval, als defelve over 't hoof was hangende, ende daer door yeder een eeniger maten op sijn hoede wefende, is de voorfsz aenslach, al-hoe-wel hooch-ghemelte Heeren Hertoch sich albereyds van de Poorte Meester geinaeckt, ende een groot ghedeelte van sijn Leger binnen de Stadt ghebracht hadde, echter noch, niet sonder merckelijcke bloedstoringe, door een meer als menschelijcke couragie van de Inwoonderen der voorfsz Stede gesteuyt, ende daer door oock de liberteyt van dese Landen noch miraculeuselijck gefalveert..

19. Soo heeft God de Heere, als de meeste Provincien wederomme geresolveert hadden den meer-hooch-ghemelten Heere Hertoch nochmaels in te halen, ende daer toe met de selve albereyds een Tractaet van reconciliatie was geslooten, waer door de liberteyt notoirlijk wederomme in 't uytterste hazardt gesteldt soude zijn gheweest, het selve door de subite doot van den hooch-gemelten Hertoch goedertierentlijk gelieft te verhoeden.

20. Wederomme, als Hollandt in den Jare vijftien-hondert vier en tachtich, nu alles hadde gepræpareert omme den Heere Prince WILLELM hooch-loffelijcker gedachtenisse, over-Grootvader van den jegenwoordigen Prince van Oraigne, met de gerequireerde solemniteyten aen te nemen, ende te hulden tot Grave van den selven Lande, en dat in Zeelandt mede genoegsaem gelijcke inclinatie was; dat oock binnen Utrecht daer toe seer wierde gearbeydt, jae die saecke nu soo verre gebracht zijnde dat sijne Princelijcke Excellentie, tot facilitatie van 't selve werck, [42] op den vierden Junij des voorschreven Jaers, voor de laetste mael, die van Amstelredam, ende van Ter Goude doenmaels noch alleen difficil zijnde, doende besenden, de hoog-gemelte Heeren Staten van Hollandt daer nevens mede hare Gedeputeerde aen de voorschreve Steden hadden afgefonden, met expresse ordre; om die van Amstelredam, ende van Ter Goude

voorz opentlijk aen te seggen, dat by vorder gebreck, ofte weygeringe van henlyden in de voorschreve saecke, de Staten niet naer laten souden, des niet jegenstaende, ten uyttersten met de selve saecke voorts te procederen; Siet daer werdt een eer-ende Godloos Moordenaer verweckt, die van 's Landts Vyanden omgekocht wesende, dien glorieusen Prince het leven berooft, ontrent een Maendt naer date van de voorschreve besendinge, te weten op den thienden Julij daer aen volgende, ende sulcks binnen soo korten tijt daer naer, dat voor des selfs overlijden, de voor-geroerde denunciatie niet ter executie gesteldt heeft konnen worden; Ende al-hoe-wel door 't voorschreve moortdadigh feyt, dese Landen van haer voornaemste steunsel berooft zijnde, het teer ghebouw van den nieuw-gebooren Staet evidentelijck scheen te sullen instorten, ende de Inwoonderen van dien wederomme onder de voorrige Spaensche slavernye te sullen geraecken, soo heeft nochtans Godt Almachtich, uyt soo dicke duysternisse een helder licht geschept, ende niet alleenlijck den Staet genadichlijck ende wonderbaerlijck staende gehouden, maer oock de Ingefetenen van dien gepræserveert, ende behoedt voor de nieuwe subjectie daer inne de selve albereyds genoegsaem waren gepræcipiteert.

21. Wie is wijders niet ten vollen bekendt door hoedanige miraculen onse Voorouderen de geminuteerde heerschappye van den Grave van Lincester van binnen, ende te ghelijcke de imminerende servitude van soo machtigen Koningh ende Potentaet van buyten, zijn ontworstelt?

22. Ende eyndelijck, hebben Wy niet met onse eygen oogen, in den jare seshienhondert vijftich gesien, dat den jonghst-overleden Capiteyn Generael van desen Staet, de voornaemste ende machtichste Stadt van 't Landt, met de Wapenen, hem van wegen den Staet toevertrouwt, heeft gepoocht t'overvallen, ende noch daer benevens de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt selfs, welckers hoogheydt hy als een be-cedicht Minister, ende natuyrlijck Onderdaen, gehouden was te revereren, door het gevanckelijck wechvoeren van ses voornam Heeren uyt der selver Souveraine Vergaderinge, soo onuytspreeckelijck derven laderen? Ende heeft niet Godt de Heere Almachtich de voorsz gedreychde slach, ende de desseyneyn die daer onder souden mogen hebben geschuyt, soo door een dicke duysternisse, met een groote slachregen, uyt den Hemel afgesonden, als andersints visibelijck gestuyt, verbroocken, ende afgesneden?

23. Ende soude, midts alle de voorschreve saecken, naer 't oordeel van de voorsz Politicquen, by die geene die aen 't selve gelieven te defereren, wel in bedencken komen, of door de promotie van den jegenwoordigen Heere Prince van Oraigne tot het hooge gesach, daer inne des selfs Voor-vaderen in dese Landen zijn gesteldt geweest, de vryheydt van den Staet niet merckelijck soude komen te pericliteren, op allegatie, ende overweginge dat Godt de Heere niet altijds miraculen doet, ende dat het onbegrijpelijk is, dat dese Landen altijds souden ontgaen d'inconvenienten, daer alle anderen, dien cours gehouden hebbende, sonder eenige exceptie, in zijn vervallen; Ende is dienvolgende naer 't voorschreve oordeel soo verre van daer, dat haer Edele Groot Mog. door de voorschreven seclusie de vryheydt van 't Landt souden hebben overgegeven, dat ter contrarie niet sonder indignatie soude konnen werden aengehoort, dat men in een vrye Republijcque wil sustinren de hoochste digniteyten, ende 't commandement over 't Krijghs-volck, yemandt eenighsints aengebooren te zijn, ende dat men sulcks met den naem van zele, ende yver voor de vryheydt noch wil bekleeden.

24. Ende

24. Ende soude men als dan , om redenen als vooren , liever het ooge slaen op die Landen, Staten ende Regierungen, die by alle verstandigen, voor welgestelde, ende welgeformeerde Republijcquen zijn gehouden, ende naer soo vele waerschouwingen, liever eenmael resolveren tot imitatie van het exempel, ende de maximes van die geene, die hare liberteyt behouden hebben; als waren ende noch zijn die geene die noyt de Illusterste digniteyten vergeselschaptten met eenige macht omme te commanderen; ende daer niemandt oyt de hooghste macht hadde sonder Compagnon, ofte immers in faecken daer de hooge macht foodanige spliffinge niet wel kan lijden, gelijk voorwaer sulcks in materie van Oorloch seer dangereus is, noyt eenige Commissien wierden gegeven voor langen tijdt;

25. Ende gelijk eertijds die van Roomen die twee Consuls, ende die van Carthago die twee Suffetas stelden, ende dat noch met een jaerlijcksche veranderinge; gelijk wy 't selve oock in desen Staet, ende voornamentlijk binnen de Provincie van Hollandt ende West-Vrielandt, in alle hooge Politijcque Charges noch huyden naervolgen;

26. Soo wierden de Dictateurs van Roomen, als eenige voorvallende gelegentheden hooger gesagh in een Persoon, ende spoediger executie vereyschten, alleenlijk voor de praesente occasie, ende in alle ghevalle niet langer als voor ses maenden, oock somwijlen wel maer voor den tijdt van vier-en-twintich uyren, gemaect, naer expiratione van welke gepræfigeerdetijdt, de voorsz Dictateurs geaccuseert mochten werden van quetsinge van de hoochste Majesteit, by aldien sy hare Charge niet effectivelijk hadden afgeleydt; ende soo lange de Republijcque van Roomen die ordre, ende die maximes heeft gheobserveert, ende onderhouden, soo heeft de selve oock hare vryheydt geconserveert; Jae by soo verre de selve Republijcque in reguarde van Cæsar niet hadde gedispenseert van de Wet *Sempronia*, hem latende het Gouvernement van Gaulus vijf jaren langer als de selve Wet toeliet, Cæsar hadde oock waerschijnelijck noyt geimpieert op den Staet.

27. Binnen Thebes wierde eertijds den Capiteyn Generael ter doot gecondemneert, soo wanneer hy maer een dach langer, als tot den ghesetten tijdt, sijne Charge behouden hadde; ende daer omme wierden die groote, ende vermaerde Capitainen Epaminondas, ende Pelopidas ter doot ghecondemneert, dat sy de forces van de gemelte Republijcque vier maenden naer den gepræfigeerden tijdt in handen gehouden hadden, niet jegenstaende den uytersten noot van haer Vaderlandt haer daer toe hadde gheneecessiteert.

28. Die de principaelste Fortresse van Athenen in sijne bewaringe hadde, en behielde de sleutels daer van niet langer als voor eenen dach. Gelijk sulcx oock gepracticeert werdt by den Capiteyn van 't Kasteel van de Republijcque van Rhaguse, die seer jalours, ende forghvuldich is voor de conservatie van hare liberteyt.

29. Ende werdt oock alsoo genoteert, dat soo wel de voorsz Republijcque van Rhaguse, als die van Venetien, Genoa, Luca, Geneve, van de Cantons van Switserlandt, de Grifons, ende Valtelines, hare vryheydt soo vele Jaren om gene andere redenen, naest Godt, hebben behouden, als om dat de selve noyt aen eenich Capiteyn Generael voor sijn leven, ofte voor langen tijdt, veel min by successie van Vaders, Sonen ende Broeders van een, ende 't selve Huys, de macht van hare Wapenen, ende de Sterckten in handen gegeven hebben.

30. Sels.

30. Sels geene van de jegenwoordige Koningen in Europa konnen goet vinden foodanige perpetuelle Capitainen Generaels in haren dienst te ghebruycken, uyt vreesse van t'eenigen tijde door de selve gedepossideert te werden; zijnde derhalven oock al over lange jaren in Engelandt, ende nu mede over eenigen tijdt in Vranckrijk het ampt ende de bedieninge van Connestable, noch niet soo eminente Charge, als die wy Capiteyn Generael noemen, t'eenemaal gemortificeert.

31. Indien wy op die voet onse oogen wat hooger gelieven te slaen, ende d'exempelen in te sien die by goede Christenen seer considerabel moeten werden gehouden, Wy sullen bevinden, dat de Kinderen Israëls, Godts Volck, naer de doot van Moses, haren Verlosser, uyt de dienstbaerheydt, voorby gaende de Sonen van dien grooten Man, aen de welke sy genoeghaem hare Zielen ende Lichamen schuldich waren, sels door 't bevel van Godt de Heere, Jofua aengenomen hebben.

32. Naer Jofua is Israel geleydet door de succesfve Richters den tijdt van ontrent drie hondert jaren: Ende of wel de selve Richters, alle groote Veltoversten, ende machtige Capiteyns Generaels, 't voorsz Volck doorgaens, door menichvuldige overwinningen jegens hare Vyanden, voor excessive swarigheden behoedt, oock dickmaels uyt sware oppressien verlost, ende sulcks geen kleyne belooninge ghemeriteert hebben, soo werdt nochtans niet bevonden de saecke by de Republijcke van de Israëlitien, ofte by yemandt in de selve oyt foodanich te wesen opgenomen, als of hare Kinderen, ende Nakomelingen eenige prærogativen aengebooren souden zijn geweest; jae ter contrarie is seer remarquabel, dat soo wanneer sommigen in Israël regens Gideon, anders genaemt Jerubael, een machtich Richter ende strijbaer Heldt, naer dat hy het Volck miraculeuselijck uyt der Medianiten handen verlost hadde, spraecken *Weest een Heere over ons, ghy, U Soon, ende U Soons-Soon*, hy Gideon sulcx soo voor hem, als specialijck mede voor sijn Sone wel expresselijck heeft geweygert;

33. Ende of wel een cenich Exempel bevonden werdt, daer yemandt van de Kinderen ofte Descendenten van een overleden Richter, onder de naervolgende Richters ofte Leyders des Volcks Israël wordt getelt: Namentlijck in de Persoon van Abimelech, Baltardt-Sone van de voornoemde Gideon, gebooren uyt des sels Bywijf tot Sichem; Soo is nochtans sonderlinge opmerckinge waerdich, dat den voornoemden Abimelech niet door wettige beroepinge, maer door list ende geweldt, met een wreede verworpinge van negen-en-tseftich sijner eigen Broederen, tot de voorsz digniteyt is gekomen; daer, in tegendeel van dien, van meest alle de anderen, welckers Ouders geen Richteren zijn geweest, betuyght wórdt, dat de selve tot de voorsz qualiteyt van Gode geroepen ofte verweckt zijn. Behalven dat den voornoemden Abimelech aenstonds alle Wetten met voeten getreden, het Volck in droevige scheuringe gebracht, de Stadt van Sichem overrompelt, verbroocken, ende alle de Inwoonderen van dien ghedoodet heeft; Waeromme dan oock, des sels heerschende lust, ende de continuatie van diergelijcke oppressien, Godt Almachtich verdriete, hy door de wonderbaerlijcke bestieringe van Sijne Goddelijcke Majesteit, schandelijck om 't leven geraeckt, ende door een stuck van enen Meulensteen, met de handt van een Wijf van den Tooren van Thebez afgeworpen, hem de herssen-panne verbroocken, ende den kop verbrijffelt is.

34. Ende souden derhalven de voor-gheroerde geprætendeerde Yveraers voor de

de liberteyt, ende verkeerde Zelateurs van de vryheydt, op den voorz voet, ende by 't licht van de bovenstaende exempelen ende redenen kunnen sien, ende moeten bekennen, dat sy door de voorz haere sustenue niet alleenlijck alle de verstandigen van de Wereldt beschuldigen, maer oock de Exempelen van de Heylige Schrifture condemnieren, ende sulcx wel bewoogen werden omme eenmael afftant te doen van die verkeerde maxime, dat in een vrye Republijcque de digniteyten van de Vaders den Kinderen eenichsints aengebooren souden zijn.

C A P. I I.

Wat saecken, Rijcken, Staten, ende Landen dickmaels, by Tractaten, sonder on-eere voor de selve, tot securiteyt, ende gerustheydt van die geene, daer mede sy tracteren, kunnen toestaen; ende dat het passeren van de voorgeroerde Acte van Seclusie niet impliceert eenige subjectie ofte pusillanimiteyt.

1. **W**Aer mede dan toe tredende tot de voorz tweede prætense reden waeromme ten reguarde van 't interest van den Staet in 't gemeyn, de voorgeroerde Acte van Seclusie niet soude hebben behooren gepasseert te worden, op 't fundament dat de selve soude impliceren eenige subjectie, ende pusillanimiteyt, ende sulcks oock den Staet brengen in kleynachtige by andere Koningen, Republijcquen, Princen, ende Potentaten; Soo kunnen haer Edele Groot Mog. haer niet genoeg verwonderen, dat die geene, die innerlijcke kennisse hebben van 't gepasseerde in de onderhandelinghe van wegen desen Staet met de voorgenoemde Republijcque van Engelandt gedreven, liever, tot oneere van haer eygen Vaderlandt, haere goede Bondtgenooten, tegens haer eygen gewisse, willen culperen van subjectie ende pusillanimiteyt, als dat de selve de waerheydt, tot haer eygen glorie, souden bekennen, om dat de voorz haere Bondtgenooten in de selve glorie voor een goet gedeelte souden moeten participeren :

2. Ende voorwaer, die maer hare oogen hebben geslagen op de [43] schriftelijcke antwoorde by de Heeren Gedeputeerden van desen Staet aen den Heere Generael, ende Commissarissen van de voorschreve Republijcque op den twee en twintichsten November ouden, ofte tweeden December nieuwen stijl, des voorleden jaers gegeven, sullen van de geconserveerde reputatie, ende van 't gemaincteneert respect van desen Staet beter wesen geïnformeert; maer met wat reden sal men een schandelijcke conditie ende subjectie noemen dat d'een of d'ander Staet, tredende met sijn Naebuyr in een esgale Alliancie, ende een Tractaet in allen deelengereciproceert, omme een bloedigen ende Landtverdervenden Oorlogh tusschen Nabuyrige Natien, ende Geloofs-verwanten te doen eyndigen, yets tot gerustheydt van sijn Geallieerde, ende tot maintenue van deselve Alliancie heeft geconsenteert? daer uyt waerlijck geene d'alderminste superioriteyt voor d'andere zijde, ofte oneere voor den selven Staet kan werden geïnferreert.

3. De Rechten leeren, dat 't geene wy ten reguarde van een ander selfs geoordeelt hebben recht, ende billijck te zijn, Wy oock ghedoogen moeten dat, by gelegentheydt, in onsen reguarde werde gepractiseert; Ende omme alhier niet op te halen 't gene onse Voor-ouderen 't allen tijde, ende specialijck in de Vrede-handelinghe tot Keulen, van de Spaignaerden tot hare, ende harer Naekomelingen securiteyt hebben begeert te bedingen, soo willen haer Edele Groot Mog. de voornoemde Provincien alhier alleenlijck indachtich maecken 't geene ten desen applicabel is gepasseert in de onder-

handeling van Vrede, ofte Trefves in den jaere seftchien-hondert twee-en-dertich binnen Maastricht begonnen, ende alhier in 's Graven-Hage naeder vervolgt; konnende de gemelte Provincien niet ignoreren, dat doenmaels niet alleenlijk van wegen desen Staet geeyfcht, maer oock albereyds als een project, ofte concert, geresulteert uyt seekere conferentie met Gecommitteerde van d'andere zijde ghehouden, op 't Papier ghebracht is geweest, omme aen wederzijds Principalen voor-ghedragen te worden; onder anderen het naervolgende.

4. [44.] Eerstelijck dat, *om de gemeene verseeckeringe, ende gerustheydt*, alle de Spaignaerden, zijnde Luyden van Oorloge, souden moeten vertrecken uyt, ende buyten alle, ende een yegelijck der Nederlandtsche Provincien, ende geene wederom binnen de selve mogen worden gebracht.

Ten tweeden, dat alle foodanich Volck van Oorloge, te Voet, ende te Paerde, te Water, ende te Lande, als de Heeren Staten van de Provincien van de andere zijde souden houden, tot defensie van de voorfz ruste, ende gemeene seeckerheydt, soude zijn in der selver Eedt alleenlijk, ende van niemant anders, ende by ofte van wegen de selve worden aengenomen, ende betaeldt, ende alle Officierien daer over gestelt;

Ten derden, dat tot verseeckertheydt tegens alle invallen in de principaelste Zee-steden van Vlaenderen foodanigen ordre van Gouvernement, ende Guarnisoen soude werden aengesteldt, met *gemeen advise* van de respectieve Heeren Staten der Nederlanden dat, *sonder bewilliging van de selve gesamentlijck*, geen ander Krijghs-volck in de voorfz Steden, ofte Havens van dien, soude mogen werden ingebracht.

Ten vierden, dat eenige Steden van het Guarnisoen van den Koningh van Spaignen ontledicht, ende neutrael gemaect, oock eenigen aen de Heeren Staten deser Gcu-nierde Provincien overgelevert souden worden.

5. Aldaer en wierde niet geeyfcht dat eenich Kindt, ofte Menschen noch niet gebooren, ende die mogelijck noyt gebooren souden worden, ende waer van den Koningh van Spaignen, ofte de Heeren Staten van de andere zijde, immers provifionnelijck geen dient konden trecken, souden gelaten worden alleen buyten de hoochste Chargen, ende dan noch buyten foodanige die niet alleen niet noodich, ende in geen Staten ter Wereldt in gebruyck zijn, maer die, oock om voorverhaelde, ende meer andere redenen, van notabel bedencken, ende voor de vytheydt dangereus geacht konnen worden: maer daer wierde geinsifteert, dat soo veel duysenden van Menschen, soo veele groote Heeren van qualiteyt, daer van de Koningh van Spaignen, ende de voorfz Heeren Staten van d'andere zijde, hen mogelijck konden imagineren, groote ende getrouwe diensten te hebbengenooten, niet alleenlijk van de hooge ende laege Charges, daer inne de selve albereyds waren gesteldt, gepriveert, ende ontfet, maer oock het gantsche Nederlandt uytgedreven souden moeten werden.

6. Wat sullen die gene spreekken van subjectie, ende odieuslijck voorgeven, als of den Heere Protector door 't begeeren, ende obtineren van de voorgeroerde Acte van Seclusie, die doch niets ter Wereldt daer naer smaeckende importeert, de macht gegeven wierde, omme binnen desen Staet de wet te stellen, die selfs anderen hebben willen [44] praescriberen in wat Eedt hare Militie soude werden genomen, ende wat ordre daer ontrent soude mogen, ende moeten werden gesteldt, jae die van den selven Eedt hebben willen gefecludeert houden den genen die sy voor haren Souverainen Prince erkenden, 't welck notoirlijck is de hoochste saccke die bedacht kan worden?

den? [44] Die gene die selfs op 't Gouvernement, ende Guarnisoen in de Steden ende Sterckten van anderen, hebben willen helpen ordre stellen, ende daer over soo wel affirmative als negative dispositie hebben? [44] Jae die gene die selfs, tot hare volkomen gerustheydt, eenige van foodanige Steden, met seclusie van de Eygenaers ende Besitters van dien, privativelijck onder haer gebiedt hebben willen trecken?

7. Ende is boven al seer remarquabel, jae verwonderens waerdich, dat de voornoemde drie Provincien, die jegenwoordich soo veel spreecken van subjectie, ende schandelijcke conditien, oock in den jare seftchien-hondert twee en dertich [45] alleenlick die gene waren die met de voorgeroerde poincten van securiteyt haer noch niet genoeg voldaan ende geruft konden houden, maer wel expreffelijck weygerden daer op, sonder meerder verseeckertheydt, in verder onderhandelingte treden.

8. Indien dan de meer-geroerde belofte van seclusie is een schandelijcke, ende exorbitante conditie, soo zijn notoirlijck geen termen uyt te vinden om d'exorbitantie van de boven-gemelte Articulen, aen die van d'andere zijde voorgehouden, te kunnen expresseren;

9. Ende ghelieven derhalven de voornoemde drie Provincien alhier te remarqueren dat de selve, door de voorz hare sustenue, niet alleenlijck den gerheenen Staet beschuldigen van de continuatie van een onwettelijcken oorlogh (want alle oorlogh die, naer aanbiedinge, ende met verwerpinge van redelijcke, ende billijcke conditien van Vrede, werdt gecontinueert, is onwettich) maer voor al dat de hooch-gemelte drie Provincien haer selven particulierlijck accuseren van den voorz Oorlogh noch onwettiger te hebben willen maecken.

10. Edoch gelijk haer Edele Groot Mog. in haer conscientie wel gheruft zijn noopende de rechtvaerdigheydt, ende wettelijckheydt van den selven Oorloch, ende daer nevens vertrouwen dat d'andere, oock specialijck mede de meer-gemelte drie Provincien daer aen insgelijcks niet en twijffelen, soo meynen haer Edele Groot Mog. oock met reden haer te kunnen verseeckert houden dat de selve, ende immers voor al de meer-genoemde drie Provincien, naer aendachtige overweginge van 't gene voorz is, wel sullen kunnen begrijpen, ende oock moeten bekennen in de voorz seclusie, egeene oneere voor den Staet, veel min eenige subjectie te residieren.

11. Ende indien de voornoemde Provincien des niet jegenstaende by het voorz haer gefustincerde souden willen verblijven, soo sullen de selve absolutelijck genootsaeckt zijn, te gelijk staende te houden dat desen Staet, onder pretext van sich in securiteyt te stellen, op de voorz Vrede-handelingte tot Keulen, ende sulcks in de alderbenauwste tijden, getracht heeft den Koningh van Spaignen, van de welcke sy haer selven doenmael noch Subjecten noemden, selfs in de subjectie te brengen, ende dat haer Hoog Mog. 't selve noch naerder in den voorschreven jare seftchien-hondert twee en dertich, in den hoochsten grade souden hebben geintenteert: maer willen haer Edele Groot Mog. veel liever vertrouwen dat de voornoemde Provincien, aen de reden plaets gevende, gaerne sullen bekennen dat yets tot sijn securiteyt ofte gerustheydt te eysschen, ende te bedingen, niet eenige superioriteyt, ofte overmacht impliceert, maer dat 't selve wel dickmaels streckt tot een merckteecken van het contrarie.

12. Ende indien haer Edele Groot Mog. niet meynden met de voorfz allegatien de voornoemde Provincien volkomentlijk te hebben overtuycht, soo fouden de felve hier by noch voegen 't gene nu onlanghs, ende specialijk in den Jaere fefthien-hondert acht en veertich, by ofte van wegen defen Staet van den Koningh van Portugael, in de handeling van accomodement over de differenten in Brazil voorgevallen, tot securiteyt, ende verfeecktheydt geeyscht, ende by ofte van wegen den felven Koningh oock ten deelen albereyds ingewillight is gheweest, 't welck de voor geroerde Poincten met die van de andere zijde als boven geconcerteert, noch verre te boven gaet; maer dewijle den uytval van faecken (Godt betert) niet dan al te wel geleert heeft, dat den hoochft-gemelten Koningh noch niet gebracht was onder de subjectie van defen Staet, soo achten haer Edele Groot Mog. beter geraden de particulariteyten van dien jegenwoordich te pafferen, omme door 't verhael van de felve de wonde, naer verwerpinge van de voorfz ingewillichte conditien, defen Staet door den meer-hoochft-gemelten Koningh, ende des selfs Subjecten geïnfligeert, die noch versch genoegh is, niet meerder te ontfellen, Biddende alleenlijk Godt Almachtich, tot behoorlijke reparatie van dien bequame occafien te willen verleenen.

13. Maer voor. al gelieven de voornoemde Provincien te gedencken, wat in den jaere fefthien-hondert vijftich binnen ons eygen Lichaem is voorgevallen; hebben niet in den felven jaere de Regenten van de Stadt van Amftelredam, om meerder onheylen voor te komen, aen Sijne Hoogheydt den Heere Prince WILLEM onsterffelijker memorie, Vader van den jegenwoordigen Prince van Oraigne, by capitulatie toegeftaen dat de Heeren Andries, ende Cornelis Bickers, hare Borgemeester-Ampten ende Vroedtschap ofte Raedts-plaetse respective fouden quiteren, ende t'eenmael private Luyden werden, oock noyt wederomme in Regieringe mogen werden geadmitteert? Ende hebben niet naderhandt de Steden van Dordrecht, Haerlem, Delff, Hoorn, ende Medenblicq, in 't regard van eenige notable Regenten ofte Ministers in den haren 't felve exempel moeten volgen? al-hoe-wel Godt de Heere de faecken foodanich heeft beftiert dat, weynigh tijds daer naer, alle de felve wederomme in hare voorgaende digniteyten zijn gereftitueert geworden. Dat waren rechte teekenen van afgedwongen subjectie, ende soo veel te onverdraeghlijcker, dat die gene, ter contemplatie van de welcke foodanige conditien motten werden ingewilligt, in de nature, ende in krachte van sijne Commiffie, midfgaders den Eedt daer op gedaen, selfs was een Subject van dat Lichaem welckers Leeden hy in voegen voorfz tot subjectie trachte te brengen; als doen was het voorwaer de rechte tijdt voor de ongeveynfde Zelateurs, ende oprechte Liefhebbers van de vryheydt op 't Tonneel te komen, ende haer, met lijf, ende ziele, jegens foodanige usurpatien te oppoferen, maer wat yver betoonden doch als doen de voornoemde Provincien? Waren fy niet die gene die op den vijfden Junij des voorfz jaers fefthien-hondert vijftigh verleenden die authorifatie in krachte, immers onder prætext van de welcke hooch-gemelte Heere Prince de voorfz actien heeft by der handt genomen? Ende waren fy oock niet die gene die naderhandt, als de felve actien ten deelen waren uytgevoert, by speciale Refolutien ofte Miffiven verklaerden te oordeelen de voor-gheroerde Refolutie van den voorschreve vijfden Junij fefthien-hondert vijftigh daer toe applicabel te zijn? ende de welcke dienvolgende de voorschreve actien expreffelijck advoyeerden, approbeerden, ende laudeerden? jae sijne Hoogheydt daer vooren bedanckten? ende de felve, 't gene ongelooflijk schijnt, verfochten in soo goeden yver te willen continueren?

14. Voorwaer als haer Edele Groot Mog. alle dese saecken confidereren, soo kunnen sy haer niet genoegh verwonderen dat de selve Provincien, die ten voorfz tijde soo yverigh waren omme opentlijck te bedancken den genen die waerlijck de Provincie van Hollandt ende West-Vrielandt, ende niet min haer selve tot subjectie sochte te brengen, jegenwoordich wederomme die gene zijn die over admiffie van subjectie derven beschuldigen die Provincie, die altijdts, ende specialijck mede door de jegenwoordige actie, waer over de beschuldiginghe werdt geintenteert, de vryheydt van de Nederlanden notoirlijck heeft geconferveert.

15. Ende of nu dese Staet door de voorfz gedecreteerde seclusie by andere Koningen, Republijcquen, Princen, ende Potentaten, in kleynachtinge sal komen, is lichtelijck te oordeelen by die geene, die niet t'eenemaal ignorant zijn van de notoiren regel, ende het seeckere axioma van de verstandichste Politijcquen, namentlijck dat Rijcken, Staten ende Landen door beswaerlijcke Oorlogen by hare Naebuyren ongeacht, ende ongesien, ende wederomme door Vrede, ende machtige Alliancien by yder een geeert, ende gerespecteert worden; Ende voorwaer de kleynigheden die desen Staet geduyrende den Oorloch jegens de voorfz Republijcque, in verscheyden occasien heeft geleden, selfs van die geene die jegenwoordich, naer getroffenen Vrede, daer naer niet fouden derven dencken, zijn haer Hoog Mog., ende de respectie Provincien niet dan al te wel bekend, endesullen alhier, om alle hatelijckheydt te vermijden, niet werden opgetelt: sulcks dat het soo verre van daer is, dat door de voorfz seclusie desen Staet by andere Koningen, Republijcquen, Princen, ende Potentaten, in kleynachtinge soude werden gebracht, dat ter contrarie door de voorfz seclusie, als waer door den jegenwoordigen Vrede naest Godes bestieringe notoirlijck is geconfequeert, den selven Staet voor alle verdere kleynachtinge behoedt, ende by de voorfz Koningen, Republijcquen, Princen, ende Potentaten, in sijn voorich aensien ende respect herstelt is:

16. Behalven dat haer Edele Groot Mog. niet kunnen begrijpen, op wat Koningen, Republijcquen, Princen ofte Potentaten de voornoemde Provincien, in 't gene voorfz is, reflectie mogen maecten, dewijle doch notoir is dat meest alle, selfs de machtichste Koningen, Republijcquen, Princen, ende Potentaten van de Wereldt, naer beloop van tijden, ende saecken, in verscheyden occasien, om ruste, vrede ende tranquilliteyt, hebben gedaen, ende op haer genomen saecken die wel gepondereert zijnde van geen geringer importantie, als is 't voorfz geresolveerde, sullen werden bevonden; daer van haer Edele Groot Mog., als wel verseeckert wesende 't selve aen haer Hoog Mog. ende de respectie Provincien, genoegsaem bekend te zijn, particuliere enumeratie te doen, t'eenemaal onnoodich, ende oock om andere respecten ondienstich achten:

17. Midts welcke redenen dan oock haer Edele Groot Mog. t'eenemaal buyten prooofte vinden 't gundt by de meer-hoogh-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt in voorgeroerde der selver Deductie mede werdt geposeert, dat namentlijck de voorfz seclusie aen andere Uythemsche Princen, ende Potentaten eenige offensie, ofte ombragie geven soude, met byvoeginge dat in dien deele, ofte ten dien respecte, oock het seventhende Articul van de meer-gemelte Unie soude wesen ghecontravenieert; Ende willen haer Edele Groot Mog. hier op de hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt, nevens de voorfz twee andere Provincien, wel verfocht hebben dat de selve, in haer eygen doen, met voorsichtigheydt gelieven in achtinge te nemen 't gunt haer

Edele Mog. uyt het voorz seventhiende Articul tot lafte van anderen fchijnen te willen infereren, ende middelerwijle beter opinie behouden van de equiteyt, ende wijsheydt van de Uythemsche Princen, ende Potentaten, als dat fy sonder de alderminfte rechtmatige oorfaeck haer fouden willen aentrecken (laet staen tot hatelijckheydt opnemen tegens desen Staet) 't gundt haer Edele Groot Mog. ontrent het Gouvernement van binnen, sonder eenich nadeel van yemandt van buyten, nae de exigentie van haer eygen faecken, noodich gevonden hebben te resolveren.

18. Indien nochtans in 't gemoet van eenige Oppermacht, foodanige ghepassioneertheydt plaetse soude vinden, soo soude sulks toe te fchrijven zijn, niet haer Edele Groot Mog., die ontrent de directie van haer eygen faecken in desen hebben gedisponeert; maer wel aen de onredelijckheydt van de gene, die fich de felve faecken, sonder oorfaeck, fouden willen aentrecken, ende tegens haer Edele Groot Mog. rechte intentie komen te duyden.

19. In allen gevalle kan een yder van gefondt oordeel lichtelijck afnemen uyt de cours van de faecken van de Wereldt, ende de omftandigheden die de felve met haer fleepen, dat de dienst van Landen, ende Staten in de importantfte gelegentheden niet fouden kunnen werden betracht, indien men de noodichfte ende dienftichfte refolutien soude moeten achterwege laten uyt die flaeuwe confideratie van dat de felve buyten 's Landts miffchien hier of daer, uyt onverftand ofte verkeerde genegentheydt, qualijck soude mogen werden opgenomen. 't Welck in voegen als boven kortelijck aengeroert zijnde, soo meynen haer Edele Groot Mog. klaerlijck te blijcken, dat de voorz objectie op het doen van de felve in geenen deele is applicabel, ende dat de felve objectie miffchien niet buyten propooft soude kunnen werden gertorqueert op de gene die de felve formeren.

C A P. I I I.

Dat de Nederlanden meest in oneenigheydt zijn gebracht door de Hoofden; ende dat abusivelijck werdt gheallegeert, dat door 't passeren van de voorschreve Aëte van Seclufie oorfaecke tot oneenigheydt soude zijnghegeven.

1. **W**Aer mede dan toe-tredende tot de voor-geroerde pretense reden by de voornoemde Provincien mede gheallegeert, tot astructie van dat 't voorz geresolveerde, voor 't interest van den Staet, hadde behooren te werden naergelaten, namentlijck dat daer uyt oneenigheden, scheuringen, ende dissentien stonden te resulteren, soo onder de Regenten van 't Landt tegens den anderen, als onder de gemeene Ingefetenen tegens de Regieringe, verklarende heylichlijck daer toe met geen ander inlicht te zijn ghetreden als tot welvaren van den Staet, welck altijd voor 't hoochste interesse moet werden gehouden;

2. Ende fullen voorts haer Edele Groot Mog. op 't gene de Gemeynnten aengaende als boven is geallegeert, niet anders seggen dan, aen d'eene zijde, dat haer Edele Groot Mog. reden hebben, voornamentlijck by dese jeghenwoordige conjuncture van tijden, ende faecken, omme Godt Almachtich te loven, ende te danken, dat hare goede ende getrouwe Onderdanen, ende Ingefetenen, onaengesien alle bedenckelijcke middelen, die by eenige qualijck-gcaffectioneerden met alle vlijt werden aengewendt omme

omme de selve met verkeerde impressien van hunne natuurlijcke ende souveraine Overigheydt te imbueren, echter van de sincere intentien, ende rechtmatige proceduren van de selve hare Overigheydt niet anders gevoelende dan 't geene dat recht, ende waerheydt is, haer oock vervolgens de dispositien van haer Ed. Groot Mog. vrywillichlijck onderwerpen, ende der selver Resolutien sonder eenige contradictie, ofte murmuratie acquiesceren: Ende aen d'ander zijde, dat haer Edele Groot Mog. beklagen die Provincien, ende de Regenten in de selve, alwaer de Hooge Overigheydt door de sinnelijckheydt van de Gemeynthe soude werden beleyth, den dienst van 't Landt, naer hare beste wetenschap, ende achtervolgende het dictament van hare consciencie te betrachten.

3. Biddende haer Edele Groot Mog. Godt Almachtich van gantscher herten, dat, by soo verre in eenige van de geunieerde Provincien 't voorz inconuenient moge werden bevonden, het Sijne Goddelijcke Majesteyt believe, aen d'eene zijde de vrome Regenten in foodanige Provincien met meerder aucthoriteyt, ende onsfachlijckheydt te bekleeden, oock met meerder couragie ende vigeur tot inbindinge van foodanighe onhebbelijckheden te stercken; ende aen d'andere zijde d'Ingesetenen, ende Gemeynthen van de selve Provincien meerder respect ende gehoorfaemheydt, tot, ende aen hare wettelijcke Overigheden in te storten: op dat alle confusie door 't voorschreve quaet in de voorz Provincien, ende by ghevolge in den gantschen Staet ontsaende, moge werden voorgekomen ende verhoedt.

4. Ende voor soo veel van dissentie, ende oneenigheydt tusschen de Regenten van 't Landt jegens den anderen werdt gesproocken; Soo moeten haer Edele Groot Mog. bekennen uyt de voor-geroerde Geschriften van de voornoemde Provincien, niet sonder hertelijck, ende innerlijck leetwefen te bespeuren, dat het de Regenten van de selve Provincien op 't voorz Poinct met haer Edele Groot Mog. niet wel eens zijn, immers tot noch toe niet wel eens zijn geweest, al-hoe-wel haer Edele Groot Mog. vastelijck vertrouwen, dat de redenen, in desen vervatt, de Regenten van de meergemelte Provincien de rechtmatigheydt ende billijckheydt van de voorz Proceduren van haer Edele Groot Mog. naeder fullen doen begrijpen, ende sulcks oock tot wechneminge van alle discrepantie van gevoelen kunnen dienen:

5. Dan daer benevens soo meynen haer Ed. Groot Mog. evident te zijn, dat de marerie tot de selve discrepantie van gevoelen, ende d'oneenigheden, die daer uyt souden mogen komen t'ontstaen, in geenen deele is ghefurneert by haer Edele Groot Mog., ofte door 't passeren van de voorgeroerde Acte, ofte door eenige circumstantien daer ontrent voor-gevallen; maer wel ter contrarie dat de voorz discrepantie is resulterende uyt de abusive impressie van de Regenten der voorschreve Provincien, ofte van eenigen onder de selve, ende de genegentheydt die by sommigen schijnt te zijn omme oock d'alderprijs-waerdichste Resolutien, ende d'onberispelijcxste actien van haer Edele Groot Mog. te detorqueren, ende, soo veel in haer is, allenthalven verdacht te macken; Van hoedanige discrepantien ende oneenigheden de schult dan oock niet haer Edele Groot Mog., maer wel te rechte de voorz andere Provincien, ofte alsulcke Regenten in de selve, als hier boven zijn gedenoteert, staet te imputeren.

6. Maer alsoo by de voorz Deductie, ten desen applicabel, mede werdt geposeert, dat de Nederlanden in 't generael, ofte bysonder, noyt in ruste ofte vrede soude zijn te conserveren, sonder tot het beleydt van de gemeene saecken te gebruycken Hoofden

van qualiteyt, soo konnen haer Ed. Groot Mog. (alvoorens en passant aenroerende, dat; naer der selver opinie, het woordt *Hoofden*, niet soo eygentlijk op Ministers, als wel op Heeren, ofte Princen van den Landen applicabel is) alhier niet voorby gaen, kortelijck, ende niet te min solidelijck aen te wijfen, dat 't selve praesuppoost van de waerheydt is afdwalende, ende soo mette reden, als met de experientie strijdich sal werden bevonden: Want nademael foodanige Hoofden dickmaels hebben hare particuliere interessen, van d'interessen van den Staet discreperende, jae somwijlen oock 't gemeene beste contrarierende, ende dat de selve Hoofden altijdts hebben grooten aenhang, ende groot gewicht in de Regieringe, soo is 't niet imaginabel, jae zelfs onmogelijck (ten ware men haer de menschelijckheydt konde uyttrecken) dat de voorz Hoofden niet t'eenigen tijde foodanich haer particulier interesse souden soecken te bereycken, ende door 't support dat de selve in de Regieringe vinden trachten uyt te wercken; Waer tegens dan alle vroomen Regenten, die 't gemeene beste boven al beoogen, ende den welstandt van 't Volck voor de opperste Wet houden, meer defererende aen de gerustheydt van hare consciencie, als aen 't ontsach van foodanige Hoofden, haer genootsaeckt vinden, naer hun uytterste vermogen, met vigueur te opposeren; Ende siet daer de Republijcque terstont in tweedracht; In welke tweedracht aen d'eene zijde het Hooft niet wilende, oock naer de Politijcque regulen van de Wereldt niet konnende buygen, oordeelende sijn respect, ende aucthoriteyt daer inne te wesen geengageert; ende aen de andere zijde oock de vroomen Regenten op de gerustheydt van hare consciencie, als een metale Muyr, steunende, medevan hare contrarie sustenue niet wesende af te brengen; Siet daer dan de Republijcque in dangereuse scheuringen; Ende by soo verre in foodanige gelegentheydt 't voorschreve Hooft is van een violent humeur, ofte capabel om door violente Raedtslyuden sich te laten verrucken, siet daer dan de Republijcque in de uytterste extremiteyten.

7. Waer benevens d'experientie in desen met de reden soo wel over een komt, dat oock de selve experientie alleen ons van die waerheydt soude konnen overtuygen. De oude Historien, ende Chronijcquen doen ons noch huynen 's daeghs met verschrickinge sien in wat voegen onse Voor-ouderen onder Hertogen, Graven, Bisschoppen, ende Heeren, niet alleen in continuele dissentien, ende oneenigheden hebben geleest; maer oock, soo tegens den anderen, als tegens hare respectieve Heeren, met hunnen aenhangh in geduyrige wapenen, met onchrittelijcke bloedstortingen, hebben gestaen;

8. Wat onse Voor-ouderen van de Hoofden soo by die van den Huysse van Bourgongne, als voornamentlijk by Keyser KAREL, ende boven al by den Koningh van Spaignen in dese Landen gesonden, hebben uytgestaen, ende in wat oneenigheden, dissentien, scheuringen, Burgerlijcke beroerten, ende Inlandtsche Oorlogen, dese Landen door de comportementen van de voorz Hoofden zijn geraeckt, is niet dan al te wel bekend, ende staet den jammer, ellende, ende miserien van dien tijdt ons noch huynen 's daegs voor oogen;

9. Maer omme vervolgens te dalen op die tijden, die in desen eygentlijk zijn applicabel; hoe is 't afgeloopen met onse Voor-ouderen naer de Pacificatie van Genr, ende dat nu geheel Nederlandt in publijcque Wapenen, tegens de Spaignaerden ende hare Adherenten, was getreden, oock scheen daer inne met volkomen eendrachtigheydt te sullen, jae tot conservatie van haer eygen leven, te moeten continueren? van waer zijn als doen de eerste dissentien voortgekomen? Was 't niet dat eenige Edelen, ende ge-
qua-

qualificeerden in de meeste Provincien jaloufie, ende ombragie opnamen teghens het Hoofd den Heere Prince van Oraigne WILLEM onsterffelijcker memorie? Was 't niet uyt de selve oorfaecke dat den Eertz-Hertogge MATHIAS by de Generale Staten wierde ingehaeldt, ende tot Gouverneur Generael over de Nederlanden gestelt? met welcken Eertz-Hertogge door de voorfz Edelen, ende gequalificeerden daer bevoorens albereyds secretelijck, ende buyten kennisse van Zijne Princelijcke Excellencie, was gehandelt, omme d'auctoriteyt van de selve Zijne Excellencie te balanceren ofte te breecken; Ende voorwaer hadde in de voorfz divisie aen d'eene zijde het facht, ende buyghsaem humeur vanden voorfz Eertz-Hertoch, ende aen d'andere zijde de voorfichtige ende patientige conduicte van Zijne Princelijcke Excellencie, als niet ten besten gevoeght; soude als doen daer op niet den totalen ondergangh van de voorfz Nederlanden, die albereyds voor de deure stondt, evidentelijck gevolght hebben?

10. Als men nu korts daer naer den Hertoghe van Anjou, Alançon, &c. een Illuster Hoofd, ende groot Krijghs-Overfte, binnen dese Landen veel auctoriteyts hadde gedefereert, wat is terstondt daer op ghevolght? Dien grooten Hertoch, daer van die gene, die in den name van de Generale Staten, ofte van de meeste Provincien met hem getraecteert hadden, dat getuygenisse gaven dat het was een verstandich Heere, ende fachtmoedich Prince, begaeft met alle soo Politijcque als Militaire wetenschappen, ende Princelijcke deuchden, met byvoeginge dat het scheen dat Godt de Heere de Nederlanden seecker wilde behouden, haer gevende 't geluck van alfulcken Prince tot Over-hoofd te mogen hebben; heeft niet dien selven Prince vanden beginne aen meer auctoriteyt soecken aen sich te trekken als de Generale Staten hem hadden gedefereert? ende daer inne vindende d'oppositie van alle eerlijcke Regenten die, volgens haren plicht, 's Landts vryheydt, ende de Privilegien wilden voorstaen, is den gantschen Staet daer door niet in combustie geraeckt? jae heeft dien selven Hertoch sich niet soo verre te buyten gegaen dat hy, vermidts de voorfz oppositie van de vroomen Regenten, niet konnende komen tot executie van de voorfz zijne quade intentie, den feytelijcken overval van de Stadt van Antwerpen, ende andere Plaetsen (welcken overval vermidts de wreetheydt daer inne bedreven, naderhandt de Fransche furie is genoemt) by der handt genomen heeft? Ende heeft oock het Landt, noch naer date van de voorfz furie, tot het overlijden van den hooghemelten Hertoch toe, met deselfde divisie swanger gegaen.

11. Als naderhandt den Grave van Lycester, een Personnagie by de Politijcquen in hooge waerde, ende by de Ecclesiastijcquen, als een Voorstander ende Voedster-Heer van de Kercke Christi, noch in meerder æstime gehouden sijnde, het Gouvernement Generael van dese Nederlanden by onse Voorouderen was gedefereert; heeft de selve niet wederomme naer hooger autoriteyt getracht? ende heeft hy oock niet soo by verscheyden Regenten, als voornamentlijck by de meeste Ecclesiastijcquen, ende daer door mede ghenoeghsaem by de gantsche Gemeynte zijn support ghevonden? Is niet het Landt daer door in de uytterste confusie ende verwerringe gheraeckt? Zijn niet daer door Provincien tegens Provincien, Steden tegens Steden, Onderdanen tegens d'Overigheydt in oneenigheydt, dissentionen, scheuringen, jae in beginfelen van Wapenen geraeckt!

12. Van de volgende Hoofden hebben wy d'exempelen, Godt betert, met onse eygen oogen gesien, ende zijn de selve oock hier vooren eenichsints aengeroot.

13. Maer in 't tegendeel van dien sal men bevinden, dat dese Nederlanden in de meeste ruste, onderlinge liefde, ende eendrachtigheydt geleest hebben, soo wanneer de selve door 't gewichte van eminente Hoofden niet gedruckt zijn geworden, ende ten tijde dat de getelde Hoofden ofte van geringh credit zijn geweest, ende 't gewicht van de wettige Regieringe niet hebben konnen contre-balanceren, ofte soo wanneer de selve met Militaire exploiēten, ende de voorsieninge op de bescherminge van de Frontieren soo vele occupatien hebben gehad, dat hun daer door benomen is geweest d'occasie omme haer in saecken privativelijck specterende tot het beleydt van de Staten, ofte Generael, ofte Particulier, onwettelijck te ingereren.

14. Soo dat haer Edele Groot Mog. meynen, een vast besluyt te konnen maecken dat binnen dese Landen by naer noyt eenige geschillen, ende dissētien, immers niet van merckelijcke importantie zijn voorgevallen, of de selve zijn om de Hoofden, ende door de Hoofden gheresen, ende veroorsaecht geweest; Ende meynen haer Edele Groot Mog. dat voor al van singuliere remarque is, ende by yeder een wel gheapprehendeert behoort te worden, dat oock selfs de jegenwoordige discrepantien tusschen de Provincien, ende de voorgeroerde oppositien jegens haer Edele Groot Mog. uyt gene andere oorsaecke, als om een soodanich Hooft, jae om een geimagineert Hooft, werden gevoedt, ende gedaen.

15. Hebben niet de jegenwoordige Seven-Verēenichde Provincien, een ende het selve interest in hare eygen conservatie? een ende de selve vreesse voor alle Uythemsche Machten? zijn sy niet door onderlinge Alliancien, ende Huwelijcken, too van Regenten, als van Ingefetenen, door gemeenschappen, Compaignien, Confreryen, soo van Commerce, als van andere Interessen, conservatien, reciproque possessien van Goederen, gewoonten, ende andersints soodanich aen den anderen gehecht, jae door malkanderen geknoopt, ende gevlochten, dat het by naer onmogelijck is deselve, buyten excessive violentie, die sonder eminente Hoofden niet en valt, van den anderen te scheuren? hebben sy niet eene continuele by-een-komste, ofte versamelingē van Gesanten, ofte Gemachtichden, die wy noemen de Vergaderinge van de Staten Generael, door de welke alle ghewichtige saecken van Oorloge te Water, ende te Lande, met onderlinge harmonie beleydt, Confoederatien, ende Verbonden met andere Koningen, Republijcquen, Princen, ende Potentaten gemaect werden? Hebben sy niet gemeene Collegien van Subalterne directien, soo over de saecken van der Zee, als van de gemeene Conquesten, ende andersints? Ende werden boven al hare herten ende zielen niet vereenight, ende t'zamen-gebonden door den Geestelijcken, ende Goddelijcken bandt van eene ende de selve Religie?

16. Dese zijn, naer 't oordeel van haer Edele Groot Mog., de rechte banden, die de seven Pijlen t'zamen knoopen, ende in de klauwe van een ende de selve Leeuw moeten vast houden; Dese forme wel, ende heylighlijck geconserveert werdende, ende een yder, naer sijn plicht, ende vermogen, het sijne toebrengeende omme die meer ende meer te bevestigen; Soo sullen Wy ontwijffelijck, onder Godes zegen, bevinden dat de Unie vry valster, ende seeckerder rust op de fundamenten van onsterffelijcke Vergaderingen, ende Collegien, als op de uytterlijcke splendeur, ende auctoriteyt van sterffelijcke Menschen, ende dat de liberteyt ende vryheydt vry veyliger vertrouwt werde in de bewaringe van vele goede Regenten, den welcken originelijck, ende volgende de Privilegien van den Lande, daer over d'opsicht bevolen is, als in de handen van een persoon,

foon, die daer toe als van buyten werdt ingeroepen, jae tegens de welcke de voorfz Regenten, tot conservatie van de felve vryheydt, altijdts hebben, ende noch fouden moeten waecten: Al wat van dese gronden afwijckt, ende 's Landts welvaren op andere fondamenten foeckt te vestigen, kan niet anders als schadelijck, ende dangereus zijn, ende moet, by continuatie, het welvaren, devryheydt, ende de Privilegien van de Vereenichde Nederlanden ter neder werpen.

C A P. I V.

Dat sonder het verleenen van de voor-geroerde Aëte van Seclufie den Oorlogh mette Republijcque van Engelandt soude hebben moeten continueren.

1. **E**Nde nademael haer Edele Groot Mog. onder anderen mede, tot astructie van de jonghst-verhandelde Poincten, hebben ghepræsupponeert dat door 't verleenen van de voor-gheroerde Aëte van Seclufie aen meer-hooch-gemelte Heere Protector de Vrede met de Republijcque van Engelandt ten effeete zy gebracht, al-hoe-wel de felve vertrouwen, dat alleen door het hier boven gepræmitteerde omftandich, ende waerachtich verhael van 't geene voor, in, ende ontrent het pafferen, ende extraderen van de meergemelte Aëte aen de Heer Protector is geschiet, alle die gene, die haer verftant met geen paffie laten benevelen, klaarlijck fullen hebben gefien, ende aengemerckt, dat haer Edele Groot Mog. met waerheydt hebben te verftaen gegeven tot het inwilligen ende arrefteren van de voorfz Aëte niet anderste zijn gekomen, als in confideratie van dat deselve, midts de finale instantie van de Heer Protector, onvermijdelijck was vereyft om de voorfz Vrede als boven tot effeet te doen komen, ende dat haer Edele Groot Mog. dierhalven oock wel mochten onnoodich achten, hier op haer verder te extenderen, dewijle nochtans de Heeren Staten van Zeelandt, ende die van de meergemelte twee andere Provincien in hare Gefchriften, door manquement van pertinente informatie (welcke 't haer niet gelieft heeft af te wachten, alvooren haer oordeel te præcipiteren) ofte om redenen die haer Edele Groot Mog. niet wel konnen penetreren, eenige uytterlijke omftandigheden in dese faecke misduyden, ende capteren, omme, was 't mogelijk, aen anderen impressie te geven, als of van wegen haer Edele Groot Mog. de neceffaire relatie van de voorfz Aëte tot de Vrede niet oprechtelijck wierde voorgewent; maer dat in effeete haer Edele Groot Mog. gherechtelijck mochten verdacht werden, een Resolutie uyt andere motiven voortgekomen, met het pretext van de voorfz Vrede alleenich te hebben bekleedt.

2. Soo vinden haer Edele Groot Mog. feer groote oorfaecke, om haer ferieufelijck te beklagen, dat fy allefints in desen by hare Bondtgenooten bejegend werden met foodanigen onminne, ende onbehoorlijck mistrouwen, dat de felve alderhande schijn van redenen, hoe ongefondeert, ende hoe imaginair die mogen zijn, genoegh achten om haer Edele Groot Mog. fincerste actien, tegens der felder intentie, verkeerdelijck op te nemen, ende met alle hatelijcke ende ongegronde fufpicien te aggraveren, willende niet te min verhoopen, dat de felve, ende andere hare Bondtgenooten door het voorfeyde omftandich ende waerachtich bericht, by desen folemnelijck voortgebracht by het Corps van hare Staets gewijfe Vergaderinghe, ontrent een faecke aen yeder van de Ledden van dien bekennt, cyndelijck haer dier mate fullen vinden geefclairceert, ende overtuycht, dat geenderhande verdichtfelen, fufpicien ende misduydingen voortaan by haer plaetse fullen vinden.

3. Ende dies in specie dat de hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt, ende van de voornoemde twee andere Provincien nae behooren aennemende de sincere verklaringe hiet boven gedaen, ende by defen nochmaels werdende gereïtereert, van dat haer Edele Groot Mog. voor de receptie van de voorfz Missive van date den vijftienden Aprilis lefleden, nochte aen de Heeren Ambassadeurs ghesamentlijk, nochte aen de Heeren van Beverningk, ende Nieupoort, ofte aen yemandt van de selve affonderlijk, ontrent het bewuste temperament, ofte eenige andere saecken de Heere Prince van Oraise toucherende, of oock op eenich ander subjeet ter Wereldt, geenige particuliere last, ofte ordre directelick ofte indirectelick hebben gegeven, haer voortaan fullen ontgeven, ende behoorlijk afleggen alle sinistre impressien, die sy contrarie dese absolute waarheydt, souden mogen hebben gevatt.

4. Gelijk de selve Provincien oock dierhalve fullen gelieven te erkennen, dat niet sonder onlijdelijcke verongelijkinge van haer Edele Groot Mog., in de voorschreven Deductie van de Heeren Staten van Zeelandt, werdt geseyt, *dat de scheuringen ende dissention tusschen Regenten* (die de hooch-ghemelte Heeren Staten willen argueren, dat uyt het voorschreven geresolveerde van haer Ed. Groot Mog. fullen ontstaen) des te meer zijn te apprehenderen, alsoo de selve Regenten *fullen gedenken, hoe dat men, met het project, ende onder het pretext van 't bewuste temperament, de andere Leden van de Unie soo onminnelijck ende bedecktelijck heeft geabuseert ghehad, in effekte, als of 't selve toegestaen zijnde, oock daer mede de seclusie van den hoogh-gemelten Heere Prince, ende des selfs Descendenten, by den Heere Protector begeert, ende nochtans hier te Lande gehouden voor impracticabel, 'eenemaal soude wesen gedeclineert; te meer, alsoo voorgegeven werdt dat, om dese Staet daer mede te gemoet te komen, ende de Vrede soo veel mogelijk was te faciliteren, 't voorfz temperament van wegen de Engelsche Regieringe selfs eerst was geprojecteert, ende gebracht op het Tapyt, waer van het contrarie sich nu openbaert; voeghende vorders daer by, Dat het selve niet anders kan als allerhande sinistre impressien, ende alteration causeren in de gemoederen van vele van de Regenten, een mishagen nemende in dese cours van affaires; ende generalijck van de Gemeente, aen welckers goede genegentheydt veel is gelegen;*

5. Het welcke aldus ghesteldt in de voorfz Deductie van de voorfz Heeren Staten van Zeelandt haer Edele Groot Mog. van woorde tot woorde hier overbrengen, niet om haer Edele Mog., van point tot point, te bejegenen met rechtvaardige expostulation, die tegens de selve soude kunnen werden gedaen, niet alleen over 't gebreck van onminnelijckheydt, 't welck sy haer Edele Groot Mog. willen aenvrijven, maer over 't poferen van verscheyden seer hatelijcke imputatien daer mede men in een saecke van seer groote importantie, sonder eenigh fundament van waarheydt, onbedachtelijck haer Edele Groot Mog. tracht te graveren.

6. Alleen fullen haer Edele Groot Mog. de gene, die hare sincere intentien, ende actien in diergelijcke maniere met alderhande odieusheydt t'onrecht trachten te bewaren, vrundelijck verfoecken, dat de selve met voorsichtigheydt gelieven te letten, dat niet door het doen van haer Edele Groot Mog., maer wel door dusdanige vervoeringe van gemoet, ende gefochte onbehoorlijcke beschuldigingen tegens goede Bondgenooten de voorfz scheuringen tusschen de Regenten, ende de onruste onder de Gemeenten souden kunnen werden veroorsaect.

7. Ende dan noch dat sy, aengemerckt hebbende uyt het voorfz bericht dat haer
Edele

Edele Groot Mog. selve niets ter wereldt hebben gedaen , noch geweten van het gene, waer inne men wil, dat sy bedeckt, ende onminnelijck beleydt hebben gebruyckt, de waerheydt gelieven plaetse te geven, ende in het toekomende soo goet vertrouwen te hebben van haer beste Bondtgenooten, dat sy het oir, ende harte soo gereet niet open stellen aen foodanige abufive suggestien, ende ongegronde suspitien, waer uyt sy met onbehoorlijck voor-oordeel werden ingenomen.

8. Te meer, alsoo uyt het boven-geseyde verhael mede klaerlijck blijkt, dat haer Edele Groot Mog. met alle mogelijcke vlijt, ernst, ende circumspectie, hebben getracht te weegh te brengen, dat de Vrede sonder 't inwilligen van de voorz Acte zijn voortganck hadde mogen gewinnen, als mede dat de selve Acte by haer Edele Groot Mog. niet is gearresteert, voor ende al eer sy door het schrijven van de Heeren van Beverningk, ende Nieuport hadden vernomen, dat sonder dien het groote werck van de Vrede te rugge ghegaen, ende sonder effect gebleven souden hebben.

9. Ende gelieven dierhalve de meer-hooh-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt, ende die van de voorseyde andere Provincie 't gene daer ontrent hierboven omstandelijck is gededuceed, nae behooren beseffende, in desen te erkennen, dat de redenen, ende motiven, die haer Edele Groot Mog. in relatie tot de Vrede hebben gehad, wel soo prægnant zijn, dat sy niet souden konnen vrygesproocken worden van den dienst van 't Landt, ende 't welvaren van dien niet behoorlijck betracht te hebben, indien sy uyt andere consideratien de Vrede verwaerloost, ende de continuatie van soo bloedigen ende schrickelijcken Oorloch door hare difficijheydt veroorsaect hadden.

10. Vorders sullen hooh-gedachte Heeren Staten van Zeelandt, ende die van de voornoemde twee andere Provincien mede hebben ghelet in wat manieren het sich heeft toegedragen, dat het depescheren van de meer-geseyde Acte is geschiet nae de dach van de extraditie van de Ratificatien, maer echter voor dat eenich advis dien aengaende was overgekomen, ende dat daeromme nochtans niet geargumentteert kan worden als by de sustenues van de meer-hooh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt werdt ghedaen; namentlijck dat ofte de extraditie van de voorz Acte niet is geweest nootsaeckelijck, om 't effect van de Vrede te hebben, ofte dat de resolutie is gevolgt op eenich verbandt, ende concert, gheintercedeert tusschen den Heere Protector, ende haer Edele Groot Mog., want tot wederlegginge van het laetste lith der voorz argumentatie ('t welck de hooh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt nochtans het apparentste seggen) sullen haer Ed. Mog. wel aengemerckt hebben, dat niet alleen haer Edele Groot Mog. voor af in geen verbandt ofte concert over den inhoudt van de voorz Acte met den Heere Protector van Engelandt zijn geweest, maer, gelijk voorseydt is, tot naer het teyckenen van de Vrede geen kennisse hebben gehad van dat daer op foodanige instantie als boven by Sijn Hoogheydt wierde gedaen:

11. Ende des niet te min sullen haer Edele Mog. mede gehouden zijn toe te stemmen, dat de nootsaeckelijckheydt om de selve Acte te extraderen, indien men 't effect van de Vrede wilde erlangen, præcise daer is geweest, in consideratie dat de Heer Protector sich niet heeft laten disponeren, om in de teyckeninge, noch oock naderhandt, op de ernstige instantie, ende debvoiren van de Heeren Ambassadeurs, in de Ratificatie ende publicatie van 't Traetaet te bewilligen, anders dan met expresse protestatie ende reservatie van dat hem soude moeten contentement werden gegeven op 't geene

hy in defen van haer Edele Groot Mog. defidereerde, ofte dat anders het geheele werck van de Vrede foudede voor ongedaen gehouden werden, 't welck dan oock dies wederom verbroomden fouden zijn geweest, ten ware het felve door middel van de voorfeyde extraditie was voorgekomen.

12. De gemeene Bondtgenooten fullen oock wel hebben geconfidereert dat, om meer-hoogh-gemelten Heere Protector te diverteren van de instantie by hem gedaen opte voorfz Acte, ende d'extraditie van dien, geen ferieuſe ende te meermalen gereitereerde aenſchrijvingen, ende ordres van haer Ed. Groot Mog. aen de Heeren van Beverningk ende Nicupoort, noch vlijtige ende ernſtige debvoiren by de felve in conformité van dien aenghewendt, eenichſints hebben ontbroocken; Dat oock by haer Ed. Groot Mog. om de felve debvoiren krachtich te doen wercken, ende waer 't mogelijk, vruchtbaerlijck te doen uytvallen, ſoo veel in haer was, ſoodanich ſecreet ende ſorghvuldich beleydt, ende toeverſicht is gebruyckt, als ten voorfz eynde meeft was gerequireert;

13. Maer of niet met ſeer groote apparentie van waerheydt is te vermoeden, dat de hevige conteſtation, waer mede haer Edele Groot Mog. by eenige Heeren Gedeputeerden uyt andere Provincien ter Generaliteyt zijn bejegend, midtſgaders de geruchten ende diſcourſſen daer op alomme verſpreyt, als mede den immaturen yver van eenige Provincien om den Heere Prince van Oraigne, in de eerſte jaren van ſijn kindtſheydt, tot een Opper-hoofte over de Militie te Lande, ende te Water te ſtellen, ende voornamentlijck noch de vervremdinge in Engelandt ontſtaen over het vertreck van de Heeren Ambaſſadeurs van defen Staet van daer, in Februario laeftleden geſchiet, ſonder finalijck te fluyten, niet notable, ende miſſchien de voornaemſte oorſaecten zijn geweest om welke haer Ed. Groot Mog. wel-gemeende ordres, ende de debvoiren van de gemelte Heeren van Beverningk, ende Nicupoort fruſtratoir zijn gebleven, ſulcks willen haer Edele Groot Mog. laten tot het bedencken van de gene die de natuyre, ende de omſtandigheden van tijden, ſaecten, ende Menſchen in defen kennen, ende de felve verſtandelijck fullen hebben geconfidereert:

14. De welke inſgelijcks mogen oordeelen, of den voorfz immaturen yver tot het ontijdich advancement van den Heere Prince van Oraigne, ende de publijcque propoſition daer toe, ſelfs geduyrende d'onderhandelinghe over de voorfz Vrede, ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. gedaen, nevens de voorfz abalienatie geauſeert door 't geſeyde vertreck van de Heeren Ambaſſadeurs uyt Engelandt, niet wel ten grooten deele foudede mogen hebben veroorſaect, dat de voorfz conditie, aengaende het Huys van Oraigne eerſt van de zijde van Engelandt voortgebracht, ende naderhandt in 't laeftte van de felve handelinghe door hooch-ghemelten Heere Protector wederom levendich gemaeckt, midtſgaders peremptoirlijck als boven geurgeert is geworden; ende foudede midts dien niet onbevoeghlijck daer uyt mogen werden geconcludeert, dat alle de præjudicien, die men hier ontrent voorwerpt, dienvolgende niet aen haer Edele Groot Mog., nochte oock aen den genen die uyt haer lichaem in de voorgeroerde legatie van Engelandt zijn geemployeert (als de welke, gelijk haer Hoog Mog. ende de reſpective Provincien ten vollen is bekend, met alle mogelijcke instantien, ende yverige debvoiren hebben getracht, het voorgeroerde ontijdich vertreck uyt Engelandt te prævenieren, ende 't geconcipeerde Tractaet alvorens te teeckenen, ſonder nochtans den Heere der ſelver mede-Gedeputeerde daer toe met eenige middelen ter wereldt te hebben

ben kunnen bewegen) maer liever aen alle andere oorfaecken, ende voornamentlijk aen de voornoemde drie Provincien, die haer in desen tegens haer Edele Groot Mog. meest formaliferen, zijn toe te fchrijven, ende te imputeren.

C A P. V.

Dat door de voorfz Acte van Seclufie niemandt van eenige prerogativen wordt ontfet; ende dat in eene vrye Regieringe, daer de Charges op de waerdighften moeten werden geconfereert, niemandt eenighsints door gheboorte recht krijght tot eenige digniteyten.

1. **W**Aer mede dan komende tot de voor-geroerde prætenfe redenen, reflectie maeckende op den Perfoon van den Heere Prince, ende den Huylfe van Oraigne; Ende eerftelijck belangende d'allegatie van dat den gemelten Heere Prince door de voor-geroerde feclufie buyten eenige zijne meriten fouden werden ontfet van de prerogativen, hem eenichsints aengebooren; Soo willen haer Edele Groot Mog. alhier boven, ende behalven het gene defen-aengaende hier vooren, onder anderen Hoofde, albereyds is aengeroot, de voornoemde Provincien noch alleenlijk verfocht ende gebeden hebben, dat de felve te rechte gelieven te apprehenderen de principaelste effecten, ende voornaemfte vruchten van een rechte vryheydt, ende onbevelechte liberteyt; daer inne beftaende, naer 't oordeel van haer Edele Groot Mog. conform 't eenparigh gevoelen van alle Politijcque Schrijvers, dat de hoogfte digniteyten voor de deucht open ftaen, ende dat noyt aen rijckdommen, geflachten, qualiteyten van Voor-ouderen, ofte andere bywerpfelen van de fortune foo veel werde gedeferereert, als aen de vromigheydt, capaciteyt, ende meriten van de Perfoonen felvs.

2. Soo hebben alle welgestelde Republijcquen, immers foo lange fy eenighsints eenincorrupte Regieringe hebben behouden, ende specialijck mede haer Edele Groot Mog., altijdts den Edeldom van Hooge Huylfen ende Illufre Geflachten in goede confideration genomen; maer de felve noyt in de Waegh-fchale geleydt met den Edeldom van de Perfonnagien felvs, die tot de beftieringe van de Republijcque fouden werden geroepen.

3. Ende daeromme werdt by de verftandigen wel te rechte gefeydt, dat Kinderen; ende Nakomelingen van Doorluchtige Vorften, ende Helden, niet zijn die gheene, die uyt hare lendenen werden ghebooren, ende naer de Burgerlijcke Wetten Erfgenamen zijn van hare tijdelijcke Goederen, maer die gene die waerlijck zijn Affetfelen van hare zielen, ende die, hare voetftappen naervolgende, metter daedt betoonen dat fy waerlijck de eeuwige fchatten van de felve Vorften, ende Helden, namentlijk hare deuchden hebben gehærideert;

4. Alle welcke onwaerdeerlijcke effecten van de ongekreuckte liberteyt, alfoo de voorfz allegatie, uytte geboorte eenichsints recht metierende, t'eenmael verduyftert, jae geheelijck wechneemt, foo vertrouwen haer Edele Groot Mog. dat de voornoemde Provincien daer op, nevens de boven-verhaelde redenen, behoerlijcke reflectie maeckende, oock hun gemoedt van de fervile banden van foodanige allegatie, ofte imprefsie, wel fullen willen libereren.

C A P. V I.

Wat danckbaerheydt het Huys van Oraignen aen den Staet, ende den Staet aen 't Huys van Oraignen schuldigh is; Item wat danckbaerheydt alle de Provincien aen Hollandt ende Zeelandt, ende specialijk aen die van Hollandt schuldich zijn: ende dat door 't passeren van de voor-geroerde Acte, geen ondanckbaerheydt tegens 't voorsz Huys is gepleeght.

1. **E**Nde hier mede eyntlijk toe tredende tot het sensibel verwijt, ende de gevoelijke reproche van ondanckbaerheydt, ende mes-cognoissance tegens 't gemelte Huys van Oraigne, by de voor-geroerde Geschriften haer Edele Groot Mog. mede aengevreven; Soo konnen haer Edele Groot Mog. daer op met een goedt gemoet verklaren, de faulte van ondanckbaerheydt in alle occasien soodanigh te hebben geschuwt, dat de selve meynen met recht, ende naer waarheydt, te konnen sustineren in 't bewijsen van recognoissance, t'allen tijde, niet alleenlijk benevens d'andere Provincien, met een efgale tredt, te hebben gemarcheert, maer oock, sonder jaectantie gesproocken, by veele gelegentheden daer inne verre boven d'andere Provincien te hebben uytgesteeken; 't Welck omme ordentelijk te betoonen, ende voor af te bevestigen, dat by haer Edele Groot Mog. door 't passeren van de voorsz Acte geene de minste ondanckbaerheydt is bewesen, soo gelieven de voornoemde Provincien, eerst ende voor al wel te pondereren haer eygen argumentatie, ende daer inne te bespeuren een fundament tot haer eygen overtuyginge.

2. Het argument is (gelijk in de voor-geroerde Deductie ende Geschriften is te sien) *De Voorouderen van den jegenwoordigen Prince van Oraigne hebben in qualiteyt als Capiteyns Generaels van de gemeene Unie, midtsgaders als Stadthouders, Gouverneurs, ende Capiteyns Generaels van verscheyden particuliere Provintien soo meenighvuldige, ende soo notable diensten aen den Staet in 't generael, ende aen de selve Provincien in 't particulier, met groote sorge, moeyte ende bekommeringe bewesen, als yder een is bekent; soo behoort dan den jegenwoordigen Heere Prince van Oraigne, in erkentnisse van alle de selve diensten, ende tot recompense van alle de voorschreven moeyten, sorgen ende bekommeringen sijner Voorouderen wederomme tot de voorschreven digniteyten ofte charges van Capiteyn Generael van de Unie, midtsgaders van Stadthouder, Gouverneur ende Capiteyn Generael van de voorschreven particuliere Provintien te werden gepromoveert;*

3. Indien nu den yver van de voornoemde Provincien, omme haer Edele Groot Mog. te culperen van ondanckbaerheydt, haer tot noch toe mochte hebben beleth de contradictie, in de voorsz argumentatie residerende, te bemercken, soo versoecken haer Edele Groot Mog. dat de selve eenmael hare gedachten gelieven te arresteren, ende t'overwegen of die selve last, ende charge over welckers support, ende uytvoeringe niet alleenlijk bejaerde Vorsten, op wiens schouderen die is geleydt geweest, maer oock hare Naekomelingen recompense, ofte belooninge meriteren, tot voldoeninge van de selve gemeriteerde recompense, wederomme billijk op de teere schouderen van een soo jongen spruyte afkomstigh van de voorsz Vorsten kan werden geschoven; wie hoorden oyt van soodanige manieren van recompensen? wie sach oyt sorge met surcharge van nieuwe sorge, moeyte met accablement van nieuwe moeyte, bekommeringe met opladinge van nieuwe bekommernisse beloonen? Ende voorwaer al 't gene selfs belooninge waerdigh is, kan niemandt tot voldoeninge van belooninge werden toegereeckent.

4. Ofte

4. Ofte by soo verre de voornoemde Provincien de voorfz faecke met een ander ooge gelieven in te sien, gelijk haer Edele Groot Mog. oock meynen te moeten gefchieden; soo is 't wederom evident dat by soo verre het confereren van de illustre digniteyten van Capiteyn Generael, Stadhouder, &c. voor betalinge van gemeriteerde recompensen gehouden, ende het bedienen van de selve voor genot van belooninge opgenomen moet werden, als dan immers in geen en deele kan werden gefustineert, dat met de selve digniteyten lange jaren bekleedt geweest te zijn, eenige belooninge ofte recompense soude meriteren: maer wel, ter contrarie, dat die gene, die met foodanige digniteyten is vereert geweest, ende oock selfs sijne posteriteyt groote danckbaerheydt schuldigh is aen foodanigen als hem mette selve digniteyten souden mogen hebben vereert: Sijnde notoir dat al 't gene voor belooninge kan werden geimputeert, nootsaekelijck een weldaet moet zijn; Ende wie hoorden oyt foodanigen sustenue, dat over een bewefene weldaet een tweede weldaet, selfs noch voor de nakomelingen, tot recompense soude moeten werden gegeven? Jae, noch verder, dat die gene die, om pragnante redenen, niet soude mogen goetvinden alfulcke tweede weldaet te bewijfen, daer over van ongehoorde ondanckbaerheydt soude werden beschuldight?

5. Haer Edele Groot Mog. verklaren tot het verhael van 't bovenstaende, ende 't naervolgende ongaerne te komen, vreesende dat sulcks, by misduydinge, als eenigh verwijt soude mogen werden opgenomen, ende vinden echter, tot afweeringe van eenen soo sensible reproche, haer geperft de voornoemde Provincien hier nevens voor oogen te stellen de goede avantagien, ende presente belooningen die de successive Princen van Oraigne, in de voorgeroerde hare digniteyten; van den Staet soo overvloedelijck hebben genoten; als dat de selve Princen allenthalven wierden gerespecteert, ende gecert, even als of sy wettige Princen vanden Lande waren geweest; jae dat hen; in verscheyden poincten, d'authoriteyt ende macht was gedefereert, die selfs eenige Princen van den Lande, by Capitulationen ofte Articulen van Blijde Inkomste, expresselijck is benomen geweest, dat de selve Princen door den luyfter van de voorfz digniteyten, ende d'authoriteyt hen als boven gedefereert, by andere Koningen, Princen, ende Potentaten in groote achtinge zijn gekomen, van de selve met excessive schenkagien, hooge titulen, ende teeckenen van eere zijn begifticht geweest; jae ter dier oorfaecke Koninghlijcke Huwelijcke hebben weten te contracteren; dat oock de Wapenen van den Staet (wel is waer dat somtijds 't gemeene beste sulcks vereyschte) zijn geemployeert omme op den Vyandt te conquetteren Baronnyen, ende Heerlijckheden de selve Princen toebehoorende; dat by de Tractaten van Trefues ende van Vrede voor de selve Prince onwaerdeerlijcke goederen, ende Landen zijn inbedongen; Dat Steden ende Plaetsen, de selve Princen aankomende, selfs buyten 't ressort van desen Staet gelegen, met Guarnisoenen tot kosten van den Lande zijn beset geworden, behalven dat de selve Princen oock (al-hoe-wel sulcks by 't voorverhaelde, ende meer andere saecken van diergelijcke nature, seer weynich in consideratie is komende) geen geringe [46] Tractementen, Pensioenen, Beuyt-gelden, ende ordinaris giften van den Staet in 't gemeyn, ende van de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt in 't bysonder hebben genooten, bedragende volgens provisonale ondervindinge, geduyrende den tijdt van de Heeren MAURITS FREDERICK-HENDRICK, ende WILLEM, boven d'extraordinaris gifte van de Geoctroyeerde Oost-ende West-Indische Compagnien deser Landen, boven de vereeringen van eenige Provincien ofte Steden in 't particulier, boven de profijten van de Veldt-tochten, die onwaerdeerlijck zijn, ende excessive sommen souden uytbrengen, ende boven meer andere profijten, ontrent wel tweemaal

hondert Tonnen Gouts, ofte twintigh millioenen Guldens: Hebbende de hooch-gemelte Heeren Princen daer-en-boven oock met hunne gantsche Familien, ende die gene die daer aen zijn geallieert geweest, genoten vrydom ende exemptie van alle 's Landts Imposten, midtgeders oock van alle extraordinaris schattingen, 't gunt mede een excessive somme soude komen te bedragen.

6. Ende vertrouwen oock haer Edele Groot Mog. alle 't selve de voornoemde Provincien niet t'eenmael te wesen onbekent, ende dat de selve oock daeromme wel te rechte de collatie van de voorschreve digniteyten op den jegenwoordigen Heere Prince van Oraigne voor een récompense ofte belooninge soude reputeren: dan of de moeyte van foodanige eere, respect, aucthoriteyt, luyster, ende aensienlijkheydt, als voorschreven is, mette vruchten van soo heerlijke Goederen daer uyt resulterende, ende 't genot van soo excessive sommen van penningen daer by komende, soo nootfaeckelijke belooninge vereyfschen, op poene van ondancckbaerheydt, ende mes-cognoissance, bekennen haer Edele Groot Mog. noch niet te kunnen begripen.

7. Maer of wel alle de voorfz allegatien in terminis applicabel zijn op de voorn: Heeren Princen, MAURITS, FREDERICK-HENDRICK, ende WILLEM jonghst overleden; Soo moeten haer Edele Groot Mog. nochtans bekennen dat, ten reguarde van den Heere Prince WILLEM de oude, over-Groot-Vader van den jegenwoordigen Prince van Oraigne, andere consideratien zijn vallende.

8. Dese was voorwaer de geene, door wiens wijs beleydt, nevens de groote moeyte, anghstige forge, ende geduyrige bekommeringe van de Heeren Staten van Hollandt ende Zeelandt, de fundamenten van de vryheyte van desen Staet zijn geleydt; in die tijden dat dese Landen waren in foodanigen postuyre, dat wel-gemelte Heere Prince niet soo seer daer van aucthoriteyt, ende luyster konde trecken, als wel door sijn presentie, ende directie aen den Staet selfs aucthoriteyt ende luyster toebrengen molte: In die tijden dat den soberen staet der Landen niet toe liet, dat sijne Princelijke Excellentie uyt de middelen van den Staet, tot behoerlijke belooninge, groote sommen van penningen soude hebben geproffiteert;

9. Dese Prince was die gene, den welken (naer dat hy door onuytspreeckelijken yver, arbeydt ende 's levens gevaer, dese Landen nu hadde begonnen te brengen in dien staet, dat hy scheen in 't toekomende eenighe vruchten van den voorschreven sijnen arbeydt sullen kunnen trecken) tot loon van alle 't gene hy voor onse behoudenisse hadde gedaen, door een moordadige handt, by de Vyanden omgekocht, subtelijk het leven wierde benomen.

10. Indien oyt, soo was doen de rechte tijdt gebooren, om danckbaerheydt te betoonen aen de overblijfielen van dien Illustren Heldt; Ende scheen Godt de Heere tot dien eynde een Spruyte van de Illustre stamme te hebben laten overblijven, daer inne de voncken van des overledens deughden albereyds begonden te glinsteren; Waer waren als doen die gene die nu soo veel van schuldige danckbaerheydt schrijven ende wrijven?

11. De Staten van Vrieslandt, die niet alleen nevens d'andere Provintien haer eerste

ste wesen, ende verlossinge uytte ellendige slavernye aen den gemelten Prince ten deele schuldigh waren, maer die oock in 't bysonder van sijne Excellentie, als Gouverneur particulier over hare Provintie, meenighvuldige weldaden hadden ontfangen, hebben soo haest als den selven Prince, in voegen als boven, het leven hadde ge-eyndicht, ende al eer sijn uytgestorte bloedt naeuwlijcks koudt gheworden was, Graef WILLEM LODEWYCK in des selfs plaetse tot Stadthouder, Gouverneur, ende Capiteyn Generael over hare Provintie gesteldt; uytfluytende den jongen Vorst MAURITS (Sone van dien incomparablen Heldt, ende die nu genoegsaem tot maturiteyt was gekomen, omme 't Vaderlandt effectieve dienst te doen) van die digniteyten, die den gemelten sijnen Vader van glorieuse memorie selfs in de voorschre-ve hare Provintie hadde bekleedt;

12. Hoe derven nu dese uyt krijten, *dat de Beenderen van dien incomparablen Heldt, tot Delft begraven leggende, onder een Graf, i' sijnere eere, ende tot eeuwige memorie, by den Staet selfs, weghen sijne onbegrijpelijcke ende onbeloonlijcke diensten ghedaen maecken, wraecke sullers roepen aen den hoogen Hemel over d'ondanckbaerheydt, die sy willen seggen, dat jegenwoordich aen des selfs Kindts-Kindts-Kindt geschiedt? Sullen sy dan niet vreesen, dat het laeuwe bloedt van dien doorschooten Vorst wraeck heeft geroepen tot Godt in den hoogen Hemel over hare Voor-ouderen, ende der selver Nakomelingen, wanneer de selve haere Voor-ouderen in 't regardt van de eyghen Sone van den gemelten Vorst, bedreven 't geene sy nu noch in 't regardt van sijn Kindts-Kindts-Kindt voor soo ongehoorde ondanckbaerheydt af-schilderen? Sy schijnen voorwaer, naer haer eygen oordeel, haer eygen vonnis te strijcken, ende van den Hemel vuyrige kolen op haer eygen kop te bidden.*

13. Laet dese nu haer eygen gemoedt, ende eygen consciencie aansprecken, ende is 't doenlijck, haer selven hier inne gerust stellen; Den Sone, den volwassen Sone van dien grooten Heldt, sal men sonder eenige ondanckbaerheydt mogen uytfluyten uyt de digniteyten, die sijn overleden Vader hadde bekleedt, ende een Kindt van drie jaeren sal men van ghelijcke digniteyten niet mogen secluderen, om dat dien selven Heldt daer af maer Over-Groot-Vader is geweest: Het was gheoorloft, ende konde sonder eenige ondanckbaerheydt geschieden, dat gefecludeert wierde een Sone van die geene die de vryheydt van den Staet soo miraculeuselijck hadde helpen bevorderen, ende sijne glorieuse actien noch met sijn doot hadde verzegelt; ende het en sal niet geoorloft zijn, ofte sonder merckelijcke ondanckbaerheydt konnen geschieden, dat gefecludeert werde een Sone van die gene, door de welke den Staet in soo bedroefde ende dangereuse verwerringe was gekomen.

14. Indien wijders het ooge geslagen werdt op d'andere Provincien, voorwaer, soo de fundamenten by de voornoemde drie Provincien geleydt, op goede gronden zijn gevestight, soo sal niemandt van allen aen de voorz ondanckbaerheydt onschuldich bevonden werden, als alleen de Provincien van Hollandt ende Zeelandt; maer in desen is noch soo veel verschils tusschen die van Vrieslandt voornoemt, ende d'andere Provincien, dat alle de selve andere Provincien noch eyntlijck eenmael wederomme de voorz digniteyten, ofte op den voornoemden Heere Prince MAURITS, ofte immers op de Descendenten van den meer-gemelten Prince WILLEM hoochloftelijcker memorie hebben gheconferceert; daer ter contrarie in de Provincien van Vrieslandt die linie, tot desen huydigen dage toe, gefecludeert is ghebleven;

15. Behalven dat oock eenigen van de voorz andere Provincien den meergemel-

ten Prince WILLEM onsterffelijcker gedachtenisse tot haren particulieren Gouverneur, Stadthouder, ofte Capiteyn Generael noyt hadden gehad, ende derhalven oock voor de selve des te excusabelder was, naer de doot van den gemelten Prince, de voorfz des selfs naergelaten Sone, in de suppletie van de voorfz bedieningen te præterieren.

16. Hier benevens moeten haer Edele Groot Mog. mede verklaren, seer vrcemt te vinden dat, soo wanneer de Heeren Staten van de Provincie van Stadt Groeningen, ende Ommelanden, korts naer 't overlijden van den laetsten Prince van Oraigne WILLEM onsterffelijcker gedachtenisse, den jegenwoordigen Heere Prince metter daedt van de hooge bedieningen haerer Provincie hebben gefecludeert, als doen by niemant van eenige ondanckbaerheydt is gherept, jae dat selfs die geene, die nu het hoochste woordt in desen voeren, door speciale befendinge tot de voorschreve seclusie hebben gecoöpereert.

17. Haer Edele Groot Mog. vinden haer voorwaer hertelijck bedroeft, dat eene Provincie, die soo veel voor de gemeene saecke heeft gedaen, ende geleden, met foodanige beschuldigingen werdt beswaert, niet alleenlijk boven anderen die met haer in desen deele in gelijcken graedt staen, maer selfs door die gene die immers met veel beter fundament souden kunnen werden gefeydt schuldich te zijn aen die faulte, daer mede sy haer Edele Groot Mog. jegenwoordich t'onrecht belasten.

18. Behoorden die gene die de deucht van danckbaerheydt soo breed weten uyt te meten, niet te ghedencken, wat obligatie den ghemeenen Staet, ende de respective Provincien hebben aen die van Hollandt ende Zeelandt, ende voornamentlijk aen de Provincie van Hollandt over soo menichvuldige weldaden, by de selve Provincien tot haer behoudenisse bewefen?

19. Behoorden sy niet te ghedencken, dat de Provincie van Hollandt, ende West-Vrielandt, nevens die van Zeelandt, is die selve gheweest, die met hulpe, ende door 't beleydt van den meer-gemelten Prince WILLEM hoochloffelijcker memorie, onder den zegen van Godt Almachtich, het jock der Spaignaerden heeft afgeworpen, ende de machtige Heyr-krachten van soo grooten Potentaet alleen, sonder eenighe assistentie van de andere Provincien, soo veele jaren gesupporteert? ende dat midts dien, naer Menschelijke apparentie, de selve Provincien noch op huyden onder 't voorfz Jock, ende de subjectie van den Koningh van Spaignen souden suchten, by soo verre de selve door de onoverwinnelijke couragie van de Regenten van Hollandt ende Zeelandt, midts gaders door 't goet ende bloedt van de goede Ingesetenen der selver Provincien, met hulpe, ende onder 't beleydt als boven, uytte voorfz subjectie niet waren geruckt, ende gelijk als vry gekocht geweest?

20. Behoorden sy niet te gedencken, dat eenmael door de voorsichtigheydt van de Regenten in Hollandt ende Zeelandt voorfz, geappuyeert met het wijs beleydt van sijne Princelijke Excellencie, ende andermael door de onbewceghlijke stantvastigheydt van de Staten van Hollandt ende West-Vrielandt alleen, naest Godt, gepræcaveert, ende voor-gekomen is, dat dese Landen niet zijn geraeckt in een jammerlijke subjectie onder den Hertoge van Anjou, Alançon, &c.

21. Behoorden sy niet te gedencken, dat eenmael door de omsichtigheydt van die

die van Hollandt ende Zeelandt gesamentlijck, ende andermael door de retenue van de Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt alleenlijck, naest d'onbegrijpelijcke bestieringe Godes, dese Landen buyten de subjectie van Vranckrijck, ende een vryen Staet gebleven zijn?

22. Behoorden sy niet te gedencken, dat voornamentlijck door 't wijsbeleydt van die van Hollandt, midtsgaders door de couragie, ende vigueur by de selve, nevens die van Zeelandt betoont, onder den genadigen bystant van Godt Almachtich, is beleth geworden, dat den Grave van Lycester, noch door listen, noch door geweldt, tot sijne geminuteerde dominatie over dese Landen heeft weten te geraecken?

23. Behoorden sy oock niet particulierlijck te begrijpen, dat by soo verre eene van de voorsz saecken gesuccedeert, ende sulcks dese Provincien, ofte onder de slavernye van de Spaignaerden gebleven, ofte onder de subjectie van Alañon, of Lycester gebracht waren geweest, als dan niet alleenlijck de selve Provincien haer liberteyt, maer oock het Huys van Oraigne sijn gantsche welwesen soude hebben verlooren gehadt?

24. Behoorden sy wederom niet te ghedencken, dat de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt alleen, by dien swaren, ende langhduyrigen Oorlogh tegens den Koningh van Spaignen, niet alleenlijck naer d'ordinaris verdeelinge van de lasten in de Contributien ende Penningen tot onderstandt van den selven Oorlogh gherequireert ende gespendeert, meer als de grootste helfte heeft ghedragen, maer oock, noch boven dien, door 't vrywilligh verschot van vele millioenen Guldens voor de andere Provincien, haer foodanich de ruggē heeft laten inrijden, dat het schein dat men by andere gelegentheden het selve support van haer niet meer hadde te verwachten?

25. Behoorden sy niet te gedencken, dat des onaengesien, ende niet jegenstaende van 't voorschreve excessif verschot, noch heller, noch penningh was gerembourfeert, de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt, in den jonghsten Oorloge jegen de Republijcque van Engelandt, wederomme niet alleenlijck in alle Petitien ende gemaecte beramingen haer aenpart heeft betaect, maer sich oock, by maniere van verschot, noch daer-en-boven vry verder heeft gheeflargeert, al-hoe-wel by anderen seer grove defecten wierden gevonden, soo verre, dat by eenige noch op dese huydige uyre her vijfde part van haerlyuder contingent in de voorschreve Petitien, ende beraminghen niet is te berde gebracht? Jae dat oock uyt eenige Provincien, die mede voor esquiperende Provincien werden ghereeckent, seer weynich, ende by naer egeene Schepen van Oorloge zijn te voortchijn gekomen?

26. Behoorde men niet te erkennen voor een singuliere weldaedt, dat haer Edele Groot Mog. niet omme haer selven alleenlijck, maer oock te ghelijcke d'andere Provincien te libereren uyt dien Oorloch, die den gemeenen Ingefetenen soo lastich was vallende, ende tot support van de welcke by de voorsz Provincien, met demonstratie van haer onvermogen, soo weynich is gecontribueert, yets van het hare hebben overgegeven, jae yets dat by de selve Provincien soo hooch werdt geaxtimeert?

27. Ende behoorden dan d'overdenckinge van alle dese saecken, ende van meer anderen van gelijcke nature, te lange alhier alle te recenserē, by soo verre haer

Edele Groot Mog. daer over geen bedanckinge ende erkentnisse verdienen, soo wel als anderen gefeydt worden te meriteren, over ende ter faecke dat de selve eeren ende digniteyten hebben moeten dragen, midtsgaders groote Goederen, ende excessive sommen van penningen ontfangen, immers ten minsten niet soo veel te opereren, dat men haer Ed. Groot Mog. buyten beschuldiginge, ende reproche hadde gelaten over dat de selve door betamelijcke, ende wettige middelen, tot ontlatinge van den Staet in 't generael, ende tot verheuginge van soo menich duysent Ingefeten van dien in 't particulier, het hare hebben gecontribueert?

28. Ende kunnen haer Edele Groot Mog. niet anders begrijpen, of soude het een merckelijcke ondanckbaerheydt zijn tegens dien Godt, die, naer sijne alwijse beschickinge, door de voor-groerde middelen, tot soulagement van d'Ingefetenen deser Landen heeft gelieven te arbeyden, in de voorverhaelde murmuratien langer te willen continueren; vertrouwende oock vastelijck, dat de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van de voornoemde Provincien haer daer voor fullen soecken te behoeden:

29. Immers willen haer Edele Groot Mog. van hare zijde wel verklaren, gelijk de selve verklaren by desen, dat sy onveranderlijck gemeynt zijn, tot versterckinge van de voorschreve Unie, tot conservatie van den gemeynen Staet, ende tot mainctenue van deliberteit, midtsgaders van de hoogheden, ende gerechtigheden van de respectieve Provincien, op de gronden in desen geleydt, t'allen tijden, ende by alle occasien, het hare te contribuieren, ende het uytterste daer by op te setten; obtesterende haer de bewaringe, ende bescherminge van de dieergekochte vryheydt, midtsgaders de handthoudinge van de Privilegien van den Lande soo seer ter herten te gaen, oock soo dier, ende waerdich te zijn, dat sy haer daer van met geene middelen ter wereldt selfs niet door d'uytterste ongemacken, ende ongelegentheden fullen laten diverteren; maer dien wel-gemeynden yver niet anders als met het leven te fullen verliefen. Vertrouwende daer inne by d'andere Bondtgenooten in alle voorvallende occasien behoorlijck te fullen werden gefecundeert. Daer toe haer Edele Groot Mog. Godt Almachtich vyerighlijck fullen bidden, Amen. Aldus gedaen ende gearresteert by de hoogh-gemelte Heeren Staten van Hollandt, ende Welt-Vrieslandt, in 's Graven-Hage den vijftien-twintichsten Julij 1654.

Ter Ordonnantie vande Staten
voornoemt.

Herb. van Beaumont.

RESO.

R E S O L U T I E N,
 A C T E N, S T U C K E N,
 E N D E
 M U N I M E N T E N,

Dienende tot beter verstandt van de bovenstaende

D E D U C T I E,


*Midtsgaders tot bewijs van verscheyden Faieten,
 ende omstandigheden, daer inne verhaelt;*

Met aenwijfinge door Numbers ofte Cijffer-getallen in margine gesteldt,
 op wat passagien van de voorz Deductie de selve zijn applicabel.

*Resolutie van de Heeren Staten van Hollandt, ende West-Vrieslandt, houdende
 presentatie, om aen d'andere Provincie openinge te doen van de bewuste Acte,
 raeckende 't Employ van den Heere Prince van Oraigne, met het geene daer
 ontrent is voorgevallen, soo haest als de nature van der saecke sulcks soude
 kunnen lijden.*

Extraet uyt de secrete Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende
 West-Vrieslandt, in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Donderdag den 4. Junij 1654.

[1]  E Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert 't gene;
 gedurende d'absentie van haer Edele Groot Mog. by de Heeren Ge-
 committeerde Raeden, ende ter Generaliteyt, op de Engelsche
 saecken, van consideratie was gepasseert, ende specialijck, dat de
 Heeren van Gelderlandt, volgens expresse aenschrijvinge (soo de
 selve verklaerden) van de Heeren Staten hare Principalen, op Maendach ende Dingh-
 dach voorleden, als noch ferieuselijck hadden verfocht openinge ende Copie van de Re-
 solutie, die haer Edele Groot Mog. raeckende den Persoon van den Heere Prince van
 Oraigne, ende des selfs Descendenten, soude mogen hebben genomen, met byvoe-
 ginge van de redenen ende motiven, daer toe gebruyckt, oock met omstandich ver-
 hael van 't gene d'andere Provincien, op 't selve subject, met het gene daer ontrent is,
 respecti-

respectivelijck hadden verfocht ende verklaert: Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verstaen, dat de Heeren Gedeputeerden van de Provincien ter Generaliteyt, boven ende behalven 't gene aen de selve hier bevoorens, in gevolge van haer Edele Groot Mog. Resolutie, van date den negenden der voorleden maendt, jegens gelijcke verfoecken, is geremonstreert, noch nader sal worden voorgehouden, dat hare Euyt verscheyde berichtingen, by Leden ende Ministers van dese Vergaderinge, aen hen in 't particulier gedaen, ontwijffelijck ten vollen sullen wesen geïnformeert, dat in der waerheydt niet kan worden geseydt, by haer Edele Groot Mog. eenige resolutie, raeckende den Heere Prince van Oraigne ofte des selfs Descendenten, te zijn genomen, die effect hebbe geforteert, maer dat dien-aengaende eenige begeerte van den Heere Protector van de Republijcque van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt bekendt gemaect wesende, oock daer op, omme 't effect van den Tractate van Vrede, met den selven Heere Protector gemaect, te genieten, yets *in eventum* ter neder gesteldt zijnde, van den aenbeginne aen, ende voorts by continuatie, alle mogelijcke debvoiren zijn aengewendt, ende als noch aengewendt worden, omme meer-hoogh-gemelte Heere Protector van de voor-geroerde des selfs begeerte te diverteren, ende den selven te disponeren, om sich te laten genoeghen met het bewuste Temperament, in 't twee en dertichste Articul van den voorgeroerde Tractate van Vrede begrepen; ende dat de gemelte Heeren Gedeputeerden van de Provincien derhalven, naer haer gewoonlijcke wijsheydt ende ervarentheydt, wel sullen kunnen begrijpen, dat door soodanige openinge ende overleveringe van Copie, als verfocht werdt, de voorgeroerde debvoiren t'eenemael vruchteloos souden werden gemaect, ende sulcks daer door onvoorsichtelijck gedeftruceert, 't gene haer Edele Groot Mog. (conform de inclinatie van de andere Bondtgenooten, soo veel men daer van kan oordeelen) met alle vlijt ende neertigheydt soecken te bouwen; met verklaringe, dat daer inne bestaet de principaelste reden, waeromme haer Ed. Groot Mog. de voorsz verfochte openinge ende Copie tot noch toe hebben geexcuseert; ende op dat 't selve de meergemelte Provincien metter daedt moge blijcken, oock aen de selve t'eenemael werden benomen alle umbragie ende suspicie, die in de gemoederen van eenige Regenten van dien jegenwoordich schijnt te werden bevonden, van dat haer Edele Groot Mog. 't voorsz subject raeckende, yets souden mogen hebben geresolveert, 't gene aen de gemeene Unie, ofte de Souverainiteyt ende hoogheydt van de particuliere Provincien, in eenigen deele, soude mogen nadeelich wesen, dat over sulcks daer benevens mede aen de Provincien van nu af aen, uyt den name ende van wegen haer Edele Groot Mog. toefegginge gedaen, ende verseeckeringe gegeven sal worden, van dat onaengesien by de voorsz der selver Resolutie van date den negenden der voorleden maendt, naer waerheydt is verklaert, ende ten overvloet als noch verklaert wordt midts desen, by haer Edele Groot Mog. het meer-geroerde subject raeckende, niets ter wereldt te wesen geprojecteert ofte ter neder gesteldt, 't welck de Generaliteyt soude mogen raecken, maer alleenlijck yets, daer over de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslantt privativelijck compcteert de souveraine dispositie, ende daer van de selve midts dien aen niemandt ter wereldt, nemaer alleenlijck aen Godt Almachtigh schuldich is reeckenschap te geven; echter, omme in desen te betoonen een innerlijcke ende volkomen confidentie aen de Bondtgenooten, sonder nochtans hare Provinciale actien, in eeniger manieren, de deliberatien, veel min de judicature ofte censüre van haer Hoog Mog., ofte van eenige der particuliere Provincien, te willen subject maecken, soo haest de voorgeroerde reden sal komen te cesseren, ende het werck ter cenre ofte ter andere uytflach sal hebben genomen, ende sulcx de nature van der saecke sal kunnen lijden, dat de Provincien in de voorgeroerde der selver begeerte werden voldaan, als dan de voorsz verfochte

verfochte openinge by haer Edele Groot Mog. niet langer fal worden geexcuseert: Sul-
 lende middelerwijlen tot meerder demonstratie van haer Edele Groot Mog. finceriteyt
 ende oprechtigheydt, aen de respective Gedeputeerden van de Provincien als noch wer-
 den geprefenteert, ronde ende naecte openinge van de gantsche gelegentheydt der
 voorlz saecke, ende van alle 't gene dien-aengaende ter Vergaderinge van haer Ed. Groot
 Mog. is voorgevallen ende gepasseert, daer toe de Raedt-Pensionaris, selfs in qualiteyt
 als Minister van dese Vergaderinge, midts desen specialijk wordt geauthoriseert. Ende
 hebben de Heeren Gedeputeerden van Leyden aengenomen, de bovenstaende haer Ed.
 Groot Mog. eenparige resolutie favorabelijk te refereren aen de Heeren hare Principa-
 len, omme haer in desen mede met d'andere Leden te mogen conformeren.

Accordeert met de voorlz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

*Missive van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, ter occasie
 van de proceduyren ter Generaliteyt gehouden, over ende ter saecke van de
 Gedecreteerde Seclusie van den Heere Prince van Oraigne, aen d'andere
 Provincien geschreven, houdende onder anderen presentatie van de gelegent-
 heyt der voorlz saecke openinge te doen, soo haest de nature van dien sulcks
 soude konnen lijden.*

EDELE MOGENDE HEEREN, &c.

[2] **U** Ed. Mog. sullen ontwijffelijk kennisse hebben bekomen door der selver
 Gecommitteerden ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael, van
 de deliberatien, ofte veel eer debatten, de welcke eenigen tijdt herwaerts aldaer zijn
 voor-gevallen, ter saecke van de openinge, den onsen geveghet, aengaende 't gene
 by Ons geresolveert, ende de Heeren van Beverningk ende Nieupoort, Extraordinaris
 Ambassadeurs in Engelandt toegesonden soude mogen wesen, raeckende 't employ van
 den Heere Prince van Oraigne, ende des selfs Linie; Ende of Wy wel vertrouwen willen,
 dat U Edele Mog. uyt het voorlz bericht sullen hebben konnen afnemen, dat wy ontrent
 die saecke hebben geprocedeert met soodanige oprechtigheydt, als tusschen Bondtge-
 nooten werdt gerequireert, dewijle nochtans aen d'andere zijde Wy van eenige zijn be-
 jegent, die met soodanige moderatie ende civilitieyt, als tusschen Bondtgenooten ge-
 bruyckelijck ende in soo illustren Vergaderinge betamelijk was, ende dat uyt de Ge-
 schriften, daer over by de Heeren van Vrieslant successivelijck ingedient, mischien by
 desen ofte gene genomen souden mogen werden eenige impressien tot onsen nadeele;
 Soo hebben Wy niet konnen ledich staen tot betuyginge van onse oprechte proceduren,
 ontrent het voorlz gepasseerde ende wechneminge van alle voor-oordeel U Edele Mog.
 midts desen sommierlijk voor oogen te stellen, in wat voegen Wy ons daer inne hebben
 goetd-gevonden te comporteren; Het is dan sulcks, dat de voorlz saecke door de Hee-
 ren Gedeputeerden van Vrieslant ter Vergaderinge van de hooch-gemelte Heeren Sta-
 ten Generael wesende voor gesteldt, ende daer naer by ons afwesen, door seeckere schrif-
 telijcke verklaringe naeder wesende geintroduceert onse Gecommitteerden tot voorstant
 van onse gerechtigheydt ende hoogheydt, naer gedane verfoeck, ende vergeeffche instan-
 tien, ten eynde 't voorschreve Gelchrisse hadde mogen werden gelicht, daer tegens heb-
 ben doen itellen soodanige aenteekeninge, als de stoffe van dien was meriterende ende

vereyfchende, van beyde welke U Edele Mog. ontwijffelijk sullen wesen gedient, ende derhalven onnoodich, de selve breeder aen te roeren; Dan Wy op voorgaende beschrijvinge Staets-gewijfe wederom vergadert wesende, ende vernemende uyt het rapport van onse Gecommitteerden ter Generaliteyt, dat de voorfz saecke aldaer soo verre was gegaen, dat de selve onse Gecommitteerden by advijsen van eenige Provincien, ende by conclusie van hare Hoog Mog. daer op gevolcht, waren versocht tot het doen van de voorfz openinge; Soo hebben Wy door de selve onse Gecommitteerden doen verklaren, gelijk Wy als noch verklaren midts desen, dat by Ons des-aengaende niets ter werelt was nochte is geresolveert, het welke de deliberation ofte de dispositie van de Generaliteyt subject soude wesen, maer alleenlijk foodanige saecken, daer over ons competeert de souveraine ende absolute dispositie; ende derhalven niet konnen goetvinden, Ons op 't voorfz versoek tot openinge in eeniger manieren in te laten, als notoir wesende, dat de Staten van de respectie Souveraine Provincien aen niemant ter werelt, nemaer alleen aen Godt Almachtich schuldich zijn reekenschap te geven van 't gene de selve vermogens hare Souverainiteyt van tijdt tot tijdt in den haren komen te resolveren, doende daer op meergeroerde openinge declineren tot conservatie van de gerechticheydt ende hoogheydt van onse, als mede omme daer mede gene gronden te leggen tot prejuditie van de andere Provincien voor het toekomende, U Ed. Mog. verseeckerende, dat Wy ons aen de conservatie van de selve niet minder, alsaen onse eygene laten wesen gelegen; Waer naer aen ons geadresseert wesende seeckere Memorie over het selve subject gedaen stellen door hare Konighlijke Hoogheydt, ende haere Hoogheydt de Princesse Douariere van Oraigne, hebben Wy de voornoemde Heeren van Beverningk ende Nieupoort wel expresselijck aengescreven ende gelaft, alvorens Ons geresolveerde te demanieren, ofte aen yemanden ter werelt bekend te maecken, als noch alle bedenckelijcke ende doenlijcke Officien ende debvoiren aen te wenden, ten eynde den Heere Protector van sijn gepretendeerde in ons reguardt desisteren, ende hem met het bewuste temperament in den Tractate van Vrede geinflueert contenteren mochte, ende of wel de Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt de saecke hadden mogen laten by haerlyuder eerst ingediende Geschriften vooren geroert, soo heeft het nochtans de selve op den twee en twintigsten der voorleden maendt gelieft, by seecker nader Geschriften ons niet bedecktelijck te insimuleren van quetsinge van de Unie, midts gaders oock van genegentheydt ende intentie, omme op de Souverainiteyt ende vryheydt van de andere Provincien te impie teren en over de selve te trachten superioriteyt te exerceren; daer op, naer vergeeffsche instantie, tot achterhoudinge van het selve Geschrifte, midts gaders overvloedige aenwijfinge van de onbevoeghlijckheden daer inne gepleecht, Wy, omme de voorfz Heeren van Vrieslandt te gemoete te gaen, oock ten overvloedt haer, ende allen anderen wech te nemen de verkeerde, hoewel ongefondeerde impressien, de welke soo injurieuse Geschriften souden mogen baren, hebben ter Vergaderinge van hooch-gedachte hare Hoogh Mog., in alle sinceriteyt ende oprechticheydt doen verklaren, gelijk Wy voor U Edele Mog. betuygen ende verklaren midts desen, dat Wy noyt de allerminste gedachten hebben gehad, omme oyt ofte oyt yets te ondernemen 't gene de Unie in den jaere vijftien-hondert negen en t'seventich gemaect, ofte het geresolveerde in de groote Vergaderinge in eenigen deele soude mogen contrarieren, ofte aen de selve eenichsints hinderlijck zijn; nochte oock omme eenige d'allerminste indracht te doen, in de hoogheydt, souverainiteyt, ofte gerechticheydt van eenige der particuliere Provincien, veel min, omme naer eenige superioriteyt over de selve te aspireren, maer, in 't tegendeel van dien, geresolveert te zijn, ende altijds te sullen blijven, de voorfz Unie beylighlijck te conserveren, ende mainteneren, oock eenen yegelijcke Provincie, midts gaders

gaders de Leden ende particuliere Ingeletenen van dien, in achtervolge van de voorz Unie, by hare Privilegien, vry ende gerechtigheden, ende voornamentlijck by hare Souverainiteyt ende absolute Regieringe respectie, met alle behoerlijcke ende mogelijcke middelen, jae met lijf ende goedt, des noot zijnde, te helpen handthaven, stijven ende stercken, ende niet te min, by meer-geroerde Geschriften van de Heeren van Vrieslandt ons soo hoochlijck vindende geledeert, hebben Wy daer over goetgevonden te schrijven aen de Heeren Staten der selver Committenten, met vertooch, dat de tale, in 't voorz Geschrifte gebruyckt, niet en convenieert, nochte aen de digniteyt der gener uyt den name van de welcke die was gesproocken, nochte aen de aensienlijckheydt van de plaetse alwaer de selve was ghevoert, nochte aen de waerdigheydt van de gene aen de welcke die was geadresseert, ende met verfoeck, dat haer Edele Mog. geliefden gediend te wesen de Heeren der selver gedeputeerden ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. comparerende, soodanich te lasten, dat de selve haer teghens de Bondtgenooten mochten dragen, met soodanige moderatie, als tot onderhoudinge van alle goede confidentie, ende tot voorkominge van averfie der gemoederen is gherequireert; doch alvorens het voorz schrijven te laten afgaen, nochmaels alle doenlijcke debvoiren gedaen aenwenden, omme de voorz Heeren van Vrieslandt te permoveren, hare Geschriften in te trecken, onder praesentatie van in dien gevalle mede te doen lichten, het gene in onsen name daer tegens was gestelt, maer te vergeefs, al-hoe-wel Wy by de Heeren Gedeputeerden van alle de andere Provincien doenmaels praesent zijnde, daer inne wierden gecsecundeert; Ende al-hoe-wel de Heeren van Vrieslandt, met voorverhaelde onse oprechte ende waerachtige verklaringe, contentement hadden behooren te nemen, ghelijck dan d'andere Provincien ons daer over bedanckt, ende in den name van de Heeren Staten haere Principalen ghelijcke rondeur ende civilitteyt betoont hebben, soo is het soo verre van daer, dat de selve op voorgaende voet continuierende, wederom ingediend hebben een nader Geschrifte, vervult met soodanige aenstootelijcke ende onbevoeghde clausulen, dat die haer, by den onsen, t'haren beste aangewesen zijnde, selfs ten deele gelicht ende gedresseert zijn, daer teghens dan Wy wederom hebben doenstellen 't gene Wy meynden ter materie noodich te wesen, niet twijffelende, ofte U Edele Mog. sulen insgelijcken daer van wesen ghediend, ende den inhoudt van dien oordeelen te wesen soo aenstootelijck, ende ongefundeert, als Wy het selve onnoodich achten met reden particulierlijck te debatteren; wesende van even gelijcken alloy, 't gene meer-ghemelde Heeren van Vrieslandt noch naerder hebben ingediend, specialijck aentastende den Persoon van onsen Raedt-Pensionnaris, aengesien de selve by eenstemmige verklaringe van alle onse Gecommitteerden ter Generaliteyt, ende van onse Gecommitteerde Raden wesende ghejustificeert, de onbedachtsamheydt van haerlyder voorgeven daer uyt ten vollen heeft geconsteert, ende onder des omme, geduerende den tijdt van alle het gepasseerde, vooren verhaeldt, te betoonen de oprechtigheydt van ons doen in de saecke selfs, hebben Wy niet gelaten, den voorz onsen Raedt-Pensionnaris, als mede andere onse Gecommitteerden, soo verre te dispensereren, dat de selve aen alle de Heeren Gecommitteerden van de andere Provincien in 't particulier kennisse soude geven, van 't gene ten aensien van hooch-gemelte Heere Prince van Oraigne was gheresolveert, doch niet omme het selve subject te maecken de deliberation van de Generaliteyt, ofte de andere Provincien, als de selve geensints raeckende, ende vernemende uyt het schrijven van de meergemelte Heeren van Beverningk ende Nieupoort, van den tienden ende dertienden der voorleden maent Mey, dat de saecke doenmaelsals noch geen uytflach hadde genomen, hebben Wy op den 22. der selver Maendt, haer nochmaels geordonneert te continueren in alle bedenckelijcke debvoiren ende middelen, omme den Heere Protector

van *zijn* *sustenué* dienthalven te dimoveren, ende hem met het bewuste temperament te vergenoegen; maer dewijle ondertusschen by de Heeren Gedeputeerden van eenige Provincien, als noch nader instantien in hare Hoog Mog. Vergaderinge wierden gedaen, ten eynde van onsen 't weghen aldaer openinge van de voorz. saecke gegeven, ende Cope van ons geresolveerde dienthalven geleverd soude mogen worden, sonder dat de selve met redenen hier bevoorens daer over geallegeert, daer van waren te dimoveren, nochte verghenoeght schenen te wesen, met de informatie aen haer in 't particulier gegeven, alhoewel daer uyt klaerlijck consteren konde, dat ons doen dienthalven, nochte de Generaliteyt, nochte de Provincien was raeckende; soo hebben wy op den vierden deser loopende maendt, goet-ghelvonden, de selve mede te doen bekendt maecken in substantie, dat het gene, raeckende den Prince van Orangie by ons soude moghen wesen geresolveert, tot noch toe geen effect hadde ghesorteert, maer dat dien-aengaende eenige begeerte van den Heere Protector bekendt ghemaect wesende; oock daer op, omme het effect van den Tractate van Vrede met den selven te ghenieten, yets in eventum ter neder ghestelt zijnde, van den aenbeginne aen, ende voorts by continuatie (ghelijck U Edele Mog. uyt het voor-genarreerde hebben konnen afnemen) alle mogelijke debvoiren zijn aangewent, ende als noch aangewent worden, omme meer-hooch-gemelte Heere Protector van de voorgheroerde des selfs begeerte te diverteren, ende den selven te disponeren, om sich met meer-gheroerde temperament te laten contenteren, met vertooninghe aen de voorz. Heeren Gedeputeerden, van dat door foodanighe gepraetendeerde openinghe ende overleveringhe van Cope de voor-gheroerde debvoiren t'eenemael vruchteloos souden werden ghemaect, ende sulcks daer door onvoorsichtelijck gedgestrueert, 't gene wy met alle vlijt ende naertigheydt hebben gesocht te bouwen, ende met verklaringhe, dat daer inne bestondt de principaelste reden, waeromme wy de verfochte openinghe ende Cope tot noch toe hadden ge-excuseert, ende om sulcks te meerder te doen blijcken, ende de voorz. Provincien t'eenemael wech te nemen alle umbragie, ende de suspicie, die in de ghemoederen van eenighe Regenten van dien schijnt te werden bevonden, van dat by ons 't voorz. subject raeckende, yets soude moghen wesen gheresolveert, 't geene aen de ghemeene Unie ofte de Souverainiteyt ende Hoogheydt van de particuliere Provincien in eenighen deele soude moghen naedeeligh wesen; Soo hebben wy daer beneffens uytdruckelijcke toefegginge ghedaen, ende verseeckeringe gegeven, onaengesien voor desen naer waarheydt was verklaerd, van dat wy 't meer-geroerde subject raeckende, niet ter wereldt, hebben geprojecteert ofte ter neder gestelt, 't welck de Generaliteyt soude mogen concerneren, maer alleenlijck, yets, daer over ons competeert de souveraine dispositie, ende daer van wy niemandt ter wereldt, nemaer alleenlijck aen Godt, schuldigh zijn, rekenschap te geven; echter omme te betoonen eene innerlijcke ende volkome confidentie aen de Bondtgenooten, sonder nochtans onse Provinciale Actien in eenigher manieren de deliberation, veel min de judicature ofte censure van haer Hoogh Mog. ofte van eenighe der particuliere Provincien te willen subject maecken, soo haelt de voor-gheroerde reden soude komen te cessereren, ende het werck, ter eenre ofte ter andere, uytlagh soude hebben genomen, ende sulcks de nature van de saecke soude konnen lijden, dat de Provincien in de meer-gheroerde der selver begeerte souden konnen werden voldaan, dat als dan de voorz. verfochte openinge niet langer soude werden geexcuseert, met bygevoeghde ende geiteerde praesentatie van ronde ende naeckte openinge aen de respectieve Heeren Gedeputeerden van de gantsche gheleghentheydt der voorz. saecke, ende van alle 't gene dien-aengaende in onse Vergaderinge is voor-gevallen, ende gepasseert, te doen door onsen Raedt-Pensionaris, selfs in die qualiteyt, ende als daer toe by ons specialijck geauthoriseert;

feert; met welke eenvoudige verklaringe en satisfactoire præsentatie wy immers billig-
 lik hadden mogen verwagten dat de voorfz Gedeputeerden van de Provintien contente-
 ment fouden hebben genomen; maer bemerckende dat op den 5 defer de meerderheyt
 van advyfen was mede brengende dat, by manquement van datelicke openinge van meer-
 geroerde fake, ten felven eynde gefchreven foude werden aen d'Heeren hare Hoogh Mog.
 Ambassadeurs in Engelant; ende Wy beverfende dat door de voor-verhaelde maniere
 van procederen, het groote werck van den Vrede, met foo veele moeyte bekomen,
 cenighe nieuwe ende onverwachte toevallen subject mochte werden gemaect; Soo
 hebben Wy de voornoemde Heeren van Beverningk ende Nieupoort ghelaft nochmaels,
 door alle mogelijke ende bedenckelijcke middelen ende motiven, den Heere Protector
 met een uytterfte effort te trachten te disponeren, omme ſich met het meer-gheroerde
 temperament te laten contenteren, ende ſulcks den volgenden dach haer Hoogh Mog.
 bekent gemaect, met byvoeginge, dat den Brieff, dienthalven gefchreven, was ge-
 coucheert in foodanige termen, dat ontwijffelijk binnen weynige dagen den uytſlach
 van 't bekende werck foude werden gefien; ende dat derhalven mede in korten, vol-
 gens voorgeroerde aanbiedinge, de openinge van alles foude konnen gefchieden, ende
 verfoeck, dat het voorgenomen ſchrijven aen de Heeren Ambassadeurs mochte wer-
 den nagelaten, maer te vergeefs, in der voegen; dat by meerderheydt van advyfen
 als vooren tot het ſelve ſchrijven gheconcludeert, ende de Miſſive afgeſonden is;
 Waer op ofte Wy wel hebben doen verklaren ende aenteeckenen, dat Wy verſtaen
 de voorgeroerde hare Hoogh Mog. Reſolutie te ſlaen op eene ſaecke daer over ons pri-
 vativelijk competeert de ſouveraine diſpoſitie, ende de welke de deliberation ende
 reſolutien van haer Hoogh Mog., ofte van eenighe van d'andere particuliere Provin-
 cien, geenſints ſubject is; dat mede onſe reſolutie, acte, ofte verklaringe, de wel-
 ke by de voorfz haer Hoogh Mog. reſolutie gepreſupponeert wert aen meergemelte
 Ambassadeurs, ofie eenige van henlyuden toefgonden te weſen, in allen gevalle aen
 de ſelve niet anders dan als aen onſe Subjecten, ende geenſints in qualiteyt als Mini-
 ſters van de Generaliteyt toefgonden foude konnen zijn; Ende dat derhalven de voor-
 ſchreve Reſolutie is t'eenemaal nul, ende van onwaerden, met byvoeginge, dat na-
 demael het de Heeren Gedeputeerden van de Provincien, onaengeſien de toefegginge
 ende verſeekeringe hier vooren geroert aen de ſelve gedaen, van dat ſoo haest het voor-
 geroerde werck ter eenre ofte ter andere uytſlach foude hebben genomen, ende ſulcks
 de nature van de fake foude konnen lijden dat de Provincien in haer begeerte foude wer-
 den voldaan, en als dan de meergeroerde verſogte openinge niet langer by ons foude
 werden geexcuseert, echter gelieft hadde, by pluraliteyt, tot de voorgeroerde conclu-
 ſie te procederen, en ſulcks buyten verwachten, en tot ons leet weſen de voorfz præſen-
 tatie t'eenemaal te reſuferen ende te verwerpen; Wy derhalven ons aen onſe zijde van
 voorgeroerde onſe gedane toefegginge ende gegeven verſeekeringe mede vonden gede-
 gagieert, ende ſulcks oock dien-aengaende fouden doen ofte laten, 't gene Wy naer ge-
 legentheydt ende exigentie van ſaecten te rade werden fouden; ende ofte Wy mede daer-
 en-boven wel billighlijk mochten weſen ghemoveert, omme de voornoemde Heeren
 van Beverningk ende Nieupoort aen te ſchrijven ende te bevelen, het voorgeroerde aen-
 ſchrijvens van hare Hoogh Mog., als betreffende eene ſaecke de diſpoſitie van de Gene-
 raliteyt niet ſubject weſende, in geenen deele te pareren, ſoo hebben Wy echter uyt
 een vrede-lievent gemoet, ende omme te toonen onſe goede intentie ende moderatie,
 oock omme alle diffidentien tuſſchen de Bondtgenooten wech te nemen, ter contrarie
 de ſelve Heere van Beverningk ende Nieupoort wel willen aenſchrijven, dat Wy kon-
 nen aenſien ende voor goed opnemen, dat de ſelve begeerte van haer Hoogh Mog.

Nota. *Onder dit teycken alleen aen Utrecht*, † Ende nademael U Ed. Mo: Gedeputeerden ontrent alle de deliberation over het voorz subject van tijd tot tijd gehouden, betoont hebben die moderatie, ende bescheydenheit, dat de selve ons gene openinghe hebben ghevergh, als van 't gene by ons geresolveert ofte ghesoude mogen wesen de Generaliteyt raeckende; Soo vinden Wy ons daer over aen U Ed. Mog. sonderlinge verpligt, ende willen geensints twijffelen, of U Ed. Mo. sullen dat vertrouwen aen ons ghelieven te stellen, dat gelijk Wy niets gedacht hebben te doen ofte te statueren, buyten 't gene ons privative toestaet, dat oock diergelijcks by ons nu ofte namaels niet sal worden ondernomen ofte ghepoocht; Ende versoeken mede gantsch vrund ende nabuyrlijk, dat U Ed. Mog. &c.

in 't gene voorz is, sullen voldoen: Ende sullen mede, niet tegenstaende voor-verhaelde onse gedane aenteyckeninge, in geen gebreecke blijven aen de Bondtgenooten te geven de gerequireerde openinge, soo haest de nature van de saecke sulcks sal können toelaten. Uyt alle het welcke Wy vertrouwen, dat U Edele Mog. de oprechtigheydt, rechtmatigheydt, ende gevoechlijkheydt van onse proceduyren, doen ende laten ontrent het voorz subject, ten overvloedt, ende tot genoegen sullen gelieven af te nemen, verseeckert zijnde, dat Wy niet anders, als met alle behoerlijke circumspectie, ende in de uytterste becommeringe over de ruste ende welstant van den Staet, ende des selfs goede Ingesetenen ontrent alle onse deliberation ende resolutien dienthalven hebben geverseert, † *Ende versoeken derhalven gantsch Vrundt ende Nabuyrlijk, dat U Edele Mog. alle andere bedenckingen ende impressien besijden stellende*, van onse sincere intentien niet anders gelieven te gevoelen, als 't gene Wy ter Vergaderinge van haer Hoog Mog., soo by monde als by geschrifte, in alle oprechtigheydt ende waerheydt hebben doen verklaren, het welcke sich, de voorz openinge naerder gedaen wordende, klaerlijk ende evidenteljk sal openbaren; ende onder des, Edele Mog. &c. Hage den negende Junij 1654.

DE STATEN, &c.

Aen de Staten van Gelderlandt, Zeelandt, Groeningen, Over-Yssel, ende Utrecht.

Accordeert mette Minute van de Originele Missive,

Nota. *Dat aen die van Vrieslandt hier bevoorrens naer gelegentheyd was, ende oock hier nevens wederom is geschreven mutatis mutandis als in dese Missive.*

Hebt. van Beaumont.

Verklaringe by de Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt ter Generaliteyt gedaen, op ontfangen kennisse van dat de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt souden hebben gepasseert seeckere Acte van Seclusie, raeckende 't employ van den Heere Prince van Oraisonne.

[3] **D**'Aenwesende Gecommitteerde van de Provincie van Vrieslandt, gesien hebbende de Vredens-Articulen, onlanghs gearresteert tusschen de Republijcque van Engelandt ende desen Staet, sampt de ingekomene ratificatie van dien de dato den negentienden ouden, ofte negen en twintichsten April nieuwen stijl seshien-hondert vier en vijftich: Aggre-cert, ende approbeert de selve nochmaels, gelijk sulcks geschiet midts desen; ende dat dienvolgende de publicatie van den Vrede moge geschieden op soodanigen dach, als men daer toe sal beramen ende vast stellen, behoudens nochtans, dat de voornoemde Gecommitteerde dis-aggre-cert, ende hier mede in den name van sijne Heeren Principalen expresse protesteert, tegens alle het geene soo tusschen de voorsyde Republijcque, ende de Edele Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt afsonderlijk is verhandelt ende getraecteert, contrarierende de dierbevochte vryheydt, ende de gemaeckte Unie tusschen de respectie geconsedereerde Provincien opgerecht, ende streckende niet alleenlijk tot nadeel van den Heere Prince van Oraisonne, wiens loffelijcke Voor-ouderen soo hoochlijk van dese Republijcque hebben gemeriteert, ende des selfs Nakomelingen, nemaer oock tot een disrespect, ende disreputatie van den Staet, ja tot een eeuwich verwijt van Koningen, Princen, Republijquen ende Potentaten van buyten; verklaert de meergemelte Gecommitteerde sulcks

voor

voor nul, ende van geener waerde te zijn, sijne Principalen recht, autoriteyt ende souverainiteyt in desen geenſints te engagieren, maer veel meer te willen hebben gereſerveert, om tot allen tijden de ſelve exceptien, ende redenen daer tegens voor te brengen, ſulcks als de ſelve nae eyſch, ende gewichte van ſaecten, ende tot maintien ende handthavinge van de voor-gheroerde Unie ſullen oordeelen, ende bevinden te behooren; Ende verſtaet hy dat de Heeren Extraordinaris Ambaſſadeurs aenſtondts ſullen na huys ontboden worden, om reden ende reeckenschap te geven van haer doen, ende 't gene by hun is genegotieert, buyten laſt van haer Hoogh Mog.

Accordeert mette verklaringe by den Heere Gedeputeerde van de Provincie van Vrieſlant den 8. Mey 1654. ter Generaliteyt gedaen.

J. Spronſſen.

Verklaringe van de Heeren Gedeputeerden van Stadt Groeningen ende Ommelanden ter Generaliteyt ghedaen, op 't ſubjeet hier vooren geroert.

DE Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Stadt Groeningen ende Ommelanden, ſoo uyt de gemeene geruchten, als uyt het gene by den Heere Gedeputeerde van Vrieſlandt op giſteren ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. is gededuceed, bericht zijnde, dat de Heeren Staten van Hollandt, by ſeparate onderhandelinge aen de Regieringe in Engelandt ſich geobligeert hebben op den Heere Prince van Oraigne, noch eenige van des ſelfs Descendenten oyt te ſullen confereren het Stadthouderſchap van de Provincie van Hollandt, noch der ſelver Provinciale ſtemme tot het Capiteynſchap Generael ofte Admiraelſchap Generael van deſen Staet; hebben geconfidereert, dat den voorſlach van ſecluſie van hooch-gemelte Heere Prince van Oraigne, ende des ſelfs Linie uyt alle de voor-geroerde Charges aen de Regieringe in Engelandt in den voorleden Jaer ſeſthien-hondert drie en vijftich gedaen, by alle Provinciën geoordeelt is, van alle redelijkheid ende billijkheyt af te wijcken, ende vervolgens met eenparigheydt van ſtemmen als onaennemelijck is verworpen, ende in plaetſe van dien geamplectert, ende gearreſteert het bewuſte temperament, met expreſſe prohibitive laſt aen de Heeren Extraordinaris Ambaſſadeurs van deſen Staet, vervat in haer Hoog Mog. Secrete Reſolutie van den negentienden Februarij deſes Jaers, van ſich buyten het geleyde temperament niet te mogen eſlargeren; In regardt van alle 't voorſchreve bevinden ſich de gemelte Heeren Gedeputeerden van Stadt ende Landen genootſaect de voor-geroerde ſeparate onderhandelinge, buyten eenige apparente neceſſiteyt, ende buyten kenniſſe ofte conſent van de gemeene Bondtgenooten ondernomen, te verklaren ſtrijdich tegens d'Unie, ende de expreſſe ordre van haer Hoog Mog. van den negentienden Februarij vooren gemelt, ende de ſelve uyt krachte, ende in gevolge van de voorſz Unie, te houden voor nul, krachteloos, ende van onwaerde, daer tegens, in name van de Heeren hare Principalen expreſſelijck proteſterende, reſerverende voorts ſoodanige vordere verklaringe ende reſolutie, als de wel-gemelte Heeren hare Principalen tot maintien van de meer-genoemde Unie, en nakominge van de reſolutien vanden Staet, in tijden en wijlen, ſullen willen doen ende nemen.

Accordeert mette verklaringe by de Gedeputeerden van de Provincie van Stadt Groeningen ende Ommelanden, ter Generaliteyt gedaen, ende onder date den achtſten Mey 1654 in de Registers van haer Hoog Mog. geinſereert.

J. Spronſſen.

Gefchriſie

Gefchripte by de Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt, tot laste van die van Hollandt ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. ingedient, op 't subjeet van de gedecreteerde Seclusie van den Heere Prince van Oraigne uyt de hooge Charges.

DE Heeren aenwesende Gedeputeerden wegens de Provincie van Vrieslandt hadden wel verhoopt, dat nae soo veel instantien by de Heeren van Hollandt openinge en schriftelijcke exhibitie soude gedaen zijn geweest, van de aparte, affonderlijcke, ende onrechtmatige Resolutien, relatif tot de gepasseerde Acte aen den Heere Protector over-gelevert, ofte onderlecht over te geven, ende waer af breeder is gebleecken door het gene op den achtsten deser ter Vergaderinge van hare Hoog Mog. doen ter tijdt, met volkomen kennisse van saccken, soo by monde als by geschripte de praesente Gedeputeerde wijtluftich heeft bericht gedaen, ende waer toe d'inclinatie van de andere Provincien mede schijnen te gaen, exempt, dat eenige voor eerst de verklaringe van Hollandt begeerden, ende nademael uyt de dilatoire van de voornoemde Heeren van Hollandt notoirlijcken blijktt, dat aen de eene zijde maer uytvluchten werden gesocht, ende aen de andere zijde echter van de selve gejustificeert, alsoo de gelegentheydt van het gepasseerde te zijn, sulcks als by de Gedeputeerde van de Provincie van Vrieslandt is voor-ghedragen, ende soo klaerlijck tegens de gemaeckte Unie, vryigheydt, souverainiteyt ende deliberatien van de andere Provincien voor het toekomende niet alleen, nemaer oock tegens de aparte Unie, Compacten ende Verbanden, tusschen de Heeren van Hollandt ende Zeelandt gemaeckt, ende de besendingen van de selve van tijdt tot tijdt aen de Heeren van Zeelandt, ende de instantien, by haer op de groote Zale gedaen, ende particulierlijck tegens de besendinge die de Heeren van Hollandt aen die van Zeelandt gedaen hebben, als wanneer het hooggedachte Heeren van Zeelandt belieft hadde, mijn Heere den Prins te denomineren voor Capiteyn Generael ende Admiraal der Vereenichde Nederlanden, verklarende dat soodanige praecipitantie was tegens het oude gebruyck, vryigheydt, voorige compacten, ende observantie, welke denominatie immers was redelijck, gefundeert, recognoscant, ende hooch-noodich voor 't lieve Vaderlandt, waer van het onderscheyt is groot, verwerpelijck, ende van wonderlijcke consequentien, d'eene met publijcque kennisse, ende niet de gemeene Bondtgenooten selfs, ende d'andere sonder kennisse van de gemeene Bondtgenooten, jae van de Regieringe van Hollandt selfs als voorz mette Vyanden van den Staet voorgenomen, ende tegens de verklaringe van alle de Provincien op dien voorflach by de Engelsche in den voorleden jare selthien-hondert drie en vijftich gedaen, als zijnde het twaelfde Articul van de harde seven-en-twintich Articulen by de Engelschen overgelevert, de welke immers by alle de Provincien, jae by mijne Heeren van Hollandt selfs, geoordeelt is van alle redelijckheydt afte wijcken, ende vervolgens met eenparigheydt van stemmen van dese Illustre Tafel, als onaennemende, is verworpen, ende in plaetse van dien geamplectert ende gearresteert het bewuste temperament, met expresse prohibitive last aen de Heeren Extraordinaris Ambassadeurs van desen Staet, vervat in haer Hoog Mog. secrete Resolutie van den negentienden Februarij deses jaers, van sich van het geleyde temperament niet te mogen eslageren; Waer op dan de gesamentlijcke Provincien haer geruyst gestelt hebbende, heeft het des niet tegenstaende de Heeren Beverningk ende Nieupoort, tegens alle het voorz, belieft de voor-geroerde separate onderhandelinge, buyten de minste apparente necessiteyt, ende buyten kennisse ofte consent van de ghemeene Bondtgenooten niet alleen, maer sonder voorweten van eenige Heeren in Hollandt selfs, ende alleenlijck maer met eenige gepassioneerde Leden van de Regieringe, soodanige

nige separate onderhandelinge, soo schadelijck ende periculeuselijck met een gefabriceerde ende bedriegelijcke noodt t'effectueren; over sulcks, soo vertrouwen, jae worden de boven-gemelte Gedeputeerden geneceffiteert, nochmaels nae soo diversche aennemingen soo van haer als van de andere Provincien te versoecken, dat de Heeren van Gelderlandt, Utrecht, ende Over-Yffel, mede willen daer toe contribueeren, omme beneffens d'andere Provincien de scheure ende inbreucke, die de Unie, ende het eeuwigh verbandt, tusschen de Provincien opgerecht, by de Heeren van Hollandt door aparte ende separate handelingen, negotiatien, ende gepasseerde Instrumenten in Engelandt, is gecauseert, weder te heelen, ende d'eenigheydt van alle de Provincien (die het eenighste middel is geweest, waer door desen Staet tot eene soo florifanten standt is gekomen) meerder ende meerder te cultiveren ende onderhouden; indien het maer bloote geruchten waren, dat de Heeren van Hollandt by secrete resolutie, ende overgeleverde Acte aen den Heere Protector, den Heere Prince van Oraigne, met alle sijne Descendenten van het Gouvernement ende Stadthouderschap van Hollandt; Capiteyn Generaelschap, ende Admiraelschap ter Zee in 't eeuwigh hebben geexcludeert? soo soude van selfs verdwijnen foodanigen duysteren Wolcke, door het licht van contrarie wercken; ende effecten van meer-ghemelte Heeren Gedeputeerden van Hollandt, maer by soo verre sulcks niet en geschiet, wie siet niet, wat grouwelijcke misgeboorten uyt foodanigen wreedten Baer-moeder sullen te voorschijn komen? ende als men alleene overweeght die groote meriten van het loffelijcke Huys van Oraigne, seecker, wie soude niet sitteren te dencken over een ondanckbaer gemoet, men laet staen foodanige ongehoorden ondanck, voor al het vergoten bloedt ende genoten goedt (mede oorfaecke van onse diergekochte vryheydt) voor te nemen, ende in het werck te stellen? Zijnder reden, waer omme de Provincie van Hollandt meent eenigh recht ofte macht te hebben dit te doen? laet die voor den dach komen, om de selve te examineren, ende te berichten, soo 't betamelijcxst is; sonder reden isfet sulcken Jongen onnofelen Spruyt met sijne Nakomelingen so te veroordeelen, ende hem, sijne Descendenten ende Voorouderen, als met een Brandt-yfer aen te wrijven die neep ende schande, die oock selfs yemandt van een afgebrande conscientie niet machtich soude zijn te dragen.

Den Heere Prince is, boven sijne hooge qualiteyten, een Ingesetenen van Hollandt, jae, sonder roem gesproken, de notabelste begoedichste in de selve Provincie, nu is men schuldich, nae rechten, ende de natuyr, sijne Ingesetenen te maintenireren by sijne Privilegien, al was het oock de minste, veel te meerder yemandt, aen de welke men verbonden is door genootene weldaden, ende welvaren van groot ende kleyn, by aldien men mede het werck eens by 't licht besiet, wie soude niet sustineren, dat de Heeren van Hollandt, soo doende, den Heere Prins van Oraigne, ende sijne Descendenten soecken uyt te roeyen, ende te dempen? ende geschiet dit in den groenen houte, wat sal overkomen de dorre tacken? Geschiet dit aen een, aen deweleke men soo door genote beneficien, als ghestelde ende geoffereerde Vaders ten tijde van den Doop, ende andersints verobligeert is, wat sal dien gelucken, over wien men onderschijn van Unie, Souverainiteyt ende Superioriteyt soude soecken t'exerceren, ende waer door t'eenemael de vryheydt ende liberteyt van desen Staet aen den Protector soude worden overgegeven? ende indien hy in desen kan doen, wat hy wil, soo kan hy in toekomende alles doen; die dan foodanige vryheydt wech gheven (dat nochtans soo veel goedt ende bloedt heeft gekost te bekomen) kunnen gheacht werden tegens gepraesterden Eedt te doen, volgens welke sy beloost hebben, die liberteyt ende vryheydt te maintenireren; Hier te boven komt te considereren, dat het vergeven van

Capiteyn Generaelschap, ende Admirael ter Zee dependeren aen de pluraliteyt van de Provincien, over sulcks de Provincie van Hollandt niet vermach affonderling sich te verbinden van njet te sullen gedoogen, ende oock niet hare stemmen ter Generaliteyt geven, teneynde hooch ghemelten Heere Prince voor Capiteyn Generael gekooren werde, ende ofte oock aen wien het vergeven soude werden, te stellen aen de dispositie van die gene, die in 't geringhste daer over niet heeft te seggen, ja die de minste stip van sulcks haer Hoog Mog. soude willen toestaen, ofte schoon de Heeren van Hollandt hadden laten afkondigen, dat sy den Heere Prince van Oraigne niet en gedencken uyt het Landt te jagen, neemt niet wech, dat geresolveert is, hem t'excluderen, ende uyt te sluyten van voorige Charges, ende is seecker veel grooter, jae schandelijcker neep, sijne Hoogheydt den Heere Prince, ende sijne posteriteyt in 't eeuwich uyt te sluyten, als voor een tijdt, om eenige consideratien van eene plaetse te doen veranderen, ende gelijk dan de boven geroerde Gedeputeerden van de Provincie van Vrieslandt door aengetogene redenen ende motiven, ende die meerder bygebracht sullen kunnen worden, niet en twijffelen, of de gesamentlijcke Bondtgenooten sullen genegen zijn haer ende hare Onderfaten te mainteneren by de Unie ende geswoorene eenigheydt, welke Unie de Prins oock heeft beswooren, ende alsoo desen Prins daer mede is, ende behoort begrepen te zijn, met alle sijne Descendenten, in de Unie, die de Heere Prins W I L H E M de oude onsterffelijcker memorie oock heeft geteeckent, beswooren den derden Mey vijftihien hondert negen en t'seventich, een Vader des Vaderlands, ende oorsaeck van alle onse rijkdommen, weelde ende vryigheydt, wiens beenderen noch by ons tot Delff onder een Graff, t'sijner eere, ende tot eeuwige memorie by den Staet selfs gedaen doen maecken, wegens des selfs onbegrijpelijcke ende onbeloonlijcke diensten begraven leggen, ende over dese ondancckbaerheydt, wraecke over dit Landt sullen ytroepen, principelijcken over die, die daer oorsaecke van zijn, welke ondancckbaerheydt Godt gewisselijck sal straffen, aen ons ofte onse Nakemelingen, oock te keeren ende voor te komen, 't gene contrarie mochte zijn, by yemandt intempestive ende separate gedaen; Soo willen wy gaerne hooren eenige middelen, ende voorragen van de Provincien, waer door by de onverwachte onrechtmatige proceduren van de Heeren van Hollandt, ofte ten minsten bygebrachte dilayen het misgrepen, ende qualijck-gehandelde worde geremedieert tot de minste lastaer, ofte praesjuditie, na 't welke de Gedeputeerden van Vrieslandt alles mede daer toe sullen bybrengen, wat vereyscht wordt, ende insisterende 't gene op den achtsten deser ter Generaliteyt is ingedient, hebben dit tot deschage van hare Persoonen laten aenteekenen, reserverende haer ende hare Heeren Principalen soodanige nadere recht ende reserven als behoort, met verfoeck dat dit na lecture deses by haer Hoog Mog. in behoerlijcke consideratie mach worden genomen.

Accordeert met het Geschrifte by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Vrieslandt den 18 Mey 1654. ter Generaliteyt ingedient.

J. Spronssen.

Aenteekeninge by de Heeren van Hollandt op het bovenstaende Geschrifte van die van Vrieslandt in de Registers van de Generaliteyt gedaen.

DE Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Hollandt, gesien ende geexamineert hebbende seecker Geschrifte by de Heeren Wickel ende Haubois, Gedeputeerden van de Provincie van Vrieslandt op den achthienden Mey seshien-hondert vier en vijftich alhier ter Vergaderinge overgelevert, ende ten registre van haer Hoog Mog.

Mog. gedaen infereren, ende gelet, dat de voornoemde Heeren, onaengesien verscheydenne, ende iterative versoecken, ende vrundtlijcke vermaningen ter contrarie gedaen, niet gedisponeert hebben konnen worden, omme 't selve Geschrifte in te houden, ofte wederom te doen lichten, hebben naer voorgaende communicatie over 't selve subject met de Heeren Gecommitteerde Raden van de wel-gemelte Provincie van Hollandt gehouden, goet ende noodich gevonden, daer op midts desen te verklaren, dat haer E. bevinden 't voorz Geschrifte vervult te zijn met onwaerachtige positiven, injurieuse invectiven, onbeschaemde calumnien, ende onchristelijcke imprecation, ende sulcks haer niet genoegh te konnen verwonderen, dat de voornoemde twee Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt hebben derven ondernemen, de Provincie van Hollandt, in dese illustre Vergaderinge, te bejegenen met foodanigen tale, als noyt gheciviliseerde Menschen, sels in particuliere by-een-komsten, jegens den anderen gewoon zijn te gebruycken; ende of wel de gemelte Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Hollandt haer in geenderhande manieren willen inlaten, met de meergenoemde Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt in contentie te komen, ofte yets by te brengen, waer mede de selve soude schijnen te willen debatteren een Geschrifte 't gene, midts eygen contradictien, ende baerblijckelijcke teekenen van een gealtereert, ende getransporteert gemoet der gener die 't selve hebben ingesteldt, egeen geloof ter Wereldt kan meriteren, ofte eenige impressie tot naedeel van de Provincie van Hollandt laten, of geven in de gemoederen der gener, die 't selve mogen hebben gelesen, ofte noch sullen komen te lesen; Soo hebben nochtans de selve Heeren Gedeputeerden van Hollandt, met communicatie als vooren, ter contemplatie van de goede Bondtgenooten, by provisie wel willen verklaren, gelijk de selve verklaren by desen, egeene de minste kennisse te hebben, dat by ofte van wegen de Heeren van Hollandt eenige separate ofte affonderlijcke onderhandelinge met den Heere Protector, ofte de Republijcque van Engelandt zy gedreven, ofte oock by de selve yets geresolveert raeckende de saccken in 't voorz Geschrifte geroert, 't gene de Generaliteyt eenichsints soude mogen aengaen, maer het contrarie van dien wel positivement te konnen affirmeren, gelijk de selve zijn doende midts desen; sullende voorts niet naerlaten, van 't meer-geroerde Geschrifte aen de Heeren Staten hare Principalen, die eerstdaeghs wederomme Straets-gewijse by den anderen sullen komen, kennisse te geven, omme by haer Edele Groot Mog. daer op te werden geresolveert, ende gestatueert, 't geene de selve tot conservatie van de hooghheydt, souverainiteyt, vry ende gerechtighheydt van hare Provincie, ende omme alle indracht in de selve te voorkomen, sullen bevinden te behooren.

Accordeert mette Aenteeckeninge by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Hollant den 18 Mey 1654. ter Generaliteyt gedaen.

J. Spronssen.

Contra-aenteyckeninge by die van Vrieslandt jegens de bovenstaende Aenteyckeninge van die van Hollandt gedaen.

DE aenwesende Gedeputeerden van wegen de Provincie van Vrieslandt, behoort ende geexamineert hebbende het gene ter Generaliteyt, soo by monde als by Geschrifte ingebracht, by de Heeren van Hollandt tegens het geexhibeerde van Vrieslandt, konnen haer niet genoechsaem verwonderen, dat alles genomen wordt tegens haer Persoon in 't particulier, in aensien sy Gedeputeerden alhier moeten werden geconsidereert te representeren de Provincie, uyt de welcke sy zijn gecommiteert, ende niemandt van

die opinie behoort te zijn, dat sy Gedeputeerden oyt yetwes hebben gedaen, ofte nochmaels sullen doen buyten den last van hare Heeren Principalen; Dat de Heeren van Hollandt aenroeren eenige vermaningen tot het inhouden van het Geschrifte, by de Gedeputeerden van Vrieslandt overgegeven, daer op dient U Hoog Mog. ten vollen bekent te zijn, wat instantien, minnelijcke versoecken, ende iterative aenmaningen aen de Heeren van Hollandt, soo by de voorgeroerde Gedeputeerden, als de andere Provincien tot openinge van het gepasseerde zijn gedaen, doch alles vruchteloos, oock soo verre, dat voorleden weeck alles is opgehouden; Soo zijn sy ten laetsten geneceffteert geworden tot 't gene is gedaen, sonder dat sy nochmaels geexamineert hebbende het voorfz Geschrifte, vinden, veel min gedacht hebben, te gebruycken eenige onwaerachtige positiven, injurieuse investiven, onbeschaemde calumnien, ende onchristelijcke imprecationen, dan allerfints gesproocken die tale van hare Heeren Principalen resolutien, foodanige redenen, als men verstaet, dat by eenige Leden van Hollandt selfs gebruyckt zijn, conform de Unie, onder anderen Articulo 9. ende 10., hebbende oock eenige Provincien hare consideratien ende aenteekeningen op den achtsten deses laten doen, ende mochte men veel eerder 't gene in 't Geschrifte van de Heeren van Hollandt is gesteldt, voor het gene reecken, waer mede nochtans de Gedeputeerden van Vrieslandt ten onrechte worden beswaert, in plaetse van welke sy Gedeputeerden verwacht hadden de langh verfochte, gesmeecte, ende begeerde openinge, ende alle het gene waer mede de Provincie van Vrieslandt, ende alle de andere Provincien volkomentlijk mochten zijn gecontenteert, ende gerust gesteldt; boven dat verklaren de meer-geroerde Gedeputeerden de minste alteratie, scherpte ofte transpositie by haer te zijn, veel weyniger oyt gedacht te hebben, eenige indracht te doen, de Provincie van Hollandt, nochte hare Ingefetenen in haer hoogheydt, Souverainiteyt, vry-ende-gerechtigheydt, gelijk sy vertrouwen, aen de Provincie van Vrieslandt, ofte der selver Ingefetenen by Hollandt mede niet te sullen gheschieden, maer meenen meer als redelijck te zijn, te uytten 't gene haer Gedeputeerden aenbevolen is, ende te spreecken naeteneur van de Unie, ende dat in sulcks doende, niet en kan worden noch geresolveert, veel weyniger gestatueert; Zijnde noyt gebruyckelijck in U Hoog Mog. Vergaderinge tegens een Bondtgenoot, ende Mede-Gedeputeerde van een ander Provincie te seggen, dat d'eene Provincie tegens d'ander sijn Gecommitteerde yets sal statueren, welck voorstel ofte niet de vryheydt, liberteyt, souverainiteyt, ende recht van yeder Provincie ende sijne Ingefetenen soude wech nemen, de Unie kreucken, ende de vrye deliberatien (die sonder eenich belet ende belastinge behooren te zijn) verhinderen; oock smaecten na superioriteyt ende souveraine macht, wordt gelaten aen een onpartijdich oordeel. De meergemelte Gedeputeerden willen noch sullen in 't particulier in disput komen met de Gedeputeerden van Hollandt, gelijk tegens hare Persoonen in 't bysonder wordt gedaen, dan vande Provincien verwachten foodanige voorlagen ende remedien, waer door geremedjeert werde 't gene met pluraliteyt ende overstemminge geresolveert, ende overgesonden is nae Engelandt, uyt wat insichten, redenen, ende tot wat eynde de meer-gemelte Heeren van Hollandt ten besten bewust, ende by wien sulcks is geschiedt, ende ofte het gene by de Heeren van Hollandt geresolveert is, de Generaliteyt soude aengaen, soude best, ende klaerlijk, kunnen geblijcken, indien de Heeren van Hollandt wille ofte genegentheyt hadden de resolutie voor den dach te brengen, ende alsoo de iterative versoecken van de Provincien te voldoen, staende na sulcks geschiedt, de judicature van dien niet aen een Provincie, maer aen alle Bondtgenooten; Hebben voorts dit alleen by provisie tot hare ontlastinge de Gedeputeerden van Vrieslandt willen by-voegen, welckers doen ende verhael in 't minste oock met geen reden is weder-

wederlecht, ende door geen refutatie van de Heeren van Hollandt soo veel te meerder wordt gejustificeert, reſerverende haer, ende hare Heeren Principalen, wijders wat noodiger, alleſints verſtanden ſal worden gedaen, ende by der handt genomen.

Accordeert met de Contra-aenteeckeninge, by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Vrieſlandt, den twee en twintichſten Mey 1654. ter Generaliteyt geexhibeert, doch genotuleert in 't Register van haer Hoog Mog. Reſolutien onder date den 18. daer bevoorens.

J. Spronſſen.

Verklaringe by de Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt aen de andere Provincien gedaen, tot wechneminge van de ſiniſtre imprefſien die de Heeren Gedeputeerden van eenige der ſelver Provincien ſchenen te hebben ingenomen over de gedecreteerde Secluſſie van den Heere Prince van Oraigne uyt de hooge Charges.

DE Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt, geſien, geexamineert, ende overwoogen hebbende ſeker Geſchriſte, tenderende tot nadeel van haer Ed. Groot Mog. by de Heeren Gedeputeerden van Vrieſlandt, ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. ingebracht, ende in de Registers van de Generaliteyt onder date den 18 deſer loopende maent gedaen infereren, hebben naer voorgaende rijpe deliberatie, ende ſpecialijk in achttinge genomen, dat het voorſz Geſchriſte doorgaens de Provincie van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt inſimuleert van quetſinge van de Unie in den jare 1579. gemaect, midtſgaders oock van genegentheydt ende intentie, omme op de ſouverainiteyt, ende vryheydt van de andere Provincien te impieteren, ende over de ſelve te trachten ſuperioriteyt te exerceren, goedt en noodich gevonden, tot wechneminge van alle abuſive imprefſie der gemelte Heeren van Vrieſlandt, mitſgaders oock van allen anderen, die mede yets diergelijcks in hare gedachten mogen laten komen, by deſen in alle ſinceriteyt ende oprechtigheyt te doen verklaren, dat haer Ed. Groot Mog. noyt d'alderminſte gedachten hebben gehad, omme oyt ofte oyt yets te ondernemen, 't gene de voor-geroerde Unie in eenigen deele ſoude mogen contrarieren, ofte aen de ſelve eenichſints hinderlijk zijn, nochte oock omme eenige d'alderminſte indracht te doen inde hoogheyt, ſouverainiteyt ofte gerechtigheyt van eenige der particuliere Provincien, veel min omme naer eenige ſuperioriteyt over de ſelve te aspireren, maer in tegendeel van dien gereſolveert te zijn; en altijts te ſullen blijven, de voorſz Unie heylichlick te conſerveren ende maintaineren, oock eene yegelijke Provincie, mitſgaders de Leden, en particuliere Ingeſetenen van dien, in achtervolge van de voorſz Unie, by hare Privilegien, vry-ende gerechtigheden, ende voornamentlijk by hare ſouverainiteyt ende absolute Regieringe reſpective, met alle behoortelijke ende mogelijke middelen, jae met lijf ende goedt, is 't noot, te helpen handhouden, ſtijven ende ſtercken, gelijk haer Edele Groot Mog. het ſelve mede in haer regardt van de andere Bondtgenooten vertrouwen ende verwachten. Actum in 's Gra-ven-Hage den 22 Mey 1654. Onder ſtondt,

Ter Ordonnantie van de Staten voornoemt.

Herbt. van Beaumont.

Accordeert mette verklaringe by ofte van wegen de Provincie van Hollandt den 26. Mey 1654. ter Generaliteyt geexhibeert.

J. Spronſſen.

Aenteeckeninge by den Heere Gedeputeerde van Vrieslandt, op de bovenstaende Verklaringe van die van Hollandt, ter Generaliteyt gedaen.

DE aenwesende Gedeputeerde, wegens de Provincie van Vrieslandt, gelesen, ende geexamineert hebbende 't gene op den ses en twintichsten deses, soo mondelingh als schriftelijck, ter Generaliteyt by de Heeren van Hollandt is ingebracht, hebben met aengenaemheydt verstanden die verklaringe van de Heeren van Hollandt voornoemt, van dat de selve geresolveert zijn, ende altydts fullen blijven, de Unie heylighlijck te conferveren ende maintaineren, oock een yegelijcke Provincie, midtsgaders de Leden ende particuliere Ingefetenen van dien, in achtervolge van de voorz. Unie, by hare Privilegien, vry-ende gerechtigheden, ende voornamentlijck by hare Souverainiteyt, ende absolute Regieringe, met alle behoorlijcke ende mogelijcke middelen, jae met lijf ende goedt, is 't noot, te helpen handthouden, stijven ende stercken, 't welck alle de Bondtgenooten, volgens het eeuwich Verbondt, ende die Unie in den jare vijftien-hondert negen en tseventich ghemaect, schuldich zijn, wenschende van herten, dat de daedt met de woorden moge over een komen: dan, ofte sulcks geschiet is by eenige van de Heeren van Hollandt, ende ofte het abusive impressien zijn van de Gedeputeerden van Vrieslandt, kunnen U Hoog Mog. oordeelen, geconfidereert de Heere Prince van Oraigne een Ingefeten van dese Provincie, in sijne vry-ende gerechtigheden behoort gemaintineert ende beschermt te worden, ende hy, noch sijne posteriteyt ende linie, niet in hare goede naem ende faem gekreuckt, door een seclusie van die Charges, die sijne Voorlaten hebben gehad, geven U Hoog Mog. in bedencken, ofte de selve seclusie niet is een schandelijcke conditie, die de Engelschen animeuser, ende desen Staet in kleynachtige by andere Koningen, Princen, ende Potentaten sal maecken, oft mede 't selve niet onlusten by de Gemeente solde causeren, die voor al het genooten goet ende bloedt van des Princen loffelijcke Voorouders sulcken liefde ende gunst tegens desen jongen Spruyt dragen ende betoonen; Ende schoon by de Heeren van Hollandt de Unie al wordt geobserveert ende gepræsteert, 't geene in geschrifte sy soo heylighlijck belooven, soo is niet te min noch niet voldaan de verfochte, ende soo dickmalen geïnstieerde openinge van het gene aparte ende separate by eenige Leden vande Heeren van Hollandt is geresolveert, ende na Engelandt overgesonden; in voegen de aenwesende Gedeputeerde van de Provincie van Vrieslandt 't selve als noch gantsch serieuselijck verfoecken, omme alsoo hare Heeren Principalen van alles volkomentlijck te kunnen instrueren, ende dienen, niet konnende sien met wat recht ofte reden sulcks haer behoort ofte kan worden geweygert, referverende vorders haer, ende hare Heeren Principalen, 't gene sy wijders verstaen fullen gedaen te moeten worden.

Accordeert mette Aenteeckeninge by den Heere Gedeputeerde van de Provincie van Vrieslandt den 28 Mey 1654. ter Generaliteyt gedaen.

J. Spronssen.

Contra-aenteeckeninge by die van Hollandt op de bovenstaende Aenteeckeninge van den Heere Gedeputeerde van Vrieslandt gedaen.

DE Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Hollandt, hebben by deliberatie van de Heeren Gecommitteerde Raden van de selve Provincie, mondelinghe aengewelen eenige seer aenstootelijcke clausulen, de welcke in 't bovenstaende Geschrifte,

ſchriſte, ſulcks als 't ſelve by den Heere Wickel, Gedeputeerde van de Provincie van Vrieſlandt overgelevert is, bevonden wierden, oock den ſelven Heere Wickel d'onbevoegelijckheydt van de voorſz clauſulen in 't breede vertoont; Ende nae dat daer op eenige van de alder aenſtootelijckſte, ende meeft onbevoechde clauſulen uyt het voorſz Geſchriſte wāren gelicht, hebben d'opgemelde Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Hollandt, by deliberatie als boven op 't voorſz Geſchriſte, gelijk 't ſelve jegenwoordich in de Notulen ſtaet geinſereert, alleenlijck gedaen aenteekenen, dat haer E. als noch bevinden het voorſz Geſchriſte te weſen van de ſelve nature, als zijn de voorgaende verklaringen, by de Heeren Gedeputeerden van Vrieſlandt op gelijke ſubject hier bevoorens gedaen, ende dat haer E. over ſulcks als noch inhærerende voorgaende Reſolutien, aenteekeningen, ende verklaringen, by ofte van wegen de Heeren Staten hare Principalen, op ende jegens de voorgeroerde verklaringen van Vrieſlandt ghenomen, gedaen, ende alhier ter Vergaderinge ingebracht, onnoodich achten, op 't meergeroerde Geſchriſte eenige particuliere Reſolutien te geven, als verſceekert zijnde, dat haer Hoogh Mog. ende de Staten van de reſpective Provincien, aen de welke 't ſelve Geſchriſte alleenlijck kan, immers behoort te weſen geaddreſſeert, naer hare gewoonlijcke wijsheydt, ervarentheydt ende discretie, wel ſullen kunnen begrijpen, dat de ongewoonlijcke termen daer inne vervat, veel eer ſchijnen aengeleydt te zijn, omme materie van onluſten ende commotie aen de Gemeynthe te fourneren, als omme de gemoderen van de bedaerde Regenten te moveren, ende in haer opinie te brengen; vindende d'opgemelde Heeren van Hollandt haer voorts beſwaert, omme by hun ſelven, ende ſonder meerder nadruck, op ſoodanige onbevoeghde, ende in deſe Illuſtre Vergaderinge gantſch ongehoorde maniere van doen, haer ſentiment te openbaren; ende ſulende wijders daer van rapport doen aen de Heeren Staten hunne Principalen, die in de aenſtaende Weecke wederomme Staets-gewijſe by den andere ſullen komen, omme by haer Edele Groot Mog. daer op te werden gereſolveert ende geſtatueert 't gunt de ſelve, tot conſervatie van 't reſpect ende den luyſter van den Staet in 't gemeen, ende van de Provincie van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt in 't particulier ſullen bevinden te behooren.

Accordeert mette Contra-aenteekeninge, by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Hollandt, ter Generaliteyt gedaen, ende onder date den acht en twintichſten Mey 1654. in de Regiſters van haer Ho. Mo. gheinſcreert.

J. Spronſſen.

Gefchriſte by de Heeren Gedeputeerden van Vrieſlandt ter Generaliteyt ingedient, op ende jegens de bovenſtaende Contra-aenteekeninge van die van Hollandt.

DE Gedeputeerden van Vrieſlandt overwoogen hebbende 't gene de Heer Raedt-Penſionaris Jan de Witt, den 29. by monde heeft geſeyt, ende de Heer Wickel in Perſoon gedreycht, oock 's anderen daeghs in geſchriſte ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. overgelevert, bevinde by monde meer geſeydt, als in 't Geſchriſte uytgedrukt is.

Ende alſoo dienvolgens ſchijnt, of ſelfs te pænitreren, ofte te diſadvoueren de onfatgoenlijke ende comminatoire maniere van ſprecken tegens mede-Leden, ende Gecommitteerden, die op publijcque Brieven van Credentie, van wegen eene Souveraine Provincie compareren: Soo laten de Gedeputeerden van Vrieſlandt ſulcks oock op zijn beſloop,

beloop, met reserve van het te rapporteren daer ende soo het behoort; Ende belangende het gemelte Geschrifte, verklaren, dat 't selve punctueeljk is beantwoordt met het gene op den 22. May wegen de Provincie is ingelevert.

Maer alsoo in 't selve Geschrifte mentie werdt ghemaect van materie van onlust ende commotie aen de Gemeente te fourneren; soo werden de Gedeputeerden ghe-nootsaeckt haer wel expresselijk te beroepen aen dese Illustre Vergaderinge, jae aen de geheele Wereldt, wie de materie van de tegenwoordige onlusten onder de Gemeente heeft gefourneert.

Wie oorsaecke is, dat tegenwoordich in Schuyten ende op Wagens bykans anders geen discoursen, murmuration, ende cavillationen zijn, als over die secrete Acte van Seclusie, raeckende den Heere Prince van Oraigne. Den Heere Pensionnaris de Witt is in sijn conscientie wel bewust, dat noch Vrieslandt, noch eenige van alle d'andere Vereenichde Provincien eenige de minste kennisse van de gemelte seclusie hebben gehad, ende noch tot op deser uyr geen formele informatie (hoe seer sy oock daerom hebben gebeden) hebben konnen bekomen.

't Is wel waer, dat ghedachte Heere Pensionnaris de Witt heeft aen d'een ende d'ander in 't particulier ghedaen eenige openinge van dese Seclusie ende overgesonden Acte, maer noyt aen de Vergaderinge, hoe instantelijck 't selve van tijdt tot tijdt, als ghefeydt, versocht is. Ter contrarie heeft het selve voor als noch, hoewel tegens redenen, gedeclineert, ende de Provincien met woorden weten op te houden;

Soeckende alsoo, om rondt te gaen, te versmooren de misdædt van de Heeren Ambassadeurs, als van die gene, die de directie daer van hebben gehad.

Ende op dat men niet mochte dencken, als ofte door stilswijgentheydt ende nalatigheydt, men gelijk als conniveerde ofte approbeerde watter gedaen is; soo stellen de Gedeputeerden van Vrieslandt, tot oordeel van hare Principalen, wat d'Ambassadeurs misdaen hebben, ende noch misdoen tegens haer Hoogh Mog. alsoo sy niet ghe-weerdicht hebben, ende noch niet weerdigen van 't begin aen tot nu toe, een eenigh letter te schrijven van desen sorgelijcken handel, die niet alleen was buyten, maer wel expresselijk tegens de Instructie, die sy hadden ontfangen van haer Hoogh Mog., aen de welke sy niet Eede waren, ende noch zijn verplicht.

Wat straffe nu, volgens aller Volekeren recht, verdienen Ambassadeurs, die buyten, jae tegens haren last gaen, is bekend.

't Soude eenich schijn van excuse hebben, soo sy de Propositie van seclusie, als een monster, terstondt hadden gefuffocert, maer gekoestert ende opgequeect hebbende, is noodich; dat de selve ofte ten spoedichsten werden te rechte gesteldt, of ten minsten beschreven, om U Hoogh Mog. circumstantelijck te berichten, wat van de saecke selfs, ende wie de principaelste Beleyders daer van zijn geweest, op dat door conniventie ende nalatigheydt, als meermalen gefustineert, haer actie niet werdt geauthoriseert; daer van de Gedeputeerden van Vrieslandt tot haerder ontlatinge midts desen verklaren onschuldich te zijn ende blijven.

Om dan de Gemeente de materie van onlust ende commotie te benemen, om het Landt van binnen in rust ende eenigheydt te stellen, om oock buyten Landts aen de goede Nabuerige ende Geallieerde Koningen ende Potentaten, insonderheydt Vranckrijk, Denemareken, ende Sijne Churfurstelijcke Doorluchtigheydt van Brandenburgh, die over dese saecke soo beweegelijck heeft geschreven, geen misnoegen, maer contentement te doen; soo sustineren de Gedeputeerden van Vrieslandt als noch, dat eens eyndelijck dies-aengaende, geresolveert behoort te werden, om suleks gedaen zijnde, naeder te disponeren; Reserverende haer, ende haere Heeren Principalen,

by gevolg van naerlatigheydt, te resolveren, ende statueren, soo ende als sy verstaen sullen tot conservatie van 't respect, ende den luyfter van den Staet in 't gemeen, ende van de Provincie van Vrieslandt in 't particulier te behooren.

Accordeert met het Geschrifte by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Vrieslandt den 1. Junij 1654. ter Generaliteyt ingedient.

J. Spronssen.

Resolutie by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, genomen op de lecture van de twee jonghste bovenstaende Geschrifte van die van Vrieslandt, arguerende eenige onwaerheden in 't laetste van de selve vervat.

Extract uyt de secrete Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Donderdag den 4. Junij 1654.

Zyn ter Vergaderingē verschenen de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerde Raden, ende Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt, ende hebben door monde van den Raedt-Pensionaris gedaen voorlesen twee ditkincte Geschriften, by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Vrieslandt op den acht en twintichsten der voorlede, ende eersten deser loopende maendt respectivelijck ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. ingedient, midtsgaders het gene op 't eerste der voorschreve Geschrifte van wegen haer Edele Groot Mog. was gedaen aenteekenen, met verhael van 't gene vorders daer ontrent ter Generaliteyt was gepasseert, ende specialijck geremarqueert wesende, dat in 't voorz laetste Geschrifte van de Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt de voorz Raedt-Pensionaris *nominatim*, ende als in 't particulier werdt aengesproocken, oock daer by geposeert, dat de selve op den negen en twintichsten der voorlede maendt eenige dreygementen ofte ontfatgoenlijcke ende comminatoire maniere van spreecken in de Vergaderinge van haer Hoog Mog. soude hebben gebruykt, hebben d'opgemelte Heeren Gecommitteerde Raden, ende aanwezende Gedeputeerden ter Generaliteyt op den voorschreven negen en twintichsten der voorlede maendt ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. praesent geweest zijnde, naer voorgaende sommatie hoeft voor hoeft consonantelijck ende eendrachtelick verklaert, by de voorz Raedt-Pensionaris ten voorz dage, raeckende de voorgeroerde Geschriften, ofte de materie daer inne vervat, ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. niets te wesen gesproken, als 't gene bevoorens in 't volle Collegie van de gemelde Heeren Gecommitteerde Raden, ten bywesen van de Heeren Gedeputeerden ter Generaliteyt eendrachtelijck beslooten, ende hem dienvolgende uyt te spreecken anbevolen was; Dat mede de Propositie, ende 't advis wegens dese Provincie, by de voorschreve Raedt-Pensionaris op den voornoemden negen en twintichsten der voorlede maendt ter Generaliteyt is gedaen, ende geuyttet ter praesentie van 't volle Collegie van de op-gemelde Heeren Gecommitteerde Raden, nevens de Heeren haer Edele Groot Mog. Ordinaris Gedeputeerden ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. verschenen wesende, ende dat by de selve Raedt-Pensionaris in 't doen van de voorschreve Propositie ofte uyttinge van 't advis is gesproocken met seer groote moderatie, sonder eenige de d'alderminste dreygementen ofte ontfatgoenlijcke, ende comminatoire maniere van spreecken te hebben gebruyckt; welcke eendrachtige verklaringe gehoort, ende op alles rijpelijk gelet zijnde, heb-

ben haer Edele Groot Mog. naer voorgaende deliberatie, de meer-gemelde Heeren der selver Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt bedanckt, gelijk de selve bedanckt worden by desen, voor de goede voorforge, ende voorsichtige conduicte, by de selve in ende ontrent 't gene voorz is aengewendt ende bygebracht; Ende is voorts goetgevonden ende verstaen, dat de voorgeroerde Geschriften gesteldt fullen worden in handen van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gedeputeerden tot d'Engelsche saecken, omme, naer voorgaende examinatie van dien, ende gelet op het gene voorz is, haer Edele Groot Mog. te dienen van advis, wat by de selve dienaengaende vorders tot conservatie van 't respect, ende den luyfter van den Staet in 't gemeyn, ende van de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant in 't particulier soude kunnen ende behooren geresolveert ende gestatueert te worden.

Onder stont,

Accordeert met de voorz Resolutien.

Ende was geteekent,

Herbt. van Beaumont.

Accordeert mette voorz Resolutie, gelijk de selve den vijften Junij 1654. in 't Secret Register van haer Hoog Mog. staet geinfereert.

J. Spronssen.

Naerder Resolutie van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, op de twee jonghst bovenstaende Geschriften van die van Vrieslant.

Extract uyt de Secrete Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, in haer Edele Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Dinghsdagh den 9 Junij 1654.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerefereert de consideratien, ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gedeputeerden tot d'Engelische saecken, hebbende in gevolge, ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael van date den vierden deser loopende maendt, gevisteert, ende geexamineert seeckere twee Geschriften by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Vrieslant op den acht-en-twintichsten der voorlede, ende eersten deser loopende maendt respectivelijck ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. ingedient: Waer op zijnde gedelibereert, ende in achtinge genomen 't gene vorders op 't subiect in de voorz Geschriften geroert, ter Generaliteyt was gepasseert, hebben haer Edele Groot Mog. de opgemelde Heeren der selver Gecommitterden over ende ter saecke van de genomene moeyte bedanckt, ende is voorts goetgevonden ende verstaen, dat als noch door de Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden ter Generaliteyt, alle mogelijcke debvoiren fullen worden aengewendt, ten eynde de Heeren Gedeputeerden van Vrieslant mogen werden ghedisponeert, de voorgeroerde der selver Geschriften, nevens voorgaende andere van gelijcke nature, te willen intrecken; ende in cas de selve Heeren Gedeputeerden van Vrieslant daer toe niet souden mogen zijn te bewegen, dat als dan nochmaels geschreven sal worden aen de Heeren Staten van de opgemelte Provincie met verhael van 't gepasseerde, soo veel doenlijck, uyt voorgaende haer Ed. Groot Mog. Resolutien getrocken, ende met vertooch van de swarigheden, ende onheylen, die uyt foodanige manie-

manieren van procederen fouden kunnen ontftaen, ende fpecialijk dat daer door foudde kunnen werden gelabefacteert het groote werck van den Vrede, aen d' Ingefetenen van 't Landt foo lieffelijk, ende aen den Staet foo nootfaeckelijk zijnde; Oock niet gantsch vrundtlijk, ende niet te min ernstich verfoeck, dat de hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieflandt, aen de opgemelte Heeren der felver Gedeputeerden foodanigen laft ende Instructie gelieven te geven, dat alle de voorgeroerde Gefchriften mogen werden ingetrocken, ende by de felve voortaen gebruyckt foodanigen maniere van fpreecken ende fchrijven, als naer de digniteyt van de meer-hooch-gemelte Heeren Staten, ende naer de aenfienlijkheydt van haer Hoog Mog. Vergaderinge betamelijk is, ende tot voorkominge van alle averfie der gemoederen werdt gerequireert; Ende nademael by de meergemelte Heeren Gedeputeerden van Vrieflandt in 't voorfchreve laetste gefchifte, buyten eenige kenniffe van faecken, de Heeren Ambaffadeurs in Engelandt worden geintroduceert als Misdadigers, ende de welcke over de felve hare misdadelt niet alleenlijk te rechte gefeldt, maer oock geftraft fouden behooren te worden, daer ter contrarie haer Ed. Groot Mog. foo uyt de fucceffive advifen van de gefamentlijke Heeren Ambaffadeurs aen haer Hoog Mog. gegeven, als mede uyt de fchriftelijke berichtinge, by de Heeren van Beverningk ende Nieupoort aen defe Vergaderinge in 't particulier gedaen, niet anders kunnen afnemen, als dat de ghemelde Heeren Ambaffadeurs in 't generael, ende de voornoemde Heeren van Beverningk ende Nieupoort in 't byfonder, haer foo in 't ftuck van hunne ghedreven negotiatie, als mede particulierlijk, raeckende de materie in de voor-geroerde gefchriften van Vrieflandt vervat, met alle ghetrouwigheydt ende voorfichtigheydt hebben ghecomperteert, ende foodanich als tot betrachtinge van de ruste ende vrede tuffchen beyde de Natien wierde gerequireert, dat derhalven oock van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt de meergemelte Heeren Gedeputeerden van Vrieflandt fal worden aen-ghewefen d'onbevoeghijkheydt van dat de felve de gemelte Heeren Ambaffadeurs, onghehoort, ende fonder kenniffe van faecken, met haer advis, ghelijck als condemnieren; met gantsch ferieus verfoeck, dat de felve immers 't voorfchreve laetste gefchifte, daer inne de voorgeroerde belastinge tot nadeel van de Perfoonen van de meergemelte Heeren Ambaffadeurs influuert, uytte Notulen van haer Hoogh Mog. willen doen lichten, ende haer oordeel dienaengaende fufpenderen, ter tijden ende wijlen toe de felve Heeren Ambaffadeurs by rapport van haerlyuder genegotieerde, aen haer Hoog Mog. pertinente kenniffe tullen hebben gegeven. Ende nademael het de Heeren Gedeputeerden van de Provincien ter Generaliteyt, onaengesien alle billijcke praefentation van haer Edele Groot Mog., vervat in der felver Refolutien van dates den vierden ende vijfden defer loopende maendt, gelieft heeft op den felten daer aen volgende goedt te vinden, ende te resolveren, dat aen de meer-gemelte Heeren Ambaffadeurs in Engelandt gefchreven foudde werden, ten fine van openinge ende overfendinge van copie alfulcker Refolutie als haer Edele Groot Mog. raeckende den Perfoon van den Heere Prince van Oraigne, ofte des selfs Linie, fouden mogen hebben genomen, in voegen als breeder in haer Hoog Mog. Refolutie van date den felften defes staet ge-expreffeert; Dat midts dien oock gefchreven fal worden aen de Staten van de refpective Provincien van Gelderlandt, Zeelandt, Utrecht, Vrieflandt, Over-Yffel, ende Stadt ende Landen, (doch aen die van Utrecht met veranderinge, naer gelegentheydt van de advifen by de Heeren der felver Gedeputeerden ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. op 't voorfz. fubject van tijdt tot tijdt gegeven) met verhael van 't voorfchreve gepaffeerde, ende met aenwijfinge van de bekommerniffen ende fwarigheden, die haer Edele Groot Mog. uyt foodanige manieren van procederen, met groote apprehenfie, te ghemoet lien; Ende

ten eynde de goede intentie, midtsgaders de moderatie, ende vredelieventheydt van haer Edele Groot Mog. des te klaerder aen de hooch-gemelde Heeren Staten van de andere Provincien moge blijcken, dat derhalven by de voorfz te fchrijven Missiven aen de selve oock specialijck sal worden bekend gemaect, dat of wel haer Ed. Groot Mog. om redenen ende motiven, vervat in der selver voorgaende Resolutien, ende specialijck in de aenteeckeninge by haer Edele Groot Mog. tegens de voor-geroerde hare Hoog Mog. Resolutie van den selsten deses ghedaen doen, bevoecht waren, oock rechtvaardige oorsaecke hadden, omme de voornoemde Heeren van Beverningk ende Nieupoort aen te schrijven, ende te bevelen het voor-gheroerde haer Hoogh Mog. aenschrijvens, als betreffende een saecke de dispositie van de Generaliteyt niet subjeet wesende, in geen deele te pareren, echter uyt vrede-lieventheydt als boven, ende omme alle diffidentien tusschen de Bondtgenooten wech te nemen, ter contrarie de meer-ghemelde Heeren van Beverningk ende Nieupoort wel hebben willen aenschrijven, dat haer Edele Groot Mog. konden aensien, ende voor goedt opnemen, dat de selve de begeerte van haer Hoogh Mog. in 't gene voorfz is, souden moghen voldoen, met byvoeginge, dat al-hoe-wel haer Edele Groot Mog. oock, midts het refus van de billijcke praesentatie, by de selve met schriftelijcke exhibitie van de voorfz Resolutie van den vierden deses gedaen, met reden van de selve praesentatie r'eenmael souden mogen resiliëren, echter mede als noch in geen gebreecke sullen blijven aen de Bondtgenooten de gerequireerde openinge te geven, soo haest de natuere van der saecke sulcks sal konnen toelaten; met gantsch vrunderlijck verfoeck, dat de selve Bondtgenooten middelerwijle van de sincere, ende oprechte intentien van haer Ed. Groot Mog. niet anders gelieven te gevoelen, als 't gene in name van de selve ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. te meermalen, soo by monde, als in geschrifte, soo sinceerlijcke ende oprechtelijck is verklaert.

Accordeert met de voorfz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Resolutie van de Staten Generael, daer by de Heeren haer Hoogh Mog. Extraordinaris Ambassadeurs in Engelandt gbelast werden over te senden Copie van de Aete van Secluse, raeckende 't employ van den Heere Prince van Oraigne, by de Heeren Staten van Holland ende West-Vrieslandt ghepasseert.

Extract uyt het Register der Secrete Resolutien van de Hoog Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Sabbathi den 6 Junij 1654.

IN deliberatie geleydt zijnde, is goedtgevonden ende verstaen, dat aen de Heeren hare Hoogh Mog. Ambassadeurs in Engelandt geschreven sal worden, tot kennisse van haer Hoogh Mog. gekomen te zijn, dat haer E. ofte eenige van henlyuden, by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt toegesonden is seeckere Resolutie, Aete ofte Verklaringe, raeckende de secluse van den Heere Prince van Oraigne, ende des selfs Linie, uyt de bedieninge van de hooge Ampten, voor desen by de Heeren des selfs Praedeceffeurs bekleedt; ende alsoo by formele Resolutie van haer Hoogh Mog. in date den negentienden Februarij lefleden, ende by het Tractaet van Vrede, Unie ende Eeuwich Verbondt, tusschen den Heer Protector van de Republijcque van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt ter eenre, ende desen Staet ter andere zijde gesloten, gerati-

geratificeert, ende gepubliceert, over 't voorfz point volkomentlijk is gedifponeert, dat haer E. derhalven aen haer Hoogh Mog. aenftondts fullen hebben over te ttuyren Copie van alle 't gene haer E. ofte eenige van henluyden, dies-aengaende by de wel-ghemelde Heeren Staten van Hollandt ende Weft-Vrieflandt toegefonden is, ende voorts haer Hoog Mog. punctuelijk adviferen, wat by haer E. ofte eenige van henluyden in de voorfchreve faecke foude mogen verhandelt zijn, geconfidereert dat de felve faecke de deliberatien van haer Hoogh Mog. alhier feer bekommerlijk maeckt; Ende fal dese hare Hoogh Mog. Refolutie door een-expreffe Bode, met een Pincke over Zee, fonder refumptie afgefonden worden.

Aenteekeninge van de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Utrecht, op de bovenft aende Refolutie.

DE Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Utrecht, hebben als noch verfocht, dat de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Hollandt fouden willen openinge doen van de Refolutie van de Heeren hare Principalen, raeckende den Perfoon van den Heere Prince van Oraigne, ofte des felfs Linie, voor foo veel de Generaliteyt foude moghen aengaen, ofte anders te konnen gedoogen, jae oock verftaen, dat het felve in voegen voorfz van de Heeren haer Hoogh Mog. Ambaffadeurs in Engelandt werde gevordert, omme alfoo, voor de extraditie, hare Heeren Principalen volkomentlijk van de voorfeyde Refolutie in voegen als vooren te mogen informeren, ende der felfer goetvinden ten eenen ofte ten anderen daer op afte wachten, fonder nochtans hier door te prejudicieren eenichints het naeder goetvinden van de Heeren haere Principalen, welckers hoogheydt ende recht fy in desen willen houden ongeprajudiceert.

Accordeert mettet voorfz Register.

J. Spronssen.

Aenteekeninge van de Staten van Hollandt ende Weft-Vrieflandt, op de bovenftaende Refolutie van de Heeren Staten Generael.

DE Staten van Hollandt ende Weft-Vrieflandt, by-rapport van de Heeren der felfver extraordinaris ende ordinaris Gedeputeerden huyden ter Generaliteyt gecompareert geweest zijnde, verftaen hebbende dat onaengiefen achtervolgende haer Edele Groot Mog. Refolutie van gisteren de Provincien kenniffe was gegeven, van dat de felve aen de Heeren van Beverningk ende Nieupoort nochmaels by exprefse aenschrijvinge, in den voorleden nacht afgefonden, hadden gelaft, een uytterfte effort te doen by den Heere Protector van de Republiqque van Engelandt, Schotlandt, ende Yrlandt, omme zijne Hoogheydt te difponeren, ten eynde de felve fich foude willen laten contenteren met het bewulste temperament in 't twee endertichfte Artijckel van 't Tractaet van Vrede begrepen, met byvoeginge, dat de Miffive, daer over aen de gemelte Heeren van Beverningk ende Nieupoort als boven afgefonden, in foodanige ernstige termen was gecoucheert, dat ontwijffelijk binnen weynige dagen den uytflach van 't bekende werck gefien fal zijn, ende dat derhalven oock, achtervolgende de verfeeckeringe by Refolutie van haer Edele Groot Mog. van date den vierden defer loopende maendt aen de opgemelde Provincien ter Generaliteyt gedaen, de meermaels verfochte openinge van 't gene haer Edele Groot Mog. raeckende den Heere Prince van Oraigne fouden mogen hebben gheresolveert, naer weynige dagen, niet langer foude werden geexcufert, met gantsch ernstich verfoeck, omme het voorgenomen fchrijvens aen de Heeren Ambaffadeurs in Engelandt, breeder in de voorfz haer Ed. Groot Mog. Refolutie van

gisteren gementionneert, te willen naerlaten, ende de voor-geroerde openinge van haer Edele Groot Mog. selfs verwachtten; echter den Heere Praesiderende ter Generaliteyt, by pluraliteyt van stemmen van de Provincien hadde geconcludeert, dat aen de gemelte Heeten Ambassadeurs van wegen desen Staet in Engelandt zijnde, geschreven soude worden, tot kennisse van haer Hoogh Mog. gekomen te zijn, dat de selve Heeren Ambassadeurs, ofte eenige van henluyden, toegesonden is seeckere Resolutie, Acte, ofte Verklaringe, raeckende de seclusie van den Heere Prince van Oraigne, ende des selfs Linie, uyt de bedieninge van de hooge Ampten, voor desen by de Heeren des selfs Praedeceffeurs bekleedt, met byvoeginge dat, alsoo by formele Resolutie van den negentienden Februarij lestleden, midtsaders by 't Tractaet tusschen hooch-ghemelde Heere Protector ter eenre, ende desen Staet ter andere zijde gesloten, geratificeert ende gepubliceert, over 't voorz poinct volkomenlijck is gedisponeert, derhalven meergemelde Heeren Ambassadeurs aenstondts haer Hoog Mog. souden hebben over te stuyren Copie van alle het gene de selve, ofte eenigen van hunluyden des-aengaende by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant toegesonden is, ende voorts haer Hoogh Mog. punctuelijck adviseren wat by de selve, ofte eenigen van henluyden, in de voorz saecke verhandelt soude mogen wesen; Hebben naer voorgaende rijpe deliberatie, jegens de voergeroerde conclusie verklaert, gelijk de selve verklaren by desen, dat haer Edele Groot Mog. verstaen de selve conclusie te slaen op een saecke daer over de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant privatelijck competeert de souveraine dispositie, ende de welcke de deliberatie ofte resolutie van haer Hoogh Mog., ofte van eenige van d'andere particuliere Provincien, geensints subjeet is. Dat mede de Resolutie, Acte ofte Verklaringe, die by de voorz haer Hoogh Mog. Resolutie gepraesuponeert wert, aen de meergemelde Heeren Ambassadeurs, ofte eenige van henluyden toegesonden te wesen, in allen gevalle aen de selve niet anders dan als Subjeeten van haer Edele Groot Mog., ende geensints in qualiteyt als Ministers van de Generaliteyt, toegesonden soude kunnen zijn, ende dat derhalven de voorschreve Resolutie is t'eenemael nul, ende van onwaerde, met byvoeginge dat, nademael het de Heeren Gedeputeerden van de Provincien, onaengesien de toefegginge, ende verseeckeringe, in ghevolge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den vierden deses, aen de selve ghedaen, van dat soo haest het voergeroerde werck ter eenre ofte ter andere uytflach soude hebben ghenomen, ende sulcx de nature van der saecke soude kunnen lijden, dat de Provincien in hare begeerten werden voldaan, als dan de meergeroerde versochte openinge by haer Edele Groot Mog. niet langer soude werden geexcuseert, echter gelieft heeft by pluraliteyt tot de voor-gheroerde conclusie te procederen, ende sulcks buyten verwachten, ende tot leetwesen van haer Ed. Groot Mog. de voorz der selver billijcke praesentatie t'eenemael te refuseren; ende te verwerpen, derhalven hooch-ghemelte haer Ed. Groot Mog. haer van hare zijde mede van de voergeroerde der selver gedane toefegginge ende gegeven verseeckeringe vinden gedegageert, ende sulcks oock dien-aengaende suljen doen ofte laten 't gunt deselve, naer gelegentheyt ende exigentie van saecken, te rade werden sullen. Actum den seften Junij selthien-hondert vier en vijftich. Onder stont, Ter Ordonnantie van de Staten voornoemt. Ende was geteeckent,

Herbr. van Beaumont.

Accordeert mette Aenteeckeninge by ofte van wegen de Provincie van Hollandt den 8. Junij 1654. ter Generaliteyt overgebracht, ende onder date den seften daer bevorens in de Registers van haer Hoog Mog. geïnserceert.

J. Spronssen.

Contra-

Contra-aenteyckeninge by den Heere Gedeputeerde van de Provincie van Stadt ende Landen, jegens de bovenstaende Aenteeckeninge van Hollandt gedaen.

DE aenwesende Gedeputeerde van de Provincie van Stadt Groenningen ende Om-melanden, by occasie van de deliberatien over de bovenstaende conclusie gevallen, uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt van den negenden ende twee en twintichten Mey lefleden, ende van den vierden Junij jonghftleden, by de Heeren der selver Gedeputeerden succesfvelijck ter Vergaderinge ingebracht, midtsgaders uyt de verklaringe onder de voorschreve bovenstaende conclusie by de selve gesteldt; gesien hebbende dat door ordre van wel-gemelte Heeren Staten van Hollandt by de Ambassadeurs van desen Staet, ofte eenige van de selve, yetwes raeckende den Heere Prince van Oraigne genegotieert word, boven ofte teghens 't geene dies-aengaende ghemelde Ambassadeurs by expresse Resolutien van haer Hoog Móg., naer voorgaende eenparige stemmen van alle de Bondtgenooten genomen, ende daer omme alle de Leden van de Unie egalijcken obligerende, *in mandatis* gegeven is geweest, ende wederom aen d'ander zijde *Insiderende*, dat dies niet tegenstaende gesustineert wordt 't gene dies-aengaende by welgemelte Heeren Staten van Hollandt geresolveert, ende ghelastet is, pure Provinciael te zijn, ende de Generaliteyt geensints raeckende, noch de deliberatien ofte censure van haer Hoogh Mog. ofte van eenige Provincien subject; Dat oock in foodanige saecken d'Ambassadeurs van den Staet aen haer Hoogh Mog. noch reeckenschap noch obediencie schuldich zijn, *heeft, op sijn tour adviserende, gesustineert, dat de bovenstaende conclusie gheamplieert behoorde te worden met een prohibitive last aen d'Ambassadeurs opgemeldt, omme van de voorschreve negociatie sich te onthouden, ende de selve tot geen effect ofte besluyt te mogen brengen, als zijnde onlijdelijck voor het hooge respect van den Staet in 't gemeen, ende van de respective Provincien in 't particulier, dat haer Hoog Mog. Ministers in eedt ende dienst van den Staet zijnde, op kosten van het Landt, ende onder faveur van 's Landts Commissie souden laten continueren in 't voltrecken van eenige particuliere negociatie, voornamentlijck foodanige, die strijdich soude zijn met d'intentie van den Staet, by opgemelte hare Hoogh Mog. Resolutie de meergemelte Ambassadeurs preciselijck aenbevolen, te meer, om dat door foodanige prohibitive last (de saecke noch eenichsints in zijn geheel zijnde) de inconvenienten ende onheylen, dié by voortganck, ende voltreck van de voorschreve separate negociatie, ons algemeene lieve Vaderlandt souden kunnen overkomen ('t welck Godt Almachtich genadelijck verhoede) souden gediverteert ende voor-ghekomen kunnen worden, dan sulcks niet hebbende kunnen geschieden, vermits by de voorstemmende Provincien, als by de Heeren hare Principalen daer toe niet gelaft zijnde, 't selve geexerseert wierde, vindt sich de Gedeputeerde van Stadt ende Landen voornoemt genootsaeckt nochmaels r'inhàreren, ende alhier voor gerepeteert te houden de aenteeckeninge, wegens de Provincie van Stadt ende Lande op den achtsten Mey lefleden desen aengaende gedaen, ende voorts te verklaren, ten aensien van de voorgeroerde Resolutie der Heeren Staten van Hollandt, ende de maximen daer inne vervattet, niet te kunnen consenteren in eenich verder verblijf ofte employ van meergemelte Ambassadeurs, maer ter contrarie te versoecken, dat de selve op 't spoedichste gerevoceert mogen worden, om, na gedane rapport ende gehoorde der selver justificatie, sulcks gherefolveert te worden, als nae rechte bevonden sal worden te behooren, by ontstentnisse van dien van nu af aen disavouerende al het gene by de selve ondernomen ofte genegotieert sal worden, ende daer tegens, als mede tegens alle onheylen ende inconvenientien, die den
 Staet*

Staet ter oorfake van desen voorgeroerden geheelen handel fouden mogen overkomen, in den name van de Heeren sijne Principalen protefterende.

Accordeert mette Contra-aenteekeninge by den Heere Gedeputeerden van de Provincie van Stad en Landen den tienden Junij 1654. ter Generaliteyt geexhibeert, ende onder date den seften daer bevoorens in de Registers van haer Hoog Mog. geïnseereert.

J. Spronssen.

Resolutie van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, dienende tot debath van den voorflach tot revocatie van de Heeren Ambassadeurs uyt Engelandt, by eenige Provincien gedaen.

Extract uyt de Secrete Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, in haer Edele Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Donderdag den 11. Junij 1654.

ZYnde ter Vergaderinge gerefereert, dat de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Vrielandt huyn den ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. hadden geurgeert, ten eynde de Heeren Ambassadeurs van wegen desen Staet in Engelandt zijnde, ten spoedichsten te rugge mochten werden ontboden, om haer Hoog Mog. redenen, ende reeckenschap te geven van 't gene de selve, op den name van haer Edele groot Mog. separatelijk fouden mogen hebben gehandelt, oock gelet dat den Heere Gedeputeerde van de Provincie van Stadt ende Landen, by des selfs Aenteekeninge gedaen stellen achter de Resolutie van haer Hoogh Mog. van date den seften deser loopende maendt, daer toe mede uytdruckelijck is contenderende, hebben haer Ed. Groot Mog. naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen dat, al-hoe-wel by de andere Provincien tot de voorz. revocatie, egene inclinatie ghetoont zijnde, oock dienvolgende op de voor-gheroerde propositie van Vrielandt egene conclusie is ghevallen, echter omme de ghemelte Heeren Ambassadeurs met te meerder lust ende genegenheydt de saecken van desen Staet, ende daer by den selven is geinteresseert, in Engelandt te doen betrachten ende behertigen, de gemelte Provincien van Vrielandt, ende van Stadt ende Landen, op morghen, gantsch serieuselijck sullen werden verfocht, van de voorgeroerde der selver sustenue te willen desisteren, ten welcken eynde aen de selve oock de pregnante redenen daer toe dienende, ten besten gerepresenteert sullen worden, ende specialijk gheallegeert, dat voor eerst, ende voor al van wegen desen Staet met den Heere Protector van de Republijcque van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt sal dienen te worden geadjusteert een reglement op 't stuck van de Marine, op dat door d'ongeregeltheden, die by faulte van dien op Zee fouden kunnen voorvallen, beyde de Natien in geene nieuwe onlusten ende swarigheden mogen komen te vervallen, daer toe dan oock aen d'opgemelde Heeren Ambassadeurs noch jonght op den twee-en-twintichsten der voorlede maendt speciale last ende ordre toegesonden is; Dat mede ten anderen by de gemelde Heeren Ambassadeurs, achtervolgende haere Hoogh Mog. serieuse intentie ende iterative aenschrijvingen, door alle mogelijcke officien ende debvoiren, sal dienen te worden ghelaboreert; ten eynde de Kroone van Vranckrijck mette hoochgemelde Republijcque van Engelandt mede in goet verstant moge komen te geraecken, daer aen 't paisibel genot van de vruchten van 't ghemaecte Tractaet van Vrede grootelijcks dependeert.

pendeert. Ten derden, dat oock voornementlijk door de goede coöperatie van de meergemelde Heeren Ambassadeurs de saecken van den Koningh van Denemarcken, by hooch-gemelde Heere Protector, sullen dienen te worden geappuyert, ende hooch-gemelde Koningh, soo haest doenlijk, met meer-hooch-gemelde Heere Protector in volkomene intelligentie hersteld, nademael alle onlusten, ende ongelegentheden, die tusschen de selve souden kunnen ontstaen, oock onvermijdelijk desen Staet in nieuwe swarigheden souden involveren, daer over dan oock op den voorz twee en twintichsten der voorlede maendt aen de meer-gemelde Heeren Ambassadeurs speciale ordre toegefonden is. Ten vierden, dat de selve Heeren Ambassadeurs, achtervolgende hare Hoogh Mog. Resolutie van den een en twintichsten der voorz voorledene maendt, met meer-hooch-gemelde Heere Protector, ofte des selfs Commissarissen, in name van haer Hoogh Mog. sullen moeten convenieren, disponeren, ende resolveren over de forme, ende maniere van de befoignes, by wederzijds Commissarissen, achtervolgende het dertichste Articul van 't voorz Tractaet van Vrede, te houden, sonder welcke conniventie, dispositie, ende resolutie, het voorz dertichste Articul niet soude kunnen werden geadimpleert, ende sulcks, het meergeroerde Tractaet van Vrede daer door moeten blijven onvoltrocken, oock, met recht, oneyndige inconvenienten souden staen te vreesen. Behalven veele andere saecken van mindere importantie, die mede van wegen desen Staet in Engeland noch staen te verhandelen; ende dat de meer-ghenoemde twee Provincien van Vrieslandt, ende van Stadt ende Landen haer aen de uytwerckinge van 't gene voorz is voornementlijk behooren te laten gelegen zijn, aengesien de selve hier bevoorens, by hare respectieve Provinciale advisen, boven anderen hebben betoont het accomodement tusschen den Koningh van Vranckrijk, ende de Republijcque van Engelandt, midtsghaders het contentement van den Koning van Denemarcken, haer ten hoogsten ter herte te gaen, ende specialijk die van Vrieslandt, onder welckers jonghste praesidium alle de vooren-geexpressieerde resolutien genomen, geparapheert, ende naer Engelandt afgefonden zijn, welckers effect notoirlijk, tot den hoochsten ondienst van den Staet, door de voor-geroerde revocatie soude werden gesteuyt.

Onder stondt,

Ter Ordinantie van de Staten voornoemt.

Ende was geteeckent,

Herb. van Beaumont.

Accordeert met de voorz Resolutie, gelijk de selve op den twaelfden Junij 1654. ter Generaliteyt is ingebracht.

J. Spronssen.

Geschrifte by den Heere Gedeputeerde van Stadt Groeningen ende Ommelanden, tegens de bovenstaende Resolutie van Hollandt ter Generaliteyt ingedient.

DE aenwesende Gedeputeerde van de Provincie van Stadt Groeningen ende Ommelanden, gesien, ende geexamineert hebbende seeckere Resolutie by de Heeren Staten van Hollandt, ter oorfaecke van het versoeck by de Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt, ende Stadt ende Landen successivelijk gedaen, ten eynde de Ambassadeurs van den Staet in Engelandt, om de geallegeerde redenen, ten spoedichsten gerevoceert mochten werden, op den elfden deser ghenomen, ende den twaelfden daer aen volgende by de Heeren der selver Gedeputeerden ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. ingebracht, by de welcke verstaen wordt, dat ghemelte Provincien van Vrieslandt, ende

Stadt ende Landen, gantsch serieufelijck verfocht fullen worden, van de voorgeroerde der selver sustenue te willen desisteren, ende dat tot dien eynde de selve te gemoet gevoert fullen worden, de verscheidene besoignes over het formeren van een reglement op 't stuck van de Marine, accommodement tusschen den Koningh van Vranckrijk, ende de Republijcque van Engelandt, contentement van den Koningh van Denemarcken, midtsgaders andere poincten meer, volgens diversche haer Hoogh Mog. Resolutien, als noch te adjusteren staende, welckers effect door de voorgeroerde revocatie tot den hoochsten ondienst van den Staet soude werden gesteyt, met aenwijfinge wat by gemelte Provincien, ten reguarde van der selver inclinatie tot effectueringe van de geseyde poincten, by der selver Provinciale advysen respectie getoont, gedaen behoorde te worden; Ende alsoo ghemelte Resolutie Heeren Staten van Hollandt by de andere Provincien copielijck overgenomen, ende aen de Heeren der selver Principalen toegesonden is, bevindt sich de Gedeputeerde van Stadt ende Landen voornoemt, tot voorkominge van eenige sinistre impressie, ofte opinie, contrarie de sincere ende onveranderlijcke genegentheyt van wel-gemelte Provincie van Stadt ende Landen, tot bevorderinge van 't gemeene beste van den Staet, ende conservatie van de Unie, het eenighste appuy, ende fundament van de selve, geobligiert ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. te rememoreren, dat de Heeren Staten van Stadt Groeningen ende Ommelanden, by der selver Resolutie van den derden Februarij stilo veteri laetstleden op de concepte Articulen van de Vrede mette Republijcque van Engelandt ghenomen, ende opten daer aen volgende ter Vergaderinge ingebracht, ende vervolgens aen de Heeren Ambassadeurs in Engelandt toegesonden, beneffens het contentement van den Koningh van Denemarcken, voor den dienst van 't Landt hooch-noodich geacht hebben, dat den Koningh van Vranckrijk, midtsgaders den Heere Prince van Oraigne, met des selfs geheele Huys, ende Descendenten, het bewuste temperament als vooren vast ghesteldt zijnde, in het te sluytene Tractaet expresselijck, ende nominatim gecomprenhendeert, ende daer van om geenderhande redenen ghedefisteert behoorde te werden; Ende nademael by overkomst van het geslootene Tractaet in het selve de voorgeroerde conclusie niet en is bevonden, ende daer omme die doenmaels aenwesende Gedeputeerden van Stadt ende Landen, tot hare decharge, genootsacket zijn geweest by het arresteren van de Ratificatie over de selve, te reserveren het sentiment van de Heeren hare Principalen; Wederomme nademael boven dien uyt de formele resolutien, ende aenteekenningen der wel-ghemelte Heeren Staten van Hollandt onwederspreeckelijck geblijckt, dat by de selve d'Ambassadeurs van den Staet ontrent het geseyde temperament, zijnde een principael point van hare negotiatie, ende by gevolge geensints Provinciael, maer absolutelijck, ende privative de Generaliteyt concernerende, gelaft, ende geemployeert zijn, contrarie de intentie, ende resolutie van den Staet, met expresse sustenue, dat meergemelte Ambassadeurs, als Subjecten van meer-ghemelte Heeren Staten van Hollandt, aen haer Hoogh Mog. dienaengaende geen reeckenschap, ofte obediencie schuldich souden zijn: Soo heeft de Gedeputeerde van Stadt ende Landen voornoemt, geconfidereert de voorz maxime is van verre insichten, ende eenmael geadmitteert van grooten, ende voor den Staet dange-reufen ghevolge soude kunnen zijn, geoordeelt ongehoort, immers voor hem Gedeputeerde onverantwoordelijck te zijn, meer-gemelte Ambassadeurs met soodanige maximen gemunieert, by conniventie ende stilswijgentheydt te laten continueren in 't effectueren van de voorz ordre, soo directelijck strijdende tegens d'intentie van de Heeren sijne Principalen, naederhandt geconverteert in een Resolutie van den Staet, daer omme als noch inhaererende het gedane verfoeck van revocatie van de meer-genoemde Ambassadeurs,

deurs, midtsgaders de verdere aenteekeninge wegen de Provincie van Stadt ende Landen op den tseften deser gedaen, konnende niet te min, om den dienst van 't Landt in geenderhande manieren te verachten, wel gedoogen dat het uytwercken van de voorgheroerde resterende poincten aenbevoolen werde soodanige Ministers die, onder geen pretext, hoedanich het soude mogen zijn, de schuldige gehoorfaemheydt aen haer Hoog Mog. ontrocken konnen worden.

Accordeert met het Geschrifte by den Heere Gedeputeerde van de Provincie van Stadt ende Landen, den seshienden Junij 1654. ter Generaliteyt geexhibeert.

J. Spronssen.

Geschrifte by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Vrieslandt, tot debath van de bovenstaende Resolutie van Hollandt ter Generaliteyt ingedient.

DE aenwesende Gedeputeerden van wegen de Provincie van Vrieslandt, geexamineert hebbende 't geene de Gedeputeerden van Hollandt, op voorleden Vrydach, hebben in scriptis overgelevert, doch niet in de Notulen laten registreren, tenderende dat de Gedeputeerden van de Provincien van Vrieslandt ende Stadt ende Landen, op het serieuoste mochten worden versocht, te willen desisteren van de begeerde herroepinghe der Ambassadeurs in Engelandt, door de redenen ten geschrifte gcallegueert, vinden sich verplicht, dit daer tegens te laten aenteekenen, dat sy als noch insisteren de versochte revocatie; waer tegens niet en doet ofte schoon in het praesidio van Vrieslandt, volgens ordre van Regieringe, ende, om in alles, ende soo veel te meerder effect te doen ghenieten het Tractaet van Vrede tusschen desen Staet ende den Heere Protector van Engelandt, Schotlandt, ende Yrlandt gemaect, nae teneur van haer Hoogh Mog. Resolutie ende Instructie van den negentienden Februarij seshien-hondert vier en vijftich laetstleden stilo novo, eenige Resolutien gevallen, ende acten mogen zijn gheteeckent, in aensien de Gedeputeerden van de Provincie van Vrieslandt noyt eenige ghedachten hebben ghehadt, de separate, ende affonderlinge onderhandelinghe van de Ambassadeurs in eeniger manieren te approberen, gelijk oock het selve van de andere Provincien werdt vertrouwt, ende oock doen ter tijdt groote hoope werde ghegeven, dat de Heere van Hollandt de langh-verwachte openinge souden hebben gedaen, verklarende de meergheroerde Gedeputeerden van Vrieslandt in 't tegendeel, niet voor goet te konnen kennen, 't gene by de Ambassadeurs in Engelandt, ofte eenige van dien, is aparte gehandelt, raeckende de seclusie van den Heere Prince van Oraigne, ende sijne Linie, ende specialijck gelastet volgens de Resolutie van de Staten van Vrieslandt, hare Heeren Principalen, van den seven en twintichsten Mey stilo veteri, te inhæreren als noch hare versochte revocatie op den elfden deses alhier ter Generaliteyt gedaen, met versoek, dat sy Gedeputeerden by de andere Provincien daer inne mogen werden nae behooren gesecundeert; reserverende daer en boven haer ende haren Heeren Principalen, soodanige naedere aenteekeninge, als in tijden ende wijlen dienstigh sal geoordeelt worden.

Accordeert met het Geschrifte, by de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Vrieslandt, den seventhienden Junij 1654. ter Generaliteyt ingedient.

J. Spronssen.

Propositie by den Heere Gedeputeerde van de Provincie van Stadt Groeningen ende Ommelanden, ter Generaliteyt gedaen, jegens het passeren van seeckere Acte van Seclusie raeckende 't employ van den Heere Prince van Oraigne by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt aen den Protector van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt gedaen extraderen.

DE aenwesende Gedeputeerde van de Provincie van Stadt Groeningen ende Ommelanden, gelesen ende geexamineert hebbende de Acte, by de Heeren Staten van Hollandt aen den Heere Protector van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt, tot exclusie van den Heere Prince van Oraigne, ende des selfs Linie uyt de Charges, by de Heeren des selfs Voor-ouderen hooger memorie voor desen bekleedt, verleent, ende by de Heeren Beverningk, ende Nieupoort aen hooch-gemelte Heeren Protector over antwoordt, ende copielijck by Missive van den twaelfden Julij jonghtleden overgefounden, midtsgaders de Provinciale Resolutien der Heeren Staten van Zeelandt ende Vrielandt daer over genomen, ende ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. successivelijck ingebracht, bevindt het sentiment van de selve Provincien genoeghsaem conform het gevoelen, ende de goede meyninge der Heeren sijne Principalen, ten deele voor desert by diversche, soo verklaringen als aenteekeningen, in der selver naem geuyttet, ende gedaen registeren, protesterende voorts, dat welgemelte sijne Principalen het voorz. geheele werck van den beginne aen, met sonderlinge droefheydt ende herten-leedt hebben verstaen, ende den voortganck van dien gereformideert, als een ongetwijffelde source ende oorspronck van schadelijcke verwijderinghen onder de Bondtgenooten, ende veelerhande onheylen, daer uyt gemeenlijck resulterende, verhoopende daerom, dat de Heeren Staten van Hollandt, bemerckende den yver van de andere Provincien, tot reden gebracht, ende de saecke eenighsints in haer geheel zijnde, by cenige gevoechelijcke expedienten voor extremiteyt bevrijdt, ende geredresseert soude worden: Dan nademael, buyten-vermoeden, door de voorschreve extraditie, de saecke aen die kant in een andere ende gantsch bekommerlijcke toelant gebracht is, ende by de welghemelte Heeren Staten van Hollandt ernstelijck behertight werdt, met expresse sustenue dat de selve aen hare Souveraine dispositie alleen dependeren, ende de censure ofte disadveue van de andere Provincien geensints subject soude wesen; ende nochtans het hooge gesach, ende autoriteyt van de Generaliteyt, midtsgaders de hoogheydt ende gerechtigheydt van de Provincien in 't particulier, sonderlinge daer by geinteresseert is, heeft hy Gedeputeerde voornoemt noodich geacht, te repræsenteren, dat niet alleenc, volgens den notoiren Text ende intentie van het eeuwigh Verbondt, breeder by de voorz. Provinciale advysen gededuceert, de Leden van de Unie in 't particulier alle confederatien, ofte verbintenissen met Uythemsche Potentaten verboden ende ongeoorloft zijn, midtsgaders het *arbitrium belli, & Pacis*, privativelijck aen de Generaliteyt gedefereert is, maer oock dat de Souveraine macht der Provincien, in saecken, tot der selver dispositie ghehoorende, komt te cesserer soo verre, ende soo veele als de selve Provincien de selve hare macht met de Bondtgenooten gemeen maecten, ende aen der selver dispositie goetwillich opdragen ende confereren, sonder naderhandt, het selve geschiet zijnde, te mogen pænitreren, ofte onder eenigen schijn ofte prætext, contrarie het goetvinden van de gemeene Bondtgenooten, te mogen disponeren; sulcks dat de exclusie van den Heere Prince van Oraigne, ende des selfs Linie, uyt het Stadthouderschap ende Admiraeltschap van de Provincie in 't particulier, ende uyt het Capiteynschap ende Admiraeltschap Generael van den Staet, by de Engelsche Regjeringe in den

voorle den Jare seftchien-hondert drie en vijfich, in het twaelfde van de bewuste feven en ewintich Articulen geprætedeert, by alle de Bondtgenooten egualijcken geabhorreert, by de Provinciale Refolutie der Heeren Staten van Hollandt ter Generaliteyt ingebracht, ende voorts met gemeene bewilliginge van alle de Provincien, ende eenparige Staetsche Refolutien verwor^{den} n zijnde, de welgemelte Heeren Staten van Hollandt de felve, om geenderhande redenen wille, noch onder prætext van eenigerhande noot, hoe groot de felve soude mogen wesen, buyten weten van den Staet toetfaen, ofte by eenige particuliere verbinteniffe (als buyten der felfer difpofitie gebracht zijnde) aen den Heere Protector van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt, hebben konnen belooven, veel weyniger de felve exclusie accorderen, boven ende benefens het bewuste temperament, in plaetse, ende met verwerpinge van 't felve by formele Refolutie van den Staet gearreftert, welck temperament, onaengiefen 't felve, niet reciproquelijck bedongen zijnde, voor een inefgale ende voor vrye Regeeringen odieuſe conditie gereeckent konde werden, het eenparigh gevoelen van alle Bondtgenooten liever heeft willen amplecteren, als met foodane hatelijcke exclusie den gantschen Staet aenwriyen die ſchandelijcke, ende onverantwoordelijcke plecke, van ter requisitie ende dreygementen van een Uyttheemsche macht, doenmaels Vyandt van den Staet, foodanige *pacis legem* te ontfangen, ende foodanige unique conditie aen te gaen, omme *tanquam pacularem victimam*, in ſijn onnoofele jaeren, voor de vrede ende welſtandt des Volcks, op te offeren den geenen, wiens Voor-Ouderen hooger memorie, onder Godts genadige directie, ghezegende Instrumenten, ende voorname oorfaecken zijn geweest van de Vryheydt, Vrede ende welſtandt des Vaderlandts; Ende is de felve exclusie ſoo veel te onrechtmatiger, omdat de felve buyten difpofitie van de Heeren Staten van Hollandt, gelijk gefeydt, gebracht zijnde, de felve, dies ongeacht, belooven, ſoo veel haer aengaet niet te ſullen toetfaen, dat den Heere Prince van Oraigne, of des ſelfs Linie, oyt geëligeert werden tot Capiteyn Generael van 's Landts Militie, welke verbinteniffe niet alleene met ſich ſleept eene extreme vilipendie van alle Provincien, jae een ſpecie van ſuperioriteyt over de felve, gelijk of de ſaecken tot difpofitie van de Generaliteyt privatelijck gehorende, aen het welbehagen ende goetvinden van de Heeren Staten van Hollandt alleen dependeerden, maer oock notoirlijck eludeert de refolutien van de Heeren Staten van Zeelandt, Vrieſlandt ende Stadt ende Landen reedts op het ſtuck van het Capiteynſchap Generael genomen, ende den acht-en-twintichſten Julij des voorleden jaers ſeſthienhondert drie en vijfich ter Generaliteyt ingebracht, ende boven dien ſonderlinge præjudiceert de vryheydt van de andere Provincien in der felfer deliberatien ende refolutien over 't felve ſubject te houden ende te nemen.

Ende of wel meer-gemelte Heeren Staten van Hollandt dit allès excuſeren op ſeeckere extreme neceſſiteyt, die nochtans by welgemelte Provinciale adviſen gedemonſtreert is buyten eenige apparentie te zijn, Soo is echter onwederspreeckelijck, dat vermits de confidentie ende ſinceriteyt tuſſchen Bondtgenooten gebruyckelijck, oock betamelijck, ende by de Heeren Staten van Hollandt ſoo dickwils geroemt ende gepræſenteert, de felve een point van ſulcke importantie, waer aen den Vrede, of den Oorloch, ende by gevolge niet alleene hare, maer 's Landts wel ofte qualijck-varen dependeerde, niet hadden behooren te verſwijgen aen de gemeene Bondtgenooten, veel weyniger daer over, vermogens de Unie, particulierlijck te reſolveren, aengiefen het principaelſte jae eenichſte oochwit van de Unie is, om tegens alle noot, voornamentlijck van uytheemſch gheweldt, met gemeenen raedt, ende ghemeene macht, te mogen ſubſiſteren.

Sulcks dat t'eenemaal onbegrijpelijk is, hoe dat de Heeren Beverningk, ende Nieupoort uyt kracht, ende natuere van haer Commissie, jae expresse Resolutie van den gehouden zijnde haer Hoog Mog. punctuelijck van alles te adverteren, die prætenſe extreme noot, ende een point van sulcken gewichte, waer aen, nae haer eygen oordeel, dependeerde den Oorloch ofte Vrede, ende 't welcke by gevolge was de grondſlach ende eenichſte oogmerck van haer gantsche negotiatie, hebben konnen ofte derven niet alleen aen haer Hoog Mog., op wiens naem ende laſt ſy de Vrede negotieerden, verſwijgen, maer oock de ſelve door hare Miſſiven, ſpecialijck van den thienden ende vijfthienden April leſtleden abuſivelijck doen gelooven, dat ſy alle Articulen, ſonder mentie van eenige reſerve, met den Secretaris Thurloe gereſumeert, ende in forma gedreſſeert hadden, om geteeckent te worden, ende dat ſy met allen yver, ende getrouwigheydt geſocht hadden te achtervolgen de goede intentie van haer Hoog Mog. hebbende achtervolgende der ſelver Reſolutien ende bevelen het Tractaet geſloten, ſulcks tot de volkomen perfectie van het geheele werck niet anders reſteerde, als de wederzijds ratificatie, welke alles weynich over een komt, jae oogſchijnlijck contrarieert de voorſz prætenſe extreme noot, by haer op dien ſelven tijdt de Heeren Staten van Hollandt ſoo hooch aengedragen, ende onder prætext van welcken ſy ſich ſoo verre hebben durven vergeten, omme tegens de intentie ende expresse prohibitive Reſolutien van haer Hoog Mog. te concerteren, ende te conferteren in de meergeſeyde hatefulijke excluſie in haer præſentie by alle Provincien geabomineert, ende verworpen.

Ende konnen gemelte Heeren Beverningk ende Nieupoort dit met geene reden excuſeren, op eenigen laſt haer by de Heeren Staten van Hollandt toegefonden, aengeſien ſy in dienſt ende commiſſie van haer Hoog Mog. verſerende, uyt kracht ende nature van de ſelve hare Commiſſie, ſoo lange ſy met de ſelve bekleedt zijn, van niemandts eenigen, veel weyniger contrarien laſt ontrent het ſtuck van hare negotiatie, hebben mogen ontfangen, ofte dien ſelven obedieren, ende over ſulcks in cas ſubject prohibitive gelast zijnde, den contrarien laſt van de welgemelte Heeren Staten van Hollandt moeten excuſeren :

Dit alles is ſoo onwederſpreekelijk, als de contrarie maxime, dat die gene die in Generaliteyts Commiſſie zijn, als Subjecten van de eene ofte andere Provincie, by de ſelve, tegens den inhoudt ende intentie van de voorchreven hare Commiſſie, gelastet konnen worden, ongerijmt, ende ten reguarde van alle Generaliteyts Commiſſien, ſoo Politijcque als Militaire; van dangereuſe gevolge is.

In conſideratie van alle het voorſz houdt ſich de Gedeputeerde van de Provincie van Stadt Groeningen ende Ommelanden geobligeert, om als noch, tot conſervatie van de ruſte ende luyſter van den Staet, ende tot maintien van de Unie, in conformité van de goede meeninge ende reſolutie der Heeren ſijne Principalen, midtſgaders verſcheyden aenſchrijvingen ſucceſſivelijcken aen hem gedaen reſpectivelijcken de voorſz ſeparate onderhandelinghe ende verbintenisse, als ſtrijdich tegens de Unie, intentie ende reſolutien van den Staet te diſavoueren, ende, uyt kracht van het drie en twintichſte Articul van de ſelve Unie, te houden voor nul, krachteloos ende van onwaerden; Ende voorts, onaengeſien de ſelve, den Heere Prince van Oraigne, ſoo veel het advis van de Provincie van Stadt ende Landen aengaet, te houden voor genomineert ende gekooren tot Capiteyn ende Admirael Generael van den Staet, om in de actuele bedieninge van beyde de Charges, ten tijde van des ſelfs majoriteyt geſteldt ende beſticht te worden, midtſgaders gantſch ernſtelijck te verſoecken, dat de andere
Bondt

Bondtgenooten gelijcke genegentheydt tot collatie van de voorz digniteyten op hoochghemelte Heere Prince van Oraigne, met den eersten willen bewijfen, ende vervolgens helpen besorgen, dat den Jongen Heere door ervaerne ende gequalificeerde Personon in de kennisse ende suchte tot den waren Godtsdienst, ende welstandt des Vaderlands, ende voorts in alle Vorstelijcke qualiteyten opgevoedet moge werden.

Infilterende voorts, in conformité als vooren, dat de Heeren Beverningk ende Nieuwpoort, by der selver schriftelijcke confessie van den twaelfden Junij laestleden, schuldich bevonden aen dit bekommerlijck werck de handt gehouden, ende hare Instructie ende expresse prohibitive last te buyten gegaen te hebben, gerevoceert mogen werden, om reden ende reeckenschap van de voorz hare handelingte te geven, ende vervolgens nae behooren ende exigentie van saecken gecorrigeert te worden.

Ende nademael, nae verscheyden instantien ende geallegeerde redenen, de Provincien tot de voorz revocatie tot noch toe niet hebben verstaen, ende evenwel ongehooft, ende buyten exempel is, een Minister van eenighe de minste maliversatie, ontrent het stuck van sijne negotiatie, suspect ofte gheconvinceert, in sijne Commissie te continueren, ende, onder faveur van de selve, occasie te geven, om allerhande quade Officien te kunnen doen, soo vindt hy Gedeputeerde voornoemt sich genootsaecht te insisteren, ende alhier voor gherepeteert te houden de aenteeckeninge ende protestatie den den 6. Junij jongst wegen de Provincie van Stadt ende Landen gedaen tegen de onheylen, die ter oorsaecke voorz den Staet ('t welck Godt genadelijck verhoede,) overkomen mochte, daer aen de Heeren sijne Principalen onschuldich houdende.

Accordeert mette Propositie, by den Heere Gedeputeerde van de Provincie van Stadt ende Landen, den twee-en-twintichsten Julij 1654. ter Generaliteyt gedaen.

J. Spronssen.

D E D U C T I E

Van de Heeren Staten van Zeelandt, jegens die van Hollandt, ter Generaliteyt ingedient, over 't subject van seeckere Acte van Seclusie, raeckende 't employ van den Heere Prince van Oraigne, by de selve van Hollandt op 't aenhouden van den Heere Protector van de Republijcque van Engelandt, &c. gepasseert.

[4] **D**E Staten 's Landts ende Graeffelijckheydts van Zeelandt, een gantsch neerstige ende circumspecte ooge hebbende laten gaen over de distincte Geschriften die t'zedert eenigen tijdt herwaerts, ter Vergaderinge van de Hooge ende Mog. Heeren Staten Generael, by forme van aenteeckeninge ofte protest, zijn uytgewisselt ende geexhibeert, van wegen de Provincien soo van Hollandt ter eenre; als die van Vrielandt, ende Stadt ende Landen ter andere zijde; Verklaren niet alleen met extreme droefheydt, ende leetwesen, te hooren de bittere dissentien, alteratien, ende oneenigheden tusschen de selve Provincien ontsaen, gantsch onbetaemelijck, soo naer Geallicerden, ende voor het welvaren van den Lande op 't hoochste perni-

pernicieus, bysonderlijck in dese perplexe ende dangereuse constitutie van tijdt; maer oock de occasie van dien voof al te apprehenderen, als een saecke vol van bekommeringe ende sequele: want of wel haer Edele Mog. niet en verstaen of præsumeren haer te ingereren buyten propoofte in de Regieringe van eenige van hare Bondtgenooten, veel min aen de selve yets voor te schrijven in materien directelijck concernerende hare Provinciale dispositien, soo meenen sy nochtans de vryheydt te hebben om haer sentiment ende opinie te mogen declareren over saecken, die by eenige van de selve Geconfoedereerden souden mogen werden ondernomen, ende geresolveert, raeckende de gemeene bescherminge, of wel specialijck, by de Unie of particulier consent van de Provincien, aen de Generaliteyt zijnde gedefereert, waer toe haer Edele Mog. oordeelen de bewuste Seclusie, gedecreteert by de welgemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, ten respecte van de Heere Prince van Oraigne, ende des selfs Linie, om veele consideratien, notoirlijck te wesen relatijf; want alsoo voor eerst gepræsupponeert wordt voor waerachtich, ende by de Heeren Staten van Hollandt selfs niet en werdt ontkennt, dat de voorsz resolutie by haer soude zijn genomen, ter requisitie van den Heere Protector van de Regeeringe van Engelandt, ende specialijck omme daer door te mogen genieten het effect van de Vrede, ende dat sulcks ongetwijffelt sonder eenige præallable onderhandelinghe ofte concert van wederzijden niet en heeft kunnen passeren, soo en kan mede niet werden geloochent, of 't selve is klaerlijck defleeterende van den Text ende intentie van het eeuwigh Verbondt tot Utrecht in den jare vijftihonddert negen-en-tseventich gecelebreert, verbiedende wel niet eenige Provincien die in de voorsz Unie zijn begrepen particuliere Unien met malkanderen te maecken, ofte de oude te hervatten tot naeder maintien van hare publicque autoriteyt ende gerechtigheden (gelijck oock nae de practique soo van dese als andere Nabuyrige Landen buyten alle controversie is: maer in expresse termen dat geene van de Provincien, Steden ofte Leden van dien eenige confederatien ofte Verbonden souden mogen maecken, met eenige Naebuyrige Heeren, ofte Landen, sonder consent van de andere Bondtgenooten, op fundament, dat 't selve geensints geimagineert kan werden te kunnen geschieden, dan met naedeel ende læsie, ofte ten minsten rechtveerdige vreesse, ende suspicie van de andere Leden, die daer by zijn gepræterieert, ende consequentelijck sulcks nergens anders toe en kan strecken, als tot verfwackinge ende turbatie van de Unie; Gelijck dan oock in allen gevallen de bewuste Resolutie wettelijck niet en heeft kunnen werden genomen, tot bevorderinghe ende accomplissement (soo voorgegeven werdt) van het Tractaet van Vrede, sonder voorgaende kennisse ende bewillinge van de gemeene Provincien, geconsideert die materie by het negenthiende Articul van de Unie geheelijck, ende sonder reserve is gesteldt ter dispositie van de Generaliteyt, ende consequentelijck, ten dien respecte, niet en mach worden ondernomen, ofte getenteert, niet alleene by eene, maer oock by meer Leden van de Unie, sonder eenparich advis ende consent van alle, als alle daer by particulierlijck wesende geinteresseert, behalven oock dat haer Edele Mog. meenen met seer goet fundament te mogen sustineren, dat genomen schoon geen Articulen prohibitijf exteerden in het Tractaet, mentionerende van 't voorsz subject, het evenwel geensints soude betamen, ende voegen aen eenige van de Bondtgenooten om desen aengaende yets te disponeren, sonder kennisse van de andere, vermidts niet alleen de Provincien by de Unie soo strietelijck, ende inseparabelijck onderlingh staen verobligeert, als of sy in effecte maer eene Provincie en waren, maer oock, naer redenen van Staet, ordinairlijck in soo notable ende hoochwichlige poincten, by dese, ofte gene Leden van de selve Unie, qualijck yets in 't particulier kan werden geconcerteert ende geconcludeert, met uytheemfche Machten ende Potentaten,

't welck

't welck niet met een ende by necessair gevolch chocqueert ofte immunicert de vry-
 ende gherechtigheden van de andere, gelijk dan oock niet en sal werden bevonden,
 dat eenige Provincien oyt yets in foodanigen teere, ende delicate materien, ter contra-
 rie hebben gedaen, maer wel, in tegendeel, dat de selve, daer over delibererende of
 disponerende, sulcks doorgaens hebben begonnen ofte voltrocken met præallable ad-
 vertentie aen de andere Bondtgenooten, ofte in der selver tegenwoordigheydt ende met
 der selver advis, soo met verscheyden considerable exempelen, des noot zijnde, soude
 kunnen werden geillustreert; Ende en kunnen, boven dien, de Staten van Zeelandt,
 recolerende hare memorie, noopende 't gundt in den jare seshien-hondert een en vijftich
 is gepasseert, tusschen de gemeene Bondtgenooten, als doen extraordinairlijk verga-
 dert op de groote Zale van den Hove van Hollandt, niet anders begrijpen, ofte de geal-
 legerde Seclusie, by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt separatelijck
 gheresolveert, ende strijdt in veeledeelen met de mondelinge ende schriftelijcke ver-
 klaringen van de selve Bondtgenooten, aldaer op het voorsz subject gedaen; præsup-
 ponerende evidentelijck eene generale affectie ende inclinatie tot de promotie van den
 hooch-gemelte Heere Prince in de eminente functien, by der selver Heeren Predecel-
 seurs bekleedt, al-hoe-wel voor die tijdt gesuspenseert, om vele ende prægnante re-
 denen, die by het meerendeel van de Provincien voor de tranquilliteyt van den Staet dien-
 stich wierden geacht, dat als doen soude prævaleren, doch nochtans met intentie om
 het saysoen dienaengaende gematureert ende rijp geworden zijnde, de gedachtenisse en-
 de besoignes daer van te resumeren, soo alle, die de selve Vergaderinge hebben gefre-
 quenteert, kunnen getuygen, ende hoe verre, in allen gevalle, sulcks discrepeert, met-
 te deliberatien, gehouden ter Vergaderinge van hare Hoogh Mog., op de Propo-
 sitie dien-aengaende gedaen, door den Heere Protector ende Regieringe van Engelandt,
 midtsgaders de peremptoire negative Resolutie daer op gevolght, kan blijcken uyt
 de Notulen die daer van zijn ghedresseert, ende specialijck uyt den text van het tem-
 perament, in plaetse van dien, op het twee-en-dertichste Articul van het Tractaet
 gesurrogeert, moetende aen een yeder, die de selve deliberatien hebben bygewoont,
 doch wesen in versche memorie, met wat voor een alteratie ende ontsteltenisse van
 ghemoedt, de voorsz Propositie generalijck gehoort, met wat voor een averfie ge-
 rejeceert, ende hoe ernstelijck de selve by de Provincien wierdt gedebatteert, niet al-
 leen om het irreparabel ongelijck ende difrespeet, het welck daer door, soo den ge-
 meenen Staet, als den hooch-ghemelten Heere Prince wierde aengedaen, maer oock
 vermits de subjectie ende pusillanimitieyt, die daer door van deser zijde souden wer-
 den betoont; want dat alle verbintenissen, die op inesgale Conditien zijn gefondeert,
 met haer sleepen eenige inferioriteyt ende subjectie, ende daer omme, voornament-
 lijck by alle die geene die Liefhebbers ende Zelateurs zijn van de Vryheydt, in alle
 manieren behooren te werden gedeclineert, is by alle verstandige Rechts-geleerden
 ende Politijcquen *in confesso*, als ontbreckende in de Historien geen exempelen, tot
 bewijs van de remarquable præjudicien, die de inferieure parthye veeltijds daer door
 heeft geleden, ende hoe kan oock in desen verder van onredelijckheydt werden geex-
 cuseert, dat een soo jongen Prince, gebooren in den schoot, ende onder de armen
 van den Staet, ende onder der selver protectie schuygende, de eerste ende gequalifi-
 ceertste Personnagie van de Vereenichde Nederlanden, midtsgaders van soo hooge ex-
 tractie ende Alliantien, gantsch onnooselijck, ende sonder eenige sijne schuld, en-
 de oock buyten eenige bekende, veel min bewesen, publijcque necessiteyt, simpe-
 lijck ter instantie van eene uytheemsche macht, met de welcke wy ofte doenmael noch
 stonden in openbare hostiliteyt, ofte als noch staen in nieuwe vriendtschap, t'effens

ende t'eenemaal, soo voor zijn selven, als voor zijn geheele Vorstelijke posteriteyt, werdt uytgeflooten ende gepriveert van alle de digniteyten, voordeelen, ende præminentien, daer toe hy, in respect van de voorlz sijne Illustre geboorte, ende op het successif exempel van sijne Voor-ouders, den tijdt ende capaciteyt daer zijnde, voor allen anderen acces ende de seeckertste apparentie hadde; ende consequentelijk daer door buyten eenige sijne meriten werdt ontfet van de voorlz prærogativen, eenichsints hem aengebooren, by de welcke hem niet alleen de Provincie van Hollandt, als onder welckers territorie ende superioriteyt hy is geseten, maer oock de gemeene Bondtgenooten, in conformiteyt van de Unie (de welcke mijn Heere Prince WILLEM hooch-loffelijker memorie, sijn Oudt-Groot-Vader voornamentlijk heeft gevordert gehadt, ende particulierlijk onderteyckent) ghehouden ende schuldich staen te mainteneren, te meer, alsoo aen d'eenē zijde, by alle verstandige Politijquen alhier kennelijk zijnde, dat de Nederlanden, in 't generael ofte in 't bysonder, noyt en zijn in ruste ofte vrede te conserveren, sonder tot het beleydt der gemeene saecken te gebruycken Hoofden ende Heeren van qualiteyt, soo oock aen de andere zijde by de gemeene Provincien, ende particulierlijk by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt voor desen ongetwijffelt is gehouden, dat geene soodanige Heeren van remarcque te vinden, ofte te bedencken zijn, die met meerder confidentie, verseeckertheydt, ende dienst tot het voorlz Gouvernement ende directie konnen werden ghebruyckt, als de Descendenten van den hooch-gemelten Heere Prince WILHELM de Eerste, ende die van sijnen Bloede ende Familie, gheconsidereert de loffelijcke Resolutien, heerlijcke expeditien, exploiten ende actien by den selve Heere Prince hooger ghedachtenisse, ende sijne Kinderen, sonder verschooninge van lijf, goet ende bloedt, tot afweeringe der Spaensche Tyrannie, ende yervorderinge der Nederlandtsche vryheden, ende welvaren ghenomen ende ghedaen, geene swarigheden nochte periculen tot dien eynde haer hebbende laten verdrieten; maer de selve mette aldervlijtichste ende kloeckmoedichste getrouwigheydt ende couragie deurgaens ghesupporteert ende overwonnen, daer op de fundamenten van desen Staet originelick zijn gebouwt, ende den geheelen tijdt van over de tachtich jaren, onder Godes genade, tegens alle uytheemfche ende innerlijcke concussien ende attentaten ghebleven onbeweeghlijck, om welke respecten de Staten van Zeelandt oordeelen, dat de voorschreve privatie ende seclusie mede geensints kan werden ghelibereert van ondanckbaerheydt ende mescognoissance tegens het voorlz Vorstelijk Huys, 't welck oock niet weynich daer mede werdt beswaert, dat by welgemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt vorders soude zijn gheresolveert, van met hare stemme te sullen beletten, ofte niet te gedoogen, dat den hooggemelte Heere Prince, ofte eenige van sijne Linie, tot het Capiteyn, ofte Admiraelichap van de Generaliteyt oyt soude werden geëligeert, geconsidereert soo de importantie van de saecke selfs, als 't ghewichte ende naedruck, 't welck kennelijk is, dat de gemelte Provincie van Hollandt, in de deliberatien, dienaengaende ter eenre, ofte ter andere zijde kan contribueren; Behalven oock dat haer Edele Mog. niet konnen begripen met wat recht; ofte ordre sulcks in forma heeft konnen werden geresolveert, gemerckt de constitutie, ende natuere van de Unie expresselijk dicteert, dat de Bondtgenooten op alle saecken de confœderatie aengaende, ghehouden zijn metten anderen te adviseren aendachtelijck, oprechtelijck, ende vrymoedelijck, soo sy nae hare beste wetenschap ende in conscientie, tot de meeste eere van Godt Almachtich, ende den welstant van het gemeen, bevinden te behooren; ende consequentelijk daer toe moeten treden sonder eenige præoccupatie, ofte voor-oordeel, als daer door de voorlz vryheydt van opinien werd

werdt wech genomen, ofte geturbeert, ende noch veel min kunnen sien; hoe sulcks wettelijck heeft können geschieden tegens de intentie, ende het gebruyck van de Unie, in faveur ende ter requisitie (als vooren mede is aengeroot) van eene uytheemsche Overheydt, sonder kennisse van de andere Geallieerden, ende en kunnen; in allen gevalle, de Staten van Zeelandt niet toestaen, dat de Heeren Beverningk ende Nieuport by de welgemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt ten desen wettelijck hebben kunnen werden verfocht, ofte oock de selve haer wettelijck laten employeren, buyten expresse bewilliginge ende goetvinden van den ghemeenen Staet, geconsidereert dat, of wel schoon de wel-gemelte Heeren zijn Ingezetenen ende Subjecten van de Provincie van Hollandt, ende aldaer niet alleen zijn in dienst van eenige particuliere Steden, maer oock Comparanten ter Vergaderinge van de Staten, ende ten dien respecte privatelijck aen de wel-gemelte hare Edele Groot Mog. staen verbonden ende responsabel, syluyden nochtans soo lange sy blijven bekleedt met den Tytel ende Caractèr, als Ambassadeurs van den Staet, ende in der selver Functie ofte Commissie buyten 's Landts ageren, op het credit, ende met aensien van den Staet, ende de selve alleen representerende, nae rechten niets vermogen aldaer te doen, dan in den naem ende op ordre van de Generaliteyt, sonder te mogen luysteren na de verfoecken ende bevelen van eenige andere superioriteyt, hoedanich die soude mogen wesen, buyten de selve Generaliteyt; ghelijck sulcks notoirlijck mede brought, niet alleen de nature van alle Legatien, ende soodane notable Commissien in 't ghemeen, maer oock particulierlijck d'Instructie van de welgemelte Heeren Ambassadeurs, tot voorkominge van alle contrarie misduydingen, forghvuldelijck ingesteldt, ende by de selve solemnelijck beswooren; waerom dan haren dienst ende employter requisitie van eene Provincie alleen niet en heeft kunnen werden gebruyckt, voornamentlijck niet in een saccke van soo teere speculatie, soo strijdich met de intentie van haer Hoogh Mog. vervolgens ende soo ernstelijck aldaer afgewesen, daer van syluyden buyten alle controversie ghehouden zijn reeckenschap te geven aen de gemeene Bondtgenooten, ende dienaengaende oock subject der selver censure ende correctie, ghelijck sulcks nae de opinie van de Staten van Zeelandt, by de meeste Leden van de Unie, behoorlijck is gestatueert, ende consequentelijck by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt by abuys wedersproocken, sonder dat oock haer Edele Mog. tot noch toe hebben kunnen bedencken, ofte imagineren, de motiven ende argumenten, waer door de selve Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt souden kunnen werden gesecht, tot het gundt voorsz is te zijn gheconstringeert, ende vervolgens tot pure ende inevitable necessiteyt gedwongen geweest, om tot behoudenisse ende welvaren van den Lande in desen te hebben moeten aegaen de oude forme ende wetten van Regieringe, gemerckt de bewuste Resolutie by haer Edele Groot Mog. niet en is genomen, soo de Staten van Zeelandt geloofwaardelijck zijn onderricht, dan nae de uytwisselinge ten wederzijden gedaen van de Ratificatie van het Tractaet van Vrede, ende sulcks wanneer tot het bevorderen ofte impetreren van den selven Vrede niet wes meer wierde gerequireert, ofte wel soo de voorschreve Resolutie ende Acte heeft moeten volgen op eenich verbandt ende concert gheintercedeert tusschen den Heere Protector ende welgemelten Heeren Staten van Hollandt voor 't sluyten van de Vrede, uyt pure necessiteyt, ende met relatie tot den selven Vrede, soo hadde notoirlijck daer van communicatie moeten worden gedaen aen de gemeene Bondtgenooten, als tot welckers dispositie de voorschreven materie eygentlijck speecteert; ende op dat door 't contrarie van dien, ende by gebreck van soodanige advertentie de Generaliteyt, buyten haer weten ende toedoen, ofte niet gencecseleert werde te blijven, in soo

smertelijcken ende kostelijcken Oorlogh, ofte in hare vry ende gerechtigheden geprejudiceert; welcke laetste positie de Staten van Zeelandt moeten opnemen voor de waerschijnlijkste, overmidts andersints de gemelte Heeren Ambassadeurs (soo haer Edele Mog. zijn onderricht) by hare Missive van den vijfthienden April leetleden aen de wel-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt niet souden hebben geschreven, dat de bewuste Seclusie was als eene conditie *sine qua non*, ende den grondtslach van het werck, ende souden oock haer Edele Groot Mog. de saecke, andersints, noch in haer geheel wesende, in 't minste niet kunnen wesen verhindert, om haer ordre ende bevel des-aengaende gegeven, aen de voornoemde Heeren Ambassadeurs in te trecken ende te revoceren, ende veel min geneceffiteert om den Heere Protector soo iterativelijck te doen solliciteren, ten eynde hy hem met het bewuste temperament soude willen laten vergenoegen, de inordente consequentien van alle 't welcke hoe meer de Heeren Staten van Zeelandt, met een ongepassionneert ende verstandige ooge, insien, hoe meer sy hun daer over verwonderen, ende vinden ontsteldt, voornamentlijck als sy gedencken by aldien ter requisitie van den Heere Protector, uyt reformandatie van sijne macht, foodane notable seclusie heeft konnen worden gheacordeert, wat dan naemaels niet sal wesen te vreesen, ten respecte van andere min considerable Persoonen, ende saecken? Wat reproche ende oneere de voorz subjectie ende ingratitude niet sal occasionneren tegens de Regieringe, soo binnen als buyten 's Landts? Wat offensie, ende ombragie daer door niet sal worden gegeven aen andere Uytheemsche Princen ende Potentaten, voornamentlijck die aen de voorz Familie door Maeghschap, Houwelijck, offe Affiniteyt zijn geallieert, daer nochtans de Provincien by 't seventiende Articul van de Unie werden verbonden, haer wel te wachten van daer toe de minste occasie te subministreren? Ende vorders oock wat oneenigheden, scheuringen ende dissention daer uyt niet staen te resulteren, soo onder de Regenten van 't Landt tegens den anderen, als onder de gemeene Ingesetenen tegens de Regieringe, bysonderlijck als sy sullen gedencken, hoe dat men met het project, ende onder het pretext van 't bewuste temperament, de andere Leden van de Unie, soo onminnelijck ende bedecktelijck heeft geabuseert gehad, in effecte als of 't selve toegestaen zijnde, oock daer mede de seclusie van den hoog-gemelden Heere Prince, endes selfs Descendenten, by den Heere Protector begeert, ende nochtans hier te Lande gehouden voor inpracticabel, t'eenemael soude wesen gedeclineert; te meer, alsoo voorgegeven wierdt, dat, om desen Staet daer mede te ghemoet te komen, ende den Vrede, soo veel mogelijck was, te faciliteren, 't voorz temperament van wegen d'Engelsche Regieringe selfs eerst was gheprojecteert, ende ghebracht op het Tapijt, waer van, naedemael nu het contrarie sich openbaert, en kan 't selve niet anders als alderhande sinistre impressien ende alteratien causeren in de gemoederen van vele van de Regenten, een mishagen nemende in desen cours van affaires, ende generalijck van de Gemeente, aen welckers goede genegentheyt ende opinie, tot beleydt, ende directie van de saecken hier te Lande, hoe vele is gelegen, konnen die gene best weten, die door lange ervarentheyt het Naturel, ende den aerdt van de selve, wel hebben leeren kennen, ende by gevolg onderscheyden, hoe diversch de conitutie van dese Landen in dien deele is, van de forme van regieringe van andere Staten ende Rijcken. Ende wenschen de Heeren Staten van Zeelandt van gantscher herten, dat boven 't recht ende interest van de gemeene Bondtgenooten, tot noch toe sommierlijck gededuceert, oock aen haer in 't particulier geen reden van misnoegen, of ongelijck, ware gegeven, ten respecte, dat het de wel gemelde Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, gelieft heeft, by de bewuste Resolutie

peremptoirlijk vast te stellen, van dat sy den hoch-gemelden Heere Prince, of yemandt van sijne Linie, noyt souden aennemē ende creëren tot Stadthouder van hare Provincie, als kennelijk zijnde, ende oock, tot bysondere eere van beyde de Provincien, over al gecelebreert werdende, dat de selve soo vermidts de viciniteyt, mutuele Navigatie ende Commercie, als vermidts andere ontallijcke insichten, op 't hoochste geinteresseert zijnde in malkanders behoudenisse ende prosperiteyt, daer door over ettelijcke hondert Jaren onderlingh soo naeuw verplicht ende verbonden zijn geweest, dat qualijk onderscheydt heeft konnen werden geremarqueert in 't beleydt van hare publijcque saecken, maer dat sy, die tot allen tijden hebben gedirigeert (soo veel mogelijk was) onder een, ende de selve handt, ende in fraternele confidentie, ende dat consequentelijk de selve, t'zedert de erectie van de Graefschappen, niet alleen successivelijk, ende sonder interruptie ghestaen hebben onder het ghebiedt van de selve Graven, maer oock by de ghemelte Graven door geenderhande manieren van alienatie oyt van den anderen hebben mogen worden verdeelt, ende gesepareert; daer uyt dan verder is geresulteert, dat, van over veele Ecuwen, de voorschreve twee Graefschappen altijd hebben gheresolveert onder een, ende 't selve Hoff Provinciael, ende oock sijn gegouverneert door eene, ende de selve Stadthouder, soo ten tijde van de Graven, als selfs t'zedert de abjuratie van den Koning van Spaignen, als wanneer alle de Princelijcke authoriteyt is geconsolideert gheworden met de macht van de Staten, van de welke de selve haer oorspronck hadde ghenomen; ende ghelijck dan uyt kracht soo van 't voorschreve recht als possessie ende gebruyck van veele honderden Jaren, het niet fatsoenelijk soude wesen, noch oock welstaen in 't vermogen van een van beyde, om effectieve een Stadthouder te committeren, ende te stellen over hare particuliere Provincie, sonder kennisse, en advis van de andere; Soo en kan het oock met de æquiteyt, veel min discretie, onder soo nauwe Bondtgenooten, betamelijk wel accorderen, dat het de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant heeft belieft tot de bewuste seclusie diffinitivelijk te procederen, sonder de Heeren Staten van Zeelandt, eerst te hooren, ofte daer over met de selve te treden in communicatie, als in de welke de meriten ter contrarie militierende boven geallegeert, pertinentelijk hadden konnen werden gheapliceert, ende naer alle apparentie, met succes. De Unie tusschen beyde de Provincien opgerecht ende gerenoveert in de Jaren vijftien-hondert vijfen tseventich, ende vijftien hondert ses en tseventich respectieve dicteert, niet alleenlijk dat de Contrahenten ende Bondtgenooten onder malkanderen sullen houden goede correspondentie, vrundtschap ende Nabuyfschap, maer oock op saecken, den gemeenen Staet der Landen betreffende, hunne Resolutien soodanich sullen formeren ende executeren, als of de voorschreve Landen ende Steden onder de Republijcque van eender Stede waren begrepen, ende voor een Lichaem mochten werden ghereputeert; ende het ware onnodich alhier in 't breede te representeren, wat glorieuse ende salutaire effecten daer uyt zijn gevolgt, soo tot welstandt van den gemeenen Staet, als tot eere ende vermogen van beyde de Provincien, als 't selve ghenoeghsaem aen alle de Wereldt, ende voornamentlijk aen de Heeren Staten van Hollandt niet onbekent zijnde: die particulierlijk gelieven te bedencken, wat mutuele forme van Regieringe ende correspondentie door wederzijdts Gedeputeerden daer uyt in 't begin van 't Oorloch is geresulteert; wat minnelijcke ende profijtlijcke communicatien, onderhandelingen, befoignes op alle voorvallende saecken van Staet ende gewichte daer op zijn ghevolgt, ende wederom wat ernstige defortatien, doleantien ende protesten, soo wanneer by d'een of d'ander, 't zy door inadvertentie, misverstant, of andersints, contrarie de voorschreve Unie, ende strijcte correspondentie yets mochte wesen goetgevonden of ge-

attenteert, ende dat alle tijdt seer geluckelijck ende met redres tot onderlinge contentement, oock selfs in dese laetste voorleden Jaren, als wanneer haer Edele Groot Mog. door hare expresse Gedeputeerden niet alleen opentlijck hebben doen betuygen, dat dese Landen in alle bekommerlijcke ende sware tijden, naest de goedertierne hulpe, ende genadige bystandt van Godt Almachtigh, door de vaste ende vertrouwde correspondentie, altijds, ende sonder eenige interruptie tusschen beyde de Provincien onderhouden, midtsghaders de nauwe Alliantien, Verbonden ende Unie tusschen de selve ghemaect, ende religieuselijck geobserveert in hare Vryheydt, Privilegien ende Rechten, voornamentlijck waren geconserveert geweest, ende oock doen beloven heylichlijck, daer by te sullen continueren, maer oock op 't voorz. geallegerde, de Staten van Zeelandt in seer ernstige termen doen sommeren, ten eynde by haer Edele Mog. niets ten principalen soude mogen worden ghedaen omtrent de Collatie van 't Capiteyn ende Admiraelchap Generael van de Unie aen den Jongen Heere Prince van Oraigne, of wel ontrent des selfs designatie, dan met præallable communicatie, ende gemeen advis; 't welck lichtelijck heeft konnen worden geobtimeert van die gene, die inhærerende de loffelijcke voetstappen van haer Ouders, niet alleen seer gerne de Regieringe deser Landen altijdt belteldt sagen naer de salutare Wetten ende maximen, daer op die originelijck gefondeert, ende tot noch toe van Godt Almachtich wonderbaerlijck is gezegent, maer oock behoorlijcke consciencie maecten van hare Verbonden, ende nevens hare ronde Zeeuwfche Tale, altijdt gerne voegen (soo veel doenlijck is) een rondt, ende oprecht herte.

Op alle welcke meriten ende consideratien, naedemael de Heeren Staten van Zeelandt voor ongetwijffelt houden, dat, soo volgens den uytgedruckten Text, als manifeste intentie van de Unie, geene van de Provincien zijn gequalificeert, omme, sonder voorgaende advis, ende bewilliginge van de anderen, te contracteren met eenige Uythemsche Machten ende Potentaten, voornamentlijck niet in saecken directelijck behorende, ende privativelijck gedefereert aen de selve Unie, ende consequentelijck de bewuste seclusie, raeckende het employ van den Heere Prince van Oraigne, ende des selfs posteriteyt, als daer toe relatijf, naer rechten geensints kan bestaen; dat oock de selve irreconciliabelijck strijdt met de negative resolutie, genomen op 't bewuste temperament; ende vorders impliceert niet alleene eene indigne subjectie ende inferioriteyt, ten respecte van den Staet, maer oock eene notoire beswaernisse ende indelebile ingratitude tegens den Persoon, ende Illustre Familie van den hooch-gemelden Heere Prince; ende geconsidereert mede by de voorschreve seclusie t'eenemael werdt gesubverteert de ordre ende vryheydt van de deliberatien ende advijsen, die naemaels op de Collatie van het Capiteynschap ende Admiraelchap van de Unie souden mogen werden geformeert, naer de Wetten ende maximen in alle Societeyten gebruyckelijck; Dat mede de Heeren Beverningk ende Nieupoort, naer het oordeel van haer Edele Mog. van den cours ende buyten de limiten van hare Commissie daer inne hebben gedefecteert; dat sy niet alleen hun hebben laten employeren in soo een essentieel point, en contrarierende *à Diametro*, met haer gepræscribeerde last, op particulier versoek van de Heeren Staten van Hollandt, sonder kennisse, veel min consent van de Generaliteyt; maer oock d'Acte dien aengaende aen haer geadresseert door de wel ghemelden haer Edele Groot Mog. aen den Heere Protector hebben geexhibeert (soo sy by hare Missive van den twaelfden deser loopende maendt bekennen) selfs na dat sy schijnen geadvertteert geweest te zijn van de oppositien ende protesten, die daer tegens hier te Lande wierde ghedaen, ende selfs oock mogelijk naer het schrijven ende contrarie bevel van hare Hoog Mog. alsoo sy niet en expresseeren den præcisen tijdt (gelijck

(gelijk nochtans wel behoorde) op de welke de voorschreven exhibitie is geschiedt; sonder dat 't selve particulier employ eenichsints kan worden gejustificeert met de distinctie, daer toe van wegen de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt geallegeert, als strijdende met het eenparich gevoelen van die geene, die op de materie hebben geschreven; ende eenmael geadmitteert zijnde, niet dan vol bekommeringe ende dangereuse consequentie soude wesen voor den Staet; ende alsoo de Heeren Staten van Zeelandt, nae serieuze examinatie van de bewuste Acte (soo als de selve by Copie is over-gefounden door de wel-ghemelden Heeren Ambassadeurs) geensints kunnen sien, dat de selve is gefondeert op eenige soodanige pure, ende inevitable necessiteyt, als daer van onvermijdelijk soude dependeren de continuatie van 't Oorloch met de Republijcque van Engelandt, ende de Vrede gesteldt desperaet, maer wel principalijk ende alleen daer heenen is gedirigeert, dat (soo veel mogelijk is) het Tractaet van Vrede *in futurum* mochte werden gesteldt buyten alle vreesse van infractie ende rupture, 't welck verre verschilt van de geprætexeerden extremen noot, ende in allen gevalle specteerde tot de deliberatie ende dispositie niet van eene, maer van alle de Bondtgenooten, ende geconsidereert mede, dat de bewuste separate Seclusie in veele deelen stoot tegens de oude ende loffelijcke Verbonden, particulierlijk opgericht tusschen de Provincien van Hollandt ende Zeelandt, midtsgaders de Acten confirmatoir; onderhandelingen, communicatien, ende correspondentien daer op gevolght, ende bysonderlijk tegens het inseparabel interest van beyde de Landen: Soo verklaren de Staten van Zeelandt, tot haer leedtwesen, ghedrongen te worden omme tot maintien van de generale ende particuliere Unien, midtsgaders, tot eere, ruste ende securiteyt van den Staet, de voorschreve Resolutie ende separate onderhandelingen, als gantsch abusivelijk genomen, ende ghehouden, by desen te improberen; Midtsgaders, te protesteren van alle inconvenienten, scheuringen ende verwijderingen, die daer nyt soo binnen als buyten 's Landts, fullen komen t'ontstaen; met bygaende ernstich verfoeck, dat de welgemelden Heeren Staten van Hollandt, tot voorkominge van alle 't selve, de voorschreven mislach promptelijk ende reelijk noch gheliefden te doen repareren, op dat alsoo alle vordere dissentie vermijdt, alle vertrouwde correspondentie ende liefde tusschen de gemeene Bondtgenooten gerestaureert, de Regicringe van den Staet by haer oude luyster ende ontsagh behouden, ende voor al de Unie religieuselijk mach worden gemaincteneert; als het eenigh steunsel zijnde, daer op het gebouw van dese Republijcque is gegrondtvest, ende naer een Oorloge van tachtich Jaeren, tegens alle twarigheden is geëlucteert tot die prosperiteyt ende hoochte, daer in die jegenwoordigh is, daer toe pertinentelijk dient de kostelijcke lesse, die Keyser KARL, soo wijsen Prince, ende soo grooten Liefhebber van dese Nederlanden, aen de selve, op sijn afscheydt in den Jare 1555. heeft gegeven, raekende hare nootwendige inseparable conjunctie ende eendracht, ende hoe krachtelijk, soo lange dien cours by haer is gemaincteneert. Godt Almachtich haer altijd heeft gezegent, ende oock staende gehouden by hare Vaderlijcke liberteyt, tegens de desseinen van de machtichste Potentaten; ende wederom soo wanneer sy daer van zijn gedeflecteert t'elckens in perijckel zijn gevallen van haer verderf ende ruine; Tot voorkominge van 't welke, de Staten van Zeelandt den selven gocdertieren Godt bidden, dat hy de gemeene Bondtgenooten, ende een yeder van de selve in 't bysonder, de oogen des verstandts wil openen, om de waerheydt recht te sien, ende elck nae hare qualiteyt te doen, het gunt recht ende reden vereytschen, ende voortaeen om te dencken op alle bequame middelen van eenigheydt, soo oyt, voornamentlijk in dese droeve ende perplexe tijden, gerequireert.

Aldus

Aldus gedaen ende gearresteert ter Vergaderinge van de Ed. Mog. Heeren Staten van Zeelandt, in 't Hoff aldaer tot Middelburgh den twee en twintighsten Junij 1654.

Onder stondt,

Ter Ordonnantie van de Staten voornoemt.

Ende was geteekent,

Adriaen Veth.

Accordeert met de principale Deductie op den dertichsten Junij 1654. ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. ingedient.

J. Spronssen.

Resolutie by de Heeren Staten van Vrieslandt, tegens die van Hollandt genomen, over 't subjeet van seeckere Acte van Seclusie, raeckende 't employ van den Heere Prince van Oraigne, by de selve van Hollandt op het aenhouden van den Heere Protector van de Republijcque van Engelandt, &c. gepasseert.

[5] **D**E Staten van Vrieslandt, met rijpe deliberatie ende volkomen kennisse van saecken, geexamineert hebbende d'overgesondene Missive van de Heeren Beverningk ende Nieupoort aen haer Hoogh Mog. de dato den tweeden Junij ouden, ofte twaelfden nieuwen stijl 1654. met de copiele Resolutie van den vierden Mey seshien-hondert vier en vijftich, by de Edele Mog. Heeren Staten van Hollandt, tot seclusie van den Heere Prince van Oraigne, uyt alle hooge Charges, soo van de Provincie van Hollandt, als van de Generaliteyt genomen, beneffens de twee Missiven by de Heeren Staten van Hollandt den twee en twintichsten Mey ende twaelfden Junij seshien-hondert vier en vijftich wijtluftigh daer over aen Ons gheschreven, met alle 't gene dese saecke beroerende, ter Vergaderinge van hare Hoogh Mog. tusschen de respectie Provincien, is voorgevallen ende gepasseert, verklaren by desen met innerlijcke bedroeftheydt ende leedtwesen te sien, lesen, ende verstaen de bitterheden tusschen de respectie Provincien, voor ende nae gepasseert, ende boven alle de ongehoorde ende præjudiciable Resolutie, by de Heeren Staten van Hollandt, buyten weten ende kennisse van de gemeene Bondtgenooten, in dese bedroefde ende bekommerlijcke tijden, ghearresteert, ende aen sijne Hoogheydt den Heere Protector van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt overhandight, welcke Resolutie niet alleen strijdigh is tegens d'Unie, d'Instructie van de Heeren Ambassadeurs, de secrete Resolutie van haer Hoogh Mog. de dato den negenthienden Februarij seshien-hondert vier-en-vijftich, maer oock is streckende tot laesie van den Heere Prince van Oraigne, ende des selfs Linie: waeromme Wy ghenootdrongen zijn, te disadvoyeren, improberen, voor nul ende van geender waerden te verklaren, alle 't gene by de Heeren Staten van Hollandt separatelijck ende affonderlijck, buyten weten van de gemeene Bondtgenooten, met de Regieringe van Engelandt is veracordeert, gehandelt, ofte beslooten, ende principelijck de Resolutie, by de Heeren Staten van Hollandt den vierden Mey seshien-hondert gearresteert, ende aen den Heere Protector van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt overhandight; lasten ende committeren de Gecommitteerde deser Provincie ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog., om met, ende beneffens de Gecommitteerden van de andere Provincien, de bequaemste ende gevoeligkste middelen by der handt te nemen, ten eynde de Heeren Staten van Hollandt mogen werden beweeght, om alle het ghepasseerde te repareren, ende in vorige Staet te brengen, oock in het toekomende soodanigen ordre te stellen, dat diergelijke

gelijke attentaten by geene Provincien gedacht, veel weyniger in 't werck worden gesteldt, uyt der welcke niet anders als een totale ruine ende scheuringe van den Staet (die Godt Almachtich genadelijk verhoeden wil) te verwachten is: ende of wel de Heeren Staten van Hollandt voorgeven, dat by de voorz haer Edele Mog. Resolutie niet anders is geresolveert, als 't gene haer privative, als de hoogste Overheydt in haer Provincie toebehoort; Soo is nochtans notoir ende klaer uyt het tiende Articul van de Unie, dat selfs in, ende over soodanige saecken, geene Provincie eenige Verbonden met Nabuyrige Heeren ofte Landen vermach te maecken, sonder consent van de gemeene Bondtgenooten, aen de welke r'zamentlijk, ende alleen de Conditien ende Accoorden van Bestandt, Peys ofte Oorlogh, volgens her negende Articul van de Unie zijn gedefereert, als alle daer by geïnteresseert zijnde.

Behalven, dat de verbintenisse in de selve Resolutie by de Heeren Staten van Hollandt gemaect, van dat de selve noyt sullen toestaen, dat den Heere Prince van Oraigne worde gheëligeert tot het Capiteynschap Generael over de Militie van de Generaliteyt, is præjudicabel voor de vrye deliberation, ende het ghemeen advis der Bondtgenooten, aen de welke het confereren van die hooge Charges alleenlijk is ghedefereert, daer door d'Unie weder notoirlijk is overtreden, zijnde sulcks de natuere van alle Societeyten, dat niet een, maer de samentlijkce Bondtgenooten, ofte de pluraliteyt van dien, het beleydt ende Rêgieringe van de importantste saecken der Comprehenderende tot hem kan trecken, hoe veel te meer heeft sulcks plaets in de Confoederatie van desen Staet, door de welke de respectie Provincien soo naeuwe zijn verbonden, ofte sy maer eene Provincie waren, ende het beleydt ende directie van diergelijcke importante saecken ende Charges het gemeen advis der Bondtgenooten privative, ende alleen is aenbevoelen, volgens de eerste, derde, achtste, negenste, thienste, achtieste, ende twee-en-twintichste Articulen van de Unie; de welke, hoe Religieuser ende naeuwer onderhouden, den Staet sal conserveren ende behouden in den luyster ende fleur, daer toe de selve door de Unie, naest Godes zegen, is gheklommen; Zijnde de selve dat rechte ende eenichste Palladium, 't welck behouden den Staet deser Landen in eeuwich-duyrende Vrede, voorspoet, ende welvaert, machtich is te bewaren, oock verlooren ende ingebroocken, een totale ruine ende onderganck aen de selve veroorsaeken; om dan meerder verwijderinge voor te komen onder de respectie Bondtgenooten, ende liefde onder de selve te doen aenwassen, hebben wy goetgevonden, ende verstaen als noch, dat beyde Charges van Capiteynende Admiraal Generael van den Staet deser Landen, op den Heere Prince van Oraigne worden gebracht ende geconferreert, by vervolgh van andere Provincien. Ordonnerende tot dien eynde, onse Gecommitteerden ter Vergaderinge van hare Hoogh Mog. 't selve by de andere Provincien in de beste forme te recommanderen, ende op 't serieuste te bevorderen, op dat het selve by de respectie Provincien, volgens de Unie, mach worden ten effeete gesteldt, ten eynde hooch-ghedachten Heere Prince, ter bequamer tijdt ende maturiteyt van jaren, ten vollen mach werden in de possesie gheconfirmert; Dat oock ondertusschen, beneffens haere Hoogheden de Vrouwen Princeessen Moeder ende Groot-Moeder, by haer Hoogh Mog. mede goede ordre ende toeversicht worde gedragen, op de opvoedinge van den hooch-gemelten Heere Prince, door bequame Persoonen, goede Patriotten, ende geaffectioneerden tot den Staet deser Landen, door de welke sijne Hoogheydt in de suyvere ware Gereformeerde Religie, ende in de kennisse van de Nature, aerdt ende maniere deser Landen, ende der selver Wetten ende Privilegien, mochte werden onderwesen, waer toe Wy d'andere Bondtgenooten vrundtlijk, ende serieuvelijk verfoecken, oock hare consideratien te laten gaen, ende in desen haer met ons tot dienste van den Staet te willen conformeren.

Wat de Heeren Beverningk ende Nieupoort aengaet, Wy verstaen als noch dat de selve in geene Generaliteyts Collegien ofte Functien fullen werden geadmitteert, voor ende al eer de selve reeckenschap fullen hebben gegeven van hare separate handelingen, buyten weten van haer Hoog Mog., ende contrarie hare Instructie, met de Regieringe van Engelandt gehandelt, dat de selve daer over oock behoorlijk gecensureert ende gecorrigeert fullen worden, ten eynde in 't toekomende d'Ingesetenen van d'eene of d'andere Provincie, in dienst, eedt ende commissie van haer Hoogh Mog. geemployeert, mogen worden afgeschrickt, om tot kleynachtige van den Staet haer Instructie ende Commissie over te treden, ende contrarie desleinen uyt te werken, op den naem van d'eene ofte d'andere particuliere Provincie, sonder last van haer Hoog Mog. tot de grootste ondienst ende bekommeringe van den Staet, 't welck niet kan geexcuseert worden met het schrijven van de Heeren Beverningk ende Nieupoort aen haer Hoog Mog. uyt Londen den tweeden ouden, ofte twaelfden Junij neuen stijl laetstleden, in welke Missive de selve Heeren niet alleen affirmeren, dat sy de bewuste Resolutie der Staten van Hoilandt aen den Heere Protector van Engelandt, &c. hebben overgeven, sonder determinatie van tijdt wanneer, maer oock de schult van haer eyghen crimina leggen op den hals ende quade mefnage van haer Hoog Mog. 't welck impertinent is; Waeromme Wy oock specialijck suspenderen onse stemme op den Heere Beverningk tot Thresaurier Generael van den Staet, op praesuppooft van goede diensten gegeven, tot dat de selve hem by haer Hoog Mog. als vooren, sal hebben ghepurgeert nae behooren, ofte daer over sal zijn gecorrigeert nae merite van faecken; Te meer voorz. exorbitante affaires van de Heeren Beverningk ende Nieupoort impliceren een groote ondanckbaerheydt tegens soo een notabel Ingezeten van den Staet, ende Illustre Personagie, wiens Over-Groot-Vader Prins WILLEM d'eerste, onsterffelijcker memorie, door publicque verklaringhe van den Staet, dit getuigenisse is gegeven op sijne Tombe tot Delft, dat hy was een Vader des Vaderlands, ende den dienst der Nederlanden meer hadde geacht, als de welvaert ende voorspoet van hem, ende de sijne, daer door de selve oock voor sijne Naekomelingen beter ende meerder belooninge ende danckbaerheydt heeft verdient.

Aldus gedaen ende geresolveert op 't Landt-huys den vier en twintichsten Junij festhien-honder vier en vijftich. Verteekent voor Oostergoo, *F. van Scheltema, Z. Huber*; voor Westergoo, *Sixtema Julius a Decema, A. Wijngaerden*; voor de Zevenwolden, *D. B. van Scheltinga, Hessel van Sminia*; voor de Stede, *Frans Riemersma, Frid. Imhima*.

Onder stont,

Accordeert mette principale Resolutie.

In kennisse van my Secretaris.

P. van Doma.

Accordeert mette Resolutie by de Heeren Staten van Vrieslandt den vier en twintichsten Junij festhien-hondert vier en vijftich ghenomen, ende den derthienden Julij daer aen volgende ter Generaliteyt ingebracht.

J. Spronssen.

Resolutie

Resolutie van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, daer by vast gesteldt wordt dat den Naem van den Koningh van Spaighen niet meer sal worden gebruyckt, maer den selven afgeswooren.

Extract uytte Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Den Negenthienden April 1581.

[6] **I**S eyndelijck verklaert ende gheresolveert, dat den Naem van den Koningh voortaan in egeene Titulen, Commissien, Provisien van Justitie, Zegelen, nocte Wapenen, binnen den Lande van Hollandt, gebruyckt sal mogen worden, maer die selfde in alles achterwege gelaten: dat mede alle Officieren, Leenmannen, Vassallen, Raden, Magistraten ende Ingefetenen van Hollandt, overdragen sullen worden van den eedte plicht, die by hen den Koningh is gedaen, ende eenen yegelijck eenen nieuwen Eedt sal worden afgenomen als hier naer volght.

Accordeert met de voorz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Extract nyt d'Instructie voor Jacob Ewoutz van der Dussen, ende Danckert Mannée, omme van wegen den Staten van Hollandt aen te geven, ende te versoecken den Staten van Zeelandt, ofte hare Gecommitteerden 't gunt hier naer volght. Geregistreert in de Resolutien van de ghemelte Staten van Hollandt den 9. April 1582.

ENde sullen voorts de Gecommitteerden, die van Zeelandt *ernstelijck vermanen mede te willen metten alder eersten, des doenlijck zijnde, procederen omme alle Officieren ende Magistraten te verdragen van den Eedt*, daer mede syluyden den Koningh van Spaighen soude mogen zijn verbonden.

Accordeert metteboven-gemelte Instructie in de voorz Resolutie geregistreert.

Herb. van Beaumont.

Remonstrantie van Hollandt aen Prins *Willem*, om niet langer te willen de handt houden aen de handelinghe met den Hertog van Anjou, Alançon, &c.

Remonstrantie in 't korte by forme van Instructie, die Joncker Adriaen, Heer van Zwieten, Michiel van Beveren, Oudt-Borgemeester der Stadt Dordrecht, Jacob Cornelisz Moerkercken, Oudt-Borgemeester van Delft, Reynier Cant, Borgemeester van Amsterdam, Mr. Johan van Oldenbarnevelt, Raedt ende Pensionnaris der Stede Rotterdam, Lenaert Jorisz Raedt ende Gecommitteerde der Stede Schiedam, ende Pieter Hermensz, Borgemeester van Hoorn, van wegen, ende door last van de Staten van Hollandt, sijne Princelijcke Excellentie sullen hebben te doen.

[7] **D**Oorluchtige, Hoogh-gebooren F: G: Heere. De Edelen ende Gedeputeerden van den Steden van Hollandt, repræsenterende den Staten van den

felven Lande , hebben ons gelaft aen uwe F: G: te reyfen , ende de felve aen te bieden haeren onderdanigen dienft , om uwer F: G: te affifteren naer haer uytterfte vermogen , met raedt ende daedt in fijne goede meeninge , ende in alles dat tot dienfte ende confervatie van den gemeenen Vaderlande , enden den Staet van uwe F: G: is streckende ; Ende alfoo de Heeren Staten voornoemt , daer toe ten hoochften noodich achten , dat eens een vafte voet genomen , ende een feecker fundament op de Regieringe van den Lande geleydt werde , foo omme met goede ordre ende auhoriteyt , jegens alle fouten ende ongeregeltheden in de Regieringe van den Lande in 't gemeen ; ende bysonder in 't beleydt van der Oorloge opgerefen , te voorfien , als sonderlinge omme alle oorfaecken wech te nemen , waer door het gemeene Volck tot eenige alteratie soude mogen worden gebracht , aengemerckt (naer haer oordeel) den geheelen Staet van den Lande , met de hulpe van Godt den Heere , ende uwe F: G: door de goede wille , ende onderdanigheydt van de Gemeente moet onderhouden worden , foo soudensy , onder correctie , verftaen , dat niet alleene raedtfaem , maer oock hoogh-noodich is , dat uwe F: G: eenich vorder vertrouwen op alsulcke Potentaten , als den Hertoch van Anjou , ende anderen , daer van tot noch toe eenige hoope gegeven is geweest , nochte haerlieder macht , ofte middelen , niet en ftelle , achtende onnoodich uwe F: G: voor te houden van de handelingen tot verfcheyden tijden gepleeght , uwe F. G. ende den Ingezetenen van den Lande genoegh bekendt zijnde , ende onlanghs foo binnen Antwerpen , als in Vlaenderen aengericht ; maer aengeliende Gemeente in alle den Steden van Hollandt , feer fchijnt tot alteratie geport , ende geinciteert te worden , ende dat by vele Luyden ten quaetften den handel metten voorfchreven Hertoge geduydt wordt , meenende daer mede 't gemeene Volck te winnen , ende tot alteratie te brengen ; dat mede niemandt daer van beter kenniffe en krijght , als de Regeerders van de Steden respectie elcks in den fijnen ; Soo is ons beaft uwe F: G: vrymoedich te verklaren , dat de Burgemeesteren ende Regeerders van den Steden voornoemt , ten hoochften beduchten , dat 't felve wel soude mogen eenige fchadelicke alteratie veroorfaecken . Ende dat daer omme by alle middelen dient getracht , omme , dies-aengaende , alle misverftandt wech te nemen .

Genadige Furft ende Heere , De Heeren Staten houden hun wel verfeeckert , dat uwe Furftel: G: in 't vorderen van den voorfz handel , niet anders en heeft dan 't gemeene beste van den Lande in bedencken : Ende namentlijk omme de felve by middelen van dien , van den oorloge te verloffien , oock bekennensy wel , dat sy hen der Heeren ofte groote Perfonnagien handel ende faecken feer weynich verftaen ; maer naedemael het gemeene Volck , ende oock het meeste deel van de Regierders van den Steden , foo ten opfien van den aerdt ende conditie van de voorfz Natie , ende andere confideratien , ende sonderlinge hare grouwelijcke moorderyen over die van de Religie in gelijcke faecken als wy fustineren , ende hare ongerouwigheydt in dese Landen nu van nieuws geopenbaert , wettelijck veroorfaeckt , eenich goedt gevoelen van de felve niet te mogen hebben ; Soo en derft niemandt by eenigē maniere yet voorwenden , dat tot hare verfchooninge , ofte vorderinge van den handel met henluyden , soude mogen strecken , sonder in groot naedencken van de Gemeente te vallen ; Ende verftaen de Staten voornoemt , dat de faecke van dese Landen niet wel vergeleecken en mach worden , met de handeling die Heeren ende Perfonnagien metten anderen aengaen , foo sy de felve sonder de Gemeente , by middelen van Finantie , ende anders voor ettelijcke Jaren konnen drijven , ende fttaande houden , daer ter contrarie den handel van dese Landen , sonder de goede wille ende onderdanigheydt van de Gemeente , van de welcke alle middelen moeten procederen , te houden ftacen , niet mogelijk is ; foo dat de felve goede wille , ende onderdanigheydt van 't gemeene Volck wech genomen zijnde , niet anders volgen en mach , dan

den geheelen onderganck van de Landen, als uwe Furstelijcke Genade selfs kennelijck is. Vele laten hun oock beduncken, dat uwe Furstelijcke Genade, niet tegenstaende alle voorsichtigheydt, door den handel van dese Natie, soo wel soude mogen bedroogen werden, als andere wijze ende kloecke Heeren bedroogen zijn. Ende hebben generalijcken (omme vrymoedich de waerheydt te seggen) een schrick ende grouwel van desen handel yets goets te hooren, ofte te verwachten, daer toe oock veel te meer beweeght worden, dat sy achten tegens Godes Heylige woordt te strijden, dat men sijn vertrouwen stellen sal op den geenen die van contrarie gesintheydt en Religie zijn, ende dat sulcks by Godes Woordt verbooden wordt, oock met comminatie van groote straffen, midts welcken G. F. ende Heere, de voorschreve Heeren Staten ons belast hebben, uwe Furstelijcke Genade ernstelijck te versoeck ende bidden, dat de selve gelieve eenich vorder vertrouwen op desen handel niet te stellen, maer de saecken deser Landen te willen stellen ende houden in alfulcke poincten, als of de selve, door hulpe van Godt den Heere Almachtich, met het invoeren ende onderhouden van goede ordre ende autoriteyt, ende mette middelen van dese Landen, ende den Ingezetenen van dien, beschermt ende behouden mosten worden; Ende hebben een vast vertrouwen, dat, ingevalle uwe Furstel: Gen: 't selfde met ernst den Gedeputeerden van de Provincien alhier vergadert, voorhoudt ende inbeeldt, met vermaninge van de swarigheden ende perijckelen daer inne de Landen gesteldt zijn, de selve sullen bewilligen ende consenteren, soo wel in 't confereren van behoorlijcke autoriteyt aen uwe F: G: als oock genoeghsame middelen daer mede de selve autoriteyt ende den Staet van den Lande gemainctineert, ende de Provincien ende Steden van dien beschermt sullen mogen werden.

Aldus beslooten in de Vergaderinge van de Staten voornoemt, den 25 Augusti 1683.

Accordeert mette Remonstantie geregistreert in 't Resolutie-Boeck van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt.

Herb'. van Beaumont.

Propositie by de Gedeputeerden van Hollandt aen de Staten van Zeelandt gedaen, daer by onder anderen aengetoogen wordt, hoe dat van wegen die van Hollandt anno 1651. ten tijde van de groote Vergaderinge op de Zale van 't Hoff van Hollandt gehouden, alle Propositien, smaeckende naer eenigh engagemment aen den Heere Prince van Oraisonne, altijd is met vigore zijn gedebatteert.

EDELE MOGENDE HEEREN, &c.

[8] **G** Esien hebbende in U Ed. Mog. Resolutie op onse gedaene Propositie gisteren genomen, ende ons door de Heeren uwer Edele Mog. Gecommitteerden ter handt gesteldt, dat u Edele Mog. gherefolveert zijn van hare respectie Heeren Principalen geïnstrucert ende ghelast op de noch swevende poincten wederomme in 's Graven-Hage met Godes hulpe te verschijnen; omme de openstaende hoochwich-tige saecken ende deliberation tot een geluckigh ende gewenscht eynde te brengen, soo hebben Wy, tot voldoeninge van den last, ende volghens de intentie van onse Heeren Committenten, ons verplicht geoordeelt, uwe Ed. Mog. der selver consideratien ende bekommerlijcke bedenckelijckheden, raeckende het Capiteynschap Generael, succinctelijck te gemoet te voeren, alle d'andere Poincten van Religie, Unie ende Militie, in de onderlinge conferentien tusschen de twee Provincien, God lof, soo wel met eenparigheydt zijnde geadjusteert, dat wy op geen ander subjeet eenige discrepantie hebben kunnen bemercken.

Uwe Edele Mog. is bekendt, dat yeder der Geunieerde Provincien competeert het opperste gefach over het Krijghs-volck, ende het beleydt van de faecken van Oorloge binnen haer eygen Souverain Provinciael reflort; welcken, volgende oock de particuliere Staten van de felve, hunne respectieve Stadthouders, altydts hebben ghegeven de qualiteyt van Capiteyn Generael over de Militie binnen hare respectieve Provincien wefende, ende infonderheydt die Provincien, welckers Stadthouders niet zijn bekleedt geweest met de qualiteyt van Capiteyn Generael van de gheele Unie; Waeromme dan oock de Provincie van Stadt ende Landen haer niet en heeft ghecontenteert met hunne Stadthouders, by Commissie, als alle d'andere Provincien, mede Capiteyn Generael te maecten, maer heeft noch daer en boven in der selver Instructie Articul 9. geexpresseert, dat de Stadthouder mede wesen sal Capiteyn Generael, ende het Opper-hoofd (nota) van 't Krijghs-volck te Paerde ende te Voet, 't welck in dese Provincie jegenwoordich is, of hier namaels daer inne sal mogen komen.

Gelijck oock by uwe Edele Mog. nevens de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt verscheyden malen Staets-ghewijse is verklaert, ende namentlijk by Resolutie van den selten Februarij vijftien-hondert seven-en-tachtich, dat sijn Excellentie Prince MAURITS, onsterffelijcker memorie (die alleenlijk was particulier Gouverneur ende Capiteyn Generael over Hollandt ende Zeelandt, sonder te dier tijdt Commissie van de Generaliteyt te hebben) de saecke ende het beleydt van den Oorloge te Lande in Hollandt ende Zeelandt, ende namentlijk de besettinghe van alle Steden ende Sterecten der selver Landen, by advis van de Staten van dien, ofte haere Gecommitteerden soude hebben, waer uyt dan volght, naedemael de stemmende Provincien, nochte by de Commissien aen de Capiteyns Generaels van de Unie verleent, nochte by eenige anderē Acten, 't voorschreve 't gefagh over 't Krijghs-volck, ende 't beleydt van der Oorloge aen de selve ghedefereert ofte overgegeven hebben, dat dien-volgende de successive Capiteyns Generaels van de Unie in dier qualiteit oock geen gefach ofte autoriteyt ter Wereldt binnen het territoir van de stemmende Provincien gecompeteert heeft.

Sulcks dat alleenlijk te Velde, ende buyten het reflort van de stemmende Provincien, de functie van het Capiteynschap Generael heeft konnen werden geexerceert.

Wel is waer, dat onse Voor-ouderen in den beginne van de voorledene Oorlogen, volgende het exempel des Konings van Spaignen, ende voorgaende Landts Heeren, goetgevonden hebben over dese Landen te stellen een Gouverneur Generael, welckers ghesagh sich mede binnen de Limiten van de stemmende Provincien heeft geextendeert, selfs oock in 't stuck van de Policie, ende Justitie in den hoogsten grade; dan naederhandt, door het gevoelige exempel van de excessien by den Grave van Lycester ghepleecht, hebbende gespeurt hoe lichtelijck soodanige hooge macht, tot groot naedeel van den Lande, ende met extreem gevaer van de liberteyt, ende vryheydt van den Volcke, kan werden misbruyckt, soo zijn de selve onse Voor-ouderen te rade geworden, de voorsz Charge van Gouverneur Generael te mortificeren, gelijk de selve, van die tijdt af tot desen huydigen dage toe, gemortificeert is ghebleven; ende hebben vervolgens in plaets van dien, niet wederomme een Gouverneur, maer alleenlijk een Capiteyn Generael gheeligeert, welckers macht sich in geen deele (ghelijck vooren bewesen is) binnen de Limiten van de stemmende Provincien (als wel die van een Gouverneur Generael hadde gedaen) hebbende geextendeert, oock consequentelijck maer alleenlijk over 't Volck van Oorloge, ofte de Legers buyten de respectieve reflorten van de stemmende Provincien,

vincien, ende te Velde zijnde, geestreckt heeft, ghelijck alle 't selve breeder is blijckende by collatie van de innehouden der Commissien aen den Graeve van Lycester als Gouverneur verleent, tegens die geene de welcke aen de Princen van Oraigne als Capiteyns Generaels by de samentlijcke Provincien zijn gegeven, ende souden buyten alle twijffel onse voorzichtige Voor-ouders oock tot verkiesinge van een Capiteyn Generael nimmermeer geresolveert ghehadt hebben, ten ware de sware Oorlogen hare Militie te Velde gevordert, ende de Militie te Velde zijnde, henluyden by gevolge door eene ooghschijnelijcke necessiteyt, een Overhoofd afgeperft hadden.

Edoch, de saecke jegenwoordich, door Godes genadige bystandt, soo verre gebracht wesende, dat de bloedighe Oorlogen zijn verandert in eene langh-gewentichte Vrede, ende consequentelijck daer door de voorgeroerde bewegende oorfaecke is komen te cesseren, soo kunnen wy mede niet anders oordeelen, dan dat de Charge, die op de selve oorfaecke is gefundeert gheweest, oock in effeete, door cessatie van dien van sels voor ghemortificeert ghehouden moet worden, niet konnende sien, hoe dat geene Legers versamelt werdende, een Capiteyn Generael over de Legers, die niet en zijn, ofte de Militie niet te Velde gaende, een Veldt-overste, daer gheen Veldtocht en valt, gemaect soude kunnen werden, oock noyt een eenich exempel gehoort, ofte gevonden hebbende, dat eenige Republijcquen in de gantsche Wereldt by tijde van Vrede een Capiteyn Generael aenhouden, veel min aengenomen souden hebben; maer ter contrarie notoir zijnde, dat vele wel-gereguleerde Landen gewoon zijn hare Capiteyns Generaels, ofte Veldt-oversten alleenlijck voor een tocht, ofte expeditie, Commissie te gheven, wordende de selve Veldt-oversten in sulcken gevalle t'elckens, het Volck van Oorloge wedergekeert zijnde in hare Garnisoenen, ofte Winter-quartieren, van de selve hunne qualiteyt wederomme ontbloedt, onaengesien de Oorlogen gemeenlijck aldaer noch komen te dueren, ende de Militie oock korts daer aen wederomme te Velde treckende, van een Overhoofd versien moet wesen; de Historien mede getuygende, dat de oude Bataviers, onse Voor-ouders, voor de tijden van de Graven, gewoon zijn geweest in dier voegen, ende niet anders, hare opperste Veldt-oversten te verkiesen; jae dat meer is, en kunnen wy niet vinden, dat t'zedert in dese Nederlanden voor den beginne van de leetledene Oorlogen *nominatim* eenige Capiteyns Generaels ghesteldt zijn geweest, sels in die tijden dat dese Landen by Vrouwen beheert, ofte uyten Name van haere Heeren, by Vrouwen gegouverneert zijn gheworden.

Zijnde den Hertoge van Alba geweest de eerste die specifice tot Capiteyn Generael over dese Nederlanden, by den Koningh van Spaignen, onder het Gouvernement van de Hertoginne van Parma, in den jaere vijftihien hondert seven en tseftich is gesteldt.

By welckers Commissie van date den lesten Januarij anno voorsz, den selven Koningh van Spaignen oock expresselijck voor redenen ende motiven van dien allegeert, de onlusten ende troublen in de Nederlanden ontstaen; midtsgaders, de nootwendigheyt omme de wech van wapenen te gebruycken (soo hy voorgeeft) daer uyt resulterende, ende sulcks daer mede genoeghsaem te kennen gevende, dat, by paisible tijden, ofte in Vrede, 't selve noyt en soude hebben geschiedt.

Midts alle welcke redenen wy vastelijck willen vertrouwen, dat u Ed. Mog. nevens ons apprehenderende by dese jegenwoordige tijden, de Geuniceerde Provincien geen dienst ofte nuttigheyt ter wereldt van een Capiteyn Generael te kunnen trecken, oock niet en sullen zijn die gene, de welcke, tegen het exempel van alle andere Republijcquen, jae tegen het exempel van dese Nederlanden sels, contrarie de practijc-
que

que van alle wel-ghepolicieerde Volckeren, tot miscontentement van hare Bontgenooten, ende sonderlinge van die gene, die in alle sware tijden al een Republijcque, als een Lichaem, ja als eene Stadt met u Edele Mog, geweest zijn, de verkiesinge van een Capiteyn Generael fullen willen urgeren.

Gelijck wy dan oock, tot een teecken van dien, met sonderlinge aengenaemheyt hebben opgenomen, dat U Edele Mog. Gedeputeerden in de particuliere conferentien met Gecommitteerden uytte Vergaderinge van onse Heeren Committenten laetst in 's Graven-Hage gehouden, hebben verklaert, wel te kunnen oordeelen, dat sonder ondiens van den Lande, geduyrende de minder-jarigheyt van den Jongh-gebooren Prince van Oraigne, mette verkiesinge van een Capiteyn Generael soude kunnen worden ghesupercedeert, *Maer aen d'ander zijde, soo moeten wy mede verklaren, dat wy niet kunnen vinden in redenen te bestaen, ofte metten dienst van den Lande te quadrenen, 't geene U Ed. Mog. Gecommitteerden met eenen schenen te urgeren, Dat van nu af aen by Resolutie souden worden vastgesteld, dat, gheduyrende de minder-jarigheyt van den selven jongh-gebooren Prince van Oraigne, gheen Capiteyn Generael verkooren soude mogen worden: oock mede niet, dat van gelijcken souden worden vast gheseldt, dat den selven Heere Prince tot meerderjarigheyt gekomen zijnde, ende by de meeste stemmen der Provincien bequaem geoordeelt wordende, de selve als dan, tot het Capiteynschap Generael, voor alle anderen soude worden geprefereert.*

Geconfidereert dat daer door aen d'eenen zijde in tijden ende wijlen, by overkomste van Oorloge ofte andersints, daer vooren Godt Almachtich dese Landen genadelijck wil verhoeden, ende beschermen, de ghelegentheydt van den Lande foodanich soude kunnen wesen, dat dienstich soude zijn tot verkiesinge van een Capiteyn Generael, selfs geduyrende de minderjarigheyt voorsz te procederen, ende dat echter, in sulcken ghevalle, des niet tegenstaende, de Provincien dien-aengaende, tot merckelijcken ondiens van den Lande, de handen geslooten souden zijn.

Ende aen d'ander zijde, oock soude kunnen gebeuren, (ghelijck wy verhoopen dat, met Godes hulpe, gebeuren sal,) dat den Jongen Prince van Oraigne al meerder-jarigh geworden zijnde, dese Nederlanden noch foodanich met Vrede fullen zijn gezegent, dat alle de redenen ende motiven hier vooren gededuceert; waeromme wy oordeelen jegenwoordich niet dienstich ende ongeraden te zijn een Capiteyn Generael te maecken, oock ten selven tijde noch fullen blijven militeren, ja dat selfs als dan bevonden soude kunnen worden, d'electie van een Capiteyn Generael, directelijck jegens den dienst van 't Landt ende het gemeene beste strijdigh te wesen, ende dat over sulcks ten hooghten schadelijck soude zijn, onse Naercomelingen, door foodanige beloften, eenigermaten geengageert te hebben.

Immers, in allen gevalle, soo meenen wy, dat den oorbaer ende dienst van den Lande, ofte het gemeene beste, behoort te wesen het eenigh doelwit van alle vroomen Regenten, ende het rechte richtsnoer, waer naer de selve alle hare actien ende deliberation behooren te reguleren, ende dat voor al de posteriteyt mede behoort te werden gelaten, de selfde vryheydt, omme in haren tijdt te mogen, ende te kunnen doen ofte te laten, 't geene de selve als dan sal oordeelen den dienst van den Lande, ende het gemeene beste te vereytschen; oock niet sonder groote apparentie, staende te vreesen, dat de toekomende Regenten souden mogen verstaen in foodanige hooch-wichtige saecken door Resolutien, ofte beloften van hunne Voorfaten niet te hebben kunnen verbonden, ende in hunne deliberation gepræjudiceert worden; waer door dan den Heere Prince van Oraigne, mette sijne, haer sonderende op de selve belofte, ende uyt krachte van dien, oordeelende billijcke prætensie te kunnen maecken, niet anders dan evidente factien ende scheuringen in den Staet souden staen te verwachten, die wy ons verseecken

keren dat U Edele Mog. naer hare gewoonlijke voorzichtigheydt, mede in alle manieren sullen soecken te verhoeden.

Behalven, dat oock by alle de Provincien jegens het versoeken van Survivancen ende beloften van eenige Ampten voor 't toekomende, ende by sommige Provincien oock *nominatim*, in 't regardt van 't Capiteynschap Generael, over haer ressort, expresse Resolutie genomen, ende prohibitive Wetten gemaect zijn; ontwijffelijck uyt oorsaecke, dat soodanige Survivances ende beloften alleenlijck door kuyperyen, ofte faveur van aensienlijke Perfoonen, sonder aenschouw van 't gemeene beste, ende den dienst van 't Landt, pleegen te wege gebracht, ende uytgewerckt te worden; welcke redenen; ende meer anderen, wy oock willen vertrouwen dat U Edele Mog. sullen moveren, omme in dese hoochwichlige saecke, buyten d'ordinaris ghewoonte, ende jegens de gebruyckelijke ordre, mede niet te procederen.

Ende hebben onse Heeren Committenten, de Heeren Staten van Hollant ende West-Vrielandt, uyt krachte van de Verbonden ende Contracten van Unie, met U Edele Mog. in de Jaren vijftien-hondert vijf-en tseventich ende vijftien-hondert sesen tseventich respectivelijck gemaect, mette vordere Acten confirmatoir daerop gevolght, ende in conformité van de expresse Texten van dien, haer verplicht gevonden dese saecke, als den gemeenen Staet der Landen betreffende, met U Edele Mog. naerder te communiceren, ende omme van hare zijde niet in gebreecke te blijven, van heylighlijck te observeren, naer te komen, ende te voldoen den innehoude van dien (dicterende dat de Bondtgenooten ende Contrahenten, namentlijck de Landen ende Steden van Hollandt ende Zeelandt, niet alleenlijck onder malkanderen in alles sullen houden goede Correspondentie, Vrudtschap ende Naebuyschap, maer oock hare Resolutien, op saecken den gemeenen Staet der Landen betreffende, met soodanige eenparigheydt ende eendrachtigheydt sullen formeren, ende executeren, als of die voorsz Landen ende Steden onder de Republiquee van eender Stede, ende voor een Lichaem, mochten worden gereeckent) soo hebben onse Heeren Committenten U Edele Mog. door Ons wel willen laten verseeckeren, ende doen verklaren, ghelijck Wy U Edele Mog. in haren name verseeckeren ende verklaren midts desen, dat de selve dese saecke sullen laten in haer wesen, sonder oyt eenighe Resolutie tot verkiefinge van een Capiteyn Generael te sullen nemen, dan met voorgaende communicatie ende concert, oock met goetvinden van U Ed. Mog. in voegen dat het advis, ofte de stemme van de Provincie van Hollandt daer toe tenderende ter Generaliteyt, nu, nochte immermeer en sal worden inghebracht, sonder alvorens verseeckert te zijn, dat U Edele Mog. consonante stemme, ende eenparigh'advys, daer op insgelijcks sal komen te volgen, midts dat U Edele Mog. van hare zijde mede gelijcke verklaringe ende verseeckeringe tot contentement van onse Heeren Committenten ghelieven valt te stellen.

Ende ten eynde de goede intentie van onse Heeren Committenten, tot handthavinge van den welstandt ende Vaderlijcke liberteyt der Geunieerde Nederlanden, ten besten kennelijck mach worden ghemaect, aen alle de goede ende Achtbare Heeren Regenten der Steden, stemmen hebbende in de Vergaderinge van U Edele Mog. alvorens de selve hare respectieve Heeren Gecommitteerden, gaende naer den Hage op het voorsz subject, eenigen lastt ofte instructie komen te geven; soo versoeken Wy gantsch dienst-vriendelijck, van wegen de selve onse Heeren Committenten, dat u Edele Mog. yeder in den sijnen hunne respectieve Heeren Principalen, alle de voorgaende consideratien believen bekent te maecten, betrouwen dat Godt Almachtich, die de Regieringe deser Landen in alle gevaerlijke voorvallen soo merckelijck ende dickmaels mirakuleufelijck heeft bewaert, mede de bewuste deliberatien

hier vooren geroert, ten besten van ons lieve Vaderlandt genadichlijk sal zegenen.
Gedaen in Middelburgh den vijf en twintichsten April seftchien-hondert een en vijftich.

Onder stondt,

U Edele Mog. Dienstwillige.

Ende was onderteeckent,

I. van Wassenaeer, Iohan de Wilt, Willem Nieupoort, ende Franco Riccen,

Accordeert mette Propositie, die door de voornoemde Heeren Gedeputeerden by rapport aen de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt is overgebracht.

Herb. van Beaumont.

Missive van de Heeren Staten van Hollandt aen die van Zeelandt, daer by de selve Heeren van Zeelandt onder andere versocht werden geen verder vooroordeel te willen admitteren, tot naedeel van die van Hollandt, op de bewuste Seclusie van den Heere Prince van Oraigne, sonder alvorens der selver bericht te hebben ontfangen.

EDELE MOGENDE HEEREN, &c.

[9] **O**P den negende deser loopende maendt hebben wy uwe Edele Mog. met sommiere Deductie van alle het gepasseerde ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael geïnformeert van onse sincere Proceduyren omtrent de voorgevallen debatten over ons geresolveerde, raeckende het employ van den Heere Prince van Oraigne, met vrundelijk verfoeck, dat uwe Edele Mog. daer uyt vernemende de rechtmatigheydt van de voorschreve onse proceduyren, vervolgens van onse intentien niet anders geliefden te oordeelen ofte te gevoelen, als 't geene wy ter Vergaderinge van hare Hoog Mog. met waerheydt hadden doen verklaren; ende hadden wy daer op van de bescheydentheydt van uwe Edele Mog. wel billighlijk verwacht, dat de selve *rebus integris* geoordeeldt, ende immers sonder volkomen kennisse niet soude hebben geresolveert, ofte geordonneert, nochte ten aensien van de saecke selfs, nochte in 't regardt van de geene die daer in, door ende volgende onse ordre, ende last hebben geprocedeert, maer in 't tegendeel van dien, komen wy, tot ons leetwefen, in ervaringe, dat uwe Edele Mog. aenwesende Gedeputeerde ter hooch-gemelte Vergaderinge van hare Hoog Mog. op huynen heeft verklaringe gedaen door speciale last ende ordre van uwe Edele Mog. van der selver gegeven stemme over het Thresaurierschap Generael geconfereert aen den Heere van Beverningk, ter saecke voorsz in te trecken, ter tijdt ende wijlen toe den selven Heere gehoort, ende aen de Provincien nae behooren contentement sal hebben gegeven; Eene saecke voorwaer daer over wy ons niet sonder redenen verwonderen, aengesien het gene den voornoemden Heere in 't voorsz subjeet gedaen heeft, is gheschiedt niet in qualiteyt van een Minister van de Generaliteyt, maer buyten het selve ministerie geconsidereert, als onsen Ingezeten ende Onderdaen, waer omme deselve oock de recherche, sentimenten, ofte judicature van de andere Provincien, ofte van de Generaliteyt, in dien deele niet subjeet is; maer alle het selve sijn doen, naest Godt, alleene, aen Ons, ende aen geen anderen heeft te verantwoorden, ende derhalven verfoecken Wy als noch gantsch vrundelijk, dat uwe Edele Mog. de voorsz saecke naer hare gewoonlijke wijsheydt in moderatien, ende sonder precipitantie aenmerckende, het voorsz geresolveerde ende ingebrachte advis gelieven te dresseeren, ende die rechtvaerdigheydt te gebruycken, dat meer-geroerden Heere ongehoort, niet moge werden geprejudiceert,

judiceert, ofte in eeniger manieren, ten aensien van de voorz digniteyt, verkort, daer inne dan Uwe Ed. Mog. sullen doen het gene de billickheydt vereyscht, met de Justitie over een komt, ende selfs in de minste saecken dienvolgende altijdts behoort te werden geobserveert; daer beneffens kunnen wy uwe Ed. Mog. mede niet onthouden, in wat voegen voorgeroerde der selver Gecommitteerde ter occasie van de jonghst ontfangen Brieven van de Heeren Ambassadeurs in Engelandt, in den name van uwe Edele Mog. heeft gelieft te verklaren, dat hy onse separate resolutie ende handelinghe in de voorz Brieven gementioneert (soo hy die noemt) expresselijcken disavoueert; ofte uwe Edele Mog. daer toe last sullen hebben gegeven, ofte niet, is ons onbekendt; maer hoe het zy, ghelijck Wy in Provinciale saecken, by uwe Edele Mog. verhandelt, ofte beslooten, onse deliberatien noyt hebben laten gaen, omme daer over onse sentimenten ter Generaliteyt in te brengen, veel min ondernomen de selve aldaer te doen advoueren, ofte disadvoueren, als met ordre van de Regieringe, midtsgaders de vryheydt ende hoogheydt der respectieve Provincien geensints convenierende, soo willen Wy mede vertrouwen, dat uwe Edele Mog. ten onsen aensien voor goet opnemen sullen, dat Wy in geenderhande manieren veritaen kunnen; dat het voor-geroerde ons particulier doen subject soude wesen, nochte oock gedoogen sullen, subject ghemaect te werden de censure, advoy ofte disadvoy van yemanden buyten ons selven, ende niet te min omme als noch, ten overvloedt, ten aensien van uwe Edele Mog., te *bethoonen onse oprechte ende eenvoudige genegenheydt ende goede correspondentie over onse intentien, soo verklaren wy midts desen overboodigh, ende bereydt te wesen, aen den geenen die uwe Ed. Mog. sullen believen te autoriseren, te geven soodanigen openinge ende kennisse van ons doen ende laten ontrent het voorschreve werck, midtsgaders de redenen, ende consideratien, die ons hebben gemoveert, daer toe te procederen;* daer mede Wy vertrouwen dat de selve sullen gelieven te nemen volkomen satisfactie, voornamentlijk als uwe Edele Mog. buyten vooroordeel sullen willen aenmercken de nootsaeckelijckheydt van het selve ons doen; omme te consequeren het effect van den Vrede, nu door Godes zegen ende bestieringe, met soo vele moeyten bekomen, ende daer by in achtlinge nemende de lieffelijcke vruchten de welcke in de vrye oeffeninge van allerley trafficq ende commercien albereyds van uwer Edele Mog. ende onse goede Ingefetenen werden genooten, ende van alle de welcke (de goede Godt wille sulcks verhoeden) de selve door voortganck van diergelijcke Proceduyren souden kunnen werden gepriveert. Immers wat ons aengaet, Wy zijn daer over ten hoochsten bekommert, ende bidden uwe Edele Mog. de saecke wel ende rijpelijk te overwegen, ende met serieuse overdenckinge in te sien de schadelijcke gevolgen de welcke daer uyt souden kunnen resulteren, acht gevende op uwer Edele Mog. ende onse wederzijds gemeene ende intrinsique interessen, ende subsistentie, de welcke oogenschijnlijcken niet wesen kan, soo men den Vrede soude komen te missen; ende dat derhalven Uwe Edele Mog. daer door bewoogen willen wesen, *geen vorder vooroordeel te admitteren over meergeroerde ons doen, maer veel eer met een ongepraoccupeert gemoedt, naer ingenomen onderrichtinge van alle onse proceduyren, redenen ende consideratien, ons in onse vryheydt, hoogheydt ende gerechtigheydt te helpen mainteneren: Immers in allen gevalle, uwe Edele Mog. oordeel te suspendeeren ter tijdt ende wijle toe dat de voorz aengebooden openinge ontfangen wesende, uwe Edele Mog. sullen begrijpen, wat in soo perplexen constitutie van saecken hadde kunnen ofte behooren gedaen ofte gelaten te werden; verseeckert zijnde, dat Wy om geenderley insichten sullen laten te betuygen, dat ons de conservatie van vryheydt, gerechticheydt ende hoogheydt van Uwe Edele Mog. Provincie boven alle ter herte gaet, ende dat Wy sulcks t'allen tijden, ende in alle occurrentien metter daedt sullen betoonen; weshalven het selve in dese conjuncture van Uwe Edele Mog. insgelijcks verfoeckende ende verwachtende,*

Edele Mog. Heeren, &c. Hage den achtienden Junij seftchien-hondert vier en vijftigh.

De Staten, &c.

Superscriptie,

Edele Mog. Heeren, &c. De Staten van Zeelandt, &c.

Accordeert met de Originele Minute.

Herb'. van Beaumont.

Resolutie van de Staten van Zeelandt, omme den jongen Heere Prince van Oraigne te designeren tot Capiteyn Generael ende Admirael, met eenige pafsagien uyt seecker advis van Commissariffen van de Staten van Hollandt, daer by aengewesen wordt, dat die van Zeelandt de voorsz Resolutie hebben genomen, sonder communicatie van die van Hollandt, ende dat sulcks niet wel konde bestaen met d'Unie tusschen de voornoemde Provincien gemaect.

[10] **D**E Staten van Zeelandt, haer latende den jegenwoordigen bekommerlijcken toestandt van saecken ten hoochsten ter herten gaen, ende veele swarigheden (die Godt Almachtich verhoede) niet alleen ter Zee, maer oock te Lande te gemoedt siende, ende dienvolgende acht ghevende op de middelen, waer door de voorschreve perplexiteyten, onder Godes zegen, souden mogen werden voorgekomen; serieuvelijck gedelibereert hebbende, op het beleydt, ende behoerlijcken ordre, in de saecken, soo te Water als te Lande, te stellen, hebben goet-gevonden, ende verstaen, niet alléén dienstich, maer hooch-noodich te wesen, tot weeringe van alle dis-ordre, ende confusie, die tot droefheydt ende leerwesen van alle goede Ingezetenen, doorgaens werdt gespeurt, als mede tot herstellinge van de oude ordre ende forme, daer aen den Staet, by nae een gantsche eeuwe, soo wel ende geluckelijcken sich bevonden heeft, dat een aensienlijck, ende gequalificeert hoofd, tot directie ende beleydt van de Krijghs-saecken, soo te Water als te Lande, met den Tijtel van Capiteyn ende Admirael Generael gesteldt werde, in welcken de Oorloghs-deliberatien, ende circumferentie van alle de Provincien, gelijk als in een point geconcentriceert, ende vereenight mochte werden, om alsoo alle heylsamen resolutien, die dickwils langen tijdt fluctueren, ende buyten executie blijven, met beter spoet, vaster beleydt, ende behoerlijcke secretesse, ter intentie van de gemeene Bondtgenooten in 't werck gelecht te werden, oordeelende de voorsz Staten van Zeelandt, om vele ende verscheyden insichten, dat daer toe behoorde gedesigneert te worden den Jongen Heere Prince van Oraigne, soo ten respecte van sijne Illustre extractie, ende geboorte, als mede ten opsichte van de universele aengenaemheydt ende meriten van des selfs Geslachte, wiens Voorfaten successivelijcken, selfs in de meeste swarigheydt ende by naer gedesespereerde tijden, goet ende bloet, soo couragieuselijcken, als geluckelijcken, opgeseth, ende geemployeert hebben, ende onder welckers goet ende hoochwijs beleydt, Godt Almachtich desen Staet tot een heerlijcke ende glorieuse vryheydt gebracht heeft, ende ingevalle de genegentheyt van de andere Provincien sich in desen met de hare quame te voegen, ('t welck sy van herten wenschen, ende verhoopen): sullen als dan, ende t'allen tijde sich bequamelijcken, om door een onderlingh concert ende goet verstant der gemeene Bondtgenooten, te delibereren, ende resolveren, op soodanigen Reglement, Conditien ende Voorwaarden, midtsgaders op eene generale ende particuliere Instructie, als men sal oordeelen tot uytvoeringe van de voorsz respectie Chargien noodich te wesen, als mede om te letten ende dispiceren op een wel ervaren ge-

qualificeert Perfoon, die geduyrende de minoriteyt van den voorfz Heere Prince van Oraigne, als Lieutenant Generael in beyde Chargien zijne plaetse mochte bekleeden; zijnde van hare zijde genegen, dat daer toe verfocht ende gheëligeert werde, de Heer Graef WILLEM van Nassau, Stadthouder van Vrielandt, met dien verstande, dat ondertusschen de ghemelte Prins geëduceert ende op-ghevoedt werde door bequaeme ende Godtvruchtige Persoonen, die de selve in de Ware Gereformeerde Religie ende in de kennisse van de Regieringe, met alle sorghvuldigheydt ende wijsheydt sullen onderwijfen. Aldus gedaen ende geresolveert in 't Hoff van de Heeren Staten voornoemt tot Middelburgh den een en twintichsten September 1652.

Edele Groot Mogende Heeren.

DE Leden by U Ed. Groot Mog. op den tweeden deser-loopende maendt gecommiteert, omme seeckere Concepte Resolutie by de Heeren Staten van Zeelandt den een en twintichsten der voorleden maendt September, op 't subject van het Capiteyn ende Admiraelchap Generael deser Vereenighde Nederlanden, geformeert, soo in de forme, als in de materie; ende alle d'ingredienten van dien t'examineren, ende daer op naer te sien de Naeder Unie, ende Tractaten tusschen de Provincien van Hollandt ende Zeelandt, voor desen gemaect, midtsgaders 't geene in de groote ende solemnele Vergaderinge van de gemeene Bondtgenooten, in den voorleden Jaere alhier in 's Graven-Hage gehouden, ontrent de voorfz saecke is ghepasseert, ende U Edele Groot Mog. daer van, als mede van haer consideratien ende advijse daer op te dienen, ende insonderheydt of yets naerder in de Provincie van Gelderlandt gedaen, midtsgaders op den aenstaenden Landtdach van Over-Yssel soude dienen gerepresenteert te werden, ende voorts generalijk, hoe men sich allenthalven van wegen dese Provincie dien-aengaende, soude behooren te dragen, hebben in ghevolge ende tot naerkominge van de voorfchreve U Edele Groot Mog. last ende Commissie, naer lecture van de voorfchreve Concepte Resolutie, eerst ende altoorens daer op naer-gesien ende overwoogen de retro-acten in de selve Commissie gementioneert, ende meer anderen, die de opgamelte Gecommitteerde Leeden hebben geoordeelt ter materie, ende tot voldoeuinge van U Edele Groot Mog. goede intentie te dienen.

Ende omme U Edele Groot Mog. achtervolgende den inhoud van de voorfz Commissie, sommierlijcken te representeren, 't geene meer-opgamelte Gecommitteerde Leden in de voorfz retro-acten van consideratie gevonden, ende in cas subject applicabel geoordeelt hebben, soo is 't sulcks, dat de particuliere Unie, tusschen de Provincien van Hollandt ende Zeelandt, den vijfen twintichsten April vijftien-hondert ses en tseventich gheslooten, bevonden wordt niet alleenlijcken te dicteren Art. 8. *dat de Bondtgenooten onder malkanderen in alles sullen houden alle goede correspondentie, vrundtschap ende Naebuyschap; maer oock Art. 11. ende 18. dat tusschen de selve alle saecken ende lasten van der Oorloge, midtsgaders oock alle andere saecken de Policie, ende gemeenen Staet der Landen be-roerende, met alsulcke gemeenschap, eendrachtigheydt ende vrundtschap ghevordert, beleydt, ende onder alsulcker vasten eenigheydt ende verbondt gemanieert ende onderhouden sullen worden, als of de voorfz Provincie onder de Republijcque van eender Stede mochten worden gereeckent, ende begrepen.*

Dat oock uyt de retro-acten, t'zedert die tijdt gevallen, wordt bevonden, alle saecken van importantie, den gemeenen Staet betreffende, in conformité van de voorfz Unie, tusschen ghemelte Provincien van Hollandt ende Zeelandt by onderlinge concertatien, communicatien ende conferentien ghemanieert, ende niet by separate deliberatien ter neder gesteldt geweest te zijn.

Ende specialijcken, dat alle de poincten van deliberatie, ter occasie van 't subit ende onverwacht overlijden van den Heere Prince van Oraigne WILLEM, onsterffelijcker memorie voor-gevallen, in sulcker voegen ende niet anders gemanicert zijnde, naest de directie van Godt Almachtich, voornamentlijk door de goede harmonie, ende consonante advijsen van beyde de voornoemde Provincien, tot een geluckich ende gewenscht eynde gebracht zijn.

Gelijck dan oock de Heeren Staten van Zeelandt voornoemt, korts naer 't voorsz overlijden, van wegen uwe Edele Groot Mog. met aanbiedinge van alle goede correspondentie, begroet zijnde, aen de Heeren U Edele Groot Mog. Gedeputeerden ten dien fine, nae de Provincie van Zeelandt afgesonden, op den achtenden Novembris seshienhondert vijftich, by schriftelijcke Resolutie hebben verklaert, *Dat haer Edele Mog. goetgevonden hadden, door hare Gedeputeerden en Corps, volkomentlijk gelaest ende geïnstrueert, in 's Graven-Hage te verschijnen, omme met onderlinge conferentien van alle de Provincien gesamentlijk ende particulierlijk, met de Provincie van Hollandt te concerteren, over d'importante poincten van deliberatie, die by occasie van de deplorable doot van sijn Hoogheydt hoogh-loffel. mem. souden komen te resulteren, omme alsoo een consonant ende eenparigh advis van de Provincien van Hollandt ende Zeelandt geformeert zijnde, het selve ter Generaliteyt inne te brengen.*

Hebbende welgemelte Heeren Staten van Zeelandt voornoemt, noch naeder, op den vier en twintichsten April seshienhondert een en vijftich, op gelijke aanbiedinge van wegen U Edele Groot Mog. aen de selve gedaen, verklaert ende geobtteert, *met bysondere affectie te amplexeren de vrundtlijke aanbiedinge ende vaste toefegginge (in name van U Edele Groot Mog. als boven gedaen) van onverbreeckelijck geresolveert te zijn alle oude goede Vrundtschap, Nabuyschap, ende confidentie te releveren, cultiveren, ende heylighlijck te onderhouden; oock seer wel ende by geluckige ervarentheydt te begrijpen wat voordeelen de goede harmonie ende eenigheydt tusschen de Provincien van Hollandt ende Zeelandt aen de gemeynen Staet, ende particulierlijk aen haer eygen welvaert toegebracht hebben, als mede wat vastigheydt, voorspoet ende zegen van de continuatie ende oprechte onderhoudinge van dien, in 't toekomende te verwachten staet; ende dat ter contrarie alle perijckel, swarigheydt ende onheyl te vreesen soude wesen, oock ontwijffelijck den Staet overvallen soude, soo eenmael dien bandt van eenigheydt gebroocken ofte eenighsints verswacke mocht werden.*

Verklarende derhalven op alle de voorschreven præmissen *wijders geresolveert te zijn, met Godes hulpe, wederom door hunne Gedeputeerden Staets-gewijse, van hare respectieve Principalen volkomentlijk gelaest, ende geïnstrueert, in 's Graven-Hage te verschijnen, omme de als doen opstaende poincten, door onderlinge conferentien te helpen adjusteren, ende alsoo tot een geluckigh, ende gewensht eynde te brengen; oock dienvolgende mede geresolveert te wesen, alle deliberatien ende resolutien op de voorsz. alsdoen sivevende importante poincten, aldaer, te houden in staet en gesurcheert.*

Waer mede d'opgemelte Gecommitteerde Leden vertrouwende U Edele Groot Mog. ghedient te zijn van 't gundt uytte oude ende naerder Unie ende Tractaten tusschen Hollandt ende Zeelandt opgerecht, met de practijcque daer op gevolght, desen aengaende staet te noteren, hebben vorders uyt de retro-aecten in de voorgementioneerde groote, ende solemne Vergaderinge op 't voorsz. subject gevallen, geremarqueert, &c.

Ende dienvolgende vertrouwende hier mede, ter intentie van U Ed. Groot Mog. te hebben gedient van de retro-aecten by de voorsz. hare Commissie gerequireert, ende sulcks het eerste lidt van de selve Commissie daer by te wesen voldaan, hebben vervolgens mede tot voldoeninge van den vorderen last by U Edele Groot Mog. aen de selve gegeven, de voorgeroerde concepte Resolutie soo in forme, als in materie, ende alle de ingrediënten van dien rijpelijcken geexamineert, ende overwoogen, ende noopende de forme,
inson-

insonderheydt geremarqueert dat, al-hoe-wel meer-gemelte Heeren Staten van Zeelandt by den text van de selve Concepte Resolutie reflectie schijnen te maecten op de oude ordre ende forme, daer aen den Staet by naer een gantsche Eeuwe, soo wel ende geluckelijck sich bevonden heeft, echter by de selve in 't tegendeel van dien, met het formen van de voorz. resolutie is geprocedeert, ende met het finael arrest van dien noch naerder geprocedeert soude werden, directelijck tegens de oude ordre ende forme, die meer-welgemelte Heeren Staten van d'opgemelte Provincie by der selver resolutie van date den vier en twintichsten April seshien-hondert een en vijftich, hier vooren in 't recenseran van retro-acten aengetoogen, soo hoochlijck hebben geextolleert, als wordende 't voorz. importante point, onaengesien 't selve, naer 't eygen geposeerde van haer Edele Mog. de saecken van Oorloge ende het gantsche beleydt ofte de directie van de Militie, soo te Water alste Lande, ende niet minder den gemeenen Staet is betreffende, *echter sonder eenige communicatie ofte conferentie met uwe Edele Groot Mog. daer over te houden, by separate deliberatie beleyt, ende by aparte resolutie ter neder geselt, 't welck hoe verre metten Text van de hier vooren geallegeerde Unie tusschen de Provincien van Hollandt ende Zeelandt gemaecte, over een komt, meer-gemelte Gecommitteerde Leden aen 't hoogh-wijs oordeel van uwe Edele Groot Mog. laten sullen*, bevindende in allen gevalle soodanige proceduyren directelijck te strijden tegens de continuele practijcque tusschen beyde de voornoemde Provincien altijds, ende sonder interruptie, t'zedert het oprichten van de voorz. Unie, in gelijcke gelegentheydt geobserveert, ende sulcks te contrarieren, die oude ende loffelijcke forme daer aen den Staet deser Landen in 't gemeyn, ende de Provincien van Hollandt ende Zeelandt in 't particulier, volgens d'eygen erkentenisse van meer-welgemelte Heeren Staten van Zeelandt voornoemt, by de voorz. haer Edele Mog. Resolutie van den vier en twintichsten April seshien-hondert een en vijftich gedaen, ende op der selver geluckige ervarentheydt, soo de selve verklaren, gefondeert, haer by naer een gantsche Eeuwe soo wel ende geluckighlijck bevonden hebben, oock oordeelende, dat boven ende behalven de voortz. verbintenisse, ende generale practijcque, in cas subiect, speciale ende pertinente redenen waren dienende, waer door meer-welgemelte Heeren Staten van d'opgemelte Provincie, bewoogen ende geperfuadeert hadden konnen, en behooren te werden, omme in de voorz. saecke niet separatelijck ende sonder communicatie van U Edele Groot Mog. te gaen, ten opfichte over 't selve subiect korts naer 't subit ende onverwacht overlijden van den Heere Prince van Oraison WILHELM onsterffelijcke memorie, tusschen beyde de voornoemde Provincien, albereyds eenige conferentie ende communicatie gehouden zijn geweest, gelijk dan oock by wel-gemelte Heeren Staten van Zeelandt voornoemt, soo by haer Edele Mog. Resolutien van den achtiensten November seshien-hondert vijftich, als mede by die van den vier en twintichsten April seshien-hondert een en vijftich, beyde voorz. solemnelijck is verclaert ende beloofd, *alle deliberatien ende resolutien, op de als doen swevende pointen* (daer onder het point van 't Capiteyn ende Admiraelchap Generael, als 't voornaemste, insonderheydt was begrepen) *in haer Edele Mog. Provinciale Vergaderinge te houden in state, en gesurcheert, omme de selve alhier in 's Graven-Hage met Uw Edele Groot Mog. door onderlinge conferentien te helpen adjusteren, ende tot een geluckigh en gewenst eynde te brengen.*

Ende naedemael het voorz. point, roerende de electie van een Capiteyn Generael, als doen open gebleven zijnde, tot noch toe als onnoodich, tot geen eynde, ofte resolutie gebracht is, soo meynen d'opgemelte Gecommitteerde Leden, dat by soo verre meer-welgemelte Heeren Staten van d'opgemelte Provincie van Zeelandt fouden mogen hebben geoordeelt, tot afdoeninge van dien, eenige nader redenen ofte consideratien voorgevallen, ofte opgekomen te zijn, de selve als dan, in gevolge van de voorz.

haer

haer Ed. Mog. verklaringe ende belofte oock wel hadden behooren het werck in diervoegeen te hervatten, als 't selve van den beginne af ghemanicert was geweest, ende dienvolgende niet by separate deliberatie, maer met onderlingh concert van uwe Edele Groot Mog. ende der selver confideratien, op 't voorfz subject alvooren ghehoort, daer toe te treden, te meer, alsoo daer over, de faecke noch in haer gheheel zijnde, door speciale Gedeputeerden, tot dien eynde laetstmael naer Zeelandt af-ghefonden, van wegen U Edele Groot Mog. ten overvloedt conferentie ende communicatie aengebouden ende verfocht is geweest, welcke aanbiedinge ende verfoeck d'op-gemelte gecommiteerde Leden niet hebben konnen begrijpen, sonder quetsinge van de Unie, ende inverfie van de oude ordre ende forme gedeclineert, ofte geweygert te hebben konnen werden.

Wat nu wijders de materie ofte substantie van de voorfz Concepte Resolutie aengaet, &c. Aldus geformeert den drie-en-twintichsten October 1652.

Geextraheert uyt seecker Advis van Commissarissen van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant; geregistreert in haer Ed. Groot Mog. Resolutie-Boecken, onder dato den 19 November 1652. ende bevonden daer mede te accorderen.

Herb. van Beaumont.

Notulen van de Generaliteyt, met de Propositie by die van Zeelandt gedaen, tot designatie van den jongen Heere Prince van Oraison tot Capiteyn Generael ende Admirael.

Extract uyt het Register der Secrete Resolutien van de Hooge Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Lunæ den 28 Julij 1653.

[11] **D**E Heeren aanwezende Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt, hebben uyt specialen last van de Heeren hare Principalen ter Vergaderinge geexhibeert, oock vervolgens doen lesen der selver Provinciael Advis, al op den een en twintichsten September des voorleden jaers 1652 geformeert, raeckende het stellen van een aensienlijck ende gequalificeert Hooft, tot directie ende beleydt van de Krijghs-saecten, soo te Water als te Lande, onder den Titul van Capiteyn ende Admirael Generael, metten gevolge ende aenkleven van dien, verfoeckende om redenen, mondelinge gerepresenteert, midtsgaders in het selve Provinciael advis vervat, dat de andere Provincien haer daer mede willen conformeren, ende dienvolgende haere Provinciale Advisen dies-aengaende ten spoedichsten inbrengen, zijnde het voorfz Provinciael Advis alhier naervolgende van woorde te woorde gheinsereert.

De Staten van Zeelandt, haer latende den jegenwoordighen bekommerlijcken toestandt van saecten ten hoochten ter herten gaen, ende veele swarigheden (die Godt Almachtich verhoede) niet alleen ter Zee, maer oock te Lande te gemoedt siende, ende dienvolgende acht ghevende op de middelen, waer door de voorschreve perplexiteyten, onder Godes zegen, souden mogen werden voorgekomen, serieuselijck gedelibereert hebbende, op het beleydt, ende behoerlijcken ordre, in de saecten, soo te Water als te Lande, te stellen, hebben goet-gevonden, ende verstaen, niet alleen dienstich, maer oock hooch-noodich te wesen, tot weeringe van alle disordre, ende confusie die, tot droefheydt ende leetwefen van alle goede Ingezetenen,

zetenen, doorgaens werdt gespeurt, als mede tot herstellinge van de oude orde ende forme, daer aen den Staet, by nae een gantsche eeuw, soo wel ende gelukkigelicken sich bevonden heeft, dat een aensienlijk, ende gequalificeert hoofd, tot directie ende beleydt van de Krijghs-saecten, soo te Water als te Lande, met den Tytel van Capiteyn ende Admirael Generael gesteldt werde, in welcken de Oorloghs-deliberatien, en decircumferentie van alle de Provincien, ghelijck als in een point gheconcentriceert, ende vereenicht mochte werden, om alsoo alle heylsamen resolutien, die dickwils langen tijdt fluctueren, ende buyten executie blijven, met beter spoet, vaster beleydt, ende behoerlijke secretesse, ter intentie van de gemeene Bondtgenooten in 't werck gestelt te werden, oordeelende de voorz. Staten van Zeelandt; om vele ende verscheyden insichten, dat daer toe behoorde gedefigniert te worden den Jongen Heere Prince van Oraigne, soo ten respecte van sijne Illustre extractie, ende gheboorte, als mede ten opsichte van de universele aenghenaemheydt ende meriten van des selfs Geslachte, wiens Voorfaten successivelijcken, selfs in de meeste swarigheydt ende by naer ghedespereerde tijden, goet ende bloedt, soo couragieuselijcken, als gelukkigelicken, opgeseth, ende geemployeert hebben, ende onder welckers goet ende hoogswijs beleydt, Godt Almachtich desen Staet tot een heerlijcke ende glorieuse vryheydt gebracht heeft, ende ingevalle de ghenegentheydt van de andere Provincien sich in desen met de hare quame te voegen, ('t welck sy van herten wenschen, ende verhoopen): sullen als dan, ende t'allen tijde sich bequamen, om door een onderlingh concert ende goet verstant der ghemeene Bondtgenooten, te delibereren, ende resolveren, op foodanigen Reglement, Conditien ende Voorwaerden, midtsgaders op eene generale ende particuliere Instructie, als men sal oordeelen tot uytvoeringe van de voorz. respectieve Chargies noodich te wesen, als mede om te letten ende dispiceren op een wel ervaren gequalificeert Persoon, die geduyrende de minorityt van den voorz. Heere Prince van Oraigne, als Luytenant-Generael in beyde Chargies sijne plaetse mochte bekleeden; zijnde van hare zijde genegen, dat daer toe versocht ende gheëligeert werde, de Heer Graef WILLEM van Naulâu, Stadthouder van Vrieslandt, met dien verstande, dat ondertusschen de ghemelte Prins geëduceert ende op-ghevoedt werde door bequaeme ende Godtvruchtige Persoonen, die de selve in de Ware Gereformeerde Religie ende in de kennisse van de Regieringe, met alle forghvuldigheydt ende wijsheydt sullen onderwijfen.

Waer op ghedelibereert zijnde, hebben d'aenwesende Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Gelderlandt op de resumptie, versocht Copie van 't voorz. schriftelijck Advis, omme te communiceren aen de Heeren hare Principalen, *met verklaringe nochtans, dat de Propositie ende deliberatie, volgens het versoeck van de Heeren van Hollandt, twee of drie dagen uytgesteldt moge blijven, &c.*

Accordeert mettet voorz. Register.

J. Spronssen.

Resolutien van Hollandt, daer by blijkt dat de Heeren Staten van Zeelandt, op 't aennememen van den Koningh van Franckrijck, separatelijck, ende sonder voorgaende communicatie van die van Hollandt, hebben geresolveert.

Extracten uyt de Registers van de Heeren Staten van Hollandt.

Den 9. September 1584.

Presenten C. Beveren, Moerkercken, Vos, Vranck, Berckhout, Brasser, Willem Adriaensz, ende vander Veecke.

[12] **I**s geresolveert dat, 't advis van die van den Hoogen en Provincialen Rade, midtsgaders die van de Kamere van de Reeckeninge in Hollandt, aengaende de saecken van Vranckrijk, den voornoemden Gedeputeerden voorgelesen, mede sal worden overgesonden aen de Staten van Zeelandt, ofte haerluyder Gedeputeerde Raden by Missive; als hier nae volgt,

Edele, Erentfeste, Wijse, seer discrete Heeren, ende waerde Bondtgenooten,

Alfoo wy, overmits de gewichtigheydt van de saecke, versocht hebben 't advis van die van den Hoogen ende Provincialen Rade, midtsgaders de Luyden van de Reeckeninge in Hollandt, op 't gundt by den Heere d'Espruniaux, midtsgaders die van Brabant ende Vlaenderen, ons is voorgekomen, aengaende het aennemen van den Koning van Vranckrijk, omme in diligentie aen de Steden van Hollandt overgesonden, ende daer op gelet te mogen werden, als naer behooren, hebben wy dubbelt van desen advijse, uwer E. neffens desen mede willen oversenden, omme uwer E. mede te mogen dienen, daer ende alsulcx behooren sal, uwer E. voorts adverterende, dat d'Edelen ende Steden van Hollandt aen-ghenomen hebben den twintichsten deser maendt binnen den Hage op de voorz saecke, haerluyder antwoordt ende resolutie inne te brengen, ten eynde uwer E. hen daer naer mede mogen hebben te reguleren.

Den 17 September 1584.

Is geordonneert, dat dubbelt van de Brieven van die van Zeelandt, van den vijftienden deser, daer by sy verklaren alreede resolutie genomen te hebben, ende gearresteert op des Tractate met de Kroone van Vranckrijk, aen de Edelen ende alle de Steden van Hollandt, mede sal worden overgesonden, teneynde by hen daer op gelet mach worden, als naer behooren:

Den 3 October 1584.

BY Roelsz Valck, ende vander Beecke, van wegen ende door 't schrijven van hare Principalen ernstelijcken versocht aen de Staten van Hollandt, dat syluyden mede promptelijck willen resolveren, aengande de saecken van Vranckrijk, alsoo die van Zeelandt, sulcks gedaen hadden, tot conservatie van de Geunieerde Provincien, achtervolgende haerluyder resolutie, by henluyden den Staten voorgelesen.

Accordeert met de voorz Registers.

Herb'. van Beaumont.

Resolutien van de Staten van Hollandt, daer by blijktt dat by de selve Bartholomeus Gryphius affonderlijck aen den Koningh van Denemarcken gesonden is.

Extracten uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrießlandt, in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Den 2 Junij 1579.

[13] **B**artholomæus Buys, alias Gryphius, is gecommitteert, omme te trecken aen den Koningh van Denemarcken, ende aldaer met alle reverentie, verbieding

biedinge ende bequame wegen, ende middelen aen te houden, ende te wege te brengen, dat de Schepen aldaer aengehouden, ontslagen mogen werden, ende voorts hem behoorlijck t'informeren op de exactien, die dagelijcx van alle Koopmanschappen ende Goederen in de Zont ghenomen worden, ende den Staten daer van in diligentie te adverteren.

Den 5 Junij 1579.

DE Staten hebben verklaert ende geresolveert, dat Bartholomæus Gryphius Buys, op sijne reysē naer Oostlandt, ende gheduyrende den tijdt dat den selven aldaer sal vaceren, van wegen 't ghemeene Landt 's daeghs sal ghenieten drie ponden van veertich grooten, boven alle vracht-kosten, ende andere onkosten van depeschē, die daer en boven op d'affirmatie van den voornoemden Gryphius betaeldt sullen worden.

Den 23 Julij 1579.

DE Staten hebben ghehoort 't rapport van haerluyden Gecommitteerde Bartholomæus Gryphius, ende daer uyt verstaen, dat sijne Majesteyt den Koningh van Denemarcken, verklaert hadde dat hy, omme alle vrundtschappe met dese Landen t'onderhouden, die twee Oorlogh-schepen hadde ontslagen, maer niet ghehengen wilde, dat eenige Oorlogh-schepen uyt dese Landen op sijne Majesteyts Stroomen souden komen, die hy selfs met sijne Schepen bevrijden wilde, dan soude niet te min sijne Majesteyt goet regard daer op doen nemen, soo verre by tempeeste eenige Oorlogh-schepen op de selve Stroomen mochten komen. Dat voorts die selve Gryphius hem hadde geïnformeert, dat de Last-gelden in de Zondt waren vermeerderende, overmidts d'onderhoudt van de Schepen, dienende tot bevrijdinghe van de Negotiatie op de voorschreve Stroomen; Dat mede die van Hamburg met sijne Majesteyt waren accorderende, dat syluyden vrydomme in de Zondt van haerluyden Koopmanschappen voortaan genieten souden, midts furnerende hondert duysent Dalers, op vier jaren, daer op wel staet te letten, ten eynde de Koopmanschap binnen dese Landen daer mede niet en werde ghepræjudiceert.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Extracten uyt de Registers van de Generaliteyt, daer by blijkt dat eenige Provincien separatelijck hebben gehandelt metten Hertoge van Anjou, Alançon, &c.

Extraët uyt de Commissie ofte Procuratie, ghegeven aen de Heeren Gesanten van de Staten Generael aen den Hertoge van Anjou, Alançon, &c. omme den selven tot Prince van den Lande aen te nemen. Geregistreert in seecker Fransch Depesche-Boeck van den jaren 1579. tot 1583. berustende ter Griffie van haer Hoog Mog: ende ongenombreert.

[14] **A**tous ceulx, qui ces presentes verront, ou ouyront, Salut. Comme ainfi soit, que les États des Provinces Unies & associées, &c.

Pource est-il, que lesdits États pour se garantir d'extreme ruine & perdition, ont esté necessités de penser à bon escient à un extreme remede, & tel que le droict de nature, en semble en vertu des droits, libertés, coustumes, & usances du pays, leur compete, c'est à sçavoir de prendre leur refuge ailleurs: sur quoy ayant esté longuement, & meurement deliberé par les États des Provinces, & convocqué les communautés de Villes, sont finalement, si avant venus, que ceulx de Brabant, Flandres, Hollande,

Zelande, Malines, Frise & Ommelandes, ont prins un pied final pour se delivrer de laditte Guerre, & redresser cesdits Pays en leur ancienne fleur & prosperité, & en la liberté de leurs droicts, usances & privileges, telle qu'elle leur a esté delaissee de leurs ancestres, & suivant ceste, sont resoluz d'envoyer vers Monseigneur le Duc d'Anjou, Frere du Roy Tres-Christien, & proposer à son Altesse l'Estat dudit Pays, & en outre de traiter & accorder avecques icelles sur les moyens de ladite delivrance & redressement du Pays, suivant les articles, conditions & instructions sur ce dressez; & combien qu'aulcunes, à sçavoir, *Gueldres, Tournay, Tournesis, Urecht, & Over-Iffel*, n'ont pas encores prins entiere, & finale resolution, &c.

Nous Deputez de *Brabant, Flandre, Hollande, Zelande, Malines, Frise & Ommelanden*, en vertu de pouvoir qu'avons desdites Provinces, Nous assurens aussi que les autres Provinces nos voisins, ne se voudront desjoindre, ou separer de nous suivant la declaration, qu'ils nous en ont faictes, & les communications, que sur ce cas ensemble avons eüs, & pour plusieurs autres raisons à ce nous mouvantes, & n'avons trouvé convenir de plus dilayer l'execution de ladite resolution de nosdites Provinces, & pour cest effect nous confians du tout en la fidelité sans & prudence des Sieurs Philippe de Marnix, Seigneur de S. Aldegonde, Conseiller d'Estat, &c.

Fait en l'Assemblée des Estats Generaux le 12 d'Aougt 1580. signée, *A. Blyleven H. G. & I. Houfflin*, & scellée d'un grand Seel desdits Estats de cire rouge à queue pendente.

Accordeert mette voorfz geregistreerde Commissie.

J. Spronssen.

Extract uyt het ordinaris Register der Resolutie van de Hoog Mog:
Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Den 12 Augusti 1580.

ALfoo in de Procuratie, die de Heeren mede nemen, om te tracteren metten Hertog van Anjou zijn gesteldt dese woorden, *Nous assurens aussi que les susdites Provinces voisines ne voudront aucunement se desjoindre & separer de nous*; Soo hebben die van Utrecht verklaert, dat sy by gebreecke van Procuratie, in de voorgaende woorden niet geconsenteert en hebben, daer af sy note begeeren gehouden te worden, op dat se van hunne Principalen niet geculpeert en worden, yets buyten hare Commissie gedaen te hebben.

Et ceux de Tournay ont déclaré le mesme.

Ende die van Gelderlandt, als Utrecht, ende die van de Ommelanden, geven de Heeren te bekennen, of men 't consent in heuren respect behoort puyrlijcken te stellen, door dien sy gheen absolute Commissie daer toe en hebben, maer alleenlijck, dat se hen niet en souden opponeren, tegens 't geene by de Generaliteyt, metten Hertoch van Anjou ghehandelt soude worden.

Accordeert mettet voorfz Register.

J. Spronssen.

*Aete van Renversael, by den Heere Hertoge van Anjou aen
den Prince van Oraison gegeven.*

[15] **O**P seeckere swarigheden voorgesteldt by de Gedeputeerden van de Staten van Hollandt, Zeelandt ende Utrecht, wesende tot Antwerpen, in de openbare Vergaderinge der Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, uytten name ende van wegen de voorfz Staten van Hollandt, Zeelandt ende Utrecht gefonden, noopende

pende den Eedt te doen by ons aen de Staten Generael, ende van den Zegel, ende Tijtel die wy souden hebben te nemen, ende andere saecken, klevende aen den Accoorde ende Handel, tot Bordeaux geschiet den drie en twintichsten Januarij vijfthien-hondert een en tachtich, hebbende wel verstaen d'omstandigheden, reden ende fundament der voorfsz swarigheden, begeerende te weeren allen hinder ende verachteringe van onse meeninge, soodanige als volght. Welcke is, hoewel dat in de voorschreve Stadt Bordeaux 't voorschreve verdrach ende handel is gemaect, beslooten ende bevesticht, ten wederzijden, ende dat Wy onsen Eedt hebben gedaen, Zegel ende Teyckeninge gegeven tot Ratificatie der Articulen in den voorschreven Tractate gesteldt, beloovende die den Staten punctuelijcken te houden, soo en is noyt onse voornemen geweest, daerdoor die Pacificatie van Gent yets te verachten, *selfs niet die belofte by ons gedaen, aen onsen beminden ende lieffsten Neve, den Prince van Oraison, om in den selven Tractate ende Eede te begripen de voorschreve Staten van Hollandt, Zeelandt ende Utrecht, mette Generaliteyt van alle de Vereenighde Provincien.* Ende daerom is 't, dat blijvende als noch in de selve meeninge ende wille, Wy wel hebben willen verklaren, gelijk Wy verklaren by desen, indien de voorfsz Gedeputeerden van Hollandt, Zeelandt ende Utrecht by de Instructie van de andere Vereenichde Provincien der Nederlanden, ofte ten aensien van de veelheydt der stemme, ofte om eenige andere redenen te vreden waren den voorschreven Eedt te bewilligen, ende te vernieuwen den voorschreven Eedt, ende gemeen verdrach ende handel, dat Wy daerom niet en verstaen, ende willen oock niet, dat uyt kracht ende ten aensien van de voorfsz Eedt, Zegel, Tijtel ofte saecken, hangende aen 't voorfsz verdrach, sy vorder verbonden ende gehouden zijn, als gefeydt is, te weten mette voorschreve Provincien te handthouden eene goede ende oprechte over-een-komste, eenigheydt ende verdragen, om hem te voegen mette selvige in 't gundt belanght het beleydt deser tegenwoordighe ende ghemeene Oorloge, ende tot dien eynde oock, gedyrende de selve Oorlogete contribueren *pro rato* gedeelte van hare Quote, ende sich mette selve gedragen, soo op den voet ende loope van der Munte, als oock in alles wat betreffen sal de voorschreve wederzijdige handthoudinge van de Privilegien, Rechten ende gewoonten der respectieve voorschreve Provincien; invoegen dat sy niet verbonden nochte gehouden sullen zijn tot anderen last noch jurisdictie, selfs niet in 't gunt soude mogen aengaen de bedieninge der Policie, soo van Steden, Dorpen, Gehuchten ofte andere Plaetsen, in de voorschreve Provincien van Hollandt, Zeelandt ende Utrecht, dan sullen blijven in den selven staet, conditie ende qualiteyt als die geweest zijn, soo by de Pacificatie van Gent, *als by de belofte die wy onsen lieven Cosijn den Prince van Oraison gedaen hebben;* willende ende verstaende, dat sy by hun geheel sullen blijven, sonder dat onder schijn van den selven Eedt, Wy souden willen ofte mogen yets vorders vermeten. In kennisse van welcken hebben desen geteyckent ende doen zegelen. Gedaen tot Antwerpen den twee-en-twintichsten dach Februarij vijfthien hondert twee-entachtich.

Nademael de voorfsz Acte van Renverfael ghenoech bekend is, oock gedruckt staet in het seventiende Boeck van den oorspronck der Nederlandtsche beroerten, beschreven door Pieter Borre Folio 9. soo is onnoodich geacht de selve onder de oude Chartres op te soecken, omme dese daer naer te authentiseren.

Extraet, waer by blijktt dat die van Gelderlandt, naer dat de andere Provincien met den Hertoge van Anjou, Alançon, &c. hadden ghecontracteert, oock den selven naderhandt op speciale conditien tot haren Hertoge hebben aengenomen.

Extract het Reces, ofte afscheydt der Generale Staten, geregistreert in seecker Depesche-boeck van de jaren 1582. ende 1583. berustende ter Griffie van haer Hoogh Mog. ende gequoteert met Num. 25.

Art. I I I.

[16] **D** At dienvolgende mede sijne Hoogheydt heeft ghedaen, ende reciproque-lijck ontfangen, den generalen Eedt van de Gedeputeerden der voorsz contracterende Provincien op het onderhoudt ende volkomen des voorsz Tractaets, volgende d'Acte daer van zijnde, in date den seven-ende-twintichste Martij, ende waer van ter weder zijde Chartres fullen ghegeven worden in behoorlijke formen.

I V.

Waer by ende over de Gedeputeerden van Gelderlandt ende Utrecht mede hebben geassisteert, onder Acte van non-præjudicie, ende sonder den Eedt voorsz gedaen, of ontfangen te hebben, als niet hebbende, noch oock die van Over-Yffel, welckers Gefanten tot deser Vergaderinge niet en zijn verschenen, met sijne Hoogheydt voor als doen noch niet gecontracteert; *Dan hebben die van Gelderlandt voorsz, zedert met sijne Hoogheydt afgehandelt ende beslooten die Pointen, soo generale als particuliere; waerom sijne Hoogheydt by henlieden, als Hertoge van Gelre ende Grave van Zutphen is erkent ende aengenomen; hebbende den derden Aprilis den voorsz generalen Eedt mede ghedaen ende ontfangen in de Vergaderinge van de Generale Staten, &c.*

Aldus ghedaen ter Vergaderinghe van de Generale Staten der Geunieerde Nederlanden, den derden Mey vijftien-hondert twee en tachtich.

Accordeert met het voorsz Reces.

J. Spronssen.

Resolutie van Hollandt, waer by blijktt dan de selve separate besendingen naer die van Bremen gedaen hebben.

Extract uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt.

Den 18 Julij 1581.

[17] **I**S gehoort het rapport van den Raedts-heer Casembroot, Pieter Jansz Verboom, ende Barent Pieterfz, aengaende den handel ende negotiatic by henluyden gehouden, op de Instructie ende last van sijne Excellencie, ende de Staten van Hollandt, met die van Bremen, daer uyt verstaen is, dat de selve van Bremen persisteren by de lasten ende ordonnantien by henluyden op den Haringh, aldaer komende uyt Hollandt gesteldt, sonder dat de selve van Bremen haerluyder antwoordt by geschrifte hebben willen geven, waeromme den voornoemden Gecommitteerde gheordonneert is, haerluyder antwoordt den Staten te leveren in geschrifte; ende zijn gecommitteert Cant, Oldenbarnevelt, ende een van Enckhuysen, mette voor-genoemde Gecommitteerden, omme met sijn Excellencie t'adviseren, in wat voegen bequaemlijcxst hier inne voorsien sal worden.

Den 25 Julij 1581.

IS den Staten gerapporteert, dat by Sijne Excellencie gehoort zijnde 't rapport van de Gecommitteerden die tot Bremen waren geschickt, ende daer uyt verstaen hebbende, dat die van Bremen niet hebben willen verstaen tot afdoeninghe van de lasten ende nieuwigheden by henluyden ghesteldt op den Haringh, niet tegenstaende wat Remonstrantien by die van Hollandt daer toe gedaen, Sijne Excellencie verstaen ende oock verklaert heeft, dat soo wel by Sijne Excellencie, als den Staten van Hollandt, aen die van
Brc-

Bremen sal gheschreven worden, dat sijne Excellencie, ende den Staten voornoemt, egeene goede genoeg en hebben kunnen nemen, met d'antwoort, ende afsicheyt, dat by die van Bremen den voorschreven Gecommitteerden is gegeven, daer syluyden verklaren, dat syluyden niet en verstaen alfulcke lasten ende nieuwigheden af te stellen, ende daer omme Sijn Excellencie, ende den Staten voornoemt die van Bremen als noch wel willen verfoecken, ende vermanen alfulcke lasten ende nieuwigheden af te stellen, of dat andersints de selve ghenootsaeckt sullen zijn daer tegens met ghelijcke middelen te doen voor sien.

Accordeert mette voorfz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Akten, waar by blijkt dat de Heeren Staten van Hollandt apart een Agent in Engelandt hebben gehad.

Extracten uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge genomen op
Den 13 October 1581.

[18] **O**P 't point van de verschrijvinge, of een Agent in Engelandt gheschickt soude worden, ende wie daer toe soude worden gecommiteert, ende op wiens name, hebben de Staten verclaert, dat syluyden hooghnoedich bevinden, metten eersten in Engelandt een Agent te schicken, ende dat syluyden daer toe egeene bequamer Perfoone bevinden, dan Joachim Orteil, alsbekendr, bemindt ende gherespecteert zijnde onder den Koopluyden aldaer, midtsgaders in 't Hoff van hare Majesteit; *Ende dat de selve van wegen die van Hollandt ende Zeelandt sal worden gecommiteert; alles op alfulcke gagie, instructie ende last,* als met den selven sal mogen worden gehandelt, ende geaccordeert, daer toe Reynier Cant, ende Oldenbarnevelt zijn ghecommiteert, midtsgaders omme te redresseren d'Instructie daer toe dienende, omme de saecke van de Landen van Hollandt, ende Ingesetenen van dien, ende van die van Zeelandt te helpen voorstaen, vorderen ende adresseren, ten eynde alle arresten, nieuwigheden ende andre lasten, belet, afgedaen ende voorkomen mogen worden, ende die van Hollandt ende Zeelandt in haerliedier ghe-rechtigheyt geconferveert.

Den 30 Mey 1582.

ZYn den Staten voorgelesen, ende by hen gehouden voor gearresteert, de Commissie en Brieven, die den selven als Agent Generael van wegen *die van Hollandt ende Zeelandt*, sullen worden mede gegeven, soo aen de Koninginne van Engelandt, den Raedt van hare Majesteit, aen de Heeren Burgley, ende Walsingham, midtsgaders den Gouverneur van de Engelsche Natie, sulcks de selve hier naer staen gheregistreert. Ende is voorts gheordonneert, dat den voornoemden Agent in des ghemeene Landts saecken sal houden correspondentie met den Secretaris van de Staten, omme de Staten voorts voorghedragen te worden. Dat mede tusschen den voornoemden Agent ende Secretaris, een secrete Chifre, ofte Alphabete gemaeckt, ende in der noot ghebruyckt sal mogen worden: Dat mede den voornoemden Agent tot betalinge van sijne toegevoeghde gagie, tot twee duysent ponden van veertich grooten over Hollandt sal wesen geassigneert op den Ontfanger Generael Cornelis van Nierop, ende voorts den selven Agent thien hondert ponden, over een halve jaer gagie, op de handt gereedt sal gegeven worden.

C O M M I S S I E.

ATous ceux qui ces présentes lettres verront ou oirront, Salut; Comme pour certaines bonnes considerations tant au regard de la Majesté d'Angleterre que pour l'en-

L'entretement de l'ancienne, bonne & mutuelle correspondance, que de tout temps à esté aux commerces, negociations, & trafiques entre ses subjets, & ceux du pays d'Hollande, les Estats de Hollande ont trouvé convenable & necessaire d'envoyer devers Sa Majesté quelque personne asseuré, pour estre, & se tenir avec bon contentement de Sa Majesté en la Court & Royaume d'Angleterre, comme Agent ordinaire & general des Estats & Pays d'Hollande, par moyen & intervention duquel tous differents, & questions survenantes, d'une part & d'autre pourroyent estre ostez, & assopis, ensemble les affaires des Estats, ou Habitans d'Hollande, par de la conduictz comme il appertient, pource est il, que lesdits Estats se confians entierement en la preud' hommie, experience, fidelité, & discretion du Sr. Joachim Orteil, ont requis & commis requirer, & commettent plainement par cestes, ledit Orteil, luy donnant charge expresse, & Mandement special pour & au nom de ceux d'Hollande, comme leur Agent susdit, se transporter & tenir à la Court & Royaume d'Angleterre, au bon plaisir de Sa Majesté & illec sur *les lettres de faveur, adresse, & credence du tres-illustre Prince d'Oraigne, &c.* & desdits Estats vers sadite Majesté, faire tels debvoirs & fidels offices que les affaires de ceux d'Hollande susdit puissent estre recommandez, avancés, justifiez & les Habitans dudit pays patrocinez, assiste, & soubstenus en leur bon droict, ou besoing sera, le tout à l'honneur & service de sa Majesté, a l'augmentation de l'ancienne amitié & trafique, & dissipation de toutes querelles, controverses, & mauvaises intelligences, qui entre les subjects dudit Royaume, & ces Provinces peuvent estre introduictz, suscitez, & engendrés, ou qui encores y pouroyent survenir, en oultre faire tout ce qu'à un bon & fidel Agent General en tel cas convient. Donné à la Haye sous le seau desdits Estatz le 30 de May 1582.

Lettre a la Reyne.

MAdame, nous ne doubtons aucunement que vostre Majesté ne soit fort bien asseurée du zele & singuliere devotion, qu'avons tousjours porté à l'endroit d'icelle, & le respect qu'avons eu à la grandeur, & autorité de vostre Majesté, neantmoins pour en rendre plus ample tesmoignage, & declaration, aussi pour avoir doresnavant aucune personne par le moyen duquel les differents survenants entre les subjects de vostre Majesté & les gens d'Hollande, sur le fait de leurs commerces mutuels & train de Marchandise puissent estre tant mieux moyennéz, & assopis, & par consequence toute ancienne amitié, & bienveillance reciproquement entretenue, ce que par ledit ne se pourroit faire si commodement, avons trouvé non moins expedient que necessaire d'envoyer devers vostre Majesté le Sr. Joachim Orteil, luy ayant en premier lieu donné charge de baïser treshumblement les mains de vostre Majesté de nostre part, & l'asseuré du grand desir qu'avons de continuer en la devotion qu'avons par cy-devant porté à icelle, & portons encores presentement, & de resider avec la bonne grace & plaisir de vostre Majesté, en sa Cour & Royaume, comme nostre Agent General, à l'occasion de quoy supplions tres-humblement à vostre Majesté, qu'il luy plaise, l'accepter pour tel, & tenir en sa Royale protection, en luy donnant avec foy entiere benigne audience, quantes fois besoing sera, de remonstrer aucune chose à vostre Majesté de nostre part en sa qualité susdite, soit pour le publicq ou quelque particulier, ne faisant doute que sa presence servira grandement à représenter à l'endroit de vostre Majesté nostre affection singuliere, & son industrie & dexterité, tant à maintenir l'entrecours de la traffique respectivement qu'à demesler plusieurs controverses qui s'engendrent souventefois par quelque mal entendu d'un costé & d'autre, & sur ce, apres avoir presenté à vostre Majesté Royale nos tres-humbles recommandations & services, supplions le Createur Eternel,

Madame, de prosperer vostre Majesté en ses haults & heroiques desirs, & luy donner
 vie tres-heureuse & longue. Escript a la Haye le vingtième de Juillet 1582.

Is mede volgende 't advis van sijne Excell. gehouden voor gearresteert, het Renver-
 sael, dat by den voornoemden Agent Generael de Staten voornoemt sal worden overge-
 levert, als hier naer volght.

*Renversael Instructie die Joachim Orteil, als gecomiteerde Agent van wegen
 de Staten van Hollandt, binnen den Koninghrijcke van Engelandt beloost
 heeft naer te komen ende t'achtervolgen.*

I.

Erst sal den voorsz Orteil binnen den voornoemden Koninghrijcke ghearriveert,
 ende geaccomodeert zijnde, hem adresseren aen den geenen daer 't selfde sal
 noodich wesen, omme te capteren de benevolentie, gunste ende faveur van den selfden,
 rot den Lande van Hollandt, midtsgaders d'Ingesetenen van dien, in haerlyuder Traf-
 ficque, Koophandel ende andere gerechticheydt, ende entrecoursen die by den selven
 Koninghrijcke, tusschen den Nederlanden, ende die van Oostlandt, eertijds zijn ge-
 maect, ende daer toe mede overleveren de Brieven van Credentie, die den voornoem-
 den Orteil fullen worden mede gegeven.

I I.

Sal hem neerstelijck informeren, ende ondersoecken op alle Charteren, Brieven ende
 andere Munimenten, die dies-aengaende binnen den voornoemden Koninghrijcke fullen
 beruften mogen, ende daer af dubbelt authentijcq recouvreren, soo verre 't selfde ee-
 nichints sal doenlijck wesen, ende van alles den Staten adverteren ende onderrechten.

I I I.

De voornoemde Orteil sal mede alle neerstigheyt doen, omme metten eersten onder-
 recht te zijn van alle gelegentheydt der saecken, aengaende de schulden, staende tot latte
 van die van Hollandt ende Zeelandt gesamentlijck, ende van elck der voorsz Landen in
 't bysonder, verschenen, ende noch te verschijnen, ende neerstelijck daer inne voorsien,
 dat alle provisien van arresten, dies-aengaende verhoedt mogen worden, ende die alreede
 verleent, ende in 't werck gesteldt soude mogen wesen, weder afgedaen ende gesurcheert
 mogen worden, tot dat by de Staten voornoemt anders daer inne sal wesen voorsien.

I V.

Sal getrouwelijck negotieren ende handelen in alle saecken daer toe den selven ge-
 duyrende sijnen voornoemden dienst, versocht ende belast sal werden by sijne Excel-
 lentie ende Staten voornoemt, ende oock van andere Ingesetenen der voorsz Landen,
 hebbende voorschrijvens van sijne Excellencie ofte den Staten, ofte van eenige Steden
 van Hollandt, ofte die hem voor goede Ingesetenen van Hollandt bekendt fullen zijn,
*sonder hem naer eenigh schrijvens ofte bevel van eenighe andere Provincien in 't generael ofte
 particulier te reguleren, dan met consent van de Staten van Hollandt.*

V.

Sonder dat den selven Orteil, yet sal doen op eenich bevel ofte schrijvens van de Sta-
 ten ofte Steden van Hollandt ofte Zeelandt elcks in 't particulier, in saecken die d'Unie
 concerneren ofte prejudicieren souden mogen, ofte in de negotiatic, d'eene of d'andere
 Steden van Hollandt verhindere ofte nadeeligh zijn.

V I.

Ende sal geen onderscheyt ofte uytneiminge maecken van den Ingesetenen van Hol-
 landt

landt aen hem geaddressleert, ofte assistentie versoeckende, maer den eenen soo wel als den anderen dienstighlijck ende vorderlijck zijn, ende soo verre tusschen eenige Ingefeutenen van Hollandt, aldaer eenige geschillen mogen vallen, ofte verrijsen, sal alle mogelijke vlijt aenwenden, omme de selve mette beste middelen te beslichten.

V I I.

Ende sal alle goede correspondentie houden, met alle Gesanten, ende Agenten, die van wegen den Staten Generael, ofte der Geunieerde Provinciën, binnen den voorsz Koninghrijcke sullen verschijnen, ende ghehouden worden, ende voorts metten selven mogen helpen adviseren, ende vorderen alle 't gundt soo de voorsz Landen van Hollandt, als den Geunieerde Nederlanden dienstich ende vorderlijck sal mogen wesen.

V I I I.

Sal den voorsz Orteil secreet houden alle 't gundt den selven, in bevel van die van Hollandt voornoemt sal mogen hebben; Ende voorts den Staten voornoemt advertentie doen van alle occurentien ende andere handelingen, 't zy uyt wat Quartieren 't selfde soude mogen wesen, die de gemeene saecken van den Lande, ofte eenighe Steden van Hollandt eenighsints soude mogen concerneren; des sal hyt allen tijde, des noodich zijnde, sijne Brieven met expresse Boden mogen overschicken, ten minsten koste van den Lande, naer de gelegtheydt des tijds, ende haeste van de saecken.

I X.

De voorschreve Orteil, sal voor al mede aenhouden ende beneerstigen, dat alle nieuwigheden, die tot beswaernisse ofte belastinge van die van Hollandt, binnen den voornoemden Koninghrijcke opgesteldt zijn, ende noch aengericht souden mogen worden, geweert, ende metten eersten afgedaen, ende voortaan belet mogen worden, soo in 't laden ende ontladen van eenige goederen ende Koopmanschappen, als andersints, ende in alles voor soo veel mogelijk is, besorgen, ende vorderen wes tot bevrijdinge van der Zee, ende Koophandel van die van Hollandt op Engelandt, eenighsints dienende is.

X.

Bysonder dat alle Schepen ende Goederen van die van Hollandt, die by eenige Piraten alreede genomen zijn, ofte noch genomen souden mogen worden ('t welck Godt verhoede) geresitueert, ende ontslagen mogen worden. Ende dat voorts alle goede opsicht binnen den voornoemden Koninghrijcke, regens alle Piraten, Zee-roovers, ende anderen, mach werden genomen, als naer behooren.

X I.

Ende sal voorts de voornoemde Orteil, wel ende getrouwelijck naerkomen ende uytvoeren, alle 't gundt hem by ofte van wegen sijne Princelijcke Excellencie, ende den Staten van Hollandt eensamentlijck ofte bysonder in haren affairen aldaer vorder gelaft ende bevoolen sal worden, doende van alle sijne besoignen ende wedervaren, goede, pertinente ende ghetrouwe advertentie, nemende in alles goet respect op 't gundt ten dienste van hare Majesteit, ende conservatie van de oude goede nabuyrige vrundtschap, tusschen haere Majesteits Koninghrijcken, ende de Landen van Hollandt ende haere Bondtgenooten sal mogen strecken.

X I I.

Voor alle welcke diensten, vacatien, moeyten ende kosten die uyt saecken van dien by den voornoemden Orteil, binnen den voornoemden Koninghrijcke, gedaen sullen moeten worden, in 't reysen van d'eene plaetse tot d'andere, daer 't selfde sal noodich wesen, de voorsz Orteil jaerlijcx ghenieten sal de somme van twee duysent vier hondert ponden, de voorsz Orteil jaerlijcx ghenieten sal de somme van twee duysent vier hondert ponden, te betalen in vier termeynen, daer toe generale Ordonnantie verleent sal worden, op de assignatie dies-aengaende gedaen, onvermindert 't gundt hy

van

van die van Zeelandt sal mogen stipuleren, indien de selve hem in ghelijcke diensten souden willen, ofte begeeren te gebruycken, 't welck den voornoemden Orteil sal moghen doen met advysen ende believen van de voorz Staten, met verder belofte, dat den voornoemden Orteil in sijne jeghenwoordige dienst ende tractement, als Commissaris van de Monsteringe wederomme sal worden gebruyckt ende gesteldt, soo verre men hier naer verstaen mochte, sijne Commissie als Agent te revoceren. Gedaen in den Hage den dertichsten Mey 1582.

Onderstondt geschreven by de handt van Joachim Orteil.

Alsoo my mogelijck in de gemeene saecke eenige affairen souden mogen bejegenen, soo door last van sijne Hoogheyt als anderen, daer inne ick uyt krachte van de voorz Instructie niet soude zijn verbonden, heb ick vorder beloofd daer inne niet te doen in præjudicie van die van Hollandt, dan met voorgaende advise ende last van de Staten der selver Landen.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Missive van Ioachim Ortel, uyt Londen in Engelandt gheschreven aen de Staten van Hollandt, daer by blijkt dat den selven Ortel, wesende in Commissie van de Generaliteyt, in Engelandt voorz oock particuliere Instructie van vier Provincien heeft gehad.

Mogende, Edele, Hoogh-geleerde, Wijse, seer Voorsienige Heeren,

Mijn HEEREN,

[19] **A**lfoo ick, naer veele moeyten, talmen ende contrarie Winden, eyndelijck mette hulpe des Heeren, half roeyende, op den sevenden deses onder 't Voorlandt van Engelandt ontrent Zandtwits ghearriveert zy, hebbe ick my alfoo balde naer 't Hoff van haere Majesteyt tot Otlandt begeben, ende de selve, als oock de Heeren van haren Raedt, soo wel in 't particulier als generael, den jegenwoordigen Staet der Landen in 't lange vertoont, ende hoe hooghlijck haer, als oock andere Christen Potentaten importeerde den selven met prompte assistentie te behartigen, alhier onnoodich soo lange te verhalen, &c.

Ende nademael ick uwer Mog. E. r'mijnen vertreckte belooft hadde, de selve soo balde r'mijner aankomste in Engelandt, in alder rondeur ende sinceriteyt te verwittigen, van 't geene my den Staet onser Landen concernerende, aldaer soude bejegenen.

Soo is 't, dat in 't eerste, ende soo veel aengaet de saecken ende Instructie van de Generaliteyt, sullen Uwe Mog. Ed. uytte bygevoegde Copie harer Majesteyts antwoordt ende Resolutie dies-aengaende hebben te vernemen.

Maer soo veel Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt ende Utrecht in haer particulier concerneert, naer dat ick hare Majesteyt de Verbalen met eenige Gecommitteerden gehad, tot diverse reysen selfs in persoon ende in 't lange gecommuniceert hadde, bevonden haer de selve, als oock den Heere Grave van Lycester, Houwert ende Walsingen, midtsgaders de Heere Groot Thresaurier, verwondert, dat soo weynich regards op haere Majesteyts voorgaende, ende soo vrundtlijcke presentatie genomen was, ende dat men hem beswaert soude vinden de selve, volgens hare begeerte, verseeckertheidt van Steden te geven; gelijk als of 't schijnt dat den Koningh van Vranckrijck de defensie der Landen, ofte d'Oorloge op hem soude nemen, sonder dies-aengaende grootere ende meerdere, tot sijn contentement ende genoegen te hebben, dan by hare Majesteyt verfocht hadde geweest.

Want uwe Mog. E. hadden te considereren, de groote ende merckelijcke swarigheden,

heden, die hare Majesteyt dies-aengaende op haer soude moeten nemen, als haer openbaerlijcken, ende vyandlijck tegens den Koningh van Spaignen te verklaren, boven d'excessive onkosten, die de selve soude moeten dragen omme uwe Mog. E. t'haren koste, met een geweldige Heykracht van Paerdt ende Voedvolck t'assisteren, naedemael de selfde althans met een kleyn niet te helpen waren, beneffens noch eenen anderen cours, die sy ter Zee in haer particulier soude aengaen, d's welck haer oock in merckelijcke sware onkosten soude brengen.

Dat hare adfistentie niet soude zijn van Vagebonden, Rappaelgie, ofte Canaelgie, maer van sulck goet ende uytgelesen Krijghs-volck, als sy tot haer eygen verseeckerheydt, ende defensie soude willen gebruycken.

Beneffens dien oock onder een sulck aensienlijck, ervaren ende gequalificeert Hooft, by't welck uwe Mog. E. t'elcken met raedt, daedt ende goet advis souden mogen geafstiteert worden.

In soo vele, ende omme uwe Mog. E. niet met lange propoosten op te houden, maer de selve alle gelegentheydt rondelijck te verklaren, bevinde ick hare Majesteyt als noch niet ghesindt te zijn: den Lande, sonder goede verseeckertheydt, te begeeren t'assisteren, maer wel, indien men haer de selve soude willen geven, de selve niet alleen alsoo balde gantschelijck in haer defentie te nemen: Maer oock by hare Privilegien, ende vryheydt van conscientie te maintineren, ende mette hulpe des Heeren, van hare Vyanden te verlossen, maeckende wederomme restitutie van de selve Plaetsen, soo-wanneer de Landen in rust ende vrede zijnde, hare Majesteyt van alfulcke onkosten, als met gemeen advis souden zijn gedragen, weder by een ofte andere bequame middelen souden hebben gerembourseert.

Sonder dat hare Majesteyt verstonde, de Landen daer mede eenichsints in hare subjectie te brengen, maer veeleer als goede Vrunden ende Naebuyren in een eeuwige Alliantie ende Verbondt te houden, ende tegens een yegelijck in hare liberteyt ende Privilegien te maintineren.

Hare Majesteyt koste niet gevoelen, dat den Koningh van Vranckrijck den Lande sulcke praesentatie soude doen, sonder ten uyttersten sijn wil te hebben, ofte ten vollen van de selve verseeckert te zijn.

In welcken gevalle dochte sy, soo wel als anderen te mogen betrouwt worden, dewijle men hare handelingen soo wel niet Schotlandt als andere protestanten Princen, ofte Landen, noyt geen eygenbaedt soeckende, maer alle rondeur, ende sinceriteyt bevonden hadde.

Hare Majesteyt wilt 't selve oock anders niet te nemen, dan voor een oprechte diffidentie, ghelijck mijn Heere den Graeff van Lycester selfs mondelinge seyde; die, soohet schijnt, den eenigen Persoon geweest soude zijn, dien hare Majesteyt overgesonden, ende aldaer in onse Landts saecken gebruyckt soude hebben, wiens credijt ick wel sulcks houde, dat hy voor sijn eygen particulier, noch van Volck, geldt ofte allistentie van eenige dingen uyt dese Landen koste gebreck lijden.

Dies al niet tegenstaende, ende omme eens t'ondertasten wat den Koningh van Vranckrijck ende sijn Moeder finalijck mochten geresolveert zijn, dede hem hare Majesteyt tegenwoordich aensoccken, sijne Gecommitteerden alsoo balde naer Bouloigne te senden, alwaer eenighe van hare Majesteyts wegen van ghelijcken sullen versheijnen, omme finalijck op de saecken te handelen, ende de selve (ware het doenlijck) hun Majesteyten beyde doen in handen nemen; ofte ten alderminsten siende effectivelijcken den selven Koningh tot gereede affistentie te willen verstaen, ofte de saecken soecken te traineren, dat dan uwe Mog. E. Gecommitteerden, die tot dien effecte oock aldaer souden mogen compareren, in haer particulier volkomen, ende absoluten last ende Commissie hadden, orame
aldaer

aldaer met haere Majesteys Gefanten in naerder communicatie, ende tot een goede conclusie te komen, in de welcke haere Majesteit, soo veel doenlijck, haer gevoechelijcke wilde laten vinden, ende mette wercken bethoonen, datse niet haer eygen baet, maer des Landts welvaren, ende verseeckertheydt sochte, tot conservatie van de oprechte Christelijcke Religie, niet alleen in onse, maer oock in hare Landen, midtsgaders alle goede Unie, mutuele correspondentie, ende nabuyschappe van de selve.

Begeerende hare Majesteit, dat van uwer E. zijde, oock eenige bequame, ende gequalificeerde Persoonen, met volle macht ende Procuratie opte selve dachvaert mochten gevonden, ende geauthoriseert worden; ofte indien uwer Mog. E. noch yemandt tot dien effeete, sonder tijdt-verlies, aen hare Majesteit herwaerts wilden afveerdigen, wilde sy haer in alles gevoegelijck laeten vinden, ende metten wercken bethoonen, *dat sy den Staet van Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt, ende Utrecht, beneffens ende voor anderen*, in sonderlinge re-commandatie hadde, ende den selven, met haeren wille niet sal sien verlooren gaen.

Dat uwe Mog. E. oock souden believe; voor haer part, soo gantsch, ende finalijck met Vranckrijk te concluderen, sonder goet advis, ofte ten minsten aen haer advertentie te doen, op wat voet de selve handelinge stonde, ende hoe verre daer inne t'elcken geprocedeert wordt, omme uwer E. aktijdt, met goeden rade daer inne te mogen secunderen.

Ende zijn den meestendeel deser propooften tusschen hare Majesteit in eygen Persoon, den Heere van Walsingen, ende my, onder ons drien, in hare Majesteits secreet Vertreck op denses en twintighsten deses's achternoens gehouden geweest, hebbe ick niet willen onderlaten de selve, soo naer my mogelijck te colligeren, ende uwe Mog. E. daer van t'adverteren, verwachtende wat de selve vorder sal ghelieven my dies-aengaende op 't spoedichste te adviseren, om hare Majesteit wijders aen te dienen, ofte te supercederen, sulcks als uwe Mog. E. in goeden rade sullen bevinden te behooren, sonder van haer zijde de saecken in sulck verloop te laten komen, dat zijnde d'een voor de andere naer verlooren, men niet soecke hier naermale presentatien te maecken, die als dan oock niet mochten gheaccepteert werden, de Landen tusschen beyde pericliterende, ende hem selfs in meerder benauwtheydt dan oyt vindende; voor de welcke den Almogende uwer Mog. E. behoede.

In effeete, ende sonder eenige dissimulatie, bevinde ick haer Majesteit, als van te vooren effen seer te wesen onsen Lande genegen, ende gantschelijck geresolveert de selve uytter handt, ende sonder eenich vertreck te assisteren, oock tot dien effeete seecker Persoon van credijt ende grooter qualiteit over te senden, omme aldaer over 't Krijghsvolck te commanderen, uwer Mog. E. met raedt t'assisteren, alles helpen in goede ordre ende eenigheydt houden, ende tegens allen Vyaanden te beschermen, by soo verre men haer verseeckertheydt als vooren wilde geven.

Staet nu uwer Ed. hier op te considereren, met welcken van beyde Potentaten sy best souden willen handelen, ende betrouwen, oock aen wien de minste omsicht soude wesen, alsoo over d'een zijde is differentie van macht, conditie ende Religie, over d'andere conformiteit van Religie, ende mede gereede middelen, ten ware uwe Mog. Ed. liever sagen beyder forsen, beneffens den heuren, t'samen gevoeght, ende de saecken generalijck in handen genomen, waer toe noodich soude zijn, geen tijdt te versuymen, maer alsoo balde eenige gequalificeerde Persoonen te committeren, omme met beyde te samen, ofte eenigen van dien, die best te betrouwen, ende hen ghewilligste laet vinden, finalijck, ende sonder vertreck, tot 's Landts beste te concluderen, als bevonden sal werden meest oorbaerlijck te zijn, ende den jegenwoordigen noodt te requireren, waer toe den Almogenden sijne Goddelijcke zegeninge, ende genade verleene, met alle 't gene dat tot verseeckertheydt der Landen ende Ingezetenen van dien, best ende zalighst is.

Hier mede cyndigende, my gantsch dienstelijck in uwe Mog. Ed. goede gratie re-
commanderende, ende op 't alderspoedichste wederomme antwoordt hier op verwach-
tende, alsoo ick wel weet hare Majesteit sonderlinge naer de selve sal verlangen; bid-
de ick Godt Almachtich

Mogende, Edele, Hoogh-geleerde, Wijse, seer Voorzienige Heeren, dat hy uwe
Mogende Ed. altijdts in sijne Heylige bewaernisse houde, alle geluckfalige voorspoet,
ende Victorie tegens den algemeenen Vyandt verleene. Datum Londen, in grooter
haest, desen twintichsten September vijftien-hondert vier en tachtich. Onder stont,
Uwer Mog. Ed. dienstwillige, ende was ondertekent, *I. Ortel*. De superscriptie was:
Mogende, Edele, Hooch-geleerde, Wijse, seer voorzienige Heeren, mijn Heeren de
Staten 's Landts ende Graeffelijckheys van Hollandt, ofte hare E. Gecommitteerde
Raden.

Alsoo de Brieven, voor den jare 1586. by de Heeren Staten van Hollandt
ontfangen, niet met de beste ordre bewaert zijn, ende dat de boven-
staende Missive is geïnserceert in het negentiende Boeck van de Neder-
landsche Oorlogen, beschreven door Pieter Borre Folio 26. soo is on-
noodich geacht veel moeyten aen te wenden, omme d'originele onder
d'oude Chartres van Hollandt op te soecken.

[20] *Resolutie van de Staten van Hollandt, daer by blijkt dat de selve separate-
lijck hare Ministers hebben gesonden gehadt op den Rijcx-dagh in Duytslandt.*

Extracten uytte Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende
West-Vrielandt, in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Den 22 Junij 1582.

IS geresolveert, dat by de Gedeputeerden van Hollandt op de Vergaderinge van de
Staten Generael, des noodich zijnde, verklaerd sal worden, dat die van Hollandt
wel moghen lijden, dat sijne Hoogheydt, ende de Staten Generael haerlieder Gesan-
ten op den Rijcxdach schicken, tot justificatie der gemeene saecke, *sonder dat die van
Hollandt verstaen in de onkosten van dien gehouden te zijn, alsoo die van Hollandt te vooren
haerlieder debvoir s'haren koste daer inne hebben gedaen.*

Den 18 Julij 1582.

† **NOTA.**
*Hier nyt blijkt dat
ten tijde van 't ne-
men deser Resolu-
tie aen de Staten
Generael al beken-
t was, dat by die van
Hollandt separate-
lijck met den Her-
toogh van Anjou,
Alançon, &c. was
gehandelt, ende
nochtans werden
daer over gene ex-
postulatiën gevon-
den in de Regist-
ers van de Generali-
teit.*

DE Staten, gehoort hebbende uyt het rapport van Nyvelt, ende d'Advocaet, dat
nootelijck van wegen de Generaliteyt, neffens sijne Hoogheydt, Gesanten last en
commissie sal moeten gegeven worden, onime op den Rijcx-dach tot Auxburgh te com-
pareren, ende de saecken deser Landen te helpen justificeren, ende dat voorts by sijne
Excellentie ende de Staten Generael daer op seer hardt is aengehouden, dat van we-
gen die van Hollandt daer inne gheconsenteert soude worden, bysonder alsoo alleenlijck
maer thien duysent guldens daer toe by de Generaliteyt soude ghedragen worden, daer
inne die van Hollandt souden te dragen hebben twee duysent guldens; dat mede d'Am-
bassadeur egeene last soude hebben omme van wegen die van Hollandt † *vorder te doen
ofte voor te houden, dan achtervolgende 't Contract, dat tusschen sijne Hoogheydt en die van Hol-
landt is gemaecte*; hebben 't meerendeel van de Steden aengenomen, goedt rapport te doen
elcks in den haren, ten eynde van wegen die van Hollandt daer inne mede mach wor-
den geconsenteert.

Accordeert met de voorz. Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

[21] *Blijckt*

- [21] Blijckt by de Remonstrantie hier boven onder Num. [7] geïnserieert.
- [22] *Extract*, daer by blijkt dat in de Fransche onderhandelinge Anno 1585. de Gedeputeerden, onder anderen van Gelderlandt ende Zeelandt particuliere Instructie van hare Provincien hebben gehad; soo oock die van Hollandt ende Utrecht particuliere Procuratien.

Extract uyt het rapport van de handelinge gehouden by de Gesanten van de Heeren Generale Staten der Vereenighde Nederlandtsche Provincien, mette Koninghlijcke Majesteyt van Vranckrijck, gedaen ende overgelevert aen de hoogh-gemelde Heeren Staten Generael den derden Aprilis 1585. Geregistreert in seecker Fransche Depesche-boeck van de jaren 1583, 1584 ende 1585. berustende ter Griffie van hare Hoogh Mog. ende ongenombreert.

UYt oorfaecke van welcken, zijn wy gevallen in d'uytterste ende onuytspreeckelijcke bekommeringe, overmidts het perijckel van de gemeene saecke, ende d'opspreecke, die het meestendeel van de Gedeputeerden besorghden van hun Principalen, als die van Brabandt, Gelderlandt, Vlaenderen, Zeelandt ende Mechelen, die belast waren by particuliere Commissien, ende instructien van hare Provincien, datse voor het breecken souden accorderen alle redelijcke dinghen, behoudelijck de Religie, ende Privilegien van den Lande; daer-en-boven is voorgevallen een andere swarigheydt, te weten, dat volgens de Resolutie vande Heeren Staten Generael, ende 't concept van seeckere Procuratie, de welcke gevonden is geweest aen alle de Provincien, om gepasseert ende in forme gesteldt te worden, dat dien niet tegenstaende de Gedeputeerden van Hollandt ende Utrecht exhibeerden Procuratien, differerende, ende meer gerestringeert dan d'andere.

Accordeert met het voorfz rapport.

J. Spronssen.

- [23] *Lettre de la Serenissime Reyne d'Angleterre aux Estats Generaux servant de Credence pour le Sieur de Grise, par laquelle il apparoit que ledit Sieur de Grise a eu Commission particuliere des Estats de Brabant a sa Majesté.*

Messieurs, Nos bons Amis, s'en retournant maintenant par de la le *Sr. de Grise* present Porteur, qui a esté Deputé vers nous par les Estats particuliers de Brabant, nous ne pouvons moins faire que vous rendre tesmoignage de luy qu'il s'est en tout & par tout si bien acquité de sa charge, qu'ils ont cause de demeurer contents, & satisfaits, nous l'avons aussi chargé de vous dire de Nostre part le desplaisir qu'avons conceu de vous veoir frustrer de l'esperance qu'aviez fondez sur les traictez de France, en temps mesmes que vos affaires sont reduicts en si grande extremité, & sçauvez de luy plus particulièrement que le soing qu'avons tousiours eu de vostre bien, & toulagement n'est en rien diminué, ains qu'ils s'aumente plustost à mesure que la necessité de vos affaires le requiert, qui fera l'endroiect ou priérons Dieu, Messieurs, nos bons Amis, qu'il vous ait tousieurs en sa saincte, & signe garde; de Grenwich le 13 jour de Mars 1585.

Vostre tres affectionnée bonne Amy,

Signé,

E L I S A B E T H.

La superscription,

A Messieurs nos bons Amis, les Estats Generaux
des Provinces Unies de Pays-Bas.

Accor-

Accordeert mette voorschreve Missive, soo als de selve staet geïnserceert in seecker Register van Engelsche Depesches van de jaren 1584. ende 1585. berustende ter Griffie van haer Hoogh Mog. ende ghequoteert Num. 36.

J. Spronssen.

Commissie van de Staten van Hollandt, voor Hendrick vander Veecke, omme daer op te trecken naer den Koningh van Vranckrijck.

[24] **D**E Ridderchap, Edelen ende Steden van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, *Doen te weten.* Alsoo tot onse kennisse gekomen is, dat in den Koninghrijcke van Vranckrijck, ende namentlijk binnen de Stadt van Rouaen verscheyden Schippers, Schepen, Goederen, Actien ende Crediten van Hollandt zijn gearresteert, ende aengehouden, uyt krachte van de Repressalien, Brieven van Mercquen, ende consenten van arrest, by de Koninghlijcke Majesteit van Vranckrijck gegeven aen verscheyden Persoonen, door de Schepen van Oorloge in Zeelandt uytgerult, beschadicht; ende kennelijk is, dat die Ingesetenen van den Lande van Hollandt, ter oorsaecke van dien, met geene rechten en mogen, ofte behooren aengehouden, gearresteert ofte beschadicht te worden. Ende midts dien noodich is een gequalificeert Persoon, de voorsz saecke verstaende, in Vranckrijck te senden, omme aen de Koninghlijcke Majesteit van Vranckrijck, den Hertoge van Joyeuse, Admirael van Vranckrijck, het Parlement van die vander Admiraliteit binnen de Steden van Rouaen residerende, midtsgaders aen de Magistraten ende Regenten der selver Stede te vertoonen, dat d' Ingesetenen van Hollandt t'onrechte, ter oorsaecke voorsz, aengehouden worden, ende midts dien ontslaginge van de Persoonen, Schepen ende Goederen aldaer aengehouden, ende gearresteert, te versoecken. Soo is 't dat wy ons vertrouwende opte wijsheydt ende ervarentheydt van den Eerlamen Hendrick vander Veecken, *Commiss Generael van de Convoyen over de geunieerde Provincien*, den selven gecommitteert hebben, ende committeren by desen, omme, ten eynde voorsz, hem in Vranckrijck, soo tot Rouaen, Parijs ende andere Plaetsen (des noot zijnde) te transporteren, ende aldaer t'ondersoecken d'oorsaecken van de voorsz arresten; die onschult van die van Hollandt aen sijne Majesteit ende allen anderen (des noot zijnde) te vertoonen, ende ontslaginge van de gearresteerte Persoonen, Schippers, Actien ende Goederen van Hollandt te versoecken, ende ons metten aldereersten te doen verstaen, 't gene hy in de voorsz saecke sal hebben gedaen, ende gevordert, versoekkende daer omme een yegelijcken, die dese sal werden getoont, dat sy den voorsz onsen Gecommitteerden, in 't volbrengen van dese onse last ende Commissie, doen alle hulpe ende assistentie.

Instructie, waer naer Hendrick vander Veecke, Commissaris Generael van de Convoyen over de Geunieerde Provincien, hem sal hebben te reguleren, in 't volbrengen van de last ende Commissie hem opgeleydt by den Staten van Hollandt.

IN den eersten, sal hy aen alle den genen, aen den welcken hy hem sal hebben te adresseren tot uytrichtinge van sijn voorsz last, doen de behoerlijcke gebiedenisse van den Staten van Hollandt.

Sal remonstreren dat, geduyrende den Oorloge in de Nederlanden, Hollandt ende Zeelandt, in 't stuck van de uytrustinge van de Schepen van Oorloge ter Zee, altijds

tijds apart hare faecken beleydt, ende ghedirigeert hebben; ende oock een Admiraliteyt ende judicature van dien apart hebben ghehad; ende noch hebben.

Dat oock 't selve zijn twee Provincien, die over veel Jaren, soo in faecken van State als andersints, elcks hare regeringe apart hebben gehad.

Sonder dat die van Hollandt voor de schulden van die van Zeelandt, ofte die van Zeelandt voor de schulden van die van Hollandt, 't zy of die door Contracten, ofte andersints mogen zijn gemaect, aengesproocken mogen werden.

Maer dat *elcke Landschap haere Contracten, ende handelingen selfs moet verantwoorden*, ten ware sylieden gelijkelijcken eenighe Contracten maeckten, of yets anders te famen, ofte by gemeen consent, handelden.

Waer uyt, ende uyt redenen ende motiven, die hy daer by voeghen sal, beslooten ende geïnferreert sal worden, dat voor de excessen die gedaen mogen wesen by den Schepen, uytgeruyst in Zeelandt, de Ingesetenen van Hollandt niet te mogen, naer rechten ende redenen, aengesproocken werden.

Te min, aengesien die van Hollandt in allen faecken, die aldaer in rechten, soo in de Steden, in de Hoven, als voor de Admiraliteyt, by eenige Ingesetenen van Vranckrijk zijn gemoveert geweest, hebben doen administreren goet recht ende Justitie, gelijk sy 't selve te doen altijdts bereydt, ende overboudich zijn geweest, als gebleecken is in de faecke van Inon, Olivier, die soo wel tot Enckhuysen, als in 't Hoff van Hollandt, Sententie tot sijn voordeel heeft gekregen.

Ende dat daer omme, tegens recht ende alle goede nabuyschap, ende tot verhindeeringe van de onderlinge handelinghe ende commercie streckende is, dat men den armen onschuldigen Ingesetenen van Hollandt, voor de excessen die by den Ingesetenen van Zeelandt mogen wesen ghedaen, is aenhoudende ende arresterende.

Sal by de voorsz, ende andere redenen, die hy tot deser materie uyt de kennisse, die hy daer van heeft, wet te dienen, ernstelijck insisteren omme de gedane arresten opten Ingesetenen van Hollandt haer Schepen, actien; crediten ende Goeden afgedaen te hebben, ten minsten provisionele ontslaginge der selver.

Sal voorts ernstelijck ondersoecken, uyt wat pretensien de voorsz arresten geaccordeert ende gedaen zijn; Ende de Staten terstont van alles adverteren of selfs (indien 't noot is) wederomme te komen, omme van alles te doen mondelinge rapport.

Accordeert mette voorsz Commissie ende Instructie, in de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt in Martio 1586. geïnferreert.

Herb. van Beaumont.

Instructie voor den Heere Capiteyn Meetkercke, gaende van wegen de Staten van Utrecht naer Engelandt.

[25] **H**Y sal aen hare Majesteit, ende Sijn Excellentie respectivelijck, onse ootmoedige ende seer ernstige recommandatie doen, met verseeckeringe, dat wy in 't minste niet verandert zijn, om de moeyten ende lasten, die men weet, dat wy ghedragen hebben, maer dat wy persisteren in de selve devotie, hoopende die ten eynde toe te continueren.

Dat wy niet en hebben naergelaten, omme de vernieuwinge van de Unie der Provincien te vorderen, ghelijck haere Majesteit sal kunnen sien uyt de Resolutien aen den Rade van State ghefonden, blijkende by de Copie hier annex.

Dat Wy noch hier beneden seeckere Persoonen hebben gedeputeert, omme noch

particulierlijcker ofte meer in 't bysonder met die van Hollandt te handelen, als eene Provincie, welke door de Naebuyschap, ende importantie van de Stad Utrecht, seer veel aen heure behoudenisse gelegen is, eyntelijck om geassisteert te werden met een somme van seven duysent gulden ter maent, om de onderhoudinge van twee duysent Soldaten, als sulcks tot een ordinaris Guarnisoen in dese Provincie van nooden hebbende, tegen de incurfien des Vyandts, sonder de Hooft-Officieren, Ammunitie ende andere onkosten van Oorloge, die wy moeten betalen, beloopende over de vijftien hondert gulden ter maendt, het extraordinaris Tractement van onsen Gouverneur, alles onder verseeckeringe van t'allen tijden, ende occasien te furneren duysent Soldaten, het zy dan om te Veldt te gaen, ofte anders in alle andere nootwendigheden ende exploiten van Oorloge.

Ende gelijck wy jegenwoordich zijn ontbloot van Engelsche Compagnien, van de welke ons niet meer als twee overgebleven zijn, waer uyt wy vreesen de wederroeping t'aller uyren te sullen geschieden, dat hare Majesteit ghelieve op ons verfoeck van ordinaris Secours, ons te vergunnen seeckere vier goede Compagnien, ende hondert Peerden; ende dat wy, in tijdt van noot, den Vyandt op dit Quartier aenvallende, met veel grooter krachten souden moghen werden gheassisteert, namentlijck in gevalle van apparence van een *sedes Belli* ofte Oorloghs-stoel, ten minsten met thien Compagnien Engelschen voor dese Stadt, tot welcken eynde daer van of Patenten, ende bevel gegeven sal worden aen de Lieutenant Generael.

Dat hare Majesteit believe ordre te stellen, dat de selve Compagnien, soo ordinaris als extraordinaris, ons ondertusschen ghetrouw blijven, ende ons erkennen als Magistraten, in welckers dienst sy t'eenemael verbonden zijn.

Ende omme de differenten die sy tegens ons schijnen te hebben, die sy in der waerheydt niet gheladht en hebben, ten ware dan ons de klachten van onse Unie, ende het ghebroocken Tractaet van Engelandt, die wy d'een ende d'ander vergeven hebben, het publijcque vertrouwen wel wordt onderhouden (gelijck het behoort) tusschen Bondtgenooten, selfs in reguardt van een Monarche, die ons begunsticht met een soo groot secours; siet daer onse differenten ofte verschillen t'eenemael gesmoort ende gheslist, oock een occasie waer door wy geen andere Juge begeeren als hare Majesteit selfs.

In welcken reguarde hare Majesteit klaerlijck geïnformiert sal wesen, van alle 't geweldt dat men den Heere van Braeckel, een merckelijck Ledemaet vanden Edeldom vanden Lande van Utrecht heeft aengedaen, nademael men hem door kracht van Wapenen sijn Huys van Brakel heeft overweldicht, welcken overlast soo notoirlijck strijdt tegen d'Unie der Provincien. De Staten van Utrecht begeeren niet anders als satisfactie door middel van Justitie, tot het welke hare Majesteit gebeden sal zijn de favorable handt daer aen te houden, ende aen heuren Lieutenant Generael bevel te geven, dat hy sijn autoriteyt daer in gebruycke.

Ende gelijck den voorsz Meetkercke last heeft, omme aen te houden om remboursement ofte verlegginge van de penningen, uytgereyckt ende geleent aen de Engelsche Heeren, Capiteynen ende Compagnien, blijkende by de Quitantien, Memorien ende Recepissen, die hem mede zijn gegeven in gevalle hy daer toe niet en kan komen, dat hy een Requette maecke aen haere Majesteit.

Aldus gedaen ende beslooten door de Heeren Staten 's Lants van Utrecht, desen 27 Julij 1588.

Onder stont,

Ter Ordonnantie van de voorsz Staten.

Ende was onderteckent,

I. Strick.

Instructie, ofte secreete Memorie voor den Lieutenant Collonel Meetkercken.

SAl voor alle middelen secretelijck, ende discretelijck soecken te sonderen d'intentie van haere Majesteit, of, ingevalle die versocht worde omme die Souveraineteit ofte Seigneurie van 't Nederlandt, ofte erfelijck, of voor eenen tijdt, in forme van protectie aen te nemen, daer toe niet en soude willen verstaen, ende of die begonnen werde by, ofte door dese drie Provincien, ende het beste deel in Vrieslandt, onder appa- rentie dat de andere in 't generael of particulier, sich daer mede wel haest daer toe bege- ven souden, hoe dit van hare Majesteit genomen soude worden.

Ende soo veel dese calamiteuse of rampsalige Oorloge raect den universelen ofte alge- meynen Staet van alle de Gereformeerde Kercken, van de welcke een groot getal van onse Natie sich in Engelandt is onthoudende, die mettet hoochste recht de lasten met ons behoorden deelachtich te wesen, ende ons mededeelen van de middelen die den ze- gen Godts henlyuden verleent onder de protectie van hare Majesteit, soo sal hy onder- soecken wat appaentie daer voor handen soude mogen wesen, dat de selve Kercken, voor den tijdt van een jaer, ons souden fourneren totte soldye van twee ofte drie duysent Soldaten, ende vijf ofte ses hondert Peerden van 't Landt, onder een foodanich beleydt als hare Majesteit sal bevinden te behooren.

Welck secours soude geemployeert werden, namentlijk op de Frontierplaetsen van Utrecht, Gelderlandt ende Over-Yssel, onder conditie van, in tijde van noot, te die- nen alle de Provincien.

Dat de Magistraet van Utrecht versoekt specialijck ofte in 't bysonder te werden ge- autorisert (gelijck ten tijde van mijn Heere den Grave van Lycester) om t'heuren dien- ste Engelsch Guarnisoen te gebruycken op de Vaert, ende dependentie van heure Stadt, welke tot seer groote verleeckeringe soude strecken, dat sy die naer heuren wille sou- de mogen veranderen, ofte verstercken, naer vereysch van de rencontren, die daer op souden moghen vallen. Aldus ghedaen binnen Utrecht den 27 Julij vijftien-hondert acht-en-tachtich.

De bovenstaende Instructie ende Memorie, staen geïnserceert in de Histo- rie van de Nederlandtsche Oorlogen, beschreven door Pieter Borre, in 't vier en twintichste Boeck Folio 114. verso; Ende naedemael haer Edele Groot Mog. de Registers van de Staten van Utrecht niet mach- tich zijn, soo kan alhier geen authenticatie werden gedaen.

[26] Blijckt by de Resolutie van de Staten van Hollandt, hier boven onder Num. [17] geïn- sereert.

Resolutie van de Staten van Hollandt, daer by blijktt dat den Commissaris ofte Agent Orteil, oock Brieven van recommandatie en adres van Prins W I L- L E M heeft gehad

Extract uytte Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt.

Den 10 Mey 1582.

[27] **I**S mede gheordonneert te schrijven aen sijne Furstel. Gen. dat alsoo de Staten verstaen hebben, dat sijne F. G. mede goet ende noodigh bevonden heeft omme den Commissaris Joachim Orteil te schicken naer Engelandt, als Agent deser Landen, op de Brie- ven

ven van Renverfale, die daer toe zijn geconcipieert, ende daer toe den *selven Brieven van recommandatie, addres ende Credentie te verleenen, tot dienste der selver Landen*, ende de Staten seer noodich bevinden, dat de voorfz faecke gevordert worde, sijne F. G. daer omme gelieve den voornoemden Orteil af te vaerdigen, ende den *selven sijne Brieven in sulcken faveur te laten volgen*, dat by hem goede dienften ende vruchten dese Landen mogen bewesen worden.

Accordeert mette voorfz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

[28] Extract, waer by blijkt dat Prins *Willem* beleyder is geweest van de eerste negotiatie met den Hertogh van Anjou, Alançon, &c.

Articles conceus par Monseigneur le Prince d'Oraigne, & les Deputez de Messieurs les Estats Generaux, sur lesquelles, soubz le bon plaisir des Provinces, on pourroit traiter avec Monseigneur le Duc d'Anjou.

A fçavoir, Que les Alliances anciennes de la Maison de Bourgoigne, &c.

Geextraheert uyt seecker Depesche-Boeck in de Fransche Tale van den Jaere 1579. tot den Jaere 1583. berustende ter Griffie van hare Ho: Mo: staende aldaer onder date den 13 Januarij 1580, ende daer mede accorderende bevonden.

J. Spronffer.

[29] Blijckt uyte Remonstrantie hier boven onder Num. [7] geinsereert.

[30] Blijckt uyt het Extract, hier boven onder Num. [22] geinsereert.

[31] Blijckt uyt de Missive onder Num. [19].

Traetaet gemaect tusschen den Koningh van Spaignen ende den Prince van Oraigne.

[32] **C**omme le Sieur Prince d'Orange, par dessus les parties, desquelles sera parlé, & disposé, au Traitté de la Paix par les Extraordinaires Ambassadeurs & Plenipotentiaires de Sa Majesté d'Espagne, & des Estats des Provinces Unies pretendent encores d'avoir plusieurs actions, & pretentions, sur lesquelles il n'a eu jusques asteur aucune satisfaction, & partant avoit pensé de les avancer audit Traitté; mais comme icelles consistent en diverses parties des comptes & liquidations, desquelles on peut plus facilement vuiden en particulier à ledit Prince, par avis des Ambassadeurs Extraordinaires & Plenipotentiaires des Provinces Unies, trouvé bon d'en traiter apart avec sadite Majesté, & en procurer la satisfaction.

En suite de quoy Don Gaspar de Bracamonte & Gusman, Comte de Penaranda, Gentilhomme de la Chambre de sadite Majesté, du Conseil de la Chambre, & Justice, son Ambassadeur Extraordinaire en Allemagne, & son premier Plenipotentiaire pour le Traitté de la Paix generale, &c. de la part, & au nom de sadite Majesté; & Messire Jean de Knuyt, Chevalier, Seigneur de Vicu & Nouveau Vosmar, & representant les Nobles à l'Assemblée des Estats de la Province de Zelande, Ambassadeur Extraordinaire

naire & Plenipotentiaire des Estats Generaux des Provinces Unies pour le Traitté de la Paix, & Conseiller dudit Prince d'Orange, de la part, & au nom d'iceluy Prince, estants entrez en conference, & diverses Propositions faites, se sont finalement accordez en la maniere que s'ensuit.

A sçavoir que pour esteindre entierement toutes actions, & pretensions, que pourroit avoir ledit Sieur Prince envers sadite Majesté, elle remettra, & cederá audit Sieur Prince, ou s'il vient à mourir, devant la conclusion, & ratification du susdit Traitté de Paix, à ses hoirs, & Successeurs, ou ayants cause, les Terres & Seigneuries de Montfort située à l'entour de Rurmonde, & de Turnhout située en Brabant, avec toutes leurs appendances, Droits, & Jurisdiccions, rien reservé: Et comme l'on croit, que le revenu de la susdite Terre de Montfort pourroit annuellement monter jusques à vingt-cinq mille florins, & celuy de Turnhout à douze mille florins, est conditionné; en cas qu'il y eust cortresse auxdits revenus, que de la part de Sa Majesté susdite on les augmentera jusques aux susdites sommes de vingt cinq mille & douze mille florins par an respectivement, & cederá outre ce encore sadite Majesté au profit de la Dame Princesse d'Orange, la Ville & Seigneurie de Sevenberge avecque tous droicts, Jurisdiccions, & revenus en dependans, promettant Sadite Majesté de contenter & satisfaire à tous ceux, qui pourroyent avoir quelque droict sur lesdites trois Terres, Villes & Seigneuries, ou en posseder quelques parties; Et Sadite Majesté s'oblige aussi à decharger lesdites parties de toutes rentes à rachat, deniers à intret, engagements, & tous autres charges, afin que ledit Sieur Prince, & ladite Dame sa Compagne Princesse d'Orange, leurs hoirs & Successeurs, ou ayans cause, comme dict est, en puissent jouir librement & plainement, sans controverse; ou aucun engagement.

Le tout à charge & condition de tenir en fief toutes lesdites Terres de Sa Majesté, excepté celles tenues en fief d'autres, & que la Religion Catholique y soit aussi maintenue, comme elle y est presentement, & les Ecclesiastiques, en leurs biens, fonctions, libres exercices & immunitéz.

Moyennant lesquels transports, ledit Sieur de Knuyt au nom dudit Prince, & en cas qu'il vient à mourir, devant la Ratification du susdit Traitté de la Paix, au nom de ses hoirs, Successeurs, ou ayants cause, promet de ceder & quitter toute action & pretension, qu'iceluy Prince pourroit avoir à la charge de Sa Majesté ou de ses subjects.

Et encore que par le 24 Article de Paix sera conditionné, que ceux, sur lesquels les biens ont esté saisis, & confisqués à l'occasion de la guerre, ou leurs heritiers, ou en ayants cause, jouiront d'iceux biens, durant la Paix, & en prendront la possession de leur autorité privée, & en vertu du present Traitté, sans que leur sera besoing d'avoir recours à la Justice; nonobstant toutes incorporations au Fisque, engagements, dons en faicts, Traités, Accords, & transactions, quelques renoncations, qu'ayent esté mises esdites transactions pour excludre de partie desdites biens ceux à qui ils doibvent appartenir, & nonobstant est accordé que ledit Prince, ou en cas qu'il vient à deceder devant la conclusion & Ratification du susdit Traitté de Paix, ses hoirs, Successeurs, ou ayants cause, demeureront en possession & jouissance du Marquisat de Berges op Zoom pour aultant que le dit Prince le possède à present; Comme aussi ledit Prince, ou ses hoirs, comme dit est, seront mis de par Sa Majesté dans la pleiniere possession, & jouissance de la part, & portion restante dudit Marquisat de Berges, dont iceluy Prince n'est pas en possession, Et ce aussi tost que le Traitté de la Paix sera ratifié, à l'encontre dequoy, & pour satisfaire à l'importance dudit Marquisat, Sa Majesté sera mise dans la pleiniere possession & jouissance des parties suivantes des biens appartenants en propriété audit Prince, A sçavoir

voir de la Ville & Baronnie de Dieft: Item, de la Terre & Ville de Sichem, & Montagu; Item, de la Franche Seigneurie de Meerhout, & de Vorst; Item, de la Franche Seigneurie de Herstal; Item, de la Baronnie de Grimberge; Item, de la Ville & Baronnie de Warneston avec toutes appendances, & dependances d'icelles; Item, de la Maison dudit Prince en Bruxelles, & ce jusques a ce que de la part de Sa Majesté sera procurée l'effective permutation dudit Marquisat, avec tout ce qui en depend contre les susdit biens dudit Prince; & ladite permutation faicte, demeurera pour tousiours ledit Marquisat audit Prince, ses Hoirs, Successeurs, ou ayants cause, & les autres dits biens a Sa Majesté ou a celuy à qui ledit Marquisat debvroit competer, promettant ledit Comte de Peneranda, que de la part de Sa Majesté ladite effective permutation sera procurée dedans le terme de six mois apres la Ratification du Traitté de Paix.

Seront aussi de la part de sadite Majesté faits devoirs effectifs envers Sa Majesté Imperiale, afin que la Terre de Meurs appartenante audit Prince, puisse estre augmentée de quelque place de l'Empire à l'entour de la Située, vaillante par an jusques à dix mille florins, & que le tout ensemble estant erigé en Duché, puisse d'oresnavant estre tenu en fief, & relever de l'Empire.

Le tout à condition, que jusques a la conclusion dudit Traitté de Paix ce present accord ne sera obligatoire, mais ladite conclusion estant faite, sera le present accord entierement, & punctuellement accompli effectué, & observé, & de mesme valeur, comme le susdit Traitté de Paix.

Faict à Munster ce 8 Janvier 1647. Estoit signé comme s'ensuit,

*Elle Comte de Pen^{da}.
A. Brun.*

*Frere Joseph, Archevesque de Chambray.
J. de Knuyt.*

LEs soussignez Archevesque de Malines, Evesque d'Anvers, & Prelats, tous en qualité de membres du Premier Estat de la Duché de Brabant, ayans veu & examiné le Traitté, & accord fait à Munster au mois de Janvier dernièrement passé, entre le Sieur Comte de Penaranda, comme Ambassadeur Extraordinaire, & premier Plenipotentiaire pour la Paix generale, au nom de Sa Majesté d'une part, & Messire Jean de Knuyt, Chevalier, Sieur du Vieu & Nouveau Vosmer, Ambassadeur Extraordinaire, & Plenipotentiaire des S. S. Estats Generaux des Provinces Unies pour ledit Traitté de la Paix, au nom du feu Sieur Prince d'Oragne d'autre; estant ledit Traitté couché cy dessus, & signé tant par lesdits S. Seigneurs contractans, que par le Sieur Archevesque de Cambray, aussi Ambassadeur Extraordinaire & Plenipotentiaire de sadite Majesté, iceulx soussignez à la requisition du Serenissime Prince Leopold Guillaume, Archiduc d'Austrice, &c. au nom de Sa Majesté comme son Lieutenant & Gouverneur General des Pays-bas, & de Bourgoigne; Ont promis & promettent par ceste, de procurer que Sa Majesté accomplisse le susdit Traitté selon la forme & teneur; Fait à Bruxelles ce 30 d'Aoult 1647. Estoit signé comme s'ensuit,

*Jacques, Archevesque de Malines.
J. Christofome, Abbé de S. Michel.*

*Gaspar, Evesque d'Anvers.
F. Christophore, Abbé de Grimberg.*

*Augustin, Abbé de
Tungerlo*

*Martin, Abbé de
Diligem.*

*Wynnand de la Margelle, Abbé
De S. Gertrudt.*

Accorde avec son originel.

*J. Spronssen.
Traictat*

*Traetaet van wegen den Prince van Oraigne ghemaect met
den Koningh van Spaighen.*

Comme Don Gaspar de Bracamonte & Gusman, Comte de Peneranda, Gentilhomme de sa Majesté d'Espagne, du Conseil de la Chambre, & Justice, son Ambassadeur Extraordinaire en Allemagne, & son premier Plenipotentiaire pour le Traitté de la Paix generale, &c. de la part, & au nom de sadite Majesté, & Messire Jean de Knuyt, Chevalier, Sr. de Vieu & Nouveau Vosmar, & representant les Nobles à l'Assemblée des Estats de la Province de Zelande, Ambassadeur Extraordinaire & Plenipotentiaire des Estats Generaux des Provinces Unies pour le Traitté de la Paix, & premier Conseiller de feu Prince d'Orange, de la part, & au nom d'iceluy Prince, ont fait certain accord en date du 8 Janvier 1647. touchant les pretensions qu'iceluy Prince pretendoit avoir à la charge de sadite Majesté, & que du depuis ledit Sieur Prince est venu à deceder, ont les susdits contractans, à sçavoir le susdit Seigneur Comte de Peneranda au nom de sadite Majesté, & ledit Sieur de Knuyt, au nom du Seigneur Prince d'Orange, à present, derechef, convenu & accordé que le susdit accord du 8 Janvier 1647. demeurera en son entiere force, & vertu, pour estre punctuellement observé & executé, en tous points, horsmis, & excepté ce que se treuve changé par ce present accord comme s'ensuit.

A sçavoir, que pour esteindre entierement toutes actions, & pretensions, que ledit Seigneur Prince pourroit avoir envers sadite Majesté, elle donnera, & cederá absolument audit Seigneur Prince, ou s'il vient à mourir devant la conclusion & ratification du susdit Traitté de Paix, à ses Hoirs, & Successeurs, ou ayants cause, la Terre & Seigneurie de Montfort, Située à l'entour de Rurmonde, avec toutes appendances & dependances, droicts & juridictions d'icelle, sans rien reserver, promettant sadite Majesté de faire augmenter les revenues de la susdite Terre & Seignuerie par des pieces ou terres d'alentour de la Situées, jusques à trente deux mille florins par an, sans deduction ou reserve.

Donnera & cederá entre ce encore sadite Majesté au proffit de la Dame Princeesse d'Orange Douariere, Mere dudit Sr. Prince d'Orange, la Ville & Seigneurie de Sevenberg, avec tous droicts, juridictions & revenus en dependans, sans rien reserver.

Item, cederá, & donnerá encore au proffit de ladite Dame Douariere la Terre & Seigneurie de Turnhout Située en Brabant avec le Chasteau Bancq de Schoonbroeck, & toutes autres appendances & dependances, droicts & juridictions, sans rien reserver, promettant sadite Majesté de faire suivre avec la susdite Terre & Seigneurie de Turnhout, à ladite Dame Princeesse Douariere, les Villages, Hameaux & autres droits qui d'ancienneté ont dependu, & appartenu à icelle Terre & Seigneurie, compris ceux, qui par cy devant ont esté vendus, & demembrés par sadite Majesté, s'obligeant sa Majesté de les faire rachepter & d'employer audit rachapt jusques à la somme de vint à vint cinq mille florins, & non plus.

Promettant aussi sadite Majesté de contenter & satisfaire tous ceux, qui pourroient avoir quelque droict, ou possèdent quelques parties sur lesdites trois Terres, Ville & Seigneurie de Montfort, Sevenberge & Turnhout, & en outre sa Majesté s'oblige aussi à decharger lesdites parties de toutes rentes à rachat, deniers à interest, engagements, & toutes autres charges, sans rien reserver, afin que ledit Seigneur Prince, & ladite Dame Princeesse sa Mere, leurs hoirs, Successeurs ou ayants cause, comme dit est, en puissent ouir librement, purement, & pleinement, sans aucune controverse, ou engagement.

Le

Le tout à charge, & condition de tenir en fief toutes lesdites Terres de Sa Majesté, excepté celles tenues en fief d'autres, & que la Religion Catholique y soit aussi maintenue, comme elle y est presentement, & les Ecclesiastiques en leurs biens, fonctions, livres exercices, & immunités.

Moyennant lesquels transports ledit Sieur de Knuyt au nom dudit Sr. Prince, & en cas qu'il vient à mourir devant la Ratification du susdit Traitté de la Paix, au nom de ses hoirs; successeurs, ou ayants cause, promet de ceder, & quitter toute action, & pretention qu'iceluy Prince pourroit avoir à la charge de sa Majesté, ou de ses subjects, au regard des pretensions sur lesquelles on traite icy.

Et encore que par le quatre vingtieme Article de Paix sera conditionné que ceux, sur lesquels ont esté saisis, & confisqués, les biens à l'occasion de la guerre, ou leurs Heritiers, ou en ayants cause, jouiront d'iceux biens durant la Paix, & en prendront la possession de leur autorite privée, & en vertu du present Traitté, sans qu'il soit besoing d'avoir recours à la Justice, nonobstant toutes incorporations au Fisque, engagements, dons en faits, Traittés, Accords & transactions, quelques renonciations, qui ayent esté mises esdites transactions, pour exclure de partie desdits biens, ceux, à qui ils doivent appartenir; ce nonobstant est accordé, que ledit Seigneur Prince, ou en cas qu'il vint à deceder devant la conclusion & Ratification du susdit Traitté de Paix, ses Hoirs, Successeurs, ou ayants cause, demeureront en possession, & jouissance du Marquisat de Berges op Zoom, pour autant, que ledit Seigneur Prince le possède à present, comme aussi ledit Seigneur Prince, ou ses hoirs, comme dit est, seront mis de la part de sa Majesté dans la plein possession & jouissance de la part, & portion restante dudit Marquisat de Berges, dont iceluy Seigneur Prince n'est pas en possession. Et ce aussi tost, que le Traitté de Paix sera ratifié; à l'encontre de quoy, & pour satisfaire à l'importance dudit Marquisat, sa Majesté sera mise dans la pleine possession & jouissance des parties suivantes, des biens appartenants en propriété audit Seigneur Prince, à sçavoir de la Ville & Baronnie de Diest; Item, de la Terre & Ville de Sichem, & Montagu; Item, de la Franche Seigneurie de Meerhout, & de Vorst; Item, de la Franche Seigneurie de Herstal; Item, de la Baronnie de Grimberge; Item, de la Ville & Baronnie de Warneston, avec toutes appendances & dependances d'icelles; Item, de la maison dudit Seigneur Prince à Bruxelles, & ce jusques à ce que de la part de sa Majesté sera procurée, l'effective permutation dudit Marquisat avec tout ce qui en depend à l'encontre des susdits biens dudit Seigneur Prince, & ladite permutation faite, demeurera pour tousiours ledite Marquisat audit Seigneur Prince, ses Hoirs & Successeurs, ou ayants cause, & les autres dits biens à Sa Majesté, ou à celuy à qui ledit Marquisat devoit competer, promettant ledit Seigneur Comte de Penderanda, que de la part de sa Majesté ladite effective permutation sera procurée dedans le terme de six mois, apres la ratification du Traitté de Paix.

Seront aussi de la part de sadite Majesté fait devoirs effectifs envers sa Majesté Imperiale, afin que la Terre de Meurs, appartenante audit Seigneur Prince, puisse estre augmentée de quelque place de l'Empire, à l'entour de la Située, qui vaille par an jusques à dix mille florins, & que le tout ensemble estant erigé en Duché puisse d'oresulenant estre tenu en fief, & relevé de l'Empire.

Le tout à condition, que jusques à la conclusion, & ratification dudit Traitté de Paix ce present accord ne sera obligatoire, mais ladite conclusion & ratification estant faite, sera le present accord entierement, & punctuellement accompli, effectué & observe & de mesme valeur comme le susdit Traitté de Paix.

Fait à Munster ce vingt septiesme d'Octobre 1647. Estoit signé comme s'en-
suit,

*Elle Conte de Penla.
A. Brun.*

J. de Knuyt.

Accorde avec son originel.

J. Spronssen.

*Extract nytte Instructie voor de Heeren Plenipotentiarissen op
de Munstersche Vrede-handeling.*

Art. 91.

[33] **D**E Heeren Plenipotentiarissen sullen op dese hunne Instructie ghehouden
zijn *Eedt te doen*, van dat sy de selve oprechtelijck, ende sinceerlijck sullen
achtervolgen, ende alles daer toe contribuieren, ende bybrengen, dat tot *bevordering*
van dien sal strecken, ende ter contrarie declineren alle 't geene dat tot *retardement* of
naedeel van dien soude mogen bygebracht worden.

Art. 96.

Geene *secrete Instructie*, sonder voorgaende kennisse van de Heeren Staten van de
respectieve Provincien sullen aen de op-gemelte Heeren Extraordinaris Ambassadeurs
ende Plenipotentiarissen mogen worden gegeven, noch naegesonden, ende in cas sulcks
yetwes by de eene of d'andere Provincie, ofte yemandt anders, boven vermoeden,
soude mogen worden onderleydt ende gepoocht te doen, sullen sy Heeren Extraordi-
naris Ambassadeurs ende Plenipotentiarissen 't selve niet mogen aennemen, maer klacx
verwerpen, ende daer van datelijck advertentie geven aen haer Hoogh Mog.

Accordeert mette voorsz Instructie, voor soo veel desen aen-
gaende is.

J. Spronssen.

[34] *Blijcks uyt de Resolutie van haer Hoogh Mog. van den seften Junij 1654. hier
boven onder Num. [3] geïnserceert.*

[35] *Blijcke nytte Aenteekeninge van Stadt ende Landen van den tienden Junij 1654
gedaen op de voorsz Resolutie vanden seften daer bevoorens, mede onder Num.
[3] hier boven geïnserceert.*

[36] *Blijcke by het Traetaet onder Num. [32] hier boven geïnserceert.*

*Resolutien by de Heeren Staten Generael genomen op de voorflach van Tempe-
rament, raeckende de Seclusie van den Heere Prince van Oraigne.*

Extracten uyt het Register der Secrete Resolutien van de Hoogh
Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Jovis den 19 February 1654.

[37] **I**N deliberatie gheleydt zijnde, Is goetgevonden ende verstaen, dat den Hee-
re van Beverningk haer Hoogh Mog. Gedeputeerde in Engelandt, noopen-
de de clausule ghestaen hebbende in 't twaelfde van de bewuste seven-en-twintich Ar-
ticulen, by, ofte van wegen de Regieringe van Engelandt aen de Heeren Gedeputeerden
van wegen desen Staet aldaer op den acht entwintichsten November des voorleden Jaers,
voor-ghehouden, raeckende den Heere Prince van Oraigne, ende des selfs Linie,

sal werden gelast, gelijk de selve gelast wordt midts desen, de saecke daer toe te dirigeren, dat de voorschreve clausule in 't geheel moge werden gelicht ende naergelaten; gelijk de selve oock in 't twaelfde van de bewuste negen-en-twintigh gheconcerteerde Articulen albereyts uytgelaten is; En in cas sulcx niet kan werden geobtimeert, dat hy als dan sal inwilligen, en de sake brengen op het bewuste voorgeslagen temperament, namentlijk, *Dat alle de gene, die oyt by hare Ho. Mog. tot Capiteyn Generael of Admirael van der selve Militie te Lande of te Water, of by de Staten van de respectieve Provincien tot Stadthouder ofte Gouverneur van de selve sullen worden ge-eligeert, geobligeert ende verbonden sullen zijn de voorsz negen-en-twintigh Articulen alle, ofte soo als die in een Tractaet sullen wesen geredigeert, te besiveeren, ende dienvolgende by Eede te belooven, dat sy de selve, voor soo veel in haer is, sullen helpen mainteneren, ende executeren; Sullende den Eedt, hier bevoorens geroert, soodoenlijk, werden gestipuleert, reciproce te presteren by de Capiteynen Generaels van beyde de Natien; Ende sal dese haer Ho. Mo. Resolutie mede ter handen gestelt worden aen de Heeren haer Ho. Mo. gedesigneerde Ambassadeurs naer Engelandt, om te dienen tot hare Instructie.*

Accordeert mettet voorsz Register.

J. Spronssen.

Jovis den 19 Februarij 1654.

IN deliberatie gheleydt zijnde, Is goetgevonden ende verstaen, dat den Heere van Beverningk, haer Hoogh Mog. Gedeputeerde in Engelandt, sal worden gelast, gelijk de selve gelast wordt midts desen, op alle de poincten, vervat in haer Hoog Mog. Resolutie, raeckende de negotiatie met Engelandt, op huynen genomen, gantsch ferieuse instantien ende alle mogelijke debvoiren te doen, doch in sulcker voegen, ende in die meeninge, dat, de selve poincten niet konnende vercregen werden, daer door den voortgangh ende sluytinge van 't Tractaet niet en sal geretardeert ofte op-ghehouden werden; *Edoch verstaen haer Hoogh Mog. niet, dat den gemelsen Heere van Beverningk sich op 't point van 't bewuste temperament, raeckende den Heere Prince van Oraigne, verder sal aflargeren, dan in haer Hoogh Mog. Resolutie, op huynen dien-aengaende ghenomen, staet ge-expresteert: Sullende dese hare Hoogh Mog. Resolutie mede ter handt gesteldt worden aen de andere Heeren der selver gedesigneerde extraordinaris Ambassadeurs naer Engelandt, om te dienen tot hare Instructie.*

Accordeert mettet voorsz Register.

J. Spronssen.

[38] Blijckt by 't Tractaet onder Num. [32] hier boven geïnsecreert.

Resolutie van de Staten Generael, daer byblijckt dat haer Hoog Mog. gelijk als blindelinge last hebben gegeven, om 't gehandelde van den Heere Prince van Oraigne tot Munster te houden als gheïnsecreert in 't Tractaet van Vrede by den Staet met den Koningh van Spaighen te maecken.

Extract uyt het Register der Resolutien van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Veneris den 27 Decembris 1647.

[39] **D**E Heer van Wimmenum ter Vergaderinge presiderende, heeft aen haer Hoogh Mog. voorgedragen, dat het eerste Lidt van het drie-en-veertighste der drie en tseventigh Articulen tot Munster, tusschen den Koningh van Spaighen, ende desen

desen Staet gheadjusteert, in effect is medebrengende, dat aengaende de pretensien ende interessen de welcke den Heere Prince van Oraigne soude mogen hebben, ten opsigte van eenige parthyen die hy niet en is besittende, dat daer over by particuliere handelinge verdragen sal worden, tot satisfactie van gedachte Heere Prince van Oraigne, stellende midts dien den gemelten Heere Presiderende aen haer Hoogh Mog. in bedencken, of de selve niet en souden kunnen goetvinden, dat het gene, dat volgens het voorschreve eerste Lidt van het drie en veertichste Articul voornoemt, uyt den naem ende van weghen den hooch-gemelten Heere Prince, met die van de andere zijde is ghehandelt, of noch vorder soude mogen ghehandelt worden, dat het selfde ghehouden mach worden van ghelijcke kracht ende weerde, als of het selfde in het Tractaet van Vrede, tusschen den Koningh van Spaignen ende desen Staet, van woorde te woorde ware gheinsereert: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Hoogh Mog. gheconsenteert in het voornoemde voorstel by den meer gemelten Heere Presiderende gedaen, ende is dienvolgens goedgevonden ende verstaen, dat alle het gene volgens het meergenoemde eerste Lidt van het voorz drie-en-veertichste Articul van wegen den meer-hoochst-gemelten Heere Prince van Oraigne, met die van de andere zijde albereyds is ghehandelt, ofte noch verder ghehandelt soude mogen werden, geduyrende het Tractaet tot Munster, dat alle 't selve sal zijn ende blijven van foodanigen kracht ende weerde, als of het gehandelde in 't generael, ende yeder point van dien in 't bysonder in het besluyt van het Tractaet van Vrede tusschen den voorschreven Koningh van Spaignen ende desen Staet van woorde te woorde ware geinsereert, *in desen verstande nochtans, dat van de voorschreve handelinge aen de Regieringe alhier openinge sal worden gedaen, soo wanneer als het ghemelte Tractaet van Vrede herwaerts geteyckent sal overkomen, om als dan by haer Ho. Mog. met, ende neffens het selve Tractaet van Vrede oock geratificeert te worden; Ende sal dese hare Ho. Mo. Resolutie gefonden worden aen de Heeren der selver Plenipotentiarijssen tot Munster, om de selve Resolutie by de Heeren Spaensche Plenipotentiarijssen, oock elders des noot wesende, volkomen effect te doen sorteren, ende ten dien sine het meergenoemde drie en veertichste Articul daer mede te doen amplieren, ofte wel een Articul apart in het meergenoemde Tractaet van Vrede, dies aengaende te insereren.*

Accordeert mettet voorz Register.

J. Spronssen.

Accoordt tusschen de Staten van Zeelandt, ende 't Collegie van der Admiraliteyt tot Middelburgh ter eenre, ende de Magistraet van Brugge, ter andere zijde gemaect, op de openinge van de Haven van der Sluys, ende de Vaert van Brugge.

I.

[40] **E**rst zijn de voorz Staten van Zeelandt, ende 't voorz Collegie te vreden, de voorz openinge te accorderen, ende de negotie ende trafficque door 't Sluysche-gat toe te laten, midts dat de voorz van Brugge haer hebben sterck ghemaect ende beloofd, soo sy hen oock sterck maecken ende belooven by desen, te besorgen, ende daer vooren inne te staen, datter een goet ende bequaem Schip ongewapent, sal mogen geleght worden by die van Zeelandt, omtrent het Fort ter Hofstede, met een Zeyl-Schuyte met twee Mannen, om alrehande Proviande ende nootlijckheden voor den Volcke op de voorz Schepe wesende, te halen, ende aldaer aen boordt te voeren; Ende dattet voorz Schip sal voorsien zijn van eenen bequamen Schipper met een Matroos, ende daer op noch mogen leggen twee of drie Cherchers ofte Onderfoeckers, met vier ofte vijf Arbeyders, tot het onderfoeck ende verbodemen van de Goederen

aldaer passerende; Ende dat de voorschreve Perfoonen onverhindert, ende onbeschadicht, daer sullen mogen blijven, ende hun Officie exerceren, ende van behoorlijke Sauvegarde, 't zy van den Hertoge van Parma, ofte anderen, die 't behoort versien werden, tegens alle Vrybuyters, ende tegens alle inconvenienten van alle andere Krijgsvolck, te Water ende te Lande dienende, in dienst van den Koningh van Spaignen zijnde.

I I.

Dat oock in tijde van storme, onweder, ofte anderen noot, het voorschreve Schip ofte Schuyte, ende het voorz Volck, vryelijk ende onbeschadicht, onder, boven, ofte beneden, 't voorz Fort sullen mogen wijcken, ende aldaer blijven, geduyrende den voorz noot.

I I I.

Dat van gelijcken de Schepen, soo tot het verbodemen aldaer gekomen, als die met hunne gheladen Goederen op Licent, in het voorz Sluyse Gat hen sullen begeben onder, boven, ende beneden het voorz Fort, sullen moghen wijcken, ende in verseeckertheydt blijven, om hun in gelijcke gevallen jegens alle noot te bevrijden.

I V.

Dat mede alle de Schepen, Schippers ende Goeden metten Koopman ofte Factoor der selver, voorsien van behoorlijk Paspoort, vry, vranck, ende onbeschadicht van alle Vrybuyters, Soldaten ofte andere Krijghs-volck te Water ofte te Lande, onder den Koningh van Spaignen dienende, sullen bevrijdt zijn; ende onder ghelijcke Sauvegarde ende protectie als vooren, mogen gaen ende keeren, tusschen ende van de Peerde-Merckt af, tot Brugge toe in der Stadt, 't zy sy hunnen wegh nemen langhs Damme ofte langhs de Vaerten.

V.

Soo oock de Staten van Zeelandt ende 't Collegie voorz belooft hebben, ende be-looven midts desen, de Schepen ende Goederen, mette Schippers ende Koopmans ofte Factoors, voorsien van behoorlijke Paspoort van de Vrybuyters, ende Krijghs-volck van hunner zijden, soo in 't gaen, als in 't keeren van Zeelandt naer Brugge, ende van Brugge naer Zeelandt, te bevrijden, ende ongemolesteert te houden.

V I.

Des sal de voorz Magistraet van Brugge, versorgen by den Hertoge van Parma, dat de Schepen ende Goederen mette Perloonen in de Paspoorten op Brugge, ofte van Brugge naer Zeelandt begrepen, vryelijk ende onbeschadicht van alle Vrybuyters ende andere Krijghs-volck van het Gat van de Sluys ofte Pecrde-merckt tot in Zeelandt, ende van Zeelandt tot in het Gat van de Sluys voorz, mede sullen gaen ende keeren, gelijk dat tusschen Antwerpen ende Zeelandt is gecostumeert.

V I I.

Is oock verdragen ende onderlinge geaccordeert, volgende de resolutien ende meeninge van de Generale Staten der Geunieerde Provincien, dat alle Goederen op Brugge, ende van Brugge herwaerts gaende oft keerende, sullen verbodemt werden, ende geene op eenen Bodem te laten passeren, dan met kennisse, ende voorgaende speciale Paspoort van wederzijden.

V I I I.

Soo men oock verstaet geene Koopluyden, Facteurs ofte Passagiers, over ofte weder te laten gaen, ofte komen, dan voorsien als vooren met Paspoort ten wederzijden.

I X.

Ende wat aengaet de Licent meesters, Cherchers, Onderfoeckers, ende Arbeyders van de zijde van Brugge, omme de Goederen van Brugge komende, te onderfoecken,

ken, ende arbeyden in de ydele Schepen van Zeelandt, zijn t'zamen verdragen, dat die sullen mogen geleydt worden t'haren koste in een ander Schip, daer 't hun believen sal omtrent de Cherchers van alhier.

X.

Is oock ondersproocken, dat die Generaels, Licent-meesters ende die Officieren van de Convoyen ende Licenten ten wederzijden, midtsgaders Koopluyden ende hunne Facteurs van der zijde van Bruggen, ofte hunne Dienaren, goedt hebbende in de Vloote, ofte verwachtende, eentamentlijk de Schippers ende hunne Maets aldaer liggende, vry ende vranck t'allen tijde, tot ende van de gedestineerde Schepen ten recherche, ende op hunne affairen aldaer respectivelijk sullen mogen gaen ende keeren, sonder daer toe eenighe voorder Paspoort te behoeven.

X I.

Ende sullen de Recherchen, ende verbodemen van de Goederen gaende ende keerende, op sulcken taux ende prijse geschieden, soo oock van de Schepen als van de Persoonen van dier zijde, over ende weder varende, in aller manieren gelijcken 't selve voor Lillo ende Philippyne is geuseert te doene.

Aldus gedaen op 't Hoff van Zeelandt tot Middelburgh, ter gewoonlijcker Vergaderinge van de voorsz Staten, ende ter presentie van de voorsz Raden, onder hunne respectieve secrete Cachetten, den een en twintichsten October 1591.

*Ander ende Nader Accoordt tusschen de Heeren Staten van Zeelandt,
ende de Magistraet van Brugge.*

NAe dien dat by de Magistraet der Stede Brugge ernstelijck is aengehouden, ende van wegen de Heeren Staten van Zeelandt, metten Heeren Gedeputeerden van de selve Magistraet gecommunicert gheweest opte continuatie, ende renovatie van den voorgaenden Tractate ende Accoorde met die van Brugge gemaect, op de openinge van de vrye frequentatie van de Haven van der Sluys naer Brugge voornoemt, om de selve sulcks daer in te accommoderen als naer gelegentheydt van tijden ende saecken eenichsints doenlijck ende dienstich is. Soo is t, dat die Gedeputeerden van de voorsz Staten ende Stede van Brugge eyntelijck dien-aengaen de verdragen zijn, op de conditien, poincten ende Articulen naervolgende.

I.

Eerst hebben de voornoemde Gedeputeerden der voorsz Stede Brugge geloof, ende gelooven by desen, dat sy advouerende ende renoverende het voorgaende Tractaet, 't selve in alle sijne Poincten ende Articulen sullen onderhouden, ende doen onderhouden daer 't selve desen niet en is contrarierende.

I I.

Ende tot effecte van dien, dat sy alle voorgaende faulten, infractien ende contraventien tot noch toe tegen den voorgaenden Tractate gecommitteert, sullen datelijck repareren, ende dienvolgende rembourseren die rantloenen, ende andere kosten van vangenisse by die van deser zijden aen die van de Hoffstede betaeldt, of parthyen contenteren ten besten doenlijck wesende.

I I I.

Dat sy mede sullen besorgen, ende bekostigen dat metter daedt vry ende vranck, kosteloos werden gerelaxeert die Gevangenen van deser zijde, als noch binnen der Hoffstede ende Blanckenberge gedetineert,

I V.

Dat van nu voortaan uyt Blanckenberge, Hoffstede, Swarte-gat, Kercke-gat, noch

Nieuwerhaven, Courssen, Pirateryen ofte Beuutyeryen op de Visschers, Koopvaarders ofte andere Schepen ende Persoonen van deser zijde, hoedanich die zijn (uytgenomen Oorloch-Schepen) en sullen mogen worden gepleecht: ende indien anders ghedaen werde, dat 't selve by de voorz van Brugge kosteloos ende schadeloos sal worden gerepareert.

V.

Dat die van Brugge voornoemt (gelijk sy oock by voorgaende Accoorde waren gehouden) van hunne zijde sullen presteren, dat d'ordre van alhier te stellen tot behoedinge van de frauden die by den Koopman ofte Schipper in 't passeren naer der Sluys souden mogen werden gecommitteert, by niemanden van d'ander zijde en sal verhindert worden, of andersints yemandt by practijcque, sonder behoorlijk verloffte recherche ingevaren zijnde, 't selve by henlyuden (volgende hare presentatie) sal weder gerepareert worden, soo by renvoy van Persoonen, Schepen ende Goederen, als andersints, na de natuyr ende gelegentheydt van der saecke. Dat die Schepen ende Schuyten van deser zijde, 't zy te Vissen of ter Koopvaerdye varende, die door storm ende onbequaem Weder in de Kuste van Vlaenderen tusschen Blanckenberge ende Nieuwerhaven sullen komen te vervallen, aldaer vry ende onbeschadicht sullen mogen blijven, ende bequaem Weder verwachten, om haerlyuder cours te vervolgen, ende soo die selve eenige schade van d'ander zijde aen-ghedaen wierde, dat die van Brugge die sullen repareren.

V I.

Daer tegens van wegen de voorz Heeren Staten geloofd is, ende gheloofd wordt midts desen te presteren, dat het voornoemde Contract ende Accoort met die van Brugge gemaect, weder sal ingaen, ende in alle sijne poincten van wederzijde onderhouden werden, daer 't selve dese niet en is contrarierende.

V I I.

Voornamentlijk oock dat die Binnen-vaert van Brugge af tot Nieupoort toe, genaemt die Yperleye, doorgaens vry ende onbekommert met Schepen, Koopmanschappen, ende redelijk getal van Schippers ofte Schuyt-lyuden, midtsgaders eenen Koopman of Facteur van de Goederen, sal mogen bevaren ende gefrequentert werden, gantsch, ende niet wederkeerende, ten ware met ledige Schepen, ende Persoonen daer mede afgevaren wesende.

V I I I.

Dat mede den Wech tusschen Brugge ende Sluys te Lande van wederzijden van de Vaert van Brugge vryelijk by alderhande Persoonen, niet wesende in dienst van Oorloge, gaens ende komens sal mogen begaen ende ghesfrequentert worden.

I X.

Dat tusschen Blanckenberge ende Nieuwerhaven langhsde Zeekusten geene descendenten met Chaloupen noch anders, van deser zijde sullen mogen ghedaen werden, ten fine om aldaer eenige vrybeuteryen te plegen.

X.

Ende dit alles by provisie, ende tot wederroepens, 't zy van d'eene of d'andere zijde, daer van d'een den anderen ghehouden wordt te waerschouwen, ten minste veerthien dagen te vooren; ende tot seeckerheydt ende vastigheyt van desen, is dit Contract van wederzijden onderteykent, ende elck een van de Contrahenten gegeven een authentijcq dobbelt: Des gelooven die Gedeputeerde van Brugge, dat sy t'heurder wederkomste tot Brugge, boven desen, dit selve Contract binnen acht dagen naer hun arrivement sullen overtenden aen de voorschreve Gecommitteerde Raeden van de voorz Staten behoorlijk geadvouert, ende geauthentificeert ende gheteckent by den Griffier der voorz Stede.

Aldus gedaen in 't Hoff van Zeelandt tot Middelburgh den vier en twintigsten Februarij

bruarij 1596. Was gearapheert, *I. Floriffz*, vt. Onder ftondt, Ter Ordonnantie van de Gedeputeerde der voornoemde Heeren Staten. By my, ende geteeckent, *Chr. Roels*. Noch lager onderteekent, *Iaques Winckelman*, *Pr. de Blende*, ende *C. Breydel*.

Op 't naeder ernstlich verfoeck van de Heeren Gedeputeerde van Brugge, dattet retour door die Yperleye van Nieupoort tot Brugge soude een yeder toegelaten worden van alle Inlandtsche Goederen, de Gedeputeerde van de Heeren Staten van Zeelandt naeder daer op gelet hebbende, hebben op 't believen ende adveu van de Heeren Staten, dien voornoemt van Brugge geaccordeert, ende accorderen by desen, by forme van proeve, het Retour van alle Inlandtsche Goederen van Nieupoort nae Brugge, met expressen besprecke, dat alle de Goederen, komende uyt der Zee, 't zy van Duynkercken, Grevelinge, Nieupoort, ofte andere Plaetsen, in desen vrydom niet en sullen wesen begrepen.

Aldus gedaen in 't Hoff van Zeelandt tot Middelburgh den ses en twintighsten Februarij 1596. Was gearapheert, *I. Floriffz*, vt. Onder ftondt, Ter Ordonnantie van de Gedeputeerde der voornoemde Heeren Staten. By my, ende geteeckent, *Chr. Roels*. Noch lager, *Iaques Winckelman*, *Pr. de Blende*, ende *C. Breydel*.

Het bovenstaende Accoordt, Ander, ende Nader Accoordt, werden bevonden in de Nederlandtsche Historie van Pieter Borre, in 't acht en twintichste Boeck Fol. 44, ende in 't vier-en-dertichste Boeck Fol. 67. respectie, daer toe werdt geremitteert, alsoo haer Ed. Groot Mog. de voorfz Accoorden niet machtich zijnde, daer van geen authenticque copie kunnen leveren.

Extract uyt de Instructie voor de Edele Erentfeste Ionckers Hendrick van Brienen d'Alste, ende Johan Rengers tho Hellem, Gecommitteerde van de Heeren Staten Generael, van 't geene de selve in Zeelandt sullen hebben te verrichten, gearresteert den 26 Augusti 1597; staende geregistreert in 't Instructie-Boeck van 't jaer 1595. tot 1599. Fol. 160, 161, 162, 163 en 164. berustende ter Griffie van haer Hoogh Mog. daer by van 't sentiment van de gemeene Bondtgenooten op de voorfz Accoorden is blijkende.

Sullen voorts daer op mede instantie doen ende aenhouden, dat die voorfz Heeren Staten van Zeelandt, egeenswarigheydt en willen maecken in de selve Provincie te doen publiceren het Placcaet op de Convoyen ende Licenten gearresteert, daer inne d'andere Vereenighde Provincien alreede bewillight hebben.

Ende over sulcks te consenteren in 't sluyten van 't Gat of Haven van de Sluys, in confirmité van de Resolutie daer op genomen, ofte andersints, begeerende de voorfz Haven open te houden, te accepteren de conditien van de presentatie, ende optie die haer E. daer van ghedaen is, ende over sulcks de Heeren Staten te communiceren het Accoordt 't welck haer E. mette Stadt Brugge gemaect hebben.

Vertoonende tot dien eynde de rechtmatigheydt ende billickheydt van de voorfz gedane presentatie, midtsgaders hoe seer prejudiciabel het soude wesen voor den Staet van den Lande, dat de Provincien soude werden toegestaan in 't particulier met den Vyandt in eenigher manieren, sonder de Generaliteyt, teghen de gemeene Unie te handelen, aengesien dat de selve daer uyt te lichter oorfaecke souden mogen nemen, overmidts datter qualijck eene Provincie ofte Stadt in het Landt en is, of sy en soude verstaen in desen Krijgh haer voor haer particulier daer mede te kunnen vervoordeelen, voorne-
mentlijck

mentlijk die geene, die ontrent de Frontieren gelegen zijn, die daer over ghelijcken voet souden verstaen te mogen inne gaen, daer uyt ten lesten niet anders als confusien, misverstande, oneenigheden ende scheuringen souden gheraecken te volghen, tot vorderinghè van den dienst des Vyandts, die hem met sulcke occasien souden weten te behelpen ende prevaleren, met byvoeginge van alsulcke andere redenen ende middelen van inductie, als die voorschreve Heeren Gecommitteerden nae de ghelegentheydt dienlijck sullen vinden; adverterende de Heeren Staten in diligentie van 't gene sy desen aengaende gebefoigneert sullen hebben.

Accordeert mette voorz Instructie in date den ses-en-twintichsten Augusti 1597. voorz; staende gheregistreert in 't Instructie-Boeck van den jaere 1595. tot 1599. Fol. 160, 161, 162, 163, ende 164. berustende ter Griffie van haer Ho. Mog.

J. Spronssen.

Instructie, daer naer Wybrandt van Aluwa, ende D. Richeus de Postella, Gecommitteerden van de Volmachten van Oostergo, ende hun Geassocieerden, hen sullen adresseren aen de Koninghlijke Majesteit van Engelandt.

[41] **E**rstelijck, dat de Ingesetenen van Oostergo, met hun Geassocieerden aen hare Majesteit, volgende de voorgaende befoignen, eerst by mijn Heer D. Hessel Aysma, President 's Hof van Vrieslandt in Engelandt, ende nu in Novembri lestleden by Ayluwa aen sijne Excellencie gedaen, ende met de selve sijne Excellencie *gemaect*, als noch presenteren die Souverainiteit van de Provincie van Vrieslandt voor sooveel in hen is, biddende in alle oormoet, de selve by hare Majesteit aengenomen te werden, met alsulcke preëminentien, gherechtigheden ende lasten als sulcks in voortijden, ende voornamentlijk *tempore Caroli Quinti*, by den selven, ofte sijne Majesteits Lieutenant ende Gouverneur Generael is geweest.

Item, soo verre hare Majesteit als noch door moverende redenen, de selve aenneming van de Souverainiteit aflact, des de voorz Volmachten verhoopen neen, dat hare Majesteits Genade believe 't voorz Landtschap in perpetuele, ofte ten minsten in temporele protectie te nemen ende te houden, ende tot dien sine den Doorluchtigen ende Hoogh-geboren Fursten en Heeren den Grave van Lycester, ende in voorgaende by hare Majesteit gheordonneerde, ende by sijne Excellencie aengenomen laste te continueren, met alsulcken macht ende autoriteit, als des hare Majesteits Genadighsten ghelieven sal wesen, ende volgende d'opdrachte by de Generale Staten der Geunieerde Provincien, sijn Excellencie ghedaen den seften Februarij 1586. behoorlijck is.

Dat volgende dien, hare Majesteits Genade believe in alle den Landen ende Steden saecken, soo wel neffens 't beleydt van den Krijgh, als Policie ende Justitie, metten aenkleven van dien, op 't spoedighste ordre te stellen, soo hare Majesteit, ofte der selver Lieutenant ende Gouverneur Generael, tot welvaren van de Geunieerde Provincien, Leden ende Steden van dien, bevinden sal oorbaerlijckit te wesen.

Alles behoudelijck een yegelijck Landtschappe, ende insonderheydt het Landtschap van Vrieslandt, Leden ende Steden van dien, in 't generael ende particulier hun Privilegien, Rechten ende Vryheden.

Ende bysonder sonder quetsinge ofte hinderinge der ware Gereformeerde Religie, ende exercitie van dien.

Niet twijffelende, of hare Majesteit nae gedane aenneming, genadighst gelieven sal,

sal, tegens de Vyanden van de Geuniceerde Provincien, 't zy Spanjaerden, Malcontenten, ofte andere, hoedanich die souden mogen wesen; alsulcke provisie van Krijghsvolck te Water ende te Lande te doen, als tot wederstandt van de selve, ende tot bescherminge van de Geuniceerde Provincien noodich sal wesen, midts dat hare Majesteit wederomme ghenieten sal alle Domeynen, Renten ende opkomsten, soo van confiscatiën ende andere regalia, ende daer uyt dragen die lasten daer toe staende.

Dat oock hare Majesteit gelieven sal te onderhouden, ende met behoorlijk Guarrijoen te voorsien de Schantsen op de Kusten van Vrieslandt tegens den Vyandt gelegen.

Item, dat haere Majesteit, ofte der selver Lieutenant ende Gouverneur Generael, gelieven tot Secreten Rade van hare Majesteit ofte sijn Excellentie te vordren, die geene eertijds daer toe gekooren is, ofte als noch by haere Majesteit ofte sijne Excellentie gekooren sal worden.

Dat oock datelijck afgedaen sullen worden alle Collegien van Gedeputeerden, metten aenkleven van dien, soo vele, tempore Caroli, niet geweest zijn, ende de Regieringe van den Landen ende Steden van Vrieslandt, in haer oude staet, namentlijck aen den Gouverneur ende Provincialen Raede van den selven Lande, gesteldt werden.

Dat den voorgaenden ende tegenwoordigen Gedeputeerden, van hunne administratie behoorlijke reeckeninge ende satisfactie afgevordert werden, ende ten selven sine Commissarissen geordineert.

Item, dat oock hare Majesteit gelieven sal, die Provinciale Raden, tot het behoorlijk getal te vermeerderen, ende daer toe te committeren alsulcke Persoonen, als hare Majesteit tot dienst van het Vaderlandt, ende administratie van der Justitie bevinden sal bequaem, ende vorderlijck te wesen, ende ten tijde Caroli Quinti gedaen is.

Dat, volgende dien, hare Majesteit ghelieve te revoceren ende cassieren alle Commissiën van hooge ende lage Overigheden, by de Staten ofte Gedeputeerden gepasseert, geen uytgefondert; Ende soo wel den wel-ghebooren Heere Stadthouder, als Raden Provinciael, ende allen anderen Officieren, naer older loffelijcker Costumen, met behoorlijke Commissie in forma te voorsien.

Dat oock hare Majesteit, ofte sijn Excellencie ghelieven den Stadthouder, ende Provinciale Raden van Vrieslandt te ordonneren, omme eenen generalen Landts-dach, ende Vergaderinge der Staten van Vrieslandt uyt te schrijven, ende als dan hare Majesteits Genade gelieven de Ordonnantie der selver voorgehouden ende gheapprobeert zijnde, de selve alomme behoorlijk verkondicht ende uytgeroepen te werden, ende tot naerder autoriteyt van den Commissaris van hare Majesteit, of sijn Excellencie daer toe te ordonneren.

Dat oock mede hare Majesteit in plaetse van de gedemoliceerde Kasteelen, ende onderhoudt van dien, aen de vaste Steden, Schantsen ende Sterckten, de selve penningen tot hun Fortificatiën te deporteren, ende consenteren, gelijk de selve reparatie by den Staten van den Landtschappe gemaect, ende nu eenige Jaren by de Steden genooten, ende tot den Schantsen ende Sterckten aengeleydt zijn, sonder die van de voorsz Provincie in de Steden eenige Kasteelen weder te ordonneren, ende doen maecken.

Dat voorts de voorsz Volmachten aen hare Majesteit tot profijte van de Steden ende Landen, versoeken ende bidden, 't gene sy bevinden sullen hare Majesteits hoogheydt niet te contrarieren, ende die Landen ende Steden oorbaerlijckst te wesen; Insonderheydt dat hare Majesteit genadighst gelieve den Huyse van Nassau te houden gerecommandeert, ende behoorlijk doen recompenferen.

Aetum Leeuwaarden in de Vergaderinge van de Volmachten van Oostergoe, als

Staten van dien, ende hun geassocieerden den vijftden Januarij vijthien hondert seven en tachtigh, ende was onderteeckent aldus, *Maerten van Schouwenburgh, Doeke Aisma, Dourve van Ayluwa, Taecke Hütinge, Homerus van Harinxma, Wybe Scheltinga, Arnoldus Poppius, H. Dirck, Ernestus van Harinxma, Simon Simonfz.*

Nademael de bovenstaende Instructie geïnferreert. staet in de Historie van de Nederlandtsche Oorlogen, beschreven door Pieter Borre Lib. 22. Fol. 83. ende 84. verso, ende hare Edele Groot Mog. geen acces hebben tot de Registers van de Resolutien van Vrielandt, soo kan alhier geen verder aüthentisatie werden ghegeven.

Resolutie van de Staten van Hollandt, op de delatie van 't Graeffschap van de selve Provincie aen Prins WILLEM.

Extract uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, genomen

Den 4 Junij 1584.

[42] **D**E Staten van Hollandt, aenmerckende 't groot inconvenient ende nadeele, 't welcke soo lange soo meer apparent is, den Lande in verscheyden respecten te sullen over komen, deur langer vertreck van eyndtlijcke af-handelinghe der saecken met sijne Princelijcke Excellentie, nopende de Hoogheydt ende Graeffelijckheydt van den Lande van Hollandt ende Zeelandt, sulcks by de Staten eendrachtelijck, ende met gemeenen advijse aengevangen, oock met sijne Princelijcke Excellentie genoegh ten cynde ghebracht ende gheslooten, sonderlinge mede dat men verseeckert is, dat den Vyandt sijn proffijt aen veele oorten grootelijcx is doende, deur dien de selve saecke niet wordt in alles voltrocken, *behalven d'oneere ende dis-reputatie, die sijne Excellentie daer deur aengedaen wordt*, met groote verminderinge van sijne authorityt, die in alle saecken van den Lande, sonderlinghe in dese conjuncture, voor al gerequireert, ende noodigh is, hebben daeromme de Staten voornoemt, hoog-noodich bevonden, voor al met de voorsz saecke van sijne Excellentie, sonder ophouden, voortste varen, ende over sulcks gecommiteert den Heere van der Myle, President, ende Jonckheer Johan, Heere tot Mathenes, &c. nevens een derde die men aen sijne Excellentie versoecken sal, *van sijne Excellentie wegen*, mede gecommiteert te werden, op Donderdage toekomende te reysen tot Amsterdam, ende aldaer voor te dragen de capitulatie met sijne Excellentie Staets-gewijse gemaect, ende beslooten; ende by de andere Steden ende Leden van den Lande daer naer voor goetd gehouden ende bevesticht, den selven van Amsterdam, met alle redenen ende middelen in alles onderrechtende, ende daer toe bewegende, dat syluyden hen met d'andere Steden in alles conformeren, ende sal hen tot dien eynde dubbelt van de punten van capitulatie werden mede gegeven, in de selve forme als die d'andere Steden hebben gelicht ende geconfirmert, ende omme ten selven tijde te trecken ter Goude, hebben de Staten gecommiteert den Heere Jonckheer Rutger van der Boetseler, ende den Raedts-Heer Monsieur Sebastiaen van Loosen, met eene van Leyden, mede onder gelijcke list als vooren; *Ende soo verre de voorschreve Steden ofte eenige van hen, daer toe niet en souden willen consenteren nochte verstaen*, hebben de Edelen ende de andere Steden verklaert en geresolveert, *mitsgaders de voorsz Gecommitteerden respectieve belast, dat men de voorsz van Amsterdam ende Goude openlijck aensseggen sal, dat by vorder gebreck ofte weygeringe van henlyden in deser saecken, de Staten niet*

niet naerlaten sullen, des niet tegenstaende, ten uyersten met de voorschreve saecke voorts te procederen, sulcks als slyyden tot conservatie van haerlyder Steden, d'ordre ende aenkleven van dien, eensamentlijk van de welvaert ende bescherminge van den Lande bevinden sullen te behooren. Ende sal voorts den voornoemden Gecommitteerden by den Advocaet gefubministreert worden, wat henlyuden eenighsints tot vorder Instructie ofte behoefte in deser saecken sal moghen noodigh ofte dienlijck zijn.

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Antwoorde by de Heeren Gedeputeerden van de Staten Generael, aen den Generael ende Commissarissen van de Republijcque van Engelandt ghegeven, op seeckere 27 Articulen tot ingredienten van 't Tractaet hen voorgehouden.

Doorluchtige HEEREN,

[43] **W**Y hebben met aendacht geconsidereert de seven en twintigh Articulen die het U Excellentien, ende de Heeren Commissarissen van den Raedt, in de conferentie van Vrede den 18 Ouden of den 28 Nieuwen Stijl in November gelieft heeft ons te behandighen, ende vinden ons verplicht voor antwoordt daer op te seggen, dat wy na foodanige inleydinge van de genegentheyt van dese Republicque tot den Staet der Vereenighde Provincien, ende soo een solemnele protestatie van openhartigheyt, candeur ende integriteyt, die soo meenighmalen selfs met de aenroepinge van Godts heyligen naem in dese twee leste conferentie is vernieuwt gheweest, met verwonderinge sieneen Concept Tractaet, ende de extensie van foodanighe Articulen, in de welcke wy ter wereldt niet en vinden, dat in eeniger manieren met die sincere vrundschap over een komt, daer wy de particuliere demonstratie van verwachten, of dat onse expectatie voldoet, omtrent de Propositionen van een naeuwe ende striecte verbintenisse, die het eynde van het oochmerck is van onse negotiatie, ter contrarie dat alles in 't bysonder overwogen zijnde, wy alleenlijck daer in vinden, dat de Heeren van den Raedt belieft heeft, uyt het Tractaet van Encrecours van den jare veertien hondert vijf en tnegentigh, ende uyt de Retroasten van het gene in den Hage, ende tot Londen, door de Extraordinaris Ambassadeurs van beyde de Republicquen is genegotieert geweest; tenighe Articulen te doen uyttrecken, ende foodanigh r'samen te voegen, dat alle het geene in de een ende de ander van het interest, consideratien, ofte Propositionen gheweest is van haere Hoogh Mog. in die Deductie is vergeeten, ende voorby ghegaen, ende ter contrarie alles verdeelt, gededuceert, ende onderscheyden ter intentie, ende ten meesten voordeel van dese Republicque, soo dat wy ten respecte van die Poincten, nae een negotiatie van soo veel maenden, ons noch vinden in den selven Staet ghelijck wy waren in den beginne, ende ten respecte van verscheyden anderen die vry van grooter importantie zijn, van nieuws nu bygevoeght, ende noyt in eenige consideratie gevallen, veel verder geesloigneert van onse hoope als ooyt voor den, daeromme dan ghenootsaect zijn daer op te seggen, dat, voorbehouden die selve liberteyt, om tot alle tijden de lichtste poincten te mogen debatteren, die wy nu ghemeynt zijn voorby tegaan, ende oock om van onsent wegen voor te stellen, 't gene wy voor het interest van haer Hoogh Mog. souden noodich achten; Wy nu alleenlijck eenige weynige poincten van importantie debatteren moeten, met een wettige ende rechtmatighe Deductie, dat die in geender manieren kunnen werden aengenomen; Protesterende voor Godt, die oordeelen sal van onse intentie, gelijk

wy van tijdt tot tijdt, met alle finceriteyt ende oprechtigheydt geprocedeert hebben, dat wy oock noch foo in 't toekomende, volgens onse beloften, willen voortgaen, confereren ende concerteren, met alle candeur ende getrouwigheydt, sonder yet wat eenighsints te reserveren in een saecke van sulcken ghewichte, van 't geene den last van de Heeren onse Principalen mede brengt. Wy sullen dan op het derde Articul seggen, voor soo veel in 't selve van satisfactie gesproocken wordt, dat in die Propositie is noch reden noch rechtveerdigheydt. Op het twaelfde Articul, voor soo veel het raect den Prince van Oraigne, ende des selfs geheele Linie, om die voor eeuwich uyt te sluyten van de vrye electie, die de Heeren Staten Generael, of van eenige Provincien souden willen doen, in hare Persoonen, dat dat een poinct is absolutelijck dependende van de vrye dispositie van de opgemelte Staten, daer mede haer de Heeren van dese Regieringe met geen meerder reden ofte billickheydt te bemoeyen hebben, als wy ons souden behooren te bemoeyen met hare electie in diergelijke occurrentien. Op het vijftiende, ten reguarde van de visite van onse Schepen van Oorloch ende van Koopvaerdye, dat dat directelijck gaet tegens de practijcq van ons Landt, dat het subject is duysent desordres ende dispuyten, ende dat het injurieuus is in sulcken poinct van dominatie, daer by geene reciprocacie ghepresupponeert wordt. Ende op het seventhiende, raeckende de Vischerye onder eenige recognitie, dat dat soude zijn haer Hoog Mog. sonder recht ofte reden uytstooten van een possessie, daer van sy met volkomen vryheydt van immemorialen tijden gegaudeert hebben; ende sullen voorts altijds gereedt zijn, om ons selven nader ende particulierder te expliceren, ende de redenen ende argumenten te deduceren tot justificatie van onse opinie, omtrent d'een ende d'andere van die voorsz Articulen. Maer alvooren daer toe te komen, vinden wy ons verplicht, ons gevoelen omtrent het veerthiende Articul voor te stellen, daer ghesproocken wordt van een gelimiteert getal van Oorlogh-schepen, van preallable denunciatiën van onse equipagic, ende van het consent, dat van het Parlemant van dese Republijcque daer over soude moeten verfocht ende verkregen worden; Seecker, Mijne Heeren, wy konnen ons selven qualijck inbeelden, dat het in goeden ernst zy, dat men ons soodanigen Propositie wil voorstellen, die soo onredelijck ende extravagant is, ende indien het inder daedt uwe intentie is, om eenichsints daer op te dencken, soo vinden wy ons verplicht, in klare ende uytdruckelijcke woorden, u te seggen, dat wy soo verre van daer gelogeert zijn, dat wy ons selven souden onwaerdich achten, van de gunste ende goetheyt Gods, daer mede sijne Goddelijcke Majesteit gelieft heeft, hare Hoogh Mog. deliberatiën te zegenen, in de rechtmatige prosecutie van haere vryheydt, indien wy daer over alleenlijck in eenighe conferentie traden, of dat wy maer in twijffel trocken, de absolute ende onweder-oepelijcke negative; Wy bekennen seer geerne, dat wy op die saecken niet gheinstrueert zijn, (ende hoe soude men Instructiën konnen hebben op soo een onredelijcke ende ongehoorde saecke) maer wy zijn soo wel geïnformeert van de genereusheydt van hare Hoogh Mog., van de constitutie van hare affairen, ende van hare interessen, oock van de intentiën ende goeden wille van hare Ingesetenen, dat wy u verseeckeren konnen, datter geen levendige ziele is in onsen Lande, die soodanige voorlagen, sonder een absolute indignatie, soude konnen aenhooren; Hoe dickwils hebben u Excell. ende uwe Doorluchtigheden haer geextendeert op den lof van onse Voor-ouders, die met sulcken yver ende dapperheyd voor de vryheydt van haer lieve Vaderland gevochten hebben? Ende is het mogelijk dat dat in die selve gedachten t'zamen vallen kan, dat de posteriteyt soodanich soude verbaestert zijn, dat sy sonder reden ende sonder noot, haer soude laten berooven van sulcken notabelen parthye van hare vryheydt? Van hare vryheydt, segghen wy, die haer de macht ende vryheydt geeft (zijnde onder Godts genade een Sou-

verainen ende independenten Staet) om te gaen ende te komen, te ageren ofte te rusten, haer te wapenen ende t'ontwapenen na den noot ende intereff van hare rechtmatige ende wettelijke defensie? Maer om de waerheydt te seggen, wy verwachten van u Excell: ende de Heeren Commissarissen niet, dat sy nae soo veel obtestatien, ende hooge protestatien, gedaen voor God ende voor de Menschen, in't generael ende bysonder, ende soo menichmalen gereitereert, nu hare goede affectien, candeurs ende sinceriteyten souden willen eyndigen, ende bepalen met een propositie van soo weynich apparentie, maer dat sy veel eer van de selve desisteren sullen, gelijk wy de selve seer intantelijk verfoecken, om gesamentlijk te confereren, ende over soodanige Articulen ende Conditien te concerteren, by de welcke de eere Godts, ende de cours van sijn heylige Euangelie moge werden gevordert, ende een naeuwe, vaste ende eeuwich-duyrende Unie gestablieert tusschen beyde de Republijcquen, op den voet ende maniere gelijk wy in onse leste propositien ende memorien hebben voorgesteldt, ofte op soodanige andere betere maniere, daer van wy met malkanderen verdragen sullen, daer op met den eersten het antwoord verwachten sullen. Gedaen in Westminster den tweeden December 1653. nieuwen stijl.

Accordeert mette Antwoort, sulcx als de selve by rapport aen haer Hoogh Mog. is overgebracht.

F. Spronssen.

Poincten ende Articulen op 't Papier gebracht in 't gespreck van de Vrede-handelinge Anno 1632. tusschen de Heeren Gedeputeerden van hare Hoogh Mog. in 't Leger, ende Commissarissen van de Staten der Nederlandtsche Provincien, van d'ander zijde, tot Maestricht gehouden, sulcks als de selve Poincten den vierden October 1632. ter Generaliteyt by rapport zijn overgebracht.

I.

[44] **D** At by de handelinge aen te stellen tusschen de Heeren Staten Generael van alle de Nederlandtsche Provincien van d'eene ende d'andere zijde, sal werden vernieuwt het Tractaet van de Trefues gemaect met den Koningh van Spaignen in 't jaer 1609. soo als het leydt, in alle sijne poincten ende Articulen, voor soodanigen tijdt van Jaeren als men sal kunnen accorderen.

I I.

Dat de Heeren Staten van de Provincien onder den Koning van Spaignen, haer sullen verbinden te praesteren, alle de Poincten ende Articulen van het voorschreve Tractaet, die in het selve werden beloofd, by ende van wegghen den Koningh, in sulcker voegen, dat de Heeren Staten, Leden ende Steden, ende Inwoonders van de Geunierde Provincien, de selve effectivelijk sullen genieten.

I I I.

Dat tusschen de Heeren Staten van de voorschreve respectie Provincien, sal opgerecht worden een Alliantie ende Verbondt, waer by sy haer sullen gesamentlijk, over ende weder over obligeren, het gemaecte Tractaet van Trefues, in alle ende yegelijke sijne poincten te guaranderen, ende mainctineren, tegens een yegelijk die 't selve soude willen verbreecken, of in ecnige wijze tegen gaen.

I V.

Dat de selve Heeren Staten by de voorsz Alliantie, haer onder elckanderen sullen verbinden reciproquelijk, tot conservatie van hare vryheden, gerechtigheden, ende de gemeyne ruste, tegens alle ende een yegelijk, niemandt uytgefondert, offensive

ende defenfive, die de Nederlandtsche Provincien, of eenige der selver aentasten, bevechten, of beschadigen sal.

V.

Dat om de ghemeene verseeckeringe ende gherusteyt, alle de Spaignaerden, zijnde Luyden van Oorloge, sullen moeten vertrecken, uyt ende buyten alle, ende jegelijck der Nederlandtsche Provincien, ende geene wederomme binnen de selve mogen werden gebracht.

V I:

Dat de Kasteelen sullen werden gedemolieert, ofte ten minsten de Wallen ende de Vesten nedergeleght, ende geapplaneert van binnen, ende open gelecht tegens de Steden.

V I I.

Dat alle soodanigen Volck van Oorloge, te Voet ende te Paerde, te Water ende te Lande, als de Heeren Staten van de Provincien van de andere zijde sullen houden, tot defensie van de voorz ruste ende de generale seeckerheyt, sullen zijn in der selver Eedt alleenlijck, ende van niemandt anders; ende by ofte van wegen de selve aen-genomen ende betaeldt, ende alle Officiere daer over gestelt.

V I I I.

Dat, tot verseeckertheyt teghens alle invasien, in de principaelste Zee-Steden van Vlaenderen, soodanigen ordre van Gouvernement ende Guarnisoen sal worden aenghestelt, met gemeen advijs van de respectie Heeren Staten der Nederlanden, dat sonder bewilliging van de selve gesamentlijck, geen ander Krijghsvolck in de voorz Steden, ofte Havenen van dien, en sal mogen werden ingebracht.

I X.

Dat eenige weynige Steden ende Plaetsen, hier naer te openbaren, om sonderlinge consideratien totte gemeene ruste dienende, van het Guarnisoen van den Koninck van Spaignen ontleidicht ende neutrael ghemaect, ende eenigen aen de Heeren Staten van de Geminde Provincien overgelevert sullen worden.

Geextraheert uyt seecker secreet Register van de voorz handeling, gehouden de Annis 1632. ende 1633. berustende ter Griffie van haer Hoog Mog. gequoteert mette letter K. Num. 11. ende bevonden daer mede te accorderen.

J. Spronssen.

Extract uyt d'Instructie, staende in seecker Secret Register van de handeling met die van d'andere zijde, de annis 1632. ende 1633. ghequoteert mette letter K. Num. 11, ende aldaer gheregistreert onder date den vijfthienden November 1632. daer by blijktt, dat Zeelandt, Vrieslandt ende Stadt ende Landen in de voorz handeling noch alleen difficil waren.

Instructie van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, voor de Heeren Nanningh van Foreest, Raedt ende Secretaris der Stadt Alckmaer, ende Aert Foeit, eerste Borgemeester der Stadt Utrecht, Gecommitteerden van hare Hoogh Mog. aen de Heeren Staten van Vrieslant.

[45] **E** Erst sullen de voorz Gecommitteerden, &c.

Ende op alle 't selve serieuselijcken zijnde gedelibereert, ende bevonden dat alle de Provincien tot onderhandeling met die van d'andere zijde niet ongenegen waren,

waren, maer de Provincien van *Zeelandt, Vrieslandt, ende Stadt ende Landen*, daer in van d'andere vier Provincien verschillende, dat de voorfz vier Provincien haer volkomentlijk gelast vonden met die van de andere zijde, als vrye Staten, ofte oock andersints ende soo wél tot Vrede als tot een langdurigh bestant, na de gelegentheydt te mogen handelen.

Ende de voorschreve drie Provincien nauwer geastringeert zijnde, om alleen met vrye Staten, ende tot een eeuwige Vrede in befoignes te moghen treden, daer over merckelijcke consideratien zijn gevallen, ende namentlijk, &c.

Accordeert mette voorfz Instructie.

J. Spronssen.

Advijf van Zeelandt, op eenige poincten van de handelinghe met die van d'ander zijde Anno 1632. geentameert.

Extract uyt het voorfz Secret Register van de handelinghe met die van d'andere zijde.

Jovis den 11 November 1632.

[45] **D**E Heeren Gecommitteerden van wegen de Provincie van Zeelandt, verfocht zijnde, hebben openinge ghedaen van der selver consideratien op 't stuck van de aengeboden handelinghe, als oock op de Poincten den vierden Oetobris lesleden by de Heeren haer Hoog Mog. Gedeputeerden in 't Leger gekomen over ghebracht, in voegen als hier naer volght.

Hooge Mogende Heeren, &c.

DAt tot dien eynde sullen bedongen worden fulcke conditien, voordeelen ende verseeckeringen, als in de Memorie de Heeren Gedeputeerden van d'andere zijde mede gegeven, zijn vervat, voor soo verre de selve op foodanigen Vrede applicabel zijn, daer by gevoeght sal worden, *dat het Spaens Krijgs-volck niet te Lande maer te Water sullen moeten vertrecken, ende de Bourgoignons te Lande, indien het selve kan worden geimpetreert.*

Dat het vierde Artijckel van de meergenoemde Memorie sal worden gheamplieert met dese clausule, *Dat de Provincien van d'andere zijde sullen belooven, de gemaeckte Alliantie te maintineren, selfs jegens den Koningh van Spaignen*, ende dat achter de woorden *vry ende gerechtigheden*, sal worden ghevoeght, *Privilegien.*

Dat mede het gesagh op de Rivieren den Rhijn, Maze ende Schelde, aen desen Staet sal blijven, omme de Commerciën daer over in seeckerheydt gedreven te worden, ende specialijck dat de Schelde, Canalen van 't Zas, het Swijn, ende andere Zeegaten daer op responderende, sullen blijven gesloten, sulcks dat alle inkomende Schepen, volgens 't Privilegie daer van zijnde, sullen gehouden zijn in Zeelandt last te breecken, ende verbodemen; ende dat daer en boven specialijck sal werden gestipuleert, dat alderhande Goederen, Waren ende Koopmanschappen, die de geheele Kuste van Vlaenderen, ende de Havenen die jegenwoordich aldaer zijn, ofte hier naermaels souden mogen werden gemaeckt, uyt of in sullen komen, met soo hooge Convoyen, Tollen, Impositien ende andere Lasten sullen worden beswaert, als de Goederen, Waren ende Koopmanschappen, die de Schelde, ende de boven-genoemde Canalen ende Zeegaten op ende af sullen gaen, waer inne geen veranderinge sal kunnen worden gedaen, als met gemeene bewillinge van beyder zijden, ende omme verseeckert te zijn, dat het contrarie van dien, onder de handt by conniventie niet en werde gepractiseert, sullen eenige

ge Perfoonen specialijck van wegen desen Staet, daer toe be-eedight, op de voorz Kuste ende in de Zee-Steden hunne continuele residentie houden, ende kennisse nemen van de effectuele betalinge van de opgestelde lasten, volgende den taux ende Lijste die daer van met gemeene advijsen sal werden gemaect, om betaeldt te werden soo wel van de Goederen ingebracht ofte uytgevoert by de Schepen gaende ende komende uyt ende naer de Zee als Rivieren, Neutralen ende Geallieerden toekomende; Dat tot dien eynde de Soldaten die tot voorkominge van alle invasien, volgens het achtste Artijckel der voorz Memorie in de Zee-steden gelecht (ende die men verstaet in gemeenen eedt ende besoldinge van alle de Nederlandtsche Provincien behoorden verplicht te zijn) specialijck daer toe gehouden, ende by Eede verbonden sullen zijn te maintineren, ende doen observeren het geene aengaende de belastinge ende verscekertheyd van de Kust ende Havenen sal zijn geaccordeert.

Ende in cas des niet tegenstaende worde bevonden yetwes in præjuditie van dien gealtereert, ofte geinnoveert te wesen, dat eenige neutrale Perfoonen sullen gecommitteert ende geauthoriseert wesen het selve te repareren ende te doen repareren, door alsulcke wegen ende middelen, als tot dien eynde sullen worden beraemt.

Accordeert mettet voorz Register.

J. Spronssen.

Advijns van Stadt ende Landen, op eenige Pointen van de handelinghe Anno 1632. met die van d'ander zijde geentameert.

Extract uyt het boven-geroerde Secret Register van de handelinghe met die van d'andere zijde.

Mercurii den 27 October 1632.

[45] **D**E Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Stadt ende Landen, by de Gedeputeerden van de Provincie van Hollandt aengemaendt zijnde, om naerder openinge te willen doen, van der selver consideratien op de handelinghe by den Vyandt aengeboden, ende d'Articulen by de Heeren hare Hoogh Mog. Gedeputeerden den vierden deses ghe-exhibeert, hebben verklaert 't geene hier naer volght.

Op 't eerste point, &c.

Op 't vijfde point, dat niet alleen alle Spaignaerden, zijnde Luyden van Oorloge, maer oock van de Raden Politieq of Militair, Civil of Crimineel, uyt de Nederlandtsche Provincien sullen vertrecken.

Op 't sevende point, transeat, midts dat daer by werde ghevoeght, dat oock over dit Krijghs-volck, selfs den Koningh van Spaignen, d'Infante, ofte der selver Raedt, geen gelagh hebben sullen.

Op 't achste point, dat de Zee-havenen in Vlaenderen met der Geunieerde Provincien Guarnisoen, ofte ten minsten met Krijghs-volck in beyder Eedt zijnde, werden beset.

Op 't negende point, dat onder de Steden in neutraliteyt te stellen, ofte nae gelegentheydt van saecken gedemolieert te worden, gevoeght werden de Steden ende Kasteelen, Gulick, Berck, Orsoy, Lingen ende Carpen, ende onder de Plaetsen soo overgegeven sullen worden, Gelder, Breda, Santvliet, ende soo veel meerder Zee-steden ende andere Forten, als men eenighsints sal kunnen bedingen.

Accordeert mettet voorz Register.

J. Spronssen.

Advijns

Advijs van Vrieslandt, op eenige Poincten van de handeling Anno 1632. met die van d'andere zijde geentameert.

Extract uyt het boven-geroerde Secret Register van de handeling met die van d'ander zijde.

Veneris den 12 November 1632.

[45] **D**Aer naer hebben de Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt aen haer Hoog Mog. overgelevert de naervolgende confideration.

Op 't vijfde Artijckel, werdt verstanden dat niet alleen de Spaignaerden, de Militie volgende, maer oock alle andere Perfoonen, Spaignaerden zijnde, van wat qualiteyt die mochten zijn, ende hoedanige Charge die mochten bedienen, sullen ghehouden zijn te vertreckèn uyt die Nederlandtsche Provincien.

Op 't seventiende Artijckel, werdt aengenomen, des dat foodanich Volck te Water ende te Lande, onder eede van die t'samenlijcke Provincien staende, in geenderley-wijse, directe nochte indirecte den Koningh van Spaignen ofte Infanten sullen obedieren, nochte sich in des selfs faveur, tegens dese Geunieerde Provincien mogen laten gebruycken.

Accordeert mettet voorfz Register.

J. Spronssen.

[46] *Memorie van de Tractementen by de Princen van Oraignen, ende de Haren genooten, als mede Pençioenen, ende anders, beginnende met den jare 1586.*

1586.

Syn Excell. Prins Mauritz van Nassauw, jaerlijcx	----	24000-0-0
Sijn Excell. Prins Mauritz, als Stadthouder	----	15080-0-0
Pillegave van Prins Frederick Hendrick	----	1800-0-0
Princeffe Elisabeth van Nassau, Hertoginne van Bouillon	----	2500-0-0

43380-0-0

De voorfz vier posten beloopn	1587.	----	----	43380-0-0
-------------------------------	-------	------	------	-----------

De voorfz vier posten bedragen	1588.	----	----	43380-0-0
--------------------------------	-------	------	------	-----------

† De voorfz vier posten zijn beloopende	1589.	----	----	43380-0-0
---	-------	------	------	-----------

De voorfz vier posten zijn bedragende	1590.	----	----	43380-0-0
---------------------------------------	-------	------	------	-----------

De voorfz vier posten beloopn	1591.	----	----	43380-0-0
-------------------------------	-------	------	------	-----------

De voorfz vier posten bedragen	1592.	----	----	43380-0-0
--------------------------------	-------	------	------	-----------

Sijn Excell. Prins Mauritz extraordinaris	----	43380-0-0		
Me-vrouwe Princeffe van Orangie Douagiere	----	28000-0-0		
	----	15000-0-0		

86380-0-0

De voorfz ses posten bedragen	1593.	----	86380-0-0	
-------------------------------	-------	------	-----------	--

Prins Frederick Hendrick	----	9125-0-0		
De Cheur-Vorstinne Louyse de Nassau	----	2000-0-0		

97505-0-0

Cc

De

† Sijn Excell. Prins Mauritz heeft d'Annis 1589. tot 1609. alle de Beden ende Imposten van Brabant by retorsie getrocken op de Landen buyten ordinaris Contributie zijnde, om daer uyt te betalen de Renticren van Erabandt, het welck niet gedaen is, waer door, ende andere redenen, de Tractementen van sijn hoogh-gemelte Excellence Anno 1609. zijn verhooght.

1654

(202)

	1594.		
De voorfz acht posten belooopen			97505-0-0
	1595.		
De voorfz acht posten belooopen		97505-0-0	
Princcesse Maria de Nassau, Gravinne van Bueren		2500-0-0	
			100005-0-0
	1596.		
De voorfz negen posten zijn bedragende			100005-0-0
	1597.		
De voorfz negen posten zijn beloopende		100005-0-0	
Prins Frederick Hendrick		2180-0-0	
			102185-0-0
	1598.		
De voorfz thien posten bedraghen		102185-0-0	
Princcesse Brabantina de Nassau, Hertoginne de la Tremouillie		1000-0-0	
			103185-0-0
	1599.		
De voorfz elf posten belooopen		103185-0-0	
Sijn Excell. Prins Maurits extraordinaris		40000-0-0	
			143185-0-0
	1600.		
De eerste voorfz elf posten bedragen			103185-0-0
	1601.		
De voorfz elf posten belooopen			103185-0-0
	1602.		
De voorfz elf posten zijn beloopende		103185-0-0	
Sijn Excell. Prins Maurits extraordinaris		40000-0-0	
			143185-0-0
	1603.		
De voorfz elf posten zijn bedragende		103185-0-0	
Prins Frederick Hendrick, Generael vande Cavallerye		17100-0-0	
			120285-0-0
	1604.		
De voorfz twaelf posten bedragen 120285 pont, daer aen afgetogen 9125 — komt			111160-0-0
	1605.		
De voorfz elf posten zijn bedragende			111160-0-0
	1606.		
De voorfz elf posten, zijn door de verhooginge van 't Tractement van Prins Frederick Hendrick, Generael van de Cavallerye beloopende			114590-0-0
	1607.		
De voorfz elf posten zijn bedragende			114590-0-0
	1608.		
De voorfz elf posten zijn beloopende			114590-0-0
	1609.		
Sijn Excell. Prins Maurits Militaire Tractement		120000-0-0	

Den

Den hooch-gedachten Prins oudt Politijcq Tractement	—	30160-0-0	
Sijn Excell. Hellebardiers	—	8566-5-0	
Noch Sijn Excell. een Los-rente jaerlijcx	—	25000-0-0	
Sijn Excell. Prins Fredrick Hendrick, Generael van de Cavallerye	—	25000-0-0	
Sijn Excell. Pillegave	—	1800-0-0	
Noch Sijn Excell.	—	2180-0-0	
De ses Vrouwen Dochteren van Prins Wilhem ho: mo:	—	6000-0-0	
Noch de Vrouwen Dochteren	—	6000-0-0	
Me-Vrouwe Princeffe van Oraigne Douagiere	—	20000-0-0	
De Cheurvorstinne Louyse de Nassau	—	2000-0-0	
De Princeffe van Portugael	—	3500-0-0	
Noch de hooch-gedachte Princeffe	—	2500-0-0	
			252706-5-0
	1610.		
De voorschreven derthien posten bedragen 252706-5-0,			
daer aen afgetogen 2180-0-0, komt	—	—	250526-5-0
	1611.		
De voorz twaelf posten beloopden	—	—	250526-5-0
	1612.		
De voorz twaelf posten zijn bedragende	—	—	250526-5-0
	1613.		
De voorz twaelf posten zijn beloopende	—	—	250526-5-0
	1614.		
De voorz twaelf posten bedragen	—	—	250526-5-0
	1615.		
De voorz twaelf posten beloopden	—	250526-5-0	
Over ontheffinge van een jaerlijcx Rente van 915-11-0,			
gehypothequeert op de hooge ende lage Swaluwe, be-			
dragende in Capitaal jegens den penningh twintich	—	18311-0-0	
			268837-5-0
	1616.		
De eerste voorz twaelf posten bedragen	—	—	250526-5-0
	1617.		
De voorz twaelf posten zijn beloopende	—	—	250526-5-0
	1618.		
De voorz 12 posten bedragen 250526-5-0, daer aen af-			
getogen 2500-0-0 over een Lijf-pensioen van Mevrou-			
we de Princeffe Maria Gravinne van Bueren, komt	—	—	248026-5-0
	1619.		
De voorz twaelf posten beloopden	—	248026-5-0	
Over de pretensien der Krijghs-expeditien van de Jaren			
1567. tot 1574, by Holland ende West-Vriesland betaelt	—	700000-0-0	
Boven noch in den Jaere 1598. liberalijck gheconsenteert,			
ende in vijf-jarige termijnen betaeldt by Hollandt	—	175000-0-0	
Ende noch in den jare 1619. in thien-jarige termijnen			
by Hollandt betaeldt	—	150000-0-0	
			1273026-5-0

1654

(204)

1620.

De eerste voorz twaelf posten zijn bedragende ———— 248026-5-0

1621.

De voorz twaelf posten, daer onder begrepen twaelf
duysent pont over de verhooginge van 't Tractement
Militaire, zijn beloopende ———— 260026-5-0

Noch over extraordinaris onkosten te Velde ———— 42000-0-0

302026-5-0

1622.

De voorschreve derthien posten bedragen 302026-5-0,
daer aen afgetogen 20000-0-0 over het Pensioen van
Me-vrouwe Princesse van Oraigne Douagiere, komt ———— 282026-5-0

1623.

De voorz twaelf posten belooopen ———— 282026-5-0

1624.

De voorz twaelf posten bedragen ———— 282026-5-0

† Sijn Excell. Prins Maurits van Nassau een thiende-part
van de Prinzen voor soo veel alreede ghevonden kan
worden ———— 842334-0-0

1124360-5-0

† NOTA.

*Deze somme soude
merckelijck meer-
der komen te be-
dragen, als hier
werdt uytgetroc-
ken, indien by Zee-
lande, ende andere
Provincien ware
gereeckent.*

1625.

De voorz eerste twaelf posten belooopen 282026-5-0,
daer aen afgetogen twaelf duysent pont over de ver-
hooginge van 't voorz Militair Tractement, komt ———— 270026-5-0

1626.

De voorz twaelf posten zijn bedragende ———— 270026-5-0

1627.

De voorz twaelf posten zijn beloopende ———— 270026-5-0

Pille-gave aen Prins WILHELM by haer Hoogh
Mog. ———— 8000-0-0Noch Pille-gave aen sijn Hoogheydt Prins Wilhem, by
Hollandt in 't particulier ———— 5000-0-0

283026-5-0

1628.

De voorz veerthien posten bedragen ———— 283026-5-0

1629.

De voorschreve veerthien posten belooopen 283026-5-0,
daer aen afgetogen 2500-0-0 over het Pensioen van de
Princesse van Portugael ———— 280526-5-0Van de Silver-Vloot by den Lieutenant-Admiraal Pieter
Heyn veroveret, omtrent ———— 700000-0-0

980526-5-0

1630.

De eerste voorz dertien posten zijn bedragende ———— 280526-5-0

1631.

De voorz dertien posten zijn beloopende ———— 280526-5-0

1632.

De voorz derthien posten zijn bedragende ———— 280526-5-0

De

	(205)	1654
De voorz derthien posten belooopen	1633. ———	280526-5-0
De voorz derthien posten zijn bedragende	1634. ———	280526-5-0
De voorz derthien posten zijn beloopende	1635. ———	280526-5-0
De eerste voorz derthien posten bedragen	1636. ———	280526-5-0
De voorz derthien posten belooopen	1637. ———	280526-5-0
De voorz derthien posten zijn bedragende	1638. ———	280526-5-0
De voorz derthien posten zijn beloopende	1639. ———	280526-5-0
De voorz derthien posten belooopen	1640. ———	280526-5-0
De voorz derthien posten, daer onder begrepen twaelf duysent pondt, over de verhooginge van 't Militaire Tractement, zijn beloopende	1641. ———	292526-5-0
De voorz derthien posten zijn beloopende	1642. ———	292526-5-0
De voorz derthien posten zijn bedragende	1643. ———	292526-5-0
De voorz derthien posten zijn bedragende	1644. ———	292526-5-0
De voorz derthien posten bedragen	1645. ———	292526-5-0
De voorz derthien posten belooopen	1646. ———	292526-5-0
‡ Sedert het winnen van Hulst, de Goederen van 't Klooster te Duynen, doende in pacht jaerlijcks ontrent vijftich duysent pondt, zijnde Heerlijcke goederen, genomen tegens den penningh twee-en-dertich, soude in capitael belooopen	—————	1600000-0-0
		1892526-5-0
De eerste voorz derthien posten bedragen	1647. ———	292526-5-0
daer aen afgetogen 42000 pondt, genooten voor de extraordinaris onkosten te Velde, komt	—————	250526-5-0
† Zijn Hoogheydt Prins Frederick Hendrick een thiende-part van de Prinsfen t'zedert den jare 1625. tot 1647. voor soo veel alreede geweten kan werden	—————	1909175-10-0
		2159701-15-0
De eerste voorz twaelf posten zijn bedragende	1648. ———	250526-5-0
Over 't re-eel Complement	—————	102000-0-0
		350526-5-0

Cc 3

De

† NOTA.
 Dese somme soude merckelijck meerder komen te bedragen, als hier werdt uytgetrocken indien by Zeelandt, ende andere Provintien ware gereeckent.

	1649.	—	—	250526-5-0
De eerste voorfz twaelf posten zijn beloopende				
	1650.	—	—	250526-5-0
De voorfz twaelf posten bedragen				
Somma xix Millioenen vj ^c xcix ^m vij ^c Lvij ponden.				

Verklaren wy ondergeschreven als daer toe specialijcken gheauthoriseert, ende gelaft zijnde, naergesien te hebben verscheyden Registers, Reeckeningen, Declaratien, by Hollandt jegens de Generaliteyt gedaen, ende andere behoeften soo ter Financie als ter Kamere van Reeckeningen van Hollandt berustende, ende provissionelijcken uytte voorfz Registers, Reeckeningen, Declaratien ende behoeften, de posten in de bovenstaende Staet begrepen respectelijcken uytgetrocken te hebben, ende naer gedane calculatien, ende extentien ter Financie voorfz bevonden te bedragen, de somme van negenthien Millioenen, ses hondert negen-en-tnegentich duysent, seven hondert acht-en-vijftich ponden. Ter oirkonde gheteyckent den lesten Julij Anno 1654.

A. van Mierop.

I. vander Haer.

A. van Santen.

Dingsdagh ende Woensdagh den 28 ende 29 Julij 1654.

Door Commissarissen alle Papiste Officieren, Schepenen, &c. afte doen stellen.

OP 't geene by de Gedeputeerden van de Zuydt-Hollandtsche Synode den drie en twintichsten deser loopende Maendt aen haer Edele Groot Mog. is geremonstreert, raeckende de exorbitante stoutigheden, ende Superstitien van de Paus-ghefinden binnen dese Provincie, met de vordere excellen daer aen dependerende, midtsgaders de krijtende sonden des Landts, ende voornamentlijck de schendinge van Godes heylige name: oock daer op ter Vergaderinge voorgelesen wesende het veerthiende point van de jeghenwoordige beschrijvinge met de Concepte Placcaten, de voorgeroerde materie raeckende daer nevens gevoeght: Ende daer benevens mede gehoort het rapport van de Heeren de Raedt, ende van Bennebroeck, Raden Ordinaris in den Hove van Hollandt, in gevolge, ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den twintichsten der Voorledene Maendt alhier ter Vergaderinge gedaen; Is, naer voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen, dat alle Paepsgesinde Hoofd-Officieren, Bailliuwen, Schouten, Secretarissen ende Schoolmeesters, in alle Plaetsen, Dorpen, ende Gehuchten binnen den Lande van Hollandt ende West-Vrielandt, daer de selve souden mogen werden bevonden, aenstondts *de facto* afghesteldt, ende anderen van de Ware Christelijcke Gereformeerde Religie in der selver plaetsen ghesurrogeert sullen worden: Dat mede in alle Plaetsen, Dorpen, en Gehuchten binnen den voorschreven Lande, alwaer enige Paepsche Borgemeesteren, Schepenen, Ambachts-bewaerders, Kerck-meesters, Arm-meesters, ofte Regenten van eenige Godts-huysen souden mogen wesen aengesteldt, by soo verre binnen 't district van de selve Plaetsen oock bevonden worden Persoonen van de Gereformeerde Religie, die volgende de Privilegien ende Octroyen ghequalificeert zijn, omme tot de voorschreve Charges, Aempten, ende bedieningen te konnen worden gepromoveert, de voorschreve Paepsche Borgemeesteren, Schepenen, Ambachts-bewaerders, Kerck-meesters, Arm-meesters, ofie Regenten van de Godts-huysen, mede aenstondts, ende *de facto* sullen werden afghesteldt, ende anderen uyt de voorschreve gequalificeerden in hunne plaetsen ghesurrogeert: Ende op dat 't geene voorschreve is, met be-

behoorlijke ordre, ende sonder eenigh tijtverlies moge werden geexecutert, ende in 't werck gesteldt; dat derhalven door speciale Gedeputeerden, in name van haer Edele Groot Mog. alomme binnen den voorschreven Eande pertinente informatie sal worden genomen, op de qualiteyten van de Officieren, Secretarissen, School-meesteren, Borgemeesteren, Schepenen, Ambachts bewaerders, Kerck-meesters, Armmeesters ende Regenten van Godts-huysen als boven, ende daer de voorz Gedeputeerden sullen bevinden eenige van de voorschreve Charges, ofte bedieningen by Persoonen van de Roomsche GEFINtheYdt in voeghen als boven te wesen bekleedt, by soo verre de collatie van foodanige Charges, ofte bedieningen staen ter dispositie van de Heeren van de Reeckeninghen voorz, dat syluyden in sulcken cas die van de voorschreve Kamere in name van haer Edele Groot Mog. by aenschrijvinge sullen ordonneren, de voor-geroerde Persoonen van de Roomsche GEFINDtheYdt, aenstonds ende sonder eenigh uytstel, *de facto* van de voorz Charges ofte bedieningen te verwijderen, ende anderen van de Ware Gereformeerde Religie in hare plaetsen aen te stellen, sonder daer van eenichsints in gebreecke te blijven: Edoch in cas de collatien van de voorz Charges, ofte bedieninghen by eenige voorgaende overgifte ter dispositie van eenige particuliere Heeren mochten wesen gesteldt, dat als dan de voorgeroerde ordre by last, ende bevel, door de meergemelte Heeren Gedeputeerden, in name van haer Edele Groot Mog. aen de selve particuliere Heeren te doen, als boven ter executie gesteldt sal worden: Ende dat die meer-ghemelte Heeren Gedeputeerden van alles sullen houden pertinent Verbael, omme naer voltrocken Commissie alhier ter Vergaderinge te werden overgelevert, ende met eenen pertinent bericht ghedaen; of oock die van de Reeckeninghen voorschreve; midtsgaders de voorgeroerde particuliere Heeren d'ordres ende bevelen in name van haer Edele Groot Mog. henluyden in voegen als boven aen te schrijven, ende te geven, punctuelijk sullen hebben naergekomen, ofte niet. Omme by soo verre in de voor-geroerde executie hier ofte daer eenigh gebreck mochte werden bevonden, by haer Ed. Groot Mog. op naeder effectieve middelen van redres gedelibereert, ende gedisponeert te werden als naer behooren: Ende zijn tot effectueringe van het gene voorz is, ende tot uytwerckinge van de voorgeroerde haer Ed. Groot Mog. serieuze intentie versocht, gecommitteert, ende specialijk gheauthoriseert, gelijk daer toe versocht, gecommitteert, ende specialijk geauthoriseert worden by desen een uyt den Hove, ende een uyt de Kamere van de Reeckeninge voorz, by 't selve Hoff ende Kamere respectivelijk daer toe te eligeren; Ten welcken eynde voor de selve sal werden opgemaect Commissie in forma, met last ende bevel aen alle Justicieren, Officieren, ende andere haer Edele Groot Mog. Onderdanen, omme de gemelte Heeren Gedeputeerden in de uytvoeringe van de selve hare Commissie alle behulpzaamheydt, ende assistentie te bewijfen; Ende wat belanght de voor-geroerde Concepte Placcaten in 't veerthiende point vande jegenwoordige beschrijvinge geroert, midtsgaders oock dat tegens het lasteren van Godes heylige name, hier bevoorens op 't Papier gebracht; Is verstaen ende geresolveert, dat het Concept disponerende tegens de simulate, ende andere testatien van Priesters, ende geordende, soo Mans als Vrouws-Persoonen, midtsgaders van Paepsche Ouders in 't reguardt van hare Kinderen, Professie doende van de ware Christelijcke Gereformeerde Religie, oock over het nemen, ende stellen in de Cutarele van Kloppen, Bagynen, ende Paus-gefinde Weduwen geen Kinderen hebbende, gesteldt sal worden in handen van de Heeren van Leyden, van Amstelredam, ende van Alckmaer, als Commissarissen van dese Vergaderinge, omme 't selve naerder te pondereren, examineren, ende haer Edele Groot Mog. daer op

te dienen van hare confideratien ende advis: Ende dat voorts de Concepten disponerende soo reghens verscheyden superstitionen by die van de Pauschelijcke Religie hier te Lande veeltijds ghepleeght wordende ontrent de doode Lichamen, ofte derselver begraeffenissen ende andersints, als mede tegens de schendinge van Godes heylige name, nochmaels gefonden sullen worden aen den Præsident ende Raden van den Hove, omme de selve naer hunne confideratien, ende remarques door monde van den gemelten Heere de Raedt alhier ter Vergaderinge bereyds geopent, ofte die de selve noch naeder daer op souden mogen hebben, geredresseert, ende vervolgens haer Edele Groot Mog. wederom toegesonden te worden.

Oock wijders rijpelijk geexamineert, en gepondereert zijnde de confideratien by die van den voorz Hove, soo door d'opgemelte Heeren de Raedt, ende van Bennebroeck by monde gededuceert, als oock naederhandt in gheschifte overgelevert, in voegen ende manieren als de selve hier naer volgende van woorde te woorde staen geïnferceert.

Confideratien van den Hove van Hollandt, omme in bedencken te geven aen de Edele Groot Mog. Heeren Staten van den selven Lande, tot weeringe, ende besnijdinge van de tegenwoordige stoutigheden ende excessen van de Papen, ende Paus-gefinde, midtsgaders tot vorder afbreuck van het Pausdom alhier te Lande, aenwasch ende voortbreydinghe van de Ware Christelijcke Gereformeerde Religie.

I.

Geen Papen of Priesters aen te tekenen, als Wereldtlicke ende ingeboorne.

Erstelijck dat alhier te Lande geen andere Priesters sullen werden aengeteeckent om te residieren, dan alleen de ongeordende ofte Wereldtlicke Priesters, ende hier te Lande gebooren zijnde.

I I.

Sullen hare Huysen niet moghen affonderen, met Heyningen, ende oock weeren alle secrete uyt ende toegangen.

Dat de selve niet en sullen vermogen't zy in de Steden, ofte ten platten Lande, haere wooningen van uyt ende toegangen anders te maecken ende te stellen, als andere ghemeene Ingesetenen, niet Paeps-gefindt zijnde, ende dienvolgens sullen afbreecken, ende doen demolieren alle Hecken, Heyningen, Muyren, of Schutsels, daer mede sy henluyden soude mogen affonderen, 't zy van de gemeene Buyren, ofte oock van de Officieren, die haer in tijden ende wijlen souden willen achterhalen ter saecke van contraventie, ende tot dien eynde mede hebben te stoppen alle heymelijcke ende secrete uyt ende toegangen.

I I I.

De Priesters die in een afghesondert Huys bevonden

Dat de selve, ofte de Eygenaers van de Huysen, binnen seeckere korten rijdt, ter discretie van **U** Edele Groot

wordt te woonen, sal werden gebannen; d'Eygenaer boven de demolitie, verbeuren hondert gulden.

Groot Mog. naer de publicatie van desen, daer van in ghebreecke blijvende, ende den selven Paep ofte Priester metter woon in soodanige Huysen bevonden wordende, uyt den Lande sal worden gebannen; ende de Eygenaers ghemulsteert in een somme van hondert Caroli guldens, ende boven dien de voorschreve Heckens, Schutsels ofte Muyren metter daedt gedemolieert, ende de voorschreve toegangen gestopt, ende toe-geslooten sullen worden.

De Priester buyten sijn distriect peccerende, sal gebannen worden

I V.
In cas yemandt van de aen-ghegevene ofte geannoteerde Priesters mochte komen te pecceren tegens de Placcaten buyten de Plaetsen sijnner residentie, ende de Jurisdictie van dien, sal boven de boeten ende breucken in de selve Placcaten geexprimeert, uyt den Lande werden gebannen.

Het Kerck-padt van Homade sal herstelt werden als van outs, de staectfels omtrent het Papen ende Boeren Huys gedemoliceert, ende de Quaeckel wederom toegedampt worden.

V.
Gelijck mede by ordre van den Hove gedemolieert, ende geamoveert sullen worden de Heckens ende Heyningen daer mede het ordinaris Gangh-padt is afgesondert de Wooninge, ofte het Huys van den Priester tot Homade, als mede seeckere Houte Heyninge met een Deur ende Sloth, nu onlanghs noch in desen Jare gesteldt voor ende omtrent seeckere Boere Wooninghe, ende de Brugge die daer over is gheleydt, weder afgebroocken, ende gelijck van oudts geweest is, toegedamt sal werden, ten eynde de Ingezetenen van de Rijpe Weteringe daer door niet verder werder beleth te frequenten de Kercke van Homa, noch de Predicant van Homa en zy afgefondert, van sijne Gemeente in de Rype Weteringe.

De Capelle van den Priester geamoveert ende gheslooten, oock soo het Huys uyt het inkomen van de Kerck gebouwt is, tot dienst van de Kerck geappropriert werden.

V I.
Dat de Capelle ofte het Oratorium van den Priester aldaer sal worden gheamoveert, ofte soodanich hersteldt, dat men daer inne gheen Conventiculen ofte byeen-komste van de Paus-gefinden kan maecken, ofte in cas contrarie mochte werden bevonden, ofte oock dat het selve uyt de Kerckelijcke goederen soude mogen zijn gebouwt, 't selve wederom sal worden geappropriert ende gheappliceert ten dienste van de Kerck.

Alle publijcque Kercken, soo in de Steden, als ten platten Lande, sullen moeten gesloten werden.

V I I.
Dat alomme soo in beslooten Steden als ten Platten Lande, binnen seeckeren tijdt by Uwe Edele Groot Mog. daer toe te praefigeren (op poene van demolitie) sullen moeten geslooten worden, ende oock soodanich gehouden, ofte tot andere diensten geappropriert de Plaetsen by forme van Capelle ofte Kercken die by

Zijn de Kercken ghebouwt uyt Collecten, sullen geconfisqueert, ende aen de Graeffelijckheydt geapliceert worden.

't Onderscheyt van een Kercke ofte particuliere Oratorium, sal ghelaten worden tot kennisse ende arbitragie van den Hove, ten overstaen van de Magistraet van de Plaets.

Dat 't Placcaet tegens de Bevaerden ende superstitionen ontrent de Dooden sal dienen gepubliceert.

De Paepsche Officieren ende Regenten, sullen sonder uytstel verlaten worden, ende andere in hare plaetse gecommitteert.

By weygeringe ofte nalatigheydt vande Heeren, ten platten Lande, ofte by gebreck van Personen in dat district, sal de surrogatie ghedaen werden by den Hove.

De verlatene eenige administratie ghehadt hebbende, sal daer van reeckeninge

de Paus-ghesinde gebouwt, ende gheappropriert zijn, alleenlijk tot den dienst, ende om Conventiculen te houden.

V I I I.

Ende in cas bevonden mochte worden, dat de selve Gebouwen soude moghen wesen ghemaect uyt algemeene Collecten, dat de selve sullen werden ghehouden voor verbeurt ten profijte van de Graeffelijckheydt, ende niet te min by den Procureur Generael sal werden geprocedeert tegens den geenen die foodanighe Gebouwen uyt algemeene Collecten, voor desen soude mogen hebben geticht.

I X.

Ende omme te eviteren de geschillen die daer soude mogen vallen, over 't onderscheyt van de selve publijcque Plaetsen, ende particuliere Oratoria, sal het selve soo in de beslootene Steden, als ten platten Lande, ghelaten worden tot kennisse, ende arbitragie van den Hove, ten overstaen van de Magistraet van de Plaets.

X.

Dat alomme sullen werden geweert allerley Bevaerden, ende publijcque superstitionen ontrent de doode Lichamen, ende daer toe sonder verder uytstel sal dienen ghepubliceert het Placcaet dat dies-aengaende albereyds is gheconcipteert.

X I.

Alle de Paus-ghesinde Hoofd-Officieren, Schouten, Burgemeesteren, Leen-mannen, Schepenen, Vroedschappen, Secretarissen, Weesmeesters, Kerckmeesters, Arme-meesters, ofte van andere publijcque bedieningen, 't zy van Policie ofte Justitie, in beslootene Steden, ofte ten platten Lande, sullen sonder uytstel moeten gedestitueert, ende verlaten worden, ende andere Professie doende van de Gereformeerde Religie, ofte de selve toegedaen, in hare plaetse gecommitteert.

X I I.

In cas ten platten Lande yemandt van de Heeren van de Plaetsen, daer toe recht hebbende, soude mogen weygerigh ofte naelatick zijn, ofte dat in des selfs district geene Persoonen van de Gereformeerde Religie te bekomen, ofte te vinden waren, sullen daer toe andere uyt de naestgelegene Plaetsen by den Hove mogen gecommitteert worden.

X I I I.

Ende of yemandt van de verlatene, ende gedestitueerde Officieren, als Arm-meesters, Kerckmeesters, ofte van andere eenich inkomen, 't zy van de Armen, ofte

doen, ten overstaen van een Commissaris van den Hove, ende Magistraet van de Plaetse.

ofte van de Kerck ofte andersints was administrerende, sal daer van sonder eenich uytstel gehouden zijn aen de Regenten van de Plaetsen, ten overstaen van een Commissaris van den Hove, te doen reeckeninge, bewijs ende reliqua.

X I V.

De Kerck ende Arm-meesters van Homade sullen verlaten worden, ende hare reeckeninge doen voor Commissaris van den Hove.

Gelijck mede specialijck sonder uytstel sullen verlaten, ende andere in voegen als boven in hare plaetse ghesurrogeert, ende tot het doen van reeckeninge, bewijs ende reliqua, mede ten overstaen van een Commissaris van den Hove geconstringeert werden, de Paepsche Arm- ende Kerck-meesters van Homade, sonderlinge alsoo men bevindt, dat syluyden uyt de voorschreve Goederen, tot noch toe alleen hebben onderhouden die van haere Gefindtheydt zijn, ende die van de Gereformeerde Religie niet en hebben willen subsidieren, dan onder belofte van dat sy sullen ter Missie gaen: oock, soo vertrouwt werdt, uyt de voorschreve Goederen gesticht hebbende de Wooninghe mette Capelle van den Priester aldaer.

X V.

De Bewoonders vande Huyfen daer men Conventiculen houdt, sullen wesen executabel voor de boete.

Ende op dat de Officiere d'exorbitantien ende superstitionen van de Paus-ghesinde te beter soude mogen achterhaelen, sullen de Bewoonders van de Huyfen alwaer eenighe verboode Conventiculen zijn ghehouden, wesen executabel voor de boeten der onvermogene ofte onbekende Persoonen, die aldaer bevonden werden, ende dat boven de boeten van twee hondert guldens, by henluyden volgens de Placcaten verbeurdt, ende in cas van insuffisantheydt, soodanighe Bewoonder daer over arbitralijcken sal worden gecorrigiert: Sullen oock de Officiere in sulcken ghevallen mogen aenslaen ende wech-nemen het Mis-gewaet, ende andere Ornamenten tot den dienst specterende.

X V I.

't Placcaet om de Kloppen te stellen in Curatele, ende de exhæredation van Paepsche Ouders te beletten, dient ghepubliceert.

Dat mede tot weeringe van alle onbehoorlijcke Fundation, ende beneficierunghe van gefeyde Geestelijckheydt, dient gepuliceert het geconcipieerde Placcaet tegens het stellen in curatele van de Kloppen, als mede jegens de onbehoorlijcke exhæredatie van d'Ouders in 't reguard van haere Kinderen van de Gereformeerde Religie komende professie te doen.

X V I I.

De Predicanten sullen Sondaghs naer de middaghs

Dat mede tot meerder afbreuck van het Pausdom, en voortplantinghe van de Ware Christelijcke Gereformeerde

Predicatie de Ingefetenen catechiseren.

Sullen tot behulp ten platten Lande hebben de Proponenten.

De klachten over de Pausgefinden sullen by de Predicanten ten eersten moeten gebracht worden voor de Magistraet van de Plaetse, ofte voor den Hove.

formeerde Religie, niet alleen dienstich, maer gantsch noodich is, dat de Prædicanten niet alleen in beslootene Steden, maer sonderlinge ten platten Lande, des Sondæghs naer de middaghs-prædicatie, hare Ingezetenen tot het gehoor komende, catechiseren, ende onderrechten in de fundamentele gronden van de Religie.

X V I I I.

Willen oock Uwe Edele Groot Mog. haere hooge wijsheydt geven in consideratie, naedemael men bevindt dat niet alleen door rigueur van Placcaten, maer wel ende dickmaels veele eenvoudige, oock Paeps-ghesinde Perfoonen in grooten ghetale, door particuliere onderrichtinge ende visitation van Prædicanten, tot het gehoor van Godts Woordt, ende Leeden van de Kerck zijn gebracht, de Prædicanten alomme, ende sonderlinge ten platten Lande, tot assistentie soude kunnen worden by-ghevoeght de Proponenten uyt 's Landts Collegien, geduyrende de twee jaren harer beproevinge, omme de eenvoudige Luyden, oock selfs de Paeps-ghesinde, die gehoor soude willen geven van de Ware Religie te onderrechten, ende te catechiseren, ende dat de geene die met neerstigheydt ende ghetrouwigheydt den voorsz. tijd van twee jaren waergenomen soude mogen hebben, tot den dienst ende ministerium voor anderen souden wesen recommandabel.

X I X.

Gelijck wy mede Uwe Edele Groot Mog. in bedencken geven, of niet dienstich en soude wesen soodanige ordre te stellen, op dat de befoignes van Uwe Edele Groot Mog. niet te veel geoccupeert, ende de jaerlijcx Sinoden verkort, ende van veele affairen gefubleveert souden mogen worden, dar in toekomende de Prædicanten ghehouden sullen zijn de klachten die sy sullen willen doen, over de stoutigheden ende superstitionen van de Paus-gefinden ten eersten hebben te brengen aen de Magistraet van de Plaets haerer residentie, ofte oock aen den Hove, op dat daer inne ten eersten, endé op de versche daedt, ende over sulcx met meerder exempelen mach voorsien werden.

Ende dit alles onvermindert ende sonder præjudicie van alle voorige Placcaten ende Resolutien van Uwe Edele Groot Mog. midtsgaders sonder præjudicie van de ordre, ende reglement dat alreede in de Steden tegens de Paus-gefinden souden mogen gesteldt zijn, ofte
nae.

naemaels getfeldt worden. Aetum in den Raede den drie en twintichften Julij seftchien-hondert vier en vijftich.

Is naer voorgaende deliberatie, ende geleth dat de bovenstaende confideratien ten deele reflectie hebben op faecken daer jegens by voorgaende Placcaten albereyds is gedifponeert, ten deelen op faecken daer jegens als noch by nieuwe, ofte Ampliatie van voorgaende Placcaten soude dienen te werden versien, ende ten deelen oock op faecken die by simple Resolutien van haer Edele Groot Mog., ende aenschrijvingen daer 't behoort, ter neder getfeldt, ende ter executie geleydt fouden worden, goetgevonden ende verstaen, dat boven ende behalven de dispositie op eenige der voorschreve confideratien in desen albereyds ghedaen, voor soo veel wijders de faecken van de voorschreve eerste natuere belanght, aen den Praesident ende Raden van den voorschreven Hove by aenschrijvinge sal worden gheordonneert alle excessen, contraventien ende nieuwigheden dienaengaende gepleecht sonder eenigh uytstel te corrigeren, repareren, ende doen redresseren door foodanige wegen ende middelen als de selve *ex officio*, ende naer de meyninge van de voorschreve Placcaten daer toe de bequaemste achten sullen, ende voor al te doen demolieren ende amoveren seeckere Houte Heyninge, daer mede het ordinaris Gangh-padt, van de Rijpe-wateringe tot de Kercke van Homade nu onlanghs is gestopt geworden, ende alles in de selve gelegtheydt wederom herstellen in foodanigen state als het voor date van de voorlz gepleechde nieuwigheydt is geweest.

Dat mede die van den voorschreven Hove, nochmaels serieuselijck sullen werden gelaft, haer particulierlijck t'imformereren, ende door den Advocaet Fiscael, ende Procureur Generael te doen imformereren op foodanige Officieren in 't bysonder als binnen dese Provincie bevonden sullen worden naerlatic te zijn, omme de voorgeroerde Placcaten naer behooren ter executie te leggen, ofte die haer contrarie de dispositie van de selve souden moghen komen te mitgaen, ende voor al daer tegens te decernereren foodanige correctien als naer merite van faecken bevonden sal worden te behooren; gevende oock metten eersten pertinente reeckenschap aen haer Edelé Groot Mog. van 't geene by henluyden hier inne ondervonden, ende gedaen sal zijn.

Dat voorts aengaende de faecken van de voorschreve tweede natuere, die van den voorschreven Hove sullen werden versocht, gelijk de selve versocht werden by desen, alle de poincten ende articulen, daer toe relatief te vervatten in een pertinent Concept Placcaet, 't gunt daer jegens by forme van Ampliatie van voorgaende Placcaten soude konnen werden gheëmaneert, ende 't selve, soo haest doenlijck, haer Edele Groot Mog. toe te senden, omme daer op naerder gedifponeert te worden, als naer exigentie van faecken.

Ende voor soo veel de faecken van de voorschreve derde natuere concerneert; dat, tot meerder afbreuck van 't Pausdom, ende voortplantinghe van de Ware Christelijcke Gereformeerde Religie, gheschreven sal worden aen de respectieve Classen binnen dese Provincie, dat de Bedienaren des Goddelijcken Woordts, niet alleen in beslootenen Steden, maer insonderheydt oock ten platten Lande des Sondachs de naermiddachs Predicatie geeyndicht zijnde, allen den geenen die tot het ghehoor van Godes Woordt komen sullen, hebben te catechiseren, ende onderrichten in de fundamentelê gronden van de Religie: Ende naedemael veele eenvoudighe, oock Paeps-ghesinde

Perfoonen, beter door particuliere onderrichtinghe, op den Wech ter zaligheyt geleydet, als wel door rigeur van Placcaten daer toe gebracht konnen worden, dat derhalven de voorsz Bedienaren van Godes heylige Woordt, soo in de Steden als ten platten Lande, by de voorsz aenschrijvinge mede sullen werden vermaent, door particuliere befoeckingen, ende aenspraecken de eenvoudige Luyden, oock selfs de Pausgefinden, die ghehoor sullen willen geven van de suyvere Religie t'onderrechten, ende haer daer inne met allen yver, ende naerftigheydt te willen evertueren.

Dat wijders door de Commissarissen Politicq op de aenstaende Noort-Hollandsche Sinode, die van de selve Sinode in name van haer Ed. Groot Mog. in bedencken sal worden gesteldt, ende der selver consideratien aen haer Edele Groot Mog. gerapporteert, of niet ten sine voorschreve, de voorsyde Bedienaren des Goddelijcken Woordts met vrucht tot assistentie souden konnen werden bygevoecht de Proponenten uyt 's Landts Collegien geduyrende de twee jaren harer beproevinge, ende dat die geene van de voorschreve Proponenten die met neerftigheydt ende getrouwigheydt den voorschreven tijdt van twee Jaren gheduyrende, sich daer inne souden hebben gequeten, tot het Ministerium naermaels in goede recommandatie souden werden gehouden.

Woonsdag den 16 September 1654.

Haecx gewesene Hooghe Raedt in Brazijl, te laten aen de judicature van 't Hoff.

DE Raedt-Pensionaris heeft omstandichlijk gerapporteert, 'r geene geduyrende d'absentie van haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt was geresolveert, ontrent het overgeven, ende verlaten van de Conquesten in Brazijl, ende namentlijk dat by haer Hoogh Mog. gheoordeelt zijnde de voorschreve saecke niet te mogen blijven buyten recherche, het werck by de Heeren Gecommitteerde Raeden, ende haer Edele Groot Mog. ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt daer heenen was gedirigeert, dat by haer Hoogh Mog. aengesteldt was een Krijghs-raedt geformeert uyt negen hooge Officieren in dienste van den Staet, met aenstellinge van een Fiscael, ende Griffier, omme kennisse te nemen van de wandebvoiren, ende excessen die in de voorgeroerde gelegentheydt by den Persoon van den Lieutenant Generael Schoppe, ende andere Militaire Officieren, ofte ghemeene Soldaten souden mogen wesen gepleeght; Dat oock de voornoemde Lieutenant Generael, ten verfoecke van haer Hoogh Mog. by d'opgemelte Heeren Gecommitteerde Raeden in verseeckeringe was genomen; Ende dat de Hooge Raeden Schonenburgh ende Haecx, mede door ordre van de Heeren Gecommitteerde Raeden, in hare respectieve Logementen wierden bewaert; sonder dat tot noch toe eenige dispositie was gevallen op de judicature over de selve: nemaer dat de saecke dинthalven was gehouden in haer geheel, ende buyten eenige praëjudicie, omme by haer Edele Groot Mog. daer op te werden gheresolveert, sulcks, ende in der voegen als de selve naer exigentie van saecken souden bevinden te behooren: Waer op zijnde gedelibereert, ende geconsidereert dat den voornoemden Haecx is een Ingezeten deser Provincie, ende dat de absolute Jurisdicte over soodanigen is een van de souveraine Rechten haer Edele Groot Mog. als hooghste Overigheden van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt competerende, sonder dat de selve Jurisdicte by de Unie van Utrecht, ofte eenige nadere overgifte daer op gevolght met de andere Geunieerde Provincien in eenigen deelen is ghemeen ghemaect, oock hier op specialijk in achtninge genomen seecker advis by den Hove van Hollandt den een en twintichsten Julij seshien-hondert acht en veertich op gelijk subject, ende op de gelegentheydt van de Judicature over eenige gewesen Hooge Raden in Brazijl voor-

voornoemt, aen haer Edele Groot Mog. ghegeven, is by eenparige advifen van alle de Leden goetgevonden ende verftaen, dat de judicature over den voornoemden Haecx fal werden ghelaten, ende aenbevoolen aen den voorschreven Hove, omme *ex vi ordinaria jurisdictionis* daer inne recht te doen, ende Justitie te administreren, tot absolutie, ofte condemnatie fulcks als naer exigentie van faecken bevonden fal worden te behooren: Ende fal 't selve den gemelten Hove van wegen haer Edele Groot Mog. by Miffive werden bekendt gemaect, met toefendinge van alle de rapporten, Norulen ende stucken, soo ter Griffie van haer Hoog Mog. defen-aengaende beruftende, als by de Bewinthebberen der Geoctroyeerde West-Indifche Compagnie in de Vergaderinge van de Negenthien alhier gherecouvreert, daer uyt eenich licht in de voorschreve faecke soude kunnen werden gefchept, omme vervolgens de selve stucken in handen van den Advocaet Fiscael, ende Procureur Generael van den meergemelten Hove, ten fine voorfz gesteldt te worden:

Dat voorts ten aensien van de Perfoon van den voornoemden Schoonenburgh, zijnde een Ingezeten van de Provincie van Stadt Groeningen, ende Ommelanden, d'Heeren van de selve Provincie sullen worden verfocht tot bevorderinge van goede Justitie, ende verminderinge van separatie van Rechters, by vrywillige concessie te willen toestaen dat de selve by delegatie, mede de judicature van den voorschreven Hove werde onderworpen; Sullende in allen gevalle die van den selven Hove by de voorschreve te schrijven Miffive mede werden gelaft met de voornoemde Krijghs-raedt te willen corresponderen, ende in specie door den voorfz Advocaet Fiscael ende Procureur Generael aen den gestelden Fiscael van den voorfz Krijghs-raedt te doen communiceren, de Confessien die den voornoemden Haecx soude mogen doen, ende de vordere informatien die by den voorschreven Hove t'sijnen laste soude mogen werden gherecouvreert; Des werden d'Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden ter Generaliteyt midts defen mede ghelaft, by haer Hoogh Mog. te bevorderen, dat reciproquelijck den Fiscael van den voorschreven Krijghs-raedt gelijke ordre moge werden gegeven: Ende wat belanght het vorder gerapporteerde, is 't selve aengenomen, ende ghchouden voor notificatie.

Edele Groot Mogende Heeren.

IN gevolge van U Edele Groot Mog. schrijvens van den seften deser, daer by van de selve verfocht wordt onsadvif, ofte Uwe Edele Groot Mog. sonder praëjuditie van de hoogheydt van haren Staet souden kunnen toestaen, dat het Hoff van Hollandt op de delegatie van de Heeren Staten Generael, souden aen nemen de judicature over eenige gewesene Hooge Raeden in Brazijl, die wy bericht werden te zijn Ingezetenen ende Onderdanen van Hollandt ende Zeelandt; Sal dienen, dat wy in onse deliberatie op 't voorschreve point geconsidereert hebbende, dat de absolute Jurisdicatie over de Ingezetenen van den Staet van Uwe Edele Groot Mog., is een van de souveraine Rechten, de selve als de hooghste Overigheden ende Princen van den Lande van Hollandt competerende; Dat mede by de Unie van Utrecht de voorschreve Jurisdicatie, met de andere Geunieerde Provinciën niet alleen niet en is gemeen gemaect, maer expresselijck aen yeder Provincie gereserveert, niet en kunnen oordeelen, dat ten op sien van de Ingezetenen ende Onderdanen van uwe Edele Groot Mog., de Generaliteyt, ofte de gesamentlijke Leden van de Unie, *juro suo* eenige Jurisdicatie zijn hebbende, maer dat de selve U Edele Groot Mog. alleen is competerende, ende midts

*Advif van
't Hoff of
Hooge Raeden
niet Brazijl
zijl by dele-
gatie, of als
ordinaris
Rechters
aen 't selve
Hoff, &c.*

midts dien geconfidereert zijnde, dat de voorfz gewefene Hooge-Raden beticht werden te welen, Complicen van eene, ende de felve delicten, is, ons oordeels, by Uwe Ed. Groot Mog., om goede, ende rechtmatige infichten, wel ende oock conform de difpofitie van Rechten, op den vijf en twintighften Junij lefleden geresolveert, dat de judicature van de voorfchreve faecke fal werden gedefereert aen den Hove van Hollandt, als zijnde eenen gemeenen Rechter van alle de Betichdichden; ende die *ex vi ordinaria jurisdictionis*, ende alleen uyt den naem, ende van wegen Uwe Edele Groot Mog. recht ende justitie adminiftreren; niet doende ter contrarie dat de meer-gemelte Betichdichde zijnde in dienfte van de West-Indifche Compagnie, ende in den Eedt van de Heeren Staten Generael, ende de voorfz Compagnie, in Brasijl fouden mogen gedelinqueert hebben: alsoo in Rechten kennelijck is, dat een Delinquant niet alleen convenibel ende strafbaer is *in loco delicti*, maer oock *in loco domicilii*, insonderheydt als hy aldaer ghevonden, ende geatrapeert werdt; Hier tegens komt alleen in confideratie, dat in verscheyde ghelijcke ghelegentheden, de meer-gemelte Heeren Staten Generael de Jurisdicctie, ofte door haer felven, ofte door Rechters by haer gedelegueert, soude mogen hebben ge-exerceert, alsoo het selvige niet en is geschiedt *ex vi aliqua Imperii* de selfde privativelijck competerende, uyt krachte van de Unie, ofte eenige naerder verdragen, naer date van de voorfz Unie tusschen de Geunieerde Provintien gemaect, maer alleen uyt een vrywilligen toestant, ende concessie van de Provintien onderlinge, ende omme redenen van gemeenen oirboir, hoedanige concessien in toekomende, ende in andere gelegentheden niet obligatoir en zijn, ofte *vim hebben perpetua legis*, midts welken dunckt ons (onder verbeteringe van U Edele Groot Mog.) dat de felve niet sonder præjuditie van hare hoogheyd en soude konnen toe-ftaen, dat de judicature over twee van de voorfz Betichdichden, zijnde hare Onderdanen by de Heeren Staten Generael soude werden gedelegueert, anders als by haren vrywilligen toestandt, ende onder protestatie van non-præjuditie van hare hoogheyd ende gerechticheydt: Waer toe Uwe Edele Groot Mog. in desen voorval fouden mogen condescenderen, vermidts een van de voorfz Betichdichden niet en is der selver Onderdanen: Ende tot bevorderinge van goede Justitie in de voorfz faecke gantsch dienstigh sal wesen, dat de kennisse ende judicature van dien niet en werde gedevideert; Waer mede verhoopende Uwe Edele Groot Mog. begeerte naergekomen te hebben, willen desen eyndigen, ende Godt bidden

Edele Groot Mog. Heeren, &c. Geschreven in den Hage den een en twintighsten Julij sefthien hondert acht en veertigh. Onder stondt, U Edele Groot Mog. gantsch dienstwillige, *Den Præsident ende Raden over Hollandt, Zeelandt ende Vrießlandt.*

Vrydag den 18 September 1654.

*Dissentien
in Over-yffel,
feytelijckheyt
te verbueden
door aen-
f.brijvinghe
van de Mi-
litie van
Hollants re-
partitie.*

DE Raedt-Pensionnaris, heeft ter Vergaderinge omftandichlijck gerefereert, 't gunt by absentie van haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt was voorgevallen, ende geresolveert aengaende de veranderinge van de Guarnisoenen van desen Staet, ende d'uytdeeling van eenige Patenten op verscheyden Compagnien, soo Ruyteren als Knechten gedepescheert: Oock daer benevens sommierlijck verhaelt de jegenwoordige ongelegentheyd van de Provintie van Over-Yffel, ende de droevige dissentien daer inne de Regenten van de felve zijn gevallen, mette dangereuse effecten die daer van albereyds zijn ghespeurt, ende generalijck de substantie van al 't gunt dien-
aen-

aengaende ter Generaliteyt was voor-gekomen : Waer op zijnde gedelibereert, ende by de Leden geappræhendeert werdende, dat de voorfz diffentien wel tot feytelijckheden, ende wegen van Wapenen fouden mogen uytberften, by foo verre daer jegens niet met wijsheydt de behoorlijke remedien werden geappliceert, en dat in foodanigen gevalle van feytelijckheydt, niet sonder redenen soude staen te beduchten, dat by d'eene of d'andere Parthye, ofte oock mogelijk wel ten weder-zijden, getracht soude mogen werden de Militie van den Staet tot uytwerckinge van haerluyder voornemen te gebruycken; Is goedt-gevonden ende verftaen, dat de voorfz haer Edele Groot Mog. bekommringhe noch defen voormiddagh ter Generaliteyt fal worden gerepræfenteert, ende by alle bedenckelijcke redenen getracht, de Heeren Gedeputeerden van de Provintie van Over-Yffel ter Vergaderinghe van haer Hoogh Mog. competerende, te induceren, ten eynde de felve gelieven goedt te vinden, immers met een stilfwijgent adveu aen te sien, dat by haer Hoogh Mog., tot verhoedinge van 't voorfz inconuenient, gefchreven moge werden aen de Rithmeesteren ende Capiteynen van de Compagnien, binnen de voorfz Provintie Guarnifoon houdende, ten eynde fyluyden haer geduyrende de voorgeroerde diffentien, ende tot dat het Lichaem van de Staten der felfer Provintie wederomme fal wesen geconfolideert, ten verfoecke, ofte op ordre van d'eene of d'andere der voorfz Parthyen, niet fullen hebben te laten gebruycken tot eenige feytelijckheydt, ofte violentie jegens de Leden van de meer genoemde Provintie; Ende in cas d'opgemelte Heeren Gedeputeerden van Over-Yffel door de voorfz aen te wenden debvoiren, tot 't gene voorfz is, niet fouden kunnen werden gedifponeert; dat in fulcken gevalle voor dese reyfe, om de voorfz droevige ongelegentheydt, ende den evidenten noot, fal werden geresolveert, gelijk in eum eventum van nu af aen werdt vast-gestelt by defen, dat op den name, ende van wegen haer Edele Groot Mog. d'Officieren van de Compagnien, ftande op de repartitie van dese Povintie, fal werden aengheschreven, dat haer Edele Groot Mog. met leetwefen in ervaringe zijn ghekomen, binnen de voorfz Provintie van Over-Yffel tuffchen de Regenten van de felve eenige diffentien te wesen ontftaen, oock de felve foo verre te zijn gegaen, dat by twee diftincte Vergaderingen in de meer-gheroerde Provincie uyt twee diftincte plaetsen den naem van de Staten van Over-Yffel voornoemt gebruyckt, ende daer op Acten, Commandementen ende ordres gedepescheert, ende gegeven werden; Ende ten eynde daer door de voorfz Officieren ten opfichte van hunnen ghedaenen Eedt, ende vermidts de contrarie ofte discreperende bevelen, die de felve op den name van d'Heeren Staten der voorfz Provincie van de voorfz twee diftincte Vergaderingen fouden mogen ontfangen, niet ghesteldt fouden werden in een bekommerlijke perplexiteyt, oock infonderheydt, ten eynde de voorgeroerde gevreesde feytelijckheydt, ende de vordere onheylen die daer door onvermijdelijk in den Staet fouden komen te ontftaen, mogen werden geprævenieert, ende verhoedt, dat derhalven fy Officieren voorschreffe, haer by provisie ghedurende de voorschreve verdeyltheydt, ende ter tijden ende wijlen toe het Lichaem van de Staten der meergemelte Provincie wederom fal wesen geconfolideert, vermidts den voorfz noot, ende ongelegentheydt niet fullen hebben te laten ghebruycken, ofte misbruycken tot eenige feytelijckheydt, ofte actien van violentie, voor ofte tegens d'eene, ofte de andere der voorgeroerde parthyen, ofte eenige Leden van de meergeroerde Provincie, op wat name, ofte titule aen de felve daer toe ordre ofte bevel soude mogen werden ghegeven: Sullende foo haest de voorgeroerde differenten bygeleydt, ende het Corpus van de Staten als boven wederom geconfolideert fal zijn haer Edele Mog. beveelen, geduyren-

de hun verblijf binnen de voorfz Provincie, in alles volgens den Eedt by haer gedaen respecteren, obedieren, ende executeren; op dat alle goede ordre geobserveert, ende contrarie confusie verhoedt moge werden. Ende heeft den voorfz Raedt-Pensionnaris naderhandt gerapporteert, dat de voor-geroerde debvoiren ende inductien ten fine als boven by d'Heeren Gedeputeerden van Over-Yffel ter Generaliteyt waren aengewendt, ende gebruyckt; Edoch dat de selve daer door ter intentie van haer Edele Groot Mog. niet ghedisponeert hadden kunnen worden, sulcks dat oock die saccke ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. buyten beslyt gebleven was.

Woonsdag den 30 September 1654.

*Judicature
over Militairen in
communibus
delictis.*

OP 't gene by de Raedt-Pensionnaris uyt den name, ende van wegen de Heeren Gecommitteerde Raden ter Vergaderinge is gerepraesenteert, hebben haer Edele Groot Mog. naer voorgaende resumptie van de Resolutie, nopende de Militaire jurisdictie, op den vijf en twintighsten Martij seshien hondert een en vijftigh by de gemeene Bondtgenooten in de generale Vergaderinge op de groote Zale van 't Hof van Hollandt genomen, ende naer rijpe deliberatie, eenpaerlijck verstaen ende verklaerd, dat alle delicten, begaen by Militaire Persoonen, niet puyrlijck Militair zijnde, maer chocquerende de gemeene ruste, ofte de Borgerlijcke societeyt, gemeynlijck genaemt *communis delicta*, in hare nature staen tot kennisse, judicature, ende correctie van de ordinaris Justitie, ofte den Civilen ende Politijcquen Rechter over de Steden ende Plaetsen, alwaer soodanige delicten werden geperpetreert: Edoch is des niet jeghenstaende, ende sonder praëjuditie van de boven-staende verklaringe, ten opfichte van voorgaende practijcque, by forme van speciale concessie ofte delatie, goetgevonden, dat soo wanneer eenige Persoonen ofte yemandt zijnde actueelijck in Militairen dienst van den Staet, ende alhier in 's Gravenhage Guarnisoen houdende, door de ordinaris Patrouilles van de Compagnien Guardes van haer Edele Groot Mog., ofte andersints door ordre van de Militaire Officieren, over gemeene delicten als boven, op de versche daedt, geatrapeert, ende geapprehendeert mochten werden, soodanige Geapprehendeerden, als by preventie in handen van de Militairen gekomen, oock ter judicature van den Militairen Rechter, ofte den Krijghsraedt alhier geformeert, ofte noch te formeren, gestelt ende gelaten sullen worden: Blijvende nochtans d'Edelen van Hollandt ende West-Vrieslandt, alhoewel Militair zijnde, over gemeene delicten, als boven alhier *in loco* begaen, alleenlijck subject de judicature van den Hove, ende alles sonder praëjuditie van de ordinaris Justitie in andere Steden ende Plaetsen deser Provincie, ende sonder dat de boven-staende haer Edele Groot Mog. Resolutie tot naedeel van de selve in consequentie getrocken sal mogen worden: Ende sal de boven-staende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq toegesonden worden aen den Praesident ende Raden van den Hoven, midtsgaders aen die van den Gerechte van 's Gravenhage voornoemt, omme te strecken tot der selver naerichtinge.

Extract uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, in haer Edele Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Donderdag den 1 October 1654.

Ontfangen een Missive vanden Præsident, ende Raden over Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt, geschreven alhier in den Hage den dertighsten der voorleden maendt, raeckende de judicature over den Persoon van Hendrick Haecx, gewesene Hooge Raedt in Brazijl: Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden, ende verstaen, dat den gemelten Præsident ende Raden geïnformeert sullen worden van de consideratien, by de Gedeputeerden van eenige Provincien op 't voorsz subject gemoveert, midtsghaders van de redenen, by ofte van wegen haer Edele Groot Mog. tot justificatie van voorgaende der selver Resolutie, in date den seshienden der voorledene maendt desen aengaende ter Generaliteyt gebruyckt, oock by Missive versocht, haer Edele Groot Mog. te laten toekomen, en omstandich ende geraisonneert advis of d'Onderdanen, ende Ingesetenen van d'een, of d'ander van de Seven Geunieerde Provincien; haer begeben hebbende in dienst ende Eedt van de Generaliteyt, over delicten, die de selve in 't stuck van hare officie buyten de voorsz Provincien, ende sels in het Territorium van de Generaliteyt, souden moghen hebben begaen, naer hunne wederkomste binnen de gemelte Provincien, 't zy om by rapport aen haer Hoog Mog. reeckenschap te geven van hun gebefoigneerde in den voorsz dienst, ende achtervolgende den Eedt by haer als boven gedaen, ofte andersints subject zijn de judicature van de Generaliteyt, ofte van soodanige Rechters als by haer Hoog Mog. daer toe souden mogen werden gedelegeert; dan of de selve alleenlijk voor de competente Justitie geërigeert, ende aengestelt by ofte in name van de Staten dier Provincie, alwaer sy ten tijde van 't opnemen harer Commissien Onderdanen ofte Ingezetenen zijn geweest, te rechte kunnen werden gesteldt.

Of Ingesetenen vande Provincien in Eedt van de Generaliteyt, delinquerende, voor de Generaliteyt justiciabel.

Edele Groot Mog. Heeren.

Omme Uwe Edele Groot Mog. te dienen van onsen advise, over 't geene de selve be-
 lieft hebben, onsby Missive van date den eersten deses, volgens der selver Resolutie, voor te dragen, namentlijk, of de Onderdanen ende de Ingezetenen van d'een of d'andere van de Seven Geunieerde Provincien, haer begeben hebbende in dienst, ende Eedt van de Generaliteyt, over delicten, die de selve in 't stuck van haere Officie, buyten de voorschreve Provincien, ende sels in het Territorium van de Generaliteyt souden mogen hebben begaen, nae hunne wederkomste binnen de gemelte Provincien, 't zy omme by rapport aen haer Hoog Mog. reeckenschap te geven van hun gebefoigneerde in den voorschreven dienst, ende achtervolgende den Eedt, by haer als boven gedaen, ofte andersints subject zijnde de judicature van de Generaliteyt, ofte van soodanige Rechters, als by haer Hoogh Mog, daer toe souden mogen werden gedelegueert, dan of de selve alleenlijk voor de competente Justitie geërigeert, ende aengestelt, by ofte in name van de Staten dier Provincie, alwaer sy ten tijde van 't opnemen harer Commissien, Onderdanen ofte Ingezetenen zijn geweest, te rechte kunnen werden gestelt;

Advis van den Præsident ende Raden over Hollandt, Zeelandt, ende Vrieslandt, op de saecke vande judicature van de Generaliteyt over haere Ministers, &c.

Soo staet alhier te examineren verscheyde consideratien ende redenen, die voor 't recht van de Generaliteyt souden dienen kunnen, te weten, dat de Generaliteyt exercert alle acten van Souverainiteyt over Brabandt, Vlaenderen, ende alle ghemeeene

Conquesten, ende dat consequentelijk de selve oock competeert Jurisdicte over de Quartieren, als spruytende de selve Jurisdicte, uyt de Souverainiteyt, daer uyt dan mede volght, dat die geene, die aldaer gepecceert hebben, oock de judicature van des Generaliteyts Rechters kunnen onderworpen zijn;

Daer by komende, dat alle die geene, die haer in Ecdt, ende dienst van een Souverain begeben, geseydt worden haer van selfs te onderwerpen de judicature van de selve Souverain, ende voornamentlijk in 't geen haer Commissie concerneert;

Te meer, soo wanneer het delict begaen werdt, onder het ressort van de Generaliteyt, insonderheydt, in een plaetse, daer haer Hoogh Mog. hebben een hoogh Hoff van Justitie, onder welckers judicature foodanige Delinquanten zijn staende, alsoo sy andersints siende dat sy de judicature, ende sulcks oock de straffe van de Rechters van den Souverain niet onderworpen zijn, daer door oock soude mogen occasie nemen van te grasseren over de Goederen, ende Ingezetenen onder de selve Souverainiteyt zijnde, overmidts de hoope van ongestraft te blijven, de meeste aenlockinge geeft tot allen quaet;

Waer by noch ghevoeght, soo wanneer yemandt in Commissie buyten 's Landts is gheemployeert, dat de selve wederkeerende, om rapport te doen, ter tijdt ende wijlen toe 't voorschreve rapport afgeleydt, ende hy ghedechargeert is, eenighsints verstaen soude kunnen werden te welen in den selven Staet, als hy buyten 's Landts in actuele exercitie van sijne functie is gheweest;

Dat voorts *propter causa continentiam*, ende op dat verscheyden Rechters in een, ende de selve saecke geene verscheydene, of contrarie Sententien en souden geven, ende omme te ontgaen de gunste, die foodanige Delinquanten in hare Provincie souden mogen vinden, dienstich soude zijn, dat sulcke saecken blijven onder een, ende de selve judicature van de Generaliteyt;

Gelijck oock hare Hoogh Mog. in andere diergelijcke saecken, de judicature over foodanige Persoonen door gedelegeerde Rechters, of anders dickwils geexerceert hebben gehadt;

Maer alle de voorschreve consideratien, ende redenen, by ons wel; ende rijpe-lijck zijnde gheponderert, soo dunckt ons, dies-niettegenstaende (onder correctie van U Edele Groot Mog.) dat de selve Persoonen *in casu supra posito* alhier te Lande weder ghekomen zijnde, alleenlijck te rechte kunnen werden gheseldt voor de competente Justitie geërigeert, ende aengesteldt, by ofte in name van de Staten dier Provincie, alwaer sy ten tijde van 't opnemen harer Commissien, Onderdanen ofte Ingezetenen zijn geweest;

Geconsiderert, dat de Souverainiteyt van de Provincien deser Landen altijdt is geweest, ende by de naerder Unie van Utrecht, ende andere Verbonden ende Tractaten gebleven by de respectie Provincien; want dewijle by de voorschreve Unie aenyeder van de Provincien ghereserveert zijn alle Privilegien, Vryheden, ende Gerechtigheden, daer van het voornaemste is de Souverainiteyt, soo is dienvolgende de Jurisdicte, spruytende uyt de Souverainiteyt als hier vooren geseydt is, mede gebleven by yeder Provincie, als niet gemeen gemacckt zijnde met de andere Provincien te gelyck,

lijk, 't welck oock uyt verscheydene Articulen van de voorschreve Unie naerder te colligeren is; Ende brenghet het woordt *Unie, vereenigen, ende confedereren*, in 't voorschreve Verbondt gesteldt, 't selve oock mede, alsoo geen van allen uyt haer eygen nature geven eenige Souverainiteyt of oock Jurisdicte, insonderheydt als de Confederatie, Unie ende Vereeninge egael is, ten zy specialijck anders is bedongen;

Zijnde alleenlijck aen de Generaliteyt in de voorschreve Provincien toegestaen, de judicature, ende 't geene daer aen dependeert, over Militaire Officieren delinquerende *in officio militair*, ende dat by preventie in de selve Provincien, ende verders noch anders niet, gelijk sulcks, behalven de dagelijcx practijcque innueert het twee en dertichste Articul van de oude Instructie in den jare vijftchien-hondert acht en tachtich, voor den Raedt van State ghemaect, daer mede accordeert het vijftichste Articul van de nieuwe Instructie in den jare seshien-hondert een en vijftich gearresteert, *in verbus het houden van discipline militair, straffen van alle excessen*;

Daer en boven zijn alle Onderdanen ende Ingezetenen van de voorz Provincien alle hare Privilegien ende Gerechtigheden, soo wel als de Provincien ende Steden ongepræjudiceert ghebleven, onder welcke Privilegen ende gerechtigheden oock is, datse nieuwers konnen geconvenieert ofte gecauseert werden, dan voor haer competente Rechters, ten ware dat *judex loci delicti* sulcks hadde geprævenieert, daer uyt dan met goet fundament geïnseereert werdt, dat soo wel ten insichte van de Onderdanen ofte Ingezetenen in 't particulier, als ten insichte van de Provincien, de Generaliteyt niet gerechtigd is, om de voorz Onderdanen ofte Ingezetenen, 't zy door gedelegueerde Rechters, of anders in de Provincien onder Unie zijnde, te causeren over eenige delicten, waer die oock gheschiet souden mogen zijn, alsoo noch causatie, noch apprehensie van Persoonen en kan geschieden, dan door den genen, die ter plaetse, daer de causatie valt, ofte apprehensie gedaen werdt, Jurisdicte heeft;

Zijnde notoir, dat de Provincien van allen oude tijde voor haer Ingezetenen gehadt hebbende het Privilegie *de non evocando*, soo verre, dat oock geen judicature van de Provinciale Rechters tot den Prince van den Lande selfs mocht getrocken werden, naer de abjuratie van den Koningh van Spaignen, in hare oude gerechtigheydt geconserveert ghebleven zijn; ende naer dat het recht van den Prince op de Staten van de Provincien gekomen is, kan sulcks veel minder by de Generaliteyt werden gepretendeert, aen de welcke immers de Souverainiteyt, die de Princen over dese Provincien gehadt hebben, noyt is overgegeven;

Ende om die oorsaecke, ende tot naerderbewijs, dat noch haer Hoog Móg., noch yemandt anders van haren t'wegen, op gheen van de Geunieerde Provincien eenige Jurisdicte vermogen te exerceren, is by het thiende Article van de voorz oude Instructie voor den Raedt van State, ende by het seventhende Article op nieuws in den Jare seshien-hondert een en vijftich gearresteert, expresselijck geordonneert, dat in het doen innen ende executeren van de gemeene-Middelen, midtsgaders de consenten van de Provincien by den voornoemden Raedt, tegens de Pachters, Collesteurs ende Ingezetenen van de Provincien ende Steden sal worden gheprocedeert; ghelijck men voor 's Princen Beden gewoon is te doen, *notanier*, daer by voegende dese woorden, *Behoudelijck, dat niemant sal werden ge-evocceert, buyten de Provincie daer hy woont, sonder consent der Staten der selver Provincie*.

Soo dat met sonderlinge forghvuldigheydt, by alle gelegentheydt daer op geleth

is, dat de Provincien ende Steden, in hare Privilegien ende Gerechtigheden ongepræjudicieert zijn gebleven, daer toe oock kan dienen het sevende Articul van de voorz oude Instructie, over een komende met het fefte Articul van de voorz nieuwe Instructie vanden gemelten Raede, ende insonderheydt het voorz twee en dertichste ende vijftichste Articulen in de twee voorz Instructien respectie ghesteldt, mede-brenghende, dat niet alleen de Staten Generael, maer oock selfs de Provincien in 't particulier gheauthoriseert zijn, om in tijde van noot, ende de saecken van de Landen sulcks vereyschende, selfs ordre ten dienste van de Lande in de saecken ter dispositie van den voorz Raedt gesteldt, te mogen stellen ende executeren, voegende daer by, *verstaen oock (de Bondigenooten) dat alle saecken, den Staet, Policie ende Justitie van de voerschreve Landen, Steden ende Leeden van dien in 't ghemeen, ende in 't particulier aengaende, ter dispositie van den Raedt niet expresselijck ghesteldt, sullen blijven ter dispositie van de Staten Generael, de Staten van de particuliere Provincien, de Magistraten van de Steden, ende andere wettelijke Overigheden, elcks in haer reguardt, waer uyt wel te sien is, dat de Souverainiteyt van de Provincie, ende sulcks oock de Jurisdicctie, zijnde een van de souveraine Rechten, altijd by de respectie Provincien is gelaten;*

Ende of wel haer Hoogh Mog. alle Acten van Souverainiteyt exerceren, ende sulcks oock Jurisdicctie hebben over alle de gemeene Conquesten, ende dat die geene, die in Eedt ende dienst zijn van de Generaliteyt, ende aldaer *in officio* pecceren, oock onderworpen zijn de judicature van des Generaliteyts Rechters, voornamentlijck, daer haer Hoogh Mog. een hoogh Hoff van Justitie hebben geërigeert; Soo en kan evenwel 't selve niet geapliceert werden tot het cas subject: ghemerckt alle 't selve wel plaets heeft, soo wanneer de Delinquanten haer onder de Souverainiteyt van haer Hoogh Mog. blijven onthouden, want aldaer residerende, zijn zy *hoc ipso* onderworpen de judicature van die plaets, ofte van daer vertrocken zijnde, soo vermach het voerschreve hooge Hoff van Justitie by indaginge tegens hen *tanquam contra contumaces* te procederen: maer wederom gekomen zijnde in de Provincie, daer onder sy reforteren, soo kunnen hare Persoonen niet werden aengesproocken, of geconveniert dan voor haer competente Rechters in de selve Provincie, alsoo foodanige Onderdanen of Ingezetenen uyt een Provincie vertreckende, om daer naer wederom te komen, behouden *hoc ipso* haer Domicilium in de selve Provincie, zijnde in Rechten resoluty, dat geene Domicilium kan werden verandert, *nisi destinato animo*;

Sonder dat kan obsteren, dat de Delinquanten in Eedt ende dienst zijn van de Generaliteyt, ende in den selven dienst, ende onder het resfort van haer Hoogh Mog. gepeccert hebben, want daer tegen dient, dat de Delinquanten niet alleen convenibel zijn *in loco delicti*, maer oock *in loco Domicilii*, insonderheydt als sy aldaer gevonden ende geapprehendeert zijn, als wanneer de Rechter, die de Delinquanten in apprehensie heeft, geseydt werdt te hebben *pinguius Potentatius jus*.

Alle 't welcke te meer moet plaets hebben, als in de plaetsen daer de Delinquanten in Eedt ende dienst zijn geweest, ende gepeccert hebben, haer Hoogh Mog. geen Jurisdicctie hebben, ofte dat de Vyandt die plaets geoccupeert heeft, want daer geen Jurisdicctie is, daer kan noch deligatie noch judicature wesen, niet dat daerom, die in Eedt ende dienst zijn van haer Ho: Mog. ende in den selven dienst haer vergrijpen, ongetraft souden blijven, maer dat sy sullen voor haer competente Rechters in hare Provincie geconveniert, ende naer meriten, ende exigentie van saecken ghestraft moeten wer-

werden, 't welck yeder van de Provinciën, daer sulcks voor valt, incombeert te be-
forgen, konnende niet geprafumeert worden, dat een Provincie, zijnde een Lidt van
het gemeene Lichaem van de Unie, alwaer de Delinquanten Onderdanen zijn, niet
foo wel het welvaren van de Unie soude betrachten, als eenige gedelegueerde Rechters;

't Geene wijders hier vooren, tot een conrarie argument gheseydt is, dat yemandt
in Commissie van de Generaliteyt buyten 's Landts geweest zijnde, ende wederkee-
rende om rapport te doen, ter tijdt ende wijlen toe 't voorfz rapport afgeleydt, ende
hy gedechargeert is, behoort te wesen in den selven staet, als hy buyten 's Landts
in actuele exercitie van sijn Functie is gheweest, daer uyt kan niet ter Wereldt ghe-
infereert werden, want ghenomen dat hy *quo ad omnia* gehouden werdt in den sel-
ven Stact te zijn, (des nochtans neen) foo en soude daer uyt niet volgen, dat de
Generaliteyt daer door eenige Jurisdicctie over den selven souden hebben geacquireert,
overmidts 't gundt hier vooren oock gefeydt is, dat haer Hoogh Mog. *jure suo* in geen
van de Geunieerde Provinciën noch Souverainiteyt, noch Jurisdicctie hebben, over
sulcx en konnen by de selven, ofte by haer gedelegueerde geen Jurisdictionnele Acten
in de selve Provinciën ghepleeght worden, verders als by de respectie Provinciën is
gedefereert ofte toegestaen;

Ende indien uyt het rapport, of anders bevonden werdt, dat yemandt in sijne Com-
missie van haer Hoogh Mog. hem niet wel ghedragen mocht hebben, moct daer over
voor de Justitie in de selve sijne Provincie ghecauseert werden;

Tot naerder fundament van 't gene voorfzis, dient, dat ghenomen een Onderdaen
ofte Ingezeten van een van de Geunieerde Provinciën, by de Staten van de selve Pro-
vinciën in Commissie buyten 's Landts gehouden zijnde, hem daer inne qualijck of trouw-
looselijck hadde gecompoteert, foo sal hy wederom gekomen zijnde, niet by de Sta-
ten van de selve Provincie, noch door der selver gedelegueerde Rechters, maer by de
ordinaris Justitie moeten gecausedeert werden, *idque propter Privilegium de non evocando*
hier vooren mede gheallegeert, ende 't geene de Staten van de Provincie, op de wel-
ke alle Souverainiteyt absolutelijck is ghekomen, selfs niet vermogen te doen, kan veel
minder by de Generaliteyt in gelijcke ghelegentheydt ghedaen werden;

Ende of het al gebeurde dat eenige Perfoonen, Onderdanen ofte Ingezetenen zijnde
van verscheyden Provinciën, haer in Eedt van de Generaliteyt, onder der selver reffort
in officio mochten hebben vergrepen, ende in haere respectie Provinciën zijnde, by de
ordinaris Justitie daer over ghecauseert werden, Soo en volght daerom niet, datter con-
rarie Sententien in een ende de selve saecke altijdt souden werden ghewesen, alsoo om
't selve (foo veel doenlijck is) voor te komen, men ghewoon is d'een des anders infor-
matien ende confessien van de Delinquanten te communiceren, ende oock (des noot
zijnde) confrontatie te doen, ghelijck by de Generaliteyt voor desen wel is gedaen,
sonder dat daerom tegens de Privilegien ende gerechtigheden van de Provinciën de
voorfz Onderdanen ofte Ingezetenen, aen een ende de selve Rechter mogen gheremit-
teert worden, 't welck oock alhier te Lande ongehoort is, ende oock niet gerecipieert,
maer moet alles bevolen blijven de conscientie van de Rechters daer onder de Delinquan-
ten ghehooren; Ende of al 't selve eenich inconvenient mochte geven, foo volght daer
uyt niet, dat de Provinciën daerom van hare gerechtigheydt ende Privilegien sullen
moeten af treden; te meer, om dat dickwils noch meerder inconvenienten daer uyt
souden.

fouden kunnen komen, ende dat die gene, die onder den Rechter van sijne Provincie soude behooren te staen, geen Militair Persoon, maer een Borger of Onderdaen van een Provincie zijnde, door dat middel voor de Krijghsraedt dickwils soude moeten getrocken worden;

Wat nu aengaet de Exempelen die ter contrarie fouden mogen werden bygebracht, van dat haer Hoog Mog. in diergelijcke saecken de judicature over foodanige Perfoonen door gedelegueerde Rechters, of anders, dickwils hebben geexerceert, 't selve is geschiet of door speciaal toestaen van de Gedeputeerden van de Provincien ter Generaliteyt, ofte van de Provincien selfs; indien door conniventien, versuym, ofte toestaen van de Gedeputeerden alleen; Soo hebben de selve sonder last van hare Provincie het Souverain recht; ofte een gedeelte van dien der selver Provincie, niet vermogen over te geven, ofte oock verminderen; Ende indien de Provincien selfs, uyt eygene consideratie sulcks mochten hebben *pro re nata*, op d'een of d'ander tijdt gheconsenteert, niet absolutelijck, want sulcks oock in praëjudicie van 't recht de Ingezetenen ende Onderdanen aengebooren, om redenen hier vooren gheallegueert niet kan gheschieden, maer in die saecken, die als dan mocht voortgebracht zijn geweest, soo en kan 't selve in geen consequentie getrocken worden, ofte in andere ende diergelijcke gelegentheden eenich recht geven *in futurum* aen den genen, die te vooren geen recht hadde: Ende blijkt in allen gevalle hier uyt, dat haer Hoog Mog. sulcks niet gedaen hebben *ex vi aliqua Imperii*, maer uyt speciale concessie ende toestaen van de Provincien;

Gelijck oock haer Hoog Mog. by verscheyde occasien betoont hebben, dat de selve foodanige Jurisdicte over de respectieve Geunieerde Provincien niet en is competerende, maer 't geen ter contrarie is gedaen geweest, 't selve is doorgaens, of by Acte van *non praëjudicie*, of by ontslaginge ende renvoy, ter instantie ende verfoecke van de Provincie gerecht geworden;

Welcke Acte van *non praëjudicie* mede brenghet, eene stilswijgende confessie van haer Hoog Mog., dat de selve foodanich recht, of jurisdicte niet toe en komt;

Hoedanige Acte van *non praëjudicie* haer Hoogh Mog. meermalen hebben gegeven, ende noch onlanghs in den jare seshien-hondert acht en veertich, soo aen Uwe Edele Groot Mog. als aen de Heeren Staten van Zeelandt, op het Advis van 't Hoff van Hollandt, op diergelijcke subject, raeckende Adriaen van Bullestraten, Hamel, ende Bas, alle drie Hooge ende Secrete Raden in Brazijl;

Daer en boven bevinden wy, dat Houfflin, Griffier van haer Hoog Mog., wel eer geappræhendeert is geweest, door ordre, ende van wegen haer Hoog Mog., maer wederom ter instantie van sijne Provincie ontslagen;

Gelijck mede Mathæus Henin, mede Griffier van haer Hoog Mog. gefuspecteert zijnde van te corresponderen met den Vyandt, ende tot Delff alwaer te dier tijdt de Vergaderinge van haer Hoog Mog. was residerende, gheappræhendeert zijnde, nae dat hy by Requeste hadde verfocht van haer Hoog Mog. relaxatie van sijne gevanckenisse, is by de selve van sijn Griffierschap gedeporteert, ende noopende de verfochte relaxatie, hebben hem gerenvoyeert voor de Schout, ende Magistraet der Stede Delff, omme by de selve tegen hem geprocedeert te werden, sulcks sy in conscientie fouden bevindente behooren;

Welcke

Welcke judicature die van den Gerechte voorz, als Rechters van die Plaetse, ende niet de Generaliteyt *propter defectum jurisdictionis* oock was competerende, hoewel hy ten verfoecke van de Gedeputeerden van de Generaliteyt door die van Hollandt aldaer was geappræhendeert;

Waer omme oock de Heeren Staten Generael die van den Gerechte der Stadt Delff voorz, niet en hebben tot dese faecke gedelegeert, maer hebben de selve faecke, ende Mathæus Henin aen haer gherenvoyeert; waer inne groot onderscheyt is, gemerckt dat door het renvoy verstaen werdt, dat de Generaliteyt geen Jurisdicte over den voorz Henin was competerende, daer ter contrarie delegatie die hier niet en is, præsupponeert dat jurisdicte is *penes delegantem*.

Tot naerder teecken, dat de Generaliteyt *in casu supra posito* geen judicature en competeert, ende dat haer Hoog Mog. sulcks oock verstaen dient tot een Exempel, het gepasseerde in den jaere seshien-hondert vijf en twintigh, & *quidem in ipsissimis terminis*, want de Stadt van St. Salvador in Brazilien in handen van den Vyandt schandelijk overgegeven, ende verscheyden aen dat delict culpabel, in appræhensie gestelt zijnde, hadden haer Hoog Mog. aen Borgemeesters, ende Regeerders der Stadt Middelburgh mede verfocht, dat by haer souden werden verseeckert alle die gene, die van den Krijghs-ende Secrete Raden in eeniger manieren aen 't overgeven van de voorz Stadt culpabel mochten zijn, ende dat de selve gelogeert souden werden op de Voorpoorte alhier, ofte dat de voorz Regeerders wilden gedoogen, dat sulcks by haer Hoog Mog. gedaen werde, voegende daer by, dat de appræhensie ofte sendinge herwaerts niet in consequentie ghetrocken soude werden, ofte inbreuck in der Stadts Privilegien, recht, ende gerechticheydt souden geschieden, ofte t'eeniger tijdt geallegeert mogen werden;

Met welcke woorden haer Hoog Mog. wel duydelyck verstaen, dat de Generaliteyt geen jurisdicte *jure suo* over de faecke competeerde;

Soo en is evenwel by Burgemeesteren, ende Regeerders voorschreven daer inne geensints geconsenteert, niet hebbende willen van hare Privilegien af treden;

Maer hebben eenen genaemt Steven Racquet, geweest zijnde Politijcque Raedt in Brazijl, ende Burger tot Middelburgh, voor den Gerechte aldaer te rechte gesteldt, alleenlijck haer Hoog Mog. daer inne te gemoet komende datse op der selver verfoek hem herwaerts hebben gefonden, om tegen den anderen Complicen, alhier gevangen zijnde, geconfronteert te werden, onder beloften, dat de confrontatie gedaen zijnde, de voorz Racquet wederom naer Middelburgh te rugge gefonden soude worden, gelijk oock is geschiet; Omme alle welcke motiven ende redenen, dunckt ons, dat de respectieve Provincien in foodanige gelegentheydt, als hier vooren is gesteldt, de judicature over der selver Ingezetenen, ende niet de Generaliteyt is competerende; Ons niet te min refererende tot Uwe Edele Groot Mog. hooge wijsheydt ende behoorlijcke discretie.

Hier mede *Edele Groot Mogende Heeren, &c.* Geschreven in den Hage den achtsten Octoer seshien hondert vieren vijftigh. Onder stondt, Uwer Edele Groot Mog. dienstwillige, *Den Præsident ende Raden over Hollandt, Zeelandt ende Vrielandt.* Ende geteeyckent,

Woensdach den 16 December 1654.

Rapport, Synode van Zuydt-Hollandt; Explicatie Resolutie van den achtiensten Junij Elucidatie, Ghemeynte ghehoorsaemheydt in te scherpen.

DE Heeren Raedts-heer Paeuw, ende den Borgemeester Splinter, zijnde als Commissarijssèn Politijcq gedeputeert gheweest op de Zuydt-Hollandtsche Synode jonghst alhier in 's Graven-Hage gehouden; hebben aen haer Edele Groot Mog. succinctelijck gerapporteert 't gene op de selve Synode van consideratie was gepasseert, ende voorgevallen; uyt welck rapport, geconfereert jegens gelijk rapport van 't gepasseerde op de jonghste Noordt-Hollandtsche Synode, door monde van de Raedts-heer Dorp op eergilteren ghedaen, met 't geene daer benevens door de Raedt-Pensionnaris alhier ter Vergaderinge is bekend gemaect, haer Edele Groot Mog. vernommen hebbende, dat der selver goeder intentie begrepen in de Resolutie van date den achtiensten Junij leestleden, door de voornoemde Heeren Commissarijssèn Politijcq de voorz Synoden voorgehouden, in de gmoederen van eenige Bedienaren des Goddelijcken Wordts, op de selve Synoden, ende voornamentlijck op dat in Noord-Hollandt ghecompareert gheweest zijnde, eenige alteratie heeft gecauseert, ende dat de selve alteratie daer door voornamentlijck soude wesen veroorsaect, dat de voorgeroerde haer Edele Groot Mog. Resolutie by eenigen foodanich wierde opgenomen, even als of haer Ed. Groot Mog. daer by de Bedienaren des Goddelijcken Wordts yets verders souden hebben willen injungeren, als in 't generael, ende *in thesi* de Gemeynte in te scherpen het respect, ende d'obedientie die d'Onderdanen aen haere wettige Overigheydt schuldigh zijn, midtsgaders het goet gevoelen ende betrouwen, dat de selve Gemeynte van, ende op de voorz haere Overigheydt behoort te hebben, ende te stellen: maer dat haer Edele Groot Mog. begeerte soude zijn geweest, de voorz Bedienaren des Goddelijcken Wordts by de meergeroerde Resolutie te belasten voor de Gemeynte te justificeren eenige saecken, Resolutien, Edicten, ofte Decreten van haer Edele Groot Mog. in 't particulier, ofte *in hypothesi*, ende by alle de Leden van dese Vergaderinge geconsidereert wesende, hoe verre de voorz interpretatie niet alleenlijck is afwijkende van de eygentlijke meyninge van haer Edele Groot Mog., maer oock directelijck contrarierende der selver bekende wille hier bevoorens te meermalen geopenbaert, als noyt hebbende konnen goetvinden, ofte gedoogen, dat eenige materien van Policie, veel min eenige Resolutien, ofte Decreten van den Staet in 't particulier op den Predick-stoel souden werden aengeroert: Is, naer voorgaende deliberatie, tot wechneminge van de voorgheroerde abusive impressie, by alle de Leden, eenpaerlijck verklaert ten tijde van 't nemen der voorz Resolutie van sentiment gheweest te zijn, ende als noch van die meyninge te wese, dat niet betamelijck is by de Bedienaren des Goddelijcken Wordts op de Predick-stoelen eenige materien van Staet, ofte eenige Resolutien, Edicten ofte Decreten van haer Edele Groot Mog. in 't particulier te werden aengeroert, 't zy omme die te approberen ende justificeren, ofte andersints: Ende sulcks d'intentie van de voorz Resolutie alleenlijck geweest te zijn, ende oock als noch te wesen, dat de voorz Bedienaren des Goddelijcken Wordts hare respectieve Gemeynten in 't generael, ende sonder reflectie te maecken op eenige saecken van Staet, ofte ordres van Policie in 't particulier, sullen hebben in te scherpen, haer schuldige respect ende obedientie aen hare wettige Overigheydt.

Ende wat belanght den verderen innehoude van de voorz Resolutien van den achtiensten Junij leestleden, dat d'intentie van haer Edele Groot Mog. is, dat de voorgeroerde Bedienaren des Goddelijcken Wordts de Gemeynte wel sullen doen begrijpen,

pen, dat haren schuldigen plicht is van 't geene by de Heeren Staten van Hollandt, ende West-Vrieslandt, als zijnde van Godt Almachtig gesteldt tot der selver Hooge, ende Souveraine Overigheydt, werdt goetgevonden, geresolveert, ende gestatueert, niet anders te gevoelen, als dat sulcks geschiet ten besten van 't gemeene Vaderlandt, ende tot voordeel van de goede Ingezetenen van dien, ende dat een yeder van haer Edele Groot Mog. Onderdanen gehouden is 't selve punctuelijck te obedieren, ende te gehoorsamen: Sullende van de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie kennisse gegeven worden aen de Gedeputeerden van de respectie Synoden, met last, ende ordre omme daer van by rapport op de aenstaende Synoden, ende verders daer sulcks van goede operatie sal kunnen zijn, communicatie te geven, ten eynde de vooren-geexpliceerde haer Edele Groot Mog. ernstige intentie ende serieuze begeerte punctuelijck moge werden naergekomen ende achtervolght.

Saturdag den 23 Januarij 1655.

IS ter Vergaderinge geexhibeert, ende voorgelēsen seeckere Memorie by de Heeren Gecommitteerde Raden op 't Papier gebracht, behelsende de Posten by den Rade van State gebracht op den Staet van Oorloge voor den jaere seftchien-hondert drie en vijftigh geformeert, ende in voorgaende Staten van Oorloge niet bekend, alle welke Posten de op-ghemelte Heeren Gecommitteerde Raden van advise zijn, dat van wegen haer Edele Groot Mog. behooren te werden gedifficulteert, oock ter Generaliteyt met allen ernst geurgeert dat de selve van den Staet van Oorloge gelaten, ende uyt de Middelen van de Generaliteyt betaeldt behooren te werden: Waer op ghedelibercert zijnde, is goetvonden, ende verstaen, dat ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. met de redenen daer toe dienende, gantsch ernstich sal worden gherepraesentert de confusie, ende onordentelijckheydt daer uyt resulterende, dat die van den Raede van State haer aenmatigen eygener autoriteyt eenige nieuwe Posten te brengen op de Staten van oorloge, die by de selve aen haer Hoogh Mog., nevens de generale Petitie, jaerlijcks werden toegesonden: Ende dat vervolgens de saecke daer henen sal werden ghedirigeert, ten eynde by haer Hoogh Mog. moge werden vast ghesteldt, ende die van den ghemelten Rade aengescreven, dat de selve voortaan op de voorz Staten van Oorloge sonder kennisse, ende consent van haer Hoogh Mog. egeene nieuwe Posten als boven willen stellen, nemaer foo wanneer de selve souden mogen oordeelen noodich te wesen dat eenige sodanige nieuwe Posten op de voorz Staten van Oorloge wierde gebracht, 't zy uyt oorfaecke dat de selve op nieuws mochten wesen opgekomen, 't zy om redenen dat de selve uyt de Middelen van de Generaliteyt notoirlijck niet langer soude kunnen werden vervallen, dat in sulcken cas die van den gemelten Rade sodanige Posten willen brengen in een Staet, ofte Petitie apart, oock (des noot zijnde) met versoeck van consent, omme vervolgens voor 't toekomende in de Staten van Oorlogh ingelijft te mogen worden.

Raede van State gheen nieuwe Posten in den Staet van Oorloghe te brengen.

Vrydag den 12 Martij 1655.

OP 't rapport van de Heeren Gecommitteerden ghebefoigneert hebbende tot redres van 's Landts Financien; Is naer voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen, dat voortaan egeene betalinghe van Pensioenen uyt pure gratuiteyt verkreghen (die van de Gereformeerde Officieren alleene uytgesondert) sullen werden betaeldt, sonder voorgaende examinatie van de Acten, ofte Resolutien, uyt krachte van

Gratuite Pensioenen niet sonder nieuwe Resolutie te betalen.

de welcke de selve werden geeyscht, oock niet anders als naer verkregen nieuwe Resolutie confirmatoir van de voorz Aften, ofte Resolutien daer naer d'Acte van consent op den Staet van oorloge te dragen sal werden in-gestelt: Ende sullen de Heeren Gecommitteerde Raden oock wijders werden gelast, gelijk de selve gelast werden by desen, van die geene der voorschreve Pensioenen die op dese Provincie staen gherepartieert, egeene te betalen, ofte daer over Ordonnantie te depefcheren, voor, ende al eer de selve by nieuwe Resolutie van haer Edele Groot Mog. met kennisse van saecken sullen wesen bekrachticht.

Woonsdag den 17 Martij 1655.

*Vergeven
Hooge Militaire
Charges.*

BY resumptie gedeliberiert zijnde op 't achiende Point van de jegenwoordige beschrijvinge, beroerende het vergeven van de hooge Militaire Charges van Collonnelschappen, Lieutenant-Collonnelschappen, ende Sergeant-Majoor-schappen op de repartitie van haer Edele Groot Mog. tegenwoordich vacant zijnde; Is goetgevonden, ende verstaen, dat eerstdaeghs tot vergevinge van de selve Charges sal worden geprocedeert: In dien verstande nochtans, dat die geene die tot de voortchreve vacerende Charges sullen werden gepromoveert, ter saecke van dien egeene Tractementen tot laste van den Staet sullen trecken, ende dat oock aen de selve ter dier oo saecke hier naermaels egeene Tractementen sullen werden toegevoeght, anders dan naer voorgaende formeel point van beschrijvinge, ende by eenparige bewillinghe van alle de Leden deser Vergaderinge: Des sal een Lijste van de voorz vacerende Charges ter Financie van haer Edele Groot Mog. werden ghemaect, ende daer van Copie aen de Leden verhandtrejckt: Sullende op 't praefigieren van een peremptoiren dach tot het vergeven van de selve naerder werden geresolveert.

*Gecommitteerde
Raden uyt beyde
de Quartieren eens
's jaers by den
anderen te komen.*

OP 't gene de Raedt-Pensionaris uyt den name, ende van wegen d'Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden gebefoigneert hebbende op 't stuck van de Financien, ende tot redres van dien, ter Vergaderinge voorgedragen heeft; Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen, dat d'Heeren Gecommitteerde Raden uyt beyde de Quartieren, voortan alle jaren eenmael by den anderen sullen komen, omme met eenige Heeren uyt het midden van dese Vergaderinge daer toe gedeputeert, te befoigneren over de handthavinge van de Gemeene Middelen, het redres der Financien, ende andere saecken daer aen dependerende; ende dat de voorschreve by een komste sal werden gheleydt in de Maendt van Augustus, ofte by ongelegentheydt, jegens foodanigen anderen tijdt, als haer Edele Groot Mog. als dan daer toe sullen gelieven te praefigieren; Ende zijn vervolgens de opgamelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, over, ende ter saecke van hunne gehoudene befoignes, midts gaders over den yver ende vigilantie daer inne betoont, gelaudeert, ende bedanckt, ghelijck de selve daer vooren gelaudeert, ende bedanckt worden by desen: daer mede vervolgens de Heeren Gecommitteerde Raden van West-Vriesslant, ende den Noorder-quartiere, oock voor dese reyse zijn gedimiteert, ende gevaldiceert.

Vrydag den 19 Martij 1655.

*Gemeene
Middelen,*

IS naer voorgaende deliberatie op 't rapport, ende advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, gebefoigneert hebbende tot redres van 's Landts Finan-

Financien, goetgevonden, ende verstaen, dat van nu voortaan alle de gemeene Middelen soo van Consumptie, als van Verpondinge, Twintichste ende Veertichste Penning, Hoorn-gelden, Bezaeyde Gemeten, ende anderen, egeene uytgefondert, by haer Edele Groot Mog. gheconsenteert, ofte nocht consenteren, sullen werden verpacht, ende gheheven over alle de Steden, Plaetsen ende Quartieren indisputablement in de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant gelegen, ende buyten controversie de souveraine dispositie van haer Edele Groot Mog. subject wesende; het welcke præciselijck te besorgen, d'Heeren Gecommitteerde Raden midts desen gantsch sericufelijck werdt gelast, ende aenbevoolen; ende by soo verre in eenige van de voorschreve Steden ende Plaetsen, 't zy onder prætext van eenich recht, ofte possessie van exemptie, 't zy om eenighe andere oorlaecke, hoedanich de selve oock soude mogen wesen, jegens de Verpachtinge, ende ophef der voorz Gemeene Middelen, ofte jegens de executien daer op te volgen, eenige oppositie mochte vallen, dat d'Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren van nu af aen sullen werden geauthoriseert, ende gelast, gelijk de selve geauthoriseert, ende gelast worden by desen, tegens de voorz Oppofanten, 't zy dat de selve sullen wesen Magistraets-Persoonen van de voor-gheroerde Steden ende Plaetsen, ofte particuliere Ingezetenen van dien, ofte oock anderen, wie de selve souden moghen zijn, met alle vigueur te procederen, ende doen procederen, soodanigh als tegens wederhoorige van de souveraine beveelen van haer Edele Groot Mog., ende Perturbateurs van 't gemeene welvaren behoort: ende generalijck by alle wegen, ende middelen te besorgen, dat de boven-geexpressieerde haer Edele Groot Mog. goede intentie, præciselijck achtervolgt, ende naergekomen werde: Ende wat belanght de Steden ende Plaetsen prætenderende in de Provincie van Hollandt, ende West-Vrieslant niet gelegen, nochte de Souveraine dispositie van haer Edele Groot Mog. subject te zijn: dat met allen ernst sal werden bevordert het befoigne dien-aengaende voor desen gedeerneert; Ende dat tot facilitatie van dien in plaetse van den Heere Pensionnaris Kinschor, jeghenwoordich meest absent zijnde, tot het voorz befoigne sal werden gefurrogeert d'Heer Pensionnaris vander Duffen.

Es. over alle Plaetsen in Hollandt sonder exceptie te heffen.

IS naer voorgaende deliberatien, op 't ropport van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden gebefoigneert hebbende tot redres van 's Landts Financien, goetgevonden, ende verstaen, dat van nu voortaan egeene exemptien, ofte quijtscheldingen van Verpondinghen sullen werden gheproffiteert, oock dienvolgende egeene verhalen van Verpondingeden Ontfangers Generael ofte particulier in reckeninge geleden, ten zy die geene die soodanige exemptien willen genieten, ofte soodanige verhalen proffiteren, alvorens op nieuws aen haer Edele Groot Mog. sullen hebben ghedoceert van de Concessien, Authorisatien, ofte andere Acten, uyt krachte van de welcke syluyden sullen willen sustineren tot het ghenoth van soodanige exemptien, ofte verhalen gerechticht te wesen, ende dat syluyden daer op nieuwe Resolutie approbatoir van haer Edele Groot Mog. oock vervolgens behoorlijcke Ordonnantie van de Heeren Gecommitteerde Raden sullen hebben geobtaineert: Des werdt d'opgemelte Heeren Gecommitteerde Raden midts desen wel expresselijck geinterdicteert, soodanige Ordonnantien anders dan hun van de voorgeroerde nieuwe Resolutien approbatoir van haer Edele Groot Mog. ghebleecken zijnde, te verleenen, ofte te doen opmaecken; Ende sal van 't geene voorz is, door de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren kennisse gegeven werden aen d'eene zijde aen den Ontfanger Generael van Berckel, ende d'Ontfangers vande Verpondingen in West-Vrieslant ende den

Verbalen van Verpondingen niet te passoren sonder nieuwe Resolutie.

Noorder-quartiere, met laft, omme nevens de acnftaende fommatie tot opbrenginge van de Verpondinge te doen, die gene die foodanige exemptien, ofte verhalen als boven tot noch toe hebben ghenooten, ofte geproffiteert, van 't geene voorschreve is behoorlijk te doen waerfchouwen, ten eynde de felve by tijds moghen vigileren; ende aen de andere zijde mede aen de Heeren ter Auditie van 's Gemeene Landts Reekeningen foo in defen, als in den Noorder-quartiere voorfz ghecommitteert, met laft, ende ordre omme egeene verhalen, anders dan op Ordonnantie als boven, de voorfz Ontfangers in reeckeninge te pafferen.

Woonfdagh den 24 Martij 1655.

*Voor wat
Rechter Ad-
miraliteyten,
convenibel.*

ONtfangen een Miffive van de Eerfte, ende andere Raden van den Hoogen Rade in Hollandt, midtfgaders den Præfident ende Raden van den Hove, gefchreven alhier in den Hage den twintichften deser loopende maent, houdende in voldocninge van haer Edele Groot Mog. Refolutie van date den negentienden Januarij leffleden, der felder advis op feecker voorval, by de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amftelredam ter Vergaderinghe van haer Ed. Groot Mog. op 't verfoeck van eenige harer Ingezetenen bekendt gemaect, omme te verftaen d'intentie van haer Ed. Groot Mog., voor wat Rechter die van der Admiraliteyt in 't Noorder-quartier over fchade, by een van haere Schepen van Oorlogh by overzeylinge in Zee aen feecker Schip, genaemt de Princesse Royael, zijnde doenmaels verhuurt aen de Directeurs van de bewufte extraordinaris Esquipagie tot Amftelredam voorfz in 's Landts Vlote onder Hitlandt in Augusto des jaers lefftien-hondert twee en vijftich aengedaen, midts weygeringe van vergoedinge van de felve fchade geconveniëert fouden moeten worden: Waer op gedelibereert zijnde, is, in conformité van 't voorfz advis, goetgevonden, ende verftaen, dat ter difpofitie, ende optie van parthyen geinterefleerden fal werden ghelaten, om die van der Admiraliteyt in 't Noorder-quartier voorschreve te convenieren, 't zy voor den Gerechte van de Plaetse, daer de felve zijn houdende hare residentie, 't zy oock immediatelijk voor den Hove, ofte Hoogen Raede, daer fyluyden te rade fouden mogen werden: in welcken geval, in cas by die van de Admiraliteyt voornoemt gheproponeert mochte werden exceptie van incompetentie, by den ghemelten Hoogen Rade, Hove, ofte Gerechte daer op foodanich regardt fal kunnen werden genomen, als in goede Justitie bevonden fal worden te behooren: Des fal de bovenftaende haer Edele Groot Mog. Refolutie by Extract authentijcq gefonden werden aen de Hollandtfehe Raden ter Admiraliteyt in 't Noorder-quartier voorfz, omme te ftrecken tot der felder narichtinge.

Dinghfdagh den 4 Mey 1655.

*Placcaet op
de testatien
van de Paus-
gefinden.*

IS, in gevolge van de Refolutie by haer Edele Groot Mog. gisteren ghenomen op 't verfoeck van de Gedeputeerden der Synoden, in omvrage ghebracht het gheconcipieerde Placcaet, disponerende teghens de simulate, ende andere testatien van Priesters, ende geordende Perfoonen, midtfgaders van Paepsche Ouders in 't regardt van haere Kinderen Professie doende van de Ware Christelijcke Gereformeerde Religie, met 't geene daer aen dependeert; zijnde 't felve gheconcipieerde Placcaet tot Bylage, nevens 't seffthiende point van de jeghenwoordighe beschrijvinghe de Leeden gecommuniceert geweest: Waer op ghedelibereert zijnde, is 't voorfz Concept, met eenighe kleyne veranderinghe, volghende d'advifen van de Leden, daer inne
tot

tot meerder illucidatie ghemaect, ghehouden voor gearresteert, in voegen, ende manieren als 't selve hier naer volgende van woorde te woorde staet geïnferreert :

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, Allen den genen die desen tegenwoordige sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. Alsoo Wy dagelijcx bevinden, dat niet alleen verscheyde ghenaemde Geestelijcke ende geordende Perfoonen van het Pausdom, soo hier te Lande als elders woonende, of residerende, vaste, ofte andere roerende Goederen alhier possiderende, maer oock veele andere geseyde Leecken, 't zy Mans ofte Vrouws-Perfoonen, mede van de Pauselijcke Religie zijnde, door superstiteusen ende blinden yver, ingenomen werdende, hare achter te laten Goederen, simulatelijck onder bedeckte namen, door gesuborneerde Perfoonen by Testamente, Legaet, ofte Donatie zijn wech-maekkende, niet alleen ten behoeve van Cloosters, Conventen, ende andere genoemde Geestelijcke Gestichten, Plaetsen, ofie Perfoonen buyten 's Landts, maer dat oock door sinistre beleydt van de gene, die van tijdt tot tijdt, meer, ende meer binnen 's Landt trachten op te rechten een Roomsche Geestelijcke pernitieuse Hierarchie, ofte heerschappye, daer door d'eenvoudige, ende blindt-yverende Papisten, selver werden geseducceert ende verleeydt, tot het maecken van Testamenten, Legaten, ofte andere Giften, ende Gestichten, aen de voorgenoemde gheseyde Geestelijcke Perfoonen ende Plaetsen, of tot heymelijcke aenqueekinghe, onderhoudt ende t'samenkomste, of bywooninghe van Papen, Monnicken, Nonnen, ende andere ghenaemde Geestelijcke Perfoonen, ende dat noch andere dierghelijcke schadelijcke saecken binnen 's Landts ommegaen, daer door alsoo een groot Lichaem, ende versamelinghe werdt gemaect, van nieuwe genaemde Geestelijcke goederen, ende dat genoeghsaem in alle Steden ende Plaetsen ten Platten Lande, werdende de selve genaemt *Olla Sacra*, of andere bedeckte namen gegeven, onder schijn van Aelmoellen, ende dit niet alleen onder het gesagh, ende tot styvinge van de voorsz geseyde Geestelijcke Hierarchie, maer tot krenckinge van den Staet deser Landen, ende voornamentlijck tot wechneminghe der middelen van de goede Ingezetenen van dien, midtsgaders tot ontvremdinge der voorschreve middelen van de rechte Erfgenamen, bekomende alsoo de voorsz geseyde Geestelijckheydt in hare handen macht ende gelegentheydt, omme niet alleenlijck haer selven, ende den geenen, die van haer dependeren, midtsgaders oock den geenen daer van syluyden dependeren, toe te voegen Geestelijcke Tractementen, ende beneficien, maer oock om te doen distributie van goederen, ende Penningen aen foodanige Perfoonen, Gestichten, Armen, Cloosteren, Conventen ende Collegien soo binnen als buyten 's Landts, als haer goet dunckt; zijnde onse ernstige wille ende meyninghe, niet te gedoogen, dat eenige goederen, onder wat naem of praetext dat het oock soude mogen wesen, komen, of blijven in een doode handt, onder andere dan publijcque ende geauthoriseerde administratie: Dat mede vele Pauselijcke gesinde Ouders, Kinderen hebbende, die haer begeben tot de Christelijcke Gereformeerde Religie, de selve Kinderen veeltijds zijn verongelijckende, ende minder portie in hare Erffenisse naerlatende, als aen andere Kinderen, Professie doende van de Religie van 't Pausdom, allegerende de voorsz Ouders dickmaels daer toe veele simulate ende opgeraepte praetexten, op dat foodanige voorgemelte seclufie, exhæredation, of verkortingen niet souden schijnen gedaen te zijn uyt haet van de Religie, waer door dan echter soude kunnen veroorsaectt werden, dat veele vroomen, ende devote Zielen door Menschelijcke swackheydt van de openbare belijdenisse van de voorschreve Christelijck Gereformeerde Religie, souden werden gedeterreert ende gediverteert.

Soo IST, dat Wy nae 't Exempel van andere Naebuyrige Provincien ende Landen, daer inne willende voorsien, alvooren daer op genomen hebbende het advis van den Praesidentj ende Raden van Onsen Hove, naer rijpe deliberatie, geordonneert ende gestatueert hebben, gelijk Wy ordonneren ende statueren midts desen, dat van nu voortaan geene Persoonen van wat staet, conditie of qualiteyt die souden mogen wesen, 't zy dat de selve Persoonen in dese Provincie of daer buyten mochten wonen, of resideren, ofte binnen dese Provincie mochten komen, en sullen vermogen by Testament, Codicillen, Legaten, giften ter saecke van de doot, of onder den levende, of andere fraudaleuse; ende in praesjudicie van desen onsen Placcate aengeleyde ende simulatè handelingen, ende Contracten van hare goederen, geene uytgefondert, te disponeren, aen- ofte ten behoeve van eenige van de voorschreve geseyde Geestelijcke Persoonen, Kloppen, Nonnen, ofte andere Paus-gefinden geordende Persoonen, hoe die oock genaemt souden mogen wesen, noch oock aen eenige Pauselijcke geseyde Geestelijcke Armen, Gestichten, of Godts-huysen, ende dat de voorschreve goederen niet sullen succederen, volgens soodanige dispositie van uytterste Willen, Donatien, ofte Contracten, die Wy by desen verklaren alle van geender waerden, maer dat de selve goederen sullen moeten volgen, aen den genen, die naer Coustumen ende Rechten van den Lande, by versterf, daer toe souden mogen wesen gerechtight. Ordonnerende voorts, ende statueren mede, dat alle Paepsgefinde Ouders, een ofte meer Kinderen hebbende, daer van een ofte meer, niet en souden moghen wesen van de Pauselijcke Religie, haer Kindt, ofte Kinderen professie doende van de selve Paepsche Religie, niet meer en sullen mogen beneficiëren, 't zy by Testamente, Codicille, Legaet, Donatie ter saecke van de doot, ofte onder den levenden, of by Contract, als haer voorz Kindt, of Kinderen, die van de Pauselijcke Religie niet en zijn: Ende voor soo veel bevonden sal worden ter contrarie gedaen te wesen, ende de erffenisse noch onverdeelt is leggende, sullen de selve uyt hare Ouders nalatenschap, soo veel genieten ende profiteren, als yemandt van de Paus-gefinde Kinderen, die allermeeft sal wesen gebeneficieert, ten ware de voorschreve Ouders mochten hebben andere wettighe ende suffisante redenen, die daer toe met kennisse van saecken van den Rechter sullen moeten werden ge-examineert ende gedecideert; ende belangende soodanige van dese Kinderen, die haer tot eenige geseyde Geestelijcken staet sullen hebben begeven, ende binnen of buyten deser Vereenighde Nederlandtsche Provincien wonen of resideren, dat de goederen of Erf-portie van hare Ouders gekomen, uyt krachte van desen sullen subject wesen, om naer de voorz Kinderen doot te komen aen der selver naeste Vrienden ende Erfgenamen *ab intestato*. Ende omme alle vordere quaet beleydt, ende sinistre practijcque in dese voor te komen, ende te corrigeren, soo veel doenlijk is; Soo hebben Wy gestatueert ende geordonneert, ghelijck Wy statueren ende ordonneren midts desen, dat alle Paus-gefinden, de welcke by eenige van de genoemde Geestelijcke, of Leecken van de Pauselijcke Religie wesende, als Erfgenamen, Legatarissen, of Donatarissen, tot nadeel, ofte by exclusie van de naeste Erfgenamen *ab intestato* (niet zijnde van de voorschreve Pauselijcke Religie) sullen werden of wesen gesteldt, of onder seeckere gelimiteerde conditien, ende heymelijcke Instructien gebeneficieert, geinstitueert, of geinstitueert, om eenige der afgesturven goederen, ergens ten dienste, ofte voordeel van eenige der voorgenoemde Geestelijcke, 't zy Persoonen, Cloosters, of andere Gestichten te ontfangen, regeeren, uyt te keeren, ende te besteden, of voor haer selven te behouden, sullen gehouden wesen, aen de selve Erfgenamen *ab intestato*, oock in soodanige gelegentheydt, daer syluyden ter saecke van dien, in quaetie of litispendentie souden mogen wesen, in alle oprechtigheydt te doen hebben

ben visie, lecture, ende Copie authentijcq, van alle de voorz Dispositien, Donatien, Contracten, gelimiteerde Conditien ende heymelijcke Instructien, ende over te leveren pertinenten Staet ende Inventaris van alle de goederen, die sy alsoo sullen hebben aenvaert ende geadministreert, of die haer als vooren souden wesen gemaect, ofte ter handen gesteldt, roerende ende onroerende, geene ter Wereldt uytgefondert, als mede van alle Boecken, Brieven, Munimenten, Papieren, ende vordere bescheyden van den Boedel, met de schiftinge ende scheydinge der selver, ende aenwijfinge, waer, ende onder wien die zijn berustende, en onder wat conditien, met verklaringe, dat sy luyden noch van de voornoemde gelimiteerde conditien of Instructien, noch van eenige andere schriftelijcke of mondelinge last, noch yets van de voorz Goederen, Boecken, Brieven, Munimenten, Papieren, ende andere bescheyden van den Boedel meer achterhouden, verfwijgen, of ontдонckeren, ofte ter quader trouwen, weerloos zijn geworden, alles by solemnelen Eede ghesterckt; Ende of t'eeniger tijdt hier naer bevonden mochte worden in t' gene voorschreve is, tegens onse goede meyninge of wille, ende desen Placcate te wesen mishandelt, ende de waerheydt verfwegen, of dat de selve goederen, of een gedeelte van dien, om niet achterhaelt te worden, by de voorgenoemde gesuborneerde Persoonen, ofte andere mochten werden, of wesen geeygent, ofte door haer, ofte by haer kennisse, door eenige van de voorgenoemde Paeps-gefinde Persoonen, gheseyde Geestelijcke Gestichten, of saecken gheadministreert: Soo statueren ende ordonneren Wy oock midts desen, dat de foodanige boven de restitutie van t' gene haer ofte oock eenige van de andere Persoonen, Conventen, of Gestichten, in eeniger manieren met hare kennisse, soude mogen wesen gemaect, gegeven ofte toegevoeght, sullen werden verklaert infaem, ende daer en boven verbeuren het viervout van alle het gene, dat sy alsoo sullen hebben verfwegen, verduystert, ende oyt voor haer selven, ende anderen, als vooren geeygent, of gheadministreert; te appliceren een derdepart van dien voor den Aenbrenger, een derdepart voor den Armen, ende een derdepart voor de gemeene saecke, ende boven dien arbitralijck gecorrigeert, of ghestraft: Sullende het geene haer als vooren in eygendom soude mogen wesen gemaect, wederom komen aen de wettelijcke Erfgenamen, *ab intestato*, met de Renten van dien, te reecken van den tijdt af, dat sy t' selve onder haer sullen hebben ghehadt, ofte in fraude van desen Placcate, aen andere sullen hebben uytgekeert, ofte ghegeven, ten ware sulcks binnen den tijdt van drie naestkomende maenden, na date desen, ten aensien van de voor-verhaelde ghepasseerde saecken, of eerder daer van kennisse gekregen hebbende; ende noopende diergelijcke toekomende saecken naer de publicatie van desen, binnen den tijdt van veerthien dagen, nae dat die gene, die in fraude van desen versocht sal, of sullen zijn, van het selve versoeck, ofte fraude kennisse sal of sullen hebben bekomen, by henluyden aen de rechte Erfgenamen, ende de Magistraet, onder wien yder is woonende, quame bekend gemaect te worden, met presentatie, om van de gemelte administratie ende genot der Goederen astant te doen: Zijnde tot dien eynde by Ons gecasseert, ende geannulleert alle foodanige Testamenten, Codicillen, Legaten, Donatien, Contracten, Conditien, Instructien, of de dispositien van Rechten, als desen onsen wille eenighsints bevonden sullen worden tegens te wesen, ende te contrarieren, gelijk Wy deselve casseren ende annulleren by desen; sulcks Wy oock casseren ende annulleren alle Oetroyen ende Concessien der Paus-ghefinden verleent, omme over Leengoederen te moghen disponeren, uyt krachte van welke Oetroyen, de naeste Erfgenamen *ab intestato*, niet zijnde van de Pauselijcke Religie, souden mogen werden of wesen verby gedaen, ende verkort. Ordonnerende mede, ende expresselijck statuerende, dat van nu voortaan geene Persoonen van de Pauselijcke

felijcke Religie, by Oetroy over Leen-goederen sullen mogen disponeren, anders als voor den Præsident ende Raden in Onsen Hove, ten eynde de gene de welcke tot de successie naest gherechtight zijn, niet gepræterieert, ofte voorby gegaen te werden, als met een volkomen kennisse, ende goederedenen; blijvende niet te min Onse voorrige Placcaten, al 't gene voorz is, eenighsints concernerende, in hare volle kracht ende vigueur, voor soo veel de selve by desen niet en werde verandert. Ordonnerende, ende bevelende allen Officieren, &c.

Gecommitteerde Raden berichten gedaene betalinge op den Staet van Oorloges; Ridderchap prompte betalinge Militaire Tractementen.

DE Raedt-Pensionaris heeft uyt den name, ende van weghen d'Heeren Gecommitteerde Raden, ter begeerte van eenige Leden deser Vergaderinge, bericht gedaen in krachte van wat consenten, ende hoedanige Resolutien van de Regieringe d'Heeren Gecommitteerde Raden over eenige Posten in den Staet van Oorloges begrepen, ende specialijck over de Tractementen van de Hooge Officieren der Regementen te Peerde hadden ghedepescheert Ordonnantien, ende betalingen gedaen tot den voorleden jare seltien hondert vier en vijftich incluyt: met verklaringe, dat over soodanige Tractementen ten aensien van den voorschreven jare seltien-hondert vier en vijftich eegene Ordonnantien waren gedepescheert, als alleenlijck aen, ofte ten behoeve van de Heeren van de Ridderchap, ofte Edelen deser Provincie, ende de eere hebbende alhier ter Vergaderinge mede te compareren, volgens de gewoonlijke civilitteyt in reguarde van de gemelte Heeren van de Ridderchap, ende Edelen, ten opsichte van alle hare Militaire Tractementen van allen ouden tijden gebruyckelijck geweest zijnde, welcken aengaende nochtans d'opgemelte Heeren Gecommitteerde Raden haer gaerne souden gedragen naer 't gundt haer Edele Groot Mog. souden mogen goetvinden dien-aengaende te resolveren, ende te statueren: Waer op gedelibereert zijnde, is 't voorschreve gedacne bericht aengenomen, ende ghehouden voor notificatie: Ende hebben haer Edele Groot Mog. wijders verklaert de voorgeroerde tot noch toe gepleechde civilitteyt, in 't regard van 't spoedigh verleenen van Ordonnantien aen de Heeren van de Ridderchap, ende Edelen in dese Vergaderinge comparerende, over verschenen Militaire Tractementen haer volgens d'ordre van den Lande, ende de Resolutien van haer Edele Groot Mog. competerende, midtsgaders het promptelijck betalen van de selve niet onaengenaem te wesen: Ende dat over sulcks de meer-ghemelte Heeren Gecommitteerde Raden daer inne van tijdt tot tijdt continuerende, de goede intentie van haer Edele Groot Mog. niet sullen contravenieren: Alles onvermindert ende sonder præjudicie van voorgaende resolutie aengaende de Tractementen van de Hooge Officieren der Regementen den vier en twintighsten Martij leetleden genomen.

Woonsdag den 5. Mey 1655.

Alliantie Brandenburg Staten Generael voorrangh.

IS, naer voorgaende rijpe deliberatie, op 't rapport van Commissarissen gheresulteert hebbende de geconcipeerde Tractaten met den Cheurvorst van Brandenburg aen te gaen, verstaen, ende geresolveert, dat in de selve Tractaten den Staet deser Vereenighde Nederlanden, ende haer Hoog Mog. in allen deele, ende in alle de Instrumenten, ofte Exemplaren daer van te maecken, indistinctelijck voorgesteld worden, ende allenthalven den voorrangh hebben sullen: Sonder dat hier inne eenighe veranderinge, ofte eenigh temperament sal worden toeghestaen, ofte gheadmitteert.

Saturdag

Saterdagh den 8 Mey 1655.

DE Raedt-Pensioonnaris heeft ter Vergaderinge omstandighlijck gherefereert al 't gundt in de Conferentien by Gedeputeerde van dese Vergaderinge met Gecommitteerden van de Heeren Staten van Zeelandt den sevenden ende achsten deser loopende maendt, gehouden, over de præliminaria van de te doene Electie van een Præsident in den Hoogen Rade, ofte de forme daer omtrent te observeren, was gepasseert ende voorgevallen: Waer op zijnde gedelibereert, ende geleth op de distincte verfoecken by de gemelte Heeren Gecommitteerden van Zeelandt in de voorschreve Conferentien, uyt den name, ende van wegen d'Heeren Staten hare Principalen gedaen, oock op de redenen, ende argumenten daer over gewisselt, ende wederzijds ghebruyckt; is, naer voorgaende lecture van de Retro-acta over gelijcke gelegentheden in Decembri vijftien-hondert acht en negentich, ende in Martio seshien-hondert twee gevallen, goetgevonden ende verstaen, dat door de opgemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden, de meergemelte Heeren Gecommitteerden van Zeelandt sal worden bekent gemaect, ende te gemoet gevoert:

*Zeelands.
Discrepantie
over de forme van
electie der Præsidenten in
den Hoogen Rade.*

Eerstelijck, dat haer Edele Groot Mog. gaerne tot contentement van de hoog-gemelte Heeren Staten van Zeelandt sullen passeren foodanigen fortablen Acte van Non-præjudicie, als haer Edele Mog. tot conservatie van hare hoogheydt, ende gerechtigheydt, ten reguarde van de beschrijvinge, ende comparitie buyten de Provincie van Zeelandt, sullen achten noodich te hebben.

Ten anderen, dat de Acten, ende Depeschess over 't gundt by de gemeene Vergaderinge van de Staten van beyde de Provincien sal werden geresolveert ende beslooten, wederomme behooren te werden opgemaect, ende uytgegeven, op den name *van de Staten van Hollandt met West-Vrieslant*, ende *de Staten van Zeelandt*, gelijck daer over al op den seventhenden December vijftienhondert acht en negentich tusschen beyde de Provincien in dier voegen is geaccordeert; sonder dat daer ontrent als nu naer eenige veranderinge behoort te werden getracht.

Ten derden, dat haer Edele Groot Mog. r'enenmaei ongefondeert vinden de præsentie van de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt, omme in de voorschreve gemeene Vergaderinge de Leden van de wel-ghemelte Provincie te doen stemmen voor de Leden van West-Vrieslant, ende sulcks tusschen de Leden van Hollandt, ende tusschen de Leden van West-Vrieslant voorsz; behalven dat oock de practijcque van dien, ten respecte van den voor-rangh eenige Leden van haer Edele Groot Mog. Vergaderinge, de welke, achtervolgende de voorsz sustenue, souden moeten stemmen, naer de Leden van Zeelandt, competerende voor andere Leden van de hoog-gemelte haer Edele Groot Mog. Vergaderinge, die nochtans onaengesien de selve sustenue gequalificeert souden blijven voor de gemelte Leden van Zeelandt te stemmen, impliceert eene genoeghsame onmogelijckheydt: met verfoeck, dat de meer-ghemelte Leden van Zeelandt dien-volgende oock nu wederomme te vreden willen wesen lest te stemmen, gelijck uyt de voorschreve Retro-acta is blijckende in den voorsz Jare 1598. in gelijcke gelegentheydt geschiedt te zijn.

Ende wat belanght de vordere poincten by de meer-ghemelte Heeren Gecommitteerden

den van Zeelandt , aen de Gedeputeerden van haer Edele Groot Mog. in de voorschreve Conferentie voor-ghehouden , hebben haer Edele Groot Mog. haer de directie, ende de discoursen by de ghemelte Heeren der selver Gedeputeerden daer ontrent ghebruyckt , wel laten ghevallen , ende sal daer op by gelegentheydt naeder geleth, ende geadviseert werden.

Donderdag den 13 Mey 1655.

*Presentatie
aen Zeelandt
op de forme
van Electie
van een
Præsident in
den Hoogen
Rade.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert het resultat van de nadere Conferentien met d'Heeren Gedeputeerden van Zeelandt gehouden, over het vast stellen van de forme ende maniere van de besoignes op de aenstaende electie van een Præsident in den Hoogen Rade te houden: Waer op zijnde gedelibereert , ende geleth op de voorflach by de Heeren Gecommitteerden van dese Vergaderinge in de voorschreve Conferentien op 't voorschreve subjeet voor hun particulier ghedaen, hebben haer Edele Groot Mog. haer de voorschreve gedaene voorflach wel laten gevallen; Ende sal dienvolgende d'Heeren Staten van Zeelandt te gemoet gevoert worden, dat haer Edele Groot Mog. om gevoeghlyckheydts wille, te vrede sullen wesen, dat d'Heeren Staten van beyde de Provincien, Staets-gewijse by den anderen zijnde, de nominatie van Persoonen tot de voorschreve bedieninge, ende vervolgens mede d'electie uytte genomineerden geschiede by collectarie van billetten, in sulcker voegen, dat yeder Lidt op een billet sal stellen sijn eygen name, ofte qualificatie, ende daer onder de Persoonen, ofte Persoon die 't selve Lidt tot bekleedinge van 't voor-geroerde Ampt, soo in de nominatie, als in de electie sal willen stemmen: dat de billetten van de Leden soo van d'een, als van de andere Staets-gewijse Vergaderinge ghecollecteert sullen werden by der selver respectieve Ministers, yeder in sijn reguardt, in een Back, ofte Comme apart, ende dat sulcks ghedaen zijnde, de billetten soo van de eenen, als van de anderere door de voorz Ministers t'samen gebracht, ende onder den anderen vermenght sullen worden: Sullende 't selve gedaen wesende, de voorz vermenghde billetten d'een voor, d'ander naer, sulcx de selve in de handt sullen vallen consecutivelyck opgelesen, ende in diervoegen de stemmen van de voorschreve Leden gecolligeert, midtsghaders de voorz nominatie, ende electie by de meeste stemmen ghedaen, ende gheabsolveert worden.

Vrydag den 14 Mey 1655.

*Staets-gewijse
Vergaderinge
met
Zeelandt,
Electie
Præsident in
den
Hoogen Rade.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gherefereert, dat d'Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden naerder geconfereert hebbende mette Heeren Gedeputeerden van Zeelandt over de forme, ende maniere van de besoignes te houden omtrent de te doene nominatie, ende electie van een Præsident in den Hoogen Rade, op den voet particulierlyck gheexpressieert in de Resolutie by haer Edele Groot Mog. dienthalven gisteren genomen, cyntlijck daer over mette ghemelte Heeren van Zeelandt in alles conform de voorz voet op 't præsuppoost van een bondige Acte van Non-præjudicie tot contentement van beyde de Provincien te passeren, waren verdragen: Waer op gedelibereert zijnde, ende d'ingredienten van de voorschreve Acte van non-præjudicie by haer Edele Groot Mog. gheamplesteert, ofte geadvouert wesende, zijn vervolgens ghecommitteert den Heere vander Myle uyt d'Ordre van de Heeren Edelen, een van de Heeren Gedeputeerden van Dordrecht, een van die van Haerlem, een van die van Leyden, een van die van Alckmaer, ende een van die van Hoorn, omme de meer-hoogh-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt alhier ter Vergaderinge op te halen:

tialen : 't welck gedaen, ende de selve Heeren Staten van Zeelandt in de Vergader-
 plaetse van haer Edele Groot Mog. geintroduceert wefende, zijn de selve gheset aen een
 Taeffel apart, tot dien eynde expresselijk in de voorschreve Vergader-plaetse gebracht,
 ende gesteldt met 't eene eynde van hare lenghte, reghens d'eene zijde van de breete
 van de Taeffel, daer aen d'Heeren van de Ridderfchap ende Edelen deser Provincie
 hare sitplaetse hebben; de hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt in dier voegen
 geseten wefende, is eerst, ende alvorens aen de selve in name van haer Edele Groot
 Mog. aenspraecke ghedaen door de Raedt-Pensionnaris van dese Provincie, met toewen-
 schinge van alle heyl ende zegen, oock met byvoeginghe van soodanighe verdere ex-
 pressien van civilityt, ende genegentheydt, als gheoordeelt wierden op soodanighe
 Staets-gewijse by-een-komste te quadreren, midtsgaders met explicatie van haer Edele
 Groot Mog. goede meyninge ende intentie, soo op de saecken van Staet tusschen Ge-
 deputeerden van beyde de Provincien in de voorgeroerde Conferentien geconcerteert,
 als mede op de forme, ende maniere van de gemeene befoignes ontrent de voorgeroer-
 de nominatie, ende electie te observeren: Ende daer op reciproquelyck door den Hee-
 re Raedt-Pensionnaris van Zeelandt geantwoordt, oock de meyninge, ende intentie
 van de hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt op 't voorgeroerde subject geexpli-
 ceert wefende, is het resultat van de gesamentlijke befoignes geweest, 't gundt in de
 ghemeene extensie van beyde de Provincien hier naervolgende specialijck staet vervatt:
 Sijnde in 't colligeren van de stemmen der Leden praecifelijck geobserveert den voet,
 ende de forme daer op by onderlingh concert beraemt, ende de billetten daer inne
 geroert, elcks appart ghecolligeert wefende, zijn de selve vervolgens vermenght, en-
 de omghutst in de Hoedt van de Raedt-Pensionnaris van haer Edele Groot Mog. die
 de selve vervolgens t'eene voor, ende 't andere naer nevens den anderen heeft gheleydt
 op de Taeffel van de Ridderfchap ende Edelen deser Provincie, ende in dier voegen
 getelt, of oock het juste getal van de voorfz billetten behoortlyck by den anderen be-
 vonden wierde: 't welck ghedaen wefende, heeft de selve Raedt-Pensionnaris van haer
 Edele Groot Mog. het eerste billet soo van de nominatie, als oock daer naer van de
 electie opgenomen, ende voorgelesen, ten by wesen van den Heere Raedt-Pensionna-
 ris van Zeelandt, nevens hem staende, die oock voorts geduyrende het oplefen van
 yeder billet, het naeltgelegene van de voorfz Taeffel opgenomen, geopent, ende
 vervolgens in handen van de voorschreve Raedt-Pensionnaris van haer Edele Groot Mog.
 overgegeven heeft, omme by den selven mede opgelesen te worden: Ende is in dier
 voegen d'oplefinghe van alle de voorschreve billetten ghedaen door monde van de voorfz
 Raedt Pensionnaris van haer Edele Groot Mog.; gheduyrende welke oplefinghe, d'Heer
 Secretaris van Beaumont aenteekeninge heeft gedaen, in wat voegen de stemmen wa-
 ren gevallen, ende vervolgens, naer ghedaene oplefinghe, op de sommatie van de
 voorfz Raedt-Pensionnaris van haer Edele Groot Mog., gepronunciert ende verklaert,
 in wat voegen de stemmen hadden geloopen, ende op wat Perfoonen de nominatie
 was gevallen: welke voorfz befoignes geacheveert zijnde, hebben haer Ed. Groot
 Mog. naer reciproque aenspraecke, danckssegginge, ende toewenschinge van alle heyl
 ende zegen, de meer-hooch-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt door d'opgemelte
 Heeren vander Myle, ende andere der selver Gecommitteerden, wederomme doen uyt-
 leyden, ende valediceren, oock noodigen ter maeltijt tegens het aenstaende Avondt-
 mael, midtsgaders doen vereeren voor yeder Gedeputeerde, ende Minister van de
 selve, met een Aem Rhijnsche Wijn: Edoch hebben haer Edele Mog. de voorfz aen-
 gebodene Maeltijt op haer aenstaende vertreck, ende andere ongelegentheydt geex-
 cuseert.

Volght de gemeene extensie van 't ghebesoigneerde of gherefolveerde van de Staten van Hollandt met West-Vrielandt, ende de Staten van Zeelandt, by concert van wederzijdts Ministers op 't Papier gebracht.

Resolutie van de Staten van Hollandt met West-Vrielandt, ende Zeelandt, Electie van een Praesident in den Hooghen Rade.

DE Staten van Hollandt met West-Vrielandt, ende de Staten van Zeelandt, Staets-ghewijse by den anderen vergadert zijnde, soo omme te voorsien op de bekleedinge van den vacerenden staet van Praesident in den Hoogen Rade, achtervolgende den Accorde dien-aengaende ghemaect in date den twintichsten September vijftien-hondert ses en tnegentich, als mede omme onderlinge te communiceren op veele, ende grootwichtige saecken het welvaren van den Staet der Vereenighde Nederlanden in 't generael, ende van beyde de voornoemde Provincien in 't particulier concernende hebben naer voorgaende rijpe deliberatie, ende verscheyden communicatiën door Gedeputeerden van beyde de Provincien over de voorz saecken ghehouden, gesamentlijk geresolveert, ende goedtgevonden, &c.

Waer naer ghetreden zijnde tot de begevinge van den voorschreven Staet van Praesident in den gemelten Hoogen Rade, is alvoorens op de forme ende maniere van de besignes daer over te houden verstaen, ende gherefolveert dat de nominatie van Perfoonen tot bedieninge van den voorz Staet, ende vervolgens mede d'electie uyt de genomineerden sal geschieden by collectatie van billetten, in sulcker voegen, dat yeder Lidt op een billet sal stellen sijn eygen name, ofte qualificatie, ende daer onder de Perfoonen, ofte Perfoon die 't selve Lidt tot bekleedinge van 't voorgeroerde Ampt soo in de nominatie als in de Electie sal willen stemmen, dat de billetten van de Leden, soo van d'eene als van de andere Staets-gewijse Vergaderinge gecollecteert sullen werden by der selver respectie Ministers, yeder in sijn reguardt in een Back ofte Comme apart: Ende dat sulcks gedaen zijnde, de billetten soo van de eene als van de andere, door de voorz Ministers t'zamen gebracht, ende onder den anderen vermenght sullen worden: Sulgende 't selve ghedaen wesende, de voorschreve vermenghde billetten d'een voor, d'ander naer, sulcks de selve in de handt sullen vallen, consecutivelijck opgelesen, ende in dier voegen de stemmen van de voorz Leden gecolligeert, midtsgaders de voorz nominatie, ende electie by de meeste stemmen ghedaen, ende geabfolveert worden.

Welcken-volgende, ende onder d'Acte van Non-præjudicie alvoorens daer op tot wederzijdts contentement ghearresteert, ende hier onder van woorde te woorde gheinsereert, ghetreden wesende tot de voorschreve nominatie, is by oplefinge van de voorschreve billetten bevonden tot bedieninge van den voorschreven Staet by de meeste stemmen ghenomineert te wesen de Heeren ende Meesters Reynier Paeuw, Anthony de Wael, ende Johan van Heemskerck, alle Raden Ordinaris in den voorschreven Hoogen Rade: Ende is vervolgens uyt de voorschreve Genomineerden in voegen, ende op de forme als boven by eenparige stemmen van alle de Leden geëlligeert de Heer ende Meester Reynier Paeuw voornoemt: daer van voor hem de behoerlijke Commissien ge-expedicert, den Eedt daer op aengenomen, ende voorts de introductie ghedaen sal worden, als naer ouder ghewoonte.

Actum in 's Graven-Hage den veerthiende Mey selthien-hondert vijf-en-vijftich.

Volght

Volght de boven-geroerde Acte van Non-præjudicie.

Alfoo d'Heeren Staten van Zeelandt, jegenwoordichlijck in 's Graven-Hage met West-Vrielandt, omme te voorsien op de nominatie van drie Persoonen, bequaem omme te bedienen den Staet van Præsident in den Hoogen Rade van de voorsz Landen, achterevolgende den naderen Accorde deshalven gemaect in date den twintichsten September vijftien-hondert ses en tnegentich, midtsgaders omme onderlinge te communiceren op veele ende grootwichtighe saecken, de versceckertheydt ende 't welvaren van de Vereenighde Nederlanden, ende in 't bysonder der Landtschappen van Hollandt ende Zeelandt aengaende, ende dat alle 't selve gheschiet ten respecte van den voorsz naederen Accorde, midtsgaders d'oude ende vaste verbintenissen die tusschen de voorsz Landtschappen van allen ouden tijde zijn gheweest, ende omme de selve meer ende meer te bevestigen, ende over sulcks niet en behoort dat de voorsz comparitie, nochte de intitulatione van de respectie Landtschappen, nochte d'andere onderhandelinghe buyten Zeelandt sal strecken ofte beduydt worden, tot præjudicie van de gerechticheydt van de voorsz Landen. Soo ist, dat de voorsz Heeren Staten van Hollandt met West-Vrielandt ter begeerte, ende versoecke van de voorsz Heeren Staten van Zeelandt hebben verklaert, ende verklaren by desen, dat de voorschreve Comparitie van de voorsz Heeren Staten van Zeelandt alhier in 's Graven-Hage, nochte oock de voorsz intitulatione hier vooren geroert, niet en sal præjudicieren den ouden titule van Hollandt, Zeelandt, ende Vrielandt, in de saecken van Justitie in den Hoogen-ende Provincialen Rade, ende elders ghebruyckt, daer van soo wel die van den voorschreven Lande van Hollandt met West-Vrielandt, als Zeelandt, midtsgaders van de gheheele forme van procederen, Sessie, ende stemme, sullen blijven onverkort in hare respectie gerechtigheden, ende in alles in haer gheheel, sonder dat 't selve tot eenige præjudicie sal strecken: ghelijck in 't particulier aen het voorsz recht van rangh, sessie, ende stemmen, ter eenre of ter andere zijde niet en sal præjudicieren de ordre ende voet, jegenwoordelijck by beyde de Provincien, om beters wille, voor dese mael geamplectert, betreffende het geven ende collecteren van de stemmen van de respectie Leden by beschreven ende onder-geteeckende billetten, in conformité van 't Reglement breeder in de Resolutie dien-aengaende onderlingh ghenomen, ghementionneert, de welcke dienvolgende naemaels niet en sal mogen werden geallegeert of getrocken in consequentie: ende vorders blijvende de Heeren Staten van Zeelandt onverkort in het recht 't welck haer Edele Mog. sustineren haer te competeren, om ghesamentlijck met de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt te moeten concurreren in de electie van den Substituyt Griffier van den Hoogen Rade, midtsgaders om als noch te hebben behoorlijcke redres van de voorsieninge by haer Edele Groot Mog. dien aengaende onlanghs privativelijck gedaen.

Actum in 's Graven-Hage den veerthienden Mey seshien-hondert vijf-en-vijftigh.

Donderdag den 10 Junij 1655.

Op 't rapport van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden tot de saec-
ken van Brandenburgh, hebbende in ghevolge, ende tot voldoeninge van der
selver Commissie in date den vijften deser loopende Maendt geexamineert, ende over-
woogen of den Heere Hendrick vander Capelle toe Rijssel, jegenwoordigh onder
de

*Hendrick
vander Ca-
pelle toe Rij-
sel ter Gene-
raliteyt niet*

te admitteren.

de Gedeputeerden van haer Hoogh Mog. op 't selve subject besoignerende de eerste zijnde, die men bericht werdt onder de Stenden van 't Landt van Cleve mede beschreven te werden, ende te compareren, dien-onaengesien voor ghequaliceert kan werden ghehouden, omme ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. Sessie te hebben, ende specialijk mede over foodanige besoignes als boven sijne Cheurvorstelijcke Doorluchtigheydt van Brandenburgh aengaende, nevens andere Gedeputeerden van haer Hoogh Mog. gebruyckt te werden; Is, naer voorgaende deliberatie, ende gelet op de Resolutien ofte Reglementen, by gemeen goetvinden van de respectieve Bondgenooten den sestienden Januarij ende twaelfden Aprilis des jaers seshien-hondert vier en twintich, raeckende de comparitie ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. genomen ende gearresteert, verstaen ende geresolveert, dat van wegghen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt soo op 't fundament van de natuyrlijke reden, ende de practijcque, als voornamentlijk tot naerkominge van de voorz Resolutien, ofte Reglementen van den Staet, sal werden geurgeert, dat den gemelten Heere Hendrick van der Capelle in de selve Vergaderinge niet admissibel is, ofte vermach te compareren.

Saterdag den 17 Julij 1655.

*Zeelands
Concept E-
ducatie van
den Prince
van Oraigne.*

ZYnde by de Raedt-Pensionnaris op gisteren onder anderen mede ter Vergaderinge gerefereert, dat de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt ter Generaliteyt, aen de Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden in goet aental aldaer aenwesende, uyt den name ende van wegen d'Heeren Staten hare Principalen hadden gecommuniceert, ende voorgelesen, oock vervolgens by geschrifte overgelevert seecker Concept raeckende de educatie vanden Heere Prince van Oraigne, in voegen als 't selve Concept hier naer volgende van woorde te woorde staet geinsereert.

Concept.

DAt sijne Hoogheyt van nu aen toegevoeght werde een wijs, Godtvruchtigh, vreedtsaem Predicant, aen geen Kercke geattacheert, die geheel ende alleen sijn werck maecte, om de eerste beginselen der Ware Christelijcke Religie den selven in te druppen, Gebeden, ende alle andere sedighe oeffeninghen te leeren, &c.

Dat boven dien den jonghen Vorst onderwesen werde in alle Morale, Politijcque kennisse ende deuchden, die een Prins betamen; als mede in alle eerlijke exercitien, op sijne jaren passende, waer toe oock sal gedispicieert werden een eerlijk verstandigh Politijcque Persoon, in Historien ende bysonderlijk in de kennisse van onse Regieringe wel ervaren, die den Prins voor eerst in de Nederlandtsche Tale oefnende, ende daer in gedurigh aenspreckende, allenskens instillere de zeden, gebruycken, Wetten, &c. van dese Regieringe, ende alsoo een goet oprecht Nederlander trachte te formeren.

Daer

Daer by voegende, dat men vernam door de ghemelte Heeren van Zeelandt aen de Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien mede gelijcke communicatie gegeven te zijn, met verfoeck, omme daer op te moghen vernemen der selver inclinatie; Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen, dat van wegen haer Edele Groot Mog. de voorsz saecke sal worden gecontradiceert, ende in gelijcker manieren tegen-ghebouwt; ende dat d'Heeren van Zeelandt op 't voorsz subject specialijck sal werden te gemoet gevoert, dat haer Edele Groot Mog. niet kunnen begrijpen, op wat fundament de selve, ofte eenige van de andere Bondtgenooten separateljck ofte gefamentlijck haer souden kunnen aenmatigen in manieren voorsz ordre te stellen op de Educatie van een Ingezetenen van de Provincie van Hollandt, ende gebooren Onderdaen van haer Edele Groot Mog.; want of d'intentie mochte wesen soodanige forge te dragen uyt den plicht van Peterschap, ende in qualiteyt als Getuygen ghestaen hebbende over den Christelijcken Doop van den ghemelten Heere Prince, soo kunnen haer Edele Groot Mog. niet anders oordeelen, of souden in sulcken gevallen den tijdt van soodanige forge niet eerder gebooren zijn, dan soo wanneer de ghestelde Vooghden over den meer-ghemelten Heere Prince van Oraigne in dien deele in haer officie quamen te mancqueren, daer over haer Edele Groot Mog. tot noch toe egeene klachten hebben ontfangen, verstaende in allen gevallen dat de Peters, ofte Getuygen als boven, in cas van mancquement der Voochden, ontrent de opvoedinge van hare Pupillen, niet anders incumbeert, oock competeert, ofte toeltaet dan voor eerst ende voor al, de selve Vooghden te vermanen tot haer devoir, ende daer mede 't voorsz mancquement noch niet geremedieert werdende, als dan daer over te doleren, ende remedie te verfoecken aen de Hooge ofte Subalterne Overigheydt van den Lande, welckers Jurisdicctie, ende gesagh de Pupille subject is; ende by soo verre d'intentie mochte wesen de voor-gheroerde forge te dragen, ende de voorschreve voorsieninge op de Educatie te doen, in qualiteyt als Hooge Overigheydt, welcke generalijck over alle hare Onderdanen ende Ingezetenen, ende in 't bysonder mede ten reguarde van alle Weesen in qualiteyt als Opper-Vooghden, incumbeert te besorgen dat de selve werden gehouden ende op-gevoedt in alle goede ordre, regle, ende discipline, dat haer Edele Groot Mog. in sulcken gevallen door de voorschreve propositie haer in hare hoogheydt, ende gerechtigheydt merckelijck souden vinden gelædeert, als haer alleenlijck, ende privativelijck, met seclusie van allen anderen de Hooge Overigheydt ende Souverainiteyt over de Provincie van Hollandt ende West-Vrielandt, ende alle Ingezetenen, ende Onderdanen van de selve competerende, daer inne haer Edele Groot Mog. egeene d'aldermintte in-dracht, ofte præjuditie souden kunnen lijden, ofte willen gedoogen.

Vrydag den 23. Julij 1655.

BY resumptie gedelibereert zijnde op de respectie Propositionen van de Heeren Gedeputeerden van Over-Yssel soo van d'eene, als van d'andere zijde, op den twintichsten Martij, ende elfden Mey beyde lesleden alhier ter Vergaderinge gedaen, ende aen d'eene sijde specialijck in achtinge genomen, dat by die geene van de dissentierende Leden in de voorsz Provincie, die hunne Vergaderinge houden tot Deventer, onder anderen voornamentlijck werdt gedoleert, dat d'andere dissentierende Leden van de selve Provincie, die hunne Vergaderinge houden tot Swolle, separateljck in eene aparte by een komste hadden ondernomen te procederen tot designatie, ende electie respectie van een Stadthouder, Gouverneur ende Capiteyn Generael over de voorsz

*Dissentien
Over-Yssel
Stadthouder-
schap gheest
overstem-
minge.*

Provincie hebbende daer toe prætense Commissie, ende Instructie uytgegeven, midt-
 gaders daer op Eedt afgenomen, in hun weerwille, ende onaengesien de contradictie van
 de Steden van Hasselt, ende Steenwijk, die altijs ende van allen ouden tijden over-
 foodanighe deliberatien, mede nevens d'andere Leden van de opgemaekte Provincie, ha-
 re advisen hadden gegeven, ende oock by de voorschreve gelepereerde Leden op 't
 voorgeroerde subject specialijk beschreven waren geweest, oock daer op rijpelijk
 gepondereert de redenen, ende motiven uyt den name ende van wegen de selve Le-
 den geallegeert tot bewijs van dat de voorschreve prætense designatie, electie en-
 de be-eediginghe is informeel, onwettich, contrarierende de Privilegien van den Lan-
 de, de vryheyd van de Staten der voorz Provincie, ende de gherechtigheden van de
 Leden van dien, ende in specie geconsidereert, dat de præminentien, rechten ende
 hoogheden, aen de voornoemde Charges dependende, de Leden van de respectie
 Provincien niet anders dan by der selver vrywillige overgifte ontrocken, ende in geenen
 deelen by overstemminghe, in weerwille van eenigh Lidt, ofte Leden van de selve
 Provincien gheabdiceert konnen werden, gelijk sulcks oock by haer Edele Groot
 Mog. al op den negentienden September selthien-hondert drie en vijftich, in mindere
 gelegentheydt eenpaerlijk is verklaert; En aen d'andere syde mede gheleth, dat by die
 geene der voorz dissentierende Leden, die hunne Vergaderinghe houden tot Swolle,
 onder anderen mede werdt geklaeght, dat d'andere dissentierende Leden die hunne
 Vergaderinge houden tot Deventer, naer date van de ghevallene separatie, verschey-
 den nieuwigheden souden hebben ghepleeght, als 't maecken van een nieuw Zegel
 van de Staten van Over-Yssel, her aentellen van een Griffier; Item, het casseren van
 eenige Officieren ende Ruyteren, hebben haer Edele Groot Mog., naer voorgaende
 communicatie mette respectie Vroedschappen over 't voorschreve subject ghehou-
 den, oock geleth op de ingredienten van 't Provinciael advis by de Heeren Gedeput-
 teerden van Zeelandt, den sevendenden deser loopende maendt, 't voorschreve subject ra-
 kende, ter Generaliteyt ingebracht, ende op alles gehadt 't advis van de Heeren haer
 Edele Groot Mog. Gecommitteerden, in gevolge ende tot voldoeninge van der selver
 Resolutien Commissoriael in dates den elfden Mey-lestleden, en de seventhienden deser
 loopende Maendt daer op ghegeven, in conformité van 't selve advis verstaen ende ghe-
 resolveert, dat van weghen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt nochmaels als voor-
 desen sal werden gerepresenteert d'innerlijke droefheydt die haer Edele Groot Mog.
 in de voorz dissentien zijn scheppende, de beswaerlijke consequentien ende bekom-
 merlijke effecten die daer uyt by voortganck, tot naedeel van den gemeenen Staet
 souden staen te verwachten, ende de hert-grondelijke ghenegentheydt die haer Edele
 Groot Mog. hebben, omme de voorz dissentien door alle betamelijke weghen te hel-
 pen assopieren ende ter neder legghen; ende dat vervolgens uyt den name ende van
 wegen haer Edele Groot Mog., d'andere Provincien versocht sullen werden, nevens
 haer Edele Groot Mog. het hare te willen contribuieren, dat voor eerst ende voor al aen
 d'eene syde werden afgedaen, ende gerepareert de voorschreve designatie, ende electie
 van een Stadthouder, Gouverneur, ende Capiteyn Generael over de voorschreve Pro-
 vincie, met 't geene daer aen dependeert, ende dat derhalven daer over serieuuse Brie-
 ven by haer Hoog Mog. mogen werden gheschreven, soo aen die van de voorz dissen-
 tierende Leden tot Swolle vergadert, omme de voor-geroerde designatie ende Electie,
 met 't geene daer aen dependeert, te willen af doen, als mede aen den Heere Prince
 WILLEM van Nassau, die sich in kracht van de voorschreve Electie, eenige functie
 van de voor-geroerde Charges binnen de voornoemde Provincie, ofte eenigh recht tot
 de selve soude mogen willen aenmatigen, omme daer van te willen renuncieren, ende

dat beyde de voorfz te fchryven Brieven mogen werden ghe-extendeert met infertie van de redenen daer toe dienende, ende met een Christelijcke vermaninge, omme de voorgeroerde hare Hoogh Mog. goede intentie, tot herftellinge van de ruste ende onderlingé confidentie binnen de meer-gemelte Provincie, uyt vrede-lieventheydt te willen amplecteren, ende foo veel in haer is, ten beften helpen fecunderen; Dat mede te gelijcke van de andere zijde werde afgedaen, ende gerepareert, het voorschreve maecten van een nieuw Zegel, aenstellen van een Griffier, cafferen van de Militie; met't gene diergelijcx ten wederzijden meer moghe wesen ondernomen; ende dat daer ovet mede ferieuſe Brieven by haer Hoogh Mog. mogen werden gheſchreven aen die van de voorfz diffentierendé Leden, tot Deventer vergadert, inſgelijcks geextendeert mette redenen, ende vermaninghen daer toe dienende; Ende generalijck dat parthyen wederzijds mogen werden gedifponeert alle ſaecken te herftellen in ſoodanigen ſtate, als de ſelve ten tijde van de gedaene ſcheydinge ofte ſeparatie van de Leden der voorschreve Provincie zijn gheweest.

Dat 't ſelve gedaen zijnde, de Staten van Over-Yſſelen Corps ofte de difcreperende Leden wederzijds gedifponeert mogen werden, wederomme by den anderen te willen vergaderen, ende dat als dan aen de ſelve Staets-gewijſe Vergaderinge Gedeputeerden uyt het midden van haer Hoogh Mog. moghen werden afgefonden, omme de quaestien ende diſpuuten, daer over de voorschreve ſeparatie is ghevallen, in der minne by te legghen: Ende dat van 't ſucces van alle 't geene voorschreve is, ſoo van de deliberatien in ghevolge van de bovenſtaende haer Edele Groot Mog. Reſolutie dien-aengaende ter Generaliteyt te houden, als mede van de operatie der Brieven de welcke dien-volgende aen beyde de voorfz diffentierende Leden, ende den Heere Prince WILLEM van Naſſau ſouden mogen werden afgefonden, alhier ter Vergaderinge rapport gedaen ſal worden, omme 't ſelve gehoort, daer op ſoodanige naerdere Reſolutie te werden genomen, als naer exigentie van ſaecken bevonden ſul werden te behooren.

Dinſdach den 27 Julij 1655.

DE Raedt - Penſionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert de particulariteyten ende ſolemniteyten, voor-gevallen, ende gheobſerveert ontrent de be-eedingé ende introductie van den Heere Mr. Reynier Paeuw, Heere vander Horſt, in qualiteyt als Præſident van den Hoogen Rade, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Reſolutie Commiſſoriael van date den ſeventhienden deſer loopende Maendt, door de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden daer inne vermeldt, met ende nevens Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt op den twéén-twintichſten daer aen volgende gedaen ende in 't werck gheſteldt; doende daer benevens lecture van 't gemeyn Verbael, dien-aengaende ingeſtelt, ende hier naer volgende geinfereert.

Rapport introductie Heer vander Horſt, Præſident in den Hoogen Rade.

Verbael van de Heeren Gedeputeerden van de Staten van Hollandt met Weſt-Vrieſlandt, ende van de Staten van Zeelandt, hebbende in ghevolge, ende tot voldoeninge van de laſt ende ordre van de Heeren hare reſpective Principalen, den Heere Mr. Reynier Paeuw, Heere vander Horſt, &c. in qualiteyt als Præſident van den

Hoogen Rade be-eedicht, ende vervolgens in de be-
dieninge van 't voorfz Ampt gheinfalleert met verhael
van de particulariteyten ende folemniteyten daer on-
trent voorgevallen, ende geobferveert.

NAer dat de Heeren Staten van Hollandt, ende West-Vrieſlandt, op voorgaende
berichtinge van dat d'Heeren Staten van Zeelandt hadden gecommiteert, ende
geauthorifeert d'Heeren der ſelver Ordinaris Gedeputeerden ter Vergaderinge van de
Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, tot be-eedigin-
ge ende introductie van den Heere Mr. Reynier Paeuw, Heere vander Horſt, &c. in qua-
liteyt als Praſident in den Hoogen Rade, by Reſolutie van date den ſeventhienden Julij
ſeſthienhondert vijf en vijftich, goetgevonden hadden te verſoecken ende te commit-
teren de Heeren van Noortwijck, vanden Honert, Backer, Schagen, Olphertſz, ende
de Raedt-Penſionaris de Witt, omme van weggen haer Edele Groot Mog. de voor-ge-
roerde be-cediginge, ende introductie met, ende nevens de gemelte Heeren Gedeput-
teerden van de Provincie van Zeelandt te doen, ende dat van de voorfz haer Edele Groot
Mog. Reſolutie aen de meergemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt communicatie
was gegeven, oock alvoorens in conferentie tuſſchen de ghemelte Heeren Gedeputeer-
den van beyde de voornoemde Provincien, overleydt ende gheconcerteert in wat voe-
ghen, ende met hoedanige ſolemniteyten de voorfz be-eediginge, ende introductie fou-
de geſchieden, mitſgaders daer toe beraemt ende vaſt geſteldt den dach van huyden den
twee en twintichſten Julij ſeſtien-hondert vijf en vijftich naer voorgaende ghedaene col-
latie van de Commiſſien by de Heeren Staten van beyde de voorfz Provincien op den
voornoemden Heere vander Horſt in qualité voorfz gedepescheert, hebben haer ten ſel-
ven dage volgens het voorgeroerde concert de meer gemelte Heeren haer Edele Groot
Mog. Gecommitteerden tegens acht uyren 's morgens laten vinden in de Vertreck-ka-
mer van haer Edele Groot Mog., aen de zuyd-zijde van der ſelver jegenwoordige Ver-
gader-plaetſe, ende aldaer ingewacht de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van de
Provincie van Zeelandt, die gecompareert zijn drie in getale, te weren, de Heeren
Veth, Staveniſte, ende Vrybergen, oock de ſelve op hare aenkomſte doen te gemoet tre-
den ende inhalen tot beneden aen de Trappen, door de Heeren van den Honert, Ol-
phertſz, ende de Raedt-Penſionaris voornoemt, de welcke in 't opgaen aen de ghemel-
te Heeren Gedeputeerden van Zeelandt den voor-rangh gegeven hebben; Ende naer dat
de ſelve in dier voegen in de voorfz Vertreck-kamer gekomen waren, heeft den welge-
melten Heere van Noortwijck ſich naer eenige complimenten ter neder geſet aen 't cyn-
de van de Taeffel, met de voornoemde Raedt-Penſionaris daer nevens aen de ſlinker
zijde van de voorfz Taeffel, hebbende de rugge gewendt tegens de Schoorſteen, ende ver-
volgens mede aen de ſelve zijde de voornoemde Heeren van den Honert, Backer, Scha-
gen, ende Olphertſz, hebbende de gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt hunne
plaetſe gehadt aen de andere zijde van de voorfz Taeffel, ende aen de rechter handt van
den meer-gemelten Heere van Noortwijck; ende heeft de voorfz Raedt-Penſionaris in
name als boven vervolgens aen de meergemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt
voor-gehouden, of niet der ſelver intentie was, dat den gemelten Heere vander Horſt niet
alleenlijk op de voorſchreve Commiſſien, maer oock op de Inſtructien van den voorfz
Hooghen Rade, ende d'Ampliatien van dien, foude werden be-eedicht, ende dat hem in
ſpecie mede foude werden voor-ghelefen het Articul van de Nadere Ampliatie der voorfz
Inſtructie de Anno ſeſthien-hondert vier en veertich, ſpreeckende van 't ontfangen ende
ghenieten van Giſten, Gaven, ofte Geſchencken, zijnde het eerſte in ordre, onder
den

den Titul van *Middelen dienende tot bevordering van een goede ende oprechte Justitie, &c.* ende ghetrocken uyt het thiende Articul van de Instructie voor den voorschreven Hoogen Rade; waer op by de gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, naer ghedaene collatie van de voorz eerste, ende thiende Articulen, gheantwoort wesende, wel te mogen lijden, dat 't op-ghemelte eerste Articul den meer-ghemelten Heere Præsident ten sine als boven soude werden voorgelesen, edoch dat de selve daer op sullen moeten verklaren, dat de voorz Naeder Ampliatie niet gearresteert zijnde by beyde de voornoemde Provincien, maer by haer Edele Groot Mog. alleen ter neder ghesteldt wesende, oock derhalven daer op by henluyden eygentlijk geen reguardt kan werden genomen, edoch wetende de intentie ende den yver van de Heeren hare Principalen tot weeringe van alle corruptien, ende van alle 't gheene daer toe aenleydinghe kan gheven, oock bemerckende dat 't voorz Articul van de voor-gheroerde naerder Ampliatie niet essentelijk discrepeert van 't voorsyde thiende Articul van de Instructie voor den gemelten Hoogen Rade, dat syluyden niet en twijffelen, of sal den innehoude van 't meer-geroerde eerste Articul de selve hunne Heeren Principalen wel gevallich ende aengenaem wesen; waer op lecture gedaen wesende van het Formulier voor desen gebruyckt, omme naer de afneminghe van den voor-gheroerden Eedt ten oirkonde van dien op de rugge van beyde de voorschreve Commissien gheschreven ende weder-zijds onderteeckent te worden. hebben de Heeren Gedeputeerden van beyde de Provincien, haer 't voorschreve Formulier wel laten gevallen, zijnde 't selve hier naer volgende van-woorde te worde geïnscereert.

O P huyden heeft den Heere ende Meester
 in 't witte van desen genomineert, in qua-
 liteyt als Præsident van den
 op dese sijne Commissie, en Instructie van den voorz
 gedaen den behoorlijcken Eedt in handen van de Heeren
 van wegen de Provincie van Hollandt, ende d'Heeren
 van wegen de Provincie van Zeelandt.

't Welck gedaen wesende, is vervolgens den meer ghemelten Heere vander Horst in de voorz Vertreck-kamer binnen bescheyden, ende gheset op een Stoel bezijden de Taeffel af, achter de rugge van de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt gesteldt, alwaer gheseten wesende, heeft de meer-geroerde Raedt-Pensionaris hem aengeseydt; dat hy by de Heeren Staten van Hollandt met West-Vrieslandt, ende de Heeren Staten van Zeelandt, gesamentlijk Staets-gewijse vergadert wesende, met eenparige stemmen van alle de Leeden van dien was gheëligeert tot Præsident in den voorschreven Hoogen Rade, ende hem ten dien sine by beyde verleent behoorlijcke Commissie daer toe dienende, dat hy ontwijffelijck beyde de voorschreve Commissien, als hem ter handen gesteldt geweest zijnde, soude hebben gelesen; vragende vervolgens, of hy bereydt was op de selve Commissien, midtsgaders op de Instructien van den voorschreven Hoogen Rade, mette Ampliatien van dien, ende specialijck op 't voorz Articul van de voor-gheroerde naerder Ampliatie te doen den behoorlijcken Eedt, ende naer dat hy daer op verklaert hadde van Jae, oock hem dien-volghende door den Secretaris van Beaumont (aldaer bescheyden zijnde omme op de rugge van de voorschreve respectieve Commissien te teekenen de Acte van afneminghe van Eedt hier vooren gementionneert) voor-gelesen was het Formulier van be-eediginghe, hier bevoorens in gelijcke gelegentheyt gebruyckt, in voegen als 't selve hier naer volght.

Formulier van Eedt.

D At sweere ick, dat ick het Collegie van den Hoogen Rade in Hollandt getrouwelijck adfisteren, goede Justitie doen, ende helpen administrenen sal eenen yegelijcken; den grooten, middelen ende kleynen, sonder uytneuinge ofte verkiesinge van Persoonen, gunste, ongunste, ontsag ofte dissimulatie, sulcks als ick tusschen Godt ende mijne conscientie sincerlijck bevinden sal te behooren.

Item, dat ick om te komen tot desen Staet, egeene beloften in 't kleyn ofte in 't groot, tot yemandts proffijte gedaen, ofte yet daer voor gegeven hebbe, belooven ofte geven sal in eeniger manieren, directelijck of indirectelijck, ende dat ick in alles mijn selven vromelijck quytten sal volgende d'Instructie van den Hove, ende de Naerdere Ampliatie van dien, onder date den vier en twintichsten Martij des jaers seftienhondert vier-en-veertich, midtsgaders de Commissie my tot desen Staet gegeven, *Soe waerlijck helpe my Godt Almachtigh.*

Midtsgaders oock in specie het voor-geroerde Articul van de voorschreve Nader Ampliatie, soo hebben de meergemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt door monde van de voorgemelte Heere Veth, achtervolgende het gunt voorz is daer nevens gedaen de verklaringe hier vooren geroert; ende heeft vervolgens den gemelten Heere vander Horst op 't voorz Formulier, midtsgaders op de voorz Commissien, Instructien, ende specialijck op den innehoude van 't voorz Articul der voorgeroerde Nader Ampliatie corporelijck ende formelijck gestaeft den Eedt als naer gewoonte; gevende daer op de handt soo aen de voor-gheroerde Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, als mede aen de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, oock gelijckelijck by de selve in de bedieninge van 't voorz Ampt alle geluck ende voorspoet toegewenscht wordende; waer op den gemelten Heere Præsident d'Heeren Gedeputeerden van beyde de Provincien ten hoochsten heeft bedanckt voor de moeyte by haer Ed. in 't geene voorz is ghenomen; Ende middelerwijle 't Formulier, hier vooren gheinsereert op de rugge ofte de plijque van beyde de voorz Commissien geschreven zijnde, is soo onder 't eene, als onder 't andere voor aengestelt, *My present als Secretaris van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt*, met subscriptie *Herb. van Beaumont*, ende op een ende de selve Regel *Jacob Veth, M. Stavenisse*, ende *C. Vrybergen*. Het welke in dier voegen voltrocken wesende, heeft den gemelten Heere Præsident, omme te vermijden alle speculatiën die op 't poinct van den rangh waren gemoveert, ende haer in 't afleyden van den selven Heere Præsident nader hadden moghen openbaren, volgens het goedt vinden van de Heeren Gedeputeerden van beyde de Provintien sich alleen begeben naer de Raedt-kamer van den voorz Hoogen Rade, omme aldaer nevens d'andere Raden te verwachten de komste van de selve Heeren Gedeputeerden, ende als dan door de selve in de effective bedieninge van den voorz Staet geinstalleert te worden; zijnde den gemelten Heere Præsident specialijck op sijn afgaen aengheseydt, dat hy onder de lecture van de voorgeroerde respectieve commissien, die in de voorz Raedt-kamer souden werden op-gelesen, soude willen op-staen, omme alsoo t'acnhooren de propositien, by de gemelte Gedeputeerden uytten name en van wegen d'Heeren Staten van beyde de voorschreve Provintien respectivelijck aldaer te doen; ende zijn vervolgens de Heeren Gedeputeerden van de Provintie van Zeelandt wederom afgegaen, ende door de Heeren van den Honert, Olphertz ende de voorz Raedt-Pensionaris tot beneden aen de Trappen gereconduisert.

Weynigh tijds daer naer hebben haer de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van beyde de voorſz Provincien, volgens 't gene tuſſchen de ſelve tot vermeydinge van de voor-geroerde ſpeculation was geconcerteert, yder apart laten vinden in de Vertreck-kamers van de meer-gemelten Hoogen Rade, te weten de meergenoemde Heeren Gedeputeerden van haer Edele Groot Mog: in 't Vertreck aen de Ooſt-zijde, ende die van Zeelandt in 't Vertreck aen de Noordt-zijde van de Raedt-kamer; zijnde uyt de ſelve Vertrecken door Gedeputeerden van den voorſz Hoogen Rade ingehaelt, ende door verſcheyde Deuren gelijkelijck van d'eene, ende van d'andere zijde in de Raedt-kamer in-geleydt; ende hebben vervolgens hare plaetſen genomen aen de Taeffel van den ghemelten Rade, te weten de voornoemde Heeren Gedeputeerden van haer Edele Groot Mog. aen de rechter, ende die van Zeelandt aen de ſlinker zijde van de ſelve Taeffel, latende boven aen 't eynde de præſidiale Stoel ledich; Ende naer dat de Heeren Raden in den gemelten Rade mede hare plaetſen hadden genomen aen de ſelve Taeffel beneden de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van beyde de Provincien ten weder-zijden, heeft de voornoemde Raedt-Penſionaris, na voorgaende opleſinge van de voorſz commiſſien, van de Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt, ende van de Heeren Staten van Zeelandt door den Griffier van den voorſz Rade gedaen, vervolgens de ſubſtantie verhaelt, dat d'Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt, ende d'Heeren Staten van Zeelandt, midts het overlijden van den Heere ende Meester Cornelis Haga, in ſijn leven Præſident, in den voorſz Rade nodich geacht hebbende, dat tot meerder luyster ende tot mainctien van 't reſpect van den voorſz Rade, midtſgaders oock tot beter directie van de beſoignes, ende expeditie van ſaecken een ander gequalificeert ende vertrouwt Perſoon tot de voorſz Staet in des ſelfs plaetſe wierde geſtelt; om de goede kenniſſe die de hoch-gemelte Heeren Staten van beyde de voorſz Provincien hadden van de wijsheyt ende ervarentheyt van den gemelten Heere van der Horſt, ſoo in materie van Juſtitie als Policie, midtſgaders van ſijne rechtvaardigheyt, vigilantie, integriteyt ende getrouwigheyt, den ſelven Heere van der Horſt tot den voorſz Staet met eenparige ſtemmen van alle de Leden van beyde de voorſz Provincien hadden ge-eligeert ende gecommiteert, ende dat midts dien de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van beyde de voornoemde Provincien, volgende d'authoriſatie ende den laſt van de Heeren hare reſpective Principalen, den gemelten Heere van der Horſt op huynen in de voorſz qualiteyt ſolemnelijck hadden be-eedicht, als alle 't ſelve in ſubſtantie uytte lecture van de voorſz twee commiſſien, ende d'endorſementen daer op geſtelt; was gebleecken, met byvoeginge, dat haer Ed. jegenwoordigh in den voorſz Rade verſcheenen waren, omme meer-gemelte Heere van der Horſt, volgens d'authoriſatie ende den laſt als boven, aldaer t'introduceren, ende in de bedieninghe van den voorſz Staet metter daedt te installeren; Het welke door monde van den gemelten Heere Verh, ſpecialijck uyt den name ende van wegen de Heeren Staten van Zeelandt mede beveſticht, ende voornamelijck betuycht zijnde d'aengenaemheyt van den Perſoon van den gemelten Heere van der Horſt, ten aenſien van des ſelfs meenichvuldige goede qualiteyten, met toewenſchinge van den zegen van Godt Almachtigh over des ſelfs directie; is den meer-gemelten Heere van der Horſt weghen de Gedeputeerden van beyden de voornoemde Provincien verſocht, ſich in de præſidiale Stoel, in manieren als boven, open gelaten zijnde, te willen voegen, gelijk vervolgens oock de voorſz plaetſe door den ſelven is geoccupeert, ende heeft den voornoemden Raedt-Penſionaris daer op verklaerd, dat de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van beyde de voornoemde Provincien, de Heeren van den Raedt recommandeerden, oock in name ende van weghen de Heeren

ren Staten van beyde de selve Provincien, ende in ghevolge van de voor-geroerde Commissien, lasten ende ordonneerden den ghemelten Heere van der Horst voor Præsident van den voorschreven Rade te kennen, reveren ende obedieren, midtsgaders van de rechten, eeren, præminentien, vryheden, wedden, nutschappen, ende proffijten daer toe staende ende behoorende, doen, laten ende gedoogen, rustelijck ende vredelijck genieten ende gebruycken, ende hem oock den voorz Staet exercerende, doen ende gheven alle hulpe, raedt ende adfsistentie, voor soo veel des noot zy, ende syluyden daer toe by hen verfocht sullen werden; 't welck in dier voegen gepasseert wesende, heeft den Heere de Wael, Eerste Raedt in den voorschreven Rade, in name van den gantschen Rade, d'Heeren Staten van beyde de voornoemde Provincien bedanckt, voor de goede forge by de selve in defen, ten dienste van de Justitie gedragen, ende specialijck voor de goede ende expedite keuse gedaen van de Persoon van den ghemelten Heere van der Horst, extollerende ende roemende de goede qualiteyten van den selven Heere, by henluyden nu een gheruymen tijdt van jaren door experientie ondervonden; waer op den meer-gemelten Heere Præsident insgelijcks een compliment van dancksegginge aen de Heeren Staten van beyde de voornoemde Provincien heeft ghedaen: Ende hebben daer op de selve Heeren Gedeputeerden van beyde de voornoemde Provincien haer wederomme uyt de Raedtkamer, yeder maer 't Vertreck, van waer de selve waren ingekomen, geretireert, werdende uytgeleydt elcks door eenige Raden van den voorz Rade.

Aldus ghepasseert wederzijds onder Acte van non-præjuditie voor 't toekomende, defen twee en twintighsten Julij des Jaers seshien-hondert vijf en vijftigh. Ende ten oirkonde der waerheydt by Geschrifte gesteldt, midtsgaders uyt den name ende van wegen beyde de voornoemde Provincien gheteeckent.

Door last ende ordre van de
Heeren Gedeputerden van de
Staten van Hollandt ende West-
Vrieslandt.

Geteeckent,

Herb. van Beaumont.

Geteeckent,

Jacob Veth.

M. Stavenisse.

C. Vrybergen.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. d'op-ghemelte Heeren der selver Gecommitteerden, over ende ter saecke van de genomene moeyten bedanckt, ende is wijders 't voorz rapport aengenomen ende gehouden voor notificatie.

Woonsdag den 28 Julij 1655.

*Distributien
van Provi-
sien, by de
Admiralitey-
ten gedaen
werdende, af
te schafften.*

BY resumptie gedelibereert zijnde op de poincten van mesnagie, volgens voorgaende aenschrijvinge van haer Edele Groot Mog. opgegeven by de Hollandtsche Raden in de Collegien ter Admiraliteyt, binnen dese Provincie residerende; Is goetgevonden ende verstaen, dat ter Generaliteyt sal werden bevordert, ten eynde by Resolutie van haer Hoogh Mog. moghen werden afgeschafft de jaerlijcksche distributien van ordinaris provisien, als van Wijn, van Suycker, van Speceryen, van Bocken ende Kaes, ofte wat diergelijcx meer mochte wesen, soo aen de Raden in de respective Collegien ter Admiraliteyt, als aen der selver Suppooften, ende anderen gedaen werdende, ende dat daer van aenschrijvinge moge werden gedaen, soo aen de voorz

voorz Collegien ter Admiraliteyt, omme haer daer naer te reguleren, als mede aen de Heeren Gecommitteerden in des Generaliteyts Reecken-kamer, omme voortaan egeene uytgiften, die ter saecke als boven by de opgamelte Collegien gedaen mochten wesen, in hare reeckeningen te lijden ofte passeren.

Vrydag den 30 Julij 1655.

SYnde in gevolge van haer Edele Groot Mog: Resolutie, van date den vijftienden ^{Hoogen} deser loopende maendt, naergesien de Retroacta, voor desen gevallen op de re- ^{Raedt, voor-} ceptie van Brieven van den Hoogen Rade, daerby voorslagen zijn gedaen geweest van ^{slagen Per-} Personen die, den gemelten Raedt bequaem ende gequalificeert gehouden heeft tot be- ^{soonen tot} kleedinge van de plaetsen, in den selven Raedt succèssivelijk vacant gevallen zijnde, ^{Raedisheers-} ende in specie reflectie gemaect op de Instructie van de meer-gemelten Hoogen Ra- ^{ampten.} de, voor soo veel de selve op 't voorz subject is applicabel; oock daer benevens re- guardt genomen op de Brieven, by haer Edele Groot Mog: zedert de erectie van den gemelten Raedt, over 't gene voorz is aen den selven geschreven, ende in 't bysonder mede gelet op 't gene haer Edele Groot Mog: 't meer-geroerde subject raeckende, den meer-gemelten Raedt by hunne Missiven van dates den een en dertighsten Martij seshien- hondert twee en veertigh, ende den derthienden November seshien hondert twee en vijftigh, hebbengeordonneert, ende 't gunt den selven Raedt daer jegens in seeckere Missive van date den sevenden December des voorz jaers seshien hondert twee en vijf- tigh, ontfangen den thienden daer aen volgende, wijtloopigh heeft geallegeert; Is naer voorgaende rijpe deliberatie, verstaen ende geresolveert, dat voortaan by haer Edele Groot Mog: tot gene nominatie, ofte electie van Personen tot Raden in den meer-gemelten Rade sal werden geprocedeert, sonder voorgaende advijs van den Præsident ende Raden in den Hoogen Rade voorz; En sal de bovenstaende haer Ed: Gr: Mog: Resolutie by Extract authentijck aen den gemelten Præsident ende Raden toe- ghesonden werden, omme te strecken tot der selver naerichtinge.

Dingsdag den 3 Augusty 1655.

OP 't geene de Heer Pensionaris vander Dussen, uyt den name ende van we- ^{Hoven oock} gen de Heeren van Delff, van Rotterdam, van Schiedam, ende van den Brielle ^{in vacantien} ter Vergaderinge voorgedragen heeft, ende daer jegens behoort de berichtinge van de ^{te mogen} Heeren van Dordrecht; Is, naer voorgaende deliberatie, by haer Edele Groot Mog: ^{recht doen.} verstaen ende verklaert, dat de respectie Hoven van Justitie binnen dese Provincie gequalificeert, ende bevoeght zijn omme, des noot zijnde, oock geduyrende den tijd van de ordinari Vacantien Recht, ende Justitie te administreren, ende dat derhalven den Præsident ende Raden van den Hove oock sullen vermoghen op de grieven by ofte van wegen de Stadt van Dordrecht voor den voorschreven Hove in-ghedient, jegens het verleenen van seecker Mandement Pœnael by de voornoemde vier andere Steden van den selven Hove onlanghs geimpetreert, selfsgeduyrende de jegenwoordige Vacantie te disponeren, by soo verre syluyden de voorz saecke soo pressant achten, dat de dispositie daer op naer de gelegentheydt van dien tot naer de voorz Vacantie niet souden konnen, ofte behooren te werden ghediffereert; sonder dat haer Edele Groot Mog. verstaen, dat in sulcken cas de gedaene dispositie, ter dier oorsaecke van eenige nulliteyt sal kunnen werden geargueert. Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog.

Resolutie by Extract authentijcq soo aen den Præsident ende Raden van den Hoogen Rade, als aen die van den voorz Hove toegesonden werden, omme te strecken tot der selver naerichtinge.

Saturdag den 7 Augusti 1655.

*Rapport be-
sendinge,
Reductie
van Renten
ende Inte-
ressen.*

D'Heer Pensionaris van Beuningen heeft ter Vergaderinghe omstandigh rapport gedaen van 't gunt de selve, nevens andere Gecommitteerden van haer Edele Groot Mog. in gevolge van der selver Resolutie Commissoriael in date den seven en twintighsten der voorlede Maendt hadden verricht by Borgemeesteren, ende Vroedschappen der Steden van Leyden, van Alckmaer, van Enckhuysen, van Edam, ende van Monnickendam, alle hier bevoorens, ende tot noch toe 't geheel, ofte ten deele gedifficulteert hebbende den voorflach tot reductie van de Renthen ende Interesten laste van 't gemeene Landt loopende, van vijf tot vier ten hondert, verhalende in substantie de considerabelste redenen ende argumenten waer mede d'opgemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden getracht hadden, Borgemeesteren ende Vroedschappen der voorz Steden te vertoonen haer onghelijck, ende de selve aengaende, 't voorz subject te brengen in 't gemeen sentiment van de andere Leden.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. de meergemelte Heeren der selver Gedeputeerden bedanckt, ghelijck de selve bedanckt werden by desen, over ende ter saecke van de moeyte, vigilantie, ende salutare conduicte, in 't gene voorz is, aengewent ende gebruyckt, en is voorts naer gedaene openinge van 't gunt Burgemeesteren en Vroedschappen der voorz Steden aen d'Heeren der selver Gedeputeerden in dese Vergaderinge op de by-ghebrachte redenen en argumenten van de meer-gemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, 't voorz subject raeckende, nader in Mandatis hadden gelieven te geven, ende na serieuse deliberatie daer op gevolght, op de saecken ten principalen genomen, de Resolutie hier naer volgende, in behoorlijcke forma geextendeert.

*Reductie
Renthen en
Interesten
van vijf op
vier ten hon-
dert.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, considererende, ende in behoorlijcke achttinghe nemende, dat het Godt den Heere Almachtigh goedertierlijck gelieft heeft, door den Vreede, in den voorleden jaer met de Republijcque van Engelandt getroffen, ende zedert het besluyt van dien, het aensien, ende credit van desen Staet merckelijck te doen vermeerderen; hebben naer voorgaende rijpe deliberatie, ende naer ingenomen advis van de Heeren der selver Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren, op den voorflach den elfden Martij deses loopenden jaers, door Gecommitteerde Leden van haer Edele Groot Mog. Vergaderinge, met ende nevens Gedeputeerden van beyde de Collegien der voorschreve Heeren Gecommitteerde Raden in de selve Vergaderinge schriftelijck overgebracht, verstaen ende geresolveert, dat omme de voorschreve Financien in goet postuyt te brengen, ende de selve van tijdt tot tijdt meer, ende meer te subleveren, ende te stijven, de Losrenten ende Interesten tot laste van den selven Lande van Hollandt ende West-Vrielandt loopende, soo op de Comptoiren van haer Ed. Groot Mog. Domainen, als op die van de Gemeene Middelen, egeeneuytgesondert, sullen werden gereduceert van vijf op vier ten hondert: Des dat de penningen die ten behoeve van de Provincie van Hollandt en West-Vrielandt door de voorschreve te doene reductie sullen werden gheproffiteert, privativelijck tot aflossinge van de opgenomen Capitalen gheemployeert,

ployeert, ende tot geenen anderen sine directelijck ofte indirectelijck ghediverteert sullen worden. Ende ten eynde Leden van de hoogh-gemelte haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge, daer inne volkomentlijck mogen wesen geruft gestelt, dat derhalven nevens de vordere executie van de jegenwoordige Resolutie, de respectieve Rentmeesters, ende Ontfangers by aenschrijvinge sal worden gelaft, præciselijck te besorgen, ende te presteren dat ter concurrentie van de somme die syluyden op hare respectieve Comptoiren door de voorschreve te doene reductie in Kassa sullen behouden, affossinge van op-ghenomen Capitalen geschiede, ende dat de selve affossinge oock van jaer tot jaer werde verhoogt ter concurrentie van den Interest van 't Capitael dat 's jaers te vooren in manniere voorschreve afgeloft sal wesen, met speciale byvoeginge, dat henluyden van Jaer tot Jaer naer proportie soo veel minder aen Renthen ende Interesten in hare reeckeningen sal werden geleden; ende dat syluyden geene ordres dese haer Edele Groot Mog. Resolutie contrarierende, ofte daer van desfecterende, sullen hebben te pareren, van wien de selve oock aen haer mochten werden gegeven, sonder nieuwe aenschrijvinge, ende expresse Resolutie van haer Edele Groot Mog., ende dat de Heeren ter Auditie van 's Gemeene Landts reeckeningen gecommiteert, oock te ghelijcke sal werden aengeschreven, haer in 't op-nemen van de voorschreve Reeckeninghen daer naer præciselijck te reguleren; Zijnde tot volkomen vastigheyt van dien by de respectieve Leden van de meer-hoogh-gemelte haer Edele Groot Mog. Vergaderinge bewillight, ende (ten reguarde van de Gedeputeerden van de Steden in name van de Heeren hare respectieve Principalen) over-ghegeven, dat in de bovenstaende voet van verlichtinge der Financien, ende aflegginge van Capitalen, egeene de minste veranderinge sal mogen vallen, anders dan naer voorgaende formele beschrijvinge, ende by eenparige stemmen van alle de Leden der meer-hoogh-gemelte hare Edele Groot Mog. Vergaderinge, sonder dat daer inne een eenich Lidt vervangen ofte overstemt sal mogen werden. Actum in den Hage den sevenden Augusti seithien-hondert vijf en vijftigh.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt considerende, ende in behoortelijke achtginge nemende, dat 't Godt de Heere Almachtich goedertierentlijck geleeft heeft door den Vrede, in den voorleden Jaere met de Republiqque van Engelandt getroffen, ende 't zedert het besluyt van dien, het aensien ende 't credit van desen Staet merckelijck te doen vermeerderen; hebben naer voorgaende rijpe deliberatie, verstaen ende geresolveert, dat, omme de Financien in goet postuyr te brenghen, ende de selve van tijdt tot tijdt, meer ende meer te subleveren, ende te stijven, boven ende behalven 't geene ten dien sine huyden ten aensien van de Provincie van Hollandt ende West-Vrielandt is gestatueert ende valt gestelt, van wegen d'op-ghemelte Provincie ter Generaliteyt sal werden bekendt ghemaect, ende gerepræsentiert, dat haer Edele Groot Mog., om redenen voorschreve, by de jegenwoordighe conjuncture van tijden ende saecken, niet konnen consenteren, dat de Capitalen tot laste van de Generaliteyt ghenegotieert, souden blijven loopen, ende continueren op Interest tot vijf ten hondert, nemaer verstaen, dat alle de Losrenthen, ende Interesten loop, ende tot laste als boven, soo op de Comptoiren te Water, ende onder de respectieve Collegien ter Admiraliteyt, als op die te Lande, soo op den Comtoire Generael, als mede op die van alle Rentmeesters, midtsgaders oock van de subalterne Ontfangers, soo van de Domainen, Contributien, Beden, als van de gemeene Middelen, ende anderen, egeene uytgefondert, souden kunnen ende behooren te werden gereduceert van vijf op vier ten hondert; Des dat

*Reductien
van Renthen
ende Interesten
over de
Generaliteyt.*

de penningen, die ten behoeve van den Staet door de voorsz te doene reductie sullen werden geproffiteert, privativelijck tot aflossinge van de opgenomen capitalen geemployeert, ende tot geen en anderen fine, directelijck ofte indirectelijck gediverteert sullen worden; Ende ten eynde de respectieve Provincien daer inne volkomenlijck mogen werden gerust gestelt, dat derhalven nevens d'executie van de Resolutie, op 't gene voorsz is, by haer Hoogh Mog. te nemen, de respectieve Rentmeesters, ende Ontfangers by aenschrijvinge sal worden gelast, præciselijck te besorgen, ende te presteren, dat ter concurrentie van de somme, die syluyden op hare respectieve Comptoiren door de voorsz te doene reductie in cassa sullen behouden, aflossinge van opgenomen Capitalen geschieden, ende dat de selve aflossinge oock van jaer tot jaer werde verhoocht, ter concurrentie van den interest van 't Capitael, dat 's jaers te vooren, in maniere voorsz, afgelost sal wesen, met speciale byvoeginge, dat henluyden van jaer tot jaer, nae proportie soo veel minder aenrenten, ende interesten in hare reeckeninghen sal werden geleden, ende dat syluyden egeene ordres desen contrarierende, ofte daer van deskeeterende, sullen hebben te pareren, van wien de selve oock aen haer mochten werden gegeven, sonder nieuwe aenschrijvinge, ende expresse Resolutie van haer Hoogh Mog.; ende dat d'Heeren Gecommitteerden in des Generaliteyts Reccken-kamer, oock te gelijcke sal werden aengeschreven, haer in 't opnemen van de voorsz Reeckeningen daer naer preciselijck te reguleren; ende dat tot volkomen vastigheydt van dien, by de respectieve Provincien sal werden bewillicht, ende overgegeven, dat in de bovenstaende voet van verlichtinge der Finantien, ende aflegginge van Capitalen, egeene de minste veranderinge sal mogen vallen, anders dan na voorgaende serieuse deliberatie, daer op yder in den sijnen Staetsgewijse te houden, ende by eenparige stemmen van alle de Provincien, sonder dat daer inne een eenige Provincie vervangen, ofte overstemt sal mogen worden. Actum Hage den sevenden Augusti seshien hondert vijf en vijftigh.

Woonsdag den 11 Augusti 1655.

*Forme van
executiere-
ductie inte-
ressen.*

IS, naer voorgaende deliberatie, goet-gevonden ende verstaen, dat door Gecommitteerden van dese Vergaderinge, met ende nevens d'Heeren Gecommitteerden Raden, ofte eenige van de selve by 't Collegie daer toe te deputeren, naerder sal werden overleydt ende overwoghen, midtsgaders haer Edele Groot Mog. gediend van advis, in wat forme ende manieren ter executie sal worden gheleydt de Resolutie nopende de reductie van renten, ende interesten, op den sevenden deser loopende maendt ghenomen, ende hyuden by resumptie finalijck gearrelteert, met alle de particulariteyten die daer ontrent sullen staen te considereren, daer op naer siende, ende examinerende de Retroacta, in den jare seshien hondert veertigh op gelijk subject gevallen; Ten welcken eynde uyt dese Vergaderinge verfocht ende gecommiteert zijn, gelijk verfocht ende gecommiteert worden by desen, d'Heeren van Dordrecht, van Delf, van Leyden, van Amstelredam, van ter Goude, van Alckmaer, van Hoorn, van Enckhuysen, ende van Medenblick; Ende heeft in gevolge van de bovenstaende Commissie, den Heere van Blyenburgh, Gedeputeerde der Stede Dordrecht, uyt den name ende van wegen d'opgemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, noch op hyuden rapport gedaen van de consideratien ende 't advis, by de selve Heeren Gecommitteerden daer op gehadt ende geformeert: Waer op gedelibeereert zijnde, Is goet-gevonden ende verstaen, dat van de voor-gheroerde haer Edele Groot Mog. Resolutie, in date den sevenden deses by publicatie aen allen ende een yder

yder kennisse sal worden gegeven, met byvoeginge, dat de voorfsz reductie sal gheschieden, ofte beginnen op de respectie Verschijn-dagen van de renthen ende interesten, tot laste van den Lande loopende, aenvanck nemende met den eersten Octobris toekomende; ende in gevalle yemandt niet genegen soude mogen wesen, ofte goetvinden sijne penningen te laten loopen, volgens de voorfsz reductie, dat de selve gehouden sal zijn, daer van voor den voorfsz eersten October kennisse te geven aen den Ontfanger van de gemeene Middelen, op welckers Comptoire de penningen beleydt zijn, ofte dat andersints by manquement van dien, sijne penningen sullen gehouden werden voor gereduceert; Ende sal voorts de voorfsz reductie generalijck geschieden, ende gedaen werden even ende in sulcker voegen, als in de voorgaende reductie, Anno selstien hondert veertich is gepractiseert gheweest; Sulvende den innehoude van de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie, midtsgaders oock die van den sevenden deser loopende maendt, in den beginne deses ge-roert, de respectie Ontfangers van de gemeene Middelen, ende Rentmeesters van haer Edele Groot Mog. Domainen, by aenschrijvinge van dese Vergaderinge kennelijck ghemaect worden, met last ende ordre, omme haer daer naer praeciselijck te reguleren; Des sullen de gemelte Resolutien, oock by Extracten authentijcq, d'Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren, midtsgaders die van de Reeckeningen van de voorfsz hare Edele Groot Mog. Domainen ter handen gestelt, ende toe-ghesonden werden, met recommandatie ende begeerte, omme soo veel in haer is, praeciselijck te besorgen, ende van tijdt tot tijdt de handt daer aen te houden, dat de boven-geroerde haer Edele Groot Mog. salutare intentie punctuelijck ge-executeert, ende exactelijck geobserveert moge werden.

Donderdag den 12 Augusti 1655.

TEr occasie van seeckere Requeste by Johan Hendrick van Mario, Capiteyn *Capiteyn-Lieutenants,* Lieutenant ten dienste deser Landen aen haer Edele Groot Mog. gepresenteert; *welckers Regimenten vergeven zijn, Alse als Capiteyn te verleen.* Is, naer voorgaende deliberatie goet gevonden ende verstaen, dat aen den Suppliant, midtsgaders oock aen foodanige andere Capiteynen-Lieutenants, als door de dispositie van haer Edele Groot Mog., ende de begevinge van eenige vacerende Regementen onlanghs geschiet, met 't geene daer aen dependeert, ofte op gevolght is, gebracht zijn in den Staet van de gemeene Lieutenants, ende sulcks oock buyten ofte beneden den rangh die henlyuden in qualiteyt als Capiteynen-Lieutenants naer de ordre van de Militie heeft ghecompeteert, tot verhoedinge van 't selve inconvenient sal werden gegeven Acte ofte Commissie, omme voortaan hare Compagnien sulcks ende in der voegen als de selve jegenwoordich zijn gecomponeert, sonder met eenighe nieuwe Lieutenants te werden voorsien, te commanderen onder den Titul van Capiteyns: behoudelijck dat de selve ter saecke van dien egeen verder Tractement sal werden toegevoeght, als sy jegenwoordich zijn ghenietende, ende dat oock de voorschreve Compagnien de combinatie, ofte ondersteeking, nevens andere vacerende Compagnien sullen subject blijven, oock de voorschreve Officieren komende uyt te vallen, voor gereformeerden op 't Pensioen van ghelicentierde Lieutenants ghehouden werden.

Op't ghemoveerde van eenige Leden; Is, naer voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen, by naedere explicatie van de Resolutien by haer Edele *Capitalen by de Staten* Groot

*voor 't Landt
gelicht mede
tegens vier
ten hondert
te reduceren.*

Groot Mog. den sevenden ende elfden deser loopende maendt, noopende de reductie van Renthen, ende Interessen genomen, midts desen te verklaren, dat alle de Penningen die by eenige Steden deser Provincie 't zy op 't Middel van den bewuften Duyfentsten Penningh, 't zy uyt eenige andere oorfaecken, tot laste van den Lande gelicht, ofte genegotieert op Los-renthen, ofte Interessen jegens hooger Penningh als op vier ten hondert, mede van den eersten October toekomende af, sullen wesen gereduceert op vier ten hondert, daer speciale aenschrijvinge sal werden gedaen aen Burgemeesteren ende Regeerders van alle de Steden, die ten behoeve ofte tot laste van 't Gemeene Landt als boven, eenighe negotiatien hebben ghedaen, met verzoek ende begeerte, omme de boven-geroerde haer Ed: Groot Mog. goede intentie in den haren op de bequaemste wijze effect te doen sorteren: Gelijk mede gheschreven sal worden aen de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerde Raeden in de respectieve Quartieren, dat de selve d'opgemelte Steden t'zedert den tijdt van de voorschreve reductie, gheen hoogher Renthen, ofte Interessen als tegens vier ten hondert in reeckeninghe sullen passeren.

*Yder maendt
precijse af te
lossen, soo
veel als door
de reductie
's maends te
vooren is ge-
proffiteert.*

IS, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen dat d'Ontfangers van de Gemeene Middelen deser Provincie, midts gaders de Rentmeesters van haer Edele Groot Mog. Domainen, by aenschrijvinge sal werden gelast ende geordonneert, soo haest door de ghedaene reductie van Renthen ende Interessen van vijf tot vier ten hondert, de profijt in de Comptoiren sullen werden gevoelt, in den beginne van yeder maendt præciselijck ende exactelijck soo veel aen Capitael af te lossen, als door de selve gedaene reductie, des maends te vooren sal zijn geproffiteert geweest, te weten dat geeth sal worden op hoedanige Obligatien, ende Renthebrievien d'Interessen ende Renthen des maends te vooren zijn verschenen gheweest, daer op volgende de voorschreve gedaene reductie, de betalinge tegens vier ten hondert heeft moeten gheschieden, ende hoe veele de selve schult hooger soude hebben gemonteert, in cas de voorschreve Interessen, ende Renthen noch tegen vijf ten hondert hadde gheloopen; ende dat foodanige somme als bevonden sal worden het voorsz verschil te bedragen, in den beginne van de volgende maendt sal moeten werden afgeloft; Dat mede de voorsz Ontfangers, ende Rentmeesters van de selve ghedaene aflossinge noch binnen de voorschreve volgende maendt sullen hebben te doceren aen de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerde Raden soo in dese als in den Noorder-quartiere, midts gaders aen de Raden ende Meesters van de Reeckningen der voorschreve Domainen respectieve; des dat in de voorschreve te doene aflossinge sal werden ghehouden foodanigen ordre, dat voor eerst ende voor al werden afgeleydt de Capitalen aenkomende Persoonen, die buyten de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt zijn geseten; sullende soo lange eenige alsulker Capitalen overigh zijn, d'Onderdanen van haer Ed. Groot Mog: daer inne werden verschoont; Ende sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog: Resolutie by Extract authentijcq de ghemelte Heeren Gecommitteerde Raden, ende Meesters van de Reeckningen der voorsz Domainen ter handen ghesteldt, ende toe-ghesonden werden, soo omme te strecken tot der selver naerichtinghe, als mede omme de voorschreve Ontfangers ende Rentmeesters tot naerkominge van de boven-geroerde haer Edele Groot Mog: ordre præciselijck ende punctuelijck te houden.

Maendagh, Dinsdagh ende Woonstdagh den 27, 28 ende 29 September 1655.

OP't ghemoveerde van eenige Leden, raeckende het maecken van poincten van beschrijvinge van de notable Ampten, soo wanneer de selve vacant vallen; Is, na voorgaende deliberatie, om pregnante redenen verstaen en geresolveert, dat van geene Ampten 't zy Politijcq., 't zy Militair, die by de Heeren Staten Generael werden begeven, en daer inne haer Ed. Groot Mog. maer concurreren voor hare stemme, nochte oock van foodanige Militaire Ampten, als waer van voor desen de absolute collatie is gedefereert gheweest aen de Heeren Prince van Oraigne, ende die jeghenwoordigh t'zedert het overlijden van den Heere Prince WILLEM onsterflijcker gedachtenisse, wederomme aen dese Vergaderinge zijn gedeolveert, poincten van beschrijvinge sullen werden ghemaect, nemaer dat op de begevinge van de selve Ampten, als op andere voorvallende saecken, by haer Edele Groot Mog. gedelibereert ende geresolveert sal worden, behoudelijck nochtans dat aen de Leden, des begeerende, sal werden verleent competenten-tijdt, omme daer over de Heeren hare Principalen te kunnen consuleren.

Geen Ampten by haer Hoogh Mog. begeven werdende, te brengen in beschrijvinge.

Donderdagh ende Vrydagh den 7 ende 8 Octóber. 1655.

OP't gemoveerde van de Heeren Gecommitteerde Raden, Is, na voorgaende deliberatie, verstaen ende verklaerd, dat de Leden van dese Vergaderinge, of de Heeren in de selve comparerende, over extraordinaris befoigne, op Commissie van haer Edele Groot Mog. gehouden, voor soo veel de selve befoignes zijn ghevallen, geduyrende 't aenwesen van haer Edele Groot Mog., ofte op, ende naer den dach van de convocatie van der selver Vergaderinge, niet sullen vermogen te declareren, ofte eenighe vacatien te genieten; daer naer de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden midts desen verfocht ende gelaft werden, haer voortaan præciselijck te reguleren.

Over Extraordinaris befoignes gedurende de Vergaderinge vallende, niet te declareren.

DE Heeren Gecommitteerde Raden hebben ter Vergaderinge ghethoont, oock doen voorlesen seeckere Missive, by de Vrouwe Douariere van Brederode aen de selve geschreven uyt Vianen den vierden deser loopende maendt, daer by wylen den Heere van Brederode, goeder memorie, hare overleden. Man werdt geintituleert, *Grave van Brederode*; Waer op gedelibereert zijnde, Is verstaen ende geresolveert, dat foodanige intitulatione geensints geadvouëert, ofte de Heerlijckheydt van Brederode in eeniger manieren voor een Graefschap erkent sal worden; Dat mede die van den Huys van Brederode voornoemt, alsulcke intitulatione niet meer sullen vermogen te ghebruycken; Ende sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq aen den Advocaet Pothoven, als zijnde van den Rade van den Heere van Brederode ter handen gesteldt worden, omme daer van kennisse te geven sulcks, ende daer 't behoort, op dat diergelijcke in 't toekomende mogen werden geëviteert.

Titul van Grave van Brederode niet te admitteren.

D'Heer Pensionnaris Slingelandt heeft ter Vergaderinge omstandelijck gerefereert de consideratien, ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den seventhenden September laestleden, naerder ghe-examineert het thiende poinct van de jegenwoordige beschrijvinge raeckende 't suppleren van de

Electien Heemraden van Rhijnlandt, Delflandt, ende Schielandt.

vacc-

vacerende Plaetsen in de Collegien der Heemraden van Rhijnlandt, Delflandt ende Schielandt, midtsgaders rijpelijk gepondereert de Deductien dienthalven over-ghelevert: Waer op zijnde gedelibereert, ende specialijk in achtginge genomen, dat de gemelte Collegien uyt krachte van der selver respectieve Privilegien, by haer selven wel zijn bevoeght tot het stellen van Heemraden, in plaetsen van de overledenen, maer dat de practijcque ende observantie van dien in den jare vijftienhondert en vijftien is geinterrumpeert, in voegen dat van dien tijdt af, ofte daer ontrent naer voorgaende nominatie van de respectieve Heemraden, de electien zijn gedaen by de Stadthouders van de Graven in der tijdt, ende daer naer successivelijk by de Heeren Princen van Oraigne; Is goetgevonden ende verstaen, dat de meer-gemelte Collegien haer fullen mogen adresseren aen haer Edele Groot Mog. ende van de selve verfoecken nieuwe Brieven van Octroy ende Relief, omme van de voorsz interruptie, ende discontinuatie, midtsgaders daer op gevolghde delatie gereleveert, ende sulcks in haer oudt recht ende voorige possessie hersteldt, ende geredintegreert te werden; ende dat by resolutie van haer Edele Groot Mog. sal werden vast gesteldt, gelijk vast gesteldt werdt by desen, dat foodanige verfoecken gedaen werdende, de selve fullen werden toegestaen ende geaccordeert, ende sulcks de meergemelte Collegien wederomme uyt de hooge ende souveraine macht van haer Ed. Groot Mog. gerestablieert ende gequalificeert, omme in 't toekomende de voorsieninghe ende suppletie van de vacerende plaetsen by haer selven te mogen doen, achtervolgende ende in conformiteyt van der selver respectieve Privilegien daer van zijnde, midts de namen van de ge-eligeerde Persoonen, elckens aen haer Edele Groot Mog. oversendende, omme van de selve Commissie te ontfangen, ende daer op naer ouder gewoonte be-eedicht te worden, als naer behooren.

Sijnde wijders mede verstaen ende geresolveert, dat de Heemraden by de Collegien van Delflandt, ende Schielandt respectieve ge-eligeert, geduyrende den tijdt, dat de deliberatien van haer Ed. Groot Mog. op 't voorsz poinct hebben geweest *in pendent*; Insgelijcks fullen werden begrepen in de voorsz te accorderen Octroyen, met dien verstande nochtans, dat de selve alvorens onder Eede ontfangen, ofte tot bekleedinge van hare functien geadmitteert te werden, mede tet Vergaderinge van haer Edele Groot Mog. gepresenteert fullen moeten werden, omme, hebbende de gerequireerde qualiteyten, de gedaene electien by haer Edele Groot Mog. geapprobeert, ende daer inne geconfermeert te werden; Vorder dat de Heeren van der Goude, ende die van Schiedam fullen werden belieft, ende geaccommodeert, elcks met een van de jegenwoordighe vacerende Heemraets-plaetsen in 't Collegie van Schielandt voornoemt.

Ende wat aengaet de qualiteyten, ende hoedanigheden van de Heemraets-Persoonen; Is verstaen ende geresolveert, dat alle die voortaan eenige plaetsen dienthalven fullen hebben te bekleeden, fullen moeten zijn van de ware Gereformeerde Christelijke Religie, ofte ten minsten de selve toe-gedaen; Wel-verstaende, dat in gevalle by sonderlinge gelegtheydt eenich ander gequalificeert, ende bequaem Persoon mochten werden ge-eligeert, dat haer Edele Groot Mog. in sulcken gevalle op het re kennen geven van de voorsz respectieve Collegien, alvorens Commissie te verleenen, nopende d'admissie van de ge-eligeerde fullen delibereren, ende daer op *per majora* resolveren, sulcks als de selve naer gelegtheydt van saecken ende Persoonen fullen bevinden te behooren; ende dat niemant sal wesen eligibel, ten sy de selve ten minsten gegoedt zy ter somme van vijftien duysent guldens in Rhijnlandt, ende

ende in Schielandt ter somme van thien duysendt guldens in vaste Gronden.

Woonsdag den 24 November 1655.

OP de Requête by de Heer Collonel Wijnbergen, als geëligeerde Gouverneur van 's Hertogen-Bosch, aen haer Edele Groot Mog. ghepræsenteert; Is, naer voorgaende deliberatie gheconsenteert, ende geaccordeert, dat voor den gemelten Heere Wijnbergen ge-expedieert sal worden behoorlijke Acte, ofte Commissie op den name van haer Edele Groot Mog., in krachte van de welcke hy gheauthoriseert zy, sijn commandement mede te extenderen over het Fort Engelen, ghelegen op het Territoir van dese Provincie, ende nochtans voor desen onder het Gouvernement van s' Hertogen-Bosch voorsz geresorteert hebbende, op welcke voorsz Commissie den meer-gemelten Heere Wijnbergen ghehouden sal zijn alhier ter Vergaderinghe te doen den Eedt van ghetrouwigheyt ende ghehoorsaemheyt aen haer Edele Groot Mog.

*Collonel
Wijnbergen
als Gouverneur van den
Bosch, Acte
om 't Com-
mandement
over Engelen.*

Donderdag den 25 November 1655.

DE Resolutien van gisteren zijn geresumeert, ende naer voorgaende deliberatie ghehouden voor gearresteert; gelijk mede geresumeert ende gearresteert is d'Acte, in gevolge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van gisteren aen den Collonel Wijnbergen, als ge-ëligeerde Gouverneur van s' Hertogenbosch te geven, in voegen als de selve hier na volcht.

*Resumptie:
Acte Engelen.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, Doen te weten, Alsoo door het overlijden van den Heere van Brederode goeder gedachtenisse, in sijn leven Veldt-Maetschal der Vereenichde Nederlanden, ende Gouverneur over de Stadt s'Hertogenbosch met de onderhoorige Forten, her selve Gouvernement by de Vergaderinge van de Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, is gedefereert aen den Heere Wijnbergen, Collonel in dienste van de voorsz Landen; en dat onder de voorsyde Forten voor desen mede begrepen is geweest, het Fort Engelen, gelegen op het Territoir van Onse Provincie. **S O O I S T**, Dat Wy Ons verseeckert houdende van de dapperheyt, kloekheyt ende goetd beleydt van den voorsz Heere van Wijnbergen, den selven gecommiteert, gestelt ende geauthoriseert hebben, committeren, itellen ende autoriseren midts desen, omme als Gouverneur over de voorsz Stadt sijn commandement mede te extenderen, ende exerceren over den voorsz Forte Engelen, midts by den ghemelten Heere van Wijnbergen gedaen wordende solemnelen Eedt, van dat hy Ons, ende Onse Gecommitteerde Raden ten aensien van het voorsz Commandement, gehoorzaam, ghehouw ende getrouw wesen, oock soo veel in hem is, ontdekken, tegen gaen, afweeren ende doen afweeren sal, alles wat tegens den dienst van Onsen Lande, Leden ende Steden van dien soude mogen werden gemachineert, voorgenomen ofte te wercke geleydt; Ende den selven Eedt gedaen zijnde, lasten Wy allen ende een yegelijk die het aengaen sal, meer-gemelten Collonel ende Gouverneur Wijnbergen in 't voorsz Commandement over het Fort Engelen te respecteren naer behooren; ende dit alles by provisie ende geduyrende tot Onsen kennelijcken wederseggen toe. Gedaen in den Hage, onder Onsen Cachette hier op-gedruckt den vier en twintighsten November seshien hondert vijf en vijftich.

*Acte voor
den Gouverneur van
den Bosch,
omme mede
over, Fort
Engelen.*

Ter Ordonnantie van de Staten.

Kk

Don-

Donderdag den 16 December 1655.

*Rangh Per-
soonen uytte
Vergaderin-
ge van haer
Edele Groot
Mog. ende
uytte Hoven
van Justitie.*

OP't gene d'Heeren van de Ridderfchap ter Vergaderinge voorgedragen hebben, van dat de felve vertrouwden haer Ed. Groot Mog. goede meyninge, ende intentie te wesen, dat den Heere van Maesdam, by Resolutie van date den achtsten deser loopende maendt; geëligeert tot bekleedinge van de Ambassade naer den Koningh van Sweeden gedecerneert, als zijnde een Heer van extractie; ende qualiteyt: oock specialijck van wegen ofte op de presentatie van de Ordre van de Ridderfchap in den Hove van Hollandt ghecommitteert in de voorsz Ambassade soude hebben de præseance, ende den voor-rangh voor den Heere Pensionnaris van Slingelandt, op huynen mede tot bekleedinge van de felve Ambassade geëligeert, ofte voor de geenen die uyt eenige Stadt van dese Provincie in de meergemelte Ambassade soude mogen werden geemployeert; Is, naer voorgaende deliberatie, ende naer resumptie van de retroacte hier bevoorens op gelijcke gelegentheydt gevallen, by alle de vordere Leden eenpaerlijck verstaen, ende sulcks by haer Edele Groot Mog. geresolveert ende verklaert, gelijk oock t'anderen tijde te meermalen, ende namentlijck al op den negenden November des jaers selstienhondert achtien verstaen, geresolveert ende verklaert is geweest, dat soo wanneer in eenige Commissien van Staet sich te samen vinden ende rencontreren Persoonen uyt dese Vergaderinge, ende uyt 't een of 't ander van de Hoven van Justitie gedeputeert; in sulcken cas de Persoon ofte Persoonen uyt dese Vergaderinge ghedeputeert (als representerende de felve Vergaderinghe de Souverainiteyt van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslant, daer van de gemelte Hoven van Justitie als Subalterne Collegien, zijn dependerende) toekomt het voorgaen, voorsitten ende voorstemmen, met 't gene daer verders aen dependeert, voor den Persoon, ofte Persoonen uyt de voorsz Hoven, ofte uyt 't een of 't ander van de felve ghecommitteert; Ende dat midts dien oock den voornoemden Heere Pensionnaris Slingelandt, ofte den genen die uyt dese Vergaderinge met den voornoemden Heere van Maesdam in de meer-gemelte Ambassade soude mogen werden geemployeert, de præseance ende den voor-rangh voor den selven Heere van Maesdam sal competeren.

Saturdag den 18 December 1655.

*Afte schaf-
fen by lasten
van de Com-
pagnien, ende
moderatie
trahemen-
ten van de
Schrijver.*

D'Heeren Gedeputeerden der Stede Alckmaer, nevens eenige volgende Leden van 't Noorder-quartier, ghesommeert zijnde op de executie van de Resolutien hier bevoorens tot afschaffinge van de bewuste Schrijvers genomen, ende gehoort der selver verklaringe; Is, naer voorgaende deliberatie verstaen ende geresolveert, dat van nu voortaan by provisie ende tot naerder Resolutie van haer Edele Groot Mog., de Rithmeesters ende Capiteynen voor 't overbrengen van de Penningen, lichten van Ordonnantien, ende alle andere diensten die tot noch by de voorsz Schrijvers zijn gedaen, aen ofte ten behoeve van de felve Schrijvers niet meer sal mogen werden afge-eycht, ofte afgenomen, dan ten hooghsten ende over de grootste Compagnien sulcks als de felve jeghenwoordich zijn, ofte hier naermaels door combinatie, vertterkinge ofte andersints gecomponeert souden moghen werden, de somme van dertich Caroli guldens over yeder Heere-maendt, edoch wel minder, naer de ghelegentheydt der Compagnien, ende Guarnisoen-plaetsen, ter discretie van de Heeren Gecommitteerde Raden, daer de voorsz Schrijvers in gebruyck zijn, te modereren, midts in allen gevalle blijvende beneden de dertich Caroli guldens ter maendt als boven: Dat mede

mede van nu voortaan effectivelijk, ende sonder eenighe exceptie, ofte dilay sullen komen te cesseren alle bylasten daer mede de Compagnien ofte de Rithmeesters ende Capiteynen in dienste van desen Staet, buyten ordre van de Regieringe werden beswaert, als namentlijk, onkosten van Nieuwe-jaren, recognitiën aen Secretarissen ofte Commisen van de Financie, Ontfangers, Kamer-bewaerders, Boden, ende anderen, onder de naem van Comptoir-gelden, Ordonnantie-gelden, Depesche-gelden, Expeditie, ofte diergelijke; Ende sal tot executie van 't gene voorsz is, de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijc d'Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren ter handen gesteldt, ende toegesonden werden, met last, ende ordre, omme haer naer den inhoude van diën præciselijck te reguleren, oock daer naer te doen reguleren allen den geenen dien sulcks eenighsints aengaen mach: Ende dat voorts de boven-geexpresseerde haer Edele Groot Mog. goede intentie, voor soo veel de meer-geroerde Schrijvers belanght, by Missive aen de Rithmeesteren ende Capiteynen op den voorsz Noorder-quartiere gerepartieert: Ende voor soo veel de vordere poincten aengaet, aen alle Rithmeesteren ende Capiteynen deser Provincie kennelijck ghemaect sal worden, met speciaal bevel, omme aen de meer-ghementioneerde Schrijvers voortaan niet meer dan uytterlijck dertich Caroli guldens ter Heere-maendt te betalen, nochte ten reguarde van de selve eenige verdere, ofte ten opsichte van de vooren-ge-expresseerde andere bylasten enige de alderminste betalinge te doen, ofte kortinge te gedogen, nemaer by soo verre haer ten reguarde als boven hier naermaels eenige kortinge, ofte eenighe verdere kortinge respectie mochte werden geveert, daer van aentondts kennisse te geven aen haer Edele Groot Mog., omme daer jegens versien te werden, als naer behooren.

Dingsdag den 21 December 1655.

DE Heeren Gecommitteerde Raden, hebben, in gevolge, ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van gisteren ter Vergaderinge geopent der selver consideratien, ende advis, op 't formeren van een vast Reglement, voor de Heeren, by ofte van wegen desen Staet in extraordinaris Ambassaden gebruyckt wordende: Waer op gedelibereert zijnde, is goet-gevonden ende verstaen, dat van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt de saecke daer heenen sal werden gedi-<sup>Reglement
Ambassa-
deurs.</sup>rigeert, ten eynde by haer Hooch Mog. ten sine voorsz moge werden gearresteert, het Reglement hier naer volgende geinfereert.

Reglement voor twee, drie, ofte vier Ambassadeurs.

I.

SOo wanneer een Ambassade wegens desen Staet werdt bekleedt door twee Personen, sullen de selve twee Personen voor hare Vacatien, ende voor Teer-kosten, soo voor haer selven, als voor den gantschen Train van de Ambassade genieten des daeghs tachtich Caroli guldens: soo wanneer d'Ambassade bestaet uyt drie Personen, vijfen-tnegentich; ende soo waner daer toe vier Personen werden ghe-employeert, hondert ende thien ghelijcke guldens.

II.

De selve Heeren Ambassadeurs sullen noch yeder hooft voor hooft voor hare Esquipage, ofte uytrustinge genieten eens een somme van acht hondert Caroli guldens.

K k 2

Ende

Ende sal de gemelte Heeren Ambassadeurs , sonder onderscheyt of de selve zijn twee, drie, ofte vier in getale, daer en boven noch voor Huys-huyr werden toegelegd, ende in reeckeninge gepasseert, de somme van twaelf Caroli guldens's daeghs.

I V.

Midtsdaders oock noch tot onderhoudt van twee Karossien, d'eene met ses, ende d'andere met vier Paerden, Koetsiers, Voor-ryder, het Voeder voor de Paerden, ende alle 't geene daer verder aen dependeert, de somme van twee en twintich Caroli guldens's daeghs, gheduyrende den tijdt dat sy de selve Carossien, Paerden, ende toebehooren, in haeren dienst hebben sullen: welcke Carossien naer ghelegentheydt van de reyse, het saysoen, ende andere circumstantien sullen werden ingekocht, ofte ter plaetse daer de Heeren Ambassadeurs haer sullen ter neder stellen, ofte hier te Lande; ende de Ambassade geeyndicht zijnde, sullen de selve Carossien ende Paerden wederomme aen den Staet ghelevert, ende by ordre van haer Hooch Mog. verkocht werden, alles tot laste, ende ten profijte van den Lande respective.

V.

Voorts sal yedere Ambassade op de naervolgende Tractementen ten laste van den Lande werden toegevoeght de naervolgende Ministers, Officieren, ende Dienstboden.

Den Predicant tot hondert Caroli guldens ter maendt; ten ware d'Ambassade gedecerneert wesende aen een Prince ofte Staet van de ware Christelijcke, ende naer Godes heylige Euangelio Gereformeerde Religie, het selve naer gelegentheydt onnodich geacht mochte worden, gelijk 't selve als nu ten reguarde van de Ambassade naer den Heere Cheurvorst van Brandenburgh gedecerneert, onnodich geoordeelt wordt.

Den Hoff-meester op een Tractement van vier hondert Caroli guldens voor de reyse.

Den Secretaris op gelijk tractement van vier hondert Caroli guldens voor de reyse; ten ware de reyse den tijdt van ses maenden mochte excederen, in welken gevalle dien-aengaende op de Remonstrantie daer over te doen, na gelegentheydt van saecken, naerder sal werden gedisponceert.

Twee Klercken, yder op een Tractement van twintich stuyvers's daechs.

Den Dispensier op een Tractement van dertich stuyvers's daechs.

Den Barbier op gelijk Tractement van dertich stuyvers's daechs.

Den Bode, die oock sal wesen Kelder-meester op gelijk Tractement van dertich stuyvers's daechs.

Den Meester Cock, mede op een Tractement van dertich stuyvers's daechs.

Den onder-Kock op een Tractement van vijfen twintich stuyvers's daechs.

Den Trompetter op een Tractement van dertich stuyvers's daechs.

Den

Den Bottelier, die mede sal wesen Bagagic-meester, op gelijke Tractement van dertich stuyvers's daechs.

Den Portier op een Tractement van vijf en twintich stuyvers's daechs.

Twee a drie, ofte vier Vrouws-Persoonen, naer 't getal van de Heeren Ambassadeurs, tot opsicht over 't Lywaet, reyniging van 't selve, ende diergelijke, yder op een Tractement van twintich stuyvers's daechs.

Voor yder Ambassadeurs vier Dienaers, yder op een Tractement voor de gantsche reyse van veertich Caroli guldens; Ende in cas de selve reyse langer quame te duyren als den tijdt van ses maenden, sal als dan, dien-aengaende op de Remonstrantie daer over te doen, naer gelegentheyt van saecken, nader worden gedisponeert.

V I.

De voorz Heeren Ambassadeurs sullen wijders buyten koste, ende laste van den Lande mogen mede nemen in hare Suitte foodanighe Persoonen in qualiteyt, als hare Edelluyden, ofte andersins als sy te raden werden sullen.

V I I.

De gemelte Heeren Ambassadeurs sullen naer ghelegentheyt van tijden ende saecken, ofte met Meublen, provisien van Lywaet, Ledikanten, Bedden, Matrassen. &c. versien werden uyt de Meublen van de Generaliteyt, ofte andersints geauthoriseert wesen, omme alhier in te koopen, ende uyt 't Landt gaende, mede te nemen, soo vele behoeften, als de selve tot haer Bedde en Taeffel sullen van node hebben: En voorts gekomen weseude ter plaetse van hare residentie, als dan verders in te koopen foodanige Meublen, ende behoeften, als syluyden sullen van noode hebben: Ende sullen sy t'haerder wederkomst daer van moghen declareren, midts alle de voorz Meublen, ende behoeften, behoorlijk geleverd hebbende aen de Generaliteyt.

V I I I.

Ende voor soo veele somwijlen verlies valt op de Wisselen, sullen de selve verliezen, ende onkosten op de Wisselen vallende, d'Heeren Ambassadeurs afgehouden werden.

I X.

Ende sal van nu voortaan egeene Ambassadeurs yets vorders, dan 'r gene voorz staat, in hunne declaratien geleden worden.

Sullende tot executie van alle het bovenstaende, oock van wegen haer Ed. Groot Mog. besorght werden, dat het voorz Reglement by haer Hooch Mog. gearresteert zijnde, gefonde moge werden aen de Heeren Gecommitteerden in des Generaliteyts Reeckenkamer, omme haer in 't opnemen van de declaratien der Heeren Ambassadeurs, die voortaan by desen Staet sullen werden geemployeert, daer naer praecifelijk te reguleren: Ende dat insgelijcks het selve Reglement authentijcquelijk aen alle Ambassadeurs, wegen desen Staet buyten's Landts gaende, nevens hare Instructie ter handen werden gestelt, met last ende ordre, omme haer daer naer praecifelijk te reguleren.

Donderdag den 24 Februarij 1656.

OP 't gene de Raedt-Pensionaris uyt den name, ende van wegen d'Heeren Gecommitteerde Raden ter Vergaderinge voor-gedragen heeft; is, naer voorgaende deliberatie, ende gehoordt de lecture van de Resolutie, by de gemelte Heeren Gecommit-

mitteerde Raden op gisteren genomen, nopende het doen van den Eedt van fuyveringhe, by alle die gene, aen de welcke voortaan fal werden geconferceert eenighe bedieninghe ofte functie, t'harer dispositie staende, by eenparige stemmen van alle de Leden verstaen, ende geresolveert, dat voor 't toekomende alle de gene, op de welke by haer Ed. Groot Mog. fal wesen geconferceert eenich Ampt, Officie, Beneficie ofte Bedieninghe, hoedanigh 't selve oock soude mogen wesen, 't zy Politijck, 't zy Militair, 't zy Geestelijck, 't zy Wereldtlijck, 't zy Permanent, 't zy voor eenigen tijdt alleenlijck; Item, alle die gene in'faveur, van de welke by dese Vergaderinghe fal wesen gheresolveert, omme de selve ter Generaliteyt tot eenich Ampt, Officie, Beneficie, ofte Bedieninghe, als boven met de Provinciale Stemme van haer Edele Groot Mog. te helpen vorderen, midtsgaders oock alle die gene, die volgens Privilegien ende Octroyen, ofte nae gebruyck, ende gewoonte, by eenige Leden deser Provincie, ofte wel by eenige Collegien van Hooge Heemraden, ofte anderen, aen dese Vergaderinghe fullen werden voor-ghedragen ofte gerecommandeert, omme versien, ofte begunticht te werden, met Commissien ofte Acten van haer Edele Groot Mog., ofte met voorschrijven van de selve, omme ter Generaliteyt, of elders Commissien ofte Acten te bekomen, het sy dat foodanige Commissien voor het leven, ofte maer alleenlijck voor seeckeren tijdt van jaren mochten duynen, ende den Staet in't gemeen, ofte eenich Lidt, ofte Quartier in 't bysonder souden mogen concerneren, oock sonder eenige exceptie van Ampten, Officien, Beneficien ofte Bedieningen als boven, ghehouden fullen zijn, alvorens hunne Commissien ofte Acten te ontfangen, in de Vergaderinghe van haer Edele Groot Mog. met solemnelen Eede te verklaren, dat syluyden, omme de voorsz Ampten, Officien, Beneficien ofte Bedieningen, ofte om de voor-geroerde recommandatiën tot de selve te bekomen, niet belooft, ofte gegeven hebben, nochte beloven ofte geven fullen, eenige giften, gaven, ofte geschenken, aen eenige Persoonen, 't zy buyten, ofte binnen de Regieringhe, directelijck, ofte indirectelijck in eeniger manieren, achtervolgende het Formulier hier onder geïnscereert.

Dat voorts de boven staende haer Edele Groot Mog. Resolutie oock gefonden fal worden aen de Heeren Gecommitteerde Raden in West-Vrielandt, ende den Noorder-Quartiere, midtsgaders aen beyde de Hoven van Justitie; Item, aen de Raden ende Meesters van de Reeckeningen van haer Edele Gr. Mog. Domainen: Item, aen alle de Collegien, van Dijk-graven, ende Hooge-Heemraden, oock andere subalterne Collegien binnen de Provintie van Hollandt ende West-Vrielandt, met last ende ordre, omme haer, ten opsichte van de Ampten, Officien, Beneficien ende Bedieningen, t'harer dispositie staende, naer den innehoude van de selve Resolutie, practijck te reguleren, sonder daer van eenichsints in gebreecken te blijven, ofte daer jegens enige infractie, mitigatie, ofte dispensatie t'admitteren, ofte te gedogen.

Dat wijders d'opgemelte Heeren Gecommitteerde Raden, soo in desen, als in den Noorder-Quartiere, wel expresselijck fal werden gelast ende geordonneert, gelijk henluyden gelast ende geordonneert werdt by desen, alle de aenkomende Raden, die van tijdt tot tijdt in de gemelte Collegien fullen worden gecommitteert, alvorens de selve sessie te laten nemen, ofte tot de besoignes te admitteren, gelijken Eedt van fuyveringhe als boven te doen afleggen aen handen van den eersten Raedt in de voorsz Collegien, die op de aenkomst van foodanige nieuw verkofene Raden present fal zijn.

Dat

Dat oock van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt sal worden geur-geert, ende bevordert, ten eynde 't gene voorz is, niet alleen by haer Hooch Mog. gepractiseert, maer oock by ordre van de selve, in den Rade van State, in des Generaliteyts Reecken-kamer, in de Raden van Brabant ende Vlaenderen, in de respecti-vi Collegien ter Admiraliteyt, midtsgaders oock by Bewindthebberer van de Ge-octroyeerde Oost-ende West-Indische Compagnien deser Landen, in observantie ge-bracht, en sonder eenige infractie, ofte dispensatie onderhouden moge werden, ten aensien van alle soodanige Ampten, Officien, Beneficien, ende Bedieningen, als tot haerlyuder dispositie respectivelijck zijn staende, sonder eenighe exceptie, ofte re-serve.

*Volgt het Formulier van den Eedt van sijnveringe, in de boven-
staende Resolutie gementionneert.*

D At sweere ick, dat ick omme te bekomen, &c: niet beloof, ofte gegeven hebbe, nochte beloven, ofte geven sal eenige Giften, Gaven, ofte Geschen-ken, aen eenige Persoonen, 't zy buyten, ofte binnen de Regieringe, directelijck ofte indirectelijck, in eniger manieren.

*Vrydach ende Saturdach den derden ende vierden Mar-
tij seshien hondert ses en vijftigh.*

T Er occasie van de lecture van seeckere Memorie, van wegen den Heere Prince van Oraigne, aen de Heeren Gecommitteerde Raden gepresenteert, daer inne gemelten Heere Prince met de woorden van *Syne Hoogheydt*, sonder eenige andere by-voeginge werdt uytgedrukt, Is, naer voorgaende deliberatie verstaen ende geresol-veert, dat de voorschreve Memorie, alvorens daer op te disponeren, sal moeten wer-den geredresseert, ende dat in alle Acten, daer inne den name van welgemelte Heere Prince sal werden ghebruyckt, in den beginne eens, ende oock in de onderschrijvinge, soo 't selve te passe komt, sal moeten werden gestelt, *Den Heere Prince van Oraigne*, ende dat als dan in 't vervolch, sal kunnen werden ghesteldt, *Sijne Hoogheydt*, als relatijf tot het voorgaende, ofte *hoogh-gemelte Heere Prince*, ofte diergelijcke, na wel-gevallen: Ende sal het voorz geresolveerde van haer Edele Groot Mog. aen de Hee-ren Raden van wel-gemelten Heere Prince toe-ghesonden worden, omme haer daer naer te reguleren.

*Forme in pu-
blijcke Acten
te ghebruyck-
ken, Hoog-
heydt Stadt-
houder, sans
queve, &c.
Formulier*

Sijnde ter dier occasie oock goedt-gevonden ende verstaen, dat soo wanneer den naem van den Heere Prince Willem van Nassauw, in eenige Acten werdt gebruyckt, daer by niet simpelijck sal mogen werden gevoecht, *Stadthouder*, sonder eenige ver-dere expressie, maer dat gestelt sal moeten werden, *Stadthouder van Vrieslandt*.

Woonfdagh ende Donderdagh den vijftienden ende seshienden Martij 1656.

H Et Formulier van de Commissien voor de Deurwaeters ende Exploiteurs van Justicie, Is, naer voorgaende deliberatie, geamplieert, ende op nieuws gear-resteert, in voegen ende manieren, hier naer volgende.

*Commissie
Deurwaer-
ders.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt; Alsoo midts den overlijden van N. N., in sijn leven Deurwaerder van den Hoogen Rade, ende Onsen Hove nodich is, dat een ander bequaem Persoon in des selfs plaetse werde gecommiteert: Wy op het goedt rapport, Ons gedaen van den Persoon van N. N. die totte bedieninge van 't voorschreve Officie, by den gemelten Hove gehouden werdt voor bequaem, den selven N. N. ghestelt ende gecommiteert hebben, stellen ende committeren by desen tot Deurwaerder van den gemelten Hoogen Rade, ende onsen Hove, in plaetse van Gevende den selven N. N. volkomen macht, autho-
riteyt ende speciael bevel, alle provisien van den voorsz Hoogen Rade, ende Hove,
ende andere saecken, die hem by Ons, den Praesident ende Raden van den Hoogen
Rade, ende van den Hove gecommiteert, ende bevoolen sullen werden te exploi-
teren, ende tot volkomen executie te leggen, ende voorts generalijck alles te doen,
dat een Deurwaerder van meergemelte Hoogen Rade ende Hove doen mach, ende
anderen van gelijcken, onthoude, doende zijn, totten eeren, rechten, prærogativen,
vryheden, profijten, ende vervallen daer toe staende, ende behoorende, midts dat
hy gehouden blijft behoorlijcke cautie, ende borgh-tochte als andere Deurwaerders te
stellen, ende alvorens tot de oeffeninge van den voorschreven dienst eenighsints te
werden geadmitteert, dese sijne Commissie te præsentieren aen de Praesident ende Ra-
den van onsen Hove, omme achtervolgende onse Resolutie van den vier en twintich-
sten Februarij deses loopenden jaers selthienhondert ses en vijftich, met solemnelen
Eede te verklaren, dat hy omme het voorsyde Deurwaerders-Ampt te bekomen,
niet belooft ofte gegeven heeft, nochte belooven ofte geven sal eenige Giften, Gaven,
ofte Geschencken aen eenige Persoonen, 't zy buyten ofte binnen de Regieringe, di-
rectelijck, ofte indirectelijck in eeniger manieren: Ende voorts mede te doen den
behoorlijcken Eedt van 't voorschreve Officie wel, ende getrouwelijck te bedienen,
in handen van den voorschreven Praesident, ofte andere Raden van den voorschreven
Hoogen Rade, ende Hove, die wy daer toe committeren, ende ontbieden by de-
sen, dat die voorschreve cautie gesteldt, ende Eedt gedaen zijnde, sy, ende allen
anderen Rechteren, Justicieren, Officieren, ende Onderfaten den voorschreven N. N.
van 't voorschreve Officie van Deurwaerder, ende van de eeren, rechten, prærogativen,
vryheden, profijten, ende vervallen voorsz doen, laten, ende gedoogen, rustelijck ende
vredelijck ghenieten, ende gebruycken, sonder hen daer inne te doen, ofte te laten ge-
schieden eenigh hinder, letsel, ofte moeyenisse ter contrarie. Des t'oirkonde, &c.

Vrydag den 17 Martij 1656.

*Of Papen de
vrye woo-
ninge in Hol-
landt op te
seggen.*

BY resumptie gedelibereert zijnde op de remonstrantie van de Gedeputeerden der Zuydt-ende Noordt-Hollandtsche Synoden, met seecker Vertooch van redenen daer nevens gevoeght, op den selthienden December des voorleden jaers aen haer Edele Groot Mog. ghepraesentert, houdende versoeck, dat haer Edele Groot Mog. eenmael soodanigen ordre souden ghelieven te stellen; ten eynde door der selver autoriteyt, ende van Godt gegevene macht, de reformatie in 't Borgerlijck ende Kerckelijck ten vollen uytgewerckt werde, met byvoeginge, dat alle de Claffen onder beyde de voorsz Synoden behoorende, eenpaerlijck oordeelden, dat het eenige, ende krachtichtte middel daer toe soude wesen, dat allen Roomschen Mis-Priesteren, ende andere sulcke Geestelijcke Persoonen, sonder onderscheyt de vrye, ende publijcque wooninge in Hollandt, ende West-Vrieslandt opgeseydt, verboden, ende dadelijck verhindert wierde, ende dat gheen nieuwen op voorgaende aen-
reecke-

teekeninge mochten werden toegelaten: Is, naer rijpe overweginge van alles, ende in achtinge genomen 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden op de voorz Remonstrantie gebefoigneert hebbende, breeder in de Notulen van den eenen-twintichsten December voorschreve gementionneert, eenpaerlijck verstaen, ende gheresolveert, dat de voorz Remonstrantie, ende 't Vertooch van redenen sullen werden geseponeert: ende hebben de Leden deser Vergaderinge wijders eenparighlijck aengenomen de Bedienaren des Goddelijcken Woordts elcks in den sijnen te vermanen, ende (des noot zijnde) by continuatie te versorgen, dat in 't toekomende egeene diergelijcke versoecken aen haer Edele Groot Mog. gedaen, nochte op de voorz Remonstrantie wijders geinsisteert moge werden: Ende dat de ghemelte Bedienaren behooren te vertrouwen, dat door haer Edele Groot Mog. goede voorfoge de stoutigheydt ende exorbitantien der Papen, ende Paus-gefinden binnen dese Provincie door betamelijcke, ende bequame wegen, ende middelen tegen gegaen, ende inghebonden sullen werden als naer behooren: ten welcken eynde de gemelte Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden nochmaels sullen werden versocht, ende gelaft, ghelijck deselve versocht, ende gelaft worden by desen hare gedachten nader te laten gaen, ende metten anderen rijpelijk te overwegen, wat by haer Edele Groot Mog. boven voorgaende ghearresteerde Resolutien, ende Decreten tot inbindinghe van de stoutigheydt, ende exorbitantien der Papen, ende Paus-gefinden alsboven, midtsgaders tot strijcte observantie van de Placcaten daer jegens geëmaneert, verder geresolveert, gedaen, ende in 't werck gesteldt soude kunnen werden, oock ten dien fine de Retro-acta, ende voorgaende befoignes in de voorschreve materie, ende over ghelijck subjeet hier bevoorens gevallen, ende gehouden, te resumeren, ende op alles van haerlyder consideratien ende advis, soo haest doenlijck, haer Ed. Groot Mog. te dienen.

Maendagh den 17 Julij 1656.

TEr occasie van den ontfangh van seeckere Missive by d'Heeren Gecommitteerde Raden, met, ende nevens de Raden, ende Meesters van de Reeckeningen van haer Edele Groot Mog. Domainen, aen dese Vergaderinge geschreven, ende ghelet dat in de onderschrijvinge van dien, de ghemelte Collegien naer de nature van der saecke, ende ter intentie van haer Ed. Groot Mog. niet naer behooren waren uytgedruckt: Is naer voorgaende deliberatie goetgevonden, ende verstaen, dat de gemelten Heeren Gecommitteerde Raden voor haer onderschrijvinge van Brieven, ende andere Acten, ofte Depeschen aen dese Vergaderinge adresserende, voortan sullen gebruycken de woorden

Uwer Edele Groot Mog. Gecommitteerde Raden.

Ende die van de Reeckingen voornoemt, dese woorden

De Raden, ende Meesters van de Reeckeningen van uwer Edele Groot Mog. Domainen.

Ende in andere Acten niet adresserende aen dese Vergaderinge respectivelijck dese naervolgende expressien.

De Gecommitteerde Raden van de Staten van Hollandt ende West-Vrielandt,

Ende

De Raden, ende Meesters van de Reeckeningen der Domainen van de Staten van Hollandt ende West-Vrieslant.

Ende sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijc d'Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren, midts gaders de Meesters van de Reeckeningen voornoemt respectivelijck ter handen ghesteldt, ende toegesonden worden, omme haer daer naer voortaan te reguleren; met byvoeginge aen de Gecommitteerde Raden in West-Vrieslant, ende den Noorder-quartiere, dat de selve achter de voorgeroerde Formulieren sullen byvoegen de woorden *in West-Vrieslant, ende den Noorder-quartiere.*

Dingsdag den 25 Julij 1656.

Advis Theologijche Faculteyt hoe te precaveren dat door de Philosophie geen hinder en geschiede aen de Theologie.

ONtfangen een Missive van de Theologijche Faculteyt in de Universiteyt tot Leyden, geschreven aldaer den vier en twintichten deser loopende Maendt, houdende in gevolge, ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie, ende aenschrijvens in date den twintichten daer bevoorens, het advis van de gemelte Faculteyt, op de Vrage by de voorschreve Resolutie gedaen, namentlijck in wat voegen, ende door hoedanigh Reglement bequamelijck, ende seckerlijck soude kunnen werden besorgh, ende ghepræcaveert, dat, blijvende de liberteyt in 't Philosopheren, door de selve liberteyt, ofte door het misbruyck van dien, de ware Theologie, ende de heylige Schriftuyre niet gekrenckt en werde; oock daer benevens geexhibeert seckere Missive by den Professor Johannes Hoornbeeck, mede ten voorschreven dage over 't selve subjeet separatelijck aen haer Edele Groot Mog. geschreven; ende daer van de lecture begonnen wesende, is by eenige Leden ghemoveert dat met de gewoonelijcke forme, ende goede ordre strijdich was, dat de voorschreve Faculteyt in 't generael by de voor-gheroerde haer Edele Groot Mog. Resolutie versocht wesende omme over 't voorsz subjeet te adviseren, een Lidt van de selve in 't particulier, ende sulcks onversocht, sijne bysondere consideratien by Missive aen haer Edele Groot Mog. soude toefenden, gelijk sulcks in andere Collegien noyt gebruyckelijck is gheweest, nochte oock tot conservatie van goede ordre, admittibel wesen soude: Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden, ende verstaen, dat met de verdere lecture van de voorschreve Missive ghesupercedeert, ende de selve voor niet admittibel ghehouden sal worden: Edoch dat niet te min op de saccke selfs, ende de materie hier vooren geroert, serieuse reflectie sal werden gemaect; ende dat over sulcks gemerckt de discrepantie van de opinien die uytte voorschreve separate inschrijvingen lichtlijck kan werden afgenomen tusschen de Professoren van de meergeroerde Faculteyt, in 't formeren van 't voorschreve advis gheweest te zijn, de selve Professoren provisionnelijck by nieuwe aenschrijvinge sullen werden versocht het opgamelte advis nader te willen resumeren, ende is 't doenlijck een eenparigh, en consonant advis op de voorsz Vrage aen haer Edele Groot Mog. te laten toekomen, daer inne oock specialijck aenroerende door hoedanige wegen, ende middelen het effect, ende d'executie van de generale positiven in 't voorsz advis vervat, soude kunnen werden geconsequereert; Des werden d'Heeren Curateuren van de voorgemelte Universiteyt, ende Borgemeesteren van Leyden voornoemt, midts desen mede versocht, soo veel in haer is, door bequame voorstellen, ende ernstige persuasien, ofte inductien te contribueren, ende te helpen effectueren, dat op 't formeren

van

van 't voorz gerequireerde advis, cenparigheydt tusschen de gemelte Professoren moge werden getroffen, ende van 't succes van dien, soo haest mogelijk nader rapport te doen: Dan alsoo op de subscriptie van 't voorgeroerde ingekomen advis mede geremarqueert is, aldaer niet specialijck uytgedrukt te wesen, dat d'onderteekeninge van dien is gedaen uyt den name, ende van wegen de voorschreve Faculteyt, dat derhalven het selve mede gerecht, ende ten dien sine een andere originele Missive met behoorlijcke subscriptie gevordert sal worden.

Vrydag den 4 Augusti 1656.

BY resumptie ghedelibereert zijnde op de Missive van de Vrouwe Princesse van Oraigne, Douariere van wijlen den Heere Prince HENDRICK van Oraigne onterffelijcker memorie, in de Notulen van gisteren breeder ghementionneert, houdende verfoeck, ten eynde haer Edele Groot Mog. om redenen in de selve Missive geduceert, souden gelieven yemandt uyt het midden van der selver Vergaderinge, ende de Hoven van Justitie te autoriseren, ofte hare Hoogheydt te vergunnen, omme eenige uyt de selve (onder approbatie van haer Edele Groot Mog.) te moghen dispiceren, die haer als Tutrice van den jegenwoordigen Heere Prince van Oraignen, voortaan in voorvallende saecken met goeden raedt ende wijs advis soude mogen bystaen, ten eynde hare Hoogheydt met des te meer vigeur soude mogen besorgen, dat den hooch-gemelten Heere Prince van Oraigne haren Pupil wel opgebracht, sijn Huys geconserveert, ende niets onderlaten werde, dat ofte het officie van goede Voochden, ofte de affectie die haer Edele Groot Mog. dragen tot het Huys van Oraignen voornoemt, van haer soude kunnen vercysschen; Ende daer op alvorens naer ghesien de Resolutie van den veerthienden Januarij des jaers seshien hondert een en vijftich desen aengaende ghenomen, dicterende onder anderen, dat geene Persoonen van de Regieringe in de op-gemelte tutele sullen werden gecmployeert, midtsgaders oock ghelet op den in-nehoude van de Instructien voor de respectieve Hoven van Justitie, ende in specie mede op de nader Ampliatie van dien in den jare seshien-hondert vier en veertich jongst gearresteert, hebben haer Ed. Gr. Mog. by deselve Resolutie ende Instructien geperstituteert, gelijk daer by geperstituteert werdt midts desen; Ende is dienvolgende verstaen, dat in het voorz verfoeck niet kan werden getreden.

Verfoeck van de Princesse om eenige te moghen assumeren tot beter directie in de tutele van den Prince van Oraigne.

Saturdag den 5 Augusti 1656.

DE Raedt-Pensionnaris heeft ter Vergaderinge gherefereert de consideratien, ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden tot de saecken van der Zee, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den twintichsten der voorlede maendt, ge-examineert ende overwogen den in-nehoude van seckere Missive by 't Collegie ter Admiraliteyt tot Amstelredam op den veerthienden Junij lestleden aen haer Hoogh Mog. geschreven, houdende dat de Capitainen commanderende op 's Landts Oorloch-schepen onder 't op-gemelte Collegie resorterende, soo nu soo dan waren vragende, welcke Koopvaerdyc-Schepen sijn toebehoorende Ingesetenen van andere Staten, aen de welke haer Hoogh Mog. uyt krachte van Tractaten ende Alliancien gehouden souden sijn defensie te presteren, soo langhe de selve met haer eenen cours houden, breeder vermeldt in haer Hoogh Mog. Resolutie van den eersten Martij lestleden, met verfoeck, dat ten opsichte syluyden haer by faulte van ghenoeghsamen, of publijcque communicatie, ofte

Elucidatie op 't een en twintichste Articul van de Vrede met Engelandt gemaeckt.

kennisse van foodanige Tractaten niet genoeg geillucideert ofie gheinstrueert vonden, om foodanige distinctie te maecten, veel mindat sulcks aen Zeeluyden souden wesen te verghen, het haer Hoogh Mog. believeu mochte omme, soo veel moghelijk, alle inconuenienten voor te komen, de voorfz clausule tot naerichtinge aen haer ende anderen dien 't behoort naeder te interpreteren: Waer op gedeliberert zijnde, is goetgevonden ende verstaen, dat van weghen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt sal werden bevordert, ten eynde aen 't gemelte Collegie ter Admiraliteyt gerescribeert, midtsgaders oock aen alle d'andere Collegien ter Admiraliteyt geschreven moge werden, dat de voor-geroerde clausule begrepen in de voorfz haer Hoogh Mog. Resolutie van date den eersten Martij lestleden, sijn reflectie heeft op 't een en twintichste Articul van 't Tractaet van Vrede in den jare festhien-hondert vier en vijftich met den Heere Protector van de Republijcque van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt ghemaeckt, ende dat in ghevolge van dien de beloofde defensie moet werden gepracticeert aen de Engelschen als originele Contractanten, ende de Deenschen als Bondtgenooten in 't voorschreve Tractaet begrepen, daer naer de gemelte Collegien ter Admiraliteyt, ende de Capiteynen van Oorloge onder de selve ressorterende, haer punctuelijk sullen hebben te ghedragen, sonder haer mette bescherminge van eenige andere Natiën te bemoeyen, achtervolgende 't gene in de meergeroerde haer Hoogh Mog. Resolutie van date den eersten Martij voornoemt breeder staet geexpressiert.

Vrydag den 11 Augusti 1656.

*Zeelandt,
klachten,
ende contra-
klachten,
Hoven van
Justitie.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinghe gerefereert de consideratien, ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in ghevolge ende tot voldoeninge van der selve successive Resolutien Commissoriael in dates den seventhienden ende twee en twintighsten der voorledene Maendt, naer recapitulatie van de grieven tegens den Præsident, ende Raden van den Hove, door Extraordinaris Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt op den voorfz twee-en-twintichsten der voorledene maendt aen haer Edele Groot Mog. in 't lange gherepresenteert, de selve grieven ofte de substantie van dien aen Commissarissen van den ghemelten Hove voorgehouden, ende bekent gemaect, oock daer op gehoort, ende ingenomen 't bericht, ende de consideratien van den selven Hove, soo by mondelinge beantwoordinge door Commissarissen voorfz daer jegens gedaen, als by schriftelijke Deductie, ende andere stucken breeder gementionneert in de voor-gheroerde Resolutie van date den seventhienden der voorledene Maendt daer op gegeven, ende by Missive van date den veerthienden daer bevoorens de Vergaderinge toegesonden: Ende voornamentlijk in achtlinge genomen het verfoeck by de voor-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, nevens de representatie van de meer-geroerde grieven alhier ter Vergaderinge gedaen, dat namentlijk haer Edele Groot Mog. in krachte van de Societeyt, ende achtervolgende de Verdragen op 't stuck van de Justitie tusschen beyde de Provincien gemaect, midtsgaders om redenen by monde in 't breede gededucert, d'Heeren Staten van Zeelandt souden willen de handt leenen, omme de respectie Hoven van Justitie te houden tot paritie, ende naerkominghe van de Resolutien die by haer Edele Mog. successivelijk zijn, ende noch voortaan van tijdt tot tijdt sullen werden genomen: Waer op zijnde ghedeliberert, ende bysonderlijk gelet soo op de origine, ende compositie van de ghemelte Hoven, midtsgaders op de rechten, ende gherechtigheden, uyt de nature van dien, beyde de voornoemde Provincien in, ende over de selve respectivelijk competerende, als mede op de Instruccionen by tijde van de Graven

PHILIPS, ofte KAREL van Bourgoigne, ende Kaifer KAERLE, in de jaren veerthien-hondert twee-en-tseftich, vijftien-hondert een en twintich, ende vijftien-hondert een en dertich, voor den voorschreven Hove, ende naer de abjuratie van de selve Graeven by tijde van Prince WILLEM van Oraigne ontsterfflijcker gedachtenisse, in den Jare vijftien-hondert twee en tachtich voor den Hoogen Raede successivelijk ghearresteert, oock op de Privilegien, soo generael als particulier, 't voorschreve Hoff raeckende, ende in specie op die by Vrouwe MARIA van Bourgoigne, als Gravinne van Hollandt, ende Zeelandt in den jare veerthien-hondert ses en tseventich vergunt, ende verleden, midtsgaders oock op de voorgeroerde Verdragen, ende Accoorden in de jaren vijftien-hondert seven en tachtich, vijftien-hondert ses en tnegentich ende seftien-hondert ende seven tusschen beyde de Provincien successivelijk opgerecht, ende gemaect, met meer andere Retro-acta daer toe applicabel; Is, naer rijpe, ende aendachtige overweginge van alles, by haer Edele Groot Mog. eenpaerlijk verstaen, ende verklaert, dat wel de Ridderchap, Edelen, ende Steden van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslant, zijnde de Staten, ende Souveraine Overigheyd van den selven Lande notoirlijk, ende onwederspreeckelijck uytte nature van der saecke ten aensien van de voorsz Hoven van Justitie, als wefende in haer selven Collegien van Hollandt ende West-Vrieslant, op 't Territoir, ende onder 't souverain gefagh van haer Edele Groot Mog. geërigeert gebleven, ende als noch resideren, competeert, ende niet en is benomen het recht, ende de macht omme 't voorsz haer Souverain gefagh over de selve Hoven t'allen tijde te exerceren, ende te gebruycken, ende dat midts dien in 't vermogen van de Ridderchap, Edelen, ende Steden voorsz evidentelijck is, omme in krachte van de voorgeroerde hare Souveraine macht, de meergemelte Hoven van Justitie te gebiedien, ende verbieden 't gundt by de selve oirbaerlijk geacht soude mogen werden, ende sulcks oock der selver Jurisdicctie te amplieren, ofte te restringeren naer haer welgevallen: behoudelijck nochtans, dat daer mede niet en werde gepræjudicieert 't geene in de Verdragen op 't stuck van de Justitie tusschen beyde de Provincien gemaect, obligatoirlijk is ter neder gesteldt, ende dat oock d'hooch-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt, ofte d'Ingezetenen van de wel-ghemelte Provincie niet dan naer vrywillige aenneminghe geobligeert werden aen 't gene by haer Edele Groot Mog. dienthelven werdt gheordonneert, ofte ghestatueert buyten de Conditien, ende Instructien ten tijde van de admiffie van die van Zeelandt voorsz, in de gemelte Hoven van Justitie originelijck gearresteert, ende vast gestelt geweest zijnde, ofte de Verdragen, ende Accoorden daer op als boven-gevolght; maer dat de meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt, ten aensien van de meer-gedachte Hoven, als in de selve, ende op 't Territoir van dese Provincie originelijck by concessie geadmitteert, ofte *ex post facto* met bewilliginge ingelaten zijnde uyt de natuyre van der saecke niet en competeert, nochte oock bevonden werdt aen haer Edele Mog. gedefereert te zijn het recht omme uyt, ofte by haer selven, sonder speciale concessie, ende bewilliginge van haer Edele Groot Mog. yets te mogen ordonneren, ofte statueren tot verminderinge, ofte veranderinge van 't gefagh, ofte de Jurisdicctie der voorsz Hoven vermogens hare respectieve Instructien competierende, ofte by nader Verdragen aen de selve gedefereert: ende dat haer Edele Groot Mog. oock derhalven haer met reden beswaert vinden de meer-hooch-gemelte Heeren Staten generalijk, ende sonder eenige limitatie, sulcks als 't voorsz versoek is gedaen, de handt te leenen omme de meer-gedachte Hoven van Justitie te houden tot paritie, ende naerkominge van de Resolutien die by haer Edele Mog. albereyds souden mogen wesen, ende noch voortaan van tijdt tot tijdt souden mogen werden genomen: maer dat ter contrarie haer Edele Groot Mog. haer verobligeert vinden omme de selve Hoven, by

alle betamelijcke wegen, te maintineren by 't ghesagh, ende de jurisdictie haer vermogens de voor-geroerde Instructien, ende obligatoire Verdraghen competerende, soo lange als by ghemeene bewilliging volgens de dispositie van de selve daer inne egeene veranderinge sal wesen gemaect: Dan wat belanght de vooren-gementioneerde grieven in 't particulier, staende op verscheydene saecken van diverse natuere, dat de berichtinge daer op door Commissarissen van den voorsz Hove aen de opgemelte Heeren haer Ed. Gr. Mog. Gecommitteerden gegeven, ende die de selve Gecommitteerden by de voorschreve Resolutie van date den twee en twintichsten der voorledene Maendt gelast waren alhier ter Vergaderinge te refereren, door die van den voorsz Hove selfs aen haer Ed. Groot Mog. in volle Vergaderinge tot meerder satisfactie van de Leden originelijck over-gebracht ende gedaen sal worden.

Ende gheconsidereert dat by 't ses en twintichste Articul van 't Provisionneel Accordt in den voorsz jare seshien-hondert seven, tusschen beyde de Provincien als boven aengegaen, expresselijck is verklaert, ende geconditioneert dat, *by soo verre d'een of d'ander hen by den selven Accorde in 't generael, ofte particulier bevonde beswaert, men die halven met den anderen sal komen in communicatie; ende ingevalle d'opgemelte Provincien in de selve communicatie, d'een ende d'andere in hare redenen behoort, met den anderen niet en konden accorderen, als dan de respectieve Provincien daer van sullen mogen scheyden, ende blijven op haer geheel, gelijk sy waren voor date van dien; Ende dat haer Edele Groot Mog. haer by den voorsz Accorde merckelijck bevinden ghegraveert, soo ten aensien dat generelijck by den ghemelten Accorde de Jurisdictie van de voorsz Hoven, voornamentlijck in de eerste instantie, ten reguarde van de Ingezetenen van Zeelandt ofter'eenemael geperimeert, ofte immers merckelijck gherestringeert wordt in veele ende verscheydene saecken, ende gevallen ten opsichte van de welcke d'Ingezetenen van Hollandt, ende West-Vrielandt de jurisdictie van de gemelte Hoven, oock ter eerster instantie, naer de nature der saecken, achtervolgende de voor-gheroerde Instructien subjeet blijven, als mede ten reguarde dat particulierlijck by 't achtende, ende volgende Articulen van 't voorsz Accordt in de proportie tusschen de Hollandtsche, ende Zeeuwtsche Raden, midtsghaders in 't stellen van Præsidenten, Advocaten Fiscaels, Griffiers, Secretarissen, ende Rentmeesters van de Exploisten tot groote præjudicie van de Provincie van Hollandt, ende West-Vrielandt, merckelijck is ghedeflecteert van 't gundt dien-aengaende, achtervolgende de voor-gheroerde Privilegien van Vrouwe MARIA van Bourgoigne, ende de nature van der saecke soude behooren gheobserveert te werden: Dat derhalven d'hooch ghemelte Heeren Staten van Zeelandt niet alleenlijck het bovenstaende in antwoorde op 't voor-geroerde haer Edele Mog. versoek sal werden toegepast, maer dat de selve oock daer benevens by Missive sullen werden versocht haer Edele Groot Mog. occasie ende ghelegentheydt te willen vergunnen, omme van de vooren-gheexpresserde der selver beswaernissen aen haer Edele Groot Mog. openinge gedaen, ende daer over de vereyschte communicatie ofte conferentie aen-gesteldt te mogen werden: Des sal in de ghemelte aen te stellen Conferentie wegens haer Edele Groot Mog. van de voor-geroerde der selver beswaernissen met de redenen daer toe dienende openinge gedaen zijnde, voorts de saecke daer heenen gedirigeert werden: Eerstelijck ten eynde d'Ingezetenen van beyde de Provincien, voorbehoudens nochtans yeders Privilegien, gerechtigheden, ende welhergebrachte Costumen, de Jurisdictie van de voorsz Hoven, esgualijck, ofte d'eene van dien soo verre als d'andere subjeet zijn, ende onderworpen blijven mogen. Ten anderen, dat de proportie tuf-*

tusschen de Raedts-Perfoonen uyt d'eene ende d'andere Provincie in de voorsz Hoven werde ghereguleert volgens de Privilegien van Vrouwe MARIA van Bourgoigne voornoemt. Ende ten derden, dat de Electie van den Præsident, ende andere Officieren in den Hove moge gheschieden op den voet, ende volgens het Reglement over de Electie van die in den Hoogen Rade geformeert, ende jonghst op den veerthienden Mey des voorleden Jaers seshien-hondert vijf-en-vijftich ontrent de Electie van een Præsident in den selven Rade gepractiseert.

Ende soo verre het mochte komen te ghebeuren, dat men in de selve communicatie, ofte conferentie, naer wisselinghe van redenen, buyten vermoede, den anderen niet en konde verstaen, dat als dan naer gedaen rapport van 't geene in de selve communicatie ofte conferentie sal wesen ghepasseert, by haer Edele Groot Mog. op 't laetste lidt van 't voor-gheroerde sesen twintichste, ofte naefste Articulen van 't meer-ghemelte Provisionnel Accordt naeder deliberatie aengesteldt, ende dien-aengaende foodanich geresolveert sal werden; als men-naer exigentie van saecken sal bevinden te behooren: Ende sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq den meer-ghemelten Hove toe-ghefonden werden, omme te strecken tot der selver naerichtinge: met versoeck, ende begeerte omme de voor-geroerde berichtiget'sijner tijdt aen haer Ed. Groot Mog. te willen doen.

Saturdag den 16 September 1656.

IS naer voorgaende deliberatie by de Leden eenpaerlijck verstaen ende verklaert, dat soo wanneer in eenige Acten, Resolutien, ofte andersints ghebruyckt worden de woorden *Ridderschap, Edelen, ende Steden*, als dan door het voorsz woordt *Steden* niet verstaen werden de Gedeputeerden in dese Vergaderinge comparerende: maer *Borgermeesteren, ende Vroedtschappen selfs*, die door de voorsz Gedeputeerden alhier ter Vergaderinge alleenlijck werden gerepraesenteert.

Door Steden te verstaen Vroedtschappen, ende niet Gedeputeerden.

Saturdag den 30 September 1656.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, rijpelijck geexamineert ende overwoogen hebbende de middelen van seeckere Requette by de Oudsten van de Joodtsche Natie binnen den voorsz Lande resideerende, uyt den name, ende van wegen de selve Natie aen haer Edele Groot Mog. geprefenteert, houderde versoeck; dat het haer Ed. Groot Mog. goedertierne geliefte mochte zijn, om redenen in de voorsz Requette ghededeuceert, uyt hunne souveraine macht, aen die van de voorsz Joodtsche Natie, hier te Lande in 't regardt van de Huwelijcken te dispenseran van de solemniteyten by de Politijcque Ordonnantie gepraescribeert, daer ontrent te hebben geobserveert ende voldaan alle de solemniteyten ende regulen dien-aengaende by de bewuste Politijcque Ordonnantie van den jaere vijftien-hondert rachtich gepræscreert, te verleenen ghelijcke dispensatie als aen die van der Mennoniten Gesintheydt voor desen is geaccordeert gheweest, ende dienvolgende oock te ordonneren dat daer mede sal komen te cesseren, ende op te houden, seecker Proces voor den Gerechte van Amstelredam geintenteert, ende noch ongedecideert hangende tusschen Manuel Dias Henriques ter eenre, ende Rebecca Naar, ter andere zijde, soo noopende de wettelijckheydt, ofte onwettelijckheydt van 't Huwelijck haerder overledene Ouders, als raeckende de successie van haerlieder naelatenchap: Oock daer jegens gepondereert, ende overwoogen de redenen, ende middelen vervat in

secc-

seeckere andere Requeste aen haer Edele Groot Mog. gepresenteert, op den name van den voornoemden Manuel Dias Henriques, als getrouwt hebbende Isabelle de Pina ende Lopo Ramires, als geïnstituerte Erfgenaem van sijne overledene Huyf-vrouwe Rachel Curiel, beyde Susters ende Erfgenamen van Francisco Ramires Pina, tenderende ten eynde het haer Edele Groot Mog. gelieven mochte de voorsz faecke van de handt af te wijfen, ende de selve te laten aen de ordinaris Justitie; Ende op alles ghehadt eerst 't advis van den Præsident ende Raeden van den Hove, ende vervolgens mede dat van Gedeputeerde Leden uyt haer Edele Groot Mog. Staets-gewijse Vergaderinge, beyde ghegeven naer examinatie van de Stucken by parthyen weder-zijds gheexhibeert, in ghevolge, ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. successive Appointementen in dates den een-en-dertichsten Julij lestleden, ende den een-en-twintichsten deser loopende maendt, hebben naer aendachtige overweginge van alles uyt haer Edele Groot Mog. rechte kennisse ende souveraine macht, aen die van de voorschreve Joodtsche Natie hier te Lande in 't generael, ten aensien van de Huwelijcken by de selve albereyds aengegaen, ende d'obmissien ontrent de solemnisatiën van dien door non-observantie van de voor-gheroerde Politijcque Ordonnantie gecommiteert, de voorschreve versochte dispensatie verleent ende geaccordeert, gelijk haer Edele Groot Mog. de selve dispensatie aen henluyden verleenen ende accorderen by desen, tot sulcken effecte dat de Huwelijcken onder de voorschreve Joodtsche Natie tot noch toe naer haere Wetten ende Usantien, behoerlijk gesolemniseert, midtsgaders oock de Kinderen uyt soodanige Huwelijcken geprocreert, ghehouden sullen werden voor wettich, ende legitim, ende specia-lijk mede dat in krachte van de selve generale dispensatie insgelijcks voor soodanich sal ghehouden werden het Huwelijck tusschen wijlen den voornoemden Francisco Ramires Pina, ende Sara Naar, nu des selfs Weduwe voor desen gecelebreert, als oock de voornoemde Rebecca Naar der selver Dochter uyt het voorschreve Huwelijck geprocreert: Verklarende, ende ordonnerende mede by desen, dat uyt krachte, ende in gevolge van de voor-geroerde verleende dispensatie, mede sullen komen te cesser, ende op te houden alle de Proceduyren, die over de wettigheyt, ofte onwettelijckheydt van de meer-genoemde Rebecca Naar, ende dienvolgende over de successie van de Goederen by de voornocnde hare Ouders naergelaten, ergens by yemandt souden mogen wesen geintenteert: Des dat alle die geene van de meergemelte Joodtsche Natie hier te Lande, die voor desen alleenlijk conform hare Wetten ende Regulen getrouwt zijn, ende welckers Huwelijcken noch niet zijn gedissolveert, hunne aengegane Huwelijcken sullen hebben bekent te maecken, ende binnen den tijdt van twee maanden naer date deses aen te geven aen de Magistraten van haerluyder respectieve Residentie-plaetsen, midtsgaders oock hare trouwe aldaer naer het gebruyck in de respectieve Steden ende Plaetsen gheobserveert nader te confirmeren: Ende dat voorts die geene, van de meer-gemelte Joodtsche Natie die hen van nu voortaan in 't toekomende ten Huwelijck sullen willen begeven, haer in alles naer den innehoudt van de meer-geroerde Politijcque Ordonnantie van den voorschreven Jare vijfthien-hondert ende tachtich, preciselijck, ende sonder eenige exceptie sullen hebben te reguleren. Lastende, ende ordonnerende haer Edele Groot Mog. by desen allen, ende een yegelijck die 't aengaen mach, haer naer 't geene voorschreve staet, exactelijck ende punctuelijck te reguleren.

Gedaen in den Hage den dertighsten September seshien-hondert ses-en-vijftigh.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, rypelijck ende aendachtelijck overwogen hebbende seecker Gravamen, by de Classe van 's Gravenhage op den acht en twintichsten April deses loopende jaers geformeert, ende jegens de jonghst-gehoudene ordinaris Synode van Zuydt-Hollandt uytgeschreven, daer by in bedencken werdt gesteldt, of de gemelte Christelijcke Synodus niet geraden, ende oock nodich soude vinden op bequame middelen te dencken, de welcke dienstich souden zijn, om dat onwaerschijnlijk ende onschriftmatisch drijven, ende schrijven, dat by 't voorfsz. Gravamen genoteert werdt, soo vinnich aen te gaen, metten eersten te steuyten, ten eynde de eygenschap ende kracht van de Heylige Schriftuyre niet verder en werde gekrenckt, de Leeraers ende Professoren van een ende de selve, of verscheyden Academien ende Hooge Schoolen in verdeeltheden ghetrocken, de jonge Studenten in sulcke meyninge gevoedet ende Godes Kercke t'hans of morgen met de selve niet versuyrt, de vrome meerder bedroeft, ende hare weder-parthyen de mondt tot vreughde, ende tot lasteren geopent werde; Oock daer benevens geleth op de naedere Resolutie des gemelten Classis, in date den derden Julij lestleden, tot verklaringhe ofte illucidatie van 't voorgheroerde Gravamen genomen, daer by de meer-gemelte Classe betuygt, noyt gedachten tot præjuditie van de liberteyt in 't philosopheren, of het ooge op d'een ofte d'ander in 't particulier ghehadt te hebben, maer alleen noodich gheacht te vigileren dat de principien die van veelen mer hevighedyt worden gedreven niet en worden gheapliceert op de Theologie, tot præjuditie van de selve, ofte krenckinghe van de kracht der Heylige Schriftuyre, ende daer op gehoort eerst de consideratien van de Heeren Curateurs van de Universiteyt tot Leyden, ende Borgemeesteren der selver Stede, die daer op hadden ingenomen het bericht van den Rector, ende andere Ledematen, constituerende den Senaet van de gemelte Universiteyt, ende vervolgens mede het advis der Professoren van de Theologische Faculteyt in de selve Universiteyt, alles in gevolge, ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. succeslive Resolutien in dates den veertienden, twintichsten ende vijfen twintichsten Julij voorschreven, oock reguardt genomen op den Brief van dancktegginge, ende aanmaninge by die van de voorschreive Zuyt-Hollantsche Synodus op den acht en twintichsten der selver maendt over het voorgeroerde subjeet aen haer Edele Groot Mog. gheschreven: hebben naer rijpe deliberatie ende communicatien daer op ghehouden noodich gheacht, door behoorlijcke wegen, ende middelen te voorsien, dat door de liberteyt van Philosopheren, ofte 't misbruyck van dien de ware Theologie, ende de Heylige Schriftuyre niet gekrenckt en werde, ende ten dien sine verklaert, geordonneert, ende gestatueert, ghelijck haer Edele Groot Mog. by eenparige advisen van alle de Leden verklaren, ordonneren ende statueren by desen, dat nademael alle Faculteyten ende scientien, ende sulcks mede de Theologie, ende Philosophie hebben haer eygene ende gesette palen, ende limiten, binnen de welcke de selve respectivelijck om alle confusie te vermijden, moeten werden gecontinueert, sonder d'een in d'andere in te schrijven, derhalven de welgemelte Heeren Curateurs ende Borgemeesteren der voorschreive Stede sal werden gelast, ende geordonneert, gelijk henluyden gelast ende geordonneert werdt by desen forghvuldichlijck te letten, ende te precaveren aen de ene zijde dat de materien ende quaestien die de Theologie eygen zijn, ende alleen door openbaringe uyt Godes Heylige Woordt bekendt werden, als t'eenemael onderscheyden van die quaestien die uyt de natuyre door de reden kunnen ende moeten ondersocht, ende gheweten werden, den Theologen alleen werden gelaten, sonder dat anderen, ende namentlijck mede niet de Philosophen in Lessen, ende Disputatien haer de selve eenichsints komen aen te matigen, ende aen de andere zijde, dat de mate-

Ordre jegens de vermeninghe van de Theologie met de Philosophie, en het misbruyk van de vryheydt in 't philosopheren, tot naedeel van de Schriftuyre.

rien ende quaestien die de Philosophie eygen zijn, ende principalijck door 't gebruyck van de natuyrlijcke reden, ende de rechte conduicte ofte applicatie van de selve bekent ende gherefolveert kunnen werden, insgelijcks mede den Philosophen alleen gelaten, ende door de Theologen, of anderen in haer Lessen ofte Disputatien niet verhandelt werden: Edoch dewijle ontrent de Theologische materien veele termen ende expressien gebruyckelijck zijn, die uyt andere scientien ende wetenschappen ontleent werden, ende in veele dingen geen kleyne openinge, of licht geven kunnen, dat de Philosophen, die d'onderwijfinge van de kracht, ende 't recht verstant van foodanighe termen, ende expressien incumbeert, daer door geene occasie mogen nemen, om de Theologische materien selfs te verhandelen, maer sich te vreden houden foodanighe termen, regulen, Canones, ende distinctien te verklaren, midtsghaders het ghebruyck daer van door Exempelen soo in Jure ende Medicina, als oock in de Heylige Schriftuyre, ende der dectighste, ende meest van allen aengenomene Theologen Schriften, doch met voorsichtige matigheydt aen te wijfen: Soo nochtans, dat oock den Theologen vry staet, de Theologische materien sonder die termen, ende Philosophische expressien alderbest, ende eenvoudighst uyt de heylige Schriftuyre naer vereysch, ende de nature der saecke, uyt te drucken: Ende wat belanght die materien, die, hoewel sy mede behooren tot het Geloove, nochtans oock uyt de natuyrlijcke reden kunnen ondersocht ende gheweten worden, dat daer inne wel onderscheyden werde 't geene Godts Woordt daer van leert (ten welcken aensien sy zijn het object, ofte voorwerp van 't Geloove) van 't gene de Menschelijke reden daer van kan naervorschen, op dat die dingen door de Philosophen niet op die wijze, nochte soo breedt en werden verhandelt, als wel van de Theologen geschiet, met bewijsen uyt de Heylige Schriftuyre, uytlegginge van texten, wederlegginge van oude, ende hedendaechliche ketterien, &c. verstaen haer Edele Gr. Mog., dat al hoe-wel die dingen, die Godt in sijn Woordt van sich selven, ende eenige sijner Wercken geopenbaert heeft, oock uyt de natuyre d'eenen wel meer als d'andere kunnen bekendt worden, de selve nochtans veel eerder, lichter, seeckerder ende veyliger uyt Godts Woordt selfs kunnen verstaen ende begrepen worden, als door ende uytte natuyrlijcke reden; ende by aldien eenige questien mochten voorvallen, tegens de welke de Heylige Schriftuyre als tegenstrijdich soude kunnen ingevoert werden, dat als dan de Philosophie niet en sullen onderwinden, de Heylige Schriftuyre uyt te leggen naer hare principien, maer boven al voor den oppersten regel houden, dat 't gene den Menschen van Godt de Heere door de Heylige Schriftuyre is geopenbaert, als 't alderseeckerste, voor vast, ende indubitabel gehouden moet werden: Ende of wel het natuyrlijcke licht ofte de Menschelijke reden, hoe klaer, ofte evident de selve oock soude mogen wesen, mochte schijnen, yets anders te dicteren, dat men niet te min meerder geloof aen de Goddelijcke autoriteyt alleen als aen 't Menschelijk oordeel heeft te attribueren, ende dat dien volgens de Philosophi haer van foodanighe saecken, die tegen de Heylige Schriftuyre strijden, sullen afhouden, om die te verdedigen, of voort te setten: dat men, oock om vrede ende gerustheydts wille, de Philosophemata, die uyt de Philosophie van Do: Cartesius getrocken, nu ter tijdt by eenigen offensie geven, sal naer laten voort te setten: Ende ten eynde 't effect, ofte de executie van de voorsz generale positiven des te beter ende seeckerder moge werden bekomen, dat derhalven mede de meer-gemelte Heeren Curateuren ende Borgemeesteren der voorsz Stede sal werden belast ende bevoolen, gelijk henlyuden belast ende bevoolen werdt by desen, soo veel in haer is, te befragen, dat de Philosophi de voor-geroerde vryheydt niet en komen te misbruycken tot quetsinghe van de liefde ende vrundtschap die tusschen de Professoren onderlingh als Le-

den van een ende 't selve Lichaem behoort te wesen, maer dat syluyden voortaan in goedt ende onderlingh verstandt met elkanderen mogen leven, geen dingh doende door twistinge ofte ydele eere, den anderen niet tergende ofte beroepende, daer syluyden van eene opinie zijn, naer den selven regel wandelende, ende daer sy anders in gevoelen malkanderen verdragende, bereydt zijnde, oock daer in d'een van d'ander te leeren, ende alsoo in 't ondersoecken van alles het goede alleen te behouden; dat sy dien-volgende in hare Lessen ende Disputatien haer forghvuldichlijk onthouden van alle invectiven ende alle directe ofte indirecte benamingen van d'een of d'ander Parthye, te vreden zijnde, dat sy, 't gene sy oordeelen, de waerheydt te wesen, eenvoudichlijk voorstellen, omme in dier voegen alle factie, ende schijn van Secte te voorkomen, ende op dat alsoo blijcke, dat sy in alle hare actien niet anders voor en hebben als de ondersoekinge van de waerheydt, ende d'ontdeckinge ofte uytvindinge van de eygenschappen ende ware oorsaecken der dingen, voornamentlijk, dat sy in hare Disputen ende Colloralien sich abtineren van alle odieuse sugillatien, convitien ende exaggeratien van des eenes of des anders gevoelen, geene bitterheydt in desen gebruyckende, of door hatelijke consequentien d'een d'ander beswaerende, ofte oock yets met opfeth stellende, 't welck sy voors hands weten den anderen aenttoorelijk te sullen wesen; doende sy Heeren Curateuren ende Burgemeesteren voorsz, tot meerder seeckerheydt van 't gene voorsz staet, de Professores, soo Theologiae als Philosophiae aen henluyden met handt-rastinge op haren Eedt beloven, dat syluyden respectivelijk haer naer alle 't gene voorsz staet, preciselijck sullen reguleren; ende in gevalle yemandt des niet tegenstaende naermaels bevonden mochte worden de voorsz gedane belofte te hebben gecontravenieert, den selven casserende, ten minsten suspenderende van sijnen staet ofte professie; alles in dien verstande, dat by aldien hier naemaels yemandt, over 't gene voorsz is, eenige klachten mochten hebben tegens een anderen in te brengen, dat hy de selve den Rectori in der tijdt sal gehouden zijn te openen, ten eynde de selve, ofte alleen, of met assesseuren, ofte met den Senaet, of soo de noodt sulcks vereytschen sal, met d'opgemelte Heeren Curateuren ende Burgemeesteren, sulcks in deliberatie leggen, ende ten besten van de Universiteyt afdoen moge: dan op dat door 't gene voorsz is, ofte door de voorgeroerde vryheydt in 't filosofieren niemant sich moge komen te imagineren, daer mede van de Decreten ende Resolutien der meer-gemelte Heeren Curateuren ende Burgemeesteren, ofte van de publijcke ende gerecipieerde maniere van doceren gedispenteert ofte geeximeert te wesen, soo verklaren haer Edele Groot Mog. oock midts desen, door yets van 't gunt voorsz staet, ende in specie door 't gene aengaende de vryheydt van 't filosofieren in desen is begrepen, gene de alderminste gedachten te hebben, omme te luxeren ofte te enerveren de voorsz Decreten ofte Resolutien, by de meer-gemelte Heeren Curateuren ende Burgemeesteren successivelijk, ende van tijdt tot tijdt dien-aengaende ghemaect, veel min, omme hier mede autorisatie te verleenen, dat de Boecken ofte Schriften van D: Carthesii voornoemt, by de Professores in hare Lessen souden werden voor-gelesen, gedoceert, of geëxpliccirt latende alle 't selve op den ouden voet ende ordre dien-aengaende by de voorsz Resolutien ende Decreten der Heeren Præsident ende Raden van den Hove midts desen mede versocht, ende ghelast, eenige ordre te beramen, ende een Placcaet te concipieren tegens het ghepassionneert, ende vinnigh schrijven in den beginne deses geroert, met insertie van behoorlijke præcautien ende poenen, ende 't selve Concept haer Ed. Groot Mog. te laten toekomen, omme sulcks gesien zijnde, als dan nader

dienaengaende gedelibereert, ende naer exigentie van faecken daer op geresolveert te worden. Actum in den Hage den 30 September 1656.

Dingsdag den 3 October 1656.

*Edict ofte
Ordonnantie
opte Juris-
dictie over
de Ingeze-
tenen van
Hollandt,
hoewel in
Eede van de
Generaliteyt.*

BY resumptie gedelibereert zijnde op de geconcipierde Ordonnantie raeckende de kennisse ende judicature over die geene die in dese Provincie gezeten zijn, ende in den dienst van de Generaliteyt werden gecmployeert, in de Notulen van den vijfen twintichsten Julij lesleden van woorde tot woorde gheinsereert; hebben haer Edele Groot Mog. naer voorgaende iterative deliberatien, ende communicatien daer over ghevalen, 't voorz Concept gehouden voor gearresteert: met expresse verklaringe nochtans, dat daer mede in 't alderminste niet en werdt gederogueert, ofte gepræjudicieert, aen de respective Instructien voor den Rade van State, ende de respective Collegien ter Admiraliteyt by haer Hoogh Mog. gearresteert, nochte oock aen de Jurisdictie Militair de respective Krijghs-Raden soo te Water als te Lande, op Zee, te Velde, ende oock in de Guarnisoenen naer beschreven Rechten, ende de practijcque van alle Natien competerende; als mede niet aen de particuliere Privilegien de respective Steden van Hollandt ende West-Vrieslandt competerende.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, Allen den genen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. **DOEN TE WETEN**, dat Wy in achtginge nemende, dat onder andere hooge, ende Souveraine gerechtigheden Ons als hooghste Overheden over den voorschreven Lande competerende, wel voornamentlijk is, het doen oeffenen van wettige Jurisdictie, ten aensien ende over alle, ende eenen yegelijcken van onse Onderdanen ende Ingezetenen van den voorz onsen Lande van hoedanigen soorte, staet, conditie, ofte qualiteyt de selve souden mogen wesen: Dat mede soodanige Jurisdictie de voorschreve Onderdanen ende Ingezetenen moet werden ghepræsteert: Ende dat sonder verkorting van 't recht haer vermogens de Privilegien van den Lande competerende, de selve van de voorsyde Jurisdictie niet kunnen ofte vermogen te werden geëximeert, ende nochtans by succes van tijden in ervaringe komende, dat onaengesien het voorschreve Ons, ende onser Ingezetenen recht, eenige van de selve onse Ingezetenen, ofte Onderdanen, ende namentlijk soodanige, de welke haer begeven hebbende in dienst ende Eedt van de generale Regieringe der gesamentlijcke Provincien, resulterende uyt de Unie tusschen de selve oppgerecht, binnen Utrecht, ende in den jare vijftien-hondert negen en tseventich, gemeynlijk gheenaemt de Generaliteyt, ende haer in ofte ontrent den voorschreven dienst door eenige delicten hebbende vergrepen; Ende ter saecke van dien voor haren competenten Rechter binnen onsen Lande wettelijk aengesproocken zijnde, ondernemen voor te werpen, ende haer te behelpen met diverse uytvluchten, exceptien, ende oppositien alle reflectie hebbende op den dienst; ende Eedt van de voorschreve Generaliteyt; daer nochtans onwederspreckelijck het recht van de Jurisdictie over onse Ingezetenen ende Onderdanen, gelijk mede dat van de Staten van d'andere Provincien respectivelijk over hare Ingezetenen ende Onderdanen by de voorschreve Unie ofte eenige andere naedere overgifte daer op gevolgt, onder de selve Provincien in geen den deelen is overgegeven, gecedeert, ofte gemeen gemaeckt. **SOO IST**, dat Wy naer rijpe deliberatie, gehoort alvorens de consideratien ende 't advis van den Præsident ende Raden van Onsen Hove, ende midts dien daer inne tot voorstant van onse hoogheydt, ende tot conservatie van 't recht van onse Onderdanen ende Ingezetenen willende voorsien, hebben goetgevonden te verklaren, te ordonne-

donneren, ende te ftatuieren, ghelijck Wy verklaren, ordonneren ende ftatuieren midts defen, dat alle, ende een yegelijck van de voorfchreve onse Onderdanen ende Ingezetenen van onfen Lande, van hoedanigen foorte, ftat, qualiteyt, ofte conditie de felve fouden mogen wesen, oock die geene die in dienst ende Eedt van de generale Regieringe van de Unie ghe-employeert werden, voormaels ghe-employeert zijn gheweest, binnen onfen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, in eenighe van de voorfchreve andere Provincien, ofte onder het Distrikt van de felve generale Regieringhe, ofte daer buyten, ende binnen den voorfchreven onfen Lande komende, het zy omme van haer verhandelde aen de Generaliteyt rapport te doen, ofte van haere actien, eden ende reeckenschap te geven, ter faecken van delicten, al-hoe-wel in den voorfz dienst, ende in 't stuck van haer officie begaen, alleen in rechten aenspreeckelijck ende strafbaer zijn voor foudanigen competenten Rechter, daer onder de felve binnen onse Lande woonende, forteren, ofte alwaer fy ten tijde van het aennemen van haren dienst geforteert hebben: Begeerende dat het felve in dier voegen nu, namaels, ende t'allen tijden onverbreeckelijck fal werden naergekomen ende geobferveert: Ontbieden daerom de Praesidenten ende Raden van den Hoogen Rade, ende die van onfen Hove van Justitie, midts gaders allen anderen Rechteren ende Justicieren binnen onfen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, ende generalijck allen onfen Onderdanen ende Ingefetenen van den felven Lande, dat fy hen naer defen praecifelijck fullen hebben te reguleren, sonder daer tegens eenige exceptien ofte oppositien te admitteren, te doen ofte gedogen gedaen te worden, directelijck ofte indirectelijck in eeniger manieren; want wy het felve tot handhavinge ende confervatie van onse hoogheydt ende gerechtigheydt, ende tot voorftand van onfen goeden Onderdanen ende Ingefetenen van onfen Lande alsoo bevinden te behooren: Ende ten eynde niemandt hier van ignorantie en pretendere, soo beveelen wy dat defen op de Rollen van de voorfz respectieve Hoven van Justitie, ende voorts alomne fal werden gepubliceert ende geaffigeert daer het behoort, ende het felve te geschieden gebruyckelijck is.

Gedaen in den Hage onder onfen grooten Zegele, den derden October festhien hondert ses en vijftich.

Vrydag den 6 October 1656.

DE Heer Pensionnaris van Stryen, heeft ter Vergaderinge gerapporteert de confideratien, ende 't adviſ van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge, ende tot voldoeninge van der felder Resolutie Commissoriael van date den vierden Martij deses lopenden jaers, geleth, ende overwogen, of de confideratien, by de Heeren Gedeputeerden der Stede Leyden ten selven daghe alhier ter Vergaderinge schriftelijck ge-exhibeert, over het Concept Reglement van de Revisien voortaan te intenteren van de Sententien by den Rector en Rechters van de Universiteyt tot Leyden gewesen, ofte noch te wijſen, immers hoedanige van de felve fouden kunnen ende behooren te werden geampteert: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. 't voorfz Concept-Reglement naer eenige weynige correctien, ende ampliatiën by de opgemelte Heeren Gecommitteerden daer inne gedaen, gehouden voor gearresteert, in voegen, ende manieren, als 't felve hier naer volgende van worde te worde staet geïnſereert; ende fal daer van een authentijck Exemplaar den Rector, ende Rechters voorfz toe-geſonden worden, omme haer daer naer praecifelijck te reguleren; ghelijck mede het voorfz Reglement tot een yeders gherief door den Druck gemeen gemaect fal worden.

*Reglement
Revisien
Rector ende
Rechters
van de Uni-
versiteyt.*

Reglement op de Revisien, voortaan te intenteren van de Sententien, by den Rector ende Rechteren van de Univerfiteyt tot Leyden, gewefen of als noch te wijfen, by de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieflandt, gearresteert op den seften October sefthien hondert ses en vijftigh.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieflandt: *Doen te weten*; Dat Wy tot beter ordre ende Reglement, op 't stuck van de Revisien, voortaan te intenteren van Sententien, by den Rector ende Rechteren van Onse Univerfiteyt tot Leyden, albereyds gewefen ofte noch te wijfen, naer rijpe deliberatien van Rade hebben geordoneert ende gestatueert, gelijk Wy ordonneren, ende statueren het naervolgende.

I.

Dat soo wanneer voortaan versocht sal worden Revisie van eenige Sententie, by arreste ghewefen by den Rector ende Rechteren van de Univerfiteyt tot Leyden, die selve Persoonen die als Rechteren over foodanige Sententien gestaen hebben, mede sullen wesen Rechteren in de saecke van Revisie, ofte Propositie van erreur, schoon ghenomen den tijdt van haerluyder bedieningen souden mogen wesen ge-expireert, ende een ander Rector ende Rechteren in der selver plaetse gesuceedeert.

II.

Dat in gevalle voor het termineren van de saecke van Revisie de voorsz Rechteren die te vooren over de voorsz Sententien gestaen hadden, 't zy by overlyden of andere onbequaemheydt foodanigh waren gekomen te verminderen, dat daer geen seven in getale meerder overigh en waren, in sulcken cas 't voorsz defectueuse getal tot seven toe, ende hooger niet gesuppleert sal worden, uyt het Collegie van den Rector ende Rechteren van de Univerfiteyt voornoemt, als dan in bedieninge zijnde, die beneffens de voorsz voorgaende Rechteren, mede als Rechteren in de voorsz saecken van Revisie sullen werden gebruyckt.

III.

Sonder dat nochtans eenige suppletie van Rechteren totte voorgaende sal gedaen worden, by aldien de selve Rechteren ten tijde van de Revisien noch bevonden worden seven ofte meerder in getal te zijn, bequaem omme over de voorsz Revisien te mogen staen, schoon genomen eenige souden mogen deficieren aen het volkomen getal, 't welck over het arrest, ofte Sententie in quaestie gestaen heeft.

IV.

Dat die gene, die erreur sullen willen proponeren tegens de voorschreve Sententien by arrest gegeven, by den voorschreven Rector, ende Rechteren van de Univerfiteyt tot Leyden gehouden sullen zijn, binnen een jaer van der pronunciatie van den arreste af, den dach van de pronunciatie daer inne oock begrepen, heure Requesten over te gheven aen den selven Rector, ende Rechteren van de Univerfiteyt, innehoudende heure redenen, ende middelen by de welke sy willen 't voorschreve erreur bewijsen ende betoogen, ende daer beneffens onder den Secretaris van den voorsz Rector, ende Rechteren by provisie tot de boete van de Revisie te consigneren, ende in te leggen desomme van hondert guldens, te appliceren ten behoeve van de Univerfiteyt voornoemt, omme by den Kentmeester van de selve Univerfiteyt verantwoord te werden als naer behooren, indien de Sententie ofte het arrest in quaestie geconfirmert werdt, ende aen den Impetrant van Revisie te restitueren, indien het selve werdt vernietight ofte gecorrigeert, 't zy in 't

ge-

geheel, ofte ten deele, ofte oock indien de saecke hangende de instantie van Revisie tusschen parthyen 't zy door intercessie van Commissarissen ofte andersints onder den anderen werdt geaccordeert.

V.

Dat op de voorschreve Requeste verleent sal worden dachvaerdinge van parthyen; daer inne de voorschreve redenen ende middelen verhaelt sullen worden, welcke dachvaerdinge d'Impetrant ghehouden sal zijn ter executie te doen stellen, dach beteecken, ende voor soo veel in hem is, den dach effectieve te doen dienen, binnen den voorz tijd van een jaer, naer de pronunciatie van den voorz arreste, den dach van pronunciatie daer inne te reekenen als vooren.

V I.

Dat ten voorschreven dage dienende, den voorschreven Impetrant geene andere redenen, nochte middelen sal mogen seggen nochte voorstellen dan de gene, die in sijn Mandement van dachvaerdinge begrepen sullen zijn, waer op den Gedaghte ten voorschreven dage sal antwoorden, nemende over wederzijden pertinente conclusie in materie van propositie van erreur, daer af Acte gemaect sal worden, de welcke mette voorz dachvaerdinge gevoecht sal worden ten Processè, ende dat Parthyen daer by sullen mogen voegen een korte Memorie van heure bedinghde redenen, binnen een maendt, op dat henluyden sulcks goet dunckt, sonder in de selve materie t'onderhouden ander dilay ofte forme van procederen.

V I I.

Dat sulcks gedaen zijnde, den Impetrant ghehouden sal zijn binnen drie maenden te reekenen, van den dage der voorschreve Acte af, den selven dach daer inne oock gecompromitteert, aen ons te versoeken, hem Adjuncten verleent te worden, omme t voorschreve Proces te hersien, ende wederomme te visiteren, de welcke hem verleent sullen worden, tot een minder in getale (doch alle Rechtsgeleerden) als sal wesen het ghetal der gener, die als Rechteren in der saecke van Revisie sullen befoigneren, ende geemployeert worden, ten laste dat d'Impetrant gehouden sal zijn onder den voorschreven Secretaris te namptiseren soo veele Penningen als 't den Rector ende Rechteren die over de saecken van Revisie vaceren sullen, nootelijk duncken sal, omme de vacatien van henluyden, ende van de voorz Adjuncten te betalen.

V I I I.

Dat de voorz Adjuncten by den voorz Rector, ende Rechteren ontboden zijnde, gehouden sullen zijn, aldaer te compareren, ende op henluyder komste te sweeren, dat sy in den processè geen advis noch consultatie gegeven hebben, directelijck noch indirectelijck, ende dat sy heure opinien sincerely ende oprechtelijck sullen geven, alsoo sy in heure consciencie, ende goede Justitie sullen bevinden te behooren, sonder gunste, faveur, haet, ofte dissimulatie, ende dat sy secreet sullen houden, 't gene dat sy van den processè geduyrende de visitatie van dien, hooren ende verstaen sullen, dat syluyden oock uyt de Sententie in cas van Revisie te wijzen, noch schade noch bate te verwachten en hebben.

I X.

Dat den Impetrant gehouden sal zijn, eenpaerlijck te vervolgen de uyttinge van den voorz processè, ende 't selve doen termineren binnen den tijd van ses maenden, te reekenen van den dage van de voorz Acte dispositij af, den selven dach daer inne oock begrepen, ofte dat hy andersints daer toe niet meer ontfangen sal worden, ten ware dat om eenich belet ofte occupatien van den Rector, ende Rechteren voornoemt, de uyttinge van dien verachtert ware.

Dat

Dat van een arreste gegeven in materie Possessoir, geen Propositie van erreur toegelaten sal worden, maer sullen Parthyen heur recht mogen vervolgen in 't petitoir, indien 't hen goedt dunckt.

X I.

Dat insgelijcx tegens Appointementen interlocutoir by den voorz Rector ende Rechteren van de Universiteyt gegeven (reparable ter diffinitive) niemandt ontfangen sal worden, om erreur te proponeren.

X I I.

Dat de Sententien by den Rector ende Rechters van de Universiteyt ghewesen, ende daer van toegelaten werdt Revisie te versoecken (Revisie daer van verlocht zijnde) niet tegenstaende de selve Revisie, ende sonder præjudicie van dien by provisie sullen hebben hare executie, sonder cautie, ende sonder eenich onderscheydt ofte reflectie te maecten op de conditie ofte onghelgentheydt der Persoonen, ofte der selver Woon-plaetsen, binnen ofte buyten 's Landts, die de voorz Sententien hebben geobtimeert, ten ware de executie van de selve Sententien naderhant niet en souden wesen reparabel.

X I I I.

Ende ten eynde dat, als eenige van de Parthyen sal willen erreur proponeren, men vinden ende gekrijgen mach de Stucken van den Proceffe, sonder Parthyen te bedwingen, andermael die over te brengen, ende oock om te schouwen ende verhoeden 't bedroch dat men soude mogen doen by het wisselen van de Stucken, ofte andersints; Soo verbieden ende interdiceren wy midts desen, den Secretaris van de voorz Universiteyt aen Parthyen heure saecken, ende Stucken wederom te geven, ten zy dat Parthyen gefuccumbeert hebbende, in Persoonen renunchieren, ende te buyten gaen van erreur te mogen proponeren, ofte dat sy tot dien eynde, procuratie speciale oeffenden, in welken gevalle den voorz Secretaris, d'een ende d'ander van parthyen, heure saecken ende Stucken sal mogen wederom geven.

X I V.

Verstaende niet te min, dat als men sal willen erreur proponeren, ende de parthyen eenige originale Brieven overgeleydt hebben, alsulcke Brieven sullen mogen wederom gegeven werden, by ordonnantie van den voorschreven Rector, ende Rechteren, midts lateude daer van in de Sack verblijven copie authentijcq gemaect t'heuren kotten, ende parthye daer over geroepen; van ghelijcken sullen de parthyen mogen copie nemen van de andere stucken niet secreet wesende.

X V.

Dat men niet en sal mogen erreur proponeren, ofte revisie inne stellen van een Sententie ofte arrest gegeven by den voorschreven Rector, ende Rechteren van de Universiteyt dan eenmael alleenlijck, 't zy dat de Sententie (daer af Revisie ghedaen is) gheconfirmert, ghecorrigeert, ofie gherenverseert ende verandert zy, sulcks dat de Sententie by revisie ghegeven, niet verder retractabel ofte veranderlijck sal zijn, by wat manieren dat het zy, maer sal haer volkomen ende geheel effect hebben, ende behouden.

Aldus ghedaen ende ghearresteert in onse Staets-ghewijse Vergaderinge, in 's Graven-Hage den seften October 1656.

Woonsdagh ende Donderdagh den 11 ende 12 October 1656.

*Finantie.
19. Poinct.
Ordre op 't
menigvuldi-
ge schrijven.*

OP 't negenthiende Poinct van de jegenwoordige beschrijvinge; Is, naer voorgaende deliberatie goedt gevonden ende verstaen, dat van nu voortaan alle 't gene de Leden deser Vergaderinge sullen doen copieren, boven de Stucken die als Poincten van

van deliberatie aen de selve sullen moeten werden behandicht, ende de ordinaris inkomende Brieven, daer van de Leden ghewoon zijn te werden gedient, tot hare particuliere koste, sonder belastinge van 't Landt sullen moeten doen schrijven: Ende werden de Heeren Gecommitteerde Raden midts desen versocht, ende gelast het ooge te houden, ende soo veel in haer is, te besorgen, dat 't gene voorschreve staet punctuelijk werde achtervolght, als mede dat behoorlijcke voorsieninge werde gedaen, jegens d'excellive declaratien van de Klercqen, schrijvende in de Griffie van de Generaliteyt tot laste van dese Provincie: Gelijk mede den Raedt-Pensionaris ende Secretaris by desen belast ende bevolen werdt, haer naer het gene voorz staet, punctuelijk te reguleren, oock daer naer haer te doen reguleren, alle die gene die onder hunlyden respectivelijk zijn gesubordonneert.

Woonstdagh den 29 November 1656.

IS gelesen een Messive, by de Gecommitteerde Bewinthebberer uytte respectieve *Oost-Indische Compagnie.* Kameren van de Generale Nederlandtsche Geootroyeerde Oost-Indische Compagnie ter Vergaderinge van de Seventienen, binnen Middelburgh in Zeelandt, aen haer Hoogh Mog. geschreven den derthienden der voorledene maendt; houdende der selver advis op de Missive by haer Hooch Mog. den negenden daer bevoorens, conform voorgaende haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den seften der selver maendt aen haerluyder afghesonden: Waer op gedelibereert zijnde, is in conformité van 't selve advis goet-gevonden ende verstaen, dat van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt sal werden bevordert, ten eynde by generale Resolurie van haer Hoogh Mog. moge werden vast-gestelt, dat van nu voortaan egeene Persoonen beneden de vijf en twintich jaren tot Bewinthebberer van de ghemelte Oost-Indische Compagnie geadmitteert, ofte ingelaten sullen worden, ende dat sulcks vervolgens de voorschreve respectieve Kameren moge werden aengeschreven, omme haer daer naer præcise-lijck, ende sonder eenige infractie voor 't toekomende te reguleren. *Geen Bewinthebbers van de Oost-Indische Compagnie beneden de vijftwintigh jaren.*

Donderdag den 30 November 1656.

DE Staten van Hollandt ende West-Vriesslandt, bemerckende, dat soo nu soo *Titulen, Super-* dan eenige Brieven aen de selve adresserende, ende voornamentlijck van Buy-*percriptien* tenlandtsche Koningen, Republijcquen, Princen, Potentaten, Staten ofte Steden, in *en Subscrip-* hare superscriptien, inleydingen, ende andersints, aengaende d'intitulatien van haer E-*tion, in de* dele Groot Mog., ende andere formaliteyten, niet foodanich zijn gequalificeert, als *Brieven aen* wel naer de digniteyt ende waerdigheydt, midtsgaders voor de Eere, Hoogheydt, *haer Edele* ende Souverainiteyt van de voornoemde Provincie werdt gerequireert; Hebben, naer *Groot Mog.* voorgaende indagatie ende ondersoek, van 't gene dien aengaende werdt bevonden *te gebruyc-* in de Verbalen van de voorgaende Legatien, wegens den Staet der Vereenigde Neder-*ken.* landen aen uytheemsche Koningen, Republijcken, Princen, Potentaten, Staten ofte Steden gedecerneert geweest zijnde; oock alvorens naer ghesien, in wat voegen de selve Koningen, Republijcken, Princen, Potentaten, Staten, ofte Steden ghewoon zijn by hare Brieven, soo haer Hoogh Mog., als particulierlijck haer Edele Groot Mog. te qualificeren, midtsgaders in 't reguardt van de intitulatien, ende andere solemniteyten, hier boven gheroert, te tracteren, goet-gevonden ende verstaen, dat uyt den name ende van wegen haer Edele Groot Mog., aen alle de Ministers van Koningen, Republijcquen, Princen, Potentaten, Staten ofte Steden, jegenwoordich alhier

aenwesende, sal werden bekendt gemaeckt, dat meest alle andere Staten, ende specialijck mede verscheyden gekroonde Hoofden, aen haer Edele Groot Mog. schrijvende, gewoon zijn, ten reguarde van de voorz. intitulatione te gebruycken de naervolgende *formalia in superscriptien.*

In 't Nederduytsch

Edele Groot Mogende Heeren, d'Heeren Staten van Hollandt, ende West-Vrieslandt.

In 't Hooghduytsch

Dem Edlen Grofmögende Hern Statten von Hollandt, und West-Vrieslandt.

In 't François

Nobles, Grands, & Puissants Seigneurs, les Seigneurs Estats d'Hollande, & West-Frise.

In 't Spaenssch ofte Portugeesch

A Os Nobles, Grandes, & Poderosos Senhores, &c.

In 't Latijn

Illustrissimis, Magnis, ac Potentibus Dominis, Dominis Hollandiae West-Frisiaeque Ordinibus.

In de Inleydingen boven aen de Brieven.

In 't Nederduytsch

Edele Groot Mogende Heeren.

In 't Hooghduytsch

Edle Grofmögende Hern.

In 't François

Nobles, Grands, & Puissants Seigneurs.

In 't Spaenssch, ofte Portugeesch:

Nobles, Grandes, & Poderosos Senhores.

In 't Latijn

Illustrissimi, Magni, ac Potentes Domini.

Dat voorts in de Subscriptien van de meer-geroerde Brieven, boven de namen, ofte

ofte onderteeckeningen gemeynlijck ghesteldt werden de woorden van *Goede Vrunden*, *Geallieerden*, *Naegebuyren*, ofte anderen van æquipollente, immers niet van min aengename significatie, met versoeck omme daer van aen hare respectieve Heeren Committenten te willen kennisse gheven, ende met verklaringe, dat haer Edele Groot Mog. sonderlinge aengenaem sal zijn, ingevalle hier bevoorens by de selve in 't depefcheren van hare Brieven aen haer Ed. Groot Mog. eenigh ander gebruyck moge zijn geweest, dat sulcx voortaan naergelaten, ende alles daer ontrent naer 't gene voorschreve staet ghereguleert moge werden, ende specialijck dat achterwege moge werden ghelaten de woorden van *Ernfeste*, *Hoog-ghelerde*, *Wijse*, *Voorsienighe*, *Discrete*, *Spektabiles*, *Generosi*, *Famati*, *Dilecti*; ende diergelijcke, die men bespeurt heeft, op, ende in sommige der voorschreve Brieven voor desen, gesteldt gheweest te zijn: Dat mede aen de Ministers op de presentatie van haer Edele Groot Mog. by de Gemeene Bondtgenooten buyten 's Landts gecommiteert, 't gene voorschreve is sal werden genotificeert, omme insgelijcks ten voorschreve eynde daer van kennisse te geven aen de Hoven, ofte Regierungen, by de welke syluyden respectivelijck zijn residerende. Actum in 's Graven-Hage den dertighften November seshien-hondert ses-en-vijftigh.

Woensdag den 17 Januarij 1657.

DE Raedt-Pensionaris, heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat de Heeren *Velt-Maerschalckschap*, van de Ridderfchap, ende d'andere Leden van dese Vergaderinge, by Resolutie *Hollandt in 't stellen van een Hooft over de Militie gheen overstemminge te ghe-doogen.* ende t'overwegen, wat wegen ende middelen by haer Edele Groot Mog. soude dienen te werden gebruyckt, ende by der handt genomen, tot bereyckinge van der selver salutar ooghmerek ontrent het Veldtmaerschalck-ampt deser Vereenighde Nederlanden, ende 't Opper-commandement over 't Leger van den Staet, ende wel bysonderlijck tot verhinderung van den voortganck der proceduren, by eenige Gedeputeerden van de andere Provincien ter Generaliteyt op den vijfden ende sesten deses aldaer gentameert, omme tot het aenstellen van een Veldtmaerschalck over de Militie van 't Landt, by overstemmingh in weerwille van haer Edele Groot Mog. eenigh besluyt te maecken, midtsgaders tot steuyringhe van de executie der desseynen, die ten voorz eynde aengeleght zijn, ofte hier naermaels noch aengeleydt souden mogen worden, naer rijpe ende aendachtige overweginge van de nature der voorz Militie, ende van 't recht de Staten van de respectieve Provincien competerende, over ende ontrent de Soldatesque, t'haerder befoldinge staende, geoordeelt hadde evident ende demonstratijf te wesen, dat geen commandement ter wereldt, hooch ofte laech, egeen uytgefondert, over de voorz Soldatesque kan werden geconfereert, als by expres consent, ende bewilliginge van de Staten, hare Betaels-Heeren, ende dat over sulcx oock egeen Veldtmaerschalck, ofte ander Over-hooft, hoedanigh 't selve oock genaemt mochte werden, welckers gefach sich mede soude extenderen over de Militie, staende ter befoldinge van dese Provincie wettelijck kan werden aengesteldt, dan by concurrentie, ende expresse bewilliginge van haer Edele Groot Mog. Dat voorts de wel-gemelte Gecommitteerde Leden het ooge slaende op de jegenwoordige constitutie van tijden, ende saecken, wijders geoordeelt hadden het aenstellen van een Veldtmaerschalck, ofte ander Over-Hooft over de Militie van de gesamentlijke Bondtgenooten, t'eenemael onnoodich te wesen, ende dat midts dien het selve Veldtmaerschalckschap om verscheyden redenen, breeder by monde geduceert, behoort te werden gehouden voor ghemortificeert, specialijck mede dat

van wegghen haer Edele Groot Mog. alles op dat fundament behoort te werden gedi-
rigeert, ende voor een vaste maxime gehouden dat een perpetuel Cheff, ofte Over-
hoofd over de Militie van desen Staet te stellen niet alleenlijk onnoodich, maer oock
t'eenemael ondienstigh is, om redenen, ende op de exempelen breeder gededucert
ende gealleguert in de Deductie by haer Edele Groot Mog. op den vijf en twintich-
sten Julij des Jaers seshien-hondert vier en vijftigh ghearresteert; maer dat, soo
wanneer by tijde van Oorloge ende hoogh-dringende noot, haer Edele Groot Mog.
nevens d'andere Provincien souden mogen goetvinden tot electie van een Over-hoofd
over de Melitie van desen Staet te procederen, ofte dat andersints by d'een of d'an-
der occasie, eenigh gros by den anderen ghetrocken, ende daer over eenigh Cheff
gesteldt soude moeten werden, als dan aen foodanigh te verkiefen Over-hoofd, ofte
Cheff niet en behoort te werden gegeven perpetuelle Commissie, maer alleenlijk
voor foodanige Expeditie ende Veldt-tocht, ofte occasie, als aldan voor handen sou-
de mogen wesen; Dat op de vooren-ghe-expressseerde fundamenten d'andere Provin-
cien in alle minnelijckheydt sullen werden verfocht, met de voor-gheroerde geenta-
meerde deliberation op het aenstellen van een Veldt-Maerschalck als boven, ende
't gene daer toe aenleydinge geeft, niet te willen voortvaren, maer ter contrarie al-
les met, ende nevens haer Edele Groot Mog. op de voorschreve salutare gronden,
ende maximes, ten besten van den Staet in 't gemeyn, ende tot conservatie van de
rechten, hoogheden, ende vryheden van yeder Provincie in 't particulier te helpen
dirigeren, met verklaringe, dat haer Edele Groot Mog. haer altijdts bereydt sullen
houden omme daer over met de andere Bondtgenooten naeder te concerteren, ende
't voorschreve haer sentiment, met explicatie van alle particulariteyten, breeder te ju-
stificeren: Edoch in cas d'andere Provincien, ofte 't meerendeel van de selve, dien-
onaengesien, buyten vermoede, yets contrarie de voor-geroerde maxime souden mo-
gen willen resolveren, ofte tot het aenstellen van eenigh Over-hoofd over de Militie
van 't Landt, in weerwille van haer Edele Groot Mog. by overstemminge trachten
te procederen, dat als dan van wegen dese Provincie naer voorgaende aenwijfinge,
ende vertooninge, dat in 't vermogen van haer Ho: Mog. niet en is in weerwille van
eenige Provincie, over de Militie staende ter befoldinge van de selve Provincie, ee-
nigh Over-hoofd als boven aen te stellen, klaerlijk, ende positivelijk soude dienen
te werden gedenuncieert, dat haer Edele Groot Mog. foodanige infractie in haer recht,
ende gherechtigheydt niet sullen gedoogen, maer alle exercitie van Commandement,
ofte Employ van foodanigh prätens Over-hoofd sullen weeren, tegengaen, ende be-
letten, ende specialijk foodanigen ordre stellen, ende die voorsieninge doen dat al-
fulck prätens Over-hoofd egeen gesagh ofte autoriteyt ter Wereldt over de Militie
van de repartitie van Hollandt, ende West-Vrieslandt, ofte over eenich gedeelte
van de selve, sonder eenige exceptie, en kome te exerceren: Ende by soo verre d'ani-
mositeyt van de voorschreve andere Provincien haer, buyten alle verwachten, soo
verre soude mogen porteren, dat de selve, ongeacht de voorschreve denunciatic,
echter tot d'effective electie van foodanich Over-hoofd, ende tot het be-cedigen,
midsgaders tot het uyt-gheven van Commissie aen den selven, quamen te treden,
dat als dan by, ofte van wegghen haer Edele Groot Mog. aenstondts, tot beter con-
servatie van haer recht, ende gerechticheydt, ende tot efficacieuser uytvoeringe van
't gheene voorschreve staet, tot het aenstellen van een particulier, ende Provinciael
Over-hoofd over de Militie t'harer befoldinghe staende, metter daedt soude dienen
te werden gheproceedert: Ende op dat foodanigh onverwacht geval, ('t gundt
Godt verhoede) haer Edele Groot Mog. voor-komende, alles volkomentlijk moge
wesen

wesen ghepræpareert tot d'uytterste executie van 't geene voorschreve staet toe exclusive, dat derhalven oock van nu af aen naeder besoigne sal dienen te werden aengesteld, ende wel rijpelijk overleydt op wat voet, ende manniere, midtsgaders op hoedanigen Instructie soodanigh particulier, ende Provinciael Over-hoofd, sonder labefactatie van de boven-geexpresseerde gronden, ende maximes, in soodanigh onverwacht geval als boven, effectieve verkoofen soude werden: Dat voorts oock, tot seckerder verhoedinge, ende voorkominge van soodanige ongelegentheydt als boven, van nu af aen by eenparige Resolutie van haer Edele Groot Mog. soude behooren te werden vastgesteld, dat aen de Personnagie, ofte Persoon die sich op alsulke onwettige electie als boven in de Charge soude mogen laten installeren, ofte daer toe be-eedigen, nu, noch naermaels van wegen, ofte voor de stemme van haer Edele Groot Mog. de selve Charge, ofte eenige andere digniteyt, ghedefereert, maer ter contrarie alle delatie van digniteyt op den selven, 't zy Militair, 't zy Politijcq van wegen haer Edele Groot Mog. gecontradiceert, ende, soo veel in haer is, tegengehouden sal werden, alwaer 't saecke dat haer Edele Groot Mog. oock andersints niet ongenegen mochten zijn gheweest, omme aen soodanige Personnagie, ofte Persoon allecer, ende digniteyt te helpen toebrengen: met speciale overgifte, dat van de voorschreve te nemene eenparige Resolutie, oock niet anders dan met eenparige stemmen van alle de Leden deser Vergaderinge, naermaels soude mogen werden gedispensiert.

Ende nademael op voor-gheroerde deliberatien den voorschreven vijfden ende seften deses ter Generaliteyt voorgevallen, oock niet sonder verwonderinge is geremarqueert, dat eenige Heeren Gedeputeerden van Provincien haer op de selve deliberatien hebben gelieven te dienen van oude Resolutien, al over jaer, ende dach by de Heeren hare Principalen aengaende het aenstellen van een Veldt-Maerschalck ghenomen, al-hoe-wel t'zedert de selve tijdt dien-aengaende merckelijcke veranderinge voorgevallen, ende oock by onderlingh goetvinden van de respectieve Provincien notable Concepten op 't Papier gebracht zijn, dat derhalven oock aen de Staten van de respectieve Provincien *mutatis mutandis*, naer yeders gelegentheydt, by serieuse, ende geraisonneerde Brieven van haer Edele Groot Mog. het voorschreve ghepasseerde op den vijfden ende seften deses, midtsgaders het boven-geexpresseerde sentiment van haer Edele Groot Mog. daer ontrent kennelijk gemaect, ende gerepræfenteert sal worden, met gantsch gedienslich verfoeck dat haer Edele Mog. alles mede op de voorschreve salutare gronden, ende maximes ten besten van den Staet in 't gemeyn, ende tot conservatie van de Rechten, hoogheden, ende vryheden van de respectieve Provincien in 't particulier willen helpen dirigeren, immers in cas haer Edele Mog. daer ontrent van eenige andere inclinatie mochten zijn, de selve inclinatie aen haer Ed. Groot Mog. in 't minnelijk te communiceren, ende middelerwijlen d'Heeren hunne Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt by aenschrijvinge, ofte andersints bekendt te maecten, haer Edele Mog. intentie te wesen, dat de voorschreve deliberatien ter Generaliteyt voor als noch mogen blijven in suspensio, ende dat syluyden oock derhalven haer niet verder willen dienen van eenige oude Resolutien die by haer Edele Mog. hier bevoorens over 't voorschreve subject mogen wesen genomen; met byvoeginge, dat haer Edele Groot Mog. haer altijdts bereydt sullen houden, omme over de boven-geposeerde gronden, ende maximes, ofte de speculatiën die daer ontrent souden mogen vallen, met haer Edele Mog., ende d'andere Bondtgenooten nader te concerteren, ende daer ontrent soodanigen voet te helpen beramen, als tot verseeckeringe van den Staet in 't gemeyn, ende tot gerustheydt van yeder Provincie.

vincie in 't particulier, bevonden sal werden de salutairste, ende bequaemste te wesen: Waer op zijnde gedelibereert, ende d'inclinatiën van de Heeren van de Ridderfchap, ende andere Leden dienthalfen ghehoort, is verftaen, ende geresolveert dat 't voorfz gheadvifeerde by de Heeren Gedeputeerden van de refpective Steden by gefchifte fal werden over-genomen, omme daer op den laft, ende de Refolutiën van de Heeren haere refpective Principalen te vorderen, ende in te brengen, ten einde op eene faecke van foo hoogen gewichte met meerder foliditeyt geresolveert moge werden.

Dinghsdag den 23 Januarij 1657.

*Militie.
Veld-Maer-
fchalckfchap
in 't ftellen
van een
Hoofst over
de Militie
gheen over-
ftemminge te
gedoogen.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieflandt, by rapport verftaen hebbende dat op den vijfden defter loopende maendt, ter Vergaderinghe van de Heeren Staten Gensrael defter Vereenighde Nederlanden, door d'Heer Gedeputeerde van de Provincie van Vrieflandt, doenmaels aldaer wegens de felve Provincie alleen aenwefende, was geproponeert dat by haer Hoog Mog. getreden foude behooren te werden tot verkiefing van een Veldt-Maerfchalck over de felve Vereenighde Nederlanden, in plaetfe van wijlen den Heere van Brederode zaliger ghedachteniffe, 't felve Ampt in fijn leven bekleedt hebbende; oock geleth op alle de omftandigheden daer ontrent voorgevallen, ende fpecialijck, dat onaengefien de voorfz Propofitie by de Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden in de hoch-gemelte Vergaderinge fimpelijck *ad referendum* overgenomen was, met ernftige instantie dat d'Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien hare advifen daer ontrent, ende alle verdere deliberatiën over 't voorschreve fubject fouden willen houden in fufpenfo ter tijden, ende wijlen toe daer over by haer Ed. Groot Mog. Staets-gewijfe foude wesen geresolveert; echter by eenige Heeren Gedeputeerden van sommige der voorschreve andere Provincien met grooten ernft was gelaboreert, omme op de voorschreve faecke by overftemminge een finaël befuyt te maecken; ende mede in achtginge genomen de provifionnelle conclusie dien-aengaende den felfen daer aen volgende gantfch nulliter geformeert, daer van op de iterative debvoiren uyt den name, ende van wegen haer Edele Groot Mog. dienthalfen aengewendt de refumptie, ende fulcks inede het finaël arrest van dien opgehouden was voor den tijdt van veerthien dagen: Hebben naer rijpe, ende aendachtige overweging van alle 't felve, ende van 't gundt daer ontrent in confideratie is genomen, oock daer op ghehadt 't advis van de Heeren van de Ridderfchap, ende andere Leden van haer Edele Groot Mog. Vergaderinge, midtfgaders van de Heere der felfer Gecommitteerde Raden daer toe by voorgaende Refolutie van date den twaelfden defes fpecialijck gedeputeert geweest zijnde, ende daer over, tot meerder foliditeyt, ende valtigheydt van de Refolutie dienthalfen te nemen, met de refpective Steden, ende Vroedtfchappen communicatie, ende confultatie gehouden hebbende eenpaerlijck, ende by confonante advifen van alle de Edelen, ende Steden, Leden van de hoog-gemelte haer Edele Groot Mog. Vergaderinge verftaen, ende verklaert dat by de jegenwoordige constitutie van tijden, ende faecken het aenftellen van een Veldt-Maerfchalck ofte ander Over-hoofst over de Militie van de Bondtgenooten onnoodich, ende, om verfcheyden refpecten, oock t'eenemaal ondienftich wesen fouden, ende voor al dat het vervolgh van foodanige proceduren als boven zijn gementionneert, ende d'executie van alfulcke deffeynen als daer uyt ghecolligeert kan worden by de Heeren Gedeputeerden van eenige Provincien geformeert geweest te zijn, voor 't refpect, ende de cere van de Provincie van Hollandt, ende West-Vrieflandt niet en konnen werden getolereert, ofte gheleden, maer dat de felve, tot confervatie van de hoogheydt,

heydt, ende gerechtigheydt van de wel-gemelte Provincie met vigeur fullen werden tegengegaen.

Ende hebben voorts de hoogh-gemelte Heeren Staten van Hollandt, ende West-Vrieslant, naer voorgaende overlegh van de wegen, ende middelen die tot bereyckinge van 't vooren-geexpresseerde der selver ooghmerck, ende sulcks tot verhinderinge van den voortgangh der voorsz proceduyren, midtsgaders tot steuytinge van de executie der voorsz desseyne, oock tot verhoedinge van diergelijcke voor 't toekomende, gebruyckt, ende by der handt genomen, ende generalijck van 't gundt daer ontrent ten meesten dienste van den Lande in 't werck ghesteldt soude konnen werden, ende daer op curieuselijck overwooghen hebbende de nature van de voorschreve Militie, midtsgaders het recht de Staten van de respectie Provincien competerende, over, ende ontrent de Soldatesque t'barer besoldinge staende, mede naer gehoudene communicatie, ende consultatie met de respectie Steden, ende Vroedtschappen als boven, conform 't voorsz advis, verstaen, ende gheoordeelt evident, ende demonstratif te wesen, dat geen Commandement ter wereldt hooch, ofte laech, egeen uytgefondert, over de voorschreve Soldatesque kan werden geconfereert, als by expres consent, ende bewilliging van de Staten hare Betaels-Heeren, ende dat oversulcks oock egeen Veldt-Maerschalck, ofte ander Over-Hooft, hoedanigh 't selve oock ghenaeamt mochte werden, welkers gesagh sich mede extenderen soude over de Militie staende ter besoldinge van dese Provincie, wettelijck kan werden aengesteldt dan by concurrentie, ende expresse bewilliging van haer Ed. Groot Mog.; Dat oock midts dien het aenstellen van een Veldt-Maerschalck ofte ander Over-Hooft als boven selfs by dese Provincie alleen met goet recht konnende werden wederhouden, het voorsz Veldt-Maerschalckchap gehouden voor gemortificeert, gelijk 't selve Ampt voor gemortificeert gehouden werdt midts desen: werdende voorts by haer Edele Groot Mog. voor een fundament, ende vaste maxime gehouden dat een perpetuel Cheff, ofte Over-hooft over de Militie te stellen niet alleenlijck onnoodich, maer oock t'eenemael ondienslich is, om redenen, ende op de exempelen breeder geduceert, ende geallegeert in de Deductie by haer Edele Groot Mog. op den vijf en twintichsten Julij des jaers seshien-hondert vier en vijftich ghearresteert; Ende dat oversulcks van wegen dese Provincie alles daer benen sal worden gedirigeert dat, so wanneer by tijde van Oorloge, ende hooch-dringende noot, haer Edele Groot Mog. nevens d'andere Provincien souden mogen goetvinden tot electie van een Over-Hooft over de Militie te procederen, ofte dat andersints by d'een of d'ander occasie, eenigh gros by den anderen ghetrocken, ende daer over eenigh Cheff gesteldt soude moeten werden, als dan aen soodanich te verkiesen Over-Hooft, ofte Cheff niet en werde gegeven perpetuele Commissie, maer alleenlijck voor soodanige Expeditie, ende Veldt-tocht, ofte occasie als aldan voor handen souden mogen wesen: Dat op de vooren geexpresseerde fundamenten, ende om redenen hier vooren geroert, de andere Provincien in alle minnelijckheydt fullen werden verfocht, met de voor-geroerde geentameerde deliberationen op het aenstellen van een Veldt-Maerschalck als boven, ende 't gene daer toe aenleydinge geeft niet te willen voortvaren, maer ter contrarie alles met, ende nevens haer Ed. Gr. Mog. op de voorsz salutare gronden, ende maximes ten besten van den Staet in 't gemeyn, ende tot conservatie van de rechten, hoogheden, ende vryheden van yeder Provincie in 't particulier, te helpen dirigeren: met verklaringe dat haer Ed. Groot Mog. haer altijdts bereydt fullen houden, omme daer over met d'andere Bondtgenooten naeder te concerteren, ende 't voorsz haer senti.

sentiment, met explicatie van alle particulariteyten, breeder te justificeren: Edoch in cas d'andere Provincie, ofte 't meerendeel van de selve, dien-onaengesien, buyten vermoede, yets contrarie de voor-gheroerde maxime souden mogen willen resolveren, ofte tot het aenstellen van eenigh Over-hoofst over de Militie alsboven, in weerwille van haer Edele Groot Mog. by overstemminge trachten te procederen sonder de saecke in haer geheel, ende ongepræjudicieert te laten, ende aen dese Provincie competente tijdt te vergunnen omme daer van aen haer Edele Groot Mog. andermael rapport gedaen, ende daer op nader geresolveert te mogen werden, dat als dan van wegen dese Provincie, naer voorgaende aenwijfsinge, ende vertooninge, dat in 't vermogen van haer Hoogh Mog. niet en is in weerwille van eenighe Provincie, over de Militie staende ter besoldinge van de selve Provincie, eenigh Over-hoofst alsboven aen te stellen, klaerlijck, ende positivelijck soude werden gedenuncieert, dat haer Edele Groot Mog. foodanigh infractie in haer recht, ende gerechticheydt niet sullen gedoogen, maer dat de selve alle exercitie van Commandement, ofte Employ van foodanigh præstens Over-hoofst sullen weeren, tegengaen, ende beletten, ende specialijck foodanigh ordre stellen, ende die voorsieninge doendat alsulck præstens Over-hoofst egeen geiagh ofte autoriteyt ter Wereldt over de Militie van de repartitie van Hollandt, ende West-Vrieslant, ofte over eenigh gedeelte van de selve, sonder eenige exceptie, en kome te exerceren: Ende by soo verre d'animositeyt van de voorz andere Provincien, ofte van de Heeren hare Gedeputeerde ter Generaliteyt de selve, buyten alle verwachten, soo verre soude mogen porteren, dat haer Ed. Mog., ongeacht de voorz denunciatie, echter tot d'effective electie van foodanich Overhoofst, ende tot het be-eedigen, midtsgaders tot het uytgeven van Commissie aen den selven, quamen te treden, dat als dan by, ofte van wegen haer Ed. Groot Mog. aenstonds, tot beter conservatie van haer recht, en gerechticheydt, midtsgaders tot efficacieuser uytvoeringe van 't gene voorz is, tot het aenstellen van een particulier, ende Provinciael Over-hoofst, over de Militie r'harer besoldinghe staende, metter daedt sal werden geprocedeert; Ende op dat foodanigh onverwacht geval, ('t gundt Godt verhoede) haer Edele Groot Mog. voorkomende, alles volkomentlijck moge wesen ghepræpareert tot d'uytterste executie van 't gene voorz staet toe exclusive, dat derhalven oock van nu af aen door de voorgemelte Heeren van de Ridderchap, ende andere Gecommitteerden soo uytte hooghemelte Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. als uyt het Collegie van de opghehemelte Heeren Gecommitteerde Raden nader befoigne sal werden aengesteldt, ende wel rijpelijck overleydt, op wat voet, ende maniere, midtsgaders op hoedanigen Instructie 't voorz particulier, ende Provinciael Over-hoofst, sonder labefactatie van de boven-geexpressieerde gronden, en maximes, in foodanigh onverwacht geval alsboven, effective verkoosen sal werden: Dat voortsoock, tot seeckerder verhoedinge, en voorkominge van foodanige ongelegentheydt als voren, van nu af aen sal werden vast gestelt, gelijk by eenparige Resolutie van haer Edele Groot Mog. vast gestelt wordt by desen, dat aen de Personagie, ofte Persoon die sich op alsulcke onwettige electie alsboven in de voorz Charge soude mogen laten installeren, ofte daer toe be-eedigen, nu, noch naermaels van wegen, ofte voor de stemme van haer Ed. Groot Mog. de selve Charge, ofte eenige andere digniteyt, gedefereert, maer ter contrarie alle delatie van digniteyt op den selven, 't zy Militair, 't zy Politijcq, van wegen haer Edele Groot Mog. gecontradiceert, ende soo veel in haer is, tegen gehouden sal werden, alwaer 't oock saecke dat haer Edele Groot Mog. andersints niet ongenegen mochten zijn geweest, omme aen foodanige Personagie, ofte Persoon alle eere, ende digniteyt te helpen toebrenghen: met speciale overgifte, dat van de bovenstaende eenparige Resolutie,

lutie, oock niet anders dan met eenparige stemmen van alle de Leden deser Vergaderinge, naermaels sal mogen werden gedispenseert.

Ende nademaal op de voorgeroerde deliberatien den voorz 5. ende 6. deses ter Generaliteyt voorgevallen, oock niet sonder verwonderinge is geremarqueert, dat eenige Heeren Gedeputeerden van sommige Provincien haer op de selve deliberatien hebben gelieven te dienen van oude Resolutien, al over jaer, ende dach by de Heeren Staten hare Principalen aengaende het aenstellen van een Veldt-Maerschalcck ghenomen, al-hoe-wel t'zedert de selve tijdt dien-aengaende merckelijcke veranderingen voorgevallen, ende oock by onderlingh goetvinden van de respectie Provincien notable Concepten op 't Papier gebracht zijn, dat derhalven oock aen de Staten van de respectie Provincien *mutatis mutandis*, naer yeders gelegentheyt, by serieuze, ende geruissonneerde Brieven van haer Edele Groot Mog. het voorz gepasseerde op den vijftende ende seften deses, midts gaders het boven-geexpresseerde sentiment van haer Ed. Groot Mog. daer ontrent kennelijk gemaect, ende gerepresenteert sal worden, met gantsch gediensstigh verfoeck dat haer Ed. Mog. alles mede op de voorz salutare gronden, en maximes ten besten van den Staet in 't gemeyn, ende tot conservatie van de Rechten, hoogheden, en vryheden van de respectie Provincien in 't particulier willen helpen dirigeren, immers in cas haer Ed. Mog. daer ontrent van eenige andere inclinatie mochten zijn, de selve inclinatie aen haer Ed. Gr. Mog. in 't minnelijk laten communiceren, ende middelerwijlen d'Heeren hunne Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt by aenschrijvinge, ofte andersints bekend maecken, haer Ed. Mog. intentie te wesen, dat de voorz deliberatien ter Generaliteyt voor als noch mogen blijven in suspenso, ende dat syluyden oock derhalven haer niet verder willen dienen van eenige oude Resolutie die by haer Edele Mog. hier bevoorens over 't voorz subject mogen wesen genomen; Sullende noch wijders tot sloth van de voorz af te sendene Brieven by 't gene voorz is werden gevoeght, dat haer Ed. Groot Mog. haer altijdts bereydt sullen houden, omme over de boven-gepofeerde gronden, ende maximes, ofte de speculatie die daer ontrent souden mogen vallen, met haer Ed. Mog., ende d'andere Bondtgenooten nader te concerteren, ende daer ontrent foodanigen voet te helpen beramen, als tot verseeckeringe van den Staet in 't gemeyn, ende tot geruystheyt van yder Provincie in 't particulier, bevonden sal werden de salutairste, ende bequaemste te wesen.

Aldus gedaen, ende geresolveert by de hoogh gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, in 's Graven-Hage den drieen twintichsten Januarij 1657.

SYnde ter Vergaderinge gepresenteert verscheyden Exemplaren van seecker Boek aen haer Edele Groot Mog. gedediceert; Is, naer voorgaende deliberatie goetgevonden, ende verstaen, dat de voorz presentatie, in gevolge van de generale Resolutie dienthalven in Septembri des jaers seshienhondert twee en dertich genomen, sal werden geexcuseert, ghelijck de selve geexcuseert werdt midts desen: Ende dat voorts in 't toekomende niet alleenlijk egeene presentatie van Boecken by haer Ed. Groot Mog. sullen werden aengenomen, veel min daer over eenige vereeringe gegeven, maer dat oock, tot precie naerkominge van de voorgeroerde generale Resolutie, den Raedt-Pensionaris in der tijdt sal werden gelast, ende geinjungeert, ghelijck den selven gelast, ende geinjungeert werdt by desen egeene foodanige gepresenteerde Boecken alhier ter Vergaderinge te doen inbrengen, nochte oock te permitteren, dat de selve door den Kamer-Bewacder, ofte andersints ingelevert werden.

Geen Dedicatie, ofte presentatie van Boecken te nemen.

Woensdag den 24 Januarij 1657.

*Missive aen
de Provin-
cien over 't
Veldt-Maer-
schalckschap,
ofte Hoofst
over de Mi-
litie.*

IS gelesen het Concept van Missive, in gevolge, ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van gisteren op 't Papier gebracht, omme over het subjeet van 't Veldt-Maerschalckschap deser Vereenighde Nederlanden, met 't gene daer aen dependeert, aen de respective Provincien afgesonden te worden: Ende is, naer voorgaende deliberatie, de selve Missive gehouden voor gearresteert, in voegen, ende manieren hier naer volgende;

Edele Mogende Heeren.

SOo haest als deser Wereldt is komen te overlijden den Heere van Brederode goeder gedachtenisse, in sijn leven Veldt-Maerschalck der Vereenighde Nederlanden, hebben haer tot dien dienst aangeboden diverse Persoonen van qualiteyt, ende conditie in den Staet: doch is het de wijsheydt van de Heeren weghens de respective Leden van de Unie comparerende ter Vergaderinge van de Staten Generael gheweest, omme te maecten behoerlijcke reflectie op de Heeren hare Committenten, ende naederhandt, door seeckere Heeren des verfocht, ende ghecommitteert praëallement te doen overleggen, wat dies-aengaende soude kunnen ende behooren te werden nedergestelt: als mede, wat tot onderlingh contentement van de gesamentlijcke Bondtgenooten, tot conservatie ende bevorderinge van de ghemeene ruste, ende goede harmonie tusschen de respective Provincien, midtsgaders tot wech-neminghe van alle jalousie, ende diffidentie tusschen ghemelte Bondtgenooten, ende by gevolge tot vermeerderinge van 't respect, ende aensien van den Staet van binnen, oock tot versterckinge van de goede intelligentie van buyten soude kunnen strecken, alles op te doen rapport, ende sonder praëjuditie van de vrye deliberatien by hare Hoog Mog., ende de respective Leden van de selve te houden, op de bestellinge van 't voorz Veldt-Maerschalck-Ampt, met het gene daer van dependeert.

Waer op gevolgt is, dat de voorz Heeren Gecommitteerden de saecke naer hare waerdigheydt ende gewichte overleydt, ende van der selver besoignes rapport gedaen hebbende, het selve by de respective Provincien is overgenomen, omme te communiceren daer, ende soo het behooren soude, met recommandatie van wegen haer Hoogh Mog. ten eynde de selve daer op soo haest doenlijck het advis van de Heeren hare Principalen wilden doen inbrengen, alles breeder uytwijfende de Resolutien dienthelven ter hooch-gemelte Vergaderinge genomen op den seven en twintichsten Novembris ende derden Decembris des jaers seshien-hondert vijfen vijftich, uwe Edele Mog. door de Heeren der selver Gedeputeerden ontwijffelijck wel bekend ghemaect.

Ende ofte wel van die saecke, ende van de poincten uyt het voorz besoigne geresul-
teert t'zedert dien tijdt niet ofte weynich gerept is, immers dat dienthelven geene
formele deliberatien, (ghelijck over saecken van soo hoogen importantie, omstande-
lijck, ende met rijpe overlegginge hadde behooren te gelchieden) aenghesteldt zijn,
ende dat Wy midts dien niet hadden verwacht dar over 't meergeroerde Ampt eenige
abrupte, ende separate voorstellinge, sonder reflexie te maecten op meergeroerde be-
soignes, soude hebben kunnen gedaen werden: Soo is het nochtans sulcks dat het den
eenich, ende alleen aenwesenden Heer Gedeputeerde van * *wegens de Provincie van*
Vrieslandt ghelieft heeft het selve te moveren op den vijfdien deler loopende maendt,
ende

*NOTA.
Aen Vries-
landt.*

* van we-
gens Uwe
Ed. Mog.

ende dat de Heere Mulert, † Gedeputeerde van *Over-Iffel*, doenmaels ter Generaliteyt Præsiderende, des anderen daeghs daer aen de selve saecke naerder in omvraege heeft ghelieven te brengen, ende daer op gantsch informelijck te dicteren seeckere conclusie tot het approprieren van eene Instructie, omme het selve gedaen, als dan op het aenstellen van een ander Veldt-Maerschalck in plaetsē van wel-ghedachten Heere van Brederode gelet te werden: sonder dat de Heeren van Onsent wegen ter meer hooghemelte Vergaderinge comparerende hebben kunnen obtineren, dat met die pratenſe conclusie soude werden gesupercedeert ter tijdt, ende wijlen toe, dat Wy (doenmaels genoeghsaem over wech zijnde, omme tot onse Staetsch-wijſe Vergaderinge herwaerts te komen) over die gantsche saecke ghedelibereert, ende Ons advis souden hebben mogen arreſteren ende ordentlijck doen inbrengen: Wel is waer, dat daer naer ter nauwer noot geobtimeert is ſuſpenſie van reſumptie der voorſz Reſolutie voor den tijdt van veerthien daghen: Maer gelijk behoudens de ordre van de Regieringe het voorſz uytſtel van deliberatie Ons niet hadt behooren te zijn geweygert gheweest; Ende voornementlijck niet dewijle de Heeren * *Gedeputeerden van Utrecht* het selve mede intantelijck waren begeerende, ende de Heeren *van Gelderlandt* ſulcks waren toeſtaende: Soo was ſoodanigen weygeringe oock directelijck ſtrijdende tegens het voorſz gereſolveerde van den ſeven en twintichſten November ſelthien-hondert vijf en vijftich, ende in præjuditie van Onſe, ende anderer Provincien vrye deliberatien.

NOTA.
Aan *Over-Iffel*.
* uwe Ed. Mog.

NOTA.
Aen *Utrecht*.

* uwe Ed. Mog. Gedeputeerden (daer over Wy U Ed. Mog. midts deſen bedancken, ende Ons tot gelijcke heuſheyd by voorvallende occaſien verplicht houden)

NOTA.
Item, *mutandis aen Gelderlandt*.

Ende aengemerckt de voorſz saecke is van ſonderlinge hooge conſideratie, ende Ons, die Wy (onder Godes zegen, ende ſonder invidie geſproocken) in den ghemeenen Staet ruym ſoo veele als alle de andere Leden van de Unie zijn geïntereſſeert, ſoo notabelijck ende particulierlijck is ræckende; Soo hebben Wy niet kunnen ledigh ſtaen, het ongelijck by de voorſz abrupte, ende præcipitante voorſtellinge, ende opgevolghede deliberatie, ende conclusie Onsaengedaen, Uwe Edele Mog. midts deſen voor te dragen, ende Ons daer over, als over eene saecke die Ons ſeer ſenſibel is, ten hooghſten te beklagen: Geensints twijffelende, ofte Uwe Edele Mog. en ſullen, naer der ſelver beſcheydentheydt ende kenniſſe ontrent de ſaecten, ende ordre van de Regieringe, de ſelve inproberen, ende niet ghedoogen, dat ons dergelijcke voor het toekomende meer werde geverght: Te minder, dewijle de saecke ſelſ van die natuere is, dat daer over niet behoerlijck, ende efficacieuſelijck kan werden ghereſolveert, als met eenparige adviſen van de Leden van de Unie, ſonder indracht, ende everſie van de hoogheydt, ende gerechtigheydt der Provincien, de welcke ofte hare adviſen daer over niet gegeven, ofte die van ander gevoelen weſende, men by meerderheydt ſoude mogen preſumeren te verkloecken, ende overſtemmen.

Want gelijk yedere Provincie, naer 't aengaen van de Unie ſijne Souverainiteyt behouden hebbende onvermenght, ende onverkort, nochtans ſijne Militie laten komen heeft onder den Eedt van de ſelve Unie tot eene alghemeene proteſctie; Ende evenwel uyt krachte van de ſelve Souverainiteyt behouden, ende geexerceert ofte aen de Capiteyns-Generaels van hare Provincien in der tijdt te exerceren gedefereert heeft (daer inne geen onderſcheyt reſideert) het ſtellen van alle mindere, ende meerder Officieren, over de voorchreve Militie tot ſijne beſoldinge ſtaende, uytwijſende niet alleen de nature van de saecke, maer oock de bekende practijcque van de Provincien daer opgevolght: Soo houden wy oock evident, dat egeen Commandement ~~ter~~ wereldt hoogh ofte laegh, egeen uytgefondert, over de voorſz Militie kan werden geconſereert, als by expres conſent ende bewilliginge van de Staten hare Betaels-Heeren.

Ende dat over sulcks oock geen Veldt-Maerschalck ofte ander Opper-hoofd hoedanich 't selve oock mochte werden genaemt, welckers gesagh sich mede soude extenderen over de Militie staende tot der respectie Provincien besoldinge, wettelijck souden konnen werden aengesteldt, dan alleen by der selver expressen toestant, ende bewilliginge als vooren: Ende dat daer en boven alle, ende een yegelijck van de Provincien toestaet uyt krachte van voor-gheroerde hare Souverainiteyt, boven, ende behalven het Hoofd, het welcke wegens de Generaliteyt soude mogen wesen aengestelt, te creëren een particulier Over-hoofd over de Militie van hare besoldinge, oock met soodanigen effect, dat 't voorz generael Hoofd, ofte eenigh ander, daer over egeen Commandement, sonder speciale permissie van de Provincie die sulcx soude mogen goetvinden, soude konnen ofte vermogen te oeffenen.

Behalven dat Wy de voorz saecke geleydt hebbende in rijpe deliberatië met eenparige stemmen van alle de Leden Onser Vergaderinge, naer voorgaende consult van de respectie Vroedschappen hare Comittenten, ende sulcks Staetsch-gewijse hebben geoordeelt, dat in de tegenwoordige gelegentheydt, ende occurrentie van tijden, het aenstellen van een Veldt-Maerschalck, ofte ander Over-hoofd over de Militie van de Bondtgenooten, in gheen en deelen noodich, dienstich, ofte tijdsich is, om diversche redenen, ende respecten, ten anderen tijden by Ons gededucert, ende de welke Wy (soo Wy niet en vreesden Uwe Edele Mog. importuyn te wesen) naerder by desen souden konnen extenderen: Immers Wy mogen Uwe Edele Mog. niet verswijgen, dat Wy voor den dienst, ende gerustheydt van den Staet best houden, dat het Veldt-Maerschalck-Ampt eerder gemortificeert blijve, als by nieuwe aenstellinge weder in wesen gebracht, en eenich perpetuel Cheff ofte Over-hoofd over de Militie van den Staet aengesteldt soude werden; Maer soo wanneer in tijden van Oorloge ofte hoogh-dringenden noot, by meer-gedachte Bondtgenooten gesamentlijck, goet, ende noodich gevonden mochte werden te procederen tot de electie van een Over-hoofd over de voorz Militie, ofte dat andersints by d'eenen ofte de andere occasie eenigh gros by den anderen ghetrocken, ende daer over een Cheff ghesteldt soude moeten werden, dat als dan aen soodanigen te stellen Over-hoofd niet en behoort te werden ghegeven perpetuelle Commissie, maer alleenlijck voor soodanigen Expeditie ende Veldt-tocht ofte occasie als voor handen soude mogen wesen.

Ende derhalven ware wel betamelijck geweest, dat met de voorz aengevangen deliberation over het aenstellen van een Veldt-Maerschalck als voren, ende 't gene daer toe aenleydinge geeft, niet soo verre, als geschiet is, ware voortgevaren, maer dat in plaetse van dien de voorz salutare gronden ende maximes ten besten van den Staet in 't gemeyn, ende tot conservatie van de Rechten, Hoogheden, ende Vryheden van yedere Provincie in 't bysonder, alvorens waren overleydt geworden: Dan sulcks niet geschiedt zijnde, verseeckeren Wy Uwe Edele Mog., dat Wy ons als noch, ende tot allen tijden bereydt sullen houden, omme daer over met Uwe Edele Mog., ende de andere Bondtgenooten naerder te concerten, ende 't voorz Ons sentiment met uytbreydinge van alle particulariteyten breeder, ende tot ghenoege te justificeren; Gantsch vastelijck vertrouwende, dat Uwe Edele Mog. voor der selver, ende aller Provincien vryheydt, respecte, ende hoogheydt, neffens Ons van dat gevoelen, ende verstant sullen wesen, dat niet en staet in 't vermogen van de Heeren Staten der Provincien, ende veel min van der selver Gedeputeerden ter Generaliteyt, omme in weerwille van eene contradicerende Provincie eenich Over-hoofd te stellen, 't welck mede
ge-

gefaght hebben foudē over de Militie, ſtaande onder de beſoldinge van foodanigen Provincie: Ende dat ſulcks geſchiedende de Provincie, de welcke daer mede foudē werden ghepræjudiceert, ende verkort, billijcke occaſie ende reden foudē werden gegeven, omme haer recht, ende gherechtigheydt door efficacieuſe middelen te maicteneren, ende foodanighen ordre te ſtellen als de ſelve tot voorſtant van dien foudē oordeelen wel, ende ghevoeghlijck te weſen: Wy willen hoopen, ende vertrouwen dat Ons daer toe geen ſubject ofte vordere reden ſal werden gegeven.

Maer onder des moghen Wy (onder 't welnemen van Uwe Edele Mog.) niet ongemerckt voorby gaen, dat Wy ten tijde van de voorſz voorſtellingē, ende deliberatien ter Generaliteyt niet ſonder verwonderingē hebben gheremarcqueert, hoe dat eenige Heeren Gedeputeerden van de Provincien, haer op de ſelve deliberatien; in eene ſaecke van ſoo grooten ghewichte, ommeflach, ende ſequele, hebben gelieven te dienen van oude, ende over jaer, ende dach by de Heeren hare Principalen aengaende het aenſtellen van een Verldt-Maerſchalck genomene Reſolutien, al-hoe-wel zedert den ſelven tijdt dien-aengaende ſeer merckelijcke veranderingen voor-gevallen, ende oock by onderlingh goetvinden van de reſpective Provincien notable Concepten op 't Papier gebracht zijn, ende waer over, als vooren is aengeroot, tot noch toe de adviſen niet ingebracht, ofte eenige Staetſch-gewijſe deliberatien ghchouden zijn.

Doch op dat de voorſz ſaecke met behoorlijckē circumspectie verhandelt, ende de extremiteyren van de Reſolutie, de welcke onvermoedelijck tot het ſtellen van een Veldt-Maerſchalck tegens Ons ofte anderer Provincien goetvinden foudē mogen werden genomen, mogen werden verhoedt, maer dat in tegendeel de voorſz groote ſaecke blijven, ende gelaten moge werden in haer geheel, ende ongepræjudiceert, ſonder dat met het revideren, examineren, ende drefſeren van de Inſtructie daer toe eenige vordere aenleydinge werde gegeven: Soo hebben Wy ons genootſaecht gevonden aen Uwe Ed. Mog., midtſgaders aen alle de andere Provincien van 't voorſz Ons ſentiment over het ſelve ſubject midts deſen te geven ſummiere communicatie: Gantsch Vruendt-ende Naebuyrlijck verſoeckende, dat Uwe Edele Mog. believen ghedient te weſen de ſalutaire gronden ende maximen, daer op het ſelve gefundeert is, ten beſten van den Staet in 't ghemeen, ende tot conſervatie van de rechten, hoogheden, ende vryheden van de reſpective Provincien in 't byſonder te amplexeren, ende de voorſz ſaecke daer naer te doen, ende te helpen dirigeren: Ofte ſoo Uwe Edele Mog. daer ontrent foudē mogen weſen van eenige andere inclinatie, Ons de ſelve mede in het minnelijck bekent te maecten, ende middelcrwijlen de Heeren Uwe Edele Mog. Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt by aenſchrijvinge ofte anderſints te doen weten, dat Uwe Edele Mog. intentie foodanigh is, dat de voorſz deliberatien ter hoogh gemelte Generaliteyt voor als noch mogen blijven in ſuſpenſo: *Met ſpeciale injunctie daer en boven, van dat ſluyden over het voorſz ſubject, haer niet vorder ſullen dienen van eenige oude Reſolutien de welcke by Uwe Edele Mog. dienthalven ſouden mogen weſen genomen.*

NOTA.
't Cursijf gedrukte naer te laten aen Urecht.

Uwe Edele Mog. nochmaels verſoekerende, dat Wy in deſen niet anders voor ooghē hebben als alleen den dienſt, ruſte, ende eenigheydt van de Provincien, midtſgaders de conſervatie, ende maintienement van der ſelver gherechtigheydt, hoogheydt, ende vryheydt; Ende dat Wy ons altijd bereydt ſullen houden, omme over de voorgepoſeerde gronden, ende maximes met het geene daer aen dependeert, als oock de

speculatiën die daer ontrent souden mogen vallen, met Uwe Edele Mog., ende de andere Bondtgenooten naerder te confereren, ende alles in 't minnelijcke te overwegen, oock daer ontrent soodanigen voet te helpen beramen, als tot verseeckeringhe van den Staet in 't gemeen, ende tot gerustheydt van yedere Provincie in 't bysonder bevonden sal werden de salutairste ende bequaemste te wesen: Ende daer op vastelijck vertrouwende, ende verwachtende dat Uwe Edele Mog. de voorz saecke op gelijcke gronden, ende sulcks in alle rechtmatigheydt, ende conform de ordre van de Regieringe sullen gelieven aen te sien, ende op te nemen, oock gedient wesen te stellen de voorverhaelde ordre ontrent Uwe Ed. Mog. Gedeputeerden ter Generaliteyt.

EDELE MOGENDE HEEREN, sullen Wy Godt bidden dat hy Uwe Edele Mog. Regieringe ten besten van den Staet ghelieve te zegenen. Geschreven in den Hage den drie en twintichsten January seshien hondert seven en vijftigh.

Onder stont,

By de STATEN,

Donderdag den 25 Januarij 1657.

Tot weeringe van't aenstellen van een Veldt-Maerschalck ter Generaliteyt en Corps deivoiren te doen.

SYnde ter Vergaderinge gerefereert dat de Heeren Gedeputeerden van wegen de Provincie van Zeelandt ter Generaliteyt comparerende, op huynen uyt speciale last van de Heeren Staten hare Principalen verfocht hadden, dat tot het vergeven van 't Veldt-Maerschalck-Ampt deser Vereenighde Nederlanden eenmael geprocdeert mochte werden; Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden, ende verstaen dat de Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. haer aenstondts en Corps ter Generaliteyt sal vervoegen, ende aldaer, met demonstratie van ernst, ende yver, doen deduceren haer Edele Groot Mog. sentiment ontrent de voorz saecke, sulcks als 't selve is vervatt in 't eerste lidt van der selver Resolutie op den drie en twintichsten deses dienthalfen gearresteert: met verfoeck, dat d'Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien hunne advisen raeckende het vergeven van 't voorz Ampt in suspenso willen houden tertijdt, ende wijlen toe dat het voorz sentiment van haer Edele Groot Mog. by de Heeren Staten haere Principalen rijpelijk overwoogen, ende daer over naeder concertatiën, ende consultatiën onderlinge ghehouden zijnde, dienthalfen met gemeen goetvinden soodanigh moge werden geresolveert als men tot de meeste securiteyt van den Staet in 't gemeyn, midtsgaders tot conservatie van de hoogheden, vryende gerechtigheden van de respectieve Provincien in 't bysonder bevinden sal te behooren: te meer alsoo haer Edele Groot Mog. op 't voorschreve subject aen de Heeren Staten van alle de Provincien gheraisonneerde Brieven hebben laeten aegaen.

Questie tusschen Amsterdam ende Hoorn met d'andere Steden van West-Vrieslant, over den ontfangh van't Last-geldt.

D'Heer Pensionnaris van Slingelandt heeft ter Vergaderinge gerapporteert het advies, ende de consideratiën van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden tot de saecken van der Zee, hebbende in gevolge, ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den derthienden December des voorleden jaers, naeder ghepondereert de klachten by de Heeren Gedeputeerden der Stede Hoorn, op den twaelfden daer bevoorens alhier ter Vergaderinge ghedaen, van dat het Collegie ter Admiraliteyt tot Amstelredam nu tot verscheyden malen hadden onderstaen het bewuste Last-geldt d'Ingezetenen der voornoemde Stadt Hoorn contrarie de Placcaten, ende ordre van 't Landt te doen afvorderen, ende betalen, onaengesien hunne Schepen

pen niet tot Amstelredam zijn afvarende ; ende daer jegens mede overwoogen het bericht van de Heeren Gedeputeerden van 't ghemekte Collegie ter Admiraliteyt tot Amstelredam op den gheseyden derthienden December hier ter Vergaderinge gedaen, oock daer op naer-gesien de Placcaten dienthalven applicabel: Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden, ende verstaen, dat van alle inkomende, ende uytvarende Schepen het gheseyde Lastgeldt sal worden ontfangen by alfulck Collegie ter Admiraliteyt, onder welckers distriët de selve Schepen hare Waren, ende Koopmanschappen inladen, ofte ontladen, midtsgaders afvaren, ende aenkomen, alwaer 't oock saecke dat foodanige Schepen, ofte Reeders van dien woonachtich waren, ofte reforceerden onder het Distriët van een ander Collegie ter Admiraliteyt; met dien verstande echter dat in case enich Schip kome te lossen sijne ingeladene Goederen in een ander Distriët, dan van sijne residentie, ende aldaer betaeldt hebbende het inkomende Lastgeldt, sijn cours Ballast-Schips dirigere naer eene andere Reede, ofte Plaetse binnen de Provincie van Hollandt, ende West-Vrieslant, omme aldaer gecalefaet, ge- victuailleert, ofte opgeleydt te werden, ende omme alsoo van daer wederomme Zee te nemen, niet en sal ghehouden wesen elders het gheseyde uytgaende Last-geldt te betalen dan daer het selve sal komen af te varen: Ende dat op de notitie van foodanigh Ballast-Scheeps uytloopende Schepen by 't Collegie ter Admiraliteyt in 't selve Distriët te houden, op de reeckeninge, ende liquidatie van 't voorz Middel te doen, alfulcken reflexie sal werden gemacckt als men bevinden sal te behooren.

Saturdagh den 27 Januarij 1657.

BY resumptie gedelibereert zijnde op de Requeste den sestienden deser loopende *Klachten* Macndt aen haer Edele Groot Mog. ghepræsenteert uyt den name, ende van *Silvermits,* wegen het meere deel van de ghesamentlijcke Gilde-broeders van 't Silvermits-Gilde *Electie van* alhier in 's Graven-Hage, houdende klachten over quade directie, ende kuyperye die *Deecken ende* nu eenige jaren herwaerts soude zijn gepleeght ontrent het aenstellen; ende continue- *rens: Item,* ren van Deecken, ende Geswoorens over 't selve Gilde; midtsgaders over 't verloop *afwijckinge* 't welck daer uyt soude wesen geresulteert ten aensien van den voet, ende d'intrinsijc- *ghe van de* que waerde van 't Silverwerck, afwijckende van 't Stael dienthalven in den jare sestiën- *valeur.* hondert negen en dertich met kennisse van saecken gearresteert: met versoek dat daer jegens behoorlijk mochte werden voorsien: Ende daer op in achtginge genomen 't advis by de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerde Raeden dien-aengaende geformeert, in ghevolge, ende tot voldoeninge van 't Appointement ten voorz dage op de voorgeroerde Requeste gegeven, oock daer benevens geleth op seeckere Re- queste Anthidotael by de jegenwoordige Deecken, ende de twee Geswoorens van 't Goudt-ende Silvermits Gilde daer jegens ingedient; Is, naer rijpe overweginge van alles, goetgevonden, ende verstaen dat de wel-gemelte Heeren Gecommitteerde Raeden sullen werden gheauthoriseert, ende ghelast, ghelijck de selve gheauthori- seert, ende ghelast werden by desen over 't voorschreve geallegerde aengaende 't verloop in de valeur van 't Silverwerck, ende d'afwijckinge van 't Stael door publijc- que autoriteyt dienthalven ghearrsteert, ende uytgegeven, midtsgaders oock over gelijk verloop 't welck men beducht is dat mede in 't Goudt soude mogen werden bevonden, een nader ende fundamentel besoigne aen te stellen, daer op jegens see- keren bequamen dage alhier te beschrijven d'Heeren Gecommitteerde Raden in West- Vrieslant ende den Noorder-quartier, ofte eenige van de selve by 't Collegie daer toe te deputeren, de Generael-meesters van de Munte, midtsgaders eenige Luyden van

van de voorgeroerde Neeringe uyt de notabelste Steden deser Provincie, ende naer grondige informatie op voorgaende advis van de voorschreve Generael-meefters van de Munte, te concipieren, ende beramen foodanigen ordre, ende al-fulck Reglement, als syluyden daer ontrent dienstich, ende noodich achten sullen, ende daer van, soo haest doenlijck, aen haer Edele Groot Mog. rapport te doen; Des dat inmiddels, ende ter tijden, ende wijlen toe het voorschreve rapport ghehoort, by haer Edele Groot Mog. anders soude mogen wesen gedisponeert, het Goudt, ende Silver, niet alleenlijck alhier in 's Graven-Hage, maer oock, voorts alomme binnen dese Provincie sal werden gewerckt, ende gekeurt achtervolgende d'ordre, ende de Placcaten van den Lande, daer van aen den Officier ende Magistraet van 's Graven-Hage voornoemt by aenschrijvinge kennisse sal worden ghegeven, omme te besorgen dat de vooren-ghe-expressseerde haer Edele Groot Mog. goede intentie moge werden achtervolcht, ende naer-ghekomen: Ende hebben voorts de Heeren Gedeputeerden van de respectieve Steden alhier ter Vergaderinghe aengenomen van 't geene voorschreve is tot gelijcken eynde, aen de Heeren hare respectieve Principalen rapport te doen; ghelijck oock ten dien sine de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq aen Borgemeesteren, ende Regeerders der selver Steden sal werden toegesonden.

Ende wat belanght het verkiesen, ofte continueren van Deecken ende Geswooren als boven, dat 't selve oock middelerwijlen als noch sal gheschieden op den voet, ende volgens d'ordre ghepraescribeert by 't vijftiende Articul van de Ordonnantie de Anno vijthien-hondert ende twee, in de voorschreve Requeste breeder gementionneert, ende dat sulcks d'electie van een Deecken uyt drie Persoonen in ghevolge van 't selve Articul te nomineren voortzen gedaen sal worden niet by Borgemeesteren van 's Graven-Hage allcenlijck, maer by de gantsche Wett, te weten den Schout, Borgemeesteren, ende Schepenen ghesamentlijck, 't welck henluymen van wegen haer Edele Groot Mog. by Missive sal worden aengescreven.

*Instructie
voor een Pro-
vinciael
Hoofd over
de Militie
van Hollant.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gherapporteert de consideratien, ende 't advis van de Heeren van de Ridderfchap, ende andere Gecommitteerden soo uyt dese Vergaderinge, als uyt het Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden, hebbende in ghevolge, ende tot voldoeninge van de clausule Commissoriael influerende in de Resolutie by haer Ed. Groot Mog. op 't subject van 't Veldt-Maerschalck-Ampt deser Vereenichde Nederlanden, met 't gene daer ontrent is den drie en twintichsten deser loopende maendt genomen, rijpelijck overgeleydr, ende overwoogen op wat voet, ende manniere, midtsgaders op hoedanigen Instructie, des noot zijnde, een particulier, ende Provinciael Over-hoofd over de Militie van Hollandt, ende West-Vrieslant soude werden aengesteldt, sonder labefactatie van de gronden, ende maximes in de voorschreve haer Edele Groot Mog. Resolutie breeder gementionneert: doende daer benevens lecture van de Instructie by de wel-gemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden tot dien sine gheconcipieert ende op 't Papier ghebracht, in voeghen, ende manniere als 't selve Concept hier naer van woorde te woorde volght geïnserceert.

Instructie,

geven sal alleenlijk duyren voor den tijdt van een jaer sonder meer; ende sal ter expiratie van 't selve jaer gehouden wesen de opgemelte Commissie *in originali* wederom te stellen in handen van de hooch-gemelte Heeren Staten, omme des noot zijnde, wederomme op de delatie van de voorschreve Commissie met volkomen liberteyt gedisponeert te werden sulcksals men ten meesten dienste van den Lande sal bevinden te behooren: Ende sal 't voorschreve Over-hoofst om merkelijke redenen moghen werden gecontinueert voor den tijdt van noch een ander jaer; sonder naer de expiratie van 't selve tweede jaer eenich verder gesach, ofte autoriteyt in krachte van de voor-geroerde Commissie te exerceren, op poene van daer over als ghevioleert hebbende de hoogheydt van 't Landt, ende de Souverainiteyt van haer Edele Groot Mog., oock als soodanige gestraft te werden.

V.

Naer expiratie van 't voorschreve tweede jaer, ingevalle d'hooch-gemelte Heeren Staten souden mogen goet-vinden wederomme tot electie van soodanich Over-hoofst als boven te procederen, sal die geene, op de welke het voorschreve gesach voor den tijdt van twee jaren by continuatie als vooren gheconfereert sal zijn gheweest, daer toe binnen ghelijcken tijdt van noch twee jaeren niet wederom verkoosen mogen worden, maer sal ten alderminsten den tijdt van twee jaren van 't selve gesagh moeten zijn, ende blijven ontkleedt.

V I.

't Voorschreve Over-hoofst sal niet vermogen eenige verdere Ampten, eeren, digniteyten, ofte employen, 't zy in de Politijcque Regieringe, Militie, ofte andersints te ambieren, ofte doen solliciteren, directelijck, nochte indirectelijck in eeniger manieren.

V I I.

't Voorschreve Over-hoofst sal, met correspondentie, ende onder de directie van de Heeren Gecommitteerde Raden der voorschreve Provincie, goede ordre, regule, ende Krijghs-discipline doen observeren onder den Volcke van Oorloghe staende ter besoldinghe van de meer-hooch-gemelte Heeren Staten in alle Guarnisoenen, soo wel buyten de voorschreve Provincie, als daer binnen ghelegen, tot dien eynde de Placcaten, Ordonnantien ende Articulen by haer Edele Groot Mog. ofte met der selver goetvinden, ende toestemminge daer over ghemaect, ofte noch te maecten wel seherpelijck, ende strictelijck te doen onderhou-

NOTA.
Is conform 't
een en der-
tighste Arti-
cul van de
Instructie
voor de Ge-
deputeerde
Staten van
Vrielandt.

derhouden: Ende voor al't voorſz Volck van Oorloge, ſoo Collonellen, Lieutenant-Collonnellen, Sergeanten-Majors, Rithmeesteren, Capitainen, midtſgaders alle andere Officieren, ende ghemeene Ruyteren, ende Knechten te doen blijven in behoorlijk respect, ende gehoorſaemheydt aen haer Edele Groot Mog.

V I I I.

Sal mede wel naerſtichlijk beſorgen dat de voorsz Officieren ende Soldaten niet en respecteren ofte pareren eenich ander Commandement, ofte bevel als dat van de meer-hooh-gemelte Heeren Staten van Hollandt, ende Welt-Vriedlandt, ende van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerde Raeden, ofte van die geene die by ſchriftelijke Acte, ofte Commiſſie daer toe by-ofte van wegen de ſelve ſal weſen geauthoriſeert: uytghefondert alleenlijk 't bevel van de Gouverneurs, ofte Commandeurs van de Steden, Plaetsen, Forten, ende Sterckten buyten de meergemelte Provincie, voor ſoo veel de ſelve Steden, Plaetsen, Forten, ende Sterckten belanght, ende vorders, ofte anders niet, midtſgaders oock de Patenten die haer inconformité van de ordre daer ontrent op den ſeſthienden Junij ſeſthien-hondert een en vijftich by de ghesamentlijke Bondtgenooten op de groote Zale van 't Hoff van Hollandt beracmt, ſouden mogen werden toegeſonden.

I X.

Sal voor al beſorgen, ende efficacieuſelijck de handt daer aen houden dat den pretenſen Veldt-Maerſchalck deſer Vereenighde Nederlanden, nochte oock eenich ander Over-hoohf over de Militie in weerwille, ofte buyten expreſſe bewilliginge van haer Ed. Groot Mog. aengeſteldt, ofte noch aen te ſtellen, hoedanich 't ſelve oock ſoude mogen weſen, egeen gheſagh, ofte commandement ter Wereldt, in eenige Plaetsen, ofte tot eenige tijden, over 't voorſz Volck van Oorloge ſtaende ter beſoldinge van de meergemelte Provincie, 't zy Officieren, 't zy gemeene Soldaten en komen te exerceren.

X.

Ende op dat 't gene in de bovenſtaende Articulen is vervat, effectivelijck moge werden beſorght, ende ghepraesteert, dat derhalven 't voorsz Provinciaal Over-hoohf ſich te meermalen, ende by alle ghelegene occaſien, met voorgaende communicatie, ende by goetvinden van de wel-ghemelte Heeren Gecommitteerde Raeden, ſal begeven in de reſpective Fron-

NOTA.
Dat ingelij-
ke termen
ghesprooc-
ken wert in
't drie en
dertighste
Articul van
de Instructie
voor de Ge-
deputeerde
Staten van
Vrieslandt.

tieren soo buyten, als binnen de meer-gemelte Pro-
vincie van Hollandt, ende West-Vrieslandt, ende
des geraden vindende de *Compagnien van de selve Pro-
vincie* aldaer Guarnisoen houdende te doen komen on-
der de Wapenen, ende foodanich te exerceren als hy
naer exgentie van saecken sal bevinden te behooren.

X I.

Ende sal 't opgamelte Over-hoofd bevindende dat
eenige van de voorschreve Officieren hooge, ofte la-
ge, ofte oock wel van de ghemeyne Soldaten, haer
tegen 't gene voorschreve is, ofte tegens eenich pointt
van dien quamen te misgrijpen, daer van aenstonds
pertinente kennisse geven aen de meer-ghemelte Hee-
ren Gecommitteerde Raden in de respective Quar-
tieren die daer inne voorts, op advis van 't selve Over-
hoofd, by cassatie ofte andere straffe naer gelegent-
heydt sullen versien: Des sal 't selve Over-hoofd oock
provisionnelijck vermogen, ende naer de gelegent-
heydt van 't delict ofte de gepleegde inobedientie
oock moeten tot laste van alle peccerende Collonnellen,
Lieutenant-Collonnellen, Majors, Rithmeesters,
Capiteynen, ende alle andere Officieren, oock
generalijck van alle Volck van Oorloge staende ter
befoldinge van Hollandt, ende West-Vrieslandt als
vooren decreteren suspensie van haere bedieningen.

X I I.

Sal wijders t'allen tijde d'hooch-ghemelte Heeren
Staten van Hollandt, ende West-Vrieslandt ghe-
trouwelijck ten dienste staen, ende op ordre van
de selve, 't meergemelte Volck van Oorloge geley-
den, ende gebieden, oock metter daedt gebruycken
tegens alle Uythemsche, ende Inheemsche Hee-
ren, Fursten, ofte Princen, Landen, Provincien,
Steden, ofte Leden van dien, die de meer-hooch-
gemelte Heeren Staten, ofte de welgemelte Provin-
cie van Hollandt, ende West-Vrieslandt eenigh ge-
weldt, ofte ongelijck souden willen aendoen.

X I I I.

Wolverstaende dat 't voorschreve Volck van Oor-
loge in alle voorvallende occasien op Patenten by de
meer-hooch-ghemelte Heeren Staten, ofte der sel-
ver Gecommitteerde Raden gedepescheert, ge-
bracht ofte getrocken sal werden ter Plaetse daer 't sel-
ve van noode sal wesen, sonder dat 't voorschreve
Over-hoofd sich ontrent het geven van Patenten eeni-
ge d'aldermintste dispositie sal mogen aenmatigen,
ofte oock tot delatie van foodanige dispositie nochte
generalijck tot eenigh verder gelagh, ofte authori-
teyt

teyt als hem by dese tegenwoordige Instructie is gedefereert, eenigh verfoeck, ofte poursuite doen: Op de pæne hier boven in 't vierde Articul gementionneert.

X I V.

Ende sal 't voorschreve Over-hoofd voor Tractement genieten de somme van Caroli guldens ter maendt.

Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden, ende verstaen dat het voorschreve Concept van Instructie discretelijck, ende onder recomandatie van behoorlijck secretesse, aen Borgemeesteren, ende Vroedtschappen van de respective Steden gecommuniceert, ende ten dien fine voor yeder van de selve eene Copie van 't voorgeroerde Concept ten spoedighsten afgeschreven sal worden.

Edoch op dat haer Edele Groot Mog., soo veel doenlijck, mogen werden verseeckert dat naer de voorschreve Copien geene verdere Afschriften sullen werdengemaect, dat derhalven de selve Copien sullen werden ter handen gestelt, ofte toegesonden aen de voorsz. Raedt-Pensionnaris voor de Ordre van de Heeren van de Ridderfchap, ende Edelen, aen de Pensionnaris Slingelandt, voor den Borgemeester, ende die van den Oudt-Rade der Stede Dordrecht, aen de Pensionnaris Stryen voor Borgemeesteren, ende Vroedtschappen van Haerlem, aen de Pensionnaris vander Dussen voor die van Delft, aen de Pensionnaris Joachim van Wevelinckhoven voor die van Leyden, aen de Pensionnaris Vogelsangh voor die van Amstelredam, aen de Borgemeester vander Graeff voor die van ter Goude, aen de Pensionnaris Rudolphi voor die van Rotterdam, aen de Borgemeester Boeessz voor die van Gornichem, aen de Secretaris vander Dussen voor die van Schiedam, aen den Borgemeester vander Linde voor die van Schoonhoven, aen de Pensionnaris Fannius voor die van den Brielle, aen de Borgemeester Vryburgh voor die van Alckmaer, aen de Secretaris Langewagen voor die van Hoorn, aen de Borgemeester Roemer Cant voor die van Enckhuysen, aen de Secretaris Schorel voor die van Edam, aen de Pensionnaris Berckhoudt voor die van Munnickendam, aen de Borgemeester Stellinghwerff voor die van Medenblich, ende aen de Borgemeester Blaeuw voor die van Purmereynde; omme de wel-gemelte Heeren van de Ridderfchap, ende Edelen, midtsgaders Borgemeesteren, ende Vroedtschappen voornoemt respectivelijck tot der selver contentement van de voorgeroerde Instructie by lecture te dienen, sonder nochtans daer van eenige Afschriften te maecken, ofte laten maecken in eeniger manieren, 't welck henlyden op den Eedt aen den Lande gedaen wel expresselijck geinterdiceert wordt midts desen: Ende is voorts het finael arrest van de voorsz. Instructie uytgesteld tot nader gelegentheyt.

DE Raedt-Pensionnaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert 't gundt zedert den drie en twingsten deser lopende maent ter Generaliteyt op de debvoiren uyt den name, ende van wegen haer Edele Groot Mog. aldaer gedaen, in gevolge van voorgaende der selver Resolutien, ende verders van consideratie was gepasseert, ende in specie 't geene door d'Heeren Gedeputeerden van eenige Provincien noch nader was geopent, in ghevolge van voorgaende der selver Propositionen tot 't aenstellen van een

Rapport gepasseerde ter Generaliteyt: Velat-naer-schalck.

Velt-Marschalck deser Vereenighde Nederlanden hier bevoorens gedaen ; Waer op gedelibereert zijnde , is goedt-ghevonden , ende verstaen dat de Heeren Gecommitteerde Raden sullen werden verfocht , ende gelast , gelijk de selve verfocht , ende gelast werden by desen , met , ende nevens d' Heeren haer Edele Groot Mog. ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt een waeckent ooge te houden op 't geene dien-aengaende aldaer naerder soude mogen werden ghemoveert , ende jehghens alle 't geene daer ontrent soude mogen werden voorghenomen contrarie de Resolutie by haer Edele Groot Mog. dienthalven op den drie en twintichsten deser loopende Maendt ghenomen , ende de Brieven in krachte van dien aan de Heeren Staten van de respectiue Provincien afgesonden , haer met ernst , ende vigueur te opposeren in conformité van haer Edele Groot Mog. serieuze intentie dien-aengaende in de voorschreve der selver Resolutie breeder geexpresseert , oock des noodich achtende , de Vergaderinge van haer Edele Groot Mog. daer op expresselijck te convoceren , ende voorts generelijck alles te doen , en by der handt te nemen , 't gene syluyden tot naerkominge van de meer-geroerde haer Edele Groot Mog. Resolutie , ende tot uytwerckinge van der selver ernstige intentie daer inne , als boven begrepen , nodich , ofte dienstigh achten sullen.

*Akte van
Authorisatie
op de Magi-
straten van
de Steden
omme de
Verpondinge
over de nieu-
we Getim-
merten te
esqualeren.*

IS , naer voorgaende deliberatie , goedtgevonden ende verstaen , dat na 't exempel ende op 't model van de authorisatie in Julio sestiën hondert twee en dertigh verleent aen de Magistraten van de respectiue Steden tot d'equalisatie , ende repartitie van de ordinaris , ende doenmaels op nieuws geredresseerde Verpondinge , oock jegenwoordigh tot gelijcke esqualisatie , ende repartitie van de Verpondinge over de nieuwe Getimmerten voor de Magistraten van de Steden , in dese Vergaderinge sessie hebbende , sal werden gedepescheert Akte van authorisatie , volgende 't Formulier hier naer geinsereert.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt , hebben om voorgaende hare Resolutien op de invoeringe , ende den ophef van de Verpondinge over de nieuwe Getimmerten des te gevoelijcker te doen effect forteren geauthoriseert , ende autho- riseren by desen Borgemeesteren , ende Regeerders der Stede N. de Quohieren van de voorz Verpondinge , op ende over de Huysen , Erven , ende Landen in de selve Stadt , ende de vrydom van dien staende , ende gelegen , op de begrootinge , ende den voet by Commissarissen van haer Edele Groot Mog. daer van gedaen ende genomen , te doen formeren , ende de voorz Verpondinge te repartieren , midtsgaders (omme d'ongelijckheydt die sy Borgemeesteren ende Regeerders in de tauxatie , ende het be- soigne van Commissarissen voorz souden mogen bevinden , soo veel doenlijck , tot ge- lijckheydt te brengen) aen de eene zijde den genen , die syluyden ten aensien van de voorz Verpondinge sullen oordeelen , by de voor-gemelte gedane tauxatie te hoogh ghestelt te wesen , te verlagen , ofte verminderen , ende aen de andere zijde oock den genen , die syluyden ten aensien als vooren sullen oordeelen te laegh gestelt te we- sen , te verhooghen , ofte te vermeerderen , ende generelijck de meer-geroerde Ver- pondinge niet alleenlijck over de voorz nieuwe , maer oock over oude Getimmerten , mitsgaders over de Gronden ende Erven , in den haren op de ghevoelijcxste wijze te mogen vinden : blijvende in alle manieren in haer gheheel de totale somme achter 't Quohier van de voorz Commissarissen over de voornoemde Stadt uytgetrocken , het welcke by de Magistraet der selver Stede præciselijck sal moeten werden verantwoordt.

Actum in 's Gravenhage den seven en twintighsten Januarij sestiën hondert seven en vijftigh.

Ende

Ende dat voorts aen de kleyne Steden in dese Vergaderinge, egeen ordinaris sessie hebbende, ten voorz eynde sal werden afgesonden, de Missive hier naer volgende.

Eersame, Vrome, Discrete goede Vrunden.

NAedemael by Ons geresolveert zijnde, dat van alle nieuwe Getimmerten binnen desen Onsen Lande het ordinaris Middel van Verpondinge ordentelijck soude werden gevordert; Wy daer ontrent onder anderen mede goet-gevonden hebben, dat de Steden ende Dorpen in 't selve Middel fullen opbrengen haren vollen taux volgens de Quohieren by de Commissarissen daer van gemaect, ende geslooten, midtsgaders de Cedullen ofte Billetten van sommatie daer over uytgesonden, ofte noch uyt te senden; Soo hebben Wy de Magistraten van de respectie Steden in den voorz Onsen Lande geauthoriseert, gelijk Wy U.L. specialijck autoriseren by desen, omme de Quohieren van de voorz Verpondinge, op ende over de Huysen, Erven, ende Landen, binnen Onse goede Stadt van N. ende den vrydomme van de selve staende, ende gelegen, op-de begrootinge, ende den voet by de voorschreve Commissarissen gedaen ende genomen, te doen formeren, ende de selve Verpondinge naer behooren te repartieren: Ende willen derhalven U.L. by desen belast ende bevoelen laten, 't voorz Middel in 't geheel te doen innen, ende collecterem sulcks dat de totale somme achter de Quohieren van de voorschreve Commissarissen, ende in de voor-geroerde Cedullen ofte Billetten van sommatie uyt-ghedruckt, ende daer op Onse voornoemde goede Stadt van N. voor hare quote in 't selve Middel aen-gheslagen is, ten Comptoire van onsen Ontfanger Generael præciselijck op gebracht, ende ghefurneert moge werden: Waer toe ghy-luyden met ernst alle debvoir sult doen, sonder van des in gebreecke te wesen, op pæne van executie, daer van Wy U.L. by desen mede waerschouwen, ende hier mede den Almogenden bevolen laten. Gegeven in den Hage den seven en twintigsten Januarij 1657.

Ende is voorts verstaen, ende geresolveert dat met de voorgeroerde authorisatien alle wegen van doleancien tot verminderinge van 't sloth der voorz Quohieren fullen wesen afgesneden, sulcks dat de selve exactelijck fullen moeten werden voldaan.

Dingsdag den 20 Martij 1657.

IS, naer voorgaende deliberatie by eenparige advisen van alle de Leden, ende om goede insichten verstaen, ende gheresolveert dat van nu voortaan alle Persongien, ofte Persoonen van hooge, ofte lage qualiteyt, Onderdanen van haer Edele Groot Mog. ofte andere particulieren sonder onderscheydt voor haer particulier yets hebbende aen haer Edele Groot Mog. te remoustreren, ofte te versoecken, het selve fullen hebben te doen by Requesten in termen van supplicatie, ende met demonstratie van behoorlijk respect, ofte onderdanigheydt, sonder dat de Supplianten ofte Verthoonders hun selven in de voorschreve Requesten voor hare Namen fullen, hebben te asscriberen eenige Eer-titulen 't zy van Joncker, Heere, Grave, Prince, ofte diergelijcke, maer alleenlijck te stellen hare bloote namen, ende achter de selve hare Woonplaetse, Heerlijckheydt, Ampt, ende bedieninge, ofte andere alfulcke wettige qualiteyt waer mede de selve kennelijck van anderen fullen kunnen werden onderscheyden; Ende werdt den Raedt-Pensionaris in der tijdt by desen wel exprefelijck

*Voortaan
gheen Eer-
titulen in
Requesten te
admitteren.*

felijck belast, ende bevolen egeene Requeften, Remonstrantien, ofte Vertogen die hy fal weten contrarie 't gene voorz is te wesen ingesteldt, aen te nemen, ofte andersints de selve by inadvertentie aengenomen hebbende, soo haest hy 't abuys sal bemerken, alhier ter Vergaderinge niet voor te dragen, ofte verder voor te lesen, maer de selve wederom uyt te geven omme naer de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie gedresseert te worden.

Donderdag den 22 Martij 1657.

*Rescriptie
aen Vries-
landt op het
Veldmaer-
schalckschap.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien, ende 't advis van de Heeren van de Ridderschap, ende andere haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge, ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den veertienden deser loopende maendt geexamineert, ende overwoogen den innhoude van de Missive by de Heeren Staten van Vrieslandt op den achtenden der voorledene maendt stilo loci, over 't subject van 't Veldt-Maerschalck-ampt deser Vereenighde Nederlanden aen haer Edele Groot Mog. geschreven in antwoorde op der selver Brief den drie en twintichsten Januarij daer bevoorens over 't selve subject aen d'hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt afgesonden: Waer op gedelibereert zijnde, is goedt-ghевonden ende verstaen, dat van wegen haer Edele Groot Mog. by rescriptie op de voorz Missive de meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt sal worden bekent ghemaect dat, of wel haer Edele Groot Mog. uyt de selve Missive ongaerne bespurt hebben, dat haer Edele Mog. daer by trachten den innhoude van 't voor-gheroerde der selver schrijvens in date den drie en twintichsten Januarij voornoemt met redenen te debattheren, echter nochtans daer inne oock gaerne hebben bemerckt, dat de meer-hooch-ghemelte Heeren Staten van Vrieslandt hare Gecommitteerden ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. comparerende expresselijck hebben belast te trachten door middelenvan inductie de Provincien daer ontrent van de selve dissentierende, ende specialijck haer Edele Groot Mog. daer toete bewegen, dat het voorschreve Ampt op den Persoon van den Heere Prince Willem van Nassau, Stadthouder van de welgemelte Province van Vrieslandt, &c. soude mogen werden gheconferreert, ende ten dien sine haer Edele Groot Mog. te diverteren van de praesuppoosten, ende Gravamina in de meer-gheroerde der selver Missive van date den drie en twintichsten Januarij lestleden gemelt; met byvoeginge dat haer Edele Groot Mog. bysonderlijck aengenaem is daer door aen de selve occasie te sullen werden gegeven, omme over 't voorgeroerde subject met Gecommitteerden van haer Edele Mog. te sullen mogen confereren ende redenen wisselen: Vastelijck vertrouwende dat in de voorz te houdene Conferentie aen de ghemelte Heeren Gecommitteerden van Vrieslandt soo suffisante, klare, ende grondige aenwijfinge sal werden gedaen van de rechtmatigheydt, ende gefondeertheydt van 't gefustineerde van haer Edele Groot Mog. in de meergeroerde der selver Missive van date den drie-en-twintichsten Januarij voorz vervat, dat de meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt, naer ingenomen rapport van dien, haer daer jegens niet langer-sullen willen formaliseren, ende haer volkomentlijck verseeckert houdende, dat aen haer Edele Groot Mog. door de meer-hooch-ghemelte Heeren Staten van Vrieslandt niet sal werden gecontroverteert de dispositie over de Militie deser Provincie, als de welcke noyt aen de Generaliteyt enige deliberatie over Militaire saecken hebben toegeltaen, ende oock ontwijffelijck als noch niet sullen willen toestaen, dan *midis blijvende de Militie van de meer-wel-gemelte Provincie ter dispositie van den Heere Stadthouder, ende de Gedeputeerden van haer Ed. Mog. achtervolgende der selver Instructie.*

Dingsdag

Dingsdaagh den 27 Martij 1657.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat d'Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in ghevolge, ende tot voldoeninge van der selver Resolutie commissoriael in date den veerthienden deser loopende Maendt overleydt, ende overwoogen door wat wegen, ende middelen soude kunnen werden gepræcaveert, ende te wege gebracht dat het vergeven van Ampten, Functien, ende bedieningen particulierlijk de Commercie raeckende, ofte daer by andersints haer Edele Groot Mog. notabelijck souden mogen wesen geinteresseert in absentie van dese Vergaderinge, ofte in weerwille, ende jegens d'instancien van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gedeputeerden ter Generaliteyt niet en werde doorgedrongen, van advise waren, dat by eene generale dispositie soude behooren te werden gestatueert, ende eenen yegelijck genotificeert, dat soo wanneer haer Edele Groot Mog. by Resolutie yemandt sullen hebben genomineert, ende vast-gestelt, omme tot eenich Ampt, Functie ofte bedieninge gepromoveert, ende daer toe ter Generaliteyt, ofte elders voorgedragen, of gerecommandeert te werden, het als dan egeene andere Onderdanen, ofte Ingezetenen van de Provincie van Hollandt, ende West-Vrieslant gepermitteert sal zijn, ofte sich selven, ofte yemandt anders tot foodanich Ampt, Functie, ofte bedieninge aen te bieden, ofte te recommanderen directelijck, ofte indirectelijck in eeniger manieren; ende in gevalle het mochte komen te ghebeuren, dat eenigh Onderdaen, ofte Ingezeten deser Provincie, buyten sijn kennisse, ofte toedoen, tot eenigh Ampt, Functie, ofte bedieninge daer toe by Resolutie van haer Edele Groot Mog. een ander Persoon soude wesen ghedestineert, by overstemminge soude mogen werden geëligeert, dat de foodanige niet en sal vermogen het geoffereerde Ampt, Functie, ofte bedieninge aen te nemen, daer toe Commissie te aenvaerden, veel min daer op Eedt te doen, sonder speciale permissie, ende expres consent van haer Edele Groot Mog. op poene dat die gene die bevonden sal worden contrarie ghedaen te hebben, daer over metter daedt sal werden gepriveert van alle Ampten, Digniteyten, ende beneficien, die de selve onder d'authoriteyt van haer Ed. Groot Mog. soude moghen hebben, bekleeden, ofte besitten, ende boven dien inhabil verklaert werden om eenige Ampten, ofte Charges naederhandt te moghen bedienen: Ende aengemerckt de Consuls van de Nederlandtsche Natie eygentlijk niet anders zijn dan Factoors, ende Voorspraecken van de Koopluyden, Schippers, ende Traffijcquanten deser Landen, betaeldt ende onderhouden werdende tot latte van de selve, sonder dat den Straet daer inne directelijck yets heeft te dragen; ende dat sulcks foodanige Consuls de voorschreve Koopluyden, Schippers, ende Traffijcquanten, in haren weerwille, ende selfs tot haren naedele, gelijk somwijlen wel is ghebeurt, niet en behooren te werden op-gedrongen; Dat oock de saecke *in abstracto* ingesien zijnde het selve recht tot het aenstellen van de foodanige Consuls, eygentlijk de voorschreve Koopluyden, Schippers, ende Traffijcquanten soude competeren, voor de welcke haer Edele Groot Mog., soo veel de Ingezetenen deser Provincie belanght, als zijnde der selver immediate Hooge Overigheydt, particulierlijk incumbert te sorgen, ende te vigileren, dat derhalven voor eene generale resolutie soude behooren te werden vast ghesteldt, dat voortaan by dese Vergaderinge, op voorgaende recommandatie van de Koopluyden, Schippers, ende Traffijcquanten als boven, sullen werden geëligeert de Pertoonen die tot Consuls van de Hollandtsche Natie buyten 's Landts op Acte van haer Edele Groot Mog. sullen werden ge-employeert.

Hoe te beletten dat in weerwille van Hollandt, geen Consulactschappen af andere Ampten de Commercie betreffende, &c. werden vergeven.

Ende dat tot executie van 't bovenstaende d'Ingezetenen ende Onderdanen deser Provincie expresselijk sal werden geinterdicteert aen yemandt anders dan aen foodanigh geëligeerde Consuls de ghewoonelijcke Consulaet-rechten te betalen: Van welcke voorz geadviseerde by eenige Leden Copie versocht wesende, omme daer op d'intentie van de Heere haere Principalen te mogen verstaen, is de finale Resolutie dienthaltven te nemen, uytgesteld tot naeder deliberatie.

Donderdag den 3 Mey 1657.

Rang tusschen Gecommitteerden van haer Edele Groot Mog., ende die van de Admiraliteyten.

DE Heer Pensionaris Slingelandt, heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat de Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden, by Resolutie van date den twintighsten Martij lesleden gelast zijnde, omme met de Hollandsche Gecommitteerden uyt de respectieve Collegien ter Admiraliteyt, alhier aenwesende, te befoigneren over 't employ van de extraordinaris Vloote Oorlogh-Schepen, jegenwoordigh ten deele in Zee, ende ten deele noch onder esquipage zijnde, huysen 't voorz befoigne hadden aengevangen, doch dat syluyden het selve niet hadden kunnen perficeren, vermits seckere incident ende discrepantie over den rangh ende sessie tusschen de welgemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden, ende d'opgemelte Heeren Gecommitteerden uyt de Collegien ter Admiraliteyt voorgevallen, hebbende de meer gemelte Heeren Gecommitteerden van de Collegien ter Admiraliteyt gepræten-deert, d'eene zijde van de Taeffel, aen welckers hoogh-eynde, ende d'andere zijde, de Gedeputeerden van haer Edele Groot Mog. souden wesen gheseten; Oock daer benevens in bedencken gegeven, of niet voortaan in diergelijcke befoignes de Gecommitteerden van de voorz Collegien uyt de andere Provincien mede souden behooren te werden bescheyden: Waer op gedeliberereert zijnde, Is goedt gevonden ende verstaen, dat de Hollandtsche Raden uyt de Collegien ter Admiraliteyt, befoignerende met Gedeputeerden van dese Vergaderinge, sullen hebben te nemen hare plaetsen beneden de selve Gedeputeerden van haer Ed. Groot Mog., ten wederzijden van de Taeffel, als alle de Gedeputeerden van haer Edele Groot Mog., soo boven als ten wederzijden van de Taeffel haer plaetsen voor af sullen hebben genomen; Ende wat belanght het vordere, daer benevens in bedencken gestelt, dat dienthaltven de saecke mede sal werden gelaten by 't oudt gebruyck; sullende derhalven voortaan als voor desen by haer Edele Groot Mog., over foodanige befoignes als boven, egeene Raden ter Admiraliteyt uyt andere Provincien, als niet dependerende van haer Ed. Groot Mog., bescheyden worden.

Dingsdag den 15 Mey 1657.

Finantie. Wat Obligatien ende Renthe-brieven den twintighsten penninck subject zijn.

OP 't derde point van de jegenwoordige beschrijvinge, relatijf tot het vijfde point van deliberatie, daer op de Vergaderinghe tegens den een en twintighsten November des voorleden jaers geconvoceert is geweest, hebben naer voorgaende deliberatie, de Heeren van de Riddereschap, midtsgaders de Gedeputeerden van de Steden uyt den name, ende van wegghen de Heeren hare respectieve Principalen verstaen, ende verklaert dat niet alleenlijck over Obligatien ende Renthe-brieven, spreekende tot laste van de Comptoiren van de Gemeene Middelen, maer oock over d'Obligatien ende Renthe-brieven spreekende tot laste van haer Edele Groot Mog. Domainen; Item, op 't Comptoir van den Ontfanger Generael Doubleth, midtsgaders op die van de respectieve Collegien ter Admiraliteyt in Hollandt ende West-Vrielandt re-

siderende, als mede tot laste van de Steden, van de Societeyt in 's Graven-Hage, van de Bancken van Leeninge, van Godts-huysen, of anderen daer voor de Steden staen verbonden, van de Gerechten, ende Ambachten, van de Oost-Indische Compagnie, van de Grootte Visscherye, van de directie der bewuste extraordinaris Esquipagie ter Zee, van de Collegien van Heemraedtschappen, van Polders, van Waterschappen, ende diergelijke, het bewuste Middel van den Twintighsten Penningh sal werden beaeldt; daer van by Ampliatie van voorgaende Waerschouwinge dien-aengaende op den twintichsten September des jaers 1653. ghedaen emaneren, nader publicatie sal werden ghedaen, met last ende ordre aen de Collecteurs van 't voorschreve Middel, midtsgaders aen allen Onderfaten, ende Ingezetenen deser Provincie, omme haer daer naer præciselijck te reguleren, op de poenen ende breucken in voorgaende Placcaten begrepen: Ende wat belanght de vordere saecken onder 't voor-gheroerde point van beschrijvinge gecomprenhendeert, dat dienthalven nader deliberatie aengestelt sal worde.

Dinghsdag den 15 Mey 1657.

DE Raedt-Pensionaris heeft gherapporteert de consideratien ende advis van de Heeren Gecommitteerden soo uyt dese Vergaderinge, als uyt het Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van voorgaende der selver Resolutie Commissoriael in date den twaelfden October des voorleden Jaers nader gepondereert, ende overwoogen 't gundt ten voorschreven dage by eenige Leden was gemoveert, namentlijk of niet, by de jegenwoordige conjuncture van tijden, ende saecken de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren soude behooren te werden gelast geen Lieutenants ofte Vendrighs-plaetsen die van doen voortaan souden komen vacant te vallen, immers in allen gevalle egeene soodanige Lieutenants-plaetsen te begeven, ter tijden ende wijlen toe den uytflach van haer Edele Groot Mog. deliberatien op 't stuck van de voorgeslagene combinatie, ofte ondersteeking van de Compagnien ter eenre, ofte ter andere zijde gesien zijnde, dienthalven anders soude wesen gheordonneert; oock daer benevens hare gedachten naerder laten gaen op de voor-geroerde gedane voorflagh, tot combinatie ofte ondersteeking der Compagnien, als mede op de vordere voorflagen ontrent de bestellinge van de Militie, by eenige Leden ter dier occasie voor desen gedaen: Waer op gedelibereert zijnde, Is goedt-gevonden ende verstaen, dat de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren sullen werden verfocht ende gelast, gelijk de selve verfocht ende gelast werden by desen, soo wanneer hier naer sullen komen te vaceren eenige Lieutenant-oftte Vendrighs-plaetsen van soodanige Compagnien als versien sullen wesen met een ordinaris Capiteyn, niet zijnde Collonnel, Lieutenant-Collonnel, ofte Major van een Regiment, als dan soodanige vacerende Lieutenants-of Vendrighs-plaetsen by provisie niet te begeven, sonder nader ordre van haer Edele Groot Mog.; Edoch soo wanneer van eenige alsulcke Compagnien als boven, van de welke een van de voorsz twee subalterne Charges, te weten de Lieutenants-of Vendrighs-plaetsen albereyds vacant sal wesen, de overige van de selve twee subalterne Charges, 't zy Lieutenants, 't zy Vendrighs-plaetsen, mede sal komen vacant te vallen, als dan het vacerende Vendel alleenlijck te begeven, ende sulcks soodanige Compagnien met een Capiteyn ende Vendrich, sonder Lieutenant besteldt te laten; Ende dat voorts van alle de Compagnien der voorsz Hooft-Officieren van de Regimenten, midtsgaders van alle de Compagnien, albereyts van Capiteynen ontbloot zijnde, ofte die hier naer-

*Militie.
Lieutenants-
ende Ven-
drighs-plaet-
sen van va-
cante Com-
pagnien te
begeven;
Oock van
Hooft-Offi-
cieren, maer
geen anderen.*

maels van Capiteynen noch ontbloot souden mogen werden, de vacerende ende vacant vallende, soo Lieutenant-als Vendrighs-plaetsen, wederomme sullen werden gesuppleert; des dat sulcks sal geschieden door surrogatie van andere gereformeerde Lieutenanten ofte Vendrighs van de selve Natien, soo lange noch eenige overigh sullen wesen, die tot laste van dese Provintie Pensioenen zijn genietende.

Alle Pensionarissen ende Secretarissen Eedt van suyveringhe te doen.

OP't gemoveerde van eenighe Leden; Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen, dat voortaan alle Pensionarissen, Secretarissen ende andere Ministers van de Steden, wegens de selve Steden in dese Vergaderinge geintroduceert werdende, gehouden sullen zijn te doen den gewoonlijcken Eedt van suyveringhe, op 't Formulier begrepen in haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den vier en twintighsten Februarij des jaers scfthien hondert ses en vijftigh.

Donderdag den 17 Mey 1657.

Deductie op 't poinct van de Militie, 't aenstellen van een Veldt-Maerschalck, &c.

DERaedt-Pensionaris, heeft ter Vergaderinghe gecommuniceert ende voorgelesen de Deductie, by Gecommitteerden van haer Edele Groot Mog., in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael, in date den veertienden Martij lefleden geconcipteert, ende op 't papier gebracht, dienende tot aenwijzinge van 't recht, de dispositie, ende het ghesach de Staten van de Provintie deser Vereenighde Nederlanden, elck in 't bysonder, compeerende over ende ontrent de Militie, by de selve respectivelijk betaeldt wordende, ende in specie mede tot bewijs, van dat in 't vermogen van de Staten Generael niet en is, by overstemminge eenigh Overhoofd over de Militie van de voorsz Vereenighde Nederlandtsche Provintien gesamentlijk aen te stellen, tot sulcken effecte, dat des selfs ghesach ofte commandement sich mede extenderen soude over de Militie, staende ter besoldinghe van soodanige Provintie ofte Provintien, als in het aenstellen van 't gemelte Overhoofd niet soude hebben geconsenteert ofte bewillight; Ende heeft de voorsz Raedt-Pensionaris daer benevens mede gerapporteert, den uytval van de conferentie, door Gecommitteerden van haer Edele Groot Mog., in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael, in date den ses en twintighsten der voorlede maendt, met de Heeren ordinaris Gedeputeerden wegens de Provincie van Gelderlandt ter Generaliteyt comparerende, over het subjeet van 't Veldt-Maerschalckschap deser Vereenighde Nederlanden gehouden: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. d'opgemelte Heeren der selver Gecommitteerden respectivelijk voor de ghenomene moeyte bedanckt, gelijk de selve daer vooren bedanckt werden by desen; Ende is voorts de voorgheroerde Deductie, in voegen ende manieren, als de selve achter de jeghenwoordighe Resolutie van woorde te woorde staet geinfereert, by haer Edele Groot Mog. ghehouden voor gearresteert; Oock wijders goetgevonden, ende geresolveert dat de selve Deductie, met de Bylagen daer toe specterende, by Missive van wegen haer Edele Groot Mog. eerst aen de Heeren Staten van de welghemelte Provincie van Gelderlandt, met dancksegginge over ende ter faecke dat haer Edele Mog. tot de voorgeroerde Conferentie occasie hebben ghelieven te geven, ende vervolgens mede aen de Heeren Staten van de andere Provincien sal werden toegesonden, met versoek dat haer Edele Mog. de redenen daer inne vervatt rijpelijk ghelieven te pondereren, ende by soo verre de selve mochten oordeelen eenige van dien niet concludent te wesen tot het gundt waer toe de selve zijn geapliceert, in sulken cas daer van openinge te geven, ofte door hare Gedeputeerden te doen geven, aen haer Edele Groot Mog., die haer altijdts bereydt sullen houden omme in particuliere

culiere conferentien, ofte andersints daer ontrent aen haere Bondtgenooten' te geven, ofte oock van de selve te ontfangen nader esclaircissement ende satisfactie. Sulgende voorts de voorz Deductie, met de Bylagen door den Ordinaris Drucker van haer Ed. Groot Mog. tot meerder gerief, ende verhoedinge van schrijf-kosten, gedruckt werden.

Deductie van de Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, dienende tot aenwijfinge van 't recht, de dispositie, ende het gesach de Staten van de Provincien deser Vereenighde Nederlanden elck in 't bysonder competerende over, ende ontrent de MILITIE by de selve respectievelijk betaeldt wordende; Ende in specie mede tot bewijs van dat in 't vermogen van de Staten Generael niet en is by overstemminge eenigh Over-hoofd over de Militie van de voorz Vereenighde Nederlandsche Provincien ghesamentlijk aen te stellen, tot sulcken effecte dat des selfs gesagh, ofte commandement sich mede extenderen soude over de Militie staende ter befoldinge van soodanige Provincie, ofte Provincien, als in het aenstellen van 't ghemelte Overhoofd niet souden hebben geconsenteert, ofte bewillight.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, bespeurende dat door eenige van haere Bondtgenooten, ter occasie van het vacerende Veldt-Maerschalcks-Ampt deser Vereenighde Nederlanden, ontrent het Poinct van de Militie, ende het recht, midtsgaders de autoriteyt ende dispositie de Staten van de respectie Provincien daer over competerende, eenige consideratien werden gemoveert, niet allenthalven over een komende met de fundamentele gronden van den Staet: Hebben, naer rijpe deliberatie van rade, goetgevonden tot nader informatie van de gemelte hare Bondtgenooten, ofte van soodanige onder de selve als in desen niet te rechte souden mogen wesen geïnstrueert, te doen de naervolgende Deductie van redenen: niet twijffelende of sullen de gemelte hare Bondtgenooten, naer aendachtige overweginge van de selve, bevinden daer by ten vollen te wesen gejustificeert, ende geinstrueert de gronden, ende fundamenten gepoſceert, ende gheleydt in de Resolutie by haer Edele Groot Mog. op 't voorz subject den drie en twintighsten Januarij deses loopenden jaers Staets-gewijſe genomen, ende op den vijfen twintichsten der selver Maendt ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael gecommuniceert; Namentlijk,

I.

In den eerſten, dat geen Commandement ter wereldt, hoogh ofte laegh, egeen uytgefondert, over de Soldatesque van de respectie Provincien kan werden geconfereert, als by expres consent, ende bewilliginge van de Staten hare Betaels-Heeren, ende dat over sulcks oock egeen Veldt-Maerschalck ofte ander Over-hoofd, hoedanigh het selve oock ghenaeamt mochte werden, welkers gesagh sich mede extenderen soude over de Militie staende ter befoldinge van de respectie Provincien wettelijk kan werden aengesteldt dan by concurrentie, ende expresse overgifte van de selve Heeren Staten elck in hun regardt;

II.

Ende ten anderen mede, dat by de jegenwoordighe constitutie van saecken het aenstellen van een Veldt-Maerschalck ofte ander Over-hoofd over de Militie van de

Bondtgenooten onnoodich , oock , om verscheyde respecten , t'eenmael ondienslich wesen soude: maer soo wanneer by tijde van Oorloge ende hoogh-dringende noot de ghesamentlijke Provincien soudon mogen goetvinden tot electie van een Over-hoofst over de Militie te procederen , ofte dat andersints by d'een of d'ander occasie eenich gros by den anderen getrocken, ende daer over eenich Chef getteldt soude moeten werden , dat als dan aen soodanich te verkiesen Over-hoofst, ofte Chef niet soude behooren te werden gegeven perpetuelle Commissie, maer alleenlijk voor soodanige Expeditie , ende Veldt-tocht, ofte occasie als alsdan voor handen soude mogen wesen;

I I I.

Omme welcke beyde Poincten kort , ende succinctelijck te astrueren , staet voor al tot justificatie van het eerste te considereren, dat de Nederlandtsche Provincien van allen ouden tijde yeder by sich selven Souverain zijn geweest;

I V.

Niet alleen ten tijde als de gemelte Provincien waren gesepareert , ende elck hare volkomen Regieringe op haer selven hadden onder diversche Landts-Heeren, ofte oock wel, ten reguarde van eenige van dien, onder een vrye, ende independente Regieringe;

V.

Maer oock naer dat de selve by Huwelijcksche Voorwaerden , ende onderlinge Tractaten onder een Hooft uyt den Huys van Burgundie ghekomen, ende daer naer by middel van Huwelijck metten huys van Oostenrijck, oock ten laetsten met den Koninghrijcke van Spaigne geallieert waren;

V I.

Gelijck alle het selve, boven ontallijcke preuen, onder anderen daer uyt blijktt, dat de successive Landts-Heeren, ende naementlijck mede Keyser Karel, ende Koningh Philips, niet by de voorz Provincien gesamentlijck maer by, ende in yeder van de selve particulierlijck als Hertogh, Graef ende Heere respectivelijck aengenomen ende gehuldt zijn, ofte in Persoon, ofte door hare geauthoriseerden;

V I I.

Dat mede de voorz Landts-Heeren aen elck van de Provincien apart, ende op diverse Formulierien, gedaen hebben den Eedt, omme de selve te regieren naer uytwijzen, ende in conformité harer Privilegien, Costumen, ende oude herkomen; gelijck de voorz Landts-Heeren oock van yeder Provincie apart wederomme den Eedt daer toe staende hebben ontfangen;

V I I I.

In krachte van welcke aennemingen, ende inhuldingen de voorz Landts-Heeren, midtsgaders oock uyt der selver namen, ende by representatie, de Gouverneurs soo generael, als particulier haer recht, ende superioriteyt geexerceert hebben in yeder van de Provincien, op de respectie qualiteyten aen haer Provincialijck gedefereert, ende naer de verdragen ofte conditien op, ende onder beneficie van de welcke de selve aengenomen waren, in de eene wat breeder ende ruymmer, in de andere wat stricter ende gelimiteerder, naer dat de macht van de voorz Landts-Heeren, ofte met de Privilegien van de Provincien bepaelt ofte door de auctoriteyt van de Staten van dien, als Conservateurs van de vryheden, ende gerechtigheden van de respectie Landtschappen, gecircumscribeert waren.

I X.

Naer dat de Wapenen by de Staten van Hollandt ende Zeelandt, met eenige Geassocieerden voor de vryheydt jegens den Hertog van Alba, ende sijne Adharenten, als Violateurs van de hoogheydt ende gerechtigheden der voorz Provincien

waten

waren aengenomen, ende is dienaengaende geene de minste veranderinge gevallen;

X.

Ende infonderheydt mede niet, naer dat de Provincien geraedtsaem ghevonden hebben haer by de Unie in den jare vijftien hondert negen en tseventigh binnen de Stadt Utrecht geslooten, naerder ende particulierder met den anderen te verbinden, ende te vereenigen;

X I.

Blijckende uyt den Text van de voorz Unie, by de selve wel expresselijck geconditionneert te wesen, dat de Provincien niet alleen soude blijven onverkort in hare Privilegien, Vryheden, Exemptien, Rechten, Statuten, loffelijcke ende wel-hergebrachte Costumen, Usantien ende alle andere haerlyuder gerechtigheden, sonder dat sy daer inne den anderen eenige præjuditie, hinder ofte letsel souden doen, maer dat sy lyuden den anderen daer inne met alle behoorlijcke ende mogelijcke middelén, jae met lijf en goedr, des noodt, souden helpen handhouden, stijven ende stercken, beschutten, ende oock beschermen jegens allen ende een yegelijck wie, ende hoedanigh die soude mogen wesen, die hen daer inne eenige datelijcke inbreecke soude willen doen;

X I I.

Onder dese vryheden, ende Rechten van de respectie Provincien is wel een van de notabelste, ende essentieelste het recht ende 't gesach, midtsgaders de directie ende dispositie over de Militie.

X I I I.

Welck recht bevonden werdt, dat de Provincien yeder in het particulier, oock selfs ten tijde als sy door successie onder een ende 't selve Hooft uyt den Huysse van Bourgondie gekomen waren, geexerceert, ende voorts successivelijck verscheyden Acten daer uyt defluerende gepleecht hebben;

X I V.

Sullende ter contrarie noyt, nochte uyt den Text van de voorz Unie, nochte uyt eenige andere Acten van verbintenisse voor, ofte naer date van de selve tusschen de voorz Provincien aengegaen, nochte oock by de practijcque van dien ofte van den volgenden tijdt, geverificeert ofte bewesen worden dat het voorz recht by de Provincien geabdiceert, ofte ghemeen ghemaect soude zijn;

X V.

Wel is waer dat de deliberatien raeckende 't beleydt van de gemeene defensie naer de nature vander saecke moeten vallen ter Generaliteyt, ende in den Rade van State, conform de voorz Unie ende d' Instructien voor den selven Raedt successivelijck gearresteert;

X V I.

Maer dat de Provincien daer door niet en hebben verstaen het recht de selve compeeterende over hare respectie Militie, ende de dispositie daer ontrent gemeen te maecten, of aen de Generaliteyt te defereren kan onwederspreeckelijck afgenomen werden uyt het gebruyck ten tijde van de geseyde Unie ende de practijcque immediatelijck daer op volgende by de respectie Provincien dien aengaende geobserveert;

X V I I.

Werdende bevonden dat de Provincien yeder in den haren doenmaels, eygener autoriteyt, nieuw Krijghs-volck aengenomen, ende 't selve uyt haren dienst wederom gelicentieert, oock hare Compagnien naer gelegentheyt versterckt, ofte tot minder getal gereduceert hebben;

X V I I I.

Ende tot een evident teycken dat de Provincien ghemeynt zijn gheweest haer recht in

A

in dien deele aen hen te referveren, soo hebben de selve niet alleen goetghevonden de Militie in den haren Guarnisoen houdende boven den generalen Eedt, met noch een particulieren Eedt aen haer, midtsgaders aen de Regenten ende Magistraten van de Steden daer inne die geleydt wierde, te verbinden, maer daer en boven noch verstaen dat hare respectie Provinciale Militie binnen der selver Souverain Territoir in Guarnisoen verblijvende, niet verder dan aen haer alleen gehouden was Eedt te doen, in voegen dat by de publijcque Registers ende Resolutien bevonden werdt, selfs ten tijde de voorz Naeder Unie tusschen de Provinciën is opgerecht, ofte korts daer naer, met recht ghesustineert te wesen dat soodanige Provinciale Militie als boven geen Eedt aen de naeder Geunieerde Provinciën in 't generael te doen schuldich was, dan soo wanneer de selve met consent van de Staten hare Betaels-Heeren uyt hare Provinciën ten dienste van den ghemeenen Staet getrocken soude werden;

X I X.

Zijnde evident, ende buyten alle contradictie dat de Staten van de respectie Provincie yeder in haer Souverain district ontrent de Militie competeert seecker Provinciael recht independent ende staende tot hun beleydt, ende directie privative;

X X.

Van welck recht de selve van allen ouden tijde, sonder interruptie tot desen huydigen dach toe, in deuchdelijcke possessie zijn geweest;

X X I.

Selfs ten tijde dat de Landen wierden geregeert door de Princen ofte Landts-Heeren, ofte oock naer dat de Wapenen voor de vryheydt aengenomen zijnde over de selve gestelt zijn geweest Gouverneurs ende Capiteyns Generaels, gelijk sulcks notanter te sien is uyt het gepasseerde geduyrende 't Gouvernement van den Grave van Licester;

X X I I.

Ten welcken tijde de Heeren Staten Generael selfs, tot maintien van dat recht van de Provinciën, haer seer cordatelijck hebben geopposeert jegens de contrarie usurpatie van den gemelten Grave, de welke, als van de Rechten deser Landen ten besten geïnstrucert zijnde, ende quaden raedt volgende, alles trachtete te brengen aen de Generaliteyt, gelijk sulcks blijcken kan by de Remonstrantien ten dien eynde van wegen haer Hoog Mog. in den jare vijftien hondert seven en tachtich aen den selven Grave exhibeert, ende naderhandt door den druck gemeen gemaectt;

X X I I I.

Uyt krachten van dit recht vergeven de Staten van de respectie Provinciën alle Commandementen ende Majoorschappen in de Steden ende Forten binnen haer ressort gelegen, met de condependentien van dien, verleggen de Guarnisoenen binnen de respectie Provinciën, becedigen de Militie in den haren logerende: insgelijcks doen de Regeerders van de Steden daer eenige Militie in Guarnisoen werdt geleght;

X X I V.

De Magistraten van de Steden die sijn in Staet hebben, bewaren de Sleutels van de selve Steden, ende geven aldaer het Wacht-woordt;

X X V.

Boven 't voorz Territoriael recht de Provinciën uyt krachte van hare superioriteyt in haer Souverain ressort als boven competerende, hebben de selve noch een ander recht over hare Provinciale Militie;

X X V I.

Welck recht sich mede extendeert buyten de limiten van de respectie Provinciën, oock selfs binnen het district van de andere Provinciën, gelijk oock over de Militie in
expe-

expeditie ofte te Velde ten dienste van den gemeenen Staet ge-employeert werdende;
X X V I I.

Sijnde notoir dat de gesamentlijcke Bondtgenooten al van het begin van den Oorlogh goedt-gevonden hebbende, dat de lasten van den ghemeenen Staet over de respectie Provincien souden werden verdeelt ende gerepartieert, oock onder de selve lasten op yeders quote geimputeert hebben de Militie, welke by yder Provincie al voor date van dien was aengehouden, ende in krachte van de voorz Unie t'allen tijde gereet ende vaerdich moste wesen, omme tot de gemeene bescherminge, ofte tot af-breuck van den gemeenen Vyandt geemployeert te worden, in der voegen dat in de voorz repartitie yder Provincie als tot haren particulieren laste ende besoldinge aengenomen heeft seecker aental van Militie, te betalen uyt hare particuliere Comptoiren, ende op der selver Provinciale Ordonnantien;

X X V I I I.

Gelijck mede notoir is dat de voorz Militie in dier voegen gerepartieert zijnde, de respectie Provincien, even also oock voor date van dien, ghebruyckt hebben haer recht, omme de selve te doen staen onder 't gebiedt van de Staten hare betaels-Heeren, of op der selver Commissie ende Instructie onder 't Commandement van den Gouverneur particulierlijk van hare Provincie als Capiteyn Generael, ende het Opperhoofd over de selve, met ende neffens de Gecommitteerde Raden ofte de Gedeputeerde Staten;

X X I X.

Met die modificatie nochtans, ten reguarde van de stemmende Provincien, dat het Souverain recht de Staten, van dien competerende uyt krachte van haer territorie over de Militie in den haren logerende altydts verstaen is, soo lange d'opgemelte Militie aldaer in Guarnisoen werdt gelaten, te pravaleren boven het recht de Staten van de Provincien als betaels-Heeren competerende;

X X X.

In sulcker voegen dat de selve Militie in foodanigen geval meerder verobligeert is te respecteren de commandementen van de Heeren Staten, ende by ordine van de Magistraten, tot uytvoeringe harer Politijque beveelen, van die Provincien alwaer de selve Guarnisoen is houdende, dan van de Staten op welckers repartitie die is staende;

X X X I.

Blijvende voors alle andere beveelen, geen relatie hebbende tot het territoir, ter directie ende dispositie van de betaels-Heeren;

X X X I I.

Ende al-hoe-wel het selve recht van de betaels-Heeren mede notoir is, dat oock de possessie van alle de Provincien daer ontrent van den beginne aen tot desen huudigen dach toe, sonder interruptie evident is, gelijk de publijcque Historien en Registers daer van door-gaens getuygenisse geven, en sulcx wel geoordeelt soude mogen werden onnodich te zijn tot adttractie van het selve poinct eenige verdere Deductie te doen, soo sal nochtans ten overvloet dien-aengaende sommierlijk ende succinctelijck wat nader geparticuliseert worden: ende namentlijk op de twee poincten uyt de source van dat recht defluerende, te weten;

X X X I I I.

Eerstelijck, dat de Staten van de respectie Provincien allcen, ende privatelijck competeert het vergeven van alle Militaire Ampten, groot ende kleyn over het Volck van Oorloge op hare repartitie staende, ende dat sonder distinctie, 't zy de Militie binnen ofte buyten haer ressorte Guarnisoen houde, ofte oock wel in eenige expeditie ofte exploit te Velde geemployeert werde, soo wanneer daer over eenich Militair Ampt komt vacant te vallen;

Ten tweeden, dat de Staten van de respectie Provincien bevoeght zijn door haer felven, ofte door hunne Provinciale Capiteyns Generaels over de Militie van hare repartitie te exerceren, oock buyten der selver Souverain district, alderhande commandementen, ende met de selve Militie te doen ageren ten dienste van den Staet;

X X X V.

Noopende het eerste, is wel waer dat dien-aengaende al in den beginne van den Jare vijftien-hondert negen en tachtich discrepante insichten gheweest zijn tusschen den Raedt van Staten ende de Staten van de respectie Provincien, hebbende den ghemelten Raedt ten voorz tijde ter Vergaderinghe van de Heeren Staten Generael gededucert, dat de selve, omme de redenen als doen geallegueert, raedtsamer achtete dat de collatie ende begevinge van de Krijghs-officien ghelaten wierde ter dispositie van den selven Raedt; Dan alsoo de Provincien hare contrarie redenen deduceerden tot justificatie van haer recht, ende die van den gemelten Raedt haer gefustineerde niet en fondeerden op eenich recht de selve *jure suo* ofte op, ende uyt krachte van eenige wettelijke delatie competerende, maer alleen op den dienst ende oirboir van den Staet die syluyden oordeelden daer inne te residieren, soo zijn daer over geen verder deliberatien gevallen, ende is sulcks de saecke ghelaten by het recht de Provincien originelijck ende uyt krachte van haer Souverainiteyt competerende;

X X X V I.

Gelijck dan oock ten voorz tijde, ende vervolgens de Staten van de respectie Provincien altijdts ende sonder eenighe interruptie alle Militaire Ampten op hare repartitie staende ofte immediatelijck by haer selfs, ofte door der selver Stadthouders, ende Capiteyns Generaels begeben hebben.

X X X V I I.

Ende is het selve soo notoir ten opsichte van de Compagnien in Guarnisoen leggende binnen de Provincie van de repartitie, dat daer ontrent noyt eenige discrepante sustenuen zijn gevallen;

X X X V I I I.

Als mede insgelijcks in het regard van de Compagnien, logerende in een andere stemmende Provincie, ofte elders onder het ressort van de Generaliteyt guarnisoen houdende;

X X X I X.

Ende al hoe wel voormaels wel eenige consideratien zijn gemoveert op de Provinciale begevinge van de Compagnien de welcke in effectif employ te Velde quamen vacant te vallen; werdende daer ontrent bevonden dat de laetste Princen van Oraingne onsterffelijcker memorie, van soodanige Compagnien absolutelijck ende sonder eenige voorgaende nominatie van de Betaels-Heeren gedisponeert hebben, dat mede d'Hoogh-gemelte Heeren Princen van Oraingne met ghelijcke autoriteyt de Compagnien van de vremde ende uytheemsche Natien hebben bestelt;

X L.

Soo is echter evident dat de geseyde dispositie ende bestellinge soo in het een als in het ander geval niet en is gheschiet uyt krachte ende vermogens eenich recht de hoog-gemelte Princen in qualiteyt als Capiteyns Generaels uyt den hoofde van de Generaliteyt over de Militie van den Staet competerende, maer uyt krachte, ende in gevolge van de autoriteyt aen de selve gedefereert by de respectie Provincien in qualiteyt als Stadthouders ofte Capiteyns Generaels van de Militie staende tot der selver besoldinge:

't Welck onwederspreeckelijck blijkt soo uyt de Provinciale Resolutien van de Staten der voorsz Provincien by de welcke haer Edele Mog. elck in 't reguardt van de Militie harer repartitie aen de hoogh-gemelte Heeren Princen van Oraigne gedeferceert hebben het recht, ofte de macht, omme de Krijghs-Officien over de vreemde Natien, ende oock die gene van de Inlandsche Troupes die in 't Veldt quamen vacant te vallen, te mogen begeben: als mede uyt de Propositie by de Heeren Princen Maurits, Graef Willem Lodewijck, Prins Hendrick Fredrick, ende den Raedt van State deser Vereenighde Nederlanden op den seften December des jaers sefthien hondert achthien ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. gedaen; by welke propositie in specie mede verfocht werdt de overgifte ende bewilliginge van de respectieve Provincien;

X L I I.

I. Dat de Rithmeesterschappen te Velde vervallende by de respectieve Heeren Stadthouders (Nota) datelijck vergeven souden mogen werden, als tot die tijdt toe in gebruyck was geweest;

X L I I I.

I I. Belangende de Uytheemsche Compagnien te Paerde, dat de selve vergeven souden mogen worden by de voorsz Heeren Stadthouders;

X L I V.

(Nota) I I I. Dat de Capitainschappen te Velde vervallende mede by de respectieve Heeren Stadthouders (Nota) datelijck als tot die tijdt toe vergeven souden moghen worden;

X L V.

I V. Ende belangende de Capitainschappen van de uytheemsche Compagnien, 't zy de selve te Velde, ofte niet vervallen: dat die vergeven soude mogen worden by de respectieve Heeren Stadthouders (Nota) met advis der respectieve Collonnellen;

X L V I.

Gelijck dan oock de meer-hoogh-ghemelte Heeren Princen van Oraigne haer noyt hebben aengematight soodanigh recht van collatie te practiseren over de Militie van die Provincien die by andere Stadthouders bedient zijn geweest, als namentlijck Vrieslandt, ende Stadt Groeningen ende Ommelanden;

X L V I I.

Immers als de selve t'eenigen tijde sulcks hebben getracht, ofte oock wel *de facto* onderstaen te doen, soo zijn t'elckens by, ofte van wegen de Staten van beyde de voornoemde Provincien respectivelijck daer jegens gedaen ernstige oppositien, met begeerte van redres, oock vigoureuse remonstrantien ter Generaliteyt met sommatie aen de Bondtgenooten, omme by de selve, achtervolgende de Unie, in haer gerechtigheydt gemainctineert te worden;

X L V I I I.

Ende omme in eene saecke die by haer selven klaer is, niet al te opereus te wesen; sal genoegh zijn tot verificatie van 't gunt dien-aengaende gheseght is een, ofte twee exempelen te allegueren;

X L I X.

Soo hebben dan de Heeren Staten van Stadt Groeningen ende Ommelanden in den Jare sefthien-hondert haer beklaght aen hare Bondtgenooten dat by sijn Excell: Prins MAURITS van Oraigne, selfs op de recommandatie van wijlen Graef WILLEM LODEWICH van Nassauw, haerluyder Stadthouder, eenige Krijghs-officien over de Militie, staende op hare repartitie, ende in den slach voor Nieupoort vacant geworden zijnde, in het Veldt vergeven waren; ende alsoo ghemelte Heeren Staten remonstrerden die dispositie strijdigh te wesen met haere Resolutie dien aengaende, ende on-

E trent de collatie van Militaire Functien genomen, midtsgaders met het recht ende de gerechtigheydt de selve competerende; Soo hebben de Heeren Staten Generael by Resolutie van den achtsten Augusti des selvigen Jaers verstaen sulcx, ende in voegen als hier van woorde te woorde volght;

L.

Beroerende de dispositie van de Krijgs-officien gesien hebbende de Resolutie by de voorschreve Provincie van Stadt ende Landen daer op ghenomen, dewijle die voorsz Heeren Staten Generael verstaen dat dese Provincie behoort by hare gherechtigheden gemainstineert te worden gelijk anderen, dat sijne L. gelieve hem volgende de voorsz Resolutie voortaan te reguleren;

L I.

F Soo hebben mede de Heeren Gedeputeerden van wegen de Provincie van Vrieslandt ter Generaliteyt comparerende in Januario des Jaers selthien-hondert twee en dertigh verklaert, op het gundt haer Hoogh Mog. doenmaels hadden geresolveert, dat namentlijk alle Rithmeesters ende Capiteynen aengescreven soude werden, dat sy jegens seeceren gepraefigeerden dach elck by sijne Compagnie souden moeten wesen ter plaetse daer die in Guarnisoen waren leggende, ofte dat by faulte van dien de Compagnien der absenten vacant, ende impetrabel souden worden gehouden, ende dat de selve datelijck door, sijn Excellencie den Heere Prince van Oraigne aen anderen souden worden vergeven, nopende de periode belangende die absenten wiens Compagnien *de facto* by sijn hoogh-gemelte Excellencie aen anderen souden worden vergeven, egeen content te konnen dragen, voor soo veel aengingh de Compagnien staende op de repartitie, ende ter befoldinghe van de selve Provincie;

L I I.

Ende alsoo ten selven tijde, tusschen meer-hoogh-gemelte sijne Excellencie ende de Heeren Staten van de selve Provincie different ontlaen zijnde over het vergeven van de Compagnien der vreemde Natien, als mede van die gene die te Velde quamen te vaceren, voor soo veel de selve op haer Edele Mog. Provincie waren gerepartieert, de Heeren Staten Generael goetd-gevonden hadden der selver Gedeputeerden doenmaels in Vrieslandt wesende aen te schrijven datse de meer gemelte Heeren Staten van de opgemelte Provincie, met alle redenen ende inductien souden trachten te bewegen ende disponeren datse haer wilden conformeren mettet ghebruyck van de andere Provincien, ende daer op vervolgens by de ghemelte Heeren haer Hoogh Mog. Gedeputeerden genoeghame debvoiren ende serieuse instantien gedaen zijnde, soo hebben d'Heeren Staten van Vrieslandt dit recht van collatie der militaire Ampten van dien insichte, ende importantie geacht, dat haer Edele Mog. tot afstand van't selve niet hebben konnen werden bewogen: Verklarende te verstaen *ongehouden te wesen daer in juist te volgen't exempel van eenige andere Provincien die haer recht in desen mochten gequiteert ende overgegeven hebben;*

L I I I.

Sijn hoogh-gedachte Excellencie des niet tegenstaende continuerende in sijn gefustineerde, ende oock vervolgens metter daedt vergevende verscheyden Compagnien staende op de repartitie van Vrieslandt, zijn daer over ontstaen wijdere misverstanden niet sonder eenige inconvenienten: alsoo de Heeren Staten van Vrieslandt de Officieren in dier voegen by den Heere Prince van Oraigne ge-eligeert niet alleen niet en verstonden te erkennen, ende aen de selve geen betalinge lieten volgen, maer oock effectieve procedeerden tot electie van andere Capiteynen, Lieutenanten ende Vondrichs; in voeghen dat verscheyde Compagnien als twee Capiteyns, twee Lieutenanten, twee Vondrichs hadden, daer van d'eene by sijn Excellencie erkent, d'ander niet erkent wierdt, d'eene by de Staten van Vrieslandt betaeldt wierdt, d'ander onbetaeldt bleef:

Gaen-

Gaende de difputen eyndelijck foo verre, dat de Heeren Staten van Vrieslandt tot be-
fcherminge van haer recht, goedt-gevonden hebben in 't geheel te weygeren betalinge
te doen aen die Compagnien, daer van haer Edele Mog. de vacante Officien te verge-
ven, beleth wierde;

L V.

Omme welck haer recht nader te afluieren ende te juftificeren, midtfgaders omme
te voorkomen alle vordere misverftanden die by faulte van beter intelligentie gefcha-
pen waren, daer uyt te resulteren, hebben de Heeren Staten van Vrieslandt geresol-
veert in den Jare seftchien hondert vier en dertigh, aen de gefamentlijke Bondtgenoo-
ten af te fenden een notabel aental van Gedeputeerden, de welcke op den vierden
September des felven Jaers ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. naer een wijdtlufti-
ge mondelinge Deductie, op 't felve subject gedaen, overgelevert hebben seeckere ge-
raifonnerde fchriftelijcke propositie, daer inne met veele redenen deducerende dat ge-
durende defen vryen Staet ende Regieringe, haer Edele Mog: altijdts het recht ge-
hadt hadden van collatie der vacerende Krijghs-Officien over 't Volck van Oorloge, op
hare repartitie ende tot hare betalinghe fttaande, 't fy de felve in 't Veldt, ofte in Guar-
nifocn waren vacant geworden;

L V I.

Dat fy 't felve recht oock altijdts voor-behouden, ende wel expreffelijck aen haer ge-
referveert hadden, ende namentlijck mede ten tijde als den Heere Prins Frederick Hen-
drick van Oraigne het Capiteynfchap Generael gedefereert foude werden;

L V I I.

Dat fy oock daer van continuelijck in deughdelijcke poffeffie waren gheweest: po-
ferende onder anderen mede noyt bevonden te fullen worden, dat wijlen Prince Mau-
rits de collatie der Krijghs-Ampten van de Compagnien, fttaande op de repartitie ofte ter
betalinghe van haer Edele Mog. fich wijders heeft aengematicht, als by recommenda-
tie van Perfoonen tot die vacerende Ampten;

L V I I I.

Met verfoeck aen de Staten Generael, ende d'andere Provincien, als hare Bondtge-
nooten, omme haer Edele Mog. in conformitè van gedachte Refolutie van den achtften
Augusti seftchien hondert, ende den eerften Artijckel van de Unie, fampt veele andere
Aften ende Documenten daer op gevolght, mede by haer gerechtigheydt te mainctineren;
ende fijn Excellencie by alle goede inductien daer toe te disponeren, om fich te laten ge-
vallen, dat hare Heeren Principalen meer-ghemelte recht van collatie der militaire Amp-
ten vreedtfaem ende onverhindert mochten ghebruycken, foo als haer Edele Mog. 't fel-
ve ten tijde van Prins Maurits ho: mem: gebruyckt ende geexerceert hadden;

L I X.

Verklarende boven dien meer-gemelte Heeren Gedeputeerden, foo by monde als by
gefchripte, oock begeerende 't felve in 't Register gefteft te worden, dat de voorfz pro-
positie wierde overghelevert alleenlijck tot Deductie van het recht de Heeren Staten van
Vrieslandt competerende, sonder te verftaen dat de faecke daer door aen de Generali-
teyt aenhangigh gemaect, of tot judicature van haer Hoogh Mog. gefteft wierde,
daer af midts dien protefterende;

L X.

Ende alfoo haer Hoogh Mog. de misverftanden uyt de voorfz faecke albereyds
ontftaen, ende die daer inne noch verder te gemoet ghesien wierden, gaerne hadden
helpen uyt den wech leggen, foo hebben de felve goedtgevonden de meer-gemelte Hee-
ren

ren Staten van Vrieslandt by serieuſe ende meermael gereitereerde Miſſiven te verſoeken dat der ſelver goede geliefte mochte zijn , eenige Heeren van wegen hare Provincie naer 's Graven-Hage te committeren , ofte ten minſten der ſelver aenweſende Gedeputeerden ter Generaliteyt te gelasten om voorſlagen te hooren , oock te doen ſooſy 't mochten goedtvinden , daer door de voorſz miſverſtanden in het vrundelijck ſouden kunnen werden gevonden ;

L X I.

Maer hebben de meer-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt , niet jegenſtaende alle effictieuſe debvoiren tot dien eynde aengewendt , niet kunnen werden gedispooneert , omme haer in te laten tot het committeren van eenige Gedeputeerden , ofte ommeten ſelven ſine hare ordinaris Gedeputeerden te authoriſeren , op dat haer Edele Mog. niet ſouden ſchijnen eeniger maten haer indiſputabel recht quaëſticus te maecken , ende in controverſie te laten trecken ;

L X I I.

Ende wel inſonderheydt omme het ſelve niet te aſſubjecteren de kenniſſe ofte de judicature van de Generaliteyt ;

L X I I I.

Hebbende over ſulcks , abſolutelijck perſiſterende by hare ghenomen Reſolutien , tot maintien van haer recht jegens alle indracht ofte uſurpatie ter contrarie , niet alleen daer inne gecontinueert dat de ſelve de Officieren by ſijn Excell. geëligeert niet en hebben betaeldt , maer oock ſelfs met de Compagnien in het geheel over de welke die Officieren waren aengeſteldt , ter tijden ende wijlen toe d'Officieren by haer Ed. Mog. daer over geëligeert allenthalven , met ſecluſie van de anderen behoorlijck wierden erkent ;

L X I V.

Uyt alle het welke klaer blijkende is , dat de Heeren Princen van Oraigne niet en heeft gecompeteert eenigh recht van collatie ofte gifte van Krijghs-Officieren over de Compagnien van de vrcemde Natien , nochte oock van anderen in het Veldt komende te vaceren , in qualiteyt als Capiteyns Generaels uyt den hoofde van de Generaliteyt , maer dat de hoogh-ghemelte Heeren Princen , voor ſoo veel by de ſelve daer ontrent is ghedispooneert , 't voorſz recht geexerceert hebben op vrywillige overgifte , delatie ende Commiſſie van de reſpective Provincien over de welke ſy de Stadthouderſchappen waren bekleedende , ende ſulcks uyt den name van de gemelte Provincien , ende in qualiteyt als Capiteyns Generaels van de Militie op de ſelve reſpectivelijck gerepartieert .

L X V.

Waer mede dan overgaende tot het voorgeroerde tweede poinct , Namentlijck dat de Staten van de reſpective Provincien bevoeght zijn door haer ſelven , ofte door hunne Capiteyns Generaels over de Militie van hare repartitie te exerceren , oock buyten der ſelver ſouverain diſtrict , alderhande Commandementen , ende met de ſelve Militie te ageren ten dienſte van den Staet ;

L X V I.

Ende eerſtelijck , nopende het eerſte Lidt , Namentlijck het exerceren van alderhande militaire Commandementen , ſoo vloeyt het ſelve notoirlijck uyt het gunt hier boven is gepoſeert ende met redenen geadſtrueert , raeckende het recht de Provincien reſpectivelijck over hare Militie competerende ;

L X V I I.

Ende werdt 't ſelve noch nader geconfirmeert by de practijcke daer op gevolght , blijkende dat de Staten van de Provincien van den beginne van den Oorloge , ende vervolgens 't ſelve altijdts hebben geuſeert ;

L X V I I I.

Soo hebben de Provincien *propria auctoritate* Patenten ghegeven, omme Compagnien van hare repartitie uyt de Guarnisoenen te lichten, en buyten haer territoir te senden, ofte uyt andere Provincien ende Distrieten in den haren te doen komen, midtsgaders omme Compagnien buyten der selver territoir te doen veranderen van Guarnisoen van de eene Plaetse in d'andere;

L X I X.

Ende alhoewel tot verificatie van het selve veel exemplen geallegeert; ende verscheyden autentijcque preuven dienthalven voor handen zijnde, geproduceert kunnen worden, soo hebben nochtans haer Edele Groot Mog. geoordeelt, vermidts het voorengededuceerde, genoegh te sullen zijn het naervolgende;

L X X.

Soo schrijven dan de Heeren Staten Generael selfs by hare Missive in date den drie en twintighsten Junij des jaers vijftien hondert een en tnegentigh, op de advertentie by de Heeren Raden Leoninus ende Maynaerts gegeven, van dat den Prince van Parma met sijn Leger tot Reesende de Plaetsen daer ontrent gekomen was, ende gereetschap maecte om van dage te dage den Rhijn over te passeren, met representatie van den soberen toestandt der saecken in de Stadt Arnhem; ende de Steden van den Graeffschappe Zutphen, oock met verfoeck omme een merckelijck aental van Krijghsvolck, midtsgaders een goede quantiteyt van Vivres ende Krijghs-behoefsten derwaerts geschickt te mogen worden;

L X X I.

Dat de Heeren Staten van Hollandt om alle saecken te confirmeren uytgeschickt hadden d'Heer Grayesteyn met last ende Patente, in ghevalle den noodt ende ghelegentheydt sulcks soude ervorderen, boven seeckere gedestineerde Compagnien, meer Volcks van hare repartitie uyt de Guarnisoenen te lichten, ende derwaerts te senden;

L X X I I.

Waer uyt peremptoirlijk blijkt niet alleenlijk dat d'Heeren Staten van Hollandt door een Commissaris ende op hare Patenten *propria auctoritate* last hebben gegeven omme Compagnien van hare repartitie uyt de Guarnisoenen te lichten, ende naer 't Graeffschap Zutphen te senden buyten haer territoir, maer oock dat 't selve gekomen zijnde tot kennisse van de Heeren Staten Generael, haer Hoogh Mog. sulcks als wel ende conform d'ordre van 't Landt gedaen, geagnosceert ende voorts haer daer van ten besten gedient hebben;

L X X I I I.

Soo werdt mede bevonden in de publijcque Registers van de Staten Generael, dat de Provincien de Militie van hare repartitie, soo verre sy de selve konden missen, ten verfoecke van de Generaliteyt wel hebben uytgeschickt omme ten meesten dienste van den Lande ghebruyckt te werden, doch dat somwijlen sulcks geschiedt zy met soodanighe last aen de Officieren ende Bevelhebberen dat, soo haer Edele Mog. de selve Militie quamen te contramanderen, sy niet faillieren souden hen daer naer te reguleren, met expresse begeerte soo verre de Compagnien door eenige opkomende noodt, ten dienste van hare Provincien van doen waren, dat de selve op hen schrijven souden weder-keeren, praefigeerende mede de Limiten, binnen de welcke de selve Compagnien souden moeten geemployeert werden;

L X X I V.

Sijnde voortsboven d'exemplen nu geallegeert de practijcque van 't voorsz recht soo notoir, dat het selve geen fundamentele contradictie kan lijden;

L X X V.

Ende of wel haer Edele Groot Mog. oock dien-volgende ten vollen bevoeght waren,

omme

H

I

K

omme d'exercitie van 't selve recht in allen deele, ende particulierlijk mede in 't verleggen van de Militie t'harer befoldinge staende, soo wel buyten haer territoir als daer binnen, indistinctelijck te continueren, soo hebben nochtans de selve, voor soo veel het geven van Patenten belanght, alhoewel daer ontrent alleen van meerder confideratie zijnde als d'andere ses Provincien alle te samen, van 't voorsz recht ter contemplatie van de Heeren Staten hare Bondtgenooten, ende omme de selve te gemoete te gaen, in verscheyde respecten gerelacheert: gelijk dan het selve point met den gevolge ende aenkleven van dien in de Illustre, ende extraordinaris Vergaderinge van de gesamentlijke Bondtgenooten, naer voorgaende advis conciliatoir van Commissarissen uyt de respectie Provincien, op den seftienden Junij seftien hondert een en vijftigh, by eenparige overgifte ende tot onderlingh contentement van alle de Provincien naeder gereguleert ende ter neder ghesteldt is;

L X X V I.

Wat nu belanght het andere Lidt van 't voorgeroerde tweede point, te weten, dat de Provincien met hare respectie Militie, ofte uyt, ende op der selver name hare Provinciale Gouverneurs ofte Capiteyns-Generaels, bevoeght zijn te ageren, oock effectieve ende inder daedt ten dienste van den Staet geageert hebben;

L X X V I I.

Soo staet tot demonstrative astructie van dien te noteren, dat naer de tijden ende het vertreck van den Graef van Lycester, de gesamentlijke Bondtgenooten niet hebben goetgevonden wederomme een ander Gouverneur, als mede niet een gemeyn Capiteyn Generael over de Militie van den Staet aen te stellen, maer hebben de respectie Provincien aengehouden ofte geëligeert hare Provinciale Gouverneurs de welcke met eenen gheweest zijn Capiteyns Generaels over hare respectie Militie;

L X X V I I I.

Soo hebben de Heeren Staten van Gelderlandt, Hollandt, Zeelandt, Utrecht, ende Over-Yssel successivelijk ende op verscheyde tijden tot die Functie geëligeert den Prince MAURITS onsterffelijcker gedachte, in sijn leven Prince van Oraigne: de Heeren Staten van Vrieslandt, midtsgaders die van Stadt Groeningen ende Ommelanden Graef WILLEM LODEWYCK van Nassauw;

L X X I X.

Sonder dat een van beyde de voornoemde Heeren (*quod notandum*) eenige Commissie over de Militie van den Staet gehad heeft, directelijck defluerende uyt den hoofde van de Generaliteyt, ende immediatelijk daer van dependerende;

L X X X.

Dat dienvolgende den gemelten Prince MAURITS, ende Graef WILLEM LODEWYCK van Nassauw voornoemt, in de Militaire exploiten ende Krijghs-expeditien niet geageert hebben, oock niet hebben konnen ageren uyt den hoofde van de Generaliteyt, maer dat de selve met de Militie van de respectie Provincien over de welcke sy in voegen als boven Provincialijk gesteldt waren tot Capiteyns Generaels, ende in dier qualiteyt uyt den name, midtsgaders op Commissie ende autorisatie van de selve respectie Provincien, alle exploiten ende Krijghs-expeditien hebben gecexecuteert, ende in 't werck gesteldt;

L X X X I.

L Dat de saecke in der daedt sulcks gelegen zy, kan niet krachtiger bewese werden als by confessie van de Staten Generael sels: Verklarende haer Hoog Mog. 't selve onder anderen by Resolutie in date den vijfden Junij des Jaers vijftien hondert een en negentich, (ten welcken tijde het Leger in expeditie wierde gecmployeert omme naer verove-

veroveringe van de Stadt Zutphen, de Stadt Deventer te reduceren) met de naevolgende woorden;

L X X X I I.

Aengesien de Oorloge moet gevoert worden, uyster ooge nae de gelegenhaydt der saecken, de dagelijcx advertentien van des Vyants voornemen, ende andere occurrentien; dat de Heeren Staten voor den Landen dienstelijk ende noodigh gheacht hebben te resolveren Sijne Excell. ende den welgebooren Grave WILLEM, Grave van Nassau, (als hebbende de Gouvernemen ten respectie van de Geuniceerde Provincien. (Nota) te authoriseren, gelijk de selve geauthoriseert worden midts desen, voor soo veel des noot zy, &c.

L X X X I I I.

Uyt welck declaratoir evidentlijk blijkende, dat beyde de voornoemde Heeren aldaer geconsidereert zijn geweest als Gouverneurs van de particuliere Provincien, alhoewel zijnde in 't Leger, soo werdt daer uyt oock onwiderspreeckelijck besloten by de welgemelte Heeren het gefach over de Militie selfs in 't Leger in de voorsz hare respectie Provinciale qualiteyten, ende niet uyt den hoofde van de Generaliteyt (van de welke de selve daer toe oock, als geseft is, geene Commissie hadden) geexerceert te wesen;

L X X X I V.

Ende omme dit poinct wat naeder te demonstreren, sal wel niet noodich wesen een wijdtluftige deductie te doen, maer ghenoech zijn alleenlijk het ooge sommierlijk te laten gaen op de practijcque, dienthalven van den beginne van den Oorlogh succesfelijk geuseert, ende tot dien eynde maer ter loops te feuilliteren de publijcque Registers ende Historien, die allenthalven, waer de selve opgeslage werden, daer van abundante preuven aen de handt sullen geven:

L X X X V.

*Ende namentlijk dat hooch-gedachte Heeren Prins MAURITS, ende Graef WILLEM van Nassauw, als Capiteyns Generals over de Militie van de respectie Provincien altydts in collateraliteyt metten anderen hebben gestaen, sonder dat d'eene over den anderen eenige superioriteyt heeft geexerceert;

L X X X V I.

Dat de selve op een ende den selven tijdt in een ende het selve Militair exploict beyde het hoochste commandement over de Militie van hare respectie Commitenten hebben geoeffent;

L X X X V I I.

Dat de selve onderlinge zijn geconvenieert ende verdragen over de mutuele assistentie d'eene den anderen te doen met de Militie van hare respectie Gouvernemen ten;

L X X X V I I I.

Ende onder anderen in den Jare vijftchien-hondert tnegentich, als wanneer Resolutie genomen zijnde, dat men omme de Betuwe ende Veluwe te bevrijden eerst voor Nimegen, ende daer naer voor Zutphen sich van de Schantsen meester soude maecken, ende een nieuwe voor Deventer opwerpen, heeft Graef WILLEM LODEWYCK van Nassauw, omme 't selve te effectueren aen sijn Excell. Prins MAURITS beloofte ende toegeseyt een goet aental Krijghs-volck, midts dat die voornoemde Wercken mette hulpe Godes gelukkig volbracht zijnde, sijn Excell. met het geheele Leger, Geschut, ende andere noodige saecken sijn L. ende die Staten van Vrieslandt wederom binnen hare Provincie te hulpe komen soude;

L X X X I X.

Van welke conventie ende onderlingh verdrach aen haer Hoogh Mog. by sijn Excell. door Missive kennisse ghegeven zijnde, werden dien-aengaende seer considerabel

N bevonden de volgende woorden genomen uyt de responfive van de Heeren Staten Generael aen sijn Excell. geschreven op den veerthienden Mey des selven Jaers 1590. by de welke haer Hoogh Mog. verklaren *een goet genoegen te hebben aen 't gene 't welck sijn Excell. met sijne voorsz. Genade heeft goet gevonden tot onderlinge assistentie d'een den anderen te doen met het Volck van Oorloge staende onder der selver gebiedt* (Nota) *wesende sulcx noodigh volgende de Unie ende Tractaten onder die Provincien onderlinge gemaect;*

X C.

Dit recht hebben de Staten van de Provincien, ende namentlijk mede de Heeren Staten van Vrieslandt verstaen aen haer soo onwederspreeckelijck te competeren, dat haer Edele Mog. d'exercitie van 't selve aen haren Provincialen Gouverneur ende d'Heeren hunne ordinaris Gedeputeerden ofte Gecommitteerde Raden selfs by Instructie hebben aenbevolen: werdende dienaengaende specialick in de Instructie voor de Gedeputeerde Staten van Vrieslandt Artijckel 31. bevonden de naervolgende formele woorden, dat **O** *de Hopluyden, ende Bevelhebberen met huare onderhebbende Compagnien gehouden sullen zijn haer te laten gebruycken tot dienste, ende bescherminge der Landen, op alle Oorden ende Plaetsen* (Nota) *alwaer hun sulcks by den Gouverneur, ende Gedeputeerde Staten geordonneert sal wesen;*

X C I.

Ende is oock de practijcque daer op successivelijck gevolght, hebbende de Provincien, ende namentlijk die van Vrieslandt somwijlen op hare Landt-dagen, ende Staetswijse Vergaderingen, doch meest in de Collegien van de Gedeputeerde Staten ofte Gecommitteerde Raden geresolveert belegeringen van Steden ende Forten, ofte andere diergelijcke Krijgs-expeditien te doen; gelijk de selve dan oock effectieve met hare Militie, ende onder het beleydt van hunne Provinciale Capiteyns Generaels soodanige belegeringen, ende Krijghs-expeditien ter executie geleght hebben, in voegen als 't selve met ontallijcke exemplen soude kunnen werden geverifieert;

X C I I.

Doch omme daer ontrent niet te prolix te wesen, achten haer Ed. Groot Mog. genoegh te sullen zijn maer eenige weynige te allegueren: soo is het dan sulcks, dat by de publijcque Historien bevonden werdt, dat den ghemelten Grave WILLEM LOUWYCK van Nassauw goeder memorie in den Jare vijftien-hondert vijf en tachtich met de Vrieffche Militie de Sterckten Slijckenburgh ende Oldemerckt ingenomen

R *Vid. d'Historie van*

Bor. lib. 20.

fol. 54.

S *Bor. lib. 23.*

fol. 20. verso.

T *Vid. d'Historie van*

Reyd. lib. 8.

fol. 268.

Item, Bor.

lib. 26. Fol.

58.

heeft: R

X C I I I.

Dat de selve in den Jare vijftien-hondert seven en tachtich op de Stadt Groeningen een aanslach voor-genomen ende effectieve in 't werck ghesteldt heeft: S

X C I V.

Als mede in den Jare vijftien-hondert negen en tachtich op Delfzijl: T

X C V.

Veroverende ten selven tijde met de Vrieffche Militie de Schantse Ementil, midtsgaders de Schantfchen op den Solt-Camp gelegen:

X C V I.

Alles op Provinciale autoriteyt, ende sonder eenige last, ofte Resolutie van haer Hoogh Mog.:

X C V I I.

Dat de Heeren Gedeputeerde Staten van Vrieslandt in den selven Jare vijftien-hondert negen en tachtich geresolveert hebben de Schantfen te Reyde door Graef WILLEM voornoemt te doen belegeren, gelijk haer Ed. Mog. 't selve oock in der daedt hebben doen effectueren; V

V *Reyd. lib.*

8. fol. 275.

Midt-

Midtsgaders, dat de Heeren Staten van Vrieslandt selfs ontrent het eynde van den Jaer vijftien-hondert twee-en-tnegentich, op eenen publijcquen Landtdach geresolveert hebbende met de Militie staende op hare Repartitie de Stadt Groeningen te doen belegeren, met eenen vast stellende alle de particulariteyten daer ontrent te observeren, ende doende de selve hare Resolutie sonder voorgaende concert met de andere Bondtgenooten, door meergemelten Graef WILLEM LODEWYCK haren Provincialen Capiteyn Generael in het begin van het volgende Jaer vijftien-hondert drie en tnegentich ter executie stellen; *W*

X C I X.

Soo is mede evident dat de selve Provincien op hare Provinciale Patenten hare Militie in het Veldt hebben ghebracht, ende dat selfs by de voornoemde Veldt-Oversten noyt is onderstaen eenighe Compagnien dan uyt de Provincien daer over sy Stadthouders waren te trecken, ende dat noch niet anders dan personelijck in de Provincie praesent wesende, maer dat sy meerder Krijghs-volck van noode hebbende sulcks doorgaens hebben doen repraesenteren aen de Heeren Staten Generael, die daer op als dan niet immediatelijck, maer met verfoeck aen de Provincien, naer vereysch van saecken, gedisponeert hebben;

*W Bor. lib.
30. fol. 24.
vers. Reyd.
lib. 10. ontrent het begin.*

P

C.

t'Sedert het affterven van meer-gedachte Prince MAURITS van Oraigne, ende Graef WILLEM LODEWYCK van Naussauw, is het wel sulcx dat het nu jonghst aengerorde recht de Provincien over hare respectie Militie competerende, midtsgaders d'executie van dien, immers in allen deele, ende insonderheydt in de expeditien ende het Leger te Velde zijnde, soo evidentelijck niet en heeft gebleecken als wel te vooren;

C I.

Maer staet daer by te confidereren: Eerstelijck dat de gesamentlijke Bontgenooten doennaels hebben gelieven goedt te vinden by eenparige overgifte aen den Heere Prince van Oraigne FREDRICK HENDRICK onterffelijcker memorie (behalven de Gouvernemenen van Gelderlandt, Hollandt, Zeelandt, Utrecht, ende Over-Yffel, de welcke op sijn Excell. by de Staten van die Provincien respectivelijck zijn gheconferreert) te defereren het Capiteynschap Generael over het Volck van Oorloge, in dienste deser Landen wesende;

C I I.

Ende ten anderen mede dat Graef ERNST CAZIMIER van Nassau, bekleedende de Capiteynschappen Generael van de Provincien van Vrieslandt ende van Stadt Groeningen ende Ommelanden, oock van weghen de gesamentlijke Provincien op sich heeft laten confereren het Ampt van Veldt-Maerschalck over het Leger van de Vereenighde Nederlanden, ende dat de selve over sulcks mede geexerceert hebbende een Functie gesubordineert, en subaltern aen het Generalaet van de Militie te Velde ende in expeditie ghebruyckt werdende, midts dien oock in dier qualiteyt de Commandementen van den hoogh-gemelten Heere Prince van Oraigne subject is geweest;

C I I I.

Edoch dat echter de Provincien doen ter tijdt niet en hebben verstaen meer-ghemelte haer recht van gheslagh, autoriteyt ende dispositie over hare Provinciale Militie te abandonneren ofte gemeen te maecken, maer ter contrarie het selve aen haer te reserveren is evident, ende namentlijck dat de gemelte Provincien van Vrieslandt ende van Stadt Groeningen ende Ommelanden van die intentie geweest zijn, blijkt by de verklaringen ten tijde van de geseyde delatie van 't Capiteynschap Generael by de Heeren Gecommitteerden

teerden van die twee respectie Provincien ghedaen, ende naderhandt op den naem-
ende door expresse ordre van de Staten der selver ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog.
geretireert, *dat namentlijk hoogh-gemelte sijne Excell. Prins HENDRICK soude bekleeden*
het Capiteynschap ende Admiraelſchap Generael sonder præjudicie, ende onvermindert 't recht van
hare respectie Provincien, ende van 't Stadhouderſchap in voegen als d'overleden Prins MAU-
RITS (alhoewel sulcks, by faulte van goede informatie, abusivelijk werdt geposeert)
't selve Capiteyn-ende Admiraelſchap hadde gehad ende geexerceert, by 't leven van wijlen den
zvelgebooren Heer Willem Lodewijk Grave van Nassauw Stadthouder loffelijker memorie;

C I V.

Sulcks dat in krachte van de voorſz overgifte ende eenparige delatie doenmaels, voor
ſoo veel het voorſz recht van de respectie Provincien heeft ghereſideert in den Perſoon
van den Heere Prince van Oraigne FREDRICK HENDRICK voornoemt die 't selve
recht oock dienvolgende, ſoo verre als de voorſz delatie was mede-brengende, uyt den
hoofde van de voorſz Provincien heeft geexerceert;

C V.

Zijnde echter tot meerder conſervatie van het recht de wel-ghemelte twee Provincien
over hare respectie Militie competerende, doorgaens goetgevonden ende gepracti-
feert, dat het Leger ten dienſte van den Staet te Velde gebracht werdende een notable
Troupe van Volck ofte een Corps gecomponeert uyt de Vrieffche Militie, ende ſomwij-
len oock afgeſondert van het principale Leger onder het Commandement ende beleydt
van den gemelten Grave Ernst Cazimier is geteldt geworden: ende dat in conſideratie den
hoogh-gemelten Heere Prince van Oraigne met gene Provinciale Commiſſie van de selve
Provincien als Stadthouder, Gouverneur, ofte Capiteyn Generael over hare Militie was
verſien;

C V I.

Gelijck dan oock het selve doorgaens is geuſeert in 't regardt van den Grave HEN-
DRICK van Nassau, die naer 't overlijden van den gemelten Heere Grave Ernst Cazi-
mier, tot Stadthouder, Gouverneur ende Capiteyn Generael van Vrielandt is geëligeert
geworden;

C V I I.

Uyt alle 't welke klaerlijk blijkende, dat de Militie ende het gefagh over de selve
origenelijk ende in ſijn nature competeert aen de Staten van de respectie Provincien, dat
mede de Provincien niet alleen haer recht dienaengaende aen de Generaliteyt niet gede-
fereert, maer 't selve aen haer wel expresselijk gereſerveert, ende oock dienvolgende
effectieve ende in der daedt gepractifeert hebben; ende namentlijk het recht omme te be-
geyen alle Militaire Ampten over de Militie van hare repartitie, ſelfs te Velde ende in 't
Leger komende te vaceren, midtſgaders omme over de selve Militie *mediate vel immediate*
te exerceren alderhande Commandementen ten dienſte van den Staet, ſoo volght daer
uyt onwederspreeckelijk ende by nootſaeckelijke conſequentie dat in 't vermogen van
haer Hoogh Mog., niet en is cenigh Ampt ofte Commiſſie groot ofte kleyn aen yemandt
wie de selve soude mogen weſen, in weerwil van eenige Provincie, te confereren ofte
te geven, ende sulcks veel min een Overhoofd ofte Veldt-Maerſchalck aen te ſtellen over
het Volek van oorloge, in tulcker voegen dat d'authoriteyt ende de functie van dien ſich
mede soude extenderen over de Militie gereparticert op die Provincie de welke niet en
hadden konnen goetvinden in het confereren van ſoodanigh Ampt, ofte in het aenſtel-
len van ſoodanich Overhoofd te conſenteren;

C V I I I.

Maer dat het selve nootſaeckelijk soude moeten geſchieden met vrywillige toeflem-
minge ende by cenparige concurrentie van alle de Provincien;

Zijnde buyten contradictie vermits de Provincien van allen ouden tijde, ende namentlijk mede naer het aengaen van de meergeroerde Unie, yder by sich selven Souverain zijn gheweest ende ghebleven, sonder oyt de dispositie over, ende ontrent de Militie te hebben gedefereert aen het gemeene Lichaem van de Generaliteyt, dat de selve over sulcks ten opsichte van dien moeten geconfidereert werden, als seven Souveraine ende van den anderen absolutelijck independente Staten, van de welcke d'eene over d'andere niet en heeft te disponeren, nochte oock by pluraliteyt eenige superioriteyt te exerceren:

C X.

Even in dier voegen ghelijck als seven Souveraine Koningen, die met den anderen in een Verbondt ofte Ligue getreden, ende in krachte van dien ghehouden souden mogen wesen tot mutuele assistentie ende defensie hare respectie Krijghs-machten te contribuieren, ende te laten ghebruycken: welcke Koningen notoirlijk d'een over des anders Militie niet en soude competeren eenich recht, gelijk de selve oock niet souden vermogen, by pluraliteyt van stemmen, daer over eenige de minste Acte van superioriteyt te exerceren, sulcks als het selve (des noot zijnde) met verscheyde exempelen nader soude konnen werden geadstrueert:

C X I.

Zijnde soo naer Rechten, als volgens de practijcque van alle Landen meer dan bekent, dat in saecken die niet en zijn gedefereert aen eenige Societeit in het gemeen, ende die sulcks niet universitatis zijn, maer waer van yder een separaet gedeelte competeert (gelijck de dispositie over de Provinciale Militie competeert de respectie Provincien yder over de hare) niets wettelijck en kan werden gestatueert ofte gedecreteert, dan by consonante ende eenparige stemmen van alle de gene dien sulcks aengaet:

C X I I.

Ende is dit point in voegen ende op de gronden nu gededucceert altijs als indisputabel by haer Edele Groot Mog. gehouden: ghelijck oock bevonden werdt dat de Staten van de andere Provincien voormaels mede van de selve consideratien ende sentimenten zijn geweest:

C X I I I.

Want, behalven 't gundt hier boven geallegueert is van de Provincien van Vrieslandt ende van Stadt Groeningen ende Ommelanden, soo hebben de Heeren Staten van Gelderlandt, ontwijffelijck op de selve gronden, in de Illustre ende extraordinaris Vergaderinge van de gemeene Bondtgenooten alhier in 's Graven-Hage gehouden op den twintichsten Januarij des Jaers seltien hondert een en vijftigh, verklaert voor der selver inclinatie ende consideratie onder den Tytel van de Militie Art. 2. *Dat soo wanneer in tijde van Oorlogh ende hoogh-dringende noot een Capiteyn ofte Lieutenant Generael over de Militie van desen Staet noodigh soude zijn, als dan daer over de respectie Provincien elcks in den haren (naer dat alvoorens op de selve Charge een Instructie soude wesen gearresteert) souden delibereren, ende resolveren sulcks als de selve ten meesten dienste van den Lande in 't generael souden bevinden te behooren: doende 't selve ter Generaliteyt inbrengen; ende om in desen met eenparigheyt van stemmen, ende anders niet (nota) conclusie te werden geformeert;*

C X I V.

De Heeren Staten van Utrecht in de selve Illustre Vergaderinge hebben op den een en dertichsten Januarij daer aen volgende voor hare consideratien dienthalven geopent; *Of het niet raedisaem ware voor den Staet, van dien tijdt af te maecken met eenparige stemmen van de Bondtgenooten een Instructie, waer op men in tijdt van onvervachten noot (by de samentlijcke Bondtgenooten, ten minsten by vijf eenstemmende Provincien t'oordeelen) tot meesten*

dienste en welstant van den Staet der Vereenighde Provinciën soude mogen aennemē een wel-gequalificeert Generael over de Militie;

C X V.

Van ghelijcke confideratien zijn gheweest de Heeren Staten van Over-Yffel by der selver advis dienthelven ter hooch-gemelte Illustre Vergaderinge uytgebracht ende gepent op den sevenden Februarij des selven Jaers festhien hondert een en vijftigh.

C X V I.

Ende alsoo op alle saecken, raeckende den welstandt, ende de subsistentie van de Provinciën in het gemeen, midtsgaders het recht van yder Provincie in het particulier by onse voor-Ouders seer wijselijck ende omsichtelijck is gedisponeert, dat oock by experientie ondervonden werdt de veranderingen ten meesten deele niet te geschieden in beter;

C X V I I.

Ende dat men over sulcks niet lichtelijck tot eenige alteratie ofte veranderinge behoort te komen, insonderheydt in poincten concernerende de fundamenten van de Regieringe, alwaer het schoon in een beter, omme de præjudiciable effecten die de veranderinge in haer selven is gewent mede te brengen; soo konnen haer Edele Groot Mog. geen redenen bedencken, waeromme dat men jeghenwoordigh van het gerecipieerde recht ende de practijcke dien conform afwijcken soude, insonderheydt dewijle de experientie die in saecken van Policie ende Regieringe de beste meestresse is, geleert heeft sulcx het beste te wesen, ende dat soo wanneer men getracht heeft daer van te deflecteren; ende dien-volgende eenighe indracht te doen aen het recht de respectieve Provinciën competerende, t'elckens groote onlusten ende oneenigheden zijn ontsaen tot merckelijcken ondienst van den Staet, ghelijck het selve onder anderen blijcken kan by de occurrentien van de Licestersche Regieringe;

C X V I I I.

Ende al hoe wel uyt het geene tot noch toe gededuceert is seer lichtelijck kan werden wederleydt alle het gundt daer jegens voortgebracht is ofte naermaels noch soude geobjicieert mogen worden, soo hebben haer Edele Groot Mog. echter niet ondienstigh geacht hier by in 't korte yets te voegen 't geene daer op tot nader solutie dienen mach: ende nemende eerst by de handt het gene voor-gegeven werdt, dat haer Edele Groot Mog. selfs van verstande souden zijn, dat het vergeven van 't Veldt-Maerschalck-Ampt is een Generaliteyts Ampt, ende gesteldt ter dispositie van haer Hoogh Mog. volgens d'ordre van de Regieringe, daer uyt infererende dat vervolgens het begeven van 't selve Ampt gelijck alle saecken aen de Generaliteyt by de Unie gedefereert (*prater quatuor casus exceptos*) verstaen moet werden gesteldt te zijn tot ordre ende dispositie van de meeste stemmende Provinciën; sal daer op dienen tot antwoord;

C X I X.

Dat haer Edele Groot Mog. noyt en hebben ghedacht te prætenderen dat het aenstellen van een Veldt-Maerschalck, ofte eenigh ander Overhoofd over de Militie van den Staet soude zijn een Provinciael poinct, verklarende ter contrarie als noch dien-aengaende van ghevoelen te wesen, ghelijck de selve oock altijdts buyten controversie hebben gesteldt dat het voorsz Ampt, als relatie hebbende tot de Militie niet van eene, maer van de respectieve Provinciën te Velde gebracht wesende, oock dienvolgende behoort tot de deliberatie, dispositie ende goetvinden niet van eene Provincie alleen, maer van de respectieve Provinciën gesamentlijck, ende by concurrentie als vooren;

C X X.

Edoch meynen haer Edele Groot Mog. dat het poinct in dispute sulcx het selve jegen-

jegenwoordich werdt gecontroverteert daer niet op aen en komt, ofte het meergefeyde Ampt een Provinciael ofte een Generaliteyts Ampt zy, maer wel of de Heeren Staten Generael de absolute dispositie competeert over de Militie van de respectie Provincien, ende of dienvolgende ter Generaliteyt by pluraliteyt van stemmen wettelijck soude kunnen werden geresolveert een Overhoofd over de geseyde Militie aen te stellen in weerwil ende contradictie van d'een ofte d'andere Provincie, ten dien effecte dat het gesagh ende de autoriteyt van foodanich aengestelde Overhoofd sich mede soude komen te extenderen over de Militie van de repartitie ende staende tot laste ofte befoldinge van die Provincie ofte Provincien, die in het aenstellen van foodanigen Overhoofd, omme redenen haer daer toe moverende, niet hadden kunnen goetvinden te consenteren ende te bewilligen;

C X X I.

Welcken aengaende haer Ed. Groot Mog. altydts van opinie zijn geweest, gelijk de selve als noch met recht sustineren, dat de Staten Generael niet en zijn bevoeght om sulcks te doen, ofte met effecte te decreteren;

C X X I I.

Jae al waer 't schoon dat ses Provincien dienthalven mochten wesen van consonante advisen; geensints op dat fundament, dat men in saecken die by de Unie ofte nader Verdragen zijn gedefereert aen het beleydt van de Generaliteyt, niet en soude vermogen te disponeren by pluraliteyt van stemmen, ofte dat het aenstellen van een Veldt-Maerschalck ofte ander Overhoofd over de Militie van den Staet soude wesen een *casus exceptus* van de voorsz overstemminge, maer op het fundament ende de gronden van de redenen hier vooren in 't breede geallegeert, ende namentlijck dat de saecke daer van in desen werdt gehandelt is van 't getal der gener over ende ontrent de welke de dispositie is gereserveert ofte verbleven aen de souveraine directie van de respectie Provincien elck in sijn regardt, ende dat over sulcks daer inne niet en kan werden ghedaen dan by goetvinden ende concurrentie van de eenparige advisen der gesamentlijcke Bondtgenooten van de Unie:

C X X I I I.

Zijnde 't selve haer Edele Groot Mog. gefustineerde gefundeert op dien vasten regel van dat alle 't gundt de Provincien originelijck heeft gecompeteert, ende niet bevonden werdt by expresse overgifte geabdiceert ofte met de andere Provincien gemeen gemaect te zijn gehouden moet worden aen yeder respectivelijck gereserveert ofte verbleven te wesen, conform de notoire dispositie van het gemeene recht, dat noyt praesumeert eenige alteratie, veranderinge, veel min alienatie, insonderheydt in materie van groote regalien, gelijk wel voornamentlijck is het poinct van de Militie, waer aen, als zijnde de kracht van 't Landt, d'executie van de Policie ende Justicie, ja de bescherminge van de Religie selfs, ende, ten opsichte van de particuliere Ingesetenen het leven, ende de middelen van eenen yegelijck is dependerende;

C X X I V.

Ende op dat by comparatie van andere saecken over ende ontrent de welke de dispositie mede is gereserveert, ofte verbleven aen de Staten van de particuliere Provincien elck in hun regardt, het boven geduceerde met meerder facilitateyt gevat, ende begrepen moge werden, soo willen haer Ed. Groot Mog. de Staten van de andere Provincien hare Bondtgenooten, ofte die gene van de selve die desen aengaende geweest zijn van discrepante consideratien, midts desen wel verfocht, ende gebeden hebben met opmerckinge te willen gedencken dat op veele van de voorsz gereserveerde saecken, uyt insichte van den gemeynen oirboir soo nu soo dan ter Generaliteyt deliberatien werden

gehouden, ende fomwijlen oock tot bevorderinge van 't gemeene beste resolution genomen, midtsgaders Wetten ende Decreten gemaect ende uytgegeven moeten werden, soo nochtans dat de voorsz Resolution, Wetten, ende Decreten, vermits de natuere van der saecke, niet anders dan by eenparige overgifte ofte bewilliging van alle de Bondtgenooten tot wettige conclusie gebracht, ofte met kracht van executie gearresteert, ende gepromulgeert kunnen worden;

C X X V.

Van die natuere zijn alle de saecken van Policie, welcken aengaende de Staten van yeder Provincië elck in den haren vermogen foodanigen ordre te stellen, midtsgaders alfulcke Wetten, Ordonnantien, ofte Reglementen te arresteren ende te doen observeren als de selve naer de constitutie van de voorsz Provincien respectivelijk yeder in den sijnen, oordeelen ten besten van hare Ingezetenen ende Onderdanen te fullen dienen:

C X X V I.

In dier voegen werdt dagelijcx Provincialijk ghedisponeert tot beneficie van de Neeringen, ende jegens 't vervalschen van Manufacturen, ofte Koopmanschappen, soo wanneer het oogherck van de Wetgevers met de Provinciale executie voor soo verre als haer gesach sich extendeert bereyckt kan worden: Maer soo wanneer daer ontrent consideratien vallen waeromme d'executie van foodanige dispositien ofte omme daer uyt meerder nut ende voordeel te consequeren, ofte omme diversie van Neeringe te pravenieren, sich soude behooren te extenderen over alle de Provincien gesamentlijk, ende oyer den gantschen Staet, soo werden gemeynlijk de deliberatien dienthaltven geintroduceert ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog., ende werdt vervolgens aldaer by de t'samentlijke Bondtgenooten daer op dickmaels decretorie gedisponeert:

C X X V I I.

Gelijck t'anderen tijde jegens 't vervalschen van de Hoppe, op de Keure van de Laccenen, op de fabriecque, ofte forme van de Tonnen, soo tot het vaten van de Bieren, als tot het packen van den Haringh gedestineert, jegens het uytvoeren, ofte inbrengen uyt, ofte in dese Landen van eenige Leeftocht, ofte van eenige soorte van snoode Waren, of oock wel van eenige Koopmanschappen, Manufacturen, ofte Gewallen, 't zy absolutelijck, 't zy met relatie tot eenige Rijken, Republijcquen, ofte Staten in 't particulier, ende over ontallijcke andere saecke van diergelijcke nature is geschiet;

C X X V I I I.

Maer dat foodanige decretoire dispositien niet wettelijck dan by eenparigh goetvinden ende vrywillige overgifte van alle de Provincien kunnen gheschieden is notoir ende by yeder een *in confesso*;

C X X I X.

Van die nature zijn mede alle saecken van Justitie:

C X X X.

Want alhoewel buyten controversie is dat dien-aengaende alle dispositien by de Staten van de respectie Provincien elcks in den sijnen: absolutelijck sonder bekreun van yemandt gedaen, ende in 't civil de Wetten naer hun welgevallen ghemaect, midtsgaders in 't crimineel de straffen ende poenen soo swaer, ofte moderaet als 't hun goet dunkt gedecreteert mogen worden, soo is nochtans mede evident dat de consideratie van meerder nut ende voordeel hier bevoorens gecauseert heeft dat ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. op de praëxixie van de straffen jegens de Duellisten, op 't statuieren van de boeten ende breucken jegens het maecken van Pasquillen, ende argerlijke, ofte seditieuse Boeken, Item, jegens het drucken van de selve, ende van eenige Acten van Staet, oock op meer andere materien van ghelijcke stoffen gedelibereert, midtsgaders by promulgatie van Wetten decretorie gedisponeert is: Maer

Maer dat foodanige decretoire dispositien aldaer niet wettelijck konnen geschieden dan by concurrentie ende eenparige bewilliging van alle de Provincien , is noyt by yemandt in controverse getrocken ;

C X X X I I.

Van die natuere zijn selfs verscheyden saecken tot het stuck van de Religie relatie hebbende ;

C X X X I I I.

Want of wel by de Staten van de respectie Provincien elck in den sijnen dagelijks werdt gedisponeert, ende ordre gestelt tot voorstant van de ware, ende naer Godes Heylige Woordt Gereformeerde Religie, tot weeringe, ende inbindinge van alle Secten, ende valsche Leeringen, tot uytroeyinge van alle superstitionen ende diergelijcke, soo vereyscht nochtans de reden, ende de eere Godes somwijlen dat de deliberatien over foodanige saecken, omme dien-aengaende eene eenparige executie te mogen hebben over den gantschen Staet, ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. gebracht werden :

C X X X I V.

Gelijck dan oock dienaengaende soo jegens het inkomen, ende de conduicte van de Roomsche Geestelijckheydt hier te Lande, jegens het houden der Conventiculen van de Paus-gefinden, jegens het bestellen ter Schoole van de Jeught deser Landen onder de directie der Jesuiten, jegens het doen van Bevaerden, ende jegens het stellen van Crucifixen, als jegens meer andere diergelijcke saecken by haer Hoog Mog. Placaten zijn gedaen emaneren ;

C X X X V.

Edoch souden de selve buyten gemeene bewilliginge geen kracht van executie konnen hebben binnen die Provincien by de welcke daer inne niet soude wesen geconsenteert ;

C X X X V I.

Van de natuere zijn mede verscheyden Poincten concernerende de Militie :

C X X X V I I.

Ende in sulcker voegen hebben d'Heeren Staten van de respectie Provincien, elck ten reguarde van de Soldatesque t'harer besoldinge staende, vermogen, gelijk het de selve oock als noch vry staet, de faculteyt van collatie, ofte begevinge der Krijghs-Ampten onder de voorfz Soldatesque komende te vaceren ('t zy in 't geheel of wel voor een gedeelte alleenlijck, als over eenige Natien, ofte van foodanige Militaire Amp-ten als in Krijghs-expeditien komen vacant te vallen ; het zy oock absolutelijck, of wel met eenige limitatie als van voorgaende nominatie van de Staten, ofte andersints) te defereren, aen foodanich Persoon, ofte Collegie als het selve goet dunckt ;

C X X X V I I I.

Maer soo wanneer consideratien van 't gemeene beste aengeraden hebben dat foodanige delatie soude gheschieden niet ten reguarde van de Militie van eenige Provincien in 't particulier, maer ten opsichte van de Militie van alle de Provincien in 't gemeyn, gelijk ten tijde van 't oprechten van den Landt-Raedt ontrent den Jare vijftien-hondert een en tachtich, ende ten tijde van 't erigeren van een nieuwen Raedt van State in den Jare vijftien-hondert vier en tachtich is geschiet, soo heeft de reden ende de nature vander saecke vereyscht dat de deliberatien daer over aengesteldt zijn ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael :

C X X X I X.

Maer dat daer inne niet anders heeft konnen werden gedisponeert, ofte oock als

noch wettelijk, ende met kracht van executie ghedisponceert soude kunnen worden dan by eenparige overgifte, ende imanime bewilliginge van alle de Provinciën yeder in 't bysonder, is by de voor-ouderen buyten controverse gehouden, ende oock uyt het boven-gededuceerde t'eenmael evident;

C X L.

Ende omme te komen tot het poinct in desen exgentlijk contentieus: Soo-vernogen de Staten van de respectie Provinciën, elck over de Militie van hare befoldinge te itellen alfulcke Overhoofden, 't zy Gouverneurs, 't zy Capiteyns Generaels, ofte andere van mindere, ofte meerdere macht ende autoriteyt, als 't selve goet dunckt:

C X L I.

Maer soo wanneer de constitutie van tijden, ende saecken ten besten van 't gemeen zijn aenradende dat foodanige Overhoofden over de Militie van den gantschen Staet gesamentlijk aengestelt werden; 't zy onder den Titul van Gouverneur, ofte Capiteyn Generael, 't zy onder den Titul van Veldt-Maerschalck ofte onder wat naem, midtsgaders met hoedanigen macht, ende autoriteyt 't selve soude mogen wesen, soo leert de nature van der saecke dat foodanige Hoofden niet by d'een of d'ander Provincie alleen Provincialijk kunnen werden aengesteldt, maer dat de deliberatie dienthalven ordentelijk kan, ende oock behoort gebracht te werden ter Vergaderinge van haer Hoog. Mog.;

C X L I I.

Edoch dat daer toe geene wettige conclusie, met kracht van generale executie over alle de Militie van den Staet sonder exceptie, kan werden genomen dan by vrywillige overgifte, ende eenparige bewilliginge van alle de Provinciën is in cas subject niet min evident als ten reguarde van eenige der voorschreve saecken, die tot exempelen van gelijke natuere hier boven zijn geallegeert;

C X L I I I.

Want by soo verre aen geen. Persoon ofte Collegie, het recht van Electie der Krijghs-Officieren in 't Leger te creëren, over de gantsche Militie van den geheelen Staet, wettelijk, ende met effect in allen deelen, kan werden gedefereert tegens het sentiment van d'een of d'andere Provincie, soo kan immers veel min in weerwil van eenige Provincie een Veldt-Maerschalck, ofte eenich ander Overhoofd zijnde Opper-Commandant over alle de voorz Krijghs-Officieren ende die over sulcks alle der selver Charges, voor soo veel hare functien in 't Leger belanght, *eminenter* soude possideren, over de voorz Militie generalijk, ende sulcks mede over de Militie staende ter befoldinge van foodanige contradicerende Provincie, ofte Provinciën, met eenige schijn van wettelijkheydt aengesteldt worden;

C X L I V.

Ende bestaet d'evidente reden van alle 't geene voorz is daer inne dat het absolute onmogelijk is, geconsidereert de eygenschappen van eene saecke over ende ontrent de welcke de Staten van de respectie Provinciën elck in hun reguardt separatelijk vernogen te disponeren (gelijk in cas subject yeder van de selve bevoeght is in 't reguardt van de Militie staende t'harer befoldinge, aen te stellen foodanigh Gouverneur ende Capiteyn Generael, ofte ander Chef als het haer Edele Mog. respectivelijk goet dunckt) dat eene alfulcke saecke verstaen soude kunnen werden aen de dispositie van de Generaliteyt gedefereert, ofte met d'andere Bondtgenooten gemeen gemaeckt te wesen:

C X L V.

Aengesien het van de natuere van de gemeynschap is dat een yeder van die gene die in de selve participeren mede verkregen recht hebben op, ende tot yeder gedeelte van de saecke die in de gemeynschap is gebracht *pro indiviso*:

Ende midts dien by soo verre de Militie verstaen soude werden in de ghemeynschap aen 't Corpus van de Unie gebracht te wesen, soo soude mede nootsaeckelijck yeder Provincie als een Lidt van de Societeit, recht verkregen hebben op, ende tot yeder gedeelte van dien, ende sulcks (by exempel) oock op ende tot het gedeelte van de selve Militie staende op de repartitie van Vrielandt;

C X L V I I.

Midts welcken dan oock d'Heeren Staten van Vrielandt alleen niet souden vermogen eenige d'alderminste dispositie te doen op, ende over de selve Militie van hare repartitie, veel min daer over aen te stellen een Gouverneur, ende Capiteyn Generael, buyten consent van de andere Bondtgenooten, als alle de Bondtgenooten daer toe, in voegen als boven, ende in krachte van de voorz gemeynschap recht verkregen hebbende;

C X L V I I I.

Zijnde notoir dat in eene saecke *pro indiviso* gemeyn wesende, eene van de mede-Participanten ofte Leden van de Societeit sonder bewilliging van de anderen, niet en vermach yets oock in 't aldergeringhste te disponeren;

C X L I X.

Ende staet derhalven dese vaste conclusie dat ofte de dispositie over de Militie, voor soo veel het cas subject belanght, met d'andere Bondtgenooten niet en is gemeyn gemaect, ende dat over sulcks daer ontrent by haer Hoog Mog. niet anders dan by eenparige overgifte van alle de Provincien kan werden gedisponeert, ofte dat de respective Provincien daer ontrent eeene d'alderminste dispositie is competerende;

C L.

Maer naedemaal het laetste by geene van de Provincien sal werden toegestaen, moet midts dien by alle de selve het eerste geacquiesceert werden: het welck is 't gundt haer Edele Groot Mog. haer in desen te demonstreren voorgestelt hadden;

C L I.

Dat nu wijders geobjicieert werdt dat de Commissien aen de Veldt-Maerschalcken deser Vereenighde Nederlanden van tijdt tot tijdt verleent ende uytgegeven zijn by haer Hoog Mog., dat mede de selve Veldt-Maerschalcken den eedt op hare Commissien aen niemandt als aen haer Hoog Mog. hebben gedaen, ende dat d'exercitie van haer Ampt sich oock streckt niet over de Militie van haer Edele Groot Mog. alleen, maer over de Militie van alle de Geunieerde Provincien, Is sulcks wel waer, maer moeten haer Edele Groot Mog. bekennen niet wel te kunnen begrijpen tot wat eynde alle 't selve wert geallegeert;

C L I I.

Want soo men daer uyt soude poogen te adstrueren, dat het vergeven van het Veldt-Maerschalck-Ampt niet en is een Provinciael point, maer dat het selve staet ter dispositie van de Bondtgenooten gesamentlijck, soo dient daer op tot solutie, 't gundt albeeydts op het voorgaende is geseght:

C L I I I.

Doch indien men daer uyt soude willen infereren dat ter Generaliteit in dien deele tot conclusie soude kunnen werden gheprocedeert by pluraliteit van stemmen, soo staet te considereren voor soo veel het eerste aengae, namentlijck het gheven van Commissien ende be-eedigen, dat het argument 't gundt daer uyt werdt ghetrocken ten dien propooste in geenen deele concludent is, want, (behalven dat het geven van Commissien ende 't be-eedigen niet altijdts infereert eenigh recht van superioriteit ende absolute dispositie, alsoo andersints de Staten Generael bevoeght souden zijn tot het stellen van

Stadthouders, Gouverneurs ende Provinciale Capiteyns Generaels over de respectie Provincien, ten aensien bevonden wordt dat haer Hoogh Mog. oock somwijlen aen de selve Instructien ende Commissien gegeven hebben) soo is het wijders oock notoir, dat gelijk hooch-ghemelte haer Hoogh Mog. de Commissien aen de voorsz Stadthouders, Gouverneurs, ende Capiteyns Generaels gegeven hebben ten verfoecke van de Staten van de respectie Provincien, alsoo de successive Veldt-Maerschalcken geëligeert zijnde, by goetvinden van de gesamentlijke Bondtgenooten, hare Commissien hebben ontfangen by concurrerende dispositien van de selve gesamentlijke Bondtgenooten:

C L I V.

Ende dat soo wanneer men ter contrarie by pluraliteyt van stemmen dienaengaende yetwes heeft getracht te ondernemen, het selve niet en is ghepasseert sonder hevige contestation, ende protestation:

C L V.

Houdende haer Edele Groot Mog. oock voor gewis, dat by soo verre foodanige gelegenteydt voorgevallen wesende, het vermogen hadde geëgualleert het notoir recht van die geene die men in dien deele eenmael heeft gelieven te verongelijcken, sulcks noyt effective soude zijn te wege ghebracht: Ende dat die macht waer mede men doenmaels de balance heeft doen overslaen, jegenwoordich niet zijnde van dat gewichte, sulcks oock derhalven als nu wel verhoedt ende geweert soude werden:

C L V I.

Infonderheyt gemerckt den staet van Veldt-Maerschalck in de jegenwoordige constitutie van saecken anders moet werden geconsidereert als wel voor desen ten tijde van de Capiteyns Generaels van de Generaliteyt, alsoo ten selven tijde de voorsz functie was een gesubordineert Ampt, daer het selve jegenwoordich niet anders dan als een Ampt van een Chef ende Overhoofd over de Militie, in den eersten grade aengesien kan worden;

C L V I I.

Ende wat belanght dat d'exercitie van 't meer-geseyde Ampt sich streckt over de Militie van alle de Geunieerde Provincien, daer uyt kan aen de eene zijde wel beslooten worden dat het begeven van her selve in voegen als boven niet en is Provinciael, maer aen d'andere zijde is mede onwederspreeckelijck, op het fundament van de redenen hier vooren in 't lange geallegueert, dat het selve niet by pluraliteyt, maer by eenparige ende consonante adviën van alle de Provincien moet werden geconfereert:

C L V I I I.

't Welck immers voor al niet tegen-ghesproocken kan werden by die gene van de welke de boven-geroerde argumentatie is voorkomende, namentlijk d'Heeren Staten van de Provincie van Vrieslandt, als de welke noyt hebben konnen goetvinden enige deliberation over Militaire saecken aen de Generaliteyt toe te staen: dan midts blijvende de Militie van de wel-ghemelte Provincie ter dispositie van den Heere Stadthouder ende de Gedeputeerden van haer Edele Mog. achtervolgende der selver Instructie:

C L I X.

Q Van welck sentiment gelijk haer Ed. Mog. altijdts ende onveranderlijk zijn gebleven, soo verklaren de selve oock alsnoch jegenwoordigh dien-aengaende in 't mintste niet verandert te wesen by de Resolutie in date den seventienden Februartij deses Jaers seshienhondert seven en vijftich sels op het subject van het Veldt-Maerschalck-Ampt genomen;

C L X.

Waer mede haer Edele Groot Mog. vastelijck vertrouwende ten vollen geastrueert te hebben het boven-gestelde eerste Hooft-point, verders toe treden sullen tot justificatie van het tweede;

Dat namentlijk by de jegenwoordige constitutie van faecken het aenstellen van een Veldt-Maerschalck ofte eenigh ander gemeen Overhoofd over de Militie van de Bondtgenooten onnoodich ende om verscheyde respecten oock t'eenemael ondienstigh wesen soude;

C L X I I.

Tot welcken eynde voor eerst, ende voor al sal dienen te werden gerememoreert; dat haer Edele Groot Mog., ofte uyt der selver name de Heeren hare Gedeputeerden tot verscheyde tijden pertinentlijk aengewesen, ende met onwederleggelijcke redenen gedemonstreert hebben, dat de functie van sodanich Overhoofd over de Militie als waer op in cas subject reflectie werdt gemaect, sich alleenlijk ende privativelijck is streckende over het Volck van Oorlogh, ofte de Legers van den Staet buyten de Provincien, ende te Velde zijnde;

C L X I I I.

Daer uyt dan onwederspreeckelijck werdt beslooten, dat naerdemael de jegenwoordige constitutie van tijden ende faecken gene Legers van den Staet te Velde en vordert, midts dien oock geene nootwendigheyt kan werden geallegeert, omme tot verkiefsinge van sodanich Overhoofd te procederen, als niet konnende geimagineert worden met wat fundament dat, gene Legers versamelt werdende, een Overhoofd over de Legers die niet en zijn, ofte de Militie niet te Velde gaende, een Veldt-Overste daer geen Veldt-tocht en valt gemaect soude worden:

C L X I V.

Ende alsoo t'zedert dien tijdt geene oorsaecken opgekomen, nochte eenige considerable veranderingen voorgevallen zijn die sulcks souden komen te vereyfschen, soo zijn haer Edele Groot Mog. als noch van ghevoelen, dat het t'eenemael onnoodich is in dese jegenwoordige tijds gestaltenisse ende conjuncture van faecken tot electie van een ghemeen Overhoofd over de Militie van de Bondtgenooten te procederen;

C L X V.

Ende omme particulierlijk te komen tot het weder aenstellen van een Veldt-Maerschalck, willen haer Edele Groot Mog. wel geconfidereert hebben wat van des selfs Commissie, midtsgaders Ampt, ende Functie zy;

C L X V I.

Wat de Commissie belanght, soo blijkt uyt het contenu, ende den Text van dien, dat de selve alleenlijk hare relatie heeft tot het Leger in het Veldt gebracht zijnde, ende in eenige expeditie ghebruyckt werdende, omme namentlijk aldaer alle goede ordre, regule, ende discipline in Krijghs-faecken te helpen onderhouden, ende de ordres ofte Commandementen van het Opperhoofd te Velde in het werck te stellen:

C L X V I I.

Gelijck dan oock den name selfs accorderende met den innerlijke natuere van der faecke sulcks evidentlijk mede brengt, werdende de Persoon t' voorschreve Ampt bekleddende doorgaens gequalificeert Veldt-Maerschalck, oock veeltijds Veldt-Maerschalck van het Leger, ende by de Franschen Mareschal de Camp;

C L X V I I I.

Alle welcke benamingen onwederspreeckelijck praesupponeren een Veldt-tocht ofte een Leger in Campaigne, ende by gevolge oock dat de voorsz functie van sodanige nature zy dat de exercitie van de selve geen plaetse kan hebben dan by tijde van Oorloge, ofte in sodanige gheleghentheydt dat de noot soude vereyfschen eenigh Volck in forme van Leger te Velde te brengen, omme daer mede ten dienste van den Staet te ageren:

Daer uyt dan oock onwederfpreeckelijck werdt beflooten dat de meer-geroerde Charge by tijde van Vrede, geen Legers te Velde gaende, ende geen Krijghs-volck in Campaigne gebracht werdende, t'eenemaal onnoodich is;

C L X X.

Zijnde wijders mede evident dat de Veldt-Maerschalcken deser Vereenigde Nederlanden uyt krachte, ende vermogens hare Commissie niet bevoeght zijn geweest in vredige tijden yets ten dienste van den Staet te doen ofte te contribuieren, nochte ten opsichte van de deliberatien die over Militaire saecken werden aengesteldt, nochte ten re-guarde van de executie der Militaire Commandementen die gedurende de vredige tijden ghewoon zijn ghedecreteert te werden :

C L X X I.

Van alle het welcke een levendich exempel is geweest de jonght-gewefene Veldt-Maerschalck, welckers Ampt, al-hoe-wel haer Hoogh Mog. goedtgevonden hebben het selve, onaengesien 't fluyten van den Vrede met den Koningh van Spaigne, noch te continueren, bevonden werdt van die tijdt af niet anders geweest te zijn dan een blooten naem ende eer-tytel, sonder eenige essentiele realiteyten :

C L X X I I.

Want of wel van wegen haer Edele Groot Mog., uyt consideratie van de Illustre extractie ende hooge meriten van den Heere van Brederode goeder memorie, in de Jaren sesstien-hondert een en vijftich, ende sesstien-hondert twee-en-vijftich, door de Heeren der selver Gedeputeerden ter Generaliteyt comparerende getracht is het werck daer heenen te dirigeren, dat soo wanneer aldaer eenige deliberatien vallende over Militaire saecken, den Raedt van State soude werden versocht daer op te adviseren, als dan den selven Raedt met eenen aengeschreven mochte worden, daer over te hooren de consideratien van den Veldt-Maerschalck, ende ten eynde de selve behoorlijk mochte zijn gemiformeert van alle 't geene ontrent de Frontieren van den Staet soude mogen voorvallen, omme alsoo met des te beter kennisse op alles te kunnen adviseren, dat derhalven oock de Gouverneurs ende Commandeurs in de respectie Steden, Forten ende Plaetsen van den Staet mochte werden aengeschreven dat syluyden aen de Veldt-Maerschalck van tijdt tot tijdt souden hebben te adviseren ende bekent te maecken 't geene haer voor soude komen ten dienste van den Lande, ende insonderheydt het stuck van den Oorloge concernerende; midtsgaders hem successivelijck te berichten van de constitutie harer Guarnisoenen, van 't houden der Wachten, ende generelijck van alle andere debvoiren der Officieren ende gemeene Soldaten, soo te Voet, als te Paerde, op dat de defecten, wan-debvoiren ende disordre daer de selve mochten zijn, gebetert ende behoorlijk geredresseert mochten worden: dat wijders den gemelten Veldt-Maerschalck geauthoriseert mochte werden omme een generale reveue te doen in alle de Frontieren ende Fortressen van desen Staet, ende aldaer te letten op de tochten ende wachten; gelijk mede ten selven tijde van wegen haer Edele Groot Mog. instantie ghedaen is, ten eynde den meergemelten Heere van Brederode in qualiteyt als Veldt-Maerschalck soude werden geadmitteert om sessie te mogen nemen in den Raedt van State; Soo sullen nochtans d'Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien haer gelieven te erineren hoe dat de selve, naer voorgaende lecture ende examinatie der voorsz Commissie van den wel-ghemelten Heere Veldt Maerschalck, sich daer jegens uyt den name van de Staten hare respectie Heeren Committenten met grooten ernst hebben geopposeert, sustinerende alle het selve strijdigh te wesen met de nature van sijne functie, immers te excederen de termen van des selfs Commissie ende autorisatie;

CLXXIII.

C L X X I I I.

Inder voegen dat haer Edele Groot Mog. (die mede wel hadden gheconfidereert dat den Veldt-Maerschalck in krachte, ende vermogens sijne Commissie tot 't geene voorz is ofte tot eenich ghedeelte van dien eygentlijk niet en was bevoeght ofte gequalificeert, ende die oock om die oorsaecke daer toe hadden doen versoeken nieuwe resolutie, ende speciale autorisatie van haer Hoogh Mog. de welcke andersints onnoodigh soude zijn gheweest) doen ter tijdt haer genootsaect gevonden hebben aen de voorz sustenue te defereren: gelijk dan oock de saecke daer by is gelaten, sonder dat bevonden wert dienthalven naderhandt eenige verdere poursuites gedaen te wesen;

C L X X I V.

Midts welcken alsoo ten vollen blijkt dat het Veldt-Maerschalck-Ampt in dese jegenwoordige constitutie vantijden ende saecken onnoodich is, dat het selve oock boven dien, om verscheyde respecten den welstant van den Staet ten hoogsten concernerende ondienstigh is, soo meynen haer Edele Groot Mog. voor den dienst en de gerusticheydt van den Staet beter te wesen de meergemelte functie te mortificeren, ende voor foodanigh in het toekomende te houden, als by nieuwe Electie de selve wederomme te doen bekleden:

C L X X V.

Oordeelende als noch, gelijk de selve by de ouverture van de hoogh-ghemelte Illustre ende extraordinare Vergaderinge van de gesamentlijke Bondtgenooten voor haer advis ende sentiment verklaert hebben dat voor een fundament ende vaste maxime dient gehouden te worden dat een perpetuel Chef ofte Overhoofd over de Militie te stellen niet alleenlijk onnoodich, maer oock t'eenmael ondienstigh is;

C L X X V I.

Ende dat over sulcks soo wanneer by tijde van Oorlogh ende hooch-dringende noot de gesamentlijke Bondtgenooten souden mogen goetvinden tot Electie van een Overhoofd over de Militie te procederen, ofte dat andersints by d'een of d'ander occasie eenigh gros by den anderen getrocken, ende daer over eenigh Chef gesteldt soude moeten worden, als daen aen foodanigh te verkiesen Overhoofd ofte Chef niet en soude behooren te werden ghegeven perpetuelle Commissie, maer alleenlijk voor foodanige expeditie ende Velt-tocht, ofte occasie alsalsdan voor handen soude mogen wesen;

C L X X V I I.

Ende alsoo menichvuldige redenen, midts gaders veele exempelen daer toe dienende, soo uyt de Heylige als Prophane Historien ghetrocken, gededucceert ende geallegueert zijn in seeckere Deductie by haer Edele Groot Mog. op den vijfen twintichsten Julij des Jaers seshien-hondert vier en vijftich gearresteert, ende naderhandt door den druck gemeen gemaect; dat oock de practijcque dienthalven in alle wel-gepoliceerde, ende in 't stuck van de Militie best gereguleerde Staten soo van voorgaende als van dese jegenwoordige Eeuwen, selfs onder Koninghlijke regierungen, evident is, sulcks dat by alle wijse Politijcquen tot conservatie van de liberteyt ten hoogsten dienstich geoordeelt, ende om meer andere considerable respecten nevens haer Edele Groot Mog. t'eenmael nootsaeckelijck ghehouden wordt dat hooge aensienlijke Ampten, insonderheydt in de Militie, op een ende de selve Persoon niet lange en werden gecontinueert, sustinerende dat ghelijck 't selve in Koninghrijcken ende Monarchale regierungen seer suspect ende periculus, alsoo in Republijcquen t'eenmael ruineus is *maximamque libertatis Custodiam esse, si magna imperia (utique in militia aut praefectura) (ghelijck de selve spreecken) diuturna non sint, & temporis modus imponantur, quibus juris imponi non possit*; soo sal niet nootdich wesen dien-aengaende eenige breeder extentie te doen:

*M. mercus
Emilius
dictator apud
Livium.*

Alleen-

Alleenlijk sal tot beantwoordinge van eenige objectien hier tegens gheformeert, ende eerstelijck op het gundt gefeght wordt dat haer Ed. Groot Mog. selfs desen aengaende hier bevoorens van andere consideratien souden zijn geweest, jae dat de selve de nootsaekelijckheydt van het Veldt-Maerschalck-Ampt, expresselijck geagnosceert souden hebben, met weynige woorden dienen het naervolgende;

C L X X I X.

Dat noyt sal werden bevonden, nochte uyt eenige Acten, Deductien, Staets-gewijse Resolutien, ofte andere Documenten met reden konnen werden geinfereert dat haer Edele Groot Mog. in dien deele immermeer van andere sentimenten zijn geweest als de selve jegenwoordigh verklaren te wesen: ende alhoewel het bewijs dienthalven niet en incombeert haer Edele Groot Mog. die in *terminis negativis* verferen, maer den genen die het contrarie souden willen sustineren, soo sal echter ten overvloet alhier aengewesen, ende met allegatie van authentijcque Acten geverificeert werden de saecke in der daedt ende waerheydt foodanigh als nu gefeght is gelegen te wesen:

C L X X X.

Zijnde in den eersten notoir, dat haer Edele Groot Mog. op de ouverture van de groote ende Illustre Vergaderinge van de gesamentlijcke Bondtgenooten (gelijck hier boven albereyds gefeydt is) op den negenthienden Januarij des Jaers seshien-hondert een en vijftigh, door monde van den Heere Raedt Pensionnaris Cats haer op het een ende het ander verklaert hebben, sulcks ende in voegen als de poincten hier vooren staen geposeert, ende onder anderen met dese volgende formele woorden;

C L X X X I.

Jegenwoordigh te treden tot verkiefsinge van eenen nieuwen Gouverneur ofte Capiteyn Generael, werdt by haer Edele Groot Mog. geoordeelt bedenkelijck te wesen: maer souden de selve wel eer hare gedachten laten gaen op een forme van Regieringe, in het Militair naer het exempel van de oudste Republijcque die in de Wereldt oyt bekent is gheveest, te weten van de Hebreen, dat is Godis eygen Volck selfs, die van die tijdt af dat sy uyt Egypten zijn getoogen, tot de tijdt der Koningen toe, wesende ontrent vier hondert ende vijftigh jaren, noyt een vasten Gouverneur of Capiteyn Generael, nisi jegenstaende de selve in geduyrige Oorloge waren, en hebben gestelt, maer alleen op elcken tocht dieder te doen was een Hooft ofte Veldt-Overste verkosen; ende werdt de selve Republijcque by de geleertste Schrijvers gantsch seer met desen Staet om verscheyden redenen daer toe dienede, geoordeelt over een te komen, gelijck oock de forme van de selve by de wijsste Natien als eertijds by de Romeynen, by die van Athenen, ende Lacedemonien, ende by onsen tijdt by de Venatianen, Switsers, Genua, ende anderen in desen jegenwoordigen tijt wert gevolgt: Boven dien meenen haer Ed. Groot Mog. het verkiesen van foodanigen Generael uyt verscheyde respecten ondienstigh te wesen:

C L X X X I I.

Ende alsoo ontrent de voorz tijdt eenige Provincien haer dien-aengaende betoonden van andere speculatie, ende van discrepante consideratien te wesen de selve van gelijcken inbrengende ter hoogh-ghemelte Vergaderinge, ende haer fonderende genoeghsaem op de selve redenen ende maximen die jegenwoordigh mede by eenigen werden gedreven: soo hebben haer Edele Groot Mog. goetgevonden tot justificatie van de gefeyde haere Propositie, ofte van de sustenuen daer inne vervat, ende namentlijk mede van dat een gemeen Chef ofte Overhooft over de Militie van alle de Provincien by tijde van Vrede, onnut, ende ondienstigh was, op haren name te doen instellen seeckere geraisonneerde Deductie, de welcke op den dertighden Januarij daer aen volgende in de meer-ghemelte Generale Vergaderinge in-ghedient is;

In den selven Jare hebben haer Edele Groot Mog. mede goedt-ghevonden eenige Heeren uyt het midden van der selver Vergaderinge expresselijck op dit subject aen de Heeren Staten van Zeelandt te committeren, de welcke oock dienvolgende op den vijf en twintighsten April des voorsz Jaers in de Vergaderinge van de hoogh ghemelte Heeren Staten van Zeelandt het voorsz point by hare Propositie eerst by monde gedaen, ende vervolgens in geschrifte overgelevert, met veele redenen geastrueert hebben;

C L X X X I V.

Naderhandt in den Jaere seshien-hondert drie en vijftich op den acht en twintichsten Julij by de Heeren Gedeputeerden van de welgemelte Provincie van Zeelandt ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. gedaen zijnde seeckere Propositie, tenderende ten eynde geprocedeert mochte worden tot het eligeren ofte designeren van een Capiteyn ende Admirael Generael, midtsgaders het substitueren van een Lieutenant in beyde de voorsz Charges, hebben haer Edele Groot Mog. op 't voorsz subject ende jegens de voorgeroerde Propositie van de meer-ghemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt voornoemt gedaen concipieren, ende op 't Papier brengen seeckere nadere Deductie daer inne het voorsz der selver sentiment wederomme in krachtige ende significante termen uytgedrukt werdt: welcke Deductie op den tweeden Augusti des selven Jaers seshien-hondert drie en vijftigh by haer Edele Groot Mog. gearresteert wesende, oock vervolgens by Copie aen d'andere Provincien is gecommuniceert;

C L X X X V.

Blijckende over sulcks by alle de selve Deductien, Propositien ende meer andere Acten ende Actitaten, dat haer Edele Groot Mog. desen aengaende in het minste niet en zijn verandert van sentiment, maer dat de selve gelijk jegenwoordigh alsoo oock voor desen altydts van opinie zijn geweest, soo als haer Edele Groot Mog. oock voorts onveranderlijk vermeynen te blijven, dat het aenstellen van een Overhoofd over de Militie van wegen de Generaliteyt in tijde van Vrede niet alleen onnoodich, maer oock ondienstich is, ende dat den noot anders vereytschende aen soodanich te eligeren Overhoofd maer voor een Veldt-tocht ofte expeditie Commissie behoort gegeven te worden;

C L X X X V I.

Wel is waer dat haer Ed. Groot Mog. tot nader demonstratie van dat geene nootfaeckelijckheydt konde werden geimagineert, omme in de voorsz tijdts gelegtheydt tot het verkiesen van een Capiteyn Generael over de Militie te procederen, onder anderen mede geallegueert hebben dat de Militie deser Vereenighde Nederlanden noch hadde een bequaem Overhoofd ofte Directeur van wegen de Generaliteyt tot Veldt-Maerschalck over de selve gesteldt, maer daer uyt te willen infereren, dat midts dien by haer Ed. Groot Mog. oock gefustineert soude zijn het aenstellen van een Veldt-Maerschalck selfs in vredige tijden, ende geen Legers te Velde gebracht ofte geemployeert werdende, nootfaeckelijk te wesen, is notoirlijk eene ongefondeerde argumentatie, welckers swackheydt seer lichtelijck by alle, ende eenen yegelijck die de voorsz Deductien ende andere Geschriften met aendacht sullen gelieven naer te sien, ontdeekt sal kunnen werden;

C L X X X V I I.

Zijnde sulcks dat haer Edele Groot Mog. doorgaens by de selve Deductien ende Geschriften sustineren, dat naerdemaal Godt de Heere door sijnen genadigen zegen den Oorlogh hadde gelieven te eyndigen, ende in een glorieuse Vrede te veranderen, ende dat over sulcks, de bewegende oorsaecke om de welke een Veldt-Overste over de Militie van den Staet aengesteldt was gheveest daer door zijnde komen te cesseran, het oock dienvolgende onnoodigh was wederom tot electie van soodanigh een Overhoofd te procederen: Te meer (nota, dit zijn de formele woorden)

den) alsoo haer Edele Groot Mog. boven dien niet anders konden oordeelen, dan dat de directie van de Militie (doenmaels) in dese Landen noch soodanigh bestelt was (namentlijk door een Veldt-Maerschalck) dat selfs by overkomst van Oorloge, geen nootsaeckelijckheydt soude (geweest) zijn omme tot soodanigen verkiefsinge te procederen;

C L X X X V I I I.

Daer uyt dan immers evidentlijk blijkt dat haer Edele Groot Mog. altijd van advise zijn geweest, dat in tijde van Vrede een Overhoofd over de Militie hoedanigh het selve oock soude mogen wesen, 't zy Capiteyn Generael, 't zy Veldt-Maerschalck of andersints, t'eenmael ende absolutelijck onnoodich is; hebbende *secundario* noch soo veel verder gegaen dat selfs by overkomst van Oorlogh, haers oordeels, het eligeren van een Capiteyn Generael niet nootsaeckelijck was, als de Militie van een Veldt-Maerschalck, ofte ander bequaem Overhoofd was versien:

C L X X X I X.

Sulcks dat haer Edele Groot Mog. met waerheydt konnen verklaren noyt gedachten gehadt te hebben omme te sustineren, dat by tijde van Vrede een Veldt-Maerschalck aengesteldt, ofte nootsaeckelijck aengehouden soude behooren te worden;

C X C.

't Gundt vorders geallegueert wordt *quod tempore pacis de bello sit Cogitandum* konnen haer Edele Groot Mog. niet alleen ten vollen toe staen, maer bekennen oock van gelijcken te oordeelen, dat 't selve dienstich, jae ten hooghten noodigh zy tot securiteyt, subsistentie ende conservatie van den Staet;

C X C I I.

Edoch moeten niet te min rondelijck verklaren, niet te konnen sien dat daer uyt soude volgen, dat men in tijde van Vrede soude dienen weder aen te stellen soodanigen Officier wiens functie alleenlijck ende privative plaets kan hebben in tijde van Oorlogh, ende als dan noch niet anders dan soo wanneer het Leger te Velde in eenige expeditie werdt employeert:

C X C I I I.

Te min dewijle volgens de maximen, ende de practijque van alle Landen noyt eenigh Overhoofd over de Militie werdt aengesteldt in tijde van Vrede, maer dat ter contrarie bevonden werdt, dat meest alle Staten gewoon zijn den Oorlogh getermineert wefende, hare Capiteyns Generaels ofte andere Overhoofden over de Militie uyt haren dienst te licentieren ende t'ontslaen;

C X C I I I I.

Op 't geene wijders gefeght werdt dat men de Militie aenhoudt, ende sulcx daer het Lichaem noodich is, dat daer oock het Hooft dient te wesen, kan peremptoirlijck tot solutie dienen (behalven dat de argumentatie die gemaectt werdt van een natuyrlijck Lichaem ende Hooft tot een civil Lichaem ende Hooft niet altijdts bequaem, ende concludent bevonden werdt, zijnde in materie van regieringe kennelijck, dat ghelijck als een ende het selve Hooft gesteldt kan werden over vericheyde, ende van den anderen gedistingueerde Lichamen, alsoo mede een Lichaem geregiert kan worden door vericheyde Hoofden) dat het in der daedt sulcks zy dat het Lichaem van de Militie jegenwoordigh versien is van een genoeghsaem Hooft ofte Hoofden, jae van soodanige als de nature van der saecke ende de gheleghentheydt van de tijdt is requirerende:

C X I V.

Zijnde de selve Militie besteldt met Ritmeesters, Capiteynen ende andere meerdere ende mindere Officieren, midtsaders in de Frontier-plaetsen ende Guarnisoenen met Gouverneurs, Commandeurs ende andere Subalternen, jae selfs in eenige Provincien met

Capit-

Capiteyns Generaels, boven het beleydt ende de directie ontrent de selve de Gecommitteerde Raden ofte Gedeputeerde Staten uyt den name ende van wegen de respectieve Provincien competerende: welke alle foodanige influentien gheven aen het Lichaem van de Militie, als het selve tot sijn welwesen in de jegenwoordige constitutie van saecken van noode heeft;

C X C V.

Jac in plaetse dat men buyten alle fundament eenige incongruïteyt in de jegenwoordige bestellinge van de Militie sonder Veldt-Maerschalck poocht aen te wijfen en 't selve gelieft te vergelijken by een Lichaem sonder Hooft, soo soude ter contrarie den genen die het aenstellen van een Veldtmaerschalck in de jegenwoordige constitutie van tijden ende saecken soo onmatichlijk urgeren, met goet recht by retorsie, aengewesen konnen werden de menichvuldige incongruïteyten die by voortgangh daer inne soude resideren, soo verre dat den selven prætenssen Veldt-Maerschalck, als men de saecke met sijn eygen naem soude gelieven te beteycken, wel te rechte een wanschepfel, en een Hooft sonder Lichaem genoeemt soude mogen worden;

C X C V I.

Nademael in der waerheydt het Lichaem waer over men een Veldt-Maerschalck als een Hooft soude konnen aentellen (te weten een Militie in forme van Legerte Velde getrocken wordende) jegenwoordigh in desen Staet niet wesentlijk werdt bevonden; ende dat men, vermits het boven gededuceerde, notoirlijk niet en kan sustineren dat de Militie van den Staet in de Frontier-plaetsen ende Guarnisoenen verdeelt, ofte in de respectieve Provincien logerende, het Lichaem van 't voorz Hooft wesen soude;

C X C V I I.

Ende alsoo alle het geene jegens de voorz positiven vorders werdt geobjicieert, ofte by sich selven komt te vervallen, ofte door het vooren gededuceerde albreydts *in genere* wederleydt is, soo achten haer Ed. Groot Mog. onnoodich daer jegens breeder te particulariseren: sullende alleenlijk met weynige woorden beantwoordt werden 't gundt uyt de Heylige Schriften jegens haer Edele Groot Mog. werdt geproduceert, ende namentlijk dat in het Boeck der Koningen soude staen, *eenen Koningh sullen wy hebben die sal voor ons uytg aen ende voeren onse Oorlogen voor ons;*

C X C V I I I.

Waer op, omme kortelijck te bewijsen hoe qualijck de selve passagie ten propoofte werdt geallegeert, ende omme met eenen te refutereren het argument 't gundt daer uyt schijnt getrocken te worden, genoegh sal wesen, maer alleenlijk de rechte plaetse aen te wijfen, daer de selve passagie in Godes Heylige Woordt gevonden wordt, met alleguatie ende deductie van eenige circumstantien, daer ontrent staende te noteren;

C X C I X.

Soo is het dan sulcks dat die boven-geposcerde woorden eygentlijk zijn geweest een verfoeck van het Volck Israëls, door hare Oudtsten gedaen aen den Prophete Samuel, omme te hebben cenen Koningh;

C C.

Welcken-aengaende voor eerst staet te remarcqueren, dat het selve verfoeck naer de getuygenisse van de Heylige Text niet alleen quaet is geweest in de oogen van Samuel, maer dat het Gode selfs ten hoochsten heeft mishaeht, dier maten dat hy sijn onbenoegen daer over aen Samuel betuyght heeft, met dese woorden, *Sy hebben u niet verworpen, maer sy hebben my verworpen, dat ick geen Koningh over haer sal zijn:* vermanende echter den Prophete omme te hooren naer hare stemme, ende omme naer voorgaende hooge betuyginge hun te kennen te geven de wijze des Koninghs die over haer regieren soude;

Gelijck dan oock dienvolgende Samuel aen het Volck Israëls den staet der Koningen representeerde met de woorden des Heeren tot haer gesejdt heeft, *dit sal des Konings wijsse zijn die over u Regieren sal: Hy sal uwe Soonen nemen, dat hyse sich stelle tot sijnen Wagen, ende tot sijne Ruyteren, dat sy voor sijnen Wagen heenen loopen: Ende dat hyse sich stelle tot Oversten der duysenden, ende tot Oversten der vijftigen: ende dat sy sijnen Acker ploegen, ende dat sy sijnen Ooghst ooghten, ende dat sy sijne Krijghs-Wapenen maecken, midtsgaders sijn Wagentuigh, ende uwe Dochteren sal hy nemen tot Apoekerssen, ende tot Keuckenmaegden, ende tot Backsters, ende uwe Ackers, ende uwe Wijngaerden ende uwe Olijfgaerden, die de beste zijn, sal hy nemen, ende salse sijne Knechten geven: ende u Staet, ende uwe Wijngaerden sal hy verdienen, ende hy salse sijne Hovelinghe ende sijn Knechten geven: Ende hy sal uwe Knechten ende uwe Dienstmaeghden ende uwe beste Jongelingen, ende uwe Ezelen nemen: Ende hy sal sijn werck daer mede doen: hy sal uwe Kudde verdienen:*

C C I I.

Edoch heeft het Volck des niet jegenstaende gepersticert by hare gedefregleerde ende tumultueuse driftigheden, weygerende Samuels Itemme te hooren, ende reitererende haer gedaene verfoeck: soo dat Samuel aen de selve op het expresse gebodt van Godt de Heere een Koningh gegeven heeft, ende soodanigen als alle de Volckeren hadden: welcke Volckeren, ende namentlijk de Orientaelsche Natien, als uyt der aert genegen zijnde tot dienstbaerheydt ende subjectie bevonden werden doorgaens geweest te zijn in eene absolute slavernye onder de despotijque Regieringe van hare Koningen.

C C I I I.

Gelijck dan oock de Israëlitent sedert dien tijdt (als den Text uytdruckelijck seght) hare Koningen tot Knechten geweest zijn, in voegen dat de selve Israëlitent met recht zijn genoemt geworden *despectissima pars servientium*: werdende by het vervolgh van de Historien beseurt aen haer alles punctuelijck van wegen hare Koningen bejegt te wesen 't gundt haer Godt de Heere door den Prophete hadde doen voorleggen, ende 't gundt hier boven ten deele staet ge-expresteert;

C C I V.

Jae alhoewel onder de Koningen van Israël veele vroomende ende Godtvreesende Mannen geweest zijn, soo werdt echter bevonden dat hare actien ende comportementen met seer grove sonden zijn besoelet geweest, ende dat Godt de Heere daer door, geduyrende hare respectieve Regierungen, het Volck doorgaens swaerlijck heeft besocht;

C C V.

Sulcks dat uyt het boven-genarreerde evidentelijck blijkt, dat de Heere aen sijn Volck geen Koningh gegeven heeft, omme haer daer mede sijne liefde t'henwaerts, ofte sijne voorforge over haer te betoonen, ende te bewijzen, maer gelijk de Schrift spreeckt, dat hy haer een Koningh gegeven heeft in sijnen thoorn: Sullende haer Edele Groot Mog. Godt Almachtigh bidden, dat hy haer ende hare Bondtgenooten genadichlick gelieve te bewaren voor soodanige sinnen ende sulcke gedachten, dat sy sijne Goddelijcke Majesteyt, die dese Landen soo miraculeuselijck allenthalven bestiert, jae genoegsaem als door eene Theocratijche Regieringe gegouverncert, ende in dier voegen tot soo glorieusen ende florissanten Staet gebracht heeft, mede op gelijcke wijsse souden vertoornen, ende dat sy by gevolge oock subject werdende des selfs indignatie mede over haer halen souden de straffen die het Volck Israël als vooren overgekomen zijn;

C C V I.

Verhoopende volgens hare onveranderlijcke intentie, onder den genadigen zegen van Godt de Heere, te blijven by de gerecipieerde forme van de Regieringe, ende by de conservatie van haer recht in het Militair sulcks ende in der voegen als hier boven nu gede-

gededuceert is, infonderheydt dewijle blijktt die wijse Godt de Heere selfs in zijn eygen Volck meest behaechlijck geweest te zijn, oock de selve forme, ende wijse van Regieringe soo ongeschent aen hare posteriteyt ende Nakomelingen, sonder eenige diminutie ofte krenckinge van de vry-ende gherechtigheden over te laten als sy die van handt tot handt van hare loffelijcke Voor-Ouderen hebben ontfangen: besluytende over sulcks met de woorden van den Batavier. *Claudius Civilis; Servirent Syria, Asiaque, & Suetus Regibus Oriens;*

C C V I I.

Konnende onder des haer Edele Groot Mog. niet naerlaten by desen te betuygen de hartgrondighe droefheydt die de selve scheppen uyt de alleguatie van foodanige passagien, onder pretext omme met ende door deselve te bewijfen de nootsaeckelijckheydt van het aenstellen van een Veldt-Maerschalck, selfs in tijde van Vrede: infonderheydt door dien foodanige alleguatien jegenwoordigh gedaen werden by die Bondtgenooten, die men bevindt van allen ouden tijde bovenanderen van hare vryheydt jalours ende voor de conservatie van haer recht ende gerechtighydt forghvuldigh geweest zijn:

C C V I I I.

Sijnde bekendt dat de Vriessche Natie, daer alle de andere Provintien Landts-Heeren gehadt hebben, met den naem van Hertogen, Graven ende Vooghden, altydts voor de selve gepræfereert heeft een vrye Regieringe: Kiesende alleenlijck tot directie van hare saecken, ende omme de selve te modereren een Persoon uyt den haren, met de qualiteyt van *Posestaet*; ende alhoewel de gemelte Provincie naderhandt goetgevonden heeft te komen tot het aennemen van Erf-Gouverneurs, soo heeft de selve echter hare vryheydt geconserveert, foodanigh dat sy noyt binnen haer distriët yets heeft willen erkennen 't gundt de vryheydt eeniger maten scheen te naer te gaen, selfs niet het recht van Leenen ende Vasallagien, als eeniger maten smaekkende naer subjectie, in voegen dat bevonden werdt ten tijde van de Hartogen van Saxen uyt haren name daer van ronde verklaringe gedaen te wesen met dese woorden *de Vriessen weten van nin Lien te sidsen.*

C C I X.

Ende bevinden haer Edele Groot Mog. de voorschreve hare alteratie noch veel te werden geaggravert, door dien de selve verders bespeuren onder anderen mede noch geproduceert te zijn, eene passagie, met eenighe veranderinge van woorden uyt den Roomschen History-schrijver Tacitus ontleent, ter plaetse daer de selve verhaeldt het eerste schelmstuck, met het welcke den Keyser Tiberius sijne Regieringe begonnen ende geinaugureert heeft, Naementlijck de moort van Agrippa, Posthumus Dochters Soon van den doenmaels jonghst overleden Keyser Augustus, ende ten dien opsichte des selfs naeste Erfgenaem:

C C X.

Werdende aldaer bevonden dese volgende woorden door Crispus Sallustius aen gemelten Keyser Tiberius gesproocken te wesen *eam conditionem esse imperandi, ut non aliter ratio constet quam si uni reddatur;*

C C X I.

Hebbende de voornoemde Sallustius door die magnifijcque Oratie willen betoonen, dat het noodsaeckelijck was geweest den voornoemden Agrippa Posthumus te doen om 't leven brengen, omme door dat middel het Opperste Dominaet, 't welck den selven Agrippa aen hem Tiberius gedisputeert soude hebben gehadt, in sijne handen alleen te doen vallen:

C C X I I.

Edoch is soo wel de voorsz daedt van Tiberius, als de voor-verhaelde spreucke

van Sallustius, by alle vroomende wijsse Politicquen gereputeert *inter flagitia dominationis*, ende voor foodanigh by de selve altijds gedetesteert: gelijk hier ontrent met naeder Deductie geparticulariseert, ende de voorz spreucke oock ten desen naer hare merite geapliceert soude konnen worden, ten ware haer Edele Groot Mog. om verscheyden respecten raedtfamer achteden, 't selve voor dese male naer te laten;

C C X I I I.

Sijnde haer ooghermerk in desen alleenlijck te justificeren ende adstrueren het recht soo de selve als oock hare respectie Bondtgenooten over, ende ontrent de Militie compeeterende;

C C X I V.

Verklarende haer Edele Groot Mog. nochmaels van meyninge te wesen, 't selve recht foodanigh in den haren te gebruycken, sonder toe te laten, dat eenige de minste in-dracht dien-aengaende aen haer geschiede, ofte oock aen anderen gedaen werde:

C C X V.

Sijnde ter contrarie geresolveert in 't voorz recht, midtsgaders in de exercitie van dien hare Bondtgenooten naer haer uytterste vermogen te helpen voorstaen ende maintineren, als willende dien-aengaende, ende voorts in alles punctuelijck, religieuselijck, ende onveranderlijck verblijven by de Unie, midtsgaders de maintenuue van de Hoogheden ende Vryheden van de respectie Provincien, ende tot dien eynde alle goede correspondentie, confidentie, ende eenigheydt, met hare Bondtgenooten practiseren ende cultiveren:

C C X V I.

Met vast vertrouwen dat haer Edele Groot Mog. van de selve haer Bondtgenooten oock reciproquelijck met gelijcke goede intentie ende yver sullen werden bejegend, op dat alsoo door een onderlingh concert, ende wel overeenstemmende Harmonie, de saecken van den Staet van tijdt tot tijdt in meerder ende meerder fleur ende prosperiteyt gebracht mogen werden, volgens het devise *Concordia res parva crescunt*: daer toe Godt den Heere Almachtigh gebeden zy des sels genadigen ende goedertieren zegen te willen verleenen.

Aldus gedaen ende gearresteert by de hoogh-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, in 's Gravenhage den seventhienden Mey seshien hondert seven en vijftigh.

Ter Ordonnantie van de Staten voornoemt.

Herb. van Beaumont.

Resolutien, Acten, Stucken ende Munimenten, dienende tot beter verstandt van de bovenstaende Deductie; Midtsgaders tot bewijs van verscheyden Faieten ende omstandigheden daer inne verhaelt: Met aenwijfinge door Letters in margine gesteldt, op wat passagien van de voorz Deductie de selve zijn applicabel.

A.

Verscheyden Acten ende Resolutien, waer by blijkt dat de Staten van Hollandt ende West-Vrieslant sels korts naer de Unie, nieuw Krijghs-Volck aengenomen, ende 't selve uyt haren dienst wederomme

deromme gelicentieert, oock hare Compagnien naer gelegentheydt versterckt, ofte tot minder getal gereduceert hebben.

Extracten uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, genomen in haer Edele Groot Mog. Vergaderinghe op

Den sevenden July 1579.

A Lfoo de Staten noodigh bevonden hebben, dat in plaetse van de Compagnien die binnen Maéstricht (Godt betert) zijn gebleven, vier Compagnien wederomme opgericht worden, hebben tot Capiteynen daer over gestelt Jonckheer Floris van Brederode, Arent van Duyvenvoorde, Jacob Steyn ende Bonne van Weender, onder conditie, dat met de Knechten in 't bysonder sal afghereeckent werden.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Den thiende July 1579.

A Lfoo de Staten van Hollandt noodigh bevonden hebben eenige Compagnien ende Vendelen op te rechten tot dienste, ende verseeckertheydt der selver Landen, overmidts de goede kennisse, ende seeckerheydt die de selve zijn hebbende van den Persoon van Jacob Augustynesz Steyn, van sijner ghetrouwigheydt, bequaemheydt, experientie die de selve in dienste van den Lande heeft bewesen, hebben den selven Jacob Steyn wederomme ghestelt, ende gecommiteert als Capiteyn, gevende den selven over sulcks volkomen last omme eene Compagnie van hondert derthien Persoonen soo Officieren als Soldaten ghetrouwe, experte, ende ervaren Nederlandtsche Knechten wesende, in alder digilientie op te rechten, ende voorts onder den Eedt die by hen sijn Excellencie ende de Staten sal worden gedaen, die voorschreve Knechten in goede gehoorfaemheydt, Krijghs-ordre ende discipline te stellen, en r'onderhouden, achtervolgende d'Ordonnantie ende Instructie by sijn Excellencie ende de Staten daer op gemaect; Lasten ende ordonneren daeromme de Staten voornoemt allen, ende eenen yegelijcken den voornoemden Capiteyn daer vooren te houden, ghehoorsamen ende respecteren.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Den 25 November 1579. Nanoene.

DE Staten hebben verklaert ende geordonneert, dat Jonckheer Dirck Vijch, Heere van Zuylen, Amptman van de Neder Betuwe, sijn Compagnie sal mogen verstercken tot honderdt vijftigh Hoofden, ende dat behoef van de selve Compagnie, van date van de Monsteringe der selver Knechten ter maendt by die van Hollandt uytten Comptoire van Esaias de Lindt tot Rotterdam betaeldt sullen werden twaelf honderdt guldens, wel-verstaende dat 't selve aen de quote van die van Hollandt voor de voornoemde drie maenden kortinghe strecken sal, als naer behooren.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Den 24 Junij 1580.

A Enmerckende dat tot goede bewaernisse, ende versceckertheydt der Stede van den Briele, ende die Forten aldaer, daer aen dese Landen van Hollandt soo grootelijcks is gelegen, nootelijcken op de versterckinge van de Guarnisoenen op de selven Forten voorzien moeste worden, sulcks dat daer af mede, in tijden des noot eenige Knechten ter Zee gebruyckt souden mogen worden tot meerder dienste der selver Landen; *Soo is 't*, Dat de Staten voornoemt, verstaen hebbende die goede meeninge van sijn Excellencie, ende goede kennisse hebbende van de getrouwigheydt, ende ervarentheydt van Willem Heyndricksen, jegenwoordigh in dienste wesende der voorsz Landen, den selven gecommitteert hebben, ende committeren by desen als Capiteyn op te rechten een Vendel, ende Compagnie van hondert Hoofden, wesende getrouwe ende experte Soldatente Water, ende te Landen wedervaren wesende, daer mede die selve Capiteyn hem in aldergetrouwigheydt sal laten gebruycken *ten beveele van sijn Excellencie ende de Staten voornoemt* op alle tochten, wachten ende exploicten daer den noot vereytschen, ende den selven Capiteyn belast sal worden, ende voorts gehouden sal zijn t'onderhouden, ende doen onderhouden alle Ordonnantien, ende Articulen op den Krijghs handel gemaect, ofte die als noch gemaect sullen mogen werden onder alsulcken tractemente ende besoldinge, als by andere Capiteynen, ende Soldaten werdt genoten; Lasten ende ordonneren daeromme die Staten van Hollandt voornoemt, allen Oversten, Licutenants-Generaels, Capiteynen, Officieren ende Soldaten te Water ende te Lande, ende oock alle Ingesetenen van Hollandt, versceckende oock allen anderen den voornoemden Capiteyn Willem Hendricksen daer inne te doen, ende laten geschieden alle vordernisse, hulpe ende assistentie, sonder eenige verhingeringe ter contrarie.

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herl. van Beaumont.

Den 15 Augusti 1580.

A IS geordonneert dat de Knechten leggende binnen Vyanden overmidts de dissentie onder henlynden wesende, ende dat de selve Stede ghestelt is in handen van sijne Excellencie ende die Palts-Gravinne. Dat mede de selve Soldaten, hooge soldye trecken, de selve gelijkelijck sullen worden gecasseert, ende van haren dienst ontslagen, midts dat wederomme thien of twaelf andere Soldaten aengenomen, ende op den Huyse aldaer geleydt sullen worden tot bewaernisse van den selven Huyse.

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herl. van Beaumont.

Den seften October 1580.

A Lfoo de Staten van Hollandt onderricht zijn, dat de Compagnien van de Capiteynen Swieten, ende Jacob de Visscher in 't overleveren van de Stede van Oldenzeel den Vyanden belooft hebben binnen drie maenden egeene diensten te doen in de algemeene saecke, hebben gecommittcert, ende committeren by desen Joncher Lodewijck van der Binckhorst, Commissaris van de Monsteringe te trecken ter plaetse aldaer de voornoemde Compagnien hen onthouden mogen, ende den selven voor te houden, ende te verklaren; Te weten, de Compagnien van Capiteyn Visscher voornoemt, leggende jegenwoordigh binnen Amsterdam, Dat de Staten voornoemt in aensieninge van de voornoemde belofte die voorsz Capiteyn, met sijn Knechten ontslaen van haren vorderen dienst, ende houden hem voor gecasseert; Ende insgelijcks de Knechten van de Compagnie van den Heere van Swieten, midts dat de afdanckinge, ende cassatie van de Compagnie van Swieten voornoemt, by den voornoemden Commissaris binnen eenige Steden van

van Hollandt gedaen sal worden, ende den Knechten van de selve Compagnie elcks Hooft voor Hooft betalinghe tot een halve maendt befoldinghs gedaen sal worden; Ende omme voorts te voorsien op 't vorder onderhoudt van den Regimente van den Collonel Michiel Canlier, ende Graef Willem Lodewijck van Nassau ten meesten dienste, ende minsten quetsen van den Lande, hebben voorts den voornoemden Commissaris geordonneert hem behoorlijk t'onderrechten op 't verloop ende verlies van de Knechten, die eerst onder den Regimente van den voorsz Graef Willem Lodewijck souden zijn gevallen, in wat getale de selve Knechten onder den voorsz Regimente, ende onder elck Vendel sullen moghen wesen, hoe veel Vendelen daer af noch vliegen, ende in wat voegen de Capiteynen van den voornoemden Regimente, ende elcks van henluyden, hen in den Quartiere van Over-Yssel, ende daer ontrent gedragen hebben; Ende in allen gevalle 't voornoemde Regiment te reduceren op vijf Vendelen, ende Compagnien, elcks van hondert vijftigh Hoofden, onder alfulcke Capiteynen als die voornoemde Commissaris met advijs van den Collonel Graef Willem voornoemt bevinden sullen daer toe de bequaemste te zijn, midts voorsende den Collonel Lieutenant Johan van Crunigham daer onder van een Compagnie, houdende d'andere Compagnien voor gecasseert. Ende insgelijcks over den Regimente van den Collonel Michiel, soo verre den Commissaris voornoemt bevindt dat de Compagnien van Capiteyn Petain, ende Cressonniere hen aen den Vyanden verbonden hebben binnen drie maenden mede niet te mogen dienen in der gemeene saecke, sal die Commissaris die de selve Compagnien houden voor gecasseert, Ende andersints over de selve met d'andere Compagnien van den voornoemden Regimente behoorlijke reveue doen, midts gaders oock over de vijf gereduceerde Compagnien van Graef Willem voornoemt, midts doende elcks een maent betalinge Hooft voor Hooft, Ende daer naer voorts binnen der Stede van Harlingen te monsteren de Compagnien van Capiteyn Roodenburgh, ende Johan Robaert; Ende den Staten van alles te doen rapport.

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den 18 October 1580.

IS geordonneert te rescriberen aen den Collonel Duvencoorde, dat hy niet wil laten te blijven by sijne Compagnie tot Geertruydenberge alwaer men gheordonneert heeft te schicken duysent ponden Kruyts; Dat men op den Forte van Noordam sal doen voorsien; Dat voorts den Collonel alle de Compagnien wesende onder sijnen Regimente, wil doen verstercken tot 150 hoofden metten aldereertsten des doenlijk zijnde, daer onder begrepen ten minsten ses en dertich Spieffen.

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den tweeden November 1580.

Die Staten hebben geordonneert dat die twee Compagnien Knechten leggende d'eene binnen Amsterdam, ende d'andere binnen Harderwijck elcks tot hondert vijftigh Hoofden versterckt sullen worden met goede ghetrouwe wedervaren Soldaten, sonder reguardt te nemen, of de voorsz Knechten, Burgeren der voorsz Stede, ofte egeene souden mogen wesen, Ten eynde met de voornoemde twee Compagnien die voorsz Stede in goede verseeckertheydt mach gehouden werden, ende is gecommiteert Reynier Wolfertsz, omme 't selve met alder-dexterité, ende discretie met advise van de Magistraten aldaer t'effectueren.

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den derden November 1580

A **I**S gecommiteert ende geauthoriseert Reynier Wolffertsz te belasten den Capiteyn Pieter van Neck, ende Gerrit Vos haerluyder Companien met den eersten des doenlijck zijnde elcx te verstercken tot hondert vijftig Hoofden, ende daer toe aen te nemen getrouwe, ende wedervaren Soldaten ende Knechten, sulcks dat de selve Companien elcx met ses en dertigh Spiessē ten minsten mogen worden beset, sonder reguardt te nemen of de selve Soldaten Burgers van Amsterdam, ofte egeene souden mogen wesen, ende dat voorts de voorz Commissaris den voornoemden Capiteyn sal mogen verklaren, dat alle de Soldaten onder haerluyder Compagnien, niet wesende Burgers der voorz Stede als andere Soldaten in Hollandt sullen worden getraecteert, ende ghelijcke befoldinge toe-gevoeght, ende geaccordeert; des sal by den selven Commissaris scherp reguardt genomen worden op de monsteringe van de selve Compagnien, op de bequaemheydt van de Knechten die onder de selve Compagnien sullen mogen wesen.

Accordeert met de voorz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Den vierden November 1580.

A **I**S geresolveert dat conform 't advijs van sijne Excellencie die Compagnien van Jan van Appel, Robbert le Bruyn, ende Joncher Adam van Nyvelt ter plaetse aldaer de selve zijn tot hondert vijftigh Hoofden, elck Vendel versterkt sullen worden onder 't Regiment van Graef Willem Lodewijckx van Nassau.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Den seften November 1580.

A **A**lfoo sijne Excellencie ende de Staten van Hollandt tot dienste van den Lande verklarēt ende geordonneert hebben dat de Compagnien van de Capiteynen Cleerhagen, Johan Appel, ende Nyvelt wederomme in dienste van den selven Lande sullen worden aengenomen, ende versterckt tot hondert vijftigh Hoofden elcke Compagnie, hebben die Staten gecommiteert, ende committeren by desen Joncher Warnart van Batenburgh Commissaris in alder diligentie te trecken ter plaetse daer de voornoemde Compagnien hen sullen onthouden mogen, ende daer over by den selven Commissaris behoorlijke reveue gedaen zijnde, elcx Hooft voor Hooft te doen leeninghe van een Daelder van dertigh stuyvers 't stuck onder behoorlijke recepisse, ende voorts den Capiteynen van de selve Compagnien wederomme in dienste aen te nemen onder behoorlijcken Eedt, ende den selven te belasten haerluyder Compagnien elcx binnen den tijdt van thien, ofte twaelf dagen te verstercken tot hondert vijftigh Hoofden, omme als dan daer over behoorlijke monsteringe gepasseert, ende de selve Compagnien een maendt betalinge gedaen te worden; ende alsoo de voorz Compagnien onder den Vyanden geweest zijnde, ende de selven seer zijn aengetast, ende gedevaliseert, sal die voorz Commissaris hem adresseren aen de Gedeputeerden van de naerder Geunieerde Provincien tot Kampen aldaer vergadert zijnde, midtsgaders die Magistraten der selver Stede, ende versoecken dat op 't geloof van de Staten voornoemt, soo veele Roers by den selven gekoft, ende verforcht moghen worden als de voornoemde Compagnien sullen noodigh hebben, onder belofte van betalinge binnen den tijdt van vier maenden, midts dat de Knechten de selve Roers gekort sullen worden op de vier eerste maentlijke betalingen: Ende sal de voornoemde Commissaris belasten den voornoemden Capiteynen onder elcke Compagnie 't Vendel te besetten met ses en dertigh Spiessē ten minsten, doende den Staten van alles rapport.

t S E L V E.

Alfoo die Staten van Hollandt met advijse van sijne Excellencie tot dienste van den Lande hebben geordonneert, dat de Compagnien van de Capiteynen Cleerhagen, Johan Appel, ende Nyvelt wederomme in dienste van den Lande sullen worden aengenomen, ende elcx versterckt tot hondert vijftigh Hoofden, ende de selve Compagnien van de Vyanden ghedevaliseert zijnde, noodtlijck van eenige Roers voorsien, en gefurneert sullen moeten worden tot dienste van den selven Lande. *Soo is 't*, Dat die Staten voornoemt, seer ernstelijcken by desen versoecken de Gedeputeerden van de naeder Geunieerde Provincien tot Kampen vergadert zijnde, midtsgaders de Magistraet der selver Stede op 't geloof ende tot laste van de naeder Geunieerde Provincien, ende oock die van Hollandt, is 't noodt te willen koopen ende lichten, de voorz Roers soo veele tot behoef van de voorz Compagnien sullen noodich wesen, onder belofte van betalinge binnen den tijdt van vier maenden naer de leverantie van de selve Roers, ende voorts de selve Roers te verstrecken onder de voorz Compagnien, midts overnemende behoorlijcke receptisse van de Capiteynen van de Roers die by elcx van de selve sullen zijn ontfangen, inhoudende verklaringe, dat syluyden te vreden zijn op de vier eerste maenden befoldinghs de betalinge van de voorz Roers t'elcken een vierde-part van dien te laten korten.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

Den 17 November 1580.

IS geordonneert dat de Compagnien van de Heer van der Merwede mede tot hondert vijftigh Hoofden versterckt sullen worden.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb'. van Beaumont

Den 23 November 1580.

Op 't versoeck van Jacob Visscher, die Staten aenmerkende de getrouwe diensten, ende vroomigheydt by den selven Visscher als Capiteyn met sijne Compagnie in dienste van den Lande bewesen, hebben verklaert ende geordonneert, dat overmidts d'aenpersinge van den Vyandt den voornoemden Jacob Visscher nieuwe bestellinge als Capiteyn verleent sal worden, omme sijn Vendel ende Compagnie wederomme op te rechten tot hondert derthien Hoofden, omme in dienste van den Lande ge-employeert te worden *alomme daer 't selve sijne Excellencie ende de Staten gelieven sal*, sonder begrepen te zijn onder de satisfactie van die van Amsterdam, soo wanneer den tijdt sal zijn ge-expireert, dat den voornoemden Visscher hem verbonden heeft niet te dienen tegens den Vyandt.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

Den eersten Junij 1581.

Alfoo de Staten van Hollandt noodigh bevonden hebben tot dienste van den Lande daer inne te doen voorsien, dat die Knechten die onlanghs in verloop binnen Vrieslandt zijn ghekomen, wederomme onder haerluyder Vendelen ende Compagnien gebracht mogen worden, ende gebruyckt tot dienste der selver Landen, hebben die Staten in aensieninge van de vroomigheydt, ende getrouwigheydt van Willem Hendricksz Capiteyn, ende ten eynde de selve hem met sijne Compagnie vorder mach laten gebruycken ende continueren in dienste der voorz Landen, den voornoemden Capiteyn be-

last, ende geordonneert, lasten ende ordonneren by desen in de plaetse van 't Vendel, dat op 't voornoemde verloop is verscheenen ofte gelaten, een ander Vendel metten eersten op te rechten, ende sijne Soldaten daer onder wederomme te doen versamen; ende 't selvé besweeren naer 't gebruyck van den Krijghs-handel. Gebiedende, ende beveelende daeromme allen Officieren, ende Soldaten van de voorz Compagnie hen onder 't voorz Vendel in dienste van den voorz Capiteyn, metten eersten te vervoe-gen, ende te dragen nae behooren.

Accordeert met de voorz Resolutien.

Herbr. van Beaumont.

Den achtsten Junij 1581.

A **D**E Staten van Hollandt hebben geordonneert ende ordonneren by desen, met kennisse, ende believen van sijne Excellencie, dat die Compagnie van Capiteyn Harman Rodenburgh, versterckt sal worden tot hondert vijftigh Hoofden, ende dat daer af betalinge gedaen sal worden als andere Compagnien die tot laste van die van Hollandt tot hondert vijftigh Hoofden zijn versterckt.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herbr. van Beaumont.

Den elfden November 1580.

A **I**S gearresteert d'Ordonnantie op de verhooginge, ende onderhoudt van de Com-pagnien, als hier naer volght.

Ordonnantie gemaect by sijn Excellencie ende de Staten van Hollandt op de verhooginge, ende onderhoudt van de Ven-delen versterckt zijnde tot honderdt vijftigh Hoofden, wesen-de in dienste van sijn Excellencie, waer nae de Commissarissen van de Monsteringe, Capiteynen, Officieren ende Knechten hen sullen reguleren.

IN den eersten sal elck Vendel bekleedt worden met vijf en veertigh Knechten, Rustingen ende Spiessen dragende onder alsulcke besoldinge als die Commissarissen in redelijckheydt met henluyden sullen maecken.

Noch negen Hellebaerden dragende, daer toe die Corporaels, ende Landt-passa-den mede gebruyckt sullen mogen worden.

Noch ses Rondaschiers.

Noch twaelf Musquettiers.

Dat alle de Adelborsten sullen gehouden wesen Rustingen ende Spiessen te dragen.

Die Capiteynen sullen gehouden wesen die Knechten eens ter weecke in slagh-ordre te stellen, ende metter tijdt den Knechten de selve slagh-ordre leeren swengen naer gelegentheydt des tijds, ende der saecken.

Ende ten eynde 't selve bequamelijck mach worden ge-effectueert, sal die Com-missaris van de Monsteringe gehouden wesen goedt reguardt te nemen op de bequaem-heydt

heydt van de Sergeanten, of de selve daer toe nut, ende bequaem zijn ofte niet; Ende soo verre die selfde by den Commissaris onbequaem ghevonden werden, sullen andere bequame Persoonen in de plaetse stellen.

Sullen alle nieuwe aengenomen Knechten, 't zy uyt eenigh Vendel met behoorlijke Paspoort gescheyden, ofte andere voor 't eerste egeene hooger besoldinge gepasseert worden, dan de minste besoldinge elck naer sijn Geweer, ten ware omme seeckere merckelijke oorfaecken ende insichten, daer af die Commissaris terstondt nae de monsteringe sijne Excellencie ofte den Staten sal volkomen bericht doen.

Ende sullen voorts de Commissarissen van de Monsteringe, den Collonellen, ende Capiteynen verklaren, dat soo verre syluyden eenige merckelijke tijdt voortaan van haerluyder Compagnien absenteren, sonder consent, ofte laste van sijne Excellencie ofte den Staten, de Staten van meeninge zijn 't selve te doen korten aen haerluyder Tractementen.

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

B.

Aete waer by blijkt dat de Militie van de Provincie van Hollandt aldaer Guarnisoen houdende, selfs korts naer de Unie, geen Eedt aen de Generaliteyt heeft gedaen voor ende al eer de selve met consent van de Staten der voorsz Provincie, ten dienste van den gemeenen Staet uytgetrocken is.

Extract uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, in haer Edele Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Den 18 September 1579. Nanoene.

Op 't verzoek dat alle de Guarnisoenen in Hollandt leggende in den Eedt van de naerder Geunieerde Provincien mede ghebracht souden werden, als andere Soldaten in dienste van deselve Provincien wesende, verklaren de Staten te vreden te zijn dat de Guarnisoenen binnen Hollandt mede de naerder Geunieerde Provincien Eedt doen sullen, soo wanneer de selve met consent van de Staten voornoemt uytten Lande van Hollandt sullen getrocken worden.

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

C.

Resolutie van de Staten van Utrecht, waer by blijkt dat de Princen van Oraigne de Krijghs-Officien over de vreemde Nationen, ende die voorts in 't Veldt quamen vacant te vallen, begeven hebben als Stadthouders, ende op delatie van de particuliere Provincien, ende sulcks niet uyt den Hoofde van de Generaliteyt.

DE Staten van den Lande van Utrecht, naer voorgaende beschrijvinghe Staatsgewijse vergadert zijnde, rijpelijk overwogen, ende gelet hebbende, op de gewich-

tige redenen aengetogen in de Propositie van den Raedt van State ter Vergaderinghe van de Hoogh Mogende Heeren Staten Generael gedaen op den seften December 1618. voorleden; Belangende de ordre by sijne Excellencie, midtsgaders sijn Genade Graef Willem Lodewijck, Stadthouder, ende den Raedt van State voornoemt beraemt tot redres van de Compagnien soo te Voet als te Paerde wefende in dienst van den Lande; daer beneffens gehoordt de lecture van de Missive, gedateert den vier en twingtighsten deser loopende maendt Martij, by de welcke hoogh-gemelte sijne Excellencie de voorz saecke seer ernstelijck is recommanderende; Verklaren ende consenteren midts desen, dat sijne hoogh-gemelte Excellencie de Compagnien van de vreemde ofte uytlandische Natien, staende op de repartitie ende tot laste van de Provincie van Utrecht, de welcke voortaan soude mogen komen te vaceren, 't zy te Velde ofte daer buyten sal mogen vergeven, ende daer mede beneficieren alsulcke Persoonen, als sijne Excellencie oordeelen sal daer toe nutste, ende bequaemste te zijn, ten meesten dienste der Lande. Van ghelijcken oock dat in sulcker voegen sijne Excellencie sal mogen disponeren van de Compagnien van de Inlandische ofte Nederlandtsche Natie die te Velde souden mogen komen te vaceren, midts dat in sulcken gevalle sijne Excellencie gelieven sal de Edelluyden als oock andere ingeboore Persoonen der Stadt, Steden, ende Lande van Utrecht bequaem wefende voor allen anderen te prefereren, ende met sulcke vacerende Nederlandtsche Compagnien te versien ende beneficieren. Gedaen tot Utrecht den ses entwintighsten Martij 1619.

D.

Propositie by den Raedt van State op den seften December sefthien hondert achthien aen haer Hoogh Mog. gedaen, waer by blijktt dat de Krijghs-Officien over de vremde Natien, ende te Velde vacant vallende zijn begeben by de respectie Stadthouders, ende sulcks op delatie van de particuliere Provincien, ende niet uyt den Hoofde van de Generaliteyt.

Extraet uyt de Ordre by sijne Excellencie, sijne Genade Graef Willem Lodewijck van Nassau, Stadthouder, &c. de Heere Prince Hendrick Fredrick van Nassau, &c. ende den Raedt van State beraemt, ende gearresteert in den Rade van State in 's Graven-Hage den vijftenden December sefthien hondert achthien, ende by de selve ter Vergaderinghe van de Hoogh Mogende Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden over ghebracht den seften December 1618.

D *At eenige Ritmeesterschappen van de inlandische Natie vervallen wefende, de respectie betalende Provincien nomineren sullen drie Persoonen tot elcke vacerende Compagnie, wel lettende op der selver Persoonen bequaemheydt, boven de welcke oock noch de Lieutenant, en Cornette der selver Compagnie voor genomineert sullen gehouden worden, uyt welke vijf Persoonen de Heeren Stadthouders respectie eenen tot Ritmeester sullen kiezen.*

Doch de Ritmeesterschappen te Velde vervallende, sullen by de respectie Heeren Stadthouders datelijck gegeven worden, soo als tot noch toe.

Ende

Ende belangerende de uytheemsche Compagnien, sullen de selven vergeven worden by de voorz Heeren Stadthouders, met advis van den Heere Prince HENDRICK, als Generael van de Cavallerye.

Des sal in 't confereren van de Ritmeester of Capiteynschappen ernstelijck, ende voornementlijck gelet worden op 't gene die deur heure goede diensten, ende kloecke daden heur recommandabel gemaect hebben. Ende en sullen oock geen Rithmeesters of Capiteynen gestelt worden, dan die ten minsten vier jaren 't Landt gedient hebben; Ende belangerende de Lieutenanten, Cornetten, ende Vendrighs, dat de selve sullen moeten gedient hebben drie Jaren over al in ghelijckheydt van bequaemheydt de Ingeboorne van 't Landt præfererende.

Wat aengaet de Lieutenanten, Cornetten ende andere Officieren, dat de selve gestelt sullen worden by den Heere Prince Hendrick, soo wel als gelijcke autoriteyt wordt toegestaen den Collonels van de Regimenten der uytheemsche Natien.

Dat oock geen gemeene Ruyteren aengenomen en sullen mogen worden dan met kennis, ende schriftelijck consent van den voorz Heere Prince Hendrick, ofte in der selver absentie van den Heere van Marcquette, als Lieutenant Generael van de Cavallerye; Namentlijck die by de selve tot den dienst bequaem, ende suffisant geacht sullen wesen; tot welcken eynde sy hun persoonlijck aen den voorz Heere Prince Hendrick, ofte in der selver absentie aen den Heere van Marcquette sullen moeten præsentieren, præfererende oock altijd de Ingeboornen van 't Landt.

Dat van gelijcken geen Ruyteren afgedanckt en sullen mogen worden dan met Passeport van den voorz Heere Prince Hendrick, ofte in der selver absentie van den Heere van Marcquette.

Dat de Capiteynen, Officieren, ende Soldaten (te weten te Voet) van wat Natie die zijn, of sy schoon met behoorlijck verlof uyt dese Landen absent waren, heure loopende gagien niet en sullen trecken voor heure wederkomst.

Soo wanneer eenige Capiteynschappen van de inlandsche Natie sullen vervallen zijn, sullen de respectieve betalende Provincien drie Persoonen tot elcke vacerende Compagnie nomineren, wel lettende op der selver bequaemheydt, boven de welke oock noch de Lieutenant, ende Vendrigh van de selve Compagnie voor genomineert sullen gehouden worden, uyt welke vijf Persoonen de Heeren Stadthouders respectieve eenen tot Capiteyn sullen kiezen.

Dat de Capiteynschappen te Velde vervallende, sullen by de respectieve Heeren Stadthouders datelijck als tot noch toe gegeven worden.

Ende belangerende de Capiteynschappen van de uytheemsche Compagnien, 't zy de selve te Velde of niet vervallen, sullen de selve vergeven worden by de respectieve Heeren Stadthouders, met advijs der respectieve Collonellen, voornementlijck sulcke die deur heure goede diensten, ende daden heur recommandabel gemaect hebben, ende die ten minsten vier Jaren sullen ghedient hebben, soo als desen aengaende in Hollandt, ende eenige andere Provincien gedaen wordt.

Eenigh Lieutenantschap vacerende sal de betalende Provincien ontbieden den Capiteyn,

reyn, ende van den selven verstaen, wie hy tot het selve Ampt, 't zy uyt sijne Compagnie ofte andere bequaem houdt, ende 't selve verstaen hebbende, sal de selve Provincie dan voorts gaen tot de nominatie van drie Perfoonen, boven de welke de Vendrigh nochtans altijdts mede voor ghenomineert gehouden sal worden, uytte welke de respectieve Heeren Stadthouders eenen sullen verkiesen, soo van gelijcken geschieden sal belangende de vacerende Vendrighschappen, midts dat nochtans geen Capiteyn en sal mogen gestelt worden dan die te vooren in actuele Krijghs-dienst gheweelt heeft ten minsten vier jaren, ende geen Licutenant, of Vendrigh dan ten minsten drie jaren gediend hebbende.

Ende belangende de Licutenant ende Vendrighschappen der uytheemsche Natie, sullen de selve gegeven worden by de respectieve Collonels met advijs van de Capiteynen, doch met goede kennisse van de voorsz respectieve Heeren Stadthouders.

Dat voorts de andere volgende mindere Officiers by de Capiteynen alleen, ende by niemant anders sullen gestelt werden.

Accordeert met d'originele Propositie, den seften December seftien hondert achteen ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. overgebracht.

J. Spronssen.

E.

Resolutie van de Staten Generael, daer by blijktt dat het vergeven van de Militaire Charges, selfs in 't Leger, Provinciael zy.

Extract nyt het Register der Resolutien van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Martis den achtsten Augusti 1600.

E IS gelesen seeckere naeder Remonstrantie van de Staten van de Provincie van de Stadt Groeningen ende Ommelanden, ende daer op gherefolveert.

De Staten Generael der Vereenighde Nederlanden gheleth hebbende op 't inhouden van dese Remonstrantie, verklaren dat sy altijdts verstaen hebben, dat in conformité van de naedere Unie van Utrecht, ende nae recht, ende redenen de t'samentlijke Provincien behooren, ende schuldigh zijn te amplecteren, ende in te voeren de generale Middelen tot behoef van de ghemeene defensie van den Lande, dewijle hare E. het daer vooren houden dat sulcks geschiedende, ende gelijkheydt, ende eenparigheydt daer inne gehouden wordende, 't selve niet alleene strecken sal tot de verseeckerheydt van den Staet van den Lande, maer sonderlinge tot onderhoudinge van alle goede vrientdschap ende eenigheydt onder de Provincien, ende weeringhe van veele misverstanden, die de dispariteyt in 't contribuieren tot noch toe veroorsaect heeft, daer nae dat haer E. oock van tijdt te tijdt, om totte voorsz eenparigheydt, ende gelijkheydt te komen alle hare uyterste debvoir gedaen hebben, ende vorder noch sullen continueren, met een vast vertrouwen, dat de Provincien die alnoch daer inne in gebreecken zijn, dese saecke grondelijck begrijpende, ende ten besten verstaende hun daer toe sullen laten bewegen, sulcks dat de voorschreve Staten Generael ende de Remon-

monstranten sullen hebben reden van contentement. Aengaende de Viſſcherye, restitutie van de Forten in Stadt ende Landen, sullen de voorschreve Heeren Staten Generael den wel-gebooren Heere Grave Willem Loduwich van Nassau, Stadtholder, &c. midts de tegenwoordige gheleghentheydt van tijdt, ende saecken ernstelijck vermanen, ende versoecken de selve Forten met alle goede discretie sulcks te besetten, dat de selve bewaert, ende de Provincie wel verseeckert mach zijn, verstaende voor soo veele belanght de generale Middelen in de voorschreve Forten vallende, diewijle de Provincie van Stadt ende Landen niet alleene op een quota is gestelt, maer dat die oock datelijck voor de betalinge van de selve werdt ge-executeert, dat de generale Middelen mette verhooginghe van dien by haer E. geaccordeert van wegen de selve haer E. in de voorschreve Forten behooren te worden verpacht, ende ontfangen ende geadministreert om daer mede de voorschreve heere quote te helpen betalen, verhoopen dat oock de Heeren Staten van Vrieslandt hun daer tegen egeen partye en sullen begeeren te maecken, sullen evenwel ten selven eynde aen haer Ed: ernstelijck schrijven, gelijk insgelijcks aen den wel-gemelten Heere Grave Willem, ende sijnen Lieutenant versoecken de goede handt daer aennie te willen houden, daer sulcks van nooden sal zijn: *mitsgaders beroerende de dispositie van de Krijghs-Officieren ghesien hebbende de Resolutie by de voorsz Provincie van Stadt ende Landen daer op genomen, diewijle de voorsz Heeren Staten Generael verstaen dat dese Provincie behoort by hare gherechtigheden gemainteneert te worden gelijk anderen, dat sijne Lieutenant gelieve hem volgende de voorsz Resolutie voortzane te reguleren.* Begeerende vriendtlijck dat ondertusschen de Heeren Staten van Stadt ende Landen de dispositie die alrede by sijn Excellencie in 't Leger van eenige Krijghs-Officieren ope recommandatie van de wel-gemelten Heere Grave is gedaen, gelieven goedt te vinden, ende voor dese reyse te laten passeren, omme alle mis-verstanden voor te komen.

Aldus gedaen, &c. den achtsten Augusti Anno seftchien hondert.

Accordeert mettet voorsz Register.

J. Spronssen.

F.

Resolutie van de Staten Generael, daer by blijkt dat Vrieslandt aen den Prince van Oraigne niet heeft willen toestaen de vergavinge van de Compagnien Krijghs-Knechten van de uytheemsche Natien, nochte van die gene die te Velde quamen vacant te vallen.

Extract uyt het Register der Resolutien van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Sabathi den 14 Februarij 1632.

DE Heer Beaumont heeft ter Vergaderinge voorgedragen, dat haer Hoog Mog. den twintighsten Januarij lestleden, hebben geresolveert dat alle Rithmeesters ende Capiteynen aengescreven soude worden, dat sy jegens den eersten Martij naestkomende in persoon elck by sijne Compagnie sal moeten wesen ter plaetse daer die in Guarnisoen zijn leggende, sonder van des te blijven in gebreecke, of dat by faulte van dien de Compagnien der absenten vacant, ende impetrabel sullen worden gehouden, ende dat de selve datelijck deur sijn Excellencie de Heer Prins van Oraignen aen anderen sullen worden vergeven, doch dat de Heeren Gedeputeerden van wegen de Provincie van Vrieslandt hebben verklaert, belangende die absenten wiens

Y y

Com-

F

Compagnien *de facto* by sijn hooch-gemelte Excellencie aen anderen souden worden vergeven, egeen consent te kunnen dragen voor soo veel aengaet de Compagnien staende op de repartitie ende betalinge van de selve Provincie, maer dat haer E. sich dien-aengaende hebben gerefereert tot het goetvinden van de Heeren hare Principalen; Ten anderen heeft de gemelte Heer Beaumont noch voor-gedragen, dat over 't vergeven van de Compagnien der vreemde Natien te Voet ende te Peerdt, als oock die van de vijftigh Compagnien die Anno seshien hondert acht en twintigh zijn gelicht, voor soo veel de selve gerepartieert zijn op de Provincie van Vrieslandt tusschen sijn meer-hooch-gemelte Excellencie en de Heeren Staten van de selve Provincie different is ontstaen, als oock mede over 't vergeven van de ordinaris oude Compagnien in den eersten Staet van Oorlogh begrepen staende op de selve Provincie gerepartieert, soo wanneer als de selve effectivelijk te Velde gebruyckt wordende aldaer komen te vaceren: stellende over sulcks de meer-genoemde Heer Beaumont haer Hoog Mog. in bedencken, of de selve niet goede en souden vinden de Heeren haer Hoog Mog. Gedeputeerden jegenwoordigh in Vrieslandt zijnde aen te schrijven, datse de meer-gemelte Heeren Staten van de selve Provincie met alle redenen ende inductien willen bewegen ende disponeren, datse haer willen conformeren mettet ghebruyck van d'andere Provintien, en dat sijn Excellentie dienvolgens oock vergeve de Comp. van de vreemde Natien, en die van de 50 Compagnien ende anderen in manieren als vooren impetrabel vallende: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Hoog Mog. sich hier mede geconformeert, oock goetgevonden, ende verstaen dat dien-volgens aen de Heeren haer Hoog Mog. Gedeputeerden in Vrieslandt ten sine als vooren sal werden geschreven, wel-verstaende nochrans, dat de oude ordinaris Compagnien staende op de repartitie van Vrieslandt, soo wanneer se uyt het Veldt zijn, ende als dan vacant soude mogen komen te vallen, vergeven sullen worden. by de Heeren Staten van de meer-genoemde Provincie nae ouder gewoonte.

Accordeert mettet voorfz Register.

J. Spronssen.

G.

Resolutie van de Staten Generael, ende Protest van Vrieslandt, jegens het vergeven van hare Compagnien te Velde vacant vallende; Item van vremde Natien door den Heere Prince van Oraigne; met eenige andere Aeten, daer byblijckt dat de hoogh-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt haer noyt hebben willen in laten om daer over eenige voor-slagen te hooren.

Extraecten uyt het Register der Resolutien van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Lunæ den vierden September 1634.

G **D**E Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt hebben mondclinge voor-gesteldt, ende ge-exhibeert by geschrifte, aengaende de collatie der vacerende Krijghs-Officien van 't Krijghs-Volck op harer Provincie repartitie, ende tot der selver betalinge staende, soo als hier naer volght geinfereert; ende zijnde de selve Propositie gelesen, ende geconfidereert dat sijne Excellencie tegenwoordigh zijnde ten dienste van den Lande in Krijghs-expeditie; Is niet goet-gevonden dat in dese gelegentheydt, ende in der selver absentie, hier op sal worden gedelibereert, dan is dese saecke gehouden in naerder bedencken, ende sal ondertusschen voor de Gedeputeerden der respectieve Provincien Copie van de voorschreve Propositie werden gemaect: Waer op de Heeren

Ge-

Gedeputeerden van Vrieslandt, mondelingh ende by geschrifte hebben verklaerd, ende begeert in 't Register te worden ghesteldt, dat de voorsz Propositie werdt overgelevert alleenlijk tot Deductie van het *Recht der Heeren Staten van Vrieslandt*, sonder te verstaen dat de saecke daer door wert aenhangigh gemaect, of tot *judicature van hare Hoogh Mog. gesteldt, daer af protesterende mits desen.*

Hoogh Mogende Heeren.

d' **H** Eeren Staten van Vrieslandt, onse Principalen, hebben ons belast uwe Hoogh Mog. voor te dragen dat geduyrende desen onsen vryen Staet ende Regieringe, haer Edele Mog. altijd het recht gehadt hebben van collatie der vacerende Krijghs-Officien van 't Krijghs-volck op hare repartitie, ende tot hare betalinge staende, 't zy de selve in 't Veldt ofte in Guarnisoen waren vacant geworden, welck recht sy oock voorbeholden hebben in 't draghen van hare consenten, als van tijdt tot tijdt de Staet van Oorlogh met meerder Krijghs-Volck vermeerderd is, in voegen dat sy die Compagnien haer geaffig-neert niet anders hebben aengenomen, als met dien bedingh, dat haer Edele Mog. begeeren te ver-blyven by het Recht, omme de Krijghs-ampten de welcke geraecken souden onder de voorsz Militie te vaceren t'elckenste vergeven; haer Ed. Mog. hebben van gelijken dit recht haer expresselijk gereserveert in den jare seshien hondert vijfen twintigh als by d'af-lyvigheydt van den Doorluchtigen, ende hoogh-gebooren Vorst, Heer Maurits Prins van Oraignen hoogh-loffelijcker gedachten by uwe Hoogh Mog. worde geresolveert, dat den Heer Prins Hendrick van Oraignen het Capiteyn ende Generalaetschap Gene-rael over het Volck van Oorloghe te Water ende te Lande gedefereert solde worden, want als doen hebben de Heeren Gecommitteerden van Vrieslandt ende Stadt Groenin-gen, ende Ommelanden verklaerd hare meeninge, ende intentie by provisie te wesen, dat hoogh-gemelte Syne Excell. Prins HENDRICK soude succederen in het Capiteyn-schap, ende Admiraelschap Generael sonder præjuditie, ende onvermindert 't recht van hare respectie Provincien, ende van 't Stadthouderschap in voegen als d'overleden Prins MAURITS 't selve Capiteyn, ende Admiraelschap hadde gehadt, ende geex-erceert by 't leven van wylen den welgebooren Heer Willem Lodewich Grave te Nas-sau, Stadtholder loffelijcker memorie; nu sal niet bevonden worden dat wylen Prins MAURITS de collatie der Krijghs-ampten van die Compagnien staende op die repar-titie, ofte ter betalinge van onse Heeren Committenten sich wyders heeft aangemacht, als by recommandatie van Persoonen tot die vacerende Ampten.

't Is wel soo dat als inden Jare seshien-hondert in de slach voor Nieupoort, eenige Krijghs Officien staende op de repartitie van de Heeren Staten van de Stadt Groeningen, ende Ommelanden vacant geworden waren, Sijn Excell. Prins MAURITS de selve op recommandatie van wylen Graff Willem Ludwich van Nassau in 't Veldt vergeven heeft; Dan als die Heeren Staten van ghedachte Provincie sich beklachden aen uwe Hoogh Mog. hebben de selve by Resolutie van den *achsten Augusti des voorsz Jaers seshien-hondert* verklaert, dat de voorsz Provincien by hare gerechtigheydt behoorde gemainteneert te worden, ende begeerden alleene dat de Heeren Staten van Stadt, ende Landen wilde ge-lieven de dispositie van hoogh gemelte Sijne Excellencie goedt te vinden, ende voor die reyse te laten passeren, daer mede genoegsaem te kennen gevende, dat sijne Excellencie als Capiteyn Generael niet toequam 't vergeven van Krijghs-officien, oock in 't Veldt voor vallende.

Uwe Hoogh Mogende hebben by Resolutie van den *veertienenden Februarij Anno seshien-hondert twee en dertigh goetd-gevonden*, dat der selver Gedeputeerden doenmaels in Vrielandt wesende, met alle redenen, ende inductien folden soecken daer toe te bewegen; ende disponeren die Heeren Staten van Vrielandt, dat hare Edele Mog. haer wilden conformeren mettet gebruyck van d'andere Provincien, ende volgens toestaen, dat Sijne Excell. vergeve de Compagnien van de vreemde Natien, ende van seeckere vijftigh Compagnien bestaende uyt Nederlanders, ende Hooghduytschen, in den Jare seshien hondert acht en twintich in dienste aengenomen (daervan Vrielandt heeft tot hare betalinge acht Compagnien Friesen) soo wanneer dese Compagnien impetrabel mochten vallen, 't zy in 't Veldt, ofte daer buyten, ende de olde ordinaris Compagnien alleene in 't Veldt vacant wordende.

Wy willen niet twijffelen ofte de Heeren uwer Hoogh Mog. Gedeputeerden sulden dien-aengaende genoeghsaem debvoir ende serieuse instantien ghedaen hebben, *Dan onse Heeren Principalen hebben dit recht van collatie der Militaire Ampten van dien insichte ende importantie geachtet, dat sy niet hebben bewogen kunnen worden tot afftant der selve, ende verstaen ongehouden te wesen daer in juyst te volgen 't exempel van eenige andere Provincien die haer recht in desen mogen gequicert, ende overgegeven hebben.*

Desen allen niet teghenstaende, soo 't den Heere Prince van Oraignen al evenwel belieft heeft een tijdt lang herwaerts verscheyde Compagnien, staende op de repartitie, ofte tot betalinge van onse Heeren Committenten, ende deels in hare Guarnisoeenen, deels in 't Veldt vacant geworden zijnde te vergeven (gelijk noch voor weynigh dagen, als de Schotse Ritmeester Wory binnen Nimmegen overleden, op den selven dach sijne Compagnie by Sijne Excellencie vergeven is) is hier over tusschen hooghedachte sijne Excellencie, ende onse Heeren Principalen misverstant ontstaen, waer uyt alreede eenige inconvenienten gevolcht zijn, vermidts verscheyde Compagnien twee Capiteyns, ofte twee Lieutenants, ofte twee Vendrighs hebben, daer van de eene by sijne Excell. erkent, d'ander niet erkent werdt, d'eene by de Staten van Vrielandt betaeldt werdt, d'ander onbetaeldt blijft, ende noch wijders te bevreesen staet, dat onse Heeren Principalen tot bescherminge van haer recht volgens hare gelimiteerde contenten mochten in 't geheel weygeren betalinge te doen aen die Compagnien, daer van sy de vacante Officien te vergeven beleth worden, waer uyt onvermijdelijck quaet, ende confusie in den Staet van Oorloge moeste ervolgen, welke Uwe Hoogh Mog. van selfs wel verstaen, dat by alle manieren behoort verhoedt te worden.

Onse Heeren Principalen souden ongeerne in wijdere misverstant gheraecken met hooghedachte Sijne Vorstelijcke Doorluchtigheydt, als aen wiens goede vrientchap, ende correspondentie sy wel kunnen verstaen, haer ten hooghiten gelegen te zijn, ende daeromme gheneyght zijn sijner Excellencie in reguardt van sijnen hoogen staet, qualiteyten, ende meriten, alle eere, ende behoorlijk respect toe te dragen, voor soo veel sy sulcks kunnen doen sonder krenckinge van haer recht ende vryheydt.

Hebben midts dien onse Heeren Committenten ons belast, uwe Hoogh Mog. als hare Bondtgenooten, Vrudt ende Naebuyrlijck te versoecken, om hare Edele Mog. in conformité van gedachte Resolutie van den achtsten Augusti seshien-hondert, ende den eersten Articul van d'Unie sampt vele andere Acten, ende Documenten daer op gevolght ter gelegener tijdt te verthoonen, mede by hare gerechtigheydt te mainteneren, ende

ende Sijne Excellencie by alle goede inductien daer toe te disponeren, om sich te laten gevallen, dat onse Heeren Principalen meer-gemelte recht van collatie der Militaire Ampten, vreedtsaem, ende onverhindert mogen gebruycken, soo als haer Edele Mog. 't selve ten tijde van Prins MAURITS hooger memorie ghebruyckt, ende geexerceert hebben. Geteyckent, *Homme van Harinxma; Orck van Doyem. J. van de Sande; Jongstal.*

Accordeert mettet voorz Register.

J. Spronssen.

Sabbathi den 16 September 1634.

Heer van Noortwijk ter Vergaderinge praesiderende heeft voorgedragen dat de Heeren extraordinaris Gedeputeerden van wegen de Provincie van Vrieslandt die alhier geweest zijn den vierden deses aen haer Hoog Mog. hebben overgelevert seecere Deductie, aengaende 't recht dat de selve Provincie sustineert tot de collatie der vacerende Krijghs-officien van het Krijghs-volck op de meer-ghenoemde Provincie gerepartieert staende, ofte ten minsten by de selve betaeldt werdende, welcke Deductie ten voorschreven dage gehouden is in bedencken, vermits d'absentie van Sijne Excell. de Heer Prins van Oraison daer over met de selve nootfaeckelijck moet worden gecommuniceert, ende alsoo haer Hoog Mog. de misverstanden uyt de voorschreve saecke albereyds ontslaen, ende die daer inne noch vorder te gemoet gesien worden, geerne sagen uyt den wech geleydt; Soo hebben de selve nae voorgaende deliberatie voor den dienst van den Lande, ende tot onderlinge gerustheydt der Provincien goetgevonden, ende verstaen de voorz saecke te resumeren, ende de gemelte Heeren Staten dienvolgens te versoeken dat der selver goede geliefte zy eenige Heeren van wegen haere Provincie regens den eersten November naestkomende nieuwen stijl, herwaerts te committeren om voorragen te hooren, oock te doen soo sy 't mochten goetvinden waer door de voorschreve misverstanden in het vrundelijck souden kunnen werden gevonden; ende werden hier toe versocht, ende gecommiteert uyt het midden van haer Hoog Mog. Vergaderinge de Heeren Graef van Cuylenborgh, Noortwijk, en Ripperda, en vrouwen haer Hoog Mog. dat Godt de Heer Almachtich de befoignes sulcks sal willen ghenadichlijck zegenen, dat de voorschreve saecke tot een goet eynde mach werden gebracht.

Accordeert met het voorz Register.

J. Spronssen.

Jovis den 28 Decembris 1634.

Alsoo hare Hoogh Mog. den ses-en-twintighsten September leetleden de Heeren Staten van Vrieslandt by Missive hebben versocht dat de selve jegens den eersten November doen eerst komende nieuwen stijl, herwaerts wilden committeren enige Heeren om voorragen te hooren, oock te doen soo sy het mochten goetvinden, om in het vrundelijck te kunnen vinden de ontsane disputer aengaende de collatie der vacerende Krijghs-Officien van 't Krijghs-Volck op de gemelte Provincie gerepartieert, ofte ten minsten by de selve betaeldt werdende; ende gemerckt dat de voornoemde Heeren Staten niemandt ten sine voorz hebben gesonden noch gelaft, ende dat veele Compagnien daer door in groote disordre geraecken, oock by continuatie der voorz disputer geschapen staen in 't geheel in verloop te komen; Soo is naer voorgaende deliberatie goet-gevonden ende verstaen, dat men de meergelte Heeren Staten van Vrieslandt al noch sal in bedencken geven, of sy tot voorkominge van de voorz defordre alnoch niemandt herwaerts ten sine voorz willen committeren, of ten minsten lasten d'aenwesende Gedeputeerden van de meer-gemelte Provincie.

Accordeert met het voorz Register.

J. Spronssen.

Sabbathi den 20 Januarij 1635.

G IS gelesen de Requette, aen haer Hoog Mog. overgegeven uyt den naem, ende van wegen sijn Excellencie de samentlijke Capiteynen aengestelt by sijne Excellencie de Heer Prins van Oraigne, over Compagnien die by de Provincie van Vrieslandt moeten worden betaeldt, klagende dat de selve Compagnien egeen geldt en bekomen, ende dat sy die niet langer by verschot weten t'onderhouden; Versoeckende dat haer Hoog Mog. ordre willen stellen, ende die voorsieninge doen, dat sy betalinge mochten erlangen van de Heeren Staten van Vrieslandt, met ende neffens d'andere Compagnien die by de selve worden betaeldt: Waer op gedelibereert zijnde, Is goedt-gevonden ende verstaen, dat men de Heeren Staten van Vrieslandt (boven de debvoiren die op dit subjéct den seshienden Septembris ende den acht en twintichsten Decembris beyde lestleden aen hun zijn gedaen) serieuselijck, ende ten hoogsten nochmaels sal versoecken, dat de selve by provisie maendtlijck willen furneren soo veel penningen tot onderhoudt der voorz Compagnien, als sy zijn betalende aen andere Compagnien die mede tot der selver laste zijn gesteldt, daer van egeen disputeren over de Capiteynschappen en worden gemoveert; ende in cas haer Edele Mog. over 't confereren van de Capiteynschappen over de voorz onbetaelde Compagnien al noch mochten blijven behouden eenige consideratien, dat de selve herwaerts gelieven te committeren, ofte anderen voet voor te slaen waer op de sivevende misverstanden over 't confereren der Capiteynschappen, der meer-genoemde Compagnien mochten worden uyt den wech gelejdt.

Accordeert met het voorz Register.

J. Spronssen.

Mercurii den 21 Februarij 1635.

G IS gelesen een Memorie aen haer Hoog Mog. overgegeven, houdende versoeck, dat haer Hoog Mog. ordre souden willen stellen, dat de Capiteynen soo wegens het different tusschen sijn Excell. ende de Heeren Staten van Vrieslandt, merckelijcx ten achteren zijn, van haer verschot mogen worden voldaan, ende voorts aen beneffens andere hare volle betalinge mogen genieten; Waer op gedelibereert zijnde, is goedtgevonden ende verstaen dat nochmaels geschreven sal worden serieuselijck aen de Heeren Staten van Vrieslandt; in conformité van voorgaende Resolutie, ende dat sy aen ende aen ordre willen stellen tot onderhoudt der voorz Compagnien.

Accordeert met het voorz Register.

J. Spronssen.

H.

Verscheyden Aeten, ende Resolutien, daer by blijktt dat de Staten van Hollandt selfs korts naer de Unie propria autoritate Patenten gegeven hebben, omme Compagnien van hare Repartitie buyten haer Territoir te senden naer andere Provincien ende Distrieten, & vice versa; Oock omme gelijcke Compagnien buyten hare Provincie van de eene plaetse in de andere te verleggen.

Extracten uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, in haer Edele Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Den 20 November 1579.

H IS gecommiteert Fresnet met assistentie van eenige Gecommitteerden uyt de Magistract binnen der Stadt Leyden by henluyden t'ordonneren, te procederen tot monstferinge

steringe van de Compagnie van Jonckheer Jafpar van Poelgeest, met expresse last omme in de selve Monsteringe niet te laten passeren eenige Hoofden, die daer toe niet bequaem sullen bevonden werden, *en voorts de selve Knechten te doen vertrecken naer Utrecht*, midts den selven verstrekkende die hondert vijf en twintich ponden van veertigh grooten onder den selven Fresnct wesende, *met last, ende schryvens aen die van Leyden, dat slyuyden de voorsz Compagnien van Schuyten willen voorsien, omme hen daer mede na Utrecht te transporteren.*

Is geordonneert te schryven aen de Gedeputeerden van de naerder Unie, dat men de selve de voorsz Compagnie toe-schickt, ende daer naer seynden sal.

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den eersten April 1580.

DE Staten van Hollandt *achtervolgende den loffelijken Verbonde ende Unie, ende omme de Landen, Steden ende Leden van dien daer onder begrepen alle onderstant te doen, tot haerluyder verseeckerheydt, des doenlijck zijnde, ten eynde de selve van den Vyandt niet beschadight, nochte overvallen worden, hebben de Magistraet der Stadt Campen vastelijck beloofd den selven t'allen tyde des verfocht zijnde te doen alle hulpe, ende assistentie soo met Knechten als met Gescht, Kruyt, Scherp ende Victuaille, als tot dientte ende bewaernisse der voorschreve Stadt Campen bevonden sal worden noodigh te zijn; autho-riserende tot dien eynde soo wel die van Amsterdam, als die van den Noorder-quartiere van Hollandt voorsz onderstant te doen ten versoecke als vooren, onder vaste belofte, dat de selve by de Staten van Hollandt van alles sullen worden geindemneert kosteloos ende schadeloos gehouden, wel-verstaende dat de Staten voornoemt by de Generalité van de naerder Unie wederomme sullen werden geindemneert.*

Accordeert mette voorsz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den 17 Junij 1580.

DIE Staten verstaen hebbende de periculen, swarigheden ende inconvenienten, die binnen der Stadt Swol den vijfthienden deser maendt gherefen waren deur dien die quaedwillige aldaer hen in Wapenen begeven hebben; dat mede die Huyfluyden van Mastenbrouck eenige Burgeren van Campen geslagen, engevangen hadden, die hen tot assistentie van die van Swol begeven hadden; dat mede *op 't ernstig schryvens van die van Campen, die van Amsterdam, die Compagnie van Jan van Duynen henluyden hadden laten volgen*, overmits die van Campen voornoemt eenige Knechten naer Swol ghefonden hadden, aenmerkende voorts die periculen die binnen Amsterdam souden mogen ryfen, overmits die confluentie van alle Natien ten zy die twee Compagnien van Roodenburgh, ende Neck daer binnen wesende versterckt worden, hebben die Staten tot verseeckerheydt der voorsz Stede, ende ten eynde mede voorsien mach worden tegen alle periculen die op de Zuyder-Zee souden mogen ryfen, verklaardt ende geresolveert *dat die voornoemde twee Compagnien elcks tot hondert ende vijftigh Hoofden met goede Uytheemsche Soldaten ter Zee bedreven zijnde, metten aldereersten, des doenlijck zijnde, versterckt sullen worden, die verbonden sullen zijn t'allen tyde des noodigh zijnde hen op de Zuyder-Zee te laten gebruycken; ende alsoo mede te beduchten is, dat overmits de kleyne Guarnisoenen wesende binnen dese Landen van Hollant, en die aentstaende contributien eenige inconvenienten soo binnen als buyten de Steden souden mogen ryfen soo verre de Guarnisoenen metter daedt niet met eenige Vendelen versterckt en worden; hebben voorts geresolveert dat by provisie noch 2. Compagnien of Verdelen op gerecht sullen worden, daer in begrepen die Comp. van Cap. Willem Heyndricxen, en dat die Walsche Knechten die in Guarnisoen binnen Vyanen gehouden*

worden, mede tot hondert dertien Hoofden gebracht sullen worden, ende dat sijne Eursfelijke Genade daer van sal werden geadvertceert.

Accordeert mette voorfz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Den 22 Junij 1580.

H Die Staten gecommuniceert zijnde seecker schrijvens van de Gedeputeerden der Landen ende Steden van Vrieslandt, representerende de Staten van den selven Lande, van den negentienden Junij lesleden, daer by syluyden aen die van Amsterdam vermits d'overkomste van den Vyandt neffens die voorfz Landen onder anderen *verfocht hebben drie, ofte vier Vendelen Knechten tot bewaringe van de Kusten aldaer*; Ende bysonder mede tot Harlingen, ende andere bequame Plaetsen, *hebben de Staten verklaerd dat by die van Amsterdam den voorfz Gedeputeerden van Vrieslandt van wegen de Staten voornoemt alle nootelijcke bystandt ende assistentis sal mogen worden aengeboden van eenige Compagnien, mits by den selven Gedeputeerden verklaringe ende verseeckerheydt gedaen sal worden van de Steden ende Plaetsen binnen Vrieslandt, aldaer die selve Knechten sullen noodigh zijn, ende dat de selve aldaer sullen ontfangen worden.*

Accordeert mette voorfz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Den 24 Junij 1580.

H IS geordonneert te schrijven aen den Overlten Sonoy.

Alfoo wy hoogh-noodigh bevinden metten aldereersten des doenlijk zijnde op 't verfoeck van die van Vrieslandt, ende den Noorder-quartiere van Hollandt daer inne te doen voorsien dat die Stede van Harlingen, ende 't Fort van Delfzijl daer aen dese Landen soo grootelijck is gelegen met goede wel-vertrouwde Knechten wesende onder uwe opsichte ende Regimente, sulcks worde beset dat de selve in goede defensie ende verseeckerheydt ghestelt, ende gehouden worden jegens alle geweldt ende invasie van den Vyandt; Soo hebben wy uwer E. wel ernstelijck willen verfoecken, ende niet te min expresselijcken belasten, ende ordonneren in alder diligentie des moghelijck zijnde, die voorfz twee Plaetsen met uwer E. Compagnien sulcks te willen doen innemen, ende besetten, ende oock in defensie houden teghens den Vyandt tot dienste van de ghemeene saecke, dat alle periculen van invasien daer over verhoet mogen worden, niet tegenstaende eenige beveelen ofte Ordonnantien ter contrarie, ende ons eerstdaeghs r'adverteren wat debvoir by uwer E. daer inne sal zijn gedaen, waer van wilt gheenints in ghebreecke blijven.

Accordeert mette voorfz Resolutien.

Herb. van Beaumont.

Den 30 Julij 1580.

H Die Staten willende voorsien op de verseeckerheydt van de Steden ende Sterckten van den Lande van Vrieslandt, daer aen die Landen van Hollandt meest is gelegen. Omme te verhoeden dat den Vyandt geen Sterckten op der Zee en invadere, ende sulcks hen daer deur verstercke ende victualiere, hebben verklaerdt ende geordonneert, dat een Vendel uyt Amsterdam, ende een half Vendel uyt Enckhuysen sullen ghetrocken werden naer de Landen van Vrieslandt, soo tot versterckinge van de Guarnisoenen binnen Harlingen, als op de Inneloop, ende tot Staveren, ende dat by provisie tot dat de drie Compagnien, jegenwoordigh leggende in Guarnisoenen binnen der Stadt Nim-

Nimmegen, als van Jacob van Mechelen, Jacob Steyn, ende Roelof Fanster, daer uyt gelicht, ende wederomme drie andere Compagnien uyt het Regiment van Graef Willem van Nassauw alvooren binnen de voorz Stede wederomme geschickt sullen wesen. Ende hebben de Staten versocht, ende gecommitteert den Oversten Collonel Jonckheer Diderick Senoy, omme 't selve te effectueren.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den 30 Julij 1580.

Alsoo de Staten van Hollandt overmidts d'aenkomste ende invasie van den Vyandt binnen den Lande van Vrieslandt hooch-noodich bevinden met goede correspondentie van den Staten aldaer te doen voorsien op de verseeckerheydt van de Steden, ende Sterckten binnen den voorschreven Lande, daer aen den Lande van Hollandt meest is gelegen, omme te verhoeden dat den Vyandt egeene Sterckten op der Zee en bekomme, Ende sulcks hen daer door verstercke ende victualiere, hebben gecommitteert, ende committeren by desen Jonckheer Didrich Senoy Overste Collonel, omme met assistentie van Jan Garbrandtsz, ende Pieter Fredricksz in aller diligentie te trekken nae de Landen van Vrieslandt, ende aldaer naerstelijck te bescichtigen die gelegentheden, ende Plaetsen van den Inloop, ende Staveren, in wat voegen de selve metten eersten gesterckt, ende in defensie ghebracht sullen mogen worden, daer toe ghebruyckende alle middelen van assistentie van de Huysluyden daer ontrent geseten, ende voorts de selve Plaetsen te doen besetten met Guarnisoen, die uyt Hollandt alder geschickt sal worden. Ende voorts te voorsien op de versterckinge van de Guarnisoenen binnen der Stadt Harlingen, met den Knechten die mede uyt Hollandt derwaerts ghesonden werden, Ende 't gundt noch verder tot defensie ende bewaernisse der voorschreve Stede, ende Sterckte sal mogen dienen. Ende dit alles met kennisse, ende correspondentie van de Staten van Vrieslandt voornoemt: Sullen mede die voornoemde Gecommitteerden ernstelijcken vernemen in wat ordre, ende tot wat plaetsen de Knechten van Graff Willem Lodewijck van Nassau ghehouden worden, ende met zijnder Genade negotieren, Dat drie Compagnien van synen Regimente binnen de Stadt Nimmegen in Guarnisoen gheleydt, Ende als dan de drie Compagnien aldaer jegenwoordelijck in Guarnisoen weseñde weder daer uyt getrocken, ende naer Vrieslandt gevoert, ende aldaer ter plaetse voorschreve in Guarnisoen gesteldt, ende ghehouden mogen werden in de plaetse van de Knechten die jegenwoordich aldaer voor 't eerste gesonden worden; Sullen voorts de voorz Gecommitteerden scherp regard nemen op de Engelsche, ende Walsche Knechten, die onder den Regimente van den Oversten Michiel Canlier, ende Nourits tot assistentie van die van Vrieslandt zijn geschickt, in wat ordre, ende tot wat plaetsen die selfde gebruyckt worden, Ende daer toe mede goede correspondentie houden met sijnder Genade den Grave van Hohenlo; En sullen voorts sonderlinge mede die voorz Gecommitteerden daer inne helpen voorsien, dat de Oorlogh-Scheepen op de Eems ten meesten dienste van den Lande ghebruyckt mogen werden; de voornoemde Staten van Hollandt adverterende alle ghelegentheydt van der saecken, ten eynde deselfde hen daer nae mogen weten te reguleren.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den 6 Augusti 1580.

Is geordonneert te schryven aen den Oversten Collonel Sonoy, Jan Gerrebrandtsz, ende Pieter Fredericksz.

Z z

Nac-

H

H

Naedien Wy gesien, ende gecommuniceert hebben uwer E. schrijvens van den vierden ende vijftden deser Maendt, ende daer uyt verstaen, dat die Knechten van de Compagnien van Capiteyn Rodenburgh binnen der Stadt Harlingen souden zijn ontfangen, hebben Wy uwer E. by desen wel willen bedancken van de goede diensten, ende devoiren by uwer E. daer inne ghedaen, verfoecken ernstelijck dat uwer E. 't vorder inhouden van haerluyder last, ende Commissie willen volkommen ten meesten dienste van den Lande; Wy hebben ten meesten verseeckerheydt der voorz Stede van Harlingen uwer E. neffens desen wel willen oversenden seeckere Acte, daer by Capiteyn Rodenburgh voornoemt belast wordt uyt de voorz Stede niet te vertrecken, sonder onse voorgaende consent van Ons, ende haren Oversten Collonel, welcke Acte uwer E. gelieven sal den selven ter handen te stellen, ten eynde sy henluyden daer na mogen reguleren.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

Den 6 Augusti 1580.

H DE Staten van Hollandt hebben tot dienste van de gemeene saecke, ende tot verseeckerheydt van de Stede van Harlingen, ten eynde de selve tegens alle aenslagen, ende geweldt van den Vyandt in goede bewaernisse mach gesteldt, ende gehouden worden, verklaert ende gheordonneert dat die Capiteyn Harman van Rodenburgh met sijne Compagnie uyt de Stadt Harlingen voornoemt niet en sal vertrecken uyt egeene bevel ofte nootsaecken dan met expresse last ende consent van den Staten voornoemt, ende sijnen Oversten Collonel.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

Den 17 September 1580.

H IS mede geordonneert op de advertentie den Staten ghedaen van de ghelegentheydt der saecken binnen der Stadt Swol, dat tot verseeckerheydt der selve Stede die van Amsterdam fullen worden ghelast, ende geauthoriseert den selven van Swolle t'allen tijde, des verfocht, ende noodich zijnde, met Knechten, Admunitie, ende Proviande te mogen assisteren, ende dat de selve van Amsterdam daer van behoerlijcke Brieven van autorisatie, ende indemniteyt verleent fullen werden in gelijcker forme als den selven van Amsterdam tot assistentie van die van Campen zijn verleent.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

Den 11 November 1580.

H IS geordonneert dat Sedlenisco met sijne Compagnie sal getrocken worden binnen Heusden, ende dat de Compagnie van Nicolaes le Leur als dan wederomme daer uyt sal getrocken worden binn Harlingen.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

Den 18 November 1580.

H IS geresolveert dat Nicolaes le Leur met sijne Compagnie sal trecken in Guarnisoen binnen der Stede van den Brielle, ende dat Jonckheer Willem van Dorp met die restende Knechten van sijne Compagnie sal trecken binnen der Stede van Harlingen in Guarnisoen, aldaer die voornoemde Dorp als Overste sal commanderen over die Compagnien van Poelgeest, ende Roodenburgh, ter tijdt toe een andere Overste van Sijne Excell. aldaer sal wesen geaccepteert, ten ware tegenwoordigh den Oversten aldaer soude

mo-

moghen wesen, in welcken gevalle die voornoemde Dorp alleenlijck over sijne Compagnie sal commanderen.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den 22 December 1580.

IS geordonneert te schrijven aen den Drost, Burgemeesters ende Regierders der Stadt Harderwijk, dat syluyden die Knechten ontfangen willen die by den Burge-meesters ende Regierders van Amsterdam aldaer gheschickt fullen worden, onder be-lofte van verseeckertheydt van betalinge die van wegen den Staten by den selven van Amsterdam ten verfoecke van die van de naerder Unie henluyden gedaen sal worden.

H

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den 10 Aprilis 1581.

IS by Jacob Visscher Capiteyn versocht ordre, ende Patente, omme met sijne Com-pagnie uyt Harderwijk te mogen trecken, achtervolgende die geliefte van sijne Ex-cell. naer de Ommelanden.

H

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den 11 Aprilis 1581.

DE Staten gehoort hebbende het rapport van de Gecommitteerden Jacob van Moer-kercken, ende Gerrit Fransz, aengaende die gestaltenisse van den Huyse tot Sta-veren, ende het goedt debvoir dat by den Oversten Sonoy werdt gedaen, omme 't voor-noemde Huys te bekomen, daer toe den selven Oversten assistentie van Kruyt, ende Volck, ende oock Geschut hadde versocht, hebben geordonneert voor 't eerste derwaerts te schicken die Compagnien van Joris Robaert, leggende binnen Edam, ende Monnic-kendam; Is geordonneert tot dien eynde te schrijven aen den selven Capiteyn, ende aen die van Monnickendam, den selven van Schepen ende Proviant tot dien eynde te voor-sien: Is voorts geordonneert den Oversten Sonoy daer van te adverteren.

H

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den 13 Aprilis 1581.

OP 't schrijven van Sijne Excell: Is geordonneert te schrijven aen Willem Heyn-dricxsz Capiteyn, dat die selfde met sijne Compagnie aengesien Briefs transpor-tere deur Leyden op Haerlem over die Meere, ende voorts op Harlingen, omme voorts te trecken nae de Ommelanden van Vrieslandt, tot assistentie ende onder 't gebiedt van den Heer van Nieuwenoot, ende te schrijven aen die van den Brielle, Leyden, en-de Haerlem, dat syluyden elcks die voorz Compagnie van Schepen, ende Schuyten, ende oock Proviande willen voorsien, daer 't selfde sal noodich wesen.

H

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herbt. van Beaumont.

Den 7 Junij 1581.

IS by sijne Excell. ende den Staten geordonneert dat de Compagnie van den Heere van Swieten uyt Wourden getrocken sal worden in Guarnisoen binnen der Stadt van Geertruydenberge, midts latende vijfen twintich ofte dertich Knechten op den Huyse van Wourden; ende is gheordonneert die van Geertruydenberge, die voorz Knech-ten t'ontfangen, ende t'accommoderen nae behooren.

H

Is mede by sijne Excell: ende den Staten geaccordeert, dat de Compagnien van Johan Nisbeth uytten Guarnisoene van Geertruydenberge getrocken sal worden naer Amsterdam, omme voorts in Vrieslandt tegensden Vyandt geemployeert te worden.

Is mede by sijne Excell: ende den Staten geordonneert, dat d'oude Guarnisoenen uytten Noorder-quartiere fullen getrocken worden, ende in Vrieslandt geemployeert als vooren, ende dat die Walsche Compagnien wederomme in de plaetsen fullen gelydt worden.

Accordeert mette voorz Resolutien.

Herb'. van Beaumont.

I.

Resolutie van de Staten Generael, waer by blijktt, dat Hollandt van hare Militie heeft vermogen te disponeren selfs buyten haer ressort.

Extract uyt het Register der Resolutien van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Dominica den 23 Junij 1593.

I Ontfangen eenen Brief van de Raedts-heeren Leoninus ende Meynaertsz, geschreven tot Arnhem den een en twintighsten deses, by den welcken sy advertieren, dat den Prince van Parma met sijn Leger tot Rees, en de Plaetsen daer ontrent gekomen is, ende gereetschap maectt, om van dage te dage den Rhijn over te passeren, ende alsoo de Stadt Arnhem, ende alle de andere Steden van den Graeffschap Zutphen seer qualijcken versien zijn van Krijghs-volck, ende andere behoeften; verfoecken dat de Heeren Staten de voorsieninge souden gelieven te doen die mogelijk is, ende sonderlinge derwaerts schicken merckelijck aental van Krijghs-Volck, dat men uyt Breda, Bergben opten Zoom ende andere besettingen missen kan, midtsgaders ten minsten thien duysent ponden Pulvers ende Lonten naer advenant, met eenige quantiteyt van Kaes, daer van aldaer geen voorraedt en is, na deliberatie is geresolveert t'antwoorden, dat men hare E. bedanckt van de ghedane advertentien; maer belangende de perplexiteyt in den Brief geroert, dat daer toe geen redenen en zijn, aengesien dat sijn Excellencie op sijn vertreck naer Groeningen de voorsieninge gedaen heeft, datter omtrent Knodsenburgh gefonden zijn seven Vendelen Knechten, geconduiseert by den Commissaris Fresne, daer mede middils genoegh is om de saecken voor een beginsel, ende terwijlen het andere Volck derwaerts gedefstineert in 't marcheren is te verseeckeren, Dat de Heeren Staten van Hollant om alle saecken te confirmeren uytgeschick hebben de Heere Crayesteyn, met last, ende Patente ingevalle den noot, ende gelegenhedyt sulcks soude ervoirderen, boven de voorschreve gedefstineerde Compagnien meer Volcks van heure repartitie uytte Guarnisoenen te lichten ende derwaerts te senden, midtsgaders om de Steden, ende Stercken in dien Quartiere met Pulver, Lonten ende Wapenen te versien nae de occurrentien, behalven de Compagnien die gevoirdert worden uyt Bergen opten Zoom, Zeelandt, Briele, Vlisfingen, ende Breda, alsoo dat te verhoopen is, dat alle saecken in genoeghsame verseeckertheydt gebracht fullen mogen worden.

Accordeert mettet voorz Register.

J. Sprongen.

K.

Resolutie van de Staten Generael, ende Missive van de Gedeputeerde Staten van Vrieslandt, waer by blijkt dat de particuliere Provincienten versoecke van haer Hoogh Mog. eenige Compagnien buyten hare Provincie heeft gesonden, met last om t'allen tijde op haer bevel weder te rugge te komen.

Extract uyt het Register der Resolutien van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Jovis den 27 Julij 1595.

Ontfangen eenen Brief van de Gecommitteerde Raden van de Staten van Zeelandt van date den vijf en twintighsten Julij, inhoudende dat hare E. op 't schrijven van de Heeren Staten van den een en twintighsten deses terstonts afgeveerdicht hadden thien Schepen met Vivres, ende andere behoeften voor vijf Zeeuwische Compagnien, ende de selve gecommandeert onder 't bevel van Capiteyn Dorp, als Sergeant Major van den Zeeuschen Regimente hem te begeven voor Dort, van daer te verwachten vorder commandement, ende gebruyckt te worden, ten meesten dienste van den Lande, *Doch met sulcken last aen de voorsz Dorp gegeven, dat soo sy de voorsz vijf Compagnien omme eenigen noot derwaerts contremandeerden dat hy niet en faillere hem daer nae te reguleren, begeerende derhalven, soo verre de Compagnien door eenigen opkommenden noot, ten dienste van den Lande aldaer van doen waren, Dat de Heeren Staten in sulcken gevalle, de selve op hen schrijven souden willen laten weder keeren, ende daerom niet vorder van de handt laten trecken dan te Bommelerweert, ofte daer ontrent.*

Accordeert met het voorsz Register

J. Spronssen.

Edele, Erentseste, Hoogh-geleerde, Wijse, Voorstenige ende seer discrete Heeren.

WY hebben U E. Brief in dato den negenden September *stilo novo* ontfangen, ende daer uyt verstaen dat het Veldt-Leger eerst-daeghs weder gericht sal werden, ende daerom U E. ons versoecken onse Compagnien veerdig te houden, en den name van de Hopluyden welcke van hier met hun Compagnien geschickt sullen worden aen U E. over te schrijven, op dat die Vergaderinge met goede ordre, en op 't bequaemst soude mogen geschieden; Waer op wy U E. voor antwoordt niet mogen bergen, dat wy de selve saecke metten wel-gebooren Heere, Heere Wilhelm Ludwich Graef tot Nassauw, &c. onsen Stadtholder gecommuniceert hebbende sijn Genade verklaerd heeft dien-aengaende aen U E. te sullen schrijven, ende met een over te senden die namen der Hopluyden totte Vergaderinge van 't Veldt-Leger van hier gedestineert, derhalven wy ons tot sijn Genade schrijven refereren sullen, *hoewel wy ons beswaert souden vinden indien het Veldt-Leger elders als aen dese zijde van der Maze geemployeert mochte worden, onse Krijghs-volck verder van hier te senden, gemerckt wy uyt sijne Excellencie Missive aen den wel-gemelten Heere onsen Stadtholder geschreven verstaen, dat het Krijghs-volck van Parma voor een gedeelte vertreckende naer Vranckrijck, d'Overste Verdugo sich mette reiste sal begeven naer Vrieslandt; Versoekkende daeromme U E. seer dienstelijck, dat de selve believe by soo verre de voorsz Overste Verdugo sich met een merckelijcke aental van Krijghs-volck naer Vrieslandt mochte begeven in tijds*

K

te resolveren op alfulcke assistentie ende bystandt, als U E. tot weder-standt des Vyandts bevinden fullen te behooren.

Hier mede Edele, Erëntfeste, Hoogh-gelcerde, Wijse, Voorzienige, ende seer Discrete Heeren, U E. in den heyligen hoede des Almachtighen beveelende. Uyt Leeuwaerden den negenden September vijftchien hondert een en tnegentigh.

Geparapheert,
Scheltema,
 Onder stondt, U E. dienstwillige,
De Gedeputeerde Staten van Vrieslandt.
 Ter Ordonnantie der selver
 Geteeckent,
E. Isbrandi.

Accordeert mette originele Missive aen de Staten Generael geschreven, ende ter Griffie van haer Hoogh Mog. beruystende.

J. Spronssen.

L.

Resolutie van de Staten Generael, waer by blijktt dat Prins Maurits, ende Graef Willem Lodewijck, sels in't Leger geageert hebben in qualiteyt als Provinciale Gouverneurs, ende niet uyt den Hoofde van de Generaliteyt.

Extract uyt het Register der Resolutien van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Mercurij den vijfsden Junij 1591.

L DE Heere van Oldenbarnevelt weder gekeert uyt het Leger voor Deventer, rapporteert de dispositie van het selve Leger, ende wat, zedert dat de Stadt Zutphen veroverd is, ghedaen, ende noch vorder te doene om de voorz Stadt insgelijcx te reduceren, met pluraliteyt van stemmen voorghenomen, geresolveert ende dien-volgende alrede bestaen is, verklarende dat sijne Excellencie d'Heeren Staten heeft doen verfoecken, dat hare *E. souden gelieven aen de Provincien te schrijven dat sy terstondts naer het Leger souden willen senden tot versterckinge van't selve soo veele Krijghs-volck als sy eenighsints kunnen missen*, Item, van tijdt tot tijdt ter requisitie, ende op 't schrijven van den Rade van State te tellen die penningen van heure consenten daer sy sulcks ordonneren.

NOTA.
Dat Prins Maurits buyten zijnde hem niet aenmaticht by Patente de Compagnien te trecken.

Op welck rapport, ende hoe men het Leger by den anderen, ende in goede eenigheydt soude mogen houden, overmits de vericheyden advysen op't employ van't selve gevallen in 't lange gecommuniceert, ende gedelibereert wesende, Is eyntelijck geresolveert dat men aen sijne Excellencie sal schrijven, dat de Heeren Staten uyt het voorz rapport seer geerne, ende met goet ghenoege hebben verstaen den jegenwoordigen goeden standt, ende dispositie van het Leger, midtsgaders de Resolutie die aldaer genomen soude zijn om by alle ghevoeghlijcke, ende apparente middelen, ende wegghen te poogen oock te reduceren de Stadt Deventer ten respecte van de groote importantie van de plaetse, ende de consequentie die d'veroveringe van de selve met haer soude trecken ten dienste van de gemeene saecke, Sijne Excellencie ende andere Heeren neffens de

de selve wefende daer van, en van haerlieder debvoir, en groote neerftigheydt bedanc-
kende, hoopende dat Godt Almachtigh den Lande die genade doen fal, dat sijne Excell.
de voorschreve Resolutie geluckelijck, ende met voorspoedt sal mogen effectueren; Ende
aengesien de Oorloge moet gevoert worden uytter ooge nae de gelegentheydt der faec-
ken, de dagelijcx advertentien van des Vyandts voornemen, ende andere occurrentien,
dat d'Heeren Staten voor den Lande dienstelijck, ende noodich geacht hebben te re-
solveren *Sijne Excell. ende den welgebooren Grave Wilhelm Grave van Nassau (als hebbende de
Gouvernementen respectieve van de Geunieerde Provincien) te autoriseren, ghelijck de selve ge-
authoriseert worden midts desen voor soo veele des noot zy,* omme mette Heeren Raden van
State, Gedeputeerden van de Provincien, ende de Heeren Krijghs-Oversten in 't Le-
ger wefende, op de saecken van den Oorloge soo wel aengaende d'exploisten, daer
mede men alreede doende is, als alle andere die nae de voorschreve advertentien, ende
occurrentien voirderlijck souden mogen, ofte dienen voorgenomen te worden, te di-
sponeren, gelijk de selve ten meesten dienst, ende verseeckertheydt van den Lande
sullen bevinden te behooren; welverstaende, dat men behoorlijck van tijde tot tijde te
letten sal hebben opten staet, ende gelegentheydt van de Provincien in 't generael, ende
van elcke der selver in 't particulier.

Accordeert mettet voorsz Register.

J. Spronssen.

M.

*Missive van Prins Maurits aen de Staten Generael, daer by blijkt dat
de selve, ende Graeff Willem Lodewijck, elck het Opper-comman-
dement hebben ghehadt over de Militie van hare respectieve Gouver-
nementen; dat d'een over d'ander geen superioriteyt hebben ghadt,
maer dat alles tusschen de selve met onderlinge conventie toegegaen zy.*

EErwerde, Edele, Erentfeste, Hoogh-geleerde; Wijse; Voorsieninge, en feer
discrete Heeren, befundere Goede Vrienden: Alsoo voor onsen vertreck die Reso-
lutie genomen is, dat men om de Betuwe en Veluwe te bevryden, eerst voor Nimme-
gen Schantsen, ende daer nae sich van die schantse voor Zutphen meester maecken, ende
een nieuwe voor Deventer opworpen soude, waer toe de wel-gebooren onsen bemin-
den Neve ende Broeder, Graef Wilhelm Lodewijck van Nassauw, Gouverneur in
Vrieslandt ende Ommelanden, te rugge stellende die particulier gevaer sijns Gouver-
nements, ende die groote swarigheden die welcke by die Staten aldac van wegen des
Vyandts onlanghs gedane ende apparenten nieuwen inval gemoveert worden, belooft
ende toegeseydt heeft, ons met een goet getal Krijghs-volck van sijner L. Regiment
voor Deventer ende Zurphen by te staen: midts dat wy die voornoemde wercken met-
ter hulpe Godts, gheluckelijck volbracht zijnde, met het geheele Leger, Geschut,
ende andere noodige saecken sijne L. ende die Staten van Vrieslandt wederomme binnen
hare Provincie te hulpe komen souden: Soo moghen wy U E. niet bergen, dat den wel-
ghedachten onsen Neve ende Broeder al noch de selve Resolutie naer te komen willich
zijnde, van ons naerdere verseeckeringe, noopende die reciproque hulpe begeert heeft,
sonder de welcke sijner L. seydt de Staten van Vrieslandt geensints te sullen konnen per-
suaderen om Krijghs-volck uyt hare Provincie te laten volgen: waer op wy sijner L. on-
der onse handt ende Zegel een Acte toegesteldt hebben, omme die voornoemde Staten
van Vrieslandt te mogen toonen, ende daer mede hunlieden contentement te geven:
Ende

M

Ende alsoo wy onse jegenwoordige middelen ende macht van Krijgs-volck overleggende, overmits die kleynheyt der selver, beducht zijn, dat den Vyandt die uytterste neerstigheyt met sijn noch by sich hebbende Krijghs-volck doende, een stercker Leger als wy hebben, richten, ende alle onse concepten omstootten, of door de minste diversie, die hy soude mogen voornemen veroorsaecken kan, dat wy ons noch meer souden moeten verzwacken: Soo hebben wy U E. wel vrundlijck ende ernstelijck willen versoecken, dat die selve ghelieven oock die andere Resolutie van drie duysent Mannen extraordinarie voor den tijdt van drie maenden te bestellen, datelijck naer te komen, ende daer mede soo veel menschelijck ende mogelijk is, te haesten, ten eynde wy 't selve nieuwe Krijghs-volck binnen sessē, of immers acht weecken ten langhsten in 't Veldt gebrucken mogen: d'welck doende wy U E. verseeckeren kunnen, dat niet alleen alle 't geene boven verhaelt is, metter hulpe Godts, ten dienste van den Lande geeffectueert, maer oock groote Steden, als Nimmegen, Groeningen, Zutphen, of Deventer sullen kunnen bedwongen, ende tot gehoorsaemheyt gebracht werden, waer toe seer schoone occasien sich presenteren, die versuymenisse van de welke wy nimmermeer tegens onsen Vaderlande souden kunnen verantwoorden; Begerende daeromme anderwerf, aengesien dat die kosten van dese nieuwe Wervingē nergens nae met die groote diensten en profijten die daer uyt volgen sullen te vergelijken zijn; dat U E. niet laten en willen eerstdaeghs daer mede voorts te varen, ende egeenen tijdt te versuymen: Ende ons ten spoedighsten te adverteren, wat U E. des-aengaende gedaen sullen hebben, *want wy andersints benefens die versuymenisse voornoemt, oock onsen Neve geen contentement geven, noch van het secons uyt Vrieslandt verseeckert kunnen zijn;* Ende hier mede bidden wy Godt,

Eerwaerde, Edele, Erentfeste, Hoogh-gheleerde, Wijse, Voorzienige, ende seer discrete Heeren, besondere Goede Vrunden, U E. te gesparen in voorspoet. Uyt Tyel den twaelfden Mey vijftchien-hondert ende negentigh.

MAURITS, gebooren Prince van Oraigne, Grave van Nassau, &c. Marquis vander Vere, &c.

U E. seer dienstwillige Vrundt

Geteyckent,

Maurice de Nassau.

De superscriptie was,

Den Eerwaerden, Edelen, Erentfesten, hoogh-geleerden, wijzen, voorzienigen, ende discreten Heeren den Generalen Staten der Vereenichde Nederlanden, onsen besunderen goede Vrunden.

Accordeert mette originele Missive ter Griffie van haer Hoogh Mog. berustende.

J. Spronssen.

N.

Resolutie van de Staten Generael, waer by seecker Accordt tusschen Prins Maurits, ende Graef Willem Lodewijck van Nassauw gemaectt, tot onderlinge assistentie d'eenden anderen te doen, met het Volck van Oorloge staende onder der selver gebiedt respectieve: werdt geapprobeert.

Extract uyt het Register der Resolutien van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlande.

Martis

Martis den 15 Mey 1590.

Ontfangen eenen Brief van sijne Excellencie, gheschreven tot Thiel den twaelfden May, inhoudende de Resolutie dier ghenomen is opte verseeckeringe van den Lande, ende om den Vyandt afbreuck te doen, mitsgaders 't geene sijne Excellencie gehandelt heeft metten wel-gebooren Graef Wilhelm van Nassau opte assistentie d'eenden anderen te doen, doch alsoo hy sijne jegenwoordige middelen, ende macht van Krijghs-Volck overleggende, overmidts die kleynigheydt der selver, beducht is dar den Vyandt die uytterste neerstigheydt met sijne noch by sich hebbende Krijghs-Volck doende, een stercker Leger als hy heeft richten, en alle sijne Concepten omstoeten, ofte door die minste diversie die hy soude moghen voornemen veroorsaecken kan dat hy hem noch meer soude moeten verswacken: Verseeckende sijne Excellencie daerom, dat de Heeren Staten ghelieven de andere Resolutie van drie duysent Mannen extraordinarie voor den tijdt van drie maenden te bestellen datelijck nae te komen, ende daer mede soo veele menschelijck, ende mogelijk is te haesten, ten eynde hy 't selve nieuwe Krijghs-Volck binnen selt of emmers acht weecken, ten langhsten in 't Veldt gebruycken moge, daer mede hy verhoopt niet alleene de voor-ghenomen Resolutie ten effecte te brenghen, maer oock andere Steden te dwingen tot gehoorfaemheydt, Is geresolveert, dat daer op aen sijne Excellencie sal worden gheantwoordt, Dat de Heeren Staten seer gaerne hebben verstaen de goede Resolutie die sijne Excellencie genomen heeft met sijne Genade Graef Wilhelm van Nassauw opte verseeckeringe van den Lande, ende om den Vyandt afbreuck te doen door het innemen, ende opmaecken der Schansen in den voorz Brief vervat, oock een goet genoegen hebben aen 't geene 't welck sijn Excellencie met sijne voorz Genade heeft goet-gehevonden opte onderlinge assistentie d'eenden anderen te doen met het Volck van Oorloge staende onder der selver gebiedt, wesende noodigh volgende d'Unie, ende Tractaten onder die Provincien onderlinge gemaect: Ende dat sy over sulcks verstaen dat 't selve gheachtervolght sal worden, doch met sulcken vertrouwen dat sijne Excellencie ende Genade daer inne sullen gebruycken heure gewoonelijcke goede voorsichtigheydt, ende aensien de gelegentheydt van den tijde der saecken van den Lande, ende gesteltenissen des Vyandts, om nae de occurrentien te doen 't gene tot dienste van den Lande in 't generael, ende particulier meest sal strecken, dat men niet laten sal aengaende de versochte lichtinghe van de drie duysent Soldaten te doen aen de Provincien alle uytterste debyoir, om de selve tot het opbrengen van de penningen daer toe noodigh te bewegen, daer toe seer goede hoope is: Dat sy tot dien eynde alrede alhier beschreven hebben Michiel Hoegelkens om by provisie verwachtende de selve consenten opte wervinghe van de voortz Soldaten metten selven te handelen, ende voort oock ordre gesteldt, dat den Rade van Staten binnen den tijdt van eene maendt, ofte ses weecken naest-komende die Compagnien in den dienst van den Lande wesende sullen doen maecken compleet, in conformite van den Staet van der Oorloge.

Accordeert met het voorz Register

J. Spronssen.

O.

Extraet uyt de Instructie voor de Gedeputeerde Staten van Vrieslandt, by de Heeren Staten van de selve Provincie gearresteert den een en dertighsten Martii 1610. daer by blijkt dat haer Edele Mog. haren Provincialen

A a a

vincialen

vincialen Gouverneur, ende de gemelte Heeren Gedeputeerden Staten geauthoriseert hebben omme met de Vriessche Militie aen allen Oorden, ende Plaetsen te doen ageren.

Een en dertighste Artijckel van de voorsz Instructie.

O Bveelende hunne Gedeputeerden goede discipline mette wel-ghemelte Heere Gouverneur ofte in des selvigen afwesen alleenigh in alle Schansen, soo wel buyten desere Landtschap als daer binnen gelegen te doen onderhouden, ende tot dien eynde alle onbequame Hopluyden ende Bevelhebberen met assistentie ende advis als vooren t'famen ofte alleenigh in absentie des Gouverneurs afstellen, ende sullen onse Gedeputeerden de voorsz Hopluyden ende andere hooge Ampten ende beveelen bedienende voortaan geene Tractementen ofte Gagie laten volgen die buyten haerluyder advis ende verwilligingen ghestelt zijn, ende naemaels gestelt sullen mogen worden: welcke Hopluyden ende Bevelhebberen met hunne onderhebbende Compagnien gehouden sullen zijn hun te laten gebruycken tot dienste ende bescherminghe der Landen op alle Oorden ende Plaetsen alwaer hun sulcks by de Gouverneur ende Gedeputeerde Staten gordonneert sal wesen.

P.

Resolutien van de Staten Generael, daer by blijktt dat de Veldt-Oversten meer Krijghs-Volck van noode hebbende selfs geen Patenten plachten uyt te geven, maer versoeck te doen aen de Staten Generael, ende haer Hoog Mog. wederom aen de particuliere Provincien, die op haer eygen Patenten soo veel Volcks uytsonden als konden missen, gevende daer over oock het Commandement, ende d'ordres, selfs buyten haer Territoir.

Extracten uyt het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden.

Veneris den 14 Julij 1595.

P **O**ntfangen eenen Brief van de Gecommitteerde Raden van de Staten van Zeelandt, van date den twaelfden deses, by den welcken sy repræsenteren den goeden dienst, die den Lande soude geschieden, soo verre de Hollandtsche Compagnien tot Hult gefonden, aldaer noch voor eenen kleynen tijdt souden mogen blijven, als van veerthien dagen: Ende dat daer en boven noch drie ofte vier Vaendelen hen mochten toegeschickt werden, van de geene in Hollandt overgebleven; Versoecken daerom dat de Heeren Staten soude gelieven hen de selve Compagnien metten alder-eersten ter handt te doen stellen: Is geresolveert te rescriberen dat de gheleghentheydt van den jegenwoordigen staet der saecken van dese Landen, ende des Vyandts niet toe en laet, dat men aldaer voor dese tijdt eenich meer Volck soude schicken, om yets tegens den Vyandt offensive te attenteren: Zijnde de Compagnien aldaer wesende derwaerts ghesonden, om des Vyandts overkomen in den Lande van Hult te beletten, voor die tijdt dat de selve soo sterck daer ontrent soude te Velde liggen, maer dat veele meer den dienst ende verseeckerheydt van den staet van 't Landt jegenwoordelijck vereyscht, overmidts het vertrecken des Vyandts uyt den Lande van Waes naer Turnhoudt (alwaer hy sijn Leger versamelde om sijne Excell. te volgen) dat niet alleene de voorsz Hollandtsche Compagnien, maer alsulcke meer andere als in Zeelandt gemist souden mogen werden binnen Bergen op den Zoom, Ter Tholen, ende andere Brabantsche Frontiersteden

steden ende Sterckten voor de bewaernisse van de selve souden werden ghesonden, ende daer inne ghehouden soo lange den Vyandt tot Turnhoudt, ende daer ontrent soude wesen, met bevel, soo wanneer den Vyandt hem vorder soude reppen van de selve te costoyeren, ende daer door te verseeckeren alsulcke Plaetsen, ende Quartieren als den Vyandt van meeninge soude mogen wesen aen te tasten; Verseeckerende dat men hen ter glegender tijdt sal assisteren voor soo veele de ghemeene saecke eenighints sal mogen lijden.

Accordeert met het voorsz Register.

J. Spronssen.

Sabbathi den 15 Julij 1595.

OP 't schrijven van sijne Excell. van den derthienden deses tot Zelle, de Heeren Staten by den Advocaet van Hollandt gecommunicert, is geordonneert te doen rencharge aen de Heeren Staten van Zeelandt, dat hen ghelieve in conformité van de Resolutie van gisteren hare E. aengeschreven, De overhensige Compagnien uyt Hollandt in den Lande van Hultt wesende, ende d'andere Compagnien van de repartitie van Zeelandt die aldaer gemist sullen kunnen worden terstondts binnen Bergen op den Zoom, ende ter Tholen te seynden met behoorlijck commandement, ende ordre om den Vyandt te costoyeren soo verre hy voorder soude trecken; Latende tot dien eynde die Schepen soo lange by de Compagnien om hen daer mede te mogen dienen, ende de Heeren Staten t'adverteren metten alder-eersten wat haer E. desen-aengaende sullen hebben gedaen, ende geeffectueert; wat Compagnien ghesonden, ende aen wien sy het commandement daer over sullen hebben gegeven, op dat haer E. sijne Excell. 't selve mogen rescriberen.

Accordeert met het voorsz Register.

J. Spronssen.

Lunæ den 24 Julij 1595.

ITem, dat men van de voorsz condtschap die Gecommitteerde Raden van de Staten van Zeelandt in diligentie sal adverteren, ende de selve ernstelijck versoecken, niet alleene de resterende twee Compagnien van de repartitie van Hollandt binnen den Lande van Hultt geweest hebbende, maer noch andere vijf Compagnien van haerluyder repartitie terstondts nae 't voorschreve Fort van Nassau, ende voorts naer 't Leger (den Vyandt derwaerts treckende) te schicken, daer mede sijne Excell. te meer machts, ende middels hebben den Vyandt 't hooft te bieden voor de verseeckertheidt van den staet van 't Landt.

Accordeert met het voorsz Register.

J. Spronssen.

Q.

Resolutie van de Staten van Vrieslandt, daer by blijkt dat haer Ed. Mog., al hoe wel haer eygen Stadthouder recommanderende tot het Veldt-Maerschalck-Ampt, echter verstaen, dat de Militie van hare Provincie niet te min soude blijven tot dispositie van den Stadthouder ende Gedeputeerden van haer Ed. Mog. conform der selver Instructie.

DE Staten van Vrieslandt geïnformeert wesende van de inclinatie der respectieve Provincien om het Ampt van Veldtmaerschalck deser Vereenighde Nederlanden tegenwoordigh vacant te confereren op den Persoon van den Doorluchtigen hooghebooren Heere Prins *Wilhelm van Nassau* onsen Stadthouder, ende dat daer tegens by de Edele Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt in hunne Millie van

P

P

NOTA.
Dat omme niet tadius te vallen, hier toe, als vloeyende uyt het voorgaende geen verder exemplen werden gevoegt.

Q

den drie en twintighsten Januarij seshien hondert seven en vijftigh aen de respectieve Provincien afgesonden redenen van beswaringe worden gemoveert; hebben goet-ghevonden te committeren, gelijk wy committeren by desen onse Gecommitteerden ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. omme haer te conformeren met die Provincien die sijn Furstelijcke Genade onsen Stadtholder tot Veldtmaerschalck deser Vereenighde Nederlanden hebben verkooren, ofte noch sullen verkiesen, op de Instructie rede gemaect, ofte noch tot dienste van den Staet te maecten, ende dat sy Gecommitteerden voortaan met de alderbequaemste middelen, ende op 't sericuste de dissentierende Provincien, ende Bondtgenooten sullen hebben te versoecken, ende te induceren, om met de meeste eendracht, ende concordantie, het voorz. Ampt van Veldtmaerschalck te confereren op de Persoon van sijn Furstelijcke Genade onsen Stadtholder, ende specialijk met bequame redenen, ende middelen de Edele Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt trachten te diverteren van de praesuppooiten, ende gravamina in hunne Missive van den drie en twintighsten Januarij seshien hondert seven en vijftigh laetleden gemelt, ende te induceren om 't voorz. Ampt mede te confereren op sijn Furstelijcke Genade onsen Stadtholder, Blijvende niet te min de Militie deser Provincie tot dispositie van de Heere Stadtholder ende onse Gedeputeerden conform der selver Instructie.

Aldus geresolveert op 't Landtschaps-huys den seventhienden Februarij seshien hondert seven en vijftigh, verteeckent voor Ostergoo, *F. van Scheltema, B. van Nyssen.* Voor Westergoo, *D. van Hottinga, Feye Tiercx.* Voor de Sevenwolden, *M. Fockens, Jhr. van Vierßen.* Voor de Steden, *S. P. Mellama, S. v. Dyxtra.*

Accordeert mette Principale Resolutie. In kennisse mijn Klercqs handt, absente Secretario

Geteeckent,

E. van Arcken.

Donderdag den 12 Julij 1657.

Die van de Joodsche Natie hier resideren, te bonden voor Onderdanen, &c.

OP de Requeste by de Oudtsten van de Joodsche Natie residerende binnen dese Provincie, ende voornamentlijk binnen de Stadt van Amsterdam aen haer Edele Groot Mog. gepraesenteert, houdende klachten over onbetamelijke, en harde proceduyren henluysden t'zedert eenigen tijdt herwaerts door den Koningh van Spaigne endes selfs Onderdanen aengedaen, soo in hare Navigatie ende Traffijcq, als andersints; hebben haer Ed. Groot Mog. naer voorgaende rijpe deliberatie, verstaen ende verklaert, gelijk verstaen ende verklaert werdt by desen, dat die van de voorschreve Joodsche Natie waerlijck zijn Onderdanen van haer Edele Groot Mog. ende Ingezetenen deser Vereenighde Nederlanden, ende dat de selve oock dien-volgende moeten jouiffen, ende gauderen van de conditien, rechten ende advantagien by de Tractaten van Vrede ende Marine met den Koningh van Spaigne gemaect, of by andere Tractaten, Accorden, Alliantien en Verbintenissen van andere Koningen, Republijcquen, Princen, Potentaten, Staten, ofte Steden, voor de Ingezetenen van desen Staet, bedongen en geobtimeert: En werden dienvolgende d'Heeren haer Edele Groot Mog. Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt midts desen verfocht ende ghelaft, die van de selve Natie, soo in 't voorschreve voorval, als in andere diergelijcke ghelegentheden, by de voorschreve rechten, ende advantagien te helpen mainteneren, ende alle indracht die ter contrarie soude moghen werden ghedaen, ofte ondernomen te helpen beteren ende praeveneren als naer behooren.

Maendagh

Maendag den 16 Julij 1657.

Op de Requeste aen haer Edele Groot Mog. gepræsenteert by Pieter vander Houff, *Finantie.*
 ghecommitteert tot den ontfangh van den loopenden Duyfentsten Penningh; Is, *Gerechter*
 naer voorgaende deliberatie, verstaen ende verklaert, dat de Gerechten ten Platten *van de Dor-*
 Lande gehouden zijn de massa ofte het sloth van de Quohieren van den voorschreven *pen den Duy-*
 Duyfentsten Penning over de Ingezetenen in hare respectie Jurisdic tien ofte Ressor ten *sentsten pen-*
 in te vorderen, ende in twee ofte uytterlijk drie termijnen op te brengen ende te furne *ningh te in-*
 ren aen handen van de respectie Ontfangers over 't opgamelte Middelaen-ghesteldt, *nen, ende*
 blijvende daer vooren responfabel ende executabel; daer van aen de selve Ontfangers, *daer van*
 ofte de Steden des begeerende, Acte gelevet sal worden, met last ende bevel aen de *aen den Ont-*
 Gerechten van de respectie Dorpen, ende allen anderen die 't eenichsints aengaen *fanger re-*
 mach, omme haer daer naer præciselijck te reguleren. *sponsfabel.*

Vrydag den 20 Julij 1657.

Is gelesen 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, in gevolge ende tot vol- *Finantie.*
 doeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den achienden deser loopen- *'t Effect van*
 de maendt gegeven, over 't subjeet van de aenteeckeningen by de Heeren Gedeputeer- *de Aentee-*
 den der Stede Dordrecht gedaen op de consenten jonght gedragen tot de Middelen van *keninghen*
 't Bestiael, ende van de ronde Mate, midts gaders op de Resolutien tot Verpachtinge *van Dor-*
 van de selve Middelen genomen: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele *drechte jegen*
 Groot Mog. verstaen, ende verklaert de voorsz Aenteeckeningen te strijden tegens de *Bestiael, en*
 ordre ende forme van de Regieringe, ende te strecken tot totale subversie van den Staet, *de ronde*
 Oock derhalven de selve te houden voor nul, krachteloos, ende van onwaerde, ende *Mate niet te*
 geensins te kunnen ofte te sullen ghedogen, dat daer op de effecten komen te volgen: *gedogen.*
 Ende in gevalle buyten verwachte, by de Heeren Burgemeester ende Regierders der
 voorsz Stede, ondernomen mochte werden de voorschreve Middelen feytelijck r'on-
 trecken, ofte te onthouden uyt het Comptoir van 's gemeen Landts Middelen aldaer,
 dat als dan daer jegens sal werden versien door foodanige wegen ende middelen, als toe
 maintien van de hoogheydt ende gerechtigheydt van 't Landt sullen zijn gerequireert;
 Ende werden de Heeren Commissarissen tot de aenstaende Verpachtinge van 's gemeene
 Landts Middelen tot Dordrecht voorsz midts desen mede wel expresselick gelaft, al-
 daer de geordonneerde Verpachtinge van alle de Middelen, ende specialijck mede van
 den Impost op 't Bestiael effectivelijck te doen, sonder eenigh aenschouw te nemen
 op de denunciatie die daer jegens uyt den name ende van wegen de Borgemeester
 ende Regierders der voorsz Stede; onaengesien 't gene voorsz staet, buyten vermoede,
 soude mogen werden gedien; Maer in sulcken caster contrarie aen de Om-
 mestanders wel expresselick te denuncieren, ende uyt den name van haer Edele Groot
 Mog. te beloven dat men den Pachter 't effect van de voorsz Verpachtinge sal doen ende
 laten genieten; Des werden de wel-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden midts
 desen mede verfocht ende gelaft, een waeckende ooge te houden, of oock ten be-
 hoorlicker tijde de penningen van de voorschreve verpachte Middelen, ende specialijck
 van 't Middel van 't Bestiael ten voorschreven Comptoire gefurneert, ende tot betalinge
 van 's Landts geaffecteerde lasten volgens d'ordre van de gemelte Heeren Gecommit-
 teerde Raden, ofte op der selver Ordonnantien uytgekeert werden; Ende by soo
 verre daer inne buyten vermoede eenigh gebreck mochte werden bevonden, het selve
 aenstonds

aenftonds aen haer Edele Groot Mog. bekendt te maecten, omme daer jegens de nodige remedien effectivelijck geappliciert te werden.

*Hage niet te
adviferen op
feureté du
corps dan
van Borghe-
ren ende In-
woonderen.*

SYnde ter Vergaderinge gelefen twee distincte Requeften, d'eene op den name van Jacques Ferdinand, ende d'andere op den name van Isaacq Cabefon alias Ferdinando de Britto, aen haer Edele Groot Mog. gepresenteert, omme te hebben Brieven van feureté du corps, ofte continuatie van de selve: ende geleth, dat onaengesien de voorschreve Persoonen alhier in 's Gravenhage niet woonachtigh zijn, echter op de voorschreve haerluyder versoecken advis is gegeven by Borgemeesteren van 's Gravenhage voorschreve, Is, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen, dat de selve Borgemeesteren by aenschrijvinghe van haer Edele Groot Mog., met demonstratie van misnoegen over 't gene voorlz is, sal werden geordonneert, haer van sulcks voortaan te onthouden, ende gene advisen op soodanige versoecken als boven te geven, dan soo wanneer de Supplianten zijn Borgeren, ofte vaste Inwoonderen van 's Gravenhage voorlz.

Donderdag den 26 Julij 1657.

*'Zeelandt.
Admiraliteyt
in Zeelant
sustineert de
Zeeusehe
Heeren voor
de Hollandse
Gecommit-
teerden de
praeſance te
competeren.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinghe bekendt ghemaect, dat t'sijner kennisse was gekomen, hoe d'Heer Arent vander Burgh, op de presentatie van dese Vergaderinge by haer Hoogh Mog. gecommitteert in 't Collegie ter Admiraliteyt in Zeelandt, wesende met den Heere van Crommon als Gecommitteerde in 't selve Collegie, op presentatie van de gemelte Provincie van Zeelant by 't opgemelte Collegie op aenschrijvinge van haer Hoogh Mog. herwaerts gecommitteert, tot de befoignes met Gedeputeerden uyt de andere Collegien ter admiraliteyt alhier te houden, het gebeurt was dat den voornoemden Heere van Crommon ghepratendeert hadde de praeſance te hebben voor den ghemelten Heere vander Burgh: Ende naedemael den selven Heere vander Burgh, oordeelende in dien deele decisoir te wesen den rangh die tusschen beyde de Provincien van Hollandt ende Zeelandt moet werden geobserveert, oock in de voorlz ghelegentheydt aen den voorschreven Heere van Crommon geenſints hadde willen cederen, nemaer den selven Heere van Crommon sich absenterende de voorgeroerde befoignes alleen hadden waergenomen: Dat daer op was gevolgt; dat den meergemelten Heere van Crommon sich vervoecht hadde nae de Provincie van Zeelandt, ende dat op des selfs rapport aldaer, 't meer-gemelte Collegie ter Admiraliteyt by aenschrijvinge van den twee-en-twintighsten deser loopende maendt, aen den voornoemden Heere vander Burgh gedaen, de voorgeroerde des selfs Committie om de voorschreve redenen hadde ingetrocken, met verklaringe van alle de boven-geroerde befoignes voor soo veel 't voorschreve Collegie raect, te houden voor nul, ende van onwaerde; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. de voorschreve sultenue van den voornoemden Heere van Crommon, midtsgaders de voor-geroerde proceduren daer op gevolgt, t'eenmael ongefundeert, ende ongerijmt gevonden; Ende is derhalven goedt ghevonden ende verstaen, dat daer van door de Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden ter Generaliteyt kennisse sal werden gegeven, met versoeck, dat haer Hoogh Mog. 't opgemelte Collegie gelieven te houden tot reparatie van de indracht door 't geene voorlz is, in de gerechtighydt van dese Provincie gedaen, oock voorts soodanigen ordre te stellen, ende die voorsieninge te doen, dat voor 't toekomende diergelijcke moge werden geprevenueert; Dat wijders ende dien onvermindert mede door Gecommitteerden

teerden van dese Vergaderinge sal werden overleydt ende overwogen, midtsgaders haer Edele Groot Mog. van advise ghedient door hoedanige wegen, ende middelen, 't zy van gelijcke bejegeningen aen de gemelte Provincie van Zeelandt, in andere occasien, ofte andersints, de selve Provincie tot redelijckheydt ende rechtmatigheydt gebracht soude mogen werden: Ende zijn daer toe verfocht ende gecommiteert, gelijk daer toe verfocht ende gecommiteert werden by desen, den Heere van Merode uyt d'Ordre van de Heeren Edelen, midtsgaders de Heeren van Dordrecht, van Haerlem, van Delff, van Leyden, van Amsterdam, van Alckmaer, van Hoorn, van Enckhuyfen, ende van Medenblick, mette Raedt-Pensionnaris.

Donderdag den 20 September 1657.

DE Heer Pensionnaris van Stryen, heeft ter Vergaderinge rapport ghedaen van het gebefoigneerde van de Heeren hare Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver respectie Resolutien Commissoriael van dates den negen en twintighsten ende dertighsten Julij, thienden ende twee en twintighsten September, sevenden ende achtsten Octobris alle des Jaers seshien hondert vijf en vijftigh, midtsgaders van den seven en twintighsten Januarij deses lopende Jaers seshien hondert seven en vijftigh binnen de Stadt Woerden met Gecommitteerden van de Heeren Gedeputeerden van de Edele Mog. Heeren Staten 's Landts van Utrecht in conferentie gheweest over het beramen van een vasten voet, die voorts aen ten reguarde van arresten by een Ingesetenen van de Provincie van Hollandt op een mede Ingesetenen van de selve Provincie daer buyten in den Gestichte van Utrecht gedaen, *& vice versa*, tusschen beyde voorz Provincien ten besten van wederzijds Ingesetenen onverbreeckelijck geobserveert soude werden, daer van het Resultat is vervat in het schriftelijck Verdrach hier naer van woorde te woorde geïnferreert.

*Justitie.
Accordt met
Utrecht ghe-
maecte over
't doen van
arresten.*

ALfoo tusschen de Provincie van Hollandt ende Utrecht respectie voor desen eenige discrepantien waren ontslaen gheweest, ter occasie dat de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant waren sultinerende, dat twee Inwoonders ende Ingesetenen van de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant, niet bevoeght en waren den anderen in de Provincie van Utrecht te doen arresten, nochte de Rechters in de selve Provincie soodanighe arresten te verleenen, ende onder beneficie ofte uyt krachte van dien aldaer eenige processen te moveren, ofte te gedogen, dat gemoveert soude werden respectie; Ende de Edele Mog. Heeren Staten 's Landts van Utrecht ter contrarie, ende dat omme diergelijcke inconvenienten in 't toekomende voor te komen tot onderhoudinge van alle goede correspondentie, vrundtschap ende nabuyschap, gantsch dienstigh gheoordeelt was, dat dien-aengaende een vasten voet soude werden beraemt, die voorts aen tusschen beyde de Provincien daer in ten besten van wederzijds Ingesetenen onverbreeckelijck soude kunnen werden geobserveert, ende dat tot dien eynde met wederzijds goet vinden conferentie was aengestelt geweest binnen de Stadt Woerden: **SOO IST**, Dat de Heeren Gedeputeerden van de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, in krachte van der selver respectie Resolutien van datis den neghen en twintighsten ende dertighsten Julij, thienden ende twee en twintighsten September, sevenden ende achtsten October des Jaers seshien hondert vijf en vijftigh, midtsgaders den seven en twintichsten Januarij des Jaers seshien-hondert seven en vijftich nieuwen Ilij, als mede de Heeren Gecommitteerden van de Heeren Gedeputeerden van de Edele Mog.

Mog. Heeren Staten 's Landts van Utrecht, in gevolge van der selver Resolutien gedateert den acht-en-twintichsten Januarij seftien-hondert seven en vijftich ouden stijl, binnen de Stadt Woerden by den anderen ghecompareert; ende over de voorschreve faecke in minnelijcke conferentie getreden zijnde, dien-aengaende op den drie en twintichsten Augusti daer aen volgende nieuwen stijl, op rapport ende agreatie van de Heeren hare respectie Principalen ende Committenten, vast gesteldt, gearresteert, ende omme in 't toekomende onverbreeckelijck tusschen de voorz twee Provincien, ende der selver respectie Ingezetenen geobserveert te werden, beslooten hebben de Poincten en Articulen hier naer volgende.

I.

In den eersten, dat egeene Ingezetenen ofte Inwoonders van de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant, den anderen in de Provincie van Utrecht, nochte oock eenige Ingezetenen ofte Inwoonderen van de Provincie van Utrecht elckanderen in de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant ter oorsaecke van eenige Matrimoniele ofte andere personele actien, in persoon ofte Goederen en sullen vermogen te arresteren, nochte oock onder prætext van foodanige arresten, jegens elckanderen buyten de Provincie haerder woonplaetse ofte residentie, eenige Processen moveren, ofte Rechtsvorderinge plegen.

I I.

Dat by yemandt contrarie het bovenstaende Articul eenigh arrest ghedaen wesende, den Gearresteerden, ofte Gearresteerdens datelijck by den Rechter van de Plaetse daer het arrest gedaen is, sal, ofte sullen moeten worden ontslagen, ende het selve arrest kosteloos ende schadeloos afgedaen.

I I I.

Ten zy yemandt voorvluchtich of suspect *de fuga* ware, de wêlcke by een mede-Ingezeten van de selve Provincie, daer buyten in de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant, ende den Gestichte van Utrecht respectie in Persoon ofte Goederen ghearresteert ende aen-ghehouden sal moghen werden.

I V.

Des sal den Gearresteerden als dan in alle seeckerheydt wederomme ghebracht ende gerenvoyeert worden voor den competenten Rechter, in de Provincie sijner laetster woonplaetse, omme aldaer tusschen parthyen Recht ende Justitie geadministreert te werden.

V.

Indien de woonplaetse van de Gearresteerde gedisputeert ofte intwijffel getrocken werdt, sal daer over gheoordeelt werden by den Rechter die het arrest gedaen heeft.

V I.

Ende by onderfoeck van faecken bevonden werdende, dat den Arrestant ende Gearresteerde, zijn Inwoonders ende Ingezetenen van eene, ende de selve Provincie, die daer buyten den anderen met arrest bekommert hebben, sal 't voorz arrest by Vonnisse ofte Sententie van den Rechter die over 't voorschreve Domicilie oordeelen sal kosteloos ende schadeloos werden afgedaen, ende de faecken, midtsgaders parthyen gerenvoyeert werden voor den competenten Rechter, in de Provincie haerder woonplaetse ofte residentie.

V I I.

Dienstboden ende andere Persoonen, wesende in effectiven dienst van hare Heeren,
Vrou-

Vrouwen ofte Meesters, ende by de selve in eenen Huys-houdinge in woonende, midtsgaders van henluyden loon, kost ende dranck genietende, sullen gehouden worden te zijn van eene ende de selve woonplaetse ende Domicilie, als de voorschreve hare Heeren, Vrouwen ofte Meesters zijn, ende sal in der selver reguarde oock plaetse hebben 't gene ten aensien van de selve hare Heeren, Vrouwen ende Meesters by desen goedt-ghevonden is te observeren.

V I I I.

Noopende het doen van arresten by de Ingezetenen ofte Inwoonders van de eene der voorz twee Provincien op Persoonen ofte Goderen, van Inwoonders ofte Ingezetenen in d'andere van de selve twee Provincien, sal gereguleert worden naer het gene dien-aengaende voor desen, ende tot noch toe geobserveert ende in 't gebruyck geweest is.

Aldus gedaen ter plaetse, dage ende Jare als in 't Hoofd van desen, ende by de respective Gecommitteerden onderteyckent.

Ad. van Stryen.

C. De Graef.

C. Schagen.

A. W. Nierop.

Willem Goes.

A. Parmentier.

A. Borre van Amerongen.

C. Boot.

Wilb. Ploos van Amstel.

Christiaan Rodenburgh.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. de gemelte Heeren der selver Gecommitteerden voor hare genomene moeyten bedanckt; Oock voorts 't voorz gebefoigneerde, ende in specie 't opgemelte gemaecte Verdragh geapproveert ende geratificeert, soo als haer Edele Groot Mog. het selve zijn approberende ende ratificerende by desen, daer van behoerlijke Acte van ratificatie opgemaect, ende jegens gelijke Acte van ratificatie van de hoogh-gemelte Heeren Staten 's Landts van Utrecht uytgewisselt sal worden; ten welcken eynde van 't gene voorz staet, aen de selve by Miltive advertentie sal werden gegeven, met versoeck omme de gerequireerde Acte van ratificatie van hare zijde aen de Heeren hunne Gedeputeerden hier ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael competerende, te willen toefenden, ende de selve door haer jegens de voor-geroerde Acte van ratificatie van haer Edele Groot Mog. laten uytwisselen: Sullende naer extraditie van de voorz ratificatien 't meerghemelte Verdragh op den name van haer Edele Groot Mog. gepubliceert, ende daer benevens de Præsidenten ende Raden van de respective Hoven van Justitie, midtsgaders allen anderen Justicieren ende Officieren binnen dese Provincie belast ende bevoolen werden, haer naer den inhoud van 't selve punctuelijck ende præciselick te reguleren: Ende sullen de meer-hoogh-ghemelte Heeren Staten van Utrecht by de voor-geroerde te schrijven Missive mede versocht werden, het meer-ghemelte Verdrach in den haren met gelijke executie te willen bekrachtigen.

D'Heer Pensionaris van Stryen heeft ter Vergaderinghe gerefereert den uytval van 't besoigne van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, heb- *Justitie.*
bende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date *Accord met*
den seven en twintichsten Januarij deses loopenden Jaers, ende twee distincte Appoin- *Utrecht, Ju-*
tementen respectivelijck ghedateert den twee en twintichsten Martij ende tweeden *risdictie over*
Augusti daer aen volgende, met Gecommitteerden van de Heeren Gedeputeerden *de groote Wa-*
van de Edele Mog. Heeren Staten 's Landts van Utrecht binnen de Stadt Woerden in *terschap van*
Woerden.

conferentie geweest, over de gerefene discrepantien omtrent het exerceren van Jurisdicte over het groote Waterschap van Woerden, soo in d'eerste als verdere instantien in saecken het Heem-recht concernerende, als mede raeckende het afstellen van de Waerfluyden van den selven Waterschappe, in den voorleden jare seshien-hondert ses en vijftich ghedient hebbende, met het geene daer aen dependeert; Ende is by de gemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden daer nevens mede gecommuniceert de uytspreecke by de selve gedaen over het different ter occasie van 't welcke de voorschreve discrepantien waren ontstaen gheweest, waer van het schriftelijck Accordt ende uytspreecke respectie hier naer van woorde tot woorde staen geïnseereert.

Achtervolgende ende in kracht van de Resolutie van de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt in date den seven en twintichsten Januarij seshien-hondert seven en vijftich, midtsgaders de Appointementen van de selve hare Edele Groot Mog. gedateert respectielijck den twee en twintichsten Martij ende den tweeden Augusti daer aen volgende nieuwen stijl, als mede de Resolutien van de Heeren Gedeputeerden van de Ed. Mog. Heeren Staten 's Landts van Utrecht in dates respectie den 28 Januarij ende sevenden Augusti 1657. ouden stijl; De Heeren Gedeputeerden van beyde de voorschreve Provincien, over de subjecten in de voorschreve Resolutien ende Appointementen respectie geroert, met den anderen in conferentie getreden zijnde, zijn de selve dien-aengaende op rapport ende aggreatie van de Heeren hare Principalen ende Committechten, op den vijf en twintichsten Augusti des voorschreven Jaers nieuwen stijl, verdragen ende over een gekomen in manieren hier naer volgende.

I.

In den eersten, dat de kennisse ende judicature van de saecken, roerende niet alleenlijck den Zeeburgh ofte Ommeringh des Waterschaps van Woerden, maer oock de Binne-Polders, ende sulcks mede van de Binnen-dijken, Dammen, Kaden, Heulen, Wateringen, Water-tochten, Water-Molens, ende diergelijcke, 't zy de Landen in Hollandt ofte den Gestichte van Utrecht (doch onder den Waterschappe van Woerden) gelegen zijn, privatelijck sal staen ter eerste instantie aen de Heemraden van den selven Waterschappe in conformité van de uytspreecke van Keyser KAREL des Jaers vijftien-hondert vijf en veertich, ende het redres van den Jare seshien-hondert negen en veertigh daer op gevolgt.

I I.

Dat oock 't selve Collegie by provocatie kennisse sal hebben, in saecken ter eerster instantie by Croosheem-Raden gewesen, ende tot haerder kennisse staende, sonder dat daer van, *omisso medio* aen eenen hooger Rechter sal mogen werden geconvocert.

I I I.

Dat voorts van alle Vonnissen (appellabel zijnde) den Dijkgraef *nomine officii* ofte het voorz Heemrecht van 't groote Waterschap van Woerden in 't gemeen eenichsints concernerende, privatelijck, by appel ofte reformatie sal werden geconvocert aen den Hove van Hollandt, ende successivelijck aen den Hoogen Rade aldaer.

I V.

Doch nopende de Vonnissen van de voorz Heemraden, het voorz Waterschap in 't ghemeen niet racckende, sal van de selve privatelijck werden geconvocert aen den Hove van Hollandt voorz, soo wanneer de saecken, daer over queltie valt, zijn raeckende Gronden, gelegen op den Hollandtschen Bodem, ende wederomme aen den Hove van Utrecht voorz, soo wanneer de Gronden in den Gestichte ghelegen zijn, sonder reflectie

reflectie te nemen, op eenige voeginge van den voorz Dijkgraef in de voorz particuliere saecke gedaen.

V.

Ende dit alles by provisie tot dat anders by de Heeren Staten van beyde de hoogh-ghemelte Provincien sal wesen geordonneert, ende dat in cas van dispute over 't gundt voorz is, men sich wederom sal adresseren aen de hoogh-gemelte Heeren Staten van de meer-hoogh-gemelte Provincien, omme by de selve gesamentlick daer inne gedaen te werden, sulcks sy bevinden sullen te behooren.

V I.

Dat mede des gemeene Landts Reeckeninge van den Jare seshien hondert ses en vijftigh met den aldereersten sal worden gedaen, ende gheslooten ten overstaen van de gesevne Waersluyden in den selven Jare.

V I I.

Ende belangende de Keure van den derden Decembris des Jaers seshien hondert vier en vijftigh, dat dien-aengaende als noch sal worden gereguleert naer de dispositie, by het vierde Articul van het naerder redres van den vijftienden October seshien hondert vijf en vijftigh daer over gevallen, onvermindert, ende sonder prejuditie van den Accorde, naderhandt op den seshienden Januarij seshien hondert seven en vijftigh daer over gemaect, ten aensien van de Polders, die sich naer den voorz Accorde sullen willen reguleren, sulcks dat allen anderen, die sich by de voorz Keure sullen bevinden beswaert, als noch tusschen huynen ende den eersten Decembris toekomende daer over sullen vermoghen te versoeken decisie van den Hoogen Rade in Hollandt, in conformité van het voorz Articul; Des dat de voorz tijdt geexpireert zijnde, sonder dat de voorz decisie naer behooren sal zijn verocht, ende de expeditie van de voorz saecke vervolght, 't voorz Accordt effect forteren sal tegens eenen ygelijken, wie hy zy.

Aldus gedaen binnen de Stadt Woerden, ten dage ende Jare voorz, ende by de respective Gecommitteerdens onderteekent.

Ad van Stryen.

C. de Graef.

C. Schagen.

A. W. Nierop.

Willem Goes.

A. Parmentier.

A. Borre van Amerongen.

C. Boot.

Wilh. Ploos van Amstel.

Christiaan Rodenburgh.

A Chtervolgende het mondelingh verblijf aen de ondergeschreve Gedeputeerdens van de respectie Provincien van Hollandt ende West-Vrielandt, midts gaders de Provincie van Utrecht gedaen, by Leonardt van der Nat, Heere van Petten, &c. ende Johan Strick, Heere van Lintschooten voor haer selven ende van wegen hare Consorten ter eenre, ende Johan Webster, Heere van Wulvenhorst, mede voor hem selven, ende van wegen sijne Consorten ter andere zijden; Aengaende de quaestie tusschen hen gerefen ende ontstaen, over het stellen van eene Water-moolen in de laghe Polder onder Lintschooten, ende de onkosten daer uyt veroorsaect.

W Y Arbiters parthyen mondelingh hebbende gehoort, oock genomen hebbende inspectie oculair, ghesien ende geexamincert de stucken ten wederzijden onder ons geexhibeert, hebben voor onse uytpraecke verklaert, gelijk wy verklaren midts desen, dat de voorz Molen sal worden ghesteldt achtien ofte twintich roeden

innewerder in de voorfz Polder, te reekenen van de plaetfe daer de felve is ghedemoliceert, blijvende in allen ghevalle beooften de eerfte Dwers-floot aldaer, ende dat de onkosten door het demolieren van de voorfz Molen alreede veroorfaeckt, ende door het ver-ende herftellen van de felve als noch te veroorfaecken, fullen worden gedragen, voor de eene helfte by de voorfz Heeren van Petten ende Linfchoten cum fociis, ende voor de wederhelfte by de voorfz Heere van Wulvenhorft mede cum fociis, des dat de felve Heere van Wulvenhorft met zijne Conforten daer in voor af fullen hebben te gelden, de fomme van hondert ende vijftich Caroli guldens, daer van de felve fullen zijn ende blijven ontlast, by aldien fyluyden binnen den tijdt van veerthien dagen, verklaren te mogen lijden, dat de voorfchreve Molen mach werden herftelt, ter plaetfe daer de felve is gedemoliceert geweest; ende fullen hier mede komen te cefferen de proceduren ter oorfaecke van dien foo voor de Heemraden van 't groote Waterschap van Woerden, als voor den Hove van Hollandt ende Utrecht refpective gevallen, ende de gewijfdens daer op gevolght, met compenfatie van kosten; referverende aen Ons de interpretatie van alle duysterheden ende differenten ofte difpuytten die ter faecke defes by d'een of d'ander van de voorfz parthyen foude mogen werden gemoveert, omme dien-aengaende by ons naerder verklaringe ende uytpraecke gedaen te worden fulcks wy bevinden fullen te behooren.

Aldus gedaen ende uytgesproocken binnen Woerden den vijf en twintichften Augufti felfthien hondert feven en vijftich. Ende was onderteeckent,

Ad. van Stryen.

C. de Graef.

C. Schagen.

A. W. Nierop.

Willem Goes.

A. Parmentier.

A. Borre van Amerongen.

C. Boot.

Wilh. Ploos van Amftel.

Chriftiaan Rodenburgh.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. de gemelte Heeren der felver Gecommitteerden voor hare genomene moeyten bedanckt; het voorfz Accordt geratificeert ende geapprobeert, foo als haer Ed. Groot Mog. 't felve zijn approberende ende ratificerende by defen, ende voortts de voorfchreve gedaene uytpraecke voor notificatie ende voor aengenaem ghehouden; Des fal van de voorfz Ratificatie opgemaect werden Acte *in forma*, omme jegens gelijcke Acte van Ratificatie van de hoogh-gemelte Heeren Staten 's Landts van Utrecht uytgewiffelt te werden; ten welcken eynde daer van aen de felve by Miffive advertentie fal werden gegeven, met verfoeck, omme de gerequireerde Acte van Ratificatie van hare zijde aen de Heeren hunne Gedeputeerden alhier ter Vergaderinghe van de Heeren Staten-Generael comparerende te willen toefenden, ende de felve door haer, jeghens de voorgeroerde Acte van Ratificatie van haer Edele Groot Mog. laten uytwiffelen: Sullende naer extraditie van de voorfz Ratificatie, 't voorgeroerde Accordt *in authentica forma* aen de Præfidenten ende Raden van de refpective Hoven, midtfgaders oock aen den Dijckgraeff, ende Heemraden van het voorfz groote Waterschap toe-ghefonden werden, omme te ftrecken tot der felver naerichtinge, ende omme haer naer den inhoud van dien præciflijk te reguleren.

Donderdag den 20 September 1657.

*Leden van
Hollandt in*

IS, naer voorgaende deliberatie, de refpective Leden van dese Vergaderinge gecommandeert yder in den haren te willen beforghen, dat in de Brieven die by de

de gemelte Leden aen haer Ed: Groot Mog. werden gefchreven, in allen deelen, ende voornamentlick in de onderschrijvinge geleth werde op 't refpect ende eere die men aen haer Edele Groot Mog. te bewijfen ende dragen fchuldigh is; Zijnde verftaen ende gerefolveert, dat egeene Miſſiven van de gemelte Leden aengenomen, ende voorgelefen fullen moghen werden, die ſich in hunne onderschrijvinge niet ten minften qualificeren, *Haer Edele Groot Mog. Dienſtwillige*, ſonder dat d'exprefſie van *Vrunden*, veel min van goede *Vrunden* daer inne geadmitteert ſal worden.

hare ſubſcriptien, ofte onderschrijvinghen ten minſten haer te qualificeeren, Dienſtwillige.

Vrydag den 21 September 1657.

DE Raedt-Penſionaris, heeft ter Vergaderinge gerapporteert, in wat voegen de bekende quaëſtien ende gefchillen zedert eenighen tijdt herwaerts in de Provincie van Over-Yſſel getrotteert hebbende, door den Heere van Zuydt-Polsbroeck, ende hem Raedt-Penſionaris voorſz, op de authorifatie ende commiffie van haer Edele Groot Mog., in date den twaelfden Julij leſtleden, waren getermineert, daer benevens exhiberende de uytſpraecke ende decifie over de voorſz quaëſtien, ende gefchillen, in gevolghe van voorgaende Refolutie, in date den ſeventienden der voorlede maendt op den name van haer Edele Groot Mog. gedaen, fulcks als de ſelve aen 't eynde defes volgt, geïnſereert: Waer op gedeliberceert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. d'opghenielte Heeren der ſelver Gecommitteerden, over ende ter ſaecke van de genomene moeyte, ende by-gebrachte conduite bedanckt; ende voorts over 't voorſz hooch-wichtige werck toegewenſcht den zegen van Godt Almachtigh, tot bevorderinge ende confervatie van ruſte ende vrede in de Provincie van Over-Yſſel voorſz.

Uytſpraecke ende decifie in Over-Yſſel.

DE Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt, **DOEN TE WETEN**, Dat naedemael op den achtſten Aprilis des Jaers ſeſthien hondert vier-en-vijftich, in de Vergaderinge van de Heeren Staten van Over-Yſſel, tuſſchen de Leden van de ſelve Provincie eenige discrepantien, ende oneenigheden, oock vervolgens diſpuyten, ende hevige altercatien zijn ontfiaen ende gevallen, over de forme der verkieſinge van een Droſt van Twente, ende dat de ſelve oneenigheden, ende diſpuyten t'zedert den voorſz tijdt, verder ende verder zijn gegaen, in ſulcker voegen, dat korts daer aen tot hardtgrondich leedtwefen, ende innerlijcke droefheydt van alle vroomme Regenten in de opgemelte Provincie, midtſgaders tot exceſſive beſwaerniſſe ende incommoditeyt van de goede Ingezetenen van dien, ſelfs een formele ſeparatie, ende ſcheydinge van de voorſz Leden daer op is ghevolght, ſoo verre dat t'zedert den ſelven tijdt beyde de deelen der voorſz diſſentierende Leden op twee diſtincte plaetſen haer hebben gedragen als Staten van de welgemelte Provincie, ende in dier qualité Placcaten gedaen emaneren, hooge ende mindere Officieren ende Miniſters ſoo in Policie als over de Militie geëligeert ende aen-geſteldt; Oock anderen die albereyds voor date van de voor-gevallene ſcheydinge ordentelijck waren geëligert, ende gecommitteert, wederom afgeſteldt, ende hare Commiſſien ingetrocken, geconfereerde beneficien ontnomen, beveelen aen den Volcke van Oorloge uytgegeven, ende meer andere ſaecken van diergelijcke, hoogere, ofte mindere importantie by der handt genomen, ende in 't werck geſteldt, waer door dan de noodighe autoriteyt van de Regieringe binnen de meer-ghemelte Provincie merckelijck gelabefacteert, de Financien in verloop geraeckt, de Juſtitie hare kracht merckelijck geënerveert, de Militie eenigermaten in confuſie gebracht, ende de Ingezetenen generalijck in groot ongemack, ende diſſidentie tegens den anderen

gesteldt zijn; oock geschapen wesende, dat alle 't selve by continuatie van de voorz scheuringe, meerder ende meerder, tot totale ruine van de voorz Provincie soude komen te gebeuren; Ende dat naer voorscheyden minnelijcke officien ende debvoiren tot nederlegginge ende affopisfement van de voorgeroerde errefene oneenigheden ende disputen aengewendt ende bygebracht, soo door tusschen-spreecken van de Heeren Prince Willem van Nassauw Stadthouder van Vrieslandt, &c., ende Johan de Witt Raedt-Pensionnaris van den voornoemden onsen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, daer toe by de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden op den vijftden Februarij des voorleden Jaers seshien-hondert ses en vijftich specialijck verfocht ende gecommiteert geweest zijnde, als by amicable conferentien van Gedeputeerden uyt de Ridderfchap ende Steden der voorschreve Provincie van Over-Yffel, ende wel voornamentlijck door iterative communicatien van Gecommitteerden der drie Hooft-steden Deventer, Campen, ende Swolle, by Gedeputeerden van de welgemelte Provincie van Over-Yffel soo van de eene als van de andere zijde der voorz discreperende Leden eyntelick op den sesten Junij deses loopenden Jaers seshien hondert seven en vijftigh, ten overstaen van den voorz onsen Raedt-Pensionnaris aengenomen was, by de Heeren hare respectieve Committenten debvoiren te doen, oock soo veel in haer was uyt te wercken, dat de selve hare Heeren Committenten alhier in 's Gravenhage souden senden, hare Gedeputeerden volkomentlick gelast, ende geïnstrucert, omme de voor-geroerde quaestien, ende verschillen, alle ende geen uytgefondert, door tusschen-spraecke ende mediatie van twee Heeren by ons daer toe te committeren, soo doenlick, in der minne te laten affopieren ende ter neder leggen, met absolute autorisatie ende pouvoir, omme daer toe voorlagen te mogen hooren ende doen, oock de voorz saecke definitivelick, ende sonder eenige verdere rugge-spraecke af te handelen tot herstellinge, ende consolidatie van de gewoonlicke Regieringe in de welghemelte Provincie, ende tot restablissement van de vereyschte vrede, eenigheydt ende confidentie tusschen de Regenten van de selve; ende in gevalle, buyten vermoede, de voorz quaestien ende verschillen doortusschen-spraecke, ende mediatie als boven in der minne niet finalijck geaffopieert, ofte ter neder geleydt konnen werden, dat men in sulcken cas de selve quaestien, ofte de overige poincten differentiael absolutelick soude submitteren, ende verblijven, ofte aen de voorz Mediateurs, ofte aen foodanige anderen als men gheraden vinden soude; Zijnde ten selventijde tusschen de ghemelte Heeren Gedeputeerden van d'eene ende van de andere zijde, door d'entremise van den voornoemden onsen Raedt-Pensionnaris, oock geadjulteert ende valt gesteldt eenigh interim, waer op ende waer naer by provisie de saecken van de Financie ende van den ophef der Gemeene Middelen in de voorz Provincie gereguleert, ende voorts oock aldaer van alle verdere wegen van feyten geabstineert soude werden; Dat mede 't adveu, ende d'approbatie van wederzijds Heeren Committenten op de voorgeroerde provisionnele conventie gevolght ende uytgebracht zijnde, Wy derhalven in achtervolge van dien ende op 't goetvinden van parthyen wederzijds tot het voorz Christelijck officie verfocht ende ghecommiteert hadden de Heeren Cornelis de Graeff, Heere van Zuydt Polsbroeck, Oudt-Borgemeester der Stadt Amstelredam, ende onsen Raedt-Pensionnaris voorz; Ende dat naer eenige conferentien door de voornoemde onse Gecommitteerden ten dien sine met de meer-gemelte Heeren weder-zijds Gedeputeerden ghehouden, de selve eyntelijck op den achtsten Augusti deses loopende Jaers hadden geresolveert tot finale ende absolute submissie, achtervolgende de schriftelijcke Acte daer over opgericht, ende van vwoorde te vwoorde hier naer volgende geïntereert, daer van twee eens-luydende Exemplaren van d'eene zijde by den Secretaris

ris van Deventer, ende van d'andere zijde by de Secretarissen van Campen ende Swolle, ter ordonnantie van de Gecommitteerden van de Ridderſchap, ende Steden, ende van de Staten van Over-Yffel reſpectvelijck geteekent *in originali* onder ons zijn beſtenden.

D'Heeren Gedeputeerden van Over-Yffel, ſoo van d'eene als van d'andere zijde der diſcreperende Leden van de ſelve Provincie alhier in 's Graven-Hage in competente ende Extraordinaire getale verſchenen, met macht ende authoriſatie van de Heeren haere reſpective Committenten, achtervolgende ende in conformité van de proviſionnelle ende præliminaire conventie tuſſchen wederzijds Gedeputeerden op den ſeften Junij leſtleden aengegaen, en de reſpective ratificatien van wederzijts Principalen in datſden een en dertighſten May ouden, ofte thienden Junij nieuwen ſtijl, en den vijfden ouden, ofte vijftienden Junij nieuwen ſtijl voornoemt ſuccesſvelijck daer op gevolgt, omme door tuſſchenſpraecke ende mediatie van de Heeren Cornelis de Graef Heere van Zuydt-Polsbroeck, Oudt-Burgemeester der Stede Amſtelredam, &c. ende Johan de Witt, Raedt-Penſionnaris van den Lande van Hollandt ende Weſt-Vrieflandt, als in ghevolge van 't voorz proviſionneel Verdragh daer toby den Heeren Staten van den ſelven Lande ſpecialijck ghecommitteert, in der minne te laten aſſopieren ende ter neder legghen de ſweevende quaëſtien ende geſchillen tuſſchen de gemelte Leden van de welgedachte Provincie van Over-Yffel ontſtaen, geconſidereert hebbende de verklaringe ende overgifte by de wel-ghemelte Heeren hare reſpective Principalen in 't voorz proviſionneel Verdragh door de voor-gheroerde daer op gevolghde Ratificatien gedaen, namentlijck dat in gevalle, buyten vermoede, de voor-ghe mentioneerde quaëſtien ende geſchillen door tuſſchenſpraecke ende mediatie als boven in der minne niet finalijck geaſſopieert, ofte ter neder gheleydt ſoude kunnen werden, als dan de ſelve quaëſtien ofte de overige poincten differentiael abſolutelijck ſullen werden geſubmitteert ende verbleven ofte aen de gemelte Heeren Mediateurs, ofte aen ſoodanige andere als men geraden vinden ſal, yeder van haere zyde genegen weſende door eene ſinguliere preuve te betuygen ſoo wel de genegentheydt ende den ernſt van de Heere hare reſpective Committenten, tot reſtabliſſiment van de ruſte ende vrede in de meergemelte Provincie, als 't vertrouwen ende welgevallen 't welck de ſelve zijn hebbende van de oprechte genegentheydt der voornoemde Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieflandt, ende van de Perſoonen by haer Edele Groot Mog. tot het voorgeroerde Chriſtelijck officie ghecommitteert, hebben reſpectvelijck overgegeven ende bewillight, gelijk de ſelve overgeven ende bewilligen by deſen, dat ſoodanige geſchillen ofte poincten differentiael als door tuſſchenſpraecke ende mediatie als boven in der minne niet finalijck geaſſopieert, ofte ter neder gheleydt mochten kunnen werden, abſolutelijck ſullen werden geſubmitteert ende verbleven, ghelijck de ſelve geſubmitteert ende verbleven werden by deſen aen de uytſpraecke van de voornoemde Heeren van Zuydt-Polsbroeck ende de Witt, als Gecommitteerden van de hoog-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieflandt, op den name van haer Edele Groot Mog. te doen, verſoekkende ende authoriſerende dienvolgende de meergemelte Heeren Mediateurs, omme de voorgeroerde geſchillen ofte poincten differentiael, die in der minne als vooren niet ſullen kunnen werden geaſſopieert, by uytſpraecke als boven te termineren ende decideren, ſulcks als de ſelve in Juſtitie, recht, reden, æquiteyt ofte billickheydt, naer de natuyre ende gelegentheydt van de voorz differentiale poincten reſpective, ten meeſten dienſte ende ruſte van de meergemelte Provincie van Over-Yffel ſullen bevinden te behooren; belovende van wegen hare reſpective Heeren Committenten te ſullen achtervolgen ende

naer-

naerkomen, oock soo veel in haer is, by allen dien 't aengaet te doen achtervolghen ende naerkomen, 't gundt by de voornoemde Heeren van Zuydt-Polsbroeck ende de Witt in krachte deses sal welen uytgesproocken ende gearbitreert. In oirkonde der waarheydt desen gheteyckent in 's Graven-Hage den achtiten Augusti deses Jaers seftien hondert seven-en-vijftigh.

Ter Ordonnantie van de Gecommitteerden van de Ridderfchap
ende Steden de Staten van Over-Yffel.

Geteeckent,

A. Sprockel.

D'Heeren Gedeputeerden van Over-Yffel, soo van d'eene als van d'andere zijde der discreperende Leden van de selve Provincie alhier in 's Graven-Hage in competenten ende Extraordinairen getale verschenen, met macht ende autorisatie van de Heeren haere respectie Committenten, achtervolgende ende in conformite van de provisionnele ende praeliminaire conventie tusschen wederzijds Gedeputeerden op den seften Junij seftleden aengegaen, en de respectie ratificaten van wederzijts Principalen in daten een en dertighden May ouden, ofte thienden Junij nieuwen stijl, en den vijfdten ouden, ofte vijftienden Junij nieuwen stijl voornoemt successivelijck daer op gevolgt, omme door tusschenspraecke ende mediatie van de Heeren Cornelis de Graef Heere van Zuydt-Polsbroeck, Oudt-Burgemeester der Stede Amstelredam, &c. ende Johan de Witt, Raedt-Pensionaris van den Lande van Hollandt ende West-Vrieflandt, als in ghevolge van 't voorz provisionneel Verdragh daer toe by den Heeren Staten van den selven Lande specialijck ghecommitteert, in der minne te laten assopieren ende ter neder legghen de swcevende quaestien ende geschillen tusschen de gemelte Leden van de welgedachte Provincie van Over-Yffel ontstaen, geconfidereert hebbende de verklaringe ende overgifte by de wel-ghemelte Heeren hare respectie Principalen in 't voorz provisionneel Verdragh door de voor-gheroerde daer op gevolghde Ratificaten gedaen, namentlijck dat in gevalle, buyten vermoede, de voor-ghementionneerde quaestien ende geschillen door tusschen-spraecke ende mediatie als boven in der minne niet finalijck geassopieert, ofte ter neder gheleydt soude kunnen werden, als dan de selve quaestien ofte de overige poincten differentiael absolutelijck sullen werden gesubmitteert ende verbleven ofte aen de gemelte Heeren Mediateurs, ofte aen soodanige andere als men geraden vinden sal, yeder van haere zyde genegen wesende door eene singuliere preuve te betuygen soo wel de genegentheydt ende den ernst van de Heere hare respectie Committenten, tot restablissement van de ruste ende vrede in de meergemelte Provincie, als 't vertrouwen ende welgevallen 't welck de selve zijn hebbende van de oprechte genegentheydt der voornoemde Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieflandt, ende van de Persoonen by haer Edele Groot Mog. tot het voorgeroerde Christelijck officie ghecommitteert, hebben respectivelijck overgegeven ende bewillight, gelijk de selve overgeven ende bewilligen by desen, dat soodanige geschillen ofte poincten differentiael als door tusschen-spraecke ende mediatie als boven in der minne niet finalijck geassopieert, ofte ter neder gheleydt mochten kunnen werden, absolutelijck sullen werden gesubmitteert ende verbleven, ghelijck de selve gesubmitteert ende verbleven werden by desen aen de uytpraecke van de voornoemde Heeren van Zuydt-Polsbroeck ende de Witt, als Gecommitteerden van de hoog-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieflandt, op den name van haer Edele Groot Mog. te doen, verfoeckende ende autoriserende dienvolgende de meergemelte Heeren Mediateurs, omme de voorgeroerde geschillen ofte poincten differentiael, die in der minne als vooren niet sullen kon-

konnen werden geassopieert, by uytspreecke als boven te termineren ende decideren, sulcks als de selve in Justitie, recht, reden, æquiteyt ofte billickheydt, naer de natuyre ende gelegentheydt van de voorz differentiale poincten respectie, ten meesten dienste ende ruste van de meergemelte Provincie van Over-Yssel sullen bevinden te behooren; belovende van wegen hare respectie Heeren Committenten te sullen achtervolgen ende naerkomen, oock soo veel in haer is, by allen dien 't aengaet te doen achtervolghen ende naerkomen, 't gundt by de voornoemde Heeren van Zuydt-Polsbroeck ende de Witt in krachte deses sal wesen uytgesproocken ende gearbitreert. In oirkonde der waerheydt desen gheteyckent in 's Graven-Hage den achtsten Augusti deses Jaers sesstien-hondert seven-en-vijftigh.

Ter Ordonnantie van de Gecommitteerden van de Ridderfchap
ende Steden de Staten van Over-Yssel.

H. van Breda
Secretaris.

Geteeckent,
J. Vriesen.

SOO IST, dat Wy op 't rapport van de meergenoemde Heeren onse Gecommitteerden, in krachte van de autoriteyt door de voorz vrywillige submissie aen ons gedefereert, hebben verstaen ende uytgesproocken, gelijk wy verstaen ende uytspreecken by desen, dat alle de voorz differenten sullen werden, oock van nu voortaan zijn ende blijven opgeheven ende gheaccomodeert in manieren hier naer volgende.

I.

Dat alle het gene by beyde deelen van de voorz gesepareerde Leden, soo d'een als d'andere t'zedert den voorz achtsten Aprilis sesstien-hondert vier en vijftigh, contrarie d'ordre van de Regieringe, tot præjuditie van Privilegien, Rechten ende Gerechtigheden, ofte oock andersints hoe 't selve oock soude mogen wesen, tegens elckanderen is geresolveert, by der handt genomen, ende in 't werck gesteldt, niets uytgesondert, gehouden sal werden als niet geresolveert, ende niet gedaen; ende specialijk dat alle daer toe streckende Placcaren, Commissien, Resolutien, Brieven, pycquante Deductien, ende alle andere Geschriften, by de selve geduyrende de voorz differentien uytgegeven, genomen, afgesonden, ende in 't licht ghebracht, ghehouden sullen werden voor ghecasteert, ende in-ghetrocken, ghelijck de selve voor ghecasteert, ende in-ghetrocken ghehouden werden midts desen.

I I.

Edoch belangende het geene aen d'een of d'andere zijde, ontrent de Financien, ende andere saecken de Provinciale differenten niet raeckende, is geresolveert ende gedaen, dat alle het selve door Gecommitteerden van Ridderfchap, ende Steden sal werden gerevideert ende geresumeert, sonder dat nochtans daer van yets krachteloos sal werden ghemaect dat eenighsints van waerden sal konnen verblijven, ende sal alle 't selve ordentelijk daer ende soo als van oudts, ende voor de voorfchreve scheuringe ghebruyckelijk is gheweest, soo veel noodich gheregistreert, ende te Boecke ghebracht werden.

I I I.

Latende de quæstie over de designatie van den Heere Prince van Oraigne tot het Stadthouderschap der gemelte Provincie van Over-Yssel in haer waerde, ende onwaerde aen het oordeel ende onderlingh goetvinden van de Regenten die ten tijde van sijne

Hoogheydts mondige, ende bequame Jaren de Regieringe sullen bekleeden, omme daer inne te doen soo ende als de constitutie van tijden ende saecken, den dienst van 't Landt in 't generael, ende voornamentlijk van de wel-ghemelte Provincie van Over-Yssel in 't particulier, als dan sal komen te vereyffchen.

I V.

Ende aengesien over de ghedane electie, ende be-eediginghe van den welgemelten Heere Prince WILLEM FREDERICK van Nassauw, tot Lieutenant Stadthouder van de meergedachte Provincie van Over-Yssel, tusschen de voorz gesepareerde Leden merckelijke contentien ende disputen waren ontstaen, ende dat derhalven den selven Heere Prince, uyt liefde ende genegentheydt tot restablissement van de ruste der voorschreve Provincie, gerenunciert heeft van de gedaene electie tot de administratie van 't meer-ghemelte Stadthouderschap, wort het selve geaccepteert, ende de voorz electie met het gene daer aen dependeert, gehouden als niet gedaen.

V.

Ende nademael de Heer Rutgert van Haersolte, Drost van Lingen, &c. sich mede uyt gelijke liefde, ende genegentheydt tot restablissement van de ruste der voorz Provincie, heeft laten disponeren omme astant te doen, ende te renuncieren van de voor-gheroerde electie tot het Drost-ampt van Twente, daer over de voorz quaestien ende disputen zijn ontstaen, werdt de voorz gedaene astant ende renunciatie midts desen mede gheaccepteert, ende de selve electie gehouden als niet gedaen.

V I.

Werdende insgelijcks alle vordere Commissien, Officien ende beneficien separatelijk geconfereert, ofte gecontinueert, voor niet geconfereert, ende niet gecontinueert gehouden.

V I I.

Dat wijders de voorz ingetrockene Commissien, ende ontnomene beneficien, soo Geestelijcke, als Wereldlijcke, verstaen sullen werden te wesen gecontinueert; midtsghaders de afgestelde Officieren, ende Ministers in hare Charges, ende *in integrum* gerestitueert.

V I I I.

Dat tot volkomen restablissement, ende conservatie van ruste, liefde, confidentie, ende cenigheydt in de welgemelte Provincie van Over-Yssel, ende onder de Quartieren, Steden ende Regenten van de selve, alle de Leden soo wel van de Ridderfchap, als van de Steden aen de Provinciale Regieringe aldaer participerende by lijffelijcke eeden sullen belooven, seecken ende sveren, dat syluyden renuncieren van alle complotten, Contracten, Reglementen, ende verbintenissen, over het vergeven van eenige Ampten, ofte Commissien, voor, op, ofte naer den voorz achtsten Aprilis seshienhondert vier en vijftigh in 't generael, ofte particulier in eenigerhande manieren gemaect ofte opgerecht, ofte tot praëjudicie, ende seclusie van eenige Leden, ende hare gerechtigheden de selve nevens anderen competerende ingegaen, ende dat syluyden een yeder van sijne gedaene beloften van stemme, ende promotie tot eenige Ampten ofte Commissien ontslaen, ende vry stellen.

I X.

Ende gemerckt de voorgeroerde beklagghijcke scheuringhe hare aenvangh ende oorsprongh heeft genomen, uyt de mis-intelligentie ontstaen over 't begeven van 't voorgementionneerde Drost-ampt van Twente, ende dat derhalven infallibelijk te gemoete gesien werdt, ingevalle by de jegenwoordige teerheydt der gemoederen, ende de alteratie der selver door verscheyden onsmackelijcke incidenten ghecauseert, in korten tot

tot begevinghe van considerable Ampten, Officien, ofte beneficien soude werden ge-procedeert, dat daer door wederomme nieuwe discrepantien, ende wel licht merckelijke hevigheden, niet sonder pericul van nieuwe swarigheden, souden komen te ontstaen; dat oock uyt dien insichte, ende tot verhoedinge van foodanige nieuwe swarigheden de meergenoemde Heeren onse Gecommitteerden gaerne de saecke daer toe hadden gedirigeert gehadt, dat het voorgeroerde Drost-ampt van Twente, midtsgaders alle vordere Ampten, ende Officien, jeghenwoordich ter dispositie van de Heeren Staten van Over-Yssel vacerende, voor de consolidatie van de voorgemelte gesepareerde Leden, by de selve in der minne verdeylt, ende alsoo by yeder respectivelijck aenstonds begeven hadden mogen werden, hebbende daer toe, naer rijpe overweginge, een fortabel ende raisonnabel expedient geacht, dat by de Magistraet van Deventer, met de Jonckeren uyt de respectieve Quartieren van de selve Provincie, die in de jegenwoordige verdeyltheydt, nevens haer de selve sijde houden, gesteldt souden werden in twee deelen, ende dat die van Campen ende Swolle met de Jonckeren van hare sijde, uyt de selve twee deelen souden hebben de voorkeure, tot sulcken effecte dat het Ampt, ofte de Ampten in 't verkosene deel gestelt by haer absolutelijck souden werden gheconfereert op foodanich Persoon ofte Persoonen, als sy met den anderen goetvinden souden; ende dat de vordere der voorz Ampten in 't resterende deel gesteldt, insgelijcx by die van Deventer, met de Jonckeren van hare sijde absolutelijck souden werden begeven; welverstaende dat de vereyschte Commissien aen de Persoonen by die van de eene ende van de andere sijde als boven te eligeren op den name van de Staten van Over-Yssel gedepescheert, ende by de geëligeerden daer op den gewoonlijcken Eedt aen haer Edele Mog. gepresteert soude werden: Dan alsoo van 't voorschreve expedient aen de Heeren alhier aenwesende Gecommitteerden van die zijde, by de welleke de voorz stellinge, ofte deylinge soude hebben moeten gheschieden, openinge gegeven zijnde, de selve daer toe weynigh inclinatie hebben getoont, ende speciaalijck mede dat de Gecommitteerden van de Stadt Deventer haer daer toe sonder speciale last van de Heeren hare Committenten niet hebben kunnen inlaten; Soo is 't dat wy alle 't selve aendachtelijck gepondereert hebbende, uyt insichte, ende ten fine als boven, in desen verstaen, ende uytgesproocken hebben, gelijk wy verstaen ende uytspreeken by desen, dat alle de voorgheroerde jegenwoordich vacerende Ampten ende Officien noch onbegeven sullen werden gelaten den tijdt van vijf achter een volghende Jaren, aenvangh nemende het eerste met date deses, ende dat de selve tijdt gedurende den Heere van Bevervoorde jegenwoordich Verwalter van 't opghemelte Drost-ampt, midtsgaders alle Substituyten, Lieutenanten, ende anders daer door de voor geroerde vacerende Ampten jegenwoordich werden waergenomen, de selve Ampten respectivelijck sullen blijven bedieuen; ten ware nochtans die van Deventer voornoemt met de Jonckeren van hare zijde het voorz voorgeslagene expedient van half-scheydinge, ende 't laten van de keure aen die van de andere zijde binnen den tijdt van acht dagen naer date deses quamen te amplexeren, in welcken ghevalle de selve de voorz half-scheydinge sullen moeten vervatten in geschrifte, ende binnen tweemaal vieren-twintich uyren naer expiratie van de voorz acht dagen de selve by beslooten Multive doen leveren in handen van den Heere Hiddo van Voorst, Drost van Sallandt, ofte dat anderlints om goede consideratien by onderlingh goetvinden, ende met eenparige stemmen van de Leden by de hooch-gemelte Heeren Staten van Over-Yssel noch binnen den tijdt van de voorschreve vijf Jaren tot begevinge van de meer-gheroerde vacerende Ampten, ende Officien, ofte van eenige van de selve gherefolveert mochte werden.

Ende in gevalle die van de voorz Magistraet van Deventer met de Jonckeren van hare sijde binnen den voorz gepræfigeerden tijdt van acht dagen tot de meer-gementioneerde

de half-scheydinge quamen te resolveren, sullen als dan de Heeren van Campen ende Swolle, met de Jonckeren van haere sijde gehouden wesen de voorz keure uyt beyden te doen binnen ghelijcken tijdt van acht daghen, naer dat de voorz affscheydinge aen den ghemelten Heere Droft van Sallandt by Missive als boven toegesonden sal wesen: ende daer van mede binnen den tijdt van tweemaal vier en twintigh uyren, naer expiratie van de selve, acht daghen by Missive kennisse te gheven aen Borgemeesteren ende Regeerders van Deventer voornoemt, gelijk oock vervolgens die van d'eene ende d'andere zijde ghehouden sullen wesen de Persoonen tot bekleedinge van de haer Ampren in sulcker voegen ten deele gevallen, te eligeren voor date van de eerste byeen komste van Ridderchap, ende Steden der voorz Provincie, daer van hier onder nader sal werden gesproocken, op dat de selve aldaer hare Commissien mogen ontfangen ende vervolgens be-ceedigt worden als naer behooren; ende aengesien over de vacante Compagnie ofte Compagnien Voetknechten, staende ofte gestaen hebbende op onse Repartitie ende de gemelte Provincie van Over-Yssel aengeschreven, ofte ghepraesenteert in plaetsse van de Compagnie van den Heere van Beverwaert, daer van wy nu eenigen tijdt gheleden de betalinge op ons ghenomen hebben, de voorgemelte gesepareerde Leden noch zijn gheweest van discreperende ghevoelen, soo sal de selve vacerende Compagnie, ofte Compagnien alhier in geen consideratie ghetrocken, maer uyt de voorz half-scheydinge ghelaten werden.

X.

Dat de Steden van Hasselt ende Steenwijk in 't stuck van beschrijvinge ofte convocatie van de Staten der meer-gemelte Provincie over materien van Vrede, ofte Oorlogh, veranderinge van Landt-rechten, verkiefsinge van Stadthouders, ende optellen van nieuwe Schattingen, ofte Contributien, sullen werden geconserveert, ende gemaintineert by foodanige gherechtigheden, als henluyden dien-aengaende van oudts, ende achtervolgende hare Privilegien zijn competerende; Sullen de Ridderchap, ende Steden ten dien sine de gemelte twee Steden over foodanige materien doen verschrijven om daer over hare deliberatien, ende resolutien ter Vergaderinge van haer Edele Mog. in te brengen, op dat in het formeren van de Landtschaps conclusien, ende recessen daer op moge werden gelettet naer behooren; ende dat ten selven sine de Heeren Gedeputeerden der voorz Provincie by haere Instructie sullen werden gelastet in 't formeren der poincten van de voorz beschrijvinge haer naer 't gene voorz is te reguleren.

X I.

Dat oock de Stadt van Hasselt voornoemt in 't vergeven van 't Schout-ampt der selver Stede sal werden, ende blijven conserveren, ende ghemaintineert by alfulcke gerechtigheden als haer dien-aengaende van oudts, ende achtervolgens hare Privilegien, ende observantien zijn competerende.

X I I.

Ende geconsidereert midts de voor-gheroerde misverstandan, ende oneenigheden onder anderen mede is gebeurt, dat de Compagnien Ruyteren van den Collonnel Anthony, ende den Ritmeesters Simon van Haerfolte, zijnde by Patenten van de Heeren Staten Generael ghedestineert naer de Stadt van Deventer, van d'eene zijde der voorz ghesepareerde Leden, Patenten ofte Attachen toegesonden zijn, ofte door Gedeputeerden ordre gegeven is, omme binnen de selve Stadt in Guarnisoen te komen, ende by die van d'andere sijde ter contrarie, omme sich te verwoegen binnen Campen ende Swolle respectie, ende dat daer door veroorsaect is geworden dat de Officieren, met een notabel ghetal van Ruyteren sich binnen de voorz Steden van Campen ende Swolle hebben

hebben begeven, edoch dat mede een goet getal Ruyteren van de voorfz Compagnien zijn ghekomen ofte verbleven tot Deventer voornoemt; ende dat daer jegens wederom ghelijck getal van Ruyteren onder de voorfz Compagnien is aengenomen, over welck inconvenient onder anderen mede door Gedeputeerden van de voornoemde drie Hoofsteden geconcerteert ende gecommuniceert zijnde, al in den beginne van de maendt van Junius des voorleden Jaers seftien-hondert ses-en-vijftich, wederzijds goedtgevonden was, dat soo wanneer eenige Ruyters-plaetsen op de Repartitie van de meer-ghemelte Provincie door overlijden ofte andersints fouden komen vacant te werden, dat de selve plaetsen niet wederom gefuppleert, maer vacant gehouden fullen werden omme 't voorfz inconvenient t'fijner tijdt des te beter te kunnen redresseren; dat midts dien alle foodanige Ruyteren als van d'eene, ofte van d'andere zijde t'zedert den seften Junij des voorfz Jaers seftien hondert ses en vijftich mogen wesen aengenomen, fullen werden ghehouden voor gelicentieert; ende dat alle de vordere Ruyteren tot Deventer noch overigh zijnde, fullen werden gerangeert onder de Compagnie van den Major Bentinck, die oock binnen Deventer in Guarnifoen ghebracht ende op 't Comptoir van Twente by verwisseling te-gens die van den voorfz Collonnel Haersolte geaffecteert ende betaeldt fal worden; Wel-verftaende dat ten dien aensien wederomme foodanich ghetal van de vordere Ruyteren uyt de selve Compagnie van den voornoemde Major Bentinck afgenomen ende onder de andere Over-Yffelsche Compagnien Ruyteren gevoeght fal werden, dat het ghetal der Ruyteren van alle de voorfz Compagnien daer mede aen den anderen werde geefgualleert; ende voor soo veel de voorfz Compagnien daer door boven het ordinaris getal van Ruyteren mochten wesen geexereffeert, dat de selve door 't geven van payen aen eenige oude Ruyteren onder de selve, ende voorts door 't afwachten van 't overlijden van anderen, wederomme op haer ordinaris getal gebracht fullen werden.

X I I I.

Dat met 't gene voorfz staet al 't gundt zedert den voorfz achtften Aprilis seftien-hondert vier en vijftigh, ende geduyrende d'animositeyten uyt de voorfz oneenigheden ontfleecken, is gepasseert, of tot nadeel, læstie, ende kleynachtige van eenige Leden der Provinciale Regieringe van de meer-gemelte Provincie van Over-Yffel, 't zy uyt den Edelen, 't zy uytte Steden van d'eene of d'andere zijde gedaen, gesproocken, gefchreven, by der handt genomen, ofte in 't werck gesteldt, als niet gechiet, ende voor vergeven, en vergeten, ghehouden fal worden, fulcks dat dese jegenwoordige oock voor eene generale amnestie over alle het selve fal strecken; in dien verftande nochtans dat fulcks verftaen fal werden ten wederzijden te gheschieden alleen uyt pure genegenheydt tot de herftellinge van de ruste, vrede ende eenigheydt in de meer-welgemelte Provincie, ende sonder dat het selve in eeniger manieren tot præjudicie van de eere, goede naem ende faem van yemandt fal strecken, ofte geduydet mogen werden, maer dat de selve aen alle ende een yeder van de gemelte diffentierende Leden, soo Edelen, als Steden, ende Regenten van dien by desen wel expreffelijck verklaert werdt te wesen gheconferveert.

X I V.

Blijvende nochtans van de voorfz generale amnestie ende conservatie van eere geeximeert de Autheuren van de Pasquillen ende fameuse Gefchriften, geduyrende de meer-gedachte Provinciale oneenigheden gemaeckt ende uytgestroyt, midts gaders alle die gene die daer aen mogen hebben geparticipeert, ende daer van overtuyght zijn, ofte hier naermaels t'eenigen tijde noch overtuyght fullen kunnen worden.

X V.

Voorts fullen van nu af aen sonder eenich tijdt-versuym, onpartydige ende gedis-

interesseerde Perſoonen tot extraordinaris Gecommitteerden gheſteldt ende geautho-riſeert, midtſgaders op de Inſtructie hier naer geïnſereert, ſpecialijk be-eedight worden, om den ſtaet van de Domainen, Geestelijcke, Kerckelijcke, ende andere Goederen van de wel-gemelte Provincie *ad pios uſus* gedestineert te examineren; tot dien eynde alle Boecken, Regiſters, ende Reeckeningen daer toe dienende te doorſoeken, ende wel naerſtelijk, ſonder eenige conniventie, te letten of oock de ſelve Goederen ofte eenige andere 's Landts inkomsten ende gerechtigheden tegens Reſolutie van de Ridderſchap, ende Steden, ofte andersints, zijn ghedeterioreert, ofte oock abuſivelijk of onrechtvaardichlijk vervremdet, als mede ſoo de ſelve ten meeften dienſte van den Lande ſullen kunnen werden geadminiſtreert, geredimeert, geredintegreert, ende verbeteret, om daer van binnen acht maenden, of ſoo haest doenlijk, aen Ridderſchap ende Steden pertinente openinge ghegeven zijnde, by haer Edele Mog. daer op ſoodanich te werden ghediſponeert, als naer vereyſch van ſaecten ten meeften dienſte ende voordeele van de meer-ghemelte Provincie bevonden ſal worden te behooren.

X V I.

Dat mede door extraordinaris Gedeputeerden, inſgelijcks op eene Inſtructie daer toe ſpecialijk geformeert, ofte noch te formeren, ende by henlyuden te beſweeren, ſonder eenigh uytſtel een bondich beſoigne tot redres ende verbereringe van 's Landts Financien aengeſteldt, ende binnen den tijdt van acht maenden, of ſoo haest doenlijk, geobſerveert ſal worden.

X V I I.

Dat de koſten ter occaſie van de voorchreve diſſentien ende 't gheene daer aen dependeert, ten wederzijden gedaen, by openlatinge van de jegenwoordich vacerende Ampten, ende Officien, ten deele uytte Traçtementen die daer door ſullen werden verſpaert, ende voorts ofte anders ghevonden ſullen werden uyt de verpande, verdonckerde, ofte r'onrechte, ende ſub-ende obreptive veralieneerde Goederen, als mede uyt het Houdt-gewaſch, ſtaende op de Landen ende Erven de meer-gemelte Provincie toebehoorende, ende oock uyt de publijcque verpachtingen vande Thienden die voor deſen uyt der handt zijn uytgedaen gheweest; ofte uyt ſoodanige andere middelen als met den meeften dienſte ende de minſte beſtatinghe van de ſelve Provincie by Ridderſchap, ende Steden uytgevonden ſullen kunnen werden.

X V I I I.

Ende op dat de boven-gemelte verſchillen ende onluſten niet ſuperficielik ende voor het jegenwoordige alleen geaccommodeert, maer oock diergelijcke voor het toekomende ghepræveniëert ende verhoedt, ende ſulcks daer door tuſſchen de t'ſamentlijcke Leden van de meer-gemelte Provincie den bandt van eene oprechte, goede ende Chriſtelijcke eenigheydt te vaſter, ende indiſſolubeler gemaeckt, oock de voorſz quaſtien met eenen eenparigen yver tot 't gemeene beſte gedetermineert, ende geeyndicht mogen weſen, dat ten ſine gearreſteert ende vaſt geſtelt ſullen werden, gelijk gearreſteert ende vaſt gheſteldt werden by deſen, de Reglementen, Wetten en Ordres op 't ſtuck van de Regieringe der voorſz Provincie, ende in ſpecie op 't ver-geven van Officien, Ampten, ende Commiſſien, midtſgaders oock de Inſtructien ende Eeden voor Gedeputeerden, Droſten, Rentmeesters, Ontfangers, ende anderen, die van woorde te woorde hier naer volgen.

Concept van een Resolutie van vereeniging, om gearresteert te worden by Ridderfchap, ende Steden, de Staten van Over-Yffel.

Deze Prologue is in substantie ghetrocken uyt seecker project van vereeniging by de Heeren van Campen en Swol gedrefseert, aen de Heeren van Deventer den een en twintichsten Junij seshien-honderdt ses-en-vijftich gecommuniceert, en by die selve niet ghecontradiceert.

ALfoo de dissention ende onlusten op, en t'zedert den achtsten April seshien-hondert vier en vijftich tusschen de Leden van dese Provincie van Over-Yffel geresen, gheschapschen te zijn by verdere continuatie van de selve te sullen strecken ende uytbersten tot noch meerder verwijderinge van gemoederen ende ondienst van de ghemelte Provincie, ende tot nootsaekelijcke wechneminge der selver, soo by de Heer Prins Wilhelm van Nassauw, ende de Heer Raedt-Pensionaris de Witt, daer toe by Resolutie van haer Hoogh Mog. de dato den vijfdem Februarij des Jaers seshien-hondert ses en vijftich specialijck geauthoriseert, als oock naderhandt by Gecommitteerden der drie Hoofsteden Deventer, Campen ende Swol zijn gedaen ende op-ghesteldt verscheyden voorlagen van accommodatie. Soo **Ist**, dat Ridderfchap, ende Steden de Staten van Over-Yffel, naer voorgaende examinatie van die selve, tot voorkominge van verdere onheylen, ende uyt een bysondere genegentheyt tot herstellinghe van de ghemeene Provinciale ruste, liefde ende eenigheyt, cenparigh hebben goet-gevonden die selve differenten op te heven ende te accommoderen in naervolgende manieren.

I.

Desen Articel is ghetrocken uyt het Concept van vereeniging by de Heer Prins Willem van Nassauw, ende de Raedt-Pensionaris de Witt, den vijfdem Februarij seshien-hondert ses en vijftich opgesteld, by beyde partyen overgenomen, ende niet gecontradiceert.

Dat alle het gene by beyde de deelen van de dissenterende Leden soo d'eene als d'ander t'zedert den voorschreven achtsten April seshien-hondert vier en vijftich tegens malkanderen tot præjudicie van Privilegien, recht ende gerechtigheden, of oock anders, hoe het oock soude mogen zijn, is gheresolveert, by der handt genomen, ende in het werck gesteldt, gehouden sal worden als niet gedaen, ende vergeten, ende specialijck, dat alle daer toe streckende Placcaten, Commissien, Brieven, picquante Deductien, ende alle andere Geschriften by de selve, gheduyrende de voorsz dissention, uytgegeven, genomen, afgesonden, ende in 't licht gebracht, hier mede gehouden werden voor gecassieert ende ingetrocken.

I I.

Desen Articel uyt verscheyden respecten considerabel, is al

Edoch belangende het gene aen de een of d'andere zijde, ontrent de Finantien, ende andere saecken,

mede getrocken uyt het voorgedachte geredresseerde project van Campen ende Swol, ende al mede by de Heeren van Deventer niet ghecontradiceert, maer geadvouert.

Getrocken uyt het Concert der drie Steden den een-entwintichsten Junij seshien-hondert sesen vijftich gesloten, beteeckent, ende by de Ridder-schap ten wederzijden geappro-beert.

Getrocken uyt het Haegsche Concept van den vijftien Fe-bruarij seshien-hondert ses-en-vijftich.

ken, de Provinciale differenten niet raeckende, is geresolveert ende gedaen, dat alle het selve de Rid-derschap ende Steden sal worden gerevideert, en-de daer op soodanich geresolveert, als voor den mee-sten dienst van den Lande bevonden sal worden te behooren.

I I I.

Latende de quaestie over de designatie van het Stadholderschap ten aensien van sijn Hoogheydt den Heere Prince van Oraignen in zijn weerden, en-de onweerden aen het oordeel ende onderlingh goetvinden vande Regenten, soo ten tijde van des selfs mondige ende bequame jaren de Regieringe sullen hebben te bekleden, om daer in te doen soo ende als de constitutie van tijden, den dienst van het Landt, ende bysonder van dese Provincie, als dan sal komen te vereyffchen.

Ende voor soo veel daer onder de Persoon van de Heere Prince Willem Frederick van Nassauw, &c. belanght, wordt des selfs ghepraesenteerde renun-ciatie uyt liefde tot het restabilieren van de ruste van de Provincie van Over-Yffel gheaccepteert, ende sal sijn Furstelijke Genade uyt naem van alle de Le-den daer voor werden bedanckt.

I V.

Dat mede de ingetrockene Commissien, ende ont-nomene beneficien, soo Geestelijke als Wereldt-lijke verstaen sullen werden te wesen gecontinueert, midtsgaders die afgestelde Officieren ende Ministers in haere Charges ende *in integrum* gerestitueert.

V.

Dat tot volkomen restablissement en conservatie van de ruste, liefde, confidentie ende eenigheydt in de Provincie van Over-Yffel, ende onder de Leden van dien, alle de Leden soo wel van de Ridder-schap, ende Steden by lijffelijcken Eede sullen belooven, seeckeren ende sweeren, dat syluyden renuncieren van alle comploisten, onderlinge opgerichtede Re-glementen ende verbintenissen over het vergeven van eenige Ampten ende Commissien, voor, op, of naer den achtsten April seshien-hondert vier en vijftich, in 't generael ofte particulier, sonder voorgaende con-vocatie van alle de Leden daer toe stem hebbende, in eenigerhande manieren gemaect ende opgericht, of-te tot praëjudicie, ende seclusie van eenige Leden en-de der selver gerechtigheden (den selfen nevens an-dere competerende) ingegaen, ende dat syluyden
een

een yeder van sijne ghedaene beloften van stemmen ende promotie tot eenige Ampten ende Commissien, ontslaen ende vry stellen; Dat insgelijcks alle Commissien, Officien ende beneficien, separa- telijk gheconfereert ende gecontinueert, voor niet geconfereert ende niet ghecontinueert ghehouden sullen worden.

V I.

Getrocken uyt het voorz
Haegsche Concept van den vijf-
den Februarij seshien-hondert
ses-en-vijftich.

Dat dienvolgens alle het gene t'zedert den voor- schreven achtsten April seshien-hondert vier en vijf- tich, ende geduyrende de animositeyt uyt de voor- schreve oneenigheden ontfteecken, is gepasseert, of tot naedeel, laesie ende kleynachtige van eenige Le- den deser Provinciale Regieringe, 'tzy Edelen, 'tzy Steden van d'eene ofte d'andere zijde is ghedaen, ge- sproocken, geschreven, by de handt genomen ofte in 't werck ghesteldt, als niet geschiet, ende voor al vergeven en vergeten gehouden sal werden, sulcks dat dese Resolutie oock voor een generale Amnestie over al het selve sal strecken, in sulcker voeghen nochtans, dat het selve verstaen sal worden van we- derzijden te gheschieden, alleen uyt puyre gene- gentheydt tot herstellinge van de ruste, vrede ende eenigheydt in dese Provincie, ende sonder dat sulcks in eenigerley manieren tot praëjudicie van de eere, goede naem ende faem van yemandt sal strecken, ofte geduydet moge werden, maer dat die selve al- len ende een yeder van de welgemelte dissentierende Leden, soo Edelen als Steden, ende de Regenten van dien by desen wel expresselijck verklaert wordt te wesen geconfereert.

V I I.

Desen Articul is ghetrocken uyt het gheredresseerde project van Campen ende Swol, ende al mede by de Heeren van De- venter niet ghecontradiceert, maer geadvouert.

Blijvende dan noch van dese generale amnestie en- de conservatie van eere geeximeert, de Authouren van de Pasquillen ende fameuse Geschriften, gedueren- de dese meer-ghedachte Provinciale oneenigheden, gemaect ende uytgetroyt, midtsgaders alle die ge- ne die daer aen mogen hebben gheparticipeert, en- de daer van tot eenigen tijdt overtuyght sullen kon- nen werden.

V I I I.

Getrocken in substantie uyt
het Haegsche Concept.

Dat die uyt een vrywillige vrede-lieventheydt by den Heere Rutger van Haerfolthe gedaene praesen- tatie van het recht tot het Drost-ampt van Twente, den voorschreven achtsten April seshien-hondert vier en vijftich op hem geconfereert, wederom te willen resigneren in handen van Ridderfchap ende Ste- den, sonder praëjuditie van des selfs eer ofte reputatie,

sal werden gheaccepteert ende sijn Ed. daer voor bedanckt.

Getrocken uyt het geapprobeerde Concert van de drie Steden.

Desen Articul getrocken uyt het gheconcerteerde der drie Steden, van den een en twintichtien Junij, ende naderhant den neghentienden October seshien-hondert ses en vijftich tot Deventer gheconfirmert.

Den een en twintigsten October seshien-hondert ses en vijftich tot Wijse by de Heeren van Deventer voor gebracht, ende aldaer gearresteert.

Getrocken uyt seecker Concept van vereeniging by de Heeren van Deventer ghedrefseert, ende den een en twintichsten Junij seshien-hondert ses en vijftich aen de Heeren van Campen en Swol gecommuni- ceert.

I X.

Dat dien volgens het Verwalterfchap van Twente wederom sal worden gheconfereert aen de Heere Drost van Haexbergen, die daer in sal continueren totten Landt-dach, soo gehouden sal worden in den Jare seshien-hondert acht en vijftich, wanneer het voorschreve Drost-ampt eerst sal vergeven mogen worden, ten ware inmiddels een ander Drost-ampt quame te vaceren, in welcken ghevalle die selve beyde van Ridderfchap ende Steden geconfereert sullen mogen werden.

X.

Dat de kosten ter occasie van de voornoemde dissention, ende 't gene daer aen dependeert ter wederzijden ghedaen, sullen worden gevonden uyt de verpandede, verdonckerde, ofte ten oprechte sub- ende opreptitie veralieneerde Goederen, als mede uyt het Holdt-gewasch, staende op de Landen ende Erven de Provincie ghehoorende ende oock uytte publicque verpachtinghe vande Thienden, soo voor desen uytter handt zijn uytgedaen, of uyt foodane andere middelen als totten meesten dienst, ende minste belastinge van de Provincie by Ridderfchap ende Steden uyt-gevonden sullen kunnen worden.

X I.

Ende sal oock den staet ende het Register der paeyen worden geexamineert, ende ondertusschen in vigeur verblijven de Resolutie, dictrende, dat gene paeyen noch nieuwe Tractementen sullen worden vergeven als met eenparigheyt.

X I I.

Ende op dat de boven-gemelte verschillen ende onlusten niet alleen superficielijck by-gelecht, ende voor het jegenwoordige geaccommodeert, maer oock diergelijck in het tockomende voorgekomen mogen worden, ende daer door tusschen de samentlijke Leden de bandt van een oprechte, goede ende Goddelijcke eenigheyt te vasten ende indissolubiler gemaeckt, oock de voorschreve questien met eenen eenparighen yver tot het gemeene beste ghedetermineert ende geeyndicht mogen werden: Soo hebben Ridderfchap ende Steden van ghelijcken eenparigh gearresteert ende vast gesteldt, gelijk de selve arreteren ende vast stellen by desen, de Reglementen ende Ordres op het stuck van de Regieringe ende het vergeven van Officien, midtsgaders In-
structionen,

structien, voor Gedeputeerden, Drostten, Rentmeesters ende Ontfangers, ghelijck die selve van woorde tot woorde hier naer volgen.

Raeckende het vergeven van Officien, Commissien ende Deputatien.

I.

D At by de Staten van de Provincie van Over-Yffel, geene Politijcque of Militaire Officien, Commissien, Deputatien of Beneficien, by survivence of expectantie vergeven sullen worden.

I I.

Dat het boven-staende als een *edictum perpetuum* sal worden onderhouden.

I I I.

Dat geen Officien, ordinaris Commissien, Deputatien, of Beneficien als op seec-kere Vergaderinge de Leden daer in Stem hebbende expresselick daer toe zijnde verschreven, en daer en boven op seeckeren geprefigeerden dagh de voorsz Leden by Miffive, ende geduyrende de Vergaderinghe, daeghs te vooren daer van geadverteert zijnde, vergeven sullen worden.

I V.

Dat Vader ende Kindt, Beste-Vader ende Kindts Kindt, als oock volle Broeders tot het avancement henluyden aengaende, geene stemme sullen mogen geven, dan geduyrende de deliberatien over der selver avancementen hen sullen moeten absenteren.

V.

Dat die gene die de keur sullen doen, soo Edelen als Borgemeesteren van de Steden, sullen te voorens by Eede, volgens seec-kere daer toe te maecten Formulier, beloven dat sy Godes cere ende des gemeenen Landts welvaren beoogende, die genen sullen kiesen, den welcken sy in consciencie ende naer haer beste wetenschap oordeelen het vacerende Officie, Commissie of de Deputatie tot meesten dienst van den Lande te sullen bedienen.

V I.

Dat sy ter oorsaecke van het voorsz Officie geen beloften van giften of gaven by Keyserlicke Rechten verboden, noch Tractementen, Beneficien, Pensioenen of diergelycke vergeldingen selver ontfangen hebben, noch ontfangen sullen directelick of indirectelick.

V I I.

Dat van gelijcken de Persoonen die sich tot eenige vacante Officien presenteren, of daer toe voor-slagen worden, eer ende bevoorens daer over ghestemt werdt, by Eede sullen verklaren dat sy aen niemandt ter oorsaecke van het Officie eenige giften of gaven, by Keyserlicke Rechten verboden, veel min Tractementen, Beneficie, Pensioenen, of diergelycke vergeldingen, belooft ofte gegeven hebben, oock niet beloven of geven sullen, mede directelick of indirectelick.

V I I I.

Dat, indien yemandt bevonden sal worden tegen den voorsz Eedt gedaente hebben de Kiesers niet alleen hare stemmen, ende de verkorene het aldus verkregene Officie sal verliezen; Nemaer oock daer en boven die selve nae exigentie van saecken, met restitutie van het viervout, suspensie, deportatie van haren staet, of andersints gestraft sullen werden.

Dat eenigh van de voorz poincten na gelaten, of niet geobserveert wordende, de electie in valide en van geender waerde sal zijn.

Raeckende Perfoonen die elegibel zijn.

I.

Dat geen Vader, Soon, Schoon Vader, Schoon-Soon, nochte oock Broeders op een ende de selve tijdt, twee capitale Drost-Ampten sullen mogen bekleden, nochte de selve, noch oock mede niet twee Swagers te gelijke totte Binnelandsche Deputatie, ofte ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. gecommitteert sullen worden; maer ten tijde van hare respectie Ampten ende Commissien aen malkanderen komende te trouwen, sullen daer in mogen continueren.

I I.

Dat niemandt ter Vergaderinghe van Ridderfchap en de Steden van nu voort aen sal mogen verschreven worden, die andere Heeren, als de Provincie van Over-Yssel, of de Geunieerde Nederlanden in 't generael ampshalven met Eede verplicht zijn.

I I I.

Dat geen ordinaris Commissien of Deputatien, soo binnen als buyten Landes sullen mogen gegeven worden aen die gene, die welke pertinente Officien of Beneficien binnen de veorsz Provincie besitten of bedienen, en sulcx sonder onderscheydt; met dien verstande nochtans, dat ten aensien van Commissien of Deputatien voor date deses geconfereert alleenlick plaetse sal hebben de Resolutie in den Jare seshien hondert vier en veertigh over ghelijck subjeet genomen.

I V.

Dat alle Militairen voor dato deses zijnde verschreven in saecken de Militie raeckende, als oock alle Drossen, Rentmeesters, Ontfangers, Gecommitteerden, Officieren ende alle Ministers, in 'r gene haer respectie bedieningen is toucherende, sullen moeten opstaen, ende geduyrende de deliberatien over die selve haer uyt de Vergaderinge hebben te absenteren.

V.

Dat de Instructien ende Commissien of der selver ampliatic voor de Binnelands Ge-deputeerden, Drossen, Rentmeesters, Ontfangers ende andere Provinciale Ministers, gelijk de selve hier onder zijn volgende door die gene die 't aengaet respectivelick van nieuws beswooren sullen worden.

V I.

Dat geen nieuwe Havesaten gemaect, of andere Plaetsen, waer van geen klaer of volkomen bewijs wordt by ghebracht, dat van Ridderfchap ende Steden voor Havesaten zijn erkent geweest, daer voor aengenomen, Privilegien geconfereert, niemandt van eenige Wetten ontslagen ende gedispenseert sal mogen worden, als met eenparigheydt van alle de Leden, op ordinaris Landt-dagen, naer voorgaende expressie bechrijvinge tot desen eynde, ende inthimatie ende advertentie ghedaen van ende aen alle de praesente Leden des daeghs te vooren, wanneer over de voorz saecken gedelibereert sal worden.

V I I.

Dat alle de Poincten van uytfschrijvinge aen alle de Edelen sullen werden overgesonden.

V I I I.

Dat den Praesident de ordre van de Poincten van uytfschrijvinge sal hebben te volgen; ende

ende in alle gevalle de faecken mochten vereyſſchen, dat daer in eenige veranderinge gemaect wierde, ſal het ſelve eerſt in omvraege brenghen, ende het goetvinden van de meeſte Leden volgen; Dat oock daeghs te vooren aen de Vergaderinge bekendt gemaect ſal worden 't gundt des anderen daeghs ſal dienen, ten ware naer het ſcheyden van de Vergaderinge ſoodane faecken quamen voor te vallen die geen uytfel konden lijdē, waer van by Ridderſchap ende Steden by pluraliteyt ſal worden geoordeelt.

I X.

Dat den Præſident aen den Griffier in ſubſtantie de concluſie klaerlick in volle Vergaderinge ſal diſteren, en aenſtondts aldaer doen leſen, ſullende de Reſolutie, by aldien verdere extenſie van noden, in gevolgh van het ſelve worden ge-extendeert.

X.

Dat de genomene Reſolutien des volgenden daeghs, eer ende bevoorens eenige andere faecken by de handt te nemen, gereſumeert ſullen worden, eer die de ſelve voor gearreſteert ſullen werden gehouden.

X I.

Dat de Landt-dagh niet ſal worden gediffolveert, als naer gedane omvraege en goetvinden van de meeſte Leden.

X I I.

Dat ten reguarde van de Compagnien ter repartitie van de Provincie van Over-Yſſel ſtaende, als wordende van nu af aen promptelick betaeldt, in practijcque geſteldt ſal worden het Placcaet op het ſtuck van de Monſteringhe by den Raedt van State geformeert, en den twintighſten Julij ſefthien hondert een en vijftigh op de groote Sale geamplecteert, en alleene om de wanbetalinge van eenige Provincien niet naergekomen.

X I I I.

Dat de Droſten volgens haer aen-bevoolen Ampt, ende Commiſſie naer Landt-rechte ſullen hebben te yveren teghens die gene, die in haer Droſt-Ampten des Landts hoogheydt mochten troubleren, ofte de ſelve wilden uſurperen.

X I V.

Dat alle gemeene ende weder-zijds impetrable Officien, ſoo Militaire als Politijcque, tuſſchen Ridderſchap ende Steden half en half ſullen werden verdeelt, onverkort yder ſijn recht ende privilegie.

Poinſten, raeckende de ordre van de Regieringe.

I.

D At de Souverainiteyt van de Provincie van Over-Yſſel in 't geheel ofte voor eenig gedeelte om geenderley oorſaecken wille, noch in eeniger manieren, kan nochte mach werden geabdiceert, ofte aen yemandt anders, hoedanigh die oock soude mogen weſen, ende onder wat pretext ofte name het oock soude mogen zijn, gedefereert ofte opgedragen; Ende dat tot dien eynde alle de Leden, de welcke ter Vergaderinge van Ridderſchap ende Steden worden geadmitteert by ſolemnelen en lijflickē Eede ſullen ſeeckeren, loven ende ſweeren, dat ſy de ſelve Souverainiteyt noyt aen ymandt anders ſullen defereren, nochte oock gedoogen, dat die ſelve werde gedefereert, anders als met gemeyn goetvinden van alle de Stemende Leden, 't welck in den Eedt van admiſſie ſal werden geïnſereert.

I I.

Dat niemandt tot Verwalter van eenigh vacant Officie ſal moghen worden geſtelt, die eenigh Provinciael Ampt, Commiſſie of Beneficie is hebbende, die om het ſelve sou-

de willen spreekken, waer van die selve wel expresse sal moeten renuncieren; Dat oock voortaan geen Verwalterschap voor langer tijdt sal mogen werden geconferceert, als totten naest-volgenden ordinaris Landt-dagh.

I I I.

Dat niemant in eenigh Collegie *ad vitam* sal mogen werden gecommitteert.

I V.

Dat niemant, hoewel anders genoeghsaem gequalificeert in de Vergaderinge van de Staten deser Provincie sal mogen aengenomen worden, ten zy die selve zy een goet en getrouw Voorstander ende Liefhebber van de welgemelte Provincie in 't particulier, ende de Geunieerde Nederlanden in 't generael, leydende een onberispelijck en onergelijck leven, en insonderheydt ten zy de selve alvooren by behoorlicke attestatie bewijse, dat hy publijcque professie is doende van de Ware Gereformeerde Christelicke Religie, soo als de selve op de Nationale Synode binnen Dordrecht is gearresteert, by de Staten van de wel-gemelte Provincie aengenomen, ende in de publijcque Kercken word geleert.

V.

Dat niemant soo wel van de tegenwoordige Comparanten uyt de Ridderschap ende Steden ten Landt-dage als anders, tot eenige politijcque Ampten of Commissien geavanceert sal worden, ten zy de selve publijcque professie van de Ware Christelicke Religie doe als vooren.

V I.

Dat niemant sal mogen onderstaen eenighe de minste veranderinge in de Religie of Kercklicke ordre ende Regieringe te maecten ofte te helpen maken, ende veroorsaecten, maer in tegendeel alle de Leden sullen moeten beloven, dat sy alle het gene aengaende de Religie, ordre ende Kerckelicke Regieringe op de voorz Synode Nationael is gearresteert, ende voor soo veel 't selve by de Staten van de wel ghemelte Provincie is aengenomen, willen helpen maintineren ende doen observeren, soo veel in haer is.

V I I.

Dat alle de Leden soo wel uytte Ridderen als Steden de Unie in den Jare vijftien hondert negen en tseventigh tusschen de samentlicke Bondtgenooten opgerecht, ende in den Jare festhien hondert een en vijftigh bevestight, ende het maintien der selver niet alleen solemnelick sullen besweeren, maer oock by Eede beloven ende seeckeren, dat sy oprechtelick ende punctuelick willen observeren, en soo veel in haer vermogen is behertigen, dat by andere punctuelick geobserveert werde alle het gene in boven-staende poincten is vervat, ende niet te sullen gedoogen dat daer tegens gehandelt, ofte daer in eenigh het minste versuym toegelaten, veel min eenige veranderinge ghemaectt worde, anders als met gemeen consent ende bewilliging van alle de stemmende Leden deser Provincie.

V I I I.

Alle ende ydere Resolutien, Rechten ende oude Costumen, welcke by desen niet en worden gealtercert, of verandert, sullen blijven in haer kracht ende vigueur.

Articulen van Ampliatie over de Instructie van de Ordinaris Heeren Gedeputeerden.

I.

Erstelijck, dat het Collegium tot minsten kosten deser Provincie, bestaen sal in 't getal van ses Persoonen, drie uytte Ridderschap, ende drie uytte Steden, welcke by die respectie Leden ghenomineert, ende naer approbatie van Ridderschap ende Steden gecommitteert sullen worden.

II.

In het selve Collegie sullen te gelijk niet mogen sitten Vader ende Soon, noch twee Broeders, soo aengebooren als aengehoudt.

I I I.

Dit Collegie sal ten minsten vergaderen alle ses weecken, ende geduyrende die Vergaderinge, dagelijks drie uyren voor, ende drie uyren naer den middach befoignen, ofte soo veel meer of min, als de dienst van de Provincie sal vereytschen, in dier voegen dat de Absente yeder Sessie sullen verbeuren een Daelder ad dertich stuyvers, ende die geene die een half uyre naer den gepræfigeerden tijdt compareren, ses stuyvers, sonder dat hier in eenige excuse plaets sal mogen hebben; ende die gene die voor den behoorlijcken tijdt uyt die Vergaderinghe sullen scheyden, sullen ghelijck die te laet komende breucken; sullende de selve breucken aentsondts in een Busche geleydt werden, ten profijte van den Armen; ende die geene die gheheele dagen absent zijn, sal gekort worden van hare Gagien, van yeder dach drie Caroli guldens, waer van die Griffier ghouden sal zijn particuliere Register te houden onder sijn handt, sonder dat de selve Ordonnantie sullen mogen worden gepasseert, als met kortinge van foodane verbeurde penningen, de welcke onder die Presenten sullen worden verdeelt.

I V.

Die Gedeputeerden sullen niet mogen befoignen als ten minsten met vier Presenten; twee uytte Ridderchap, ende twee uytte Steden.

V.

Sullen niet mogen eenige Resolutie nemen, ten zy de saecke alvooren in deliberatie geleydt, omgevraecht, ende by de meeste stemmen goetgevonden zy.

V I.

Sullen geen Resolutien uytgegeven werden, ten zy de selve den volgenden dach gesumeert, ende te Boecke gebracht zijn.

V I I.

Ende sullen generalijck geen Missiven, Acten, Resolutien, ofte Placcaten afgesonden of uytgegeven worden, als by den Præsident gearapheert, ende by den Griffier onderteeckent.

V I I I.

Het Præsidentschap sal van Weecke tot Weecke veranderen by tour-beurte tusschen die Gedeputeerden uyt die Ridderchap ende uyt die Steden.

I X.

De Præsident sal altoos den eersten dach van de ordinaris Vergaderinghe, naer het Gebedt ende aenroepinge van Godes H. naem, die Instructie met dese tegenwoordige Ampliatie van woordt tot woordt doen lesen, eer ende bevoorens tot eenige andere befoignes te treden.

X.

Sullen geen extraordinaris Vergaderinge mogen leggen, als met inthimatie van alle die præsenten Gedeputeerden.

X I.

Ende soo wanneer eenige saecken voorkomen, eenige Gedeputeerden aenraeckende, directelijck ofte indirectelijck, soo in hare Persoonen als van hare Vrunden en Magen, tot volle Neven incluyt, sullen de selve geduyrende die deliberatien ende resolutien op de selve saecken, sich moeten abfenteren ende uytte Vergaderinge Vertrecken.

X I I.

De Gedeputeerden sullen die Gereformeerde Religie in alles voorstaen, doen planten ende

ende propageren, sonder ten platten Lande eenige andere Kercken-Dienaers toe te laten.

X I I I.

Ende sullen specialijck daer op letten, dat des Landes Hoogheydt, Vryheydt, Privilegien ende Gerechtigheden, Costumen, Tractaten, ende Contracten werden geconserveert, ende onderhouden, sonder nochtans dies-aengaende yetste te moghen doen in præjudicie van Privilegien en Gerechtigheyden van de Leden ende Steden van dien.

X I V.

Sullen forge dragen dat de Domeynen ende Goederen van de Provincie geconserveert, ende behoorlick geadministreert, midtsgaders de ghemeene Middelen van consumptie, volgende de ge-emaneerde Placcaten, openbaerlick aen de meest-biedende verpacht werden.

X V.

Oock goede correspondentie houden metten Heeren Staten Generael, Collegien van de Generaliteyt, ende die Geunieerde Provincien in 't bysonder.

X V I.

De selve Gecommitteerden sullen macht hebben, ende oock gehouden wesen, alle 't gene soo by Ridderchap ende Steden gearresteert ende verascheydet wordt, het zy van Schattingen, Contributien ofte andersints den gemeenen Staet ende Regieringe deser Provincie, ofte eenighe particuliere Persoonen ofte saecken aengaende, met alle vlijt te executeren.

X V I I.

Daer benevens alle Scholten ende Richters daer hen holden, dat sy oir Ed: van wegen die Staten van Over-Yssel boven den gewoonelicken Eedt, den zy aen oire respective Landt-Drosten schuldigh zijn te doen, Eedt sullen doen, oir Ed: holdt en trouw te wesen, buyten Ordonnantien van de Landtschap geene Impositien, Exactien, Schattingen, Wagen-diensten, Pionier-gelden, noch andere rustique ofte fundale lasten te doen, ofte uyt te setten, geene præcarien te vorderen, geene Vryfitters te holden, nochte oock eenige vryinge van Persoonen ofte Goederen van wat qualiteyt die oock wesen mochten, te doen ofte te gestaden, eenen yederen onvertogen Landt-recht te administreren, ende niemandt boven recht te bewaren.

X V I I I.

Sullen over alle saecken, quæstien ende verschillen voor haer Ed: vallende ter oorsaecke van 's Landts Inkomsten, Middelen ende Lasten, gehouden wesen, eenen yegelijck Justitie te doen, gelijk na Recht, Reden, Placcaten, Ordonnantien en in goeder conscientie sullen bevinden te behooren, sonder hun anders 't stuck van ordinariis Justitie ofte andere Rechteren competerende, te onderwinden.

X I X.

Sullen geauthoriseert ende gehouden wesen goede opsichte te nemen, ten eynde die ghemeene Middelen, by die Staten geconfecteert ende noch te confenteren, wel behoorlick ende ter rechter tijdt, ende soo veel doenlick, op eenen gelijcken ende cenparigen voet, in allen Quartieren, Steden ende Dorpen van Over-Yssel, verpachtet, geinnet, gecollecteert ende ge-executeert werden, in gevolge van de consenten daer toe ghedragen ende noch te dragen, d'Ordonnantien daer toe gemaect ende noch te maecten.

X X.

Sullen die Ontfangers tweemaal, ende Rentmeesters en anderen comptabilen eens des Jaers ten minsten daer toe houden, dat sy pertinenten staet van haren ontfangh over-gheven, met specificatie van den ontfangh ende uytgave.

Sullen oock besorgen, dat een pertinente Lijste van de Verpondingen ende Contributien, als mede van alle andere uyt ende ommesettingen, met die conditien ende voorwaarden van de Kerfpelen ten platten Lande (indien eenige soorten van Middelen niet opentlijk te verpachten, maer den Kerfpelen aen te schrijven, naer desen by Ridder-schap ende Steden goetd-ghevonden mochte werden) onder haer beruften, omme te dienen tot naerichtinge.

X X I I.

Sullen geene remissie ofte quytsheldinge mogen doen, doch om gewichtige redenen mogen verleenen furcheantie van executie tot die naeste Vergaderinge van Ridder-schap ende Steden sonder langer.

X X I I I.

Van gelijcken sullen alle Rentmeesters, Ontfangers ende Comptabilen mede alle Jaer præciselick hare reeckeningen doen suyveren, de selve lesen, examineren ende sluyten, in absentie van den Rendant, ende voorts onder sich doen beruften, ende daer van aen Ridder-schap ende Steden rapport doen.

X X I V.

Sullen alle Jaren voor d'ordinaris Landt-daeghsche Vergaderingen eenen pertinenten staet hebben te maecken, ende ter Vergaderinge over te leveren van des Landes inkomsten, schulden ende weder-schulden, met verklaringe van den Staet der laetst gedane Verpachtinge, ende specificatie van hoe veel een yeder Stadt, Kerfspel ende Dorp gedaen, ende wat veranderinge, vermeerderinge ofte verminderinge in het vorige Jaer daer inne ghevallen, als mede hoe veel een yder Middel sommierlick dat Jaer gedaen heeft.

X X V.

Insgelijcx van des Landes ordinarie ende extraordinarie lasten, met pertinente specificatie, hoe veele yder soorte van lasten bedraeght, midtsgaders eenen sommieren Staet van de gedane reeckeningen der Rentmeesteren ende Ontfangers.

X X V I.

Sullen oock tegens den ordinaris Landt-dagh een bondige befoigne op het papier brengen, ende daer by haer Edele Mog. van advise dienen, hoe ende op wat manieren de Financien van tijdt tot tijdt te redresseren, ende te verbeteren, tot meesten dienst van den Lande, ende het minste beswaer van de goede Ingesetenen, ende insonderheydt ontlastinge van d'Armen.

X X V I I.

Sullen voorts goede forge dragen, dat alle Pachters, Collecteurs, Ontfangers ende Rentmeesters nae proportie van haer ontfangh goede cautie stellen.

X X V I I I.

Dat oock d'Ontfangers Rentmeesters ende andere Comptabilen haren last ende instructie, soo in 't ontfangen ende uytgeven van hare penningen, als in andere poincten, na komen, ende sullen tegens die Contraventeurs behoorlick procederen.

X X I X.

Die Gedeputeerden sullen besorgen dat goede Krijghs-discipline onderhouden, speciaalick dat die Compagnien staende ter repertitie van dese Provincie compleet, wel ge-exerceert ende gewapent, ende promptelicken ende præciselicken betaeldt, volgens het slot van de Monster-rolle, ende anders niet: Dat oock geene Ruyters of Soldaten-plaetsen verkocht, dat de Monsteringe der selver volgens het Concept-Placcaet van haer Hoog Mog. op de groote Vergaderinge selthien hondert een en vijftich ge-

daen moge worden, met authorisatie, omme die Compagnien binnen het resort van dese Provincie Guarnisoen houdende, ofte ter reparitie van dese Provincie staende, te mogen monfteren, en die delinquerende Officieren ende Soldaten te mogen suspenderen van hare bedieninghe, tot die naeste Vergaderinghe van Staten.

X X X.

Oock beletten dat van de selve geene foulen, exactien ende andere dis-ordren werden ghepleeght tot beswaernisse van de Inghesetenen van den Lande.

X X X I.

Insgelijcks sullen de selve bevorderen, dat die Steden ende Forten van dese Provincie met behoorlick Guarnisoen voorsien, ende binnen deselve goede provisie ende voorraedt moge wesen van Kruyt, Loot, Lonten, Geschut, Wapenen, ende andere Ammunitien ende Instrumenten van Oorloge, van de welcke haer Ed: sullen besorgen dat behoorlijcken Inventaris ghemaect, ende dat de selve wel ende ten meesten dienste van den Lande geadministreert ende bewaert, ende dat van de selve administratie alle Jaer reekeninge werden gedaen.

X X X I I.

Sullen geen pacyen, Appoinctementen, Tractementen ende Pensioenen aen yemandt mogen geven, nochte oock die tegenwoordige pacyen, Tractementen ende Pensioenen, komende te vaceren weder vergeven, behalven beneficien *ad studia* (de welcke by de Staten eerst tot seecker ghetal sullen werden gereduceert) ende sullen de selve niet mogen worden betaeldt, als op behoorlijcke Attestatie, in gevolge van de Resolutie van't Jaer sefthien-hondert twaelf den seventhenden Martij.

X X X I I I.

Sullen oock voortaan niet moghen boven die somme van vijf en twintigh Caroli guldens vergeven, ende sulcks oock niet anders als met eenparigheyt van stemmen.

X X X I V.

Sullen oock geen Ordonnantien mogen passeren voor die gene die in Landtsaecten gewest ende gebefoigneert hebben, ten zy de selve ghesundeert zijn op voorgaende Resolutien van Ridderfchap ende Steden, de kosten, reyfen ende vacatien by Declaratie gespecificeert, ende behoorlijk onderteyckent zijn.

X X X V.

Alle Ordonnantien sullen ten minsten by vier Gedeputeerden, twee uytte Ridderfchap, ende twee uytte Steden werden onderteekent.

X X X V I.

Op faecken van ghewichte daer dese Provincie last ofte schade van komen folde mogen, of die den generalen Staet en Regieringe aengaen, sullen haer Edele Mog. Ridderfchap ende Steden nae den olden ghebruyck door den Landt-Droften doen convoceren, met oversendinge van de poincten van uytfschrijvinge.

X X X V I I.

Alle Jaeren voor die te doene verpachtinge van 's Landts Middelen, een ordinaris Landt-dach doen uytfschryven, formerende daer toe foodane poincten van uytfschrijvinghe, als den dienst van den Lande sal komen te vereyfschen.

X X X V I I I.

De gemelte Gedeputeerden sullen forge dragen, dat de Steden van Hasselt ende Steenwijck, in stuck van beschrijvinge ofte convocatie van de Staten deser Provincie, over materie van Vrede ofte Oorlogh, veranderinge van Landt-rechten, verkiesinghe van Stadthouders, ende 't opstellen van nieuwe schattingen ofte Contributien, werden geconserveert ende gemajntencert by foodanige gerechtigheden, als henlyuden dienaengaende

gaende van oudts, ende achtervolgende hare Privilegien zijn competerende, ende sulcks de ghemelte twee Steden over foodanige materien doen verschrijven, om daer over hare deliberatien ende Resolutien ter Vergaderinge van haer Edele Mog. in te brengen, op dat in het formeren van Landtschaps Conclufien ende Reccessen daer op mogen werden gelet, naer behooren.

X X X I X.

Sullen oock de Heeren Staten rapport doen van het importanste van hare befoignes ende infonderheydt wanneer die Resolutien van hoogh-ghemelte Staten haer aenbevoolen, niet punctuelijk souden naer-ghekomen ende ter executie getelt zijn, met allegatie van de oorfaecken van dien, ten eynde daer op naerder versien worde.

X L.

Sullen hebben te besorgen dat van 't geene by de Gedeputeerden ter Generaliteyt ofte andere van tijdt tot tijdt, raeckende de ghemeene Regieringe, overgeschreven ofte gevonden wordt, aen de Leden ende Steden behoorlijk gecommuniceert (die faecke niet vereyschende, dat daer over vergaderinge der Staten werde geconvoceert) overgefunden worde.

X L I.

De selve Gedeputeerden, midtsghaders hare Suppooften sullen gheen part noch deel mogen hebben in eenige Domeynen, Landeryen, ofte Goederen, soo van wegen die Provincie verpacht ofte andersints uyt-ghegeven worden, nochte in eenige Wercken, soo van wegen het Landt bestedet, nochte in eenige Imposten ofte andere Gemeene Middelen, nochte in eenige leverantie van faecken, die tot profijt ende dienst voor die gemeene faecken werden geleverd, noch door haer selven, hare Huyfvrouwen, Kinderen, ofte yemandt anders, directeljk ofte indirecteljk geene giften, gaven, ofte geschencken, by Keyserlijke Rechten verboden, mogen ontfangen, genieten ofte profijteren, van yemandt die sy weten aen dit Collegie yets te doen te hebben, ende dat soo wel voor als naer, dat die faecke in haer Vergaderinghe af-gedaen sal zijn; alles op pene, die bevonden sal worden contrarie het gene voorschreve, ofte eenigh point van dien gedaen te hebben, sullen worden ghedeporteert van haren staet, ende wesen infaem ende inhabil, om eenich Ampt ofte Officie te bedienen, ende vorders subjeet te zijn foodane amende ende arbitrale correctien, als naer exigentie van faecken bevonden sal werden te behooren.

X L I I.

Die voorschreve Gecommitteerden sullen voor het aenvaerden van haere bedieninge sich by eede suyveren, dat sy om den selven dienst te bekomen, niet en hebben gegeven, ofte beloofd, geldt, nochte geldts weerdye ofte yets anders hoedanich het oock soude mogen zijn, nochte sullen geven ofte beloven directeljk ofte indirecteljk; Ende voorts beloven ende sweeren te wesen gehouw ende getrouw die Staten van Over-Yssel, renuncierende by eede van alle particuliere correspondentien, voor soo veel de selve den gemeenen beste mochten wesen hinderlijk, ende sonder aensien te nemen op de Leden ende Steden uyt de welke sy gekooren, ofte yemandts anders; Godes eere ende het gemeene beste van de Provincie sullen voor oogen hebben, ende dat sy niet en sullen openbaren die communicatien, deliberatien, Resolutien die secreet behooren te verblijven; dat sy niet en sullen wesen ten dienste van yemandt anders, nochte ontfangen ofte genieten eenige Pensioenen; ende voorts sich naer hare Instructie, ende die verdere Resolutien van haer Edele Mog. præciselijcken te sullen reguleren; ende wijders doen dat goede en ghetrouwe Gedeputeerden gehouden zijn te doen.

Formulier van Eedt voor de Gedeputeerden van de Provincie van Over-Yffel ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael.

Ick belove ende sweere die Heeren Staten van Over-Yffel als Souverain van de selve Provincie (sonder dat ick yemandt anders kenne daer toe recht te hebben) gehouwen ende getronwen te zijn; dat ick oock niet sal wesen in raedt ofte daedt daer die hoogheydt der voorfsz Provincie eenigh indracht, of de Ingefetenen van dien eenigh hinder, schade ofte letfel af komen mochte; maer indien sulcks tot mijn kennisse quame, dat ick naer mijn vermogen 't selve sal beletten, ende terstondt die Heeren Staten voornoemt, ofte hare Ed: Mog: Gedeputeerden tijdtlijck daer af goede waerschouwinghe doen, ofte doen doen; dat ick d'eere hoogheydt ende heerlickheydt van den selven Lande, naer mijn vermogen, sal helpen bewaren, oock onder haer Hoogh Mog: gebiedt maintineren ende voorstaen die Ware Christelicke, ende naer Godes Heylige Euangelio Gereformeerde Religie, als die tegenwoordigh in desen Lande aengenomen, ende publijcquelicke ge-exerceert wordt; ende voorts alles helpen dirigeren in saecken ende deliberationen, ofte beraedtslagenen, daer inne ick gebruyckt sal worden, in hare Hoogh Mog. Vergaderinge ofte daer buyten, tottet gene die Provincie van Over-Yffel, ende de samentlicke Provincien vermogens d'Unie meest vorderlick ende dienstigh sal zijn; dat ick my punctuelicken sal gedragen naer de beveelen, ordres ende resolutien van de hoogh-gemelte Heeren Staten van Over-Yffel, mijne Committenten; ende dat ick aen de selve, ofte by hunne absentie, aen de Heeren haer Edele Mog. ordinaris Gedeputeerden, naerstelick ende ghetrouwelick sal adviseren, ende overschrijven, al't gene ter Vergaderinge van hare Hoogh Mog. van consideratie passeren ofte voorkomen sal, ende dat ick voorts secreet sal houden, alle 't gene secreet behoort gehouden te werden; dat ick mede niet en sal nemen eenige Giften ofte Gaven, die naer beschreven Rechten verboden zijn, ende dat ick voorts alles sal doen, dat een goedt ende getrouw Gecommitteerde ende Onderfaet van wel-ghedachte Provincie van Over-Yffel schuldigh is, ende behoort te doen.

Soo waerlick helpe my Godt Almachtigh.

Poincten van ampliatic, welcke in de Commissien van de respectieve Drosten sullen worden in gevoeght.

SYnde geresumeert ende doorlesen die Commissien van de respectieve Drosten, voorts nae gesien die Resolutien op Landt-dagen ende Vergaderingen der Steden, over het selfde subjeet op verscheyden tijden genomen, is voor den dienst van de Provincie van Over-Yffel noodigh ende raedtsaem geoordeelt, dat de selve Commissien blijvende respective in haer wesen, alle ende yeder werden gheamplieert ende vergrootet met naer-volgende Poincten.

I.

De Drosten sullen haer gecontenteert moeten houden met hare ordinaris tractement ende proffijten, sonder de Ingefetenen van hare respectieve Drost-Ampten met eenigerhande andere lasten te beswaren, met wat name die oock genoent mogen worden, sonder dat oock by 't aennemen, ofte by het versterck der selver yets tot laste der Ingefetenen gebracht sal mogen worden.

II.

Sullen oock van de Ingefetenen gene onkosten, in criminele saecken aengewent, mogen vorderen.

III.

Sullen die breucken jaerlijcks voor die ordinaris Gedeputeerden hebben te verreecken, ghenietende daer van in conformité van hare Commissien.

I V.

Sullen niemandt over saecken, niet capitael zijnde, moghen in detentie houden, welke sich sullen kunnen verburgen volgens Landts.

V.

Sullen die loop der Justitie, voor die dagelijcx Rechteren, met gene inhibitiën, evocatiën der saecken ofte voorschriften beletten, noch oock de Gedeputeerden van Ridderchap ende Steden in saecken van executie, wegens des Landts Middelen behinderen, maer ter contrarie die behulpelicke handt daer toe bieden.

Instructie voor de Rentmeesteren van Sallandt ende Vollenho.

I.

DEn Rentmeester sal wesen een vroom oprecht Persoon, staende ter goeder naem ende faem; van de Christelijcke Gereformeerde Religie, soo als die selve in dese Provincie publijcquelijck wordt geexerceert, ende gemainteneert.

I I.

Sal invorderen, ontfangen ende verantwoorden, alle pachten van Erven, Landen, Marschen, Voorlagen, Zaet-pachten, Gerf-koorens, Erf-pachten, Heeren ofte Koppel ende andere Renthen, Thinsen, Thienden, Grof ende Smal, Accijnsen, Rantgoenen, Præcarien, Thollen, Gruiten, Veerschappen, ende alle andere Inkomsten, Gerechtigheden, Baren ende proffijten, in specie als die sullen mogen vervallen, ende heenkomen van Hof ende Heeren goeder, ende voorts generalijck alles wat naem 't selve soude mogen hebben, niets in 't minste ofte meeste uytgesondert, ghehoorende tot die Domeynen deser Provincie, ende reforterende onder sijn aenbevoolen Rent-ampt, ofte 't gene hier naermaels by Ridderchap ende Steden tot het selvige, ende tot sijnen ontfangh gevoeght ende gelegh sullen mogen werden.

I I I.

Sal oock verantwoorden alle ghenegotieerde penningen, Los-Lijf-ende andere Renten, Pensioenen, Tractementen ende andere lasten, waer mede het Rent-ampt voorz albereyds is beswaert, ofte hier naer by ordre van Ridderchap ende Steden beswaert sal mogen worden.

I V.

Sal alle Posten, tot sijnen ontfangh gehoorende, yeder op hare termijnen ende verschijn-daghen præcisefelick moeten doen eysschen ende invorderen, ende die gene die den tijdt van vier maenden daer naer in gebreecke mochte blijven, door den Pander doen executeren, sonder eenigh langer uytstel te mogen geven.

V.

Het gene ontfangen wordt sal pertinentelick met expressie van des Betaelders name, specien van de Pacht of Pachten, ende van de tijdt ende quantiteyt van 't betaelde, in præsentie van de Betaelders, voort te boecke gheteeckent worden.

V I.

De Rentmeester sal verhoeden, dat Partyen van verscheyden natuyren niet gecombineert, maer distinctelick, een yeder op sijn Cappittel, ghestelt worde met soo veele spacie, dat de respectie sommetten ende sommen van dien, daer onder gestelt konnen werden.

Sal oock alle verpandede in erf-pacht ofte andersints uytgedane Goederen ende Landen, waer van die Landtschap geen voordeel en trecket, by sijn reeckeninge mentionneren ende stellen by Memorie.

V I I I.

De Rentmeester sal geen extraordinaris reparatie van Dijcken, Huysen, Bruggen ofte anders moghen doen, als met kennisse ende expresse ordre der Heeren Gedeputeerden; Sullende het ordinaris onderhoud der Dijcken, Huysen, Bruggen, Wegen, Weteringen ende andere Onraden by die Verpachtinge tot laste der Meyeren ofte Gebruyckeren van de Landeryen ghebracht ende gelecht werden.

I X.

Sal oock de Rent-meester gene Goederen, ofte yets wat het zy, tot sijnen Rent-ampte gehoorende, uyt der handt mogen verpachten ofte uyt doen, maer sal daer in gevolget worden de ordre by Ridderfchap ende Steden besonderlick daer over beraemt.

X.

Ten selven eynde sal den Rentmeester, soo dickwils als hy wordt verfocht, voor de Verpachtinge aen de Heeren daer toe Gecommitteerden, kennisse ende goede informatie geven van de rechte gelegentheydt, aert ende natuyre van alle ende yeder Parcellen der Landen ende Goederen, soo verpachtet fullen worden, ende in 't bysonder op wat manieren, conditien ende termynen van betalinge de selve ten bequaemste verdeelt, uytgedaen ende verpachtet fullen kunnen worden, omme daer naer de voorwaerden te mogen doen dresser.

X I.

Sal de Rentmeester voorts daer op goede acht nemen ende letten, dat de voorwaerden in allen haren deelen wel ende te rechte worden naergekomen, ende achtervolght; ende wanneer hy in ervaringe komt, dat die selve in eenigen deelen worden geinfringeert, ende de Goederen ofte Landen anders dan naer inhoud der voorwaerden ende conditien gebruyckt, ghehouden zijn, sulcks alles sonder uytstel, soo veel mogelick is, te beletten, ende ter naester Vergaderinge der Heeren ordinaris Gedeputeerden bekendt te maecten, om de Contraventeurs nae behooren, ende sonder conniventie te doen breucken ende straffen.

X I I.

Besonderlick sal hy daer op letten, dat de Meyeren of anderen geen Holt de Landtschap toe-behoorende, en komen te houwen, ende 't selve gebeurende, de gehouwenne Boomen, den Houweren doen afhalen, ende sulcks den Heeren Gedeputeerden als vooren bekendt te maecten.

X I I I.

Sonder dat de Rentmeester yets sal mogen verfwijgen ofte conniveren by pcene van dubbelde breucken.

X I V.

Die gene soo den Heeren Gedeputeerden ofte den Rentmeester sal bekendt maecten, dat eenige Landen tegens voorwaerden zijn ghebruyckt, eenich Holt gehouwen, ofte yets anders tot nadeel ende verslimmeringe der Landtschaps Goederen geattenteert is, die selve sal genieten het vierdepart van de breucke daer toe staende, ende sijnen name verfwegen worden.

X V.

De Rentmeester sal de ghevallene breucke in sijn reeckeninghen brengen, ende daer van een bysonder Capittel maecten, al schoon op dat Jaer, 't welck hy verreckent gene breucke vervallen mochten zijn.

De Rentmeester fal het gene tot sijnes Comptoirs ordinaris last is gestelt, ofte by ordonnantien werdt aenbevoolen, onverweygerlijck, ende sonder uytstel betalen ende uytkeeren.

X V I I.

Sal ten selven eynde geen Geschencken, Giften ofte Gaven, uyt wat reden het oock zy, directelick of indirectelick mogen nemen ofte ontfangen, ofte voor meeden, toebaten, diensten ofte eenige andere voordeelen voor sich ofte sijne Maegen voorbedingen, nochte van die gene die aen hem eenichsints comptabel, nochte van foodanige, aen de welcke de Rentmeester selfs eenige penningen moet betalen, ende uytgeven, veel min van die gene die eenige breucken onderworpen zijn, op poene van cassatie.

X V I I I.

Sal oock de Rentmeester, ofte des selfs Dienaers ende Suppoosten niet vermogen, door haer selfs ofte door anderen, directelick of indirectelick eenige Landeryen of Inkomsten, onder sijn Rent-ampt gehoorende, in pachtinge, ofte eenich part ofte deel daer aen te hebben, by poene van cassatie als vooren.

X I X.

Als mede sich niet mogen in laten tot borge voor yemandt.

X X.

Sullen alle des Landes penningen bekeert ende uytgegeven worden alleenlick tot dienste ende proffijte van het Landt, sulcks dat de Rentmeester niet en sal vermogen eenige daer van aen sich, ofte aen yemandt anders te leenen, op interest te doen ofte andersints tot sijn eygen proffijt ende voordeel t'employeren, oock niet eenige negotiatie ofte wisselinge daer mede te drijven, 't zy met ofte sonder proffijt, maer die selve alle tot den dienst ende behoef van de Provincie moeten gereet houden.

X X I.

De Rentmeester en sal geene extraordinaris penningen moghen uytgeven dan met ordre van Ridderchap en Steden, ofte der selver Gedeputeerden, ende op Ordonnantien, alvorens daer over gedepescheert, welcke Ordonnantien ende ordren by Ridderchap ende Steden afgegeven, beteeckent sullen wesen ten minsten by vier der ordinaris Gedeputeerden, twee uytte Edelen, ende twee uyt de Steden, midtsgaders den Griffier, ende oock geregistreert ende daer op geteeckent *Registrata*, ofte sullen d'Ordonnantien niet hebbende volkomentlick, beneffens d'exhibitie van de acquiten, ende andere behoeften daer by gerequireert, alsulcke formaliteyt, hem in uytgeven sijner reekeninge niet geleden worden.

X X I I.

Edoch de interesten van genegoticerde penningen, midtsgaders de ordinaris politijcque tractementen *ad vitam* sullen betaeldt mogen werden sonder Ordonnantie, ende sal de betalinghe alle half Jaren *precise* gedaen worden, om 's Landts credijt niet te swacken.

X X I I I.

Op d'Ordonnantien, de welcke betaelt sullen worden, sal geteeckent worden quitancie, by den genen daer d'Ordonnantie op staet, ofte by yemandt anders, daer toe last ende procuratie hebbende, met expressie van den dagh ende datum van de gedane betalinge, ofte sullen by gebreecke ofte manquement van dien, hem niet geleden worden.

X X I V.

Ende by aldien de Persoon niet schrijven en kan, sal hy met het stellen van sijn Merck mogen volstaen, midts dat een ofte meer andere Persoonen, van goede naem ende faem, met haer eyghen handt, ter zijde van 't selve Merck het rechte Merck door foodanigen

NOTA.
Voor de
Rentmeester van Sal-
landt te stel-
len alle Jaren
in plaetse
van alle
half Jaren.

gen Perfoon, geteekent ofte verfocht, is, te teekenen, met naem en toenaem.

X X V.

De Rentmeester fal alle sijne Ordonnantien betalen met geriet geldt, sonder tegensgequiteerde Ordonnantien eenige rest-Cedulen, ofte Renversalen te mogen geven.

X X V I.

De Rentmeester ofte sijne Dienaren ende Suppoosten sullen geene Ordonnantien, Schuld-Brieven, Obligatiën, Subsidien, Payen, Tractementen ofte Actien, hoedanich die mochten zijn, die de Provincie schuldigh mogen werden, vermogen inne te koopē, ofte by mangelingē van Goederen ende Koopmanschappen met contre-Obligatiē ofte andersints in eenigerley manieren, 't zy door haer selven, ofte door anderen directelick of indictelick, tot haer mogen nemen ofte sien te verkrijghen, ofte part ofte deel daer inne te hebben.

X X V I I.

Ende by soo verre bevonden werde contrarie geschiedt te zijn, soo fal de Provincie van sulcke Ordonnantien, Schuld-Brieven, Obligatiën, Subsidien, Payen, Tractementen ofte Actien geene betalinge doen, maer fal daer van hem ten eeuwigen dage voor ontlast houden; ende by aldien de selve betaeldt souden mogen zijn, sullen daer van de penningen ten allen tijden mogen repeteren.

X X V I I I.

Sullen oock alle vier maenden, ofte soo dickwils sulcks haer sal afge-eyfcht werden, aen de Heeren Gedeputeerden pertinentē staet van haer Comptoir, soo wel den ontfangh als den uytgave betreffende, moeten overleveren.

X X I X.

Ende voor 't expireren van yder Jaer, ten minsten ter lester Vergaderinge van de Heeren Gedeputeerden voor den Landt-dagh alle Jaer op soodanighe daghen, als haer aengescreven worden, ghehouden wesen van sijn gheheel bewint administratie van 't als dan jonght verloopene Jaer, volkomentlick ende tenende principalen reeckeninghe te doen, ende de selve verreekeninghe dubbelt overleveren in handen van de Heeren Gedeputeerden, wel ende na den stijl ghedestingueert, ingestelt ende ghe-extendeert, naer de nature van de saecken, conform d'Ordonnantien, acquiten ende andere behoeften, tot bewijs ende verificatie van de selve dienende, ende nodich zijnde, de welcke met expresse van den selven date daer by sullen gevoeght worden, stellende de betalinge gebracht in de declaratie, daer op Ordonnantie is gepasseert, in sijne reeckeninge elcx op de Capittelen van gelijcken nature, nevens aenwijfinghe van 't solum van die selve declaratie, ende 't document aldaer gerequireert, ende voorts generalijck, in alles sijne reeckeninge alsoo formerende, ende instellende gelijk den stijl ende de forme van reeckeninge is vereyffschende.

X X X.

Welcke reeckeningen de Heeren Gedeputeerden in absentie des Rendants sullen naesien, examineren ende sluyten, daer van d'eene behoudende in den Collegie, ende d'andere hem weder leverende.

X X X I.

Ende by aldien by inadvertentie yet in den ontfangh mochte zijn uytghelaten, ofte oock in den uytgeve ghebracht, ofte te brenghen gepræxendeert wierde, 't welck te voorens in uytgeve gebracht mochte wesen, fal hy daer mede vervallen wesen in de boeten van tweevout van dien, ten ware hy selfs de faulte repareerde, eer ende alvorens die selve werden aangewesen.

X X X I I.

By aldien hy brenghet eenige parthyen by verhael, sal hy moeten expresseren ende aenwijzinge doen, waer de selve Parthyen tot sijner laste zijn ghebracht.

X X X I I I.

De Rentmeester sal na publicatie van eenige Placcaten van de Munte in sijn uytgeven niet mogen genieten eenige vergoedinge van verlies van geldt, ten zy by twee Gedeputeerden ter goeder tijdt die specie, waer aen 't verlies geleden is, oversien, ende geteldt zijnde, hy daer en boven verklaerd heeft, dat die selve penningen 't geene Landt zijn toebehoorende, ende daer op Ordonnantie van de Gedeputeerden sal hebben bekomen.

X X X I V.

Sal voorts met alle neerstigheydt ende getrouwigheydt sijn aenbevoolen Rent-ampt ende Comptoir waer nemen ende administreren; Ende soo wanncer hy van eenige maliverfation mochte geconvinciert werden, sonder eenige conniventie, abolitie ofte gratie van sijn ampt gedepoort, ende een ander in sijn plaetse getelt worden.

X X X V.

De Rentmeester sal voor sijn ontfangh ende administratie goede ende suffisante cautie stellen ten wel-genoegen van Ridderfchap ende Steden, daer mede 't Landt wel bewaert, de welke met hem sullen itaen een voor al, ende als Principael, ofte ghenoechfame onderpanden, voor 't gene hy bevonden sal mogen worden aen 't Landt schuldigh te blijven, ende sal dese cautie zijn te minsten ter somme van vijf en twintich duysent guldens.

X X X V I.

De Rentmeester sal voor tractement jaerlijcx genieten de somme van als van oudts ende tot hier toe gebruyckelick.

X X X V I I.

Ende daeren boven sal die tegenwoordige Rentmeester in plaetse van alle emolumenten, soo hy te vooren heeft getrocken, ghenieren de somme van jaerlijcx, het welke met sijnen doode sal komen te cesseren, ende aen de naevolgende niet mogen toe-gestaen worden.

X X X V I I I.

Die Verpachtinge der Landen sal geschieden openbaerlick naer voorgaende publicatie, en ophanginge der Parceelen, in welke uytgedrukt zijn de namen der laetste Gebruyckeren, als mede die bekende ende oprechte namen der Parceelen; ende in gevalle foodanighe Parceelen onder verscheyde namen verpachtet mochten zijn, dat de selve namen sullen werden ge-exprimeert, oock die gewoonelicke ordre der Parceelen geobserveert, sonder dat daer inne eenige veranderinge sal mogen geschieden.

X X X I X.

Ende in specie sal forge dragen, dat geene Landen soo gewcydet worden, worden gehoeyt ofte gescheurt, ende sullen die gene, soo sulcks komen te onderstaen, buyten expres consent van Ridderfchap ende Steden, vervallen zijn in de boete van dubbelde Pacht, nevens verbeurte van het Hoy en Gewas, soo op die Landen worden gevonden.

X L.

Dat oock geen Landen worden bestickt buyten expresse bewillinghe van Ridderfchap, by de boete als vooren.

Dese ende andere breucken sullen komen voor twee derdendeelen tot proffijt van de Landtschap, ende voor een derdeel tot voordeel van den Rentmeester.

Ordonnantie ende Instructie voor de Rentmeesteren 's Landts van Twente, daer naer sy hen voortaan in 't stuck van 't selve Officie reguleren sullen, tot dat anders geordonneert sal zijn.

I.

IN den eersten, soo wordt den Rentmeester van Twente toe-gelaten ende geaccordeert by desen, wisselinge te mogen doen, als 't van node ende versocht zijn sal, by advijse ende goedtduncken van twee der Hoofst-Hofmeyers in de voorz Lande, daer af die Hofmeyer, onder die welcke die Hof hoirige begeerende bevrijt ende gemancipeert te zijn op wisselinge, woonende of sorterende is, altijdts een sal zijn, ende de andere een van de Hove, te *Ootmarsche im Oldensael* ofte Borne, die naest der Plecken, daer 't van doen sal zijn, woonachtich is, diemen daer toe autoriseert by desen by provisie, met welcke twee Persoonen ofte Hoofst-Hofmeyers die voor de Rentmeester als eenige vrylatinge by wisselinge te geschieden versocht sal worden, die redenen van dien hooren ende verstaen sal, ende indien sy 't versoek ofte die begeerte nootelick ende oock dienlick bevinden, soo sullen sy die vrylatinge ofte wisselinge moghen accorderen, om eenen vryen Persoon, niemandt anders met hoorigheyt ofte eygenschap verplicht ofte toe-gedaen wesende, oock van gelijcken ofte minder ouderdom, ende soo apparent ende geschickt, ofte apparenter ende geschickter om Kinderen te procureren, ende sijn ofte heur conditie te verbeteren, als die gene die begeert ghevryt te zijn, ende midts betalende oock tot des Landes behoef sulcke recognitie pecuniele, als na gelegentheyde ende ghestalte der Persoonen ende der selver Goeden daer toe staet, ende by andere Heeren te gelijcke genomen werdt, maer anders niet; ende 't selve geaccordeert zijnde, sal den Rentmeester de vrye Persoonen, die sich in plaetse van de Persoonen versoecken van hoorigheyt ende eygenschap verlaten ende ghevrijt te zijn, geven wilt in der selver echten, als des Landes hoorige ende eygen op den behoorlicken Eedt, ende met sulcke ceremonien als dat behoort, ende van oudts geuseert is, ontfangen ende aennemen, ende dat gedaen, den Versoekende gevryt te zijn, by wisselinge geven behoorlicke Vry-brieven onder sijnen Zegel, oock geattesteert ende geteekent ofte bezegelt by de voorz twee Hofmeyers met den Rentmeester, als vooren daer inne ghehandelt hebende, van welcke Brieven ende Zegelen die gevryde als vooren den Rentmeester betalen sal een ouden schilt, ende den Hofmeyers voor haer handt teeckenende Zegelen, elck thien stuyvers, behalven den Clercq sijn gerechticheyt van de laers van de opteykeninge van uytganck ende uytganck, boven de recognitie den Lande gedaen ofte te doen, als vooren sonder eenige andere onkosten.

I I.

Item, en sal oock den Rentmeester geen versterf laten reduneren of af-kopen, sonder als vooren te hebben eenen oprechten ende volkomen Inventaris, ende rauxatie van de verstervende Goeden, gemaect by den voorz twee Hoofstmeyers, ende by den selve geverifieert, geattesteert ende geteekent, daer op hy Rentmeester met den selven twee Meyers den uykoope ofte die redemptie van den voorz verstorven Goeden sal laten geschieden nae gelegentheydt der saecken ende behooren.

I I I.

Item, insgelijck en sal die Rentmeester voorschreven, geen erfwinninge toe laten, noch admitteren dan om een behoorlicke prijs ofte penninck tot des Landes behoef, naer de waerde der erven ende taxatie van de voorz twee Hoofstmeyers ende Hofgenooten, maer ouder gewoonten, daer van de Rentmeester mede sijn Brieven geven sal onder sijn

zijn Zegel met die Zegelen ofte Handt-schriften van de twee Hofmeyers, en om gelijke salaris als vooren, indien die Erfwinners Brieven begeeren; ende sullen sonderlinge gedachtich zijn in alle erfwinningen te bespreeken ende conditionneren, dat de Erfwinners den Hof, ofte dat Erve nae behooren ende vermoghen des grondts bepooten sullen, ende wel bepoot onderhouden, ende oock geen Hout van den Hoven ofte Erven houwen ofte vellen, dan tot reparatiën van hare Huysen alleenlick, ende dat oock niet dan by voorweten ende consente van den Rentmeester ende Hooft-Hofmeyers, daer die Erve onder gelegen is, met twee van de Gecommitteerde Hofmeyers voorz.

I V.

Item, sal die Rentmeester alle vrylatingen, wisselingen, redemptien ofte uytkooppen van erffenissen ende successien, ende erfwinningen doen opteeckenen by de twee Hofmeyers daer over geweest hebbende, met verklaringe ende specificatie van 't gundt daer van gekomen ende betaeldt sal zijn, welke opteyckeninge ende verklaringen metten Inventaris van den verstorven vooren geroert, geattesteert ende geteeckent by de selve twee Hofmeyers, de voornoemde Rentmeester gehouden wesen sal, alle Jaers op elcke sijnder reeckeningen voor te brengen tot verificatie van sijnen ontfanck dien-aen-gaende.

V.

Item, die voornoemde Rentmeester, noch oock die Hofmeyers en sullen voortaan niet gedoogen ofte consenteren, dat eenige hoorige Goederen ofte Erven in 't geheel noch in deelen geoccupeert werden, dan by Man ende Wif, naer natuyre des Goedts daer toe gerecht ende gehoorigh wesende; ende of eenige des Landts hoorige of andere servile saecken, Landen ofte Erven, in 't geheel ofte ten deele geoccupeert waren by conjuncte Persoonen, Man of Wif, beyde ofte een van beyde, ofte oock by eenich particulier Persoon den Lande van Over-Yffel na den Goeden niet verplicht ende gehoorigh wesende, de selve Goeden sal den voornoemden Rentmeester by assistentie van de Hooft-Hofmeyers, elck in 't sijne, met alder diligentie inwinnen tot des Landes behoef, sonder daer inne versuylich te zijn, op poene 't selve met allen interesten aen hun-lieden te verhalen elcx viervout.

V I.

Oock sullen sy niet consenteren noch lijden, dat voortaan eenige Erven of parthyen van Erven of gerechtigheden van de Hoven verbracht, gealienert of beswaert werden, maer als sulcks versocht wordt, als dan soo sullen die voornoemde Rentmeester ende twee gecommitteerde Hooft-Hofmeyers aen de ordinaris Heeren Gedeputeerden volkomen bericht ende alle gelegentheydt der saecken, neffens haer goetduncken ende advis overschrijven ende bekendt maecken, ende dat tot koste van de Versoekers, om sulcks gesien, geordonneert te worden naer behooren.

V I I.

Item, want men oock verstaet datter veele Landen van de Heeren Erven ende Hoeven verfer ende belast zijn, eenige by consente, maer voor eenen seeckeren tijdt lange overstreecken, ende andere sonder consent, soo sal die voornoemde Rentmeester, by hulpe van de Hooft-Hofmeyers elck in sijn bedrijf, sulcke Goeden oock doen vryen, ende weder voegen aen de principale Hoeve daer die toebehooren ofte by gebreecke van dien de selve Goeden oock inwinnen, ende tot des Landes nutte doen leggen, met den Hof-rechten, ende op poene als vooren.

V I I I.

Ende ten eynde des Landes gerechtighedyt tot den hoorigen ende servilen Persoonen ende Goeden geconserveert mach zijn, ende niet vervremt worden, soo sal die Rentmeester met die Hooft-Hofmeyers der Lande van Twente, elcks in den sijnen,

doen opteeckenen alle de Goeden ende Erven van oudts der Landtschap hoorigh geweest zijnde, met alle die Boulanden, Weylanden, Bosschen, Mastingen, Uytdriften, ende anderen haren gevolge, maeckende goede distinctien van elcks qualiteyt ende conditie, sonder yet te omitteren, ten eynde men altijdts kennisse mach hebben van de selven, met die appendentien ende toe-behooren van dien.

I X.

Van gelijcken sal hy doen opteeckenen die namen van die Occupateurs der Goeden ende Erven, Wif of Man, met verklaringe, of sy na die Goeden hoorich zijn, dan niet, stellende elcx bysonder, te weten die niet hoorich zijn, alleen, ende die hoorich zijn oock alleen, ende daer by die namen ende toenamen van de hoorige Luyden, Kinderen, midtsgaders van alle de gene, die uyt den Hoven hoorich gebooren, ende gesprooten zijn, ende over sulcx den Lande in gelijcker echte oock verplicht wesende, elck naer sijne conditie ende echte, waer sy wonen, ende waer mede sy sich generen, ende dat al voor eens ende de eerste reyse.

X.

Van welcke opteyckeninge sy drie Register-boecken maecken sullen, daer van die Meyers elcx van de sijne een hebben ende behouden sal, den Rentmeester eene, ende de ordinaris Gedeputeerden eene.

X I.

Dit gedaen, sullen sy voorts alle Jaren, op den Hof dagen aenteeckenen ende annoteren, welcke van die Perfoonen gelturven, gevryet ende gewisselt, met den genen die by wisselen ofte erfwinninge wederomme aenghenomen sullen zijn, ende die Kinderen die van de ouden ende anderen nieuwen hoorigen ende eygen Luyden gebooren sullen wesen, elck oock naer sijner echten ende conditien, van welcke opteyckeninghe de voornoemde Rentmeester alle Jaren met sijne reekeninge overbrengen ende senden sal een dubbelt, geattesteert ende gheteckent by de Hofmeyers, elcx 't sijne als vooren.

X I I.

Item, sullen voorts die voorsz Rentmeester in 't generael, ende die Hofmeyers elcx in 't sijne, in nature houden ende onderhouden alle andere oude gewoonte ende gerechtigheden desen aengaende, sonder eenige van dien te veranderen ofte te laten vergaen, op poene als vooren.

X I I I.

Alsoo van ouden tijden noyt eenige Officierien toegelaten noch geoorlooft is geweest, maer altijdts tot kennisse ende de goede geliefte van den Prince alleen gestaen heeft, die Perfoonen ende Goederen, den Lande van Over-Yssel met hoorigheydt ende eygenschap plichtich te vryen ofte te laten vry koopen, te belasten ofte te veralieren, soo werdt den Rentmeester ende allen Hofmeyers, oock allen Drostien ende andere Officierien, geinterdiceert ende verboden, eenige vrye koopinge van Perfoonen, belastinge ofte alienatie van Goeden meer te gestaen, ofte consenteren, niet jegenstaende oock eenige oorsaecke, hoedanich die oock sal mogen zijn ofte vallen; maer als eenige vrylatinge van perfoonen, belastinghe ofte alienatie van Goeden versocht sullen worden, de selve te renvoyeren ende wijsen aen de Staten der Provincie ofte aen haer Edele Mog. Gedeputeerden immediatie, omme by dien daer op gedisponeert te worden na gelegentheydt ende behooren; ende of eenige vrylatinge van Perfoonen, belastinge of alienatie van Goeden, den Lande hoorich ende verplicht zijnde, geschiedt waren, sonder expres consent, de selve vrylatingen, alienatien ende belastingen, sullen nu nul ende van onwaerden zijn; ende ordonneert men den Rentmeester,

meester, mede Hooft-Hofmeyers over sulcke gevryde Perſoonen, belatte ende alie-
neerde Goeden te vorderen, dat uytterſte recht van ſtraffe ende confiscatie, nae die
Hofrechten als vooren, ſonder eenichſints verſuymich te zijn, op poene van privatio
van haer Officien met die Pandtſchappen die ſy daer op hebben, indien der yetsis, ende
arbitrale correctie tot goedtduncken van haer Edele Mog. of der ſelver Gedeputeerden.

Koorne ende Graenen.

X I V.

Die Rentmeester ſal die Zaet-pachten inbrengen ende verreekenen, nae den prijs
ende cours van den Marckt, als die t'elckens ſal weſen op Petri, genietende als emolu-
ment op yeder Mudde Rogge thien ſtuyvers, ende op yeder Mudde weeck Saet ſes ſtuy-
vers, ende ſulcks by proviſie, ende ſoo lange Ridderſchap ende Steden niet en ſullen
goedtvinden, de ſelve Saet-pachten te laten reduneren, ofte andere ordre daer ontrent
te ſtellen; Sullende voorchreve Rentmeester van de prijſe of Merckganck des beſten
Koorne op den ſelven dach oock nemen, van de ſelve Stadt goede, waerachtige niet
ſuſpecte certificatie, ende die overbrengen tot verificatie van ſijn reeckeninge van de
Granen als voren.

't Gewaſch van de Aeckeren ende Beucken in Twente.

X V.

Soo oock tot noch toe ſeer kleyn proffijt gekomen is van 't Gewaſch van de Aeckers,
Beucken ende andere Vruchten der Boſſchen, die men noemt Maſtingen der Swijnen,
ende omme voortaan 't meeſte proffijt daer mede te doen, ſoo ſal die voornoemde Rent-
meester 't Gewaſch ofte Maſtingen van Aeckeren, Beucken ende anders als voorens, met
de Verckens ofte Swijnen van Jaer tot Jaer, tot tamelijcken tijde, naer voorgaende
Kercken-ſpraecken, in 't openbaer verkoopen, den meeſt daerom biedende ende hooch-
ſte mynende, ende dat by portien van Marcken, Hoven ende Boſſchen, of ander verdey-
linge, dien hy met den Hooft-Hofmeyers van Ootmarſheim, Oldenzeel, ende Borne
voorchreven, ſamentlijck daer op ramen ende ordonneren ſal, ende in haerlyder bywe-
ſen, ende ſal van de ſelve verkoopinge ſulcx gedaen Jaerlijcks tot bewijs van ſijne reeeke-
ninge overbrengen Atteſtatie van de Hofmeyer, daer dat onder gelegen ſal zijn, ende een
van de drie Gecommitteerden, onder der ſelver handtteeckenende ende zegelen.

't Hout-gewaſch.

X V I.

Item ſal die voornoemde Rentmeester met de Hooft-Hofmeyers van elcken Hove,
ende Richters in elcken Quartiere ſcherpelicken toeſien, dat het Gewaſch van Houte
in de Boſſchen, Marcken, Waren ende op der Landtſchaps hoorigende verplichte Ho-
ven ende Erven, niet meer gehouwen noch verhouwen en werde, op poene dat aen hun-
lieden ter verhalen viervout, ende boven dien arbitralijck aengeſien ende geſtraft te zijn,
naer eyſche ende gelegentheydt der ſaecten, ende als 't gebeurt dat eenige Boomen ver-
gaen ofte vallen, of eenige windt-valle kompt, in de voorſz Boſſchen, Marcken, Waren,
ofte op der Landtſchaps Hoeven, ſoo ſal die Rentmeester by wete ende advyſe van de
voorſz drie Hooft-Hofmeyers ofte ten minſten twee van dien, dat terſtondt in de Kere-
ke doen veylen ende in der ſelver preſentie tot der Landtſchaps meeſte proffijt in 't open-
baer verkoopen, ende van 't gundt daer van komen ſal, verantwoordinge in reeeke-
ninge met bewijs van atteſtatie der ſelver twee Hooft-Hofmeyers daer preſent gheweest
hebbende als vooren.

Ende soo de ge-erfde in Bosschen, Marcken, Waren ende Besitters van des Landes hoorige, servile ende andere Goederen ende Erven ghehouden zijn de selve Bosschen, Marcken, Waren, Hoven ende Erven wel te bepooten, ende bepoot te onderhouden, naer eysch ende vermogen des Gronts: Soo ordonneert men den Rentmeester, ende alle Hooft-Hofmeyers in Twente, elcx in 't sijne, goede toeficht te hebben, dat 't selve geschiede, ende daer des gebreck valt, den Luyden des belast wesende daer toe te vermanen, bewegen, oock met alle vigeur, is 't noodt, naer vermogen des Landt-rechts, sonder des versuymig te zijn, op poene van hen Rentmeesters ende Meyers dat te bewijfen, en interest van dien aen hen elck in 't sijne te verhalen naer gelegentheydt: Ende alsoo men in de waerheydt bericht is, dat in de naest voorleden Jaren veel Houts ghefallen ende gehouwen is, daer van noch gene narichtinge, vergoedinge ende ont-fanck ingebracht, soo sullen die Rentmeester, met die Hooft-Hofmeyers elck in 't sijne met uytterste diligentie hen informeren van het selve Hout, op die waerde ende importantie des selfs wie sich des onderwonden heeft, wat dat waerdich is; ende indien dat yemandt gedaen heeft, des geenen last hebbende, den selven met recht te bedwingen, die waerde van dien tot des Landes behoef op te leggen ende betalen, ende boven dien doen straffen naer ghelegentheydt ende behooren, ende 't gundt noch van den ghefallen Houte in wesen zijn sal, 't selve sal den Rentmeester met de drie Hofmeyers van Borne, Oldenzeel ende Ootmarsheim, oftwee van dien, in 't openbaer, naer voorgaende Kercken-spraecke, doen verkoopen, ten meesten profijte, ende 't gundt daer van komen sal, in reeckninge brengen tot des Landes behoef naer behooren.

I N S T R U C T I E voor de Ontfangers.

I.

DEn Ontfanger sal wesen een vroom oprecht Persoon, staende ter goeder naem ende faem, van de Christelijke Gereformeerde Religie, soo als die selve in dese Provincie publijcquelyck wordt geexerceert ende gemainctineert.

I I.

Sal ontfangen, invorderen ende verantwoorden alle Middelen ende Penningen soo by Ridderfchap ende Steden worden ingewillicht, yeder onder sijn ontfangh, voor soo veel die selve aen sijn Comptoir ghedestineert zijn.

I I I.

Sal oock verantwoorden alle Penninghen, die tot laste van sijn Comptoir door ordre van de Staten deser Provincie, werden genegotieert, ende voorts alle andere Penningen, daer van hem alreede last ende bevel gegeven is, ofte al noch gegeven sal worden.

I V.

Tot voorkominge van alle confusie ende verloop in de Financien, ende den ontfangh, ende op dat d'Ontfangeren sonder beswaernisse præciselyck hare betalinge souden kunnen doen, soo is gheordonneert, dat alle de Pachters van de Gemeene Middelen van Consumptie, vermits de selve Pachters de voorschreve Middelen aentfondts, kunnen ende moeten innen, hare beloofde Pacht-penningen in Maendtljcke termeynen præciselyck ten Comptoire sullen moeten furneren, ende dat de vordere Comptablen t'elcken halven Jare de gerechte helfte van haer jaerlijcxe quote aen de Ontfangers sullen betalen ende inleveren, namentlyck de eerste helfte op den eersten November, ende de tweede op den eersten Mey daer aen volgende.

Ende

Ende by soo verre de Comptablen mochten in ghebreecke blijven binnen den tijdt van ses Weecken nae die boven-ghestelde termeynen respectivelijck te betalen, soo sal die Ontfanger voort datelijck Executeurs, tot kosten van die in gebreecke blijvende onder-Ontfangers ofte Collecteuren moeten affenden, sonder langer uytstel van betalinge te kunnen ofte mogen geven, dewelcke soo lange op executie sullen blijven leggen, tot dat die geheele quota, ofte vierdepart voldaan sal wesen, genietende dagelijcx

V.

't Geene ontfangen wordt sal pertinentelijck, met expressie van des Betaelders name, specien van de Pacht, ende van de tijdt ende quantiteyt van 't betaelde, in praesentie van de Betaelders, voort te boecke gheteekent worden.

V I.

d'Ontfanger sal verhoeden, dat parthyen van verscheyden natuyren, niet gecombineert, maer distinctelijck een yeder op sijn Capittel gesteldt wordt, met soo veel spacie dat de respectie sommetten ende sommen van dien daer onder gesteldt kunnen werden.

V I I.

Daer en tegen wederom het gene tot sijnes Comptoirs ordinaris last is ghestelt, ofte by Ordonnantie wordt aenbevoelen, onverweygerlick ende sonder uytstel betalen ende uytkeeren.

V I I I.

Sal ten selven eynde geen Geschencken, Giften ofte Gaven, by Keyserlicke Wetten verboden, uyt wat reden het oock zy directelick of indirectelick mogen nemen ofte ontfangen, 't zy van de onder-Ontfangeren, Collecteuren, Pachtenaren, ofte die aen hem eenichsints comptabel zijn, 't zy van foodanige, aen de welcke d'Ontfangeren selfs eenige penningen moeten betalen ende uytgeven, onder poene van cassatie.

I X.

Sal oock d'Ontfanger ofte des selfs Dienaers ende Suppooften door haer selfs, noch door anderen niet vermogen part ofte deel aen eenige Collecte ofte Pachtinge te hebben.

X.

Als mede sich niet tot Borgen voor yemant in te laten.

X I.

Sullen alle des Landes penningen bekeert ende uytgegeven worden alleenlick tot dienst ende proffijte van het Landt, sulcks dat de Ontfanger niet en sal vermogen eenige daer van aen sich ofte aen yemant anders te lienen, op interest te doen, ofte anderints tot sijn eyghen proffijt ende voordeel te employeren, oock niet eenige negotiatie daer mede te drijven, 't zy met ofte sonder proffijt, maer die selve alle tot den dienst ende behoef van de Provincie moeten geriet houden.

X I I.

d'Ontfanger en sal geene penningen mogen uytgeven, dan met ordre van Ridder-schap ende Steden, ofte der selver Gedeputeerden, ende op Ordonnantie alvoorens daer over gedepescheert, welcke Ordonnantien ende ordren by Ridder-schap ende Steden afgegeven, beteeckent sullen wesen ten minsten by vier der ordinarij Gedepu-teerden, twee uytte Edelen, ende twee uytte Steden, midtsgaders den Griffier, ende oock geregistreert ende daer op geteeckent *Registrata*, ofte sal d'Ordonnantie, niet hebbende volkomentlijck beneffens d'exhibitie van de acquiten, ende andere behoeften daer by gherequireert, alfulcke formaliteyt, hem in uytgeven sijner reeckeninge niet geleden worden.

Edoch d'Interessen van genegotieerde penningen, midtsgaders d'ordinaris Politijcque Tractementen *ad vitam*, sullen betaeldt moghen worden sonder Ordonnantie, ende sal die betalinge alle halve jaren præcise gedaen worden, om 's Landts credit niet te swacken.

X I V.

Op d'Ordonnantien de welcke betaeldt sullen worden, sal gheteekent worden Quintantie, by den geenen daer d'Ordonnantie op slaet, ofte by yemandt anders daer toe last ende procuratie hebbende, met expressie van den dach ende datum van de gedaene betalinge, ofte sullen by gebreck ofte manquement van dien, hem niet geleden worden.

X V.

Ende by aldien de Persoon niet schrijven en kan, sal hy met het stellen van sijn merck mogen volstaen, midts dat een of meer andere Persoonen van goeden naem ende faem, met haer eygen handt ter zijden van 't selve merck attersten, dat, foodanigen merck het rechte merck door foodanigen Persoon geteekent, ofte verfocht is te teekenen, met naem ende toenaem.

X V I.

d'Ontfanger sal alle sijne Ordonnantien betalen met gereedt Geldt, sonder tegens gequiteerde Ordonnantien eenige Rest-Cedulen ofte Renversalen te mogen geven.

X V I I.

d'Ontfanger, ofte sijne Dienaren ende Suppooften sullen gheene Ordonnantien, Schult-brieven, Obligatien, subsidien, Payen, Tractementen, ofte Actien hoedanigh die mochten zijn, die de Provincie schuldich sal mogen werden, vermogen inne te koop, ofte by mangelinghe van Goederen ende Koopmanschappen met contre-Obligatien, ofte anderlints in eenigerley manieren, 't zy door haer selven, ofte door anderen, directelijck of indirectelijck tot haer mogen nemen, ofte sien te verkrijgen, ofte part ofte deel daer inne te hebben.

X V I I I.

Ende by soo verre bevonden worde contrarie gheschiet te zijn, soo sal de Provincie van sulcke Ordonnantien, Schult-brieven, Obligatien, Subsidien, Payen, Tractementen ofte Actien ongehouden zijn, immermeer eenighe betalinghe te doen, maer sal daer van hen ten eeuwigen dage voor onlast houden; ende by aldien de selve betaeldt soude moghen zijn, sullen daer van de Penningen ten allen tijden mogen repeteren.

X I X.

Sullen oock alle ses maenden, ofte soo dickwils sulcks haer sal afge-eycht worden, aen de Heeren Gedeputeerden pertinenten staet van haer Comptoir, soo wel den ontfangh als den uytgave betreffende, moeten overleveren.

X X.

Ende ter lester Vergaderinghe van de Heeren Gedeputeerden voor den Landtdach alle Jaer op foodanige dagen als haer aengeschreven sal worden, gehouden wesen van sijn geheel bewint ende administratie volkomentlijck ende ten principalen reekeninghe te doen, ende die selve reekeninghe dubbelt overleveren in handen van de Heeren Gedeputeerden wel ende nae den stijl gedistingueert, ingesteldt ende gextendeert nae de natuyre van de saecken, conform d'Ordonnantien, acquiten ende andere behoeften, tot bewijs ende verificatie van de selve dienende, ende noodich zijnde, de welcke met expressie van der selver date daer by sullen gevoeght worden, stellende de betalinge gebracht in de Declaratien daer op Ordonnantie is ghepasseert in sijne reekeninge, elck op de Capititelen van gelijcke natuyre, nevens aenwijfinge van 't

Folium van die selve Declaratie, ende 't Document aldaer gerequireert, ende voorts generalijk in alles syne reeckeninge alsoo formerende ende instellende, gelijk den stijl ende de forme van reeckeninge is vereytschende.

X X I.

Welcke reeckeninge de Heeren Gedeputeerden in absentie des Rendants sullen naesien, examineren ende sluyten, daer van eene behoudende in den Collegie en de andere hem weder leverende.

X X I I.

Ende by aldien by inadvertentie yet in den ontfangh mochte zijn uytgelaten, ofte ook in den uytgeven gebracht ofte te brengen geprætendeert wierden, 't welck te voorens in uytgeven gebracht mochte wesen, sal hy daer mede vervallen wesen in de boeten van tweevout van dien, ten ware hy selfs de faulte repareerde eer ende alvoorens de selve werde aengewesen.

X X I I I.

Den Ontfanger sal tot bewijs van sijn uytgeven niet mogen innebrenghen eenige Ordonnantien, welkers date ende Quitantien zijn van naervolgende jaren, maer alleenlijk die ghedateert zijn binnen den tijdt syner reeckeninge.

X X I V.

By aldien hy brenght eenige parthyen by verhael, sal hy moeten expresseren ende aenwysinge doen waer de selve parthyen tot synen laste zijn ghebracht.

X X V.

d'Ontfanger sal nae publicatie van eenige Placcaten van de Munte in sijn uytgeven niet mogen genieten eenige vergoedinge van verlies van Geldt, ten zy by twee Gedeputeerden ter goeder tijdt die Specie, waer aen 't verlies geleden is, oversien ende getelt zijnde, hy daer en boven verklaert heeft, dat die selve penningen 't gemeene Landt zijn toebehoorende, ende daer op d'Ordonnantie van den Gedeputeerden sal hebben bekomen.

X X V I.

Sal voorts met alle neerfligheydt ende getrouwigheydt synen aenbevoolen ontfangh ende Comptoir waernemen ende administreren; Ende soo wanneer hy van eenige maliversatien mochte geconvinciert worden, sonder eenige conniventie, abolitie ofte gratie van sijn Ampt gedeporteert, ende een ander in sijn plaetse gesteldt worden.

X X V I I.

d'Ontfanger sal voor sijn ontfangh ende administratie goede ende suffisante cautie stellen, ten welgenoeogen van Ridderschap ende Steden, daer mede 't Landt wel bewaert, de welck met hem selven sullen staen elk een voor al ende als Principael, ofte genoegsame onderpanden voor 't gene hy bevonden sal mogen werden aen 't Landt schuldigh te blyven, en sal dese cautie zijn ten minsten ter somma van vijf en twintich duysent guldens.

I N S T R U C T I E,

Voor de extraordinaris Gedeputeerden tot het examen van den Staet der Domeynen, Geestelijcke, ook Provinciale veralieneerde, verpandede, sub en obreptive verkregene, ofte verdonckerde Goederen.

I.

Erstelijck sullen tot dit examen gecommitteert worden ses Persoonen; te weten drie Edelen, ende drie uytte Steden.

I I.

De selve fullen gehouden zijn foodanige Commissie aen te nemen, sonder verweygeringe, by poene van thien jaren ineligibel te fullen zijn tot het bekleden van eenige bedieninge, Ampten, Officien, ofte Commissie.

I I I.

Ende fullen dese extraordinaris Gedeputeerden by Eede hebben te beloven, dat sy geene corruptien, giften, gaven, beloften directelijck noch indirectelijck, onder wat naem, schijn ende prætext het selve oock mochte zijn, fullen aennemen, maer in tegendeel te fullen aen haer Vergaderinge openbaren alle præsentatien soo haer dieshalven mochten worden gedaen.

I V.

Dat sy oock sonder eenige particuliere insicht, sonder aensien van Persoonen, wie ende hoedanich de selve oock souden moghen zijn, dese haere Commissie ten dienste ende beste van de Provincie fullen uytvoeren.

V.

Dat sy fullen secreteren alle het geene, soo tot dienst van de Provincie in hare Vergaderinge sal worden geproponcert, of geadviseert, het welck gesecreteert sal behooren te worden.

V I.

Sullen dienvolgens met alle neerstigheydt inquireren, ende in diligentie ondersoecken, den staet ende gelegentheydt van de Domeynen, Geestelijcke, Kerckelijcke, ende andere Goederen van de Provincie *ad pios usus* ghedestineert, omme by rapport van hare consideratien ende advis, haer Ed. Mog. t'syner tijdt te konnen dienen, hoe ende in wat manieren die voorschreve Domeynen ende Goederen, tot meesten oirbaer ende dienst van den Lande, geadministreert, verbeterd, geemployeert, ofte gebruyckt fullen konnen worden, sonder daer door yemandt te verkorten in 't recht 't welck hen in 't stellen van Prædicanten, Schoolmeesters ende Kosters soude mogcn competeren, ende daer van hy soude wesen in possessie ende gebruyck.

V I I.

Tot dien eynde ondersoecken alle Boecken, Registers ende Reeckeningen, ende die oude ende die nieuwe tegens malkanderen collationneren, daer in neerstelijck sonder eenige conniventie lettende of de selve Goederen, of oock andere Landes Inkomsten ende gerechtigheyden tegens Resolutie van Ridderchap ende Steden, of oock andersints abusivelijcken, of onrechtelijck zijn vervremt of gedeterioreert.

V I I I.

Oock mede inquirerende, hoe foodane verslimmerde, verdonckerde, ofte qualijck veralieneerde Goederen, ten meesten profijte van den Lande fullen konnen werden gheadministreert, gheredintegreert, ende verbeterd.

I X.

Sullen haer informeren op alle Pandtschappen, verpandede Goederen, Domeynen ende Gerechtigheyden, sonder onderscheyt ofte aensien van yemandt, daer voordeel ofte profijte voor de Landtschap by gevonden wordt, om deselve wederom ingeloft ende geredimeert te worden.

X.

Ende oock op foodanige Goederen, Domeynen ende Gerechtigheyden, de welke yemandt van de Provincie sub-ende obreptive aen sich ghebracht heeft, ende waer mede die Provincie over die helfte mochte zijn verkortet, omme door ordentelijcke, ende ordinaris wegen van Rechten de selve wederom aen de Provincie gebracht, ende die koop ofte Erspacht gerescindeert te worden.

Belonderlijk, of ende hoedane Goederen, Thienden, Thijnsen, Stedigheyden, Pachten ofte andere Inkomsten ofte gerechtigheden, tot merckelijcken proffyte van den Lande souden kunnen gealieneert worden.

X I I.

In specie of eeniger der selver voor considerable sommen souden kunnen worden verkoft, met voorbehoudt van soddane jaerlijcxe inkomsten in naetuyre van Erfpacht ofte Stedigheydt, als de selve op 't hoogste verpacht zijnde geweest, mogen hebben gedaen.

X I I I.

Als mede particulierlijk of Erven ende Goederen door Hof, ofte eygenhoorigen ghebruyckt, tot merckelijcke voordeel van de Landtschap gealieneert, ofte sonder præjudicie van hunlieden recht in een anderen Staet geconverteert souden kunnen werden.

X I V.

Sullende die Rentmeesters, Griffier, Panders, Pacters, Meyeren, Huyrlingen, ende alle andere, die eenige administratie, bedieninge, pacht ofte inhuyringe hebben, ofte van de selve eenige kennisse dragen, ghehouden zijn hun den staet ende gelegentheydt der Goederen, van de welcke sy administratie, bewindt, pacht, huyre, of particuliere kennisse hebben, naer hare beste wetenschap, oprechte openinghe te doen, ende soo veel in haer is, volkomen onderrichtinge te geven, ofte aenwyfinge te doen, waer, door wien, ende wat middelen die voorschreve Gedeputeerden tot kennisse als vooren, best ende bequamelijcxst souden kunnen geraecken.

X V.

Ende mede tot dien eynde bequame Persoonen dispiciëren, om over soddane Pandtschappen, verpandede Goederen, Domeynen ende Gerechtigheyden, als mede sub-en obreptive handelingen, ende enorme læsten informatie te nemen, ende daer van te rapporteren.

X V I.

Sullen oock hebben te formieren ende op 't Papier te brenghen een Concept, tot redres ende verbeteringe van des Landts Financien, om het selve aen Ridderfchap ende Steden over te geven, ende van haer Edele Mog. gheexamineert, ende naer bevindinge daer in geresolveert te worden.

X V I I.

Ende sal haer oock worden by-gevoeght die alles sal hebben te registreren, ende daer van pertinente notitie te houden.

X V I I I.

De selve extraordinaris Gedeputeerden sullen dese hare befoignes binnen den tijdt van acht maenden, ofte ten uyttersten van een jaer, te reekenen van den beginne van hare befoignes, hebben te volvoeren, befoignerende tot dien eynde ten minsten den tijdt ende voorts dese hare Instructie, ende die gene, die haer noch meerder mochten werden gegeven, punctuelijk te achtervolgen, ende in alles te doen, dat goede ende ghetrouwe Gecommitteerden behooren te doen.

Waer mede alle de voor-gementionneerde quæstien ende gheschillen voor getermineert ende afgedaen, midtsgaders de Regieringe van de meer-gemelte Provincie van Over-Yssel wederomme voor geconsolideert ghehouden sal worden.

Ende sullen dienvolgende Ridderfchap ende Steden Staets-gewylse eene korte by een komste houden tot Raelte, den een en twintichsten van de toekomende

Maendt September ouden stijl, welcken dach daer toe van nu af aen midts desen gehouden werdt voor gearresteert, sonder dat ten dien fine eenige verdere beschryvinge sal van nooden wesen, omme in de selve by een komste ordre te stellen, op alle 't gundt in executie deses, ende vorders provisionnelijck tot handthavinge van de gemeene saecke sal zijn gerequireert; Sullende vervolgens d'ordinaris aentlaende Landtdach gelecht ende gehouden werden binnen Deventer, ende soo voorts alles geschickt ende gedirigeert, sulcx ende in der voegen als van oudts in de meergemelte Provincie van Over-Yssel gebruyckelijck is geweest; Ende sullen van dese jegenwoordige uytspreecke gemaeckt werden vier originele bezegelde Acten, daer van het eene onder den Griffier van de meergemelte Provincie van Over-Yssel, ten behoeve van de hooch-gedachte Heeren Staten, ende van de drie anderen aen yeder van de voorschreve drie Hooft-steden eene ghelevert sal worden. Gedaen in 's Graven-Hage onder onsen grooten Zegele hier aen gehangen den twintichsten Augusti des jaers onses Heeren ende Salighmaeckers Jesu Christi seshien-hondert seven en vijftich. Ende ten selven dage gepronuncieert in onse Vergader-plaetse ter praesentie, ende ten aenhooren van de voor-gemelte Heeren wederzijds Gedeputeerden.

Namen der Heeren gecommiteert by Ridderchap ende Steden de Staten van Over-Yssel, tot de tegenwoordige onderhandelinge.

HIdao van Voorst toe Hagenvoorde, Laer ende Bergentheim, Droft van Sallandt.
 Johan van Iffelmuyde toe den Vollencate, Droft van Vollenhoo en der Heerlijckheydt Cuinre, gecommiteert ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog.
 Rutger van Haersolthe tot Haerften, Oosterveen, Heer van Staverden, Droft van Lingen, en Landt-Rentmeester van Sallandt.
 Boldewijn Jacob Mulert toe der Leemcule, gecommiteert ter Vergaderinghe van haer Hoogh Mog.
 Arent Furrien van Haersolthe toe Oldenhave, Lieutenant-Collonel.
 Johan Slooth, ten twee Nieuwenhuysen.
 Rudolph van Langen, gecommiteert ter Vergaderinghe van haer Hoogh Mog.
 Johan Gansneb, genaemt Tegnegel, gecommiteert ter Admiralityt tot Rotterdam. } Heeren der Stadt
 Diderick Nykercke Camener, en Warner Crans, Gecommitteerde ter Vergaderinge van Ho. Mog. } Kampen.
 } Heeren der Stadt
 } Swoll.
 Rutger van Breda, I. v. D. en Secretaris der Stadt Kampen.
 Jacobus Vriesen, Advocaet-Fiscael van Over-Yssel, ende Secretaris der Stadt Swol.
 Nicolaes Chrisophet van Brevenvoorde toe Oldenmulen, Droft van Haesbergen, Verwalter, Droft van Twente.
 Wilhelm Ripperda, toe Hengelo, Boxborgen, Boculo, Salmsburch ende Ruyssenborgh, Gecommitteerde ter Vergaderinge der Ho. Mog. Heeren Staten Generael.
 Bernhart Bentinck tot Diepenheim, Praebst van Deventer.
 Zeyger van Rechteren, Heere van Almelo ende Vriesenveene.
 Adolph Henrick van Raesvelt toe Twickelo, Gecommitteerde ter Vergaderinghe der Edele Mog. Heeren Raden van State.
 Rabe Herman Schele toe Venebrugge ende Welborgh.

Unico Ripperda tot Hengelo.

Hendrick van Raesfelt, Heere toe der Eesen, Gecommitteerde ter Generaliteyts Reecken-kamer.

Steven Gerhardt van Rhemen, Erfgefeiten tot Vollenboove.

Johan vander Beeck toe den Doornick ende Krytenborgh, Burgemeester der Stadt Deventer, ende Gecommitteerde ter Vergaderinge der Hoogh Mog. Heeren Staten Generael.

Johan van der Schreeck, J. v. D. Burgemeester der Stadt Deventer, ende Gecommitteerde ter Chambre-Mipartie.

Henrick Nylant, J. v. D. Burgemeester der Stadt Deventer, ende ordinaris Gedeputeerde van de Staten van Over-Yssel.

Arruerus Stroekel, Secretaris der Stadt Deventer.

NOTA. Soo wanneer gesproocken is van faecken, concernerende de Steden van Hasselt ende Steenwijck, dat als dan mede gecompareert zijn van yder de voorfsz Steden drie Gecommitteerden.

Dijnsdag den 25 September 1657.

Ontfangen een Missive van Bailliu, Borgemeesteren ende Schepenen van 's Gra-
ven-Hage, gheschreven alhier den seventhienden deser loopende Maendt, heb-
bende in ghevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie in
date den acht en twintighsten November des voorleden jaers tot Bylage de Privi-
legien, ende andere Documenten, die de selve sustineren te hebben omme de nomi-
natie van de Magistraet der voorfsz Plaetse te doen, tot sulcken effecte, dat daer uyt
by haer Edele Groot Mog. de electie soude moeten geschieden: Waer op gedeli-
bereert zijnde, is goëdtgevonden ende verstaen dat conform 't oude gebruyck op
voorgaende nominatie als boven, ende uyt het getal van de genomineerden de Ele-
ctie by haer Ed. Groot Mog. sal geschieden.

*Hage Privi-
legien Ma-
gistraets no-
minatie.*

Vrydag den 28 September 1657.

Op 't advis by de Heeren Gecommitteerde Raden, in ghevolge ende tot voldoe-
ninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den vijf-en-twintichsten
deser loopende maendt geformeert; Is, naer voorgaende deliberatie goëdtgevonden
ende verstaen, dat de Resolutie van den vijfthienden Mey lefleden, aengaende 't be-
geven ofte niet begeven van Lieutenants of Vendrighs-plaetsen onder de Comp-
agnien Voet-knechten op dese Provincie gerepartieert, mede sal gepraetiseert wer-
den ten aensien van de Lieutenants ende Cornets-ampten onder de Ruyterije: En-
de sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq
de Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren respectivelijck ter han-
den gestelt, ende toegesonden werden, met last ende ordre omme haer naer den in-
nehouden van de selve præciselijck ende punctuelijck te gedragen.

*Militie.
Lieutenan-
ten, en Cor-
netten te
Paerde niet
te vergeven
so lange
Compagnien
twee Officie-
ren hebben.*

Sijnde ter Vergaderinge voorgelesen 't Concept van Waerschouwinge, in gevel-
ge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den
vijfthienden Mey lefleden geconcipteert ende op 't Papier gebracht, noopende de
naeder extensie, ende ampliatic van voorgaende Ordonnantien op de Successien a
latere, ende in *ascendenti* gedaen emaneren, hebben haer Edele Groot Mog. 't voorfsz
Concept gehouden voor gearresteert, in voegen ende manieren als volght.

*Financie.
Ampliatic
Ordonnantie
op de succes-
sien collate-
rael en in
ascendenti;
obligatien,
&c.*

Waerschouwinge.

De Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, *Doen te weten*: Dat Wy naeder oversien ende ghe-examineert hebbende Onse Ordonnantie over den opheve van den Twintichsten Penningh op de Successien *alaters*, ende *in ascendentis*, jonghst by forme van Ampliatie gearresteert, ende geëmaneert den twintichsten September des jaers seftchien-hondert drie en vijftich, ende het selve noch wyder begeerende te extenderen ende amplieren, naer rype deliberatie, goedtgevonden, geordonneert, ende gestatueert hebben, gelijk Wy goetvinden, ordonneren ende statueren by desen, Dat niet alleenlijk over Obligatiën ende Rente-brieven, spreekende tot laste van de Comptoiren van de Gemeene Middelen, maer oock over d'Obligatiën ende Renthe-brieven, spreekende tot laste van onse Domainen; Item, op 't Comptoir van den Ontfanger Generael Doubleth, mitsgaders op die van de respectieve Collegien ter Admiraliteyt in onsen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt residerende, als mede tot laste van de Steden, van de Societeyt in 's Gravenhage, van de Bancken van Leeninge, van Godts-huysen, of anderen, daer voor de Steden staen verbonden, van de Gerechten, ende Ambachten, van de Oost-Indische Compagnie, van de groote Viisscherye, van de directie der bewuste extraordinaris esquipagie ter Zee, van de Collegien van Heemraedtschappen, van Polders, van Waterschappen, ende diergelijke, het voorschreve Middel van den twintichsten Penningh over collaterale successiën, naer date deses vallende, sal moeten betaeldt worden: Ordonneren ende beveelen daerom allen Secretarissen ende anderen dien de collecte van 't voorsz. Middel is aenbevoolen, midtsgaders allen Onderstaten, ende Ingefetenen van den voorsz. Lande, dat sy haer daer naer præciselijck sullen hebben te reguleren, op de pœnen ende breucken in onse voorgaende Placcaten begreepen: Ende ten eynde niemant daer van ignorantie en pretendere, soo begeeren Wy dat desen alomme sal worden gepubliceert ende geaffigeert, daer het behoort, en de te geschieden gebruyckelijck is. Gedaen in den Hage den . . .

Saterdag den 29 September 1657.

*Finantie.
Een deuyt
van 't rant-
soen der Ver-
pachtinghen
i' appliceren
aen de Gee-
stelijke
Comptoiren.*

Op 't gene d'Heeren Gecommitteerde Raden aengaende de styvinge van de Comptoiren der Geestelicke Goederen ter Vergaderinge nader hebben gedaen representeren; Is, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen, dat de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden sullen werden geauthoriseert, gelijk de selve geauthoriseert werden by desen, omme een deuyt, ofte de helft van 't oortje van de stuyver op de Verpachtinge van 's gemeene Landts Middelen voor rantsoen bedongen wordende, welck oortjen voor desen gedestineert is geweest tot betalinge van de Dach-gelden der Heeren Commissarissen tot het doen van de voorsz. Verpachtingen gedeputeert, midtsgaders tot verval van de Treck-gelden, ende andere onkosten aen de meer-geroerde Verpachtinge dependierende, te mogen appliceren by forme van subsidie aen de Geestelicke Comptoiren tot styvinge van de selve, ter tyde ende wylen toe de voorsz. Comptoiren door andere middelen in foodanigen stant sullen wesen gebracht, dat de Lasten daer op geëffecteert, buyten foodanich subsidie daer uyt vervallen sullen kunnen werden; Ende dat het selve ingangh sal nemen met de jegenwoordige Verpachtinge.

Don-

Donderdag den 4 October 1657.

OP 't vijfthiende Poinct van de jegenwoordige beschryvinge, beroerende d'executie van de Verpondinge over de Landeryen binnen seeckeren gepræfigeerdentijdt tot laste van de Bruyckers te doen: Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen dat den tijdt van drie maenden, naer expiratie van 't jaer daer toe by voorgaende haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den sevenden Junij des Jaers seshien-hondert vijf gepræfigeert sal werden geprolongeert, ghelijck de selve geprolongeert wordt by desen tot ses maenden, daer van by publicatie op den name van haer Ed. Groot Mog. eenen yegelijck kennisse sal werden gegeven als naer behooren, met last ende injunctie aen allen den geenen die 't invorderen van de voorschreve Verpondinge aenbevoolen is, haer daer naer voortaan in allen deelen præciselijck te reguleren.

15 Poinct.
*Hoe langen
tijdt de Lan-
den voor de
Verpondinge
verbonden.*

Saterdag den 6 October 1657.

ONtfangen een Missive van den Præsident ende Raeden van den Hooghen Rade; geschreven alhier in den Hage den vierden deser loopende maent, houdende in gevolge, ende tot voldoeninge van voorgaende Resolutie ende aenschryvinge van haer Edele Groot Mog. in date den tweeden daer bevoorens, der selver consideratien ende advis, op de Vrage daer inne gedaen, of namentlijck, ende hoe verre het veerthiende Articul van de Instructie den vijfthienden Mey des jaers vijfthien-hondert twee en tachtich voor den voorschreven Rade gearresteert, ofte eenige andere Acten, Decreten of Resolutien applicabel zijn op de Persoonen van Adjuncten tot de Revisien van Sententien by den selven Rade gewesen, die den anderen onderlinge, of wel de ordinarij Raden in den meergemelten Rade in consanguiniteyt, ofte affiniteyt souden mogen bestaen, ende in specie mede of oock, ende hoe verre twee of meer Persoonen den anderen in consanguiniteyt niet te naer zijnde, ende aen Vrouwenpersoonen die den anderen in bloede bestaen by Huwelijcke geallieert wesende, ten dien opsichte d'een d'andere van soodanige Revisien behooren te secluderen: Waer op ghedelibereert zijnde, is conform 't voorschreve advis, verstaen ende gherefolveert dat het voorsz 14. Articul niet alleenlijck ten reguarde van den Præsident ende Raden van den voorsz Rade onderlingh, maer oock ten reguarde van de voor-geroerde Adjuncten soo by relatie tot de Persoonen in den selven Raedt wesende als in haer selven, ende jegens den anderen geconsidereert punctuelijck, ende præciselijck gheobserveert, ende achtervolcht sal worden; ende dat dienvolgende onder de voorschreve Præsident, Raden ende Adjuncten gelijckelijck, ende als een Collegie geconsidereert, niet en sullen mogen wesen te samen *Vader ende Sone, Broeders, Oom ende Neve, Rechtsweers*, te weten, *Susters ofte Broeders Kinderen, noch andere wesende in gelijken grade*, 't zy van *Bloede*, ofte *by Huwelijcke*, sulcks dat soo wanneer soodanige Adjuncten, ofte yemandt van de voorsz Raeden, ofte yemandt van hare mede-Adjuncten, ofte in consanguiniteyt ofte in affiniteyt in de Graden hier boven uytgedrukt souden bestaen, de selve te samen niet souden kunnen wesen over een ende de selve Revisie; welverstasende soo wanneer de voorsz affiniteyt komt te ontstaen door een Huywelijck alleen, maer soo wanneer de affiniteyt niet anders komt te ontstaen dan door twee distincte Huywelijcken, namentlijck als twee Mans-persoonen ghetrouwt zijn met Vrouwen malkanderen in consanguiniteyt bestaende, 't welck in effeete is een conjunctie door een tweedé affiniteyt, ofte een tweede graet in affinitatie, dat in sulcken cas de selve Mans-persoonen, soo wanneer de voorsz hare Vrouwen clekanderen niet naerder zijn dan Broeders of Susters Kinderen, in een, ende de selve

*Justitie.
Adjuncten
in revisie hoe
naer den an-
deren, ende
de Rechters
te mogen be-
staen.*

selve revige ge-employeert sullen mogen werden; Ende wat belanght de gevallen, dat de voorz Vrouwen den anderen noch naeder als Broeders ofte Susters Kinderen souden mogen bestaen, als namentlijk, soo wanneer de selve mochten wesen Moeder ende Dochter, Susters, ofte Moeye ende Nichte, aengesien 't voorz advis dien-aengaende niet explicite, ofte positive is determinerende, dat derhalven die van den voorichreven Hoogen Rade by nader aenschryvinge versocht ende ghelaft sullen werden, dien-aengaende mede aen haer Edele Groot Mog. een positijf advijs te laten toekomen: Ende sal voorts de boven-staende haer Edele Groot Mogende Resolutie by Extract authentijck den Præsident, ende Raden van den meergemelten Hoogen Raden toe-ghesonden werden, omme te strecken tot der selver naerichtinge.

Vrydag den 30 November 1657.

*Justitie.
Deurwaer-
ders te ver-
minderen.*

IS, naer voorgaende deliberatie, op 't gerepresenteerde van den Præsident ende Raden van den Hove, verstaen ende geresolveert, dat het getal van de ordinaris Deurwaerders, ofte Exploictiers van de Justitie, specifiquelick gedetermineert, ende tot een kleynder nombre geredigeert sal worden; Sullende ten dien sine den gemelten Præsident ende Raden van den voorz Hove by aenschryvinge versocht, ende gelaft werden haer Edele Groot Mog. te laten toe-komen der selver consideratien ende advijs, wat getal van Deurwaerders ofte Exploicteurs als boven, ende hoe veel van de selve in yder distrikt aengehouden, ende gebruyckt soude behooren te werden: Des sal middelerwylen, en tot dat 't voorz advis gehoort by haer Edele Groot Mog. dienthalven finalijck zy gedisponeert, egeene nieuwe suppletie van vacant-vallende Deurwaerders Ampten, gedaen werden.

Saterdag den 8 December 1657.

*Militie.
Capitainen
van de Gar-
des hare
Compagnien
in persoon op
te leyden.*

OP 't gemoveerde van eenige Leden, is naer voorgaende deliberatie, goet-gevonden ende geresolveert, dat de respectie Capitainen over de vier Compagnien Guardes van haer Edele Groot Mog. hier in loco. Guarnisoen houdende, sal werden gelaft ende geordonneert de voorz Compagnien selfs in Persoon ter Wachte op te leyden, ten minsten daer van in geen gebreecke te blyven, soo wanneer haer Edele Groot Mog. Staets-gewyse alhier zijn vergadert; ende werden de Heeren Gecommitteerde Raden midts desen versocht ende gelaft, soodanigen ordre te stellen, ende die voorsieninge te doen, dat de boven-staende haer Edele Groot Mog. Resolutie punctuelick, ende sonder eenige infractie ge-executeert ende naergekomen werde.

Dinghsdag den 18 December 1657.

*Geen Sche-
pen van Oor-
loge, nochte
Oorloghs In-
strumenten
of behoefden
te arreste-
ren.*

OP 't gene by de Raedt-Pensionnaris uyt den name, ende van wegen de Heeren haer Edele Groot Mog. ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt gerapporteert, ende voor gedragen is; hebben, naer voorgaende ripe deliberatie, d'Heeren van de Ridderchap, ende Edelen, midtsgaders de Gedeputeerden van de Steden uyt den name ende van wegen d'Heeren hare respectie Principalen verstaen ende verklaerd, gelijk verstaen ende verklaerd wordt by desen, dat egeene arresten, ofte executien mogen werden gedaen, ofte gedooght op eenige Schepen van Oorloge van den Staet, ofte hare toe-behoorten, nochte oock op eenigerhande In-
strumen-

strumenten, ofte behoeften van Oorloge van den Staet, 't zy te Water ofte te Lande dienende; Ende sal daer van door de gemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden ter Generaliteyt openinge gedaen, midtsgaders daer op gelijcke Resolutie van haer Hooch Mog. bevordert, ende alomme daer 't behoort, kennelick gemaect worden.

Woonfdagh den 19 December 1657.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt aendachtelick gepondereert ende overwogen hebbende, 't gunt by de Heeren van de Ridderschap, ende Edelen van den selven Lande, op den veerthienden deser loopende maendt, haer Edele Groot Mog. in bedencken gestelt is, namentlick, of niet de collatien van Militaire Charges op den genen die by defect van jaren de selve niet en kunnen bedienen, geconfidereert ende aengesien moeten werden als expectativen, ende sulcks dat daer inne, volghens de ordre van den Lande, niet anders soude kunnen werden geconcludeert dan by eenparige stemmen van alle de Leden; Hebben naer voorgaende rype deliberatie verstaen ende verklaerd, oock voor soo veel des nodich geacht mochte werden op nieuws geresolveert ende vast gestelt, dat van nu voortaan tot geene Militaire Charges, hooghe ofte lage gepromoveert, ofte ge-eligeert sullen worden soodanige die by defect van jaren de selve Charges niet effectivelick ende metter daedt souden kunnen bedienen, ende exerceren, ende specialijck dat van nu voortaan niemant sal werden ge-eligeert tot Capiteyn over eene Compagnie Voet-Knechten, ofte tot Rithmeester over eene Compagnie Paerden, dan die 't getal van seventhien ende negenthien jaren respectivelick gepasseert, ende sulcks ten minsten in sijn achtthiende ende twintigste jaer mede respectivelijck getreden sal wesen; dat voorts niemandt tot eenige hoogere Militaire digniteyten, ende sulcks in specie mede niet tot Sergeant-Major, Lieutenant-Collonel, ofte Collonel over eenigh Regiment sal werden geavanceert, dan die sijn twee en twintichste jaer gepasseert, ende sulcks in sijn drie en twintichste jaer getreden sal zijn.

Aldus gedaen ende geresolveert den negenthinden December seshien hondert seven en vijftigh.

Dijnsdag den 19 Martij 1658.

DE Heeren Gedeputeerden der Stede Dordrecht, hebben ter Vergaderinge gerepræsenteert, dat zedert eenigen tijdt herwaerts onder den resorte des Classis van Zuydt-Hollandt ontrent het beroepen van de Kercken-Dienaren ten platten Lande aldaer sich verscheyden ongemacken hadden geopenbaert.

Hebbende mede ge-exhibeert, ende vervolgens by lecture gecommuniceert seckere Resolutie van de gescheyde Classe, by forme van een peremptoire ordre, en Wet in der selver Vergaderinge genomen ende gearresteert, ten reguarde van de candidati Theologiae, ende Proponenten, de welcke voorts aen by de voorsz Classe voor gerecommandeerten tot den Kercken-dienst souden werden aengenomen; Waer op gedelibereert zijnde, Is goet-gevonden ende verstaen, dat het voorsz geponeerde van de gemelte Heeren Gedeputeerden van Dordrecht, midtsgaders de geseyde Classicale Resolutie door eenige Leden by haer Edele Groot Mog. daer toe te committeren, naeder ge-examineert, ende den inhoude van dien naer syne merite, ende importantie rypelick overwogen, ende gepondereert zijnde aen

H h h

haer

*Militie.
Geen Militaire Charges te confereren op al te jonge Luyden.
Geen Capiteyn beneden de seventhien; Geen Rithmeester beneden de negenthien; Gheen Collonel, Lieutenant-Collonel, of Major beneden de drie en twintig jaren.*

Kerckelick: Klachten over seckere Resolutie van de Classe van Dordrecht ende Zuydt-Hollandt, uopende het beroepen van Predicanten.

haer Edele Groot Mog., naer ingenomen bericht vande Gedeputeerden der meergefeyde Classe tor dien eynde herwaerts te beschryven, oock, des nodich achtende, daer op gehoordt het advis van de Professoren der H. Theologiae in de Univerfiteyt tot Leyden, dienthalven, als mede op het geheele werck, raeckende het beroepen van Predicanten, van advife ghedient fal worden; Ende zijn ten fine voorfz verfocht ende gecommiteert, gelijk verfocht ende gecommiteert werden by defen, de Heeren van de Ridderfchap, midtfgaders de Heeren van Dordrecht, van Haerlem, van Delf, van Leyden, van Amftelredam, van ter Goude, van Alckmaer, van Hoorn, van Enckhuylen ende van Medenblicq, mette Raedt-Penfionaris; Is wyders goetghevonden ende gerefolveert, dat sonder eenige difficulteyt ofte ophoudinghe haer volkomen effect forteren, en onverhinderden voortganck ghewinnen fullen foodanige beroepingen, als bevonden fullen worden naer gewoonte, ende in conformité van de gerecipieerde practijcque gedaen te wesen, by de Heeren van de refpective Plaetsen, der felver Gerechten, midtfgaders de jegenwoordige, ende laetft gediend hebbende Kercken-raden (ter plaetse daer het niet gebruyckelick is de Gemeente over het beroep van de Kercken-dienaren te vergaderen, ende te hooren) ende dat dien-volgende de Perfoonen in dier voeghen beroepen zijnde naer examinatie ofte onderfoeckinghe der Leere, ende des Levens, naer Kerckelicke verkondinge, ende proclamatie van der felver namen, voor de Gemeente, ende geen wettelicke verhinderniffe voorkomende in hare refpective dienften voor de Gemeente ordentelick fullen werden bevestight; Ende fal de boven-ftaende Resolutie aen die van de meergefeyde Classe by Cotype toe-gefonden werden, omme te strecken tot der felver naerichtinge, ende met expresse laft ende ordre, omme naer den inhoud van dien, haer op de aenftaende Clallicale Vergaderinghe, en vervolgens præcife te reguleren ter tijdt ende wylen toe, by haer Edele Groot Mog. defen aengaende, ende op het beroepen van Kerckelicke Perfonen naeder fal welen gerefolveert ende gedifponeert.

Vrydag den 29 Martij 1658.

*Disputen
tuffchen de
Leden van
't Noorder-
quartier
over de tour-
burten in
des Genera-
lityts Reec-
ken-kamer.*

Sijnde by de Heer Penfionaris van Slingelandt ter Vergaderinge gerappooteert de confideratien ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende eerst in gevolge van der felver Resolutie Commifforiael, in date den derthienden December des voorleden jaers, naerghien ende ge-examineert de Retroacta, raeckende de bekleedinghe van des Generaliteyts Reecken-kamer, op de praefentatie van dese Vergaderinge by Perfoonen uyt de Steden van West-Vrieslandt ende den Noorder-quartiere; oock dien-aengaende gehoordt, ende ingenomen de difereperende confideratien, ende fustenuen van de Heeren Gedeputeerden der Stede Enckhuysen ter eenre, ende die van Edam ter andere zyde, midtfgaders oock naderbant in voldoeninge van haer Edele Groot Mog. nadere laft ende ordre, vervat in der felver Resolutie van date den twee en twintichften Januarij lefleden, gehoordt, ingenomen ende gepondereert de confideratien ende fustenuen by de vordere Leden des voorfz Quartiers op 't voorschreve subjeet gheopent ende ingebracht, hebben haer Edele Groot Mog. naer voorgaende deliberatie, ge-eligeert de Perfoon van Gerrit Jacobsz Glas, omme van weghen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt te werden voorgedragen, tot bekleedinge van de plaetse in des Generaliteyts Reecken-kamer voorfz, jegens prima Mey toekomende flaende vacant te vallen; ten welcken eynde, voor hem, (midts doende alvorens den gewoonelijken Eedt van fuyveringe op 't Formulier begrepen in haer Edele Groot Mog. Resolutie

tie van date den vier en twintichsten Februarij des jaers seftchien-hondert ses en vijftich) behoorlijke Commissie daer toe dienende geprocureert sal worden; ende is voorts goetghevonden ende gherefolveert, dat naer expiratie van den drie-jarigen tijdt der bedieninghe van den voornoemden Gerrit Jacobsz Glas, by haer Edele Groot Mog. ten sine als boven sal werden geëligeert yemandt uyt het midden van de Regeerders der Stadt Edam, daer toe als dan te dispiceren; ten ware middelerwylen, ende voor de voorschreve tijdt de voor-geroerde differenten, en discrepantien by Resolutie van dese Vergaderinghe anders finalick getermineert, ofte door sortable expedienten geaccommodeert quamen te werden; ten welcken eynde, ende omme alle verdere disputen voor het toekomende te pravenieren, de Leden van West-Vrieslandt ende den Noorder-quartiere in 't generael, ende yeder van de selve in 't particulier midts desen verfocht werden ten spoedichsten, ende soo haest doenlijk, hare respectieve ghesustineerden op 't Papier te brengen, ende alhier ter Vergaderinghe te exhiberen, omme vervolgens de selve geexamineert, ende rypelijk gepondereert zijnde, dienthelven foodanigen voet beraemt, ende alsulcken ordre ghedecreteert te werden, als ten meesten dienste van den Lande, ende ten besten vergenoegen van de respectieve Leden van den meer-gemelten Quartiere geoordeelt sal werden te behooren; ten ware de meer-gemelte Leden van den selven Quartiere fouden meynen dienstiger, ende gevoeghlijcker te wesen met den anderen te treden in eene minnelijcke conferentie, met intentie ende op hoope van naer een amiabel concert foodanige sortable expedienten te sullen kunnen excogiteren, als waer mede de voor-gheroerde differenten tot onderderlingh contentement uyt de wege geleydt, ende voor 't toekomende ghepræcideert fouden kunnen werden; daer toe de selve Leden mits desen mede uyt den name, ende van wegen haer Edele Groot Mog. serieuselijk verfocht ende vermaent worden.

Saturdagh den 30 Martij 1658.

Sijnde by de Heer Meester Anthony de Wael, Raedt ordinaris in den Hoogen Rade, als gewesene Commissaris Politijcq uyt den Hooftde van haer Edele Groot Mog. op 't jongste Synodus van Zuydt-Hollandt binnen Delf, onder anderen mede gerapporteert, dat op 't selve Synodus verscheyden deliberatien, ende debatthen waren gevallen op seecker gravamen, uytgeschreven by de Classe van Leyden ende Neder-Rhijnlandt, over 't admitteren, ofte niet admitteren tot 't Heylige Avondmael, ende de 'Tafel des Heeren, van den Persoon van Sebastiaen Koninck, houden de de Banck van Leeninge binnen-Leyden voorz; Is, naer voorgaende rype deliberatie, verstaen ende verklaert, dat het subject van de Banck van Leeninghe niet en speecteert, tot de kennisse, ende 't oordeel van de Kercken-Raden, Classen en Synoden, maer tot de voorsorge van de Politijcque Regieringe, ende dat derhalven de Commissarissen Politijcq op de aenstaende Synoden in beyde Quartieren *in mandatis* sal werden gegeven de respectieve Classen, aldaer comparerende uyt den name en van wegen haer Ed. Gr. Mog. bekendt te maecken, der selver begeerte en wille te wesen, dat syluyden ontrent het stuck van de overwinft in Geldt-handelinghe, soo in de Banck-negotie als andersints haer niet en komen aen te matigen, eenige bepalinghe te maecken, van hoe veel, ofte hoe weynich de winste soude moeten wesen, omme te kunnen bestaen, maer de determinatie van dien te laten aen de discretie ende wysheyt van de Overigheyt, met een goet vertrouwen, dat de selve in de ordres, ende Reglementen op 't voorz subject alrede gemaeckt, ofte noch te maecken,

*Kerckelijck.
De Kercken-
Raden, Clas-
sen ende Syn-
oden haer
met de saec-
ken van de
Lombarden
niet te be-
moeyen.*

foo veel doenlick sullen præcaveren, dat de goede Ingefetenen, en voornamentlick d'arme Gemeente met geen bytende woeker uytgemergelt werde; Dat syluyden oock dien-volgende de Bancken van Leeninge by de Magistraten in de respectieve Steden van Hollandt ende West-Vrieslant, onder autorisatie ende octroy van haer Edele Groot Mog. opgerecht, ofte noch op te rechten, ende soo wel ende wettelick bepaelt, als sy bevonden hebben, ofte bevinden sullen ten meesten dienste van de Ingefetenen der voorz Steden te behooren, 't zy de selve Magistraten d'administratie van dien aen haer behouden, ofte dat sy die aen anderen vertrouwen ende beveelen, naer dat sy sulcks ten dienste der selver Steden raetsaem achten, geenints sullen hebben aen te mercken als Neeringe van onrechtvaerdige woeker, maer als middelmatige handelingen, met byvoeginge, dat haer Edele Groot Mog. niet verstaen, dat de Houders ofte Bedienaers van foodanige Bancken, wanneer de selve haer tot contentement van hare Overigheydt houden binnen de palen van de Reglementen, ende ordres, hunlieden voorgeschreven uyt den Hoofde van foodanighe Banckhoudinghe in den rangh van onrechtvaerdighe Woekenaers gestelt, ofte by de goede Inghesetenen in verdachtsaemheydt gebracht sullen werden.

Maendagh den 1 April 1658.

*Finantie.
Dat's Generaliteyts
Magazynen
de Verpondinghe
subjeet sijn.*

IS ter Vergaderinge gelesen 't advis van d'Heeren Gecommitteerde Raden, hebbende in gevolge, ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den twee en twintighsten der voorlede maendt, ge-examineert ende overwogen de Missive van de Raden ter Admiraliteyt tot Rotterdam, den negenthien den daer bevoorens aen haer Edele Groot Mog. geschreven, houdende versoeck, ten eynde het Magazijn by de gemelte Admiraliteyt tot Hellevoet-sluis gedaen aenbouwen, mochte sijn, ende blyven gelibereert van de Verpondinghe over de nieuwe Getimmerten geïntroduceert: Waer op gedelibereert zijnde, Is verstaen ende verklaert, dat alle des Generaliteyts Magazynen de Verpondingen sijn, ende sullen blyven subjeet; ende werdt de wel-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden de executie van de boven staende haer Edele Groot Mog. goede intentie midts desen ten besten gerecommandeert ende aenbevoelen.

Dijnsdag den 2 April 1658.

*Kerckelick.
Gravamina
tydelijck te
behandigen
aen Commissarissen
Politijcq op de
Synoden.*

OP de voorflach voor desen ghedaen, omme de respectieve Classen by aenschrijvinge t'ordonneren de Gravamina, die by de selve werden uytgeschreven, als Poincten van deliberatie tegens de Synoden van Zuydt-ofte Noordt-Hollandt, tydelijk te doen komen in handen van de Commissarissen Politijcq, die uyt den hoofde van haer Edele Groot Mog. de voorz Synoden staen by te wonen, met 't geene daer aen dependeert; Ende daer op naegesien wesende het vier en veertichste Articul van de Acta Synodi Zuydt-Hollandiæ, gehouden tot Gornichem in den Jare seftchien-hondert twee en veertich, raeckende 't voorschreve subjeet, is de finale resolutie dienthalven te nemen uytgesteldt tot naeder deliberatie; Ende middelerwylen goetgevonden, de Commissarissen Politijcq gaende op de aenstaende Synoden in 't een ende 't ander Quartier, midts desen te lasten ende te ordonneren, aen de Gedeputeerden van de respectieve Classen aldaer comparerende bekent te maecken, d'intentie van haer Edele Groot Mog. te wesen, dat de Synodale

dale Resolutie in 't voorschreve vier en veertichste Articul vervatt, soodanich werde geëluceert, dat van tijdt tot tijdt de voorschreve Gravamina aen de Commissarissen Politicq tot de Synode gedeputeert, ofte jonghst gecommiteert geweest zijnde, overgesonden werden ten minsten drie Weecken voor den aenvangh van de selve Synoden, ofte immers te ghelijcke, ende op de selve tijdt dat de voorsz Gravamina aen de andere Classen werden toe-ghesonden, omme de voorsz geëluceerde Resolutie gesien zijnde, de saecke daer by gelaten, ofte op de voorgeroerde voorflach met 't gene daer ontrent is, des noot zijnde, nader geresolveert te werden.

Vrydag den 5 April 1658.

DE Raedt-Pensionaris, heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael, in date den twee en twintighsten December des voorleden jaers hare gedachten laten gaen op soodanige ordres ende reglementen, als tot hefstellinge van 's Landts Militie in luyfter, ende discipline, midtsgaders tot voorkominge van alle inconvenienten, ende traegheden in 't marcheren van de Compagnien ende andersints, souden behooren gearresteert, ende voortaan onverbreeckelick geobserveert te werden, oock daer op nae-gesien het advis by den Rade van State deser Vereenighde Nederlanden, op den een en twintighsten December voorsz, over 't selve subject aen haer Hoogh Mog. ghegeven, met de Retroacta daer op applicabel: Waer op zijnde gedelibereert, ende voor eerst geremarqueert wesende, dat in den laesten optocht van een gedeelte der voorschreve Militie onder 't beleydt van den Heere Rhijnggrave Commissaris Generael van de Ruyterye, in den voorleden Jare voorgevallen, ontrent het uyttrecken van Compagnien uyt eene stemmende Provincie, sich openbaert hebbende seeckere traegheydt, uyt oorsaecke dat de Provinciale Patenten daer toe, volgens d'ordre van den Lande gerequireert, niet soo tydelijk waren gedepescheert, ende de respectieve Officierent toegesonden, als de praessante gelegentheydt wel was requirerende, daer tegens, als mede tegens ghelijcke incovenienten die sich in 't intrecken van Compagnien in eene stemmende Provincie hier naermaels souden kunnen openbaren, voor 't toekomende met eenich nader expedient soude behooren voorsien te worden, dat derhalven 't voorschreve inconvenient van wegghen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt ghepraessenteert, ende vervolgens mede aldaer aengewesen sal werden, hoe dat op den doortocht, ofte de passagie door de stemmende Provincien, by 't Formulier van de Patenten soodanich is voorsien, dat de Officieren die eenige Compagnien leyden, aen de eerste Sterkte van de Provintie haer wel moeten ophouden, om te vernemen of aldaer een Commissaris ofte Gemachtichde van de Staten van die Provincie gesonden zy, om haer in de voorsz passagie te geleyden, ofte aen te wyfen, en te belasten den Wech die sy door de voorsz Provincie sullen hebben te nemen, soo nochtans, dat sy aldaer geen Commissaris of Gemachtichde vindende, evenwel kunnen ende moeten voorts marcheren, sulcks dat sy midts de voorsz praecautie in de selve passagie gantsch niet opgehouden, ofte verhindert werden; Ende al hoe wel by de generale Resolutie van den seshienden Junij seshien-hondert een en vijftich op 't stuck van de Patenten in de bewuste solemnele Vergaderinge van de gesamentlijke Bondgenooten ghenomen, noopende 't uytlichten van Compagnien uyt eene stemmende Provincie, met goede redenen gestatueert is, dat in sulcken cas de Staten van

*Militie.
Redres ende
Reglement
op 't stuck
van de Militie.*

loodanige Provincie, uyt de welcke de uytlichtinge van Compagnien soude geschieden, ofte hare Geauthoriseerden souden werden toe-gefonden Patenten met open namen, omme by de gemelte Staten, ofte hare Geauthoriseerden ghevult, ende hare particuliere Patenten daer by gevoecht te werden; Onaengesien mede by de selve Resolutie, nopende 't leggen van eenige Compagnien in eene stemmende Provincie, te rechte verklaerdt ende vast-gestelt is, dat sulcks niet anders en mach geschieden dan met voorweten, advis ende bewilliginge, midtsgaders op Patent van de Staten van de selve Provincie, ofte van hare Geauthoriseerden, dat haer Edele Groot Mog. echter vermeynen by den gemelten Rade van State wel te rechte aenghewesen te zijn, dat alle 't selve blyvende in volle vigueur, sonder dienthalven eenige d'alderminste veranderinge te maecken, echter de voorz Geallegeerde inconvenienten souden kunnen werden geprævenieert, ende verhoet door de voorflach by den selven Raedt daer op gedaen, namentlick, dat de Gedeputeerden van de respectie Provincien ter Generaliteyt door de Heeren Staten hare Principalen eens voor al souden geauthoriseert worden, omme soo wanneer eenige Compagnien uyt hare Provincie te Velde, ofte tot eenige expeditie souden moeten uyttrecken, ofte oock in de selve intrecken, het open Patent als boven in haren name te vullen, ende voort in margine, ofte op den voet van des Generaliteyts Patenten te mogen doen stellen, den *Capiteyn in desen vermeldt wordt van wegen de Staten van gelaft sich naer het boven-staende Patent te reguleren, en sonder tijdt verlies uyt de voornoemde Provincie van* uyt te trecken, ofte andere diergelijcke woorden van gelijcken effecte; ende dat de selve marginale opstellinge by een van de gemelte Heeren Gedeputeerden van loodanige Provincie uyt den name ende van wegen d' Heeren Staten van de selve onderteckent, soude verstrecken voor een Provinciael Patent, daer op dan de Compagnie soude mogen uyt-ofte in-trecken, en haren wech sonder eenich beleth ofte tyt verlies vervolgen, met versoeck, dat de respectie Provincien haer de voorz voorflach als in 't minste niet afwijckende van de voorgeroerde ordre op 't stucc van de Patenten in de bewuste groote Vergaderinge beraemt, wel gelieven te laten gevallen; ende midts dien de nodighe Aucthorisatie, ten fine voorz op de Heeren der selver ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt te verleenen; Des dat dies niet tegenstaende in 't gebruyck van dese Provincie dien-aengaende egeene veranderinge sal werden gemaect, aengesien daer door, vermits de Heeren Gecommitteerde Raden alhier in loco altijds præsent zijn, geene verachteringe, ofte retardement gecauseert wordt.

ofte in de
ofte in te

Ten tweeden, dat in alle Patenten, daer by de Compagnien naer seeckere be-raemde Rendevous-plactse gefonden werden, voortaan ge-exprimeert moge worden eenen vasten ende præcisen dach, op de welcke de respectie Officieren met hare Compagnien haer op het Rendevous sullen moeten vinden; Ende dat dien-volgende den tijdt loodanich gereguleert werde, dat de Compagnien uyt de verst-afgelegene Frontieren haer tegens de selve bequamelijck aldaer kunnen laten vinden, ende dat tot dien eynde oock de Patenten aen de selve verst-afgelegenen wat vroeger moghen afghefonden worden.

Ten derden, dat de voorz Patenten werdende geaddressieert aen de Gouverneurs ofte Commandeurs der Plaetse daer de Compagnien werden uytgetrocken, daer beneffens aen de selve door den gemelten Raedt van State gefonden moge werden een korte Instructie, behelsende den wech die de voorschreve Compagnien, het zy te Water ofte te Lande, sullen moeten nemen, op dat van de selve Instructie

Copie alhier verblyvende, men altijdts seecker moge zijn, waer de Officieren van de voorsz Compagnien te beschryven, in cas het nodigh bevonden mochte werden, eenighe andere, ofte naedere ordres aen de selve naer te schicken, soo nochtans, dat den wech te Water aen eenige Compagnien voor-gheschreven zijnde, d'Officieren van de selve by contrarie Windt of quaedt Weder souden mogen haren marsch te Lande vervolgen, als sy andersints onseecker souden wesen, of hare Compagnien op den præcisen dach op 't Rendevous souden kunnen wesen, ende dat de voorsz Gouverneurs ofte Commandeurs, oock by de selve Instructie mogen gelast worden, alle de Compagnien die uyt haerlieder Guarnisoen getoghen werden, gesamentlick ende niet stucx-gewysse te doen marcheren, onder het commandement van den Officier, die sulcks naer de Krijghs-ordre toe komt.

Ten vierden, aengesien van de verloven, die haer Ho. Mog. ende de Staten van de respectieve Provincien nu ende dan geven aen verscheyden Officieren, geene kennisse aen den meer-gemelten Raedt van State gegeven wordt, daer door dan den selven Raedt in de voorsz laetste expeditie niet geene seeckerheydt heeft kunnen adviseren, op 't employ van eenige der selver, niet hebbende kunnen weten, of sy in hare Guarnisoenen, selfs niet of sy binnen 's Landts waren, dat derhalven daer inne voor 't toekomende moge versien werden, het zy met eene attache die d'Impetran ten van foodanige verloven geordonneert souden werden van den gemelten Raedt te moeten halen, ofte immers door eenige expressie in het Formulier van de selve verloven te doen, daer by de voorsz Officieren soude gelast werden haer verloven in de Secretarie van den meer-gemelten Raedt te doen registreren.

Ende gemerckt in den voorsz laetsten optocht, vermidts d'absentie van soo meechvuldige Officieren, notable defecten bevonden zijn, in der voegen dat noot-saekelick daer tegens moet voorsien worden, dat derhalven tot verhoedinge van gelijke defecten voor 't toekomende, de Gouverneurs, ende Commandeurs van de respectieve Guarnisoenen door den meer-ghemelten Raedt daer toe mogen gehouden werden, dat sy alle drie maenden præcise over senden eene Lyste van alle de Officieren van haer Guarnisoen, met aenwysinge waer, hoe lange, ende met wat ordre de Absenten haer uyt hare Guarnisoenen onthouden hebben.

Ten vijften, naedemael groote klachten van de Ruyters in dese laetste expeditie ge-employeert geweest zijnde, tot de Regieringe zijn gekomen; dat namentlick de Huyfluyden in de Dorpen, en ten platten Lande daer de selve zijn gelogeert geweest, haer voor voeragie van Hoy, Haver en Stroy, naer haer wel gevallen, soo veel hebben afgheperst, dat het onmogelick soude zijn in dier voegen eenige Ruyter te kunnen doen subsisteren, dat dacromme, gelijk voor desen, de voorsz Voerage voor een Ruyter met een bidet op veerthien stuyvers daechs is gereguleert geweest, als nu de bidets afgheschafft zijnde, 't selve op thien stuyvers daeghs moghe ghereguleert werden.

Ten sestten, uyt de redenen, ende klachten van de voor-gemelte hooghe Officieren bespeurt wesende, dat het respect, 't welck de mindere Officieren aen hare opper-Officieren schuldich zijn, merkelick is vervallen, 't welck haer Edele Groot Mog. meynen, dat in alle manieren oock behoort geredresseert te werden, soo tot luyfter van de selve hooghe Officieren, als voor den dienst van 't Landt, ende omme de Militaire discipline te houden in behoorlicke vigeur; ende daer op in achtin-ge genomen zijnde de directie, jac selfs d'authoriteyt, die de Capiteynen Generaels
in

in der tijd aen de Collonnellen van de Regementen voor desen gelaten, ende gedefereert hebben; Is verstaen, ende geresolveert, dat d'Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren sal werden gelast, ende geordonneert, gelijk henluyden gelast ende geordonneert werdt by desen, alvooren te treden tot het aenstellen van Lieutenanten ende Vendrichs van Compagnien, te nemen het advis van den Collonel, onder wiens Regiment die vacante plaetse reforteert, om van de bequaemheydt, tijdt van dienst, ende comportementen van de Sollicitanten wel geïnformeert te worden, ende vervolgens soodanige aengestelde Officieren te belasten, midtsgaders oock de selve daer toe te houden, dat sy binnen seeckeren korten tijdt, naer gelegtheydt daer toe te praëfigeren hare Commissien aen den Collonel, ofte eerste Hooft-Officier van 't Regiment gaen verthoonen, omme alsoo by den selven bekendt te worden, oock geene verloven ofte attaches voortaan te geven aen eenige onder-Officieren, om over Zee of buytens Landts te gaen, ten zy de selve alvorens uytbrengen een Acte van verlov van haer Collonel, ofte eerste hooge Officier by de handt zijnde, om niet alleenlick te doen onderhouden 't respect, 't welck mindere Officieren aen hare Hooft-Officieren schuldich zijn, maer oock om t'allen tyden voor den dienst van 't Landt te kunnen bericht worden, hoe veele Officieren van yder Regiment absent zijn, ende offer een genoeghsaem getal by de handt blijft, om by occasie het Regiment ende yder Compagnie in 't particulier te kunnen leyden; Ende dat voorts van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt gelaboreert sal worden, ten eynde soo by haer Hoogh Mog. in 't stuck van de verloven, als by de respectieve Provincien in 't reguarde van aenstellen van Lieutenants ende Vendrichs mede gelijcken voet geobserveert moge werden.

Ten sevenden, aengesiën onder de Regementen selve, soo te Paerde als te Voet, soodanige disordre ende disproporctie bevonden wert, dat noodtsakelick daer tegen dient voorsien, zijnde by de gedane cassatien ende reductien de selve soo ongelijck geworden, datter Regementen van de Ruyterye gevonden werden, bestaende alleenlick in twee Compagnien, ende Capiteynen te Voet die niet en wten of sy onder een Regiment, ende onder wat Regiment gerangeert zijn, 't welck dan met de Vendels, Tromslach, ende andersints in occasie disordre soude kunnen veroorsaecken, dat midts dien de opgemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, ofte eenighe van de selve, by henlieden daer toe te subdelegeren, versocht sullen werden, gelijk de selve versocht werden by desen de Lyste van de Hollandtsche Regementen te revideren, ende dienthelven soodanigen redres te projecteren, midtsgaders aen haer Edele Groot Mog. voor te dragen, als syluyden, naer exigentie van saecken sullen bevinden te behooren.

Ten achtsten, d'experientie mede geleert hebbende, dat in de voorsz laetste expeditie de Regementen met veele jonge ende onbequame Ritmeesters ende Capiteynen, ende de Compagnien met veele jonge ende onervarene onder-Officieren bestelt zijn geweest, in der voegen dat daer jegens tot voorkominge van alle inconveniënten, mede noodtsaekelijck met salutare ordres, ende Reglementen dient te werden voorsien, ende daer op geresumeert wesende d'ordre by de Heeren Prince Maurits Grave Willem Lodewijck, en de Prince Hendrick Frederick van Nassauw, alle zal: gedachtenisse, met den Raedt van State den 5 December des jaers 1618 op de voorgaende last, en authorisatie van haer Ho. Mog., vervat in der selver Resolutie van den tweeden Mey sestiën hondert sestiën gearresteert, Is verstaen en geresolveert, dat voortaan in 't confereren van Ritmeesters, ofte Capiteynschappen ernstelick, ende

de voornementlick ghelet fal worden op de geene, die door hare dienften, en kloecke daden haer recommendabel ghemacckt hebben, ende dat in 't toekomende by haer Edele Groot Mog., in gevolge van voorgaende Resolutie in date den negenthienden December des voorleden jaers, niemant gestelt fal worden tot Ritmeester dan die 't getal van negenthiën, ende niemant tot Capiteyn dan die 't getal van seventhiën jaren gepasseert zy; Dat oock van nu voortan geene Lieutenanten te Peerdt ofte te Voet, oock geene Cornetten ofte Vendrichs sullen moghen gecre-eert worden, dan die ten minsten in haer achthiende jaer getreden sullen zijn; daer nae de Heeren Gecommitteerde Raden in de respective Quartieren midts desen wel expresselick gelast werden, haer preciselick te reguleren, ende voorts over al in ghelijckheydt van bequaemheydt de Ingeboornen van 't Landt voor Vreemden te prefereren; Oock ontrent de electien van Lieutenanten, Cornetten ende Vendrichs 't advis van de hooge Officieren van de Regementen in behoorlicke consideratie te nemen.

Ten negenden, nademael een groot gebreck onder de Compagnien bespeurt werdt, uyt saecke dat de selve soo swack in ghetale van Ruyters ende Voetknechten, oock soo slecht gemonteert, ende gewapent, midtsgaders soo qualick gedisciplineert bevonden werden, dat men in eenige ongelegenheydt daer mede seer soude ver stelt ende verlegen staen, dat tot beteringhe van dien van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt de saecke daer heenen sal werden gedirigeert, ten eynde by haer Hoogh Mog. geresolveert, ende by de respective Provincien aengenomen moghe werden de oude vermincte Soldaten, die geen dienst aen 't Landt en kunnen doen, maer alleenlick de Compagnien deformeren, af te wysen uyt het ordinaris getal daer op de Compagnien zijn gereguleert, ende de selve te onderhouden uyt de Middelen op den Staet van Oorloge, daer toe in twee distincte Posten aen de respective Provincien geassigneert; Ende dat voorts door exacte ende præcise monsteringen, midtsgaders door de straffen in gevolge van dien over alle nalatigen te decreteren, de Compagnien te Paerde ende te Voet, in goede ordre, ende tot een compleet getal mogen ghehouden werden, welcke besorginge de meer-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren midts desen mede gantsch serieuselick gecommandeert ende aenbevoolen werdt; Dan wat belanght de Monture ende Wapeninge, ende eerst soo veel de Ruyterie aengaet, dat by Resolutie van haer Ho. Mog. moghe werden gestatueert ende geordonneert, dat geene Officieren ofte Ruyters sullen mogen verkopen of vermangelen hare Paerden, die tot den dienst van 't Landt goet ende bequaem zijn, nochte oock de selve gebruycken, ofte laten gebruycken tot Landt-bouwerie, tot het trecken van Karossen, Wagens, Karren ofte diergelijcke; ende dat tot observantie van dien moge werden gestatueert ende geordonneert, dat geene Ruyters hare Paerden sullen moghen verkopen ofte vermangelen, dan met consent van den Gouverneur ofte Commandeur der Plaetse, daer slyuyden in Guarnisoen zijn leggende, midtsgaders van haerlieder Ritmeester, op pœne van cassatie, ende dat ten selven eynde niet alleenlick aen de Ritmeesters gelast moge werden, foodanige alienatien van Paerden, sonder blijckelicke onbequaemheydt van de selve niet te accorderen, maer dat oock de respective Gouverneurs by Instructie moge werden aenbevoolen, dat sy naeuw regardt daer op sullen hebben te nemen, ende tot dien eynde het oogh van tijdt tot tijdt te laten gaen over alle de Paerden van haer Guarnisoen, midtsgaders eenich defect daer ontrent vindende, het selve aenstonds te doen repareren, ende niet te min daer van kennis te geven soo aen den Rade van State, als aen de Heeren Gecommitteerde Raden van de Provincie harer repartitie; Ende ten eynde de Ruyterie oock ge-

houden moge werden in goede exercitie, ende onder behoorlicke discipline, dat derhalven boven het debvoir van de Officieren van yder Compagnie, de selve Gouverneurs oock gelaft mogen werden daer voor te sorgen, ende specialijck daer voor te responderen, dat immers de Ruyters Hooft voor Hooft, ende de geheele Compagnien bequaem gemaect ende gehouden mogen werden totte ordinariſſe ende meest noodtsaeckelicke exercitien; dat mede in binnen-Guarniſoenen, daer jegenwoordich geen Tochten of Wachten geschieden, voortaan oock ordinariſſe Wachten ende Exercitien geordonneert ende gedaen mogen werden; dat voorts de Rithmeesteren, Capiteynen ende andere Officieren, leydende Compagnien te Paerdt ofte te Voet wel scherpelick moge werden geinterdiceert, eenige Ruyteren of Soldaten aen te nemen op conditie om voor eenige maenden, minder ofte meerder tijdt, voor niet te dienen, veel min de aengenomen Ruyteren, ofte Knechten minder toe te voegen, ende te laten volgen, als de soldye by den Staet daer toe geordonneert, ende van de selve oock geensints eenige recognitie te nemen over content, ofte verlof om te mogen wercken, op poene van cassatie, maer soodanige verloven, sonder oorsaek niet te weygeren; des dat de Soldaten t'elckens tegens den avondt haer wederom in 't Guarniſoen laten vinden; Dat mede in conformité van voorgaende haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den thinden December des jaers seshien hondert vier en vijftich, door den Raedt van State ernstelick moge werden tegen gegaen de betalinge met licht geldt aen de Soldatesque, die in de Guarniſoenen op den Rhijn ende de Maze gepraetiseert wordt; ende om meerder nadruck te geven aen alle 't gene van de Monture, Wapenen ende Exercitien van de Ruyterye hier boven gestelt is, dat ten dien sine de Collonnels en Majors van de Regementen gelaft mogen werden, eens des jaers in persoon yder een gedeelte vande Compagnien Paerden van haer Regiment te gaen besien in hare Guarniſoenen, doende de selve te Peerde, en in de Wapenen komen, en Exercitie doen, om daer van, des gerequireert wesende, te refereren, ende te verantwoorden, sulcks en daer 't behoort; En dat aengaende de voorsz pointen de Heeren Gecommitteerde Raeden in de respectieve Quartieren sullen werden versocht ende gelaft, gelijk de selve versocht ende gelaft werden by desen, de praecise observantie, ende executie van dien te besorgen, ten aensien van de Militie ter besoldinge van haer Edele Groot Mog. staende, ofte binnen dese Provincie Guarniſoen houdende; Dat mede ter Generaliteyt sal werden bevordert, ten eynde de Ruyterije wederomme hersteldt moge werden in soodanich getal van Cuirassiers ende Harquebusiers naer proportie, als de selve geweest is voor date van de jonghste veranderinge dienthalven gemaect; des dat de gagie echter moge blyven sulcks als de selve jegenwoordich is. Ende om het voorsz ghebreck van Wapenen, ende exercitie te redresseren over de Compagnien te Voet, dat ten dien sine boven d'opsichte daer toe de Officieren van de selve Compagnien volgens haren plicht gehouden zijn, de Gouverneurs, als voorsz is, oock die nader voorsorge moge werden aenbevoelen, om ten reguarde van de Wapenen alle defecten te doen suppleren, ende by ontstenteniſſe daer van te adviferen, gelijk sy voor haer eygen interest ende reputatie souden willen verantwoorden; Ende aengaende d'exercitie te procureren, dat de Soldaten hooft voor hooft, en de geheele Compagnien bequaem gemaect, ende gehouden werden totte ordinariſſe, en meest nootsaekelicke Exercitien; ende dat de respectieve exercitien van de Compagnien te Paerdt ende te Voet, yder Jaer haren aenvangh komen te nemen met den eersten April, ende soo van tijdt tot tijdt te continueren tot half ofte in 't laetste van September; ende dat de selve soodanich geregleert werden, dat d'ordinariſſe Wachten ten minsten alle

twee ofte drie dagen, de Compagnien ten minsten alle maenden eens in 't gheheel, ende de Brigaden alle twee ofte drie maenden met complete Wapenen geoëffent werden, alles onvermindert d'opsicht, kennisse ende directie die de respectie Commissarissen van de Monsteringe dien-aengaende by hare Instructien gedefereert is, ofte noch gedefereert soude mogen werden.

Ende aengesien de Sergeanten onder de Compagnien, al-hoe-wel van de minste Officieren, echter ten aensien van de Exercitien, d'ordre ende andersints niet van geringe consideratie zijn, ende niet te min by experientie bespeurt werdt, dat tot de selve Functie dickmaels gepromoveert werden Domestijcque Dienaers van de Officieren der Compagnien, ende anderen daer toe t'eenemael onbequaem zijnde, dat over sulcks, ende omme diergelijke inconvenienten voor 't toekomende, soo veel doenlijk, te verhoeden, by generale overgifte van de respectie Provincien ter Generaliteyt moge werden vast ghesteldt, gelijk, ten aensien van de Militie staende op de repartitie van haer Ed. Groot Mog. vast gesteldt werdt midts desen, dat van nu voortaan niemandt tot de Hellebaerdts sal mogen werden ghevordert, die niet volkomen expert, ende daer toe singulier bequaem zy, ende in specie mede niemandt, ten zy hy den tijdt van vier jaren, ofte daer boven, als Soldaet met de Piecke, ofte het Musquet, effectivelijck, ende actuelijck ghedient hebbe; Dat mede alle nieuwgekooren Sergeanten, alvorens in hare Functie geinstalleert te mogen werden, gehouden sullen zijn hare exercitie te doen, ende preuve van hare ervarentheydt te geven, voor ofte in praesentie vanden Gouverneur, ofte Commandeur van 't Guarnitoen, tot contentement ende satisfactie van de selve.

Saterdag den 6 April 1658.

Sijnde ter Vergaderinge gerepraesenteert d'inconvenienten ende swarigheden, die metter tijdt den Staet souden konnen overkomen, door de practijcque die men bericht werdt in eenige van de Vereenichde Provincien meer ende meer in te kruypen, namentlijk dat de Militaire Officieren aldaer niet alleenlijck tusschen particulieren verhandelt, maer oock sels somwylen by den geenen dien de collatie daer van is competerende, niet anders dan onder merckelijcke recognitien in Gelde, ofte in Geldts-waerde vergeven werden; Is, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen, dat van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt ernstelijck de handt daer aen sal werden gehouden, ten eynde niet alleenlijck de Resolutien hier bevoorens by haer Hoogh Mog. jegens het verhandelen van Officieren, met 't geene daer ontrent is genomen, ende specialijck die van den twee en twintichsten Aprilis seshien-hondert vier en twintich, van den twee en twintichsten October seshien-hondert acht en dertich, van den twintichsten Julij seshien-hondert ses en veertich, ende van den vijftden Mey seshien-hondert negen en veertich, punctuelijck, ende praeciselijck mogen werden geobserveert ende naergekomen, maer dat oock by de respectie Provincien, elck in den synen in practijcque gebracht, ende gelladich geobserveert moge werden den Eedt van suyveringe ter Generaliteyt ghedaen wordende, by alle Persoonen die door haer Ho. Mo. tot eenige Ampten, Officieren, beneficien ofte bedieningen gepromoveert werden, gelijk binnen dese Provincie in achtervolge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den vier en twintichsten Februarij des jaers seshien-hondert ses en vijftich praeciselijck naergekomen, ende onderhouden werdt; met versoek aen de Heeren Gedeputeerden wegen de gemelte Provincien ter Generaliteyt comparerende, dat de selve de boven-geexpresserde haer Edele Groot Mog. intentie, aen de Heeren hare respectie Principalen, naer d'importantie van der saecke gelieven te repraesenteren, ende te helpen smaeckelijck maecken.

*Militie.
Ordre te
stellen te-
gens 't ver-
koopen van
's Krijgs-
Officieren;
Eedt van
suyveringe.*

Donderdag den 11 April 1658.

*Justitie.
Militie.
Judicature
Hof van
Hollandt Ge-
committerde
Raden.
Militairen
Krijgsraedt,
Niervaert
Beklimmen
Wallen,
Kerckhoven,
ende van
Son.*

BY resumptie ghedelibereert zijnde op den inhoud van de Requeste by Borgemeesteren ende Regeerders der Stede Niervaert, neffens Melchior van den Kerckhoven, Casteleyn ende Rentmeester der Domainen van den Heere Prince van Oraigne, ende Johan van Son, Secretaris aldaer aen haer Edele Groot Mog. gepresenteert op den vijftienden Martij lestleden, mitsgaders op het mondeling gededucerde, ende gerepresenteerde by de Heeren de Raedt, ende vander Graeff, als Gecommitteerden van den voorschreven Hove, op den twintichsten daer aen volgende alhier ter Vergaderinge gedaen, ende rykelijk overwoogen de consideratien, redenen ende argumenten, die by ofte van wegen de Heeren Gecommitteerde Raden ter eenre, midtsgaders by ofte van wegen den President ende Rade van den Hove ter andere zyde waren te gemoet ghevoert aen de Leden van dese Vergaderinge, by Appointement ende Resolutie in dates respectie den vijftienden ende twintichsten Martij voorsz gecommitteert tot examinatie van de geseyde Requeste, midtsgaders tot overweginge van het gementioneerde mondelingh gerepresenteerde, ende gededucerde, ende serieuze reflexie genomen zijnde op de consideratien, ende het advis van de voorgemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden dienthalven door monde van de Raedt-Pensionnaris op den seften deses alhier ter Vergaderinge geopen, alles breder geexpresseert in de Notulen van den selven dage; Is goetd-ghevonden ende verstaen, dat naedemael aen den Militairen Krijghs-raedt niet bevonden en werdt eenige de minste Jurisdictie gedefereert te wesen over Borgerlijcke Stants-Personen, de Procedures in desen gehouden ende voorgevallen sullen werden aengesien, ende geconsidereert, als of de selve niet en waren gehouden, ende voorgevallen; ende dat dienvolgende de saecke herstelt zijnde in soodanigen staet als de selve was voor het entameren van de gheseyde procedures, de kennisse, judicature ende decisie van dien rauwelijck sal werden gelaten aen den Præsident ende Raden van den Hove, omme daer inne te procederen ende doen, sulcks als de selve naer Rechten ende style sullen bevinden te behooren; aengesien om verscheyden wichtige consideratien gheoordeelt is, dat sulcks by Schepenen van der Niervaert voornoemt, in de tegenwoordige constitutie aldaer niet bequamelick soude kunnen geschieden; ende sal de bovenstaende Resolutie by Extract authentijcq aen de opgemelte Heeren Gecommitteerde Raden, midtsgaders aen den gemelten Præsident, ende Raden van den Hove toe-gefonden werden, soo omme te dienen tot der selver respectie naderichtinghe, als omme haer naer den innehoud van dien te reguleren.

Dijnsdag den 14 Mey 1658.

*Justitie.
Sententien
van den
Raedt van
State geen
appel, maer
alleenlick
Revisie sub-
ject; Mar-
celis Thiens.*

DE Raedt-Pensionnaris, heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien, Dende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mo. Gecommitteerden, hebbende in gevolge van der selver Resolutie Commissoriael, in date den negenden deser loopende maendt ge examineert seeckere Requeste, den twaelfden Aprilis lestleden aen haer Ho. Mo. gepresenteert by Marcelis Thiens, eerst geweest Rentmeester van de Domainen's Lants van Limborg, soo wanneer de Stad Limborg was onder de gehoorfaemheyte van desen Staet, naderhant Ammodiateur, en daer na wederom Rentmeester by retorsie vande selve Domainen, met syne Borgen voor haer interest nevens hem gevoegt, mitsgaders de Stucken en Munimenten aen de selve Requeste geannexert, en nog seecker advis van Rechtsgeleerden van wegen de voornoemde Thiens naderhandt gesuppeditteert, als dienende tot justificatie ende bewijs, van dat

de

de selve by haer Ho. Mog. soude behooren te werden ontfangen in appel van sekere Sententie, in date den negenden Martij leetleden, by den Rade van State deser Vereenichde Nederlanden, t'synen laste uytgesproocken; oock daer op gehoorde ende ingenomen d'onderrichtinge van de Hollandtsche Raden, ende Gecommitteerden in den gemelten Rade van State, midtsgaders in des Generaliteyts Reecken-kamer, ende voorts, naer resumptie van de Retroacta daer toe dienende, tot voldoeninge van de voor-geroerde Commissoriale Resolutie niet alleenlick overleydt, ende overwogen of van de voorz. Sententie in der saecke van den voornoemden Thiens gewesen, maer oock generalijck of van eenige Sententien van den meer-gemelten Raedt van State, by de Heeren Gedeputeerden van de respectie Provincie ter Generaliteyt, naer de ordre van de Regieringhe Mandement in cas d'appel, met de gewoontlike clausule van inhibitie soude konnen ofte behooren verleent te worden: Waer op zijnde gedelibereert, ende voornamentlijck geleth, soo wel op de Resolutie dienthalven den achthienden Januarij des jaers festhien hondert negen en dertich by maniere van provisie ter Vergaderinge van haer Ho. Mo. genomen, als op 't gene raeckende 't selve subject by dese Provincie tot verscheyden tyden, ende namentlick by Resolutie van date den festienden Julij festhien hondert ses en dertich, midtsgaders by de Instructie voor de Heeren Gedeputeerden wegens de selve Provincie ter Generaliteyt comparerende, is gestatueert; Hebben haer Edele Groot Mo. eenpaerlick verstaen ende verklaert, dat den meer-ghemelten Raedt van State in saecken volgens hunne Instructie, ende de deuchdelicke observantie t'haerder kennisse staende, Justitie administreert in 't hoochste ressort, sonder dat de Sententien van den selven Raedt eenige appellatie ofte reformatie, maer wel ende allpenlick Revisie, ofte propositie van erreur onderworpen zijn; Ende is dien-volgende goet-gevonden ende geresolveert, dat van wegen haer Ed. Groot Mo. ter Generaliteyt in geenderhande manieren sal werden toe-ghestaen, dat aen den voornoemden Marcelis Thiens, ofte aen eenighe andere gecondemneerden door vonnisse van den meer-ghemelten Raedt by haer Ho. Mo. verleent werde Mandement in cas d'appel, maer dat 't voorz. verfoeck van den selven Thiens, ende alle andere verfoecken van gelijke natuyre van wegen haer Edele Groot Mo. ter Generaliteyt met allen ernst, ende yver tegen ge-gaen sullen werden; Ende in gevalle de Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien, buyten vermoede, soude mogen trachten daer toe by overstemminge, ende in weerwil van de Heeren Gedeputeerden deser Provincie, conclusie te formen, dat als dan by de selve Heeren Gedeputeerden deser Provincie, daer op in gevolge van 't thiende Articul harer Instructie verklaert sal worden, dat haer Edele Groot Mog. soodanige conclusie houden voor nul, ende van onwaerde, ende dat den meer-gemelten Raedt van State; dien-onaengesien, ende niet jegenstaende d'inhibitie, ofte surceancie van executie, die soodanige conclusie soude mogen mede brengen, of impliceren, vermach, oock gehouden is, met d'executie van hare ge-geneve Sententie voort te varen, ende dat den selven Raedt van wegghen dese Provincie daer inne by alle betamelicke middelen ende manieren de behulpelicke handt geboden sal worden.

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't rapport ende advis van Gecommitteerde Leden, nopende 't reguleren der comparitien, alhier ter Vergaderinge in voorgaende Notulen onder date den vijf en twintichsten Januarij leetleden breeder ge-expresteert; Is, naer voorgaende ripe deliberatie ende communicatie in de respectie Vroetschappen daer over gehouden, verstaen, ende geresolveert.

*Reglement
op de compa-
ritien van
Pensionna-
rissen, Secre-
tarissen, &c.
ter Vergade-
ringhe van
de Staten.*

I.

IN den eersten, dat alle Pensionnariffen, Secretariffen, ofte andere Ministers by de Steden in dese Vergaderinge geintroduceert werdende, fullen moeten gekomen zijn tot den ouderdom van vijf en twintich jaren, ofte daer boven.

I I.

Ten anderen, dat deselve fullen moeten wesen gebooren binnen den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, ende sulcx onder de Souveraineteyt van haer Edele Groot Mog.

I I I.

Ten derden, dat de voorschreve Ministers niet fullen moghen wesen in Eedt, dienst, ofte tractement van yemandt anders, als van haer Edele Groot Mog. selfs, van de Steden op welkers Commissie syluyden alhier ter Vergaderinge verschynen, ende van eenige Collegien in Hollandt ende West-Vrieslandt. voorsz.

I V.

Ten vierden, dat syluyden achtervolgende de Privilegien van de voorsz Steden gequalificeert fullen moeten wesen, omme in der selver Vroedtschappen geassumeert, ende geadmitteert te kunnen worden, ofte andersints, by soo verre 't een ofte 't ander Lidt, om goede insichten soude mogen geraden vinden yemandt niet gequalificeert omme in de Vroetschappe aldaer geadmitteert te kunnen werden, in haeren dienst te assumeren, ende alhier ter Vergaderinge te introduceren, dat de soodanige by alfulck Lidt met een vast Pensioen, ten minsten van duyfent Caroli guldens jaerlijcx, daer vooren beloont sal moeten werden, op dat soodanige bedieningen niet op hoope, ende in verwachtinge van eenige andere vergeldingen, ofte advantagien ('t welck geoordeelt werdt naeuwelijcx sonder præjuditie van 't gemeene beste te kunnen geschieden) aen ofte ingenomen werden.

V.

Ten vijften, dat soodanige Ministers haer Domicilium ofte Woon-plaetse fullen moeten hebben, of nemen ende houden binnen de Steden in welckers dienst syluyden fullen wesen geassumeert.

Dat alle de voorsz Poincten de Pensionnariffen, Secretariffen, ofte andere Ministers van de Steden voor haere admiffie in dese Vergaderinge distinctelijck voorgehouden, ende der selver ongeveynsde verklaringe op yeder van dien afgevraecht sal worden op den Eedt die syluyden nevens der selver admiffie gehouden zijn solemnelijck te præsteren; Ende in cas bevonden mochte werden 't een of 't ander van de voorgeroerde requisita te deficieren, dat in sulcken ghevalle soodanich Minister alhier ter Vergaderinge geen acces vergundt, ofte in cas hy op eene onwaerachtige verklaringe, abusivelijck geadmitteert mochte wesen, ofte oock naermaels geduyrende synen dienst op 't een of 't ander van de voor-geroerde poincten gedisqualificeert werde, wederomme geremoveert, ende daer en boven, in cas van onwaerachtige gedaene verklaringe, over syne begane valscheydt, naer exigentie van saccken gestraft sal worden.

Des dat 't gene voorsz staet, nu noch naermaels geappliceert sal worden op die gene, die albereyds alhier ter Vergaderinge geadmitteert zijn, maer alleenlijck obligatoir wesen, ende sonder eenige infractie geobserveert werden, ten aensien van de geene, die naermaels alhier ter Vergaderinge sessie fullen komen te nemen, ofte te versoeken.

Ende wat belanght de verdere ingredienten van 't voor-geroerde rapport, ende
advīs,

advīs, dat dien-aengaende nader deliberatie aengeſtelt, ende t'ſyner tijdt daer op mede naer vereyſch van ſaecken gereſolveert ſal worden.

Maendagh den 15 Julij 1658.

DE Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt in achttinghe nemende de meenich-
vuldige verſoecken, haer Edele Groot Mog. voorkomende, uyt den name ende van weghen foodanighe Bedienaren des Goddelicken Woordts die gaerne *Emeriti* verklaerd̄t waren, ende de merckelicke beſwaerniſſen daer door in 's Lands Financien gecaufeert werdende; hebben naer voorgaende rype deliberatie, op 't vertooch ende advīs van de Heeren Gecommitteerde Raden geordonneert ende geſtatueert, ghelijck geordonneert endē geſtatueert werdt midts deſen, dat van nu voortaan op foodanighe verſoecken egeene Reſolutien ſullen worden genomen, dan naer voorgaende behoorlicke informatien, nopende de gelegentheyt, ende de middelen van de Verſoeckers, ende dat de ſelve Verſoecker ingewillicht wordende de conceſſien daer mede ſullen werden gelimiteert, ghelijck de ſelve van nu af aen daer mede gelimiteert werden midts deſen, dat de Bedienaren voorſz *Emeriti* verklaerd̄t weſende, echter noch gehouden ſullen zijn hare Prædicatien ende Kercken-dienſten waer te nemen, ter tyden ende wylen toe, dat andere Bedienaers in haerlieder Plaetſen beroepen ende beveſticht ſullen zijn, immers dat ſoo wanneer in d'een of d'ander gelegentheyt de Claſſe door hooch-dringende redenen den dienſt middeler wylen ſoude moghen doen waer nemen, de ſelve ter ſaecke van dien niets en ſal hebben te prætenderen, ofte te proffiteren tot laſte van den Lande; daer naer de Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren midts deſen wel expreſſelick gelast werden, haer voortaan precifeſick te reguleren, ende dien-volgende egeene Ordonnantien te paſſeren over verloop ofte openſtaende ſtipendium, 't welck ter ſaecke voorſz ſoude moghen werden geprætendeert, gelijk oock alle 't ſelve in de extenſien van de conceſſien van nu voortaan uytdruckelick ge-expreſſeert ſal worden.

*Finantie.
Kerckelick.
Emeriti ha-
ren Kercken-
dienſt waer-
te nemen, tot
een ander zy
beveſticht,
immers dat
de Claſſe
voor 't waer
nemen van
deſe Plaetſe
niet ſal ge-
nieten.*

Saturdag den 20 Julij 1658.

IS ter Vergaderinge gheleſen het ſchriftelick bericht van Borgemeesteren, Raden
ende Vroetſchappen der Stede Schoonhoven, in gevolge ende tot voldoeninge
van haer Edele Groot Mo. Appointement, in date den elſden deſer loopende maendt
gegeven op de Requeſte, by Pieter Roman ten ſelven dage aen haer Edele Groot Mo.
gepræſenteert, met beklach, dat hy Suppliant, zijnde een wettich mede-lith van de
Vroetſchap der voorſz Stede, onder pretext ende op voorgeven, dat hy in qualiteyt
als Boeckhouder, ende Rentmeester van het Gaſthuys aldaer, ſich in de ſelve ſyne
functie ende adminiſtratie ontrouwelicck ſoude hebben gecomportteert, by Reſolutie
van die van de voorſz Vroetſchap in effeete gecondemneert was, ſich by proviſie uyt
de ſelve Vroetſchap te moeten abſenteren, ende dat vorders den Bailliu der voorſz
Stede tegens hem niet groote animoſiteyt voor Schepenen aldaer criminelijck was
procederende; Houdende 't voorſz ſchriftelick bericht een ampel verhael van vee-
le ende verſcheyde faieten, die den voornoemden Roman by den Bailliu der voorſz
Stede werden te laſte gheleydt, ende daer van Burgemeesteren, Raden ende Vroet-
ſchappen voornoemt, verklaerden den ſelven Roman ten deele by eygen Confieſſie,
ende ten deele by overtuygende preuven geconvinceert te weſen; met verſoek,
dat haer Edele Groot Mog. de voor-gheroerde proviſionnelle diſpoſitie van de Vroedt-
ſchap voor rechtmatich, ende genoeghaem neceſſair ſouden gelieven aen te ſien,
midtſgaders de voorſchreve geëntameerde Criminele Proceduren haren voortgang

*Juſtitie.
Vroetſchap-
pen geene
uytſettinghe
ofte ſuſpen-
ſie van hare
mede-Leden
te mogen
doen.
P. Roman
qualijck nye
de Vroet-
ſchap van
Schoonhoven
geſet.*

te laten gewinnen : Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaert de voor-geroerde provisionnele dispositie, ofte condemnatie by die van de Vroedschap der Stede Schoonhoven voornoemt gedaen, ofte gedeerneert, verklaert, ende gehouden, gelijk de selve verklaert ende ghehouden wordt midts desen, nul ende van onwaerde. Ende wat belaight de voorgeroerde facten, by 't op-ghemelte schriftelick bericht in 't lange genarrceert, sonder dienthalven de waerheydt ter eenre, ofte ter andere zyde te præjudicieren, dat de kennisse ende judicature van dien sal werden gelaten aen 't oordeel, ende de conscientie van den ordinarij, ende competenten Rechter ; Des sal den Præsident ende Raden van den Hove by aenschryvinge gerecommandeert, ende aenbevolen werden, des gerequireert wesende, op de supplicatien van de Geïnteresscerden daer over te houden eene naerftige inspectie, ten eynde daer inne ordentelyck ende naer de forme in diergelijcke gelegentheden hier te Lande gebruyckelijck, geprocedeert moge werden.

Donderdag den 25 Julij 1658.

*Ampliatie
op 't negen
en dertichste
Articul van
de Statuten
van de Uni-
versiteyt tot
Leyden ;
't stellen van
Curateurs
over Boedels
van Profes-
soren aen
't Hoff.*

DE Heeren Gedeputeerden der Stede Leyden hebben ter Vergaderinge gerapporteert, dat Borgemeesteren ende Regeerders der selver Stede, considererende dat voor desen disputen waren gheresen tusschen henlyuden ter eenre, ende den Senaet van de Universiteyt aldaer ter andere zyde, ter saecke dat by 't Collegie van den Gerechte der voorschreve Stede, over den Boedel van eenen overleden Professor van de opgamelte Universiteyt, ten versoecke van des selfs Crèditeuren, een Curateur was ghesteldt, sustinerende den gemelten Senaet dat sulcks niet toequam die van den Gerechte voorsz, maer den Hove van Hollandt ; ende Borgemeesteren voornoemt het tegendeel van dien, dan gemerckt de voorschreve sustenue van den gemelten Senaet wierde gefondeert op het negen en dertichste Articul der bewuste Wetten ende Statuten van de voorschreve Universiteyt by haer Ed. Groot Mog. den eersten October des jaers seshien hondert een en dertich ghearresteert, daer nochtans 't voorschreve Articul dienthalven niet klaer was disponerende, dat Borgemeesters ende Regeerders voorschreven derhalven seer eerbiedelijck versochten, ten eynde haer Edele Groot Mog. tot voorkominge van diergelijcke disputen voor 't toekomende, het verstant van 't voorschreve negen en dertichste Articul, noopende het stellen van Curateurs over de Boedels van Professoren, wat nader souden gelieven te verklaren : Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Gro. Mo. naer voorgaende rype deliberatie, ende in achtninge genomen 't rapport, ende advis van de Heeren der selver Gecommitteerden, volgens voorgaende Resolutie in date den 30 November des voorleden Jaers onder anderen mede over 't voorsz subject geboisigneert hebbende, goetdgevonden by forme van interpretatie, ofte ampliatie van 't voorschreve negen-en-dertichste Articul te verklaren, t'ordonneren, ende te statueren, ghelijck haer Ed. Groot Mog. verklaren, ordonneren, ende statueren by desen, dat niet alleenlijck de Persoonen van den Rector ende Professoren der voorsz Universiteyt in de eerste instantie voor den voorschreven Hove gheconvenieert sullen moeten werden, maer dat het selve voorrecht mede plaets sal hebben in hare naer te laten Weduwen, midtsgaders naer 't overlyden van den Rector ende Professoren, of van hare Weduwen, oock op haere achtergelatene Boedels, ofte onverdeylde ende onverscheydene erffenisse, en specialijck mede dat de Curateurs, die 't van nu voortaan over foodanige Boedels te stellen van noode werden mochte, versocht ende gecommitteert sullen moeten werden by den Præsident ende Raden van den gemel-

gemelten Hove; des dat daer toe ge-eligceert ende gecommiteert werden Perfoonen binnen de Stadt Leyden woonachtich; Ende sal de bovenstaende haer Edele Groot Mo. Resolutie by Extract authentijcq den meergemelten Præsident, ende Raden van den voorsz Hove, midtsgaders die van den Gerechte van Leyden voornoemt, als mede den Senaet van de Universiteyt toe-gesonden werden, omme te strecken tot der selver naerichtinge, ende omme haer daer naer voortaan præciseflick te reguleren.

Dijnsdag den 30 Julij 1658.

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't concept van Placcaet tegens het verkoopen ende uytdoen van Wijn mette Kannen, ende 't setten van Gelagen in de WijnkoopersHuysingen, in voorgaende Notulen onder date den een en twintichsten September des jaers seftien hondert ses en vijftich breeder gementionneert; Hebben haer Edele Groot Mog. naer voorgaende rype deliberatie, gearresteert het Placcaet hier naer volgende geïnseereert.

*Financie.
Placcaet
jegens't uyt-
setten van
Wijn met
Kannen, en-
de 't setten
van Gelagen
in Wijnkoo-
pers Huysin-
gen.*

DE Staten, &c. Alsoo Wy dagelijcx hoe langer hoe meerder in ervaringe komen, dat verscheyde quaedtwillige Perfoonen (onder pretext van Wijnkoopers te zijn) hare Wynen met Stooopen, Kannen ende Pinten van de Luyden laten halen, als mede in hare Huysen, Packhuysen ende Kelders in gelijcke Maten ende Romers, als in openbare Herbergen om geldt laten drincken; contrarie Onse Ordonnantie op 't Middel van de Wynen ge-emaneeert, streckende 't selve niet alleen tot merckelick verval van het voorschreve importante Middel, nemaer oock tot groote schade ende ruine van de openbare Tappers.

SOO IST; Dat Wy de saecke overgemerckt hebbende, ende genegen zijnde de voorsz sluyckeryen ende defraudatien te weeren, verboden ende geinterdiceert hebben, gelijk Wy verbieden ende interdiceren by desen, dat geene Wijnkoopers, binnen Onsen Lande van Hollant ende West-Vrieslandt, sullen vermogen eenige Wijn met de Stoop, Kannen ofte Pinten te verkoopen, ofte uyt te doen, onder wat pretext het selve oock soude mogen geschieden, nochte oock de selve by de Kannen, Pinten, Glasen, Romers, ofte eenige ander grooter ofte kleyder Maten in hare Huysen, Packhuysen ofte Kelders te verkoopen, ofte om geldt te laten drincken, nochte eenige Gelagen aldaer te setten in eeniger manieren; Interdiceren ende verbieden mede, dat niemant, van wat conditie ofte qualiteyt hy soude mogen wesen, sal vermogen eenige Wynen met Stooopen, Kannen of Pinten, uyt de Huysen, Packhuysen ofte Kelders van de Wijnkoopers te halen, nochte eenige Wynen om geldt aldaer te drincken, alles op een boete van ses hondert guldens, ende een jaer suspensie van hare Neeringe, in reguarde van de Wijnkoopers, uyt wiens Huysen, Packhuysen ofte Kelders de Wijn, in voegen als vooren gehaeldt, ofte gedroncken soude mogen zijn, ende na de expiratie van de voorsz suspensie, de peylingen t'haren Huysen, even als in de Tappers Huysingen, te moeten gedogen; ende in reguarde van de Haelders, ofte Drinckers voorsz op een boete van vijfen twintich guldens voor de eerste reyse, vijftich guldens voor de tweede reyse, ende hondert guldens voor de derde reyse; alle de voorsz boeten te appliceren voor d'ene helft ten behoeve van den Officier, ende Armen van de Plaerse, daer de voorsz contraventie soude mogen voorvallen, ende de weder-helft ten behoeve van de Pachters, ende Aenbrengers, elcx half ende half; ende ten eynde de voorschreve frauden te beter souden kunnen achterhaeldt werden, hebben Wy.

de Overluyden van de Tappers-Neeringe in de Steden daer foodanige Overluyden zijn, ofte andersints eenige van de principaelste Tappers by de Magilstraten daer toe specialijck te committeren, midtsgaders oock de Pachters van de Bieren geauthoriseert ende gequalificeert, gelijk Wy de selve autoriseren ende qualificeren by desen, omme de bekeuringe over de transgressien van desen Onsen Placcate by praeventie te mogen doen, ende in sulcken gevalle te participeren in de boeten ende poenen, in alles even, ende in sulcker voegen, als ten opsichte van de Pachters van de Wynen hier boven is gestatueert; Authhoriseren voorts ten sine voorsz de Pachters van 't voorsz Middel van de Wynen, dat sy geassisteert zijnde met een Gerechtsbode, die sy daer toe sullen mogen adsumeren tot alle de Wijnkoopers, op de welke sy suspicie souden mogen hebben van hare Wynen, in voeghen voorsz binnen hare Huysen, Packhuysen ofte Kelders om geldt te laten drincken, visite te mogen doen, sonder dat de Wijnkoopers 't selve sullen moghen weygeren, veel min feytelick te beletten, op poene als vooren; ende ten eynde mede de voorsz visite, ende bekeuringe niet vruchteloos ofte illusoir soude mogen gemaect werden, onder pretext dat de Luyden aldaer gevonden werdende, souden willen voorgeven, ende haer daer mede van de voorsz boete eximeren, als dat syluyden aldaer gekomen souden zijn, omme Wijn te sayen, met intentie, om een Vaetje ten minsten van vier Stooopen groot te koopen, ende in te leggen; Sullen des versocht zijnde gehouden zijn, in cas sy het selve niet en kunnen proberen, met solemnelen Eede te verklaren, dat sy aldaer niet ghekomen zijn, om eenighe Wijn voor geldt te drincken, directelick nochte indirectelick, met dien verstande nochtans, dat by ghebreck van de voorschreve probatie, ofte weygeringhe van den voorsz Eedt te doen, de selve in sulcken geval voor schuldigh sullen gehouden werden, ende incurreren de boeten hier vooren verhaelt, alle welke boeten paratelick, ende sonder eenige figure van Proces sullen ingevordert ende ghe-executeert worden; Ende dit alles onvermindert de boeten by Onsen Generalen Placcate tegens alle defraudatien gestatueert. Ende ten eynde dat het innehouden van desen alomme onderhouden mach werden, ende niemandt daer van ignorantie en pretendere, Ontbieden, &c.

Dijnsdag den 30 Julij 1658.

*Finantie.
Generale
ende eenpa-
rige ordre en
maet op 't
zouwen van
Turff.*

Op 't negende Point van de jegenwoordige beschryvinge, tenderende tot voorkominge van verscheyden onordentelickheden ontrent het tonnen van 'Turff in de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant gepleeght wordende; Is, naer voorgaende deliberatie verstaen ende geordonneert, gelijk verstaen ende geordonneert werdt by desen, dat van nu voortaan alomme binnen de gemelte Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant een eenparige ordre ende mate op 't Tonnen van de Turff geintroduceert ende geobserveert sal worden; ende namentlijck dat daer inne sal werden ghevolght de ordre, Tonne ende maet, binnen de Stadt van Leyden gebruyckelijck, ende in specie dat de Tonne gevult zijnde, driemaal gestooten, ende als dan foodanich opgelecht sal worden, dat geen Turven boven de kant van de selve uytsteecken, maer meest gelijk blyven, sonder eenige boedt of opflach-mandekens, ofte yetwes anders daer by te doen; van welke Tonnen in dier voegen gevuldt, gestoten, ende de Turven met den boven-kant gelijk leggende, de volle gerechtigheyt van den Lande volgens de Ordonnantie betaeldt sal worden. Ende ten eynde de geseyde Mate ende ordre voor 't toekomende exactelijck, ende naer behooren moge werden geconserveert, dat derhalven de Tonnen alomme, ende door de geheele Provincie van jaer tot jaer, sullen worden hermeten, ge-iijckt, ende gebrandt

naer

naer een Beugel daer toe expreffelijk te maecken; Dat mede de Officieren, Justicieren, ende de respectie Gerechten sullen werden geauthoriseert ende gelaft, gelijk de selve gheauthoriseert, ende gelaft worden by desen, exactelijck daer op te letten, dat de meetinge van den Turff niet anders als hier boven staet ghe-expresseert ende werde ghedaen; ende eyntelijck dat de Persoonen tot het meeten van den Turff geordonneert, ofte noch te ordonneren, by eede sullen werden verbonden de voorschreve ordre punctuelijck naer te komen ende te observeren, op seeckere hooge poenen daer jegens te statueren, ende by de Contraventeurs te verbeuren; Van alle 't welke de executie ende de besorginge van de præcise observantie, de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren midts desen ten hoochsten gerecommandeert, geordonneert ende geïnjungeert werdt.

Sijn ter Vergaderinge gerememoreert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge, ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den dertichsten November des voorleden Jaers, geexamineert ende overwoogen de klachten uyt den name ende van wegen Burgemeesteren ende Regeerders der Stede Leyden, den seven en twintichsten daer bevoorens by Requeste aen haer Edele Groot Mog. gedaen, over seeckere drie distincte provisien, die ten versoecke van de naeste Vrienden, ende Erfgenamen *ab intestato* van wylen Arnoldus Vinne, in sijn leven Eerste Professor in de Rechten, ende Rector Magnificus van haer Edele Groot Mog. Universiteyt tot Leyden, midtsgaders van de jegenwoordige Senaet van de selve Universiteyt met hun gevoegt, by den Præsident ende Raden van den Hove, contrarie seeckere haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den thienden September des jaers vijftihienhondert een en tnegentich, d'eerste *in forma* van de besloten Missive tegens Burgemeesteren, Schepenen ende Regeerders der Stadt Leyden, ende de twee anderen by Mandement poënael, ende van attentaten poënael, tegens die van de Gerechte der selver Stede souden wesen verleent; midtsgaders het tegen-bericht uyt den name, ende van wegen 't voorsz Hof op den voorschreven dertichsten November lestleden daer jegens gedaen; met 't gene wyders voor de ghemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, soo by die van den meergemelten Hove, als by de Heeren Gedeputeerden der voornoemde Stede op 't voorschreve subject ter eenre, ende ter andere zyde is gededuceert; Waer op gedelibereert zynde, is verstaen ende verklaert, dat de respectie Hoven van Justitie in voldoeninge van de voorgheroerde haer Edele Groot Mog. resolutie van den voorschreven jare vijftihienhondert een en tnegentich, de Steden by besloten Missive toefsendende Requesten jegens de selve Steden aen de gemelte Hoven gepresenteert, om daer op te hebben haerlyuder bericht, de saecke sulcks vereytschende, vermogen in de opgamelte beslooten Missiven te laten influeren de ghewoonlicke clausule van middelerwylen alles te laten in state, ende in sijn geheel; ende voorts geleth dat op 't geene tusschen de voornoemde parthyen Contendenden voor den voorschreven Hove eygentelijck in controversie is gebracht, albereyds by voorgaende haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den vijf en twintichsten deser loopende maendt finalijck is ghedisponeert, by interpretatie ofte ampliatic van 't negen en dertichste Articul der bewuste Weiten, ofte Statuten van de voorschreve Universiteyt, by haer Edele Groot Mog. den eersten October des jaers seshienhondert een en dertich gearresteert; hebben haer Edele Groot Mog. verstaen ende verklaert, dat daer mede alle verdere proceduren, ende executien op de voorgeroerde geimpetreerde provisien

*Justitie.
Discrepan-
tie bet Hof,
contra Ley-
den op 't ver-
standt van de
Resolutie de
Anno 1591.
Hoven ver-
moogen in
beslooten
Missiven ons
bericht te la-
ten influeren
de Clausule
van surcean-
tie.*

fullen komen te cesseren, midtsgaders oock 't ghehandelde ende 't gebefoigneerde van den Curateur in quaëstie, sonder vorder dispute dienthalven te maecken, in dier voegen gepasseert, ende ghelaten sal worden; En sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq de Præsidenten ende Raden van beyde de Hoven toegesonden werden, om te strecken tot der selver naerichtinge; met recommandatie aen die van 't Hoff van Hollandt, dat by soo verre de voor-gementionneerde Vrunden ende Erfgenamen van den voornoemden Arnoldus Vinne zal: gedachtenisse, in de voorschreve saecke buyten vermoede, verdere poursuittes quamen te doen, syluyden in sulcken cas, haer door Commissarissen, ofte andersints goede onderrichtinge willen geven, ende tot acquiescement van de voorschreve haer Edele Groot Mog. Resolutie trachten te disponeren; Sullende voorts mede gelijk Extract aen die van den voorschreven Senaet toe-gesonden werden, ten eynde de selve, voor soo veel henlieden aengaet, haer daer naer reguleren ende ghedragen.

Donderdagb den 1 Augusti 1658.

15 Poinct.
*Verpondin-
ge binnen
twaelf
maenden
naer 't jaer
se innen.*

OP 't vijfthiende Poinct van deliberatie, daer op de Vergaderinge jegens den elfden September des voorleden jaers geconvoceert is geweest, ende de Bylage daer nevens gevoeght, nopende 't invorderen van de Verpondinge over de Landeryen binnen seeckeren gepræfigeerden tijdt; Is, naer voorgaende deliberatie, gearresteert het concept van publicatie dienthalven voor desen ontworpen, ende in voorgaende Notulen onder date den seften October des selven jaers breder geröert, in voegen als volghet.

DE Staten, &c. Doen te weten, Dat Wy by Onse Resolutie van den sevenden Junij des jaers 1605, verstaen ende gheordonneert hebben, dat nochte de Schouten, ende Gerechten van de Dorpen, nochte de Aennemers van het garen ende collecteren der Verpondingen, naer de expiratie van drie maenden van elcken jare eenich recht souden hebben, omme aen de Eygenaers, ofte hare Landen yets van de Verpondinge des voorleden jaers te eyschen, ten ware syluyden binnen den selven tijdt behoerlijcke, ende uyterlijcke executie, sonder collusie tegens de Bruyckers souden ghedaen hebben; Ende dat Wy de voorz Onse ordre, ende Resolutie nader hebbende overwogen, ende aensende, dat den tijdt van drie maenden daer by gestatueert, omme de executie tot laste van de Bruyckers ofte Huyrders als boven te doen, daer toe niet wel genoeghsaem soude wesen, derhalven den voorz tijdt van drie maenden, om redenen Ons moverende, hebben goet-gevonden te prolongeren, gelijk Wy den selven prolongeren midts desen tot een geheel jaer; ordonneren ende lasten midts dien allen den genen dien de invorderinghe ofte collecte van de voorz Verpondinghe aenbevoolen is, ofte naemaels aenbevoolen sal werden, ende alden anderen die 't aengaen mach, hem van nu voortaan naer den inhoude deses in allen deele punctuelijck, ende præciselijck te reguleren, want Wy het selve voor den dienst van den Lande alsoo bevinden te behooren; Wel-verstaende nochtans, dat ten reguarde van de Landeryen die by de Eygenaers selfs gebaent, ende gecultiveert werden, ofte aen anderen met die stipulatie verhuurt zijn, dat de betalinge van de Verpondinge over de selve blijft t'haren laste, de boven-gheroerde Onse dispositie geen plaetse hebben, maer in sulcken cas soo wel den Eygenaer, als 't Landt selve onder 't verbandt, ende d'executie subjeect blyven sal. Gedaen, &c.

Vrydag den 2 Augusti 1658.

DEn Heer van Wimmenum, heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den dertigsten der voorlede maendt geresumeert, ende ge-examineert d'Instructie, slaende op 't Raedt-Pensionaris-ampt van den Lande van Hollandt, ende West-Vrieslandt; Waer op gedelibereert zijnde, Is de voorsz Instructie op nieuws gearresteert, in voegen ende manieren als de selve hier naer volght, ende van woorde tot woorde staet geïnserieert.

*Instructie
voor de
Raedt-Pen-
sionaris.*

Instructie, waer naer den Raedt-Pensionaris van 't ghemeene Landt van Hollandt ende West-Vrieslandt, hem in synen dienst sal hebben te reguleren.

I.

Erstelick, sal den Raedt-Pensionaris wesen een Persoon, slaende ter goeder name ende fame, professie doende van de Ware Christelicke Gereformeerde Religie, gelijk de selve alhier te Lande in de publijcque Kercken jegenwoordelick beleden, ende gheleert werdt, hebbende ervarentheydt ende kennisse van 's Landts saecken, ende ten minsten in de Latijnsche ende Fransche Tale geverseert.

II.

Ende ten eynde 't gemeene Landt gestadigh van den Raedt-Pensionaris gediend mach werden, soo sal hy geene Officien beneffens het Raedt-Pensionarijschap binnen of buyten de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt mogen bedienen in geenderhande manieren onder eenich prætext.

III.

Ende omme in alle voorvallende gelegentheydt synen dienst ende advise te mogen gebruycken, sal hy hem in alle saecken, soo van Quartieren, Steden, Dorpen ende Collegien van Hollandt ende West-Vrieslandt, als oock van andere Provincien, ende Landen soo veel dat Hollandt ende West-Vrieslandt soude mogen roeren, neutrael ende onpartydich moeten houden, niemant ten dienste staen, advis ofte consultatie geven, ofte oock eenige Pensioenen of Gagien nemen.

IV.

Sal gehouden wesen naer sijn uytterste vermogen te besorgen, dat de Privilegien, gherechtheden, Costumen ende Usantien van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, midtsgaders de behoorlijcke autoriteyt van de Staten in alles geconserveert ende bewaert werde; gelijk hy oock gehouden sal zijn goet regardt te nemen, dat alle generale Wetten, Resolutien van ordre, Instructien ende Reglementen geobserveert, ende naergekomen werden; Ende bevindende t'eenigen tyde daer van te werden ghedevicert, sulcks ten dienste van den Lande des noodt zijnde, aen haer Edele Groot Mog. te adverteren.

V.

Sal alle Dachvaerden van de Staten præcisè waer nemen op den dach jegens de welke de beschryvinge is gedaen, ende sal als dan met de præsenten Leden de beoigne ter handt nemen, ende alle voorvallende saecken afdoen, ende den derden dach in omvraging brengen de vacante Ampten ende Officien, omme daer van ghedisponeert te werden, ingevalle sulcks met contentement ende by goetvinden van de meeste der præsenten Leden verstaen sal worden.

Sal het werck van de Vergaderinge beginnen des voormiddachs ten negen uyren, ende des naermiddachs ten vier uyren, blyvende 's morgens gehouden ten elven afte breecken, omme de Vergaderinge van de Heeren Staten Generael tydelick by te woonen, ende aldaer alle saecken ten beste van de Geunieerde Provincien in 't generael, ende de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt in 't particulier te helpen dirigeren, ten ware de importantie, ofte de meenichvuldigheydt van saecken, daer op spoedighe conclusie mochte vereyscht werden, sulcks quame te verhinderen, midts t'elckens soo 's morgens als des naermiddachs buyten verlet door particuliere besoignes van Staet, een weynigh tijds voor 't aenvangen van de Vergaderinge hem latende vinden in 't Collegie van de Gecommitteerde Raden, omme van haer te mogen verstaen de poincten die syn nodigh souden mogen oordeelen ter Vergaderinge in deliberatie gestelt te worden.

V I I.

Ende ten eynde de voorz Vergaderinge tot groot onghemack van de Leden, ende merckelicken ondienst van den Lande niet en werde opghhouden met nodelose redenen ende tedieuse rediten; Soo sal hy Raedt-Pensionaris tot meerder facilitatie, ende verkorting van de besoignes, gehouden zijn, de Leden, buyten reden prolixie ende reditueux adviserende, serieuselick te vermanen, hare opinien kortelick ende succinctelijck te willen uyten.

V I I I.

Sal de voorstellinge by hem te doen in dier voegen sien te beleyden, dat op elke sessie soo voor als naermiddachs t'elckens een omvrage tot conclusie moge werden gebracht.

I X.

Sal (de Vergaderinge compleet wesende) ter handt nemen de Poincten van beschryvinge, ende voor eerst die gene, die tot Geldt-middelen zijn streckende, ende sal niet te min alle de andere Poincten sommierlijck overgaen, om door 't selve middel d'inclinatie van de Leden (soo haest doenlick) totte voorz Poincten te mogen verstaen.

X.

Sal by resumptie, op de Poincten besoignerende, alleen aenmanen, ende sommeren de Leden die difficijl zijn gebleven, sonder daer over een generale omvrage te doen, ten ware hy Raedt-Pensionaris sonderlinge redenen hadde om anders te doen.

X I.

Sal oock eenige Leden by haer Edele Groot Mog. tot particuliere besoignes gecommittert wesende, ten selven dage dat de Resolutie daer toe sal zijn genomen, ofte uyterlick des daeghs daer aen, het Lith, 't welck in de Commissie de eerste is, doen behandigen de Acte Commissoriael, oock een bysondere Lyste houden van foodanige Commissien, midtsgaders notitie van de saecken die by eenige Leden overgenomen, ofte opgehouden zijn, ende alle weecke eenmaal, als sulcks sonder merkelicke veranderinghe in de publijcque deliberatien kan geschieden, yder Lith, 't welck ofte in Commissien d'eerste zal zijn, ofte eenige saecken overgenomen ende opgehouden sal hebben, opentlick ende serieuselick aen te manen, ten eynde de voorz besoignes ende overgenomen saecken respectie naer behoren mogen werden gevordert.

X I I.

Sal by absentie van de Vergaderinghe, buyten merckelick verlet, ofte wichtige redenen ter contrarie, alle dagen des voor ende naermiddaghs, als 't Collegis van de Gecom-

Gecommitteerde Raden by een komt, hem aldaer op de gestelde uyre laten vinden, omme alle deliberatien ende playdoyen, soo veel doenlick, by te wonen, ende des voormiddaghs, nevens d'Heeren Gecommitteerde Raden, welckers tourbeurte het wesen sal ter Generaliteyt te verschynen, sich mede aldaer laten vinden, oock t'elckens nae de middagh aen 't opgemelte Collegie rapport doen van 't gene ter Generaliteyt is gepasseert, ten eynde daer op naer exigentie van saecken gedelibereert, ende gerelolveert moge werden.

X I I I.

Sal rapport doen aen haer Edele Groot Mog. in 't begin van elcke Vergaderinge, wat t'zedert het scheidten van de leest-voorgaende Vergaderinge ter Generaliteyt, ende in 't Collegie van de Gecommitteerde Raden, van consideratie voorgevallen sal zijn, ende voorts van tijdt tot tijdt van 't geen dagelijcx ter Generaliteyt van gewichte sal wesen gepasseert.

X I V.

Ende naer de gedaene propositie sal hy den Edelen ende Steden daer op haer advis ende opinien laten verklaren, sonder yemandt van de selve in 't geven van haer advis ende verklaren van hunne opinien t'interrumperen, of sijn advis te verklaren; ten ware van hem by de Edelen ende Steden sulcks werde begeert, ofte dat tot onderrichtinge van de Leden uyt voorgaende Resolutien in de selve saecken, of wel op gelijcke gelegentheydt genomen of andersints sulcks noodich ware.

X V.

Sal d'opinien ommevragen, ende een yeders opinie annoteren, oock omgevraecht zijnde in saecken van merckelijke importantie, specialijck verklaren wat de meeste stemmen ofte opinien zijn, laborerende in alles, ende voornamentlijck in deliberatien van gewichte de Leden te brengen ende te disponeren tot de meeste eenparigheydt, blyvende niet te min generalijck gehouden volgens de pluraliteyt van opinien, ende niet anders op saecken daer inne notoirlijck overstemminge plaetse heeft, te concluderen.

X V I.

Sal oock een pertinent Register maecken ende houden van alle de Resolutien van de Staten, ende in 't extenderen van de selve soo veel mogelijk is, klaerheydt ende kortheydt observeren, oock alle repetitien van voorgaende deliberatien eviteren, ende tot dien eynde de poincten van beschryvinge ofte andere invallende saecken ten eersten male met circumstantien extenderen, ende aenteeckenen de difficulterende Leden in syne particuliere Notulen, ende soo lange de voorsz poincten niet geconsenteert, ofte de voorsz saecken niet absolutelijck ter eenre ofte ter andere zyden afgedaen zijn, geene nieuwe extensien daer van maecken, ten ware eenige notable veranderinge daer inne ware voorgevallen, sullende gehouden wesen alle Ordonnantien, Acten, Placcaten, Consenten, Resolutien, ende andere Depeschen van importantie selfs te extenderen, ende voor 't hooft van elcke Depesche het sommier innehoude van dien te annoteren, oock onder een pertinent ende perfect Register ende Index te redigeren in goede ordre alle de Boecken, Stucken, Brieven ende Papieren die in syne handen sullén komen, het gemeene Landt concernerende, ende die gene van de selve op de welcke geen verdere Resolutien te vallen staen, alle Jaren onder receptisse overleveren in handen van de Bewaerder van de Chartres van haer Edele Groot Mog.

X V I I.

Item, sal besorgen dat alle morgen in de Vergaderinge de Resolutien des daeghs te vooren genomen, ende die van Saterdaghs des Maendachs daer aen volgende werden gere-

geresumeert; met dien verstande nochtans, dat de Resolutien die prompter executie zijn vereyffschende, noch ten selven dage dat die genomen zijn, is 't doemlijck, geresumeert, ende vervolgens van stonden aen, sulcks ende daer 't behoort ter executie gestelt werden. Ende wat aengaet de Resolutien op den lesten dach in elke Vergaderinge te nemen, sal den Raedt-Pensionaris de selve datelijck ende voor het dimitteren van de Leden, in gevalle de selve gedisponeert konnen werden soo lange te vertoeven, ten minsten kortelijck, soo de tijdt of materie anders niet en soude willen toelaten op het Papier brengen, ende de Vergaderinge voorlesen, omme d'intentie van de Leden wel gevatt zijnde, terstont daer naer voor gearresteerde Resolutien te mogen werden uytgegeven; Ende alsoo tot laste van den Secretaris staen d'extensien van de appostillen ende appointementen op de ordinaris Requesten, soo sullen de selve van importantie wesende by den Raedt-Pensionaris, ende Secretaris te samen werden geresumeert, aler deselve sullen werden uytgegeven.

X V I I I.

Sal besorgen dat de resumptie van de Resolutien gedaen zijnde, daer van noch dien avondt, ofte uytterlijck des daeghs daer aen, in handen van den Secretaris van haer Edele Groot Mog. geleverd werde een wel gecollationeerde Copie, omme door ordre van den selven Secretaris ten spoedighstente werden geregistreet; op dat soo de Leden van de Vergaderinge als het Collegie van de Gecommitteerde Raden, des van nooden hebbende, van behoorlijcke Extraecten mogen werden gedient.

X I X.

Item, sal den Raedt-Pensionaris secreet houden, ende niemant als aen de Leden ter dachvaert gecommitteert, reveleren de opinien die by een yegelijck gegeven zijn, noch oock de redenen daer toe geallegeert, midtsgaders alle saecken in de Vergaderinge gehandelt, die behooren ofte andersints bevolen sullen werden secreet te houden.

X X.

Sal mede alle Commissien ende Reyfen die hem by de Staten binnen dese Geuniceerde Landen te laste geleydt souden mogen worden, neerstelijck ende getrouwelijck achtervolgen.

X X I.

Item, sal gehouden wesen als boven ordinarie te compareren in 't Collegie van de Gecommitteerde Raeden, midtsgaders ter Vergaderinge van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael, alwaer hy niet meer als een adviserende stem sal hebben; ende bevindende in de selve Vergaderinge eenighe saecken voor te vallen, waer op de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vriesslandt behooren beschreven te werden, sal 't selve refereren aen de Gecommitteerde Raden, om, naer ripe deliberatie, daer inne gedaen te werden als voor den dienst van 't Landt bevonden sal werden te behooren, ende 't gene hem by de selve, 't zy omme de Staten te beschryven op eenige extraordinaris Poincten, ofte om eenige andere depesches te doen, te last geleydt sal werden, naerstelick te effectueren.

X X I I.

Ende sal hem op den Eedt verboden wesen, hem eenichsints te bemoeyen mettet verkiesen ofte stellen van eenige Officieren, Vroetschappen ofte andere Magistraten, ende 't vergeven van Ampten in de Steden ofte ten platten Lande, oock niemant wie die soude mogen wesen, in de Vergaderinge van de Staten, ofte by de Gecommitteerde Raden, ende in de Generaliteyt niet anders dan volgens Resolutien van de Staten ofte Gecommitteerde Raden, ofte ten reguarde van Ampten daer op de ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt sonder rugge-spraecke disponeren, niet dan met communicatie ende goedt-vinden van de selve haer Edele Groot Mog Gedeputeerden aldaer,

daer, nochte oock elders yemandt tot Officien van Justitie, Finantie ofte andere, 't zy Militaire, 't zy Politijcque Ampten, oentlick, noch bedecktelick mogen recommanderen.

X X I I I.

Sal oock ghehouden zijn pertinentelick ende punctuelick sich van tijdt tot tijdt te informeren op den Staet der Finantie van Hollandt ende West-Vrieslandt, omme t'elckens by den aenvanck van de Vergaderinge, met communicatie, ende by goet-vinden van de Gecommitteerde Raden, ende voorts t'allen tyden, des versocht zijnde, openinge te doen van de ware gelegentheydt van dien, midtsgaders van de veranderinge die daer inne soude mogen wesen gevallen, sonder nochtans hem t'onderwinden het ordonneren, ofte distribueren van 't stuck van de Finantie, maer daer mede laten bewerden de Heeren Gecommitteerde Raden, die hy, des versocht wesende, sal ghehouden zijn te dienen van advis.

X X I V.

Sal met de Ministers van desen Staet buyten 's Landts residerende, van tijdt tot tijdt corresponderen, omme de selve bequamer te maecken tot uytwerckinghe van de intentie van de Regieringe, ende tot dien eynde specialijck aen de selve suppediteren ende overschryven alle de Resolutien alhier genomen wordende, ende 't gundt vorders, in den Staet passeert, welckers kennisse hy sal oordeelen de voorschreve Ministers tot uytvoeringe van hunne last ende Commissie dienstich te sullen wesen; welverstaende dat hy eenige saecken van teere consideratie aen de selve Ministers overschryvende, daer van communicatie geven sal aen de Heeren Staten, soo wanneer haer Edele Groot Mog. Staets-ghewyle vergadert sullen wesen, ofte andersints aen de Heeren der selver Gecommitteerde Raden, daer by mede bescheydende de Heeren van 't Noorder-quartier ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. gecommitteert, ende dat hy oock ghehouden sal zijn te bewaren de Minuten van de voorschreve Brieven van correspondentie, omme t'allen tyden des by haer Edele Groot Mog. vermaent zijnde, daer van exhibitie ende lecture te kunnen doen.

X X V.

Sal aen de Ministers van Koningen, Republijcquen, Princen, Potentaten, Staten ofte Steden, Vrunden ofte Geallieerden van desen Staet, d'occasie ende gelegentheydt sulcks praesenterende, ofte vereyschende, met behoorlijcke circumspectie geven communicatie van foodanige saecken ende advisen als hy sal oordeelen op hare respectie Heeren ende Meesters reflexie te hebben, ofte de gemelte Ministers aengenaem te sullen zijn, ende met dienst, immers sonder ondienst van desen Staet henlayden ghecommuniqueert te sullen kunnen werden, oock wederomme uyt de ghemelte Ministers ontfangen openinge van alle alfulcke saecken als de selve aen hem reciproquelijck sullen gelieven te communiceren; doende van de poincten die daer inne souden mogen influeren ofte resideren, uyt welckers kennisse aen de Regieringe hy sal oordeelen eenige vrucht getrocken te kunnen werden, rapport in de Vergaderinge van de Staten, ofte by absentie van de selve, aen de Gecommitteerde Raeden, in praesentie van de Gedeputeerden van West-Vrieslandt ende 't Noorder-quartier ter Vergaderinge van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael *in loco* zijnde, om daer op reflexie gemaect, ofte Resolutie genomen te werden ten meesten dienste van den Lande.

X X V I.

Sal geen Missiven, aen de Staten of Gecommitteerde Raden geaddressiert, ende den Staet van den Lande betreffende, mogen achterhouden, maer die ter eerster

occafie naer den ontfanck van de felve moeten voort brengen, omme gelesen, ende den inhoudt van dien geweten te werden.

X X V I I.

Sal gheduyrende synen dienst syne ordinaris woon-plaetse hebben in den Hage, ende buyten de felve niet mogen vernachten, als met voorweten ende goedt-vinden van de Heeren Gecommitteerde Raden, ende sich niet buyten de Geunieerde Provincien begeben, als met kennisse ende verlof van de Staten selfs.

X X V I I I.

Voor welcke diensten de voorfz Raedt-Pensionnaris jaerlicx voor pensioen ofte gagie genieten sal uytte ghemeene Landts Impositie de somme van drie duysent Caroli guldens, daer van t'elcken vierendeel jaers een vierendeel sal werden betaeldt.

X X I X.

Ende sal den voorschreven Raedt-Pensionnaris Eedt doen, dat hy hem na alle de voorschreve Poincten, naer uytterste vermogen, sal reguleren, ende voorts al tot dienste van den Lande van Hollandt en West-Vrieslant doen, dat een goedt ende getrouw Raedt-Pensionnaris schuldigh is, ende behoort te doen; oock geene Giften, Gaven ofte Geschencken mogen ontfanghen, genieten nochte proffiteren van eenighe dinghen, hoe kleyn die oock souden mogen wesen, selfs niet van eetbare spyse ofte dranck, ende dat van niemant, 't zy Steden, Collegien, Compagnien, Kameron, Personagien ofte particuliere Perfoonen, uytghesondert alleenlick van syne naeste Bloedt-Vrunden ofte Geallieerden, tot Susters ende Broeders Kinderen incluyt, ten ware nochtans hy wiste, dat de felve Bloedt-Vrunden ofte Geallieerden yets aen haer Edele Groot Mog. ofte der selver Gecommitteerde Raden te doen hadden, ofte apparentelick te doen souden krygen; ende sal hy oock, soo veel in hem is, besorgen dat 't selve by sijn eerste ende andere Klercquen insgelijcks werde naergekomen.

X X X.

Den dienst van den Raedt-Pensionnaris sal geduyren den tijdt van vijf jaren, welke ge-expireert zijnde, van nieuws sal werden gedelibereert op 't verkiesen van eenen anderen, ten ware met verre de meeste stemmen goedt-gevonden werde, desen wederom in dienst aen te nemen op dese Instructie die oock van nieuws in de Vergaderinge gelesen, ge-examineert, gearresteert, ende by den selven beswooren sal worden; ende sal geduyrende synen dienst synen rangh ende sessie moeten nemen, beneden de Staten, ende Gecommitteerde Raden respectie ende de Leden van dien.

X X X I.

Ende in soo verre hy in desen synen dienst niet en werdt gecontinucert, sal geene andere Staten buyten de Provincie van Hollandt mogen bedienen als met consent ende voorweten van de Heeren Staten.

Aldus gearresteert in volle Vergaderinge van de Ed. Groot Mog. Heeren Staten voornoemt. In den Hage den tweeden Augusti des jaers sestien hondert acht en vijftich.

Ter Ordonnantie van de Staten.

Vrydagh den 9 Augusti 1658.

*Justitie.
Publicatie te
doen, Sreden
recht van le-*

OP 't elfde poinct van de jegenwoordige beschryvinge is ten versoecke van eenige Leden, na voorgaende deliberatie, goedt gevonden ende verstaen, dat den innhoude van haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den negenthienden Julij sestien hondert vijf en twintich, raeckende 't recht van legael hypoteecq ende para-

te

te executie de Steden van Hollant ende West-Vrielandt tot inninge van hare excijnsen tegens de Pachters van dien, ende hare Medelstanders by de voorsz Resolutie gedefereert, in forme van waerschouwinge geextendeert, ende op de Rollen van de Hoven van Justitie, midtsgaders in de Steden deser Provincie, alwaer Borgemeesteren, ende Regeerders sulcx nodich achten sullen, gepubliceert sal worden.

gael hypotheecq, &c. op de Pachters van hare excijnsen.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, hebben, naer voorgaende rype deliberatie, verstaen ende verklaerd, dat de respectie Vroetschappen in de Steden deser Provincie geensints competeert het recht ofte de dispositie, tot uytsettinge, ofte suspensie van hare mede-Leden uyt de selve Vroetschappen, daer van de voorschreve Vroetschappen haer dien-volgende sullen hebben te abstinieren, ende t'onthouden.

Vroetschappen halve Medeleden niet te mogen uytsetten ofte suspenderen.

Maendagh den 16 September 1658.

IS gelesen seecker advis, by de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Edele Groot Mog. Domeynen gegeven, ter occasie van de Requette, den vijftienden Mey leetleden aen haer Edele Groot Mog. gepresenteert, by Arent Muys van Holy, ende Martinus Clierius, als Curateurs over de desolaten Boedel van Bastiaen Pieteriz, houdende 't voorsz advis onder anderen, dat volgens de bekende Rechten en Costumen van desen Lande niet alleen *ex sua natura* onspilisbaer zijn alle Heerlickheden en Jurisdicdien van haer Ed. Gr. Mo. te leen gehouden werdende, en dat mits dien soo daer om en om te pravenieren veelvuldighyit van processen die men dagelijx siet daer uyt te spruyten, als om verscheyden andere notable en praëjudiciable consequentien uyt soodanige spliffinge soo wel tot praëjuditie van haer Ed. Groot Mog. als tot nadeel ende vexatie van de goede Ingesetenen van den Lande resulterende, de Octroyen tot verdeelinghe van Heerlickheden en Jurisdicdien versoght doorgaens by haer Edele Groot Mog. oock *inter consentientes* zijn afgeslagen, maer dat mede van soodanigen indivisiblen natuyr zijn, ende werden gehouden alle gronden by haer Edele Groot Mog. ofte de Graven van Hollandt in der tijdt te leen uytgegeven: Waer op gedeliberieert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. approberende ende confirmerende 't gunt voorsz is, der Supplianten versoek nochmaels ge-excuseert; ende is voorts goedt-gevonden ende verstaen dat de gemelte Raden ende Meesters van de Reeckeningen voorschreve sullen werden versocht ende gelast, ghelijck de selve versocht ende ghelast werden by desen, haer exactelijck te informeren of oock eenige spliffinge ofte verdeelinghe van Heerlijckheden, Jurisdicdien ofte andere Goederen van haer Edele Groot Mog. te Leen gehouden werdende, buyten Octroy, ofte consent van haer Ed. Groot Mog. ondernomen, ofte ghedaen soude mogen wesen, ende sulcx bevindende 't selve te doen redresseren, ende herstellen als naer behooren.

Geen spliffinge van Leenen toegestaan.

Dijnsdagh den 17 September 1658.

OP 't gene de Raedt-Pensionaris uyt den name ende van wegen d'Heeren Ge-committeerde Raden ter Vergaderinge heeft gherepresenteert; Is, naer voorgaende deliberatie goedt-gevonden ende verstaen, dat d'Instructie voor de Commissarissen tot de Verpachtingen, naer de respectie Saysoenen in drie distincte Acten, ofte Instructien verdeylt, ende ghesepareert sal worden; Ten welcken eynde voor de voorsz Saysoenen respectivelijck by provisie ghearresteert zijn de Instructien hier naer van worde tot worde, naer d'ordre van de selve Saysoenen, achter den anderen geïnsercert.

Financie. Instruclie voor de Commissarissen tot de Verpachtingen in drie ghesepareert.

1 Aprilis.

Instructie voor de Gecommitteerdens die van wegen de Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, d'aenstaende Verpachtingen sullen doen van alle des Landts Imposten, ende Middelen by den Staten voornoemt bewillicht, tot onderstandt van de ghemeene saecke, innegaende metten eersten Aprilis anno selthien-hondert

I.

Eerst sullen de voornoemde Gecommitteerdens aen-ghekomen wesende, daer de respectieve Verpachtingen als vooren geschieden sullen, bestellen dat d'Officier, ende Magistraet van dier Stede ofte Plaetse, ofte de Burgemeesteren aldaer, vergadert werden, ende hen by de selve vindende, sullen van wegen de Staten voornoemt, henlyuden vertoonen, ende voordragen, dat alsoo alle vlytigheydt, ende diligentie van de Staten voornoemt streckende tot observantie van de respectieve Placcaten, Generale ende Particuliere Ordonnantien, totten opheve van de Gemeene Middelen ghemaect, te vergeefs soude zijn, ten ware d'Officieren, ende Magistraten der selver Steden ofte Plaetsen mede de goede handt daer aen hielden, ende door het credijt ende autoriteyt, dat een yeder in den synen heeft, den goeden wille ende voornemen van de Staten als vooren, gelijk syluyden dan van gehoorsaemheydts wegen oock schuldich zijn, neestelijcken, ende behoorlijcken secundeerden ende poochden te effectueren; soo sullen de voornoemde Gecommitteerdens, den Officieren ende Magistraten respectie versoecken, ende op soo lief syluyden der Landen ende henlyuden eygen welvaert hebben, op den Eedt vermanen, ende niet te min ordonneren ende beveelen, dat syluyden te samen, ende een yeder van hen, voor soo veel henlyuden den inhouden van de Placcaten, mette Generale ende Particuliere Ordonnantien op de respectieve Specien van de gemeene Middelen gemaect, aengaen mach, sullen hebben te gehoorsamen, ende met alle naerstigheydt ende ghetrouwigheydt te vorderen, 't geene tot onderhoudinge, naer hare forme ende inhoudt sal mogen dienen.

I I.

De Gecommitteerdens, metten Officier, twee Schepenen, den Secretaris ende den Ontfanger van de Gemeene Middelen van der Stede ende Plaetse, sullen hen daer naer gesamentlijk voegen ende vinden laten ter ghestemder uyre van de Verpachtinge, op den Stadthuysse ofte t'alsulcker Plaetse als den Officier ende Magistraten bequaemt achten sullen, ende sullen naer voorgaende behoorlijcke ende gewoonelijcke Klock-luydinge ende omroepinge, beginnen te procederen, tot de selve Verpachtinge, naer 't gebruyck als men in dier Stede ofte Plaetse costumeelijck, ende ghewoonelijck is te doen.

I I I.

De Gecommitteerdens sullen de Magistraten alomme op den Eedt vermanen, lasten ende ordonneren, ingevalle ter saecke van de verpachte gemeene Middelen voor henlyuden quaestie gmoveert werdt, dat syluyden de selve quaestien 't zy van frauden, contraventien ende infractien van de Placcaten, mette Generale ende particuliere Ordonnantien, ofte om eenige andere saecken, de Gemeene Middelen ende Imposten concernerende, sommarie, met afsnijdinge van alle schriftelijcke Proceduren, ende dilayen, termineren ende af doen sullen, naer inhoudt, ende volgende den teneur van de selve Placcaten, mette Generale ende particuliere Ordon-

nantien als vooren; ende sullen de Magistraten dienvolgende den Gecondemneerden by den Officier doen executeren, soo wel pecunielijck, als arbitralijcken, sonder eenige conniventie, ofte dissimulatie, daer toe d'Officieren oock op den Eedt gelast ende verplicht gehouden werden sullen.

I V.

De gene die verboden is eenige Middelen ofte Imposten te pachten sullen gene Borgen, ofte Medestanders mogen werden, 't welk den Ommestanders vermaent sal werden, en sullen de Commissarissen voorts doen oplezen 't Placcaet, mette Generale Ordonnantie, en oock op synen tour, een yeder particuliere Ordonnantie dienende op de respectieve Specien der Gemeene Middelen by den Staten voornoemt daer toe gemaect, sonder van des te doen in eenige gebreecke te blyven, indien sulcks werdt begeert, echter altijdts moeten voorlesen 't gundt tot ampliatic en correctie t'elcken sal zijn geordonneert.

V.

Niemandt binnen ofte buyten Hollandt ende West-Vriesslandt woonende, en sal tot Pachter van eenige Middelen ofte Imposten werden geadmitteert, ofte aengenomen, ten zy de selve voor synen pachte, goede ende suffisante Borgen weten te stellen, sulcks ende soo veel binnen Hollandt ende West-Vriesslandt ghegoedt zijnde, dat den Ontfanger hem daer mede contenteert ende verseeckert houde, de beoefde Pacht-penningen achtervolgende de Ordonnantie r'ontfangen, ende 't gemeene Landt alsoo buyten schade ghehouden mach werden.

V I.

De Pachters sullen gehouden wesen te stellen suffisante Borgen op staende voet, ofte op sulcke uyre naer de Verpachtinge als Commissarissen sullen goet vinden, ofte by faulte van dien, sal de Pachte tot laste ende pericule van den Pachter, andermael opgeveyldt ende verpacht werden, geldt die meer, sal zijn tot profyte van 't gemeene Landt, ende geldt die minder, sal tot des eerste Pachters schade zijn, welke schade ofte kort hy oock datelijcken aen den Ontfanger sal moeten betalen, ende voldoen; ofte by faulte van dien, sal hy daer vooren in apprahensie genomen, ende gehouden werden, tot dat hy betaeldt hebbe, ofte arbitralijcken gestraft sal zijn.

V I I.

De Gecommitteerdens sullen alomme heur informeren of d'Ordonnantien van de Gemeene Middelen eenpaerlijck werden geobserveert, ende van alle occurrentien ende voorvallende saecken die henlyuden in d'eene ofte d'andere Stede ofte Plaetse soude moghen bejegenen, pertinente notitie houden, ende daer by voegen heurluyder advis wat in een yeder saecke voor het toekomende sal dienen gedaen, sullen alle 't selve nevens de Rollen van de Verpachtingen, met dese Instructie, ten eersten naer de Verpachtinge aen de Staten ofte Gecommitteerde Raden over brengen.

V I I I.

De Commissarissen sullen verdacht zijn, voor 't doen van de Verpachtinge, den Ontfanger van de Gemeene Middelen van dier Stede ende Plaetse, voor hen te ontbieden, ende den selven af te eysschen Staet van alsucke Restanten, als de voorgaende Pachters t'synen Comptoire schuldich zijn, omme de selve gesien, voorts gedelibereert te werden, of men de voorsz Pachters wederomme *de novo* tot het pachten van 's Lands Imposten sal admitteren, ofte niet.

I X.

De voornoemde Commissarissen sullen mede voor de aenstaende Verpachtinge, openbaerlijck denuncieren, dat de Pachters van des Gemeene Landts Middelen nie-

mandt voortaan sullen hebben te borghen, maer promptelijck 's Landts gherechtighydt in te vorderen, omme daer door voor te komen verscheyden ongelegentheden uyt het contrarie van dien geauseert.

X.

Van gelijcken dat schoon de voorsz Pachters eenige Requesten quamen te presenteren aen haer Edele Groot Mog. ofte der selver Gecommitteerde Raden, dat dien onverlet alle executien, ende Procedures tegens de selve haren voortganck sullen hebben, ten ware saecke datter een speciale Acte van surcheantie konde werden geexhibeert.

X I.

De voornoemde Commissarissen sullen verdacht zijn, voor 't doen van de Verpachtinge, te doen publiceren het bygaende Placcaet den veerthienden Julij Anno seshien-hondert seven en vijftich ghearresteert, jegens de Complotteryen, die men bericht werdt ontrent de voorschreve Verpachtingen van 's Gemeene Landts Middelen tot groot naedeel van de ghemeene saecke, in swangh te gaen, werdende de voorschreve Commissarissen aenbevoolen, den innehoude van dien soo veel henluyden belanght, præciselijck te achtervolgen ende naer te komen, oock te doen achtervolgen, ende naer te komen by de Pachters van de voorschreve Middelen, ende allen anderen, die sulcks aengaen mach, ende in conformité van dien alle Pachters te doen doen den behoorlijcken Eedt.

X I I.

De voornoemde Commissarissen sullen den Ommestanders notificeren, omme soo veele mogelijk tegen te gaen, de collusie van de Pachters, door 't gesamentlyck mynen, dat soo wanneer sulcks voorvallen sal, het different, tusschen de mynende Persoonen niet gevonden, ofte afgedaen sal werden by accommodatie, ghelijck tot noch toe is geschiedt, maer dat de casus voorvallende, de Pacht van nieuws sal werden opgeveylt, ende gelaten aen den eerst ende hoogst mynende.

X I I I.

Alsoo door abuys ingekroopen is, dat de respectieve Specien opgehangen, ende in aflach gebracht zijnde, soo wanneer die by de Pachters werden ghemijnt, de selve als dan henluyden niet werden aengeschreven voor de somme die in den aflach laest is genoemt, maer soo veel minder, als of in den selven aflach, noch het naervolgende seggen, gewacht ware gheweest; Soo sullen Commissarissen præciselijck beforagen dat de pachten, de respectieve Pachters werden aengeschreven, even voor de selve somme, als in den aflach voor 't mynen laest is genoemt geweest, sonder daer inne eenige veranderinge, ofte infractie te gedoogen, doende daer van voor de opveylinge expresse notificatie aen de Ommestanders, op dat niemandt reden, ofte prætext moge hebben, omme sich dienthalven op de voorgaende ingekroopene practijcque te beroepen.

X I V.

De voorschreve Commissarissen sullen den Ommestanders notificeren, dat de treckgelden van de Middelen, als nu te verpachten, sullen werden genooten, niet by verhooginge, maer alleen by aflach, volgens de gedaene moderatie voor yeder specie op de Lyste gesteldt.

X V.

Sullen oock de Pachters vermanen datse op de frauden wel willen letten, ende dat men heur in alles, naer het inhouden van de Ordonnantien, sal helpen in heur lieder gerechtighydt.

De Magiftraten fullen alomme verfocht werden, dat fyluyden willende eenige veranderinge doen in heurluyder Stede Gewichte, 't felve doen willen metten ingangh van de pachte op de Wage t'elcken Sayfoene, ende dat fyluyden de Gecommitteerens daer van fullen moeten adviferen, omme van de verpachtinge den Ommeflanders fulcks verklaert, en alsoo alle doleantien verhoedt ende voorgekomen mogen werden.

X V I I.

Sullen hen alomme informeren op de observantie van de Ordonnantien, of de Capitaliften wel werden ghesuppleert, ende namentlijcken mede op de Wage, ende te lasten in specie, den Pachter van den Impoft op de Wage, te doen beloven, d'Ordonnantie particulier in de Goederen ter Wage behorende præcife te observeren, sonder compositie ofte oochluyckinge plaetse te mogen geven, ende voornamentlijcken of tot d'Ordonnantie op de Wage wel werdt achtervolght, insonderheydt voor de geene, die in heur Huysen weegen.

X V I I I.

De Commissariffen fullen den Pachter van den Impoft van de Manufacturen toelaten in aller discretie te mogen componeren metten gene die hen mette felve Neeringe zijn geneerende; sijn by desen geauthoriseert omme met advis, ende assistentie van de respectieve Magiftraten, den Impoft van de Manufacturen te mogen in pachte laten aen de Zyde Laecken-koopers, in gevalle fyluyden die begeeren na advenant als de felve de laeste vier jaren door den anderen, voor een jaer genomen, uytgebracht heeft, alles op een preuve sulcx hier bevoorens alreadyts in eenige Steden gedaen geweest is.

X I X.

Sullen in alle Steden, daer Kameran zijn van de Oost-Indische Compagnie, voor 't verpachten van den Impoft op de Wage, in de felve Steden den Ommeflanders notificeren, dat die van de respectieve Kameran, fullen vermogen hare Speceryen te overflaen, het zy binnen Scheeps-boort ofte in de Packhuysen, ende dat sonder daer van eenigh Waegh-geldt schuldich te zijn, soo dickmaels als 't haer goetduncken, ofte believen sal, ende de Peper, ende andere Speceryen, aen de Participanten, ende gerechte Eygenaers uytdeelen, ten ware de selfde verkocht, vermangelt, ofte andersints veralieneert werden, in welken gevalle daer van het recht van de Wage sal moeten werden betaelt als van andere Goederen de Wage subject wefende.

X X.

Sullen naer de gedacne Verpachtinge, sloth maecken op een yeder Rolle, eerst hoe veel de Verpachtinge ghedaen heeft, ten tweeden hoe veel 't rantsoen van dien bedraecht, ten derden de Treck-gelden by de Pachters genooten, ten vierden d'assistentie van den Officier, Schepenen, Secretaris, ende andere der selver Dienaers, ten vijfden ende lesten, de Vacatien ende Reyskosten van de Gedeputeerens metten Ontfanger ende hare respectieve Dienaers.

Ende omme dese Instructie wel ende volkomentlijck naer syne innhouden ende forme t'effectueren binnen onder dese Verpachtinge reforterende, achtervolgende de bygaende gedruckte biljetten, zijn by den Staten daer toe gecommitteert

Gedaen in 's Graven-Hage, den

Martij feshien-hondert

Ter Ordonnante van de Staten.

In-

2. Augustus.

Instructie voor de Gecommitteerdens die van wegen de Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, d'aenstaende Verpachtingen sullen doen van alle des Landts Imposten, ende Middelen by den Staten voornoemt bewillicht, tot onderstandt van de ghemeene saecke, innegaende metten eersten Augusti anno seftchien-hondert

I.

Erst sullen de voornoemde Gecommitteerdens aen-ghekommen wesende, daer de respectieve Verpachtingen als vooren geschieden sullen, bestellen dat d'Officier, ende Magistraet van dier Stede ofte Plaetse, ofte de Burgemeesteren aldaer, vergadert werden, ende hen by de selve vindende, sullen van wegen de Staten voornoemt, henluyden vertoonen, ende voordragen, dat alsoo alle vlytigheydt, ende diligentie van de Staten voornoemt streckende tot observantie van de respectieve Placcaten, Generale ende Particuliere Ordonnantien, totten opheve van de Gemeene Middelen ghemaect, te vergeefs soude zijn, ten ware d'Officieren, ende Magistraten der selver Steden ofte Plaetsen mede de goede handt daer aen hielden, ende door het credijt ende autoriteyt, dat een yeder in den synen heeft, den goeden wille ende voornemen van de Staten als vooren, gelijk syluyden dan van gehoorsaemheydts wegen oock schuldich zijn, neerstelijcken, ende behoorlijcken secundeerden ende poochden te effectuieren; soo sullen de voornoemde Gecommitteerdens, den Officieren ende Magistraten respectieve versoecken, ende op soo lief syluyden der Landen ende henluyden eygen welvaert hebben, op den Eedt vermanen, ende niet te min ordonneren ende beveelen, dat syluyden te samen, ende een yeder van hen, voor soo veel henluyden den inhouden van de Placcaten, mette Generale ende Particuliere Ordonnantien op de respectieve Specien van de gemeene Middelen gemaect, aengaen mach, sullen hebben te gehoorsamen, ende met alle naerstigheydt ende ghetrouwigheydt te vorderen 't geene tot onderhoudinge, naer hare forme ende inhoudt sal mogen dienen.

I I.

De Gecommitteerdens, metten Officier, twee Schepenen, den Secretaris ende den Ontfanger van de Gemeene Middelen van der Stede ende Plaetse, sullen hen daer naer gesamentlijk voegen ende vinden laten ter ghestemder uyre van de Verpachtinge, op den Stadthuysse ofte t'alsulcker Plaetse als den Officier ende Magistraten bequaemst achten sullen, ende sullen naer voorgaende behoorlijcke ende gewoonelijcke Klock-luydinge ende omroepinge, beginnen te procederen, tot de selve Verpachtinge, naer 't gebruyck als men in dier Stede ofte Plaetse costumelijck, ende ghewoonelijck is te doen.

I I I.

De Gecommitteerdens sullen de Magistraten alomme op den Eedt vermanen, lasten ende ordonneren, ingevalle ter saecke van de verpachte gemeene Middelen voor henluyden quaestie gmoveert werdt, dat syluyden de selve quaestien 't zy van frauden, contraventien ende infractien van de Placcaten, mette Generale ende particuliere Ordonnantien, ofte om eenige andere saecken, de Gemeene Middelen ende Imposten concernerende, sommarie, met afsnijdinge van alle schriftelijke Proceduren, ende dilayen, termineren ende af doen sullen, naer inhoudt, ende volgende den tenneur van de selve Placcaten, mette Generale ende particuliere Ordonnantien als vooren; ende sullen de Magistraten dienvolgende den Gecondemneerden by den Officier doen executeren, soo wel pecunielijck, als arbitralijcken, sonder eenige conventie

niventie

niventie, ofte dissimulatie, daer toe d'Officiëren oock op den Eedt gelaft ende verplicht gehouden werden sullen.

I V.

De gene die verboden is eenige Middelen ofte Imposten te pachten, sullen gene Borgen, ofte Medestanders mogen werden, 't welck den Ommestanders vermaent sal werden, en sullen de Commissarijssen voorts doen oplezen 't Placcaet, mette Generale Ordonnantie, en oock op synen tour, een yeder particuliere Ordonnantie dienende op de respectieve Specien der Gemeene Middelen by den Staten voornoemt daer toe gemaect, sonder van des te doen in eenige gebreecke te blyven, indien sulcks werdt begeert, echter altijdts moeten voorlesen 't gundt tot ampliatie en correctie t'elcken sal zijn geordonneert.

V.

Niemandt binnen ofte buyten Hollandt ende West-Vrieslant woonende, en sal tot Pachter van eenige Middelen ofte Imposten werden geadmitteert, ofte aengenomen, ten zy de selve voor synen pachte, goede ende suffisante Borgen weet te stellen, sulcks ende soo veel binnen Hollandt ende West-Vrieslant ghegoedt zijnde, dat den Ontfanger hem daer mede contenteert ende verseeckert houde, de beloofde Pacht-penningen achtervolgende de Ordonnantie t'ontfangen, ende 't gemeene Landt alsoo buyten schade ghehouden mach werden.

V I.

De Pachters sullen gehouden wesen te stellen suffisante Borgen op staende voet, ofte op sulcke uyre naer de Verpachtinge als Commissarijssen sullen goet vinden, ofte by faulte van dien, sal de Pachte tot latte ende pericule van den Pachter, andermael opgeveylt ende verpacht werden, geldt die meer, sal zijn tot profyte van 't gemeene Landt, ende geldt die minder, sal tot des eerste Pachters schade zijn, welke schade ofte kort hy oock datelijcken aen den Ontfanger sal moeten betalen, ende voldoen; ofte by faulte van dien, sal hy daer vooren in apprehensie genomen, ende gehouden werden, tot dat hy betaeldt hebbe, ofte arbitralijcken gestraft sal zijn.

V I I.

De Gecommitteerdens sullen alomme heur informeren of d'Ordonnantien van de Gemeene Middelen cenpaerlijck werden geobserveert, ende van alle occurrentien ende voorvallende saecken die henluyden in d'eene ofte d'andere Stede ofte Plaetse soude moghen bejegenen, pertinente notitie houden, ende daer by voegen heurluyder advis wat in een yeder saecke voor het toekomende sal dienen gedaen, sullen alle 't selve nevens de Rollen van de Verpachtingen, met dese Instruktie, ten eerste naer de Verpachtinge aen de Staten ofte Gecommitteerde Raden over brengen.

V I I I.

De Commissarijssen sullen verdacht zijn, voor 't doen van de Verpachtinge, den Ontfanger van de Gemeene Middelen van dier Stede ende Plaetse, voor hen te ontbieden, ende den selven af te eyschen Staet van alsulcke Restanten, als de voorgaende Pachters t'synen Comptoire schuldich zijn, omme de selve gesien, voorts gedelibereert te werden, of men de voorsz Pachters wederomme *de novo* tot het pachten van 's Landts Imposten sal admitteren, ofte niet.

I X.

De voornoemde Commissarijssen sullen mede voor de aenstaende Verpachtinge, openbaerlijck denuncieren, dat de Pachters van des Gemeene Landts Middelen niemandt voortaan sullen hebben te borghen, maer promptelijck 's Landts gherecht

tigheydt in te vorderen, omme daer door voor te komen verscheyden ongelegentheden uyt het contrarie van dien gecauseert.

X.

Van gelijcken dat schoon de voorsz Pachters eenige Requesten quamen te presenteren aen haer Edele Groot Mog. ofte der selver Gecommitteerde Raden, dat dien onverlet alle executien, ende Procedures tegens de selve haren voortganck sullen hebben, ten ware saecke datter een speciale Acte van surcheantie konde werden geexhibeert.

X I.

De voornoemde Commissarissen sullen verdacht zijn, voor 't doen van de Verpachtinge, te doen publiceren het bygaende Placcaet den veerthienden Julij Anno seftien-hondert seven en vijftich ghearresteert, jegens de Complotteryen, die men bericht werdt ontrent de voorschreve Verpachtingen van 's Gemeene Landts Middelen tot groot naedeel van de ghemeene saecke, in swangh te gaen, werdende de voorschreve Commissarissen aenbevoolen, den innhoude van dien soo veel henluyden belanght, præciselijck te achtervolgen ende naer te komen, oock te doen achtervolgen, ende naer te komen by de Pachters van de voorschreve Middelen, ende allen anderen, die sulcks aengaen mach, ende in conformité van dien alle Pachters te doen doen den behoorlijcken Eedt.

X I I.

De voornoemde Commissarissen sullen den Ommestanders notificeren, omme soo veele mogelijk tegen te gaen, de collusie van de Pachters, door 't gesamentlijck mynen, dat soo wanneer sulcks voorvallen sal, het different, tusschen de mynende Persoonen niet gevonden, ofte afgedaen sal werden by accommodatie, ghelijck tot noch toe is geschiedt, maer dat de casus voorvallende, de Pacht van nieuws sal werden opgeveylt, ende gelaten aen den eerst ende hoochst mynende.

X I I I.

Alsoo door abuys ingekroopen is, dat de respectie Specien opgehangen, ende in afflach gebracht zynde, soo wanneer die by de Pachters werden ghemijnt, de selve als dan henluyden niet werden aengeschreven voor de somme die in den afflach laest is genoemt, maer soo veel minder, als of in den selven afflach, noch het naervolgende seggen, gewacht ware gheweest; Soo sullen Commissarissen præciselijck besorgen dat de pachten, die de respectie Pachters werden aengeschreven, even voor de selve somme, als in den afflach voor 't mynen laest is genoemt geweest, sonder daer inne eenige veranderinge, ofte infractie te gedoogen, doende daer van voor de opveylinge expresse notificatie aen de Ommestanders, op dat niemandt reden, ofte prætext moge hebben, omme sich dienthalven op de voorgaende ingekroopene practijcque te beroepen.

X I V.

De voorschreve Commissarissen sullen den Ommestanders notificeren, dat de treckgelden van de Middelen, als nu te verpachten, sullen werden genoeten, niet by verhooginge, maer alleen by afflach, volgens de gedaenc moderatie voor yeder specie op de Lyste gesteldt.

X V.

Sullen oock de Pachters vermanen datse op de frauden wel willen letten, ende dat men heur in alles, naer het inhouden van de Ordonnantien, sal helpen in heurlieder gerechtighydt.

X V I.

De Gecommitteerdens sullen versorgen, dat alomme geswooren Bierwerckers sullen

fullen werden gesteldt, daer die als noch niet ghesteldt zijn, ende heur informeren op die geene die te voorens aengesteldt zijn gheweest, ende jegens ordre afgesteldt mogen wesen, op wiens ordre ofte beleydt dat is gheschiedt, de selve datelijcken weder doen aenstellen, ende van heur geïnformeerde rapport doen.

X V I I.

De Commissarissen fullen hen alomme informeren met sonderlinge discretie, ofte stilligheydt, of het Articul van de kleyne Bieren te brouwen, noch uyt te laten volgen, boven de twaelf stuyvers op de Tonne, wel werdt onderhouden, ende van 't gene sy dien-aengaende bevinden fullen, maecken Verbael, ende neffens haer rapport overbrengen, omme ter naester Vergaderinge daer op te letten, ende gedaen te werden naer behooren.

X V I I I.

Sullen voor de Verpachtinge van de respectie Imposten op de Bieren alomme verklaren, dat gene Brouwers binnen de Steden van hare residentie, geen Biersteekers en fullen mogen houden.

X I X.

Sullen naer de gedaene Verpachtinge, sloth maecken op een yder Rolle, eerst hoe veel de Verpachtinge ghedaen heett, ten tweeden hoe veel 't rantsoen van dien bedraecht, ten derden de Treck-gelden by de Pachters genooten, ten vierden d'assistentie van den Officier, Schepenen, Secretaris, ende andere der selver Dienaers, ten vijfdende ende lesten, de Vacatien ende Reys-kosten van de Gedeputeerdens metten Ontfanger ende hare respectie Dienaers.

Ende omme dese Instructie wel ende volkomentlijk naer syne innehouden ende forme t'effectueren binnen onder dese Verpachtinge resorfterende; achtervolgende de bygaende gedruckte biljetten, zijn by den Staten voornoemt daer toe gecommiteert

Gedaen in 's Graven-Hage, den

Julij seftchien-hondert

Ter Ordonnantie van de Staten.

Instructie voor de Gecommitteerdens die van wegen de 3. October.
Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, d'aenstaende Verpachtingen fullen doen van alle des Landts Imposten, ende Middelen by den Staten voornoemt bewillicht, tot onderstandt van de ghemeene saecke, innegaende metten eersten October anno seftchien-hondert

I.

Erst fullen de voornoemde Gecommitteerdens aen-ghekommen wesende, daer de respectie Verpachtingen als vooren geschieden fullen, bestellen dat d'Officier, ende Magistraet van dier Stede ofte Plaetse, ofte de Burgemeesteren aldaer, vergadert werden, ende hen by de selve vindende, fullen van wegen de Staten voornoemt, henluyden vertoonen, ende voordragen, dat alsoo alle vlytigheydt, ende diligentie van de Staten voornoemt streckende tot observantie van de respectie Placcaten, Generale ende Particuliere Ordonnantien, totten opheve van de Gemeene Middelen ghemaect, te vergeefs soude zijn, ten ware d'Officieren, ende Magistraten derselver Steden ofte Plaetsen mede de goede handt daer aen hielden, ende door het credijt ende autoriteyt, dat een yeder in den synen heeft, den goeden wille ende voornemen van de Staten als vooren, gelijk slyluyden dan van gehoorfaem-

heydts wegen oock schuldich zijn, neerstelijcken, ende behoorlijcken secundeerden ende poochden te effectueren; soo fullen de voornoemde Gecommitteerdens, den Officieren ende Magistraten respectie versoeken, ende op soo lief syluyden der Landen ende henluyden eygen welvaert hebben, op den Eedt vermanen, ende niet te min ordonneren ende beveelen, dat syluyden te famen, ende een yeder van hen, voor soo veel henluyden den inhouden van de Placcaten, mette Generale ende Particuliere Ordonnantien op de respectie Specien van de gemeene Middelen gemaect, aengaen mach, fullen hebben te gehoorfamen, ende met alle naerstigheydt ende ghetrouwigheydt te vorderen, 't geene tot onderhoudinge, naer hare forme ende inhoudt sal mogen dienen.

I I.

De Gecommitteerdens, metten Officier, twee Schepenen, den Secretaris ende den Ontfanger van de Gemeene Middelen van der Stede ende Plaetse, fullen hen daer naer gesamentlijk voegen ende vinden laten ter ghestemder uyre van de Verpachtinge, op den Stadthuysse ofte t'alsulcker Plaetse als den Officier ende Magistraten bequaemst achten fullen, ende fullen naer voorgaende behoorlijcke ende gewoonlijcke Klock-luydinge ende omroepinge, beginnen te procederen, tot de selve Verpachtinge, naer 't gebruyck als men in dier Stede ofte Plaetse costume-lijck, ende ghewoonlijck is te doen.

I I I.

De Gecommitteerdens fullen de Magistraten alomme op den Eedt vermanen, lasten ende ordonneren, ingevalle ter saecke van de verpachte gemeene Middelen voor henluyden quaestie gemoveert werdt, dat syluyden de selve quaestien 't zy van frauden, contraventien ende infractien van de Placcaten, mette Generale ende particuliere Ordonnantien, ofte om eenige andere saecken, de Gemeene Middelen ende Imposten concernerende, sommarie, met afsnijdinge van alle schriftelijke Proceduten, ende dilayen, termineren ende af doen fullen, naer inhoudt, ende volgende den teneur van de selve Placcaten, mette Generale ende particuliere Ordonnantien als vooren; ende fullen de Magistraten dienvolgende den Gecondemneerden by den Officier doen executeren, soo wel pecunielijck, als arbitralijcken, sonder eenige conniventie, ofte dissimulatie, daer toe d'Officieren oock op den Eedt gelast ende verplicht gehouden werden fullen.

I V.

De gene die verboden is eenige Middelen ofte Imposten te pachten fullen gene Borgen, ofte Medestanders mogen werden, 't welk den Ommestanders vermaent sal werden, en fullen de Commissarissen voorts doen oplefen 't Placcaet, mette Generale Ordonnantie, en oock op synen tour, een yeder particuliere Ordonnantie dienende op de respectie Specien der Gemeene Middelen by den Staten voornoemt daer toe gemaect, sonder van des te doen in eenige gebreecke te blyven, indien sulcks werdt begeert, echter altydts moeten voorlefen 't gundt tot ampliatie en correctie t'elcken sal zijn geordonneert.

V.

Niemandt binnen ofte buyten Hollandt ende West-Vrieslant woonende, en sal tot Pachter van eenige Middelen ofte Imposten werden geadmitteert, ofte aangenomen, ten zy de selve voor synen pachte, goede ende suffisante Borgen weet te stellen, sulcks ende soo veel binnen Hollandt ende West-Vrieslantt ghegoedt zijnde, dat den Ontfanger hem daer mede contenteert ende verseeckert houde, de be- loofde Pacht-penningen achtervolgende de Ordonnantie t'ontfangen, ende 't gemeene Landt alsoo buyten schade ghewoonlijck mach werden. De

V I.

De Pachters fullen gehouden wesen te stellen suffisante Borgen op staende voet; ofte op fulcke uyre naer de Verpachtinge als Commissariffen fullen goet vinden, ofte by faulte van dien, sal de Pachte tot laste ende pericule van den Pachter, andermael opgeveylt ende verpacht werden, geldt die meer, sal zijn tot profyte van 't gemeene Landt, ende geldt die minder, sal tot des eerste Pachters schade zijn, welke schade ofte kort hy oock datelijcken aen den Ontfanger sal moeten betalen, ende voldoen; ofte by faulte van dien, sal hy daer vooren in apprahensie genomen, ende gehouden werden, tot dat hy betaeldt hebbe, ofte arbitralijcken gestraft sal zijn.

V I I.

De Gecommitteerdens fullen alomme heur informeren of d'Ordonnantien van de Gemeene Middelen eenpaerlijck werden geobserveert, ende van alle occurrentien ende voorvallende saecken die henluyden in d'eene ofte d'andere Stede ofte Plaetse soude moghen bejegenen, pertinente notitie houden, ende daer by voegen heurluyder advis wat in een yeder saecke voor het toekomende sal dienen gedaen, fullen alle 't selve nevens de Rollen van de Verpachtingen, met dese Instructie, ten eersten naer de Verpachtinge aen de Staten ofte Gecommitteerde Raden over brengen.

V I I I.

De Commissariffen fullen verdacht zijn, voor 't doen van de Verpachtinge, den Ontfanger van de Gemeene Middelen van dier Stede ende Plaetse, voor hen te ontbieden, ende den selven af te eyschen Staet van alsucke Restanten, als de voorgaende Pachters t'synen Comptoire schuldich zijn, omme de selve gesien, voorts gedelibereert te werden, of men de voorsz Pachters wederomme *de novo* tot het pachten van 's Landts Imposten sal admitteren, ofte niet.

I X.

De voornoemde Commissariffen fullen mede voor de aenstaende Verpachtinge, openbaerlijck denuncieren, dat de Pachters van des Gemeene Landts Middelen niemandt voortaan fullen hebben te borghen, maer promptelijck 's Landts gherechtigheidt in te vorderen, omme daer door voor te komen verscheyden ongelegentheden uyt het contrarie van dien geaufeert.

X.

Van gelijcken dat schoon de voorsz Pachters eenige Requesten quamen te presenteren aen haer Edele Groot Mog. ofte der selver Gecommitteerde Raden, dat dien onverlet alle executien, ende Procedures tegens de selve haren voortganck fullen hebben, ten ware saecke datter een speciale Acte van surcheantie konde werden geexhibeert.

X I.

De voornoemde Commissariffen fullen verdacht zijn, voor 't doen van de Verpachtinge, te doen publiceren het bygaende Placcaet den veerthienden Julij Anno sefthien-hondert seven en vijftich ghearresteert, jegens de Complotteryen, die men bericht werdt ontrent de voorschreve Verpachtingen van 's Gemeene Landts Middelen tot groot naedeel van de ghemeene saecke, in swangh te gaen, werdende de voorschreve Commissariffen aenbevoolen, den innehoude van dien soo veel henluyden belanght, præciselijck te achtervolgen ende naer te komen, oock te doen achtervolgen, ende naer te komen by de Pachters van de voorschreve Middelen, ende allen anderen, die sulcks aengaen mach, ende in conformité van dien alck Pachters te doen doen den behoorlijcken Eedt.

De voornoemde Commissarissen sullen den Ommestanders notificeren, omme soo veele mogelijk tegen te gaen, de collusie van de Pachters, door 't gesamentlijk mynen, dat soo wanneer sulcks voorvallen sal, het different tusschen de mynende Perfoonen niet gevonden ofte afgedaen sal werden by accommodatie, ghelijck tot noch toe is geschiedt, maer dat de casus voorvallende, de Pacht van nieuws sal werden opgeveylt, ende gelaten aen den eerst ende hoochst mynende.

X I I I.

Alfoo door abuys ingekroopen is, dat de respectie Specien opgehangen, ende in aflach gebracht zijnde, soo wanneer die by de Pachters werden ghemijnt, de selve als dan henluyden niet werden aengeschreven voor de somme die in den aflach laest is genoemt, maer soo veel minder, als of in den selven aflach, noch het naervolgende seggen, gewacht ware gheweest; Soo sullen Commissarissen præciselijck besorgen dat de pachten, de respectie Pachters werden aengeschreven, even voor de selve somme, als in den aflach voor 't mynen laest is genoemt geweest, sonder daer inne eenige veranderinge, ofte infractie te gedoogen, doende daer van voor de opveylinge expressè notificatie aen de Ommestanders, op dat niemandt reden, ofte prætext moge hebben, omme sich dienthalven op de voorgaende ingekroopen practijque te beroepen.

X I V.

De voorschreve Commissarissen sullen den Ommestanders notificeren, dat de treck-gelden van de Middelen, als nu te verpachten, sullen werden genooten, niet by verhooginge, maer alleen by aflach, volgens de gedaene moderatie voor yeder specie op de Lyfte gesteldt.

X V.

Sullen oock de Pachters vermanen datse op de frauden wel willen letten, ende dat men heur in alles, naer het inhouden van de Ordonnantien, sal helpen in heur lieder gerechtigheydt.

X V I.

De voorsz Commissarissen sullen haer verders reguleren naer het drie en twintichste Articul van de Ordonnantie van de Wynen, belangende de compositien, ende slingeeyen, ende dien-volgende den Pachter, ende Medestanders den behoorlicken Eedt afvorderen.

X V I I.

De voorschreve Commissarissen sullen de Omstanders openbaerlick notificeren, dat de Pachters van het Middel van de Wynen formelijck Eedt sullen hebben te doen, volgens het bewuste Formulier, van niet te sullen composeren noch slingen, directelijck nochte indirectelijck, maer 's Landts gherechtigheydt ten vollen te sullen ontfangen, en dat de Pachters alomme indistinctelijck daer toe sullen werden gehouden, ende dat volgens de nadere Resolutie van haer Edele Groot Mog. van den vijftienden September seshien-hondert vijftich.

X V I I I.

De voorschreve Commissarissen, sullen mede denuncieren tot elucidatie van het derthiende Articul van de Generale Ordonnantie, alwaer *circa finem* geseydt werdt, (midts namptiserende aen Goudt ofte Silver) verstaen werdt Goudt ofte Silver Geldt, ofte in Goude ofte Silvere Specien; Dat mede tot betere verhoedinge van alle frauden, geene Schippers, Schuytvoerders, Wagen ofte Karreluyden eenige Wynen geladen hebbende, komende in eenige Steden ofte Plaetsen, mogen blyven vernachten,
alwaer

alwaer 't dat sy hen schoon wilden excuseren met de Wynen te willen voortvaren, sonder eerst ende alvorens den Pachter te verwittigen, van de Wynen die sy geladen sullen hebben, ende dat op de boete van een hondert guldens, boven de poenen in de Generale Ordonnantie begrepen t'elken reyse te verbeuren by de Schippers, ofte Voerman, boven het Schip, Schuyt, Wagen, ofte Karre, met de Gereedtschap van dien.

X I X.

De voornoemde Commissarissen sullen de Ommestanders denuncieren, dat de practijcque van het twee en twintichste Articul in de Ordonnantie over den Impost op de Wynen, by alle de Leden van de Vergaderinge aengenomen, ende met eenparigheyt van advysen is gearresteert, ende dat het ophemelte Articul naer syne forme, ende innehouden sal werden gepractiseert.

X X.

De Gecommitteerdens sullen haer insonderheydt informeren op de Ordonnantie van de Wynen, of de Grossiers van dien, den behoorlijcken Eedt hebben gedaen, den peyl gedoogen ende die verantwoorden, daer sy eenige defecten vinden, sullen heur adresseren aen de Heeren Burgemeesteren, om dat datelijck geremedieert te hebben, ende de voorz Grossiers den Eedt afgenomen te mogen werden in heur presentie, op dat volgende de Resolutie van de Heeren Staten, alle d'Ordonnantien in eenparigh onderhoudt mogen gebracht werden.

X X I.

Sullen naer de gedaene Verpachtinge, sloth maecken op een yeder Rolle, eerst hoe veel de Verpachtinge ghedaen heeft, ten tweeden hoe veel 't rantsoen van dien bedraecht, ten derden de Treck-gelden by de Pachters genooten, ten vierden d'assistentie van den Officier, Schepenen, Secretaris, ende andere der selver Dienaers, ten vijfden ende lesten, de Vacatien ende Reys-kosten van de Gedeputeerdens metten Ontfanger ende hare respectieve Dienaers.

Ende omme dese Instructie wel ende volkomentlijck naer syne innehouden ende forme t'effectueren binnen onder dese Verpachtinge resorteren- de, achtervolgende de bygaende gedruckte biljetten, zijn by den Staten voornoemt daer toe gecommitteert

Gedaen in 's Graven-Hage, den

September seshien-hondert

Ter Ordonnantie van de Staten.

Op 't geene de Raedt-Pensionaris uyt den name ende van wegen d'Heeren Gecommitteerde Raden ter Vergaderinge voorgedragen heeft; Is, naer voorgaen: de deliberatie, goedtgevonden ende verstaen, dat het Placcaet den dertichsten Julij lestleden gedaen emaneren jegens het setten van Gelagen in de Wijn-koopers Huysingen, met 't geene daer ontrent is, tot wech-neming van alle duysterheydt, ende scrupule, naeder sal werden gedresseert, ende op nieuws gepubliceert, in voegen ende manieren hier naer volgende.

*Financie.
Placcaet jegens het setten van Gelagen in de Wijnkoopers Huysen.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, Alfoo Wy dagelijks hoe langer hoe meerder in ervaringe komen, dat verscheyde quaedtwillighe Persoonen (onder pretext van Wijn-koopers te zijn) hare Wynen met Stooopen, Kannen ende Pinten van de Luyden laten halen, als mede in hare Huysen, Packhuysen ende Kelders in gelijcke Maten ende Romers, als in openbare Herbergen om geldt laten drincken; contrarie Onse Ordonnantie op 't Middel van de Wynen geëmanceert, strecken- de

de 't selve niet alleen tot merckelijck verval van het voorschreve importante Middelen, nemaer oock tot groote schade ende ruine van de openbare Tappers. SOO IST; Dat Wy de faecke overgemerckt hebbende, ende ghenegen zijnde de voorsz sluyckeryen ende defraudatien te weeren, verboden ende geinterdiceert hebben, gelijk Wy verbieden ende interdiceren by desen, dat geene Wijnkoopers, binnen Onsen Lande van Hollandt ende West-Vrielandt, sullen vermogen eenige Wijn met de Stoop, Kannen ofte Pinten te verkoopen, ofte uyt te doen, onder wat pretext het selve oock soude mogen geschieden, nochte oock de selve by de Kannen, Pinten, Glasen, Romers, ofte eenige ander grooter ofte kleynder Maten in hare Huysen, Packhuysen ofte Kelders te verkoopen, ofte om geldt te laten drincken, nochte eenige Gelagen aldaer te setten in eeniger manieren; Interdiceren ende verbieden mede, dat niemandt, van wat conditie ofte qualiteyt hy soude mogen wesen, sal vermogen eenige Wynen met Stooopen, Kannen of Pinten, uyt de Huysen, Packhuysen ofte Kelders van de Wijnkoopers te halen, nochte eenige Wynen om geldt aldaer te drincken, alles op een boete van ses hondert guldens, ende een jaer suspensie van hare Neeringe, in reguarde van de Wijnkoopers, uyt wiens Huysen, Packhuysen ofte Kelders de Wijn, in voegen als vooren gehaeldt, ofte gedroncken soude mogen zijn, ende na de expiratie van de voorsz suspensie, de peylingen t'haren Huyle, even als in de Tappers Huysinge, te moeten gedogen; ende in reguarde van de Haelders, ofte Drinckers voorsz op een boete van vijf en twintich guldens voor de eerste reyse, vijftich guldens voor de tweede reyse, ende hondert guldens voor de derde reyse; alle de voorsz boeten te appliceren voor d'eene helft ten behoeve van den Officier, ende Armen van de Plaetse, daer de voorsz contraventie soude mogen voorvallen, ende de weder-helft ten behoeve van de Pachtters, ende Aenbrengers, elcx half ende half; ende ten eynde de voorschreve frauden te beter souden kunnen achterhaeldt werden, hebben Wy boven, ende behalven de Officieren, dien d'executie deses mits desen gantsch ernstich geinjungeert werdt, niet alleenlijck de Pachtters van de Wynen soo van 's Stadts Excysen als van 's Landts Imposten, maer oock de Overluyden van de Tappers-Neeringe, in de Steden daer foodanighe Overluyden zijn, ofte andersints eenige van de principaelste Tappers, by de Magistraten daer toe specialijck te committeren, midtsgaders oock de Pachtters van de Bierens, mede soo van der Steden Excysen, als van 's Landts Imposten, geauthoriseert ende gequalificeert, gelijk Wy de selve authoriseren ende qualificeren by desen, omme de bekeuringe over de transgressien van desen Onsen Placcate by praeventie te mogen doen, ende in sulcken gevalle te participeren in de boeten ende poenen, in voegen hier vooren ghe-expresseert; Authoreren voorts ten sine voorsz de Pachtters van 't voorsz Middel van de Wynen, ende Overluyden van de Tappers, ofte die van de voorsz Neeringe in voegen voorsz tot de bekeuringe geauthoriseert, midtsgaders oock de Pachtters van de Bierens als boven, dat sy geassisteert zijnde met een Gerechtsbode, die sy daer toe sullen mogen adsumeren tot alle de Wijnkoopers, op de welke sy suspicie souden mogen hebben van hare Wynen, in voegen voorsz binnen hare Huysen, Packhuysen ofte Kelders om geldt te laten drincken, visite sullen mogen doen, sonder dat de Wijnkoopers 't selve sullen mogen weygeren, veel min feytelick beletten, op poene als vooren; ende ten eynde mede de voorsz visite, en bekeuringe niet vruchteloos ofte illusoir soude mogen gemaectt werden, onder pretext dat de Luyden aldaer gevonden werdende, souden willen voorgeven, ende haer daer mede van de voorsz boete eximeren, als dat syluyden aldaer gekomen souden zijn, omme Wijn te fayen, met intentie, om een Vaetje ten minsten van vier Stooopen groot te koopen, ende in

in te leggen; Sullende des verfocht zijnde gehouden zijn, in cas sy het selve niet kunnen proberer, met solemnelen Eede te verklaren, dat sy aldaer niet ghekomen zijn, om eenighe Wijn voor geldt te drincken, directelick nochte indirectelick, met dien verstande nochtans, dat by ghebreck van de voorschreve probatie, ofte weygeringhe van den voorsz Eedt te doen, de selve in sulcken geval voor schuldigh gehouden werden, ende incurrerer fullen de boeten hier vooren verhaelt, alle welcke boeten paratelick, ende sonder eenige figure van Proces fullen ingevordert ende ghe-executeert werden; Ende dit alles onvermindert de boeten by Onsen Generalen Placcate tegens alle defraudatien gestatueert. Lastende ende ordonnerende voorts allen Onsen Officieren, oock de voorsz Pachters, Overluyden ofte Tappers, des verfocht wesende, de behulpelijcke handt te bieden, ende henluyden te assisteren als naer behooren. Ende ten eynde het innehouden van desen alomme onderhouden mach werden, ende niemant daer van ignorantie en pretendere, Ontbieden ende bevelen Wy, dat desen alomme sal werden ghepubliceert, ende geafigeert, daer sulcx behoort ende te geschieden gebruyckelijck is. Gedaen in den Hage onder onsen Grooten Zegel, op den seventhinden September 1658.

Woensdag den 18 September 1658.

Op 't gemoveerde van eenige Leden; Is, naer voorgaende deliberatie, verstaen ende verklaert, dat het Appointement den seshinden deses gegeven op de Requeste van den Grave d'Estrades in geenen delen sal præjudiceren, ofte derogeren aen de Resolutie van d'Heeren Gecommitteerde Raden in date den negenthinden Mey des jaers seshien-hondert ses en vijftich, daer by onder anderen gestatueert is, dat d'Officieren, schoon met verlof binnen 's Landts langer dan ses weeken, ende buyten 's Landts langer dan drie maenden absent zijnde, haere Gagien van de expiratie der voorschreve ses Weecken, ende drie maenden respectieve af fullen komen te cesserer, ende op te houden, ter tijdt ende wylen toe dat sy haer wederom in den dienst effectivelijck hebben ingesteldt, ende dat daer van by beoorlijck Document ter Financie zy ghebleecken; welcke voorschreve Resolutie haer Ed. Groot Mog. geaprobeert ende geconfermeert hebben, ghelijck haer Edele Groot Mog. de selve approberer, ende confermerer by desen, omme soo in desen als in den Noorder quartiere punctuelijck ende præciselijck, soo in 't reguardt van den voornoemden d'Estrades, als jegens allen anderen geobserveert ende gepraetiseert te werden: ten welcken eynde den inhoude van de selve d'Heeren Gecommitteerde Raden in West-Vrieslant ende den Noorder-quartiere voornoemt specialijck aengeschreven, ende d'observantie van dien haer insgelijcks gerecommandeert, ende aenbevoelen sal worden.

*Militie.
Officieren
meer dan
drie maen-
den buyten
's Landts
zijnde geen
Gagie te ge-
nieten.
d'Estrades
daer naer
mede te
tracteren.*

Donderdag den 26 September 1658.

D'Heeren Gecommitteerde Raden hebben ter Vergaderinge ghedaen exhiberen seecker Concept van Placcaet tegens het setten van Gelagen in de Huysen van Biersteekers, met 't geene daer aen dependeert, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den teventienden deeser loopende Maendt geconcieert ende op 't Papier gebracht; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. haer 't voorschreve Concept wel laten ghevallen; Ende is dien-volghende ghearresteert het Placcaet hier naer volgende van woerde te woerde gheinferreert.

*Financie.
Placcaet te-
gens het set-
ten van Ge-
lagen ten
Huysen van
de Biersteec-
kers.*

P L A C C A E T.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, &c. Alsoo Wy daghelijcx hoe langer hoe meerder in ervaringe komen, dat verscheide quaetwillige Persoonen (onder pretext van Biersteekers te zijn) hare Bieren met groote ende kleyne Kannen, midtsgaders Glasen, van de Luyden laten halen, als mede in hare Huyfen, Packhuyfen, Kelders, in gelijcke Maten als in openbare Herbergen om geldt laten drincken, contrarie Onse Ordonnantie op 't Middel van de Bieren gecëmaneert, streckende 't selve niet alleen tot merckelijck verval van het voorschreve importante Middel, nemaer oock tot groote schade ende ruine van de openbare Tappers. SOO IST; Dat Wy de faecke overgemerckt hebbende, ende ghenegen zijnde de voorz sluyckeryen ende defraudatien te weeren, verboden ende geinterdiceert hebben, gelijk Wy verbieden ende interdiceren by desen, dat geene Biersteekers, binnen Onsen Lande van Hollandt ende West-Vrielandt, sullen vermogen eenige Bieren met groote ofte kleyne Kannen, midtsgaders Glasen te verkoopen, ofte uyt te doen, onder wat pretext het selve oock soude mogen geschieden, nochte oock de selve by de Kannen, Glasen, ofte eenige andere grooter ofte kleynder Maten in haere Huyfen, Packhuyfen ofte Kelders te verkoopen, ofte om geldt te laeten drincken, nochte eenige Gelagen aldaer te setten in eeniger manieren; Interdiceren ende verbieden mede, dat niemant, van wat conditie ofte qualiteyt hy soude mogen wesen, sal vermoghen eenige Bieren met Kannen ofte Glasen, uyt de Huyfen, Packhuyfen ofte Kelders van de Biersteekers te halen, nochte eenige Bieren om geldt aldaer te drincken, alles op een boete van ses hondert guldens, ende een jaer suspensie van hare Neeringe, in reguarde van de Biersteekers, in wiens Huyfen, Packhuyfen ofte Kelders de Bieren, in voegen als vooren gehaeldt, ofte gedroncken souden mogen zijn, ende na de expiratie van de voorz suspensie, de peylingen t'haren Huyse, even als in de Tappers Huyfinge, te moeten gedoogen; ende in reguarde van de Haelders, ofte Drinckers voorz op een boete van vijf en twintich guldens voor de eerste reyse, vijftich guldens voor de tweede reyse, ende hondert guldens voor de derde reyse; alle de voorz boeten te appliceren voor d'een helst ten behoeve van den Officier, ende Armen van de Plaetse, daer de voorz contraventie soude mogen voorvallen, ende de wederhelst ten behoeve van de Pachters, ende Aenbrengers, elcx half ende half; ende ten eynde de voorz frauden te beter souden kunnen achterhaeldt werden, hebben Wy boven, ende behalven de Officieren, dien d'executie deses mits desen gantsch ernstich geinjungeert werdt, niet alleenlijck de Pachters van de Bieren, soo van 's Stadts Excylen als van 's Landts Imposten, maer oock de Overluyden van de Tappers-Neeringe, in de Steden daer foodanighe Overluyden zijn, ende de Herbergiers ten Platten Lande, ofte andersints eenige van de principaelste Tappers, by de Magistraten daer toe specialijck te committeren, midtsgaders oock de Pachters van de Wynen, mede soo van der Steden Excijnsen, als van 's Landts Imposten, geauthoriseert ende ghequalificeert, ghelijck Wy de selve authoriseren ende qualificeren by desen, omme de bekeuringe over de transgressien van desen Onsen Placcate by preventie te mogen doen, ende in sulcken ghevalle te participeren in de boeten ende pœnen, in voegen hier vooren ghe-expresteert; Auçthoriseren voorts ten sine voorschreve de Pachters van 't voorschreve Middel van de Bieren, ende Overluyden van de Tappers, ofte die van de voorz Neeringe in voegen voorz tot de bekeuringe geauthoriseert, midtsgaders oock de Pachters van de Wynen als boven, dat sy geassisteert zijnde met een Gerechtsbode, die sy daer toe sullen mogen adsumeren tot alie de Biersteekers, op de

de welke sy suspicie fouden mogen hebben van hare Bieren, in voegen voorfz binnen hare Huyfen, Packhuysen ofte Kelders om geldt te laten drincken, visite fullen mogen doen, sonder dat de Bierfteeckers 't felve fullen mogen weygeren, veel min feytelick beletten, op pœne als vooren; ende ten eynde mede de voorfz visite, ende bekeuringe niet vruchteloos ofte illufoir soude mogen gemaectt werden, onder pretext dat de Luyden aldaer gevonden werdende, fouden willen voorgeven, ende haer daer mede van de voorfz boete eximeren, als dat fyluyden aldaer gekomen fouden zijn, omme Bier te proeven, met intentie, van een Ton, Halfvat, ofte een Vierendeel Biers te koopen, ende in te leggen; Sullende des verfocht zijnde gehouden zijn, in cas sy het felve niet en konnen proberen, met folemnelen Eede te verklaren, dat sy aldaer niet ghekomen zijn, om eenighe Bieren voor geldt te drincken, directelick nochte indirectelick, met dien verftande nochtans, dat by ghebreck van de voorfz probatie, ofte weygeringe van den voorfz Eedt te doen, de felve in fulcken geval voor fchuldigh gehouden werden, ende incurreren fullen de boeten hier vooren verhaelt, alle welke boeten paratelick, ende sonder eenige figure van Proces fullen ingevordert ende ghe-executeert werden; Ende dit alles onvermindert de boeten by Onfen Generalen Placcate tegens alle defraudatien geftatueert. Lastende ende ordonnerende voorts allen Onfen Officieren, oock de voorfz Pachters, Overluyden ofte Tappers, des verfocht wefende, de behulpelijcke handt te bieden, ende henluyden te affiteren als naer behooren. Ende ten eynde het innehouden van defen alomme onderhouden mach werden, ende niemandt daer van ignorantie en pretendere, Ontbieden ende bevelen Wy, dat defen alomme fal werden ghepubliceert, ende geaffigeert, daer fulcx behoort ende te gefchieden gebruyckelijck is. Gedaen in den Hage, onder onfen Grooten Zegel, op den, &c.

BY refumptie gedelibereert zijnde op seecker concept van Placcat, tot inbindinge der vexatien van de Pachters, Bruyckers ende Huyrluyden van Landeryen binnen dese Provincie, in voorgaende Notulen onder date den fevendenden der voorlede maendt breeder gementionneert, hebben haer Edele Groot Mog., naer voorgaende deliberatione, gearresteert het Placcat hier na volgende geinfereert.

Placcat tegens de Pachters ende Bruyckers van de Landen.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, Allen den geenen die defen fullen sien, ofte hooren lefen, Saluyt, Doen te weten, Dat alsoo Wy by experientie bevinden, dat 't gene t'anderen tyde, soo by Placcate van Keyfer Karel van den twee en twintichsten Januarij vijftien hondert vijftien, als mede by het een en dertichste, twee en dertichste, drie en dertichste ende vier en dertichste Articulen van de Politijcque Ordonnantie van den jare vijftien hondert tachtich tegens de Huyrluyden ende Pachters voor eeuwig Edict is geftatueert, foodanigh niet en werdt geobserveert als wel behoort, ende dat des niet tegenftaende de Pachters ende Huyrluyden tot foodanigen moerwilligheydt zijn gekomen, dat de felve eenighe Landen voor eenige jaren in huyre gehadt hebbende, naer expiratie van den tijdt sonder nieuwe huyre te maecten, ende genoeghfaem tegens wil ende danck van de Eygenaers, onder pretext van nahuyre, beterschappe, bepotinge, timmeragie, ende andersints, de felve Landen blyven detineren ende gebruycken, gevende oock wel fomtijds de felve Landen over, en de nahuyre verkopende om groote fommen van penningen, ofte Huwelicken hare Kinderen daer mede uyt, in voegen of het felve Landt haer eygentlick toe behoorde, ende den eygendom van dien hunluyden by hare Ouders naergelaten was, intimiderende met fwere dreyghementen andere Huyfluyden die foodanighe Landen van de Eygenaers komen te huyren, ende oock metter daedt de felve quetsende,

ende slaende, haer Koorn ende Gewasch op den Velde vernielende, hare Beeften beschadigende, ende uytter Weyde jagende, ende veel andere moetwilligheden bedryvende, soo dat men qualick yemandt vinden kan, die soodanige Landen van de Eygenaers huiren, aenvaerden, ende gebruycken derf, tegenswille ende danck van den genen, die soodanighe Landen laetst hebben gebruyckt, ende de Eygenaers haren vryen wille met hare Landen niet kunnen noch mogen doen, ende de selve haer t'instal, ende tot ongebruyck werden, sulcks dat de mesusen, moetwilligheden, ende geweldten op veel plaetsen door meenichvuldige, ende oock heymelicke ende andere practijcquen erger, ende meerder als in voortyden geworden zijn. SOO IST, Dat Wy begeerende tegens de voorz quade feyten naeder te voorsien, ende naer exigentie van saecken de Quaetdoenders te doen straffen, gestatueert ende geordonneert hebben, statueren ende ordonneren midts desen, dat den inhoudt van het voorz Placcaet van Keyser Karel, ende van de voorschreve Onse Politijcque Ordonnantie als noch na syne forme en inhouden sal werden naergekomen, ende geobserveert, ende dat dien-volgende

I.

In den eersten, alle Pachters ende Bruyckers, naer expiratie van de huire, hare handen metter daedt sullen trecken, ende houden van de Hofsteden, Boomgaerden, ende Landen die sy laetst in huire gehadt hebben, ende de Eygenaers haer vryen wille daer mede laten doen.

I I.

Ende indien de Pachters ende Bruyckers eenige nahuure aen eenige Goederen pretenderen willen, sullen de selve evenwel onder dexel van soodanige praetensie in de occupatie, ofte 't ghebruyck van sulcke gehuyrde Goederen niet moghen blyven, ofte hun de selve directelick ofte indirectelick onderwinden, ten zy van de selve pretensie by publijcque instrumenten, ofte de eygen handt van de Eygenaer gepasseert voor date van de expiratie van de huire, promptelick blijcke, ende dat geene huire plaets hebben ofte effect sorteren sullen, daer van sulcks als vooren verhaeldt is, niet en blijkt; sullen oock by gebreck van dien, geene Huyrluyden in Rechte gehoordt mogen werden, voor ende al eer sy effectivelick, ende metter daedt hare handen van soodanige Landen sullen hebben getogen, ende de possessie van dien ge-evacueert.

I I I.

Ende soo wanneer een Huyrman van eenige onroerende Goederen, sijn Erfgenaem ofte actie van hem hebbende, na de expiratie van de huire blijft occuperende de gehuyrde Goederen, soo dat den Eygenaer ter oorfaecke van dien jegens hem moet treden in rechte, soo sal den selven Huyrman sijn Erfgenaem, ofte actie van hem verkrygende, naer de litiscontestatie in de selve saecke, boven de ontruyminge, schaden ende Interessen, vervallen ende gehouden wesen te betalen, de hefft van de waerde van de gehuyrde Goederen, gerekent tegens den penningh dertich naer de laetste huire, ende soo verre de selve tot de diffinitive Sententie van den eersten Rechter toe in de voorschreve occupatien persevereren, sullen als dan boven alle kosten, schaden ende Interessen vervallen ende ghecondemneert werden in de geheele waerde van de selve goederen, mede gereekent tegens den penningh dertich naer de laetste huire.

I V.

Ende sullen de selve poenen by alle Rechters, daer vooren ter oorfaecke voorschreve Proces werdt geïnstituert, sonder eenige dissimulatie, ofte faveur gecreert,

creteert, ende toegewesen werden, alwaer 't oock soo dat den Huyrman, syne Erfgenaem, ofte actie van hem hebbende, naer de litiscontestatie haer ongeluck bekenden, ende hem gewillich in de ontruyminge lieten condemneren, ende in gevalle de Gecondemneerde geen Goederen en heeft om de voorisz poene te betalen, sal daer vooren aen den lyve gestraft worden naer gelegentheydt van saecken.

V.

Ende of 't gebeurde dat den ouden Huyrman, sijn Dienaer, ofte yemandt van synent wegen den Eygenaer ofte nieuwen Huyrman, yemandt van hare Familie, Huyfvrouw, Kinderen, ofte Arbeyders met raedt ofte daedt in haer Perfoonen, Vruchten ofte Goederen directelijck ofte indirectelijck eenich hinder, letsel, empefchementen, ofte dreygementen quamen aen te doen, ordonneren ende statueren Wy, dat den selven exemplarlijck, selfs oock metter doot, naer gelegentheydt van saecken sal werden gestraft; Ende dit al onvermindert, ende behoudende den Eygenaer, ende andere Geinteresseerden hare actie van schade ende interest te begrooten, ende te taxeren by den Gerechte van de Plaetse.

V I.

Ende ten eynde onse serieuze intentie in het bovenstaende Articul vervat, punctuelijck mach werden achtervolght, ordonneren ende statueren Wy, dat door de Hooft-Officieren van de respectieve Plaetsen veradverteert zijnde van de schade in manieren voorschreve gheschiedt, den lesten Huyrman, syne Huyfvrouwe, ende Kinderen, indien hy eenige heeft, ofte soo verre hy geene Kinderen heeft, met syne toekomende Erfgenamen, soo verre die in de Familie van den lesten Bruycker zijn, ende in die beterschappe mede soude hebben te participeren, midtsgaders hare Domestijcque Dienaren sullen werden gefaiseert, ende elcks van dien apart gesteldt, omme te bequamer op die geschiedenisse van het feyt ondervraeght, oock selfs ter scherper examen gesteldt te werden, by soo verre bevonden werdt die saecke daer toe gedisponeert te zijn, ofte dat anders daer inne ghedaen sal worden, sulcks als naer ghelegentheydt ende de circumstantien van de saecke, midtsgaders de qualiteyt van de Perfoonen bevonden sal werden te behooren.

V I I.

Ende soo wanneer jegens den ouden Pachter, die van syne Familie ende Erfgenamen t'synen huysse woonende, volgens het voorgaende Articul by apprehensie ende andersints geprocedeert, ende dat de voorschreve Perfoonen zijn bevonden te wesen onschuldich, ofte dat de selve misdadigen niet en zijn te bekomen, dat den Hooft-Officier van de Plaetse van de geledene schade geadverteert zijnde, sal nemen pertinente informatie jegens den geenen die buyten den voornoemden ouden Pachter, ende die van syne Familie in de voorschreve schade soude mogen werden geculpeert, ofte gefuspecteert, ende by soo verre mochte blijcken dat de schade by yemant buyten den voorschreven ouden Pachter, ofte die van syne Familie in 't geheel ofte voor eenige gedeelte 't zy by hen selven, ofte door yemandt van syne Familie, ofte alsulcke als hier vooren naerder staet geexpresteert, soude wesen gedaen, dat den voornoemden Hooft-Officier alle foodanige culpable Perfoonen sal apprehenderen, ende jehens de selve procederen, sulcks als ten reguarde van de oude Pachters is geordonneert, 't zy de selve Delinquanten van de Landen daer op schade gheschiedt is, oyt Pachters, ofte Bruyckers zijn gheweest, ofte niet.

V I I I.

Wyders hebben Wy gecasseert ende geannulleert, ghelijck Wy by desen houden voor ghecasseert ende gheannulleert alle Contracten van koop, ende mangelinghe, Hu-

welijcxen Voorwaarden, Boedelscheydingen, Testamenten, Donatien, Permutatien, ende andere diergelijcke handelingen, 't zy schriftelijck ofte by monde, voor sooveel die tracteren van beterschappen ofte diergelijcke saecken, soo wel de gene die alreede voor date desen opgerecht, gestipuleert, ofte gemaect zijn, als die noch in toekomende tyden souden mogen werden gemaect, niet willende dat yemandt ter oorsaecke van dien yets sal mogen eysschen, ofte dat daer recht op ghedaen sal worden; Verbieden oock alle Notarissen, ende alle Onderfaten van Hollandt ende West-Vrieslandt van wat qualiteyt die zijn te staen over diergelijcke Contracten ofte dispositien, op pœne van verklaert te werden Colluseurs van foodanige Contracten, ende arbitralijck naer exigentie van saecken gestraft te werden.

I X.

Sullen oock geene Bruyckers ofte Pachters noch hangende ende geduyrende de huyre, noch oock naer de expiratie van dien foodanige huyre, ofte beterschappen van Landen by verkooping, mangeling, Donatie, ofte andere Contracten mogen oversetten directelijck ofte indirectelijck, sonder voorgaende schriftelijck consent van den Eygenaer, op pœne niet alleen van nullité, maer oock dat foodanige Bruyckers ende Pachters verbeuren sullen ten behoeve van den Eygenaer de verdere huyre van de selve Landen indien hy eenige soude mogen hebben, midtsgaders foodanige actie van vergoedinge als haer eenichsints soude mogen competeren, ende dat daer en boven foodanige Contrahenten sullen vervallen in een pœne monterende ter somme toe daer op sy met malkanderen hebben gecontracteert.

X.

Wolverstaende nochtans, dat soo wanneer den Eygenaer van eenige Landen, naer expiratie van de huyre, de selve aen hem neemt, ofte aen anderen verhuurt, ghehouden sal wesen den ouden Huyrman ofte sijn Erfgenamen te betalen de vergoedinge van het Getimmer 't geene den selven Huyrman, met consent van den Eygenaer daer op getimmer heeft, midtsgaders het ploegen, eeren, saeyen, ende zact-koorn tot tauxatie van den Gerechte van de Plaets, sonder dat nochtans de Bruyckers naer expiratie van de huyr-jaren, onder pretext van eenigh Getimmer, ofte melioratie, hoedanich 't selve soude mogen zijn, de selve Landen sullen mogen blijven occuperen ende ghebruycken, maer alleen nae de evacuatie haer actie tot de vergoedinge mogen institueren.

X I.

Ende sullen in de tauxatie van de voorschreve vergoedinghe alleen gheëstimeert worden de naecte Materialen, sonder Sant, Kalck ende Arbeydts-loon, sulcks als die effectivelijck waerdich sullen wesen, ten tyde van de selve æstimate, in alle schijn of die van de grondt geamoveert waeren; Des sullen de voorsz Hoffsteden, ende Landen voor de voldoeninge van de æstimate van de voorsz Materialen reëlijck verbonden wesen, ende blijven, tot dat de selve effectivelijck sullen zijn betaeldt.

X I I.

Ende by aldien eenich Getimmer ghesteldt is gheweest sonder consent van den Eygenaer, het selve sal den Bruycker gehouden wesen voor de expiratie van de huyre metter daedt af te breecken, ende van de grondt te doen brengen, op pœne dat al 't gene naer de voorsz tijdt daer op als noch bevonden sal worden, 't selve komen ende blijven sal ten behoeve van den Eygenaer.

X I I I.

Dat voorts niemant in 't toekomende ghehouden sal zijn aen de Pachters ofte haere Erfgenamen eenige vergoedinge te doen van eenige bepootinge, Plantagie ofte Boomgaerden, ten ware de Pachters wettelijck konden doceren van eenige last ofte bevel

bèvel die sy van heure Eygenaers daer toe souden hebben gehad, in welcken gevalle en anders niet, den Eygenaer aen den Bruycker daer over vergoedinge sal doen van het gene de Boomen ten tyde van het planten hebben gekost, ende meerder niet.

X I V.

Sullen oock de Bruyckers niet vermogen sonder voorgaende schriftelijck consent van den Eygenaer eenige vruchtbare Boomen, ofte opgaende Houdt om ofte af te houwen, ende de Knoot-willigen, ende ander houwbaer Hout, niet anders mogen knooten ofte houwen, (soo de selve Bruyckers daer toe souden mogen gerechtight wesen) dan op haer behoerlijck saysoen ende tyde, te weten, niet eerder dan op 't vierde Jaer, op een boete van thien ponden te veertich grooten 't pondt voor yeder Boom die anders ghehouwen, ofte gheknot sal zijn, boven de schade ende interest by den Gerechte te taxeren.

X V.

Laetstelijck alsoo dickmaels gebeurt, dat de Eygenaers hare Landen naer hare goede geliefte niet kunnen verhuuren, en de selve doen besaeyen, en dat sy somtijts niemant kunnen bewilligen, om de selve Landen te slooten, greppen, ploegen, eeren ende saeyen, ende 't gunt verder tot beneficieringhe van de selve noodich is. SOO IST, Dat Wy om foodanige, ende diergelijcke inconuenienten voor te komen, ende te verhoeden, ordonneren ende statueren dat de Schouten ende Gerechten, in de respectie Dorpen ende Plaetsen, onder wiens Jurisdicte sulcke Landen gelegen zijn, des by ofte van wegen den Eygenaer versocht wesende, gehouden sullen zijn door bequame, en hun des verstaende Luyden, ten redelicken pryse als men aldaer gewoon is te betalen, de selve Landen te doen slooten, greppen, ploegen, saeyen, mayen, binden, ende al 't gunt voorts daer toe behoort, op pæne van te vervallen in de schade ende interessèn die den voorschreven Eygenaer daer door sal komen te lyden, sulcks de selve by onpartydigen sullen werden begroot, daer voor de voornoemde Schout, ende yder uyt den Gerechte elcx *in solidum* behoudens haer regres tegens haer mede-Broeders verbonden sullen zijn.

Willende, ordonnerende ende statuerende, dat dese Onse Ordonnantie als een eeuwich Edict, ende Statuyt alomme in de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant onderhouden, ende achtervolght sal werden, niet tegenstaende eenige beschreven Rechten, Ordonnantien, Costuymen ende Gewoonten van dese Landen, ter contrarie, die Wy, voor soo veel de voorschreve Ordonnantie aengaet, derogeren midts desen; Ende ten eynde dat den innehoude van dese alomme onderhouden mach werden, ende niemandt van 't geene voorsz is, ignorantie en pretendere, ontbieden ende ordonneren Wy den Præsident ende andere Raden van Onse respectie Hoven, ende alle Officieren ende Magistraten, dat sy dese jegenwoordige alomme doen ende laten publiceren, daer men ghewoonelick is publicatie te doen; Beveelende voorts den Advocaet-Fiscael, ende Procureur Generael, ende allen anderen Officieren ende Justicieren der voorsz Landen respectivelick, ende elcx van hun in sijn reguardt op privatie van hunne Officien, midtsgaders allen anderen, ende een ygelick die 't aengaen mach, op de pænen ende boeten boven verhaeldt, den innehoude van dese naer te komen ende te onderhouden, in alle syne Poincten ende Articulen, alsoo Wy tot dienste van den Lande sulcks bevonden hebben te behooren. Gegeven . . .

Vrydag den 27 September 1658.

DE Heer Pensionaris van der Duffen, heeft ter Vergaderinge gerapporteert de Consideration ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mo. Gecommitteerden, hebbende in gevolge van der selver Resolutie Commissoriael, in date den drie en twintigh.

Finantie.
Placcaet op
de aflossinghe

van Cijnsen,
Erf-pach-
ten, &c.

twintighften Julij lefleden naeder ge-examineert ende overwogen 't concept-Placcaet, raeckende den ontfangh, ende betalinge van Hofstede-huyren, Erf-pachten, Erf-chijnsen, Grondt-chijnsen, Kappoenen, Hoenderen ende andere Parcelen van haer Edele Groot Mog. Domainen ende Geestelicke Goederen : Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. haer 't voorfz Concept wel laten gevallen, ende dienvolgende gearresteert 't Placcaet hier naer volgende van woorde te woorde geïnserieert.

DE Staten van Hollant en West-Vriesslant, Allen den genen die dese Onse opene letteren van Placcate sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. Alsoo de Rentmeesters ende Ontfangers van Onse Domainen, ende Geestelijcke Goederen respectie Ons te kennen gegeven hebben, dat niet tegenstaende de Placcaten by hooger memorie Hertoge KAREL van Bourgoigne, &c. op den ses en twintichsten Augusti veerthien-hondert negen en tsestich, ende van Keyser KAERLE als Grave van Hollandt, op den elfden Martij vijftien-hondert seventhien, ende by Ons op den lesten October sefthien-hondert twintich geëmaneert, op den ontfangh ende betalingen van de Hofsteden-huyren, Erf-pachten, Erf-huyren, Capoenen, Hoenderen, Gront-Chijnsen, ende andere parchelen van Onse Renten, Domeynen, ende Geestelijcke Goederen, bedragende ter somme van twintich gulden ende daer onder, die Wy heffende zijn op seeckere Huysen, Hofsteden, Landen, Veenen ende Erven, gelegen binnen de voorschreve Landen, de selve Hofsteden-huyren, Erf-pachten, Erf-huyren, Capoenen, Hoenderen, Grondt-Chijnsen, ende andere voorschreve Renten, Domeynen ende Geestelijcke Goederen, veel verduyft, verduyftert ende verlooren gebleven zijn geweest, ende noch dagelijks meer werden; 't welck toekomt soo door dien dat de gene die de selve Renten, Domeynen ende Geestelijcke Goederen schuldich zijn niet en hebben komen doen teekenen ende schryven in de Hof-boecken ende Registeren, die Onse Rentmeesters ende Ontfangers van de Domeynen ende Geestelijcke Goederen gewoon zijn daer af te houden, soo wanneer als de voorschreve parchelen van Renten, Domeynen, ende Geestelijcke Goederen by koope, versterffenisse, of anders verandert zijn geweest, de Namen ende Persoonen daer op de selve verandert ende overgeset werden, jae dat meer is, dat de selve Lasten dickwils geheel verswegen ende verborgen ghehouden werden in 't doen van de opdrachten, Boelscheydingen, ende andere alienatien van de voorschreve Huysen, Hofsteden, Landen ende Erven, sonder de selve Lasten te expresseren; als oock om dat de selve parchelen van Renten ende Inkommen jaerlijcks niet præcijs ten Comptoiren van de voorschreve Rentmeesters ende Ontfangers op den ghewoonelijcken verval-dach en werden betaeldt; Dat mede dickwils ghebeurt is, dat sommige Huysen, Hofsteden, ende Erven uytgegeven ende belast mette voorschreve Renten, van de selve Renten buyten weten ofte consent van Ons, Onse Gecommitteerde Raden, ofte die van Onsen Reecken-kamere, ontlast ende bevrijdt werden, ende by de Besitters van de onderpanden op andere Huysen, Hofsteden, Landen ende Erven gebracht ende gesteldt; waer uyt ghevolght is, dat de voorschreve Rentmeesters ende Ontfangers, de betalinge van de selve parchelen van Renten, Domeynen ende Geestelicke Goederen niet wel, of bequamelick en hebben konnen invorderen ende ontfangen, tot groote naedeel van Onse voornoemde Domeynen ende Geestelicke Goederen. SOO IST, Dat Wy by advise ende goedt-duncken van Onse Gecommitteerde Raden, ende die van Onse Reeckeningen, tot onderhoudinge ende conservatie van Onse voornoemde Domeynen ende Geestelicke Goederen, die anders gelchapen waren, geheel verlooren te gaen, geordonneert ende gestatueert hebben, ordonne-

ren ende statueren by desen, in den eersten, dat binnen ses weecken nae de publicatie van desen, de Rentmeesters ende Ontfangers van Onse Domeynen ende Geestelicke Goederen, in elck Quartier gehouden sullen zijn by openbare affixie van Billetten in de Kercken, ende op de Deuren van de Raedthuysen, doen adverteren eenen ygelijck, die aen Ons eenige Chijsen, Thijsen, Erf-huyren, Erf-Pachten, Kappoen-gelden, Grondt-huyren, ende andere parchelen van Renten, van wat nature die souden mogen wesen, bedragende als boven ter somme van twintich gulden ende daer onder, schuldich zijn, dat sy gehouden sullen wesen de namen van de jegenwoordige Eygenaren ende Possesseurs ten Comptoire van de respectieve Rentmeesters, ende Ontfangers aen te brengen, mette limiten ende belendingen van Huysen, Erven, Landen, ende Hofsteden daer de selve zijn op gehypothequeert, om daer van by de voorz Onse Rentmeesters ende Ontfangers gemaect te werden een pertinent Register, en verbouckinge buyten kosten ende lasten van de jegenwoordige Possesseurs, op poene, dat soo wie van de voorschreve Eyghenaers ende Possesseurs binnen den voorz tijdt van ses weecken niet en komt, in plaets van eene stuyv. die sy schuldigh zijn, betalen sullen drie stuyv. binnen 3 maenden daer aen volgende ten Comptoire van de selve Rentmeesters ende Ontfangers tot heuren proffijte, mits daer jegens dragende de kosten daer op vallende, en de voorz 3 maenden overstreken zijnde, dat als dan nieuwe publicatie en affixie van Billetten als vooren gedaen sal werden, om als noch binnen andere 3 maenden te komen aenbrengen als voorz is, waer toe syluyden als dan noch geadmitteert sullen werden, mits betalende voor elcke stuyver, die sy schuldich zijn, ses stuyvers; En soo wie vorder in gebreecke blijft, sal noch voor de leste mael by affixie ende publicatie gewaerschouwt werden, om binnen noch andere ghelijcke 3 maenden de voorz aenbrenginge te doen; Waer toe hy als dan noch sal geadmitteert werden, midts betalende voor yder stuyver thien stuyvers. Ende die binnen den tijdt van een geheel jaer in gebreecke sullen blyven alvooren de aenbrenginge te doen, sullen verbeuren boven de voorz poene, voor elcken stuyv. noch een guld. welcke gulde by de voorz Rentmeesters en Ontfangers sal geinnet werden, om t'appliceren d'ene helft t'Onsen proffijte, en d'andere helft ten proffijte van den Aenbrenger, welke voorz termynen alsoo gehouden zijnde, sullen van nu voortaan alle de gene die Ons alsulcke Chijsen, Thijsen, Hofstede-huyren, Erf-pachten ofte andere parchelen van Renten, Domeynen ende Geestelicke Goederen, t'zy in Gelde, in Granen, in Kappoenen, Hoenderen, Wasch, of andersints schuldigh zijn, als die onderpanden van dien veranderen by koope, by versterfte, gifte of anders, gehouden wesen te komen by de Rentmeesters en Ontfangers van Onse Domeynen en Geestelicke Goederen, onder welcker administratie de voorz onderpanden gelegen zijn, ende aldaer doen inschryven, teeckenen ende oversetten, in de Chijsen boecken, ende Erf-huyr-boecken ofte Registers de namen van de Persoonen daer op datse verandert zijn, ende verklaren de onderpanden daer de selve op staen mette bepalinge ende belendinge van dien, ende dat binnen den tijdt van 3 maenden na dat de voorz koope ofte gifte gedaen, of de voorz besterffenisse gevallen is, op poene van verbeurte alsoo dickwils sy van des in gebreecke vallen, van 3 ponden van veertich grooten het pondt, t'appliceren als boven: Ende sal van elcke inschryvinge of verboeckinge betaeldt werden aen de voorschreve Rentmeesters ende Ontfangers tot onsen profyte een jaer Rente ofte Pachts, ende tot profyte van de Rentmeesters ende Ontfangers twee stuyvers van soo veel Persoonen als daer in bedeldt of bestorven zijn, sonder meer; Ende dat die gene die de voorschreve verboeckinge binnen de voorschreve drie maenden niet en hebben ghedaen

doen, daer toe noch sullen werden gheadmitteert binnen negen daer aen volgende maenden, midts betalende tot een amende t'Onsen profijte aen de Rentmeesters ende Ontfangers als vooren een somme van ses ponden munte voorschreve; Ende dat de geene die binnen 's jaers de overboeckinge niet en sullen hebben gedaen doen, insgelijcx verbeuren sullen boven de voorschreve poenen voor elcken stuyvers van de Chijnsen, Thijnsen, Erf-pachten, Hof-huyren, ofte andere parchelen van Renten eenne gulden; welverstaende by soo verre de voorschreve Chijnsen, Thijnsen, Erf-pachten, Hof-huyren, ofte andere perchelen van Renten niet en excederen ses stuyvers, maer zijnde ses stuyvers of minder, dat in sulcken gevalle boven de voorgaende poenen, van yeder der selver betaeldt sal worden ses gulden eens, in plaetse van de voorschreve eene gulden van de stuyver die by de Rentmeesters ende Ontfangers t'Onsen profyte geinnet sullen werden; Alle welcke voorsz boeten by parate executie verhaeldt sullen werden op d'onderpandinge van de voorsz Erfpachten, Chijnsen, Thijnsen, Renten, ende diergelijke, van wat natuyr of naem de selve souden mogen wesen.

Ende omme de voorschreve Chijnsen, Thijnsen, Erf-pachten, Erf-huyren, ende Renten tot Onsen minste kosten te doen ontfangen; Soo werdt een yegelijck by desen ghelast ende bevolen de selve binnen de maendt van de respectieve verschijn-dagen præcis te betalen aen de Comptoiren van de voorschreve Onse Rentmeesters ende Ontfangers respectieve, op poene van dat de gene die sulcx binnen de voorschreve tijdt niet en doen, sullen verbeuren dubbelde pacht ofte Renten, ende binnen ses maenden daer naer de voorschreve betalinge noch niet doende, sal de gebreeckige verbeuren een quadruplum of vierdobbelde pacht, of rente, maer die binnen 't selve jaer niet en komen betalen, daer op sullen de Rentmeesters ende Ontfangers haer behoorlijck informeren ende de Possesseurs van de Huysen, Erven, Landen ende Hofsteden, daer de voorschreve Pacht ofte Renten op staen, by affixie van billetten ende verkondinge als vooren doen insinueren, datse als noch binnen het volgende jaer komen betalen, op poene den selven tijdt mede overstreecken zijnde, syluyden boven het voorschreve viervout noch verbeuren sullen voor elcken stuyver van de voorschreve Pachten ofte Renten een gulden, die by de selve Rentmeesters ende Ontfangers t'Onsen behoefte mede geinnet, ende de helfte daer af als boven ten profijte van de Aenbrenger ghe-employeert sullen worden; Des sullen in alle 't gundt voorschreve is, uytgefondert ende gereserveert zijn alle manieren van Chijnsen ende Erf-pachten, die men schuldich is volgende de Brieven van Constitutie ofte uytgiste te betalen op seeckeren præcisen dagh, ende op verbeurte, de welcke sullen blyven staen op alsulck recht ende verbandt als de selve, vermogens de voorschreve Brieven tot noch toe gedaen hebben; Ende omme de goede Ingezetenen t'ontlasten van moeyten ende bekommeringe, die de voorschreve Chijnsen, Domeynen, Pachten, Renten, &c. in 't betalen, overboecken ende anders als boven onderworpen zijn, hebben Wy geconsenteert ende geoctroyeert, consenteren ende octroyeren mits desen, dat elck een die eenige van de voorschreve Renten schuldich zijn, t'allen tyden 't Capitael van de selve Renten sal moghen aflossen tegens den penningh vijf en twintich; Gelijk oock afgeloft sullen mogen werden de Capitalen van kleyne Erf-pachten, bedragende tot een pondt Vlaems ende daer beneden tegens den penningh veertich, ende voorts tot twintich guldens ende daer onder tegens den penningh acht en veertich; Ende de Chijnsen, Thijnsen, &c. tegens den penningh vijftigh: Van welcke Capitalen de voornoemde Rentmeesters ende Ontfangers in hare reeckeningen sullen verantwoorden als naer behooren; Ende alsoo verscheyde Steden, d'Universteit tot Leyden

ende Godtshuyfen alomme in onse Steden ende Landen mede verscheyde Chiynsen, Thijnsen, Erfpachten, Renten, &c. op onderscheyde hypotheecquen te vorderen hebben, Soo hebben Wy gheconsenteert, willen ende consenteren by desen, dat alle de selve mede sullen gehouden werden van een natuyre, beneficie, ende obligatie te wesen, als de Goederen hier boven ghenoeft, tot de voorschreve Onse Comptoiren specterende. Lasten ende ordonneren daer omme allen ende een yegelijcken die desen aengaen sal, hen daer naer te reguleren, niet tegenstaende eenige Ordonnantien ende Placcaten ter contrarie. Ende ten eynde hier van niemant ignorantie en praterende, Ordonneren Wy dat desen alomme sal werden gepubliceert, daer men gewoonlijck is publicatie te doen. Gedaen in den Hage onder Onsen Grooten Zegel, &c.

Vrydag den 11 October 1658.

Ontfangen een Missive van den Præsident, ende Raden van den Hove, geschreven alhier in den Hage op huynen date deses, houdende der selver consideratien ende advis op de Requeste, den acht en twintighsten der voorlede maendt ter Vergaderinge van haer Hooch Mog. gepresenteert by Frederick d'Hinojossa, Vendrich van de Compagnie van Capiteyn Hogendorp, tenderende om te hebben remissie van seckeren Manslach, by hem geperpetreert tot Maestricht, Plaetse van des selfs Guarnisoen, aen den Persoon van Ghysbrecht van Nierop, Vendrich van de Compagnie van Graef Herman van den Berch, mede aldaer Guarnisoen houdende, ende namentlijck op de vrage by Resolutie ende aenschryvens van date den vijfdien deser loopende maendt den voorschreven Hove voor-gestelt, of niet over 't voorschreve verfoeck, ende anderen van ghelijcke natuyre by haer Edele Groot Mog. wettelick, ende validelick soude kunnen werden gedisponeert: Waer op zijnde gedelibereert, ende in achttinghe genomen de redenen by 't voorschreve advis geallegeert, Is goetgevonden ende verstaen, dat by haer Ed. Groot Mog. op 't voorschreve verfoeck van remissie gedisponeert sal worden, sulcks als naer de natuyre ende meriten van de saecke bevonden sal werden te behooren, ende dat de voorschreve Suppliant midts dien 't voorschreve sijn verfoeck by Requeste aen dese Vergaderinge sal hebben te adresseren; Sullende de boven staende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq den President ende Raden van den voorsz Hove toe-gefounden werden, om te strecken tot der selver narichtinge.

*Justitie.
Militie.
D'Hinojossa
verfoeckt remissie, remissien aen Militairen by Hollandt te geven, boewel de Manslaghen buyten Hollandt zijn begaen.*

Saterdag den 19 October 1658.

Gedelibereert zijnde op de nominatie, ofte verkiesinge van een Persoon, omme van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt voor-ghedragen, ende gerecommandeert te werden tot het Gouvernement van Bergen op den Zoom, door de promotie van den Heere van Beverwaert, tot dat van 's Hertogenbosch vacant geworden, ende d'advisen van de Leden, naer ghedane omvrage, bevonden wesende dienhalven gedistraheert te zijn, ofte te loopen op drie distincte Persoonen, ende op twee van de selve gelijk ghetal geconferereert te wesen, ende sulcks de stemmen tusshen henlyuden te steecken, is vervolgens in deliberatie gebracht, of de saecke by lootinge, of wel by nader omvrage, was 't doenlick, soude behooren getermineert te werden, ende naer voorgaende deliberatie verstaen, dat niet alleen in dese ghelegentheydt, maer oock in alle toekomende voorvallen van gelijcke natuyre, conform 't oude gebruyck, eerst ende altoorens by naeder omvrage getenteert sal werden, de saecke ter eenre, ofte ter andere zyde by pluraliteyt tot conclusie te brengen; welcken volgende op nieuws omvrage gedaen zijnde, is by de meeste stemmen verstaen en

In 't Vergeven van Ampten als de stemmen steecken, nader omvrage; Puchler tot 't Gouvernement van Bergen op den Zoom.

geresolveert, dat tot het voorschreve vacerende Gouvernement van weghen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt voor-gedragen, ende daer 't behoort ten besten gerecommandeert sal worden, den Collonel Duffachius Puchler, Commandeur van Schenkenschans, &c.

Vrydag den 22 November 1658.

*Ontfangers
binnen twee
jaren de-
charge van
bare despe-
rate restan-
ten te verde-
ren.*

OP 't gerepræsenteerde van de Heeren Gecommitteerde Raden, dat namentlijk Oeenige Ontfangers desperate restanten in haer bewindt krygende, 't verfoecken van de decharge van dien voor veele jaren weten uyt te stellen, sulcks dat de ware beschapentheydt van saecken als dan niet soo wel kan werden ondersocht, ende geweten, als wel soude konnen geschieden, by aldien de voorgeroerde decharge tydelijck versocht wierde; ende in achtginge genomen 't advis by de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden daer op gegeven; Is, naer voorgaende deliberatie goetgevonden by generale Resolutie vast te stellen, gelijk vast gesteldt wordt by desen, dat boven, ende behalven de dispositie van de Resolutien in de jaren seshienhondert vier en dertigh, ende seshien hondert twee en veertigh, op 't invorderen van de restanten genomen, daer naer de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren haer præiseflick, ende punctuelick hebben te reguleren, ende onvermindert de selve, d'Ontfangers van de gemeene Middelen binnen Hollandt ende West-Vrieslant gehouden sullen zijn d'ontlastinge van alle quade restanten by henluyden gepretendeert, soo wel van die geene die al voor date deses ghevalen zijn, als van die gene die hier naer noch staen te vallen, van haer Edele Groot Mog. te verfoecken, te vervolgen, ende te obtineren binnen den tijdt van twee jaren des inganck van de selve te reekenen, voor soo veel de eerste belanght, naer den date van dese jegenwoordige Resolutie, ende voor soo veel de andere aengaet naer 't verloop van ses maenden die by de voorsz Resolutien van de jaren seshienhondert vier en dertigh, ende seshien hondert twee en veertigh naer de expiratie van de respectie Pachten den Ontfangers tot inninge van de restanten werden gepræfigeert, op poene dat by gebreecke van dien de voorschreve restanten sullen komen, ende gelaten werden, tot haren laste, ten ware nochtans dat syluyden speciale schriftelijke Acte van prolongatie van de Heeren Gecommitteerde Raden in haerluyder Quartier geobtineert hadden, tot het verleenen van hoedanige Acten van prolongatie, om wichtige redenen, ende met goede kennisse van saecken d'Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren midts desen geauthriseert werden; alle 't welcke de meer-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden respectivelick bekendt gemaect, ende aengeschreven sal worden, met last ende ordre, omme soo veel de Heeren ter auditie van 's gemeene Landts Reeckeningen gecommitteert, als de respectie Ontfangers uyt den name ende van wegen haer Edele Groot Mog. te belasten, ende te beveelen, haer naer 't gene voorsz staet præiseflick te reguleren.

Donderdag den 12 December 1658.

*Placcaet een
derdepart
van de In-
komsten der
Vicaryen,
Canonijfen,
&c. een 't
gemeene
Lands.*

OP 't seste Poinct van de jegenwoordige beschryvinge; Is, naer voorgaende deliberatie gearrelteert het Placcaet hier naer geïnseereert, daer van dien-volgende de publicatie, ende præisef observantie sal werden besorgh, als naer behooren.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, *Doen te weten*, Alsoo Wy hoe langhs hoe meer in ervaringe komen, dat niet jegenstaende in den jare vijfthien hondert acht

acht en tseventich, ende sulcks genoeghsaem, met het stabiliffement van de tegenwoordige Regieringe by Ons goet-gevonden, geordonneert ende gestatueert is, dat de Inkomsten van alle Beneficien, Vicarien ende Kanonifien, wefende *Juris patronatus Laicalis*, voor twee derde deelen van dien fouden blyven ter dispositie van de Patroonen, ofte Collateurs, achtervolgende de fundatien van de selve, ende dat het vordere, ofte overige derde-part van de voorschreve Inkomsten soude komen tot behoef, ende onderhoudt van de Prædikanten der Ware Gereformeerde Religie, ende dat dien-volgende de Brieven van confirmatie, de welcke over de collatie van alle foodanige Beneficien in plaetse van Pauselijcke ofte Papale institutie hebben moeten werden verfocht, ende by Onse Gecommitteerde Raden in Onsen name verleent zijn, wel expresselijk houden, ende mede brengen, dat binnen den tijdt van ses weeken, te reeckenen nae het verlenen van foodanige Brieven van confirmatie, aen den Ontfanger van de Inkomsten ende Goederen, gedestineert tot onderhoudt van de Kercken-Dienaren voorschreve, sal moeten werden overgelevert oprechte, ende pertinente staet van de Landen, Renthen ende andere Goederen, ende Inkomsten, tot de Vicarien daer van collatie gedaen, ende confirmatie verfocht soude zijn, behoorende, ten effecte dat aen den selven Ontfanger soude volgen een derde-deel van het innemen van dien; ende dat tot dien eynde de voorseyde Brieven van confirmatie nefsens den voorschreven staet by den ghemelten Ontfanger soude werden geregistreert, alles op poene van te verliesen het effect van de voorschreve confirmatie; des dat niet tegenstaende veele Perfoonen, Patroonen, ofte Possesseurs van foodanige Beneficien, Onse goede meyninge eluderende, ofte contrarierende, de voorseyde confirmatie te verfoecken naegelaten, ende niet te min de Inkomsten van dien onder haer hebben, ofte oock de confirmatien geobtineert hebbende, evenwel de voorsz staet aen den Ontfanger in der tijdt niet hebben over-ghelevert, veel min het derde-part van dien aen den selven hebben uyt-ghekeert; Waer door gebeurt is, dat de Kercke Christi door des Heeren zegen in veele Quartieren, ende Plaetsen aanwassende, ende by gevolge het getal der Kercken Dienaren vermeerdert wefende, het inkomen van den voorschreven Ontfanger niet soo veel als wel te vooren geschiedt is, heeft konnen strecken, het welck door verloop van tyden hoe langer hoe erger ghevreesd werdt te fullen werden. SOO IST, Dat Wy daer inne willende voorsien, als noch goetgevonden, geordonneert ende gestatueert hebben, vinden goet, ordonneren ende statueren midts desen, dat alle, ende een yegelijk van wat soorte, staet, ofte conditie hy zy, sonder onderscheydt, de welcke eenige Beneficien, Vicaryen, ofte Canonifyen, hoedanigh de selve fouden mogen zijn, ofte genaemt werden, op voorgaende collatie van eenich Patroon, ofte als uyt synen eygen hoofde, onder pretext van successie, ofte andersints in eeniger manieren soude mogen possideren, ghelegen ofte gefundeert binnen Onsen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, sonder daer toe van Ons, ofte Onse Gecommitteerde Raden confirmatie te hebben verfocht, ende geobtineert, de selve confirmatie als noch sal hebben te verfoecken; Dat wyders alle ende een yegelijk het zy Patroon, Vicaris ofte Possesseur van eenige der voorschreve Beneficien, Vicaryen, ofte Canonifyen, sonder ofte met voorgaende confirmatie, ende tonder onderscheydt, ofte hy den staet van het innemen van dien ten Comptoire van de Geestelijcke Goederen voor desen aengebracht, ende bekent gemaect heeft, ofte niet, als noch den oprechten ende pertinenten staet van het inkomen der selver Beneficien, Vicaryen, ofte Canonifyen sal hebben bekent te maecten; ten eynde omme het derdepart van dien by den voorschreven Comptoire te werden ghenooten, ende bekeert, tot betalinge als vooren,

ende dat alles binnen den tijdt van drie maenden naer de publicatie van desen; ten ware die gene, die soodanige Beneficie, Vicarye, ofte Canonisye possiderende, uytlandigh mochte wesen; den welcken tot den selven eynde vergundt wierdt den tijdt van ses maenden naer de publicatie van desen als vooren; ende dat alles op pœne van dat contrarie doende, ofte geschiedende, soo wel ten aensien van 't versoeck van confirmatie, als 't overbrengen van den staet van de Inkomsten, ten behoeve van 't meergeroerde Comptoir verbeurt, ende sonder eenige conniventie metter daedt geapliceert sal worden, het geheele inkomen van de selve ongeconfirmeerde, verswegen, ende niet aangebrachte Beneficien, Vicaryen, ofte Canonisyen, sulcx dat de Patronen, Vicarissen, ofte andere Possesseurs soodanige Goederen besittende, daer van sullen zijn ende blyven gefrustreert.

Ende ten eynde dese Onse goede meyninge ende begeerte te beter haer effect forteren moge, soo beloven Wy aen allen den genen, die naer de expiratie van den voorschreven tijdt van drie ende ses maenden respectie als vooren, Ons, ofte Onse Gecommitteerde Raden sullen weten aen te wyfen eenige Landen, Renten, ofte andere Goederen tot eenige der voorsyde Beneficien specterende, ende die voor date niet aangebracht sullen wesen, te sullen doen, ende laten genieten twee geheele Jaren inkomen van de selve verswegen Landen, Renten, ofte andere Goederen. Ende op dat niemant hier van ignorantie en præterdere, ende een yeder weten moge waer naer hy sich hebbe te reguleren; soo ordonneren Wy dat dese sal werden ghepubliceert ende geaffigeert alomme binnen den voorz Onsen Lande daer sulcx behoort, ende te geschieden gebruyckelijck is. Gedaen, &c.

Ende is voorts goetgevonden, ende verstaen dat van nu voortan de Brieven van Confirmatie op alle Collatien van de voorz Beneficien aen ende by dese Vergaderinge versocht ende verleent sullen moeten werden; Dat mede het provenu van 't derdepart in den voorz Placcate gheroert, voor soo veel West-Vrieslant ende 't Noorder-quartier aengaet, gesteldt ende gelaten sal worden onder de directie van de Heeren Gecommitteerde Raden in den selven Quartiere, omme tot onderhoudt van Prædicanten, Kosters ende Schoolmeesters, midtsgaders tot opbouw ende reparatie van de Kercken, ende andere diergelijcke saecken geëmployeert te werden.

Vrydag den 17 Januarij 1659.

*Financie.
Militie.
Judicature
over 't stuck
van fraude
in de Gemeen-
ne Middelen,
oock ten re-
guarde van
Militairen
aen Schepe-
nen Commis-
sarijssen.*

IS ter Vergaderinge gelesen 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Appointement van date den vijftienden deser loopende Maendt, ghegeven op de Requeste by ofte van wegen Maurits Heure ende Conforten, Pachter ende Medestanders van den Impott op 't Gemael over de Stadt Heusden, eerst aen de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden, ende daer naer aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert, houdende klachten, hoe dat sy Supplianten voor Schepenen Commissarijssen der voorschreve Stede geconvinceert hebbende in cas van fraude eenen Jan Breelingh Herbergier, ende te gelijk Soldaet aldacr in Guarnisoen leggende, ende tegens den selven by continatie geobtineert hebbende Sententie condemnatoir, syluyden door die van den Krijghsrade verhindert wierden de selve Sententie ter executie te legghen, sustinerende die van de voorschreve Krijghs-raedt, dat de judicature van die ende diergelijcke saecken Militairen concernerende, haerluyden soude competeren, ende dat sulcks in voortyden soo aldaer als tot Geertruydenbergh, ende elders alijds in dier voegen soude

soude wesen geobserveert ende gepractiseert ; Waer op gedelibereert zijnde , is goetgevonden ende verstaen , dat die van den voorschreven Krijghs-raede by aenschryvinge gelast ende gheordonneert sal werden, de Supplianten met haere begonnen proceduren van executie onverhindert te laten voortgaen, ende haer, des noot zijnde, daer inne de behulpelijcke handt te bieden; zijn ter dier occasie voorts generalijck ghestatueert ende vast ghesteldt, ghelijck ghestatueert ende vast ghesteldt wordt midts desen, dat van nu voortaan alle saecken van frauden ofte contraventien der Gemeene Middelen, 't zy by Militairen, ofte andere Perfoonen ghecommitteert wordende, privatelijck geventileert sullen moeten werden voor Schepenen in de respectieve Plaetsen ten selven eynde specialijck geauthoriseert ofte ghecommitteert; werdende dienvolgende de respectieve Krijghs-raden midts desen wel exprefselijck gheinterdiceert haer foodanige saecken eenichsints aen te matigen; Ende sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq soo aen de respectieve Gouverneurs ofte Commandeurs, als aen de Gerechten van de respective Frontier-steden deser Provincie toe-ghefonden worden, soo omme te strecken tot der selver naerichtinge, als omme haer naer den inhoude van de selve praeciselijck ende punctuelijck te reguleren.

Saterdag den 25 Januarij 1659.

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, ende de voor-geslagene expedienten, waer door best ende bequaemlijcxst verhoedt ende voor-ghekommen souden kunnen werden d'inconvenienten die sich dagelijcx meer ende meer openbaren in 't employ van de Guarders van haer Edele Groot Mog., vermidts de Resolutie den vier-en-twintichsten Martij des jaers ses-thien-hondert vijf en vijftich, noopende de qualiteyt, ende den rangh van de Capiteynen der selver Guardes ghenomen, alles breeder gementionneert in voorgaende Notulen onder date den drie-en-twintichsten deser loopende maendt; Is, naer rype overweginge van 't voorschreve advis, verstaen ende gheresolveert, dat van de jegenwoordige vier Compagnien Guardes van haer Edele Groot Mog. met adjunctie van eenighe andere Compagnien geformeert sal worden een Regiment in voegen, ende manieren hier naer volgende; Te weten

*Militie.
Regement
van de Guardes
des geformeert.*

Dat, in plaetse de jegenwoordige vier Compagnien Guardes bestaen yeder uyt hondert vijf en tseftich, ende sulcks te samen uyt	Koppen 660
<hr/>	
De Compagnie Collonnelle van 't voorfz te formeren Regiment gebracht sal werden op	120
De Lieutenant-Collonnelle op	100
Die van de Sergeant-Major op	100
Ende noch eene op gelijcke	100
<hr/>	
Maeckende te samen	420
Dat met het overige ghetal der voorfz ses hondert en tseftigh Koppen, zijnde	240

Vier

Vier ordinaris Compagnien yeder van vijf en tseftich, ende noch twee Compagnien yder van vijftich Koppen, mede elck tot hondert Koppen vergroot ende geccompleteert, midtsgaders onder 't voorschreve Regiment ghetrocken sullen worden, sulcks dat het selve Regiment van de Guardes sal bestaen uyt thien Compagnien, yeder van hondert Hoofden, behalven alleenlijk de Compagnie Collonnelle, die als voorschreven is, op hondert en twintich Koppen ghelaten sal worden; van welcke voorschreve Compagnien die geene die alhier in 's Graven-Hage haer ordinaris Guarnisoen sullen houden, soo ten reguarde van de Tractementen der Officieren, als ten reguarde van de soldye der gemeene Soldaten, gereguleert, ende betaeldt sullen werden, sulcks als dien-aengaende jegenwoordigh in ghebruyck is; Ende de vordere niet anders dan op 't ordinaris tractement ende de soldye, ten reguarde van 's Landts Militie generalijck geobserveert wordende.

Ende is tot het eligeren van de Hooft-Officieren over 't voorschreve Regiment gepræfigeert, gelijk daer toe gepræfigeert wordt midts desen den dagh van Dijnsdagh toekomende ende acht dagen, die wesen sal den vierden Februarij toekomende, ten ware nochtans de Vergaderinghe van haer Edele Groot Mog. middelerwylen van den anderen quame te scheidten, in welcken gevalle de voorschreve electie den laetsten dagh van de jegenwoordighe Vergaderinge gedaen sal worden.

*Justitie.
Naer Revisien gheen remedien van Rechten meer toe te staen.*

Sijn in ghevolge van haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den drie en twintichsten deser lopende maent ter Vergaderinge voor-gelesen, de Remonstrantien, by de Vrouwe Princesse Beatrice de Cuisance, Hertoginne van Lorraine, in Septembri des voorleden jaers, ende zedert succesfivelijk ter Vergaderinghe van haer Hoogh Mog. gepresenteert, houdende beklach over ende ter saecke dat sy haer excessivelijck vondt gegraveert, ende verongelijckt door de respectieve proceduren, ende sententien jegens haer ghehouden, ende gewesen voor den Raedt van Brabant alhier, raeckende het Marquisaet van Bergen op den Zoom, ende de Heerlijckheydt Borchvliet, met versoek, omme jegens de voorschreve Sententien ge-admitteert te moghen werden *ad querclam nullitatis*, ende sulcks omme de respectieve nulliteyten ende iniquiteyten in de voorschreve proceduren, ende Sententien gepleeght, in goede Justitie te kunnen doen redresseren; Ende is daer benevens mede lecture gedaen van de consultatien, ende advyfen, soo by de Professoren in de Rechten, ende by andere Rechtsgeleerden in de Universiteyt tot Leyden ende tot Loëven, als by verscheyde Advocaten alhier, ende tot Brussel ter requisitie van de Vrouwe Remonstrante in de voorschreve saecke gegeven; Oock daer op geapplieert het laetste Lith van 't advis, den voorschreven drie en twintichsten deses alhier ter Vergaderinge gerapporteert door monde van de Heer Pensionnaris van Slingelandt, uyt den name ende van wegen d'Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninghe van der selver Resolutie Commissoriael in date den veerthienden December des voorleden jaers, naer ingenomen præadvys van Gedeputeerden uyt beyde de Hoven van Justitie, aandachtelijck overwogen de questie by de voorisz Resolutie *in generalibus terminis* voorgestelt, namentlijck offer eenige redenen souden kunnen dienen, waeromme jegens eene Sententie by den gemelten Raedt van Brabant gewesen, ende in cas van revisie geconfirmeert, naer 't verloop van negen jaren cenigh nader remedie van Justitie, 't zy van provocatie, super Revisie, of anders souden kunnen werden verleent.

Op alle 't welke rytelijk ghedelibereert zijnde, is by eenparige advifen van alle de Leden, goetgevonden ende verftaen, dat van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt de faecke daer heenen fal werden ghedirigeert, ten eynde 't voorschreve verfoeck by de hooch-gemelte Princeffe van Cuiſance aen haer Hoogh Mog. gedaen, geëxcuſeert moge werden. Ende op dat voortaan niet alleenlijk faecken van foodanige nature, als is de boven-gheroerde, maer oock alle andere hier te Lande in cas van Reviſie getermineert, 't zy de voorige Sententie of Sententien in Reviſie zijn geconfirmieert, gealtereert, ofte oock geretracteert, hoedanige klachten daer jegens oock mochten werden ingebracht, volkomentlijk geaſſopieert ende buyten alle verdere diſceptatie gelaten werden, als mede ten eynde eenen yege-lijck weten moge waer naer hy hem in ſulcken cas peremptoirlijk fal hebben te reguleren, dat over ſulcks voor ſoo veel de Provincie van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt aengaet, fal werden geſtatueert ende vaſt geſteldt, gelijk geſtatueert ende vaſt geſteldt wordt by deſen, dat alle faecken, ofte Proceſſen by Sententie in cas van Reviſie getermineert, ofte noch te termineren, 't zy de voorgaende Sententie van de Gecommitteerde Raeden, van den Hoogen Raedt, van den Rector ende Rechters van haer Edele Groot Mog. Univerſiteyt tot Leyden, ofte van eenige andere Rechters in Hollandt, van welckers Sententien jegenwoordich Reviſien vallen, ofte hier naermaels toegheſtaen ſouden mogen werden, daer jegens erreur geproponeert is, in Reviſie moge weſen geconfirmieert, gealtereert ofte oock geretracteert, alwaer het ſchoon ſoo dat de voorschreve Sententien van Reviſie mochten werden geaccuſeert van foodanige nulliteyten ofte iniquiteyten, die naer de beſchreven Roomsche Rechten, ofre naer 't oordeel van eenige Doctoren van alſulcken conſideratie ſouden mogen werden geacht, dat ter oorſaecke van de ſelve geſuſtineert ſoude kunnen werden, dat de Gecondemneerden in Reviſie *ad querelam nullitatis* ofte tot eenich andere remedie ſoude behooren te werden geadmitteert, voor volkomentlijk geaſſopieert gehouden, ende buyten alle verdere diſceptatie gelaten ſullen werden; ſonder dat daer jegens eenige exceptien, provocatien, ſuper-reviſien, gratien, relieſven, querelen van nulliteyt ofte eenige andere beneficien ofte remedien, hoedanich die oock mochten werden genaemt, egeene uytgefondert, directeljk ofte indirecteljk geadmitteert, ofte getolereert ſullen werden.

Ende ſal daer van aen de Præſidenten ende Raeden van beyde de Hoven kenniſſe ghegeven worden, met ordre omme 't ſelve op de reſpective Rollen van beyde de voorſz Hoven te doen publiceren.

Ende voor ſoo veel belanght de Sententien van Reviſie van den voorgemelten Rade van Brabandt, van de Collegien ter Admiraliteyt, ofte van eenige andere Rechters van de Generaliteyt, van welckers Sententien jegenwoordich Reviſien vallen, ofte naermaels toegelſtaen ſouden mogen werden, dat ter Vergaderinghe van haer Hoogh Mog. dien-aengaende ghelijck declaratoir *mutatis mutandis* ten beſten gheprocureert ſal worden.

Woensdag den 5 Februarij 1659.

DE Raedt-Penſionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat op voorgaende haer Edele Groot Mog. Reſolutie in date den ſeventhienden der voorlede maendt, ende op de Officien aengewendt tot naerkominge van der ſelver intentie daer inne vervat, de Heeren Gedeputeerden by haer Hoogh Mog. geauthoriſeert omme a l'amiable met den Heere Reſident Downingh af te handelen, ende uyt

*Engelanät.
Accordt
met den Re-
ſident Dow-
ningh over
drie Schepen*

voor Bantam
door de Oost-
Indische
Compagnie
genomen.

de wege te leggen de differenten tusschen den Heere Protector van Engelandt, &c. ende desen Staet ontstaen over ende ter saecke dat seecker Schip genaemt de Postillon, ende naderhandt noch twee andere Schepen, 't eene genaemt de Frederick, ende 't derde de François ende Jan, alle toebehoorende Ingezetenen ende Onderdanen van de Republijcque van Engelandt voornoemt, op de Reede van Bantam door eenige Oorloch-schepen, wesende in dienst van de Geoetroyeerde Oost-Indische Compagnie deser Vereenichde Nederlanden, waren ghenomen, ende tot Batavia op-gebracht, hem Raedt-Pensionnaris voorschreve versocht ende geauthoriseert hadden omme (was 't doenlijck) by maniere van visiten ende contra-visiten, met den gemelten Heere Resident Downingh dienthalven een accomodement te treffen, ende de voorschreve saecke met 't geene daer ontrent is op 't gevoechlijcxste, ende met de beste reputatie van den Staet te vuideren: Dat dienvolgende hy Raedt-Pensionnaris voorschreve naer verscheyde conferentien over 't selve subject met den voornoemden Heere Resident ghehouden, dien-aengaende cyntlijck getroffen hadden het Verdrach hier naer volgende geïnserceert, het welcke dienvolgende, onder 't welbehagen van haer Edele Groot Mog., ende by goetvinden van de op-ghemelte Heeren haer Hoogh Mog. Gedeputeerden, soo by de selve als by den ghemelten Heere Resident Downingh met onderteekeninge, ende bezegeling soude werden bekrachtight.

Comme ainsi soit qu'au mois de Juillet de l'an passé, & du depuis soyent faictes diverses plainctes, aux Hauts & Puissants Seigneurs les Estats Generaux des Provinces Unies du Pays-Bas, par le Sieur Resident Downing touchant certains trois Navires l'un nommé le Postillon, l'autre le Fredericq & le troisieme le François & Jean, tous appartenants aux Anglois cy devant pris par quelques Vaisseaux de guerre estants au service de la Compaignie Oetroyée des Indes Orientales des dictes Provinces Unies a la Rade de Bantam, & amenez a Batavia, & sur ce qui est passé & arrivé en oultre aux dictes Quartiers entre les deux Nations, & que leur Hautes Puissances ayent faictes des responses sur les dictes plainctes par diverses Resolutions, avec lesquelles son Altesse serenissime le Seigneur Protecteur d'Angleterre, Escosse & Yrlande, &c. ne se contentant poinct pour des raisons exhibées par escrit; Si est ce qu'enfin pour venir a bout & vuidier ces affaires entierement & totalement, entre nous soubsignés au nom & de la part de sa dicte Altesse d'une, & de leur Hautes Puissances d'autre part, est accordé & convenu que leur Hautes Puissances feront restituer & livrer a ceux qui seront nommez par le dict Sieur Resident a Londre pour les proprietaires & interessés, par ceux de la dicte Compaignie des Indes Orientales des dictes Provinces Unies, en argent comptant monnoye d'Angleterre la valeur des dictes trois Navires le Postillon, le Fredericq, & le François & Jean, comme ils auroyent esté a leur arrivement a Londre en cas qu'ils n'eussent esté empeschés en leur voyage; & touchant les biens & Marchandises qui ont esté chargés dans les dictes trois Navires au temps de la Prinse, que leur Hautes Puissances feront payer & refondre a Londre quand & quand avec la valeur des dictes trois Navires une mesme somme, par ceux de la dicte Compaignie, a ceux qui seront nommez par le dict Sieur Resident Downing pour les dictes proprietaires ou interessés, dans le terme de dix sepmaines apres la date de ce present Accord, la valeur de une mesme quantité des Marchandises & biens de la mesme qualité & bonté que ceux qui ayant esté chargez dans les dictes Navires, à proportion du prix que semblables Marchandises & biens ont cousté à Londre six mois apres la Prinse des dictes Vaisseaux

respe-

respectivement, en rabbattant le laccage ordinaire des dictes Marchandises & biens, & l'assurance comme on auroit payé de la dicte somme ou valeur pour le meisme voyage en ce temps là, a condition que ceux de la dicte Compaignie refondront & payeront en outre a ceux qui seront nommez par le dict Sieur Resident pour les dictes propriétaires & interessez l'interest de la somme qui se trouvera apres le dict rabbat pour les dictes Marchandises & biens, comme aussi de la valeur des dictes trois Navires au demier quatre par cent depuis le premier du mois d'Aoult dernièrement passé, jusques au payement effectuel pour les dictes Navires, biens & Marchandises; Et en suite de cela viendront a cessèr & estre esteintes toutes les actions & pretensions qui pourroyent aucunement estre meues du costé d'Angleterre a causes des torts & mauvais rencontres qu'on pourroit alleguer estre faitcs par la dicte Compaignie a la Nation Angloise aux Indes Orientes a l'esgard des dictes trois Navires Anglois ou d'aucune autre chose arrivée environ ce temps la, ou du depuis qui soit venue a la cognoissance de sa dicte Alteesse devant le vingtiesme du mois de Janvier passé, & que les deux Nations doresnavant se rencontreront reciproquement en toute tranquillité & par-faicte amitié tant aux Indes Orientales qu'ailleurs dedans & dehors l'Europe. Et quant à ce qui concerne la determination de la valeur des dictes trois Navires, Marchandises, & biens, comme aussi de la somme a rabbattre a cause du laccage & de l'assurance comme dessus, sera incontinent apres la signature de ce present Accord traité & conclu entre les soubsignez de part & d'autre. Faicte a la Haye en Hollande le 6 Fevrier de l'an mil six cent cinquante neuf.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog haer 't voorschreve Verdrach, ende de directie daer ontrent bygebracht wel laten gevallen; ende is dienvolgende goetgevonden ende verstaen dat 't selve de meergemelte Heeren haer Hoogh Mog. Gedeputeerden mede ten besten smaeckelijck gemaect, ende voorts ten spoedichsten geperfectionneert sal werden: Ende heeft de voorsz Raedt-Pensionaris op de resumptie deses wyders gereferreert, dat het voorsz Accordt d'Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien smaeckelijck gemaect, ende vervolgens den selten deses 's morgens ten wederzyden onderteekent ende bezegelt was.

Vrydag den 21 Februarij 1659.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert de Conventie tusschen de Heer Resident Downingh ter eenre, ende hem als Geauthoriscerde van Commissarissen van haer Hoogh Mog. ter andere zyde getroffen, over de executie, determinatie ende liquidatie van de poincten generalijck ter neder ghesteldt, ende vervat in 't Accordt den selten deser loopende maendt gemaect over 't subjeect van de Schepen de Postillon, de Frederick, midtsgaders de François ende Jan, alle toebehoorende Ingezetenen van de Republijcque van Engelandt, Schotlandt, ende Yrlandt, ende met hare ladinge op de Reede van Banram door de Oorlogh-schepen van die van de Oost-Indische Compagnie deser Landen ghenomen, in voorgaende Notulen onder date den vijfden deses breeder gementionneert, in voegen als de voorschreve Conventie hier naer van woorde te woorde staet geinsereert.

*Engelandt.
Contract o-
ver de exe-
cutie van het
Accordt op
de Schepen
voor Bantam
in Oost-Ind-
ien geno-
men.*

Comme ainsi soit que dans l'Accordt fait, & conclu le sixième de ce mois entre nous soubsignez au nom & de la part du Serenissime Seigneur le Protecteur d'Angleterre, Escosse, & Yrlande d'une, & des Hauts & Puissants Seigneurs les Estats Generaux des Provinces Unies du Pays-bas d'autre part; il soit convenu que touchant la determination de la valeur des trois Navires Anglois y mentionnez, Scavoir le Postillon,

stillon, le Fredericq, & le François & Jean, avecq la valeur des Marchandises & biens y ayant esté enchargez, comme aussi de la somme a rabbatre a cause du laccage, & de l'assurance y specificé, seroit traicté & conclu entre nous incontinent apres la signature dudict Accord; Si est ce qu'apres avoir considéré & examiné, meurement les particularitez & circonstances de tous ces poincts, & recapitulé généralement tous les Articles dudict Accord, sur ce ayant eu les informations necessaires de la part des interessez de costé, & d'autre, il est accordé finalement & conclu entre nous soubsignez, au nom, & de la part dudict Seigneur Protecteur d'une, & desdicts Seigneurs Estats Generaux d'autre part, que pour accomplir pleinement & réellement tout ce que lesdicts Seigneurs Estats en vertu dudict Accord sont obligez de faire effectuer par ceux de la Compagnie Octroyée des Indes Orientales desdictes Provinces Unies, leur Hautes Puissances feront payer & refondere par ceux de la mesme Compagnie aux Sieurs Benjamin de Lannoy, & Daniel Skinner, Marchands de la Ville de Londres, ou à leurs autorisez pour les Proprietaires & Interessez dans lesdicts trois Navires, la somme de cinquante mille trois cens soixante & quinze livres sterlings trois deniers d'Angleterre, tout a la fois dedans la Maison du Sieur Lucas Luce, Marchand a Londres le dix septième du mois d'Avril de la presente Année 1659. selon le nouveau stile, ou plustost si bon leur semblera; Et s'il advienne que ladicte somme ou partie d'icelle ne soit pas payée au jour assigné ou plustost, qu'en tel cas leur Hautes Puissances seront obligez de faire payer la somme cy dessus specificée, ou bien la partie qui en manquera avec l'interest au denier six par cent depuis le 17. Avril susdict jusques au paiement plein & entier auxdicts Sieurs Benjamin de Lannoy, & Daniel Skinner ou a leur autorisez sur la semonce ou demande qui en sera faicte par eux, ou par leur ordre.

Et l'acquit desdicts Sieurs Benjamin de Lannoy & Daniel Skinner, ou de leur Autorisez servira leur Hautes Puissances, & ladicte Compagnie des Indes Orientales de decharge suffisante & absolue pour ladicte somme, & toute autre chose que l'on pourroit demander d'eux en vertu dudict Accord, & a l'esgard des Matieres y mentionnées. Faict a la Haye le Fevrier de l'an 1659.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. haer 't voorschrevene geconveneerde wel laten gevallen, ende is voorts 't voorfz gerapporteerde aengenomen ende gehouden voor notificatie.

Saturdag den 22 Februarij 1659.

*Finantie.
Moefel-wijn
by provisie
Impost als
Fransche
Wijn.*

OP 't gemoveerde van cenige Leden, in wat voegen voortaan betaeldt sal worden den Impost van de Moefel-wynen; Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen, dat de voorschreve saecke by provisie sal werden gelaten by 't jegenwoordige gebruyck, van daer vooren te betalen den Impost op de Fransche Wynen gesteldt, ende dat dienthalven ten principalen in de aenstaende Vergaderinge naerder deliberatie aengestelt sal worden.

*12 Poinct.
Godts-
Huys-Lan-
den onder de
Verpondinge
gebracht.*

OP 't twaelfde Poinct van de jegenwoordige beschryvinge hebben, naer voorgaende ripe deliberatie, de Heeren van de Ridderschap en Edelen, midtsgaders de Gedeputeerden van de respectieve Steden uyt den name en van wegen d'Heeren Borgemeesteren en Vroetschappen hare Committenten, geconsenteert ende bewillight, ghelijck by haer Edele Groot Mog. geconsenteert ende bewillight wordt midts desen, dat van nu voortaan alle Landen en alle andere vaste Goederen de Godts-huysen toebehoorende, 't zy de selve voor date van den jare seltien-hondert drie.

drie aen de voorschreve Godts-huysen geweest, ofte naderhandt aengekomen mogen wesen, het Middel van de Verpondinge soo wel als andere Landen ende vaste Goederen van particulieren subject sullen wesen, ende dat dienvolgende ter saecke van gene der voorschreve Godts-huys Landen of andere der selver vaste Goederen, yets by maniere van verhael toegestaen, ofte geleden, maer daer van het voor-ghe-roerde Middel ten vollen betaeldt sal worden: daer naer de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren haer præciselijck sullen hebben te reguleren, oock te doen reguleren d'Ontfangers ende allen anderen dien sulcks eenichsints soude moghen aengaen; Ende dat voor den tijdt van een jaer, in sulcker voegen dat 't voorschreve Middel den tijdt van een jaer geheven wesende in de faculteyt ende de vrye deliberatie van haer Edele Groot Mog. in 't generael, ende van yeder lidt in 't bysonder, sal staen om 't selve te continueren of discontinueren, naer dat den dienst van den Staet sal komen te vereyffchen.

Des is daer benevens verstaen ende geresolveert dat, ingevalle eenige Regenten van de voorschreve Godts-huysen, ofte Magistraten van de Steden, als d'opper directie daer ontrent hebbende, hier naermaels mochten komen te treden tot verkoopinge van eenige soodanige Godts-huys Landen, als tot noch toe van de Verpondinge exempt zijn geweest, de Capitalen by soodanige verkoopinge daer van te procederen, sullen moghen werden beleydt op de Comptoiren van 't Landt, die de Ontfangers van de Gemeene Middelen in de selve Steden ofte het distrikt van de Verpachtinge oock gehouden sullen wesen aen te nemen, midts andere gelijcke Capitalen in plaetse van de selve aflossende; Ende dat oock de voorschreve alsoo beleyde Capitalen in weerwille van de Regenten der voorschreve Godts-huysen niet sullen werden afgeleydt, voor ende al eer de voorschreve Comptoiren van alle andere Capitalen daer op genegotieert ontlast sullen wesen: daer naer de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren, midts desen versocht ende gelast worden te besorgen, dat de voorsz Ontfangers van de Gemeene Middelen haer præciselijck, ende punctuelijck komen te reguleren.

Sijnde by de Heeren Gedeputeerden van den Briele aen haer Edele Groot Mog. *Briele consenteert de* stericuselijck gerepresenteert de redenen ende motiven, waer omme de Heeren *Verpondinghe over de* der selver Principalen niet en konden consenteren in 't twaelfde poinct van de *Godts-huys Landen;* genwoordige beschryvinghe, tenderende ten eynde alle de Landen, ende andere *Ende wert* vaste Goederen, de Godts-huysen toebehoorende, sonder onderscheyt voortaan het *haer ver-* Middel van de Verpondinge subject souden wesen; hebben haer Edele Groot Mog. *gunt conti-* naer aendachtige overweginge van de selve redenen, tot facilitatie van 't voorschreve *nuatie van 't* consent, ende omme d'opgemelte Heeren Gedeputeerden der voorschreve Ste- *subsidie voor* de daer toe nevens andere Leden te disponeren, ten minsten op 't welbehagen van *haer Wees-* de Heeren haere Principalen, ende voornamentlijck omme de selve Heeren Gede- *huys.* puteerden middel aen de handt te geven, omme 't voorschreve consent in dier voeghen gedragen hebbende, daer op 't adveu van de gemelte Heeren haere Principalen sonder bekommernisse te kunnen uytwercken, verstaen ende verklaert, gelijck by haer Edele Groot Mog. verstaen ende verklaert werdt midts desen, dat die van den Briele voornoemt, midts nevens d'andere Leden in 't voor-ghe-roerde Middel consenterende, van nu voortaan soo lange 't voorschreve Middel van de Verpondinge over de Godts-huys Landen by den Staet geheven sal worden, niet gehouden sullen wesen te verfoecken continuatie van seecker subsidie van twee duylent Caroli guldens jaerlijcx, by haer Ed. Groot Mog., naer 't vertreck van 't bewuste:

Engelsche Guarnisoen uyt den Briele voornoemt, aen ofte ten behoeve van het Wees-huys aldaer gheaccordeert, ende zedert van tijdt tot tijdt gecontinueert, in achtervolgende ende tot voldoeninge van de belofte van indemniteyt over de schade die de gemelte Stadt soude komen te lyden door 't innemen van 't voorschreve Engelsch Guarnisoen gheinterponeert by Acte in date den elfden October des jaers vijftien-hondert vijf en tachtich, nemaer dat haer Edele Groot Mog. in sulcken cas het voorschreve subsidie sullen houden voor gecontinueert, ghelijck het selve indien ghevalle ghecontinueert werdt midts desen voor den tijdt ende soo langhe 't voorschreve Middel van de Verpondinge over de Godts-huys Landen by den Staet als vooren geheven ende geproffiteert sal worden; Ende dat het selve Middel wederom komende te cesseren, de saecke aengaende 't voorschreve subsidie verstaen sal worden te wesen in termen als de selve jegenwoordich is; Ende hebben de meergemelte Heeren Gedeputeerden van den Briele voornoemt, amplexerende 't gene voorschreve staet, daer op 't voorschreve gerequireerde consent op 't welbehagen als vooren gedragen, in conformité van de extensie daer van in de Notulen van huyden ghemaect; Sullende dienvolgende de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie de Heeren Gecommitteerde Raden ter handen gesteldt werden, ten eynde de selve haer daer naer in 't depefcheren van Ordonnantien over 't voorschreve subsidie ende andersints reguleren ende gedragen.

Donderdag den 27 Martij 1659.

*Spaigne.
Rapport
Provision-
neel Accord
over de Lan-
den van O-
ver-Maze.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat in gevolge van voorgaende haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den seven en twintichsten Martij des jaers seshien-hondert seven en vijftich, ende de generale Procuratie van haer Hoogh Mog. van date den vijftienden Augusti des selven jaers, met den Heere de Gamarra Ambassadeur van den Koningh van Spaigne alhier residerende, naer verscheydene conferentien over 't subjeet van de Landen van Over-Maze gehouden, eyntlijck was getroffen, mitgaders op den vijf en twintichsten Februarij ende seven en twintichsten Martij des voorleden jaers respectivelijck geteekent ende bezegelt het Provisionneel Accordt hier naer van woorde te woorde geinsereert.

Alfoo t'zedert den gemaecten Vrede tusschen den Heere Koningh van Spaignen Ater eenre, ende de Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden ter andere zyde, verscheyden differenten ende verschillen zyn opgeresen, ende ontstaen, nopende de Souverainiteyt ende absoluyt ghesach over de Landen van Valckenburgh, Daelhem, ende 's Hertogenrade, Over-Maze; Ende dat Wy Don Estevan de Gamarra y Contreras, Raedt van synre Majesteyt in synen Supriemen Raedt van Oorloge, &c. ende des selfs Ordinaris Ambassadeur in de Geunieerde Provincien; ende oock Wy ondergeschreven Commissariisen van de hooch-ghemelte Heeren Staten Generael, ons vinden gelast, ende geauthoriseert by onse respectieve Procuratien, ende Volmachten, d'eene gedateert den ses en twintichsten September, ende d'andere den vijftienden Augusti beyde lestleden, omme de voorschreve differenten ende verschillen over de voorschreve drie Landen van Over-Maze te richten, neder te leggen, t'accommoderen ende verdragen. SOO IST, Dat Wy Ambassadeur ende Commissariisen voornoemt, naer verscheydene gehoudene conferentien, ende uytwisselinge van diversche Acten, Geschriften ende Memorialen, in krachte van de voorschreve onse respectieve Procuratien ende Volmachten, omme eenen vasten voet ende toeganck te hebben tot een finael accommodement van de voorschreve saecke,

ke, weder-zijds soo seer gedefireert, onderlinge zijn geaccordeert, ende verdragen, ende vervolgens hebben beslooten, ende vast-gheltelt, gelijk Wy besluyten ende vast-stellen midts desen, dat den hoogst-gemelten Heere Koninck, ende de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten Generael, yder in vollen vryen eygendom, superioriteyt ende souverainiteyt, sullen hebben, houden ende besitten eeuwichlijk ende erfelijck voor haer, ende hare respectie Nakomelingen, de gerechte helft van de voorschreve drie Landen van Over-Maze, onder de conditie daer over men hier naer onderlinge sal convenieren; Ende dat Wy op dien voet, ende op dat fondement metten aldereersten, sonder eenige intermissie met malkanderen sullen treden tot de effectieve partagie van de selve Landen, ende alsoo tot een finael accomodement van de voorschreve swevende differenten en verschillen, op dat vervolgens den meer-hoogst-gemelten Heere Koningh, ende de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten Generael, hoe eer soo liever mogen treden in de vrye ende paisible posseffie van de helft der voorschreve Landen, die by uytval van dese handelinghe bevonden sal werden hen toe-ghkent ende gecedeert te zijn. Des ten oirkonden hebben Wy Ambassadeur ende Commissarijsen voornoemt, dese Acte met Onse eygene handen onderteekent, ende met Onse respectie Cachetren bevestight op den vijf en twintichsten Februarij, ende seven en twintichsten Martij seshien hondert acht en vijftigh. Ende was onderteekent ende bezegelt.

(L.S.) *Gamarra.*

(L.S.) *R. Huygens.*

(L.S.) *J. de Merode.*

(L.S.) *Johan de Witt.*

(L.S.) *J. d. Mauregnault.*

(L.S.) *Johan van Reede.*

(L.S.) *M. Vierfen.*

(L.S.) *B. J. Mulert.*

(L.S.) *J. Schulenburg.*

(L.S.) *G. de Schagen.*

(L.S.) *F. Ruych.*

(L.S.) *H. Beverningk.*

Comme ainsi soit que depuis la paix faitte entre le Seigneur Roy d'Espagne, & les Seigneurs Estats Generaux des Provinces Unies du Pais-Bas, beaucoup des disputes, & differents ont esté meus, & suscitez touchant la Souverainité & absolue superiorité sur les Pays de Fauquemont, Dalèm, & Rolduc Outre-meuze, & que nous Don Estevan de Gamarra y Contreras, Conseiller de sa Majesté en son Conseil Supreme de Guerre, son Ambassadeur ordinaire aux dites Provinces Unies, comme aussi nous les soubsignez Commissaires desdits Seigneurs Estats Generaux, nous trouvons enchargez & autorisez par nos respectifs pouvoirs, l'un daté le 26 de Septembre, & l'autre le 15 d'August derniers, pour ajuster, composer, accommoder & concerter lesdites disputes & differens sur les trois quartiers d'Outre-meuze, partant nous l'Ambassadeur & Commissaires susdits apres avoir tenu plusieurs conferences & eschangé divers Actes, escrits & Memoires, en vertu de nos dits respectifs pouvoirs, avons reciproquement accordé & convenu (pour avoir un ferme Pied & acheminement au final accomodement de cette affaire tant desiré de part & d'autre) & en suite conclu & arresté, comme nous concluons, & arrestons par cettre, que le susdit Seigneur Roy & aussi les susdits Seigneurs Estats Generaux tiendront un chacun & posséderont en pleine & libre propriété, superiorité, & souveraineté pour tous jours & hereditairement pour eux & leurs

& leurs respectifs Successeurs, la vraye moitié desdits trois Pays d'Outre-meuze, sous les conditions dont on conviendra cy apres de part & d'autre; & que sur ce Pied & fondement, nous passerons reciproquement sans aucune intermission & au plustost, a l'effectif partage des mesmes Pays, pour parvenir au final accommodement desdites disputes & differents, affin qu'en suite de ce lesdit Seigneur Roy, & lesdits Seig: Estats Generaux puissent jouir au plustost de la libre & paisible possession de la moitié desdits Pays qui tombera au partage de sa Majesté ou de leurs S. S. par la conclusion de cette negotiation, en foy de quoy nous lesdits Ambassadeur & Commissaires avons signé le present Acte de nos mains, & Séeillé du Séeil de nos Armes le 25 de Febvrier & le 27 de Mars 1658.

(L. S.) *Gamarra.*

(L. S.) *R. Huygens.*

(L. S.) *J. de Merode.*

(L. S.) *Johan de Witt.*

(L. S.) *J. d. Mauregnault.*

(L. S.) *Johan van Reede.*

(L. S.) *M. Vierfen.*

(L. S.) *B. J. Mulert.*

(L. S.) *J. Schulenburg.*

(L. S.) *G. de Schagen.*

(L. S.) *F. Ruyfch.*

(L. S.) *H. Beverningk.*

HEbbende voorts daer benevens gerefereert, wat tot executie, ende finale voltrekkinge van 't voorschreve Accordt nader was verhandelt, ende wat discrepantien in dien deele noch waren over-gebleven; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. haer 't voorschreve provisionnel Accordt wel laten gevallen, ende dien-volgende verstaen dat ter Generaliteyt daer op behoerlijke Brieven van ratificatie ge-expedieert, ende tegens gelijcke Brieven van ratificatie van de Spaensche zyde uytgewisselt sullen mogen werden; Ende is voorts goetgevonden ende geresolveert, dat door Gecommitteerden van dese Vergaderinge, ten bywesen, ende naer inghenomen bericht ende advys van de Hollandische Heeren, soo uyt haer Hoogh Mog. Vergaderinge, als uyt den Raedt van State de voorschreve onderhandelinghe bygewoont hebbende, de voor-geroerde discrepantien, ende 't gefustineerde, ofte gepresenteerde van de eene ende van de andere zyde, naeder gepondereert ende overwogen, midtsgaders haer Edele Groot Mog. dienthalven van advyse gedient sal worden; ende zijn daer toe uyt dese Vergaderinge verfocht ende gecommiteert, gelijk verfocht ende gecommiteert werden by desen, d'Heeren van Dordrecht, van Haerlem, van Delf, van Leyden, van Amsterdam, van Alckmaer, van Hoorn ende van Enckhuysen, mette Raedt-Pensionaris.

Saturdag den 17 Mey 1659.

*Jurisdictione.
Acte van
consent voor
den Raedt
van State
om eenige
Persoonen in*

OP 't gene by ofte van wegen den Raedt van State deser Vereenighde Nederlanden verfocht ende voor-ghedragen is, hebben haer Edele Groot Mog. naer voorgaende deliberatie, verstaen ende geresolveert, dat ten behoeve van den gemelten Raedt van State, op den name van de Heeren Gecommitteerde Raden sal werden gedepescheert ende uytgegeven d'Acte hier naer van woorde te woorde geinsereert.

De

DE Gecommitteerde Raden van de Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, *Hollandt te mogen faiseren.* hebben achtervolgende de last van haer Edele Groot Mog. geconsenteert, ende consenteren midts desen aen den Rade van State der Vereenighde Nederlanden, omme binnen den tijdt van veerthien dagen door seecker Persoon ofte Persoonen, by den gemelten Raedt daer toe specialijck te committeren, te mogen doen faiseren, ende op de Voor-poorte van den Hove logeren seeckere Persoonen aen mishandelinghe van des Generaliteyts Financien, met het gene daer aen dependeert, vast zijnde, ende haer alhier in den Hage, daer ontrent, ofte oock in eenige Steden van den voorschreven Lande onthoudende; Versoeckende de Borgemeesteren, en Regeerders, alwaer de voorsz Persoonen moghen wesen te vinden, de Executeurs van de ordre van den wel-gemelten Rade van State ten sine voorsz te willen doen bieden alle nodige hulpe ende assistentie; ende lastende allen Officieren, en eenen ygelijcken dien het vorder aengaen mach, hen daer naer te reguleren.

Gedaen in den Hage onder het Cachet van den Lande den seventhienden Mey 1659.

Saturdag den 12 Julij 1659.

ONTfangen een Missive van den Raedt van State deser Vereenighde Nederlanden, geschreven alhier in den Hage den negenden deser loopende maendt, met eene by gevoeghde Deductie, opgesteld door den Advocaet-Fiscael van de Generaliteyt, ende vervattende verscheyden saecken tot laste van den Commis Anthony van Mierop, midtsgaders eenige andere Inwoonderen deser Provincie, jegenwoordigh op de Voor-poorte van 't Hof alhier gedetineert, verklarende den gemelten Raedt by de voorschreve hare Missive aen haer Edele Groot Mog. deliberation te laten, hoe ende waer de selve sullen believe goedt te vinden, dat daengevangene *Judicature over den Commis Anthony van Mierop; Item meer andere ob connextatem aen 't Hof.* procedures in 't regard van de voorsz Persoonen, ten eynde van behoorlicke correctie, sullen moeten vervolght werden; Oock daer benevens in deliberatie gebracht de Requeste uyt den name en van wegen de Huysvrouwe en Kinderen van den voorsz Commis Mierop aen haer Ed. Gr. Mo. gepresenteert, met versoeck, ten eynde den selven Mierop, als incompetent, qualijck ende t'onrechte geapprehendeert, om redenen by de voorsz Requeste in 't lange gededuceert, by autoriteyt van haer Edele Groot Mog. uyt syne gevanckenisse moghe werden ontslagen, ende herstelt in loodanigen itaet, als hy voor date van de voorsz capture ende detentie is geweest, alles onvermindert ende sonder prejuditie van soodanige pretense actien ende causatien, als yemandt soude vermeynen t'synen laste te hebben, om de selve jegens hem te institueren ende te vervolgen voor des selfs competenten Rechter; Op alle 't welcke ter begeerte van haer Edele Groot Mog. gehoordt zijnde de berichtighe van de Heeren Gecommitteerde Raden, nopende 't gunt in de voorsz saecke by absentie van haer Edele Groot Mog. was gepasseert ende voorgevallen, met exhibitie ende lecture van de Resolutien, by de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden den vier en twintichsten ende vijf en twintichsten Mey, midtsgaders den seventhienden Junij, alle lestleden in de voorsz saecke genomen; Is, na voorgaende rype deliberatie, ende overweginge van alles, verstaen ende geresolveert, dat de judicature over den voornoemden Commis van Mierop, ende de feyten, hem albereydis te laste geleydt, of die noch naderhandt t'tynen laste souden mogen opkomen, ghelaten sal werden aen den Praesident ende Raden van den Hove, als ordinarij ende in de eerste instantie competenten Rechter over de Edelen, Suppooften, ende Domestijcque Dienaers van haer Edele Groot Mog., omme daer inne

foodanich te disponeren ende statueren, als syluyden naer exigentie van saecken in goede Justitie sullen bevinden te behooren; ende dat die van den gemelten Raedt van State by rescriptie versocht sullen worden de Stucken en bescheyden die de selve tot laste van den voorsz Mierop in handen hebben, of noch naderhant souden mogen bekomen, aen den voorsz Hove te willen overleveren, gelijk oock aen 't selve Hof gevonden sullen werden de Stucken, ende Papieren die de voorsz saecke concernerende, onder de Heeren Gecommitteerde Raden souden mogen beruften: Dat mede de selve Heeren Gecommitteerde Raden sal werden gerecommandeert ende aenbevoolen, gelijk henluyden gerecommandeert ende aenbevoolen wert midts desen van 's Landts wegen te ageren, of doen ageren tegens den voornoemden van Mierop, tot indemniteyt voor soo veel by hem, ofte door syne faulte, 't gemeene Landt soude moghen wesen beschadicht, ende dat by maniere van voeginge nevens den Advocaet-Fiscael, ofte andersints sulcks als naer overleech met 's Lands Advocaten gevoehlijkst, ende oorbaerlijkst geoordeelt sal worden; Dat voorts dien onvermindert de voorsz Missive ende Deductie van den gemelten Raedt van State ghestelt sal worden in handen van Gecommitteerden uyt dese Vergaderinghe, met ende neven de Heeren Gecommitteerde Raden, ofte eenighe van de selve by 't Collegie daer toe te deputeren, omme naer examinatie van de voorsz Deductie met de Stucken daer toe specterende, midtsgaders daer op gehoort ende in-ghenomen de naedere onderrichtinge van de Hollandtsche Raden in den gemelten Raedt van State, haer Edele Groot Mog. te dienen van hare consideratien en advis, of yets en wat tegens den voornoemden Commis van Mierop by politijque censure, soude kunnen ofte behooren gedisponeert te werden; ten welcken eynde uyt dese Vergaderinghe versocht ende gecommitteert zijn, gelijk versocht ende gecommitteert werden by desen, d'Heeren van Haerlem, van Leyden, van Amsterdam, van Alckmaer ende van Hoorn.

Ende wat belangt de voorsz vordere Gedetineerden, voor soo veel de selve mede in Hollandt woonachtich zijn, is verstaen ende geoordeelt behoorlijk, en dienstich te wesen dat de selve, midtsgaders alle foodanige andere Inwoonderen deser Provincie, als jegenwoordich bereyds bericht zijn, ofte naermaels noch beticht souden mogen werden, ter saecke van frauden ofte misusen ontrent de ScheepsLeger-diensten gepleecht *propter cause connexitatem* mede gebracht, en gestelt werden ter judicature van den voorsz Hove; en werden midts desen de respectieve Steden deser Provincie, welckers Gerechten ter eerster instantie tot foodanighe judicature souden moghen wesen bevoecht, midts desen versocht daer inne ten dienste van 't gemeen, onder behoorlijke Acte van non-præjudicie te willen consenteren.

Donnerdag den 17 Julij 1659.

Justitie.
Judicature
Commis
Mierop aen
't Hof.

Ontfangen een Missive van den Præsident ende Raden van den Hove, geschreven alhier in den Hage den sestienden deser loopende maendt, houdende versoeck, ten eynde haer Edele Groot Mog., omme redenen by de voorschreve Missive in 't breeder gededuceert, de saecke van den Commis Anthony van Mierop, by der selver Resolutie in date den twaelfden daer bevoorens, aen den gemelten Hove gerenvoycert, by de Heeren Gecommitteerde Raden souden gelieven te laten termineren, ende in allen ghevalle in desen 't recht van de Ingeletenen ende præmientie van den gemelten Hove in behoorlijke consideratie te nemen; Waer op gedelibereert zijnde, Is goedt-gevonden ende verstaen, dat die van den voorsz Hove versocht ende gelast sullen werden, gelijk de selve versocht ende gelast werden

den by desen, in conformité van de voor-geroerde haer Edele Groot Mog. Resolutie van den twaelfden deses de judicature over den voornoemden Commis Mierop by der handt te nemen, oock voorts mede te procederen ende doen procederen tegens alle foodanige andere Ingesetenen deser Provincie, als aen 't mishandelen van 's Landts Financie, met 't gene daer ontrent is, souden mogen werden schuldigh bevonden, ende tegens de welcke 't voorz Hof uyt krachte van haerluyder Instructie te procederen, bevoecht is.

Donderdag den 7 Augusti 1659.

IS nader in omvrage gebracht 't gunt de Heer Raedts-Heer van Born, by voor-
Igaende haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den seven en twintigsten Martij
leitleden gedeputeert tot Commissaris Politijcq op het Zuydt-Hollandtsche Sinode,
jonghst binnen ter Goude gehouden, ter Vergaderinghe gerapporteert heeft, ten
aensien van de saecken van consideratie op den voorschreven Sinode gepasseert, en-
de specialijck ghelet, dat soo in de selve, als oock in verscheyden voorgaende Si-
noden op 't tapijt gebracht, ende geventileert waren eenige saecken; raeckende
de jegenwoordige trotterende quaëtie van de observantie van den Sabbath, ofte
den Rust-dagh des Heeren: Waer op gedelibereert zijnde, is verstaen ende gere-
solveert, dat de Commissarissen van haer Ed. Groot Mog. in de Sinoden van Zuydt-
ende Noordt-Hollandt, jegenwoordich gedeputeert, of naermaels noch te depu-
teren, wel expresselijck sal werden ghelast ende geinjungeert, in geenderhande
manieren te gedoogen, dat in de selve Sinoden, nopende de voor-gheroerde quaë-
tie van de observantie des Sabbaths ofte van den Rust-dach des Heeren, met 't ge-
ne daer aen dependeert, eenige d'aldermintte deliberatie gehouden, veel min een-
nige Resolutie genomen, ofte yets dienthalven gedetermineert, ofte gedeceideert
werde, maer dat alles dienthalven werde gelaten by de dispositie daer ontrent ge-
daen by 't Sinode Nationnael, in den jare seshien hondert negenthien tot Dor-
drecht gehouden, ende de *Post-acta* daer toe specterende, daer naer sich een yder
in de Leere, voor soo veel 't voorz poinct belanght, sal hebben te reguleren, en-
de is het vordere gerapporteerte aengenomen ende gehouden voor notificatie.

*Kerckelijck.
Rapport Si-
node, geen
questien van
den Sabbath
in de Pro-
vinciale Sy-
noden te la-
ten verhan-
delen.*

Donderdag den 4 November 1659.

OP 't gemoveerde van eenige Leden; Is naer voorgaende deliberatie goetgevon-
den ende verstaen, dat den President ende Raden van den Hove, midtsgaders
de Magistraten van de respectie Steden binnen Hollandt ende West-Vrieslandt by
serieuze Missive sullen werden versocht ende gelaft, yder in den haren behoorlijcke
ordre te stellen tegens het maecken, drucken ende divulgeren van fameuse Libel-
len, midtsgaders tegens het drucken ende verkoopen van Propositien, Brieven,
Resolutien, Rapporten, ofte andere Acten van Staet, met last ende bevel aen alle
Officieren, omme reghens de Autheurs, Druckers ende Verkoopers van de voor-
schreve fameuse Libellen ofte Acten van Staet strictelijck ende præciselijck sonder
eenige conniventie te procederen, ende doen procederen volgens ende in conformi-
té van den Placcate den vierden Januarij seshien-hondert een-en-vijftich op den
name van haer Hoogh Mog. over 't selve subjeet geëmaneert; ende dat voorts van
wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt de saecke daer heenen sal werden ge-
dirigeert, ten'eynde de respectie Provincien by haer Ho. Mog. door eene serieuze
Missive versocht moghen werden yder in den haeren ten sine voorz mede gelijc-
ke ordre te willen stellen.

*Het maec-
ken, drucken
ende verkoo-
pen van Pas-
quillen, ende
Acten van
Staet te in-
hiberen.*

Saturdagh den 27 September 1659.

Drie duysent guldens voor den overleden Vice-Admiralen Witte Wittenisse, ende Pieter Florissz.

DE Heer Pensionaris van der Duffen, heeft ter Vergaderinge gerapporteert de considèratien ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mo. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den drie en twintichsten deser loopende maendt, naeder geponderreert ende overwogen, wat by den Staet soude kunnen ende behooren te werden geresolveert, ende in 't werck gestelt ter eere van de doode Lichamen van Witte Cornelisz de Witte, ende Pieter Florissen, beyde zaliger ghedachtenisse, ende in haer leven Vice-Admiralen van Hollandt ende West-Vrieslandt, onder de Collegien ter Admiraliteyt op de Maze ende in 't Noorder-Quartier respectieve: Waer op gedelibereert zijnde, Is goedt-gevonden ende verstaen, midts desen toe te leggen aen de Weduwen ofte Erfgenamen van de voornoemde gewesene Vice-Admiralen yder de somme van drie duysent Caroli guldens eens, by de Heeren Gecommitteerde Raden in 't een ende 't ander Quartier respectivelijk te betalen, ende dat tot eene recognitie voor hare overledene Mans, ofte Vaders goede ende getrouwe diensten aen den Lande gedaen ende bewesen in verscheyden occasien, ende lestelijck in de rencontre tusschen de Vloote van desen Staet ende die van den Koningh van Sweden in den Orefondt, in Novembri des voorleden jaers voor-gevallenen, alwaer de selve beyde haer leven in dienst van 't Landt gelaten hebben, met die intentie dat de voorsz penningen by de voorschreve Weduwen ofte Erfgenamen sulden werden ge-employeert, om daer mede een Tombe, Epitaphium, of ander gedenck-teecken ter eere van de voornoemde overledene te besorgen.

Op de Verpachtingen te notificeren Moesel-Wynen voor Fransche Wynen te ver-impossen.

OP 't gemoveerde van de Heeren Gedeputeerden der Stede Amstelredam; Is, naer voorgaende deliberatie, goedtgevonden ende geordonneert dat de Resolutie by haer Edele Groot Mog. den twee en twintichsten Februarij lestleden genomen, noopende het betalen van 's Landts gerechticheydt over de Moesel-wynen by provisie op den Impost voor de Fransche Wynen in de Ordonnantie geexpresseert, ghesonden sal werden aen de Heeren Commissarissen tot de Verpachtinge in de respectieve Quartieren, met ordre, omme den innehoude van dien bekent te maecten sulcks ende daer 't behoort.

Dijnsdagh den 25 November 1659.

Nominatie van de Magistraet van den Hage den vier en twintichsten November over te brengen.

TER occasie van de Magistraets-verkiefinge van 's Graven-Hage gisteren by haer Edele Groot Mog. gedaen; Is, naer voorgaende deliberatie, goedtgevonden ende verstaen, dat den Bailliuw, Borgemeesteren ende Schepenen van 's Graven-Hage voornoemt, by aenschryvinge sal werden geordonneert, voortaan mede al tijds de nominatie van de Persoonen, daer uyt de Electie van de voorschreve Magistraet sal moeten geschieden, aen haer Edele Groot Mog. over te doen brengen op den vier en twintichsten November des morgens voor half thien uyren, ten ware den vier-en-twintichsten November mochte komen te vallen op een Sondach, in welcken cas syluyden de voorsz nominatie sulden hebben over te brengen 's daeghs te vooren, te weten den drie-en-twintichsten November mede des morgens voor half thien uyren; Ende dat daer op de Electie uyt de voorschreve genomineerde Persoonen by haer Edele Groot Mog. sal geschieden op den voorsz drie en twintichsten of vier en twintichsten November respectieve, te weten noch ten selven dage dat de voorsz nominatie overgebracht sal zijn.

Donderdag den 18 December 1659.

Is nochmaels ter Vergaderinge voort-gebracht de Remonstrantie, by den Rector ende Rechters van de Universiteyt tot Leyden aen haer Ed. Groot Mog. geprefenteert, houdende klachten, hoe dat een groot getal van Studenten op den eersten October lefleden onderstaen hadde, de binne-wacht doende hare Ronde, foodanigh met steenen te aggresseren, dat versheyden onder de selve seer swaerlijck waren gequetst geworden, dat op 't selve feyt een van de voorsz Delinquanten zijnde geatrapeert, den selven by de voorsz Rector ende Rechters, naer voorgaende criminele proceduyren, van den Promotor van de voorsz Universiteyt gecondemneert was, in foodanige mulcte, als de selve Rector ende Rechters naer gelegentheyt van de saecke ende begane excessen bevonden hadden te behooren; Dat wyders daer op gevolcht was, dat den voorsz Gecondemneerde, geassileert met eenige andere Studenten, sich niet en hadde ontsien, terstondt naer het geven van de Sententie, hen te laten vinden ten Huysse van den meer-gemelten Rector, ende tegens de selve, over de voorsz Sententie niet sonder dreygementen te expoostuleren; Dat mede twee dagen daer naer een groot getal van Studenten van een ende 't selve Collegie met de voorsz Gecondemneerde den Rector in syne publijcque Lessen versheyden malen met groote insolentie ende gheraes hadden uytgeklopt, ende dat de selve Studenten, om haer stercker ende considerabelder te maecken, met alle middelen getracht hadden, drie Collegien, die in de voorsz Universiteyt bevonden werden, noch in wesen te wesen, te samen onder een Praetor ende eenige Assessoren te combineren; Versoekende de voorsz Verthoonders derhalven, ende om redenen in de voorsz Remonstrantie breeder ge-expresteert, dat haer Edele Groot Mog. teghens de voorsz ende andere diergelijke excessen ende insolentien by ampliati van de Statuyten der voorsz Universiteyt in eenige poincten ende voorts by Placcate behoorlijck souden gelieven te voorsien, achtervolgende de voorlagen daer toe in de voorsz Remonstrantie specialijck gedaen: Waer op zijnde gedelibereert, ende in achtinge genomen, dat alle de voor-geroerde insolentien srydich zijn met de goede ordres, ende Reglementen hier bevoorens by haer Edele Groot Mog. dienthalven beraemt ende gemaect, ende specialijck met het Placcaet van den thienden December des jaers seshien hondert seven en twintich, tegens het aggresseren van de Wachten, midtsgaders dat van den seven en twintigsten September seshien hondert negen en twintich, tegens ongeoorlosde Collegien gemeaneert, oock daer op in-genomen hebbende 't advis van de aenwesende Heeren Curateurs van de voorsz Universiteyt ende Børgemeesteren der Stadt Leyden voornoemt, in gevolge van haer Edele Groot Mog. appointement van date den elfden deser loopende maendt by Missive gegeven; Is goetd-gevonden ende verstaen, dat den Eedt van de Studenten, begreepen in het neghenthende Artijckel van de voorsz Statuyten, geamplieert sal worden met de naervolgende Clausule.

*Universiteyt.
Ordre tegens
de insolentie
van de Studenten,
uytkloppen van
Professoren,
houden van
Collegien,
dragen van
Pistoolen,
&c.*

Dat sy haer niet en sullen vervorderen eenige Collegien onder hen Luyden die van eene Stadt, Provincie ofte Natie zijn, op te rechten, onder wat pretext ofte name het oock soude mogen wesen, nochte oock die voor desen opgerecht zijn, te onderhouden, ofte Ledematen daer van te zijn.

Met speciale last ende expres bevel aen de Rectores in der tijdt, dat syluyden in 't toekomende egeene Studenten sullen hebben te immatriculeren, ten zy sy de selve alvooren den voornoemden Eedt op de gewoonelijcke ende gebruyckelijcke wyse gedaen hebben, oock des noodt zijnde, op de aenstaende recen-

sie alle ende een yder van de voorz Studenten, die den voorz Eedt niet en sullen hebben gepresteert, den selven in maniere voorz af te nemen; Dat mede tot weeringe van de voorz verboden Collegien, ende de swarigheden daer uyt ontsaende, den Rector ende Rechters, midtsgaders den Promotor van de voorz Universteit sich met Eede sullen verobligen, tegens de pretense Prætores ende Assessores van de voorz verbodene ende ongeoorlofde Collegien, midtsgaders tegens alle die gene, die in de selve Collegien compareren, haer naerstelijck te sullen informeren ende doen informeren, midtsgaders tegens de culpablen sonder eenige dissimulatie ofte conniventie te procederen, sulcks als de merite van der saecke vereyssen sal; Sullende de respectieve Eeden van den Rector ende Rechters, midtsgaders van den Promotor voornoemt, begreepen in de veerthien, vijftien, seshien ende seventhien Articulen van de voorz Statuyten, daer mede geamplieert werden; dat voorts mede by expresse Placcate op den name van haer Edele Groot Mog. te emaneren aen allen ende een yder van de Studenten der voorz Universteit, wel stricteelijck sal werden verboden, den voorz Rector ofte Professoren van de selve Universteit, 't zy in de Lessen, Disputen, Oratien ofte elders, uyt wat oorsaecke het oock loude mogen wesen, met eenige insolentie ofte onfatsoenelijckheydt te bejegenen, veel min de selve uyt te kloppen ofte uyt te stampen; Dat mede by Placcate als boven den Studenten wel scherpeelijck sal worden geinterdicteert, te dragen, ofte te gebruycken by dage ofte by nachte eenige Pistoolen, Sack-Pistoolen, ofte andere diergelijcke Wapenen; Ende werden d'opgemelte Heeren hier aenwefende Curateuren over de voorz Universteit, ende Burgemeesteren van Leyden voornoemt, midts desen versocht, de voorz Placcaten niet infertie van behoerlijke præcautien ende poenen te concipieren, ende aen haer Edele Groot Mog. schriftelijck over te brengen, om, naer gedane resumptie, gearresteert te werden.

*Universteit.
Schryven de
Sabbatho
tusschen de
Professoren
van de Uni-
versteit te
doen ophou-
den.*

IS naer voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen, dat d'Heeren Curateuren van haer Ed. Groot Mog. Universteit tot Leyden ende Burgemeesteren der selver Stede gelaft ende gheordonneert sal worden, ghelijck henluyden gelaft ende geordonneert werdt midts desen, foodanige ordre te stellen ende die voorsieninge te doen, dat de Professoren van de Theologische Faculteyt in de selve Universteit aflaten ende haer onthouden van verder te schryven, ende Tractaets-gewijs in Druck te laten uytgaen, over de quaëtie onder henluyden geagiteert de Sabbatho ofte van den Rust-dach des Heeren; oock voorts de voorschreve Professoren uyt den name ende van wegen haer Edele Groot Mog. te belasten ende te bevelen, dat syluyden haer dien-aengaende voortaan sullen hebben te reguleren ende te ghedragen conform de dispositie van haer Edele Groot Mog. vervat in der selver Resolutie den sevenden Augusti lesleden over 't selve subject genomen.

Saturdag den 20 December 1659.

*Universteit.
Placcaten
tegen 't uyt-
stampen van
Professoren
ende 't dra-
gen van Pi-
stoolen by de
Studenten.*

Sijnde ter Vergaderinge ghelesen twee distincte Concepten van Placcaten, footegens het uytstampen van de Professoren, als tegens het dragen van Pistoolen by de Studenten op de Universteit tot Leyden, inghestelt ende op 't papier gebracht, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den achthienden deser loopende maendt: Waer op gedeliberceert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. haer beyde de voorz Concepten, naer eenich redres daer inne gemaeckt, wel laten gevallen, ende zijn de selve midts dien gearresteert, in voegen ende manieren hier naer volgende.

De

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, Allen, &c. *Doen te weten*, Dat Wy in ervaringe gekomen zijnde, hoe dat somwylen eenige Studenten Ledematen van Onse Univerfiteyt binnen Leyden, uyt opgenomen haet, ofte ongenegentheyt tegens eenige Profeforen in de felve Univerfiteyt, ondernemen de felve Profeforen in hare Leffen of Difputatien uyt te kloppen ofte uyt te fampfen, ende in achtginge nemende, dat fulcks is ftreckende tot grooten ondienft ende difreputatie van de voorfchreve Univerfiteyt; Wy derhalven noodich gevonden hebben, daer tegens te voorfien, Verbiedende over fulcks wel fcherpelijck by defen allen ende yegelijcken Studenten ende Ledematen der voorfchreve Univerfiteyt, den Reëtor ofte eenige andere Profeforen der voorfchreve Univerfiteyt, 't zy in de leffen, difputen, Oratien ofte elders uyt wat oorfaccken het oock foudē mogen wēfen, met eenige infolentie ofte onfatfoenelijckheyt te bejegenen, veel min de felve uyt te kloppen, ofte uyt te fampfen, op pōne dat de overtreders van dien voor de eerste mael fullen vervallen van alle Privilegien ende Vryheden den Studenten ende Ledematen van de voorfchreve Univerfiteyt gegundt, ende daer en boven tot arbitragie van den ghemelten Reëtor ende Rechters werden beflagen in een boete naer de gewichtigheyt van 't feyt, ende dat voor de tweede reyle hare Namen in het Boeck der Studenten ende Ledematen van de Univerfiteyt fullen werden geroeyeert, ofte uytgedaen, ende dat de felve daer en boven noch in gelde fwaerlijck fullen werden ghemulcteert. Bevelende wyders dat de Sententien ter faecke voorfchreve te wyfen, fullen werden gefonden aen de Regeerders van die Plaetsen daer de Delinquanten originelijck t'huys hooren; Dat oock foodanige Gecondemneerden niet en fullen vermogen wederom tot Ledematen van de voorfchreve Univerfiteyt aengenomen te werden, als door ordre van de Heeren Curateuren der voorfchreve Univerfiteyt ende Borgemeefteren der Stadt Leyden. Belaftende eyntlijck den Schout van de felve Stadt, als Promotor van de voorfchreve Univerfiteyt, dat foo haest als eenige der voor-verhaelde excessen fullen komen te gebeuren, hy fonder eenige vertoevinge of diffimulatie, met alle naerftigheyt fich fal hebben te informerē, foo op de Autheuren van de misdædt, als op de forme van dien, ende oock tot de ftraffen ofte mulcten daer toe ftaende, met allen ernft ende yver fal hebben te contenderen. Ende op dat niemandt hier van eenige onwetenheyt fal hebben voor te wenden, foo laften ende ordonneren Wy by defen den gemelten Reëtor ende Rechteren, dat fyluyden dit Ons Placcaet door den Secretaris van den Senaet der Academie doen verkondigen ende publiceren, ende een Exemplæer van den felden Placcate aen de Deuren van de gemelte Academie placken, ende jaerlijcx op d'inauguratie van den nieuwen Reëtor der felder Academie wederomme vernieuwen. Gegeven in 's Graven-Hage onder onfen grooten Zegele hier aenghehangen op den twintichften December in den jare fefthien-hondert negen-en-vijftich.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, Allen den genen die defen fullen sien ofte hooren lefen, Saluyt. *Doen te weten*, Dat Wy in ervaringe komen, dat sommige Studenten ende Ledematen van Onse Univerfiteyt binnen de Stadt Leyden niet alleenlijck by dage, maer oock by nachte fich wapenen met Piftoolen ende Sack-Piftoolkens; ende gemerckt daer uyt groote fwarigheden, jae doodtflaghen ftaen te wachten, tot groote perturbatie van de voorfchreve Univerfiteyt, foo vinden Wy noodich tot voorkominge van dien alle Studenten ende Ledematen der felder Univerfiteyt wel fcherpelijck by defen te verbieden, het draghen of ghebruycken.

ken by dage ofte by nachte van eenige Pistoolen, Sack-Pistoolkens, ofte andere diergelijcke Wapenen, op pœne, dat d'Overtreders van dien voor de eerste mael sullen veivallen van alle Privilegien ende Vryheden, den Studenten ende Ledematen van de voorz Universiteyt gegunt, ende daer en boven tot arbitragie van den gemelren Reëtor ende Rechters werden beslagen in een boete na de gelegentheydt van 't feyt, ende dat voor de tweede reyse hare namen in 't Boeck van de Studenten ende Ledematen van de Universiteyt sullen werden geroeyeert of uytgedaen, ende dat de selve daer en boven noch sullen in gelde twaelijck werden gemulctteert; Beveelende wyders dat de Sententien, ter saecke voorz te wyfen, sullen werden ghesonden aen de Regeerders van de Plaetten daer de Delinquanten originelijck t'huys hooren; dat oock soodanige Gecondemneerdens niet en sullen vermogen wederom tot Ledematen van de Universiteyt aengenomen te werden, als door ordre van de Heeren Curateuren der voortz Universiteyt ende Burgemeesteren der Stadt Leyden; Belastende eyntlijck den Schout van de Stadt Leyden, als Promotor van de selve Universiteyt, dat soo haest als eenighe der voor-verhaelde contraventien sullen komen te gebeuren, hy sonder eenige vertoevinge of dissimulatie, met alle naerstigheydt sich sal hebben te informeren, soo op de Aurreuren van de misdaedt, als op de forme van dien, ende oock tot de straffen ofte mulcten daer toe staende, met allen ernst ende yver sal hebben te contenderen. Ende op dat niemant hier van eenige onwetenheydt sal hebben voor te wenden, soo lasten ende ordonneren Wy by desen den gemelren Reëtor ende Rechters, dat slyluden dit Ons Placcaet door den Secretaris van den Senaet der Academie doen verkondigen ende publiceren, ende een Exemplaar van den selven Placcate aen de Deuren van de gemelte Academie placken, ende jaerlijcx op d'inauguratie van den nieuwen Reëtor der selver Academie wederomme vernieuwen. Gegeven in 's Graven-Hage onder onsen grooten Zegele hier aen-ghchangen op den twintichten December in den jare seshien hondert negen-en-vijftich.

Vrydagh ende Saturdagh den 23 ende 24 Januarij 1660.

*Placcaet te-
gens de
vremde
Schipperen
varende van
de eene
plaetse in de
andere.*

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't Concept van Placcaet tegens fremde Schipperen varende van de eene Plaetse van Hollandt in de andere op 't Papier gebracht, ende in de Notulen van den elfden October des voorleden jaers breder gementionneert, hebben haer Edele Groot Mog. 't voorschreve Concept gehouden voor gearresteert; Ende is dienvolgende goetgevonden ende verstaen dat 't voorschreve Placcaet in voegen ende manieren als 't selve in 't eynde deses van woorde te woorde staet gheinsereert, alomme binnen dese Provincie sal werden gepubliceert ende geaffigeert, ter plaerte daer men gewoon is publicatie ende affictie te doen, soo nochtans, dat dienonvermindert de Burgemeesteren ende Regeerders van de respectie Steden vry sal staen by dispensatie de fremde Schepen in den haren tot lossinge ende ladinge te admitteren.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, *Doen te weten*, Allen den geenen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. Alsoo de Overluyden, Deeckens ende gemeene Gildebroeders van 't Rhijn-Schipperen Gilde binnen de notabelste Steden van Onsen Lande, Ons klaeghlijck verতোont hebben, dat veele fremde Schipperen, komende met hare Schepen uyt Vrieslant, Twente, Drente, ende andere bygelegen Provincien, haere ingeladen Goederen uytgeloft hebbende wederom laden, ende Vracht aennemen niet alleen op, ende naer de Plaetten harer residentie,

dentie, maer oock naer andere Steden ende Plaetsen selfs binnen den voorschreven Onsen Lande, varende alsoo van de eene Plaetse op de andere, ende de voornoemde Onse goede Ingezetenen in dier voegen de Vrachten ontreckende, ende van haere Levens-middelen destituerende; Ende dat in tegendeel de voorschreve onse Ingezetenen komende met hare beladen Schepen binnen de voorschreve andere Plaetsen ende Provincien niet en werdt gepermitteert de minste Vracht naer dese Onse Provincie te rugge te voeren, veel min te varen van de eene op de andere Plaetse; het welcke alsoo niet en behoort, nochte met de naebuylrijcke conversatie, Commercie ende frequentatie van de Ingezetenen ende Onderdanen der Bondtgenoten onder elckanderen over een komt, ofte bestaen kan. SOO IST, Dat Wy de rechtvaerdige klachten van Onse goede Ingezetenen ghenomen hebbende in billijcke consideratie, ende daer tegens willende voorsien, geordonneert ende gestatueert hebben, ordonneren ende statueren midts desen, dat alle Vrachten, vallende binnen Onsen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, op eenige Stadt of Plaetse binnen ofte buyten den selven Lande alleenlijck sullen mogen aengenomen, ende bedient werden by die van 't voorsz Gilde, binnen de Steden ende Plaetsen van den selven Onsen Lande, sulcks dat de Schippers van de andere Provincien ende Plaetsen daer buyten gelegen, alleenlijck sal wesen gepermitteert ende toegelaten, gelijk haer werdt gepermitteert ende toegelaten midts desen, omme soo wanneer de selve beladen scheepsch binnen de Steden, ofte Plaetsen van Onsen Lande sullen wesen gearriveert, naer gedane ontladinge wederom aldaer ter Plaetse Vracht te mogen aennemen, op ende naer de Plaetse van hare residentie, sonder meer; interdicerende ende verbiedende de selve wel expresselijck midts desen alle verdere aennemingen van Vrachten, op poene, dat contrarie geschiedende, die gene die sulcks sal komen te ondernemen, voor elke reyse sal vervallen wesen in een boete van 100 guld: boven de verbeurte van de bedongen Vracht-penningen, beyde de voorsz boete en bedongen Vracht-penningen te verhalen aen den Schipper en sijn onderhebbende Schip; ende te appliceren een derde-part voor den Officier die de calange sal doen, een derde-part voor 't Gilde, ende 't resterende derde-part voor den Armen der Plaetse daer het voorvallen sal.

Ende op dat dese Onse goede meyninge te beter effect forteren moge, ende de selve niet ge-eludeert werde door vreemde Schipperen, onder pretext dat de selve binnen Onsen Lande woonachtich, ende haer Burgerchap in d'eene of d'andere Stadt, ofte Plaetse soude hebben gekocht, ofte verkregen; Soo hebben Wy wyders goedt-gevonden te ordonneren ende statueren, ghelijck Wy mede ordonneren ende statueren midts desen, dat geene vreemde Schipperen voor Ingezetenen van Onsen Lande sullen werden gehouden, ten effeete, omme tot het aennemen van foodanige Vrachten te zijn gepermitteert ofte gequalificeert, als de welke binnen de Steden van Onsen Lande van Hollandt en West-Vrieslandt met Vrouw en Kinderen hare fixe en continuele residentie zijn houdende, ende aldaer soo lange hebben gewoont, als naer de respectieve Steden Privilegien, Keuren ende Costumen ghebruyckelijck is, doende daer van behoorlijck blijcken, op poene als vooren; Ende ten eynde niemant hier van ignorantie en pretendere, maer alle ende een ygelijck weten moge, waer naer hy hem hebbe te reguleren, &c.

Saturdag den 1 Mey 1660.

DE Heeren Gedeputeerden der Stede Hoorn, hebben ter Vergaderinghe ge- *Hoorn, den*
doleert over ende ter saccke, dat de Raedts-plaetse door doode van wylen *derden dagh*
R r r Mr. Ys-

van de be-
schryvinghe
de Ampten
te vergeven.

Mr. Ysbrant Olican zijnde komen te vaceren, was begeven op den derden dagh naer die gene, jegens de welke de beschryvinge van de jeghenwoordighe Vergaderinge was gedaen, onaengesien noch een Lidt van 't Zuyder, ende vijf Leden van 't Noorder-Quartier absent waren geweest, ende dat oock veele van de derthien præsente Leden tot ses in ghetale uytstel verfocht hadden; hebbende de gemelte Heeren Gedeputeerden van Hoorn, alhoewel haer van wegen de Heeren hare Principalen de gedane electie, midtsgaders de Persoon van Mr. Gysbert Rudolphi, tot bekleedinge van de voorsz Raedts-plaetsc ge-eligeert, wel latende gevallen, echter de forme ende maniere van dien geimprobeert; ende dien-volgende verfocht, dat in plaetsc van het dispositief van 't vijfde Artijckel van de Instructie, op den tweeden Augusti des jaers seshien hondert acht en vijftigh voor de Raedt-Pensionnaris gearresteert, by Resolutie mochte werden vast-gestelt, dat de vacerendè Ampten voortaan souden werden vergeven niet den derden dagh naer die gene, tegens de welke de Vergaderinge is beschreven, maer den derden dagh naer dat de hoogh-gemelte Vergaderinge compleet sal zijn geweest, of wel dat peremptoirlijk moge werden vast-gestelt, dat de vacerende Ampten altijds, sonder eenigh verder uytstel, sullen werden begeven den derden dagh naer die gene tegens de welke de convocatie sal zijn geschiedt, sonder sulcks aen de arbitragie van de pluraliteyt van de præsente Leden te remitteren; Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verstaen de respectieve Leden van haer Edele Groot Mog. Vergaderinge midts desen te versoecken hunne Gedeputeerden ende Geauthoriseerden voortaan præciselijck teghens den dach van de beschryvinge te willen doen hier wesen, als zijnde ende blyvende d'intentie van haer Edele Groot Mog. niet alleenlijk ten selven dage een aenvanck van de besoignes te maccken, maer in specie mede op den derden dach van de beschryvinghe te procederen tot begevinge van de vacante Ampten, volgens ende in conformité van 't ghestatueerde by 't vijftde Articul der voorsz Instructie.

Maendagh den 3 Mey 1660.

Gecommitteerde Raden in West-Vrielandt ende het Noorder-quartier op wat naem ende Titul recht te doen.

TER occasie van seeckere Vonnisse by de Heeren Gecommitteerde Raeden in West-Vrielandt ende den Noorder-quartiere gewesen, alhier ter Vergaderinge vertoont, ende daer op gheremarequeert dat 't selve Vonnisse was geëxtendeert impersonaliter, beginnende, *Werdt verstaen, &c. Is*, naer voorgaende deliberatie, ende in achtginge ghenomen den innehoude van voorige Resolutie in date den seventhienden Julij seshien-hondert ses en vijftich, spreekende onder anderen van de qualificatie van 't opgamelte Collegie, verstaen ende gheresolveert dat het selve Collegie van wegghen haer Edele Groot Mog. sal werden aengeschreven hare Sententien voortaan te extenderen ende te doen uytgeven in de forme hier naer volgende.

De Gecommitteerde Raden van de Staten van Hollandt ende West Vrielandt in West-Vrielandt ende den Noorder-quartiere, &c. doende recht ny: den name ende van wegen de hoogh-gemelte Heeren Staten, &c.

Saturdagh den 8 Mey 1660.

Boreel met wat qualiteyt te concurreren in de extraor-

IN deliberatie geleydt zijnde, met wat qualiteyt d'Heer Ambassadeur Boreel sal concurreren in de Extraordinaris Ambassade van wegen desen Staet naer den Koningh ende 't Hoff van Vranckrijk gedecerneert, ende daer op naergesien de retro-acta over gelijcke gelegtheden ghevallen in de Jaeren 1618, 1620, 1621, 1624, 1627,

1627, 1636, 1639, 1643. ende 1651. Is verstaen ende geresolveert, dat van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt de saecke daer heenen sal werden gedirigeert, ten eynde in 't Hooft van de Instructie, midtsgaders in de Pouvoirs, ende Brieven van credentie gevolght moge worden de forme hier bevoorens doorgaens gebruyckt geweest zijnde; te weten in de Instructie als volght,

dinaris Ambassade na Vranckrijk

Instructie van de Hooge ende Mogende Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, voor de Heeren N. N. N. als extraordinaris Ambassadeurs van haer Hoogh Mog. aen den Koningh ende 't Hof van Vranckrijk, midtsgaders voor den Heere Willem Boreel, Heere van Duynbeke, &c. ordinaris Ambassadeur van de selve haer Hoogh Mog. by den hoogh-ghewelten Koningh, waer naer de selve haer sullen hebben te reguleren.

In de Pouvoirs.

Estant plainement informez de la suffisance, &c. des Seigneurs N. N. N. nous avons fait election de leur personnes pour de nostre part & en nostre nom, en qualite de nos Ambassadeurs extraordinaris, jointement avec le Sieur Guillaume Boreel, &c. nostre Ambassadeur ordinaire traicter avec sa Majesté, &c.

In den Brief van credentie.

Les Seigneurs N. N. N. nos Ambassadeurs extraordinaris avec le Sieur Boreel nostre Ambassadeur ordinaire afin, &c.

Maendagh den 24 Mey 1660.

DE Raedt-Pensionaris, heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat by Gedeputeerden van haer Hoogh Mog. voor der selver advis was verstaen, ende huyden by rapport soude werden ingebracht, dat haer Hoogh Mog. en Corps den Koningh van Groot Brittannien soude behooren te gemoet te treden tot aen dese zyde van Delf, ende dat haer Edele Groot Mog. syne Majesteyt en Corps souden mogen ontmoeten tot in, ofte aen sijn Jacht aen de andere zyde van Delf voorsz, ende in de Karosse placeren, oock voorts herwaerts geleyden volgens en in conformité van 't gunt op den sestienden deses ter Generaliteyt by onderlinge communicatie goetgevonden is; doch dat haer Hoogh Mog. haer compliment aen dese zyde van Delf op de ontmoetinge als boven aen syne Majesteyt afgeleydt hebbende, met hare Karossen immediatelijck souden volgen de Karosse daer in den hooghst-gemelten Koningh geplaceert soude wesen, ende sulcks haer posteren tusschen de Koningh ende het Lichaem van haer Edele Groot Mog.: Waer op zijnde gedelibereert, ende daer jehens verscheyden consideratien gemoveert wesende, reflectie hebbende op de eere ende de hoogheydt van dese Provincie; Is, naer rype overweginge van 't gunt daer ontrent in consideratie waskomende, goetgevonden ende verstaen, dat van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt alle mogelijcke devoiren aangewendt, ende alle goede directie bygebracht sal worden, ten eynde de voorsz receptie ende 't geley van sijn Majesteyt gheschiedende, ende al van de Grensen van dese Provincie begonnen wesende, op den name van haer Edele Groot Mog. als Souverain van 't Territoir, by niemant anders, ende namentlijck mede niet

Engelant. Maniere van receptie Koningh van Groot Brittannien.

by haer Hoogh Mog., 't zy en Corps, 't zy door Gedeputeerden, geassisteert moge werden, immers ende in allen gevalle, dat de Vergaderinghe van haer Hoogh Mog. op den grondt, ende in de Souverainiteyt van haer Edele Groot Mog. eygentlijk niet bevoeght was, omme voor 't Lichaem van haer Edele Groot Mog. rangh te houden; doch aengesien dienthalven in voorleden tyden verscheyden exempelen tot præjuditie van dese Vergaderinge waren gepasseert, dat over sulcks de debatten ende contentien die 't voorschreve point ter Generaliteyt directelick in deliberatie komende, onseylbaerlijk te gemoet gesien geworden, soo veel doenlijk, ge-esquiveert, ende 't recht van haer Edele Groot Mog. om de voorschreve receptie op haren Bodem alleen te doen in de bequaemste ende krachtigste maniere voor-gestelt, ende op dat fundament, is 't doenlijk, het werck, by onderlingh concert met de Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien, ter intentie van haer Edele Groot Mog. tot besluyt gebracht sal werden; ten welcken eynde extraordinarie gecommitteert zijnde de Heeren van Dordrecht, van Haerlem, van Amsterdam, van Alckmaer, ende van Hoorn, omme met ende nevens de Heeren haer Edele Groot Mog. ordinaris Gedeputeerden aldaer 't gunt voorsz is, ten besten te helpen beleyden; Is naderhandt by rapport verstaen, dat ter Generaliteyt by onderlinge communicatie ende bewilliginge goedt-ghevonden was, dat in gevalle haer Edele Groot Mog. de saecke van de voor-gheroerde receptie laten verblyven by de Heeren Gecommitteerden die van wegen de selve, in gevolge van voorgaende Resolutie van date den dertienden deses albereyts ontrent den hoogst-gemelten Koningh zijn, ofte dat haer Edele Groot Mog. 't getal van de selve souden mogen augmenteren, sonder nochtans 't voorsz officie te doen en Corps noch metter daedt, noch met de naem, als dan alles verders soude gelaten werden by de voorschreve haer Hoogh Mog. Resolutie van den sestienden deses, ende dat oock achter de Notulen daer van ter Generaliteyt gehouden, tot contentement van eenighe Provincien gevoeght was de naervolgende Claufule, *Behoudende haer Hoogh Mog. aen haer de vryheyt, om der selver Gedeputeerden, tegenwoordigh by syne Majesteyt zijnde, mede te verstercken*: Onder mondelinghe verklaringe nochtans, dat echter sulcks niet en soude geschieden; ende hebben haer Edele Groot Mog. haer, naer voorgaende nieuwe deliberatie, 't voorsz geadjusteerde met d'andere Provincien wel laten gevallen.

Woensdag den 26 Mey 1660.

*Engelandt,
Hoven van
Justitie, of
andere Li-
chamen in
Hollandt,
sock Predi-
canten geen
compliment
ofte adres
te maken aen
den Koningh
van Groot
Brittanien.*

Sijnde ter Vergaderinge bekendt gemaect dat de Hoven van Justitie, ende meer Sandere Collegien ofte Lichamen ghemeeynt souden zijn den Koningh van Groot Brittanien te gaen complimenteren; ende daer op in achttinge genomen aen d'eene zyde dat sulcks voor desen in gelijcke gelegtheden by de selve Collegien meermalen was gepractiseert, ende aen de andere zyde, dat de aenspraecke van haer Edele Groot Mog. en Corps verstaen moeste werden te vervatten de stem, ende de toewenschinge van alle Collegien, Lichamen, ende particuliere Ingesetenen onder haer Edele Groot Mog. behorende; en dat oock den hoogst-gemelten Koningh sich door soo menichvuldige aenspraecken ende complimenten merckelijck soude vinden geincommodeert: Is, naer voorgaende deliberatie, goedtgevonden ende verstaen, dat alle Collegien, Kameren ende Lichamen onder 't gheslagh van haer Edele Groot Mog. gehorende, sich van aenspraecken ende geluckwensingen aen syne Majesteyt sullen hebben te abstinieren; Ende sal daer van aentsondts kennisse ghegeven werden aen de Præsidenten van beyde de Hoven, aen den Eersten Raedt ende Meester

Meeſter van de Reeckeningen over haer Edele Groot Mog. Domainen, aen den Kercken-raedt van 's Graven-Hage, ende aen den Reſtor van de Univerſiteyt tot Leyden, ſich jegenwoordich alhier bevindende; midtsgaders oock aen foodanige andere als men naderhandt noch ſoude mogen vernemen van intentie te weſen by den hoogſt-gemelten Koningh audientie te verſoecken.

Maendagh den 31 Mey 1660.

IS, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verſtaen, dat van wegen Ihaer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt de ſaecke daer heenen ſal werden gedi-
rigeert, ten eynde de Vergaderinge van haer Hoogh Mog. en Corps den Koningh van Groot Brittannien voor des ſelfs vertreck moge gaen valediceren aen ſijn Hoff alhier, ſonder haer met het uytleyden van ſyne Majesteit, 't zy en Corps, 't zy door Gedeputeerden te bemoeien, om redenen op 't ſubject van de receptie van hooght-ghedachte ſyne Majesteit in voorgaende Notulen, onder date den 24. de-
fer loopende maendt breeder gementionneert.

*Engelandt.
De Staten
Generael en
Corps de Ko-
ningh van
Groot Brit-
tannien te
valediceren,
doch niet nys
te leyden op
de Grondt
van Hol-
landt.*

Woensdag den 2 Junij 1660.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat op de officien in gevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van da-
te den een en dertichſten der voorlede maendt by de Provincien aengewendt, ter Generaliteyt goet-ghevonden was den Koningh van Groot Brittannien alleenlijck en Corps te gaen valediceren aen ſyne Majesteits Hof, ſonder ſich met het uyt-
leyden van den hooght-gemelten te meſſeren; ende dat het voorſz officie van va-
ledictie al op gisteren naer de middach by haer Hoogh Mog. in maniere voorſz
afgeleyt was: Waer op gene deliberatie is gevallen.

*Engelandt.
Staten Gene-
rael den Ko-
ningh van
Groot Brit-
tannien niet
te gheleyden
na Scheve-
ninge.*

Woensdag den 7 Julij 1660.

ONtfangen een Miſſive van de Heeren Staten van den Lande van Utrecht, ge-
ſchreven binnen de Stadt Utrecht den vijf en twintighſten der voorlede maendt
ſtilo loci, houdende advertentie, dat al een geruymen tijdt herwaerts, binnen de
wel-gemelte Provincie, ende ſpecialijck binnen de voorchreve Stadt eenige Kerc-
ken-dienaren ſommige van hare Prædicatien foodanigh hadden aengeſtelt ende ge-
dirigeert, dat de ſelve niet weynich ſouden kunnen ſtrecken, om de Regieringe
ende de Regenten aldaer, als oock hare Naegebuyren ende Bondtgenoten door het
taxeren van der ſelver Politijcque actien, reſolutien, ende qualiteyten by den Vol-
ke in deſpeet ende haet te brengen, ende dat voorts tot haer Edele Mog. hertelijc-
ke droefheydt de ſaecke ſich ſulcks toe-gedragen hadde, dat ter occasie dat de
Vroetſchap der voorchreve Stadt Utrecht, haer ſonderende op het ſeven en der-
tichſte Artijckel van de Kercken-ordre, by de Synode Nationnael in den jare ſeftien
hondert negenthien beraemt, ende by de hooght-gemelte Heeren Staten van Utrecht
goet-gevonden ende gearreſteert, twee uyt der ſelver midden tot het nemen van
ſeſſie in den Kercken Raedt aldaer hadde gecommiteert, en dat die van de ſelve
Kercken-Raedt d'admiſſie van dien hadden gerefufeert, diergelijcke maniere van
prediken van ſommigen niet alleen gecontinueert, maer oock geacceſſeert was,
met verſoek dat, naedemael haer Edele Mog. redenen wierden gegeven, om be-
kommert te zijn, dat eenighe Perſoonen, onder pretext van Kercke, Conſcien-
tie, of Religie, haer ſelven niet alleen van de gehoorſaemheydt harer Overig-
heydt af trecken, maer oock hun tegens de ſelve aenſetten mochten, ende ten

*Militie.
Guarniſoen
ten verſoec-
ke van de
Staten van
Utrecht der-
waerts te
ſenden tot
weeringhe
van ſeyte-
lickheden
over Kerc-
kelicke com-
motien.*

inſichte van meer andere conſideratien in de voorgeſchreve Miſſive geexprefſeert, het haer Edele Groot Mog. gelieven mochte in alle promptitude binnen de voornoemde Provincie ende Stadt van Utrecht voor een korten tijdt haer te laten toekomen twee Compagnien Paerden, midtsgaders twee Compagnien te Voet van de gene die haer op het alderſpoedichſte derwaerts ſouden kunnen transporterē; Waer op gedelibereert zijnde, is by eenparige adviſen van alle de Leden goetgevonden ende verſtaen, dat op 't alderſpoedighſte naer Utrecht voornoemt ſullen werden gefonden de Compagnien Paerden van den Heere van Waſſenaer uyt Heuſden, ende van den Heere van de Leck uyt Gornichem, midtsgaders noch twee Compagnien van haer Edele Groot Mog. Guardes te Voet, alhier in 's Gravenhage Guarniſoen houdende, by de Heeren Gecommitteerde Raden daer toe te diſpicieren; Dat wyders mede geſchreven ſal worden aen de Heeren Borgemeeſteren ende Regeerders van Amſtelredam, met verſoek, dat nademael 't ſoude kunnen gebeuren ('t gunt Godt verhoede) dat de onluſten binnen de gemelte Stadt voort gaende, meerder macht dan van de voorſz vier Compagnien mochten nodich weſen, ſyluyden, in ſulcken cas, onbeſwaert willen zijn, op 't verſoek van de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Utrecht te laten volgen eenige van de Compagnien, aldaer Guarniſoen houdende, ende dat de wel-gemelte Heeren Burgemeeſters ende Regeerders van Amſtelredam ten dien fine de gerequireerde Patenten met open namen ſullen werden toe-geſonden; ende dat van alle 't gene voorſz ſtaet de hoogh-gemelte Heeren Staten van Utrecht by reſcriptie kenniſſe ghegeven ſal worden, met betuyginge van de droefheydt ende bekommerniſſe daer mede de voor-genoemde advertentie by haer Edele Groot Mog. is ontfangen, midtsgaders van de aengenaemheydt, ende 't wel gevallen daer mede de ſelve vernemen, dat haer Edele Mog. gereſolveert hebben, ende beſich zijn, om daer inne met wysheydt ende vigeur, tot conſervatie van de wettelijke authoriteyt, ende tot afweeringhe van alle feytelijke onordentelijkheden te voorſien; Ende werden de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerde Raden midts deſen verſocht ende gelaſt, 't gene voorgeſchreven is, aenſtonts ende ſonder eenich tijdt-verlies ter executie te ſtellen, ende ten dien fine de nodige depeſches te vervaerdigen ende af te ſenden.

Dijnsdag den 20 Julij 1660.

*Alle Com-
miſſien van
Ampten,
Officien, &c.
maer by pro-
viſie ende tot
weder-ſeg-
gen.*

DE Staten van Hoilandt ende Weſt-Vrieſlandt, verſtaen ende verklaren by deſen, dat alle Aēten ende Commiſſien van Ampten, Officien, Staten ende Bedieningen by de ſelve uytgegeven, of noch uyt te geven, niet anders gehouden mogen werden verleent te zijn als by proviſie, ende tot haer Edele Groot Mog. weder-ſeggen, alwaer 't ſaecke dat in de voorſz Aēten ofte Commiſſien ſoodanighe Clauſule niet uytdruckelijck mochte weſen geintereert: Laſtende ende ordonneerende niet te min den Secretaris in der tijdt, geene Aēten ofte Commiſſien van Ampten, Officien, Staten ende Bedieningen voortaan uyt te geven, dan met infertie van de naervolgende Clauſule; *Dit alles by proviſie ende tot onſen kennelijcken weder-ſeggen.*

Vrydag den 30 Julij 1660.

*Stadthouder
van de Lee-
nen, mette
Hollandt-
ſche Preſi-*

Ontfangen een Miſſive van den Præſident ende Hollandtſche Raden in den Hove, geſchreven alhier in den Hage den acht en twintighſten deſer loopende maendt, houdende dat ſyluyden in haren Rade ontfangen ende geleſen, oock in hare Memoriael-boecken naer ſtyle geregiftreert hadden de Commiſſie voor den Raedt-

Raedt-Penſionaris, als Stadthouder van de Leenen deſer Provincie in Mey leſte den gedaen depeſcheren; ende dat ſyluyden oock onder 't wel nemen van haer Edele Groot Mog., achtervolgende de voorchreve Commiſſie ende de intentie van haer Edele Groot Mog., vervat in der ſelver voorgaende Reſolutien van den ſeventienden September vijftien hondert negen en tſeventigh, tienden November daer aen volgende, ende twee en twintichſten December vijfthien hondert ſes en tachtich, als naer ouder ghewoonte, met den voorchreven Stadthouder van de Leenen ſouden verſtaen ter deciſie van ſaecken ende proceſſen, over den eygendom van Leenen gmoveert wordende, op de Inſtructie by Keyſer Kaerle, als Grave van Hollandt, den twintichſten Martij vijfthien hondert negenthien daer toe ſpecialijk gearreſteert; gevende daer benevens, om redenen in de voorchreve Miſſive vervat, haer Edele Groot Mog. in bedencken, of de ſelve niet ſouden konnen goetvinden de deciſie van de voorchreve Leen-ſaecken alhier nevens de voorchreve Stadthouder, de Hollandtſche Præſident ende Raden van den voorchreven Hove in der tijdt privativelijck aen te beveelen: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. haer 't voorchreve voornemen ende advis van den ghemelten Præſident ende Raden wel laten gevallen; ende ſal dienvolgende Acte van Authoriſatie daer toe noodich in forma gedepescheert, ende den meergemelten Præſident ende Raden door den voorſz Stadthouder ter handen geſeldt, midtsgaders op de Rolle van den voorſz Hove ende elders daer 't van noode weſen mochte ghepubliceert werden.

*dent ende
Raden in den
Hove rechts
te doen in
Leen-que-
ſtien.*

Volgt de Acte van Authoriſatie, tot weder oprechtinge van 't Leen-hoff, in krachte van de bovenſtaende Reſolutie gedepescheert.

DE Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt, Allen den genen die deſe jegenwoordige ſullen ſien ofte hooren leſen, Saluyt. Naedemael van allen ouden tyden binnen den voornoemden Onſen Lande alle ſaecken ende Proceſſen Leengoederen aengaende, ordentelijck ende diſtinctelijck zijn geintroduceert geweest voor den Leenhove, by de Graven van Hollandt voormaels alhier in den Hage gherigeert, ende by tyde van Hertogh KAREL van Burgundien in den jare veerthienhondert negen en tſeſtich, doch voornamentlijk by tyden van Keyſer KAERLE Anno vijfthienhondert negenthien naerder ghereguleert; Dat oock de voorchreve Leen-Proceſſen by 't ſelve Leenhoff ſonder vermenginge van andere ſaecken, met goede expeditie tot grooten gherieve van de geinterreſſeerde parthyen wierden ghermineert; Ende dat gheduerende de voorledene Troubles, ende Inlandtſche Oorlogen binnen deſe Landen de kenniſſe van de voorchreve Leen-ſaecken met d'ordinaris Proceſſen voor Onſen Hove is geconfundeert geworden, niet alleen tot merckelijcke incommoditeyt ende naedeel van Onſe Vaſallen ende Onderſaten, die Ons Leen-recht van doen hebben, maer oock niet ſonder præjuditie van Onſe hoogheydt ende gerechticheydt, te meer alſoo alle ghelijcke ſaecken ende Proceſſen in Zeelandt voorvallende, van de kenniſſe van den voorchreven Hove afgehouden, ende privativelijck by Subjeeten ofte Vaſallen van de Heeren Staten van Zeelandt op den name van Burgh-graeff ende Leenmannen getermineert, ende gedecideert werden: Dat mede onaengien verſcheyden Onſe voorgaende Reſolutien tot wederoprechtinge van 't Leen-hoff genomen, de ſelve Onſe goede intentie vermidts de inconvenienten van de tyden ende andere toevallen tot noch toe niet ten effecte ghebracht is, ende dat over ſulcks daer inne eenmael effectivelijck tot voorſtant van

van Ons recht, ende tot beter gerieve van de voorschreve Onse Vafallen ende Onderdanen dient te werden voorfien. SOO IST, dat Wy op de crinneringe, ende aanmaninge van den Præsident ende Hollandtsche Raden in den voorschreven Onsen Hove, naer rype deliberatie, ende hier op gehadt 't advis van den selven Præsident ende Onse voorschreve Raden, goedt-ghevonden hebben de decisie van de voorschreve Leen-saecken, nevens den Stadthouder van Onse Leenen, de Hollandtsche Præsidenten ende Raeden van den gemelten Hove in der tijdt privative-lijck aen te beveelen op den eedt by henlyuden in dier qualité gedaen werdende; ende sulcks soo jegenwoordelijck als voor 't toekomende Onsen Leenhove, uyt den voorschreven Stadthouder, Præsident ende Raden te constitueren; gevende midts dien by desen den Præsident ende Hollandtsche Raden in den voorschreven Hove nu ter tijdt wesende, als mede de successive Præsidenten ende Raeden naermaels by Ons tot bekleedinge van den selven Hove te eligeren, macht, autoriteyt ende speciael bevel, om met ende nevens den Stadthouder van Onse Leenen in der tijdt van allen saecken, Leen-goederen van den voorschreven Onsen Lande aengaende, achtervolgende d'Instructie by Keyser KAERLE als Grave van Hollandt dienthalven in den voorschreven jaere vijftien-hondert negenthien ghearrestert, ofte op foodanige andere ordre ende Reglementen als by Ons over 't selve subject noch naeder ghearrestert souden mogen werden, kennisse te nemen, ende daer inne recht ende Justitie te administreren, midtsgaders Onse hoogheydt, heerlijkheydt, Domeynen en Leen-rechten te helpen bewaren, als naer behooren. Latten en ordonneren dienvolgende de Præsidenten ende Raden van beyde Onse Hoven van Justitie, de Raeden ende Meesters van de Reekeningen over Onse Domainen, midtsgaders allen anderen Onsen Rechteren, Officieren, Vafallen ende Onderfaten dien desen eenighsints aengaen sal, ende elcks van hen, de meergemelte Stadthouder, Præsident ende Raden van Onsen Leenhove in de selve qualiteyt, midtsgaders in de macht ende autoriteyt op henlyuden by desen geconfereert, te erkennen, te respecteren, ende te obedieren naer behooren, sonder eenich beleth ofte wederseggen daer jegens te doen, ofte gedogen gedaen te werden, directelijck ofte indirectelijck in eeniger manieren.

Gegeven onder Onsen grooten Zegele hier aengehangen den dertichsten Julij des jaers 1660.

Ter Ordonnantie van de Staten.

11. Poinct.
Kerckelijck.
Executie
Placcaten
jeghens de
Pausgesin-
den.
Authorisatie
op 't Hof,
ende de Ma-
gistraten;
verdeeling
voeten.

OP 't elfde Poinct van de jegenwoordige beschryvinge de Leden iterativelijck gesommeert wesende op 't Concept van Placcaet, teghens de stoutigheydt der Papen ende Pausgesinden hier te Lande, in sulcker voegen als 't selve jonght gedresseert zijnde, in voorgaende Notulen onder date den veerthienden deses staet geïnserereert, ende dienthalven noch geen finael besluyt uytgewerect hebbende konnen werden; Is naer voorgaende deliberatie goetgevonden, ende verstaen, dat by provisie, hangende de voorschreve deliberatie, de respectieve Officieren, soo inde Steden als ten platten Lande by serieuze aenschryvinge wel scherpe-lijck sal werden geïnjungeert, de voorgaende Placcaten, so jegens de voorfz stoutigheydt en tot geringe vande conventiculen der Papen en Pausgesinden, als jegens het senden vande jonge Jeught ter Schole of op de Studien in de Paepse Landen ge-emanereert, stricte-lijck en vigoureufulijck na hare forme en innchouden te executeren, en doen executeren, sonder dienthalven eenige compositie of overkomste te maecken, nochte oock daer inne eenige conniventie ofte oochluycinge te gebruycken, directe-lijck

lijck ofte indirectelijck, op pœne van daer door te incurreren de hooghste indignatie van haer Edele Groot Mog., ende daer over anderen ten exempel naer meriten gestraft te worden.

Dat voorts mede den Præsident ende Raden van den Hove ten reguarde van de Hooft-ende mindere Officieren ten platten Lande, ende de Magistraten van de Steden ten reguarde van de Officieren in de selve Steden, by speciale aenschryvinge geauthoriseert fullen werden, omme, bespeurende naelagheydt by de voorschreve Officieren respectivelijck, in de executie ende naerkominge van 't gene voorschreven is, dienthelven selfs foodanige voorsieninge te mogen doen, als syluyden naer exigentie van saecken, ende in achtervolge van haer Edele Groot Mog. goede meyninge, hier boven uytgedrukt, fullen bevinden te behooren, ende sulcks dienstich achtende, de voorschreve Placcaten, of selfs in Persoon, ofte door hare Geauthoriseerden te doen executeren, midtsgaders oock over de boeten ende breucken by de selve gestatueert te disponeren, sonder daer over geinjuricert, veel min geresisteert mogen werden op arbitrale correctie.

Ende eyntlijck, dat de voorschreve boeten ende breucken geappliceert fullen werden voor 't eene derde-part aen den Officier, ofte Geauthoriseerde als boven die de calange doen sal, voor 't andere derde-part, aen den Aenbrenger, ende voor 't restterende derde-part ten proffijte van den Armen van de Plaetse.

Saturdag den 31 Julij 1660.

OP 't gemoveerde van eenige Leden; Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen, dat den Præsident ende Hollandtsche Raden in den Hove, by aenschryvinge bekentd gemaect sal werden de goede meyninge, ende begeerte van haer Edele Groot Mog. te wesen, dat nochte over electien van Magistraten, Leenmannen, Schepenen, Welbooremannen, en andere Rechteren in Hollandt en West-Vrieslandt, nochte over 't formeren van advisen, henluuyden dienthelven by haer Edele Groot Mog. geverght wordende, nochte in 't delibereren of adviseren over saecken van Staet, de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt in 't particulier concernerende, de Zeeusche Raden in 't selve Hof voort-aen geroepen werden, ofte stemmen hebben fullen; daer op in 't extenderen van de Resolutien ende Brieven, waer by foodanige advysen als boven voortaan fullen werden gerequireert, behoorlijck reguardt genomen sal worden.

*Zeelandt.
Justitie.
't Hof over
electien van
Magistra-
ten, &c. en-
de advisen
van Staet
Hollandt in
't particu-
lier rakende,
de Zeeusche
Raeden niet
te roepen.*

Saturdag den 25 September 1660.

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael, in date den dertighsten Julij lestleden geformeert op de Memorie, by de Vrouwe Princesse van Groot Brittannien Douariere van Oraigne ten selven dage aen haer Edele Groot Mog. gepresenteert, in voorgaende Notulen onder date den seventienden deser loopende maendt geinfereert; hebben haer Edele Groot Mog. daer op gearrestert de naevolgende Resolutie.

*Opvoedinge
van den Hee-
re Prince
van Oraigne
by Hollandt
by der handt
te nemen.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt serieuuselijck ende aendachtelijck geëxamineert hebbende de Memorie by de Vrouwe Princesse van Groot Brittannien, Douariere van Oraigne, den dertichsten Julij lestleden aen haer

Edele Groot Mog. gepræsenteert, daer by het hare Koninghlijke Hoogheydt gelieft heeft uyt Moederlijke affectie tot den Prince van Oraigne haren Sone, haer Edele Groot Mog. te versoecken, de interessèn van den ghemelten Prince haren Sone in behoorlijke recommandatie te nemen, met byvoeginge, dat al hoe wel hare Koninghlijke Hoogheydt geensints twijffelt of d'intentie van haer Ed. Groot Mog. is, den meer-gemelten Prince haren Sone tot syne bequame jaren gekomen zijnde, in consideratie van de meriten ende groote dieniten by syne loffelijcke Voorvaderen aen den Staet deser Landen in 't generael, ende particulierlijk aen dese Provincie bewesen, te employeren, ende hem te laten bedienen de Charge's ende digniteyten by de hooch-ghemelte syne loffelijcke Voorvaderen bekleedt, het hare Koninghlijke Hoogheydt nochtans seer aengenaem wesen soude, ingevalle het haer Edele Groot Mog. goede gheliefte ware, haer daer toe van nu af goede hoope ende eenige verseeckeringe te gheven, ende oock tot dien eynde het oogte te werpen op syne educatie; Hebben, naer ripe deliberatie ende communicatie in de Ordre van de Ridderfchap, ende in de respective Vroedtschappen van de Steden daer op gehouden, by eenparige toestemminge van alle de Leden verstaen ende geresolveert, gelijk haer Edele Groot Mog. verstaen ende resolveren by desen, de Educatie van den hooch-ghemelten Heere Prince by der handt te nemen, te behertigen, ende forge te fullen helpen dragen, dat hy als een waerdich Pandt ende een Instrument van groote hoope voor desen Staet, naer behooren mach werden opgetrocken tot dienst deser Landen in de ware Christelijcke Gereformeerde Religie, in alle Princelijcke deuchden, ende in de kennisse van de humeuren, Rechten ende Costumen van dese Landen, omme alsoo bequaem te worden tot de bedieningen van de hooge Charges ende Employen by syne Voorvaderen ende Bloedtverwanten op Commissie van de hoogh-ghemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt bekleedt.

Dat voorts mede by haer Edele Groot Mog. de goede handt daer aen ghehouden sal worden, ten eynde den meer-hoogh-gemelten Heere Prince in syne Domainen, Goederen, Rechten ende Gerechtigheden allenthalven met het aentien, credit ende directie van den Staet in 't generael, ende van haer Edele Groot Mog. in 't particulier, naer behooren geassisteert moghe werden.

Ende eyntlijk, dat tot uytvoeringe van de voor-gementioneerde Educatie naer de digniteyt ende waerdigheydt van soo een illustre Personnagie, midtsgaders tot foulagement van syne Financien, by haer Edele Groot Mog. sal worden geaccordeert, gelijk by de selve geaccordeert wordt midts desen de somme van
duysent Caroli guldens jaerlijcx.

Aldus gedaen ende geresolveert in 's Gravenhage den vijf en twintichsten September 1660.

Ter Ordonnantie van de Staten.

Woonfdaagh den 29 September 1660.

*Engelands.
Heer van
Wimmenum
geresolveert
Præsenten
van de Her-
toghen van
Yorck ende
Glocester.*

DEn Heere van Wimmenum, heeft ter Vergaderinge bekendt gemaect, dat de Vrouwe Princesse van Groot Brittannien Douariere van Oraigne, hem uyt den name ende van weghen de Heeren Hertogen van Yorck ende Glocester huyden hadde gepræsenteert, ende met veele redenen getracht te persuaderen tot aenneminge van een kostelijck Juweel, in erkentnisse van de moeyten, ende de forge by hem Heere van Wimmenum voornoemt ghehadt ende gesupporteert, gheduc-
rende

rende het aenwefen van den Koningh van Groot Brittannien alhier , in Mey ende Junio lefleden voorgevallen ; doch dat hy oordeelende ende verftaende niet betamelijck te wefen , dat een Minifter van haer Edele Groot Mog. eenige andere vergeldinge ofte belooninge foude ontfangen als van fijn eygen Souverain, 't voorfz Præfent hadde ghedeclineert en geëxcufeert met goede redenen ende betamelijcke expreffien breeder by monde genarreert ; Waer op gedelibereert zijnde , hebben haer Edele Groot Mog. verklaert haer de loffelijcke conduicte ende ftantvastigheydt by den meer-ghemelten Heere van Wimmenum in 't geene voorfz is bygebracht, ende betoont, fonderlinge wel te gevallen, ende voorts geordonneert defe jegenwoordige Notulen daer van te werden gehouden, omme te dienen tot een goedt ende prijffelijck exempei voor de jegenwoordige en toekomende Regenten.

Donderdag den 7 October 1660.

IS, naer voorgaende deliberatie, om goede redenen ende infichten, verftaen ende geresolveert, dat d'Heeren Gecommitteerde Raeden in beyde de Quartieren gelast ende geordonneert fal worden, gelijk henluyden gelast ende geordonneert werdt midts defen geen Lieutenants ofte Vendrigs-plaetfen jegenwoordich vacant zijnde, ofte die in 't toekomende noch fouden mogen komen te vaceren, te begeven tot naeder ordre van haer Edele Groot Mog. Ende fal dese jegenwoordige Resolutie by Extract authentijcq de welgemelte Heeren Gecommitteerde Raden respectivelijck ter handen ghesteldt ende toegefonden werden, omme haer naer den innhoude van dien præcifelijck te reguleren.

*Militie.
Gecommitteerde Raden
geen Lieutenants-
ofte
Vendrigs-
plaetfen te
begeven.*

Saturdag den 9 October 1660.

DE Heeren van Merode ende van Hoorn , ge-eligeerde extraordinaris Ambassadeurs van defen Staet naer de respectieve Hoven van Spaigne ende van Engelandt, staende op hare reyse derwaerts, hebben van haer Ed. Groot Mog. afscheydt ghenomen, ende verfocht der selver laetste beveelen te mogen ontfangen; hebbende daer benevens mede aen haer Edele Groot Mog. bekent gemaeckt, dat ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. uyt den name ende van wegen de ghesamentlijcke Heeren geëligeerde Extraordinaris Ambassadeurs van defen Staet naer de Koningen van Vranckrijck, Spaigne ende Engelandt eenige consideratien gemoveert zijnde, op de præcijsheydt van den Eedt, ende de pœnale expreffien vervatt in haer Hoogh Mog Resolutie van den thienden Augusti des Jaers seftchien-hondert een en vijftich ter Generaliteyt befoigne was gedecerneert, om te letten ende te overwegen of niet de termen, ende woorden van de voorschreve Resolutie (blyvende de substantie, ende effentie van den voorschreven Eedt) in eenigen deele gemitigeert, ende geredresseert foude dienen te werden: Waer op ghedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog, de ghemelte Heeren geëligeerde Extraordinaris Ambassadeurs toegewenscht 't geleyde ende den zegen van Godt de Heere op hare aenstaende reyse, ende in de Negotiatie henluyden respectivelijck aenbevoolen; Ende is op 't voorschreve verdere geproponeerde, naer rype deliberatie, verftaen ende ghesolveert dat van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt de faecke daer heenen ghedirigeert fal worden, ten eynde in de voorschreve Resolutie, ende d'extensie van den Eedt daer inne begrepen, geene d'alderminste veranderinge ghemaeckt moge werden.

*Spaigne.
Engelandt.
Ambassadeurs nae
Spaigne ende
Engelandt
afscheyt.
Geene veranderinge te
doen in den
Eedt voor
Ministers
buytens of
binnen
's Landts.*

Maendagh den 29 November 1660.

Interpretatie derde Artijckel vande Ordonnantie op de Veertigste ende Twintigste penningh; 't Middel van de collaterale successien te betalen over alle onroerende Goederen, onaengesien schulden daer tegen.

IS ter Vergaderinge gelesen seeckere Requeste, by ofte van wegen de Executeurs van den Testamente van wylen Margareta Leenderts van der Hoeve, zal: gedachtenisse, aen haer Edele Groot Mog. gepresenteert, houdende dat de selve Margareta Leenderts in desen loopenden jare binnen de Stadt Delf zijnde komen te overlyden, achtergelaten hadde t'eenemaal onroerende ende immeuble Goederen, behalven alleenlijk haren Imboel ende Huyfraedt, daer van by openbare vendue geprocedeert was een somme van achthien hondert een en dertich guldens; ende alsoo uyt de selve penninghen op verre nae niet en kosten werden voldaan de schulden by de voorz Margareta Leenderts naer-gelaten, als de welcke boven ende behalven de penningen van den voorz Imboel gekomen, noch waren monterende ter somme van ontrent acht duysent Caroli guldens, sulcks dat dien-volgende de verdere schulden betaelt souden moeten werden uyt de penn: van de voorz immeuble en onroerende Goederen geprocedeert of noch te procederen, dat over sulcks de voorz Executeurs aen den Secretaris der voorz Stede geoffereert hadden te betalen 't recht van de collaterale successie, of den twintigsten penningh, naer advenant dat den Boedel van de voorz Margareta Leenderts, de schulden alvorens daer afgetrocken zijnde, soude komen te bedragen; edoch dat de gemelte Secretaris reflectie maeckende op 't derde Articul van de Ordonnantie op 't stuck van den Twintigsten penningh, over collaterale successien ge-emanereert, mede brengende dat van alle onroerende Goederen, yemandt van ter zyde aenghekomen, sal werden betaeldt den Twintichsten penningh, *sonder dat daer van eenige defalcatie ofte verminderinge gedaen sal worden, als alleenlijk van renthen, ende onbetaelde Kustingen, daer op specialijck voor den Gerechte gehypothequeert*; difficulteyt ghemaect hadde het voorz Recht of den Twintichsten penning, met de Deductie van de schulden als vooren te ontfangen; versoekende sy Supplianten midts dien dat haer Edele Groot Mo. by appointemente op de voorz Requeste souden gelieven te verklaren, dat sy sullen mogen volstaen met het betalen van den voorz Twintichsten penningh naer advenant van 't gene by staet ende inventaris bevonden sal werden den voorz Boedel suyver, ende *deducto ere alieno* te bedragen: Waer op zijnde gedelibereert, ende specialijck in achtlinge genomen de reden en 't fundament van het voorz derde Artijckel vande Ord. op 't stuck van de Veertigste en Twintigste penningen gedaen emaneren, verstaen ende verklaerdt dat van alle immeuble ende onroerende Goederen by de voorz Margareta Leenderts naer-gelaten, ende in des selfs Boedel bevonden, sonder eenighe reflectie te maecken op de boven-geallegerde schulden, als op de voorz onroerende Goederen niet specialijck gehypothequeert, voor de Gerechte van de Plaetse, waer onder de selve Goederen gelegen zijn, den voorz Twintichsten penningh ten vollen ende sonder eenighe defalcatie ofte verminderinge, in conformité van 't meergeroerde derde Articul der voorz Ordonnantie betaeldt, ende 't selve oock in dier voegen ten aensien van alle andere gelijcke voorvallen gepractiseert sal moeten werden; ende sal de boven-staende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq d'Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren, mitlgaders de Gecommitteerden ter auditie van 's gemeene Landts Reeckeningen respectivelijck ter handen gestelt, ende toe-gelonden werden, om te strecken tot der selver naerichtinge, midtgaders om alle de Secretarissen, ende andere Collecteurs van 't voorz Middel in voorvallende ghelegentheden tot gelijcke observantie, ende practijcque van den *innehoude van 't voorz derde Artijckel te houden naer behooren.*

Saturdag den 4 December 1660.

ONtfangen een Miffive van den Stadthouder, Præfident, ende Raeden van den *Spliffinge*
 Leenhove, ende de Raeden ende Meesters van de Reeckeningen over haer E- *Leenen.*
 dele Groot Mog. Domainen, gefchreven alhier in den Hage den tweeden defter lo-
 pende maendt, houdende in gevolge ende tot voldoeninge van voorgaende haer E-
 dele Groot Mog. difpofitie in date den negenthienden der voorlede maendt, der
 felfer confideratien ende advis foo op de Requefte ten felven dage aen haer Edele
 Groot Mog. geprefenteert by Johan van Overrhijn van Schoterbosch, Heere van
 Oudt-Carpel, als mede op den innehoude van haer Edele Groot Mog. Refolutie
 in date den fectienden September fecthien-hondert acht en vijftich, nopende 't splif-
 fen van Leenen genomen, ende in de felve Requefte breeder gementionneet: Waer
 op ghedelibereert zijnde, is boven ende behalven de particuliere difpofitie op de
 voorfz Requefte *in hypothefi* gevallen, daer van d'extensie naer gewoonte is gemaect
 in 't Register van de Appointementen, wyders in 't generael ende *in thefi*, verftaen
 ende geoordeelt, dat de voor-geroerde Refolutie van den jare fecthien-hondert acht
 en vijftich ten aensien van 't gepasseerde in allen deele, ende in regard van Leen-
 goederen, geen Jurisdicctie hebbende oock ten aensien van 't toekomende niet wel
 præcife in 't generael kan werden ghepractifeert, oock derhalven goedtgevonden
 ende geresolveert, dat de Leen-goederen, 't zy Landen, Gronden, Thienden, Vif-
 fcheryen, ofte andere parthyen, geene Jurisdicctie hebbende, gefplift fullen mogen
 werden; Ende is dienvolgende den Stadthouder van de Leenen geauthorifeert, ghe-
 lijk de felve geauthorifeert werdt midts desen, omme uyt den name ende van we-
 gen haer Edele Groot Mog. in foodanige spliffingen, het casus voor komende, te
 mogen confenteren, ende over de gefplifte parthyen behoorlijke Brieven van Verly
 ofte investiture doen expedieren; foo nochtans, dat in ghevalle daer op ten reguarde
 van de kleynheydt van 't Leen, ofte uyt eenige andere infichten, confideratie sou-
 de mogen vallen, den gemelten Stadthouder daer over fal hebben te communiceren
 met de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over de Domainen voorfz, oock
 des noot zijnde; de faecke renvoyeren aen haer Edele Groot Mog. selfs; maer dat
 in 't regard van Heerlijkheden ende Jurisdicctien geen spliffinge fal werden toe-ghes-
 taen, dan met speciael consent ende oetroy van haer Edele Groot Mog., naer vol-
 komen kenniffe van faecken, ende sulcks de geinteresseerden daer op mede gehoort,
 deuchdelijk geobtaineert ende verkregghen; Ende fal de boven-ftaende haer Edele
 Groot Mog. Refolutie by Extract authentijcq de meer gemelte Raden ende Meesters
 van de Reeckeningen voorfz toegelonden, midtsgaders oock den Stadthouder, Re-
 gifter-meester, ende Griffier van de Leenen ter handen gesteldt worden, om te
 dienen tot der felfer narichtinge, ende omme haer in alle gelegentheden die hen-
 luyden voortaan fouden moghen voor komen, naer den innehoude van dien punc-
 tuelijck ende præcifelijck te reguleren ende te gedragen.

Dijnsdag den 7 December 1660.

DE Heer Pensionnaris van Slingelandt heeft ter Vergaderinge gherapporteert de *Ooft-Indi-*
 confideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteer- *fche Com-*
 den tot de faecken van de Zee, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der *pagnie.*
 felfer Refolutie Commifforiael in date den vijftienden September lefleden geëxa- *Wat recht op*
 mincert, ende overwoogen den innehoude van feekere Memorie by ofte van we- *de Succelfien*
 gen Bewindthebbereren van de Ooft-Indifche Compagnie defter Verecnichde Ne- *in Indien.*
 S f f 3. derlan-

derlanden aen haer Hoogh Mog. ghepraesenteert, tenderende ten eynde een vast recht op 't stuck van de Succellien *ab intestato* van die gene die in Oost-Indien, ende op de reyse gints ofte herwaerts komen te overlyden by haer Hoogh Mog. soude mogen werden geintroduceert: Waer op gedelibereert, ende in achtinge genomen zijnde, dat voor desen in de jaren seftchien-hondert negen en twintich ende seftchien-hondert ses en dertich by haer Hoogh Mog. toegeftaen, ende gheordonneert is dat de Politijcque Ordonnantie van wegen haer Edele Groot Mog. over dese Provincie in den jare vijftchien-hondert tachtich gedaen emaneren, in de Plaetsen by die van de West-Indische Compagnie in West-Indien ende Brazil geconquesteert, soude werden gevolcht, ende aldaer als een gemeen recht aengenomen; Is goedt-gevonden ende verstaen; dat van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt de saecke daer heenen gedirigeert sal worden, ten eynde die van de gemelte Oost-Indische Compagnie in conformiteyt van der selver versoek by haer Hoogh Mog. geaccordeert ende toegeftaen werde, dat in materie van succellie *ab intestato*, ende wat daer van dependeert over alle Landen, Steden ende Luyden in Indien voorschreven, onder de gehoorsaemheydt van den Staet der Vereenichde Nederlanden, ende het beleydt van de meer-gemelte Compagnie staende, midtsgaders oock ten aensien van de selve, op de gints ende herwaerts reyse de meer-geroerde Politijcque Ordonnantie gevolcht en naergekomen sal moeten werden, sulcks ende in der voegen, als de selve by naerder verklaringe van haer Edele Groot Mog. in date den dertienden Mey des jaers vijftchien hondert vier en tnegentigh is ge-elucideert, ende met dien vertande dat het Bedde tusschen Ouders van den overleden gescheurt, ende een van de selve, 't zy Vader ofte Moeder maer in leven zijnde, de selve langhst levende met de Broeders ende Susters van den Overleden, 't zy heele ofte halve, ende der selver Kinderen ende Kindts-kinderen by representatie te samen sullen komen tot des Overledens geheele erffenisse, te weten de langhst-levende Vader ofte Moeder in de eene helft, ende de Susters ende Broeders, hare Kinderen ende Kindts-Kinderen in de andere helft, wel-verstaende dat in sulcken gevalle de halve Broeders ende Susters, midtsgaders der selver Kinderen ende Kindts-Kinderen den Overleden sullen moeten bestaen, van de zyde daer inne hy besturven is, ende ingevalle den Overleden egeene Susters ende Broeders quame nae te laten, maer wel Susters ende Broeders Kinderen ofte Kindts-kinderen, dat in foodanighen cas, de gefeyde Kinderen ende Kindts-kinderen van des overledens Broeder ende Suster by representatie insgelijcx, met ende nevens de langhtlevende Vader ofte Moeder sullen succederen in de eene helfte van de naergelaren Goederen; Ende alster gene Broeders ofte Susters, nochte oock Kinderen, ofte Kindtskinderen van de selve in leven zijn, dat als dan de langhtlevende Vader ofte Moeder, in alle de Goederen by den overleden ontruymt, univrsaliter sal succederen ende voor alle Collaterale Vrunden gepraferert zijn; ende dat van 't gunt voorsz is, ten behoeve van de voor-gemelte Oost-Indische Compagnie ghedepefcheert mogen werden Brieven van Octroy *in amplissima forma*.

II Poinct.
Financie.
Middel om
de defectueu-
se Provincien
hare consen-
ten te doen
suyveren by
constrainte.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, in achtinge nemende dat de Provincien die tot noch toe meest in gebreecke zijn gebleven hare gedragene consenten te suyveren, tot hare eygene defensie ofte besettinge van node hebben, immers begeeren ende metter daedt gebruycken verscheyden Compagnien Krijgsknechten betaeldt werdende by foodanige Provincien, die hunne quotes in de selve ghedragene consenten effectvelijck hebben voldaan, jae zelfs van foodanige die voor de voorschreve ghebreeckige Provincien noch merckelijck in vertchof zijn; hebben,

hebben, naer voorgaende rype deliberatie, ende communicatie in de Ordre van de Ridderfchap, midtsgaders in de Vroedtschappen van de respectie Steden daer op gehouden, met eenparige stemmen van alle de Leden goetgevonden ende geresolveert, dat de selve jonghst-gementioneerde Provincien, alle soodanige Compagnien Krijghs-knechten t'harer betalinge staende als in de Steden ende Plaetsen van de voorgeroerde gebreeckige Provincien in Guarnisoen leggen, op de selve gebreeckige Provincien sullen assigneren, ende by de Heeren Staten van dien doen betalen ter tyden ende wylen toe haer Ed. Mog. hunne defecten in de voorgeroerde gedragene consenten gesuyvert, ende van de voorschreve voor haer gedebourseerde Penningen volkomen remboursement ghedaen sullen hebben; Ende aengesien haer Edele Groot Mog. by 't gene voorsz is boven alle d'andere Provincien ten hoochsten zijn gheinteresseert, als hebbende voor desen ende noch jonghst soo geduyrende den Oorloch jegens de Regieringe van Engelandt, als mede geduyrende d'assistentie by desen Staet gedaen aen den Koningh van Denemarcken in de ongelegentheydt syne Majesteit ende des selfs onderhoorige Rijcken door de oppressien van Sweeden overgekomen, niet alleenlijk hare quote in alle de ghedragene consenten ten volen betaeldt, daer ter contrarie veele van de andere Provincien in dien deele merckelijck defectueus zijn gebleven, nemaer oock op verscheyden respecten groote overbetalinge ende merckelijck verschot voor de andere Provincien ghedaen, daer van de selve tot noch toe geen remboursement hebben weten te bekomen, dat derhalven by haer Edele Groot Mog. op den Staet van Oorloge voor den aenstaenden Jare seshien-hondert een en tseftich in de aenhoudinge van de Militie niet anders geconsenteert sal worden, dan midts by de voorgeroerde defectueuse Provincien aen soodanige Compagnien van de repartitie deser Provincien als in den haren zijn Guarnisoen houdende, voor af betaeldt werdende soo 't gene by haer Edele Groot Mog. geduyrende den voorschreven Oorloch ende assistentie, midtsgaders ontrent ende naer 't besluyt van den Vrede in 't een ende 't ander cas daer op gevolcht, voor haer ter goeder trouwen is verschooten, als mede 't geene de selve tot suyveringe van de respectie consenten, geduyrende den selven Oorloch ende de voorschreve assistentie eensdeels tot verval van extraordinaris esquipagie ter Zee, en andersints tot aenbouw van nieuwe Schepen van Oorloge ghedragen, noch bevonden werden schuldich te wesen; Des dat de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie niet reëlijck ter executie gestelt sal werden, ten ware de Provincien, onaengesien alle ernstige debvoiren by de selve aen te wenden, noch een geheel jaer naer date deses in gebreecke bleven het voorsz remboursement te doen, ende de voor-gheroerde hare defecten behoorlijck te suyveren; Sullende echter d'Heeren Gecommitteerde Raden van nu af aen *in eventum* geauthoriseert ende gelast werden, gelijk de selve geauthoriseert ende gelast werden midts desen, de voor-geroerde overwysinge ende assignatie der voorsz Compagnien naer de expiratie van 't voorsz jaer, de meergemelte gebreeckige Provincien by Missive op den name van haer Ed. Groot Mog. bekent te maecten, ende in alles het vooren-geëxpressieerde preciselijck te executeren.

Donderdagh den 9 December 1660.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gecommuniceert seeckere Missive *Engelandt.* by den Heere van Beverwaert, een van de Extraordinaris Ambassadeurs van de *Of een beneficie by den Koningh van Engelandt* sen Staet in Engelandt aen hem gheschreven uyt Westmunster den derden deser loo- *gebeven* pende maendt, met intentie ende begeerte, om aen haer Edele Groot Mog. te wer- *voor-* den gecommuniceert, houdende de selve Missive, dat hy Heere van Beverwaert

*aen den Soon
van de Heer
van Bever-
waert, ftry-
digh is te-
gens den
Eedt van de
Ambassa-
deurs.*

voornoemt, des avondts te voeren in ervaringe ghekomen zijnde, dat het den Koningh van Groot Britannien al over eenigen tijdt ghelieft hadde aen zijn Soon van Odijck te confereren een beneficie van ontrent veerthien aen vijftien duysent guldene jaerlijcx, het selve aenstondts aen de andere Heeren Extraordinaris Ambassadeurs hadde bekendt gemaect, ende voorts van synen plicht geoordeelt (alsoo der geen apparentie was, van hem te disponeren, het voorsz beneficie te willen laten varen) daer van notificatie te doen aen haer Edele Groot Mog. om daer op te mogen verstaen der selver Resolutie, namentlijk of 't selve oock ftrydich soude mogen werden bevonden, met den Eedt by haer Hoogh Mog. op den thienden Augusti des jaers seshien hondert een en vijftich gearresteert, met byvoeginge, dat sulcks ftrydich bevonden werdende, sijn onderdanich verfoeck soude zijn, dat haer Edele Groot Mog. hem van de voor-geroerde Ambassade fouden gelieven te excuseren, ende dat hy sich van doen af aen van de eerste conferentie die tegens den sevendenden deses aengheftelt was, als mede van alle andere besoignes meynde te onthouden, ter tyden ende wylten toe haer Edele Groot Mog. de voorschreve saecke fouden hebben getermineert: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. geconsidereert, ende in desen speciale reflectie gemaect, dat den voorschreven Heere van Odijck, Soone van den gemelten Heere van Beverwaert al t'zedert een geruymen tijdt herwaerts, ende namentlijk mede al voor dare van 't employ van den gemelten Heere van Beverwaert habitude ende aengenaemheydt gehadt heeft aen 't Hof van den hooght-ghedachten Koningh van Groot Britannien, ende dat over sulcks 't voorschreve beneficie eygentlijk op hem uyt consideratie van sijn eygen Persoon, gelijk de voorschreve Mulfive prasupponeert, selfs buyten kennisse van den ghemelten Heere van Beverwaert sijn Vader is geconfe-reert, ende is in aensien van dien de voorschreve saecke soodanich opgenomen, dat de selve niet ftrydich is tegens den Eedt, den voorschreven thienden Augusti seshien hondert een en vijftich gearresteert, ende dat over sulcks den meer-gemelten Heere van Beverwaert onbeswaert mach zijn in 't employ, ende d'actuele functie van de voorschreve extraordinaris Ambassade te continueren; daer van hem dien-volgende met de aenstaende Post de gerequireerde notificatie sal werden gegeven, met verfoeck ende begeerte, dat hy in de voorschreve qualiteyt 's Lands saecken sal gelieven gade te slaen, ende de selve, naer sijn vermoghen, ter intentie van den Staet ten besten te helpen uytvoeren; Ende sal 't gene voorschreven is, voor advis Provinciael van haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt ingebracht, ende aldaer gelijcke Resolutie van haer Hoogh Mog. bevordert werden.

Saturdagh den 11 December 1660.

*Finantie.
Proffijt van
de cassatie
ende reductie
ze employe-
ren tot afles-
singhe van
Capitalen.*

Op 't gene de Heeren Gecommitteerde Raden den vierden deser loopende maendt met de redenen daer toe dienende, haer Edele Groot Mog. in bedencken ghesteld hebben; Is, naer voorgaende deliberatie, geresolveert ende vast-gestelt, gelijck geresolveert ende vast-gestelt wordt by desen, dat het proffijt, 't welck (onder Godes zegen) staet te verwachten uyt het effect van de Resolutie, den tweeden deses alhier ter Vergaderinge genomen op de propositie, by den Raedt van State den twaelfden der voorlede maendt ter Generaliteyt ghedaen, aengaende het betrachten van de mesnagie ende ontlastinge van 's Landts Financien door cassatie ende reductie van eenighe Compagnien Krijghs-knechten te Voet ende te Paerdr, in dienste van den Lande wesende, in 't geheel ende sonder eenige diversie met het accrois van dien sal werden bekeert tot aflossinge van capitalen op de respectie Comptoi-
ren

ren loopende, naer proportie van 't gunt yder Comptoir door de voorz Resolutie sal komen verlicht te worden, in alles op den voet ende de ordre ten aensien van 't proffijt der reductie van de renthen ende interesssen op den seften Augusti des jaers selstien hondert vijf en vijftigh, by haer Edele Groot Mog. gearresteert; daer van d'Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren midts desen geordonneert werdt d'executie t'syner tijdt exactelijck te besorgen, ende haer naer den inhoude van de bovenstaende Resolutie præciselijck te reguleren.

IS ter Vergaderinge omstandichlijck gerapporteert, dat een geruymen tijdt geleden tot Constantinopolen seecker Proces ontsaen geweest zijnde voor Nicolaes Gisberti, doenmaels Resident van dese Vereenichde Nederlandtsche Provincien aldaer (als tot de judicature ende decisie der geschillen en Processen onder die van de Nederlandtsche Natie aldaer vallende ghequalificeert zijnde, in krachte van de Capitulatie uyt den name van desen Staet met den Grooten Heer gemaect) tusschen de Erfgenamen van wylen Henrico Cops, mede ghewesen Resident van desen Staet tot Constantinopolen voorz ter eenre, ende Dirck Davids ghebooren tot Haerlem, als noch residerende binnen Constantinopolen voornoemt ter andere zyde, ende de condemnatie aldaer tot laste van de voornoemde Dirck Davids, by den voornoemden Resident Gijberti gedecerneert, provisionnelijck geëxecuteert wesende onder cautie de restituendo, by soo verre in cas d'appel ofte reformatie by haer Ho. Mog. anders mochte werden verstaen, de voorz laecke daer op vervolgens by Aelbrecht van Benthem cum suis uyt den hoofde van de voornoemde Dirck Davidtsz, ofte als last ende Procuratie van de selve hebbende, ter Vergaderinge van haer Hooh Mog. was geintroduceert, ende naer verscheyden discreperende, ofte contrarierende Resolutien eyntlijck ghesonden aen den Hoogen Rade in Hollandt, om daer op een Dictum van Sententie te formeren, met byvoeginge nochtans van de naervolgende clausule; *ende dit alles onvermindert ende sonder præjudicie van de Jurisdictie der selver Provincien over hare Ingezetenen*; Ende dat oock noch naer date van dien daer over ter Generaliteyt verscheyden deliberatien waren gevallen: Waer op zijnde gedeliberceert, ende in achtginge ghenomen de Requête by ofte van wegen de voornoemde Aelbrecht van Benthem, als last ende Procuratie hebbende van de voorz Dirck Davidtsz, huyden alhier ter Vergaderinge ingedient, hebben haer Edele Groot Mog. verstaen ende goordeelt dat, nademaal de voorgeroerde Proceduren tot Constantinopolen zijn gevallen tusschen de voornoemde Erfgenamen van Henrico Cops ter eenre, ende den voorschreven Dirck Davidtsz ter andere zyde, beyde wesende Onderdanen van haer Edele Groot Mog., over sulcks oock gheacht moet werden daer inne uyt hoofde van haer Edele Groot Mog. als beyder Souverain, by den voornoemden Resident Gisberti recht ende Justitie geadministreert te wesen, ende dat midts dien haer Hoogh Mog. eygentlijck niet en competeert de Jurisdictie omme over de validiteyt of invaliditeyt, rechtmatigheydt of onrechtmatigheydt der voorschreve Sententie by Appel of Reformatie kennisse te nemen, maer dat, tot conservatie van de gerechtighydt van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, seculerder wesen sal daer over judicature te doen exerceren, ende 't ghewijsde in Appel ofte Reformatie daer op te volgen, te doen executeren op autoriteyt ende uyt den hoofde van haer Edele Groot Mog.; ende is midts dien goetgevonden ende geresolveert, dat de voorschreve Requête den Præsident ende Raden van den Hoogen Rade sal werden toe-ghesonden, met last ende ordre dat syluyden alle 't voorschreve gepasseerde ter Generaliteyt sullen aensien, als niet gepasseert,

Vonnissen by den Resident tot Constantinopolen ghewesen tusschen Hollanders niet te onderwerpen de judicature van de Generaliteyt. Benthem Contra. Dirck Davids.

ende als geëntameerde Proceduren daer van by de voorz Requeste oock in effecte werdt gerenuncieert, nemaer dat sylyuden de selve saecke sullen by der handt nemen uyt den hoofde van dese Provincie, ende by authorityt van haer Ed. Groot Mog., ende sulcks, des noot zijnde, ten versoefce van den voornoemden Aelbrecht van Benthem in de voorz qualité parthyen voor henlyuden by Mandament in cas van Reformatie doen dachvaerden, de voorz saecke in 't selve cas voor henlyuden te doen voldingen ende instrueren, ende voorts daer inne uyt den name ende van wegen haer Ed. Groot Mog. recht te doen, sulcx als naer exigentie van saecken bevonden sal werden te behooren; Ende werden de Heeren haer Ed. Groot Mog. Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt midts desen geordonneert ende ghelast in gelijcke voorvallen, soo naermaels eenige van soodanige nature mochten voorkomen, op de intentie ende het oogherck van haer Ed. Groot Mog. in desen geëxpressieert goet regardt te nemen, ende dienvolgende soodanige saecken simpelck over te nemen, ende te brengen in den boesem van haer Ed. Groot Mog., om by de selve als dan daer inne soodanich te werden geresolveert, als naer de natuere ende de circumstantien van dien bevonden sal werden te behooren.

*Financie.
Ontfangers
binnen ses
maenden te
executeren
de Restanten
van den
Twintigsten
ende Veer-
tighsten pen-
ningb.*

OP 't gene de Heeren Gecommitteerde Raden aen haer Ed. Groot Mog. in bedencken gestelt hebben; Is, naer voorgaende deliberatie, ende in achtinge genomen 't geresolveerde van April des jaers 1634. tot prompte, ende præcise inninghe van de verpachte Middelen van consumptie, verstaen ende geresolveert, dat van nu voort-aen de respectie Ontfangers van 's gemeene Landts Middelen gehouden sullen zijn te innen, ende 't haren Comptoire te doen overbrenghe de restanten van de gecol-lecteerde Middelen van den Twintigsten penningh over de successien in ascendenti of collateralia linea, ende van den Veertighsten penningh over de verkooping, ofte hypothecation van vaste Goederen gheheven wordende, voor soo veel eenige Secretarissen als Collecteurs van de voorz Middelen dienthalven yets souden mogen onder haer houden, ten aensien van beyde uytterlijk binnen den tijdt van 6 maenden, naer dat henlyuden ter handen gekomen sullen zijn de Staten, by de Heeren Gecommitteerden ter auditie van 's gemeene Landts Reeckeningen naer gesien ende gheslooten, waer op ende waer naer de voorz Middelen geinnet moeten worden, oock de respectie Secretarissen, welcken de collecte van de meer-geroerde Middelen aenbevoolen is, ofte den geen die daer vooren als Borgen in subsidium verbonden staen, by gebreecke van prompte betalinge daer over binnen de voorz 6 maenden ten uyttersten te executeren, en van hare devoiren binnen den selven tijdt gedaen, aen de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren te doen blijcken, op poene dat by gebreecke van dien naer expiratie van den voorz tijdt, de restanten ofte 't gundt over de voorz Middelen noch soude mogen staen te betalen, sal komen 't haren laste, ende by hun in 't particulier aen 't ghemeene Landt voldaan moeten werden; daer van de respectie Ontfangers aenschryvinge sal worden ghedaen, ende de Heeren Gecommitteerde Raeden in beyde de Quartieren, midts-gaders de Gecommitteerden ter Auditie van 's Gemeene Landts Reeckeningen, gelast ende geordonneert, gelijk henlyuden gelast ende geordonneert wordt midts desen, exactelijck ende precyselijck te besorgen, dat de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie punctuelijck ende sonder eenige de minste infractie geobserveert ende naergekomen werde.

*Financie.
Reglement
op 't innen*

BY resumptie ghedelibereert zijnde op 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Reso-

Resolutie van date den acht en twintichsten September lesleden ge-examineert ende overwoogen, of niet eenige ende hoedanige Reglementen souden kunnen ende behooren gemaect te worden op 't spoedich overbrengen van de staten by de respective Secretarissen, als Collecteurs van den twintichste ende veertichste penningen te formeren, ende 't geene vorders tot prompte ende seeckere inninge van de voorsz Middelen soude moghen wesen gerequireert; Is, naer examinatie van de Ordonnantie, ende Naeder Ordre over de voorsz Middelen ghearresteert, ende namentlijk mede van de Ordre dienthalven gheraemt ende geëmaneert op den twintichsten Januarij des voorleden Jaers seshien-hondert negen en vijftich, ende specialijck van 't negentiende Articul van dien, naer aendachtige overweginge van alles, verstaen, geresolveert, ende gestatueert, gelijk verstaen, geresolveert ende gestatueert werdt midts desen, dat de voorsz respective Secretarissen, den Griffier van de Leenen van Hollandt ende West-Vrieslandt, ende generalijck alle die gene die de collecte van de voorsz Middelen, ofte van eenige van dien is aenbevoolen, van tijdt tot tijdt, ende ten minsten van drie maenden tot drie maenden aen de respective Ontfangers van de ghemeene Middelen onder der selver quitancie sullen hebben te demanueren, alle de penningen die syluyden uyt saecke voorschreven, effectivelijck sullen hebben ontfangen; te weten voor den eersten April 't gene in de maenden van December, Januarius ende Februarius in-gekomen is, voor den eersten Julius, 't gene in de maenden van Maert, April, ende Mey is ontfangen; Voor den eersten October 't gene in Junio, Julio ende Augusto is betaeldt, ende voor prima Januarij 't geheele beloop van haren ontfangh in de maenden van September, October ende November; ende dat de selve Secretarissen, Griffier van de Leenen, ende allen anderen die de voorgeroerde collecte toe-vertrouwt is, voorts ghehouden sullen wesen de staten van haerluyder bewint over de voorsz Middelen (met specifijcque expressie van dach ende date, wanneer sy over de Posten, daer inne begrepen eenige penningen ontfangen hebben) achtervolgende het voorsz negentiende Artijckel van de voorsz ordre, binnen twee maenden naer 't expireren van yder Saysoen ten Comptoire van de selve Ontfangers der ghemeene Middelen elck in den synen, over te leveren op een poene van twee hondert Caroli guldens, ende dat sulcks niet geschiedende binnen de derde maendt, de gebreeckighe Setretarissen wyders tot een poene sullen gehouden wesen, ten behoeve van den Lande te voldoen een vijf en twintichste part meer als de voorsz staten sullen importeren, ende binnen de vierde maendt niet parerende, noch gelijcke vijf en twintichste part, ende soo successive-lijcke alle maenden te reekenen van de expiratie der voorsz twee maenden naer den uytgangh van yder Saysoen, ende dat alles boven de voorsz eerste boete van twee hondert guldens.

Dat tot exacte observantie van dien de gemelte Ontfangers de voorschreve staten bekomen hebbende, daer op sullen annoteren recepta den, &c. met expressie van dach ende date, ende de selve staten in dier voegen aenstonts, ende sonder eenich uytstel hebben over te senden aen de Heeren Gecommitteerden ter auditie van 's ghemeene Landts Reeckeningen in de respective Quartieren, welke Gecommitteerden midts desen wel expresselijck ghelast ende geordonneert werdt, voor eerst ende voor al te letten, of de voorsz staten oock binnen den voorschreven gepræfigeerden tijdt over-gelevert zijn, ende daer inne eenich gebreck bevindende die te verhoogen met de poenen hier boven ge-expressieert, ende sulcks gedaen zijnde, de selve voorts, soo haelt doenlijck, op te nemen, te sluyten, ende dubbelt van dien aen de meergemelte Ontfangers over te senden, die daer op ghehouden sullen wesen de

ende verant-
woorden van
de Middelen
van den
Twintigh-
sten ende
Veertighsten
penningh,
specialijck
van de Ach-
ter-leenen.

voldoeninge van 't slot van dien , ende specialijk mede de voorz byghevoeghde pœnen in 't regardt van soodanige staten , als daer mede verhooght sullen wesen , des nootd zijnde , met executie volgens de beraemde ordre te vorderen , oock hare uytgegeven Quitancien in plaetse van geldt intreckende , exactelijck te letten , ende uyt de respective dates van de selve by collatie jegens de voorz geslooten staten af te nemen , of oock de penninghen naer den tijdt dat de selve als boven effectivelijck ontfanghen sullen zijn geweest , t'haren Comptoire zijn ghebracht binnen de termynen hier vooren ge-expresseert , ende daer inne eenich gebreck vindende , daer van advertentie te geven aen de Heeren Gecommitteerde Raden in de respective Quartieren , om daer over behoorlijcke correctie te decernereren .

- Dat wyders tot naeder ende exacter observantie van 't voorz negenthiende Articul , de voorz Ontfangers mede sullen werden gelaft , ghelijck henluyden gelaft werdt midts desen , voorts-aen in hare te doene Reeckeningen niet te brengen by Memorie eenige staten , 't zy van de Steden ofte Dorpen de welcke syluyden voor het doen van hare reeckeningen niet mochten hebben ontfangen , nemaer alle staten die sy ghehouden zijn op de respective Saisoenen van hare Reeckeningen te verantwoorden , te brengen , ende uyt te trecken in ontfangh , ende derhalven tot dien eynde de gebreeckighe Secretarissen aenstonts met de expiratie van de voorsayde twee maenden van elck Saysoen , onaengesien de voorz gestatueerde pœne van twee hondert guldens , ende een vijf en twintichste part respective , by executie t'haren koste tot het overleveren van de defectueuse staten metter daedt te constringeren , ende by onverwacht manquement van de overleveringe der selver , onvermindert de voorz executie , oock boven dien daer van in hare Maendt-staten naer de expiratie van de voorz twee maenden t'elckens onder een expres Artijckel specificie mentie te maecken , om by de Gecommitteerde Raden naer gelegentheydt van faecken , ende , des nootd zijnde , noch naerder daer tegens te worden voorsien .

Ende naedemael by experientie ondervonden wordt , dat het ghemeene Landt in veelen deelen te kort ghedaen wordt , immers niet verseeckert kan wesen van de verantwoordinge der voorz Middelen , ten aensien van transporten , ende belastingen , midtsgaders versterf van Achterleenen , dat over sulcks , om daer teghens , soo veel moghelijck , te voorsien de Leen-Heeren , midtsgaders hare Stadthouders , Register-meesters ende Griffiers , hoedanich de selve zijn , ofte genaemt mogen werden , die de opsicht ofte directie van soodanige Achterleenen toekomt , ofte aenbevoolen mochte wesen , by publicatie sal werden belast ende bevoolen over geene verlyen , hypothecatiën , constitutiën van renthen , ofte andere reële verbintenissen van de voorschreve Achterleenen , nochte oock over transporten van renthen , hypotheecq- ofte andere verbant-Brieven te staen , veel min daer over eenige Brieven te doen ofte laten zegelen , voor ende al eer henluyden van de betalinge van den Impost van de Veertichste of Tachtichste penningen , in cas van verkoo핑e , belastinge ofte transport als boven , ende van den Twintichsten Penningh in cas van versterf , by bekentenisse onder de handt , ende signature van de Secretarissen daer onder de verkochte , gehypotheecqueerde ofte verstorven Goederen ghelegen zijn , als eygentlijk Collecteurs zijnde van de voorz Middelen , sal wesen ghebleecken , ende voorts de Verseeckers van soodanige Brieven van Verly , constitutie , hypothecatie ofte transport , geinjungeert , dat de selve de voorz Brieven opgemaect , doch noch ongezegelt wesende , door de voorz Secretarissen in haere Protocollen ofte Registers sullen hebben te doen registreren , ende op de rugge ofte plicque van dien met de eygen handt van de selve Secretarissen te doen stellen
ende

ende teekenen *Solvit* den Veertichsten of Tachtichsten penningh ter somme van als mede *Registr: Folio tali*, met last ende bevel aen de voorschreve Leenheeren, hare Stadthouders, Register-meesters ende Griffiers, geene soodanighe Brieven als boven te zegelen, voor ende al eer daer op de voorschreve enregistraiture zy geteekent, oock ten reguarde van die gene alwaer 't recht van den Veertichsten ende Tachtichsten penningh in consideratie komt, ten zy daer op als boven gestelt zy *Solvit, &c.* en ten reguarde van die gene alwaer 't recht van den Twintichsten penningh staet te considereren, ten sy de Quitantie van de betalinge van dien daer aen zy ghehecht, alles op pœne van hondert guldens by de voorsz Leen-heeren, hare Stadthouders, Register-meesters, Griffiers, ofte andere Bewindthebbers van Achter-leenen te verbeuren, t'appliceren achtervolgende het Placcaet ende de Generale Ordonnantie over den opheve van de Gemeene Middelen geëmancert.

Ende dat daer en boven by manquement van de voorsz teyckeninge der betalinge aen de Secretarissen gedaen, de Brieven sullen ghehouden werden voor nul, krachteloos ende van onwaerde, daer op over sulcx in Rechten geen reguardt sal mogen werden genomen.

Ende dat ten voor-gheroerden eynde de voorschreve Secretarissen mede sal worden gelast, de voorschreve Brieven van Verly, Transport, Hypothecatie, &c. van verstorven Achter-leenen onder anderen mede in haerluyder Protocolen te registreren, ende daer van als van alle andere posten de selve Middelen raeckende, in hare successive staten aen het Landt te verantwoorden, met speciaal verbodt ten aensien van de voorsz Leen-heeren, hare Stadthouders, Register-meesters, Griffiers, ende allen anderen als vooren van henluyden den ontfangh van de meer-ghemelte Middelen eenichsints aen te matigen, ofte haer daer mede vorder dan als voorsz is, te bemoeyen, op pœne als vooren; Ende dat ten laetsten by de voorsz te doene publicatie mede sal werden gheordonneert, dat alle de gene die voor date van dien eenigen ontfangh ter saecke van de Imposten van de Veertichste, Tachtichste ende Twintichste penningen van Achter-leenen buyten de voorschreve Secretarissen gehadt hebben, ofte eenige penningen ter saecke van dien onder haer zijn hebbende, daer van binnen den tijdt van twee maenden sullen hebben te komen reekenen ende verantwoorden voor de Heeren Gecommitteerden ter Audite van des Gemeene Landts Reekeningen alhier in 's Graven-hage, ofte in West-Vrielandt ende den Noorder-quartiere respectie, op pœne van twee hondert guldens als vooren.

Donderdagh den 3 Martij 1661.

D'Heeren Gedeputeerden der Stadt Amstelredam, hebben uyt den name ende van wegen d'Heeren hare Principalen ter Vergaderinge voorgedragen, dat by 't afwesen van haer Ed. Groot Mog. binnen de selve Stadt voorgevallen wesende seecker enorm, ende in dese Landen ongehoort delict, die van den Gerechte aldaer goetgevonden hadden tot ontdeckinge van de Autheurs van dien by publicatie te belooven een merckelijck præmium voor die die de selve Autheurs soude weten aen den dach te brenghen, oock met byvoeginghe van belofte van impunitet voor de Aenbrengers, indien de selve mede Complicen wesen mochten.

Ende nademael soodanige belofte by niemant anders validelijck kan werden gedaen dan by den Souverain, soo verlochten de opgemelte Heeren Gedeputeerden

*Amsterdam
versoeckt
approbatie
van de gein-
terponeerde
belofte van
impunitet.*

der selver Stede, dat haer Edele Groot Mog. de voorschreve belofte van impunitet by die van den Gerechte aldaer, midts dat het voorz seer extraordinaris voorval, ende om datter *periculum in mora* was, als boven geinterponert, souden gheleieven te approberen, ende met hare souveraine autoriteyt te bekrachtigen: Waer op ghedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. aen de voorschreve gheallegeerde redenen defererende, 't voorz versoek geaccordeert, ende dienvolgende de meer-gheroerde geinterponerde belofte van impunitet geapprobeert, ende met hare souveraine macht bekrachticht, gelijk haer Edele Groot Mog. de selve approberen, ende met haere souveraine macht bekrachtigen by desen. Lastende oversulcks de Præsidenten ende Raeden van de respective Hoven van Justitie, midts-gaders allen anderen Officieren ende Justicieren binnen den Lande van Hollandt ende West-Vrielandt haer daer naer te reguleren.

Reglement tot vermydinghe van concurrentie der respective Hoven in materie van Complainte, ende expedient in der saecke tusschen de Reeckenkamer ende de Heer van Rhoon.

Ontfangen een Missive van de Præsidenten ende Raden der respective Hoven van Justitie, geschreven alhier in den Hage den ses en twintichsten der voorlede maendt, houdende der selver gemeen advis, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie van date den tienden September lestleden geformeert, raeckende de contrarierende proceduren, by Commissarissen van de welghemelte Hoven in cas van complaincte aengevangen, in der saecke tusschen de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Edele Groot Mog. Domainen ter eenre, ende Pieter van Rhoon, Heere van Rhoon, ter andere zyde contenticus, in de Notulen van den sevenden ende thienden September voorz breeder gementionneert, ende namentlijk door wat middel niet alleenlijk in 't voorz voorval, maer oock in alle andere occasien, 't zy van complaincte ofte andere provisien, alle concurrentie ende steydigheyt tusschen de meer-ghemelte Hoven op een seeckere wyse verhoedt soude kunnen werden: Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verstaen, dat belangende de voorz saecke in hypothesi (de bewuste ende questieuse Salm steecken alvooren in de aentstaende Voor-tijdt, ende Saysoen van de Salm-vanght wederom gebracht ende herstelt zijnde in soodanighen staet, als de selve in het begin van den voorleden jare waren uytgestelt, ende gebleven tot den achtsten Augusti lestleden) parthyen de saecke ofte 't poinct in quaestie ten spoedighsten *in pleno possessorio* sullen hebben te instrueren, ende te brengen in state van wysen voor ses Heeren uyt de wel-gemelte Hoven van Justitie, by yder van de selve Hoven drie uyt den haeren te committeren, die daer toe als Arbiters, ofte gecombineerde Rechters midts desen specialijk werden geauthoriseert, met ende nevens een super-Arbiter ten dien sine by dese Vergaderinge te eligeren, werdende de selve Super-Arbiter ende ghecombineerde Rechters by desen ghedefereert, ende ghegeven volkomen macht ende autoriteyt, omme van parthyen differente in het voorz cas kennisse te nemen, ende decisie te doen, soo kort als 't eenichsints doenlijk sal zijn; Sullende der selver gewijsde hebben, ende sorteren soodanigen kracht ende effect, als een sententie by den Hoogen Rade gearresteert ende gepronunciert; Des dat ondertusschen van nu af aen, ende hangende de voorz proceduren, de saecke quaesticus sal zijn ende blyven gesequestreert onder de Hooge Overigheyt, omme van wegen de selve geadministreert te werden, ten behoeve van den genen, die by uytspreecke ofte decisie van de voorz super-arbiter, ende gecombineerde Rechters bevonden sal werden daer toe gerechtigd te zijn, ten welken eynde de selve Super-arbiter ende gecombineerde Rechters midts desen mede gheauthoriseert werden om de voorz administratie aen te beveelen aen soodanige

Perfoon, ofte Perfoonen als fyluyden daer toe de fortabelste ende bequaemste achten sullen. Ende sullen hier mede alle instantien in cas possessoir tusschen de ghemelte parthyen voor 't een of 't ander der voorsz Hoven begonnen met de Proceduren daer op ghevolght doot ende te niette wesen, ende 't gunt dien-aengaende d'een of d'ander der selver parthyen gheintentionneert soude mogen wesen naeder te intenteren, aengeleydt, gebracht ende vervolcht moeten werden voor de Superarbitreren ende ghecombineerde Rechters in desen gementionneert; Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie beyde de meer-ghemelte Hoven van Justitie, ende de Kamere van Reeckeningen over haer Edele Groot Mog. Domainen toegesonden, midtsgaders den voorschreven Heere van Rhooen ter handen ghesteldt worden, met last ende ordie om haer respectivelijck daer naer te reguleren ende gedragen.

Wyders hebben haer Edele Groot Mog. haer mede wel laten ghevallen het geconvenieerde tusschen beyde de wel-gemelte Hoven, aengaende de Provisien van Justitie in cas van complaincte die in 't toekomende souden moghen werden verfocht, dat namentlijck tot voorkominge van alle concurrentien ende strydgheden tusschen de voorsz Hoven, ende de ongemacken daer uyt resulterende, 't Hoff van Justitie daer soodanich versoeck eerst sal wesen gedaen, Commissie sal geven tot het exploisteren van de selve Complaincte, midts daer van by tijds aen het andere Hoff kennisse gevende; met expressie van de namen, toenamen, qualiteyten van de Impetranten, ende oock van de gene tegens de welcke 't voorsz versoeck sal wesen gedaen, ende dat als dan het Hoff 't welck soodanige notificatie sal hebben ontfanghen, gehouden sal zijn gelijk versoeck aen haer over een ende 't selve subject ghe-daen werdende, af te slaen, ende daer op geene Commissie ofte provisie te verleen. Ende soo wanneer naer desen ter oorsaecke van eenige andere provisien van Justitie, different ofte gheschil tusschen de ghemelte Hoven mochte komen te ontsaen, dat in sulcken cas de selve Hoven, soo veel doenlijck sal zijn, tot voorkominge ofte wechneminge van de selve, by onderlinge conferentie door Commissarissen sullen trachten te desmelieren ende by te leggen.

Woonstdagh den 9 Martij 1661.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge bekend gemaect; dat tusschen de Regenten der Stadt Gornichem, eenige discrepantie ende oneenigheden ontsaen zijnde over het nomineren ende verkiezen van Schepenen der selver Stede, met 't gene daer aen dependert, ende die saecke albereyds seer verre gegaen wesende, de discreperende Leden wederzijds betoont hadden haer niet onaengenaem te sullen zijn dat de Raedt-Pensionaris voorsz tusschen de selve quame te intercederen sine van accordt; dan dat hy considererende de Proceduren van Complaincten door Commissarissen van den Hove in de selve saecke gevallen, niet hadde kunnen geraden vinden sich daer inne te intromitteren, dan met ende nevens den Heere ende Meester Johan Dedel, Præsident van den selven Hove, ende dat fyluyden oock dienvolgende gesamentlijck tusschen de voorsz discreperende Leden eenige officienten sine van accordt hadden begonnen aen te wenden, sonder echter voor als noch het gewenschte accommodement te hebben getroffen, al-hoe-wel de overgeblevene discrepantie scheen te wesen seer geringh ende van weynich importantie: Waer op zijnde gedelibreert, ende behoort de inclinatie ende overgifte van de voorsz discreperende Leden ten wederzyden; Is goetgevonden beyde de gemelte Heeren albereyds met goetvinden van de voorschreve discreperende Leden, tusschen de

*Different
tusschen de
Regenten
van Gornichem, over
de Electie
van Schepenen, verbleven aen de
uyspraecke
van den Præsident Dedel,
ende de
Raedt-Pensionaris.*

de selve als boven geintercedeert hebbende ten fine van accordt, midts desen te authoriseren omme op de kennisse die syluyden daer door van de voorz differenten bekomen hebben, ofte by nader verhoor van de voorz discreperende Leden noch souden mogen innemen, noopende de selve differenten soodanigen uytspreecke te doen, als syluyden naer der saecke gelegentheydt, ende tot de meeste ruste der voorz Stede, in rechtmatigheydt ende billickheydt sullen bevinden te behooren; daer naer de voorz discreperende Leden haer in allen deele punctuelijck ende præciselijck sullen hebben te reguleren; Des sal de voorz te doene uytspreecke tot meerder vastigheydt ende aensien van de selve, op den name van haer Ed. Groot Mog. gecoucheert, gepronuncieert en uytgegeven werden.

Vrydag den 11 Martij 1661.

Ontfangerschap binnen ter Goude over Schoonhoven te continueren.

IS ter Vergaderinge gelesen 't advis by de Heeren Gecommitteerde Raden, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den negenden deser loopende maendt gheformeert over 't subject van de separatie van 't Ontfangerschap binnen de Stadt Gouda, weghens de Stadt Schoonhoven gepretendeert: Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verstaen, dat om te eviteren alle moeyelikheden ende inconuenienten die onvermydelijck uyt de voorz separatie souden resulteren, de selve separatie naergelaten, ende het maniment van 't Comptoir binnen de voorz Stadt Gouda gehouden sal worden op den voet ende ordie, daer in het selve met den dienst van den Lande tot noch toe bestaen heeft.

Donderdag den 15 Martij 1661.

Uytspreecke tot beslissinge der differenten over het verkiezen van Schepenen van Gornichem.

DE Raedt-Pensionnaris heeft ter Vergaderinge overgebracht de uytspreeke in gevolge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van den negenden deser loopende maendt gheformeert tot decisie van de differenten ende oneenigheden tusschen de Regenten der Stadt Gornichem ontstaen; ende is de selve uytspreecke vervolgens ter presentie van Gecommitteerden der discreperende Leden van d'eenen ende d'andere zyde gepronuncieert, in voegen ende manieren hier naer volgende.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, **DOEN TE WETEN**, Allen den geenen die desen aengaen sal, dat Wy naer ingenomen rapport van 't gebefoogende by de Heeren volgens voorgaende Onse Resolutie in date den negenden deser loopende Maendt, ter occasie van de differenten ende oneenigheden tusschen de Regenten der Stadt Gornichem ontstaen, over het nomineren ende verkiezen van Schepenen der selver Stede, op de inclinatie ende overgifte van de discreperende Leden ten wederzyden geauthoriseert, om noopende de selve differenten soodanigen uytspreecke te doen als sy naer der saecken gelegentheydt, ende tot de meeste ruste der voorz Stede in rechtmatigheydt ende billickheydt souden bevinden te behooren, ende specialijck gelet op de Articulen van 't Oÿtroy noopende de Magistraets-bestellinge der selver Stede by Onsten verfoecke van Burgemeesteren, Vroetschappen, ende Regeerders van dien verieent, in date den drie en twintichsten Augusti des jaers festhien-hondert twee en vijftich, verstaen ende verklaert hebben, gelijk Wy verstaen ende verklaren by desen, dat d'afgaende Schepenen der voorlereve Stede, in krachte van den voorlereven Onsen Oÿtroye competeert ende toestaet tegens het uytgaen van yeder Jaer by eenparigheydt ofte pluraliteyt van stemmen

men te formeren een nominatie van veerthien Perfoonen die eligibel zijn , tot bekleedinge van den Schepen-stoel aldaer , ende de selve nominatie vervolgens aen die van de Vroedtschappe der selver Stede over te leveren ; Dat voorts die van de selve Vroedtschap gehouden zijn uyt de voorschreve veerthien genomineerde ende eligibel wefende Perfoonen te verkiefen het getal van sevene , omme gheduyrende het volgende Voor-jaer den Schepen-stoel der voorschreve Stede te bekleden ; Ende in gevalle t'eenigen tyde by die van de voorschreve Vroedtschap mochte werden geoordeelt , dat een ofte meer van de voorschreve veerthien genomineerde Perfoonen tot den voorschreven Schepen-stoel niet eligibel zijn , dat de selve als dan wel vermogeu sulcks de voorschreve afgaende Schepenen te doen bekend maecken , om by henlyuden in plaetse van dien andere eligibel wefende Perfoonen gefurrogeert te worden , maer niet ter dier oorfaecke buyten de gedaene nominatie selfs verkiefsinge te doen ; ende in gevalle het t'eenigen tyde gebeuren mochte dat de voorschreve afgaende Schepenen , onaengesien foodanige bekend-maekinge , ende contrarie 't verstant van de Vroedtschap soude willen staende houden hare genomineerde Perfoonen behoorlijk gequalificeert , ende eligibel te wesen , ende dat dienvolgende daer over tusschen henlyuden discrepantie overigh blyven mochte , dat als dan daer inne ofte by onse dispositie , ofte by decisie van onsen Hove de plano , ende sonder eenigh uytstel gedetermineert sal worden , waer naer de discreperende Leden wederzijds haer sullen hebben te reguleren ende te gedragen , naer dat de doleantie , ofte oppositie 't zy voor Ons , 't zy voor den selven Onsen Hove gebracht sal zijn .

Dat oock dienvolgende de Perfoonen van Mr. Pieter van der Drept , Jan Brouwer de Jonge , ende Adriaen van Sprang , als in de jonghste verkiefsinge van Schepenen by die van de voorsz Vroedtschap geëligeert buyten de nominatie by meerderheydt van stemmen van de afgaende Schepenen geformeert , gehouden sullen werden , gelijk de selve gehouden werden by desen als niet geëligeert .

Ende nademael het derthiende Articul van den voorschreven Onsen Oefroye uyt-druckelijck is mede-brenghende , dat tot Gornichem voorsz niemant admissibel sal zijn om Vroedtschap of Schepen te wesen , ten zy hy ses jaren achter den anderen als Poorter binnen de selve Stadt persoonelijck heeft gewoont , ende dat van d'eenen zyde geallegeert geweest zijnde 't voorsz requisitum te deficieren in de Perfoon van Dirck Walwijns , een der geener die onder de jonghste nominatie van Schepenen onder de veerthien is ghebracht , van d'andere zyde het contrarie van dien Ons niet heeft kunnen aangewesen werden ; dat over sulcks oock de voorsz Dirck Walwijns gehouden sal worden , gelijk de selve gehouden werdt midts desen als niet genomineert . Lastende ende ordonnerende midts dien de jonghst-afgegane Schepenen in plaetse van de selve een ander eligibel ende bequaem Perfoon te surrogeren ; Ende voorts mede die van de voorschreve Vroedtschap , om 't selve gedaen wefende , uyt het overige getal der voorschreve veerthien jonghst-genomineerden in dier voegen naeder gehabiliteert zijnde , de voorschreve drie opene Schepen-plaetsen by nieuwe electie te suppleren ; op dat alsoo de selve drie op nieuws geëligeerden , met ende nevens de resterende vier albereyds uyt het getal van de genomineerden verkoosen , tot het eynde van het loopende jaer seshienhondert een en tsestich , den Schepen-stoel binnen Gornichem voornoemt ordentelijck bekleeden mogen .

Ende wat belanght de kosten by de voorsz discreperende Leden ter eenre ende ter andere zyde gemaect gedurende de voorsz differenten , ende de Proceduren in cas van Complaincte daer over gehouden , dat het desroy ende de vacatien van

de Commissarissen van den voorschreven Hove by de Brieven van Complaincte daer toe ghecommitteert, met haeren Adjunct, Deurwaerder, ende ander byhebbent Geselschap, ghesupporteert ende betaeldt sullen werden by ofte tot laste van de Stadt van Gornichem voornoemt; edoch dat alle verdere onkosten als van vacatien ende salaris van Advocaten ende Procureurs, Reys ende Teer-kosten van de Impetranten, ende van de Gedaeghdens in 't voorsz cas, ofte van Gecommitteerden uyt den haren, ende diergelijcke by de selve Impetranten ende Gedaeghdens respectivelijk elck de hare uyt hunne particuliere middelen ghesupporteert ende betaeldt sullen worden, sonder de gemelte Stadt van Gornichem, nu ofte namaels daer mede te beswaren, ofte belast te laten, directelijck ofte indirectelijck in eeniger manieren; Ende in cas over de begrootinge ofte distinctie der voorsz kosten noch eenige discrepantie mochte overblyven, dat als dan daer over, als een gevolg van desen, by Ons op voorgaende naedere befoigne van de voorsz Onse Geauthoriseerden mede sal werden geoordeelt ende geordonneert sulcks ende in der voegen als Wy naer ingenomen rapport van de selve in redelijckheydt ende billickheydt, conform den innehoude deses sullen bevinden te behooren. Gegeven in den Hage onder Onsen grooten Zegele hier aen doen hanghen den vijftienden Martij in 't jaer Onses Heeren ende Salighmaeckers een.duyfent ses hondert een-ende-tselftigh.

Waer op ghedelibereert zijnde, is goedt-gevonden ende verstaen, dat de voorsz uytspreecke gefonden sal werden aen den Praesident ende Raeden van den Hove, om te sicken tot der selver narichtinge.

*Tour-beur-
ten in den
Raedt van
Staete tuf-
schen Am-
sterdam ende
de Steden
van het
Noorder-
quartier.*

DE Heer Pensionnaris van Slingelandt heeft ter Vergaderinge gerapporteert den Duytval van 't befoigne, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Commissie in date den elfden deses gedecerneert, ter occasie van de discrepantien tusschen de Heeren van Amstelredam ter eenre, ende die van Enckhuysen ter andere zyde ontstaen, over het bekleeden van de plaetse die tegens Mey toekomende door de expiratie van den tijdt van bedieninge van de Heer Thomas van Egmond vander Nieuburgh, in den Raedt van State sal komen te vaceren: Waer op zijnde ghedelibereert, ende specialijk in achtinge genomen dat zedert veele jaren herwaerts yemandt uyt de gemelte Stadt van Amsterdam in den voorschreven Raedt gecommitteert is gheweest, naer dat het selve Collegie driemaels op de praesentatie van yemandt van de Steden van West-Vrieslant ende den Noorder quartiere was bekleedt, is verstaen ende gheresolveert, dat het selve oock voortaan in dier voegen gepractiseert ende geobserveert sal worden; Ende dat dienvolgende jegens Mey toekomende yemandt uyt de gemelte Stadt van Amstelredam in 'r meergemelte Collegie sal werden gecommitteert, ende ter expiratie van de drie-jarige tijdt syner bedieninge wederom drie Persoonen achter den anderen uyt de Steden van 't voorsz Quartier, yeder voor den tijdt van drie jaren, ende dan wederom yemandt uyt de Stadt van Amsterdam voor gelijcken tijdt, ende soo vervolgens sonder eenige interruptie: Ende wat belanght de Persoon van Andries de Graeff, Oudt-Borgemeester van Amstelredam voornoemt, op den voorschreven elfden deses tot bekleedinge van de voorsz plaetse ghepraesenteert, hebben haer Edele Groot Mog. den selven daer toe voor aengenaem ghehouden, ende dienvolgende goedt-gevonden dat hy (midts doende alvoorens den ghewoonlijcken Eedt van suyveringe op 't Formulier begrepen in haer Edele Groot Mog. Resolutie van den vier-en-twintichsten Februarij des jaers seshien-hondert ses en vijftich) ten dien sine van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt voorgedragen, ende aldac

aldaer voor hem behoorlijke Commissie daer toe dienende gheprocureert sal worden.

Vrydag den 18 Martij 1661.

IS ter Vergaderinge gelesen 't advis by de Heeren Gecommitteerde Raden in gevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den negenden deser loopende maendt geformeert op de Memorie by den Ontfanger Generael van Berckel ende den Commis vander Haer opgesteldt, behelsende redenen waer omme geene Obligatien ende Rente-brieven ten Comptoire Generael, ofte op andere 's Landts Comptoiren behooren gearresteert te werden: Waer op ghedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaert, gelijk de selve verstaen ende verklaren by desen, dat voor desen by de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden wel ende wettelijk zijn geweygert ofte gecontradiceert d'arresten die by sommigen gepoocht wierden te doen op Obligatien ofte Rente-brieven loopende tot laste van 't gemeene Landt, ende dat dienvolgende soo tot voorkominge van alle questien die tusschen de Ontfangers van de Gemeene Middelen ende particulieren souden mogen komen te ontsaen, als mede tot securiteyt van de Ingesetenen, ende voornamentlijk ten aensien van de geïnteresseerde Houders van Obligatien ende Rente-brieven, in 't toekomende gene Arresten op Obligatien ofte Rente-brieven ten aensien van de voorsz Ontfangers verleent, ofte verleent zijnde by de selve Ontfangers aen-ghenomen sullen mogen werden: Ende sal van de boventsaende haer Edele Groot Mog. Resolutie eenen yegelijcken by publicatie kennisse gegeven worden, omme haer daer nae te mogen reguleren.

Geen Obligatien ofte Rentebrieven te mogen arresteren.

Dijnsdag den 22 Martij 1661.

DE Resolutien van gisteren zijn geresumeert, ende naer voorgaende deliberatie ghehouden voor gearresteert; Gelijk oock geresumeert ende gearresteert is de Waerschouwinge in ghevolge van haer Edele Groot Mog. Resolutie van den achtenden deses tegens het arresteren van Obligatien en Rentebrieven onder d'Ontfangers van 's Gemeene Landts Middelen geconcipeert als volgt.

Geen Obligatien ofte Rentebrieven onder de Ontfangers te mogen arresteren.

Waerschouwinge.

DE Staten van Hollandt ende West-Vriesslant, DOEN TE WETEN, Allen den genen die desen sullen sien ofte hooren lesen; Dat Wy in ervaringe komende dat eenige Persoonen door onkunde ofte andersints ondernemen by Mandement van Onsen Hove, ofte door beveelen van de Gerechten in de respectie Steden van Onsen Lande, te doen arresteren op de Comptoiren soo Generael als Particulier van Onse Gemeene Middelen, Obligatien ofte Rente-brieven op de selve Comptoiren tot laste van den voorschreven Lande loopende, omme daer op haerluyder achterwefen ofte pretensien tot laste van andere particuliere Ingezetenen, Houders van de voorsz Obligatien wesende, ofte naermaels gheweest zijnde, te moghen verhalen; daer nochtans om diverse respecten ende voorkominge van vele onvermydelijcke inconvenienten, de welcke daer uyt souden kunnen ontsaen, het aennemen ende respecteren van foodanighe arresten voor desen wel ende wettelijk is geweygert. SOO IST, dat Wy daer tegens eens ende voor al willende voorsien, allen Onsen Onderdanen, Ingezetenen ende anderen wie het zijn mogen, midts desen wel hebben willen bekent maecken ende waerschouwen, tot voorkominge van alle questien die tusschen de voorsyde Onse Ontfangers ende Particulieren

fouden mogen komen te ontstaen, als mede tot securiteyt van de voorschreve Onse Ingezetenen, ende voornamentlijck ten aensien van de geïnteresseerde Houders van Obligatien ende Rente-brieven, dat in het toekomende geene arresten op Obligatien ofte Rente-brieven, nochte oock op de verscheenen Interessen of Renten van de selve, ten aensien van de meergemelte Ontfangers verleent, ofte verleent zijnde by de selve Ontfangers aengenomen fullen mogen werden. Ende ten eynde onse goede meyninge in 't cas voorz naergekomen ende exactelijck gheobserveert werde, soo lasten Wy de Præsidenten ende Raden in Onse Hoven van Justitie, midtsgaders allen anderen Justiciëren ende Rechteren in den voorz Onsen Lande, dat sy hen naer desen fullen hebben te reguleren. Ordonnerende wyders dat desen sal werden gepubliceert ende geaffigeert alomme daer sulcks behoort ende te geschieden gebruyckelijck is. Gedaen in den Hage op den achtenden Maert 1661.

Dijnsdag den 22 Martij 1661.

*Het maec-
ken, drucken
ende verkoo-
pen van Pas-
quillen ende
Acten van
Staet te in-
biberen.*

IS naer voorgaende deliberatie goetgevonden, dat nochmaels in ghevolge van 't Igeresolveerde van den vierden September seshien-hondert negen-en-vijftich, den Præsident ende Raden van den Hove, midtsgaders de Magistraten van de respectieve Steden binnen Hollandt ende West-Vrieslant by serieuze Missive fullen werden versocht ende gelast yeder in den haren behoorlijcke ordre te stellen tegens het maeccken, drucken, ende divulgeren van fameuse Libellen, midtsgaders teghens het drucken ende verkoopen van Propositionen, Brieven, Resolutien, Rapporten, ofte andere Acten van Staet, jegenwoordich tot groot misnoegen van haer Edele Groot Mog., ende tot merckelijcken ondienst van den Lande seer licentieuselijck in swangh gaende, met last ende bevel aen alle Officiëren, om teghens de Autheurs, Divulgateurs, Druckers ende Verkoopers van fameuse Libellen, ofte Acten van Staet, als boven strictelijck ende præciselijck sonder eenige conniventie te procederen ende doen procederen, volghens ende in conformité van den Placcate den vierden Januarij des Jaers seshien-hondert een-ende-vijftich op den name van haer Hoogh Mog. over 't selve subject geëmaneert; oock met serieuze ordre aen den Præsident ende Raden van den voorschreven Hove, om de gemelte Officiëren, soo alhier in den Hage, als in de respectieve Steden ende Plaetsen deser Provincie tot quijtinge van hun devoir in 't gene voorschreve is te houden, ende tegens de nalatigen, ofte gebreeckigen t'ordonneren ende te statueren 't gundt syluyden naer exigentie van saecken, ende tot precise naerkominge van de boven-gheëxpresseerde haer Edele Groot Mog. serieuze intentie fullen bevinden te behooren. Ende dat voorts van wegen haer Edele Groot Mog. ter Generaliteyt de saecke daer heenen sal werden ghedirigeert, ten eynde de respectieve Provincien by haer Hoogh Mog. door eene serieuze Missive versocht mogen werden yeder in den haren ten sine voorz mede gelijcke ordre te willen stellen.

Donderdag den 24 Martij 1661.

*Reglement
op de Crimi-
nele Proce-
duren in
Beyerlande.*

Ontfanghen een Missive van den Præsident ende Raden van den Hove, midtsgaders de Raeden ende Meesters van de Reeckeninghen over haer Edele Groot Mog. Domainen, gheschreven alhier in den Hage den een-en-twintichsten deser loopende maendt, houdende, dat nademael binnen de Beyerlanden tot noch toe ghebruyckelijck was gheweest dat alle saecken raeckende hooge Jurisdicte, in de welke den Bailliu aldaer als Eysscher concludeert, wierden ghebracht voor de hooghe Vierschare van Beyerlandt voornoemt, bestaende uyt beyde de Gerechten
ofte

ofte Schepenen van Oudt ende Nieuw Beyerlandt te samen gecombineert , ende dienvolgende uyt veertien Perfoonen : Dat mede alle Citaticn over delicten ofte contraventien , gehoornde tot de kennisse van de gemelte Leenmannen , wierden gedaen by publicque affctie van Placcaten , in de welcke de Namen van de Delinquanten ofte Contraventeurs drie Sondagen aen den anderen geproclameert , ende op de Brugge af-ghelesen wierden ; ende dat bevonden was aen d'eene zyde dat de voorschreve hooge Vyerschare weynich geconvoceert werdende , de Delinquanten in hare detentie wierden gemacereert , ende aen d'andere zyde , dat de selve niet alleen streckte tot groote onkosten van parthyen , nemaer oock merckelijck misbruyckt , ende om geringe contraventien ofte delicten somwylen geconvoceert wierde , in voegen dat parthyen dickwils liever haer defensie naer lieten , ende in den eysch van den Officier consenteerden , als d'onkosten van een extraordinaire Vyerschare afwachteden , ende dat het citeren by Placcate , ende publiceeren van de Namen voor de Ingezetenen veeltijds harder was , als de straffe van de begaene delicten ofte contraventien selve behoorde te wesen ; behalven mede dat alle de voorsz saecken voor de voorsz hooge Vyerschare , om de kortheydt des tijds dat de selve by den anderen is , de plano ende buyten forme van ordinaris Proceduren wierden afgedaen ende gedecideert ; ende gemerckt dat binnen de voorsz Beyerlanden , bestaende in twee Dorpen ende Gerechten , yeder van seven Schepenen , voor de welcke geventileert ende vervolgens gedecideert wierden alle Civile saecken tusschen parthyen hangende , alle veerthien dagen een ordinaris Rechtdach werdt gehouden buyten kosten van parthyen , ende her Collegie van Leenmannen voornoemt , niet uyt buyten-Luyden ofte Mannen van studie , maer geheelijck ende alleenlijck uyt Schepenen van beyde de voorsz Dorpen gecomponeert wierde ; dat mede niet en was strijdende jegens de Privilegien ende d'uytgifte van de voorsz Beyerlanden ofte de practijcque van desen Lande , dat by seven Perfoonen recht ghedaen wordt over contraventien ofte criminele saecken , maer dat in tegendeel 't selve meest in dier voegen werdt geobserveert , ende specialijck dat sulcks in den Lande van Putten by haer Ed. Groot Mog. selfs in den jare seftien-hondert vijf en vijftich was geordonneert , dat over sulcks den gemelten Præsident ende Raden , midtsgaders de gedachte Raeden ende Meesters van de Reeckeningen voornoemt oordeelden , dat tot voorkominge van de voorsz onkosten ende andere inconvenien-ten , ende onbehoorlijkheden , den Bailliu van de voorsz Beyerlanden in der tijdt soude behooren te werden gelast de actien , die de selve soude meynen te hebben tegens eenige Delinquanten ofte Contraventeurs , te institueren voor de respectie Collegien van Schepenen der voornoemde Dorpen , binnen welckers district ende jurisdictie de delicten ofte contraventien souden moghen zijn gheperpetreert , op de voorschreve ordinaris Recht-daghen ende de Citaticn te laten doen door den ordinaris Gerechts-bode , ende dat insgelijcx de voorschreve respectie Collegien van Schepenen souden behooren te werden geauthoriseert ende gequalificeert , oock expresselijck ghelast , om over de voorschreve contraventien ende delicten 't zy criminele ende capitale ofte andere , soo wel als over alle civile saecken te mogen recht doen : Waer op ghedelibereert zijnde , hebben haer Ed. Groot Mog. haer de voorschreve voorlach wel laten gevallen , ende dien-volgende goetgevonden ende verstaen , dat den Bailliu van de voorschreve Beyerlanden in der tijdt sal werden ghelast ende geordonneert , gelijk henluyden ghelast ende geordonneert werdt by desen , alle actien die de selve in tyden ende wylen souden kunnen ofte mogen moveren tegens eenige Delinquanten ofte Contraventeurs , voortaan te

institueren voor de respective Collegien van Schepenen voornoemt, binnen welkers district ende jurisdictie de delicten ende contraventien sullen zijn geperpetreert, ende dat op de voorz ordinaris Rechtdach, midtsgaders de citatien tot dien eynde te laten doen door den ordinaris Gerechts-bode; werdende de voorz respective Collegien midts desen mede geauthoriseert ende ghelast om over de voorz contraventien ende delicten 't zy Criminele, Capitale ofte andere, soo wel als over Civile saecken te moghen recht doen; ende sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie in forme van Placcate vervat, ende aen den Bailliu van de voorz Beyerlanden toe-gesonden werden, om de selve binnen de voorz Dorpen te doen publiceren ende affigeren ter plaetse daer men aldaer gewoon is publicatie ende affictie te doen, oock met last ende bevel om sich naer den inhoude van dien precise te reguleren; als mede aen de meergemelte Præsident ende Raden van den Hove, midtsgaders aen de Raden ende Meesters van de Reeckeningen voornoemt, omme te strecken tot der selver naerichtinge.

Donderdag den 7 April 1661.

5. Point.
Instructie
voor 't Leen-
hoff ghear-
reestert.

OP 't vijfde Point van de jegenwoordige beschryvinge, ende gelet op het ad-
vis jonghst by Commissarissen van haer Edele Groot Mog. uytgebracht over de
geredresseerde Instructie van den Leenhove, in voorgaende Notulen onder date den
vier en twintichsten der voorlede maendt breeder ghe-expresteert; hebben haer
Edele Groot Mog. haer de voorz geredresseerde Instructie wel laten gevallen, en-
de is de selve dienvolgende gehouden voor gearresteert, in voegen ende manieren
hier naer volgende.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, Allen den genen die desen jegen-
woordigen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. Naedemael van allen ouden
tyde binnen den voorschreven Onsen Lande alle saecken, ende Processen, Leen-
goederen aengaende, ordentelijk ende distinctelijk zijn geintroduceert geweest
voor den Leenhove, by de Graven van Hollandt alhier in den Hage geërigeert, en-
de ten tyde van Hertogh KAREL van Burgundien in den jare veerthien-hondert ne-
gen en tseftich, doch voornamentlijk by tyde van Keyser KAREL anno vijfthien-
hondert negenthien naeder ghereguleert: Dat oock de voorz Leen-Processen by
't selve Leen-hoff, sonder vermenginge van andere saecken, met goede expeditie,
tot grooten gerieve van de geïnteresseerde parthyen, wierden getermineert, ende
dat geduyrende de voorledene Troublen ende Inlandtsche Oorlogen, binnen dese
Landen de kennisse van de voorz Leen-saecken, met d'ordinaris Processen voor
Onsen Hove geconfondeert gheweest zijnde, niet alleen tot merckelijke incom-
moditeyt ende naedeel van Onse Vasallen, ende Onderfaten die Ons Leen-gerichte
van doen hadden, maer oock niet sonder præjudicie van Onse hoogheydt ende ge-
rechtigheydt; Wy midts dien op de erinneringe, ende aenmaninge van den Præs-
ident ende Hollandtsche Raden in den voorschreven Onsen Hove, achtervolgende
verscheyde Onse voorgaende Resolutien, vermidts de inconvenienten van de tyden,
ende andere toevallen, niet ten effecte gebracht; op den dertichsten Julij des Jaers
sefthien-hondert tseftich goetgevonden hebbende 't voorz Leenhoff wederom op
te rechten, omme by 't selve in saecken van Leenen, Justitie te werden geadmini-
streert, achtervolgende d'Instructie by Keyser KAREL voornoemt als Grave van Hol-
landt dienthalven in den voorschreven jare vijfthien-hondert negenthien ghear-
reestert, ofte op foodanige andere Ordres, ende Reglementen by Ons over 't selve
sub-

subject noch naeder ghearresteert souden werden; ende dat in de besoignes dien-
volgende gheëntameert bevonden is, dat aen de eene zyde by de voorsz Instructie
op alle ghevallen niet ghenoeghsaem was voorsien, ende dat aen de andere zyde
verscheyden Articulen van de selve Instructie by de jegenwoordige tijds gelegent-
heydt niet gevoeghlyck konden werden gepractiseert. SOO IST, dat Wy naer rype
deliberatie, ende hier op ghehadt hebbende het advis van den Stadthouder, Præs-
ident ende Raeden van Onsen voorschreven Leenhove, by forme van Ampliatie, ende
redres der voorsz Instructie, op de administratie van Justitie in Leen-saecken, ende de
maniere van dien, gestatueert, ende op nieuws gearresteert hebben, gelijk Wy sta-
tueren ende op nieuws arresteren by desen de naervolgende Poincten ende Articulen.

I.

Eerstelijck, dat het voorsz Leenhoff sal zyn, ende blyven geconstitueert uyt
den Stadthouder van Onse Leenen, ende de Hollandtsche Præsident ende Raden
van onsen Hove in der tijdt wesende, die daer inne recht ende Justitie sullen heb-
ben te administreren op den Eedt by henlyuden in 't aenvangen van de voorsz hare
respective bedieningen ghedaen werdende; des dat de gemelte Stadthouder, Præs-
ident ende Raden nu ter tijdt wesende, ende naemaels te eligeren, sullen moeten
wesen effectieve Leen-mannen, ende in cas, ofte van die gene die jeghenwoordich
in bedieninge zijn, ofte van die gene die naderhandt sullen werden geëligeert,
yemandt ofte eenigen geen effectieve Vafallen mochten zijn, dat de selve haer bin-
nen den tijdt van ses maenden door het aenkooppen van Leen of andersints in voe-
gen voorsz sullen hebben te qualificeren.

I I.

Dat dienvolgende de voorsz Stadthouder, Præsident ende Raden van onsen Leen-
hove, voor soo veel het stuck van de Leenen betreft, met het gene daer aen de-
pendeert, onse Hoogheydt, Domainen, Rechten, ende Gerechtigheden sullen
hebben gade te slaen, ende de selve ghetrouwelijck te helpen bewaren naer behoo-
ren; ende voorts privativelijck ende alleen hebben de kennisse, judicature, ende
decisie ten petitoire van alle saecken Leengoederen van den voornoemden onsen
Lande concernerende; (Behoudelijck dat de selve geen saecken onse Rechten,
Hoogheydt, Heerlijckheydt ende Domainen raeckende sullen termineren, sonder
daer op alvorens ghehoort te hebben de Raeden ende Meesters van de Reeckenin-
gen der voorsz onse Domainen),

I I I.

Te weten rauwelijcks, ende ter eester instantie van alle Leenen, die van Ons im-
mediatelijck werden gehouden, ende verheven, 't zy aengaende den eygendom,
schulden, Capitalen, Renthen, ofte andere Lasten, ofte verbintenissen, hoedanich de
selve oock genaemt souden mogen werden, daer op gehypothequeert, ofte geconsti-
tueert, (midts dat de quaëstien die over Servituten *pradiorum, Urbanorum aut Rustico-
rum* op Leen-goederen souden mogen voorvallen, ter eester instantie ghetermineert
sullen werden by den ordinariis competenten Rechter daer de selve tot noch toe ge-
bracht zijn), insgelijcks over Limit-scheydingen van Leenen onderlinge, ende dier-
gelijcke; midtsgaders over Jurisdictionen, Aenwassen, Prærogativen, ende alle andere
rechten, ofte gerechtigheden die men uyt krachte van eenige Leenen soude mogen,
ende willen prætenderen; als oock raeckende de diensten die men ter saecke van
Leenen aen Ons schuldich is, met het gene verder daer aen dependeert.

I V.

Ende indien Proces mochte werden gmoveert over schulden, Capitalen, Ren-
then,

then, Servituyten, ofte eenige andere Lasten, ofte verbintenissen als vooren, ten deelen op Leenen ende ten deelen op Allodiale Goederen ghevestight, ofte gheconstitueert, dat als dan ter keure van den Aenlegger sal staen om syne parthye daer over te dachvaerden, 't zy voor den voorschreven Onsen Leenhove, 't zy voor den ordinaris Competenten Rechter van de selve syne parthye; Ende dat de Sententien in sulcken cas by d'een ofte d'ander der voorz Rechters te wysen, soo op 't een als op 't ander hypotheecq by den Rechter van 't selve gewijsde ter executie geleydt sullen mogen werden.

V.

Dat voorts die van den voorz Leenhove van Sententien ghewesen in materie van Leenen, ghehouden werdende van onse Vasallen, midtsgaders van Vonnissen ghewesen by Meester knapen van onse Houtvesterye, soo over de qualiteyt ende conditie van de Persoonen, als andersints, de kennisse sullen hebben by appel ofte reformatie, midts alvorens in handen van den Rentmeester van de Exploicten gheconsigneert zijnde de boeten in conformité van de Naedere Ampliatie der Instructie van onsen Hove de Anno seshien-hondert vier en veertich.

V I.

Doch by soo verre eenige van Onse Vasallen als boven Achter-leenen hebbende, t'eenigen tyde gebreëckich ofte nalatich mochten zijn dien-aengaende behoorlijk recht ende Justitie te administreren, dat in sulcken cas die van onsen voorschreven Leenhove de kennisse daer van oock ter eerster instantie competeren sal, ende dat syluyden dienvolgende, des noot zijnde, de saecken van de voornoemde onse Vasallen tot haer sullen mogen evoceren, observerende daer inne nochtans de formaliteyten in cas van evocatie volgens d'Instructie ende stile van den Hove gebruyckelijck.

V I I.

Gelijck mede 't voorz Leenhoff ter eerster instantie kennisse sal nemen van saecken Achter-leenen raeckende, soo wanneer dienthalven quaestie ofte gheschil sal wesen ontstaen tusschen de Vasal-Heeren, ende hare Onder Leen-mannen, ofte dat parthyen by prorogatie van Jurisdicte; haer de kennisse van den voorz Leenhove dien-aengaende ter eerster instantie sullen hebben onderworpen.

V I I I.

Dat oock de Vasallen, possiderende eenich Leen in onsen voorz Lande gelegen, doch buyten den selven Lande woonende, by arrest op het selve Leen voor den gemelten onsen Leenhove ter eerster instantie sullen mogen worden betrocken; welverstaende dat in personele, ende andere actien, geen Leen-saecken zijnde, het arrest op 't voorz Leen-goet oock sal mogen werden gedaen door den ordinaris competenten Rechter.

I X.

Dat alle die geene die rauwelijcx voor den voorz onsen Leen-hove sullen wesen geroepen, aldaer jegens hare parthyen sullen mogen doen reconventie in materie van Leenen hier vooren gheëxpresteert, midtsgaders oock hare Autheurs voor den selven Leenhove dachvaerden in cas van guarandt, sonder dat in 't een of 't ander geval daer jegens eenige exceptie declinatoire geadmitteert sal worden.

X.

Dat de voorz Stadthouder, Præsident ende Raeden van den Leen-hove, ten eynde parthyen voor henluyden te doen hebbende, des te beter moghen werden gheëxpedieert, hare ordinaris Rolle sullen doen houden des Maendachs ten elf uyren voor de middagh.

X I.

Ende soo wanneer de voorfz Rolle in de voorfeyde Sessie niet fal wesen afgeloo-
pen, dat de felve als dan, om niet te concurreren met de Rolle van den Hoogen
Rade tot ongerief van d'een ende d'ander, voorts ten felven dage, als mede op de
volgende dagen van de Weecke, soo veel het noodich wesen fal, des naermiddaghs
ten twee uyren fal werden gecontinueert.

X I I.

Dat ter audientie van de felve Rolle Weeckelijck fullen werden gecommitteert
twee Commissariffen, de welcke fullen disponeren op de Requesten aen den Leenhove
gepræsenteert wordende, midts gaders allerhande Mandaten ende Provisien van
Justitie verleenen, ende parthyen voor de Stadthouder, Præsident ende Raden van
den felven Leenhove doen dachvaerden tot seeckeren dage; Welverstaende soo
wanneer fal worden verleent eenige provisie pœnael, dat alvooren de felve te ze-
gelen, ofte te teekenen, de boete by 't seventhiende Articul van de voorfz Na-
dere Ampliatie van de Instructie van onsen Hove ghestatueert, by provisie in han-
den van den Rentmeester van de Exploicten fal werden geconsigneert.

X I I I.

Dat den voorschreven dach, indien de Gedaeghde woonachtich is binnen den
voorschreven onsen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, niet korter gesteldt
fal mogen werden dan op veerthien dagen, ende is hy woonachtich in Zeelandt,
niet korter dan op drie Weecken; ende indien hy woonachtich is buyten Hollandt
ende Zeelandt, in de Geünieerde Provincien, niet korter dan op een maendt; en-
de soo hy woont buyten de Geünieerde Provincien, niet korter dan op ses Weec-
ken, alle te reekenen naer date van de ghedane insinuatie, maer wel langer, naer
gelegentheydt van saecken.

X I V.

Edoch indien yemandt korter dach dan voorfz is begeeren mochte, dat hy 't felve
met de redenen daer toe dienende van onsen voorfz Leenhove, of aen de voorfz
Commissariffen van de Rolle fal mogen verfoecken, ende dat de felve daer op fooda-
nig fullen disponeren, als naer exigentie van saecken bevonden fal werden te behooren.

X V.

Dat die gene die haer by de dispositie van de voorfz Commissariffen op hare Re-
questen gevallen, mochten vinden beswaert, daer van aen den Leenhove selfs re-
dres ofte alteratie fullen mogen verfoecken, fullende 't felve oock vry blyven aen
de gerequireerde, in cas hy sich by de dispositie van de voorfz Commissariffen
mochte vinden gegraveert, midts binnen thien dagen syne Grieven onder den Leen-
hove leverende, blyvende middelerwylen alles ten wederzyden in state.

X V I.

Dat de voorfz Commissariffen van de Rolle mede fullen hebben macht om de
saecken daer toe gedisponeert zijnde voor haer te doen bepleyten, ende daer op soo-
danich te appoincteren, ordonneren ende sententieren als fyluyden naer exigentie
van de felve fullen bevinden te behooren; behoudelick dat parthyen vry fal staen
van de Appoinctementen, Ordonnantien ende Sententien by de voorfz Commissarif-
fen gegeven, te verfoecken, ende te vervolgen reauditie aen den Leenhove selfs,
midts sulcks doende binnen den tijdt van drie dagen naer de pronunciatie by soo
verre den Requirant van Reauditie woont binnen den Lande van Hollandt ende West-
Vrieslandt, ende ten tyde van de pronunciatie aldaer is, ofte anders binnen den
tijdt van acht dagen, te reekenen van den dach ende uyre van de pronunciatie,

X x x

ende

ende alvorens configurerende de boeten by 't fefthiende Articul van de meergemelte Naedere Ampliatie gheëxpreffeert, ten ware de voorfz Appointementen ofte Ordonnantien mochten wesen dispositif om de faecken te laten befchryven, waer van geene Reauditie fal werden gheconfenteert.

X V I I.

De parthyen ten dage dienende comparerende, de faecke waer over quaëftie voor de voorfz Commiffariffen van de Rolle fullen voldingen volgens ftyle van onfen Hove.

X V I I I.

Ende in cas de Gedaeghde fouden mogen willen proponeren eenige exceptien, dat hy ghehouden fal zijn fulcks ten voorfz dage dienende te doen, fonder dat hem daer toe eenigh dilay gheaccordeert fal werden.

X I X.

Indien de Gedaeghde ten dage dienende niet en compareert, nochte Procureur van fynent wegen gemachticht, ende 't exploict bewefen werdt ghedaen te zijn aen des felfs Perfoon, ofte dat de faecke by appel voor den Leen-hove werdt gebracht, dat den Impetrant als dan fal werden verleent default ende hem gecontenteert een tweede citatie met intimatie uyt krachte van de welke den Gedaeghde andermael fal werden gedachvaert om te sien wyfen 't profijt van den felven defaulte.

X X.

Ende foo de Gedaeghde op de tweede citatie compareert, dat als dan het profijt van den voorfz defaulte niet anders fal wesen, dan dat hy fal verfteecken zijn van alle exceptien declinatoire, ende dilatoire, ende betalen de kosten van den felven defaulte.

X X I.

Ende ingevalle den Gedaeghde op de voorfz tweede Citatie niet en compareert, nochte Procureur van fynent wegen behoorlijk ghemachticht, dat als dan den Impetrant fal werden verleent het tweede default, ende de Gedaeghde voor 't profijt van dien van fyne exceptie peremptoire verfteecken, ende voorts den Impetrant geadmitteert fijn intendit over te leggen, ende hem geconfenteert een derde Citatie *ex super abundanti*, uyt krachte van de welke de voorfz Gedaeghde voor de derde mael fal werden ghedachvaert, omme 't voorfz intendit te sien verifieren, midsgaders jegens de verifiationen van dien te feggen, de felve te reprocheren, indien 't hem goet dunckt, ende wyders voorts te procederen ende Sententie te hooren, als daer toe bevonden fal werden te dienen..

X X I I.

Maer by foo verre de parthye die gedachvaert wordt, woonachtich is buyten onfen Lande van Hollandt ende West-Vrieftlandt, ofte dat het exploict aen den Perfoon van den Gedaeghde niet gedaen, ende oock de faecke niet by appel voor den voorfz Leenhove ghebracht is, dat als dan den Impetrant van de voornoemde tweede Citatie niet anders fal hebben dan simpel default, ende den Gedaeghde voor 't profijt van dien alieenlijck fal zijn verfteecken van fijn exceptie declinatoire, ende dat den Impetrant in dier voeghen voorts fal moeten obtineren vier Mandamenten naer ouder ftyle van onfen Hove in andere faecken geobferveert.

X X I I I.

Ende indien de Gedaeghde compareert naer dat een, ofte meer van de voorfz defaulten albereyds fullen zijn gedecerneert, nochtans eer ende bevooren den Impetrant toe-ghelaten is fijn intendit over te leggen, dat de selve Gedaeghde in fulcken ghevalle de voorfz defaulten fal mogen purgeren, om alfulcke wettige redenen, ende in dier voegen als by onfen Leen-hove, ofte by Commiffariffen van de Rolle geoordeelt fal werden te behooren.

Inge.

Ingevalle de faecke voor den voorschreven onsen Leenhove gheintroduceert, ge-
disponeert is om beschreven te werden by Memorien, dat in sulken cas het selve
by den gemelten onsen Leenhove, ofte by de Commissarissen van de Rolle in dier
voegen geordonneert sal worden; sullende parthyen gehouden zijn van hare Me-
morien te dienen, ende de selve onder den ghemelten Leenhove te leveren binnen
den tijdt van veerthien dagen naer 't dispositif daer op gegeven preciselijck op pœ-
ne van versteck.

X X V.

Ende indien de faecke geordonneert sal zijn beschreven te werden by eysch, ant-
woorde, replijcque ende duplijcque, dat den Impetrant als dan binnen veerthien
dagen daer naer synen eysch met middelen in geschrifte by maniere van Articulen,
met alle syne feyten, een feyt in een Articul, onder onsen voorschreven Leenho-
ve sal moeten leveren, mede op pœne van versteck, ende dat de middelen van des
Impetrants Mandament sullen strecken voor eysch, ende dat de Gedaeghde gead-
mitteert sal worden daer tegens te schryven by antwoorde met middelen.

X X V I.

Dat den Impetrant van sijn eysch gedient hebbende, ofte de Gedaeghde in ma-
niere voorsz geadmitteert wesende, om teghens de middelen van des Impetrants
Mandament te schryven, de selve Gedaeghde gehouden sal zijn binnen veerthien
dagen daer naer te dienen van sijn antwoorde met middelen, mede præcise, ende
op pœne van versteck als boven, ende dat d'Impetranten sal werden geadmitteert
synen eysch, ofte de middelen van sijn Mandement te mogen verifiseren.

X X V I I.

Ende indien den Impetrant in gebreecke blijft, binnen veerthien daghen daer
na te dienen van replijcque met middelen, ofte de Gedaeghde van duplijcque, dat
de selve als dan respectivelijck van sulcks te mogen doen, sullen zijn verstecken,
ende dat recht ghedaen sal werden op 't geene onder den Leenhove sal zijn ge-
levert.

X X V I I I.

Dat Parthyen van hare voorsz Schriftuyren gedient hebbende, binnen drie we-
ken daer naer sullen wisselen van Stucken onder behoerlijcken Inventaris, geteec-
kent by den Advocaet ende Procureur in der faecke dienende, alles præcise ende
op pœne van versteck, ende dat recht sal worden gedaen op 't gene onder onsen
Leenhove geleverd sal wesen.

X X I X.

Dat den Gecommitteerden Register-meester de Copyen van de voorsz Schriftu-
ren, die aen Parthyen sullen werden geleverd, sal collationneren, authentifieren ende
teeckenen, ende voor yder van de selve Copyen, groot vijf en twintich Bladeren,
ofte daer beneden, genieten twaelf stuyvers, ende voor 't collationneren, authen-
tifieren ende teeckenen van grooter Schrifturen naer advenant, des dat de faecken
van onse Domainen, soo van dese als van de last van de rapport-gelden, sullen we-
sen geëximeert, volgens 't gebruyck in onsen Hove tot noch toe geobserveert.

X X X.

Ende by soo verre den Impetrant selfs ten daghe dienende niet en compareert,
nochte Procureur van synent wegen gemachticht, dat den Gedaeghde als dan
comparuit, ende absolutie van der instantie verleent, ende den Impetrant in de kos-
ten gecondemneert sal worden.

Dat in reguarde van de vordere manieren van procederen, 't doen van productie, 't hooren van Getuygen, 't dienen van reprochen, ende salvatien, 't poseren van nieuwe feyten, midtsgaders in 't executeren, appelleren, ende reformeren, 't rapporteren van Proceffen, met 't gene daer aen dependeert, 't genieten van rapport-ende dagh-gelden, reys-ende teer-kosten, midtsgaders alle andere faecken ende materien, welcken aengaende in dese onse Instructie geen speciale voorsieninge werdt gedaen, gevolght sal werden de Instructie, style ende 't gebruyck van onsen Hove.

X X X I I.

Ende ten eynde aen de eene zyde de faecken ende processen voor onsen Hove hangende, die wy bemercken albereyds seer gecumuleert ende in groote t'achterheyt gebracht te wesen, des te berer geëxpedieert, ende aen de andere zyde die van den voorschreven onsen Leenhove promptelijk getermineert, ende buyten gelijk verloop gehouden moghen werden; Dat over sulcks die van den selven Leenhove twee uyren 's daeghs, ende dat buyten de ordinaris besoignes van onsen voorschreven Hove vaceren sullen; Te weten des morgens van elf tot twaelf, ende des naermiddaghs van vijf tot ses uyren; en dat de respectieve Raden en de Gecommitteerde Register-meester van den voorschreven onsen Leenhove daer vooren tot salaris ghenieten sullen, yder de somme van seven hondert ende vijftigh Caroli guldens 's jaers, de Stadhouder en Præsident naer advenant volgens de gewoonlijke proportie in den Leenhove van oudts geobserveert, ende in onsen Hove noch in ghebruyck zijnde, midtsgaders den Griffier ses hondert, ende noch twee van de Hollandtsche Secretarissen van onsen Hove by den voorschreven Leenhove te assumeren, omme in extraordinaris voorvallen ghebruyckt ende geëmployeert te mogen werden, yder de somme van vijf hondert gelijke guldens; allewelcke tractementen de Raden ende Meesters van de Keeekeningen onser Domainen, midts desen gelaft werden, haer respectivelijk op de gewoonlijke termynen te doen uytreycken.

X X X I I I.

Dat over het formeren ende arresteren van de Sententien definitive in den voorschreven onsen Leenhove ten minsten seven Raden sullen moeten present zijn, den Stadhouder ende Præsident, ofte die gene van henlyuden die præsent is, onder 't voorz getal mede gereeckent.

X X X I V.

Dat alle Sententien by den voorz onsen Leenhove te wyfen, by provisie sullen werden geëxecuteert, onder cautie, sulcks dat daer jegens by den Hoogen Rade niet verleent sullen werden eenige Mandementen in cas d'appel, met de clause van inhibitie, stadt houdende verder, dan tot cautie voor 't gewysde sal wesen gestelt, ten ware de executie der selver Sententien naermaels ware irreparabel, waer onder mede verstaen werdt, begrepen te zijn, Sententien disponerende, nopende eenige exceptien declinatoire.

X X X V.

Dat van alle Sententien, Acten ende andere faecken den voorz Register-meester sal trecken foodanige emolumenten, als treckt de Griffie ende den Griffier van onsen Hove, midts dat de selve Register-meester tot dienste van 't voorz ons Leenhof een ofte twee Klercquen houden, ende de selve voor de depesches die slyluyden sullen doen, betalen sal, sonder yets daer over tot laste van onse Domainen te mogen brengen.

Dat

Dat alle Deurwaerders van onsen Hove exploiſteren, en tot behoortijcke execu-
tie ſtellen ſullen de Mandementen, Sententien, Executorien, Commiſſien ende an-
dere Proviſien, die op den name van den voorſz Stadthouder, Præſident ende Ra-
den van onsen Leenhove gepaſſeert ende verleent ſullen werden, op al ſulcken ſa-
laris, als ſy nemen ende behooren te nemen van de Exploiſten, die ſy doen uyt
krachte van de Mandementen, Commiſſien ende Proviſien van onsen Hove.

X X X V I I I.

Behoudelijck dat de twee eerſte Deurwaerders van den voorſz Leenhove alleen
ſullen doen d'Exploiſten in den Hage ende Haegh-Ambacht voorvallende.

X X X V I I I.

Ende dit alles onvermindert ende ſonder præjuditie van de ordinariſ juridiſtie
de Gerechten in de Steden, midtsgaders de hooge ende lage Vierscharen ende
Bancken ten platten Lande van allen ouden tyde gecompeteert hebbende, ende
als noch competerende, die wy gheenſints verſtaen hier mede te derogueren ofte
te quetſen.

Ontbieden daeromme, ende beveelen de Præſidenten, ende Raden van onse
reſpective Hoven, dat ſy deſe Ordonnantie ende Inſtructie doen ende laten van
ſtonden aen kondigen, ende uytroepen, midtsgaders henluyden, als mede de Ra-
den ende Meesters van de Reeckeningen over onse Domainen, dat ſyluyden de
ſelve oock doen ende laten regiſtreren, elcx in't ſyne, ſulcks ende daer 't behoo-
ren ſal, op dat niemandt des ignorantie pretenderen en moge, ende de ſelve Or-
donnantie ende Inſtructie onderhouden ende achtervolghen, oock doen onderhou-
den ende achtervolghen by allen den gheenen die 't behooren ſal, naer hare forme
ende innehoude; Ende dat voorts ſyluyden, midtsgaders alle andere onse Rechte-
ren, Juſticiere, Officiere, Vaſallen ende Onderſaten, wien dat het aengaen
mach, onsen voorſz Stadthouder, Præſident ende Raden, midtsgaders alle andere
Officiere ende Suppoſten van den voorſz Leenhove, in de voorſz qualiteyt ſul-
len hebben te erkennen, ende te reſpecteren, midtsgaders van alle den innehoude
van deſen in der voegen ende manieren vooren verhaeldt, doen, laten ende gedo-
gen, ruſtelijck, vredelijck ende volkomentlijck genieten ende ghebruycken, ces-
terende alle belet ende wederſeggen ter contrarie.

Gegeven in 's Gravenhage, onder onsen grooten Zegele hier aen doen hangen
den ſevenden Aprilis in 't jaer onses Heeren ende Zilighmaeckers een duyſent ſes
hondert ende een en iſeltigh.

Ter Ordonnantie van de Staten.

Donderdag den 5 Mey 1661.

Sijnde zedert veele jaren herwaerts tuſſchen de drie voorſittende ende volgende
Leden van Weſt-Vrieſlandt ende den Noorder-Quartiere, discrepantien ende
diſputen beſpeurt, ende ghevallen over de ſucceſſive beſtellingen van des Genera-
liteyts Reecken-kamer, met yemandt uyt den ſelven Quartiere, ende oock dien-
volgende tot nu toe wederom ſeer ernſtigh gecontesteert weſende tuſſchen de Hee-
ren van Hoorn, van Edam ende van Purmereynde, over het bekleeden van de
plaetſe door de expiratie van den tijdt van bedieninge van de Heer Gerrit Jacobſz
Glas, tegens den eerſten deſer loopende maendt in de gemelte Reecken-kamer
vacant gevallen; hebben de wel-ghemelte drie voorſittende ende volgende Le-
den van 't voorchreve Quartier, ende ſpecialijck mede die van Hoorn, Edam
ende

*Different
tuſſchen de
voorſittende
en volgende
Leden van
't Noorder-
Quartier, o-
ver de Tour-
beurten in 't
bekleeden
van des Ge-
neraliteyts*

Reecken-kamer, gefubmitteert aen de Heeren Edelen.

ende Purmereynde voornoemt, by expresse overgifte van de Heeren Borgemeesteren ende Vroetschappen aldaer, naer verscheyden officien van intercessie, by de Heeren van de Ridderfchap ende Edelen, alhier ter Vergaderinge comparerende, ontrent de selve tot nederlegginge, ende wechneming van de voorsz differenten aangewent, eyntlijck uyt eene vredelievende ghenegentheyt, ende om eenmaal een vaste voet op 't bekleden van de voorsz Reecken-kamer te mogen erlangen, absolutelijck ende sonder eenige reserve gefubmitteert ende verbleven, gelijk by de selve gefubmitteert ende verbleven werdt midts desen aen de wel-ghemelte Heeren van de Ridderfchap ende Edelen, om naer reden ende billickheyt te arbitren ende uyt te spreekken, op wiens praesentatie, ende in wat voegen, midtsgaders op hoedanighen ordre ende Tourbeurten niet alleenlijck voor de aenstaende drie jaren, maer oock voor 't toekomende *in perpetuum* de voorsz Generaliteyts Reecken-kamer uyt de Leden van West-Vrieslant ende den Noorder-Quartiere bekleedt sal worden; des dat de voorsz te doene uytspreecke tot meerder vastigheyt ende aensien van de selve op den name van haer Ed. Groot Mog. gecoucheert, geprovincieert ende uytgegeven sal werden.

Woonfday den 15 Junij 1661.

Zeelandt. Verklaringe van Hollandt aen Zeelandt, nopende 't ghesach van de eene ende de andere Provincie over de Hoven van Justitie; Hollandt verfoeckt conferentie.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert de confideratione ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael, van gisteren gepondereert, ende overwogen de Propositie, by de Heeren extraordinaris Gedeputeerden van Zeelandt alhier aenwesende, ten selven dage door monde van den Heere Raedt-Pensionaris van den voorsz Lande alhier ter Vergaderinge gedaen, midtsgaders de schriftelijcke Resolutie van de Heeren Staten der gemelte Provincie, in date den twee en twintighsten Martij lefleden, 't selve subject raeckende, daer benevens overgelevert; Oock daer op naergesien de Retroacta dienthalfen hier bevoorens gevallen; Waer op zijnde gedelibereert, en in achtgenomen de laetste Periode van de voorsz Resolutie, mede brengende, dat de meergemelte Heeren extraordinaris Gedeputeerden van Zeelandt haer geenfints fullen mogen inlaten in eenige conferentie ofte debat, raeckende 't ghesach van de selve Provincie in 't stuck van Justitie, soo als 't selve by de voorsz Resolutie werdt gedeclareert: Is goedt-gevonden ende verstaen, dat de wel-gemelte Heeren extraordinaris Gedeputeerden van Zeelandt op de voor-geroerde hare Propositie tot antwoorde sal werden toe-gevoeght, dat haer Edele Groot Mog. in de hoogh gemelte Heeren Staten van Zeelandt erkennen ende geenfints controverteren eene absolute souverainiteyt, ende ongelimiteerde legilative macht in 't feyt van de Justitie, ende over alle saecken, ofte materien die oyt of oyt voor de respectieve Hoven geintroduceert konnen werden, ende dat de selve Hoven schuldigh ende gehouden zijn, haer in 't administreren van de Justitie, sonder eenige haestitatie te reguleren ende te gedragen naer de Edicten, Placcaten, Ordonnantien ende Wetten by de hoogh-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt naer haer Edele Mog. goedt-duncken gemaect werdende, hoedanigh die oock souden mogen wesen, voor soo veel de Provincie van Zeelandt ende d'Ingesetenen van de selve betreft; jae oock in 't reguard van de Ingesetenen van Hollandt ende West-Vrieslant, voor soo veel die met de Ingesetenen van Zeelandt mogen in questie graecken over saecken, die, buyten den jegenwoordighen bandt in 't stuck van de Justitie tusschen beyde de Provincien intercederende, naer de Zeeusche Rechten getermineert souden moeten werden;

den; Alleenlijck dat de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt niet toe en staet, affonderlijck ende cygener autoriteyt yets te resolveren tot verminderin- ghe van de jurisdictie, de voorschreve Hoven van Justitie competerende, volgens hare Instructie ende de Verdragen tusschen beyde de Provincien ghemaect; ge- lijck oock aen de andere zyde haer Edele Groot Mog. erkennen, dat in haer ver- mogen niet en is, om alleen te statueren ofte te ordonneren yets waer mede ge- præjudicieert soude werden, 't gene in de voorz Verdragen obligatoirlijck is ter neder ghestelt; ende dat haer Edele Groot Mog. willen vertrouwen, uyt de bo- ven-staende hare verklaringe genoeghsaem te blijcken, dat der selver intentie ende goede meyninge, in de boven-gheroerde der selver Resolutie van den elfden Au- gusti des jaers seftien hondert ses en vijftigh vervat, in soodanigen sijn als hier bo- ven verklaerd is, opgenomen wesende, r'eenmael is conform de gefonde reden, de voorighe Concordaten tusschen beyde de Provincien gemaeckt, ende het ge- meen verstandt van die gene die voor desen aen de Regieringe van beyde de Pro- vincien hebben geparticipeert; Dat haer Edele Groot Mog. vorders van herten wenschen, ende gantsch vrundtlijck versoecken, alle 't selve in eene minnelijcke conferentie aen de meer-ghemelte Heeren extraordinaris Gedeputeerden van Zee- landt naeder te mogen openen ende elucideren, oock met eenen in de selve confe- rentie te verhandelen soodanige particuliere grieven, als van de eene zyde by de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt in de voorgeroerde hare Propo- sitie aengetogen zijn, ofte noch nader inghebracht souden mogen werden, ende van de andere zyde oock wegens dese Provincie op het provisionneel Accordt van den sevenden Martij des jaers seftien hondert seven, conform het laetste Lidt van de voor-geroerde Resolutie van den elfden Augusti seftien hondert ses en vijftigh, staen te werden inghebracht, met verseeckeringe, dat haer Edele Groot Mog. in de voorz conferentie alles sullen contribueren ende hybrenghen, dat ten besten van beyde de Provincien, midtsgaders tot maintienement, ende culture van alle goe- de ecnigheydt, ende correspondentie tusschen de selve Provincien bevonden sal wer- den te kunnen dienen.

Dijnsdagh den 17 Junij 1661.

IS ter Vergaderinge gelesen seeckere Memorie by den Heere Copes, Resident *Branden-
burgh.*
Ivan den Churvorlt van Brandenburgh aen haer Hoogh Mog. ghepresenteert, ten- *Versoeck van*
derende om te mogen hebben vry Passeport voor allulcke Goederen als noodich *vry Passe-
port afghe-
slagen.*
zijn uyt dese Provincie opwaerts naer Cleve ghevoert te worden tot de Hof-hou- *Gedeputeer-
den ter Ge-
neraliteyt*
dinge van syne Churvorstelijcke Doorluchtigheydt, in conformiteyt van de Reso- *gene vrye*
lutie van den derthienden Martij des jaers seftien hondert twee en vijftich by haer *uytvoer van*
Hoogh Mog. genomen; midtsgaders noch om vry te mogen uytvoeren eenige *eenige Wa-
ren, Meube-
len, &c. toe*
Laccken, Passementen ende andere Stoffen, volgende de Lyste daer van over- *te slaen.*
gelevert, als oock twee duysent Malder Haver, ende vier hondert Voeder Hoy:
Waer op zijnde ghedelibereert, ende alvoorens naer-gesien d'Advisen by de Colle-
gien ter Admiraliteyt op de Maze ende tot Amstelredam den twintichsten der voor-
lede, ende tweeden deser loopende maendt respectivelijck op 't voorz versoeck
ghegeven, midtsgaders oock de generale Resolutien den een en twintighsten Ju-
nij seftien hondert vier en veertich, ende drie en twintichsten Augusti seftien-
hondert een en vijftich tegens het verleenen van soodanige Concessien ghenomen,
Is goetgevonden ende verstaen, dat 't voorschreve versoeck van wegghen haer Ed.
Groot Mog. ter Generaliteyt ghedifficulceert sal worden; ende is wyders by de
voorz

voorschreve occasie generalijck geresolveert, ende vast gestelt, gelijk geresolveert ende vast gesteldt wordt by desen, dat d'Heeren haer Edele Groot Mog. Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt noch by hun selfs, nochte oock met rugge-spraeck van de Heeren Gecommitteerde Raden, sullen vermogen eenige Passeporten tot vryen uytvoer, van wat saecken 't selve oock soude zijn (Wynen alleen uytghesondert, volgende de Lyste daer van ter Griffie van haer Hoogh Mog. beruttende) te consenteren, nochte oock te gedoogen dat daer toe by haer Hoogh Mog. Resolutie genomen werde; Ende werden de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gedeputeerden ter Generaliteyt in der tijdt midts desen wel expresselijck gelatt, haer naer de jegenwoordige haer Ed. Groot Mog. Resolutie punctuelijck ende præciselijck te reguleren, ende sulcks de boven-geroerde haer Hoogh Mog. Resolutien van den een en twintichsten Junij seshien-hondert vier en veertich, ende drie en twintichsten Augusti seshien-hondert een en vijftich, met allen ernst ende vigeur te mainteneeren, sonder daer jeghens eenige d'alderminste infractie te doen, ofte gedoogen gedaen te werden.

Vrydag den 24 Junij 1661.

*Uyt-spraecke
differnten
tusschen de
Steden van
het Noorder
Quartier,
over de
Tourbeur-
ten in des
Generaliteyts Reken-
kamer.*

IS gepronunciert de uyt-spraeckein ghevolge van vorige submissie in date den vijftiden der voorledē maendt, by de Heeren van de Ridder-schap ende Edelen alhier ter Vergaderinge comparerende ghedaen, over de differnten tusschen de Steden van West-Vrieslant ende den Noorder-quartiere zedert veele jaren herwaerts getrotteert hebbende op 't bekleeden van de plaetse in des Generaliteyts Reecken-kamer uyt de Steden van den selven Quartiere successivelijck waergenomen werdende, Zijnde de voorsz uyt-spraecke in gevolge van de voorsz submissie gecoucheert op den name van haer Ed. Groot Mog. in voegen ende manieren hier naer volgende.

DE Staten van Hollandt en West-Vrieslant, gehoort ende ingenomen hebbende 't rapport van de Heeren van de Ridder-schap ende Edelen in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge comparerende, aen de welcke op den vijftden der voorledē maendt by alle de Leden van West-Vrieslant ende den Noorder-quartiere absolu-telijck ende sonder eenighe reserve was gesubmitteert ende verbleven, om naer reden ende billickheydt te arbitrerē, ende uyt te sprecken op wiens præsentatie, ende in wat voegen, midtsgaders op hoedanigen ordre ende tour-beurten, niet alleenlijck voor de aenstaende drie jaren, maer oock voor 't toekomende *in perpetuum* de Generaliteyts Reecken-kamer uyt de Leden van West-Vrieslant ende den Noorder-quartiere voorsz bekleedt sal worden, breeder blijckende by de Acte van submissie hier naer van woorde te woorde geïnserereert.

Extract uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt ende West Vrieslant, in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge genomen op

Donderdag den 5 Mey 1661.

Sijnde zedert veele jaren herwaerts tusschen de drie voorszittende ende volgende Leden van West-Vrieslant ende den Noorder-Quartiere, discrepantien ende dissputen bespeurt, ende ghevallen over de successive bestellingen van des Generaliteyts

teyts Reecken-kamer, met yemandt uyt den selven Quartiere, ende oock dien-volgende tot nu toe wederom seer ernstigh gecontesteert wesende tusschen de Heeren van Hoorn, van Edam ende van Purmerynde, over het bekleeden van de plaetse door de expiratie van den tijdt van bedieninge van de Heer Gerrit Jacobsz Glas, tegens den eersten deser loopende maendt in de gemelte Reecken-kamer vacant gevallen; hebben de wel-ghemelte drie voorsittende ende volgende Leden van 't voorschreve Quartier, ende specialijck mede die van Hoorn, Edam ende Purmerynde voornoemt, by expresse overgifte van de Heeren Borgemeesteren ende Vroetschappen aldaer, naer verscheyden officien van intrecessie, by de Heeren van de Ridder-schap ende Edelen, alhier ter Vergaderinge comparerende, ontrent de selve tot nederlegginge, ende wechneminge van de voorz differenten aengewent, eyntlijck uyt eene vredelievende ghenegentheydt, ende om eenmael een vaste voet op 't bekleeden van de voorz Reecken-kamer te mogen erlangen, absolutelijck ende sonder eenige reserve gesubmitteert ende verbleven, gelijk by de selve gesubmitteert ende verbleven werdt midts desen aen de wel-ghemelte Heeren van de Ridder-schap ende Edelen, om naer reden ende billickheydt te arbitreren ende uyt te spreecken, op wiens præsentatie, ende in wat voegen, midtsgaders op hoedanighen ordre ende Tourbeurten niet alleenlijck voor de aenstaende drie jaren, maer oock voor 't toekomende *in perpetuum* de voorz Generaliteyts Reecken-kamer uyt de Leden van West-Vrielandt ende den Noorder-Quartiere bekleedt sal worden; des dat de voorz te doene uytspreecke tot meerder vastigheydt ende aensien van de selve op den name van haer Edele Groot Mog. gecoucheert, gepronuncieert ende uytgegeven sal werden.

Onder stont,

Accordeert mette voorz Resolutien

Geteeckent,

Herb. van Beaumont.

HEBBEN, in conformitè van 't gearbitreerde van de wel-gemelte Heeren van de Ridder-schap ende Edelen, verstaen ende geordonneert, gelijk haer Edele Groot Mog. verstaen ende ordonneren by desen, dat de plaetse in de voorschreve Generaliteyts Reecken-kamer door de expiratie van den tijdt van bedieninge van de Heer Gerrit Jacobsz Glas, op den eersten Mey voorleden vacant gevallen, van nu voortaan tot den eersten Mey des jaers seshien hondert vier en tseftigh bekleedt sal werden by de Heer ende Meester Cornelis Ripperz, Oudt-Borgemeester der Stadt Hoorn, daer toe by de Heeren Gedeputeerden der selver Stede uyt den name ende van wegen de Heeren hare Principalen hier bevoorens meermalen voor-gedragen, ten welcken eynde den gemelten Heere Ripperz, midts doende alvoorrens den gewoonelijcken Eedt van suyveringe, op 't Formulier begreepen in haer Edele Groot Mog. Resolutie van date den vier en twintighsten Februarij des jaers seshien hondert ses en vijftigh, daer toe van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt geprefentteert sal worden; Dat voorts naer de expiratie van de voorz tijdt van den eersten Mey des voorz jaers seshien hondert vier en tseftigh af, tot den eersten Mey des jaers seshien hondert seven en tseftigh toe, de selve plaetse in de gemelte Generaliteyts Reecken-kamer bekleedt sal worden by den geenen uyt de Regieringe der Stede Edam, die ten selven tyde, by ofte van wegen de selve Stadt daer toe alhier ter Vergaderinge sal werden voor-gedragen; ende dat de twee volgende drie-jarige beurten successivelick sullen wesen aen de Steden van Alek-

maer ende Enckhuysen, en vervolghens wederom eene aen de Stadt van Monnickendam; Dat dan voorts wederom de twee van de voorsz drie voorsittende Steden, die langh sullen stille geseten hebben in de voorsz plaetse, achter den anderen sullen succederen, ende dat naer haer wederom in ordre een van de voorsz naersittende Leden volgen sal; en dat soo vervolghens *in perpetuum*, t'elckens twee van de voorsz voorsittende Leden achter den anderen, ende dan wederom een van de ghemelte naersittende Leden de voorsz plaetse, yder voor den tijdt van drie jaren, bekleeden sullen, daer naer de voorsz Leden haer in 't doen van hunne succesive voorstellingen præciselijck sullen hebben te reguleren, ghelijck oock haer Edele Groot Mog. haer in 't eligeren van Persoonen ten selven cynde daer naer exactelijck ende punctuelijck reguleren sullen.

Gegeven in den Hage, onder 't groot Zegel van den voorsz Lande hier aengehangen den vier en twintighsten Junij des jaers seshien hondert cen en tsestigh.

Waer op gedeliberceert zijnde, Is goedt-gevonden ende verstaen, dat aen yder van de Leden van West-Vrieslant ende den Noorder-Quartiere voorsz, een originel Exemplar van de voorsz uytspreecke sal werden toe-gevonden, om te strecken tot hare respectie naerichtinghe, ende omme haer daer naer præciselijck te reguleren; des hebben haer Edele Groot Mog. hier mede gehouden voor vernieticht, ende als niet genomen de conclusie den vijftienden Martij lefleden, over de voorsz differenten met pluraliteyt van stemmen, ende tegens de protestatie van verscheden Leden geformeert.

Saturdag den 23 Julij 1661.

Different Rotterdam; contra den Briel, over het Lootsen, ende 't stuck van de Pilotage.

Sijnde ter Vergaderinge gherapporteert, dat tusschen Burgemeesteren ende Regeerders der Stede Rotterdam ter eenre, midtsgaders Burgemeesteren ende Regeerders van den Briele ter andere zyde disputen ende oneenigheden waren ontsaen, over het aenstellen van Lootsluyden op de Maze ende in 't Goereesche Gat, met 't gene daer aen dependeert, soo verre dat de voorsz oneenigheden, onaengesien d'officien van intercessie tusschen de ghemelte Parthyen, eerst by de Heeren Gecommitteerde Raden, ende naderhandt mede by den Præsident ende Raden van den Hove aangewendt, met 't gene daer op is gevolght, waren uytghebersten tot verscheden feytelickheden, door 't aenhalen ende aenhouden van Loots-luyden, Loots-booten, Schippers, Schepen, Schuyten ende andersints; Is, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen, dat door Gecommitteerden uyt dese Vergaderinge, met ende nevens Gedeputeerden, soo uyt de Gecommitteerde Raden, als uyt den Hove, by de selve Collegien respectivelijck daer toe te nomineren, de voorsz discreperende Leden, midtsgaders oock die van Delf, ende van Schiedam, als met ende neffens de voorsz twee verschillende Leden te samen composerende 't Collegie van de groote Vischerye op de Maze, ten spoedichsten in hare respectie suttenuen ende onderrichtingen gehoordt, ende voorts tot het uytvinden van een sortabel accommodement ofte goedt reglement op 't subjeet van de Pilotage in de voorsz Zeegaten, tot onderlingh contentement van de voorsz Steden gelaboreert sal worden; daer toe uyt dese Vergaderinghe verfocht ende gecommitteert zijn, gelijk verfocht ende gecommitteert worden by desen, de Heeren van de Ridderchap, midtsgaders die van Haerlem, van Leyden, van Amstredam, van ter Goude, van Alckmaer ende van Hoorn, mette Raedt-Pensionnaris; Ende voorts specialijck in achtinge genomen de boven-gheroerde gepleeghe feytelickheden, hebben haer Edele Groot Mog. tot redres van dien, soo d'ene als

als de andere der voorfz discreperende Parthyen geordonneert ende gelaft, gelijk henluyden geordonneert ende ghelaft werdt midts defen, van weder-zyden ilico te ontflaen, ende op hare vrye voeten te ftellen, de Schepen, Booten, Lootsluyden, Veerfchippers, Viffchers ende anderen die by de felve ter faecke van de voorfz differenten aengehouden mogen zijn: Ordonnerende wyders tot voorkominge van dieghelijcke feytelickheden in 't toekomende, dat geduyrende den tijdt van acht dagen, (binnen de welcke haer Edele Groot Mog. verhoopen een gewenft succes te sien van de devoiren, by de voor-gemelte hare Gecommitteerden als boven aen te wenden) het lootsen in de voorfz Zeegaten alleenlijk fal gheschieden op den voer, ende door de Perfoonen voor date van de voorfz verschillen in train ende in employ gheweest zijnde; Ende fal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extraet authentijcq ghesonden werden aen Burgemeesteren ende Regeerders van de voorfz Steden van Rotterdam ende van den Briele, om haer naer den innehoude van dien preciselijck te reguleren, midtsgaders oock aen beyde de voorfz Collegien, om te strecken tot der felder naerichtinge.

Woonsdag den 4 Augusti 1661.

DE Raedt-Pensionaris, heeft ter Vergaderinge gerapporteert den uytval van 't befoigne, by Gecommitteerde Leden deser Vergaderinghe, met ende nevens Gedeputeerden van de Heeren Gecommitteerde Raden, ende van den Hove, in gevolge van voorige Resolutie, in date den drie en twintighften Julij lefleden gehouden, over 't subjeet van de disputen en oneenigheden tuffchen Borgemeesteren ende Regeerders der Stadt Rotterdam ter eenre, ende die van den Briele ter andere zyde ontflaen, over het aenstellen van Lootsluyden op de Maze ende in 't Goereefche Gat, ende namentlijk, dat de gemelte Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden Parthyen niet hebbende konnen verghelijcken tot onderlingh contentement; van advise waren, dat de Pilotage op de voorfz Zeegaten by provisie, op een preuve, voor den tijdt van een jaer, soude behooren te werden gedirigeert, ende gereguleert conform de naervolgende Articulen.

*Different
Rotterdam
contra den
Briel over
het Lootsen,
&c.*

Dat van nu voortaan de Steden van de groote Viffcherye op de Maze, te weten Delf, Rotterdam, Schiedam ende den Briele, ofte Gecommitteerden van de felve fullen aenstellen, ende verkiefen de Lootsluyden, gebruyckt werdende tot het in-ende uyt-lootsen van de Schepen in de Maze ende het Goereefche Gat, conform d'Ordonnantie by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, op 't stuck van de Pilotage in de voorfz Zeegaten, den twee en twintighften October des jaers sefthien hondert ses en vijftigh jonght geëmancert.

Dat alle foodanige Lootsluyden, als voor defen by Burgemeesteren ende Regeerders van den Briele zijn aengestelt ende beëdight, by de wel-gemelte Steden van de groote Viffcherye, ofte hare Gecommitteerden in hunnen dienst fullen werden gecontinueert ende bevesticht, ten ware de felve Lootsluyden, of eenige van henluyden daer toe onbequaem, of oock andersints van quaedt comportement bevonden wierden.

Dat de twee nieuwe Loots-booten onlanghs door ordre van Burgemeesteren ende Regeerders der Stede van Rotterdam voornoemt, in 't Vaerwater gebracht, midtsgaders de Lootsluyden daer op gestelt, indien fy naer voorgaende examinatie daer toe bequaem bevonden werden, mede tot het in-ende uytloofen aenfondts geadmitteert ende gecontinueert fullen worden, des dat de felve ende alle andere Lootsluyden albercydts aengestelt, ende naermaels noch aen te stellen by de gefa-

mentlijke Steden van de groote Viſſcherye geauthoriſeert ſullen werden, by proviſie met hare Perſoonen ende Loots-booten, binnen de Stadt van den Briele hare woon-plactſe ende retraicte te nemen ende te houden, midtsgaders van daer t'elckens af ende aenvaren ſullen, onvermindert het recht dat de reſpective Steden op 't ſtuck van de Pilotagie, ende ſoo ontrent de reſidentie van de Lootslyuden, als andersints ſuſtineren te hebben, en dat midts dien om goede redenen ende motiven ten reguarde van de voorſz nieuwe aengheſtelde Lootslyuden geene inqualificatie geallegeert of voorgewent ſal werden op de diſpoſitie van 't tweede Artijckel van de boven-geroerde haer Edele Groot Mog. Ordonnantie.

Dat de gemelte Steden, ten aenſien 't getal der voorſz Lootslyuden merckelijck werdt vermeerdert, ſullen beſorgen, dat het loon der ſelver Lootslyuden in redelijckheydt ende billijckheydt verhooght werde; des dat alle de voorſz Lootslyuden egalijck getraecteert, ende niemandt van henlyuden aſſonderlijck door eenige Collegien ofte Steden gegagieert ſal worden, uytgenomen de gratificatie, de welke by de Stadt Rotterdam aen de nieuwe Lootslyuden alreede is belooft.

Dat die van de Regieringe, ſoo wel als de Juſtitie binnen den Briele, de Lootslyuden op nieuws aengheſteldt ende noch aen te ſtellen; midtsgaders hare gantſche Familie, als oock der ſelver Goederen, ende generalijck alle 't gene haer aengaet, ſullen nemen ende houden in hare protectie, ende geenſints gedogen, dat de ſelve in hare bedieninghen, Perſoonen, Goederen of andersints, directelijck of indirectelijck, beſchadicht of verongelijckt werden; ende indien ſulcks t'eeniger tijdt mochte komen te gebeuren, dat ſy tegens die gene die daer aen ſchuldich zijn, met alle rigeur, ende ſonder eenige conniventie ſullen procederen ende doen procederen naer behooren; ende in cas hier inne t'eeniger tijdt gebreck bevonden moghe werden, dat als dan by de gemelte Gecommitteerden van de voorſz Steden daer tegens naer exigentie van ſaecken voorſien ſal worden.

Doch in gevalle, buyten vermoeden, 't ſelve mede mochte werden gedilayeert, ende de nodige voorſieninge niet geſtelt, dat als dan de Steden van Rotterdam ende Briele ſullen zijn ende blyven in haer geheel, ende behoudens 't recht in 't ſtuck van de Pilotagie, dat ſy reſpective vermeynen te hebben; wel-verſtaende nochtans, dat het admitteren ende varen van de voorſz Lootslyuden voor het toekomende by die van Rotterdam voorſz, voor geene acten poſſefſoir ſal kunnen werden geallegeert.

Dat de voor-geroerde Gecommitteerden van de gemelte Steden der groote Viſſcheryen de reſpective Lootslyuden ſtrictelijck ſullen houden, ende doen houden tot de obſervantie en de practijcque van de Ordonnantien, by haer Ed. Groot Mog. op 't ſtuck van de Pilotagie in 't voorſz Quartier gemaectt ende noch te maecten.

Dat de gemelte Gecommitteerden haer eenmael des jaers, ofte ſoo meenighmael als 't hun goedt duncken ſal, binnen den Briele voorſz, ende elders ſullen komen informeren op de comportementen en devoiren van de Lootslyuden, ende daer inne eenigh gebreck bevindende, vermogen de ſelve te ſuſpenderen ofte te caſſeren, ende andere in hunne plaetſen aen te ſtellen, ſulcks als ſyllyuden naer exigentie van ſaecken, ende ten dienſte van de Commercie behoorlijck ende dienſtigh zchten ſullen.

Actum in 's Gravenhage den

Van welck voorſz gerapporteerde by de Heeren Gedeputeerden van beyde de voorſz Steden Copye verſocht zijnde, om daer op d'intentie van de Heeren hare

Principalen, soo haest doenlijk, te moghen innemen, ende vervolgens alhier ter Vergaderinghe te openen, is de finale Resolutie dienthalven te nemen uytghefelt tot naeder deliberatie, ende dien-onvermindert tot voorkominge van alle vordere feytelijckheden, by continuatie van de laetste clausule der voorz haer Edele Groot Mog. Resolutie van den drie en twintighsten Julij lefleden, geordonneert, ghelijck by haer Edele Groot Mog. geordonneert werdt midts desen, dat middelerwylen het lootsen in de voorz Zeegaten alleenlijk sal geschieden op den voet, ende door de Persoonen, voor date van de voorz verschillen in train en in employ geweest zynde, ter tyden en wylen toe, 't advis van de voor-gemelte Stadt van Rotterdam op 't voorz rapport alhier ter Vergaderinghe inghebracht, ende daer op by haer Edele Groot Mog. nader deliberatie aengestelt sal zijn.

Vrydag den 5 Augusti 1661.

O P 't gemoveerde van eenighe Leden, Is, naer voorgaende deliberatie, geresolveert ende vast-gestelt, gelijk geresolveert ende vast-gestelt wordt by desen, dat van nu voortaan in 't begeven van Militaire Charges, staende ter collatie van haer Edele Groot Mog., egeen regardt ter wereldt sal werden genomen op recommandatien van buytenlandtsche Koningen, Republijcquen ofte Staten, maer dat ter contraie alle die gene, die van nu voortaan haer met eenige uytheemsche recommandatien tot foodanige charges sullen behelpen, 't zy door schriftelijck adres van Brieven of Memorien aen dese Vergaderinge, 't zy door mondelinge aenspraecke van uytheemsche Ministers aen de Leden ofte Perloonen, in de selve Vergaderinge comparerende, *eo ipso* gehouden sullen werden, gelijk syluyden van nu af aen gehouden werden by desen, ineligibel tot de charge daer toe sy in manieren voorz sullen wesen gherecommandeert; Ende werdt by den Raedt-Pensionnaris midts desen gelaft, egeene Brieven, Memorien ofte aenspraecken tot alfulcke recommandatien tenderende, alhier ter Vergaderinge voor te dragen, ofte te rapporteren, maer by soo verre naermaels yets daer toe tenderende hem mochte voorkomen, 't selve te supprimeren, ende die gene die hem sulcks komen aenbrengen van de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie te waerschouwen naer behooren.

*Militie.
Otrecht Militaire Charges geen uytheemsche recommandatien te respecteren.*

Saturdag den 6 Augusti 1661.

DE Heeren Gedeputeerden der Stede Haerlem, hebben ter Vergaderinge ge-exhibeert, ende vervolgens gedaen lesen de consideratien van de Heeren hare Principalen, ende jegens seeckere Propositie, by de Heeren Gedeputeerden der Stadt Alckmaer, den elfden Martij lefleden ter hoogh-ghemelte Vergaderinge eerst by monde gedaen, ende vervolgens in gheschifte over-ghelevert, in de Notulen van den selven date geïnferreert, raeckende den ontfangh van de Domainen, haer Ed. Groot Mog. in de oude ende nieuwe Zijp competerende, ende specialijck tot bewijs van dat de Thienden van de Wieringerwaert behooren tot het Comptoir van de Vroonlanden binnen Alckmaer voorschreve: Waer op gedelibereert zijnde, Is goetd-gevonden ende verstaen, dat de voorschreve consideratien door Gecommitteerden uyt dese Vergaderinge met ende nevens de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Edele Groot Mog. Domainen, ofte eenige van de selve by de Kamere daer toe te deputeren, naerder geëxamineert, ende de Rentmeesters

Haerlem contra Alckmaer over den ontfang van den Thienden in de Wieringerwaert.

meesters ten weder-zyden daer op gehoordt, de Vergaderinge dienthalven van advise gediendt sal worden; daer toe verfocht ende gecommiteert zijn, gelijk verfocht ende gecommiteert worden by desen, de Heeren van Delf, van Leyden, van ter Goude ende van Hoorn.

Saturdag den 17 September 1661.

*Uytspraecke
over de que-
stien raec-
kende de Al-
blaffer-
waert.*

DE Raedt-Pensionaris, heeft ter Vergaderinghe gerapporteert, ende voor-gelesen de uytspraecke, by de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden tot de besoignes, den Alblafferwaert concernerende, geformeert ende gedaen in krachte van der selver Commissie van date den thienden Junij lestleden, ende d'Acte van surrogatie, in date den seften Augusti daer aen volgende op voorgaende overgifte ende submissie by de contenderende Parthyen solemnelijk gepasseert den vier en twintighsten Augusti voorsz, zijnde de voorsz uytspraecke vervat in twee distincte Instrumenten, 't eene gecouchert op den name van haer Edele Groot Mog., ende vervattende een valt Reglement, ordre ende instructie voor Dijkgraef, Heemraden, Penninck-meester ende Bode van de voorsz Waert, midtsgaders op 't beleydt van de Regieringe ende administratie van de selve Waert, met 't gene daer aen dependeert; 't andere ghestelt op den naem van de ghemelte Heeren Gecommitteerden, ende vervattende der selver decisie ende sentiment op verscheyden Posten, in de reekeningen van de voorsz Waert begrepen, in voegen en manieren, als beyde de voorsz Instrumenten hier naer volgen.

*Reglement,
ordre en in-
structie voor
Dijkgraef,
Heemraden,
Penninck-
meester ende
Bode van de
Alblaffer-
waert;
Midtsga-
ders op 't
beleydt van
de Regierin-
ge ende ad-
ministratie
van de selve
Waert, met
't gene daer
aen depen-
deert.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, Allen den geenen die desen aengaen sal, Doen te weten, Dat Wy successivelick ontfangen hebbende de dolencien, ende versoeken eerst by Dijkgraef ende Hooge-Dijk-Heemraden, ende vervolgens mede by 't meerendeel van de Heeren, Ambachts-Heeren ende Inge-landen van den Alblafferwaert aen Ons gedaen, raeckende verscheyden questien ende geschillen, soo ten aensien van 's ghemeene Landts Reekeningen van de voorsz Waert, als ten aensien van de Regieringe, ende 't beleydt van saecken over ende in de selve Waert te gebruycken, op den thienden Junij ende seften Augusti deses loopenden jaers, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden hebben te committeren, ende te autoriseren uyt het midden van Onse Staets-gewyse Vergaderinge, Onse lieve ende getrouwe Abraham van Beveren, Heere van Barendrecht, Burgemeester der Stadt Dordrecht, Arent vander Dussen, Pensionaris der Stadt Delf; Nicolaes van der Graef, Heere van Hoogeveen, Burgemeester der Stadt Goude; Hugo Boxel, Pensionaris der Stadt Gornichem; Cornelis van Nesch, Burgemeester der Stadt Schoonhoven; ende Jacob van der Nieuwstadt, Burgemeester der Stadt Alckmaer, met Onsen Raedt-Pensionaris; midtsgaders uyt het midden van Onsen Hove, Gualter de Raedt, ende Jacob van der Graef, Raden ordinaris in den selven Hove, om de voornoemde verschillende Parthyen over de voorsz hare differenten te hooren, ende de selve te vereenigen, was 't doemlijck, soo niet, te concipieren, ende met onderlingh goetvinden van de selve Parthyen te arresteren een Acte van submissie, in krachte van de welcke de voorsz differenten by finale uytspraecke op Onse approbatie, getermineert mochten werden; Dat dien-volgende de gemelte Onse Gecommitteerden op den seftienden Augusti lestleden ende volgende dagen daer toe binnen de Stadt van Dordrecht gevaceert, ende de voorsz Parthyen in 't lange gehoordt, midtsgaders haerluyder

gesu-

geſtineerde ter eenre ende ter andere zyde, met de Stucken ende Munimenten tot aſtructie van dien overleydt, ende de ſchriftelijke debatthen *hinc inde* daer op gedaen, rypelijk geëxamineert ende overwogen hebbende, de ſelve Parthyen eyntlijk op den vier en twintighſten Auguſti voorſz, ten weder-zyden alle hare differenten, ende namentlijk mede de geſchillen uyt het ſtuck van de Reeckeningen reſulterende, geſubmitteert ende verbleven hebben aen de deciſie van de meergemelte Onſe Gecommitteerden, om daer inne te doen ſoodanigen uytſpraecke, als ſy tot nederlegginge van de meer-geroerde differenten, als mede ende voornamentlijk tot verhoedinge van alle verdere diſcrepantien ende oneenigheden voor 't toekomende naer recht, reden ende billickheydt, oock behoorlijk reguardt nemende op de Privilegien, Handveſten, ende oude Coſtumen, de voorſz Waert aengaende, ende in de ſelve gebruyckt, ten meeſten dienſte ende oorbaer van de ſelve Waerd ſouden bevinden te behooren, ten eynde de Regieringe ende bedieninge van de meer-ghenoemde Waerd voortan in alle goede eenigheydt ende vrede ten beſten van de ingeërſden van dien gehanthaeft ende gereguleert moghe werden; Wel-verſtaende, dat voor ſoo veel aengingh de Poſten die in de reeckeningen ſouden moghen werden gecontroverteert, den Dijkgraef, Heemraden ende Penninckmeester, elck oock in 't particulier dien-aengaende ſouden mogen inbrengen, allegeren ende ſuſtineren 't gunt ſyluyden tot hare deſenſie ſouden oordeelen te dienen, ende dat daer op in de voorſz te doene uytſpraecke reguardt ſoude werden genomen, als nae behooren; alles op Onſen believe ende onder Onſe approbatie; Ende naedemaal de voorſz Parthyen by voorgaende Acte van ſubmiſſie Onſe ſpecialijk verſocht ende ghebeden hebben, dat het Onſe believeen mochte de voorſz te doene uytſpraecke tot meerder vaſtigheydt, ende aenſien van de ſelve op Onſen name te doen pronuncieren ende uytgeven. SOO IST, dat Wy ghenegen weſende ter bede van de voornoemde Supplianten, naer ingenomen rapport van de ghemelte onſe Gecommitteerden, in krachte van de voorgeroerde ſubmiſſie, ende voorts uyt Onſe ſouveraine macht, ten ſine voorſz geordonneert ende geſtatueert hebben, ordonneren ende ſtatuieren by deſen de naervolgende Poincten ende Articulen.

I.

Dat de Regieringe ende bedieninge van de voorſz Waerd voortan als van ouden herkomen, gheadminiſtreert ende waer-ghenomen ſal werden door een Dijkgraef, en derthien Hooge Dijk-Heemraden, met een Penninghmeester, welke voorſz Dijkgraef ende Hooge-Dijk-Heemraden, ten eynde de ſelve oock door hun eygen intereſt gheporteert mogen werden ten beſten van de ſelve Waerd, ende tot præſervatie van de Dijcken van dien by alle occaſien te vigileren, ende op dat de Ingeërſden haer met des te meerder geruſttheydt ende betrouwen op hare directie ende conduicte mogen verlaten voor 't toekomende, ende voor ſoo veel de ſelve naermaels ſullen werden ingekofen, oock voor haere Perſoonen in 't particulier binnen den ringh van de voorſz Waerd, (de Landen van Arckel ende Vianen daer onder begrepen in 't reguardt van de Heemraden uyt den hoofde van den ſelven Lande comparerende) behoorlijk gegoedt ſullen moeten weſen, te weten den Dijkgraeff ten minſten tot twintich Mergen Landts, ofte in andere notable vaſte goederen, Heerlijkheden ende Juridiſctien daer onder gereeckent, wel-verſtaende dat de voorſz Landen, of andere Goederen in waerdye ſullen moeten eſgualeren of excederen de ſomme van thien duyſent Caroli guldens, ende yder Heemraedt tot twaelf Mergen, of aen andere vaſte Goederen als boven, te ſamen waerdich ſes duyſent of meer gelijcke guldens.

Dat

Dat tot goede beforginghe ende bewaernisse van de Dijcken , den Dijckgraef ende Heemraden voornoemt, gehouden sullen zijn met alle forchvuldigheydt ende opmerckinge waer te nemen de drie ordinaris Schouwen in de voorschreve Waert van oudts gebruyckt ende geobserveert , te weten de Mey Keur-schouwe , door het volle Collegie ghesamentlijck of onghescheyden , ende de twee Schouwen van St. Jan, ende Baefmisse, met hare Naeschouwen mede door het gantsche Collegie, gesamentlijck, of by verdeelinghe , naer dat de gelegentheydt van tyden en saecken sal komen te vereyssen; voor-behoudens de Heeren ende Ambachts-Heeren, elck in hare Ambachten het recht van Voorschouwe , volgens de oude Hantvesten, ende naementlijck van die van Graef Floris in date den vierden dagh naer Paesschen des jaers twaelf hondert seven en tseventigh , ende van Hertogh Aelbrecht in date den ses en twintighsten April derthien hondert vijf en tseventigh.

I I I.

Dat op den Mey ende St. Jans Schouwe mede geschout sullen werden de Knipspooen op den hoogen Dijck , sonder dat van noden wesen sal eenighe Stoup-schouwen , of anderen in de Handtvesten niet bekendt, waer genomen ofte gedreven te werden; Des dat in plaetse van de Stoup-schouwen alle ende een yegelijck die Stoupen hebben, geordonneert sal worden hare hoopen nevens de Stoupen met aerde te vermeerderen, 't zy de selve Stoupen aen Heeren-wegen zijn staende ofte niet, oock te maecken ofte te doen maecken een vaste planck ofte twee, een voet langer als is de breete van hare Stoupen, met drie Ysere Pennen, yder een voet langh, en onder scharp , met Veeren aen weder-zyden van de planck vast genagelt , ende de voorschreve alsoo geprepareerde planck ofte plancken continuelijck binnen hare Huyfen te bewaren, ende op Baefmis-schouwe by hare voorschreve Stoupen te stellen, om als dan mede beschouwt te worden , op de verbeurte van eene gulde tot veertich grooten t'elckens, ende soo meenichmael als daer aen gebreck sal werden bevonden, in der voegen dat men voorts aen niet genootsaeckt sal zijn de Stoupen alle jaren met aerde te vullen; maer dat in plaetse van dien de Stoupen , als het de noodt vereyscht, om 't overstorten van 't Water te beletten, met de voorz geprepareerde plancken beset, ende met aerde aengevult sullen werden.

I V.

Dat de boeten op de respectie Schouwen van St. Jan , ende Baefmisse sal zijn voor de eerste reys vijf stuyvers, ende voor de tweede reyse eene gulde tot veertigh grooten als boven.

V.

Dat den Dijckgraef soo veel in hem is, sal hebben te besorghen, dat de voorz Schouwen met alle vigilantie ende promptitude gedieven, ende geabsolveert moghen werden, sulcks dat yder Schouwe van Mey , van St. Jan ende van Baefmisse binnen den tijdt van drie dagen uytterlijck gedaen ende geabsolveert moge wesen: doende nochtans op den Dijck daer gekeurt sal werden, de Wagens stil houden, ende den Penningh-meester annoteren, 't gene aldaer te doen staet, ende by de gebreeckigen gebetert, ofte voldaan moet werden , ende dat de voorschreve Dijckgraef soo ten dien sine als om des te beter de gebreecken te kunnen aenwysen, ende het vonnisse van Heemraden op den Dijck te manen , sich sal vervoegen ende onthouden op de eerste Wagen.

V I.

Dat alle vrees Schouwen sullen moeten werden gevoert by den Dijckgraef, ende ten minsten twee Heemraden met den Penningh meester ende Bode.

Dat

Dat Dijkgraef ende Heemraden voorschreven , des Winters als door storm; hoogh Water, Yskarringe ofte andersints de noodt vereyscht op den hoogen Dijk te komen, haer aldaer in aller diligentie sullen laten vinden, ende den selven Dijk naer haer vermogen op haren Eedt voor inbreuck versorgen, ende helpen prefereren als goede ende getrouwe Dijkgraef ende Heemraden toestaet.

V I I I.

Dat de Ambachts-Heeren soo wel als de Heeren hebbende hooge Jurisdicctie, sullen behouden alle Keuren ende Schouwen op de binnen-Wegen ende hare appendentien, de Boomen daer op ofte ontrent staende, ende het gevolg van dien, besorgen dat de voorsz binnen-Wegen alle jaren voor Mey-dach behoorlijk gerepareert, ende opgemaectt zijn, ende alsoo voorts (des noodt) met naervolgende Keuren ende Schouwen in hare behoorlijke breete, hooghte ende effenheydt onderhouden werden; ende dat daer ontrent voorts sal werden achtervolcht, het ghebruyck dienaengaende tot noch toe in de voorsz Waert geobserveert.

I X.

Dat voortaan sal cesseren ende buyten gebruyck gehouden werden het halen van Cedullen van aertchieringe, ende dat in plaetse van dien eens voor al by forme van generale Keure sal werden geordonneert ende vast-gestelt, gelijk geordonneert ende vast-gestelt wordt by desen, dat alle de gene die tot het maecken ende onderhouden van hare Dijcken aerde van noden hebben, ende selfs van geene bequame Kley-aerde tot voldoeninge van de Keure en zijn voorsz, vermogen sullen de selve buyten Dijcx, indien die aldaer te vinden is, ende andersints binnen Dijcx te halen ter naester laege ende ter minster schade, midts betalende behoorlijk schaftgeldt, ende blyvende van den tée van den Dijk, buyten acht Roeden, ende binnen eene Roede, ende blyvende gehouden de uytgespitte putten door te steecken, op dat het Water bequamelijck daer uyt moge schieten, alles op een pœne van thien ponden tot veertich grooten 't stuk; Behoudelijck nochtans, dat geen binnen Dijcx aerde, op de gelijke verbeurte, uytgedolven ende aen den Dijk gebracht sal mogen werden, sonder voorweten ende bewilliginge van den Dijkgraef, ofte van den naest-geseten Heemraedt, die versocht wesende, hun daer toe gereet sullen laten vinden; onvermindert ende sonder præjuditie van yders recht ende gerechtigheydt, daer van by privilegie, contract, ofte andere deughdelijcke titul gedoceert sal kunnen werden, 't zy nopende het halen van aerde buytens Dijcx tot het maecken van hare Dijcken, 't zy dat geen aerde uyt hare Voorlanden ofte Aenwassen ten sine als boven ghehaeldt soude mogen werden; Blyvende andersints 't gunt voorschreven staet, ende voorgaende Keure dien-aengaende in waerde, midts-gaders eenen yghelijcken verplicht ende verbonden, sich daer naer punctuelijck ende præciselijck te reguleren.

X.

Dat Dijkgraef ende Heemraden voorsz, met den Penningh-meeſter, alle ordinarij Rechedagen, soo veel den tijdt sal kunnen lyden, houden sullen op de voorgeroerde schouw-dagen buyten koste ende laste van parthyen, die midts dien alleenlijck sullen betalen het salaris ofte Schrijf-loon van den Penningh-meeſter, sullende voorts den Dijkgraef ende twee ofte drie Heemraden met den Penningh-meeſter oock buyten de voorsz Schouw-tijdt, gehouden zijn ten versoefke van parthyen in alle voorvallende saecken raeckende den Hoogen Dijk, met 't geene daer aen dependeert, te vaceren ende te befoigneren, Requesten ontfangen, ende questien

t'accorderen is't doenlijk, soo niet, daer van op de eerst-aenstaende schouwe rapport te doen, omme als dan de saecke gedecideert, of andersints daer ontrent gedisponeert te werden sulcks als naer exigentie van saecken bevonden sal worden te behooren; midts in't voorz laetste geval haer daer voor sullende mogen laten loonen van parthyen die hun tot de voorz extraordinaris befoignes buyten de schouwdagen als boven sullen verfocht hebben, ende van de selve parthyen te samen (elck betalende zijn geproportionneert ghedeelte) soo veel eyschen, dat sy uyt saecke van dien komen te ghenieten een redelijk dach-geldt, te weten, den Dijkgraeff tot vier gulden, ende yeder Heemraedt, midtsgaders den Penningh-meeester drie gulden munte voorz.

X I.

Dat soo wanneer eenige wercken van groote importantie gemaect, eenige extraordinaris Keuren, daer mede de gemeene Waerd, 't zy in 't geheel, 't zy by maniere van subsidie, ende voor een gedeelte beswaert soude werden, geleydt ofte eenige processen aengevangen, eenige Penningen op interest genegotieert, ofte andersints generalijk eenige saecken van merckelijcken gewichte tot laste van den selven Waerd by der handt genomen sullen dienen te werden, in gevalle de voorz Wercken, Keuren, Processen, Negotiatien ofte andere saecken van gewichte uytstel konnen lyden, als dan op den eerst aenstaenden reecken-dach door den Dijkgraef, ofte in sijn afwesen door den eersten Heemraedt, met overlegh ende communicatie van de Heem-raden, daer van, als van alle andere saecken voorstellinge sal werden gedaen, ten sine daer op met meerderheydt van stemmen (yder Dorp ofte Ambacht inbrengende eene stemme) sal mogen werden geresolveert, soo als bevonden sal werden te behooren.

X I I.

Doch in gevalle Dijkgraefende Heemraden t'eenigen tyde op haren Eedt mochten oordeelen, dat eenige Wercken, Keuren, Processen, ofte andere saecken als boven, sonder ondiens ende perijckel van de Waerd geen uytstel souden konnen lyden, dat syluyden in foodanigen gheval sullen vermogen, ende oock gehouden zijn alsulcke wercken in aller yl te ordonneren ende te doen opmaecken, oock foodanige Keuren te leggen, ende te doen executeren, Processen aen te vangen, ofte andere saecken ten besten van de Waerd ende tot praeservatie van de Dijcken by der handt te nemen, sonder eenich uytstel ofte dilay; ende dat sich niemandt, wie hy oock zy, daer tegens sal vermoghen te opposeren, ofte den voortgingh ende d'executie van't gene alsoo gekeurt, geordonneert, aengevangen, ofte by der handt ghenomen sal zijn, te stuyten ende te verhinderen, immers dat alle het selve by provisie ende onaengesien de oppositien die daer jehens in rechte ofte daer buyten souden mogen werden gemaect, zijn voortgangh ende executie hebben ende gewinnen sal; welverstaende dat van 't gene alsoo by noot geordonneert, gekeurt, aengevangen ende in 't werck gesteld sal zijn, midtsgaders oock van de passive Processen die de Waerd aengedaen souden mogen weten, op den eerst-volgenden Rceekendach openinge gedaen, ende kennisse gegeven sal worden als naer behooren, omme als dan in maniere voorz te werden geresolveert ende gedisponeert, wat dienaengaende verders gedaen ofte gelaten sal dienen te werden.

X I I I.

Blyvende voorts aen Dijkgraeff ende Heemraden van den voorz Waerd privative het recht ende de macht omme op de ordinaris Keur-tyden, ende oock daer buyten te leggen alsulcke ordinaris Keuren, Vrees-keuren ende andere komende tot
laste

laste van particuliere Gedijck-slaeghdens, als syluyden ten dienste van de Waerdt, ende tot praeservatie van de Dijcken van de selve sullen bevinden te behooren.

X I V.

Ende soo wanneer tot het uytvoeren van eenige importante saecken als voren by noot geordonneert, ghekeurt, aen te vangen ofte by der handt te nemen, eenige prompte penningen van noode mochten wesen, daer toe geen voorraedt in Kassa mochte werden bevonden, dat in foodanige extraordinaris ende pressante gelegentheydt Dijckgraeff ende Heemraden bevoeght sullen zijn, daer toe by provisie eenige penningen tot laste van de Waerdt op interest te lichten, midts niet excederende de somme van acht duysent Caroli guldens, ende sulcks op de ecrst volgende Reecken-dach bekent maeckende als vooren.

X V.

Dat soo wanneer in gevolge van 't gene voorschreven is, over eenige notable ende extraordinaris pointen invoegen als boven sal dienen te werden geresolveert, de selve als dan veerthien dagen voor den ordinaris Reeckendach door ordre van Dijckgraeff ende Heemraden by den Penning-meester schriftelijck overgefonden sullen worden aen de Bailliuwen, ofte Schouten van de voorz Dorpen, die de selve met haere Heeren ende Ambachts-heeren sullen mogen communiceren, om daer op tegens den selven Reecken-dach behoorlijck gepræpareert te komen.

X V I.

Dat tot voorkominge van onnodige onkosten by de Heeren, Ambachts-Heeren ofte Dorpen te supporteren, voortaan geen andere uyt-schryvingen ofte convocatieën sullen werden gedaen, dan tegens den voorz jaerlijcxschen Reecken-dach, ten ware middelerwyle door hooch-dringende noot, by inbreucke (dat Godt verhoede) ofte andere sware onbedachte voorvallen sulcx dienstich ware; in welcken gevalle de reden ende 't subjeet van de convocatie in de Brieven van uyt-schryvinghe ghe-exprimeert sal werden.

X V I I.

Dat den Penningh-meester met den eersten sal maecken een perfecten Inventaris van alle de Munimenten, Brieven, Geschriften, Boecken ende Papieren die 't gemeene Landt van den Alblasserwaert concernerende, onder hem berusten, oock den selven Inventaris van tijdt tot tijdt amplieren met de Boecken, Brieven ende Papieren als boven die naermaels noch sullen komen in syne handen, ende voorts gehouden zijn alle de voorz Munimenten, Brieven, Geschriften, Boecken ende Papieren gade te slaen, ende getrouwelijck te bewaren ten behoeve van de voorz Waerdt, ende ten gerieve van de Heeren, Ambachts-heeren ende Ingelanden van de selve, die daer van tot allen tyde visie ende copie authentijcq t'haren redelijcken koste ongeweygert sal zijn.

X V I I I.

Dat den Penningh-meester geensints sal vermogen, maer sich wel forghvuldichlijck sal hebben te wachten eenige betalinge te doen, selfs niet aen den Dijckgraef, Heemraden of anderen aen 't Collegie dependierende, anders dan op schriftelijcke Ordonnantien van 't Collegie, geteekent by den Dijckgraef ende twee Heemraden, hebbende de beste kennisse van saecken, daer over de Ordonnantie werdt verleent, ofte in absentie van den Dijckgraef, geteekent by drie Heemraden; ende dat de voorz Ordonnantie buyten de betalinge van de ordinaris Posten, van vast-gestelde Tractementen ende diergelijcke, ghesteldt sullen moeten wesen onder specificatieën of declaratieën behoorlijck gheëxtendeert, met expressie van den tijdt, plaetse, Per-

foonen ende oorfackken, wanneer, waer, waer aen, ende waer toe de materialen geleverd, de Wercken gemaect, ende de reyfen of vacatien respectivelijk gedaen, betaeldt, ende gevallen zijn, op poene dat alle Posten die buyten Ordonnantien gequalificeert als boven, ende sonder behoorlijcke Quitantie daer op dienende, in reeckeninge werden gebracht, geensints geleden, maer in de selve reeckeninge geroeyert sullen worden.

X I X.

Dat noch Dijkgraef, noch Heemraden, noch Penning-meeftcr, noch Bode, nochte yemandt van henluyden, nochte oock yemant anders, zijnde in dienst ende Eedt van de Waerdt, sal vermogen eenige Wercken, de selve Waerdt concernerende, aen te nemen, eenige materialen ofte behoeften daer toe te verkopen ofte te leveren, ofte in eenige aenneminge, of leverantie van Wercken, materialen ofte behoeften als boven te participeren, ofte daer uyt yets te profiteren, directelijck of indirectelijck in eeniger manieren, op verbeurte van hunne respectieve bedieningen.

X X.

Dat geene Wercken van eenige importantie, staende tot laste van 't ghemeene Landt van de voorz Waerdt, in wat voorval, ende by wat gelegentheydt sulcks oock soude mogen wesen, uytgefondert alleenlijck by foodanige Waters-noodt, ende ander imminerent pericul, dat geen yustel tot bestedinge afgewacht soude konnen werden, voorts aen sullen werden gemaect, ofte te maecken uytgegeven, anders dan by publijcke bestedinge, naer voorgaende behoorlijcke ende tydelijcke publicatie ende affictie van Billietten, mitsgaders onder suffisante cautie van de Aennemers der selver, sonder dat van nu voortaan eenighe dach-gelden ofte betalingen over de voorz Wercken buyten pericul als boven, by dach-loon, of andersints uytter handt besteedt, in reeckeninge sullen werden geleden.

X X I.

Dat soo wanneer de voorschreve Wercken van die consideratie zijn, dat op de materialen ende het Werck selfs ten dienste van de Waerdt met een forghvuldich ooge diende gelet te worden, als dan den Dijkgraef, ende de Heemraden, die het haer beurte is op de dagelijcx voorvallende sacken te befoigneren, by verdeylinge met den Penning-meeftcr op 't Werck sullen gaen, ende op alles naeuw regard nemen, annoterende de fauten ende malversatien, indien syluyden bevinden eenige by de Aennemers begaen te werden, ende de selve doende remedieren ende beteren alvooren de voorschreve Aennemers van haer bedongen loon ten vollen te laten betalen, houdende in de voorz verdeylinge de naervolgende ordre, dat namentlijck in 't uyt ofte aenleggen van de Wercken den Dijkgraef met een Heemraedt, ende daer naer cens ter weecke een van 't Collegie het meerendeel van den dach sich op 't Werck laten vinden, blyvende voorts in 't vermogen, ende aen de faculteyt van Dijkgraef ende Heemraden, om daer en boven noch een ghetrouw Persoon hem op foodanigen Werck, ende alfulcke materialen verstaende te dispiceren, ende door twee van henluyden op redelijck dachloon, ter discretie van 't Collegie, naer vereysch van sacken te begrooten, in te huyren, midtsgaders te beeedigen, om continuelijck by het Werck te moeten blyven, op alles wel ende getrouwelijck te letten, midtsgaders den Dijkgraef, Heemraden ende Penning-meeftcr aldaer by beurte als boven komende, van 't gene op ende ontrent het Werck passeert, oprechtelijck te onderrichten.

X X I I.

Dat de Wercken volmaectt wesende by den Dijkgraef en eenighe Heemraden
ten

ten minsten tot twee in getale met den Penningh-meester, behoorlijk geinspecteert, ende in alle getrouwigheydt opgenomen sullen werden.

X X I I I.

Dat Dijkgraef ende Heemraden voorz, selfs niet in compleet Collegie, vermogen sullen eenige jaerlijcxsche tractementen ofte Pensioenen te constitueren, oock niemant, wie hy zy, eenige vereeringen ofte gratuiteyten toe te voegen, anders dan naer voorgaende Resolutie daer toe by eenparige advisen vande ses en twintich stemmende Dorpen op den Reken-dach, of buyten de selve op eene extraordinair by eenkomst genomen.

X X I V.

Dat soo wanneer Dijkgraef ende Heemraden by voorvallende extraordinaris gelegentheydt nootfaeckelijck souden mogen achten, yemandt of eenigen ten dienste ende ter eere van de Waerdtr getraecteert ofte gedefroyeert te werden; syluyden als dan daer toe sullen vermoghen te employeren den deuyt over de Hoeven van de voorschreve Waerdtr gecollecteert wordende, van oudts genaemt den goeden deuyt, immers dat sy in soodanige Tractementen of defroyementen den dubbelden goeden deuyt niet sullen mogen excederen, sonder voorgaende eenparige bewilliging van de ses en twintich stemmende Dorpen als vooren; op poene dat geene Tractementen, Pensioenen, vereeringen, gratuiteyten, onthael of defroy, contrarie desen ofte den voorgaenden Article geconstitueert ofte gedaen, in reeckeninge gheleden, maer effectieve geroyeert sullen werden.

X X V.

Dat van nu voortaan niet meer dan twee Advocaten ende een Procureur in 's Graven-Hage, midtsgaders een Advocaet ende een Procureur binnen Dordrecht tot laste van de Waerdtr aengenomen, ende gebruyckt sullen werden; ende dat Dijkgraef ende Heemraden voorz, over sulcks de Advocaten ende den Procureur boven 't voorz getal tot laste van de Waerdtr aengenomen, sullen laten uytsterven, sonder naer 't overlyden van de selve, ofte de Waerdtr by andere gelegentheydt daer van gedechargeert werdende, wederom nieuwe aen te nemen, of 't voorz gepraefigureerde getal in cenigen deele te excederen.

X X V I.

Dat alle Landen ende Heerlijckheden die by Spade-steekinghe aen 't ghemeene Landt zijn vervallen, ofte in tyden ende wylen noch souden mogen komen te vervallen, uytghesondert nochtans de Landen daer toe behoort den Dijk op den Bout, die midts de groote beswaernisse van den voorschreven Dijk daer op staende, by niemant ingekocht souden werden; met voorgaende kennisse ende goetvinden van de Heeren, Ambachts-Heeren ende Ingelanden, ofte de voorz Dorpen ten minsten van die gene van de selve die ter audientie van de reeckeninge sullen compareren, met den last van de Dijcken daer aen gehoorende publijcquelijck als vooren verkocht, ende de penningen daer van procederende, op vaste renthen uytgestelt, oock by aflossinghe van de selve wederom van nieuws op gelijcke renthen beleydt sullen worden, omme het jaerlijcx innekomen der selver, ende 't gunt by verhuyringhe van de onverkochte Landen aen den Dijk van den Bout, 't gemeene Landt toe-behoorende, jaerlijcx werdt geconsequereert, tot onderhoudt van den voorschreven Dijk op den Bout, ende tot verval van andere gemeene Landts lasten, geemployeert te worden, sonder dat eenige opeyffchinghe, ende employ van de voorz capitalen sal mogen gedaen, ofte ondernomen werden, anders dan by tyde van hoogen noot, ende naer voorgaende communicatie ende goetvinden als vooren.

Dat 's gemeene Landts reekeninge van de voorz Waerdt jaerlijcks sal werden gedaen op Woonfdagh nae beloocken Paesschen nieuwe stijl, ende de Brieven van notificatie daer over tydelijck uytgefunden aen de Schouten ende Gerechten van de voorz respectie Dorpen als naer ouder ghewoonte.

X X V I I I.

Dat den Penningh-meeſter vier dagen voor de voorz Reecken-dagh syne reekeninge met alle de Ordonnantien, Acquitte ende andere Documenten daer toe ſpecterende, ſal moeten gereset hebben met een kort ende opgefommeert bondereel van alle de Poſten daer inne begrepen, ende daer van tot volkomen genoeghe viſie ende lecture doen hebben, midtsgaders Extracten ofte Copyen laten maecten aen ende by de genen die tot het præperatoir beſoigne over het viſiteren van de voorz Reekeninge ende Documenten ſullen weſen gecommiteert, welke voorz Commiſſie op de viſitatie voortaan ſal werden waergenomen, by ofte van wegen de vier Dorpen, welckers tourbeurte het weſen ſal daer toe te vaceren, volgens het gebruyck zedert eenigen tijdt herwaerts daer ontrent geobſerveert, wel-verſtaende dat van nu voortaan wegens yder van de voorz vier Dorpen niet meer dan een Perſoon geadmiteert ſal worden, 't zy den Heere, Ambachts-Heere, Schout ofte yemandt anders by Commiſſie, ſoo van den Heere, als van den Gerechte daer toe behoort geauthoriſeert, zijnde in particulieren dienſt van den Heere of Ambachts-Heere, ofte andersints in den ringh van de Waerdt woonachtich ofte gegoedt, ſonder dat de voorz Viſitateurs ter dier oorſaecke over vacatie, teerkosten, of andersints directelijck of indirectelijck yets tot laſte van de Waert trecken ofte genieten ſullen, maer daer over mogen verdragen met hare Heeren ende Gerechten yder in den ſyne.

X X I X.

Dat d'eerſte van de voorz vier dagen tot de præparatoire viſitatie als boven ge præfigeert, aenvangh genomen hebbende, den Penningh-meeſter noch by ſich ſelfs, noch door ordre van Dijckgraef ende Heemraden, of andersints vermogen ſal eenige nieuwe poſten in de voorz reekeninge in te ſchryven, ofte eenige van de geſtelde poſten te verhoogen, directelijck ofte indirectelijck in eeniger manieren.

X X X.

Dat de voorz vier dagen verlopen, ende den Reecken-dagh als boven gekomen weſende, de voorz reekeninge gedaen ſal worden ten overſtaen van twee uytten Gerechte der Stadt Dordrecht, als naer ouder gewoonte, ſullende het doen van de ſelve reekeninge aenvangh nemen, ende daer toe gevaceert werden van 's morgens ten achten tot 's middaghs ten twaelf uyren, ende des naernoens van drie tot ſes uyren præcijs, ter audientie van welke voorz reekeninge ſullen mogen compareren de Heeren, Ambachts-heeren ende Ingelanden, ofte hare Gemachtighden, als oock de Bailliuwen, Schouten, ende eenigen uytte Gerechten van de voorz Dorpen, midts van wegen yder Dorp niet meer dan eene ſtem in-gebracht wordende.

X X X I.

Dat op de poſten in de reekeninge begrepen, waer op eenige conſideratie valt, aen de 26. ſtemmende Dorpen, ordentelijcke omvraege gedaen, ende d'opinie van yder van de ſelve, immers voor ſoo veel die præſent zijn, ofte van die gene die de voorz Dorpen aldaer repræſenteren, gehoort ſal werden, ende by ſoo verre t'eenigen tyde by ofte van wegen een ofte meer der voorz ſtemmende Dorpen, verſocht mochte werden, dat de Documenten tot eenige poſten van de ſelve reekeninge behoorende, publijcquelijck ende ordentelijck mochten werden opgeleſen, dat ſulcks tot

tot contentement van de Verfoeckers, ende tot een yders narichtinge aenstonds sal werden naergekomen; ende dat alle foodanige posten waer op gene remarque en valt, als oock die gene die naer gedane omvrage als voren, by de meeste stemmen werden gepasseert, voor gelaudeert ende finalijck geslooten gehouden sullen werden.

X X X I I.

Doch ingevalle eenige van de voorz posten, naer dat Dijkgraef ende Heemraden of selfs of door den Penningh-meester daer ontrent alle noodige onderrichtinge gegeven, ende oock alle doenlijcke verificatien bygebracht sullen hebben, echter by de meeste stemmen (yder Dorp als boven voor eene stemme gereeckent) mochten werden gecontradicert, dat als dan die gene van de selve posten, die den Dijkgraef ende Heemraden ofte den Penningh-meester selfs sullen aengaen, als Vacatien, Reys-kosten, Teer-kosten ende diergelijcke, of t'eenemael geroyeert of foodanigh gediminueert sullen werden, als de voorz meerderheydt van stemmen sal komen te gedragen; behoudelijck dat die gene die daer mede soude vermeynen beswaert te wesen, by maniere van provocatie daer over redres ende reparatie sullen mogen verfoecken, ende vervolgens voor Commissarissen by Ons daer toe, ofte uyt het midden van Onse Vergaderinge, of uyt Onsen Hove, ofte ioo uyt de selve Vergaderinge als uyt den voorz Onsen Hove conjunctim, specialijck te deputeren, die gehouden sullen zijn daer inne sommarie ende de plano recht te doen, ende welckers decisie gehouden sal werden voor arrest, sonder daer van eenige verdere provocatie te admitteren, welverstaende dat die gene die haer by de voorz gedaene royeringe of diminutie als boven mochten vinden gegraveert, onaengesien de geinterjecteerde provocatie voor de voorz Onse Commissarissen, ende sonder præjuditie van de selve, gehouden sullen zijn haer by provisie naer de gedaene royeringe ofte diminutie te reguleren; ende de voorz provocatie te vervolgen buyten koste ende laste van 't gemeene Landt van de Alblasterwaert voorz.

X X X I I I.

Ende wat aengaet de verdere posten den Dijkgraeff ende Heemraden, ofte den Penningh-meester voor haer particulier eygentlijck niet concernerende, maer het gemeene Landt raeckende, als uytgeef over besteede Wercken, inkoop van Materialen, betalinge aen Arbeyders ten dienste van 't gemeene Landt gewrocht hebbende, ende diergelijcke, soo wanneer daer jeghens t'eenigen tyde mede by meerderheydt van stemmen oppositie mochte vallen, ende onaengesien alle doenlijcke gegeven onderrichtinge continueren, dat als dan voor foodanighe Posten sal werden geappostilleert.

Werdt dese alleenlijck geleden by provisie, ende voor-behoudens dat d'Ingelanden haer daer over verder sullen mogen adresseren aen Commissarissen van de Staten.

Welcke Commissarissen by Ons als boven te eligeren, mede ghehouden sullen zijn daer inne sommarie ende de plano recht te doen, ende welckers gewysde mede in maniere voorz ghehouden sal werden voor arrest, welverstaende dat d'oppositie die naermaels tegens de voorz provisionnele Apostille in dier voegen mochte gedaen werden, insgelijcx sal moeten geschieden buyten koste ofte laste van de Waerdt.

X X X I V.

Ende soo wanneer in 't voorz eerste geval by decisie van de voorz Onse Commissarissen bevonden soude mogen werden de Potten, den Dijkgraef ende Heemraden als boven concernerende, ofte eenige van de selve qualijck ende t'onrechte geroyeert ofte gediminueert te zijn, dat als dan die gene van de Heeren, Ambachts-Heeren ende Ingelanden, ofte der selver Gecommitteerden, Bailliuwen, Schouten ofte
andere

andere uyt de Gerechten, die de selve Posten gequerelleert, ende 't voorz Proces gefustineert sullen hebben in haer privé, sonder daer over yets tot laste van de Dorpen ofte Ambachten te brenghen, of andersints te mogen omflaen, gecondemneert sullen werden in alle de kosten, door ende uyt saecke van de selve querellen ende daer op ghevolghden Proceffe, soo aen Advocaten, Procureurs ende andere diergelijke, als aen vrachten, teeringen, vacatien of versuym ende andersints gevallen, alles ter tauxatie ende moderatie van de ghemelte Onse Commissarissen.

X X X V.

Gelijck mede-foo wanneer in 't voorz tweede geval by de decisie van de selve Onse Commissarissen bevonden soude moghen werden, dat Dijkgraef ende Heemraden qualijck ende r'onrechte sullen hebben ghesultineert, ende by provisie als vooren in reeckeninge geleden, eenige posten eygentlijck niet haer in hun privé maer 't gemeene Landt als boven raeckende, dat als dan niet alleenlijck de selve posten, midtsgaders de onkosten die tot defensie van de voor-geroerde provisionele Appostille by provocatie als boven in eenige volgende reeckeningen gebracht, ende mede by provisie als boven gheleden sullen mogen zijn, in 't geheel ofte ten deele uyt de selve reeckeningen ghelicht, ende in de naestvolgende reeckeninge wederom in ontfangh gebracht, maer syluyden oock, de saecke daer toe ghedisponeert zijnde, in haer privé ghecondemneert sullen werden in alle de kosten door ende uyt saecke als boven soo aen de Advocaten, Procureurs, ende andere diergelijke, als aen Vrachten, Teeringen, Vacatien of versuym ende andersints gesupporteert ende gevallen; alles mede ter tauxatie ende moderatie van de wel-gemelte Onse Commissarissen.

X X X V I.

Dat de voorz reeckeninge in dier voegen gedaen ende gesloten zijnde, de præfente Heeren, Ambachts-Heeren ende Ingelanden, ofte haere Gemachtichden, midtsgaders de Bailliuwen, Schouten, ende die van de Gerechten, in maniere ende by stemminge als vooren, naer voorgaende beraminge van de noodige albereyds gedaene ende noch te doene onkosten, den omslach sullen helpen maecken, ende op voorvallende saecken mede resolveren, sulcks als syluyden naer exigentie van saecken ten besten van de Waerdts sullen bevinden te behooren; sonder dat de voorz Comparanten haer sullen separeren, voor ende al eer de reeckeninge als boven afgedaen ende geslooten, d'Acte van omslach gearresteert, ende alle andere noodige Resolutien genomen, ende gheresumeert sullen wesen, die den Penningh-meester ghehouden sal zijn aenstondts conform de conclusie naer den innehoude van desen jegenwoordigen Reglemente ende Instructie daer op genomen aenstondts op 't Papier te brengen, ende behoorlijck gheëxtendeert zijnde, vervolgens publijcquelijck op te lesen, om de resumptie van de selve in maniere voorz, ordentelijck ende behoorlijck gedaen te werden.

X X X V I I.

Dat de voorz reeckeninge in maniere als boven gehoordt, opgenomen, ende geslooten zijnde het dubbelt van dien met de Documenten daer toe dienende, geleydt sal worden in 's Gemeene Landts Kiste, met drie Slooten versien, daer van d'eene Sleutel onder de bewaringe van den Dijkgraef, de tweede in handen van den eersten Heemraedt, ende de derde onder den Penningh-meester gelaten sal worden.

X X X V I I I.

Dat den Dijkgraef, Heemraden, Penningh-meester ende Bode over ende ter saecke van alle de voorgeroerde hare besoignes gefalarieert sullen werden met een valt jaerlijcx Tractement, te weten

Den

Den Dijkgraeff ter somme van 1350. Caroli guldens.

Yder van de voorsz Heemraden ter somme van 450. guldens.

Den Penningh-meester-foo voor ordinaris als extraordinaris, ende in specie mede voor 't aenteeckenen van de absenten, ende invorderen van de boeten in alles 1250. Caroli guldens.

De ordinaris Dijk-Bode ter somme van 250. guldens.

Ende dat de andere ofte tweede Bode alleenlijk in extraordinaris toevallen gebruyckt sal worden op een dagh-geldt van 30. stuyvers.

X X X I X.

Dat den Dienaer van den Dijkgraef, ende den Dienaer van den Penningh-meester, om by alle voorvallende occasien, ende voornamentlijk in 't afwesen van de Bode, in saecken van den Dijk 't gemeene Landt ten dienste te staen, genieten sullen jaerlijcx yder de somme van 30. guldens.

X L.

Dat soo wanneer yemandt van de Heemraden voorsz, komt aflijvich te worden, het tractement van den selven Overleden sal komen ten proffijte van 't Collegie.

X L I.

Dat jaerlijcx voor alle onkosten op 't doen van de reeckeningen te vallen, niet meer omgeslagen sal worden, als de somme van 400. Caroli guldens.

X L I I.

Dat de gemelte Dijkgraef, Hooge-Dijk-Heemraden, Penningh-meester ende Bode voor de voorsz tractementen respectivelijk ghehouden sullen zijn, elck in sijn ampt, met allen ernst, yver ende vigilantie de bewaernissen van de Dijcken te besorgen, de Schouwen ordinaris ende extraordinaris, naer ouder gewoonte ende naer vereysch van saecken, te voeren, in tyden van noodt haer op den Dijk te laten vinden, alle sinckingen ende instortingen aen te besteden, ende te doen maecten, de Dijcken, Hoofden, ende Kribbingen, voor soo veel des noodt zy, ende den dienst van de Waerdt vereyscht, te doen onderhouden ende repareren, oock ten dien eynde soo meenighmael als sulcks gerequireert sal zijn, de Dijcken ende Wercken als boven te gaen inspecteren, ende voorts alles tot securiteyt ende conservatie van de selve Dijcken, ende den gheheelen Alblaffer-waerdt te doen 't geene een goedt ende getrouwe Dijkgraef, ende Hooge-Dijk-Heemraden, midtsghaders Penningh-meester ende Bode respectivelijk schuldigh zijn ende behooren te doen, sonder daer van eenighsints in gebreecke te blyven, waer op de voorsz Dijkgraef, Heemraden, ende Penningh-meester yder in sijn reguardt, mede specialijk sullen doen behoorlijcken Eedt; Te weten de Heemraden ende den Penningh-meester aen handen van den Dijkgraef, ende den Dijkgraef selfs in onsen hande, ofte van den geenen die wy daer toe sullen committeren.

X L I I I.

Dat den Dijkgraef, Heemraden, Penningh-meester ende Bode haer met de voorsz hun respectivelijk toegeleyde Tractementen sullen hebben te vergenoegen, sonder ter cause van Wagen ofte Schuyt-vrachten, Veer-gelden, Paerden, Versteeringen, Defroyementen, Verschot, Vacatien, Besoignes, ofte andersints buyten ofte binnen den ringh van de Waerdt, onder wat pretext 't selve oock soude konnen ofte mogen geschieden, bedacht ofte onbedacht, directelijck of indirectelijck yets tot laste van de selve Waert te mogen brengen, selfs niet by voorval van eenich noodich Dijkleger ofte andere swarigheydt aen den Diefdijk, de Krinckende Winckel, of elders, het ongeluck van doorbraeck van den Dijk alleen uytgefondert, welck

casus, dat Godt verhoede, naermaels wederom voorvallende, by de Heeren, Ambachtsheeren ende Ingelanden naerder gearbitreert, ofte by Ons, naer ingenomen bericht van de beschapentheydt der saecke, gedefinieert sal worden, wat Dijkgraeff ende Heemraden, midtsgaders den Penningh-meester ende Bode voor haer extraordinaris moeyten ende lasten in soodanige ghelegentheydt gehadt ende gesupporteert, of als dan noch te hebben ende te supporteren, boven de voorsz geconstitueerde Tractementen extraordinarie soude kunnen ende behooren toegevoeght te werden; 't welck in dier voegen geconstitueert ofte gearbitreert wesende, soo daer door ofte oock andersints by eenparige bewilliging van de Heeren, Ambachtsheeren ende Ingelanden met contentement van Dijkgraef ende Heemraden t'eenighen tyde in 't vermogen van de selve gesteldt mochte zijn Declaratien te leveren over Vacatien, Reyskosten, Teer-kosten, ende diergelijcke, als dan de selve Declaratien geëxtendeert sullen moeten wesen, volgens de dispositie van het voorgaende achiende Articul, ende voorts in 't opnemen van de Reeckeningen waer toe soodanige Declaratien geapliceert mogen zijn, punctueelick achtervolght sal worden 't gunt dienaengaende hier vooren Articulo 32. in 't breede is gestatueert.

X L I V.

Dat de boven-geconstitueerde Tractementen van den Dijkgraef, Heemraden, Penningh-meester ofte Bode sonder onse nader ordre niet sullen mogen werden verhoogt, anders dan by eenparigh consent van de voorsz ses-en-twintich stemmende Dorpen.

X L V.

Dat soo wanneer de ghemelte Dijkgraeff, Heemraden ende Penningh-meester verfocht zijnde ten Dijk te gaen, ofte op eenige besoignes den Alblafferwaerd concenterende by ordre van den Dijkgraeff geboden ofte verschreven zijnde, ter bestemder tijdt ende plaets niet en compareren, ofte soo lange als 't noodich is in de besoignes niet en continueren, buyten notoire sieckte of ander Lichamelijck ongeval (daer van de kennisse ende decisie sal staen aen de Vergaderinge op den Reken-dach te houden) yder ghebreeckigen r'elcken reyse verbeuren sal een boete van 12. Caroli guldens, te appliceren ten profyte van 't Collegie van Dijkgraeff ende Heemraden voorsz.

X L V I.

Dat den Penningh-meester van de voorsz Absenten, ende boeten als boven sal houden pertinent register ende aenteekeninge, om sulcx mede ten voorsz dage van de reeckeninge opgelesen, ende gevifiteert te werden.

X L V I I.

Dat de voorsz Dijkgraeff ende Dijk-Heemraden, midtsgaders den Penningh-meester jegenwoordich in bedieninge zijnde, aenstondts naer de receptie deses respectivelijck aen handen ende in maniere als hier boven Articulo 42. breeder staet geëxpresteert, corporelijck presteren ende afleggen sullen den Eedt op 't Formulier hier naer van woorde te woorde gheinsereert, ende voorts besorgen dat de Bode mede beëdight werde als naer ouder ghewoonte, ende naer behooren, gelijk oock naermaels op den aenvangh van hare bedieningen sullen doen alle die gene die voortaan tot Dijkgraef, Heemraden, ofte Penningh-meester van de voorsz Waerdt geëligeert sullen worden; dat mede de selve den voorsz Eedt in voegen ende manieren als vooren jaerlijcx sullen vernieuwen.

X L V I I I.

Formulier van Eedt voor den Dijkgraeff.

Ick belove ende sweere de Staten van Hollandt ende West-Wriesslandt zijnde myne Hooge ende Souveraine Overigheydt, in hare hoogheydt ende gerechtigheydt

te sullen helpen houden, alle de Handvesten den Alblafferwaerdt raeckende, by de Graven van Hollandt in der tijdt verleent, ende voornamentlijk het Reglement by de hooch-gemelte Heeren Staten den seventhienden September des Jaers Iesthien hondert een en tseftich gearresteert, te sullen onderhouden ende doen onderhouden; de Dijk-Heemraden, ende alle Ingelanden van de voorsz Waerdt in hare rechten te helpen houden, beschutten ende beschermen, rechtvaerdige Vonnissen te sullen vermanen, ende eenen ygelijken recht te sullen helpen doen als 't op my verfocht sal worden, soo wel den Armen als den Rijcken, ende den Rijcken als den Armen, oock met allen ernst, yver ende vigilantie de beswaernisse van de Dijcken te sullen besorgen, de Schouwen ordinaris ende extraordinaris, naer oudergewoonte, ende naer vereysch van saecken te sullen voeren, ofte doen voeren, ende my t'allen tyde daer by selds in Persoon praesent te sullen laten vinden, uytgenomen alleenlijk soo wanneer noodtsaecken my sulcx beletten; in tijdt van swarigheidt ofte pericul my op den Dijk te sullen laten vinden, alle Achten ende Keuren by de Hooge Dijk-Heemraden geleydt, ofte noch te leggen ten meesten dienste van de Waerdt te sullen executeren, ende doen executeren, naer de Costumen, Usantien ende Dijk-rechten van de selve Waerdt; alle sinckingen ende instortingen naer den oirboir te sullen doen aenbesteeden ende opmaecken; de Dijcken, Hoofden ende Kribbingen voor soo veel des noot zy, ende den dienst van de Waerdt vereyscht, te sullen doen onderhouden ende repareren, oock ten dien eynde soo menichmael als sulcks gerequireert sal zijn, de selve Dijcken, ende Wercken te sullen gaen inspecteren; noyt selds eenighe Wercken de Waerdt concernerende te sullen aennemen, nochte oock eenige Materialen of behoefden daer toe te verkopen ofte te leveren, nochte in eenige aenneminghe of leverantie van Wercken, Materialen of behoefden als boven te participeren, ofte daer uyt yets te sullen profiteeren directelijck of indirectelijck in eeniger manieren, ende voorts alles tot securiteyt ende conservatie van de voorsz Dijcken, ende van de geheele Waerdt te sullen doen dat een goet ende ghetrouw Dijkgraeff schuldich is ende behoort te doen, ende 't selve niet te sullen laten om eenige giften, noch om eenige gaven, noch om eenige Vrunden of Magen, nochte uyt ontsagh van eenige Steden ofte groote Heeren, noch om mijn eygen profijt, noch om eenigerhande saecke.

Soo waerlijck moet mijn Godt Almachtigh helpen.

X L I X.

Formulier van Eedt voor de Heemraden.

IOk belove ende sweere de Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, zijnde myne Hooge ende Souveraine Overigheydt, in hare hoogheydt ende gerechtigheydt geene indracht te sullen doen; alle de Handvesten, den Alblafferwaerdt raeckende, by de Graven van Hollandt in der tijdt verleent, ende voornamentlijk het Reglement by de hooch-gemelte Heeren Staten den seventhienden September des jaers Iesthien hondert een en tseftich gearresteert, te sullen onderhouden, ende helpen maintineren; de vereyschte achten ende Keuren op den hooghen Dijk rondtom den ringh van de voorsz Waerdt, tot behoudenis van de selve naer myne beste wetenschap te sullen helpen leggen, ende doen effectueren, als recht is; rechtvaerdige vonnissen tuschen Parthyen naer mijn verstandt, gemoedt ende conscientie te sullen helpen wysen; den Armen te sullen doen als den Rijcken, ende den Rijcken als den Armen, de voorsz Waerdt in syne gerechtigheden by alle behoerlijcke wegen ende middelen te sullen voorstaen; Oock met allen ernst, yver ende vigilantie

de bewaernisse van de Dijcken te fullen besorgen, de Schouwen ordinaris ende extraordinaris naer ouder gewoonte ende naer vereysch van saecken te fullen helpen voeren, ende my t'allen tyden daer by selfs in Perfoon praesent te fullen laten vinden, uytgenomen alleenlijck soo wanneer noodtsaecken my sulcks beletten; in tyden van swarigheydt ofte pericul my op den Dijck te fullen laten vinden, aile sinckingen ende instortingen naer den oirbaer te fullen helpen aenbesteden ende doen opmaecken, de Dijcken, Hoofden ende Kribbingen, voor so veel des noodt zy, ende den dienst van de Waerdt vereyscht, te fullen helpen onderhouden ende doen repareren, oock ten dien eynde soo meenigmael als sulcks gerequireert sal zijn, de selve Dijcken ende Wercken te fullen gaen inspecteren; Noyt selfs eenige Wercken, de Waerdt concernerende, te fullen aennemen, nochte oock eenige materialen of behoeften daer toe te verkoopen ofte te leveren, nochte eenige aenneming of leverancie van Wercken, materialen ofte behoeften als boven te participeren, ofte daer uyt yets te fullen profiteren directelijck of indirectelijck in eeniger manieren, ende voorts alles tot securiteyt ende conservatie van de voorsz Dijcken en van de geheele Waerdt te fullen doen dat een goedt ende getrouw Heemraedt schuldigh is ende behoort te doen, ende het selve niet te fullen laten om eenige giften, noch om eenige gaven, noch om eenige Vrunden of Magen, nochte uyt ontsach van eenige Steden of groote Heeren, noch om mijn eygen proffijt, noch om eenigerhande saecken.

Soo waerlijck moet mijn Godt Almachtigh helpen.

L.

Formulier van Eedt voor den Penningh-meester ende Secretaris.

Ick belove ende sweere alle Handtvesten, den Alblafferwaerdt raeckende, by de Graeven van Hollandt in der tijt verleent, en voornamentlijck het Reglement by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant den seventienden September des jaers 1661 gearresteert, voor soo veel my aengact, te fullen onderhouden, ende helpen maintaineren; alle achten ende Keuren by de Hooge-Dijck-Heemraden gekeurt ende geleydt, oprechtelijck te fullen schrijven, als my dat by den Dijckgraef ende Heemraden belast sal worden; geen Vonnissen, Achten ofte Keuren te fullen pronuncieren of laten uytgaen dan by consent van den Dijckgraef, ende 't meerendeel van de Hooge-Dijck-Heemraden; rechtvaardigh register te fullen houden, ende 't selve Register niemandt te fullen in handen stellen dan by consent van den Dijckgraef, ende 't meerendeel van de Heemraden als vooren; oock de Schouwen ordinaris ende extraordinaris naer ouder gewoonte, ende naer vereysch van saecken in Perfoon te fullen by wonen, uytgenomen alleenlijck soo wanneer noodtsaecken my sulcks beletten; in tijdt van swarigheydt ofte pericul my op den Dijck te fullen laten vinden; Noyt selfs eenige Wercken, de Waerdt concernerende, te fullen aennemen, nochte oock eenige materialen of behoeften daer toe te verkoopen ofte te leveren, nochte in eenige aenneming of leverancie van Wercken, materialen ofte behoeften als boven te participeren, ofte daer uyt yets te fullen profiteren directelijck of indirectelijck in eeniger manieren; ende voorts alles te fullen doen dat een goedt ende getrouw Penningh-meester ende Secretaris schuldich is ende behoort te doen, ende 't selve niet te fullen laten om eenige giften, noch om eenige gaven, noch om eenige Vrunden ofte Magen, nochte uyt ontsagh van eenige Steden of groote Heeren, noch om myn eygen proffijt, noch om eenigerhande saecken.

Soo waerlijck moet mijn Godt Almachtigh helpen.

Alle

Alle welcke bovenstaende Poincten ende Articulen Wy in maniere voorsz goetgevonden ende gearresteert hebben, gelijk Wy de selve goetvinden ende arresteren by desen, om te dienen tot een vast Reglement, ordre ende Instructie voor Dijkgraeff, Heemraden, Penningh-meester ende Bode van den Alblasterwaerdt voornocmt, midtsgaders op 't beleydt van de Regieringe ende administratie van de selve Waerdt, met 't gene daer aen dependeert; Willende ende begerende dat alle voorsz Articulen ende yeder van dien punctuelijk geobserveert ende naergekomen werden, sonder dat hier inne eenige veranderinge, vermeerderinge ofte verminderinge anders dan by onsen expressen bevele gedaen ofte gedoocht sal worden, op alle het welcke den Dijkgraeff in der tijdt particulierlijk, ende voor al scherpe toeficht sal hebben te nemen, midtsgaders alle contraventien, inbreucken ofte afwijkingen van desen te weeren, ende by onverwachte swaerder oppositie als hy by sich selven soude kunnen surmonteren, ons ofte de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over onse Domainen aenstondts te adverteren, oock de selve daer van t'elckens te erinneren, ter tyden ende wylen toe daer inne metter daedt geremedieert, ofte by ons anders gedisponeert sal zijn, op poene dat by faute van dien de voorsz contraventien, inbreucken ofte afwijkingen mede sullen staen ende blyven t'synen laste, ende dat hy daer over gecorrigeert sal worden naer exigentie van saecken, sonder dat hy, yemandt van de Heemraden, den Penningh-meester ofte Bode haer t'eenigen tyde met eenige allegatie van non-observantie sullen kunnen ofte moghen behelpen; ghelijck mede in cas hier naermaels over 't verstandt ende de rechte meyninge deses eenige twijffelinghe, discrepantie, of geschil mochte komen te ontsaen; wy daer op naer verhoor van den genen die 't aengaet, sullen geven het noodich eclaircissement, ende doen de gerequireerde interpretatie; Alles onvermindert de oude Handtvesten, den Alblasterwaerdt concernerende, die wy verstaen ende verklaren by desen te laten in haer geheel, ende geensints te vernietigen, ofte te altereren verder ofte anders dan voor soo veel by de bovenstaende poincten ende articulen, ofte by eenige van de selve daer inne directelijck ende expresselijck eenige veranderinge werdt gemaect; Voor-behoudens mede de voor-gemelte Heeren, ende Ambachts-heeren haer goedt recht in alles, oock specialijck ten reguarde van 't stellen ende verkiefen van Heemraden, sulcks sy 't selve van alle immemorale tyden hebben gehad.

Ende ten eynde onse goede meyninge ende intentie hier inne begreepen, punctuelijk ende in alle deelen werde naergekomen; Lasten ende ordonnren wy de Præsidenten ende Raden in beyde onse Hoven van Justitie, de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over onse Domainen, den Dijkgraef ende Heemraden van den voorschreven Alblasterwaerdt, midtsgaders alle verdere Officieren, Justicieren ende anderen die dese eenighsints aengaen sal, het bovenstaende Reglement, ordre ende instructie te onderhouden, achtervolgen, ende executeren, oock te doen onderhouden, achtervolgen ende executeren by alle den genen die 't behoort, sonder daer jegens te doen, doen doen, ofte gedooogen gedaen te werden directelijck ofte indirectelijck in eeniger manieren, want Wy sulcks ten dienste van den Lande, ende particulierlijk ten besten van den voornoemden Alblasterwaerdt alsoo bevonden hebben te behooren. Gegeven onder Onsen Grooten Zegele hier aen doen hangen, in den Hage den 17. September des jaers 1661.

Onder stont,

Ter Ordonnantie van de Staten.

Geteckent,

Herb. van Beaumont.

Aaaa 3

Volghe

Volgt de uytſpraecke op de punten in de Reeckeningen van den Alblaſſerwaerdt gecontroverteert.

De Gecommitteerden van de Staten van Hollandt ende West-Vrieſlandt, by twee diſtincte Acten Commiſſoriael van haer Ed. Groot Mog. beyde gedateert den 10. Junij deſes loopenden Jaers 1661, daer van de eerſte is gegeven ende gedecerneert op de Requeſte van den Dijkgraeff ende Hooge Dijk-heemraden van den Alblaſſerwaerdt, ende de laetſte op de Requeſte van 't meerendeel van de Heeren, Ambachts-Heeren ende Ingelanden van de ſelve Waerdt, haer geauthoriſeert ende gelast vindende om beyde de voor-gementioneerde parthyen, met den anderen in verſcheyden contentien ende oneenigheden vervallen weſende, in haerluyder reſpective geſuſtineerden te hooren, ende vervolgens de ſelve te vereenigen, was 't doenlijk, ſoo niet, te concipieren, ende met onderlingh goetvinden van parthyen hinc inde te arreſteren een Acte van ſubmiſſie over de voorgeroerde differenten, in krachte van de welke de ſelve differenten by finale uytſpraecke, op approbatie van haer Ed. Groot Mog. getermineert mogen werden, geëxamineert ende overwoogen hebbende de poſten by ofte van wegen de voorſz Heeren, Ambachts-Heeren ende Ingelanden gecontroverteert ten deele by forme van recolement, in voorgaende reeckeningen van de voorſz Waerdt, ſoo ſy ſuſtineren in haer weerwil, ende tegens proteſtatie geſlooten, ende voorts in de ongeſlooten extraordinaris reeckeninge over de herdijkinghe van de ſelve Waerdt voorgevallen in den jare 1659, ende alvoorrens ghehoort 't gunt tot juſtificatie ende deſenſie van de voorſz poſten by Dijkgraeff ende Heemraden, midtsgaders den Penningh-meester van de ſelve Waerdt is geallegeert, oock, ſoo veel den tijdt daer toe geëmployeert heeft konnen lyden, op eenige van de voorſz poſten naergelien hebbende de Documenten tot verifiſicatie van de ſelve nevens de voorſz Reeckeningen geappliceert; hebben, naer voorgaende deliberatie, in ghevolge van de voorgeroerde hare Commiſſie, ende in krachte van de ſubmiſſie den 24. Auguſti, leſleden aen de ſelve gedaen, dienaengaende voor hare uytſpraecke op de approbatie van haer Ed. Groot Mog., verſtaen ende verklaert, gelijk de ſelve Gecommitteerden, onder approbatie als boven, verſtaen ende verklaren by deſen.

I.

In den eerſten, dat 't gene ten proſſijte van den gemelten Dijkgraeff, ende de voorſz Heemraden zedert den jare 1651. in reeckeninge is ghebracht, 't zy onder den naem van extraordinaris belooninge, 't zy onder den naem van ordinaris tractement, boven 't gene den gemelten Dijkgraeff, ende de gedachte Heemraden toegeleydt is by 't Reglement van den 24. Mey des jaers 1651, bedragende voor den voorchreven Dijkgraeff 300, voor yeder der voorſz Heemraden 75, ende voor den Penningh-meester 50. Caroli guldens 's jaers, ende ſulcks te ſamen jaerlijcx de ſomme van 1325. guldens, in de Reeckeningen van de Jaren 1652, 1653, 1654, 1655, 1656. ende 1658, ghehouden ſal worden voor geroyeert, ende dat dienvolgende ter concurrentie van 't beloop de voorſz verhooginge over de bovenggeëxpresseerde Jaren, te weten, de ſomme van 7950. guldens, in de eerſt-volgende reeckeninge in ontfangh ſal werden gebracht, ende den Penningh-meester geordonneert, ghelijck hem gheordonneert werdt midts deſen, de voorſz genooten verhooginge, niet alleenlijk door den Dijkgraef ende jegenwoordich dienende Heemraden, maer oock door de Erfgenamen van de afgestorvene, yder voor ſoo veel hem concerneert, te doen rembourſeren; welverſtaende dat by ſoo verre eenige

nige van de voorz Erfgenamen of niet te vinden, of andersints insolvent mochten zijn, haerluyder aenpart als dan den voornoemden Penningh-meester wederom in uytgeve geleden sal worden.

I I.

Ten tweeden, dat de post van ses hondert ende twee en veertich guldens gesteldt in de boven-geroerde extraordinaris reeckeninge Folio 160. verso, als betaeldt aen Adriaen van de Graeff, volgens Declaratie over leverantie van Wynen naer den Hage gefonden door ordre van de Heeren van 't Collegie, in de selve reeckeninge geroeyert sal worden.

I I I.

Ten derden, dat de volgende Post in de selve Reeckeninge ghesteldt ter somme van hondert neghen en dertigh guldens seventhien stuyvers, als betaeldt volgens declaratie over onkosten van de voorz Wijn, ende den Accijns van dien, met eenige andere dingen daer toe specterende, zijnde een dependentie van de voorgaende, insgeijcks sal worden geroeyert.

I V.

Ten vierden, dat de Post van vier duysent vier hondert negen en twintigh guldens, gesteldt in de voorz Reeckeninge, folio 224. ten behoeve van den Dijckgraef over verschot, ende gedebourserde penningen ter saecke van Teer-kosten, Wage, Paerden ende Schuyt-vrachten, soo voor hem als byhebbende Heemraden, ende anderen besoignerende ten dienste van den Alblafferwaerd, Bode ende andere loonen zedert den inbreuck, als mede in de besoignes van den Thielderwaerd, ende in alle de reysen, sollicitatien, processen ende andere accidenten, den Alblafferwaerd ofte des selfs Collegie overkomen; als mede de Post van ses hondert en tseftigh guldens thien stuyvers in de selve Reeckeninge, folio 225. verso, ende uyt gelijke oorfaecke gesteldt ten behoeve van Blasius van Haerlem, Hooge-Dijck-Heemraedt; Ende noch de Post van vier hondert vier en tseventich guldens achthien stuyvers uyt gelijke oorfaecke gebracht, folio 227. ten proffijte van Hendrick van Brederode, Hooge-Dijck-Heemraedt, voor soo veel die by ofte van wegen als boven werdt gecontrovertcert, ende noch de Posten van hondert seshien guldens, ende hondert drie guldens negenthien stuyvers, folio 228. gesteldt ten behoeve van Nicolaes den Koninck ende Floris van Oy respectie, over verschoote penningen ende Wage-vrachten, in cas de gemelte Heeren, Ambachts-heeren ende Ingelanden, haer daer jegens verder fouden willen opposeren, alle door Dijckgraef, ende Heemraden, in compleet Collegie (elck nochtans buyten staende, ofte sich absenterende, soo wanneer de Post hem raeckende, sal dienen) exactelijck sullen werden gepondereert, ende naer examinatie van al 't gunt tot verificatie of justificatie van dien sal wesen overgeleydt, oock naer de kennisse die syluyden, of eenige der selver van de gelegentheydt der saecke mogen hebben, gearbitreert ende gedetermineert, ofte ende hoe verre over de voorz Posten Ordonnantie sal behooren te werden gedepescheert; wel-verstaende dat yder van henluyden voor den aenvangh van de voorz deliberatie hoeft voor hoeft sal beloven op den Eedt in 't aenvangen van haerluyder bedieningen gedaen, van dat hy sich in de voorz deliberatie sal quyten, sonder eenige gunst ofte ongunst, oock sonder eenige verschooninge van yemandt; maer sulcks, als hy, naer gelegentheydt van der saecke, in conscientie sal bevinden te behooren; ende dat geene van de voorz gecontradiccerde Posten in reeckeningen sullen werden geleden, anders ofte verders dan soo wanneer ende voor soo veel die by 't voorz Collegie voor deughdelijck gekent, ende daer op vervolgens Ordonnantie verlcant, oock Quitancie gegeven sal zijn.

Ten

Ten vijfden, dat alle de Capitalen, in de voorſz Reeckeningen gebracht, als penningen op intereſſe genegotieert, voor ſoo veel die excederen de ſomme van 125300. guldens, in de ſelve Reeckeninge ſullen werden geroyeert; behoudelijck nochtans, dat 't gunt by uytval ende ſlot van de voorſz Reeckeninghe, bevonden ſal werden boven de voorſz genegotieerde ſomme, verſtreckt ende in reeckeninge geleden te zijn, in de eerſtvolgende Reeckeninge wederom goet-gedaen ſal worden met den intereſt van dien, zedert de voorſz verſtrekkinge tot de effectuele reſtitutie ofte vergoedinghe toe.

V I.

En wat belanght de verdere Poſten, ſoo in de voorſz voorgaende Reeckeninge by forme van recolement gedebatteert, als mede in de meer-gheroerde extraordinaris Reeckeninge van de herdijckinghe gecontroverteert, als vereeringen, toevoegingen, gedebourſeerde penningen, onkoſten van t'onrecht aengevangene proceſſen, inkoop van Huyſraedt ende Meublen, Verteeringen, Schuyt-ende Wage-vrachten, Defroyementen, Vacatien ende diergelijcke, zijnde ſeer meenighvuldich in getale, ende tot welckers perfectie ende ſpecificque examinatie de voorſz Gecommitteerden noch niet hebben kunnen vaceren, verklaren de ſelve Gecommitteerden dat ſyluyden door de generale debatten ende aenwyſingen, haer dienthalven voor als noch by ofte van wegen de Heeren, Ambachts-heeren ende Ingelanden voorſz gedaen, naer recht, reden ende billickheydt niet ſouden kunnen werden gedispoſeert, om de royeringe ofte diminutie van de ſelve, ofte van eenige van dien, te ordonneren; maer dat om dienthalven fundamentelijck te kunnen oordeelen, ende ter eenre ofte ter andere zyde yets positivelijck te ſtatueren het van noden weſen ſoude op yder van de voorſz Poſten in 't particulier, naer pertinente examinatie van alle de Documenten daer toe dienende, ſpecificquelijck te werden onderricht, ende daer jegens vervolgens te hooren de nadere defenſie ofte juſtificatie die Dijkgraef ende Heemraden voorſz, den Penningh-meeſter of anderen daer jegens ſouden mogen inbrengen, om alſoo op de voorſz Poſten met gelijcke kenniſſe als op de voorſz eerſt gementionneerden te kunnen diſponeren; dan alſoo daer toe noch weecken ende maenden ſouden moeten werden geconſumeert ende geëmployeert, voornamentlijck mede in conſideratie, dat wel lichtelijck op veele van de voorſz Poſten præallable interlocutien ſouden moeten vallen al voorens de ſelve finalijck te kunnen afdoen; ende dat ſulcks voorts handts tot exceſſive beſwaerniſſe van de voorſz Waerdte ſoude komen te redunderen; Soo hebben de meer-gemelte Gecommitteerden goet-gevonden, Dijkgraef ende Heemraden voorſz, te laſten ende te ordonneren, gelijck henluyden gelast-ende geordonneert wordt midts defen, de voorſz extraordinaris ende ongeſlooten reeckeninge, ende alle de boven geroerde ende andere verdere poſten daer inne begrepen, met alle de Documenten daer toe ſpecterende, in maniere, ende naer præallable belofte als boven exactelijck te examineren, des noodt zijnde, op eenige van de voorſz poſten, ofte op eenige ingredienten van de Documenten daer toe overgeleydt, nader onderrichtinge te verſoecken, of nader ſpecificatie te vereyſſchen, ende voorts op alles, met volkomen kenniſſe van ſaecken ſoodanich te diſponeren als ſyluyden in conſcientie ſullen bevinden te behooren; Gevende de voorſz Heeren, Ambachts-heeren ende Ingelanden midts defen in bedencken, of de ſelve niet geraden ſouden vinden, (gelijck ſy Gecommitteerden oock oordeelen om redenen voorſz ten dienſte van de Waerdte beſt te ſullen weſen) dat de voorſz reeckeninge by 't opgemelte Collegie in maniere als boven geviſiteert, geëxaminert, ende oock

ook gedresseert zijnde naer 't gunt by 't selve Collegie bevonden mochte wesen alloo te behooren, voorts in dier voegen, sonder verdere oppositie, te laten passeren, ende sluyten.

V I I.

Dat den uytval ofte 't sloth van de voorsz reeckeninge ghesien, ende dienvolgende geweten zijnde wat ende hoe veel daer inne by de voorsz nadere visitatie ende examinatie van 't Collegie geroyeert, ofte gedinueert sal wesen, als dan naeder sal werden ghedisponeert op de versochte extraordinaris belooninge over de moeyten by Dijckgraef ende Heemraden in ende ontrent de voorsz herdijckinge gehadt ende gesupporteert.

V I I I.

Ende sullen hier mede af, doodt ende te niet wesen alle actien, questien ende Processen tusschen de voorsz parthyen hier bevoorens geentameert, ende voor de Hoven ofte elders, 't zy in 't generael 't zy in 't particulier noch ongedecideert hangende, ofte open staende; Ende wat belanght de kosten uyt faecke van de jegenwoordige differenten ende besoignes, met 't gene daer aen dependeert, van d'eene ende van d'andere zyde gesupporteert ende gedragen, dat de selve gebracht ende betaeldt sullen werden tot laste van den Alblafferwaerd voorsz.

Alles onder beneficium van het solemneel Reglement aengaende de bedieninge ende administratie van de voorsz Waerd by de op-ghemelte Gecommitteerden op 't Papier gebracht, ende by de hooch-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt nader te arresteren. Aldus gedaen ende gearbitreert op den Stadthuyse tot Dordrecht, den 3. September des Jaers 1661.

Ter Ordonnantie van de voorsz Gecommitteerden van de Staten.

Op welck voorsz rapport naer ghedaene lecture van beyde de boven-geinsereerde Instrumenten ghedeliberiert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. de voorgemelte Heeren der selver Gecommitteerden bedanckt, gelijk de selve bedanckt werden by desen over ende ter faecke van de moeyte ende vigilantie in de voorsz besoignes gehadt ende ghebruyckt, oock voorts geapprobeert ende gelaudeert, gelijk haer Edele Groot Mog. approberen, ende lauderen by desen de voorgeroerde uytpraecke sulcks ende in der voegen als de selve in de boven-geinsereerde twee Instrumenten staet vervat, ende is dienvolgende verstaen ende geresolveert, dat het voorsz eerste Instrument door den Ordinaris Drucker van haer Edele Groot Mog. ghedruckt, ende vervolgens de Hoven van Justitie, de Kamere van Reeckeninge, midts-gaders de voorsz Dijckgraeff ende Heemraden ten sine daer inne geroert, by Missive van haer Edele Groot Mog. toegesonden, ende voorts allenthalven naer syne forme ende innehoude gheëxecuteert sal worden; Dat oock het voorsz tweede Instrument, vervat in een Acte van Approbatie van haer Edele Groot Mog. daer op in behoerlijcke forme te depescheren, aen de verschillende parthyen sal werden uyt-gegeven, met last ende bevel, om sich ten weder-zyden daer naer punctuelijck te reguleren.

Ende ten eynde de goede intentie van haer Edele Groot Mog. vervat in de twee en veertichste ende seven en veertichste Articulen van de voorsz Instructie, midts-gaders in 't vierde ende seste lidt van 't voorsz tweede Instrument met goede ordre, ende naer behooren gheëffectueert moge werden; hebben haer Edele Groot Mog. geauthoriseert ende gecommitteert, gelijk haer Edele Groot Mog. autoriseren ende committeren by desen den Heere van Barendrecht een van de voor-

ghemelte Heeren der selver Gecommitteerden om den Dijkgraef van den voorschreven Alblafferwaerdts solemnelijk ende corporelijk te beëdigen, achtervolgende den innehoude van de voorsz Articulen, op 't Formulier in 't voorsz Reglement Articulo 48. geinsereert, ende voorts te letten dat de Heemraden ende den Penningh-meester, elck in hun reguardt mede presteren den geordonneerden Eedt in handen van den voorschreven Dijkgraef, als daer toe by 't selve Reglement gequalificeert ende geauthoriseert, oock mede omme den gemelten Dijkgraef, midsgaders de voorsz Heemraden hoofft voor hoofft af te nemen solemnele belofte op den voorschreven Eedt, van dat sy in de examinatie van de Posten begrepen in de extraordinaris Reeckeninge van de voorsz Waerdts over de herdijkinge in den jare seshien hondert negen en vijftich voorgevallen, in gevolge van de voorsz uytspreecke by henlyuden te doen, ende in 't geven van hare advisen over de selve, haer sullen quytten sonder eenige gunst ofte ongunst, oock sonder eenige verschooninge van yemandt, maer dat syllyuden daer inne sullen adviseren ende helpen resolveren, sulcks als sy naer gelegentheydt van der saecke, in conscientie sullen bevinden te behooren.

Ende dat voorts de successive Dijkgraven, soo wanneer by versterf ofte andersints, nieuwe electie sal wesen gevallen den Eedt op 't voorgheroerde Formulier sullen afleggen ter Kamere van de Reeckeningen over haer Ed. Groot Mog. Domainen in handen van den Raedt ter selver Kamere praesiderende.

Dijnsdag den 20 September 1661.

*Militie.
Vacerende
Militaire
Charges te
vergeven in
de volgende
Vergaderinge.*

Sijnde aen haer Edele Groot Mog. bekendt ghemaect, dat staende de tegenwoordige Staets-gewyse Vergaderinge wederomme eenige Capitains-plaetsen ende andere Militaire Charges, staende ter dispositie deser Provincie, waren komen te vaceren; Is, naer voorgaende deliberatie, goetd-gevonden ende verstaen, dat de begevinge van de voorsz vacerende Charges, als mede van die gene, die noch vacant souden mogen komen te vallen, volgens voorige Resolutie van date den negenden Aprilis leetleden, ende de generale Wet van den tweeden Augusti des jaers seshien-hondert acht en vijftigh sullen werden begeven in de aenstaende ordinaris Vergaderinge van November.

Clausule uyt seeckere Resolutie van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, genomen in haer Edele Groot Mog. Vergaderinge op

Saturdag den 9 Aprilis 1661.

Ende dat de Militie in dier voegen eens completeljk besteldt zijnde, alle Rithmeesters, ofte Capitains-plaetsen naderhandt komende te vaceren, volgende de generale Resolutie ten aensien van andere Ampten ghenomen, praesifeljk in yder Vergaderinge naer dat die vacant ghevallen sullen wesen, by voorgaende nominatie als naer ouder gewoonte, ende vervolgens by electie uyt de genomineerden noch de selve sessie te doen, begeven sullen werden.

Het vijfde Articul uyt de Instructie voor den Raedt-Pensionaris, den tweeden Augusti 1658. gearresteert.

Sal alle dachvaerden van de Staten praesise waernemen, op den dach jegens deswelcke de beschryvinge is gedaen, ende sal als dan mette presente Leden de be-soigne

behoefte ter handt nemen, ende alle voorvallende saecken afdoen; ende den denden-dach in omvrage brengen de vacante Ampten ende Officien, omme daer van gedisponeert te werden, in gevalle sulcx met contentement ende by goetvinden van de meeste der presente Leden verstaen sal werden.

Vrydag den 23. September 1661.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gherapporteert, dat de Heeren *Aengaende de tutele ende educatie van den Prince van Oraigne alles in sijn ersten staet te herstellen.* haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutien Commissoriael gedateert den twintichsten ende een en twintichsten deser loopende Maendt respectie, geëxamineert ende overwogen den innehoude van twee distincte Memorien by den Heere Weyman, Afgesante van den Churfurst van Brandenburg alhier, uyt den name ende van weghen de Vrouwe Princesse Douariere van Oraigne, als Gemachtighde van den Koningh van Groot Brittannien, ende van syne Churfurstelijcke Doorluchtigheydt op de voorsz dagen successivelyk aen haer Edele Groot Mog. gepræsenteert, midtsgaders noch seeckere Missive van den hoochst-gemelten Koningh aen haer Edele Groot Mog. geschreven uyt Londen den seventhienden Mey *stilo loci*; alle raeckende 't subjeet van de Tutelè ende Educatie van den Heere Prince van Oraigne, met het geene daer aen dependeert, naer voorgaende resumptie van de Retro-acta daer toe applicabel, bespeurt hebbende dat al hoe wel by de voorsz Retro-acta, ende specialijk in de Notulen ende Resolutien van den vijf en twintichsten ende negen en twintichsten September, negenden ende twee en twintichsten October, dertichsten November, ende eersten December alle des voorleden jaers formelijck ende in 't breede vast gesteldt is den voet, ende de methode op de welke de voorsz Educatie met 't gene daer aen dependeert, by haer Ed. Groot Mog. ofte hare Geauthoriseerden met communicatie ende correspondentie van de hooch-aensienlijcke Voogden soude werden beleydt, ende in 't werck gesteldt, onaengesien mede de voorsz beraemde voet ende methode, eerst by de Vrouwe Princesse Royale door hare Missive van den vijftienden November *stilo loci* voorsz, ende by de Vrouwe Princesse Douariere door hare verklaringe van den dertichsten der selver Maendt, ende vervolgens mede naer 't overlyden van hare Koninghlijcke Hoogheydt, by den hoochst-gemelten Koningh van Groot Brittannien door syne Majesteys Missive van den elfden Januarij *stilo loci* deses loopenden jaers, midtsgaders by syne Churfurstelijcke Doorluchtigheydt door des selfs Missive van den seven en twintichsten der selver maendt, was gelaudeert ende geapprobeert; echter nochtans jegenwoordich van de zyde van de voorgemelte hooge Staats-Peronnagien daer van soo door het Tractaet den voorschreven seventhienden Mey, buyten kennisse van haer Edele Groot Mog., in Engelandt aengegaen, als door andere opgevolghde Acten ende actien, ende in specie mede door de voorsz ingediende Memorien merckelijck was ende noch wierde afgewecken, oock gefustineert dien-aengaende tot hier toe *mutuo partium consensu* noch niets tot perfectie te wesen gekomen, van opinie waren dat of wel de voorsz sustenue notbirlijck van de voorsz retro-acta was disereperende, ende dat oock op het voorsz gepasseerde, soo ten reguarde van de forme, als ten reguarde van de materie, veel soude vallen te seggen, het echter voor haer Edele Groot Mog. t'eenmael ongeraden soude wesen daer over met de meer-ghemelte hooge Staats-Peronnagien in contentie te vervallen, maer dat om sulcx te verhouden, ende met eenen oock genoeg te doen de Staets-gewyse Verklaringe van haer Edele Groot Mog. vervat in der selver eenparige Resolutie van den eersten Aprilis

leſtleden; de ſaecke ſoude behooren te werden aengeſien ende gehouden in ſijn eerſten ende primitiven ſtant, ſulcks ende in der voegen als de ſelve gheweest is voor date van de verſoecken by de hooch-gemelte Princeſſen, in Julio ende Septembri des voorleden Jaers reſpectivelyk aen haer Edele Groot Mog. ghedaen, ende dat over ſulcks uyt alle de voorſz Reſolutien ende andere Retro-aften, noch teghens haer Edele Groot Mog. noch tegen de meer-ghemelte hooge Stants-Perſonnagien eenige obligatie gemetieert ofte eenige argumentation pro of contra gedaen, ofte geadmitteert ſouden worden; maer dat alle de ſelve ghehouden ſullen werden als niet genomen; ende dat over ſulcks op de voor-gheroerde Memorien ende de verſoecken die jegenwoordich daer by gedaen werden, als mede op 't gunt noch nader daer by ſoude mogen werden gevoecht of aengeboden *re integra* gedelibereert ende gereſolveert ſoude dienen te werden, 't gunt ten meeſten dienſte van den Lande, ende ten beſten van den hooch-ghemelten Heere Prince bevonden ſoude werden te behooren; Ende dat de voor-ghemelte haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden om redenen voorſz op dien voet het geëntameerde beſoigne toude dienen te verſolgen, de naerdere ouvertures van den ghemelten Heere Weyman, ofte van de hooch-ghemelte Princeſſe Douariere ſelfs te hooren, ende vervolgens op alles haer Ed. Groot Mog. van hare conſideration ende adviſe te dienen; Van welck voorſz adviſ by verſcheyden Leden copie verſocht zijnde, om daer op d'intentie van de Heeren hare Principalen te verſtaen, is de finale Reſolutie dienthalven te nemen uytgeſteldt tot Vrydach 's morgens in de aenſtaende Weecke, tegens welke tijdt de reſpective Leden aengenomen hebben haer 't voorſz adviſ te doen authoriſeren, ende van wegen d'Heeren der ſelver Principalen daer op finalijck te adviſeren.

Vrydag den 30 September 1661.

*Alles d' Edu-
catie ende
Tutele van
den Prince
van Oraigne
raeckende,
in voorigen
ſtants.*

BY reſumptie gedelibereert zijnde op de conſideration ende adviſ, den drie en twintighſten deſer loopende maendt alhier ter Vergaderinge gerapporteert by de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in ghevolghe ende tot voldoeninge van der ſelver Reſolutie Commiſſoriael reſpectivelyk gedateert den twintighſten ende een en twintighſten daer bevoorens, geëxaminert ende overwogen den innehoude van twee diſtincte Memorien, by den Heere Weyman, Afghelante van den Chur-Vorſt van Brandenburg alhier, uyt den name ende van wegen de Vrouwe Princeſſe Douariere van Oraigne, als Gemachtiche van den Koningh van Groot Brittannien, ende van ſyne Chur-Vorſtelijcke Doorluchtigheyt, op de voorſz dagen ſucceſſivelyk aen haer Ed. Groot Mog. gepreſenteert, midts-gaders noch ſeekere Miſſive van den hoogſt-ghemelten Koningh aen haer Edele Groot Mog. geſchreven uyt Londen den ſeventhienden Mey leſtleden ſtilo loci; alle raeckende de ſaecke van de tutele en educatie van den Heere Prince van Oraigne, met 't gene daer aen dependeert; Is, naer examinatie van de Retro-acta daer toe applicabel, eade ſpecialijck van de Notulen ende Reſolutien van den vijf en twintichſten ende negen en twintichſten September, negenden ende twee en twintichſten October, dertighſten November ende eerſten December, alle des voorleden jaers, verſtaen ende gereſolveert, dat, om redenen in 't voorſz adviſ vervat, de voorſz ſaecke oock van deſer zyde ſal werden aengeſien, als of dien-aengaende tot hier toe *mutuo-partium conſenſu*, noch niets tot perfectie was ghekomen, ende dat die midts dien ſal werden gehouden, ende verſtaen herſteldt te weſen in haer eerſte ende primitive ſtants, ſulcks ende in der voeghen, als de ſelve geweest is voor date van de verſoecken by de hooch-gemelte Princeſſen daer over in Julio ende

de Septembri des voorleden jaers respectivelijck aen haer Edele Groot Mog. gedaen, en dat over sulcx uyt alle de voorz Resolutien, ende andere Retro-acten, noch tegens haer Edele Groot Mog. noch tegens de gemelte hooge standts Personagien eenige Obligatien gemetieert, ofte eenige argumentatien pro ofte contra gedaen-oftē geadmitteert fullen werden, maer dat alle de selve fullen werden gehouden, als niet ghenomen, ende dat over sulcks op de versoecken die jegenwoordigh by de voorz Memorien gedaen werden, als mede op 't gunt noch nader daer by soude mogen werden gevoccht, of aengeboden *re integra* gedelibereert, ende geresolveert sal worden 't gunt ten meesten dienste van den Lande, ende ten besten van den hooch-gemelten Heere Prince bevonden sal werden te behooren, ende dat de voorgemelte Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden om redenen voorz op dien voet het geëntameerde besoigne fullen vervolgen, de nadere ouvertures van den gemelten Heere Weyman, ofte van de hooch-gemelte Princesse Douarier selfs hooren, ende vervolgens op alles haer Edele Groot Mog. dienen van hare consideratien ende advis.

Saturdagh den 1 October 1661.

Ontfangen een Missive van de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Edele Groot Mog. Domainen, geschreven alhier in den Hage den dertighsten der voorlede maendt, houdende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Appointement in date den acht-en-twintichsten daer bevoorens der selver onderrichtinge, ende advis op de Requeste by ofte van wegen Gerardt Bicker, Droft van Muyden, als Hoofst-Officier der Stede Weesp, ter Vergaderinghe van haer Edele Groot Mog. geprefenteert, houdende klachten, hoe dat eenen Jasper Gerritsz Seth, voor desen Schepen ende Vroedtschap der voorz Stede sich met syne gheheele huyshoudinge naer Over-Yssel, ende sulcks buyten de Provincie van Hollandt begeven, ende tot Deventer metter woon ter neder gesteldt hebbende, echter door eenige van de Regenten der voorz Stede Weesp ghestijft werdende in de Vergaderinge van de Vroedtschap aldaer bleef sessie nemen, niet tegenstaende Burgemeesteren ende Regeerders der selver Stede by Missive van de gemelte Raden ende Meesters van de Reeckeningen voornoemt, in date den acht en twintichsten Julij lefleden wel expresselijck aengheschreven, ende belast was den voorschreven Jasper Gerritsz Seth in de Vergaderinge van de Vroedtschap aldaer, vermits des selfs non-qualificatie als sijn Domicilium buyten de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant houdende, niet langher te admitteren, maer in des selfs plaetse als Vroetschap een ander habil Persoon mettē eerste gelegentheydt te surrogieren, met versoek dat haer Edele Groot Mog. soodanigen ordre souden gelieven te stellen, ende die voorsieninghe te doen, ten eynde die van Weesp voornoemt, als noch ghehouden mochten werden tot paritie ende naerkominghe van de voorz aenschryvinge, ende beveelen van de gemelte Raden ende Meesters van de Reeckeningen voorz; Waer op gedelibereert zijnde, Is goetd-gevonden ende verstaen, dat aen Burgemeesters ende Regeerders van Weesp voornoemt, in serieuze termen geschreven sal worden, met last ende bevel, dat syluyden als noch sonder eenich uytstel fullen hebben te respecteren, ende naer te komen de ordres ende beveelen van de meer-ghemelte Raden ende Meesters van de Reeckeningen voorschreve, by de voorschreve der selver Missive van den acht en twintichsten Julij voorschreve ghegeven, ende sulcx den voorschreven Seth niet wyders ter Vergaderinge van de Vroedtschappe aldaer als een Lith van de selve te admitteren;

Jasper Gerritsz Seth in Over-Yssel woonachtig, niet te continueren, als Vroetschap tot Weesp.

maer in plaetse van hem een ander habil Persoon metten aldereersten te surrogeren; Authoriserende midts desen den voorschreven Officier, om by gebreecke ende nalatigheydt van dien, een ander bequaem ende gequalificeert Persoon sels te mogen displicieren, ende in plaetse van de voorz Seth tot Vroetschap aenstellen.

*Geredref-
seerde Or-
donnantie op
de Pilotage
in de Maze,
&c.*

DE Heeren Gedeputeerden der Stede Delft, hebben uyt den name ende van wegen de gesamentlijke Steden van de groote Visscherye op de Maze ter Vergaderinge geëxhibeert het concept van de geredresseerde Ordonnantie op de Pilotage van de Maze voorz, in voeghien ende manieren als 't selve Concept hier naer volgende van woorde te woorde staet geïnferreert.

Edele Groot Mogende Heeren,

DE Gedeputeerden van de groote Visscherye van de Maze in ervaringe komende, dat de Piloten op de Maze ende het Goereesche-Gat haren dienst niet behoorlijcken komen waer te nemen tot grooten ondienst van de Schepen van Oorloge ende Koopvaerdye, de Maze ende 't Goereesche-Gat frequenterende; hebben naer verscheyden gehouden deliberatien ende conferentien metten anderen dienstigh geoordeelt, eenighe nieuwe Lootsbooten uyt te rusten, ende Lootsluyden aen te stellen; Ende ten eynde de selve Piloten in goede ordre ende reglement mochten werden gehouden, ende de Schepen van Oorloge ende Commercie wel ende behoorlijcken gedient; Soo hebben de voorz Gedeputeerden geconcipeert een redres van Ordonnantie ende Reglement op de Pilotage op de Maze ende Goereesche-Gat, versoekende dat U Edele Groot Mog. de selve gelieven te approberen, ende te ordonneren, dat de selve mochte werden ghedruckt, ende alomme gepubliceert, met last ende bevel, omme een yder des aengaende hem daer naer praëcise te reguleren.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant noodich vindende op 't stuck van de Pilotage van de Maze ende het Goereesche-Gat, naeder als voor desen te vorsien, hebben naer voorgaende ondersoeck geordonneert, als sy ordonneren by desen, de Poincten ende Articulen hier naer volgende, omme by alle ende eenen ygelijcken die sulcks soude mogen aengaen, naergekomen ende achtervolcht te werden.

I.

Eerstelijck, sal hem niemant van nu voortaan, op den naem ende qualiteyt van te zijn een beëdicht ende daer toe verkoren Loots-man aen eenige Schepen mogen begeven, omme de selve uyt ofte binnen de Maze ende het Goereesche-Gat te brengen ende piloteren, ten zy dat sy daer toe alvooren na examinatie, door de Gedeputeerden van de groote Visscherye op de Maze ofte der selver Commissarissen alrede gestelt ende gecommiteert, ofte naermaels te stellen ende committeren, sal zijn geadmitteert, synen naem aengeteekent, een Loots-mans teyken, ende de number van het Loot, hier toe specialijck te doen maecken, sal hebben ontfangen, ende by Eede beloofst dese tegenwoordige Ordonnantie ende Instructie, soo veel die hem aengaen sal, naer sijn vermogen te onderhouden, op pene dat de gene die hem voor een ordinaris Loots-man sal komen uyt te geven, sonder alvooren daer toe in dier voegen geadmitteert te zijn, sal verbeuren een boete van vijf en twintich gulden, ende daer en boven werden gestraft, sulcks als men na gelegentheydt van syne begane valsheydt sal bevinden te behooren.

I I.

Ende fullen de voornoemde Gedeputeerden van de Steden van de groote Visscherye,

ryc,

rye, ofte der selver Commissarissen niemandt tot het selve Loots-mans-schap mogen admitteren ofte promoveren, dan kloecke Mans-perfoonen boven de 25. ende onder de 50. jaren oudt zijnde, ende die de Zeegaten van de Maze ende 't Goereefche Gat vier jaren aen den anderen ten tyde van hare admiffie fullen hebben gefrequent teert ende bevaren, en dagelijcx daer noch mede besich zijn, en alsoo goede kennisse van de voorz Zee-gaten ende Stroomen fullen hebben.

I I I.

Welcke geadmitteerde ende gequalificeerde Loots-luyden tot een teycken van hare admiffie, een Ordonnantie by de voornoemde Commissarissen geteyckent fullen moeten by haer hebben, ende het Loots-mans teycken hier vooren geroert o-pentlijck dragen; ende 't selve aen den Officier van de Plaets haerder residentie restitueren, soo wanneer sy op eenige verre reysen, ofte oock ten Haringh fullen willen varen, ofte haer Officie verlaten, op poene van 6. guldens tegens den geenen die daer inne ghebreeckigh bevonden sal werden; Ghelijck mede de Weduwen ende Erfgenamen van de overleden Loots-luyden het voorz teycken fullen moeten restitueren, op gelijcke poene als boven.

I V.

Ende fullen geene Loots-luyden van eenige andere Zee-gaten eenige Schepen in ofte uyt de Maze ofte het Goereefche Gat mogen brengen, op poene van 24. guldens, soo dickwils sy ter contrarie gedaen fullen hebben, ende daer en boven het ontfangen Loots-geldt te fullen moeten restitueren ten profyte van de Loots-luyden, die tot het lootsen van de voorz Zee-gaten geadmitteert fullen zijn.

V.

De Loots-luyden fullen schuldich wesen de Schepen te brengen in de Maze tot voor het nieuwe Hooft van den Briel, ofte in 't Goereefche Gat, tot voor het Hooft van Hellevoet-fluys, ende de Schepen niet vorder willende opzeylen, fullen de Loots-luyden niet vermogen uyt het Schip te gaen voor dat het wel vertuyt sal zijn, maer indien de Schepen niet verder willen ophelootst wesen, fullen daer toe gebruycken die van het Schippers Gilde van den Briel, die daer vooren fullen genieten als volgt.

Voor een Schip datse van den Briel fullen opbrengen tot Vlaerdingen, Schiedam, Delfshaven of Rotterdam van 6. tot 12. voet diep gaende, van yder voet 10. stuyvers.

Ende gelijk loon van foodanigen Schip op te brengen van het Hooft van Hellevoet tot de Kille.

Van de Schepen boven de 12. voet diep gaende, van yder voet boven de 12. voeten, 20. stuyvers.

Van de Schepen die syluyden op Dordrecht fullen brengen van 6. tot 12. voeten diep gaende, voor yder voet 20. stuyvers.

Ende dit alles gedurende het Somer-saysoen, beginnende met den 1. April tot den laetsten September.

Ende het Winter-saysoen dat aenvangh nemen sal met den 1. October, ende eyndigen den laetsten Martij, sal betaeldt werden als volgt;

Van alle Schepen die sy van voor den Briel tot Vlaerdingen, Schiedam, Delfshaven ofte Rotterdam fullen brengen, van yder Schip diep gaende 6. voeten ende daer boven tot 12. voeten, van yder voet 15. stuyvers, ende van de Schepen boven de 12. voet diep gaende, voor yder voet boven de 12. voeten, 30. stuyvers.

Ende insgelijcks van de Schepen opgebracht werdende van het Hooft van Hellevoet tot aen de Kille.

Doch

Doch van de Schepen die sy tot voor Dordrecht oplootfen, daer van fullen de voorfz Loots-luyden niet meer mogen eyfchen dan hier vooren in de Somer-tijdt is ghefteldt, behalven in de tijdt van Ys-gangh, als wanneer de felve Loots-luyden met den Schipper in alle redelijckheydt fullen mogen accorderen.

Maer by foo verre de Schippers genegen fouden zijn voor den Briel te ankeren, ofte wel door ongelegentheydt van Weer ende Windt ten ancker te komen, foo fal de Loots die 't Schip tot voor den Briel fal hebben gebracht, naer dat 't felve als vooren wel vertuyt fal wesen, vermogen daer uyt te gaen, ende de Schipper naderhandt een Loots van nooden hebbende, om hooger op te zeylen, fal daer toe hebben te ghebruycken foodanige Perfoonen, als daer toe by de Regieringe der Stadt Briel zijn geordonneert.

V I.

De voorfz geadmitteerde Loots-luyden fullen haer ten dienfte van de Navigatie, foo wel by nachte als by dage Benoorden ofte Bewesten de Maze ende 't Goereefche Gat moeten laten vinden ten minften op de diepte van thien vadem Waters ter plaetse daer sy naer de Sayfoenen van het Jaer., de gelegentheydt van Weer ende Windt fullen oordeelen datse de meeste Schepen fullen kunnen vinden ende aentreffen, ende foo langhe in Zee moeten verblyven tot datse alle haer Volck aen de Schepen om die in te lootfen fullen hebben over-geset, ofte wel naer datse op het minste den tijdt van acht dagen achter een in Zee geweest zijnde, t'eynde Victuaille ofte by gebreck van andere Scheeps-behoeften ghenoodtsaecht fullen weten te moeten in-komen.

Ende ten eynde men fal kunnen weten of de Loots-luyden haer in dier voegen gestadich in Zee onthouden; foo fullen de Loots-luyden, foo wanneer sy in Zee gaen, ende weder te rugge komen, t'elckens ghehouden zijn daer van kennisse te doen aen de Commiffariffen ter recherche, foo wel in den Briel als op Hellevoet-fluys geordonneert, de welcke by desen werden gelast ende geauthorifeert daer van perfecte aenteekeninge te doen, ten eynde de Gedeputeerden van de groote Viffcherye, ofte der felder Commiffariffen mogen sien, in wat voegen de voorfz Loots-luyden haer in dien deelen gequeten fullen hebben.

Ende in gevalle eenige Loots-luyden binnen de acht dagen uyt der Zee weder mochten in-komen, Soo fullen de voorfz Commyfen ter recherche aenteekenen de redenen waeromme foodanigen Loots-man binnens tijdts ingekomen is, op poene van 24. guldens te verbeuren by den Loots-man, die sonder hem als vooren aen te geven in Zee is geloopen, ende weder uyt der Zee gekomen, ofte mede wel sonder gewichtige oorfaecke, ende alsoo buyten noodt binnen de voorfz acht dagen weder ingekomen fal zijn, welcke boeten fullen werden geëxecuteert by de Officieren van de respective Steden daer de faute fal werden gecommitteert.

V I I.

Alle Koopvaerdye-Schepen die Koopmans goedt gheladen hebben, ende diep gaende seven voeten ofte meer, willende komen in de Maze ofte het Goereefche Gat, ende van de Loots-luyden op de thien vadem Waters dienst werdende geprefenteert, fullen gehouden wesen een Loots-man over te nemen, ende by weygringe echter het gestelde Loots-geldt moeten betalen, niet tegenstaende sy alrede een Viffcher mochten in-genomen hebben, omme haer in de Maes ofte het Goereefche Gat te brengen, ende by gebreck van betalinge fal de Loots-man den Schipper ter plaetse van lijn arrivement mogen vervolgen, ende fal hem aldaer werden geadminiftriert kort, onvertogen recht, ende hem werden geadjudicert niet alleen lijn loon,

loon, maer oock de kosten daer omme ghedaen, met dien verstande nochtans, in dien den Loots-man eerst sijn dienst komt te presenteren binnen de diepte van thien vadem, dat foodanigen Schipper niet gehouden sal wesen een Loots-man over te nemen, ten ware hy sulcks begeerde te doen.

V I I I.

De Lootsluyden sullen gehouden wesen eens ter maendt de Gaten uyt ende in te zeylen, de diepten van de selve te peylen, midtsgaders op de Gaten goede acht te nemen, ende nauw reguardt te hebben op de Tonnen ende Kapen, of die oock verdreven, ende de Gronden oock verlopen zijn, het welcke syluyden oock daer en boven sullen moeten doen, soo meenighmael het een storm gewaeyt sal hebben, van welck devoir sy gehouden zijn aen de Magistraet van den Briel t'elckens rapport te doen, op pœne van deportement.

I X.

Soo eenich Schip van de Loots-boot in de Windt mochte wesen, soo sullen de Lootsluyden het behoorlijk teycken doen, 't welck haer sal verstrecken voor presentatie van haren dienst, ende sal foodanigen Schip dan gehouden zijn naer den Loots-man toe te komen, om ingebracht te werden, ende indien sulcks niet en geschiedt, ende de Lootsluyden konnen bewysen met twee van de Bootsgefallen, dat sy het teycken gesien hebben, soo sal den Schipper het Loots-mans geldt schuldich wesen, ende moeten betalen.

X.

De Schepen met Ballast geladen, ende alle Schepen geen seven voeten diep gaende, sal het vry staen een Loots-man over te nemen ofte niet, ende willende een Loots-man gebruycken, sullen mogen volstaen met half geldt.

X I.

Alle Haringh-schepen, 't zy hoe diep die souden mogen gaen, sullen niet ghehouden wesen eenich Loots-geldt te betalen, ten ware sy een Loots-man begeerden, in welcken gevalle sy sullen mogen volstaen met half geldt.

X I I.

Soo het gebeurde, dat Godt verhoede, dat eenich Loots-man, 't zy by onge-luck, sorgeloosheydt, ofte quade giffinge, een Schip aen de grondt quame te zeylen, sal foodanigen Loots-man by het Collegie van de Grootte Viisscherye, der selver Commissarissen, ofte den Gerechte, naer genomen kennisse van saecken, 't zy met suspensie, deportement, ofte swaerder straffe, ja aen den lyve werden gecorrigeert naer gelegtheydt van saecken.

X I I I.

Ende by aldien eenige questie of misverstanden tusschen de respectie Lootsluyden, midtsgaders tusschen den Loots-man ende Schipper mochte komen te ontstaen, soo sal sulcks by de Commissarissen van de grootte Viisscherye werden getermineert; ende in absentie van de selve by den Gerechte van de Plaets daer het Schip komt te lossen ofte aen komt; Ende indien het Schip wilde uytgaen sonder in eenige Stadt aen te komen, dat als dan de kennisse sal komen mede aen de voorfz Commissarissen, ofte aen de Gerechte van de naestgelegen Stadt.

X I V.

De Lootsluyden sullen ghehouden wesen terstondt naer dat syluyden aen boordt van de Schepen gekomen zijn, den Schipper ofte Stierman af te vragen hoe diep het Schip is gaende, ende blijft den Schipper ofte Stierman gehouden ende verbonden pertinente ende oprechte verklaringe, hoe diep sijn Schip is gaende, te doen; ende indien yemandt de diepte van sijn Schip niet oprechtelijck aengeeft, die sal ver-

beuren dubbelt Loots-mans geldt , ende boven dien als een valsch Aengever naer ghelegentheydt van saecken werden gestraft ; Ende sullen de Loots-luyden voor Lootsmans-geldt ontfangen naer dat de Schepen diep gaen , te reekenen by Ma-ze-voettalen, als volgt.

Winter-loon.

Voor Winter-loon beginnende den eersten October tot den lesten Maert,
 Van yder Schip diep gaende seven, acht ende negen voeten, 12. gulden.
 Van thien voeten diep gaende, seventhien gulden.
 Van elf voeten, twintich gulden.
 Van twaelf voet, vier en twintich gulden.
 Van derthien voet, dertich gulden.
 Van veerthien voet, veertich gulden.
 Van vijfthien voet, acht en veertich gulden.
 Van sefthien voet, vier en vijftich gulden.
 Van seventhien voet, vier en tachtich gulden.
 Van achtien voet, hondert gulden.
 Van negenthien voet, hondert vijf en twintich gulden.
 Van twintich voet, hondert vijftich gulden.

Somer-loon.

Ende voor Somer-loon beginnende van den 1. April tot den lesten September,
 Van yeder Schip van seven, acht ende negen voeten, negen gulden.
 Van thien voeten, twaelf gulden.
 Van elf voeten, sefthien gulden.
 Van twaelf voet, achtien gulden.
 Van derthien voet, vier en twintich gulden.
 Van veerthien voet, ses en twintich gulden.
 Van vijfthien voet, twee en dertich gulden.
 Van sefthien voet, twee en veertich gulden.
 Van seventhien voet, tseftich gulden.
 Van achtien voet, vijf en tseventich gulden.
 Van negenthien voet, ses en tnegentich gulden.
 Van twintich voet, hondert twintich gulden.

X V I I.

Al wat een halve voet mach halen, sal voor een voet gereeckent werden, maer wat geen halve voet en haelt, sal in geen reeckeninge werden gebracht.

X V I I I.

Des sullen de Schepen boven de twintich voeten diep gaende , van yeder voet boven de twintich, betalen vijf en twintich gulden.

X I X.

De Noordts-Vaerders ende Koolhaelders sullen volstaen, namentlijk de Noordts-Vaerders met half ende de Koolhaelders met twee derde Loots-geldt.

X X.

Sullen mede de Oost-Indische ende West-Indische Schepen voor een , twee, in de taux moeten betalen; Te weten in de plaets van 2, 4. gulden; doch sullen wederomme soo veele ende sodanige Loots-luyden mogen nemen, als sy dienstig vinden.

X X I.

Alle Schepen uyt wat Quartieren ende Gewesten die souden mogen komen, met een

een derde stuk Goederen wesende geladen, ende vorders met Sout, Kurck ofte andere diergelijcke slechte Waren, sullen gehouden wesen in plaets van twee, 3 gulden te betalen; doch de Schepen die minder als een derde met stuk goederen zijn geladen, sullen betalen volgens de voet-talen ende taux in dese Ordonnantie gestelt.

X X I I.

Maer van de Schepen de welcke door de Loots-luyden in grooten storm ofte onweder, Item, Ancker, Mast, Touw-ofte Roer-loos sullen werden in gebracht, daer van sullen de selve soo veel genieten boven het ordinaris salaris, als hem by de voorsz Commissarissen ofte goede Mannen, by de Magistraten van de respectieve Steden te stellen, sal werden toe-gevoeght.

X X I I I.

Item, eenigh Schip voor't Landt komende, en op de thien vadem diepte by nacht ofte andersints geen Loots-luyden siende, ofte bekennende, ende eenige Visschers, geen geadmitteerde Loots-luyden zijnde, mochte vernemen, ende versoeckende van de selve binnen de Maze ofte het Goereesche Gat te werden gebracht, soo sal foodanigen Visscher vermogen in 't Schip over te gaen ende blyven; Ende in ghevalle de geadmitteerde Loots-luyden naderhandt in Zee aen Boordt komen, soo sullen syluyden te samen het Lootsgeldt half ende half genieten; maer indien den Loots-man eerst buyten de uytterste Ton aen Boort quam, soo sal den Visscher alleen het geheele Lootsgeldt ontfangen ende ghenieten; gelijk mede daer en tegen den Loots-man het geheele Loots-geldt sal ghenieten, soo wanneer hy by verklaringe van twee Bootsfellenn van het ingebrachte Schip sal doen blycken, dat hy op de thien vadem diepte is geweest, ende aldaer gebaect heeft.

X X I V.

Sullen insgelijcx alle Loots-luyden gehouden zijn, des versoecht werdende, de Schepen binnen de Gaten zijnde, in Zee te brenghen tot op vijf vadem Waters; ofte soo veel minder als het den Schippers soude mogen goet vinden, midts genietende voor haer loon half soo veel, als op het in-brenghen van foodanige Schip ofte Schepen hier vooren Articulo vijftien ende sestien is gestelt, behoudelijck dat ten respecte van des gemeene Landts Oorlogh-schepen, als mede van de Schepen van de Oost- ende West-Indische Compagnien soo veel sal werden genooten, als tot noch toe gebruyckelijck is gheweest.

X X V.

Item, sullen alle Schepen in noot zijnde, twee Loots-luyden mogen versoecken, ende inne nemen, midts de selve dubbelt gelt betalende, maer indien buyten des Schippers versoeck meer Loots-luyden als een in het Schip over komen, soo sullen de selve rer dier oofsaeck niet meer als enckelt Loots-geldt mogen pretenderen, maer soo hen daer over yets werdt geschoncken, sullen 't selve mogen aennemen.

X X V I.

Ende of het gebeurde dat eenige Schepen door contrarie Wint ofte andersints het Goereesche Gat ofte Maze wederom in mosten loopen, ende naderhandt wederom uytzeylen wilde, sonder last te breecken, soo sullen foodanige Schepen betalen voor Loots-geldt 15. stuyvers van de gulde, volgens den taux hier vooren gestelt.

X X V I I.

Soo wanneer een Loots-man met advis van den Schipper ende Stierman, als mede door hooch-dringende noot van Weer ende Wint het Schip in eenige andere Zeegaten in salvo sal hebben gebracht, als tot syne ontladinge zijn gedefineert, soo sal den selven Loots-man tot des Schippers believen binnen Scheeps-boort moeten blyven,

tot der tijdt hy het Schip op syne geordonneerde Los-plaetse sal hebben gebracht, midts genietende twee gulden daeghs voor sijn Lech-geldt, boven sijn ordinaris Loots-geldt.

X X V I I I.

Een yeder van de Loots-booten sullen op de Mast moeten voeren een witte Vlagge, daer inne de Nombres van een tot vier met swart sullen werden geteekent, omme klaerlijcken gesien ende onderscheyden te kunnen werden; Ende wat Loots-booten de kleyne Schepen voorby varen, ende naer de groote Schepen toezeylen, ende by de Schippers ofte yemandt anders daer over aen-gheklaegt werdende, sullen t'ecken reyfe verbeuren vijftich gulden.

X X I X.

De Loots-luyden wanneer sy een Schip binnen gebracht, ende haer verdiende salaris ontfanghen hebben, sullen aen de Schippers geven Quitantie, inhoudende de groote van 't Schip, ende de somme hy haer ontfangen by haren naem, merck ofte yemandt van harent wegen geteyckent, welcke Quitantie de Schippers van de Lootsluyden sullen vorderen, omme dienvolgende het Loots-mans geldt wederomme van de Koopluyden te mogen ontfangen.

X X X.

Ende en sullen geen Loots-luyden droncken zijnde, haer vervorderen in cenige Schepen te gaen omme de selve in ofte uyt te lootsen, op poene van 25. gulden yeder reyfe te verbeuren, ende daer en boven ses wecken te werden gesulpendeert.

X X X I.

Niemandt sal hem vervorderen eenige van de geadmiteerde Loots-luyden opentlijck op de Straten, Stranden ofte in Huysen ofte in Herbergen wegens haer Officie te moghen naeroepen, bespotten, injurieren, dreygen, ofte eenige letsel aendoen met woorden ofte wercken, op poene van te verbeuren voor de eerste reyfe 6. gulden, voor de tweede reyfe 12. gulden ende arbitrale correctie, ende voor de derde reyfe 18. gulden, ende daer en boven voor twee Jaren by den Gerechte uyt den Lande ofte de Plaetse van hare residentie te werden gebannen, sonder binnen den voorz tijd daer weder te mogen inkomen op lijfstraffe.

X X X I I.

Gelijck mede wel expresselijcken werdt verboden de Loots-luyden malkanderen nochte de een den anderen op eenige manieren te injurieren, beledigen ofte beschadigen, op gelijcke poene als vooren, ende deportement ofte suspensie van hare bedieningen.

X X X I I I.

Ende op dat beter diligentie alstot noch toe is gespeurt by de Lootsluyden soo binnen als buyten de Zeegaten mach werden gepleecht, ende de Schepen van Oorloge ende Koopvaerdye behoerlijcken mogen werden gediend, soo sullen van nu voort-aen vier Loots-boten werden gebruyckt ende in 't Vaerwater gebracht, ende elke Boot ten minsten van seven Loots-luyden versien, de welcke twee aen twee tegens den anderen om best sullen varen, ende alle vlijt hebben aen te wenden omme alle Schepen naer dese Ordonnantie te dienen, sonder dat de selve in eenige manieren met haer drie ofte vier Booten sullen vermogen te parten ofte deelen, op poene van deportement ende swaerder straffe naer gelegentheydt van saecken; ende sal doorgaens by tourbeurten voor den tijdt van acht dagen een van de Loots-booten binnen Gaets moeten blyven, omme de uytgaende Schepen soo wel in 't Goereesche Gat, als in de Maze te kunnen dienen, de welcke niet te min met sijn Compagnon buyten Gaets zijnde, hare winsten met den anderen sullen parten ende deelen, sonder dat eenich
ander

ander Boot of Loots-luyden, als de geene welckers tourbeurt het is, geduerende de voorfs acht dagen haer met het uytlootsen sullen hebben te bemoeyen, op poene van het verdiende Loots-geldt te restitueren aen de Loots-luyden, welckers tourbeurt het sal zijn, ende daer en boven te verbeuren 25. gulden.

X X X I V.

Alle welcke voor-verhaelde pecuniele boeten sullen komen een derde ten proffijte van den Officier die de calangie doen sal, een derde voor den Aenbrenger, ende 't resterende derdepart voor den Armen.

X X X V.

Ende ten eynde dese Ordonnantie des te beter onderhouden ende naer-gekomen mach werden, soo sullen Commissarissen ten minsten eenmael des jaers, ofte soo dick-wijs het haer geraden dunckt, haer vervoegen ter noodiger plaetse, omme haer te informeren op de comportementen ende devoiren van de Loots-luyden, ende of dese Ordonnantie wel werdt achtervolght, het getal van de Loots-luyden te vermeerderen ofte verminderen, ende voorts op alles anders het stuck van de Pilotagie aengaende de noodige ordre te stellen, het salarishier vooren gesteldt te vermeerderen ende verminderen naer gelegentheydt van tyden, Schepen, ende de Negocie sal komen te vereyffchen; Ende werdt een yeder die dese souden mogen aengaen gelaft naer den inhoude van de voorfs Poincten ende Articulen hem te reguleren. Gedaen in den Hage den

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. haer het voorfs Concept van Ordonnantie wel laten gevallen, ende voorts goetd-gevonden ende verstaen dat de selve Ordonnantie alomme binnen dese Provincie sal werden gepubliceert ende geaffigeert, ter plaetse daer men gewoon is publicatie ende affixie te doen.

Maendagh den 21 November 1661.

IS, naer voorgaende deliberatie, goetd-gevonden dat de Resolutie den 5. Augusti *Resolutie;* Iestleden by haer Ed. Groot Mog. genomen om in 't begeben van Militaire Charges *geen uyt-* egeen reguardt te nemen op recommandatien van buytenlandtsche Koningen, Re- *beemsche re-* publicquen ofte Staten, gesonden sal worden aen de Ambassadeurs ende andere Mi- *commanda-* nisters op de presentatie van haer Ed. Groot Mog. buyten 's Landts gesonden ende *tiens plaets te* gecommitteert, om te strecken tot der selver naerichtinge, ende omme haer by *geven aen de* voorvallende gelegentheydt daer van te dienen sulcks ende daer 't behoort. *Ministers*

Dijnsdag den 29 November 1661.

OP 't ghemoveerde van eenige Leden; Is, naer voorgaende deliberatie, goetd- *Militie in de* gevonden ende verstaen dat de Heeren Gecommitteerde Raden gelaft ende geor- *Boven-quar-* donneert sal worden, gelijk henluyden gelaft ende geordonneert wordt midts de- *tieren niet te* sen, exactelijck te besorgen, dat 's Landts Militie in Guarnisoen leggende op de *betalen met* Maze ende aen den Rhijn, voor soo veel de selve staet ter besoldinge van dese Pro- *lichs Geldt.* vincie, niet met licht Geldt, maer effectieve met foodanigen munte als de Capitey- nen ofte hare Gemachtighden alhier aengeteldt wordt, of wel met de rechte waer- de van dien, betaeldt moghe werden; Dat oock in gevolge van voorgaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie van date den thienden December des jaers seshien-hon- dert vier en vijftich, ter Generaliteyt gantsch ernstlich sal werden gerepraesenteert de nootwendighdyt waeromme de voorfs onordentelijcke maniere van betalinge vigourefelijck tegengegaen ende gheweert behoort te werden, ende dat dien-

volgens de faecke aldaer heenen sal werden gedirigeert, ten eynde de Provincien het redres van de voorz onordentelijkheydt mede ghelieven goet te vinden, ende yder in sijn reguardt oock metter daedt te doen effectueren.

Woonsdag den 30 November 1661.

*Ontfangh
Thienden in
de Wieringer-
waerdt
aen 't Com-
ptoir van
Kennemer-
landt.*

DÈ Heer Pensionaris vander Dussen heeft ter Vergaderinge gherapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den seften Augusti lestleden, met ende nevens de Raden ende Meesters van de Reeckeninghen over haer Edele Groot Mog. Domainen, geëxamineert ende overwoogen 't gededuceerde uyt den name ende van wegen de Stadt Alckmaer ter eenre, ende van die van Haerlem ter andere zyde, 't eerste tot bewijs van dat den ontfangh der Thienden in de Wieringerwaerdt vallende, behoort tot het Comptoir van de Vroonlanden binnen Alckmaer voorz, ende 't andere tot verificatie van dat den ontfangh der selver Thienden spekteert tot het Comptoir van den Raedt ende Rentmeester Generael van haer Edele Groot Mog. Domainen in Kennemerlandt ende West-Vrieslandt, met alle de Stucken ende Documenten daer toe van d'eenre ende d'andere zyde geëxhibeert; oock de Rentmeesters daer op ten wederzyden in 't lange gehoord: Waer op gedelibereert zijnde, is verstaen ende geresolveert, dat den ontfangh der voorz Thienden eygentlijk spekteert, ende oock sal verblyven aen 't Comptoir van Kennemerlandt ende West-Vrieslandt voorz, daer naer de ghemelte Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Edele Groot Mog. Domainen haer in de te doene verpachtingen ende andersints sullen hebben te reguleren; ten welcken eynde de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie henluyden by Extract authentijc sal werden toegesonden.

Vrydag den 2 December 1661.

*Waer de
Duynen van
Conynen te
depeupleren,
hoe de ver-
goedinghe
daer voor te
doen, Ver-
pondinge te
remitteren.*

Sijn ter Vergaderinge gelesen drie distincte advisen, alie geformeert alhier in den SHage den seftienden der voorlede maendt, 't eerste by de Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren, midtsgaders de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Edele Groot Mog. Domainen; het tweede by de Raden ende Meesters van de Reeckeningen voorz, met ende nevens Dijkgraef ende Hooge Heemraden van Rhijnlandt; ende het derde by die van de selve Reeckeningen met ende nevens Dijkgraeff ende Hooge Heemraden van Delflandt; alle in gevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den eersten October lestleden gegeven op de punten in de selve Resolutie vervat raeckende het depeupleren van verscheyden Duynen van de Conynen ende 't vergoeden van de schade die daer door aen de Eygenaers, ofte de Duynmaeyers gecauseert sal werden, met 't gene verders daer aen dependeert.

Waer op gedelibereert zijnde, is goet gevonden ende verstaen, dat de Conynen uyt het eerste Capittel-Duyn, beginnende van de Pael van het Noort Nieuwlandt by 's Gravefande, staende by de Mossel-put, sullen op-gevangen ende uytgeroeyt werden, uytgefondert alleenlijk uyt seeckere lage begroefde Landen omrent het Huys van de Weduwe van Jan Cornelisz Duynmeyer, van oudts genaemt het oude Gors.

Dat oock het tweede Capittel-Duyn daer Duynmeyer af is Jan Jacobsz, alle de Conynen sullen werden uytgevangen, behalven uyt seeckere Mollen, leggende in de Banck van het voorz Noort-Nieuwlandt, die by den voorz Duynmeyer van de Eygenaers werdt gehuyrt. Dat

Dat wyders de Conynen mede fullen werden geamoveert uyt het derde of laetste Capittel-Duyn, daer Duynmeyer af is Hendrick Pieterfz, uytgenomen uyt feccker hoeckjen Veldts zijnde vast ende begroeft, ontrent het zuyt-eynde van de Zype, wefende lage Landen, die den Duynmeyer selfs in huyr is gebruyckende.

Dat voorts uyt het Veldt van Pieter Wouterfz, daer de West-Duynen beginnen, de Conynen mede fullen werden gheamoveert, behalven uyt den vasten ende begroefden houck ontrent het Dorp van Monster, tusschen de Pael staende op het scheyt van de voorfz Capittel-Duynen, genaemt de Gapert, ende een andere Pael ghesteldt ontrent haer Edele Groot Mog. Geest, gemeynlijk genaemt de Graeffelijckheydts, by den hoeck van het Lant van Wybrandt Janfz Tubalkain, alwaer de Conynen by provisie noch fullen werden getollereert.

Dat wyders oock de Conynen fullen werden uyt-ghevangen uyt het Veldt van Willem Arentfz, doch dat de Conynen in het Polanen Duyn, ende in't hoeckjen van het voorfz Veldt van Willem Arentfz langhs de Monstersche Ry-wech, tot op het scheyt van Jan Arentfz tegens Luchtenburghs Geest, by provisie noch fullen mogen blyven.

Dat de drie naervolgende Velden ofte Duynen van Jan Arentfz Wever, Franck Janfz, ende Maerten Engelen, in het gheheel Conyne-loos fullen gemaect werden.

Doch dat de Conynen in de lage begroefde Pannen ende Voor-kanten van het Veldt van Engel Gerritsz by provisie noch fullen mogen blyven binnen de rayinge af-gepaeldt aen de Zuydt-zyde van de hooge rauwe Bergen, beoosten de hooge Klift van Scheveninge, alwaer de Conynen uyt-ghevangen fullen werden.

Dat insgelijcks uyt het Oostelijcke Scheveninger Veldt, daer Duynmeyer af is Leendert Jacobsfz, langhs de Zeekant, alwaer verscheyde rauwe hoochten zijn, de Conynen fullen werden uytgevangen, maer dat de selve noch by provisie fullen mogen blyven in fecckere Pannen ende vast begroeft Veldt tusschen de voorschreve hoochten langhs de Zeekant, ende de voorfz rauwe hoochten beoosten de voorfz Klift die tusschen beyden Conyne-loos fullen werden gemaect.

Dat de Conynen in de Duyntjes van den Heere van Carnisse ende de Vrouwe van der Werven, zijnde groen ende vast Veldt, oock wel afgeheynt van de aengelegen Landen, mede by provisie fullen mogen blyven.

Dat in den Ambachte van Wassenauer in het Veldt van Jan Vrancken t'eynde de Landen van den Schepen van Wouw, van de Rogge-Wooningh af ter lenghte van hondert vijftich ofte hondert roeden, ende diep tot de binnen Pannen Noortwaerts, als mede het gedeelte Duyn dat by den Burgemeester van Duynen, ende den Burgemeester Souny is gepacht van het Scheydt van sijn eygen Landen af in het Noorden, ofte Noordtwelsten tot de Schilpwech toe, de Conynen fullen werden uytgevangen.

Dat onder Catwijck in het Veldt gepacht by de Erfgenamen van den overleden Raedtsheer Perzijn, ter lenghte ende diepte van ontrent twee hondert roeden voor der selver Wooninge ende Landen, als mede in het Veldt van de Weduwe van Cornelis Gerritsz Dijcxheul tegens het West-eynde van het Dorp van Catwijck binnen, mede ontrent ter lenghte als vooren, de Conynen fullen geamoveert werden.

Dat wyders in het Veldt ofte gepachte Duyn van Claes Meyndertfz, ontrent hondert roeden rayende van het Catwijcker Heck recht in de Zee West Noort-west aen, ende van daer voorts het geheele Veldt van Jan Leendertfz ende Crijn Gijsbertfz tot aen Duyndam toe, ende van daer af voorts in de Luchterduyn in het Veldt van Jan

Dircxen, Noort-oost aen tot de hooghte van de Noortwijckerhouter Toorn, als mede in het Veldt van Gerrit Jeroensz ter lengte van twee hondert vijftich roeden, alle de Conynen uytgevangen ende geamoveert fullen werden.

Wyders dat in den Ambachte van den Vogelfangh, Aelbertsbergen, ende Tethroden, in de Duynen aenhoorigh den Huyte van Brederode, het Veldt van Pieter Cornelisz Boon, Claes Pieterfz, ende Cornelis Jacobfz Wittekaes, midtsgaders van Symon Coster langhs de voorkant doorgaens ter diepte van de Palen gesteldt, om de Helm-plantinge tot laste van Rhijnlandt in de voorsz Brederoder Duynen te reguleren, van alle Conynen fullen ontbloedt werden.

Dat oock in het Veldt genaemt de Kakelay, mede den Huyse van Brederode toebehoorende, daer Duynmeyer af is Jan Cornelisz ontrent de Manpatter-Laen aen de Voorkant de Heynslooten meest, alle zijnde toegestoven, de Conynen nevens de Wooninge, ende Landen van het Gasthuys tot Haerlem, van Mr. Adriaen Kies, van de Vrouwe van Alblasterdam, den Heere van Berckenroden, van Boschveldt, van 't Wecshuys, vander Mart, ende vander Wielen, ter lenghte van ontrent twee hondert Roeden, ende ter diepte van ontrent tseventigh ofte tachtigh Roeden de Konynen fullen werden uytgevangen; doch dat de Konynen leggende in de verdere Velden buyten de Limiten hier vooren specifice uytgedrukt, aldaer als van oudts fullen mogen blyven.

Dat voorts in de Wijcker-duynen, als mede in de Heemskercker, ofte Marquetter Duynen het onnodigh is eenige Konynen t'amoveren ofte uyt te roeyen, behalven in het gedeelte van de selve Heemskercker ofte Marquetter Duynen tegenwoordich den Heere vander Myle toebehoorende, alwaer aen de voorkant, beginnende ontrent de Wooninge van Jacob Trip, by het Heck van de Wegh van Castricum in het Zuyden, ende eyndigende ontrent de Wooninge ende Landen van Aeghjen Louweris in het Noorden, ter lenghte van ontrent vijf hondert Roeden, ende ter diepte van vijftigh tot tachtigh Roeden, zijnde een rauwe hooghten nevens de houte Heyningh by die van Castricum aldaer gesteldt, de Konynen oock by provisie fullen geamoveert, ende in het Binnen-duyn geleydt werden.

Dat voorts d'Egmonder Duynen soo wel zijn geconstitueert, soo ten aensien van de vastigheydt als van de goede weydinghe voor de Konynen in het Veldt van de Duynen selfs, als die oyt t'eeniger tyde voor desen zijn geweest, sulcks dat het onnodigh is aldaer eenige veranderinge te maecken.

Dat aengaende de Wimmenummer Duynen bevonden wesende, dat d'Ingelanden (met den Heere van Wimmenum zijnde geaccordeert over het uytvangen der Konynen) teghenwoordigh de selve Duynen wel beplanten ende vast sonder overstuyvinge, ende schadelijck afweydinge der Konynen kunnen houden, het onnodich is daer ontrent eenige veranderinge te maecken.

Maer ten aensien van de naest daer aen volgende Berger-duynen verscheyde klachten ingekomen zijnde, soo over de overstuyvinge, als voornamentlijck over d'onbehoorlijcke afweydinge der Konynen, op de naest-gelegen Landeryen, sulcks dat d'Ingelanden oock getracht hebben om met den Heere van Bergen over de uytroeyinghe der Konynen uyt des selfs Duynen te handelen, doch daer over tot noch toe niet hebben kunnen convenieren, ende dat echter de Ingelanden allenthalven seer groote schade aldaer door d'afweydinge zijn lydende, endé dat oock midts de rauwigheydt van de selve Berger-duynen daer inne meer als seshien hondert guldens aen Helm jaerlijcx werdt geplant, dat over sulcks de Konynen uyt de voorsz Berger-duynen oock geheelijcken opgevangen ende uytgeroeyt fullen worden.

Doch wat aengaet d'Amotie der Konynen uyt de Duynen, beginnende van den hoeck van Hollandt af, tot aen de voorfz Wimmenummer-duynen toe, dat die alleenlijk fal gefchieden by provifie, ende als tot een preuve omme de effecten van dien gefien zijnde, naer gelegentheydt van den uytval by haer Edele Groot Mog. dienthalven nader gedifponeert te werden, foo als de felve ten meeften dienfte van den Lande fullen oordecen te behooren.

Dat wyders tot voorkominge van rechtmatige klachten der Geinteresseerden in 't voorfz werck, de Duynmeyers fullen verlicht werden, ende aflach hebben voor het gedeelte van hare gepachte Duynen, dat Konyneloos fal werden gemaect, als volght, namentlijk Jan Pauwelfz hondert feven en tseftigh guldens, Jan Jacobfz hondert vijftigh guldens, Hendrick Pieterfz hondert guldens, Pieter Wouterfz twee hondert vijftigh guldens, Willem Arienzf hondert vijftigh guldens, Jan Franffen hondert drie en dertigh guldens, Van Duynen vijf en twintigh guldens, Souny twee en tseftigh guldens, Perfijn vijftigh guldens, de Weduwe van Dijcxheul hondert negentigh guldens, Klaes Meyndertfz hondert vijftigh guldens.

Dat oock de Duynmeyers of de Eygenaers der Duynen refpectivelijk die voor een gedeelte noch gepopuleert blyven, de Verpondinge als tot noch toe fullen moeten dragen, maer dat over de Duynen die geheel Konyneloos fullen gemaect werden, de Verpondingen voor die tijdt fullen geremitteert werden, gelijk de felve geremitteert werden by defen.

Ende omme te rembourferen de fomme, 't zy in capitael, 't zy in jaerlijcxen renten, die over ende ter faecke van de voorfz depopuleringe der Konynen foude behooren vergoedt te werden, aen yder van de Eygenaers der Duynen in particuliere handen wefende, welcke in het geheel ofte ten deele van Konynen fullen werden ontbloot, dat over fulcks de Eygenaers van het Nieuwerode ofte Luchterduyn r'famen met die van de Brederoder Duynen jaerlijcx fullen genieten de fomme van vijf hondert vijf en tachtigh guldens; Van het ghedeelte der Heemskerker Duynen ofte Marquetter Duynen den Heere vander Myle toe behoorende 's jaers hondert guldens, ende wat belanght de Bergerduynen die in het gheheel Konyneloos fullen werden ghemaect, naedemael den Heere van Bergen, als Eygenaer van de felve, fich niet verghenoeght heeft ghetoont met de fomme tot fyne indemniteyt by de voorfz advifen voor-geflaghen, maer ter contrarie fich daer over by Requête aen haer Ed. Groot Mog. heeft beklaght, dat over fulcks door neutrale Tauxateurs by haer Ed. Groot Mog. daer toe te committeren, nader fal werden gearbitreert, hoedanige vergoedinge hem ter faecke van dien fal behooren gedaen te werden, ende dat men fich ten weder-zyden, daer nae sonder eenige verdere provocatie fal hebben te reguleren; Dat oock het felve infgelijcx gepraetifeert fal werden ten regarde van de voornoemde verdere Eygenaers der voorfz andere Duynen, in cas yemandt of eenige van de felve haer, buyten vermoeden, mochten vinden befwaert by 't gunt henluyden uyt faecke van de voorfchreve depeupleringe hier boven toe-ghevoeght is.

Ende belangende de voet ende portie waer op de Landen, die door 't gene voorfchreve is, mediatelijck of immediatelijck gebeneficieert, ofte gefoulageert fullen werden in de gerequireerde vergoedinge fullen hebben te dragen, aengemerckt de depeupleringe der Duynen meeit noodigh werdt gheoordeelt, om de felve Duynen ende Wilderniffen, behoorende onder haer Edele Groot Mog. Domainen, felfs te conferveren, ende in tyden ende wylen te herftellen in foodanigen ftant, datter meerder proffijt als tot noch toe af foude konnen werden getrocken, ende ten

opfichte dat verre de meeste Landen aen ende langhs de Duynkant gelegen, van seer geringe valeur zijn, sulcx datter veel Parthyen de ongelden niet waert zijnde, geabandonneert werden, dat oock met reden staet te beduchten, dat by aldien de Duynen binnē eenige districten niet met behoorlijcke Helmplantinge werden besorghet, ende de overfluyvinge van het gulle Sandt gestuyt, grooter ende swaerder ongemacken, ende dienvolgende klachten van haer Ed. Groot Mog. Onderdanen fullen werden veroorsaect, dat over sulcks haer Ed. Groot Mog. in de voorsz vergoedinge soo wel in het Zuyder, als in het Noorder-Quartier, bedragende in alles ontrent 3972. guldens jaerlijcx fullen dragen de gerechte helft, ende het hooge Heemraedtschap van Rhijnlandt de weder-helft van de voorsz te doene vergoedinge in het district van Rhijnlandt, ende het Hooge-Heemraedtschap van Delflandt de weder-helft voor soo veel de vergoedinge binnen de estendue van Delflandt als boven staet te geschieden, omme te slaen over alle de Dorpen ende Ambachten, in sulcker voegen als men gewoon is de kosten van Helmplantinge, ende anders tot preservatie van de Dijcken ende Duynen jaerlijcx in te vorderen; Dat mede in het Noorder-quartier by de Gecommitteerde Raden van dat Quartier sal werden ommegeflagen de gerechte helft tot laste van die gene en op de selve proportie, als de kosten van de Helmplantinge in dat Quartier jaerlijcks werden gevonden; alles met dien verstande dat alle de voorschreve Duynen by provisie maer voor den tijdt van 7. jaeren, innegaende metten 2. Februarij 1662. Conyneloos fullen werden gelaten, ende dat de selve jaren geëxpireert zijnde, de voorsz Duynen weder als van oudts fullen gepopuleert werden.

Dat voorts haer Ed. Groot Mog. behoudende de Verpondinge van alle de Duynen daer maer cenige Conynen blyven, al hoe wel drie vierde-parten ende meerder gedeelte van sommige Duynen fullen werden uytgeroeyt, fullen toestaen, gelijk haer Ed. Groot Mog. toestaen by desen, de remissie der Verpondinge in Rhijnlandt ende Delflandt over die Duynen, die in het geheel fullen werden gedepopuleert voor den voorschreven tijdt van 7. jaren, bedragende 's jaers ontrent 269. guldens, ende over de voorsz Berger-Duynen de somme van 98. guldens.

Dat voorts tot executie van 't geene voorsz is, de wel-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden in 't een ende 't ander Quartier, yder soo veel hen aengaet verfocht ende gelast fullen werden, gelijk de selve verfocht ende gelast werden midts desen, haer naer de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. dispositie te reguleren.

Ende dat wyders die van de Reeckeningen voorsz fullen werden geauthoriseert, gelijk de selve geauthoriseert worden by desen al 't gunt hier boven raeckende het depeupleren der Duynen van Conynen met den gevolge ende aenkleven van dien is gestatueert, op de gevoeghlijcxste ende bescheydentste wyse te stellen ofte te doen stellen ter executie.

Sullende mede de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq aen Dijckgraeff ende Hooge Heemraden van Rhijnlandt ende Delflandt respectieve toegesonden werden, om te strecken tot der selver naerichtinge, ende oock, om soo veel haerlyuden concerneert, de selve naer te komen ende ter executie te stellen als naer behooren.

*Militie.
Gerefor-
meerde Lieu-
tenants ende
Vendrigs
voor anderen*

OP 't gemoveerde van eenige Leden; Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen, dat de Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren verfocht ende gelast fullen werden, gelijk de selve verfocht ende gelast werden by desen, haer Edele Groot Mog. te berichten, of syluyden oock tot naerkominge van voorgaende haer Edele Groot Mog. Resolutien elck in den haren

in't begeven van Lieutenants ende Vendrigs-plaetsen van Uythheemsche Natien daer toe promoveren Gereformeerde Lieutenanten ende Vendrighs van de selve Natic, soo lange sich daer toe eenige foodanige aanbiedende zijn, met gereitereerde ordre ende expres bevel, dat syluyden voortaan sulcks punctuelick ende præciselick sullen hebben te achtervolgen, op poene van dat de collatien dien contrarie gedaen sullen wesen nul ende van geender waerden, ende de geëligeerde Persoonen op de eerste advertentie daer van aen haer Edele Groot Mog. gedaen werdende, de facto wederom afgesteldt, ende foodanige Gereformeerden als boven in hare plaetsen gesurrogeert sullen worden.

Saturdag den 3 December 1661.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 3. September 1659, geëxamineert ende overwogen de gelegentheyt van de Proceduren voor den Hoogen Rade alhier gehouden in der saecke van de Reeders ende Eygenaers van 't verongeluckte Schip de Princesse Royale, Impetranten van Mandement in cas van rauwe actie ter eenre, op ende jegens de Raden ter Admiraliteyt in West-Vrielandt ende den Noorder-quartiere, Gedaeghdens in 't selve cas ter andere zyde, ende daer op gehoort de berichtinge ende imformatie van Gedeputeerden uyt den gemelten Hoogen Rade ter eenre, ende van 't Collegie ter Admiraliteyt voorsz ter andere zyde: Waer op zijnde gedelibereert, ende specialijck in achtginge genomen aen d'eenre zyde dat de voorsz Impetranten op den 9. December 1653. by Requeste van de Heeren Staten Generael hadden gelieven te versoecken aenwyfinge van een Rechter, met præsentatie om foodanige Rechters te ontfangen als haer Hoogh Mog. souden gelieven te ordonneren, 't zy Gecommitteerden uyt haer Hoogh Mog. Vergaderinge, den voorsz Hoogen Rade, den Hove, ofte foodanige anderen in dese Provincie als het haer Hoogh Mog. goedt duncken soude, sonder dat op de voorsz Requeste oyt eenige dispositie was geobtineert; ende aen de andere zyde, mede de Resolutie van dese Vergaderinge in date den 24. Martij des jaers 1655, midtsgaders de redenen ende fundamenten daer op de selve berustende is, oock alvorens gehoort de verklaringe ende 't goetvinden van de voorsz Impetranten; Is, naer ripe overweginge van alles, verstaen ende geresolveert dat de selve Impetranten sullen hebben te renuncieren van de voorsz Proceduren in 't selve cas voor den gemelten Hoogen Rade gevallen, ende van de Sententie daer op den 22. Februarij des voorschreven Jaers 1659. by default, geobtineert, midtsgaders van alle foodanige rechten ende voordeelen als henluyden uyt krachte van de selve Sententie eenichints souden kunnen ofte mogen competeren; midts dat die van de voorsz Admiraliteyt haer houden voor gedachvaert voor den Præsident ende Raden van den meer-gemelten Hoogen Rade, ende hun aldaer, des noot zijnde, vrywillighelijck inlatende in hare defensie, haer onweygerlijck submitteren de judicature, ende decisie van den selven Raedt; Dat voorts die van den ghemelten Hoogen Rade de voorsz Parthyen sullen appoincteren voor Commissarissen uyt den haren, ende de selve by alle mogelijcke middelen van inductie trachten te disponeren tot een vrundtlijck accommodement; Doch by onverhoopte ontstentnisse van dien de saecke voor henluyden kortelijck laten intrueren, ende de selve vervolgens termineren, sulcks als syluyden naer recht, reden ende billickheydt in conscientie sullen bevinden te behooren, sonder eenigh reguardt te nemen op de voorsz Sententie

*Judicature
over de Ad-
miraliteyten
in particu-
laribus cau-
sis; Het
Schip de
Princesse
Royale over-
zeylt; Pro-
ceduren voor
den Hooghen
Raedt.*

tie daer inne als vooren by default gewefen, maer alles rauwelijcks, ende ongepræ-judicieert in fiende, even ende in fulcker voegen als of dien-aengaende voor heenen noyt eenige proceduren waren ghevallen; Ende fal de boven staende haer Edele Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq aen de Hollantsche Raden in 't opghe-melte Collegie ter Admiraliteyt toegesonden werden, met verfoeck dat syluyden hare goede directie willen toebrenghen, ten eynde de rechtmatige intentie van haer Edele Groot Mog. daer inne vervat, soo als die leydt, by 't selve Collegie geac-quisceert, ende naergekomen moge werden, ende van 't succes van dien haer Ed. Groot Mog. by rescriptie, soo haest doenlijck, adverteren als naer behooren; ge-lijck de selve Resolutie oock aen de voorz Reders ende Eygenaers van 't voornoemde Schip ter handen gesteldt sal worden, met last ende ordre om haer naer den inn-houde van dien te reguleren ende te gedragen; ende voorts mede aen den Præsident ende Raden van den gemelten Hoogen Rade, omme te strecken tot der selver naerichtinge.

5. Poinct.
Placcaet op
het wercken
van Goudt
ende Silver.

OP 't vijfde Poinct van de jegenwoordighe beschryvinghe, ende 't Concept van Placcaet daer inne geroert, tot beter observantie ende stricter executie van voor-gaende Placcaten op 't wercken van Goudt ende Silver, met 't geene daer aen de-pendeert, hebben naer voorgaende deliberatie de Heeren van de Ridderschap ende Edelen, midtsgaders de Gedeputeerden van de Steden, uyt den name ende van we-gen de Heeren hare respectieve Principalen, haer het voorz geconcipieerde Placcaet wel laten gevallen, voor soo veel belanght de Wercken van de groote keur alleen-lijck; dan wat belanght de Wercken van de kleyne keur, dat dienthelven op prac-ticabelder remedien gedacht ende sulcks daer op door de voorige Commissarissen naeder besoigne aenghesteldt sal worden: Sullende dienvolgende 't voorz Placcaet (met uytlichtinghe van alle de Articulen ende Clausulen de Wercken van de kleyne keur raeckende, midtsgaders oock van alle de Articulen ende Clausulen waer by de Raden ende Generael meesters van de Munte ghedefereert werdt de macht, om over contraventien van dien selfs als Officieren actie te moghen institueren; ende met byvoeginge dat by provisie tot nader ordre ten aensien van de Wercken van de kleyne keur strictelijck ende præciselijck sullen werden geobserveert voorgaende Placcaten ende Ordonnantien dienthelven ghedaen emaneren) ten spoedichsten ge-druckt, gepubliceert, ende voorts naer behooren ter executie gesteldt worden, in voegen ende manieren als het selve Placcaet hier naer van woorde te woorde volghet geinsereert.

Placcaet ende Ordonnantie, van de Edele Groot Mog. Hee-ren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, op het onderhoudt van de Keur, der Goudt ende Silver-smeden, hier te Lande.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, DOEN TE WETEN, Alsoo Wy din ervaringe zijn gekomen, dat de Placcaten ende Ordonnantien die hier voor-maels gemaect ende gepubliceert zijn geweest, op het faict ende exercitie van 't Ambacht der Goudt ende Silver-smeden, ende insonderheydt dat de Keur, voet ende ordre die sy gehouden zijn, in het bewercken van Goudt ende Silver, te ob-serveren, soo verre vervallen ende gecontravenieert zijn, dat dagelijcks gemaect ende verkocht werden soo Goude als Silvere Wercken van minder alloy, ofte in-wendige deucht, als volghens de selve Ordonnantien behoort; Dat selfs in fooda-nige Wercken op eenige Plaetsen geweecken is van de stalen, die henluyden door
publicke

publijcque autoriteyt tot vastigheyt in 't naerkomen van de voorz hare Keurent zijn ter handt gesteldt, ende dat dien onaengesien de selve werden uytgegeven, onder de ordinaris Poincioenen, ende merck-teyckenen die andersints geordonneert zijn tot verseeckertheydt ende verificatie, van dat die zijn gevrocht op de voet van de selve stalen, ende van de Placcaten daer toe relatijf. SOO IST, dat Wy daer inne willende voorsien, alvooren daer op gehadt hebben verscheyde communicatien; oock doen hooren eenige van de voorz Ambachten uyt Onse notabelste Steden, ende op alles gehadt het advis van de Raden ende Generael-meesters van Onse Munten; geordonneert ende gestatueert hebben, ordonneren ende statueren by desen, dat alle Goudt ende Silverfmeden, onder onse ghehoorsaemheydt behoorende, hunluyden præciselijck sullen hebben te gedragen ende te houden aen de Poincten ende Articulen in dese Onse Ordonnantie begrepen, conform, ende in gevolgh van de Placcaten van den een en twintichsten Martij seftien-hondert ses, ende den seftiensten Julij seftien-hondert thien, voor soo veel die op den voet van de selve Keuren, ende observantien van dien disponeren, midtsgaders van de Placcaten van de Jaren vijfthien-hondert twee ende vijfthien-hondert een en vijftich aldaer gementionneert.

I.

Ordonnerende dienvolgende dat niemant wie hy zy, sich sal mogen onderwinden eenich Goudt ofte Silver te bewercken, dryven, ofte daer op, uyt ofte inwendich te snyden, nochte yet daer van te drucken, ofte gieten, dan die het Goudt ende Silverfmeden Ambacht geleert, ende sijn Meester-geldt aen de Overluyden van 't Gilde betaeldt heeft: Dat oock de selve vrye Meester geene onvrye Meesters, buyten synen huysse te werck sal mogen stellen in eeniger manieren, alles op de poene ofte verbeurte van twintich Nederlandtsche goude Ducaten voor de eerste reyse, van dubbelt voor de tweede, ende van twee dubbelt voor de derde mael, met arbitraire correctie, van welke poenen een derde geapliceert sal werden ten profyte van de Deecken ende Geswoorens.

I I.

Dat oock niemant eenich Silver sal mogen smelten voor een ander, hy zy vry Meester, ende dat gehouden sal zijn daer op te slaen sijn merck, op correctie ende applicatie als vooren.

I I I.

Oock sullen geene Kramers ofte andere met Silver ofte Goudt omgaende, Winkel mogen opstellen. ofte hem behelpen met alsulcke Neeringen, ofte sy moeten mede vry zijn, ende betalen, omme in de Neeringhe te komen, half soo veel als een Meester geeft, ende daer en boven dragen de kost ende last met de Goudt ende Silverfmeden, op de verbeurte van twee Nederlandtsche Goude Ducaten, mede een derde te appliceren als vooren.

I V.

Voorts sullen alle Werck-basen, ende alle die in 't Ambacht zijn, ofte komen sullen, als mede alle Deeckens, Geswoorens ende Overluyden; in 't aenvaerden van haer dienstten, gehouden zijn by solemnelen Eede te tweeren, in handen van den Officier ofte Burgemeesteren van de Plaetsen, ofte van andere die daer toe van oudts soude mogen wesen gequalificeert, dat geen Goutt ofte Silver sullen verwercken, nochte doen verwercken, 't welck syluyden weten dat is onder de voet ende keur van dese Ordonnantie, maer dat sy de selve keuren sullen onderhouden, ende doen onderhouden naer hare beste vermogen; sonder welcken Eedt, Wy niemant verklaren admissibel te zijn in haer voorschreve dienst ende Ambacht, nochte voor

vrye Meesters erkent te moghen werden; Ende soo yemandt werde bevonden sonder den voorschreven Eedt eenigh Werck gemaect ofte verkocht te hebben, die sal verbeuren vier marcquen Silver, ende verklaert werden inhabil, omme binnen den tijd van 2. Jaren te mogen blyven, ofte ontfangen te werden in het Gilde.

V.

Dienvolgende fullen geen ongeauthoriseerde, noch Joden, Oude Kleerkoopers, Uydraechsters, Loopers, ofte andere gelijcke soorten, vermogen eenigh Goudt ofte Silver, 't zy Materiael, ofte Specien, soo in de Steden als ten platten Lande langhs de Huysen, noch in 't heymelijcken op te soecken, koopen ende verkoopen, ende alsoo daer mede negotie ende handel te dryven, als wesende tot merckelijcke schade van die van den Ambachte, ende tot Kennelijcke ryfinge van de Specien ende Materialen, op de verbeurte voor de eerste mael van thien Goude Nederlandtsche Ducaten, de tweede reyfe dubbelt. Octroyerende de Deecken ende Geswoorens van den Ambachte, de bekeuringe daer over mede te mogen doen.

V I.

Voorts sal niemant, 't zy hy vry-Meester zy dan niet, eenige Goude ofte Silvere Ringen mogen maecten, noch doen maecten, hol, daer eenich dinck in gevult zy, dan het behoort, naer advenant datter boven instaan sal, noch geen Steenen versetten in holle Ringen, daer en sal eenen bodem onder gefondeert zijn, alsoo dat geen volfelen behoeven, op de verbeurte van de Wercken, ende dat fullen die Waerdeeders besoecken alsoo dickmael als sy willen; Ende waer 't by alsoo, dat sy eenigh Werck casseerden onverdient, dat fullen sy oprechten, naer gelegentheydt der mildaect.

V I I.

Oock sal niemant eenige Koopere Lattoenen nochte Yser, vergulden noch versilveren, noch sulcks verkoopen, het en zy Garnisementen van Peert-Getuygen ofte Wagenen, op de verbeurte van 12. stuyvers op yder once, oock van 6. Jaren gebannen te zijn, ende het Werck in twee geslagen.

V I I I.

Item, sal niemant souderen eenige Goude Penningen ofte Silveren, nochte beswaren, ofte kopere Penningen vergulden ofte versilveren, op pœne van 2. jaren syne Neeringe te verbeuren, ende tot arbitraire correctie.

I X.

Item, geen gestampt ofte ander Werck onredelijcken overladen in 't souderen, op pœne van 12. Engelschen sijn Silvers, alsoo dickwils als men 't bevinden sal, ende het Werck in twee geslagen, een derde van de selve pœnen te appliceren aen Deecken ende Geswoorens voorz.

X.

Oock fullen geen Juweliers, Goudtsmeden, Diamantslypers, Robyn ende Wapensteen-snyders, nochte yemandt anders wie het zy, vermogen eenige Klabbecken, Doubletten, Saphiren, ofte oock Robynen, Balaisfen, Amarauden, Amatisten, ofte eenigerhande Gesteenten hoedanigh die zijn, 't zy door haer selfs, ofte door yemandt anders, te doen ofte laten couleuren, ofte met eenige Verven, ofte anders, als met sijn rechte foelie, sulcks te helpen, ende te vervalschen, dat daer inne yemandt kan bedroogen werden, noch geen Doubletten, ongesneden Klabbecken, witte Saphiren, Amarauden, Topasen ofte andere, in voegen als vooren geholpen, gecouleurde ofte vervalschte Steenen in Goudt te stellen, de voorz Steenen hier ofte elders in 't Goudt gesteldt wesende, aen yemandt wie het zy te verkoopen, veralieneren, distribuieren, ofte te pande stellen, op pœne van openbaerlijck geschavotteert te werden mette

Juwec-

Juweelen om den hals, ende van hondert Nederlandtsche Ducaten, boven de verbeurte van foodanige vervalschte Juweelen voor de eerste mael, ende voor de tweede mael dubbelt, ende uyt den Lande gebannen te werden, daer van een thiende-part te appliceren aen die van 't Gilde.

X I.

In welke poenen Wy oock verstaen vervallen te wesen alle Maeckelaers, Uyt-dragers, ende alle andere, die tot verkoopinghe ofte veralieneringe der selver wemens helpen assisteren, alwaer 't oock soo dat foodanige Gesteeenten ofte Juweelen haer selfs niet toe en quamen.

X I I.

Item, sal niemant van wat qualiteyt ofte conditie hy zy, sich onderwinden met Silver ofte Goudt, gevrocht ofte ongevrocht, te koopen, verkoopen ende uyt ofte in te wegen als met Troys Gewicht, het welck just rechtvaerdich, ende naer behooren ge-yckt is, soo als men in onse Munten useert, op de verbeurte van 20. Goude Nederlandtsche Ducaten, t'appliceren aen den Aenbrenger, Officier die de executie doen sal, ende den Yck-meester elck een derdendeel.

X I I I.

Ende ten eynde sulcks te beter mach werden ghevolght, fullen Deeckens ende Geswoorens gestadich onder sich hebben twee ofte vier Marcken als voor een Slaper, ge-yckt by den geswooren Yck-meester; ende fullen daer mede ten minsten tweemaal ofte meer stonden in 't jaer, op een ongewissen dach, hun laten vinden in alle Comptoiren ende Winckelen onder haer opsicht behoorende, ende de selve Gewichten visiteren, en confereren, op poene van thien Nederlandtsche Goude Ducaten, soo dickmael als des in gebreecken blyven, te appliceren als vooren.

X I V.

Welcke visitatie een yder gehouden sal zijn te ghedoogen, ende tot dien eynde openinge ende exhibitie te doen van alle syne Gewichten ende Balancen; mede op poene van 10. der voorsz Ducaten te verbeuren, de helft aen den Yck-meester, en de wederhelft aen Deecken ende Geswoorens.

X V.

By soo verre bevonden werden eenige Gewichten te swaer ofte te licht, dat sal wesen op de verbeurte van 12. der voorsz Ducaten, half tot profijt van het Gilde van de Deeckens ende Geswoorens, ende half voor den Armen van de Plaets, ende voorts op arbitraire correctie, indien de qualiteyt van de misbruycken sulcks vercyschende is; ende fullen foodanige onbehoorlijcke Gewichten in stucken geslagen werden, op gelijcke poenen, soo sulcks niet en geschiedt.

X V I.

Tot naerder verseeckertheydt van desen fullen Deecken ende Geswoorens, ten minsten alle drie Jaren eens, van nieuws doen justeren ende ycken by den geswooren Yck-meester haren voorschreven Slaper, op poene mede van 10. der voorsz Ducaten, aen den selven Yck-meester te verbeuren.

X V I I.

Ende omme wech te nemen alle disputen hier over te ontstaen, ordonneren dat men sal mogen wraken ende causeren, alle Gewichten van een marck tot vier marcken, op een troyken, ende boven vier tot tien marcken incluyt op een vierlingh, alle Gewichten boven thien marcken, ter remedie van een half Engelsche, ende van Gewichten beneden 't Marck tot een once toe, op een deusken, ende van een once nederwaerts tot op een Engelsche, ende op een quart toe op een Aesken.

Ordon-

Ordonneren voorts , dat niemandt hier te Lande sal mogen maecken ofte doen maecken, verkopen, ofte te koop stellen, noch eenighsints moghen verhandelen eenigerhande Silver-wercken, minder dan van elf penningen acht grain fijn Silvers, ter remedie van drie grain, voor de groote keur, in conformité van het Stael ende Patroon, 't welck henluyden op elf penningen vijf greynen, tot dien eynde van de voorschreve Generael-meesters van de Munte alreede geleverd is, of noch op gelijke voet ghelevert sal worden, midts daer in vermydende het onbehoorlijk overladen van de sauduren, volghens ende op pæne hier voorens in 't negende Artijckel verklaert; Midts dat oock het voorsz Stael sal wesen als een Patroon van de intrinsique deucht der selver Wercken, sonder dat die eenighsints lager sullen mogen gebracht, ofte dat daer op eenige verdere remedien sullen mogen genooten worden, alsoo het selve Stael in voegen als vooren is gemaect op de alderuytterste remedien, ende beneden 't welke geene Wercken konnen nochte moghen volstaen, op de verbeurte van twaelf Engelsche fijn Silvers over yder Marck, ende 't Werck in stucken geslagen te werden, als slechter by de steeck bevonden wordt.

X I X.

Ende aengaende de Wercken van Goudt, ordonneren wel expresselijck, dat geen Goudt 't welck men noemt fijn Goudt, yemandt sal verarbeyden, verkopen, verpanden nochte verhandelen dat minder zy als 23. caraten, acht grainen, ter remedie van een grain, zijnde de voet van onse Nederlandtsche Ducaten, ende dat van de selve sijnte oock sal moeten wesen het Wapen-schildt ofte blad, 't welck de Ringen wort ingewrocht; Ende aengaende het Goudt, 't welck men noemt Werck-goudt, 't selve sal moeten wesen van 22. caraten fijn, ter remedie van een vierendeel van een caraat, alles achtervolgende de Naelden ofte Stalen hunluyden daer van te leveren, Welverstaende dat de selve Wercken niet onbehoorlijk gesaudeert, ofte met amousen sullen overladen worden, op pæne soo de selve soo in fijn als in Werck-goudt minder als vooren op den toets gevonden wierden, dat die in stucken geslagen, ende dat de gebreeckige voorts geboedt sal werden tegens twaelf Engelschen van het voorsz Gout, respectivelijck naer advenant yder marck, ende over-wercken, wichtich een once, ende daer beneden, tegens ses stuyvers, naer advenant yder Engelsche.

X X.

Oftroyeren niet te min om redenen, dat alle soo Goude of Silvere Wercken, die voor date van desen Placcate zijn gemaect, sullen mogen werden uyt verkocht, doch by provisie tot geen hooger prijs, als men tot noch toe geuseert heeft.

X X I.

Ende op dat niemandt eenige verschooninge moge vinden, in een pretense onwetenheydt van de voorsz Stalen ofte Naelden, waer inne tot noch toe veel misbruyck is gevallen; Soo sullen alle Goudt ende Silvermeden soo wel de Meesters, Werck-basen ofte Werck-mannen, als alle andere die het Goudt ende Silver bewercken, sich t'haren koste besorgen, ende voorts gestadelijck t'haren huysen hebben de goude Naelden, ende silvere Stalen van de groote keur voornøemt, op pæne van te verbeuren twee oncen fijn Silvers, t'elcken reyse als syluyden bevonden sullen werden de selve Naelden ende Stalen niet te hebben, de helft daer van t'aplicieren aen Deecken ende Geswoorens.

X X I I.

Ende omme de selve Keuren voorts in nauwer besorginge van observantie te brengen, sullen de Deeckens ende Geswoorens van den voortchreven Ambachte gehouden

den zijn te continueren in de ordinaire manieren van ondersoek, omme alle gemaecte Wercken te keuren, ende te censureren by het ooch van toets en steek respective, als naer ouder gewoonte.

X X I I I.

Ordonneren daeromme wel expresselijck, dat alle stucken en parcellen van gout als die van silver der groote keur voornoemt, de welke hebben 't gewicht van een halve ende van een once respectivelijck of daer boven, niet en sullen mogen verhandelt nochte vercocht werden, voor ende al eer de selve soo veel als doenlijk is, beoorlijk geteekent, ende naer den voet van dese onse Ordonnantie gekeurt sullen wesen, op de boeten van ses Engelsche Ducaten goudt over goude, ende van twaelf Engelsche sijn silvers over silvere Wercken, ten advenant van yder marck.

X X I V.

Dat oock niemandt uyt andere Landen, oock niet uyt de geassocieerde Provintien ende Landtschappen, in de welke de voet van dese onse Ordonnantie niet aengenomen nochte geobserveert werdt, alhier te koop sal mogen inbrengen nochte verkoopen, of eenichsints verhandelen eenigh Goudt ofte Silver-werck, boven een halve ende geheele once respectivelijck, veel min eenich Duyts Silver, 't zy vergult ofte onvergult, ten ware het selve in gelijcke manieren als vooren mede werde geteekent ende gekeurt, ten minsten binnen veerthien dagen naer de inbrenginge, op de verbeurte van 't ingebrachte, ende van hondert enckele goude Nederlandtsche Ryders, tegens de invoerders, behulpers ende beleyders van dien, een thiende-part van de selve goude Ryders te bekeeren ten behoeve van 't Gilde, sonder dat daer in begrepen werdt, 't gunt yemandt hier te Lande metter woon komende, alleen tot eygen gerief ende dienst mede brengh, of 't welck de Inwoonders alhier by titul van giften uyt andere Landen, geassocieerde Provintien ende Landtschappen aenkomt, ende tot eygen dienst behouden: Doch sullen soodanige ongeteyckende en ongekeurde stucken, zijnde tot eygen behoef voorsz, niet mogen werden gerepareert als met kennisse van Deecken ende Geswoorens, mede op poene van twee enckelde goude Ryders op yder stuck wercks, te bekeuren een derde aen het Gilde, aen wien de goede oplicht tegens de voorsz mesusen by desen mede werdt geinjungeert.

X X V.

Ende soo wanneer eenigh ongeteekent Silver ofte Gout vercocht ende geleverd ware, ende dat het selve daer en boven niet en werde bevonden van goede keur, sal die gene die het alsoo ongeteykent ende onder de voet geleverd hadde, verbeuren het dubbelt van de boeten, als men andersints over wercken, beneden den voet te breucke gehouden is, en sal het werck in stucken werden geslagen.

X X V I.

Item, op datter goede ordre in de maniere en forme van 't keuren moge gehouden worden, ordonneren dat elck Meester sal hebben een bysonder ende eygen Poincioen, ende dar hy 't selve aler te mogen gebruycken, sal brengen in handen van Deecken ende Geswoorens, omme aldaer in een Kopere Plate geslagen, ende in de Gilde-Kiste bewaert te worden, op dat hy sijn teecken niet verandere, sonder voorweten van de Geswoorens, op poene van twee goude Ducaten ten behoeve van de selve t'elken reyse als hy eenige stucken sal gheteekent hebben, voor de overbrenginge ofte overgifte van dien, ende van thien Ducaten, soo eenige veranderinge sal gedaen hebben, sonder voorweten als vooren, de helft daer van ten behoeve van Deecken ende Geswoorens.

X X V I I.

Sal oock 't selve sijn Poinçioen niet vermogen een ander te leenen, omme daer mede eenige Wercken te teekenen, op poene van twee der voorz Ducaten.

X X V I I I.

Naer overleveringe van welcke Poinçioenen, sal elck Meester als vooren yets te brengen ter Gilde-Kamer, omme aldaer gevisiteert ende ghekeurt te werden, sijn Wercken gehouden zijn al ende geheel op te maecken, ende te voltrecken, oock met sijn Poinçioenen te teekenen alle ende een yeder stuck, 't welck by fauderen ofte schrovinge, den anderen in de selve syne Wercken vast ende aenhoorigh, ende 't welck ter discretie van Deeckens ende Geswoorens van eenighe kennelijcke waerdye ende verantwoordinge is, op poene dat by omiffie ende versuym van foodanige aller stucken teekeninge, geen Wercken sullen mogen in streeck noch steeck gevisiteert noch gekeurt worden, ende soo des ter contrarie gebeurde, dat de ongeteekende, soo wel als die in manieren als vooren geteekende stucken, soo ten opsichte van Deecken ende Geswoorens, als van de Werckmeesters, sullen responfabel blijven naer ordre van desen Placcate.

X X I X.

Naer het voltrecken, teekenen, ende overleveringe ter Gilde Kamer als vooren, sullen voornoemde Wercken by toets ende steeck alomme verfocht werden daer het van nooden is, ende Keurmeesters believen sal, of het zy van sulcken sijnte ende alloy als het betaemt, ende sulcks bevonden werdende, sullen de Geswoorens boven het voorz teecken des Meesters daer op noch doen slaen ofte stellen, Namentlijk op het waerdighste stuck van 't geheele Werck, een kennelijk merck van Stadts Wapen, ende noch een ander teycken van haerluyder wegghen by A. B. C. daer by een yder sal mogen kennen, in wat jaer, en onder wiens Deecken-Ampt het Werck wettelijk geproeft en geteekent is; Ende voorts noch den Provincialen ghekroonden Leeuw, waer van in het vervolgh by Art. L. willende ten overvloet, dat daer 't lyden kan, een van de voorz teekenen op de juncture, of faudure der respectie stucken werden geslagen.

X X X.

Maer soo eenige stucken of perceelen van Goudt ofte Silver-werck voornoemt soo kleyn waren, dat die met de gewoonelijcke drie, ende met het Provinciael teycken niet en konde geteekent werden, sal yder die de selve gemaect, ofte in sijn Huysen ofte Kassen sal hebben, hoe kleyn die oock zijn, verbonden wesen, ten minsten sijn eygen, ende het Provinciael teycken daer op te slaen, soo verre als 't mogelijk is, gelijk syluyden mede sullen doen met alle andere Wercken van gelijcke kleynte, die sy voor oudt ofte nieuw Silver in gekocht sullen hebben, ende wederom ten toon hangen, sonder dat sy andersints 't selve sullen mogen verkopen, ofte in Huys ofte Winckel mogen hebben, op verbeurte van twee Nederlandtische goude Ducaten op elck stuck, ende 't Werck in twee geslagen te werden.

X X X I.

Voorts by soo verre de voorz ter Gilde-Kamer opgebrachte Wercken, ofte eenige van dien by het ooggh van de steeck of toets niet en werde gevonden sijn ghenoggh, ende sulcks dat volgens de keure niet behoorlijk konden volstaen, sullen de selve aenstonds sonder eenige dissimulatie werden gecasseert, ende in stucken geslagen, ende sal den Werckmeester op yder stuck verbeuren ses stuyvers, ten behoeve van de Deecken ende Geswoorens; maer soo het boven een once weeght, van yder once een stuyver daer en boven, sonder dat men immermeer sal mogen foodanigen

Werck

Werck ongecasseert te rugge langen, ofte weder geven, gelijk men verstaet dat dickmael by conniventie geschiedt is, op verbeurte van vier Nederlandtsche goude Ducaten, tot laste van de Keurmeesters, soo meenigwerven als sulcks werdt gepleegt.

X X X I I.

Soo het gebeurde dat eenige Wercken, die by henluyden voor goetd gekeurt ende geteyckent waren, ontfijnder werden bevonden by den touts ofte steeck, soo dat daer by niet en hielden den voet in manieren hier vooren verhaeldt, fullen sy Keurmeesters verbeuren twee marcken silvers op yder stuck werck, ende daer en boven staen ter arbitraire correctie.

X X X I I I.

Voorts waer 't alsoo, dat de selve Deeckens ende Keurmeesters breukich bevonden wierden, 't zy in 't wercken, 't zy in 't keuren aen de stucken, die sy selfs gemaect, doen maecken, ofte verkocht hadden, fullen in beyde voorsz gevallen verbeuren dubbelde boeten.

X X X I V.

Voorts alsoo men bevindt dat sommige van den Ambachte haer Wercken te keuren ende te teyckenen brengen buyten de plaetse daer de selve gemaect zijn, waer onder veel frauden kunnen schuylen, werdt sulcks by desen expresselijck verboden, op pœne van vier Nederlandtsche goude Ducaten op yder stuck.

X X X V.

Oock soo eenige Meesters ofte Werck-basen woonen in Steden ofte Plaetsen, daer geen Deeckens nochte Keurmeesters en zijn, fullen hunluyden Wercken te keuren ende te teyckenen brengen in de naeste Steden haerder residentie, ende tot dien fine aldaer overbrengen hare Poingioenen, ende voorts in alles verbonden zijn aen dese onse Ordonnantie.

X X X V I.

Boven welcke voorsz besorgingen in 't keuren, fullen de Deeckens ende Geswoorens van den Ambachte, elcks in de Stadt van syne residentie, alle Wercken die in de selve Stadt zijn, gehouden blyven te visiteren, ende tot dien eynde tweemaal binnen de maendt omme te gaen, of soo veel meermalen als 't hem belieft, omme te sien of yder wel ende deuchdelijck werckt, oock of yder sich draeght in sijn beroep naer behooren, op pœne des in ghebreecke blyvende, 'telcken te verbeuren vier schellingen Vlaems, ende sulcks daer van ten uytgangh van elcke drie maenden rapport doen aen de Heeren Burgemeesteren van de Plaetse.

X X X V I I.

Ende op dat soodanigen ommegangh ende visite met ordre moge gheschieden, Lasten ende gebieden yder een, de selve te gedoogen sonder eenige weygeringe, op verbeurte van vier oncen sijn Silvers, soo menichmael als sy des weygerigh gevonden fullen worden: Maer soo het gebeurde, dat sy de voorsz Deeckens ende Geswoorens quamen qualijck te bejegenen ofte toe te sprecken, fullen boven de voornoemde boeten, arbitraijcken werden gecorrigeert naer gelegentheydt van saecken.

X X X V I I I.

Voorts fullen oock alle Kramers of andere, die met Goudt ofte Silver omgaen, ende in Steden, Vlecken ofte Dorpen van buyten inkomen, omme voor te staen, te marckten, ofte te venten, mede gedoogen, ende sich in voegen als vooren onderwerpen moeten de visitatie van de voorsz Deeckens ende Geswoorens, over hare Kramen ende Waren, onder ghelijcke breucke.

X X X I X.

Soo eenige Wercken op de selve ommegangh niet en werden bevonden goet, ende

volgens de keure, sal het selve in stucken geslagen, ende voor yder stuck Wercks verbeurt werden acht stuyvers, maer wegende meer als een once, sal daer en boven verbeurt werden ses stuyvers op yder once, alles ten behoeve van Deeckens ende Geswoorens.

X L.

Maer indien de voorz boete niet en konde uytbrengen de begrootinge van de onkosten in dit Articul verklaert, ende by soo verre dat ter plaetse daer de voorz buyten-visitatie geschiet, maer een Silver-kraem ofte Kasse voor staet, sal de selve eene Kasse, voor het verval van de onkosten op de visitatie te dragen, aen den Visiteur ofte Visiteurs betalen vier guldens eens, ende soo twee Kassen voor staen, ses guldens voor hunlyden beyden, indien drie ofte meer Kassen voor staen, ghesamentlijk acht guldens, sonder meer, altydt afflach treckende 't gunt op de respective sommen ter plaetse voorz uyt de breucken sal kunnen gevonden werden.

X L I.

Boven alle welcke precautien, ende toefichten, den Goudt ende Silverfmeden, in voegen als vooren toegepast, ende aenbevolen, dewyle de selve in 't maecken van hare Wercken sich oock eensdeels ghewoon zijn te behelpen met foodanige specien van Gelde, aen welcker sijnte ende bestendigheyt van dien, sich niet alleen mogen vertrouwen, maer welcker alloy is accorderende naer den voet van de voorz hare Keuren, dat sy oock haer verder gherief plegen te vinden in de gewisse gehalten van hare Specien, oock van bare Silver, die hier te Lande gevonden werden; Dat mede de voorz Specien ende Silverwerck, dat onder de voet is, met namen oock alle gemaect ende oudt Silver, komen adjusteren ende verschicken, naer de behoerlijke voet, ende ten overvloet daer van kunnen laten nemen pertinent assay, dat dienvolgende hunlyden geen behulp-middelen ontbrecken om sich voorsichtelijk, ende getrouwelijk in haer beroep te quytten.

X L I I.

Soo willen ende ordonneren midts desen, op dat Wy, ende de goede Ingezetenen daer van volkomenlijk mogen verseeckert wesen, dat alle hare, soo Goude als Silvere Wercken voornoemt, subject sullen wesen het examen ofte ondersoek van de assay, in voegen ende manieren als men op de Munte van dese Landen gewoon is, tot sulcken effecte, dat een yder die van eenige der voorz soo Goude als Silvere Wercken, 't zy by koop ofte by andere titul Eygenaer is geworden, by alle occasien sal vry staen, daer van te laten nemen ende maecken een behoerlijk assay, ende dat binnen den tijdt van tien jaren, te reekenen van den dach van de eerste inkoop, ende ontfangh van eenigh Werck of parthye.

X L I I I.

Tot welcken eynde, soo sal den Winckelier ofte Cassier, aen den Kooper ofte eerste Eygenaer beneffens de leverantie gehouden zijn, onaengesien eenich verdrach ter contrarie, 't welck by desen geannulleert wordt, over te leveren een schriftelijke Memorie ofte Biljet, by forme van Reekeninge, acqyten ofte andersints, innehoudende de benaminge van de verhandelde parthye, het pertinent gewicht, ende de prijs van dien, den datum van den dach, ende Jare van de leveringhe, den naem des geenens die de leverantie doet, ende ontfanght, ende eyndtlijk de verklaringhe van den afflach van 't jaer-reecken, ende van die geene die het Werck gemaect heeft, op poene van twaelf stuyvers, op yder once soo eenige Wercken, 'samen wichtich boven de ses oncen, sonder foodanigh Billet verhandelt, ende geleverd werde.

X L I V.

By welcke voorschreve assay indien 't Werck bevonden wordt onder de voet van de

de uytterste remedien hier vooren gheëxpreffeert, sal soo wel de Winckelier als Cassier ende Meester die het selve gemaect, ende wiens Poinçioen ofte teecken daer op geslagen is, elck *in solidum* ten keure van den Kooper, Eygenaer, ofte actie hebbende, ghehouden zijn aen den selven te vergoeden, ende op te leggen, 't gunt voor foodanige Wercken weghens het materiael ende fatsoen betaeldt is, ende daer en boven een gerechte vierde-part van dien, midtsgaders alle de kosten daer over ontsaen, midts de eene voldoende, ende de andere daer van bevrijdt zy, en behoudens den Winckelier ofte Cassier, ende de Meester die het Werck gemaect heeft, haer respectieve guarand tegens den anderen; van welck voorsz vierdepart, de drie gedeelten by de geïnteresseerden als vooren, boven voorsz vergoedinge, ende onkosten behouden, ende het resterende vierde-part bekeert sal worden aen den Armen, daer de calangie valt.

X L V.

Doch in cas van 't overlyden des voorsz Meesters, Cassiers ofte Winckeliers, werden der selver Erfgenamen by desen niet vorder belast, als in de voorsz simpele vergoedinge 's ampts in de voorsz kosten, ende sal 't voorsz Werck boven dien in beyden gevallen gecassieert, ende in stukken geslagen werden, behoudens yder sijn guarandt, als in het voorige Articul.

X L V I.

Maer by soo verre voornoemde Wercken door het examineren van 't assay, (hoedanich assay by de Generael-meesters t'allen tyden sal mogen geschieden) werden bevonden te excederen de voorsz gheconsenteerde remedien noch anderhalf grain, sal de Winckelier ofte Meester gehouden zijn, ten keure ende in solidum, boven de onkosten ende onder guarand als vooren op te leggen ende te betalen, een duplum van 't gene over de selve Wercken genooten is, waer van de drie vierde-parten by de geïnteresseerden behouden, ende het resterende vierdepart bekeert sal worden aen den Armen, ende boven dien sal den Officier de voorsz Winckelier mede t'synen keure ende onder gelijcke guarand moghen breucken thien stuyvers op yder once Silvers, of op yder Engelsche Goudts, te verdeelen een derde aen hem Officier, een derde aen den Aenbrenger, ende het resterende derde aen den Armen; Maer excès bevonden werdende boven het voorsz een, ende een half greyn, nochmaels anderhalf greyn, maeckende te samen drie greynen, sal de voorsz breucke aen den Officier wesen vierwerf, ende voorts ter arbitraire correctie.

X L V I I.

Ter occasie van elck assay, alsoo men vertrouwt, dat eenige van den Ambachte sich somwylen sullen moeten laten dienen door Assay-meesters, Item, Affineurs ende Scheyders, ende op dat door ende met de selve assayen, affinagie ende scheydinge, geen disordre en ontsaen, ordonneren ende bevelen, dat hem niemandt sal mogen onderwinden eenigh Goudt ofte Silver, voor andere te affineren, scheyden nochte te assayeren, sonder tot dien eynde Commissie te hebben van de Meesters Generael van de Munte, ende daer op gedaen te hebben den behoorlijcken Eedt, op pæne van twee hondert Nederlandsche Goude Ducaten.

X L V I I I.

Ordonneren voorts tot het laetste compliment, over de gewisheydt van alle soo Goude als Silvere Wercken, dat die van de groote keur voortaan geteeckent sullen werden met een byslach van een gekroonde Provinciale Leeuw, tot verseeckertheydt ende kennelijck onderscheydt aen de Gemeente, dat de selve Wercken zijn gedaen maecten ende gekeurt naer ordre van desen onsen Placcate, ende dat der-

halven in 't seecker kunnen weten, dat sylvuyden de Ware mogen ontfangen, naer de mate van prijs, als daer op by de publijcque Regieringhe sal gesteldt werden.

X L I X.

Tot welcken eynde soo en sal oock voortaan geen Goudt, Silver nochte Juweelen op eenige Venduen, Boel ofte Sterf-huysen mogen verkocht werden, ten zy daer over altoorens geroepen werde een Vry-meester, uyt den Ambachte aldaer, Ende dat het selve by hem zy bevonden gekeurt ende geteeckent naer behooren, oock datter onder de Juweelen geen valsche en zijn, of tegens de Placcaten ingeset, ende sal de selve Meester aentondts naer zijn visitatie, kennisse geven, ende rapport doen aen Deecken ofte Geswoorens, van 't gunt niet wel bevonden heeft, op poene soo eenigh Gout, Silver, ofte Juweelen, anders als by voorige visitatie ende goetkenninge werden verkocht, 't selve by Deeckens ende Geswoorens sal mogen werden achterhaelt, ende in stucken geslagen, ende dat de Verkoopers daer over aen henluyden sullen breucken een Nederlandtsche Goude Ducaet, ende voorts op yder once, boven de thien oncen, een stuyver. Ende sal voor de Meester voor salaris van sijn moeyten hebben twintich stuyvers, ten ware langer vacerende dan een uyr, als wanneer voor yder uyr sal hebben twaelf stuyvers.

L.

Op dat oock niemandt overschat en werde, wanneer eenige oude, soo Goude als Silvere Wercken quamen te vermangelen, ofte te verruyien tegens nieuwe Wercken van Goudt ofte Silver, sal op de vermangelinghe van Silver van de groore keur niet meer mogen ghegeven ofte genomen werden voor de verbeteringhe van 't smelten, ende lackagie, als een stuyver op yder loot, maeckende twee stuyvers op yder once; voorts op de verruylinghe van sijn Goudt, tegen sijn, meerder niet dan een blanck op yder Engelsche; ende op het werck-goudt tegen werck-goudt, een braspenningh op de Engelsche, alles op de boete van vier Nederlandtsche goude Ducaten, de helft daer van voor 't Gilde, ende de weder-helft aen den Aenbrenger, ende Armen respective.

L I.

Noch sullen alle Goudt- ende Silver-smeden, Juweliers, Kramers, ofte andere, alle Wercken ofte parcellen van Goudt ofte Silver, Item, alle Gesteenten, ofte diergelijcke Koopmanschappen, als sy naermaels by koop ofte andersints verkrygen, sullen gehouden wesen acht geheele achter een volgende Werck-dagen, teritondt naer den inkoop van dien te stellen, hangen ofte voor te doen te Venlleren uyt, in hare Giolen, Winckels ofte Kramen, openbaerlijck op het ooggh van een yder, al eer sy dat veranderen, verteeren ofte verbreecken mogen, omme in cas dat het verlooren ofte gestoolen goetd ware, 't selve by den geenen die 't verlooren ofte ontdragen was, met den Heer te mogen aenvaerden, midts aen den Kooper sijn verleyde penningen restituerende, indien daer voor betaeldt heeft de behoorlijcke waarde: Ende het selve goetd acht dagen in voegen als vooren heeft uytgehangen, 't welck beyde, hy, des versocht zijnde, gehouden sal zijn by eede te verklaren, in 't bywesen van den Deecken ende Geswoorens, in handen van de Weth, op poene van vier Nederlandtsche goude Ducaten, soo in 't uythangen ofte voordoen in voegen als vooren, gebreeckigh zijn, ende voorts ter correctie ende discretie van den Heer.

L I I.

Op alle voor verhaelde Poincten, ende op yeder van dien, ordonneren wy den Deecken ende Geswoorens van den voorschreven Ambachte scherp reguardt, ende stadigh toetsicht te nemen, op poene soo sy des in gebreecke zijn, van te vervallen in

in de amende van hondert goude Nederlandtsche Ducaten voor de eerste reyse, voor de tweede dubbelt, ende boven dien arbitralijck gestraft te werden.

L I I I.

Ende tot naeder verseeckertheydt over de maintenu van dien, autoriseren de Raden ende Generael-meesters van de Munte, dat sy ten overvloet mede forge sullen dragen, ende by alle mogelijcke middelen promoveren, wat eenighsints ten desen dienstigh, ende tot voortset van dese onse ernstige meyninge noodigh sullen vinden, sonder eenigh verdrach, gunst ofte diffimulatie.

L I V.

Ende op dat hare devoiren te vlytiger, ende van beter effect moge wesen, ootroyeren de selve Generael-meesters, dat sy de Overtreders van dese Onse Ordonnantie sullen mogen doen calangeren door den Officier, voor de Rechters daer toe bevoeght, ende van de amendes, ofte breucken een derdepart sullen genieten: welke Rechters Wy ordonneren, daer inne te procederen de plano, ende sonder eenigh figure van Proces. Ende indien by voor-ghenoemde aslay, ofte by andere wege blycke van de overtredinghe, sullen de overtreders namptiseren de boeten; al eer sy ontfangen sullen worden, omme hun in Rechten te moghen opposerer; Sullen oock de Sententien daer inne gegeven, executabel zijn, niet tegenstaende appellatie, ende sonder præjuditie van de selve.

L V.

Alle welke voorz breucken, waer van hier vooren geen verdeelinghe nochte definitie is gedaen, sullen bedeedt werden aen den Officier, aen de Aenbrengers, ende aen den Armen van de Plaetse, yder voor een derdendeel.

L V I.

Eyntelijck willen, ordonneren, ende statueren Wy midts desen wel expresselijck, dat by provisie, ende tot nader ordre, ten aensien van de Wercken der kleyne Silver-keur, strictelijck ende preciselijck sullen werden geobserveert, ende onderhouden alle voorgaende Placcaten ende Ordonnantien dienthalven gedaen emaneren.

Ende op dat hier van niemant ignorantie pretendere, soo lasten Wy dat desen alomme sal werden gepubliceert, daer sulcks gewoonlijck is, ende behoorde te geschieden. Gedaen in den Hage onder onsen grooten Zegel op den derden Decem-ber des Jaers onses Heeren ende Salichmaeckers seftien-hondert een en tseftich.

Ter Ordonnantie van de Staten.

Herb. van Beaumont.

Vrydag den 3 Martij 1662.

I S, naer voorgaende deliberatie by forme van elucidatie van voorgaende generale Ampten by Wetten geresolveert ende vast gesteldt, gelijk gheresolveert ende vast gesteldt afftant va- wordt by desen, dat eenigh Ampt, Officie of Beneficie, daer van haer Edele Groot cant wer- Mog. gewoon zijn absolutelijck ende buyten nominatie van eenige Collegien, ofte dende, te voorslach van eenige Steden, te disponeren door die geene die 't selve bekleeden, moeten open blyven tot by vrywilligen afftant geresigneert werdende in handen van haer Edele Groot Mog., den derden het selve Ampt, Officie ofte Beneficie sal moeten vacant blyven tot den derden dach dagh van de van de ordinaris Staets-gewyse Vergaderinge van haer Edele Groot Mog., die vol- volgende gen sal naer die geene in de welke den voorschreven afftant ende resignatie werdt Vergade- ringe. gedaen; ende dat tot conservatie van de vrye deliberatie van de Leden, den voor- schreven afftant geschiedende, ende de selve als dan simpelijck sal werden geac- cepteert,

cepteert, sonder dat op 't eligeren van een ander Persoon tot bekleedinge van 't Ampt, Officie of beneficie alsoo vacant werdende, eenige omvrage gedaen, of eenige Requesten daer toe dienende gelesen sullen mogen werden, eerder ofte anders dan op den derden dach van de volgende Vergaderinge als boven; daer naer de Raedt-Pensionaris midts desen gelast werdt sich exactelijck en præciselijck te reguleren.

Woonstdagh den 8 Martij 1662.

Placcact tegens het inbrengen van vreemde Messen met mercken van Messe-maekers deser Provincie.

IS ter Vergaderinge gelesen seecker Concept van Placcact, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Edele Groot Mog. Appointement in date den sevenden April sesthien-hondert negen en-vijftich geconcipteert ende op 't Papier gebracht, tegens het inbrengen van vreemde Messen met gecontrefaecte mercken van Messe-maekers binnen dese Provincie woonende, in voegen ende manieren als 't voorz Concept hier na volgende van woorde te woorde staet geïnserieert.

P L A C C A E T.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, Allen den geenen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. **DOEN TE WETEN**, Alsoo Wy in ervaringe komen, dat niet alleen by de Messe-maekers tot Solingen ende andere Plaersfen buyten het distriect van de Vereenighde Provinciën, maer oock binnen de selve Provinciën ondernomen werdt hare Messen te mercken met foodanige mercken, daer mede de Messe-maekers binnen de voorz Onsen Lande van Hollandt ende West-Vrielandt haer onthoudende, hare Messen te mercken ghewoon zijn, ofte oock op de selve Messen slaen de Wapenen van Steden ende Dorpen binnen Onsen Lande gelegen, omme alsoo de voorz vreemde Messen voor de geenen die binnen den voorseyden Lande gemaect zijn, te doen passeren; Waer door alsoo Onse goede Ingezetenen haer met Messe-maecten generende, in haerluyder Neeringe werden verkort, het welcke alsoo niet en behoort. **SOO IST**, Dat Wy daer tegens wilende voorsien, wel expresselijck verboden hebben, ende verbieden midts desen, dat niemant eenige Messen met gecontrefaecte mercken van Messe-maekers binnen Onsen Lande woonachtich, ofte van Steden ofte Dorpen van den voorschreven Lande, in den selven Lande sal vermogen te brenghen omme aldaer verkocht te werden; Dat oock niemant foodanighe Messen in syne Winckels ofte Kramen aennemēn ofte te koope houden sal mogen, op pæne van verbeurte van alle de selve Messen, ende een boete van hondert gulden daer en boven, te betalen by de Winckeliers ofte Kramers die de voorz Messen te koope sullen bevonden werden te hebben; te appliceren de eene helft soo van de Messen als de voorz boete ten behoeve van de geenen die de selve Messen sal ontdekken, ende de andere helft ten profyte van den Officier die de calange doen sal. Ende ten eynde niemant hier van ignorantie en pretendere, nemaer een yder weten moge waer naer hy hem hebbe te reguleren, Lasten Wy dat desen sal werden gepubliceert ende geaffigeert alomme daer het behoort, ende in gelijcke gelegentheden te geschieden gebruyckelijck is. Gedaen in den Hage onder onsen grooten Zegele op den achtsten Martij des Jaers onses Heeren ende Salighmaekers 1662.

Ter Ordonnantie van de Staten.

Herb. van Beaumont.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Edele Groot Mog. haer 't voorz Concept van Placcact wel laten gevallen, ende is voorts goedtgevonden ende verstaen,

staen, dat 't selve Placcaet alomme binnen dese Provincie sal werden gepubliceert ende geaffigeert, ter plaetse daer men gewoon is publicatie ende affixie te doen.

Donderdag den 9 Martij 1662.

OP 't tweede Poinct van de jegenwoordige beschryvinge, tenderende tot verhoginge van de Tractementen ofte ordinaris Weddens van die van den Hoogen Raede, naer proportie van de augmentatie die van den Hove toegevoeght by Resolutie van date den sevenden Aprilis lestleden; Is, naer voorgaende deliberatie, ende in achtginge genomen de redenen ende motiven haer Ed. Groot Mog. te ghemoet gevoert by Missive van den Præsident ende Hollandtsche Raden van den gemelten Hoogen Raede in date den vierden Junij lestleden, by de Heeren van de Ridderchap ende Edelen, midtsgaders by de Gedeputeerden van de Steden uyt den name ende van wegghen de Heeren hare Principalen aen de Hollandtsche Raden in den meer-gemelten Hoogen Raede geaccordeert ende toegestaen, gelijk by haer Ed. Groot Mog. aen henlyuden geaccordeert ende toegestaen werdt midts desen, de selve verhoginge van hare jaerlijcxsche Tractement die by de voorsz Resolutie aen die van den voorschreven Hove toegevoeght is, te weten van seven hondert ende vijftich Caroli guldens, den Præsident, Griffier ende Substituut-Griffier naer advenant.

2. Poinct.
Justitie.
Finantie.
Verhoginge
Tractement
Hoogen Raede.

Des dat die van den gemelten Hoogen Raede, ten aensien de besoignes van den selven Raedt merckelijck sullen komen te accresseren door de redintegratie van 't Leen-hoff, ende de besoigne van twee uyren 's daeghs daer toe specialijck ende extraordinarie geaffecteert, daer toe mede, achtervolgende hare aanbiedinghe by de voorsz Missive gedaen, twee uyren 's daeghs meerder sullen hebben te employeren, ten eynde de goede Ingezetenen van den Lande voor den meer-ghemelten Raedt te doen hebbende, soo veel mogelijk geëxpédieert, ende aen een kort eynde van hare Processen verholpen mogen werden; Ende sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie den Præsident ende Raden van den voorschreven Hoogen Raede, midtsgaders oock de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Ed. Groot Mog. Domainen toe-gesonden werden, om te strecken tot der selver naerichtinge, ende omme haer naer den innehoude van dien te gedragen.

Donderdag den 16 Martij 1662.

IS, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen, dat de Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren, yeder sullen hebben aen te nemen, te respecteren, ende ten aensien van de Compagnien op hare Ordonnantien betaeldt wordende, te laten gelden alle soodanige geslooten Monsteringen, als in den name van de Gecommitteerde Raden in 't ander Quartier in eenige Guarnisoenen by expresse Gecommitteerden uyt den haeren, ofte oock door Commissarissen van de Monsteringe op speciale ordre van de selve van tijdt tot tijdt sullen wesen gesdaen, op dat alsoo het meer dan bekende verloop ende misbruyck in de Militie soo te Paerde als te Voet, des te beter gestuyt ende geremedieert moge werden; Ende sal de bovenstaende haer Edele Groot Mog. Resolutie de wel-ghemelte Heeren Gecommitteerde Raden respectelijck by Extract authentijcq ter handen gesteldt ende toegesonden werden, om haer naer den innehoude van dien præcise te reguleren ende te gedragen.

Militie
Gecommitteerde Raden
in de respectieve Quartieren elckanders Monsteringen te respecteren.

Dynsdagh den 21 Martij 1662.

Bekleeden van des Generaliteyts Reecken-kamer, of Edelelen of Schiedam, voor- slaggh op de Tour-beurten.

DE Heeren van de Ridderfchap hebben ter Vergaderinge gerepræsenteert, dat al hoe wel het recht voor de selve Heeren van de Ridderfchap jegenwoordich gebooren was, omme door yemandt uyt ofte van wegen der selver Ordre, haer Ed. Groot Mog. aengenaem, tegens Mey toekomende een plaetse in des Generaliteyts Reecken-kamer te doen bekleeden, immers dat volgens 't oude gebruyck ende de possessie de Persoon by de welgemelte Heeren van de Ridderfchap tot bekleedinge van de voorfz Reecken-kamer voor te slaen by haer Ed. Groot Mog. daer toe soude behooren te werden gecommitteert, haer Ed. echter om dien-aengaende civilitteyt ende accommodatie te plegen, by eenparigh gevolgh ende overgiite van de Steden mede in possessie zijnde om de voorfz Reecken-kamer te bekleeden, fouden konnen toestaen dat als nu de voorfz plaetse voor drie jaren bekleedt wierde door een Persoon by de Stadt van Schiedam daer toe te præfenteren, ende dat de selve drie jaren geëxpireert zijnde, als dan de voorfz Reecken-kamer op de præsentatie van de gemelte Heeren van de Ridderfchap, ende soo vervolgens by de Steden tot Gornichem incluys bekleedt soude worden.

Dat als dan Schoonhoven beurte soude hebben voor ghelijcken tijdt van drie jaren; ende dat daer naer de tour wederom van de Ridderfchap begonnen ende tot Gornichem incluys gelooopen zijnde, den Briele voor de volgende drie jaren beurte toegestaen soude werden, ende dat de voorfz ordre ende beurten alsoo successivelyk van tijdt tot tijdt met onderlinge bewilliginge van nu af aen eens voor al gereguleert ende vast gesteldt souden werden. Blyvende niet te min de Resolutie voor desen in faveur van de Heeren van de Ridderfchap genomen, om buyten præjudicie van de touren van de Steden in de meer-gemelte Kamer een permanente plaetse te mogen hebben in haer geheel.

Van welck voorfz geponeerde by eenige Leden Copie verfocht zijnde, omme d'intentie van de Heeren hare Principalen dienthalven naeder te mogen verstaen, is de finale Resolutie daer op te nemen uytgesteld tot nader deliberatie.

Vrydaggh den 24 Martij 1662.

Spaigne. Wie voor Burgers in de Steden te houden.

DE Heer Pensionnaris van Slingelandt heeft ter Vergaderinghe gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gedeputeerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den sestienden deser loopende Maendt, geëxamineert den innehoude van seeckere Memorie by den Heere Gamarra, Ambassadeur van den Koningh van Spaigne aen haer Hoogh Mog. ghepræsenteert, raeckende het subjeet van de disputen tusschen den Koningh van Spaigne ende desen Staet t'zedert eenigen tijdt herwaerts ontsaen, ten respecte van vremde Persoonen die haer residentie aen d'een of d'andere zyde komen houden, om van daer hare Negotie over Zee met meerder vrygheydt te mogen dryven, Namentlijk hoe ende wanneer de selve voor Burgers ende Ingezetenen van de Steden ende Plaetsen onder de voornoemde Staten respectivelyk reforterende, souden behooren gehouden te worden: Waer op gedelibereert zijnde, is goedtgevonden ende verstaen, dat van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt de saecke daer heenen sal worden gedirigeert, ten eynde in de Conferentie met den gemelten Heere Ambassadeur van Spaigne door Gedeputeerden van haer Hoogh Mog. over 't voorfz subjeet te houden, werde verklaert, ende vervolgens met de selve ter neder gesteldt, dat ten weder-zyden voor Burgers ende In-

WOOD-

woonders van de respectieve Staten sullen worden gehouden ende als soodanige geconfidereert, de welcke door valable preuven ende irreprochable Certificaten van de Magistraten van de Steden ende Plaetsen heurder residentie sullen kunnen bewyfen haer recht van Borgherschap, midtsgaders dat de selve effectieve ende metter daedt hare Domicilie aldaer houden met hare gheheele Familie, ende mesnagie; maer voor soo veel aengaet die genee de welcke haer contenterende met een simple Acte van Borgherschap *pro forma* in de eene ofte andere Stadt alleenlijck huyren een Kamer, houdende voor de reste haer Domicilie onder de gehoorfaemheydt van een Prins ofte Staet, staende in vyandtschap met een van de voorisz twee Staten respectieve, dat de selve in geenen deele sullen kunnen aengesien worden voor Borghers ofte Inwoonders; ende ten eynde 't gunt voorisz is, oprechtelijck ende ter goeder trouwe mach worden achtervolcht ende in practijcque geobserveert, dat de Schippers ende anderen van gelijcke conditie geobligeert ende gehouden sullen zijn te compareren voor de respectieve Magistraten van de Steden in de welcke de selve hare residentie met Vrouw ende Kinderen ofte andersints met hare heele gelegentheydt komen nemen, ende aen de selve by solemnelen Eede verklaren dat sy haer recht van Borgherschap bekomen, met intentie omme reëlijck ende metter daedt haer Domicilie aldaer te behouden, ende dat de selve gehouden sullen zijn daer van te nemen een Acte in behoorlijcke forma, gedepescheert by de Magistraten van de respectieve Plaetsen, ende de selve met haer aen Scheeps-boort mede te nemen, boven ende behalven de gewoonelijcke Zee-brieven; doch alles met dien verstande, dat 't gunt voorisz is niet anders ofte vorder sal wesen obligatoir, dan alleen voor het toekomende, ende consequentelijck de Processen die over Prys en op de voorisz quæstieuse Persoonen ende der selver Goederen gedaen, aen d'eenen ofte de andere zyde alreede souden mogen wesen geintenteert, niet beslist ofte gedecideert sullen moeten worden naer 't gunt voorisz staet, maer achtervolgens ende in conformité van de practijcque dien-aengaende ter wederzyden voor desen ter goeder trouwe geobserveert.

DE Heer Pensionnaris van Slingelandt heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideracion ende het advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gedeputeerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den thierenden ende elfden deser loopende maendr, geëxamineert secker Advis by Gedeputeerden uyt de respectieve Collegien ter Admiraliteyt gheformeert alhier in den Hage den twintichsten der voorlede maendr, op de vrage by haer Hoogh Mog. Missive in date den seventhienden December lesteften voorgesteldt, hoe ende in wat voegen best souden kunnen gereguleert ende ingetoomt werden de excessen by de Commissie-vaerders deser Landen gepleeght wordende, ende daer door voor-gekomen ende afgesneden de klachten ende onlusten by andere Natien daer uyt ontsaen: Waer op gedelibereert zijnde, is goetd-gevonden ende verstaen dat van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt de saecken daer heenen sal worden gedirigeert, ten eynde ten spoedichsten wederomme mogen werden hersteldt ende punctuelijck geobserveert de goede ende loffelijcke ordres van tijdt tot tijdt door haer Hoogh Mog. dienthalven gesteldt, ende namentlijck dat gene Schepen op Vrybuut sullen mogen uytvaren, sonder alvoeren van haer Hoogh Mog. voor den Capiteyn ofte Opper-hoofst geobtaineert te hebben behoorlijcke Commissie, welke Commissie by beslooten Missive, met insertie van den naem van den Capiteyn ofte Opper-hoofst, door haer Hoogh Mog. geadresseert sal worden aen de respectieve

*Reglement
op de Com-
missie-vaer-
ders.*

Collegien van de Admiraliteyt, omme op de selve door de Capiteynen aen de respectieve Collegien onder het district van de welcke de Schepen worden uyt-geruſt, den behoorlijcken Eedt gedaen te worden, midtsgaders genoeghsame cautie gesteldt voor hare handelingē, op pœne van gestraft te werden voor Piraten ende Zee-roovers, indien sy anders uytgevaren sullen zijn; Dat boven dien de gezeyde Capiteynen ofte Opper-hoofden door de voorſz cautie verplicht ende verobligeert sullen worden, van alle Pryſen door de selve te veroveren, ofte Schepen ter ſaecke van contraventien van Placcaten, aen te halen, op te brengen, ende te ſtellen ter judicature van de gemelte Collegien ter Admiraliteyt ter Plaetsen daer ſyluyden respectivelijck uyt-gevaren zijn, ende cautie hebben gesteldt, onvermindert het voorrecht by het Octroy aen de West-Indiſche Compagnie verleent, ten opſichte van de bewaringe ende beneficieringe der Goederen bevonden werdende in eenige Schepen, door Schepen eygentlijck ende absolutelijck van de selve dependerende, verovert, ofte ter ſaecke van contraventie aengehaeldt, blyvende nochtans de judicature ende kenniſſe der ſaecken ten principalen, in voegen als vooren gheëxpreſſeert ſtaet, aen de Collegien ter Admiraliteyt; Dat wyders tot voorkominge van alle mishandelingen, onordentelijckheden, ende ten eynde niemandt beſchadight worde, aen alle Capiteynen ofte Opper-hoofden van foodanige Commiſſie-vaerders ſcherpelijck ende op pœne van Lijſt-ſtraffe bevolen werde, dat de selve eenige Schepen veroverende ofte aenhalende, ende noodich ofte dienſtich vindende hun van een gedeelte van't Scheeps-volck te ontlaſten, 't zy met de selve aen Landt te verhelpen, ofte in andere Schepen over te ſetten, ſyluyden nochtans den Schipper, Stuyrman ende twee naeſt-volgende Officieren, nevens een ofte twee van de Scheeps-Jongens, aen boort sullen moeten houden, ende binnen 's Landts arriverende, ſonder de ladinge te reppen ofte te roeren, veel min te loſſen ofte diſtraheren, de selve in goede verſeekeringe aenſtondts ſonder eenigh verſuym, nevens de Zee-brieven, Cherte-parthyen, Carga-boecken, Cognocementen, Brieven, ende alle andere parthyen, ſonder eenige van de selve achter te houden ofte te verduyſteren, ſtellen ter diſpoſitie ende bewaringe van't Collegie ter Admiraliteyt daer ſyluyden uytgevaren zijn, ende cautie geſteldt sullen hebben, om in gevolge van't achtſte, negenſte, thiende ende elfde Articulen van de Inſtructie van de voorſz Collegien op de bewaringe, inventariſatie, loſſinge, informatie, aenvangh ende voortgangh der proceduren ende vervolgens naer de verkoopinge op de behoorlijcke diſtributie noodige ordre gheſteldt te worden.

*Ampliatie
negen en
dertighſte
Articul van
de Statuten
van de Uni-
verſiteyt tot
Leyden.*

DE Heer Penſionaris van Slingelandt, heeft ter Vergaderinge gerapporteert de conſideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gedeputeerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der ſelver Reſolutie Commiſſoriael in date den eerſten ende tweeden December des voorleden jaers geëxamineert den innehoude van ſeecker advis by de Heeren Curateurs van de Univerſiteyt tot Leyden, ende Borgemeesteren der ſelver Stede in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Reſolutie ende aenſchryvens in date den vijfthienden September daer bevoorens geformeert, op ſeekeren voorſlagh ten ſeven dage by de Heeren Gedeputeerden der voorſz Stadt in de Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog., nopende de interpretatie ofte ampliatie van het negen en dertighſte Articul der Statuten van de voorſz Univerſiteyt gedaen, midtsgaders gereſumeert de Retro-acta, hier bevoorens op het ſubject der diſcrepantien ende geſchillen, die zich zedert eenigen tijdt herwaerts tuſſchen de Leden van de Recht-banck van de Univerſiteyt

tot Leyden, te weten tuffchen die uyt den Senaet van de felve Univerfiteyt ter eenre, ende die uyt den Gerechte der voorfz Stadt ter andere zyde hebben geopenbaert: Waer op gedelibereert zijnde, Is goedt-gevonden ende verftaen, dat het gefeyde negen en dertighfte Articul van de Statuten van de Univerfiteyt tot Leyden fal worden gedrefteert ende geamplieert, in voegen als het felve Articul hier na van woorde te woorde ftaet geïnferreert.

Dat alle de Studenten, de welcke haer om de Academifche Studien willen van buyten binnen de Stadt Leyden metter woon komen te begeven, ofte foo fy Borgers ofte Ingefetenen van de felve Stadt zijn, mede tot vorderinge ende voltrekkinge van hare Studien de Academie voor foodanigen tijdt als men daer toe ongevaerlijck is gewoon te gebruycken, midts niet excederende den tijdt van ses jaren, frequenteren, ende haer by den Rector laten immatriculeren, als mede foodanige notable ende aenfenelijcke Perfonnagien, die uyt confideratie van de Univerfiteyt ende tot luyster van de felve haer van buyten binnen de voorfz Stadt vervoegen; midtsgaders de Secretaris ende Pedellen ende gene andere, foo wel in civile als criminele faecken, 't zy datfe Aenleggers ofte Verweerders zijn, niet dan voor den Rector ende Affeffeurs mette Burgemeefteren ende twee Schepenen der Stadt Leyden fullen te recht ftaen, 't zy of de felve met Studenten of met Borgeren gheschil mochten hebben, ten ware nochtans de felve meerder-jarigh zijnde by contracte uytdruckelijck ende specificce, ende anders niet in 't een of 't ander geval de Jurifdictie van een ander Rechter in defe Provincie hadden geprorogueert, gelijk mede by insolventheydt van foodanige Perfoonen alleen by den felven Rector ende Rechters in der felver defolate of geabandonneerde Boedels een Curateur gecommitteert fal mogen werden, behoudelijck dat Burgers ofte Inwoonders der Stadt Leyden, niet tegenftaende die met eenigh Litmaet van de Univerfiteyt mochte te doen hebben, ofte hen aen yemandt van de Univerfiteyt mochten hebben misgripen, in faecken daer van wegen de Hooge Overigheydt, ende by de Officiers der felver jegens ymandt criminelijck geprocedeert werdt, fullen te rechte ftaen voor Schepenen der felver Stede, ende niet voor de Rechters der Univerfiteyt; ende foo wanneer eenigh Gebuyr-twift, onierffcheydingh ende fervituyten of diergelijcke faecken mochten ontftaen, 't zy tuffchen Burgers, Poorters ofte Inwoonders der voorfz Stede ter eure, midtsgaders Profefloren, Studenten ende andere Litmaten van de Univerfiteyt voorfz ter andere zyde, 't zy oock alleenlijck tuffchen Litmaten der felver Univerfiteyt ten weder-zyden; dat foodanige Gebuyr-queftien niet by den Rector ende Rechters der Univerfiteyt, maer by Schout ende Schepenen der voorfz Stede geëxamineert ende gedecideert fal worden; dat wyders beyde de Parthyen al eer fy voor de voorfz Rechters van de Univerfiteyt in 't recht mogen komen, ontboden fullen worden voor den Rector ende Affeffeurs, die henluyden, foo verre het doenlijck is, fullen accorderen; maer den Rector ende Profefseurs foo wel gefamentlijck, ende het Lichaem van de Senaet maeckende als in haer particulier, midtsgaders der felver Weduwen fullen in de eerfte instantie geconvenieert werden voor onfen Hove, ende foo fyluyden Aenleggers zijn, fullen hare tegen-Parthye roepen voor haren competenten of dagelijckten Rechter, ende foo wanneer naer het overlyden van den Rector, Profefseurs ende der felver Weduwen eenige queftien ofte difputen komen te ontftaen op ofte ter faecke van hare achter-gelaten Boedels, ofte onverdeylde ende onverfcheydene erffeniffen, fal de kenniffe, judicature ende decifce van dien alleen competeren aen den gemelten onfen Hove; ende fullen de Curateurs te ftellen over foodanige Boedels verfocht

ende gecommiteert moeten werden by den Præsident ende Raden van den meergemelten onsen Hove; des dat daer toe geëligeert ende gecommiteert worden Personen binnen de Stadt Leyden woonachtigh; Ende wat aengaet de Weduwen van Studenten, Secretaris ende Pedellen, midtsgaders de minder-jarige Kinderen ende andere minder-jarige of toefigt behoevende Erfgenamen by den Rector, Professoren, Studenten ende andere boven-genoemde Ledematen t'haren overlyden na te laten, sullen ten dien respecte voor geen Ledematen van de Univerfiteyt werden gereekent, ofte eenige relatie daer toe hebben; ende schoon eenige van de voorgenoemde minder-jarige ofte toefigt behoevende studeerden, ende geimmatriculeert mochten zijn, ende over sulcks onder het Forum van de Univerfiteyt reforteerden, dat even wel, wat het stellen van de Voogden over de felve en der felve Voogden administratie of rekenfchap belangt, 't Gerechte van de voorfz Stadt en de Weeskamer van dien fal blyven jouifleren van foodanige macht en gefagh als de felve van oudts en tot noch toe daer ontrent altijds hebben goeffent gehad; wyders en fal van de fententien by den Rector, Aeffeuren, Borgemeesteren en Schepenen gewefen, gene provocatie toegelaten worden, ende dit al by provifie ende tot dat anders fal wefen geordonneert. Ende en fal den Schout van de Stadt niemandt van de Studenten ofte Lidtmaten der Univerfiteyt in apprehenfie mogen nemen, dan na voorgaende ordre van den Rector ende Borgemeesteren, uytgenomen alleenlijk den geenen die hy in eenich fwaer ende enorm delict op ter heeter daedt bevinden fal; Dat oock den Rector buyten den ordinaris tijdt Vierschare leggende, daer van door een Pedel tydelijck daeghs te voeren, ten ware de faecke geen uytstel en konde lyden, aen de Borgemeesteren ende Schepenen, als mede Rechters communicatie ende behoorlijcke wete hebbe te doen, ende dat op geene faecken tot kenniffe van de voorgenoemde Rector ende Rechters behoorende op ordinaris ende extraordinaris Vierscharen fal mogen werden gedifponeert, als ten overfaen ende in het bywefen van feven Rechters van het felfde Collegie, ende sullen den Rector ende Aeffeurs, midtsgaders Borgemeesteren ende Schepenen verobligeert zijn op den Eedt, alle ende yder van hun in 't particulier alle de Rechtdagen foo extraordinaris als ordinaris waer te nemen, fonder met die intentie te abfenteren omme de felve eenighfints frustratoir te maecken, ende dat op alle faecken fpecterende tot de kenniffe ende difpofitie van de meergemelte Vierschaer na ordentelijcke omvrage by meerderheydt van ftemmen fal werden gerefolveert.

*Wie vrydom
van Impoften
te vergun-
nen in de U-
niverfiteyt
tot Leyden.*

IS naer voorgaende deliberatie goetgevonden ende verfaen, tot ampliatie van het Idertiende Articul van de Statuten van de Univerfiteyt tot Leyden, by haer Ed. Groot Mog. gearresteert op den eerften October des Jaers fefthien-hondert een en dertich, dat alle die gene de welcke by den Rector naer behooren zijn ingefchreven ende geimmatriculeert, midtsgaders de Professoren ende geene andere sullen genieten vrydomme ende exemptie van des gemeene Landts Middelen ende Excysen, dat mede alle de felve fubject sullen wefen de judicature van de Vierschare van de Univerfiteyt sulcks ende in dier voegen als Articul 39. van de gefeyde Statuten breeder verklaert, als zijnde de vrydom van de Gemeene Middelen ende de Jurifdictie van meergemelte Vierschare van den anderen infeparabelijck; Ende ten eynde 't gunt voorfz is punctuelijck mach werden geobferveert, dat van wegen haer Ed. Groot Mog. aen de Pachters ende Colleeteurs nu jegenwoordich ende fuccesfivelijck fal worden gelast ende bevoolen aen niemandt vrydom van Impoften ofte Accysen te laten volgen, die op de matricula van den Rector ofte Rolle van recenfie niet bekent en zijn, ende

de aen de andere zyde niemandt te weygeren die op de selve bekend staen, tot dat by den Rector ende Senaet in cas eenige dispute gemoveert wierde by yemandt over deuchdelijckheydt van de immatriculatie ende by de Heeren haer Edele Groot Mog. Curateurs, midtsgaders de Heeren Burgemeesteren der Stadt Leyden dienaengaende anders sal zijn geordonneert.

Saturdag den 8 Julij 1662.

DE Heeren Gedeputeerden der Stadt Dordrecht hebben door speciale last van de Heeren hare Principalen ter Vergaderinge gerepræsenteert, hoe dat de Kercke van Dordrecht genoegsaem t'zedert het begin der Reformatie, immers zedert den Jaere vijftien-hondert vier en tachtich tot den jare seshien-hondert ses en vijftich toe, altijdts de beroepen der Prædicanten, de Classe van Dordrecht niet vergadert wesfende, bekendt gemaect heeft aen de Gedeputeerden des selven Classis in der tijd zijnde, of wel aen twee of drie der naest-gesetene Prædicanten, conform de ontworpen Kercken-ordeninge van den Jare vijftien-hondert ses en tachtich, ende 't naeder Concept van de Kerckelijcke Ordre de Anno seshien-hondert negenthien; Dat oock de selve Gedeputeerden ende naest-ghesetene Prædikanten respectivlijck daer op van tijd tot tijd de approbatie van de voorsz beroepen conform den inhoud van de voorsz geconcipeerde Kercken-ordeningen gedaen ende onderteeckent hebben, ende dat alsdan de effectieve bevestiginge der verkosene Predikanten, midtsgaders de admiffie van de selve in de Classicale, Sinodale ende andere Kerckelijcke Vergaderingen sonder contradictie ende oppositie van yemandt, is gevolght; Ende al hoe wel haer Ed. Groot Mog. dien-aengaende by Resolutie van date den negenthinden Julij des jaers seshien hondert vier en twintigh wel expresselijck gestatueert ende geordonneert hebben, dat yder Classe ende Kercke sal blyven by het gebruyck ende recht, het welcke in de selve tot dien tijd toe gepractiseert ende gerecipieert was geweest, ende dat dien-volgende daer mede 't voorsz gebruyck van de Kercke van Dordrecht noch ten overvloet was geconfirmeert ende bevestight; Zijnde sulcks dat de approbatien der voorsz beroepen altijdts in maniere voorsz zijn ghedaen, uytgefondert alleenlijck eens ofte tweemaal dat de beroepen der Predikanten in de Classe op dien tijd binnen Dordrecht vergadert zijnde, in-gebracht zijn geworden; dat het echter die van de gemelte Classe, onaengesien al 't gene voorsz staet, gelieft heeft gehadt in den voorsz jare seshien hondert ses en vijftigh tegens expresse protestatie, soo van de Magistraet als van de Kercke van Dordrecht te resolveren, dat de beroepen der Predikanten binnen Dordrecht niet meerder by de naest-gesetenen, maer by het volle Classis souden moeten geapprobeert ende aengegeven worden, op poene dat niet alleen de Predikanten, maer oock de geheele Kercken-Raedt der Stadt Dordrecht die de voorsz Classicale Resolutie niet pertinentelijck naer en quamen, de hoogste censure des Classis onderworpen soude wesen; Dat voorts soo by die van de Magistraet als by de Kercke van Dordrecht Copie van de voorsz Resolutie versocht zijnde die van de gemelte Classe het selve absolutelijck hadden geweygert; ende of wel de voorsz Classicale Resolutie, om redenen vooren verhaeldt, notoirlijck niet en kan bestaen, dat echter soo wanneer nu onlangs binnen de voorschreve Stadt vier Predikanten wettelijck ende naer het oude gebruyck beroepen zijn geweest, de naest-gesetene Predikanten door de selve Resolutie gedeterreert zijn geworden de approbatie van de voorsz beroepen uyt den name ende van wegen de Classe, als naer gewoonte, ende in de gebruyckelijcke forme te doen, ende uyt te geven, vresende, soo 't schijnt, daer door te sullen incurreren de indignatie des Classis,

*Kerckelijck.
Dordrecht
klaeght over
infractie by
de Classe ge-
daen wor-
dende tegens
haer ghe-
bruyck in 'e
approberen
der beroepen
van Predi-
kanten.*

sis, doch andersints by haer selven daer toe overbodich geweest zijnde, gelijk sy oock de approbatie effectivelijck gedaen, ende de voorz beroepen met hare onder-teeckeninge geverifieert hebben, alleenlijck met byvoeginge van eene ongewoonlijcke clausule, te weten *voor soo veel ons aengaet*; ende al hoe wel daer op de orden-telijcke bevestiginge was gevolght, dat echter die van de voorz Classe de gemelte nieuwe beroepene Predikanten in de Vergaderinge van de selve Classe niet hadden willen admitteren; ende gemerckt alle 't selve strydich was tegens 't voorz oudt gebruyck, tegens de voorz Kerckelijcke ordeningen, ende voornamentlijck oock tegens de voorz haer Edele Groot Mog. Resolutie van den jare seftien hondert vier en twintig, soo versochten de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden der Stadt Dordrecht uyt last van de gemelte Heeren hare Principalen, dat het haer Edele Groot Mog. goede geliefte mochte wesen de voorz Classe van Dordrecht aen te schryven ende te ordonneren, dat sy alle oppositien in voegen als boven gedaen tegens 't approberen van de voorz beroepen door de naest-geferene Predikanten sullen hebben te laten varen, ende voor 't toekomende tegens foodanige approbatien geene vordere oppositien te ondernemen, directelijck of indirectelijck in eeniger manieren, maer ter contrarie de naest-geferene Predikanten bekendt te maecken, dat sy voort-aen als naer ouder gewoonte, daer mede onbekommert sullen mogen voort varen; dat sy mede de voorz vier aengenomene Predikanten als Leden van 't Classis sullen hebben te erkennen, ende in 't toekomende de Magistraet ende de Kercke van Dordrecht in hare deuchdelijcke possessie ende 't voorz oudt gebruyck ongeturbeert te laten, oock haer voorts in alle andere saecken naer de voorz haer Edele Groot Mog. Resolutie punctuelijck te reguleren; Dat wyders mede de Commissarissen politijcq van haer Ed. Groot Mog. jegenwoordigh gedeputeert op het Synode van Zuydt-Hollandt moge werde aengechreven, dat ingevalle aldaer dien aengaende yet-wes mochte voorkomen, syluyden forge willen dragen, ten eynde daer inne niets tot prejuditie van de Magistraet ofte van de Kercke van Dordrecht gedaen, gheresolveert ofte gedisponeert, maer ter contrarie alles by 't oude gebruyck gelaten ende behouden moge werden.

Waer op ghedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verstaen dat het voorz geproponeerde van de gemelte Heeren Gedeputeerden der Stadt Dordrecht, midt-gaders haerluyder versoeck dien-aengaende als boven gedaen, van wegen haer Edele Groot Mog. aen die van de voorz Classe by Missive sal werden toegesonden, met ordre om haer naer 't selve ghedaene versoeck in allen deele te reguleren ende te ghedragen, ten ware syluyden mochten hebben eenige redenen ter contrarie, die sy ghehouden sullen wesen ter eerster gelegentheydt aen haer Edele Groot Mog. bekendt te maecken, ende middelerwylen de voorz nieuw-beroepene Prædicanten van Dordrecht de Comparitie op hare Classicale Vergaderinge niet hebben te verhinderen, nochte oock eenige nieuwigheydt te plegen jegens het oude gebruyck ende de voorz haer Edele Groot Mog. Resolutie van den jare seftienhondert vier en twintich, maer alles te laten op den ouden voet, ter tyden ende wylen toe by haer Edele Groot Mog., haerluyder redenen van beswaernisse daer jegens gehoort, anders soude mogen wesen gedisponeert. Dat voorts de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extraet authentijcq aen de Commissarissen Politijcq op de ghemelte Zuydt-Hollandtsche Synode sal werden toegesonden, met last ende ordre dat syluyden sullen hebben te besorgen dat aldaer niets contrarie haer Ed. Groot Mog. goede meyninge daer inne vervat in deliberatie geleyt, veel min tot conclusie ofte resolutie gebracht werde.

Donderdag den 13 Julij 1662.

DE Heer Pensionaris vander Duffen, heeft ter Vergaderinge gerapporteert de confideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den vierden Augusti des Jaers seshien-hondert vijf en vijftich, ge-examineert ende overwoogen het achtste poinct van de beschryvinge van dien tijd, daer by de Leden in bedencken gegeven is, of niet het Collegium Theologiae tot Leyden, in 't welcke verscheyden jonge Luyden op de Beurse van 't Landt in de Studien werden onderhouden, beter gereguleert, ofte oock wel, tot meerder stichting van Godts Kercke, ende sonder ondiens van den Staet in 't geheel, ofte ten deele afgeschafft soude dienen te werden: Waer op zijnde gedelibereert, oock daer benevens in achtginge genomen het advis by de Heeren Gecommitteerde Raden den vier en twintichsten Martij des jaers seshien hondert twee en tsestigh aen haer Ed. Groot Mog. gegeven, raeckende de versochte vermeerdering van de belooning voor het tractement der Bursaelen in 't voorz Collegie, ende de vermindering van 't getal der selver; Is, naer ripe overweging van alles, verstaen ende geresolveert, dat het getal der voorz Bursaelen sal werden gereduceert, gelijk 't selve gereduceert wordt midts desen tot op de helft, daer van de Heeren Gecommitteerde Raden, midtsgaders den Regent van 't opgemelte Collegie, by toefendinge van dese tegenwoordige Resolutie kennisse sal werden gegeven, om haer daer na respectivelijk te reguleren; Ende werden de gemelte Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden midts desen mede versocht, hare gedachten nader te laten gaen op den voet ende de proportie tusschen de Leden ende Steden in ende ontrent het overblyvende getal der voorz Bursaelen te observeren, midtsgaders op wat ordre de voorz vermindering sal dienen te geschieden; des sal by overlyden ofte vertreck van eenige der voorz Bursaelen uyt het opgemelte Collegie, de plaetse daer door open vallende, niet wederom gesuppleert mogen worden voor ende al eer 't voorschreve nader rapport gehoordt daer op eenighe andere voet beraemt, ofte andersints het selve Collegie tot op de helft als boven effectivelijk gereduceert sal wesen; Ende wat belanght de voorz versochte verhooging van het Schaf-geldt, dat voortaan daer over in plaetse van hondert ende twintigh guldens de somme van hondert ende vijftigh guldens voor yder Bursael jaerlijcks genooten sal worden by provisie, ende tot naerder ordre, ingaende met den lopenden jare seshien hondert twee en tsestigh; Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extraet authentijck aen de Heeren Curateuren van de Universiteyt tot Leyden voorz, midtsgaders Burgemeesteren der selver Stede toe-gefonden werden, om te strecken tot haeluyder narichting.

8 Poinct.
Kerckelyck.
Verminde-
ringe van 't
Collegium
Theologi-
cum tot Ley-
den op de
helft, Schaf-
geldt der Bur-
saelen ver-
hooght.

Vrydag den 14 Julij 1662.

DE Heeren Boll ende Cool, hebben uyt den name ende van weghen de Heeren Gecommitteerde Raden ter Vergaderinghe gherapporteert, hoe dat syluyden in achtervolghe ende tot voldoeninghe van haer Edele Groot Mog. Resolutie in date den elfden Martij lestleden op den thienden Julij daer aen volghende by de ghemelte Heeren Gecommitteerde Raeden ghedeputeert gheweest zijnde, om te monstere de Guarnisoenen van Nimegen, Bommel, Thiel, Ravelteyn, Gen-
nip, de Graeff, ende Maestricht, alles ordentelijck ende met behoorlijke deference aen haer Edele Groot Moghende bevelen, oock met volkoomene

Militie.
Dat binnes
Maestricht
door den
Gouverneur
gheweygert
is te laten
monstere de
Compagnien,
niet zijnde

Gggg

delatie

van de Hol-
landtsche
repartitie.

delatie van alle betamelijck respect aen haerluyder Persoon ten aensien van de voorschreue hare Commissie was gepasseert ende afgeloopen , uytgefondert alleenlijck binnen Maestricht voorsz , al waer den Heere Rhijngrave , Gouverneur der selver Plaetse difficulteyt hadde gemaect de Compagnien Ruyteren ende Knechten , staende ter repartitie van andere Provincien door henluyden te laten monstere , onaengien de peremptoire redenen hem daer over te gemoet gevoert , ende niet jegenstaende den expresse text van de Placcaten by haer Hoogh Mog. op 't stuck van de monsteringe geëmaneert de Heeren Staten ende Gecommitteerde Raden , of Gedeputeerde Staten van de respectie Provincien daer toe uytdruckelijck is autoriserende ; sulcks dat sy genootsaecht waren geweest tot voorkominge van alle misverstant ende misduydinge van woorden , oock , om soo veel doenlijck , alle prejuditie ende indracht in 't voorsz recht der respectie Provincien te verhoeden , den gemelten Heere Rhijngrave toe te senden het Geschrifte hier naer geïnseert , ende in conformité van 't besluyt van dien , midtsgaders onder de reserve daer inne geëxpresseert , aldaer te procederen tot monsteringe van de Compagnien te Paerd ende te Voet , staende ter repartitie deser Provincie.

Volght het voorsz Geschrifte.

DE onder geschreven Gecommitteerden van de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant , hebben op gisteren haerder aenkomste binnen dese Stadt , den Heere Rhijn-Grave , Gouverneur der selver bekendt gemaect , dat sy volgens ordre ende Commissie van de hooch-gemelte haer Ed. Groot Mog. desen dach hadden in de Wapenen te sien , ende te monstere alle de Compagnien van dit Guarnisoen , hebben niet kunnen twijffelen , of souden den selven haren last gantsch onvermindert hebben mogen af leggen.

Dan alsoo ophemelte Heere Rhijngrave , geassisteert met eenige weynige Officieren (buyten vermoede) desen morgen (na dat de Militie gheleydt wierdt in de Wapenen te zijn gebracht) heeft gedifficulteert te laten monstere de Compagnien Cavallerye ende Infanterye staende op de repartitie van andere Provincien , voor gevende dat hy Heere Rhijngraeff was een Gouverneur ende Officier staende onder het bevel ende commando van de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael , of van den Raedt van State.

Dat dusdanige Monsteringe op ordre van een particuliere Provincie was buyten practijcq , ende dat de Militie uyt de gheruchten apprehendeerde eenige nieuwigheden by hare Ed. Groot Mog. in te voeren , waer aen de Compagnien staende op andere Repartitie niet en souden kunnen defereren.

Ende dat om de selve redenen ende difficulteyten te dilueren ende te amoveren , aen meer-gemelte Heere Rhijn-Grave is te gemoet gevoert ,

Dat sy Gecommitteerden waren gemunieert van eene positive last , Commissie ende Instructie van meer-hooch-gemelte hare Heeren Committenten , om in Wapenen te doen komen ende te monstere alle de Compagnien van het Guarnisoen.

Dat de voorschreven haren last ende Commissie onder anderen was relatijf tot het Placcaet op 't stuck van de Monsteringe , gearresteert ende door de Heeren Staten Generael van wegen de gemeene Bondtgenooten geëmaneert in den Jaere vijftien-hondert negen en tnegentich , met expresse last ende bevel aen alle Gouverneurs ende Officieren om het selve onverbreeckelijck in alle syne Poincten te achtervolgen.

Dat by 't selve Articul van 't selve Placcaet , geauthoriseert worden de Gecommitteerde

mitteerde Raden van de respectieve Provincien, om Commissarissen te mogen schicken in de andere Provincien om de Ruyteren ende Knechten aldaer te monstere[n], oock die gene staende tot laste van de Generaliteyt, ofte op de repartitie van een andere Provincie.

Dat de Commissarissen van de Monsteringe op den voet in 't voorsz seste Articul verrat, van weggen haer Ed. Groot Mog. binnen Utrecht, Vianen, de Schans de Voorn, ende andere Plaetsen hebben gemonstert gehadt alle de Compagnien, oock staende op andere als de Hollandtsche Provincie gerepartieert.

Dat aen haer Gecommitteerden desen-aengaende in de Guarnisoenen van Bommel, Thiel, Gennip, Graeff, geene difficulteyten ter wereldt en waren ontmoet.

Dat oock de Heer Gouverneur van Nimegen, soo wel als alle anderen heeft gerespecteert de last ende ordre van hare Heeren Principalen, ende dienvolgens de minste swarigheydt niet en heeft gemaeckt om syne eyge ende andere Compagnien staende op Geldersche ende andere, als Hollandtsche repartitien in krachte van hare Commissie te laten monstere[n].

Dat sy gene mindere delatie en verwachten voor de hoogheydt ende respect van meer-gemelte hare Heeren Committenten in een Guarnisoen van de Generaliteyt, als haer bejegent is in een voorszittende Stadt van de Provincie van Gelderlandt.

Ende dat sy om de voorsz apprehensie ende scrupulen van de Compagnien niet staende op de repartitie van Hollandt t'eenemael wech te nemen, verklaerden dat sy de selve Compagnien niet anders en souden monstere[n] als op den ouden ende ordinaris voet, sonder aen de selve voor te dragen, ofte de selve te obligeren tot soodanige poincten als sy ten reguarde van de Hollandtsche Militie waren gemeynt in 't werck te stellen ende te executeren.

Waer door nochtans meer-gemelte Heere Rhijngraef oock naer de aenwysinge van haren positiven last ende van het voorsz Placcaet, ende specialijck van het seste Articul van dien sich niet heeft laten permoveren om de voorsz Monsteringe op ordie ende ter intentie van meer-hoogh-gemelte haer Ed. Groot Mog. ende in conformiteyt van het voorsz Placcaet van haer Hoogh Mog. te laten geschieden.

Soo hebben de selve Gecommitteerden hooch-noodich gheacht de voorsz mondelinge concerten by geschrift te vervatten, ende aen meer-gemelte Heere Rhijngraef hier mede nochmaels te betuyghen, dat sy sullen vertrouwen op morgen vroegh de goede ende ernstige meyninghe van meer-hoogh-gemelte hare Heeren Committenten verrat in de voorszre haren last ende commissie te sullen mogen voltrecken.

Doch dat sy by onvermoedelijcke onstentenisse van sulcks ende by langer weygeringe van meer-gemelte Heere Rhijngraeff evenwel gedacht zijn nevens de reveue van alle de Compagnien staende op de repartitie van andere Provincien, de Hollandtsche Compagnien volgens haren last ende ordre te monstere[n].

Sonder dat sy nochtans hier mede gedencken in 't alderminste te luxeren het recht ende hoogheydt in dit stuck aen de hare Heeren Principalen toestaende.

Ende sal het dubbelt van dese door den Commissaris van der Graeff aen opgemelte Heere Rhijngraeff worden overreyckt. Aldus gedaen binnen Maestricht den negen-en-twintichsten Junij seshien-hondert twee-en-tseftich.

Onder stont,

Ende was geteekent,

P. Boll.

Emilius Cool.

Gggg z

Waer

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. de promptitude ende den goeden yver van de op-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden tot executie van de voor-geroerde haer Ed. Groot Mog. Resolutie aangewendt, midtsgaders de goede conduitte, ende vigilantie by de gemelte Heeren Boll ende Cool gebruyckt, ende betoont tot voorstandt ende conservatie van 't recht in gelijke gelegentheydt de respective Provincien competerende, haer wel laten gevallen, ende soo wel de gemelte Heeren Boll ende Cool, als het Collegie van de wel-ghedachte Heeren Gecommitteerde Raden selfs daer vooren bedanckt, gelijk d'eene ende d'andere daer vooren bedanckt worden by desen; Ende is voorts by provisie goet-gevonden ende verstaen, dat voor eerst ende voor al de meer-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden sullen werden geauthoriseert ende gelaft, ghelijck syluyden geauthoriseert ende gelaft worden by desen, over 't gene voorsz is eene conferentie aen te stellen met den Raedt van State, ende in de selve aen die van den gemelten Raedt te vertoon den het ongelijk ende de kleynigheydt daer door haer Ed. Groot Mog., ende by gevolge mede alle de andere Provincien aengedaen, boven den ondienst van 't Landt daer door albereyds gecauseert, ende die, by faulte van prompt redres, ende goede voorsieninge tegens diergelijcke voor 't toekomende, daer uyt noch verder staet te bevreesen; Oock vervolgens van die van den gemelten Raedt te versoecken, dat de selve aen alle Gouverneurs ende Commandeurs van Steden, Forten ende Plaetsen onder de Generaliteyt ghehoorende, wel expresselijck willen lasten ende beveelen, dat sy r'allen tyden, des gerequireert wesende, door Gecommitteerden of Geauthoriteerden van de Heeren Staten of Gecommitteerde Raden ende Gedeputeerde Staten van de Provincien onweygerlijck sullen hebben te laten monsteren haerluyder geheele onderhebbende Guarnisoenen, soo wel de Compagnien Ruyteren ende Knechten niet staende ter besoldinghe van de Provincien, van de welke de Gecommitteerden ofte Geauthoriseerden uytgeschickt souden moghen wesen, als die van der selver eygene repartitie, om by rapport van de ghemelte Heeren Gecommitteerde Raden den uytflach ende 't effect van de voorsz conferentie verstaen zijnde, als dan nader aengaende de voorsz gheheele saecke ende alle omstandigheden van de selve te werden geresolveert, sulcks als naer exigentie van saecken bevonden sal werden te behooren.

Saturdag den 15 Julij 1662.

*Oftroyen tot
bedijckingen
ze registre-
ren.*

IS, naer voorgaende deliberatie verstaen ende geresolveert, dat van nu voortaan, Ivolgens het oude gebruyck, alle Oftroyen by haer Ed. Groot Mog. uyt te geven tot bedijckinge van eenige Gorsen, Meyren, ofte andere Gronden, ende alle andere het stuck van de Domainen eenichsints aengaende, gepresenteert sullen moeten werden ter Kamere van de Reckeningen der selver Domainen, omme aldaer gheregistreert te worden, ende dat over sulcks in alle de voorsz Oftroyen gheinsereert sal worden de clausule, daer by de Impetranten van de selve gelaft ende geinjungeert werdt, die ter voorsz Kamere te presenteren, ende te laten registreren, met byvoeginge, dat de voorsz registrature gedaen zijnde, ende eerder ofte anders niet, het effect van de voorschreve Oftroyen aen de gemelte Impetranten sal geverden.

Ende werdt den Secretaris van Beaumont midts desen mede gelaft, geene Oftroyen ofte andere diergelijcke Brieven van importantie, by haer Edele Groot Mog. geaccordeert werdende, uyt te geven, voor ende al eer de selve ter Secretarje in 't geheel ende in forma sullen wesen geregistreert, naer dat de selve behoorlijck sullen

fullen wesen gevisiteert, gearapheert, ende by hem Secretaris op de Pijcque, als naer gewoonte, geteekent; oock naer de voorz gedane registrature, op de Brieven te doen annoteren, in wat Register, ende op wat Folium de selve ter Secretarie als boven geregistreert staen.

Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extract authentijc aen de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Ed. Groot Mog. Domainen toegesonden werden, om te strecken tot der selver naerrichtinge.

IS, naer voorgaende deliberatie, om wichtige redenen ende oorsaecken verstaen lende geresolveert, dat van nu voortan ten aensien van alle Oetroyen by haer Ed. Groot Mog. uyt te geven tot bedijckinge van eenige Gorssen, Meyren ofte andere Gronden, waer by aen de Impetranten van dien geconsenteert werdt eenige exemptie van Verpondinghen ofte andere Middelen, gepræfigeert sal worden seeckeren præcisen ende indisputablen dach naer de gelegentheydt ende apparentie van yder voorgenomen Dijckagie te beramen, op den welcken de voorz exemptie ingangh sal nemen, ende soo wanneer den selven præcisen ende indisputablen dach ten tyde van het versoecken ende verleenen der voorz Oetroyen niet bequamenlijck uytgedrukt sal kunnen werden, dat als dan het effect van de voorz Oetroyen niet sal mogen werden genooten, voor ende al eer op nader vertooch van de Supplianten, den selven præcisen ende indisputablen dach geëxpresseert sal wesen.

Tot het ingaen van alle Oetroyen van bedijckingen te præfigeren een præcisen indisputablen dach.

Woonsdag den 19 Julij 1662.

DE Raedt-Pensionaris, heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in ghevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den levenden deser loopende maendt, by naespuringhe van de Retro-acta ende andersints, hare gedachten laten gaen over het rechte verstandt van de Resolutie op de bekleedinge van des Generaliteyts Reecken-kamer, den ses en twintighsten Julij des jaers selstien hondert vier en dertigh genomen, eenparichlijck geoordeelt hadden, dat de selve Resolutie de Heeren van Schiedam niet en konde patrocineren in hare sustenue, om jegenwoordigh de voorz Reecken-kamer door yemandt uyt den haren te doen bekleden, ende dat soo daeromme als om meer andere redenen de plaetse in de voorschreve Reecken-kamer op Mey voorleden vacant gevallen door de expiratie van den tijdt der bedieninge van den Heere Boelesz, de selve plaetse, geduyrende de jonghst-verloopenen drie jaren op de presentatie der Stadt Gornichem bekleedt hebbende, jegenwoordigh soude behooren besteldt te worden op de presentatie van de Heeren van de Ridderchap; Van welck voorschreve geadviseerde by de Heeren Gedeputeerden van Schiedam, van Schoonhoven, ende van den Briele Cope verfocht zijnde, om daer op ter eerster gelegentheydt de consideratien van de Heeren hare Principalen in te brengen, is henluyden het selve verfoeck geaccordeert; Ende hebben de selve Heeren Gedeputeerden van de voornoemde drie Steden aenghenomen, de voorschreve consideratien van de Heeren hare Principalen, te openen den achtsten dach van de aenstaende haer Edele Groot Mog. ordinarij Vergaderinge; ende is daer benevens mede goet-gevonden ende vast-gesteldt, gelijk goet-gevonden ende vast-gesteldt wordt by desen, dat noch ten selven dage op't boven-geëxpresseerde advis van Commissarissen sal werden geresolveert ende gedisponeert, sulcks als naer gelegentheydt van der saecke, volgens de ordie van den

Tourbeurte in de Generaliteyts Reecken-kamer.

Lande bevonden sal werden te behooren: ende dat in de boven-staende haer Edele Groot Mog. Resolutie geene veranderinge gedaen ofte gedoocht sal worden.

Donderdagh den 20 Julij 1662.

Edelen klagen dat de Landdrosten haer Jurisdic tie aenmatigen selfs in particuliere Heerlijckheden.

DE Heeren van de Ridderfchap ende Edelen, hebben ter Vergaderinge gerepraesenteert, dat de Landdrosten in voorgaende turbulente tyden aengelteldt tot weeringe van Stroopers, Vagabonden ende Bedelaers, van de welke de goede Ingefetenen grooten overlafst wierde gedaen, ende zedert die tijdt tot noch toe gecontinueert wefende, in verscheyden Plaetsen ende Distrieten van den Zuyder-Quartiere haer aenmatichden te plegen Acte van Jurisdic tie niet alleenlijck ter plaetse alwaer de selve Jurisdic tie uyt den Hoofde van haer Ed. Groot Mog. by hare Droffsaerden, Bailliuwen ende andere Officieren wierde waergenomen, maer oock selfs in particuliere Heerlijckheden aen Vafallen van haer Ed. Groot Mog. met hooge, lage ende middelbare Jurisdic tie uytgegeven, ende dat de gemelte Landdrosten, ofte eenige van henlu yden daer ontrent noch verdere excessen hadden begonnen te plegen zedert dat de Heeren Gecommitteerde Raden in hare Commissie als een point van macht ende autoriteyt hadden laten influeren, 't gunt haer voor desen welenichsints by Instructie, (wefende eygentlijck eene bepalinge van 't pouvoir by Commissien verleent) was geprescribeert geweest, om mede het ooge te houden op de Paepsche conventiculen, ofte de contraventien dienthalven tegens de Placcaten gepleeght wordende; ende hebben de wel-gemelte Heeren van de Ridderfchap vervolgens verfocht, dat by haer Ed. Groot Mog. jegens 't gene voorschreven is, vigoureuse ordre ghesteldt ende de behoorlijcke voorsieninge gedaen moge werden: Waer op gedelibereert zijnde, Is goetd-gevonden ende veritaen, dat de Heeren Gecommitteerde Raden verfocht ende gelaft fullen werden, gelijk de selve verfocht ende gelaft werden by desen op 't voorsz gepraesenteerde van de meer-gemelte Heeren van de Ridderfchap, haer Ed. Groot Mog. te dienen van bericht, ende dat middelerwylen de voorsz Landdrosten haer t'eenemael fullen hebben te abstinieren van alle Acten van Jurisdic tie, latende daer mede privativelijck gewerden de respectie Bailliuwen, Droffsaerden ende andere Officieren by haer Ed. Groot Mog. ofte der selver Vafallen, aen wien sulcks competeert, wettelijck aengesteldt, tot dat by haer Ed. Groot Mog. 't voorsz bericht gehoort, anders fouden mogen werden geordonneert, daer naer de voorsz Landdrosten by aenschryvinge gelaft fullen werden, haer preciselijck ende exactelijck te reguleren; Ende werden de Leden van West-Vrieslandt ende den Noorder-Quartiere midts desen mede verfocht, haer te informeren nopende de comportementen van de Landt-Drosten in den selven Quartiere, ende daer van ter gelegener tijdt alhier ter Vergaderinge kennisse te geven.

Vrydagh den 21 Julij 1662.

Militie. Gecommitteerden van den Raedt van State, hebben belet de voorgenomen monsterringe van de Gecommitteerden.

DE Heeren van der Graeff ende Groenendijck, hebben uyt den name ende van wegen de Heeren Gecommitteerde Raden ter Vergaderinge gerapporteert, hoe dat syluyden in achtervolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den elfden Martij lesleden, op den tienden Julij daer aen volgende by de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden gedeputeert geweest zijnde, om te monstieren de Guarnisoenen op den Rhijn, alles ordentelijck ende met behoorlijcke deference aen haer Ed. Groot Mog. bevelen, oock met volkomene delatie van alle betamelijcke respect aen haerlu yder Persoonen ten aensien van de voorsz hare Commissie was gepasseert ende afgehoopen, uytgefondert alleenlijck dat henlu yden ontrent d'execu

d'executie van de selve hare Commissie ten aensien van 't Guarnisoen van Rhijnberck teerde Ra-
eene onverwachte bejegeninge was ontmoet ; bestaende de selve bejegeninge daer den binnen
inne, dat syluyden op den drie-en-twintichsten der voorlede maendt den Heere van Rhijnberck.
Ossenbergh, Commandeur tot Rhijnberck voornoemt uyt Wefel aengeschreven heb-
bende, dat hy des anderen daeghs 's morgens de Poorten van Rhijnberck voornoemt
soude geslooten houden, ende 't Guarnisoen vroegh doen komen in de Wapenen,
om by henluyden gemonstert te worden, r'haerder aenkomste aldaer bevonden
hebben dat twee Heeren Gedeputeerden uyt den Raedt van State, met namen Johan
Schraffert, ende Paulus Swanenburgh, aen den gemelten Commandeur contrarie be-
vel hadden laten toekömen by Miilive daer van copie hier naer volght geïnserceert.

Wel-Edele Manhafte.

WY worden bericht, dat U E. eenige ordre soude ontfangen hebben van de
Heeren Gecommitteerden uyt de Provincie van Hollandt, om de Poorten
geslooten te houden, daer wy voor leggen, ende om te monstere in dese Gene-
raliteyts Plaets, daer wy praesent zijn; Wy twijffelen niet of gemelte Heeren
hebben geweten dat wy alhier zijn, dacrom zijn geneceffiteert contrarie ordre
te geven, ende U E. te versoecken, oock van wegen haer Ed. Mog. onse Heeren
Committenten, te beveelen, de Poorten desen dach open te houden, ende gene
Monsteringe te laten doen, noch van d'eene noch van d'andere Compagnien,
als in de maniere van doen bevindende ongelijck ende infractie gedaen in het
recht van den Raedt. Hier mede sullen verblyven

U E. goede Vrienden,

Op 't Jacht voor Rhijnberck leg-
gende den 24. Junij 1662.

Johan Schraffert, P. Swanenburgh.

Opschrift:

*Wel-Edele Manhafte Heer, mijn Heer
Johan van Wevert, Heere van Ossen-
bergh, Commandeur der Stadt*

R H Y N B E R C K.

Verhalende de voor-gemelte Heeren vander Graeff ende Groenendijck, daer ne-
vens verscheyden particulariteyten ende omstandigheden ontrent de voorsz bejege-
ninge voor-gevallen, ende particulierlijck dat den voornoemden Commandeur ge-
tracht hadde by alle mogelijke middelen d'intentie van haer Ed. Groot Mog. in 't
gene voorsz is, naer te komen ende te voldoen; Waer op gedelibereert zijnde,
hebben haer Ed. Groot Mog. de promptitude ende den goeden yver van de opge-
melte Heeren Gecommitteerde Raden tot executie van de voor-geroerde haer Edele
Groot Mog. Resolutie aengewendt, midtsgaders den goeden ernst ende vigilantie
by de gemelte Heeren vander Graeff ende Groenendijck gebruyckt, ende betoont
tot voorstandt ende conservatie van 't recht in gelijcke gelegentheydt de respectie
Provincien competerende, haer wel laten gevallen; ende soo wel de gemelte Hee-
ren vander Graeff ende Groenendijck, als het Collegie van de wel-gedachte Heeren
Gecommitteerde Raden selfs daer vooren bedanckt, gelijck d'eene ende d'andere
daer vooren bedanckt worden by desen.

Ende noopende de voorgeroerde bejegeninge selfs, ghelet zijnde dat den voor-
schreven Heere Swanenborgh een van de voor-gemelte Heeren Gedeputeerden uyt
den Raedt van State, op de praesentatie van dese Provincie in den selven Raedt is
gecom-

gecommitteert, hebben haer Ed. Groot Mog. goetd-gevonden ende verstaen, dat altoorens dienthalfen ter eenre ofte ter andere zyde te disponeren, den ghemelten Heere Swanenburgh alhier ter Vergaderinge sal werden bescheyden, om haer Ed. Groot Mog. te berichten van de redenen ende consideratien die d'opghemelte Heeren Gedeputeerden van den Raedt tot het voorschreve contra-commandement mogen hebben gepermoveert, ende 't gunt verders daer ontrent in consideratie soude mogen komen, om sulcks gehoort zijnde, als dan nader dienthalfen te werden geresolveert, sulcks als naer exigentie van saecken bevonden sal werden te behooren.

*Militie.
Den Raedt
beveelt wel
scherpelyck
alle Gouver-
neurs ende
Comman-
deurs, hare
onderbe-
dende Guar-
nisoenen in
't geheel
door Geau-
thoriseerden
van de re-
spective Pro-
vincien te
laten mon-
steren.*

DE Raedt-Pensionnaris heeft ter Vergaderinghe gerapporteert den uytflach van de conferentie, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den veerthienden deser loopende maendt door de Heeren Gecommitteerde Raden gehouden met Gedeputeerden van den Raedt van State deser Vereenichde Nederlanden over 't subject van de Monsteringe, ende 't gunt daer ontrent onlanghs binnen Maestricht was ghepasseert ende voorgevallen, alles in de voorsz haer Ed. Groot Mog. Resolutie breeder gementionneert, ende namentlyck dat die van den gemelten Raedt door hare Resolutie hier onder geinsereert, tot satisfactie van haer Ed. Groot Mog. in effecte hadden gecondemneert ende gedisadvouert de difficulteyt by den Heere Rhijngrave, Gouverneur van Maestricht voortz gemaect, om door Gecommitteerden van Hollandt het gantsche Guarnisoen aldaer te laten monsteren, met byvoeginge ende allegatie nochtans van verscheyden redenen ende gepasseerde saecken, midts welke sy oordeelden dat den ghemelten Heere Rhijngrave suffisante oorfaecke gehadt hadde, om dien-aengaende scrupuleus te wesen, ende altoorens te versoecken daer op de intentie van den Raedt te mogen verstaen; Dat mede die van den selven Raedt ten aensien van 't toekomende generalijck soodanigen ordre gesteldt ende die voorsieninge gedaen hadden, dat diergelijke weygeringen ende difficulteyten de Geauthoriseerden van dese of andere Provincien naer apparentie voortaan niet meer staen te ontmoeten; hebbende ten dien eynde genomen, ende de respectieve Gouverneurs ende Commandeurs aengeschreven de voorsz Resolutie als hier naer volght.

Extract uytte Resolutien van den Raedt van State der Vereenichde Nederlanden.

Woonsdag den 19 Julij 1662.

GEhoort het rapport van de Heeren die desen morgen zijn in conferentie geweest, met de Heeren Gedeputeerden van de Heeren Gecommitteerde Raden van Hollandt ende West-Vrieslant, op het subject van een monsteringe die op ordie van haer Ed. Mog. was gedaen over het Guarnisoen tot Maestricht, breeder vervat in 't Rapport van de Heeren Boll ende Cool aldaer gecommitteert geweest, ende de opgevolghde Resolutie van haer Edele Mog. in date den veerthienden deser in den Raedt gelesen; oock geresumeert de Missive van den Rhijngrave, Gouverneur tot Maestricht op 't selve subject onder dato den dertichsten Junij lestleden aen desen Rade geschreven: Waer op gedelibereert ende specialijck zijnde geler op het tweede ende seste Articulen van het Placcaet op het stuck van de monsteringe, den vierden Februarij vijftien hondert negen en negentigh gearresteert; Is goetd-gevonden ende verstaen, dat geschreven sal worden aen de Gouverneurs ende Commandeurs van alle de Frontier-plaetsen ende Guarnisoenen, soo buyten als binnen de

Provin-

Provincien, dat sy voortaan haer præcise naer de voorz Articulen sullen hebben te reguleren, ende over sulcks sullen gehouden zijn te respecteren de Commissarissen van de Monsteringe, ende andere die tot de Monsteringe by de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael van de Vereenichde Nederlanden, den Rade van State, de Staten van de respectie Provincien, ofte hare Gecommitteerde Raden sullen zijn gelast, ende by de selve vermaent zijnde om Monsteringe ende Reveue te doen, terstondt sonder eenige weygeringe daer toe sullen moeten gereedt zijn met het gheheele Guarnisoen, soo van Ruyteren als Knechten, ende sonder eenige exceptie ofte distinctie, van wat repartitie de selve souden mogen zijn, op poene van cassatie, ende verdere arbitrale correctie, als zijnde de Staten ende Gecommitteerde Raden van de respectie Provincien by het seste Articul van het voornoemde Placcaet expresselijck daer toe geauthoriseert; Des werdt expresselijck oock verstaen, dat ten reguarde van desen Rade, het vordere contenu van het voorz seste Articul oock sal werden gheobserveert, ende over sulcks dat in 't doen van foodanige Monsteringen by Gecommitteerde Raden van de respectie Provincien of andere Commissarissen te doen, den Raedt secretelijck daer van sal werden gheadverteert, om confusie te schouwen, ende dat de Rollen van de Monsteringen aen den Rade van State sullen werden gesonden, om te bevelen dat de betalinge daer na werde gedaen, gelijk de opgemelte Heeren hebben gerefereert dat by de Heeren Gecommitteerde Raden van Hollandt was aengenomen.

Accordeert met het Register.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden voor hare goede conduicte ende aengename devoiren in 't geene voorz is aen-ghewendt ende by-ghebracht, bedanckt, gelijk de selve daer vooren bedanckt werden by desen, ende is voorts 't voorz gerapporteerde aengenomen ende gehouden voor notificatie.

Saturdag den 22 Julij 1662.

Op 't ghemoveerde van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden gevaceert hebbende over 't examen ende de resumptie van de Instructie slaende op 't Ontfangerschap Generael van Hollandt ende West-Vrieslant; Is, naer voorgaende deliberatie, goetd-gevonden ende verstaen, dat de Heeren Gecommitteerde Raden versocht ende gelast sullen werden, gelijk de selve versocht ende gelast werden by desen, de vereyschte ordre te stellen om ter Financie te doen registreren alle de Renthe-brieven tot laste van den Lande gepasseert werdende, oock hare gedachten te laten gaen, in wat voegen ende door wat middelen onder de selve registrature mede ghebracht souden mogen werden alle de Renthen jeghenwoordich tot laste van den Lande loopende, ende daer van alhier ter Vergaderinge rapport te doen, om sulcks gehoord zijnde, dienthalven foodanich te werden gedisponeert, als naer exigentie van saecken bevonden sal werden te behooren.

*Financie:
Rente-brieven ter Financie te registreren.*

Donderdag den 14 September 1662.

Op 't gemoveerde van eenige Leden in naerder opmerckinge genomen zijnde de successive Resolutien, daer by voor eenige onbejaerde Persoonen geaffecteert zijn Compagnien Krijghs-knechten, om de selve te commanderen ende te geleyden, soo wanneer sy gekomen sullen wesen tot de jaren ende bequaemheydt by de generale Resolutie van den negentienden December des jaers seshien-hondert seven en

*Militie:
Voortaan niet meer eenige Compagnien aen minderjarige te affecteren.*

H h h h

vijftich

vijftich daer toe vereyſcht; Is, naer voorgaende rype deliberatie, verſtaen, geſolveert ende vaſt geſteldt, gelijk verſtaen, geſolveert ende vaſt geſteldt wordt midts deſen, dat van nu voortaan ſoodanige poincten van faveur, als ſtreckende tot indirecte infractie van de voorſz generale Reſolutie van den negentienden Decem-ber ſeſthien-hondert ſeven en vijftich, in wiens reguardt ſulcks oock ſoude mogen weſen, alhier ter Vergaderinge niet meer geproponeert, ofte in omvra-ge gebracht, veel min geconcludeert ſullen mogen werden; daer naer eenen yegelijk die ſulcks ſoude mogen aengaen, ende particulierlijk de Raedt-Penſionaris midts deſen ge-laſt wort ſich præciſe ende in allen deele punctuelijk te reguleren.

Vrydag den 15 September 1662.

2. Poinct.
Financie.
Inſtructie
voor den
Ontfanger
Generael ge-
arreſteert.

OP 't tweede Poinct van de jegenwoordige beſchryvinge, ende 't Concept van Inſtructie ſlaende op 't Ontfangerschap Generael van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt daer inne gementionneert; Is, naer voorgaende deliberatie, de voorſz Inſtructie met eenige correctien ende ampliatiën gearreſteert, ſulcx ende in der voegen als de ſelve hier naer van woorde te woorde ſtaet geïnſereert.

Inſtructie voor den Ontfanger Generael van de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt.

I.

DEn Ontfanger ſal op ſijn behoorlijcken tijdt nae d'ordre daer toe geſteldt ende noch te ſtellen, wel ende getrouwelijk ten meeſten dienſte ende oirbaer van den Lande met alle naerſtigheydt innen ende ontfangen alle Penningen tot den ontfangh van ſijn Comptoir gehoorende, die hy oock ten vollen in ontfang ſal moeten verantwoorden, ſulcks die by de Quohieren daer toe gemaect, by Reſolutien werden geconſenteert, ende by de Rollen van de Verpachtinge werden verpacht, ende daer tegens geen anderen uytgeef profiteren als de betalinge op behoorlijke Documenten gedaen, ende quijtscheldinge van de Heeren Staten aen d'een of d'ander parthye van ſynen ontfangh verleent.

I I.

Sal oock in ontfangh moeten verantwoorden alle de penningen by de Steden ofte Comptoiren uytte extraordinaris conſenten van negotiatiën ofte ſubſidien, ofte anders te bekomen, ende dat in de ſelve reeckeningen, in de welke de behoeften werden in uytgeef gebracht, die met de ſelve penningen ſullen werden betaeldt ende ingetogen.

I I I.

Sal in den uytgeef niet mogen brengen, directelijk noch indirectelijk, als parthyen die ten vollen zijn betaeldt, ende geen betaelde Interellen, als van penningen die metter daedt ende inder waerheydt ten profyte van de gemeene ſaecken zijn gefourneert ende in Gelde opgebracht.

I V.

Sal in 't ontfangen ende uytgeven van de Penningen achtervolgen de Placcaten ende tolerantien op 't ſtuck van den cours ende loop van den Gelde gemaect, ende voorts te maecten, ſonder de ſelve eenichſints te contravenieren.

V.

Sal goede forge dragen dat de Pachters ſuffiſante Borgen ſtellen, ende de Commiſſariffen van de Verpachtinge van de geſtalteniſſe van de Borgen, naer hare beſte wetenſchap, getrouwelijk onderrechten, ende in 't innen van alle de Middelen tot ſijn

zijn Comptoir gehorende, hem soo veel doenlijk reguleren naer d'Ordonnantien daer op de selve Middelen werden verpacht ofte geheven, ende teghens een yeder die 't aengaet, sonder eenige dissimulatie procederen naer behooren.

V I.

Den Ontfanger sal geen Deurwaerder vermogen uyt te senden tot inninge van 't Middel van de Verpondinge verder ofte anders dan tot simpele sommatie, als met kennisse van de Gecommitteerde Raden, ende overleveringe van de Lyfte by syne handt gheteekent, die aen den Deurwaerder werdt gegeven, ende sal den Deurwaerder op dubbelt van foodanige Lyfte voor yder parthye stellen zijn wedervaren, ende die t'syner wederkomste alvooren leveren aen de Heeren Gecommitteerde Raden voornocht.

V I I.

Den Ontfanger sal voor eene schult eens mogen doen sommeren, ende dat tot koste van den Lande, ende daer naer tot gyselinge ofte executie moeten procederen, nae de natuere van de Middelen van Contributie vereyschen sullen, ende yemandt in gyselinge den tijdt van ses dagen gebleven zijnde, sal gehouden wesen de Heeren Gecommitteerde Raden daer van te adverteren, omme by henlyuden daer inne voorsien te mogen werden naer behooren.

V I I I.

Sal ghehouden wesen ordre te houden in 't betalen van alle Ordonnantien ende Renthen, ende d'Interessen t'synen Comptoire te betalen, na dat de selve gevordert sullen werden naer de verschijn-dagen, ten ware hem anders by de Gecommitteerde Raden wierde geordonneert.

I X.

Sal alle d'Ordonnantien betalen met gereden Gelde, sonder tegens de gequiteerde Ordonnantien eenige contra-Obligatien ofte Renversalen te sullen mogen geven.

X.

Den Ontfanger nochte syne Commisen ofte Klercquen en sullen geen betalinge mogen doen (uytgesondert van Renthen, Obligatien ende Interessen) dan op Ordonnantien van drie Heeren Gecommitteerde Raden, ende den Secretaris van de Staten geteekent, sonder op eenige andere bevelen betalinge te mogen doen, op wat bevelen 't selve oock soude mogen wesen.

X I.

Sal oock niet mogen aennemem eenige Acten van quijtscheldinge, alleenlijk onder de signature van den Secretaris van de Heeren Staten van den voorschreven Lande, op eenige Requesten ofte anders gesteldt, maer alsulcke Actens renvoyeren aen de Financie van Hollandt, om daer op gemaect te werden behoorlijke Acte, geteekent als boven, gelijk mede niet aennemem sal eenige Actens van atterminatien ofte surcheantien, ten zy blijcke dat de selve ter Financie behoorlijk zy geregistreert, ende by den Secretaris geteekent ter Ordonnantie van de Staten die de attermination ofte surcheantien hebben verleent.

X I I.

Sal oock gene betalinge doen op Ordonnantien by de welcke niet zijn geattacheert alle de behoeften, waer van dat in den Text van de Ordonnantien ofte Acten mocht zijn gementionneert, ofte daer toe de Ordonnantien ofte Acten souden mogen refereren, (dat de selve daer annex zijn) op poene dat de Ordonnantien ofte Acten daer aen 't gene voorz is gebreeckt, niet in reeckeninge sullen werden geleden.

X I I I.

Den Ontfanger noch fyne Commiffen fullen niet vermoghen eenige schulden of Ordonnantien by de Gecommitteerde Raden verleent, te koopen, te mangelen, te beleenen, ofte daer inne te participeren, sonder oock dat fy by eenige rabatten, giften ofte anderfints daer op yets fullen vermogen te profyteren, alles directelijck noch indirectelijck in eeniger manieren, hoedanich ofte onder wat pretext het selve soude mogen wesen, maer betalen 't geene geordonneert is.

X I V.

Den Ontfanger sal gehouden wesen te houden een Journael verdeeldt in twee deelen, ende sal in 't eene geschreven werden den ontfangh van alle penningen tot synen ontfangh behoorende, ende in 't ander alle den uytgeef.

X V.

Sal daer en boven houden twee Registers, het eene dienende tot den ontfangh, het andere tot den uytgeef, het Register van den ontfangh sal hy verdeelen in soo veel Capittelen, alsser Plaetsen ofte Perfoonen zijn, daer uyt den selven ontfangh is ontsaende, stellende in 't hooft van elck, wat yder Plaets ofte Perfoon heeft te betalen, ende sal daer onder aen dagelijcks over dragen den ontfangh die op yeder schult werdt gedaen, ofte ten minsten t'eynde van de weecke, alles pertinentelijck over gedragen moeten werden.

X V I.

Het Register van den uytgeef sal hy verdeelen in soo veele natuyren van Capittelen, als den uytgeef sal bestaen, ende als sijn reekeninge ordinaris ende extraordinaris is uytbrengende, met een Index ofte Tafel om yder natuyre van betalinge promptelijck te mogen vinden, ende daer inne uyt het Journael de gedaene betalinge dagelijcks, ofte ten minsten t'eynde van yder weecke als vooren over dragen op elcke natuyre van saecke den uytgeef by hem gedaen, omme daer uyt syne reekeninge te formeren.

X V I I.

Uyt de voorfsz Journalen van ontfangh ende uytgaef sal hy met expiratie van elcke maendt aen de Heeren Gecommitteerde Raden overleveren Maendtijcken staet van den ontfangh die Maendt gehadt, ende den uytgeef daer tegens gedaen naer het Formulier alreede ghebruyckelijck, ofte noch te maecten, ende ten eynde gheweten mach werden wat Gelden daer van van tijdt tot tijdt ontfangen werden, ende dagelijcks in Kassa komen; welverstaende dat by soo verre den Ontfanger eenige betere ordre op 't houden van de Journalen ende Registers dan by 't jegenwoordige ende de voorgaende drie Articulen uytgedruckt staet, soude weten te beramen, ende dat sulcks by hem aen de Heeren Gecommitteerde Raden aangewesen zijnde, de selve haer de voorfsz naerder beraemde ordre wel mochten laten gevallen, dat het in sulcken cas den Ontfanger vry sal staen dien aengaende te volgen, ende te observeren foodanigen ordre ende forme als by schriftelijcke Resolutie van de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden als boven geaprobeert ende goetgevonden sal zijn.

X V I I I.

Ende op dat het inkomen ten meesten oirbaer van 't Landt uyt-ghegeven moge werden, en de gemelte Raden versorgen mogen, datter altijd gelden in voorraedt mogen zijn tot het doen van foodanige betalingen, die sonder interessè van den Lande geen uytstel lyden kunnen, soo sal hy Ontfanger behalven de renthen ende de interessèn niet vermogen uyt het voorfsz inkomen aen ymanden eenige betalinge te doen, dan op voorgaende ordre ende expressè last van den Raedt.

Ende

Ende sal tot dien eynde, naer dat hy Ontfanger aen den Raedt als vooren overgelevert sal hebben den staet van de penningen, by hem in kassa zijnde, collegialiter ge-examineert, en overwogen werden, hoe veel van de selve penningen in voorraedt gehouden fullen werden, en wat betalinge met de overige penningen fullen worden gedaen.

X X.

Ende sal volgens de Resolutien van tijdt tot tijdt by de selve te nemen geformeert werden een Lyfste behelsende de namen van de Persoonen, ende de sommen van de Ordonnantien die hy Ontfanger aen de selve uyt de Gelden by hem in Kassa zijnde, betalen sal.

X X I.

Ende sal de voorfz Lyfste by drie van de Gecommitteerde Raden geteyckent, ende by den Secretaris onderteekent, hem Ontfanger toegesonden werden, om de betalinge naer de selve te doen, op pœne dat hy eenige betalinge buyten de voorfz Lyfste doende, alwaer 't oock dat hem sulcks by yemandt uyt den Raedt mochte werden gerecommandeert ende belast, de soodanige betalinge hem niet gevalideert sal worden.

X X I I.

Sal alle lichtinge die uyt krachte van eenige gedragen consenten hem gelaft worden te doen, gehouden wesen sonder uytstel in 't werck te stellen, ende van alle lossinge ende lichtinge nevens synen Maendt-staet, maendtljck een staetgen over te leveren.

X X I I I.

Den Ontfanger sal hebben sorgc te dragen dat de Persoonen, welcke hare Capitalen komen te eysschen, op hare præcise tijdt daer van mogen werden voldaan, ten eynde het credit van het selve Comptoir werde geconserveert.

X X I V.

Sal oock niet vermogen yemandt buyten de ordre op 't stuck van de reductie be-raemt ofte noch te beramen, sijn Capitalen op te seggen, ofte af te leggen, soo lange de selve genegen is die den Lande op Interest te crediteren, om alsoo anderen met het beleggen van hare Capitalen te gratificeren.

X X V.

Sal gehouden wesen jaerlijcks, ende dat ten langhsten ses maenden naer de expiratie van yder jaer, syne reeckeninge te doen, ende nevens de selve over te leveren een perfecte staet van sijn Comptoir sulcks hy den selven met Eede sal willen bevestigen, ende daer nevens eene Lyfste van alle onbetaelde restanten, ende alle illiquide Parthyen, sulcks als hy met de eyge handt ende verklaringe van een yder die sulcks aengaet soude kunnen, ende op het begeeren van de Gecommitteerde Raden soude moeten bewysen.

X X V I.

Ende op het overleveren van syne Reeckeninge soodanige staet ende lyfste als voorschreven is overbrengen in handen van de Gecommitteerde Raden, die tot allen tyden de Boecken, hier vooren genoemt, fullen mogen visiteren ofte doen visiteren naer haer wel-gevallen.

X X V I I.

Ende soo wanneer eenige penningen tot laste van den Lande werden genegotieert, sal den Ontfanger alle de Obligatien doen registreren in de Financie, alwaer op de selve geteekent sal werden in wat Boeck ende op wat folio de selve zijn geregistreert.

X X V I I I.

Den Ontfanger sal niet vermogen eenige 's Landts penningen aen sich selven of yemandt anders te leenen op interest, noch de selve tot aenkoop van Goederen

H h h h 3

of

of aflossinge van syne schulden employeren, in somma geenderhande negotiatie ofte verwisselinge daer mede mogen dryven, 't zy met ofte sonder proffijt, maer de selve alleen tot dienst ende behoef van den Lande in kassa moeten bewaren ende gestadich gereet houden, ende oock gehouden 's Landts kassa van sijn eygen te separeren.

X X I X.

Op de Ordonnantien de welcke betaeldt werden sal by den Crediteur getekent werden behoorlijke Quitantie ofte sal andersints niet in Reeckeninge geleden werden.

X X X.

Noch sal den Ontfanger als van hem eenige penningen afgeloft zijn, ghehouden wesen d'originele Obligatien ende Quitancien daer op behoorlijk geteeckent, met expressie van den verschijn-dach tot de welcke aen den Houder van de Obligatie den interest goet-gedaen is te exhiberen ter Financie, om sijn Acte van interest daer naer te verminderen ende redresseren.

X X X I.

Sal syne Reeckeninge formeren naer de laetst voorgaende Reeckeningen: ende stricktelyck achtervolgen d' Apostillen, de welcke t'elckens op de Rekeninge werden gestelt.

X X X I I.

Indien de Gecommitteerden op des gemeene Landts Reeckeninge mochten bevinden, dat den Ontfanger in gebreecke bleef van sijn voorsz Reeckeninge wel ende behoorlijk gefurneert t'eynde ses maenden naer de expiratie van yder jaer ter Kammere over te brengen, sullen de Heeren Gecommitteerde Raden den selven daer toe noch eens aengemaent zijnde, ende echter in gebreecke blyvende, mogen straffen in de boeten van hondert guldens tot den Armen proffijt, ende dat alle weecken te reitereren, soo lange de delatie duurt, ende 't selve dilayerende tot negen maenden, sal als dan staen ter discretie van de Heeren Gecommitteerde Raden, omme by gyselinge ende anders tegens den Ontfanger te procederen, sulcks als naer gelegentheydt van saecken sullen bevinden te behooren.

X X X I I I.

Sal gehouden zijn t'elckens benefens syne Reeckeninge over te leveren een Bordeerel daer inne de somme en sommetten van den ontfangh ende uytgeef onder haer capita zijn gesteldt.

X X X I V.

Den Ontfanger sal gehouden wesen t'elckens op 't overleveren van syne Reeckeninge aen de Heeren Gecommitteerde Raden te sweeren op syne Ziele, dat hy heeft gemaect getrouwen ontfangh van alle 't gene dat hy voor 't Landt ontfangen heeft, of vervallen is, soo ordinaris als extraordinaris binnen tyde van de Reeckeninge, sonder daer over yets altoos achter gehouden te hebben, van gelijcke datter in den uytgeef niet en zijn gebracht Parthyen die niet datelijck ten vollen ende behoorlijk zijn betaeldt, ende dat de verificatien die hy daer van sal vertoonen, soo veel hem aengaet zijn getrouw, goet ende waerachtich, sonder eenich bedroch ofte fraude, hem verbindende, soo verre anders werde bevonden, 't selve vier dubbelt te verbeteren tot 's Lands proffijte, om daer mede te zijn beswaert op 't slot van syne Reeckeninge, ofte 't selve te executeren als men bevinden sal te behooren, welcke Reeckeninge de Heeren Gecommitteerde Raden sullen over senden aen de Kamer van de Reeckeninghe, met aenteeckeninge op de selve dat den voorsz Eedt aen haer Ed. Mog. is gedaen.

X X X V.

Sal in geene andere Officien ofte dienstten mogen wesen om syne bedieninge te beter waer te nemen.

Sal

X X X V I.

Sal alle Jaren voor in syne reeckeninge doen schryven ende inbinden syne Instructie:

X X X V I I.

Den Ontfanger sal moeten stellen suffisante borge ter somme van hondert duyfent guldens voor syne administratie, tot contentement van de Staten voornoemt.

X X X V I I I.

Den Ontfanger voornoemt sal moeten verantwoordt voor alle syn Commisen ofte Klercken, des hy van de selve wederom sal mogen nemen soodanige verseeckeringe daer mede hy sal wesen bewaert.

X X X I X.

Ende sal den Ontfanger, midtsgaders oock syne Commisen ofte Klercken, voor soo veel haer aengaet, belooven ende sweeren alle de voorsz poincten naertelijck ende ghetrouwelijck te onderhouden, ende dat sy voorts niet en sullen ontfangen mogen eenige Giften ofte Gaven, kleyn ofte groot, oock niet eenige *esculentia* ofte *potulentia*, oock die men in weynige dagen mach consumeren, nochte gedooogen dat yemardt van harent wegen de selve ontfangen, op poene van infamie, ende privatie van sijn staet.

X L.

Ende sal hem op den Eedt verboden wesen yemandt, wie die soude mogen zijn, aen de Leden van de Vergaderinge van de Staten, van de Gecommitteerde Raden, ende in de Generaliteyt, niet anders dan volgens Resolutie van de Staten of Gecommitteerde Raden, of ten reguarde van Ampten daer op d'ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt, sonder rugge-spraecke disponeren, niet dan met communicatie ende goetvinden van de selve haer Ed. Groot Mog. Gedeputeerden aldaer yemandt tot Officien van Justitie, Financie, ofte andere 't zy Militaire 't zy Politijcque Ampten opentlijck noch bedecktlijck mogen recommanderen.

X L I.

Voor welcke diensten den voornoemden Ontfangher sal ghenieten, ende hem in syne reeckeninge geleden werden een Tractement of Pensioen van seven duyfent Caroli guldens 's jaers, (midts gehouden blyvende uyt de voorsz somme te salarieren twee Commisen, d'ene met twaelf, ende d'andere met acht hondert gelijcke guldens jaerlijcks) ende daer en boven noch hebben de vrye wooninge in 's Landts Huyfinge, staende in 't Noordt-cynde alhier in den Hage.

X L I I.

Behoudende de Heeren Staten aen haer dese Instructie tot allen tyden te vermeerderen, verminderen ofte veranderen, als haer Ed. Groot Mog. sullen goet ende geraetfaem vinden.

Aldus gedaen ter Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. den vijfthienden September van den Jare 1662.

Maendagh den 18 September 1662.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratie ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael van den veerthienden deser loopende maendt, ende die van den drie en twintighsten November des voorleden jaers daer inne gheroert, hare gedachten laten gaen op den tegenwoordigen toestandt van de nader vereeniginge, in gevolge van de selve Resolutie met de Heeren Staten van Zeelandt te maecken, oock daer op naergesien de Retro-acta hier bevoorens op 't selve subject gevallen.

Zeelandt.

Accordt over
de saecken de
Justitie ra-
kende, ende
de collatie
van bet
Stadtbouder
ende Capi-
teynschap
Waer Generaal.

Waer op zijnde gedelibereert ende in achtginge genomen dat de hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt wel mochten verfoecken ende urgeren.

In den eersten, dat de jaren van discretie daer van ten respecte van den Heere Prince van Oraigne mentie werdt gemaect in 't geconcerteerde tusschen de Ministers van beyde de Provincien in de boven-geroerde haer Ed. Groot Mog. Resolutie van den drie en twintighden November des voorleden jaers breeder geroot, ende hier naer geïnseert, mochten werden gedetermineert met den ouderdom van volle achtien jaren.

Ende ten anderen mede, dat de hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt nevens haer Edele Groot Mog. mochten werden geadmitteert in de educatie van den hoogh-gemelten Heere Prince, is naer overweginge van dien, verstaen ende geresolveert, dat de Heeren extraordinaris ende ordinaris Gedeputeerden van Zeelandt alhier aenwesende, als noch in gevolge van de meer-geroerde haer Ed. Groot Mog. Resolutie van den drie en twintighden November des voorleden jaers aengeboden sal worden tot het voorsz geconcerteerde met haer te sluyten ende te teekenen, onder de gewoonelijcke belofte van 't adveu, ende de ratificatie van de Heeren Staten van beyde de Provincien, ende dat oock, des noodt zijnde, de voorsz determinatie van achthien jaren sal worden inghewillight; maer dat de verfochte inlatinge van de hoogh-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt in de educatie van den Heere Prince van Oraigne sal werden gedeclineert, soo om de voorsz peremptoire redenen al in Septembri des jaers seshien hondert tsestich aen Gedeputeerden van haer Ed. Mog. solemnelijk ende wytloopich te gemoet gevoert, volgens 't Verbael daer van zijnde, ende hier naer mede geïnseert, als mede noch boven dien om redenen, dat haer Ed. Groot Mog. selfs volgens voorgaende hare Resolutie in date den dertichsten September lefleden jegenwoordich in de voorsz educatie noch directie, noch part, noch deel hebben.

*Volght het voorsz geconcerteerde tusschen de Ministers van
beyde de Provincien.*

Alfoo seecker different is ontstaen, ende nu veele jaren heeft getrotteert tusschen de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt ter eene, ende de Heeren Staten van Zeelandt ter andere zyde, over de macht ende 't recht, 't welck de selve respectivelijk soude competeren, om de Hoven van Justitie te mogen ordonneren 't gene dienstich soude mogen werden geoordeelt in reguardt van de Persoonen ende saecken, concernerende hare particuliere Provincien; Ende de hooch-gemelte Heeren Staten tot noch toe daer over den anderen niet wel hebben konnen verstaen; ende nochtans tot voorkominge van veele moeyelijckheden ende verdere verwyderingen dien aengaende hoe eer hoe liever dient geprovideert. SOO IST, dat de selve Heeren Staten respectie goedtgevonden hebben met den anderen te verdragen, dat voor het toekomende, by provisie ende sonder praëjuditie van elcks hare gerechtigheden, de gemelte Hoven in de exercitie van de Jurisdicctie haer gedefereert, sullen continueren volgens ende op de originele Instructien, midtsgaders de Accorden ende Tractaten daer op gemaect, sonder dat in de selve Instructien ofte Verdragen eenige veranderinge, verminderinge of vermeerderinge, ende sulcks daer by ofte af sal mogen werden gedaen, dan met voorgaende communicatie, advise ende bewilliging van beyde de Provincien.

Ende sullen niet te min de respectie hooch-gemelte Heeren Staten de voorsz Hoven mogen gebieden ende ordonneren 't geene de selve tot de meeste ruste ende

de beste van hare particuliere Provincien sullen oordeelen te konnen strecken in saecken daer van de voorz Instruſtien ende Verdragen niet en vermelden, als mede soo wanneer de selve Heeren Staten souden mogen bevinden de voorz Hoven haer yets aen te matigen 'r gene geoordeelt soude mogen werden te gaen buyten den Text ofte meyninge van de voorz Instruſtien ofte Verdragen; aen welcke beveelen ende Ordonnantien de selve Hoven gehouden sullen wesen te defereren, ten ware nochtans de Heeren Staten van de andere Provincie haer daer by in reguardt 't zy van haer selve, of van hare Ingezetenen bevonden beswaert ende geïnteresseert, ende consequentelijck haer daer tegens mochten komen te formaliseren, in welcken gevalle daer van kennisse ende advertentie gedaen zijnde aen d'een of d'andere van de opgemelte Hoven, sullen de selve gehouden zijn de hooch-gemelte Heeren Staten in hare klachten ende grieven te hooren, sonder het eerste gedaene bevel vorders te pareren; tot dat by beyde de Provincien, naer voorgaende concert, ende communicatie, anders soude mogen werden verstaen, ende haer genotificeert.

Ende geconsidereert in de voorz Verdragen, ende particulierlijck in het Provisioneel Accordt van den jare seshien-hondert seven, verscheyden considerable Poincten zijn ter neder gesteldt, derogatoir van de originele Instruſtien van de Hoven, ende streckende tot merckelijcke commoditeyt van de gemeene Ingezetenen van de Provincie van Zeelandt, daer by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt oordeelen, dat de selve Provincie te veel præëminentie soude genieten; Soo sal het de hooch gemelte Heeren Staten van Hollandt vry staen omme binnen den tijdt van mede soodanige Poincten boven of contrarie de Instruſtien ter neder te stellen ende op te geven, als de selve naer de constitutie van hare Provincie, ende ten goede van de Ingezetenen van dien sullen oordeelen te behooren; ende dat daer inne van de zyde van de Heeren Staten van Zeelandt, naer voorgaende communicatie, mede sal worden bewillight, midts alleenlijck dat daer by niet en werde ghepræjudicieert ofte verkort de Rechten, ende Privilegien van de Provincie van Zeelandt.

Vorders de respectieve hooch gemelte Heeren Staten met blyschap gedenckende aen de salutare ende gezegende effecten, die voor desen geresulteert zijn uyt de sinccre ende Broederlijcke correspondentie ende eenigheydt, die van oudts tusschen beyde de Provincien is geweest (als welckers Interessèn inseparatelijck aen den anderen zijn geannexeert,) hebben de selve daerom mede by dese gelegentheyt goetgevonden de voorz vertrouwde correspondentie geheelijck te doen revivisceren, ende de selve te cultiveren op de goede gronden van trouwe ende liberteyt, daer op die by hare Voorfaten ende Prædecesseurs is begonnen, ende geluckelijck achtervolght, ende sulcks in alle saecken van merckelijcke importantie ende insicht, concernerende 't zy den gemeenen Staet, 't zy beyde de Provincien in 't particulier, te gaen ende resolveren met voorgaende communicatie ende concert, midtsgaders op alle bedenckelijcke wegen d'een des anders voordeel te besorgen, ende quaet af te weeren.

Ende alloo by de jegenwoordige conjuncture van tyden ende saecken seer considerable is de deliberatie op het aenstellen van een Stadthouder ende Gouverneur over de hoogh-gemelte Provincien, ende dat oock tot onderhouwinge van de voorz noodige corrlpondentie dienstich is, dat daer toe niet anders en werde geprocedeert dan met voorgaende gemeenen advise ende onderlingh concert, Soo is mede onderlingh goetgevonden, dat gelijk sulcks altijds voor desen is gheschiedt, 't selve oock voortaan ter goeder trouwe sal werden gepractiseert, ende specialijck dat tot voorkominghe van alle verdere verwyderinge ende onlusten, ten respecte

van de collatie van de voorfz eminente bedieningen geen reflectie fal werden genomen op den Heere Prince van Oraigne, 't zy by designatie of andersints ter tijdt ende wylen toe de selve fal gekomen zijn tot fyne jaren van discretie, ende dat als dan behoorlijk regard fal kunnen werden genomen op fyne capaciteyt ende andere confideratien meer, daer toe nootelijk gerequireert.

Gelijck oock beyde de Provincien verftaen dat foo wanneer ter Generaliteyt eenige deliberatie soude werden ghehouden op het ftellen van een Capitain Generael, dat daer inne niet anders fal kunnen werden gedaen of geresolveert, dan by onderlingh gevolgh ende eenparige ftemmen van alle de Bondtgenooten, ende in specie de faecke op 't voorfz important point ghesamentlijk ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. daer heenen fal worden gedirigeert, dat in de voorfz deliberatie aldaer op de Perfoon van den Heere Prince van Oraigne geene reflexie mach werden genomen, 't zy by designatie of andersints, ter tijdt ende wylen toe dat de selve gekomen fal wesen tot fyne competente jaren van discretie als boven.

Ende nademael d'Inftuctien van beyde de voorfz Hoven midts het verloop ende veranderinge van tyden, veele Articulen behelsen die jegenwoordich niet applicabel zijn, nochte oock gepractiseert kunnen werden, dat de selve midts dien door Gecommitteerden van beyde de Provincien gerevideert, ende naer uytlichtinge van de poincten met dese tijdt komende te cesserén, op den naem van de Heeren Staten van beyde de Provincien van nieuws gearresteert ende uyt-gegeven sullen worden.

Volght het Verbael van 't gepasseerde in de conferentien in Septembri seltchien hondert tselstigh met Gedeputeerden van Zeelandt gehouden over 't subjeet van de tutele en Educatie van den Heere Prince van Oraigne ende de sustenue van Zeelandt, om nevens haer Ed. Groot Mog. in de selve tutele ende Educatie geadmitteert te moeten werden.

DAt de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt alleen ende privative-lijck competeert de forge ende conduicte over de educatie van de Perfoon ende d'administratie van de Goederen van den Heere Prince van Oraigne, alomme ende sonder distinctie van Plaetsen waer de selve Goederen oock gelegen mogen wesen, is de Heeren extraordinaris Gedeputeerden van Zeelandt jonghst alhier aangeweest zijnde, door Gedeputeerden van de hoogh-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt aangewesen op 't fundament van de naervolgende redenen.

Eerstelijck dat naer Rechten ende 't gebruyck van alle Natien, notoir ende evident is, dat de Garde Noble ende d'Opper-Vooghdyschap over alle Weesen hooges ende lages Standts, Edel ofte Onedel, competeert den Souverain van yder Landt, onder wiens Souverainiteyt 't Sterf-huys van de overleden Ouders der Weesen is gevallen, ende de Weesen selfs ghebooren zijn, ende opgevoedt werden, ende daer uyt kracht van de selve generale maxime de hoogh-gemelte Heeren Staten wesende den Souverain van den voornoemden Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, competeert de Garde Noble ende d'Opper-Vooghdyschap van den hoogh-gemelten Heere Prince, aengesien het Sterf huys van des selfs Heer Vader onsterffelijcker gedachtenisse, onder haer souverain ressort is gevallen, oock den Prince Pupille aldaer gebooren, ende noch woonende ofte opgevoedt wordende.

Ten tweeden, dat onder de voorfz Opper-Vooghdyschap van den Souverain over de voorfz Pupillen ordinarie gebruyckt worden subalterne Voochden, daer toe gesteldt ende geëligeert wordende, ofte by Testamente, ende dat van de overledene Ouders

Ouders voor soo veel de conducede ende d'opsicht over de Persoon van de Pupille belanght, midtsgaders oock van anderen waer van de Pupille Goederen komt te erven, voor soo veel de administratie van de selve Goederen aengaet, waer omme dan foodanige Voochden de naem van *Tutores testamentarii* werdt toegepast; dat naer de Roomsche Wetten daer geen Voochden by Testamente waren gesteldt, de Voochdye volgens de Wetten quam op de naeste Magen van de Weesen, die tot de selve erffenisse *ab intestato* gerechtigd waren, hoedanige Voochden *Tutores legitimi* wieren genoemt; doch dat dese *Tutores legitimi* by Ons nu soo niet gebruyckt waren, maer dat in den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, by defect van Testamentaire subalterne Voochden, de conducede ende d'opsicht over de Weesen, wesende Edelen ende Suppooften, uyt den hoofde, ende onder d'authoriteyt van haer Ed. Groot Mog. is ende blijft aen den Præsident ende Raden van den Hove, ende voor soo veel de ghemeene Borgeren ende Ingezetenen belanght, aen de respectieve Gerichten ende Wees-kameren onder d'authoriteyt van haer Ed. Groot Mog. in den voorschreven Lande geërigeert, die of by hun selven, of door Gesubstitueerden der Weesen Persoonen ende Goederen handthaven ende gade slaen; Dat oock soo wanneer over het recht tot de Tutelle van Weesen contraversie valt, ende by den Souverain ofte uyt den hoofde van de selve daer inne bÿuten rechte niet en werdt gedisponeert, dienthalven decisie moet werden gedaen by den Rechter, Justitie administrerende uyt den hoofde van den selven Souverain, onder de welcke de Pupille in maniere voorsz is gebooren ende opgevoedt werdt, sonder dat sich yemandt anders directelijck ofte indirectelijck dies heeft te bemoeien; Ende dat oock dienvolgende naer het overlyden van den Heere Prince van Oraison WILLEM onsterffelijcker memorie, Vader van den jegenwoordigen Prince Pupille, by de Vrouwe Princesse Royale als Moeder, de Vrouwe Princesse Douariere als Groot-Moeder, ende andere Bloedvrunden ofte Geallieerden van den selven Prince Pupille, tot bestellinge van syne Voochdye nergens anders eenich adres ofte versoek is gedaen, als aen de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt alleen.

Dat 't selve versoek van den beginne aen generalijck daer toe getendeert heeft, om haer Ed. Groot Mog. selfs tot aenneminghe van de Voochdyschap over den hoogh-gemelten Heere Prince te disponeren, ende oock vervolgens om eenige daer toe te willen qualificeren, ende dat doenmaels niemant sich jegens 't selve adres ofte versoek heeft geopposeert ofte geprætendeert, daer door in syne gerechtigheyt geledeert te zijn, selfs onaengesien daer toe jaren achter den anderen aen haer Ed. Groot Mog. aengehouden is geweest, gelijk oock daer toe midts de voorgeroerde allegatien ende fundamenten geene d'alderminste redenen waren dienende.

Dat haer Ed. Groot Mog. om redenen van Staet, doenmaels niet goetvindende de voorsz Voochdyschap selfs directelijck op haer te nemen, nochte oock daer inne Politice te disponeren ofte te laten disponeren, de decisie over de differenten ontstaan tusschen de hooge Prætendenten om de selve Voochdye, onder de authoriteyt van haer Ed. Groot Mog. te mogen exerceren ende administreren, hare ordinaris Justitie aanbevoelen hebben, voor de welcke oock dienvolgende alle de voorsz hooge Prætendenten, sonder eenige hæsitatie gelitiscontesteert, hare præten sien gejustificeert, ende van de selve Sententie verwacht, oock bekomen hebben, sonder dat de wettigheyt van dien, alleen oyt by yemandt op 't alderminste in twijffel getrocken, veel min daer toe mede eenich recht gepretendeert is geworden.

Dat alle 't selve in der voegen gepasseert, ende by uytterlijck gewijsde de voorsz Voochdyschap toegewesen ende opgeleydt zijnde, de Vrouwe Princesse Royale, aen

d'eene zyde, midtsgaders den Heere Churvorst van Brandenburg, ende de Vrouwe Princeſſe Douariere van d'andere zyde, de hooch-gemelte Perſonnagien oock dien-volgende op den voet van ſeecker nader Verdrach daer over tuſſchen de ſelve onder-lingh gemaect, de voorſz Voochdye van de meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt alleen tot noch toe bekleedt hebben; ende ſulcks dat die gene die jegenwoordich ſouden willen ſuſtineren met ende nevens haer Ed. Groot Mog. tot de voorſz Opper-Voochdyſchap gerechticht te weſen, ende by gevolge de ſelve Opper-Voochdyſchap aen haer Ed. Groot Mog. alleen niet te com-peteren, boven ende behalven dat de ſelve ſouden chocqueren de voor-gheroerde evidente redenen, gronden ende fundamenten, oock te gelijk voor onwettigh ſouden verklaren de Voochdye by de hooch-gemelte Illuſtre Perſonnagien tot noch toe bekleedt, als zijnde geſteldt by, ende uyt den Hoofde van die gene die, na hare ſuſtenue, daer toe niet en zijn bevoeght geweest, maer gelijk aen de wettig-heydt van de hooch-gemelte geſtelde Vooghden geensints is te twijffelen, ſoo is oock tot overtuyginge van de wel-gemelte Heeren extraordinaris Gedeputeerden van Zeelandt beſlooten, dat alſoo mede niet ſonder taſtelijk ongelijk in diſpute ge-trocken kan werden 't recht van de Opper-Voochdyſchap over den meer-hooch-gemelten Heere Prince, de Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt priva-tiveliijk competerende.

Ende of wel hier jegens by de voor-gemelte Heeren extraordinaris Gedeputeer-den van Zeelandt in gebracht is, dat den Heere Prince van Oraigne niet moſte wer-den aengeſien, als een gemeene Weefe, welcken aengaende haer Ed. Mog. gaerne bekenden de voor-geroerde redenen, ende maximen plaetſe te hebben, maer (ge-lijk haer Ed. Groot Mog. ſelfs by hare Reſolutie hadden gepoſeert) als een Inſtru-ment van groote hoope voor den gantschen Staet, ende dat by gevolge oock alle andere Provincien, ende voornamentliijk die van Zeelandt, binnen de welke den ſelven Heere Prince ſoo heerlijcke Goederen beſit, by ſyne opvoedinge ſoo mercke-liijk geïntereſſeert zijnde, oock in de conduicte over de ſelve opvoedinge behoor-den te participeren: Te meer alſoo verſcheyden Provincien hem voor haer advis, albereydyts hebben gedefigneert tot Capiteyn ende Admirael-Generael van de Unie daer van zy mede-Leden zijn, ende hem oock van nu af aen deſſineren tot beklee-dinge van het Stadthouderſchap, ende Capiteynſchap-Generael van hare Provincie, ja dat die van Zeelandt op hem van nu af aen *in eventum* geconfereert hebben den Staet van eerſte ende reprefenterende de Edelen van den ſelven Lande; Soo is ech-ter daer jegens by die van Hollandt tot peremptoire ſolutie van dien gerepliceert, dat of wel haer Ed. Groot Mog. gaerne toeftonden dat den hooch-gemelten Heere Prince van Oraigne was een Inſtrument van groote hoope niet alleenliijk voor de Provincie van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt, maer oock voor den gantschen Staet der Vereenighde Nederlanden in 't generael, ende van yder Provincie van dien in 't byſonder, daer uyt echter geensints quam te volgen, dat den ſelven Staet in 't ge-nerael, ofte yder der voorſz Provincien in 't bytonder tot d'Opper-Vooghdyſchap ofte de Guarde Noble van den ſelven Heere Prince zy gerechticht, alſoo het recht tot d'Opper-Vooghdyſchap van een Prince geensints geradiceert is in 't intereſſe, of de groote hoope die 't een of 't ander Rijck ofte Landtſchap op de ſelve ſoude mogen ſtellen, maer alleenliijk in de vaſte Woon-plaetſe ende 't overlyden van ſyne Ouders, midtsgaders in ſyne gehoorte ende opvoedinge onder 't gefach van deſe of gene Souverain, ſonder dat daer ontrent oock eenige conſideratie kan meriteren tot wat ſtaten of digniteyten foodanigen Prince oock buyten 't gefach van den ſel-
yca

ven Souverain soude mogen wesen gedefigneert ofte gedestineert, ja dat meer is, al waer 't faecke, dat eenigh Prince in voegen voorfz mochte gebooren wesen ende opgevoet werden onder 't gefach van eenich Souverain, ende dat hy buyten 't gefach van de felve Souverain in eenich ander Rijck, Landt ofte Provincie niet alleenlijck mochte zijn gedefigneert ofte gedestineert, maer selfs by geboorte, ende fuccessie gerechticht tot de hooghste staten ende digniteyten, ja tot de Souverainteyt selfs, dat echter de voorfz Souverain tot d'Opper-Voochdyschap van den voorschreven Prince alleen soude wesen gerechticht, sonder dat selfs dat Rijck, ofte die Provincie, voor de welke hy niet alleenlijck soude zijn een Instrument van groote hoope, maer selfs haren gebooren ende ongetwijffelden Souverain, daer toe eenigh concurrent recht soude kunnen pretenderen; ende dat foodanigen casus te meermalen voor-gevallen geweest zijnde, sulcks oock in dier voegen is ghepractiseert, sonder dat anderen alhoewel soo hoochlijck als voorschreven is geinteresseert, daer op eenige pretensien gemaect hebben, gelijk sulcks met ontallijcke exempelen soude kunnen werden geverifieert, ende voornamentlijck ten reguarde van minderjarige Soonen van Koningen die in 't een Koninckrijck (schoon maer electif wesende) hare residentie gehouden hebbende, echter noch daer buyten een of meer erf-Koninckrijcken beseten hebben, 't welck echter onnodigh is geacht, aengesien in den Persoon van den Heere Prince van Oraigne selfs het casus in terminis kan werden aangewesen; want alhoewel den selven Heere Prince voor die van 't Prinsdom van Oraigne is niet alleenlijck een Instrument van groote hoope, ofte aldaer tot dese ofte gene digniteyt gedefigneert, of gedestineert, maer selfs haren wettigen, ende gebooren Souverain, ende dat by gevolge aen de opvoedinge van syne Hoogheydt niemant meer dan die van Oraigne voorschreven is ofte kan welen gelegen, dat echter haer Ed. Groot Mog. vertrouwden by die van Zeelandt, ofte by eenige andere van hare Bondtgenooten niet te sullen werden toegestaen, dat de felve van Oraigne daeromme tot de Voochdye, of de Garde Noble van sijn Hoogheydt souden wesen bevoeght, ende dat sy over sulcks mede sullen moeten advoueren, dat nochte alle die gene voor de welke eenigh minder-jarigh Prins is een Instrument van groote hoope, nochte oock alle die gene die in den haren eenich minder-jarich Prins tot hooge staten of digniteyten gedefigneert ofte gedestineert hebben; ja selfs niet alle die gene over dewelcke foodanigh Prins tot het hooghste gefach by geboorte is gerechticht, tot d'Opper-Voochdyschap, ofte de Garde Noble van den selven Prince zijn bevoecht; ende dat sy dien-volgende oock op die fundamenten de privative Opper-Voochdyschap over den Heere Prince van Oraigne aen de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, met reden niet en kunnen controverteren.

Wat nu wyders belanght het geallegerde van de wel-gemelte Heeren van Zeelandt, dat namentlijck den Heere Prince van Oraigne binnen hare Provincie soo notabelijck ende heerlijck is gegoedt, ende 't gelustineerde van de felve, dat sy niet gehouden zijn, oock niet souden kunnen gedoogen dat yemandt anders, onder wat pretext ofte naem sulcks mochte geschieden, daer ontrent werde erkent, soo is tot solutie van dien d'opgemelte Heeren Extraordinaris Gedeputeerden van Zeelandt voorgelouden, ende staet te noteren, dat alle Voochden niet alleenlijck competeert, maer oock incumbeert de besorginge, bewaringe ende administratie van de Goederen ende gherechtigheden hare Pupillen toekomende, alomme ende sonder eenige distinctie van Plaetsen, 't zy onder een ende de felve, 't zy onder veele ende differente Souverainiteyten gelegen, maer dat daer ontrent staet te letten, dat al-hoe-wel eenich Souverain d'Opper-Voochdyschap, of oock wel de gheluborderde

Voochdyschap van eenich Pupil komt te exerceren, hy nochtans in 't reguardt van de besorginge, bewaringe ende administratie van de Goederen ofte gerechtigheden den Pupil buyten syne Souverainiteyt, ende sulcks onder 't opperste gebiedt van anderen competerende, geensints kan werden geconsidereert als Souverain, veel min daer ontrent vermach te exerceren eenige aften van Souverainiteyt, maer dat hy in dien deele alleenlijk moet werden aengesien als *Conservator Domini & Juris privati*, even ende in sulcker voegen als sijn Pupil meerder-jarich zijnde, selfs soude kunnen ofte mogen doen, ende midts dien oock sonder eenige de minste præjudicie van 't Souverain recht den geenen onder de welcke de voorsz Goederen of Rechten restoreren, dienaengaende competerende, welcke voorsz laetste Souverain door den anderen oock des noot zijnde, tot conservatie ende maintainue van de voorsz Goederen ende Rechten, by supplicatie moet werden gerequireert, ende dat over sulcks vertrouwt wierde, dat de Heeren Staten van Zeelandt wel souden kunnen begrypen, dat haer Ed.Mog. door 't voorsz gesustineerde van Hollandt geene de minste indracht ofte præjudicie gedaen ofte geleydt wierde in de Hoogheydt ende Souverainiteyt haer onder anderen mede indisputabelijk competerende over de Goederen van den Heere Prince van Oraigne binnen hare Provincie gelegen; ja dat haer voorsz contrarie gesustineerde in de practijcque niet alleenlijk eene generale confusie alomme veroorsaecten, maer selfs voor den Prince van Oraigne in 't particulier een irreparabel grief ende nadeel toebrenghen soude, in consideratie dat den Koningh van Spaigne (gelijck oock alle Princen ende Potentaten, onder welckers getagh syne Hoogheydt eenige Goederen besit) nootfaeckelijk mede soude moeten werden toegestaen 't selve recht ten aensien van 't geene den selven Heere Prince van Oraigne in Brabandt, Vlaenderen, Arthoys ende andere Provincien onder sijn Souverain gebiedt is possiderende, als waer toe de hoogh-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt souden wesen bevoeght, ten aensien van de Goederen syne Hoogheydt in Zeelandt toe-behoorende; maer gelijck uyt soedanighen sustenue ontallijcke andere incongruiteyten meer souden komen te resulteren, dat de selve oock alsoo was ongehoort, ende noyt voor desen by eenige gepolicieerde Natien gedreven.

Ende nademaal de meer-gemelte Heeren Extraordinaris Gedeputeerden van Zeelandt, bemerckende de voor-gheroerde fundamenten ende gronden niet te kunnen werden geësbranleert, haer voor 't laetste conform de selve fundamenten subtilijk hebben trachten te behelpen met de sustenue dat het Sterf-huys van wylen de Heer Prins WILLEM onsterffelijcker gedachtenisse, Vader van den jegenwoordigen Heere Prince van Oraigne, mede verstaen moeste werden in de Provincie van Zeelandt te zijn gevallen, ende dat insgelijcks oock geseght konde werden den selven Heere Prince van Oraigne in Zeelandt gebooren, ende woonachtich te wesen, op allegatie dat den hoogh-gemelten Heere Prince WILLEM onsterffelijcker gedachtenisse, was geweest Stadthouder van beyde de Provincien, ende in die qualiteyt onder anderen mede 't Hooft van 't gemeene Hoff van Justitie, welck gemeen Hoff verstaen moeste werden, voor soo veel Zeelandt aengaet, in Hollandt territorium vergundt te wesen, ende sulcks oock den Stadthouder, Præsident ende Raden van 't selve Hoff, soo wel in Zeelandt als in Hollandt woonachtich te zijn; Soo is daer tegens van de zyde van Hollandt gerepliceert, dat onnoodich geacht wierde ter occasie van de voorsz objectie in debath te werden getreden over de generale, ende wel-gefondeerde sustenue van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieſlandt, dat namentlijk alle de Raden van 't voorsz Hoff, als hebbende een vast ende permanent Ampt in Hollandt, waren Inwoonderen van de selve Provincie ende Onderdanen van haer Ed.

Groot Mog. privative, maer dat in cas subject genoegh ende t'eenmael decifoir was, dat eenigh Præsident ofte Raedt van 't voorfz Hoff in de Provincie van Hollandt overleden wefende, ende syne Kinderen blyvende in Hollandt woonen, de selve Kinderen niet anders dan voor Inwoonderen van de selve Provincie ende Subjecten van haer Ed. Groot Mog. privative konden werden gehouden, ende dat als dan selfs niet geimagineert konde werden dat foodanige Kinderen in Hollandt territoir soude zijn vergundt, ende dat de selve by gevolge soo wel in Zeelandt als in Hollandt fouden woonachtich wesen, ja dat sulcks noyt by yemandt, selfs niet by de hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt in controverfie was getrocken, ofte met eenige schijn van probabilitteyt konde werden gedifputeert, ende midts dien oock niet op die subtile confideratie geimpugneert, het notoir ende hier boven onwederspreeckelijck geaftruceerde recht haer Ed. Groot Mog. privative competerende, tot d'Opper-Vooghdyschap ofte de Garde Noble, ende sulcks tot de Educatie van den Perfoon, ende d'opficht over de Goederen van den hoogh-gemelten Heere Prince van Oraigne; insonderheydt niet naer dat de ghesubordineerde Vooghdyschap uyt den hoofde van haer Ed. Groot Mog. alleen besteldt, ende soo vele jaren langh sonder eenige contradictie als boven bekleedt is geweest.

Woonsdag den 20 September 1662.

IS nochmaels in omvragē gebracht het veerthiende poinct van de beschryvinge, daer op de Vergaderinghe tegens den vijftienden November des voorleden jaers gheconvoceert is geweest; ende daer benevens by de Heeren Gedeputeerden van Schiedam, Schoonhoven ende den Briele, ingedient de naervolgende schriftelijcke Remonstrantie jegens het advis van Commissarissen, vervat in voorgaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie van date den negentienden Julij lefleden.

14. Poinct.
Carel van
den Boetze-
laer van Af-
peren in des
Generaliteyt
Reeck-
ken-kamer.

Edele Groot Mogende Heeren.

DE Burgemeesteren ende Regeerders der Steden Schiedam, Schoonhoven ende den Briele, gesien ende typelijck geëxamineert hebbende de Resolutie van haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge op den achthienden ende negentienden Julij deses jaers seftien-hondert twee en tseftich genomen, houden haer verplicht, haer Ed. Groot Mog. met behoorlijcke eerbiedigheydt te vertoonen, dat de voornoemde Steden van de eerste zijn geweest, die haer de Spaensche Regieringe hebben helpen ontrecken, ende de Gereformeerde Religie in den haren gestabilieert, sulcks dat de selve oock van den beginne aen soo haest als de Regieringe Staets-gewyse is geërigeert geweest, ter Dachvaert ofte op de Vergaderinge van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant zijn beschreven geweest, om nevens d'andere Leden te helpen delibereren ende resolveren op alle saecken die den Staet van den Lande zijn concernerende, ende specialijck op de poincten van beschryvinge, ende oock raeckende de bekleedinge van alle Ampten die op Commissie ende van wegen haer Ed. Groot Mog. soo wel in de Collegien van de Generaliteyt, als alle andere werden bedient ende bekleedt, gelijk klaerlijck blijkt by de poincten van de beschryvingen van de ordinaris Vergaderingen die in de maendt van November van tijdt tot tijdt successivelijck zijn gehouden, ende dat van den acvangh ende het eerste begin, of van de tegenwoordige Staets-gewyse Regieringe, door de Heeren Edelen ende Steden, sonder datter oyt eenige restrictien, stipulatiën ofte conditiën zijn voorgesteldt, ofte gmoveert geworden, ten tyde als de voornoemde Steden eerst de eere hebben gehadt van ter Vergaderinge beschreven te werden, daer uyt men

ecnich-

nichints soude konnen af meten, dat de voornoemde drie Steden niet souden bevoeght wesen om yemandt uyt den haren voor te dragen tot bekleedinge van des Generaliteyts Reecken-kamer, ofte eenigh ander Ampt, staende ter dispositie van haer Edele Groot Mog., hoedanich het oock soude mogen wesen; Het soude oock notoirlijk sryden tegens d'oude Hollandtsche Privilegien by de welcke d'Ingeboornen tusschen de Maze ende Zijp werden geadmitteert, ende inhabil verklaert tot de bekleedinge ofte bedieninge van alle Ampten ende Digniteyten in Hollandt, sonder onderscheydt ofte exceptie van eenighe Steden ofte Plaetsen in het voorschreve District gelegen.

Het is oock seecker dat het van den beginne van de tegenwoordige Staetsgewyse Regieringe soo is gepractiseert geweest, dat men tot de bekleedinge van de Ampten staende ter dispositie van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, Personen uyt den geheelen Boesem van de Vergaderinge heeft gekooft, die men de nutste ende bequaemste daer toe heeft geacht te wesen; ende al hoe wel ontrent den Jaere 1621. als wanneer de meeste Vroedtschappen ende Regeerders der Steden van Hollandt ende West-Vrieslant waren uyt hare bedieninge gesteldt, ende nieuwe in der selver plaetsen gheset, eenige Steden by haer selven alleenlijk onderlinge corresponderende (sonder dat daer over eenige deliberation in de Vergaderinge van haer Edele Groot Mog. zijn gehouden, veel min eenige Resolutien genomen) de pretense tourbeurten hebben beginnen te introduceren, ende malkanderen in sulcker voegen te accommoderen, soo en kan ofte behoort het selve niet te strecken tot prejuditie van de Steden ter Vergaderinge beschreven werdende, ende stemmen hebbende, die in de voorsz pretense tourbeurten noyt hebben bewillicht, maer altydts aengewesen dat de selve ondienstig waren voor den Staet in het gemeen, ende ten hoochsten nadeelich voor de goede Ingebetenen, geboren tusschen de Maze ende de Zijp in het particulier; Over sulcks hebben de voornoemde Burgemeesteren ende Regeerders der Steden Schiedam, Schoonhoven ende den Briele met verwonderinge uyt de lecture van de voorsz Resolutie, genomen op den 18 ende 19 Julij lefleden, ende uyt het rapport van hare Gedeputeerden verstaen, dat de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden (hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 7 Julij voornoemt, haere gedachten laten gaen over het rechte verstant van de bewuste Resolutie op de bekleedinge van des Generaliteyts Reecken-kamer den 26 Julij des Jaers 1634 genomen) eenpaerlijk hadden geoordeelt; dat de selve Resolutie de Heeren van Schiedam niet en konde patrocineren in hare sustenue, om jegenwoordig de voorschreve Reecken-kamer door yemandt uyt den haeren te doen bekleeden, ende dat soo daer omme als om meer andere redenen de welcke niet en zijn bekent gemaect, de plaetse in de voorsz Reecken-kamer op Mey voorleden vacant gevallen, jegenwoordich soude behooren betelt te werden op de praesentatie van de Heeren van de Ridderfchap.

Het heeft de wel-gemelte Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden gelieft te refereren, daer by naspeuringe van de Retro acten hadden bevonden, dat verscheyden Leden hadden gefustineert, dat men de praetense tour-beurten niet en behoorde te volgen, maer dat de plaetse als doen in de Generaliteyts Reecken-kamer vacant gevallen met d'expiratie van de drie jaren, voor de welcke de Heer Anthonis de Hooch, Oudt-Burgemeester der Stadt Gornichem daer toe was gecommitteert geweest, door een gequalificeert ende bequaem Persoon uyt het midden van de Vergaderinge behoorde bekleedt te werden, doch dat andere Leden groote instantien hadden gedaen om tot bekleedinge van de voorsz vacante plaetse een Persoon uyt den

den haren te presenteren, ende voornamtelijck dat de Heeren Edelen, uyt welckers Ordre niemandt tot die tijdt toe Sessie in dat Collegie hadde gehad, daer toe hadden gefustineert gherechtigt te wesen, sulcks dat naer veele debatten, die by de drie jaren in de Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. hadden getrotteert, eyntlijck op den voorschreven ses en twintichsten Julij seshien hondert vier en dertich was verstaen ende geresolveert geweest, dat de Heeren Edelen door yemandt uyt hare Ordre voor den tijdt van drie volgende jaren het voorsz Collegie soude bekleeden, ende naer de expiratie van de selve de Stadt Dordrecht, ende naer de selve d'andere Steden successivelijck op hare ordre, tot dat naerder ordre dien-aengaende soude gesteldt worden; Dat is te seggen (volgens bericht dat den Heere Stellingwerf ten tyde van het nemen van de voor-geroerde Resolutie die in de Vergaderinge van wegen de Stadt van Medenblicq zijnde present geweest) dat de hoogh-gemelte Vergaderinge rypelijck soude delibereren ende resolveren over den voet voortaan te houden in het bekleeden van het meer-genoemde Collegie van des Generaliteyts Reecken-kamer, sonder gebonden te wesen aen de voorsz presente tour-beurten; derhalven sustineren de meer-gemelte Burgemeesteren ende Regeerders der Steden Schiedam, Schoonhoven ende den Briel, met recht ende reden, dat het rechte verstant van de voorsz Resolutie den ses en twintichsten Julij seshien hondert vier en dertich ghenomen is, ende niet anders behoort geduydt te worden, als dat de selve drie Steden mede successivelijck ende op hare ordre, gelijk de voorszittende Steden volgens de voorsz Resolutie albereydts sulcks hebben gedaen, tot bekleedinge van het voorsz Collegie, Personen behooren te presenteren, immers dat men alvooren dat men den tour weder van boven af soude beginnen, met rijpheydt van rade ende kennisse van saecken eenen vasten ende permanenten voet soude dienen te beramen, om tot den meesten dienst ende reputatie van Hollandt ende West-Vrieslant gequalificeerde ende ervaren Personen in materie van Reeckeningen ende Financien van tijdt tot tijdt in het voorsz Collegie uyt het midden van de Vergaderinge selfs te committeren; Ende gemerckt dat volgens den Eedt der Comparanten in de Vergaderinge, ende de fundamentele constitutie van de Regieringe, d'oude rechten, gherechtigheden ende privilegien behooren gehandthaeft te werden, ende dat men met geen overstemminge eenige Leden in hare verkregen rechten, gherechtigheden ende Privilegien kan verkorten; Soo verfoecken de meer-gemelte Burgemeesteren ende Regeerders der Steden Schiedam, Schoonhoven ende den Briel nochmaels gantsch instantelijck, dat den Persoon van den Oudt-Burgemeester Abraham van Cleef, op de praesentatie der Stadt Schiedam voor de aenstaende drie jaren in het voorsz Collegie van des Generaliteyts Reecken-kamer mach werden gecommiteert; ofte by aldien sulcks, buyten vermoede, by haer Ed. Groot Mog. niet soude werden goedt-gehvonden, dat in sulcken gheval dan ten minsten het veerthiende Poinct van de beschryvinge in November seshien-hondert een en tsestich, de Burgemeesteren der voornoemde drie Steden toegesonden, ter Vergaderinge van haer Edele Groot Mog. in omvrage mach werden gebracht, ende de Leden gesommeert, om een Persoon tot de voorschreve bekleedinghe voor te stellen, op dat vervolgens die geene die bevonden sal werden de meeste stemmen te hebben, met de Commissie in het meer-voorgemelte Collegie van des Generaliteyts Reecken-kamer by ende van wegen haer Edele Groot Mog. soude inogen werden voorsien.

Gedaen ende ter Vergaderinge van haer Edele Groot Mog. overgelevert op den twintighsten September seshien hondert twee en tsestigh.

K k k k

Waer

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. tot bekleedinge van de plaetse in de voor-ghemelte Reecken-kamer door de expiratie van den tijdt van bedieninge van den Heere Boelisz vacant wesende, gecommitteert, gelijk daer toe gecommitteert wordt midts desen de Persoon van Karel van den Boetselaer van Afsperen, ten welcken eynde de selve (midts doende altoorens den gewoonlijcken Eedt van suýveringe op 't Formulier begrepen in haer Ed. Groot Mog. Resolutie van date den vier en twintighsten Februarij des jaers seshien hondert ses en vijftigh) van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt gepresenteert, ende voor hem aldaer behoorlijke Commissie geprocureert sal worden.

Vrydag den 22 September 1662.

Remonstrantie van Schiedam, Schoonhoven ende den Briele op 't bekleeden in des Generaliteyts Reecken-kamer, ofte tour-beurten.

BY resumptie gedelibereert zijnde op de schriftelijke Remonstrantie, by de Heeren Gedeputeerden van Schiedam, Schoonhoven ende den Briele ter Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. ingedient in voorgaende Notulen onder date den twintighsten deser loopende maendr geinsereert, raeckende 't bekleeden van des Generaliteyts Reecken-kamer; Is goet-gevonden ende verstaen, dat de voorsz Remonstrantie door de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den sevenden Julij leestleden op 't selve subjeet gebefoigneert hebbende, nader geëxamineert, ende naer resumptie van de Retro-acta dienthalven hier bevoorens gevallen de Vergaderinge daer op van adviſe gediend sal worden.

Donderdag den 21 September 1662.

Zeelandt. In saecken raeckende de Educatie van den Prince van Oraigne casu quo met Zeelandt te gaen communative.

DE Raedt-Pensionaris, heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat de Heeren alhier aenwesende Extraordinaris ende Ordinaris Gedeputeerden van Zeelandt aen Gecommitteerden van haer Ed. Groot Mog. in de conferentien volgens voorige Resolutien in dars den veerthienden ende achthienden deser loopende maendt met de selve ghehouden, seer instantelijk hadden versocht, dat de wel-gemelte Provincie, om redenen ende interessen breeder by monde gededuceed, nevens haer Edele Groot Mog. onder behoorlijke proportie souden moghen werden geadmitteert in de Educatie ende Instructie van den Heere Prince van Oraigne, ende dat daer op nevens meer andere redenen van wegen dese Provincie verklaerd zijnde, dat haer Edele Groot Mog. selfs jegenwoordich de tutele ende Educatie over den hooch-gemelten Heere Prince niet waren exercerende, de wel-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt vervolgens daer op hadden versocht, dat de Heeren hare Principalen van nu af aen verseeckeringe soude moghen werden gegeven, van dat soo wanneer haer Edele Groot Mog. naermaels wederom souden treden tot exercitie van de Opper-Voorschap over den meer-hooch-gemelten Heere Prince, ende dienvolgende mede de Educatie ende Instructie van des selfs Persoon wederom by de handt nemen, in sulcken cas de hooch-gemelte Heeren Staten hare Committenten daer inne als dan nevens haer Edele Groot Mog. als hoven souden werden geadmitteert, dat daer over verscheyden redenen gewisselt, ende debatten ghevallen zijnde eyntlijk door de voor-ghemelte Heeren Gedeputeerden van Hollandt ende West-Vrielandt daer op aen de wel-gedachte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, tot demonstratie van hare exuberante genegentheyt om de meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Zeelandt desen aengaende soo veel doenlijk te believen, aanbiedinge was gedaen om de saecke ter Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. daer heenen te helpen dirigeren, ten eynde de meer-gemelte Heeren extraordinaris ende

de ordinaris Gedeputeerden van Zeelandt op 't voorſz haer ghedane verſoeck tot antwoordt ſoude mogen werden toe-gevoegt, dat ſoo wanneer haer Ed. Groot Mog. naermaels wederom ſouden mogen komen te treden tot de exercitie van de oppervoochdyſchap over den meer-hoogh-gemelten Heere Prince van Oraigne, ende dien-volgende mede tot de Educatie ende Inſtructie van des ſelfs Perſoon, als dan, ten opſichte van het notabel intereſſe van de meer-gemelte Provincie van Zeelandt, by haer Edele Groot Mog. in alle ſaken van gewichte concernerende de voorſz Educatie ende Inſtructie van de Perſoon van den ſelven Heere Prince, met de hooch-gedachte Heeren Staten van Zeelandt geprocedeert ſoude werden in alle fraternelle ende vertrouwde communicatie ende correſpondentie, dat daer op by de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt, ſoo by monde, als by ſchriftelijcke Memorie was verklaerd, Dat, (op praſuppoſitie van dat ſoo wanneer aen haer Edele Groot Mog. het point van de voorſz educatie ſoude mogen worden gedefereert in ſulcker voegen, als ſy de ſelve voor deſen hebben ge-exerceert, haer Ed. Groot Mog. als dan oock genegen ſouden weſen de voorſz educatie aen te nemen) ſy Heeren Gedeputeerden van Zeelandt te vreden waren op 't cas ſubjeet de voorſz preſentatie te acceptieren, ten ſulcken effekte dat haer Ed. Groot Mog. op alle ſaeken, raekende de voorſz educatie, met den ghevolge ende aenkleven van dien, met de hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt ſullen gaen op den voet van 't Accoordt, huyden tuſſchen beyde de Provincien gemaect, in alle fraternelle ende vertrouwde communicatie ende correſpondentie, ende dat op de voorſz gemaecte praſuppoſitie by de Heeren Gecommitteerden van haer Ed. Groot Mog. verklaerd zijnde, dat aen de Heeren hare Committenten dien-aenghende als welende eene Domestijcque ſaecke, bleef gereſerveert d'absolute vryheydt om daer ontrent foodanich ter eenre ofte ter andere te diſponeren als de ſelve ten meeſten dienſte van den Lande ſouden bevinden te behooren, de ſaecke voorts by de voorſz gedane praſentatie was verbleven: Waer op gedelibereert zijnde, Is goedt-gevonden ende verſtaen dat de meer-welghemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt op 't voorſz haer verſoeck tot antwoordt ſal werden toe-gevoecht, dat ſoo wanneer haer Ed. Groot Mog. naermaels wederom ſouden mogen komen te treden tot de exercitie van de oppervoochdyſchap over den meer-hoogh-gemelten Heere Prince van Oraigne, ende dien-volgende mede tot Educatie ende Inſtructie van des ſelfs Perſoon, als dan ten opſichte van het notabel intereſſe van de meer-wel-gemelte Provincie van Zeelandt by haer Ed. Groot Mog. in alle ſaeken van conſideratie ende gewichte concernerende de voorſz Educatie ende Inſtructie van den Perſoon van den ſelven Heere Prince met de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Zeelandt ofte hare Geauthoriſeerden geprocedeert ſal worden in alle fraternelle, ende vertrouwde communicatie ende correſpondentie.

Zijnde ter Vergaderinge bekendt gemaect, dat de Heer Jacob Vett, Burgemeester der Stadt Middelburgh, voor deſen eenige jaren alhier als ordinaris Gedeputeerde ter Generaliteyt wegen de Provincie van Zeelandt gereſideert hebbende, by occaſie van de jegenwoordige by eenkomsten met de Heeren alhier acnwelende Gedeputeerden van Zeelant gerepraſenteert hadde, dat hy Heere Jacob Vett voornoemt, over de jaren ſeſthien hondert ſes en veertich, ſeſthien hondert twee en vijftigh ende ſeſthien hondert drie en vijftigh wierde geſommeert tot betalinge van den Tweehondertſten penningh volgens de tauxatie anno 1639 over de geheele geſlaetheydt van ſyne Huysvrouws Goederen gedaen, daer hy nochtans voor den voorſz jare ſeſthien hondert ſes en veertig ſoo veele vaſte Goederen van de ſelve ſyne Huysvrouwe binnen deſe Provincie gelegen verkocht hadde, datter maer over-gebleven waren veertich

*Zeelandt.
De Heer Jacob Vett in den Tweehondertſten penningh niet hooger te doen betalen als in Hollandt een vaſt Goede beſit.*

Mergen Landts door Geauthoriseerden van haer Ed. Groot Mog. in den Duyfentsten penningh getaxeert op seven en twintich duysent guldens Capitael, 't welck de selve oprechtelijck verklaerde alsoo in der daedt ende waerheydt ghelegen te zijn, verstaende over sulcks in allen ghefallen niet verder in de betalinghe van de voorz schattinge gehouden te wesen dan ter concurrentie van 't Capitael hier boven geëxpressieert, monterende in 't Middel van den Twee-hondertsten penningh ter somme van hondert ende vijf en dertich Caroli guldens 's jaers, daer hy tegenwoordich tot hondert ende tachtich guldens 's jaers over 't selve Middel aengesproocken wierde: Waer op gedelibereert zijnde, Is verstaen ende verklaerd, dat den gemelten Heere de Vett in de voorz schattingen niet verder te betalen schuldich is dan ter concurrentie van de waerdye der vaste Goederen die hy in de jaren waer over de selve schattinge werdt gevordert, waerlijck ende metter daedt beseten heeft, ende dat dienvolgende de Heeren Gecommitteerde Raden sullen werden verfocht ende gelast, gelijk de selve verfocht ende gelast werden by desen den meer-gemelten Heere Vett (de saecke soo als voorschreven is ghelegen wesende) uyt den Hoofde van de voorgeroerde schattinge niet meerder te doen afvorderen dan naer advenant de somme van seven en twintigh duysent guldens, waer op de voorz veertich Mergen Landts als boven getaxeert zijn.

Vrydag den 22 September 1662.

*Zeelandt.
Justitie.
Accordt met
die van Zee-
landt ge-
maeckt over
de Justitie
ende het ver-
kiezen ofte
niet verkie-
sen van een
Stadthouder
ofte Capi-
teyn Gene-
rael.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den veerthienden deser loopende maendt in conferentie geweest zijnde met de Heeren Extraordinaris ende Ordinaris Gedeputeerden van de Staten van Zeelandt, in crachte van haer Ed. Groot Mog. Authorisatie vervat in der selver Resolutie van den achtienden deses, ende die van den drie-en-twintichsten November des jaers seshien-hondert een en tseftigh daer inne geroert, tot nader vereeniginge van beyde de Provincien, met den anderen hadden geconcipteert ende op 't Papier gebracht, oock vervolgens geslooten ende geteekent het Accordt hier naer volgende van woorde te woorde geinsereert.

ALsoo seecker different was ontsaen, ende nu veele Jaren hadde getrotteert tuschen de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt ter eenre, ende de Heeren Staten van Zeelandt ter andere zyde, over de macht ende 't recht 't welck de selve respectivelijck soude competeren, om de Hoven van Justitie te mogen ordonneren 't geene dienstigh soude mogen werden geoordeelt in 't reguardt van de Persoonen ende saecken concernerende hare particuliere Provincien; ende de hoogh-gemelte Heeren Staten tot noch toe daer over den anderen niet wel hebben kunnen verstaen; ende nochtans tot voorkominge van veele moeyelijckheden ende vordere verwyderingen, dien-aengaende hoe eer hoe liever dient geprovideert, oock by de selve occasie verdere gronden van eenigheydt ende vertrouwelijcke correspondentie geleydt. SOO IST, dat de selve Heeren Staten respectie met den anderen zijn verdragen ende geaccordeert.

I.

Dat voor het toekomende by provisie ende sonder præjudicie van de gerechtigheden van de respectie Provincien beyde de Hoven van Justitie in de exercitie van de Jurisdictionen haer gedefereert, sullen continueren, volgens ende op de originele Instruccionen, midts gaders de Accorden ende Tractaten daer op gemaeckt, sonder dat in

in de selve Inſtructien ofte Verdragen eenige veranderinge, verminderinge ofte vermeerderinge, ende ſulcks daer by ofte af ſal mogen werden gedaen, dan met voorgaende communicatie, adviſe ende bewilliging van beyde de Provinciën.

I I.

Dat niet te min de reſpective Heeren Staten van de voorſz Provinciën ſullen vermogen de voorſz Hoven te gebieden ende t'ordonneren 't gene de ſelve tot de meeſte ruſte ende beſte van hare particuliere Provinciën ſullen oordeelen te konnen ſtrecken, in ſaecken daer van de voorſz Inſtructien ende Verdragen niet en vermelden, als mede ſoo wanneer de hoogh-gemelte Heeren Staten mogen bevinden de voorſz Hoven haer yets aen te matigen 't gene geoordeelt ſoude moghen werden te gaen buyten de Text ofte de meyninge van de ſelve Inſtructien ende Verdragen, ende dat de ſelve Hoven gehouden ſullen weſen aen de voorſz beveelen ende Ordonnantien te defereren; ten ware nochtans de Heeren Staten van de andere Provincie haer daer by in 't regardt 't zy van haer ſelven of van hare Ingezetenen bevonden beſwaert ende gheinterſteert, ende conſequentelijck haer daer tegens mochten komen te formaliferen, ende dat in 't ſelve geval, daer van kenniſſe ende advertentie gedaen zijnde aen d'een of d'andere van de opgamelte Hoven, de ſelve gehouden ſullen zijn de hoogh-gemelte Heeren Staten in hare klachten ende grieven te hooren, ſonder het eerſte gedane bevel vorders te pareren tot dat by beyde de Provinciën naer voorgaende concert ende communicatie anders ſoude mogen werden verſtaen, ende haer genotificiert.

I I I.

Ende geconſidereert in de voorſz Verdragen, ende particulierlijck in het Provisioneel Accordt van den jare ſeſthien-hondert ſeven, verſcheyden conſiderable Poincten zijn ter neder geſteldt, derogatoir van de originele Inſtructien van de Hoven, ende ſtreckende tot merckelijke commoditeyt van de gemeene Ingezetenen van de Provincie van Zeelandt, daer by de Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt oordeelen dat de ſelve Provincie te veel præminentie ſoude genieten; dat het over ſulcks de hoogh-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt vry ſal ſtaen, omme binnen den tijdt van een jaer naer date deſes mede ſoodanige poincten boven of contrarie de voorſz Inſtructien ter neder te ſtellen ende op te geven, als de ſelve na de conſtitutie van hare Provincie, en ten goede van de Ingezetenen van dien ſullen oordeelen te behooren; ende dat daer inne van de zyde van de Heeren Staten van Zeelandt, naer voorgaende communicatie mede ſal worden bewillight, midts alleenlijck dat daer by niet en werden gepræjudiceert, ofte verkort de Rechten ende Privilegien van de ſelve Provincie.

I V.

Ende nademaal de Inſtructien van beyde de Hoven van Juſtitie, midts het verloop ende de veranderinge van tyden, veele Articulen behelſen die jegenwoordigh niet applicabel zijn, nochte oock gepractiſeert konnen werden, dat de ſelve midts dien door Gecommitteerden van beyde de Provinciën gerevideert, ende naer uytlichtinge van de Poincten met deſe tijdt komende te ceſſeren, op den name van de Heeren Staten van beyde de Provinciën van nieuws gearreſteert ende uytgegeven ſullen worden.

V.

Vorders dat de reſpective hoogh-gemelte Heeren Staten met blyſchap ghedenckende aen de ſalutare ende gezegende effecten die voor deſen gereſulteert zijn, uyt de ſincere ende Broederlijke correfpondentie ende eenigheydt die van oudts tuſſchen beyde de Provinciën is gheweest (als welckers intereſſen inſeparabelijck:

aen den anderen zijn geannexeert) de voorsz vertrouwde correspondentie by dese gelegentheydt des tijds sullen doen revivisceren, ende de selve voorts cultiveren op de goede gronden van trouwe ende liberteyt daer op die by haer Voorfaten ende Prædecesseurs is begonnen ende geluckelijck achtervolght, ende sulcks in alle saecken van merckelijcke importantie ende insicht, concernerende 't zy den gemeenen Staet, 't zy beyde de Provincien in 't particulier voortaan sullen gaen ende resolveren met onderlinge communicatie ende concert, midtsgaders op alle bedenckelijcke wegen de een des anders voordeel besorgen ende quaedt afweeren.

V I.

Ende alsoo by de jegenwoordige conjuncture van tyden ende saecken seer considerabel is de deliberatie op het aenstellen van een Stadthouder ende Gouverneur over de hoogh-gemelte Provincien, ende dat oock tot onderbouwingen van de voorsz nodige correspondentie dienstigh is, dat daer toe niet anders en werde geprocedeert dan met voorgaenden gemeenen advise, ende onderlingh concert; Soo is mede goedgevonden, dat gelijk sulcks altyds voor desen is geschiedt, 't selve oock voortaan ter goeder trouwe sal werden gepractiseert; en specialijck dat tot voorkominge van alle vordere verwyderinge ende onlusten ten respecte van de collatie van de voorsz eminente bedieningen te doen aen den Heere Prince van Oraigne, 't zy by designatie of andersints, geene deliberatie sal werden aengesteldt ter tijdt ende wylen toe de selve sal gekomen zijn tot syne volle achthien jaren, ende als dan behoorlijk reguardt sal kunnen werden genomen op syne capaciteyt ende andere consideratien meer daer toe nootelijck gerequireert.

V I I.

Gelijck oock werdt verstaen; dat soo wanneer ter Generaliteyt eenige deliberatie soude werden ghehouden op het stellen van een Capiteyn-Generael daer innē niet anders sal kunnen werden gedaen of geresolveert dan by onderlingh gevolgh ende eenparige stemmen van alle de Bondtgenooten, ende in specie dat de saecke op 't voorsz importante point gesamentlijck ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. daer heenen sal worden gedirigeert, dat ten respecte van de collatie van de voorsz bedieningen te doen aen de Persoon van den Heere Prince van Oraigne 't zy by designatie of andersints, gene deliberatie en werde aengesteldt, ter tijdt ende wylen toe dat de selve gekomen sal wesen tot syne volle achthien jaren als boven.

V I I I.

Ende nademael van wegen de hoogh-gemelte Heeren Staten van beyde de Provincien ten weder-zyden oprechtelijck is verklaert, dat haer respectivelijck competeert de faculteyt ende vryheydt om ter expiratie van de voor-geroerde achthien jaren elck in haer reguardt ten aensien van de collatie der bewutte eminente bedieningen aen den hoogh-ghemelten Prince van Oraigne foodanich tēr eenre ende ter andere zyde te disponeren, als de selve ten meesten dienste van den Lande sullen bevinden te behooren, soo wordt by desen mede verklaert, dat haer de selve faculteyt ende vryheydt door dese jegenwoordige verbintenisse niet en werdt benomen, ofte verkort, midts dat, soo wanneer d'een of d'ander Provincie, naer 't verloop van de voorsz tijdt, genegen mochte werden dien-aengaende affirmativelijck te disponeren, daer toe volgende den innehoude van 't voorsz bovenstaende seste Artijckel niet anders en werde geprocedeert dan met voorgaende ghemeeenen advise ende onderlingh concert.

Aldus veraccordeert ende geslooten tusschen Gedeputeerden van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vriclandt ter eenre, ende Gedeputeerden van de Heeren

ren Staten van Zeelandt ter andere zyde , met wederzijdts belofte dese elck by de hoogh-ghemelte Heeren Staten hare Committenten te sullen doen agreëren , ende daer op behoorlijke Instrumenten van ratificatie uytwisselen binnen den tijdt van twee maenden.

t'Oirkonde der waerheydt hier van gemaect, ende ten wederzyden behoorlijk onderteeckent twee eens-luydende Instrumenten , in 's Graven-Hage den een en twintichsten September des jaers sefthien-hondert twee en tseftigh.

Van welck voorfz Accordt by de Leden generalijck Copie verfocht zijnde, om tegens d'aenstaende Vergaderinge op de Ratificatie van 't selve Accordt behoorlijk geauthoriseert ende gelast te komen , is henluyden 't selve geaccordeert, ende is voorts op 't voorfz rapport goet-gevonden ende verstaen, dat seeckere Missive van den Heere Raedt-Pensionnaris van Zeelandt op den veerthienden der voorlede maendt aen den Raedt-Pensionnaris van haer Ed. Groot Mog. geschreven, streckende onder anderen tot elucidatie van 't sefte, sevende ende achtste Articulen van 't voorfz Accordt, alhier mede sal werden geïnferreert, omme t'allen tyden te kunnen dienen tot narichtinge sulcks ende daer 't selve soude mogen te passe komen.

Mijn Heere.

NAer dat ick U Edelheydts Missive van den vierden deser hebbe ontfangen, hebbe ick den innhoude van dien niet alleen by myselfe wel rypelijck geëxamineert ende overwoogen, maer oock met eenige van de principaelste Regenten alhier, ende voor al met de Heeren van den Rade daer over geconfereert, om met te meerder steunsel ende assureantie myne rescriptie te mogen instellen.

U Edelheydt mach sich wel verseeckert houden dat de intentie van de Heeren Staten van Zeelandt geensints en is van haer in eenigen deele van nu af te verbinden ofte engageren, ten respecte van het Stadthouderschap, naer dat syne Hoogheydt den ouderdom van achtiën jaren soude hebben bekomen; maer ter contrarie wel expresselijck verstaen, dien-aengaende hare vryheydt te willen behouden, gelijk uyt de overgesondene conclusie bysonderlijk in 't laetste evidentelijck kan blijcken.

Oock kan ick U Edelheydt wel verseeckeren, dat de verklaringe in 't sevende Articul van het geconcerteerde gedaen (ten effeete, namentlijk, dat soo wanneer ter Generaliteyt eenige deliberatie soude werden ghehouden op het stellen van een Capiteyn-Generael, daer inne niet anders soude kunnen werden geresolveert dan by onderlingh gevolgh, ende eenparige stemmen van alle de Bondtgenooten) oock naer de uytgedruckte opinie van de Heeren Staten van Zeelandt geensints met den voorschreven tijdt van jaren soude wesen bepaelt, maer generalijck ende sonder eenige limitatie van tijdt zy te verstaen, gelijk mede onse particuliere meeninge in 't concenteren is geweest.

Nu wat aengaet het poinct van de educatie, daer in kan ick niet vernemen dat eenige veranderinge van dese zyde is te verwachten, ende of wel schoon by Uwe Edelheydt in de voorfz Missive daer toe verscheyden redenen zijn geallegeert, soo oordeelt men nochtans alhier, dat de selve (onder correctie) op 't cas subject niet en quadreren, vermidts de Heeren Staten van Zeelandt (gelijk oock in de conclusie notoirlijk werdt geseght) haer geensints willen aentrecken de saecken van de Tuttele, ende vervolgens de disputen die daer over tusschen haer Ed. Groot Mog. ende de Voochden van den Heere Prince zijn gemoveert, maer alleen geern benevens haer Ed. Groot Mog. souden besorgen dat den selven Heere Prince als hy by beyde de Provincien t'syner tijdt tot bekleedinge, ende uytvoeringe van de bewulde emi-
nente

nente bedieningen soude mogen werden beroepen, daer toe wel geschikt ende gefatconneert soude mogen treden, 't welck gelijk wy niet en twijffelen of met de intentie van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt mede over een komt, soo en konnen alhier geene redenen werden bedacht, waerom by haer Ed. Groot Mog: in de voorfz Educatie (abstractive genomen, en gesepareert van de voochdyschap) verdere difficulteyt soude werden gemaeckt; oock werdt geoordeelt, dat als van dese zyde soo liberalijck werdt geconsenteert in den innehoude van de seste en sevenste Articulen van 't concert, beyde wesende van soo essentiele importantie oock van wegen haer Ed. Groot Mog. tot bevorderinge van de oude eenigheydt en correspondentie niet minder behoorde te werden gecontribueert, en sonderlinge niet geweygert een poinct, 't welck by haer Ed. Groot Mog. selve gestuineert is voor den dienst van den Lande op 't hoogste noodigh te wesen. Want wat het geconcerteerde op 't stuck van de Justitie aengaet, dien-aengaende is niet gesteldt op 't Papier, dan 't gene dat beyde de Provincien in crachte van de Societeit naer Rechten egalijck competeert en oock streckt tot haer gemeene beste ende securiteyt.

Soo veele tot voldoeninge van 't versochte esclaireissement, daer op haer Edele Groot Mog. ende oock U Edelheydt volkomen staet konnen maecken, ende soo de selve dien onvermindert, noch van gevoelen souden blyven, dat daer op het groote werck niet soude konnen werden gesloten en vervolgens alle by een-komsten verder dienen gedeclineert, soo wenschten de Heeren van den Rade alhier daer van hoe eer hoe liever te mogen werden ondeiricht, ten eynde by ordre aen de respectieve Leden dien-aengaende notificatie mochte werde gedaen, dien 't selve seeckerlijck seer vreemt soude voor komen, als die gemeent hebben tot conservatie van de voorschreve eenigheydt ende vryheydt alles 't gene men in æquiteyt van haer konde verwachten, in desen te hebben gedefereert, des ick oock moet getuygen, ende oock is 't voor my onmogelijck de saecke verder te brengen, moet de selve op dat eenich poinct afgesneden werden 't sal my van herten leet wesen, en beyde de Provincien sullen altijd beklagen; *aut nunc, aut nuncquam, quare obsecro te agas prudenter, & feras me, sin minus, manum à tabula, sat parva priamoque datum est, vale, vir eximie, cum dilectissima ac dilectis omnibus, ac, nisi grave est, rescribe quam primum;* Ick sal door Godes genade altijd blyven, die ick ben,

Mijn Heer,

U Edelheydts ootmoedige Dienaer;

Ende was geteeckent,

Adriaen Velt.

In Middelburgh den
14 Augusti 1662.

De Heeren van de Ridderfchap in den Tweehondersten of Duysentsten penning niet taxa-bal over hare dagh-gelden.

IS ter Vergaderinge gelsen 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mo. Resolutie in date den veertienden Julij lestleden, ge-examineert de klachten by de Heeren van de Ridderfchap ten selven dage aen haer Ed. Groot Mog. gedaen, namentlijck dat de selve met groot ongelijck, ende tastelijke onbillickheydt was afgevordert het Middel van den Tweehondersten ende Duysentsten penningh, onder anderen mede over de Dach-gelden by de gemelte Heeren van de Ridderfchap genooten werdende voor haere Comparitien ter Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog., contrarie 't gebruyck van de Heeren Gedeputeerden van alle de Steden, met versoeck, ten eynde de meergemelte Heeren van de Ridderfchap daer van by Resolatie van haer Ed. Groot Mog. souden

fouden mogen werden ontheven; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. in't voorfz verfoeck geconsenteert, ende sulcks de gemelte Heeren van de Ridderfchap van de voorfz belastinge, voor soo veel die mede over de voorfz Dach-gelden gevordert is, of noch geëyscht soude mogen werden, ontheven, gelijk de selve daer van ontheven werden midts desen, daer van de besorginge ende d'executie de Heeren Gecommitteerde Raden midts desen gerecommandeert ende aenbevolen werdt.

Maendagh den 25 September 1662.

OP't gone uyt den name ende van wegen de Heeren Gecommitteerde Raden in West-Vrielandt ende den Noorder-quartiere, ter Vergaderinge voorgedragen is; hebben haer Ed. Groot Mog., naer voorgaende deliberatie, 't Placcaet op 't wechhalen ende vervoeren van Sandt ende Wyer van den Strande ende de Gronden van Huysduynen in den jare festhien-hondert ende veerthien geëmaneert, met het woordt *Schelpen* geamplieert zijnde, gerenoveert, ende gearresteert, in voegen ende manieren als 't selve Placcaet hier naer volgende van woorde te woorde staet geinsereert.

*Placcaet;
't Wech-halen van
Sandt,
Schelpen;
Wyer, &c.
by Huysduynen.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, noodich achtende dat hare Placcaten van den derden Julij vijftien-hondert drie en tnegentich, ende achtien-den September festhien-hondert veerthien worden ghehouden in train ende observantie, hebben tot meerder bekrachtinge van dien, ende by Ampliatie van de selve geordonneert ende gestatueert, gelijk geordonneert ende gestatueert wordt by desen, dat alle de geene die haer sullen vervorderen, ofte komen te onderstaen eenigh Sandt, Ballast, Schelpen ofte Wyere van de Stranden van Huysduynen ofte uytter Zee aldaer, 't zy buyten ofte binnens Gaets, in't kleyn ofte groot te halen ofte helpen halen, daer door verbeuren sullen een amende van vijftich gulden, ende noch daer en boven het opperste Kleedt, het zy dat alfulcke Haelders ofte Hulpers op 't feyt bevonden werden, of dat men naermaels suffisante kennisse daer van komt te verkrygen, ende dat de Schippers voor hare Knechts, ende de Ouders voor hare Kinderen sullen moeten verantwoorden, ende instaan, midts dat de Kinderen, noch onderjarigh wesende, ende onder hare Ouders staende, gestaen sullen mogen met halve boeten; Dat oock d'Ingezetenen van Huysduynen, soo wel Zeeluyden als anderen, in't Nicuwe Diep leggende, die Onsen Officier met syne Dienaers voor behoorlijk loon weygheren sullen aen de Contraventeurs Schepen of Schuyten te voeren, verbeuren sullen gelijke amende van vijftich gulden, soo menichmael de selve alfulcke weygeringhe doen sullen, te appliceren ende te executeren als in de voorfz voorgaende Placcaten. Ende ten eynde niemandt hier van eenige ignorantie kome te pretenderen, sal dese gepubliceert ende geaffigeert werden ter plaetse daer men publicatie ende affixie te doen ghewoon is, 't welck gedaen wesende, werdt alle ende een yegelijcken bevoolen, hen naer de voorfz Placcaten, ende dese jegenwoordige Ampliatie van dien te reguleren, op de boeten ende poenen by elcx van de selve gestatueert.

Gedaen in den Hage den 25. September 1662.

Dingsdagh den 26 September 1662.

IS, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen, dat de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden tot de saceken van der Zee, verfocht ende gelaft sullen werden, gelijk de selve verfocht ende gelaft werden by desen,

*Extraordi-
naris Gede-
puteerden
ter Genera-*

lityt, om de Provincien voor te dragen het Middelen van constringen tot suyveringe van haere consenten.

extraordinaire ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. te verschynen, om met ende nevens de Heeren Ordinaris Gedeputeerden aldaer d'andere Provincien met meerder ernst ende nadruck bekent te maecten, en voor oogen te stellen den innehoude van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den sevenden December des Jaers seftienhondert ende tseftich, tenderende omme de defectueuse Provincien te brengen, oock (des noot zijnde) te constringeren tot suyveringe van hare defecten in de gedragene consenten; ende dat daer toe, des noot zijnde, ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. geëxhibeert sal worden, de Acte hier naer geïnferceert.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant in achtlinge nemende, dat de Provincien die tot noch toe meest in gebreecken zijn gebleven hare gedragene consenten tot de saecken van der Zee te suyveren tot hare eygene defensie ofte besettinge van nooden hebben, immers begeeren, ende metter daedt ghebruycken verscheyden Compagnien Krijghs-knechten betaeldt werdende by soodanige Provincien die hunne quotes in de selve gedragene consenten effectivelijck hebben voldaan, ja selfs van soodanige die voor de voorsz gebreeckige Provincien noch merckelijck in verschot zijn, hebben, naer voorgaende ripe deliberatie, ende communicatie in de Ordre van de Ridderschap, midtsgaders in de Vroedtschappen van de respectie Steden daer op gehouden, met eenparige stemmen van alle de Leden goetgevonden ende geresolveert, dat de selve jonghst-gementioneerde Provincien, alle soodanige Compagnien Krijghs-knechten t'haerder betalinge staende, als in de Steden ende Plaetsen van de voor-geroerde gebreeckige Provincien in Guarnisoen leggen, op de selve gebreeckige Provincien sullen assigneren, ende by de Heeren Staten van dien doen betalen, ter tyden ende wylen toe haer Ed. Mog. hunne defecten in de voor-geroerde gedragene consenten gesuyvert, ende van de voorsz voor haer gedebourteerde Penningen volkomen remboursement gedaen sullen hebben; Ende aengesehen haer Ed. Groot Mog. by 't gene voorsz is, boven alle d'andere Provincien ten hoogsten zijn geïnteresteert, als hebbende voor desen, ende noch jonghst soo geduyrende den Oorlogh jegens de Regieringe van Engelandt, als mede geduyrende d'assistentie by den Staet gedaen aen den Koningh van Denemarcken in de ongelegentheydt syne Majesteyt ende des selfs onderhoorige Rijcken door de oppressien van Sweeden overgekomen, niet alleenlijck hare quote in alle de gedragene consenten ten vollen betaeldt, daer ter contrarie veele van de andere Provincien in dien deele merckelijck defectueus zijn gebleven, nemaer oock op verscheyden respecten groote overbetalinge ende merckelijck verschot voor de andere Provincien gedaen, daer van de selve tot noch toe geen remboursement hebben weten te bekomen, dat derhalven by haer Edele Groot Mog. op den Staet van Oorloge voor den aenstaenden Jare seftienhondert drie en tseftich in de aenhoudinge van de Militie niet anders geconsenteert sal worden, dan midts by de voorgeroerde defectueuse Provincien, alle soodanige Compagnien van de Repartitie deser Provincie als in den haren zijn Guarnisoen houdende voor af betaeldt werdende soo het gene by haer Ed. Groot Mog. geduyrende den voorschreven Oorlogh ende assistentie, midtsgaders ontrent ende naer 't besluyt van den Vrede in 't een ende 't ander cas daer op gevolght, voor haer ter goeder trouwe is verschooten, als mede 't gene de selve tot suyveringe van de respectie consenten, geduyrende den selven Oorlogh ende de voorsz assistentie, eensteels tot verval van de extraordinaris Esquipagie ter Zee, ende andersints tot aenbouw van nieuwe Schepen van Oorloge gedragen, noch bevonden werden schuldich te wesen.

Aldus

Aldus gedaen ende gearresteert ter Vergaderinge van hooch-ghemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, in 's Graven-Hage den 26 September seshien hondert twee en seshigh.

Woonsdag den 27 September 1662.

IS ter Vergaderinge gelesen 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, heb- *Financie.*
bende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date *Alle Renthen*
den twee en twintichsten Julij seshleden, hare gedachten laten gaen in wat voegen, *mede ter Fi-*
ende door wat middelen alle de Renthen jegenwoordich tot laste van den Lande loo- *nancie te re-*
pende mede ter Financie geregistreert souden mogen werden: Waer op gedelibere- *gistreren,*
reert zijnde, is goetgevonden ende verstaen dat den Commis Thomas de Ruyt by
speciale Commissie gelast zijnde tot het overnemen van alle de Quitantien van Los-
ende Lijf-renten, midtsgaders het redigeren van de selve in behoerlijcke ordre, en-
de tot het formeren van de Reeckeningen van dien, belast ende bevoolen sal worden,
gelijck den-selven belast ende bevoolen wordt by desen, te formeren een pertinent
staet van alle de Rente-brieven noch tot laste van den Lande loopende, met expres-
sie van de capitale sommen ende de verschijn-dagen van de Renthen, midtsgaders
van de namen daer op die zijn geconstitueert.

Dat mede de respectieve Ontfangers van 's Gemeene Landts Middelen by aenschry-
vinge gelast sullen werden over te senden Copie ofte Extract uyt hare Blaffaerts van
de Renthen loopende tot laste van hare respectieve Comptoiren, gespecificeert als
vooren, omme, naer gedaene collatie van de eene tegens de andere daer uyt een per-
fecten Blaffaert ofte Legger geformeert ende ter Financie gehouden te werden, om
van tijdt tot tijdt daer inne te werden verandert ende afgeschreven alle soodanige
Renthen, de welcke by versterf ofte aflossing sullen komen te cesserem.

IS ter Vergaderinge gelesen 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, heb- *Financie.*
bende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date *Ordre op 't*
den twee en twintichsten Julij seshleden, hare gedachten laten gaen over het forme- *aflossen van*
ren van een naeder voet, ordre ende reglement voor de respectieve Ontfangers van de *Capitalen*
Gemeene Middelen op het aflossen van de Capitalen, daer mede haerluayden respec- *volgens de*
tive Comptoiren door de gearresteerde reductie, ende de Resolutien den sevenden *reductie.*
ende twaelfden Augusti des jaers seshien-hondert vijf en vijftich dienthalven geno-
men, van tijdt tot tijdt moeten werden gedechargeert tot wechneminge van de klach-
ten by velen gedaen werdende over onordentelijckheden, die jegenwoordich daer
ontrent souden werden gepleegt: Waer op gedelibereert zijnde, is goet-gevonden
ende verstaen dat d'Ontfangers van de Gemeene Middelen, midtsgaders de Renth-
meesters van haer Ed. Groot Mog. Domainen by aenschryvinge sal werden belast en-
de bevoolen, eerst ende voor al af te lossen de Capitalen van alle Persoonen buyten de
Provintie van Hollandt ende West-Vrieslant woonachtich, indistinctelijck 't zy dat
de selve zijn Houders van Obligatien of van Renthe-brieven, midtsgaders oock de
Capitalen van alle die gene die al hoe wel woonachtich zijnde binnen dese Provincie
hare Obligatien ende Renthebrieven in den jongsten Oorlogh tegens d'Engelschen
hebben opgeseydt, mede sonder distinctie als boven.

Ende noopende den verderen innehoude van 't voorfz advis, dat het selve door
Gecommitteerden uyt dese Vergaderinge met ende nevens de welgemelte Heeren
Gecommitteerde Raden, of eenige van de selve by 't Collegie daer toe te deputeren,
nader geëxamineert, midtsgaders haer Ed. Groot Mog. dienthalven van advise ge-

dient sal worden; daer toe nyt dese Vergaderinge verfocht ende gecommitteert zijn, gelijk verfocht ende gecommitteert worden by desen de Heeren van Delff, van Leyden, van Amsterdam, van ter Goude, van Alckmaer, ende van Hoorn.

*Ampliatie
ende renova-
tie Placcaet
op het bac-
ken van
Steen.*

OP 't geene de Heeren Gedeputeerden der Stadt Goude uyt den name ende van wegen de Heeren hare Principalen ter Vergaderinge voorgedragen hebben, rakkende d'observantie van 't Placcaet op 't backen van Steenen, Pannen, &c. in den jare seftchien-hondert vijf en veertich geëmaneert, hebben haer Ed. Groot Mog. naer eenige weynige ghedaene veranderinge ende ampliatie, 't voorfz Placcaet gerenoveert, ende op nieuws gearresteert, in voegen ende manieren als 't selve hier naer van woorde te woorde staet geïnseereert.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, Allen den genen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. **DOEN 'T GE WETEN**, Alsoo Wy by ervarentheydt ondervinden, dat niet alleen geen bequamen tijdt in 't vormen van de Steen ende Pannen werdt onderhouden, maer dat oock tzedert eenigen tijdt herwaerts hoe langhs hoe meer afgewecken werdt van den ouden, ende eenparigen voet van 't backen van de voorfz Steenen ende Pannen, midisgaders Tichelen ende Estricken, in voegen dat merckelijke ongelijckheydt bevonden werdt in eene ende de selve foorte van de voorfz Materialen, tot groote incommoditeyt ende ongerief van onse goede Ingezetenen ende verloop van de voorfz Neeringen. **SOO IST**, dat Wy daer tegens, gelijk mede tegens eenige andere onordentelijckheden willende voorsien, naer resumptie van Onsen voorgaenden Placcate over 't selve subject den vijftien Aprilis des jaers seftchien-hondert vijf en veertich geëmaneert, met goede kennis van saecken, hebben goetgevonden, geordonneert ende gestatueert, vinden goet, ordonneren ende statueren midts desen.

Eerstelijck dat van nu voorts aen in geen Quartieren van Onsen Lande van Hollandt ofte West-Vrieslandt eenigen Steen sal mogen gevormt of gemaect werden voor den twintichsten Aprilis, nochte nae den thierenden September beyde nieuwen stijl.

Dat mede gene Pannen, Vorsten, Estricken, heele ende halve Backen, noch eenige diergelijcke Specien sullen moghen gevormt ofte gemaect worden voor den eersten Aprilis, nochte naer den thierenden October mede naer den nieuwen stijl, op de boete ende verbeurte soo wel ten aensien van de Steen-plaetsers als Panne-backers van vijftich guldens voor yederen dach die de selve voor of naer den voorschreven tijdt, Steenen ofte Pannen sullen hebben gevormt ofte doen vormen, t'appliceren een derde-part voor den Aenbrenger, ende een derde voor den Armen, ende het andere derde-part voor het gemeene Gilde of Neeringe.

Wyders dat niemandt binnen den voorfz Onsen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt sal mogen maecken, nochte in de selve inbrengen, leveren of verkopen, minder of kleynder Steen, dan hier naer volght, te weten, de onder ende de boven Steen, sonder daer inne te begrijpen den Klinckert of Plavey.

Eerstelijck de Moppen ter lenghte van thien duymen Hout-maet, de twee breete eene lenghte, ende de twee dicke eene breete.

De Leydtsche ofte Rhijnsche Steen ter lenghte van seven duym stijl, yder Steen dick anderhalven duym stijl, de twee breete mede eene lenghte.

Den Yffelschen Steen, als mede van de Maes ende het Speuye, ter lenghte van ses ende een halve duym als vooren, een kleyn stroo-breedt onbegrepen,

pen, de twee breeften mede eene lenghte, ende de twee dichte eene breefte.

Van gelijcken dat eene gemeene wel uytgebrande Panne fal moeten langh wesen derthien duym, ende drie quart, breedt negen duym ende een sevende part, ende dick eenen halven duym, alle Rhijnlandtsche Maet.

De heele Backen mede wel uytgebrandt in het vierkant acht ende een halve duym, dick een ende een vijfde-part duyms.

Halve Backen mede wel uytgebrandt als vooren, in het vierkant seven ende een vijfde-part duyms, dick stijf eenen duym.

Den Tuymelaer ofte Estrick van gelijcken uytgebrandt als vooren in het vierkant ses duym, dick weynich minder als een duym, alles op de verbeurte van de Steen, Pannen ende Estricken, die contrarie dese Ordonnantie gemaect, ingebracht, verkocht ofte geleverd fullen werden, ende daer en boven t'elcken reyse als soodanige contraventie sal bevonden werden, op eene boete van dertich guldens, t'appliceren als vooren.

Ende ten eynde dese Onse Ordonnantie wel ende behoorlijck moge werden achtervolght, hebben Wy gelast ende geauthoriseert, lasten ende autoriseren midts desen den Burgemeesteren ende Regeerders van de respectieve Steden, onder derwelcker ressort van Verpachtinge de voorsz Steen-plaetsen ende Pann-backeryen zijn gelegen, twee ofte drie Hooft-mannen over yder Quartier uyt de gequalificeerde, ende bequaemste Luyden van de voornoemde Neeringen te kiezen, ende te stellen, de welcke op alles dat tot welstandt van de voorsz Neeringe sal dienen volgens dese Onse Ordonnantie, behoorlijck reguardt fullen nemen, ende van de gene die fullen bevonden werden de selve gecontraveneiert te hebben, sonder eenige conniventie de voorgestelde boeten met gemoede of door parate executie af te vorderen.

Ende op dat niemandt daer van ignorantie pretendere, ende een yeder weten moge waer naer hem te reguleren, Lasten ende beveelen Wy dat dese alomme sal werden gepubliceert ende geaffigeert daer men gewoon is publicatien ende affictien te doen.

Gedaen in den Hage onder onsen Zegel hier aen gehangen den 27. September 1662.

Ter Ordonnantie van de Staten.

Donderdag den 28 September 1662.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert verscheyden saecken die met de Heeren Extraordinaris ende Ordinaris Gedeputeerden van Zeelandt alhier aangeweest zijnde noch waren verhandelt, boven ende behalven de ingredienten van 't Tractaet in voorgaende Notulen onder date den twee en twintichsten deser loopende maendt geinfereert, ende namentlijck dat met de wel-gemelte Provincie van Zeelandt was over een gekomen over het poinct om de Provincien te obligeren tot reël furnissemment van hare quotes in de consenten tot de saecken van de Zee gedragen, conform voorgaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie van date den sevenden December des jaers selthien-hondert tseftich, ende d'Akte daer uyt getrocken in de Notulen van den ses en twintichsten deses geinfereert, in voegen en manieren als breeder staet vervat in 't schriftelijck Verdrach daer van gemaect, ende hier naer geinfereert.

*Zeelandt.
Verscheyden
Poincten
Zeelandt
voorgebou-
den, onder
anderen ge-
convenieert
op een mid-
del om de
Provincien
te constrin-
geren tot
furnissemment
van hare de-
fecten in de
gedragene
consentens.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, ende de Staten van den Lande van Zeelandt, in achtginge genomen hebbende dat de Provincien die tot noch toe meest in gebreecke zijn ghebleven hare gedragene consenten tot de saecken van de Zee te suyveren, tot hare eygene defensie ofte besettinge van nooden hebben, immers begeeren ende metter daedt ghebruycken verscheyden Compagnien Krijghsknechten betaeldt werdende by foodanige Provincien die hunne quotes in de selve gedragene consenten effectivelijck hebben voldaan, ja zelfs van foodanige die voor de voorsz gebreeckige Provincien noch merckelijck in verschot zijn; hebben, naer voorgaende rype deliberatie, ende communicatie elck in den haren daer op gehouden, goedt-gevonden ende geresolveert over de voorsz defectueusheydt, ende de remedien tot redres van dien by der handt te nemen door hunne Gedeputeerden te doen confereren; ende is dienvolgende op hyden tusschen de gemelte Gedeputeerden van beyde de Provincien, achtervolgende de expresse Resolutien van de Heeren Staten hare Committenten beslooten ende vast gesteldt, gelijk beslooten ende vast gesteldt wordt midts desen, dat d'ene ende d'andere Provincie alle foodanige Compagnien Krijghsknechten t'haerder betalinge staende als in de Steden ende Plaetsen van de voor geroerde ghebreeckige Provincien in Guarnisoen leggen, op de selve gebreeckige Provincien fullen assigneren, ende by de Heeren Staten van dien doen betalen op reeckeninge ende in minderinge van de voorsz hare defecten; ten welken eynde de voorsz geassigneerde betalinge aen de op-gemelte Compagnien in voegen als boven gedaen wesende, de penningen die andersints daer toe by de Provincie van Hollandt ende Zeelandt respectivelijck gheemployeert souden moeten zijn geweest voor reeckeninge van de voorsz betalende Provincien gesurneert fullen werden ten Comptoire van den Ontfanger Generael Doubleth, ende dat het voorsz middel van overwysinghe eens by der handt genomen zijnde, daer inne sal werden gecontinueert, ter tyden ende wylen toe haer Ed. Mog. hunne defecten in de consenten, gheduyrende den voorleden Oorlogh jegens d'Engelschen, ende ten tyde van de jonghste Oostersche Troubles tot de saecken van de Zee ghedragen, effectivelijck ghesuyvert, ende van de penningen in ende ontrent de selve ongelegentheden voor haer verstreckt tot indemniteyt van beyde de Provincien volkomen remboursment gedaen fullen hebben. Ende ten eynde alle 't selve met de meeste nadruck conform d'ordre van 't Landt by der handt genomen ende in 't werck gesteldt mogen werden, dat over sulcks by beyde de Provincien op den Staet van Oorloge voor den aenstaenden jare seshien-hondert drie en tsestich, in de aenhoudinghe van de Militie niet anders sal werden geconsenteert, dan midts by de voor-geroerde defectueuse Provincien aen foodanige Compagnien van de repartitie der selver Provincien als in den haren zijn Guarnisoen houdende, voor af betaeldt werdende, soo 't geene by de wel-gemelte Provincien geduyrende den voorschreven Oorlogh, ende ten tyde van de voorsz Troubles, midts gaders ontrent, ende naer 't beslyt van de Vreede in 't een ende 't ander cas daer op gevolght, voor haer ter goeder trouwen is verschooten, als mede 't gene de selve tot suyveringhe van de respective consenten, geduyrende den selven Oorlogh ende de voortz Troubles tot verval van de extraordinaris Esquipagie ter Zee, ende anderdeels tot aenbouw van nieuwe Schepen van Oorloge gedragen noch bevonden werden schuldich te wesen, ende dat middelerylen als noch soo door Brieven als andere middelen alle efficacieuze devoiren ontrent de meergemelte defectueuse Provincien aangewendt fullen werden, om de selve tot furnisement van de voorsz hare achterstallige quotes in der minne te disponeren.

Aldus gedaen ende beslooten in 's Graven-Hage den twee en twintichsten September

tember feshien-hondert twee-en-tfeshich. Ende in kenniffe der waarheydt by de twee Minifters van beyde de Provincien onderteekent,

Onder ftondt,

Uyt den name ende van wegen de Heeren Gedeputeerden van Hollandt ende West-Vrieflandt.

Geteeckent,

Johan de Witt.

Uyt den name ende van wegen de Heeren Gedeputeerden van Zeeland.

Geteeckent,

Adriaen Vett.

Ten tweeden, dat de gemelte Heeren van Zeelandt uyt den name ende van wegen haer Ed. Groot Mog., met representatie van de redenen daer toe dienende, gantsch ernstich waren verfocht eenmael eyntlijck nevens d'andere Bondtgenooten te willen helpen arrefteren de geprojecteerde verdobbeling van de Lyfte der Convoyen ende Licenten, met affchaffinge van het Veyl-geldt jegenwoordich noch in train zijnde, achtervolgende de Resolutie daer toe by haer Ed. Groot Mog. al op den negenden Aprilis des voorleden jaers genomen.

Ten derden, dat de selve oock in gelijkcr wyfe waren verfocht, haer met d'andere Bondtgenooten te willen voegen ontrent de practijcque van de Ampliatie van voorgaende Placcaten op 't stuck van de Convoyen ende Licenten by haer Hoogh Mog. den twintighften October des jaers 1653. gearresteert, daer inne doenmaels de Heeren Gedeputeerden van Zeelandt ter Generaliteyt nevens d'andere Provincien hebben bewillicht, op 't behagen van de Heeren hare Principalen.

Ten vierden, dat de gemelte Heeren van Zeelandt oock gantsch ernstich waren verfocht, haer te willen conformeren met d'andere Provincien, om de Binnelandtsche Passeporten voortaan te doen fuyveren by consignatie van 's Landts gerechtigheydt, in plaets van 't stellen van cautie jegenwoordich meest in practijcque zijnde, ende dienthalven te amplexeren het Concept van Placcaet daer over ontworpen, in voorgaende Notulen onder date den derthienden Mey 1655. geïnserceert.

Ten vijfden, dat de Heeren Staten van de hooch-gemelte Provincie mede fouden gelieven te amplexeren het Reglement voor de Commissie-vaerders by Gecommitteerden uyt de Collegien ter Admiraliteyt ontworpen den twintichften Februarij lefleden, ende by haer Ed. Groot Mog. geapprobeert den vier en twintichften Martij daer aen volgende.

Ten seften, dat de welgemelte Heeren Extraordinaris ende Ordinaris Gedeputeerden van Zeelandt oock serieuselijck was gerecommandeert, de Heeren hare Principalen te willen helpen disponeren tot ratificatie van het Tractaet van Vrede met Portugael gemaect, ende dienthalven te secunderen de Missive by haer Ed. Groot Mog. den achtienden deses aen de hooch-gemelte hare Heeren Principalen geschreven.

Ten sevenden, dat aen de selve oock in gelijcken maniere was gerecommandeert den Persoon van Meester Jacob Lanft, in voorgaende Notulen onder dates den derden, negenden ende elfden Martij lefleden breeder gementionneert, by provisie te willen laten treden in de functie van het Secretarischap van den Hove, in minderinge ende op af-korting van de beurte die haer Ed. Groot Mog. fouden competeren, naer dat de Heeren Staten van Zeelandt de eerste plaets fouden hebben vervult.

Ten achtsten, dat aen de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt voor oogen was gestelt in wat manieren de Persoon van Abraham van de Velde voor desen Bedienaer des H. Euangeliums tot Schoonhoven, ende naderhandt binnen Utrecht, doch aldaer onlangs uytgefet, ghewent was haer Ed. Groot Mog. by alle occasien

opent-

opentlijk voor den Volcke te schelden voor Bondtbreeckers ende andersints hare actien hatelijk te traduceren, met versoeck dat alsulcken Instrument van tweedracht, tot voorkominge van alienatie der gemoederen van de Ingesetenen van Zeelandt tegens die van Hollandt, niet geadmitteert mochte werden tot het predick-ampt binnen Middelburgh of eenige andere notable Steden van de wel-gemelte Provincie.

Ten negenden, dat oock met de meer-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt communicative was gesproocken over het stuck van de combinatie van beyde de Hoven van Justitie tot verkortinge van den langen train der Processen ende by gevolge tot foulagement van de Ingesetenen van beyde de Provincien.

Ten thienden, dat aen de selve mede by forme van beklagh te gemoet gevoert was, dat de Hollandtsche Raden in de Admiraliteyt tot Middelburgh op eene onordentelijke wyse wierden gefecludeert van alle gesach, ende specialijk mede dat haer door seeckere tourbeurten tusschen de Zeeuwsche Raden in 't selve Collegie ingevoert, vruchteloos gemaect wierden hare stemmen in 't vergeven van alle ampten ende bedieningen.

Dat de wel-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt aengenomen hadden van alle 't gene voorz is aen de Heeren hare Committenten ten spoedichsten rapport te doen, om by de selve dienthalven soodanigh gedisponeert te werden als haer Edele Mog. naer exigentie van saecken bevinden sullen te behooren.

Dat daer jegens wederomme van wegen die van Zeelandt gerecommandeert was het weder in train brengen van 't verbodemen in de Vloote voor Lillo, sulcks ende in der voegen als 't selve aldaer voor desen in practijcque is geweest, sonder dien-aengaende op eenige nieuwigheydt te insisteren, gelijk van de zyde van Hollandt gepoocht wierde in te voeren door 't reglement in voorgaende Notulen onder date den achtsten Augusti des jaers seshien hondert vier en vijftigh geinsereert.

Dat mede by wel-gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt beklach was gedaen over turbatie ende indracht die by de respectieve Collegien ter Admiraliteyt binnen dese Provincie residerende, gedaen soude werden aen de Commisen ende andere Officieren tot den ophef van 't bewuste half licent by die van Zeelandt gesteldt.

Ende eyntlijk, dat de selve gerecommandeert hadden de versochte restitutie van de penningen uyt de Klasse van Zeelandt by inadvententie een geruymen tijdt betaeldt aen drie Compagnien, staende effectivelijk gerepartieert op dese Provincie, midtsgaders oock de uytkeeringe van seecker restant 't welck dese Provincie noch soude hebben te betalen uyt de bewuste directie-penningen, beyde in voorgaende Resolutien van dates den elfden December des jaers seshien hondert ses en vijftigh, twintichsten ende acht en twintighsten November seshien hondert seven en vijftigh breeder gementionneert.

Alle welke gerapporteerde saecken aengenomen ende gehouden zijn voor notificatie, in dien verstande nochtans, dat op veele van de voorz poincten, voor desen iterative Resolutien genomen zijnde, by alle gelegentheden soo ter Generaliteyt als by die van Zeelandt in 't particulier, ernstich sal werden aengehouden, ten eynde de selve eenmael eyntlijk conform de voorz voorgaende Resolutien afgedaen mogen werden.

Ende wat het voorz poinct raeckende de combinatie van beyde de Hoven van Justitie belanght, dat daer van tegens d'aenstaende Vergaderinge gemaect sal werden een poinct van beschryvinge.

Dingsdag den 28 November 1662.

IS ter Vergaderinge gerememoreert, dat nu eenige maenden geleden aen den Heere Gamarra, Ambassadeur van den Koningh van Spaighen audientie was vergunt geweest in de Vroedtschap, ofte den Oudt-Raedt der Stede Dordrecht, ende dat den gemelten Heere Ambassadeur in de selve audientie aen die van den voorschreven Oudt-Raedt, onder anderen gherecommandeert hadde 't aengaen van de Ligue defensiva by hem uyt den name ende van wegen den hoochst-gedachten Koningh sijn Meeſter desen Staet aengeboden, in voorgaende Notulen onder dates respectieve den elfden ende vijfthienden Martij lestleden breeder gementionneert, ende dat daer op den seven-en-twintichsten September daer aen volgende aen haer Ed. Groot Mog. in bedencken gesteldt geweest zijnde, of sulcks niet srydich was met d'ordre van de Regieringe, ende voorgaende Resolutien op gelijcke gelegentheden successievelijk, ende noch jonght den tweeden Augusti des jaers seftien-hondert drie en vijftich genomen, doenmaels de voorz saecke, ende d'extensie daer op gemaect, by verscheyden Leden was overgenomen, om daer op te mogen verstaen d'intentie van de Heeren hare Principalen, ende dat over sulcks de finale Resolutie daer op te nemen als doen tot nader deliberatie uytgesteldt, ende vervolgens het schriftelijck Concept dienthalven geformeert, de respectieve Leden ten voorz eynde by Missive van de Heeren Gecommitteerde Raden toegeſonden was.

Waer op by resumptie gedclibereert, oock in achtlinge ghenomen zijnde d'onderrichtinge ende verklaringe van de Heeren Gedeputeerden der Stadt Dordrecht voornoemt, waer uyt afgenomen is 't gunt voorschreve staet by die van de Regieringe aldaer geensints gedaen te wesen, met intentie om daer mede d'ordre van de Regieringe, ofte voorgaende Resolutien te kort te doen, maer dat sulcks in voegen voorz gepasseert was by inadvertentie ende surprise, hebben haer Ed. Groot Mog. het selve gepasseerde, om redenen als boven, ten goeden opnemende tot nader bekrachtiginghe van de voorz Resolutien, ende ten eynde diergelijcke in 't toekomende niet meer en kome te gebeuren, nochmaels geresolveert ende vast gesteldt, gelijck by de Heeren Edelen ende Steden eenparighlijck vast gesteldt wordt midts desen, dat nochte aen Gedeputeerden van de Heeren Staten Generael, nochte aen Gecommitteerden van d'een of d'andere Provincie in 't particulier, nochte aen eenige Ministers van andere Koningen, Republijcquen, Princen, Staten of Steden by de Ordre van de Ridderſchap, noch oock by de Vroedtschappen van de Steden audientie sal werden vergundt over saecken den gemeenen Staet van den Lande betreffende, of daer toe reflexie hebbende, ende waer op de deliberatie speecteert tot dese haer Ed. Groot Mog. Staets-gewyſe Vergaderinge; Sijnde t'allen tyde verstaen, gelijck oock als noch werdt geoordeelt, dat soodanige audientien over saecken die in dese Vergaderinghe staen te verhandelen, by de particuliere Leden toegeſtaen werdende, daer uyt seer lichtelijck discrepantie van opinien tusschen de selve, ende by vervolch mede dissentie, scheydinge ende scheuringe soude komen te ontstaen, die andersints de saecke alhier ter Vergaderinghe ordentelijck ende de Leden ongepræoccupeerd voorkomende, by wisselinghe van redenen, door goede onderrichtinge ende onderlinge communicatie ten belten van de gemeene saecken konnen werden geprævenieert; Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie aen de Heeren van de Ridderſchap, midtsgaders aen de respectieve Steden by Missive toegeſonden worden, ten eynde syluyden respectivelijck soo wanneer naermaels eenige Gedeputeerden ofte Ministers als boven haer aen henluyden mochten komen te adresseren over

In de Ordre van de Ridderſchap, of mede in de Vroetschappen van de Steden geene audientien te verleenen, of besendinge te admitteren over saecken van Staet.

faecken tot de deliberatie van den gemeenen Staet ofte van dese Vergaderinge specterende, syluyden in sulcken gevalle soo haest als sy in ervaringe sullen wesen gekomen, ende kennisse bekomen hebben dat foodanich adres over alfulcke faecken gheschiet (daer op de Premier ofte President-Burgemeester alvorens de versochte convocatie van de Ridderfchap ofte Vroedtschap te doen de Versoekers haer klaerlijck sal doen explicèren) de gemelte Versoekers aenstondts ende sonder eenigh uytstel sullen hebben af te wysen, ende haer, midtsgaders de faecke te adressèren ende renvoyeren aen dese Vergaderinge, sonder de selve Versoekers naer bekomen kennisse als boven tot eenige audientie of communicatie in den haren te admitteren.

Vrydag den 1 December 1662.

*Ampliatie
ende renova-
tie Placcaet
op het bac-
ken van
Steen, Pan-
nen, &c.*

OP 't geene de Heeren Gedeputeerden der Stadt Leyden uyt den name, ende van wegen de Heeren hare Committenten ter Vergaderinge voorgedragen hebben; Is, naer voorgaende deliberatie goet-gevonden ende geresolveert dat het Placcaet den seven en twintichsten September lefleden by renovatie gedaen emaneren op 't vormen ende backen van Steenen-pannen, Tichelen ende Estricken, met 't gene daer aen dependeert sal worden geredresseert, geamplieert ende op nieuws gepubliceert in voegen ende manieren als volght.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, Allen den genen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. **DOEN TE WETEN**, Alsoo Wy by ervarentheyt ondervinden, dat niet alleen geen bequamen tijdt in 't vormen van de Steen ende Pannen werdt onderhouden, maer dat oock tzedert eenigen tijdt herwaerts hoe langhs hoe meer afgewecken werdt van den ouden, ende eenparigen voet van 't backen van de voorz Steenen ende Pannen, midtsgaders Tichelen ende Estricken, in voegen dat merckelijke ongelijkheydt bevonden werdt in eene ende de selve soorte van de voorz Materialen, tot groote incommoditeyt ende ongerief van onse goede Ingezetenen ende verloop van de voorz Neeringen. **SOO IST**, dat Wy daer tegens, gelijk mede tegens eenige andere onordentelijckheden willende voorfien, naer resumptie van Onsen voorgaenden Placcate over 't selve subject den vijfden Aprilis des jaers seshien-hondert vijf en veertich gecmancert, met goede kennisse van faecken, hebben goetgevonden, geordonneert ende gestatueert, vinden goetdr, ordonneren ende statueren midts desen,

Eerstelijck dat van nu voorts aen in geen Quartieren van Onsen Lande van Hollandt ofte West-Vrieslandt eenigen Steen sal mogen gevormt of gemaectt werden voor den twintichsten Aprilis, nochte naer den thierenden September beyde nieuwen stijl.

Dat mede gene Pannen, Vorsten, Estricken, heele ende halve Backen, noch eenige diergelijke Specien sullen mogen gevormt of ghemaectt worden voor den eersten Aprilis, nochte naer den thierenden October mede naer den nieuwen stijl, op de boete ende verbeurte soo wel ten aensien van de Steen-plaetsers als Panne-backers van vijftich guldens voor yederen dach die de selve voor of naer den voorschreven tijdt, Steenen ofte Pannen sullen hebben gevormt ofte doen vormen.

Wyders dat niemandt binnen den voorz Onsen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt sal mogen maecken, leveren of verkoopen, minder ofte kleinder Steen, dan hier naer volght, te weten, de onder ende de boven Steen, sonder daer inne te begrijpen den Klinckert of Plavey.

Eerstelijck de Moppen ter lenghte van thien duymen Hout-mact, de twee breete eene lenghte, ende de twee dicke eene breete.

De Leydtsche ofte Rhijnsche Steen ter lenghte van seven duym stijf, yder Steen dick anderhalven duym stijf, de twee breette mede eene lenghte.

Den Yffelschen Steen, als mede van de Maes ende het Speuye, ter lenghte van ses ende een halve duym als vooren, een kleyn stroo-breedt onbegrepen, de twee breetten mede eene lenghte, ende de twee dicke eene breette.

Van gelijcken dat eene gemeene wel uytgebrande Panne sal moeten langh wesen derthien duym, ende drie quart, breedt negen duym ende een sevende part, ende dick eenen halven duym, alle Rhijnlandtsche Maet.

De heele Backen mede wel uytgebrandt in het vierkant acht ende een halve duym, dick een ende een vijfde-part duyms.

Halve Backen mede wel uytgebrandt als vooren, in het vierkant seven ende een vijfde-part duyms, dick stijf eenen duym.

Den Tuymelaer ofte Estrick van gelijcken uytgebrandt als vooren in het vierkant ses duym, dick weynich minder als een duym, alles op de verbeurte van de Steen, Pannen ende Estricken, die contrarie dese Ordonnantie gemaect, ingebracht, verkocht ofte geleverd sullen werden, ende daer en boven t'elcken reyse als foodanige contraventie sal bevonden werden, op eene boete van dertich guldens.

Ende ten eynde dese Onse Ordonnantie wel ende behoorlijk moge werden achtervolght, hebben Wy gelast ende geauthoriseert, lasten ende autoriseren midts desen den Burgemeesteren ende Regaerders van de respectie Steden, onder derwelcker ressort van Verpachtinge de voorz Steen-plaetsen ende Panne-backeryen zijn gelegen, twee ofte drie Hooft-mannen over yder Quartier uyt de gequalificeerde, ende bequaemste Luyden van de voornoemde Neeringen te kiezen, ende te stellen, de welke op alles dat tot welstandt van de voorz Neeringe sal dienen volgens dese Onse Ordonnantie, behoorlijk reguardt sullen nemen, ende van de gene die sullen bevonden werden de selve gecontravenieert te hebben, met assistentie van den Officier onder welkers aenbevolene Jurisdictione de Contraventeurs woonachtich zijn, sonder eenige conniventie de voor-gestelde boeten met gemoede ofte doorparate executie af te vorderen; Ende soo wanneer yemandt, of eenige jegens de voorzparate executie sullen willen komen in oppositie, sullen de selve gehouden wesen sulcks te doen voor Gecommitteerde Schepenen van de Steden by desen Onsen Placcate tot opzicht ende handthavinge van dien, en tot de judicature over de Gemeene Middelen in't Quartier van de Verpachtinge geauthoriseert; ende sullen de Vonnissen by de gemelte Gecommitteerde Schepenen te wysen, niet wesen appellabel, maer alleen subject reformatie voor de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren, even ende in sulcker voegen als in't reguardt van de Gemeene Middelen generalijk in gebruyck is; en sullen alle de voorz boeten, breucken ende confiscatien geapliceert ende bekeert werden voor een gerecht derdepart van't gene daer van, de kosten afgetogen, suyver komt over te schieten, ten behoeve van den Aenbrenger niet culpabel wesende, ende den Armen half ende half, voor een gelijcke derdepart ten behoeve van het gemeene Gildt ofte Neeringe, ende het restende derdepart ten behoeve van den Officier van de Plaetsen, door de welke de executie gedaen sal worden.

Ende op dat niemandt daer van ignorantie pretendere, ende een yeder weten moge waer naer hem te reguleren, Lasten ende beveelen Wy dat dese alomme sal werden gepubliceert ende geaffigeert daer men gewoon is publicatien ende affictien te doen.

Gedaen in den Hage onder onsen Zegel hier aen gehangen den 1. December 1662.

Ende sal't voorschreve Placcaet niet alleenlijk alomme naer syne forme ende innehoude andermael gepubliceert, maer oock Borgemeesteren ende Regeerders van de respectieve Steden, als mede Schepenen Commissarissen in de selve specialijk aengescreven werden, elck soo veel hun aengaet den innehoude van't selve Placcaet in allen deele ter executie te stellen, ende haer na den innehoude van dien te reguleren ende te gedragen.

Saturdag den 2 December 1662.

Op Haes niet anders te jagen als in Persoon.

OP't gemoveerde van de Heeren Edelen; Is, naer iterative deliberatien geresolveert ende vast gesteldt, gelijk gheresolveert ende vast gesteldt wordt midts desen, dat van nu voortaan niemant gequalificeert om in't vlacke te mogen Jagen op Haes, sulcks sal mogen doen, ofte de selve Jacht exerceren dan in eygener Persoone, ende geensints sulcks laten doen ofte exerceren door hare gebroode Dienaers, ofte anderen hoedanich de selve oock souden mogen wesen, op pæne van contrarie doende, t'elcken reyse daer over te sullen verbeuren de somme van twintich ponden te veertich grooten 't pont, ende daer en boven voor elcken gevangen Haes veertich gelijke ponden; Ende sal't geene voorfz is in forme van Placcate geredigeert, midts gaders alomme daer 't behoort gepubliceert worden.

Saturdag den 9 December 1662.

Akte van renunciatie Montbas als Man van Juffrou Cornelia de Groot.

IS ter Vergaderinge geëxhibeert ende vervolgens voorgelesen seeckere Akte by den Heere de Montbas, als Man ende Voogt van Cornelia de Groot, mede Erfgenaem van wylen de Heer Hugo de Groot haren overleden Vader, geteeckent, in voegen ende manieren als de selve Akte hier naer volgende van woorde te woorde staet geïnferreert.

ICk ondergeschreven als Man ende Voocht van mijn Huysvrouwe Cornelia de Groot, als mede Erfgenaem van wylen de Heer Hugo de Groot, haren overleden Vader, ende als Suster van wylen Cornelis de Groot, voor soo veel de selve tot alle de nalatenschap van den voornoemden onsen overleden Vader, nevens ons als mede Erfgenaem insgelijcks gerechtigd is geweest, ende my voorts sterck maeckende voor allen den geenen die uyt den hoofde van den voornoemden Heere Hugo de Groot zal: ghedachtenisse ten aensien van het naervolgende eenich recht ofte actie soude konnen ofte mogen metieren, bekenne ende verklare midts desen geëxtingucert te zijn ende te sullen blyven, niet alleen alle actien ende prætensien de Kinderen ende Erfgenamen van wylen den voornoemden Heere Hugo de Groot ofte yemandt anders, wie sulcks oock soude konnen ofte mogen wesen, gecompeteert hebbende uyt krachte van de Sententien van beyde de Hoven van Justitie deser Provincie in dates respectieve den derden November des jaers seshien-hondert een-en-vijftich, ende twaelfden December des jaers seshien-hondert twee en vijftich, maer oock alle het geene de voorfz Kinderen ende Erfgenamen van den meergenoemden Heere Hugo de Groot uyt haren vorderen eysch, waer over voor den Hoogen Rade noch Proces ongedecideert is hangende, daer en boven soude konnen ofte mogen werden geadjudiceert, van de selve instantie oock dienvolgende renuncierende by desen. Actum in den Hage den seften December 1662.

Was geteeckent,

Montbas.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. haer de bovenstaende Akte wel laten gevallen.

Ont.

Ontfangen een Missive van de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Ed. Groot Mog. Domainen, geschreven alhier in den Hage den achtsten deser loopende maendt, houdende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Appointement in date den vijften daer bevoorens haer bericht ende advis op de Requeste van Burgemeesteren ende Regeerders der Stadt Leyden, raeckende de nature van 't Leen van de Ambachts-Heerlijkheydt van Soeterwoude ende de nieuwe investiture van dien by Borgemeesteren ende Regeerders voorz in den name ende ten behoeve van de voorz Stadt versocht op een ander sterffelijck Man, by doode ende overlyden van wylen de Heere Borgemeester van der Aa, die daer mede in den name ende ten behoeve als vooren jonghst was geïnvestieert geweest: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. om redenen ende insichten by 't voorz advis in 't breede genarreert, gracieuselijck gedispenseert, gelijk by haer Ed. Groot Mog. gedispenseert wordt midts desen van soodanich recht van verval als de selve op de voorz Ambachts-Heerlijkheydt van Soeterwoude uyt dien Hoofde dat den voornoemden vander Aa laeste geïnvestieerde, sonder Kinderen ofte verdere Descendenten naer te laten, deser wereldt is komen te overlyden, ofte op eenighe andere gronden ende fundamenten souden kunnen pretenderen; ende werdt midts dien den Stadthouder van de Leenen by desen gelast ende geordonneert de voorz Ambachts Heerlijkheydt van Soeterwoude ten behoeve van de ghemelte Stadt wederom te verlyen op soodanich sterffelijck Man als by Burgemeesteren ende Regeerders voorz daer toe gepresenteert sal worden, soo nochtans dat ten aensien van de modificatien, ende condition in de eerste uytgifte uytgedruckt, ende omme het recht van haer Ed. Groot Mog. voor 't toekomende, naer gelegentheydt, ten besten te conserveren, op de Persoon by Burgemeesteren ende Regeerders voorschreve als sterffelijck Man soo nu als naermaels te presenteren, in effecte geapliceert sullen werden de condition ende clausulen in de voorschreve eerste uytgifte begrepen, in sulcker voegen dat de voorschreve te presenteren sterffelijck Persoon in allen deelen ende maniere sal werden aenghesien ende gehouden als rechte besitter van 't voorschreve Leen, even ende in sulcker voegen als of 't selve Leen aen een particuliere handt gebleven ware, ende dat midts dien oock in specie, de geïnvestieerde t'eeniger tijdt komende te overlyden sonder wetachtich Kindt, dat van synen Lyve gekomen is in leven naer te laten, de voorschreve Ambachts-Heerlijkheydt aen haer Edele Groot Mog. sal wesen vervallen; blyvende nochtans aen Burgemeesteren ende Regeerders van Leyden voornoemt, vry ende onverlet, by soo verre in ryden ende wylen mochte komen te exteren het voorschreve geval, dat namentlijck de geïnvestieerde sonder Descendenten quame te overlyden, om sich als dan te mogen behelpen met soodanighe middelen ende argumenten, waer van de selve haer teghenwoordich souden hebben moghen dienen om te debatteren het recht van verval van het voorschreve Leen, 't welck by haer Ed. Groot Mog. hadde moghen werden gepretendeert, sonder dat dese jeghenwoordige Resolutie ofte de voorschreve condition ende modificatien van het voorschreve Verly daer op te doen, de voorschreve Burgemeesteren ende Regeerders daer jeghens in eenigen deele sullen præjudicieren; Wel-verstaende dat haer Edele Groot Mog. als dan mede vry sal staen te sustineren dat het voorschreve Leen jegenwoordich ofte voor date deses albereyds aen haer vervallen is geweest, sonder dat in sulcken cas dese jegenwoordige concessie ende dispensatie daer jegens mede yets sal opereren ofte geallegeert moghen werden; Ende by soo verre de selve Borgemeesteren ende Regeerders van Leyden voornoemt, meerder ghenegentheydt soude moghen hebben om

*Leenen.
Leyden by
dispensatie
te verlyden
met Soeter-
woude, mits
versterffe-
lijck in de te
presenteren
sterffelijck
Man vol-
gens de oude
Brieven.*

met de voorsz Ambachts-Heerlijkheit te werden verlyt als een onversterffelijke Erfleen, hebben haer Ed. Groot Mog. daer inne mede bewillight, gelijk by haer Ed. Groot Mog. daer inne bewillight wordt midts desen, midts by de selve Heeren Borgemeesteren ende Regeerders ten Comptoire van den Rentmeester Generael van de Espargnes betaeldt wordende foodanigen recognitie, als waer over syluyden met de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Ed. Groot Mog. Domainen sulden kunnen convenieren. Ende sullen van 't gene voorsz is, ten behoeve van de meergemelte Stadt Brieven in forma gedepescheert, ende soo ter Kamere van de Reeckeningen voorsz, als ter Leen-kamere naer behooren geregistreert worden.

*Leenen.
Geen altera-
tien of inno-
vatiën in
verlyen van
Leenen te
mogen ma-
ken als met
expresse con-
cessie van de
Staten.*

OP 't gene de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Ed. Groot Mog. Domainen gerepresenteert, ende in bedencken gesteldt hebben by 't laetste Lidt van hare Missive gedateert den achtsten deser loopende maendt; hebben, naer voorgaende ripe deliberatie, de Heeren van de Ridderfchap ende Edelen, midts-gaders de Gedeputeerden van de respectieve Steden uyt den name ende van wegen de Heeren hare Principalen verstaen ende verklaert, gelijk by haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaert wordt midts desen, dat geene veranderingen, alteratiën of innovatiën in cenige investituren van Leenen van haer Ed. Groot Mog. gehouden wordende, by den Stadthouder van de selve Leenen ende Leen-mannen van haer Ed. Groot Mog., buyten, boven ofte tegen den teneur van de eerste uytgifte, gedaen ofte gemaect hebben kunnen ofte sullen mogen werden, sonder speciale ende expresse concessie van haer Ed. Groot Mog. ofte de Princen van den Lande in der tijdt geweest zijnde, ende voor soo veel eenige nu of naermaels bevonden souden mogen worden anders gedaen te zijn, ofte eenige Leenen abusivelijk verlijdt ende verleent te wesen aen Persoonen die daer toe, volgens de nature ende de conditiën van uytgifte van de selve Leenen niet en waren gerechtigd, dat de selve sullen werden ghehouden voor krachteloos ende van onwaerde, ende sulcks in Rechten ofte daer buyten geen effect kunnen ofte mogen forteren; sonder dat cenige laps van tijdt ofte praescriptie daer jeggens sal kunnen obsteren ofte geallegeert moghen werden: Ende sal 't gene voorsz is by forme van Waerschouwinge ter Rolle van den Leenhove gepubliceert werden tot een yders narichtinge, sonder dat nochtans hier mede ten aensien van 't gepasceerde yemandt verstaen sal worden verstecken te wesen van foodanige exceptiën ende middelen van Rechte, als hy soude mogen meynen t'syner intentie ende defensie te kunnen dienen.

Woonsdag den 13 December 1662.

*13. Point.
Ordre op 't
committeren
en verande-
ren van de
Curateurs
over de Uni-
versiteyt tot
Leyden.*

OP 't derthiende point van de jegenwoordige beschryvinge, beroerende de continuatie ofte veranderinge van de Curateurs over haer Ed. Groot Mog. Universiteyt tot Leyden, ende daer nevens gehoort 't rapport van de Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den negentienden December seshien-hondert acht en vijftich, naergesien de Retro-acta hier bevoorrens op 't voorsz subject gevallen; Is, naer voorgaende ripe deliberatie, ende bysonderlijk in achtinge genomen de solemnele Acte ende Resolutie van haer Ed. Groot Mog. in date den leventhienden November seshien-hondert achtiën, daer by 't voorsz Curateurschap ambulatoir werdt gesteldt, midts-gaders de practijcque daer op gevolght, nader bekrachtigt by Resolutie genomen in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge tusschen den seshienden Februarij ende ses en twintichsten Martij des jaers seshien-hondert

drie en dertich, in effecte conform de voorſz Retro-acta, gerefolveert ende vaſt geſteldt, gelijk gerefolveert ende vaſt geſteldt wordt midts deſen, dat jegenwoordich een van de dienende Curateurs over de voorſz Univerſiteyt uyt het midden van haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge verkoofen, ſal werden verandert, ende dat die gene die op nieuws tot de ſelve bedieninge ſal werden geëligeert, blyvende in levenden lyve, in functie ſal continueren den tijdt van negen achter een volgende jaren, ende langer niet; dat naer 't verloop van drie jaren, te weten in de groote Vergaderinge van den jare ſefthien-hondert vijf en tſeflich, wederom een van de voorſz Curateurs uyt het midden van haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge gecommiteert ſal af gaen, ende in des ſelfs plaetſe een ander verkoofen werden, mede voor gelijcken tijdt van negen jaren, alles met eene vrye ende absolute electie van de Leeden van ſoodanige Perſoonen als de ſelve ſullen oordeelen tot de meer-gemelte bedieninge behoorlijk gequalificeert te weſen; dat drie jaer daer aen, te weten in den jare ſefthien-hondert acht-en-tſeflich, by de Heeren Edelen verklaringe ſal werden gedaen, of de ſelve geſint zijn de Curateur over de voornoemde Univerſiteyt uyt den Staet van de Heeren van de Ridderſchap ende Edelen by haer Ed. Groot Mog. gecommiteert, te continueren, ofte te veranderen, om daer op vervolgens gerefolveert te werden als naer behooren; dat naer 't verloop van noch andere drie jaren, te weten in de groote Vergaderinge des jaers ſefthien-hondert een en tſeventich, komende als dan te expireren de negen-jrige bedieninge van de gene die jegenwoordich tot de voorſz bedieninge ſtaet geëligeert te worden, in plaetſe van de ſelve, wederom een ander tot Curateur als boven ſal worden verkoofen voor gelijcken tijdt van negen jaren; ende dat de ſelve ordres alſoo vervolgens van tijdt tot tijdt onverbreecklijk geobſerveert ſullen worden.

DE Heeren Gedeputeerden der Stadt Rotterdam, hebben door ſpeciale laſt van de Heeren hare Principalen ter Vergaderinge bekend gemaect, hoe dat de ſelve Heeren hare Principalen in ervaringe gekomen waren, dat ſeckerere Perſoonen van voornemen ſouden zijn tot Delfs-haven te ſtellen een Sout-keete, om daer mede vervolgens te oeffenen de Neeringe van Soutſieden met 't geene daer aen dependeert, directelijck tegens de diſpoſitie van den Placcate op 't Denneſout, ende de Ordonnantie op de contumptie van 't Sout by haer Ed. Groot Mog. gedaen emaneren, oock on-aengeſien de proviſionnelle interdiction teghens het bouwen van eene Soutkeete tot Delfs-haven voorſz by haer Ed. Groot Mog. door hare Reſolutie van den twee en twintichſten December ſefthien hondert negen en veertigh gedaen; Verſoekende dienvolgende dat ſoodanigh voornemen by ordre van haer Ed. Groot Mog. geſtuyt ende gehibeert moge worden, ten minſten by proviſie ende tot dat anders by haer Ed. Groot Mog. ſoude mogen worden geordonneert; ende zijn de gemelte Heeren Gedeputeerden van Rotterdam daer inne geſecondeert by de Heeren Gedeputeerden van Amſtelredam, van Schiedam, van den Briele, van Hoorn, van Enckhuysen, van Edam ende van Monnickendam; Waer jegens gehoort zijnde de berichtinge van de Heeren Gedeputeerden van Delf, oock geleſen verſcheyden Atteſtation ende Privilegien by de ſelve tot aſtruetie van hare contrarie geſuſtineerde alhier ter Vergaderinge ge-exhibeert; Is goedt-gevonden ende verſtaen, dat de Heeren Gecommitteerde Raden verſocht ende gelaſt ſullen werden, gelijk de ſelve verſocht ende gelaſt worden by deſen 't voorſz Placcat op 't Denneſout ende de voorſz Ordonnantie op de contumptie van 't Sout, ende namentlijk mede voor ſoo veel de ſelve op 't ſtellen van Sout-keeten ten platten Lande applicabel zijn, punctuelijck ende præciſelijck ter executie

*Rotterdam
en andere
Leden oppo-
ſeren haer
jeghens het
ſtellen van
een Soutkeet
tot Delfs-
haven. Delf
ter contra-
rie.*

te stellen, oock in specie te weeren ende de facta te beletten de voorgenomene bouwinge van een Zout-keete tot Delfshaven, in cas sy bevinden sulcks in kracht van de voorfz ofte eenige andere Placcaten ende Ordonnantien alfoo te behooren, ende sonder quetsinge van eenige Privilegien de Stadt Delff in voorleden tyden vergundt, te konnen geschieden, procederende daer inne sonder gunste ofte ongunste, sulcks als sy op haren Eedt sullen oordeelen recht ende behoorlijk te zijn. Ende in cas soodanige dispositie by haer vallende yemandt wie die oock soude mogen wesen, ende namentlijk mede de voornoemde Stadt van Delff daer jegens mochte komen in oppositie, als dan, naer overweginge van alle de redenen van dien, ende van den innhoude van soodanige Acten, Privilegien, Verklaringen ofte andere Documenten, als waer op de selve oppositie soude mogen werden gefundeert, naer ordre ende style recht te doen ende Justitie te administreren, sulcks als syluyden in goeder conscientie sullen bevinden te behooren. Ende sal soodanige gewijsde volkomen executie forteren, sonder dat tegens het selve gewijsde eenich ander remedie dan de ordinaris Revisie geëmployeert sal mogen werden.

Donderdag den 14 December 1662.

*Justitie.
Rapport
combinatie
van beyde de
Hoven van
Justitie.*

DE Raedt-Pensionaris heeft gerapporteert, dat de Leden van dese Vergaderinge, volgens haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den eersten deser loopende maendt, met ende nevens Gecommitteerden uyt beyde de Hoven van Justitie, geexamineert ende overwoogen hebbende 't subject van 't tweede point van de tegenwoordige beschryvinghe, raeckende de combinatie van beyde de selve Hoven, naer resumptie van de Retro-acta daer op applicabel, geoordeelt hadden, ende sulcks van advise waren, dat de selve combinatie met dienst van 't Landt, ende met voordeel van de Ingezetenen van dien soude konnen ende behooren in 't werck gesteldt te worden, om vele pregnante redenen by 't voorfz rapport in 't lange ende breede verhaelt; dat oock dienvolgende de ghemelte Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot voldoeninge van 't laefte lidt der voorfz hare Commissie, hunne gedachten voorts hebbende laten gaen in wat voegen ende manieren de voorfz combinatie op de gevoeghlykste wyse, ende met de minste aenstoot ten effecte gebracht soude konnen werden, soo wel de Gecommitteerden uyt beyde de voorfz Hoven (die van den Hoogen Rade nochtans onvermindert haer advis op de saecke ten principalen gegeven) als de Gedeputeerde Leden uyt dese Vergaderinge geoordeelt hadden dat sulcks bequamelijckst soude konnen geschieden op den voet ende de maniere vervat in de naervolgende Poincten, die ten selven eynde gearresteert ende vast gestelt souden dienen te werden.

I.

DAt den Hoogen Raedt ende 't Hof van Hollandt geërigeert, sullen tot een Collegie om voortaan te wyfen in 't uytterste Ressort ende by arrest, in der voeghen dat het voorfz ghecombineerde Collegie niet alleen sal accressieren alle Jurisdictie, recht ende praëminentie de voorschreve Hoven by hare Instructien respectivelijck gedefereert, maer oock de Hollandtsche Raden in den Hooghen Rade de qualiteyt van Raden in den Leenhove, midts haer qualificerende by aenkoop van Leen volgens d'Instructie, ende dat by 't selve
gecom-

gecombineerde Collegie voortaan sal werden ver-
richt, gedaen ende besteldt al 't gene hier bevoorens by 't een of 't ander van de voorsz. Hoven apart verricht, gedaen ende besteldt moeste werden, met dien expressen verstande, dat geduyrende 't leven van de tegenwoordige Præsidenten ende Raden in den ghemelten Hoogen Rade, ende in den voorschreven Hove de selve noch yemandt van hen-
luyden ofte van de Ministers daer aen dependerende, sal werden gepræjudicieert of vermindert in sijn ampt, eer, rangh, respect, emolumenten, prærogativen, of andere gerechtigheden daer van hy als nu is jouissèrende.

I I.

Dat yeder van de voorschreve Hoven ten re-
garde van 't voorschreve gecombineerde Colle-
gie sal geconfidereert werden als eene Kamer, ende befoigneren in hare ordinarijs Vergader-plaetse respectivelijck, ende soo wanneer beyde de voorschreve Kamers sullen te samen komen, als som-
wylen goet-gevonden soude moghen werden op importante advyzen by de Staten versocht, saecken van Policie, correctie, suspensie van Officieren of andersints, dat als dan de sessie ende stemminge sal worden gereguleert, sulcks ende in de selve maniere als tegenwoordigh in gebruyck is, te weten beyde de Præsidenten aen 't cynde, die van den Hoogen Raedt aen de Rechter, ende die van den Hove aen de slinker handt, ende yder Collegie vervolgens aen de selve zyde van de Taeffel aen de handt van hunne Præsidenten respectie, ende de stemminge alternatim, eerst van een Heer uyt den Hoogen Rade, ende dan van een uyt den Hove, ende soo vervolgens; ende dat gelijcke ordre ende voet mede geobserveert sal worden, soo wanneer niet de volle Collegien, maer eenige Gedeputeerden uyt de een en de ander Kamer by een komen, ende oock soo wanneer de selve met den anderen befoigneren sullen in den Leenhove; blyvende desen aengaende voorts alles gelijck tot noch toe in observantie is geweest; doch dat ten aensien van alle volgende Raden die naer date van de combinatie geëligeert sullen werden, de rangh, sessie ende stemminge gereguleert sal worden naer de oudtheydt van hare commissien ende bedieningen.

I I I.

Dat alle saecken, die voor date van 't arrest en-
N n n de

(652)

de d'executie der voorschreve combinatie by 't Hoff sullen wesen getermineert door den Hoogen Raedt in cas d'appel of reformatie aengenomen ende even als jegenwoordich getermineert sullen werden.

I V.

Dat ten aensien van alle Processen hangende voor den Hove, eene publicatie sal werden gedaen, daer by parthyen advertentie sal werden gegeven dat hunne saecken getermineert sullen werden by arrest, sonder eenige verdere provocatie subject te wesen; ende dat hun dien-volgende daer by vergunt sal worden een convenable ende competente tijdt om hunne saecken, is't noodt, nader te instrueren, sulcks ende in der voegen als sy daer op met gherustheydt sullen kunnen ende willen verwachten Sententie in 't uytterste Ressort.

V.

Dat alle nieuwe saecken, 't zy by appel van lager Rechters, 't zy ter eerster instantie volgens de Instructie voor 't voorschreve gecombineerde Collegie gebracht werdende, voor eerst gedecideert sullen werden by beyde de Hoven als twee Kamers van 't selve Collegie, doch dat by vervolch van tyden de befoignes tot meerder expeditie oock met drie Kamers geregulcert sullen kunnen werden; ende dat de Rolle van 't voorschreve gecombineerde Collegie gehouden sal worden ten minsten drie uyren 's daeghs, in de audientie daer jeghenwoordich de Rolle van den Hoogen Rade ende van den Hove ghehouden worden by egale verdeeling van den tijdt ende by beurten tusschen beyde de Kamers, in sulcker voegen als by onderlingh concert tusschen beyde de Hoven best ende commodieust sal werden geoordeelt.

V I.

Dat de saecken van de Processen in state van wysen gebracht wesende tusschen beyde de Præsidenten over de Kamers verdeelt, ende voorts in yder Kamer aen Rapporteurs uytghegeven sullen worden, sulcks ende in der voegen als by de Hoven respectivelijck jegenwoordigh in gebruyck is.

V I I.

Dat de Revisien *in omnibus & per omnia* sullen worden gereguleert, sulcks ende in der voegen als tot noch toe gebruyckelijck is geweest, te weten dat naer gewoonte de Adjuncten van haer Edele Groot Mog. verfocht ende geëligeert sullen worden

den ten deele uyt de Kamer die over 't proces niet gevaccert sal hebben, gelijk tot noch toe uyt het Hoff is geschiet, ende ten deele uytte Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog., om 't Proces te revideren met ende nevens de Kamer by de welke 't Proces getermineert sal wesen, even ende in sulcker voegen als jegenwoordich de Revisie geschiet, door de Adjuncten met den Hoogen Rade.

V I I I.

Dat voorts de respectieve Hoven geauthoriseert ende gelaft fullen werden om alle vordere particulariteyten die haer in de executie van 't gheene voorsz is, souden mogen voorkomen, by onderlingh concert op de gronden hier hoven geleydt, ende sulcks sonder eenige veranderinge of nieuwigheyt foodanich te reguleren, als de selve ten meesten dienste van de Ingezetenen, ende tot beste ordre ende expeditie fullen bevinden te behooren; Ende incas van discrepantie ofte merckelijcke swarigheydt daer van aen haer Ed. Groot Mog. advertentie te geven, om by de selve wyders daer op gedisponeert te werden als naer behooren.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. de gemelte Heeren Gecommitteerden over ende ter saecke van hare befoignes ende genomene moeyten bedanckt, gelijk de selve daer vooren bedanckt worden by desen; ende is voorts goetgevonden ende verstaen, dat 't voorsz geadviseerde, nevens de poincten van de aenstaende beschryvinge de respectieve Leden sal worden toegefonden, om daer op jgens de toekomende Vergaderinge foodanich geauthoriseert te komen, als de selve ten meesten dienste van den Lande fullen bevinden te behooren.

DE Heer Pensionaris vander Dussen, heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den seven en twintichsten September leetleden, geresumeert ende geëxamineert het advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, raeckende 't beramen van een nader voet, ordre ende reglement voor de respectieve Ontfangers van de Gemeene Middelen, op het aflossen van de Capitalen daer mede haerluyder respectieve Comptoiren door de gearresteerde reductie, ende de Resolutien dienthalven den sevenden en twaelfden Augusti des jaers seftien-hondert vijf en vijftich genomen, van tijdt tot tijdt moet werden gedechargeert, in voegen ende manieren als het voorsz advis in scriptis vervat, hier naer van woorde te woorde staet geïnserceert.

*Orare enae
trappen in
het aflossen
van Capitalen
te observeren.*

Edele Groot Mogende Heeren.

DE Gecommitteerden van U Ed. Groot Mog. in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael van date den seven en twintichsten September seftien-hondert twee en tseftich, met ende nevens U Ed. Groot Mog. Gecommitteerde Raden nader geëxamineert hebbende den verderen innehouden van 't advis van de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden van date den twintichsten Sep-

tember voorſz, raeckende het formeren van een naderen voet, ordre ende Reglement voor de reſpective Ontfangers van de Gemeene Middelen, op het afloffen van de Capitalen, tot voldoeninge van de geordonneerde deſcharge der ſelver Comptoiren ter ſaecke van de bewulte reductie, ſouden onder 't welnemen van U. Ed. Groot Mog. van adviſe weſen, dat d'ordre van afloſſinge by U Ed. Groot Mog. op den 5. October 1656. beraemt, præciſe en ſonder eenige conniventie ſoude behooren nagekomen te werden, en dewyle de gerequireerde afloſſinge hoe langer hoe meerder ſal komen te naderen, de diſtricten van de Verpachtinge in de reſpective Quartieren, ende dienvolgende d'Ingeſetenen van de ſelve ſal beginnen te raecken, dat de reſpective Ontfangers achtervolgens de orde van den 5. October voorſz, ende d'authoriſatie daer inne begrepen de Luyden daer aen ſy ſullen twijffelen, dat eenige Capitalen van vreemde of van anderen, die uyt krachte van de voorſz ordre hadden behooren afgeloſt te weſen, op hare namen ſoude mogen hebben doen ſtellen, te doen overbrengen beëdichde verklaringe van dat d'Obligatien ende Rente-brieven, henluyden in eygendom toegekomen hebben, ten tyde als de ſelve by de Ontfangers op hare namen geſteldt zijn, ende dat de ſelve Ontfangers by nader Reſolutie præciſelijck ſoude behooren gelast te werden, de voorſz ordre exactelijck ende ſonder eenige verſchooninge ofte diſſimulatie naer te komen op den Eedt in cas van hare functien gedaen, dat mede d'Ingeſetenen ſoude behooren vry te ſtaen, ſoo wanneer hare capitalen ſullen werden opgeſeyt ofte afgeloſt, te mogen aenwyſen capitalen buyten Geſetenen of anderen voor haer de loſſingh ſubject zijnde aen te wyſen, ofte oock Perſoonen die ſy waerſchijnlijck konnen bewyſen eenige Capitalen van de voorgenoemde Perſoonen op hare namen te beſitten, ofte te protegeren, ende te vorderen om tegens de ſelve by verklaringe als vooren te werden geprocedeert, in welck eerſte gheval d'Ontfangers gehouden ſullen weſen de voorſz Perſoonen voor de ſelve Ingeſetenen in't afloffen te præfereren, ende in het tweede geval naer de waerſchynelijckheydt van de preuven tot het doen overleveren van de voorſz verklaringe te procederen, ſulcks ſy in diſcretie ſullen bevinden te behooren; dat wyders naer dat de meergeroerde ordre van den 5. October geamplieert, ende geëxtendeert als vooren, ſal weſen voldaan, voor anderen afgeloſt ſoude behooren te werden, ſoodanige die wel Ingeſetenen zijnde, nochtans tzedert den verval-dach in den jare ſeſthien hondert ſes en vijftigh by koop van vreemden, ofte andere die volgens de beraemde ordre van den 5. October voorſz de afloſſinge ſubject waren, daer aen gekomen zijn; ende vermits by eenige Leden van U Ed. Groot Mog. Vergaderinge bekendt gemaect is, dat de afloſſinge in den haren ſoo verre in conformité van gepræſcribceerde ordre van den vijftden October ſeſthien hondert ſes en vijftigh geavanceert was, dat volgens de vierde Claffe daer inne begrepen, de afloſſinge van de capitalen van Obligatien en Rente-brieven buyten de diſtricten van de Verpachtinge was gedaen, ende dat d'Ontfangers dienvolgende aen de Perſoonen binnen de ſelve woonachtigh, ſouden moeten beginnen; hebben mede de Gecommitteerden van U Ed. Groot Mog. hare gedachten daer ontrent laten gaen, ende ſouden van adviſe weſen, dat de ſelve afloſſinge ſoude behooren te geſchieden op de volgende voet ende ordre, te weten dat in de voorſz te doene afloſſinge onderſcheydt ſoude behooren gemaect te werden tuſſchen de Steden onder den ringh van de Verpachtinge ghelegen, ende het platte Landt daer onder reſorterende, dat aengaende het platte Landt vermits aldaer de Burgerlijcke laſten niet als in de Steden moeten gedragen werden, ende de gemeene Middelen ſoo exactelijck niet als aldaer werden betaeldt, de capitalen aen de Opgeſetenen van't platte Landt, eerſt ende voor al ſouden behooren afgeloſt

loft te werden, ende 't selve gedaen zijnde, dat d'aflossinge in de Steden onder den ringh van de Verpachtinge forterende soude behooren gedaen te werden, op den voet ende ordre hier naer volgende; Dat voor eerst in 't aflossen verschoont souden behooren te werden tot op het laetste de Rente-brieven geprocedeert van Vicarie-Goederen by Octroy van haer Ed. Groot Mog. verkocht, ten opsichte het gemeene Landt in de selve volgens Resolutie een derdepart jaetlijcks is genietende; Ten tweden, dat verschoont soude behooren te werden de Renthe-brieven geprocedeert van Fidei-commissaire Goederen by Octroy als vooren verkocht, by de welke haer Ed. Groot Mog. belooft hebben geen aflossinge te sullen laten doen, anders als wanneer het Casus Fidei-commissi soude komen te exteren; Ten derden, dat verschoont souden behooren te werden de Obligatien ende Renthe-brieven de Weeskinderen in de voorz Steden, ende staende onder der selver Weeskameren toe-behoorende, soo lange de selve onder de voorz Weeskameren zijn, ende langer niet; Ten vierden ende laetsten, dat verschoont souden behooren te werden de Obligatien ende Renthe-brieven, toe-behoorende de Godts-huysen in de voorz Steden ende onder den ringh van de Verpachtinge resorterende, midts dat de voorz Weeskinderen ende Godts-huysen aen de voorz Obligatien en Renthe-brieven niet by koope van vreemde ofte van andere de voorz aflossinge subject geweest zijnde naer den verschijn-dagh in den jare seshien hondert ses en vijftigh gekomen zijn, in welcken gevalle syluyden de aflossinge nevens anderen subject sullen moeten zijn, welke voorz Classen van verschooninge in de aflossinge als vooren moetende in dier voegen geobserveert werden, souden de Gecommitteerden onder 't welnemen als vooren van advis wesen, dat voor al indistinctelijck ende sonder eenigh onderscheyt afgeloft souden behooren te werden, alle capitalen van Obligatien ende Rente-brieven, toe-behoorende Persoonen onder het district van de Verpachtinge resorterende, 't zy de selve uyt verkochte Fidei-commissaire Goederen ofte andersints spruytende zijn, behoudelijck dat de selve niet en zijn van die natuyre van Renthe-brieven uyt verkochte Fidei-commissaire Goederen gesproten, daer van hier vooren in de tweede Classe van verschooninge gementionneert staet, ende dat op foodanigen voet ende ordre als volgt;

Namentlijck, dat van de Capitalen die in de Steden ende Plaetsen buyten het platte Landt onder den ringh van de Verpachtinge r'huys hooren, ende afgheloft sullen moeten werden, de Ontfangers gehouden sullen zijn met communicatie van de Heeren Burgemeesteren, ofte de geenen die haer Achtbaerheden daer toe sullen gelieven te committeren, een Lyste te formeren van de Capitalen die van tijdt tot tijdt sullen moeten afgeloft werden, om haer in 't doen van de selve daer na te reguleren, met een serieuse recommandatie dat behoorlijck reguardt sullen nemen op de gelegentheydt ende ongelegentheydt van de Persoonen sulcks als in æquiteyt ende billickheydt in goede Justitie sullen bevinden te behooren;. Welverstaende nochtans, dat de Renthe-brieven onder den ringh van yeder Verpachtinge r'huys hoorende, in de selve Classe naer d'Obligatien souden behooren afgeloft te werden, ghelijck de Gecommitteerden meynen dat d'intentie van U Ed. Groot Mog. geweest is, niet tegentlaende in de Resolutie van den vijfdem October seshien-hondert ses en vijftich 't selve niet klaerlijck werdt uytgedrukt, dat d'Obligatien yder in sijn gesigneerde Classe voor de Renthe-brieven souden moeten afgeloft zijn gheweest, behoudelijck nochtans dat de penningen door d'aflossinge van de Capitalen van de verkochte Vicarye- ende Fideicommissaire-goederen gheprocedeert, niet in handen van de Possesseurs van de selve ofte de Fideicommissaire Erfgenamen gesteldt,

maer onder de Wees-kameren van de Steden onder welckers district d'aflossinge geschiedt, souden behooren gefurneert te werden, ten eynde de selve tot inkoop van andere vaste goederen, ofte op vast hypotheecq souden mogen geleydt werden, ten behoeve van den geenen die daer toe gerechticht souden mogen zijn; haer niet te min op alles gedragende tot U Ed. Groot Mog. wyse dispositie. Gedaen den veerthienden December seshien-hondert twee en tseftich.

Waer op gedelibereert zijnde, is goet-gevonden ende verstaen dat tot naerder esclaireissement van haer Ed. Groot Mog. goede meyninge ende intentie, noopende het onderscheydt tusschen Obligatiën ende Renthebrievē in 't doen van de voorz. aflossinge te observeren, voor soo veel daer van mentie werdt gemaect in voorgaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie van date den vijftien October seshien-hondert ses en vijftich, ende in de voorgeroerde Resolutie van den seven en twintichsten September lesleden, gestatueert ende vast gesteldt sal worden, gelijk by haer Ed. Groot Mog. gestatueert ende vast gesteldt wordt midts desen, dat wel de Capitalen loopende op simpele Obligatiën, afgelost sullen worden voor de Capitalen waer over Renthebrievē zijn gepasseert, doch niet anders ofte verder dan in yder Classe by de voorz. Resolutie van den vijftien October seshien-hondert ses en vijftich beraemt, ofte noch naerder te beramen, sulcks dat de Capitalen onder de eerste Classe behorende, al hoe wel op Renthen beleydt, echter sullen werden afgelost voor alle Capitalen onder de tweede ende vordere Classen ressorterende, sels oock voor die Capitalen van de tweede ende vordere Classen die op Obligatiën zijn loopende, ende soo voorts, namentlijk dat alle Capitalen behorende onder een van de Classen in de voorz. Resolutiën uytgedrukt, ofte noch naerder te beramen, sels oock die geenen die op Renthen zijn beleydt, afgelost sullen moeten werden voor alle de Capitalen van de volgende ende latere Classen, ende sulcks oock in specie dat alle Capitalen aenkomende Persoonen woonachtich buyten het district van de Verpachtinge, sels oock die geenen waer vooren Renthebrievē zijn gepasseert, afgelost sullen moeten werden voor de Capitalen aenkomende Persoonen binnen het selve district van de Verpachtinge woonachtich zijnde, oock voor die geenen van de selve laatste Classe die op Obligatiën zijn genegotieert, daer van aen de respectieve Ontfangers van de Gemeene Middelen ende Renthemeesters over haer Ed. Groot Mog. Domainen aenschryvinge sal werden gedaen, met last ende ordre om haer daer naer punctuelijk ende præciselijck te reguleren; Ende wat den verderen inhoude van 't voorz. advis belanght, is het selve generalijk by de Leden over genomen, om daer op d'intentie van de Heeren hare Principalen te mogen verstaen; ende is oock dienvolgende de finale Resolutie daer op te nemen uytgesteldt tot nader deliberatie.

Donderdag den 1 Martij 1663.

*Op 't ver-
soeck van de
Stadt Groe-
ningen see-
ker Bannif-
sement van
drie Persoo-
nen by haer
gedecoreert
in Hollandt
esset laten
hebben.*

Ontfangen een Missive van Borgemeesteren ende Raedt der Stadt Groeningen, geschreven aldaer den elfden der voorlede maendt; houdende bericht van de proceduren by henlyuden gehouden tegens seeckere drie Persoonen, met namen Gerrit Harmensz, Dr. Harckens ende Gerard Udinck, alle principale Aenstoockers ende Complicen, schuldich aen de laetst gepasseerde, ende ten deele oock voorige tulten ende oproer aldaer ontstaen geweest zijnde, ende namentlijk dat alle de voorz. drie Persoonen na genomen informatie in voegen voorz. schuldich bevonden wesende, gecondemneert waren met den Swaerde geëxecuteert te werden datter de doot nae volghde, edoch dat syluyden om byondere redenen, ende doer groote

grootte intercessie van veele ende notable Perfoonen de Sententie des doodts in de Perfoonen van de voorz Harckens ende Udinck hadden verandert in een Eeuwigh bannissement, niet alleen uyt de Provincie van Stadt ende Landen, maer uyt alle de Seven Geunieerde Provincien, midtsgaders het nabuyrige Graeffchap van Oost-Vrieslandt, met verfoeck dat haer Ed. Groot Mog. om redenen breeder in de voorz Misfiv gededuceert, het voorz bannissement van de voorz twee Perfoonen in haren ressorte mede souden gelieven te doen stant grypen, ende effect laten forteren; ende midts dien foodanige voorsieninge te doen, dat de voornoemde Perfoonen niet alleenlijk binnen den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt niet getolereert, maer aldaer bevonden werdende, aenstondts geapprehendeert, ende henluyden toegesonden mogen werden: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. in 't voorz verfoeck geconsenteert, ende is dienvolgende goetgevonden ende verstaen, dat ten dien fine eene Waerschouwinge ofte Publicatie in-gesteldt, ende den Præsident ende Raden van den Hove toegesonden sal worden, met last ende ordre om de selve op hare Rolle te doen publiceren, ende voorts te besorgen dat den innhoude van dien alomme door de Officieren van de respectie Steden ende ten platten Lande deser Provincie geëxecuteert werde als naer behooren; daer van Borgemeesteren ende Raedt voornoemt by rescriptie kennisse sal werden gegeven tot der selver narichtinge.

Donderdag den 8 Martij 1663.

OP 't gemoveerde van eenige Leden, geconfidereert ende in achtinge genomen zijnde dat nu tot verscheyden reysen by dispensatie inbreuck gedaen was in de Resolutie den achienden September des jaers seshien-hondert acht en vijftich by haer Ed. Groot Mog. genomen, daer by gestatueert ende vast gesteldt is, gelijk op nieuws gestatueert ende vast gesteldt wordt by desen, dat de Gagien ende Tractementen van alle Militaire Officieren staende op de repartitie deser Provincie, binnen 's Landts langer dan ses weecken, ende buyten 's Landts langer dan drie maenden absent zijnde, schoon syluyden daer toe behoorlijk verlos geobtineert hebben, naer de expiratie der voorz ses weecken ende drie maenden respectie, sullen komen te cessen ende op te houden, ter tijdt ende wylen toe dat sy haer wederom in den dienst hebben inghesteldt, ende dat daer van by behoorlijk Document ter Financie zy gebleecken; Ende dat dienvolghende met reden te beduchten stonde dat de voorz Resolutie door gelijcke dispensatien voorts in 't geheel soude komen te vervallen tot merckelijcke beswaernisse van de Financie, ten ware daer jegens by nader dispositie ernstelijck wierde voorsien; Is naer voorgaende deliberatie verstaen ende geresolveert, dat onvermindert ende sonder præjuditie van de deliberatie albereyts geëntameert op eenige verfoecken ten selven eynde aen haer Ed. Groot Mog. voor deten gedaen, hier naermaels egeene foodanige dispensatien meer geaccordeert ofte ingewillicht, noch oock eenige nieuwe deliberatie daer toe aengesteldt sal mogen werden; ten welcken eynde den Raedt-Pensionaris midts desen wel expresselijck werdt gheinterdiceert van nu voortaan eenige Requesten daer toe tenderende aen te nemen, ofte alhier ter Vergaderinge voor te dragen, sonder daer jegens eenige de minste inbreucke te doen; Ende voor soo veel eenige der voorz Officieren, onaengesien hare absentie ende uytlandigheydt, hare Gagien ende Tractementen blijven proffiteren op eenige generale Concessien by de Heeren Gecommitteerde Raden in 't een ofte 't ander Quartier, of wel by haer Ed. Groot Mog. selfs om particuliere redenen gedaen, om van hare Compagnien ofte uyt hare Guarnisoenen te

*Militie.
Financie.
Officieren
meer dan
drie maen-
den absent
zijnde, geen
Gagie ofte
Tractement
te genieten.*

mogen

mogen absenteren, of andersints dat alle de selve Concessien, egeene van dien uytgefondert, sullen werden ingetrocken, gelijk de selve ingetrocken werden by desen, sonder dat daer op voortaan eenich reguardt sal kunnen ofte mogen genomen werden, ten ware op nader remonstrantie daer over aen dese Vergaderinge, ende nergens elders te doen, de voorsz Concessien by haer Ed. Groot Mog. in volle ende complete Vergaderinge gerenoveert, ofte gecontinueert mochten werden, ende anders ofte verder niet, naer alle 't welke de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren midts desen wel expresselijk gelast werden haer punctuelijk, ende præciseflijk te reguleren, sonder daer van eenichsints in gebreecke te blijven, geconsidereert de saecke haer Ed. Groot Mog. gantsch ernst is, ende sonderlinge ter herten gaet.

Saturdag den 10 Martij 1663.

*Militie.
Geen Lieutenanten Acte te geven als Gereformeerde Capiteynen, ende geen Gereformeerde Officiers hooger Gagie, Item, geen ritulaire qualiteyten.*

OP 't gemoveerde van eenige Leden, geconsidereert ende in achtinge genomen zijnde, dat de dispositien zedert eenigen tijdt herwaerts by haer Ed. Groot Mog. gedaen, waer door aen Lieutenanten of Gereformeerde Lieutenanten geconsereert is de qualiteyt ende het Pensioen van Gereformeerde Capiteynen, als oock die gene waer door de Pensioenen by gemeen concert van de Bondtgenooten voor de Gereformeerde Officieren valt gesteldt, zijn geëxcedeert ende verhooght, midtsgaders oock die geene by de welke aen Militaire Officieren toegevoeght zijn eenige titulaire qualiteyten, niet alleen merkelijke disordres ende inconvenienten naer sich sleepen, maer oock aen de Bondtgenooten geven materie van onbenoegen, ende noch daer en boven voor anderen tot diergelijcke versoecken meer aenleydinghe schynen te geven; Is, naer voorgaende rype deliberatie, tot verhoedinge van soodanige inconvenienten voor 't toekomende, verstaen ende geresolveert, dat (onvermindert ende sonder præjuditie van de deliberatie albereyts geëntameert op eenige versoecken van de voor-geroerde nature, ende ten eynde als boven aen haer Ed. Groot Mog. voor desen gedaen, welken aengaende in complete Vergaderinge ende anders niet, soodanich sal werden gedisponeert, als naer exigentie van saecken bevonden sal werden te behooren) hier naermaels egeene soodanige dispositien meer gedaen, noch oock eenige nieuwe deliberatie daer toe aengesteldt sal mogen werden; Ten welken eynde den Raedt-Pensionnaris midts desen wel expresselijk werdt geinterdiceert, van nu voortaan egeene Requesten tenderende ten fine als vooren aen te nemen, of alhier ter Vergaderinge voor te dragen, sonder daer jegens eenige de minste inbreucke te doen.

Dinghsdag den 13 Martij 1663.

*Kerckelyck.
Ordre op 't bidden voor de Overigheydt in de Kercken deser Provincie.*

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't rapport ende advis van Commissarissen in de Notulen van den negenden December des voorleden jaers schriftelijck geinsereert, raeckende de ordre ende forme te observeren ontrent het bidden voor de Hooge ende Subalterne Overigheden in de publijcque Kercken deser Provincie; Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen, dat om redenen in 't voorsz advis vervat de Bedienaren des Goddelijcken Woords in de publijcque Kercken binnen dese Provincie, voortaan generalijck ende alomme sullen hebben te bidden in de eerste plaetse voor haer Ed. Groot Mog. ofte de Ridderfchap, Edelen ende Steden van Hollandt ende West-Vrieslant, welende den ontwijffelbaren Souverain, ende (naest Godt) de eenige Hooge Overigheydt deser Provincie, ende daer naer voor de Staten van de andere Vereenighde Provincien hare Bondtgenooten, midtsgaders

voor

voor der selver gefamentlijke Gedeputeerden ter Vergaderinge van de Staten Generael, ende in den Raedt van State; Ende dat midts dien de ghemelte Bedienaren des Goddelijcken Woordts van wegen haer Ed. Groot Mog. fal werden geordonneert haer dien-aengaende van nu voortaan te reguleren naer het volgende Concept.

WY bidden u voor die geene die 't u belieft heeft over ons te stellen, te weten, de Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, zijnde onse wettige Hooge Overigheydt; Wy bidden u oock voor de Staten van de andere Vereenichde Provinciën, hare Bondtgenooten; voor der selver ghesamentlijke Gedeputeerden ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael, ende in den Raedt van State, voor de Gecommitteerde Raden, voor de Hoven van Justitie, ende de Kamer van Reeckeninge, midtsgaders voor de Achtbare Regeerders ende Magistraet deser Plaetse, verleent hen allen uwe genade ende gaven een yegelijk in sijn beroep ende staet daer inne hy van u gesteldt is, op dat sy het Volck dat gy hen vertrouwt hebt wyselijck regeeren, kloeckelick beschermen, uwen dienst getrouwelijck handthaven, ende de Justitie aen hare Onderdanen recht bedienen; wilt voort sitten met uwen Heyligen Geest in hare t'samenkomsten, op datse in alle saecken niet anders dan het geene goedt ende behoorlijck is, besluyten, ende daer naer 't selve oock geluckelijck uytvoeren mogen, ten eynde dese Landen van hare Vyanden bewaert, de Quaetdoenders gestraft, ende de Vroomen voor-ghestaen zijnde, uwen naem daer door geëert, ende het Rijke des Konings der Koningen Jesu Christi gevordert mach werden, ende dat wy onder de Regieringe van de voorfsz onse Hooge Overigheydt een gherust ende stil leven leyden moghen in alle Godtsaligheydt ende eerbaerheydt; Vorders bidden wy U voor alle Koningen, Princen ende Potentaten, &c.

Daer van de gerequireerde aenschryvinge alomme gedaen sal worden, even ende op de selve wyse als ten aensien van 't uytfschryven van Bede-dagen ghebruyckelijck is; Ende wat belanght het tweede Lidt van 't voorfsz advis om de Bedienaren des Goddelijcken Woordts haer præciselijck ende naer de Letter te doen houden aen het Formulier van het Gebedt voor de Prædicatie, ende, voor soo veel de materie van de gedane Prædicatie soude kunnen lyden, oock aen het Formulier van het Gebedt naer de Prædicatie voor de Kercken deser Landen geconcipieert ende beraemt, is 't selve voor als noch gehouden in bedencken.

NOTA!
Het Curfijff
ghedruckte
alleen te bid-
den in 's Gra-
venhage.
Stadt,

Woensdag den 21 Martij 1663.

*Formulier
noopende het
bidden voor
de Overighe-
den.*

IS geordonneert, ter executie geleydt te werden de Résolutie op de Formulieren inoopende 't bidden voor de Hooge ende Subalterne Overigheyt den derthienden deser loopende maendt genomen, ende is dienvolgende gedepescheert ende afgefunden de Missive hier naer geïnserceert.

Eersame goede Vriendt.

WY hebben Ons genootsaeckt gevonden, Onse deliberatien te laten gāen over de Wordre ende forme doorgaens in de publijcque Kercken hier te Lande in 't bidden voor de Hooge ende Subalterne Overheden gebruyckt werdende, ende daer inne geremarquert eenige merckelijcke ende essentiele incongruiteyten, als namentlijk dat de Bedienaren des Goddelijcken Woorts de selve doorgaens foodanich reguleren ende uytspreecken, als of de Heeren Staten Generael waren de wettige Hooge Overigheyt van dese Provincie, ende over de Ingezetenen van den selve, met dese of diergelijcke expressie, *Wy bidden u voor die geene die 't u beliest heeft over ons te stellen, als daer zijn de Hoogh Mogende Heeren Staten Generael, &c.* Ende nademael sulcks in eenvoudige, onkundige ende onervaerne Luyden soude konnen verwecken ofte foveren eene impressie, als of de Ridderfchap, Edelen ende Steden van Hollandt ende West-Vrielandt, zijnde de Staten van den selven Lande, ende daer uyt onse Vergaderinge by repräsentatie werdt gecomponeert, niet en waren den ontwijffelbaren Souverain, ende (naest Godt) de eenige Hooge Overigheyt van dese Onse Provincie; dat mede volgens 't voorfz gebruyck binnen de selve Provincie op onsen eygen grondt, ende onder Ons Souverain gesagh aen de hooch-gemelte Heeren Staten Generael, voor Ons rangh ende plaetse gegeven werde; Soo hebben Wy omme foodanigen incongruiteyt ende informaliteyt te redresseren, ende de abuysen ende inconvenienten die daer uyt ontsaen souden mogen, te prævenieren, goetgevonden te doen opstellen het Formulier hier naer geïnserceert, omme in alle Kercken binnen den voorseyden Onsen Lande by de Bedienaren des Goddelijcken Woordts voortaan achtervolcht te werden, wel expresselijk begeerende ende bevelende, dat UL. dese Onse goede meyninge den voorfz Dienaren onder het ressort van de Jurisdicctie UL. aenbevoolen, in onten name sult bekent maecken, ten eynde syluyden haer naer het selve Formulier punctuelijk sullen hebben te reguleren, sonder naelatigheyt, infractie ofte veranderinge; Ende Ons daer toebelatende, beveelen Wy UL. de bescherminge Godes. Geschreven in den Hage den 21 Maert seshien-hondert drie-en tsestich.

Ter Ordonnantie van de Staten.

Volght het Formulier van 't Gebedt.

*NOTA.
Het Curfijf
gedruckte
alleen te bid-
den in 's
Gravenha-
ge.*

Stadt.

WY bidden u voor de geene die 't u beliest heeft over ons te stellen, te weten de Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, zijnde onse wettige Hooge Overigheyt; wy bidden u oock voor de Staten van de andere Vereenichde Provincien hare Bondtgenooten, voor der selver gesamentlijcke Gedeputeerden ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael ende in den Raedt van State, *voor de Gecommitteerde Raden, voor de Hoven van Justitie, ende de Kamer van Reeckeninge,* midts gaders voor de Achtbare Regeerders ende Magistraet deser *Plaetse,* verleent hen allen uwe genade ende gaven, een yegelijk in sijn beroep ende staet daer inne hy van u gesteldt is, ende

op dat sy het Volck dat gy hen vertrouwt hebt wyselick regeren, kloeckelick beschermen, uwen dienst getrouwelick handthaven, ende de Justitie aen hare Onderdanen recht bedienen; wilt voorsitten met uwen Heyligen Geest in hare r'samenkomsten, op dat zy in alle saecken niet anders dan het geene goet ende behoorlijk is besluyten, ende daer naer 't selve oock geluckelijck uytvoeren mogen, ten eynde dese Landen van hare Vyanden bewaert, de Quaedtdoenders gestraft, ende de Vroomen voor-gestaen zijnde, uwen naem daer door ge-eert ende het Rijcke des Konings der Koningen Jesu Christi gevordert mach werden, ende dat wy onder de Regieringe van de voorsz onse Hooge Overigheydt een gerust ende stil leven leyden mogen in alle Godtsaligheydt ende eerbaerheydt; Vorders bidden wy U voor alle Koningen, Princen en Potentaten, &c.

Nous te prions pour ceux qu'il t'a pleu constituer sur nous, sçavoir pour les Estats d'Hollande & West-Frise nos Souverains, nous te prions aussi pour les Estats des autres Provinces Unies leurs Associés, pour les Deputez desdits Provinces Unies tant en l'Assemblée des Estats Generaux qu'au Conseil d'Etat, pour les Deputez Conseillers de ceste Province, pour les Cours de Justice & la Chambre de Comtes, comme aussi pour le Venerable Magistrat de ce Lieu*, donne a leur tous ta grace & tes dons a un chacun pour sa vocation, a laquelle tu l'as appellé, afin, qu'ils gouvernent le Peuple, que tu leur a confié sagement, qu'ils le protegent couragieusement, qu'ils maintiennent ton service fidellement, & qu'ils administrent la Justice a leurs subjects equitablement, vueille presider par ton St. Esprit a leurs assemblées, afin qu'en toutes les affaires ils ne concluent que ce qui est bon & juste, & qu'en suite ils les puissent aussi executer heureusement, afin que ces pais estant delivrez de la crainte de les ennemis, les meschants estant punis, & les bons protegez, ton nom en puisse estre honoré, & le Regne de ton Fils Jesu Christ, Roy des Roys, & Seigneurs de tous Seigneurs avancé, & que sous ledit Gouvernement Souverain nous puissions mener une vie paisible & tranquille en toute pieté & honesteté; Nous te prions aussi pour tous Roys, Princes & Seigneurs, &c.

Dit Formulier te senden aen die van de Fransche Kerk.

NOTA. Het gedruckte Curstijf alleen voor 's Gravenbage.

**Cette Ville.*

We pray unto thee in behalfe of those whom it hath pleased thee to place in authority over us, to witt for the States of Holland and West-Frieslandt our Lawfull Souverains; We pray also for the States of the other United Provinces their Confederates, for their joint Deputies in the assembly of the States Generall and in the Counsel of State, for the Comunity of States, for the Cours of Justice, and the Chamber of Accounts; as also for the Venerable Rulers and Magistraets of this Place*; Voucha-
 se unto them thy gifts, according to the calling and condition wherein thou hast placed them, that they may govern the People committed by thee unto their charge prudently, protect them couragiously, maintain they worship faitfully, and administer Justice among their subject uprightly. Be pleased to be president by thy holy Spirit in their assemblies, that in all their affairs they may conclude nothing but what is good and warrantable, and may afterwardts happily prosecute the same, that so these Provinces may be preserved from their Enemies, Evilldoers may be punished, and the honest being protected, thy name may there by be honoured, and the Kingdome of Jesus Christ the King of Kings may be advanced, and that we under the Government of our forenamed Lawfull Souverains may lead a quiet and peaceable life in all Godliness and honesty. Further we pray unto thee in behalfe of all Kings, Princes, Potentats, &c.

Dit Formulier te senden aen die van de Engelsche Kerck.

NOTA. Het gedruckte Curstijf alleen voor 's Gravenbage.

**City.*

Saturdagh den 21 April 1663.

Geen resignatien ofte survivances van Ampten toe te staen.

OP 't gemoveerde van eenige Leden, ende in achtginge genomen zijnde dat niet tegenstaende haer Ed. Groot Mog. voorgaende iterative Resolutien tegens de resignatien van Ampten ende survivances genomen, echter noch soo nu ende dan eenige alfulcke Resignatien, of survivances door sollicitatien ende ernstich vervolgh by eenparige toestemminge van de Leden uytgewerckt werden; Is, naer voorgaende ripe deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen dat van nu voortaan egeene Resignatien, survivances, espectativen, of andere dispositien van Ampten voor den tijdt van de eygentlijke collatien der effective Functien van de selve toegestaen, geacordeert, ofte gedoocht fullen werden, onder wat naem, pretext ofte couleur sulcks soude kunnen ofte mogen werden versocht, oock wat redenen daer toe bysonderlijck soudten mogen werden voorgewendt ofte geallegeert, ende dat ten aensien van alle Ampten, Charges ofte bedieningen 't zy Politijcq, Militair, ofte anderen, egeene uytgesondert; Ende werdt den Raedt-Pensionaris in der tijdt midts desen wel expresselijck geinterdiceert eenige versoecken, ofte Requesten daer toe tendende aen te nemen, voor te dragen, of daer op eenige omvrage te doen, sonder hier jegens eenige de minste infractie plaetse te geven.

Vrydagh den 27 April 1663.

Formulier van de Gebeden in eenige Perioden te volgen na de Letter, te drucken, &c.

Sijnde ter Vergaderinge bekendt gemaect, dat by eenige Bedienaren des Goddelijcken Woordts binnen dese Provincie niet behoorlijck wierde achtervolcht ende naer-gekomen d'aenschryvinge van haer Ed. Groot Mog. den een en twintichsten der voorleden maendt gedaen, noopende 't bidden in de publijcque Kercken voor de Hooge ende Subalterne Overigheydt ende 't Formulier dienthalven den derthienden daer bevoorens gearresteert, maer dat daer ontrent by sommigen door inadvententie of andersints noch al merckelijke incongruïteyten begaen wierden; Is, naer voorgaende deliberatie, goedtgevonden ende verstaen, dat het voorsz Formulier door ordre van haer Ed. Groot Mog. gedruckt, ende een goet getal van Exemplaren van dien aen de Officieren ende Magistraten alomme binnen dese Provincie afgesonden fullen werden, met last ende ordre als in de naervolgende Missive.

Aen de Officieren ende Magistraten in de Steden, ende aen de Hoofst Officieren, ende andere Officieren in particuliere Heerlijckheden.

NOTA. Aen de Officieren te stellen onder u district.

D'abusen al van ouden tyde ingesloopen in de ordre ende forme van 't bidden in de publijcque Kercken hier te Lande voor de Hooge ende Subalterne Overheden, ende sulcks oock t'zedert by de jegenwoordighe Bedienaren des Goddelijcken Woordts, buyten hare schult gevolght, hebben Ons oorfaecke gegeven om aen U E. den een en twintichsten Martij lestleden over te senden het Formulier by Ons dienaengaende gearresteert, ten fine als in Onsen Missive van den selven date breeder staet geëxpressieert; maer t'zedert in ervaringe gekomen zijnde, dat eenige der voorsz Bedienaren trachtende de materie van 't voorsz Formulier wel te achtervolgen, maer haer niet bindende aen de forme van dien, dickmaels daer door by misverstandt of andersints noch al wederom in merckelijke congruïteyten vervallen, soo hebben Wy tot verhoedinge van dien voor 't toekomende U E. by desen wel willen toefenden een goet getal gedruckte Exemplaren van 't voorsz Formulier, begerende dat U E. de selve fullen distribueren aen de Bedienaren des Goddelijcken Woordts *aldaer*, ende de selve Bedienaren in Onsen name wel expresselijck belasten ende beveelen, dat syluyden in 't uytspreecken van hare Gebeden in de publijcque Kercken formaliter ende na de Letter fullen hebben te volgen de hier onder-gheschreven drie Perioden van 't voorsz Formulier, Namentlijck:

I. Wy

1. Wy bidden U voor die geene die 't u beliest heeft over ons te stellen, te weten, de Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, zijnde onse wettige Hooge Overigheyt;
2. Wy bidden u oock voor de Staten van de andere Vereenichde Provinciën, hare Bondtgenooten;
3. Voor der selver gesamentlijke Gedeputeerden ter Vergaderinge van de Staten Generael ende in den Raedt van State;

NOTA!
Aen die van 'sGraven-Hage in 't gedruckte Cursif te stellen, ende voorts by te voegen als in margine.

4. Voor de Gecommitteerde Raden;
5. Voor de Hoven van Justitie, ende
6. Voor de Kamer van Reeckeninge;

Ende dat sy haer naer den vorderen innehoude van 't voorsz Formulier oock sulden hebben te reguleren, is 't niet formaliter ende præcisè naer de Letter, ten minsten materialiter ende naer den sin van dien, welverstaende dat sy haer forghuldichlijck hebben te wachten van te ghebruycken eenige clausule die in soodanigen sin soude kunnen werden verstaen, als of de Staten Generael, of des Generaliteyts Collegien waren of participeerden aen de Regieringe deser Provincie, ende dat sy midts dien oock specialijck sulden hebben te vermyden de Clausule voor desen dickmaels gebruyckt, te weten,

Dat wy onder hare Regieringe een geruft ende stil-leven leyden mogen.

Maer in plaetse van dien hebben te observeren de woorden van 't voorsz Formulier, Namentlijck

Dat wy onder de Regieringe van de voornoemde onse Hooge Overigheyt een geruft ende stil leven leyden mogen;

Of wel,

Dat wy onder de Regieringe van de Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt voornoemt, ende de van de Achtbare Magistraet deser Stede, een geruft ende stil leven leyden mogen.

NOTA:
Het nevensstaende gedruckte Cursif alleenlijck aen de Steden.

Welverstaende dat in de Heerlijckheydt van oock voortaan by continuatie sal werden gebeden voor den, &c. als Heere ofte Ambachts-Heere aldaer, sulcks als tot noch toe in gebruyck is geweest, ende dat in ordre naer de drie eerste Perioden hier boven uytgedrukt, &c.

NOTA:
Aen de Officiëren van particuliere Heerlijckheden of Ambachts-Heerlijckheden hier in te voegen 't geene hier ter zyden staet.

Ende sullen U E. tot naerder voldoeninge van Onse goede meyninge, ende om alle misverstant des te seeckerder te verhoeden, oock dubbelt van de tegenwoordige Missive aen de voorsz Bedienaren des Goddelijcken Woordts hebben te behandigen, ten welcken eynde daer van oock eenige gedruckte Exemplaren hier inne geslooten zijn; Waer toe Ons verlatende, &c.

Ende werden de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren midts desen mede gelast het ooge daer op te houden, ende effective te besorgen dat

de boven-geëxpressieerde haer Ed. Groot Mog. intentie ende begeerte punctuelijk werde geëxecuteert ende naer-gekomen, ten welcken eynde aen de selve de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq ter handen ghesteldt ende toegesonden sal worden.

Dinghsdag den 1 Mey 1663.

Ceremoniael, Inscriptien, Supercriptien, &c. van Brieven.

OP 't gemoveerde van eenige Leden; Is, naer voorgaende deliberatie, goetgevonden ende verstaen, dat door Gecommitteerden van haer Ed. Groot Mog. befoigne aengesteldt, ende de Vergaderinge van advise gedient sal worden, in wat voegen soude kunnen ende behooren gereguleert te werden het Ceremoniael van dese Provincie, ten aensien van Inscriptien, Subscriptien ende Supercriptien van Brieven by haer Ed. Groot Mog. geschreven wordende aen Koningen, Princen ende Staten buyten 's Landts, midtsgaders aen Collegien, Steden ende Officieren, ende anderen binnen 's Landts; Des sal middelerwylen aen alle die gene die onder de Souverainteyt van haer Ed. Groot Mog. referteren ende geleten zijn, *mutatis mutandis* gheschreven werden, als jegenwoordigh in gelijke gelegtheden by haer Hoogh Mog. in gebruyck is, ende in allen gevalle in geen submissie forme of termen als by de Hoven deser Provincie geöbserveert werdt; Ende zijn tot uytvoeringe van 't voorz. befoigne versocht ende gecommitteert, gelijk verlocht ende gecommitteert worden by desen de Heeren van Wimmenum, van Beuningen, ende van Panhuysch, mette Raedt-Pensionaris ende Secretaris.

Woonsdag den 2 Mey 1663.

Munte. Placcaet op 't Goudt ende de Silver te mainteneren, eenige elucidatien.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den acht-en-twintichsten September des voorleden jaers geëxamineert ende overwoogen drie distincte Requesten, d'eerste op den naem van Deeckens ende Geswoorens van de Goudt ende Silvermits-Gilden in 's Graven-Hage, ende 't meerendeel van de Steden van Hollandt ende West-Vrielandt, d'andere op den naem van Deeckens ende Geswoorens van de respectieve Goudt ende Silvermits-Gilden in de respectieve Steden van de selve Provincie, ende de derde op den naem van den Deecken ende Keurmeesters van 't Goudt ende Silvermits Gilde binnen de Stadt Leyden aen haer Ed. Groot Mog. ghepresenteert, alle houdende klachten ende verhael van verscheyden grieven jegens het Placcaet by haer Ed. Groot Mog. den derden December seshienhondert een-en-tselfich op 't wercken van Goudt ende Silver gedaen emaneren, ende particulierlijk hare bekommernissen op den Eedt in 't vierde Articul van 't selve Placcaet geïnfereert, midtsgaders noch 't advis by de Raden ende Generael-meesters van de Munte, in gevolge ende tot voldoeninge van seecker Appoinctement Commissoriael in date den thierenden Julij seshienhondert twee-en-tselfich op de voorz. klachten, grieven ende bekommernissen, geformeert den twintichsten September daer aen volgende; oock veele van de voorz. Supplianten ende anderen van de voorz. Neeringen uyt verscheyden notable Steden deser Provincie, soo in 't generael, als van yder Stadt apart in 't lange gehoort, ende van gelijken noch nader ingenomen 't advis ende de consideratien by de Raden ende Generael-meesters van de Munte voorschreven over verscheyden poincten henluynen voorgehouden, ende aen de ghemelte Heeren Gecommitteerden by monde gegeven ende gededuceert; Waer op ghedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. de voorz. gedane klachten, ende

ende geallegeerde grieven ofte bekommernissen ongefondeert, ende insuffisant bevonden, ende dienvolgende verstaen en geresolveert dat het voorz Placcaet naer syne forme ende teneur geëxecuteert ende in train gehouden sal worden; hebbende nochtans haer Ed. Groot Mog. tot wechneming van alle scrupel wel willen verklaren, gelijk haer Ed. Groot Mog. verklaren by desen, dat den Eedt in 't voorz vierde Articulus geinsereert sich geenints extendeert tot observantie van 't voorz geheele Placcaet, ende van alle de particuliere ingredienten van dien, maer alleenlijk tot observantie van de voet ofte de keur op de inwendige sijte van het Goudt ende Silver by 't selve Placcaet gepraescribeert, ende dat noch niet absolutelyk, ofte met sulcken rigeur dat yemandt onwetende daer tegens gepeceert hebbende, ter dier oorsaecke aengesien, veel min aengesproocken soude kunnen werden als meynedige, maer met die moderatie ende circumspectie dat die van de voorz Neeringe door den voorschreven Eedt alleenlijk geastringeert werden geen Goudt ofte Silver te mogen wercken, of doen verwercken, 't welck syluyden weten dat is onder de voorz voet ende keur, te weten onder de elf penningen ende acht grain ter remedie van drie grain (dat is onder de elf penningen ende vijf grain) ten aensien van 't Silver van de groote Keur, ende onder de drie en twintich caraten ende acht grain ter remedie van een grain (dat is onder de drie en twintich caraten ende seven grain) ten aensien van de Wercken van 't Goudt 't welck men noemt fijn Goudt; ende onder de twee en twintich caraten ter remedie van een vierendeel van een carat (dat is onder de een en twintich caraten ende neghen grain) ten aensien van het Goudt 't welck men noemt Werck-goudt; maer dat sy de voorz respectieve Keuren sullen onderhouden ende doen onderhouden *naer haar beste vermogen*. Zijnde tot klaerder ende duydelijcker verstant van dien, den voorschreven Eedt, naer de woorden van 't voorz Placcaet Articulus vier, achtien ende negenthien alhier by een getrocken, ende in forme opghesteldt, sulcks ende in der voegen als de selve voortaan eenen yegelijck dient behoort voorgelesen, ende afgenomen sal worden.

Formulier van Eedt te doen by alle Werck-basen in Goudt ende Silver, ende alle die in 't Ambacht zijn, of naermaels komen sullen, als mede by alle Deeckens, Geswoorens ende Overluyden, in 't aenvaerden van hare diensten.

Ick beloove ende sweere dat ick geen Goudt ofte Silver sal verwercken, ofte doen verwercken, 't welck ick wete dat is beneden den voet ofte keur by de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant daer op gesteldt ende beraemt, te weten onder de elf penningen ende acht grain, ter remedie van drie grain (dat is onder de elf penningen ende vijf grain) ten aensien van 't Silver van de groote keur, ende onder de drie en twintich caraten ende acht grain ter remedie van een grain (dat is onder de drie-en-twintich caraten ende seven grain) ten aensien van de Wercken van Goudt 't welck men noemt fijn Goudt, ende onder de twee en twintich caraten ter remedie van een vierendeel van een carat (dat is onder de twee-en-twintich caraten ende neghen grain) ten aensien van het Goudt 't welck men noemt Werck-goudt; maer dat ick de voorz respectieve keuren sal onderhouden, ende doen onderhouden naer myn beste vermogen.

Ende sal 't voorz Formulier aen de respectieve Officieren ende Borgemeesteren van de Steden ende Plaetsen deser Provincie toegesonden werden, met last ende ordre om daer op sonder verder uytstel, die van de voorz Neeringe solemnelijck te
bee-

beëdigen, ende voorts 't voorfz Placcaet in den haren te onderhouden, ende doen onderhouden, procederende ende doende procederen tegens d'Overtreders ende Contraventeurs van dien tot præcife executie van de pænen ende boeten daer inne geftatueert.

Hebbende haer Ed. Groot Mog. tot naerder fatisfactie ende tot meerder gerufftellinge van die van de voorfz Neeringe, midts defen mede wel willen verklaren, dat Deeckens ende Gefwoorens over de keure die fyluyden achtervolgende den inehoude van 't voorfz Placcaet, naer ouder gewoonte fullen blyven doen by touts ende fteeck, geenfints subject fullen wesen de recherche van den effay, ofte eenichfints ghebruyckt, veel min als meyneedigen gehouden fullen mogen werden, foo wanneer door den effay alleenlijck ende niet by touts ofte fteeck bevonden fal konnen werden dat eenige Wercken die fyluyden voor goet ghekeurt ende geteyckent hadden, onfijnder waren, ende fulcks niet en hielden den voet hier boven geëxpresseert; maer dat fyluyden de boete van 't twee en dertichfte Articul van 't voorfz Placcaet fullen onderworpen wesen alleenlijck foo wanneer fyluyden by touts ofte fteeck van 't geene voorfz is konnen overtuycht werden, ende verder ofte anders niet, achtervolgende den klaren Text van 't felve twee en dertichfte Articul.

Zijnde op 't voorfz rapport mede goetgevonden ende gerefolveert, dat alle Kafsiers ofte Winckeliers; ende generalijck alle die geene die eenich Goudt ofte Silver door anderen fullen doen ofte laten verwerken, gehouden fullen zijn aen de Werckluyden te geven gefmolten Goudt ende Silver van de volle halte volgens de voorfz keure, dat is, ten aensien van het Goudt 't welck men noemt fijn-goudt, van drie en twintich caraten ende acht grain, van Goudt 't welck men noemt Werck-goudt, van twee en twintich caraten; ende van Silver van de groote keure (daer 't voorfz Placcaet alleen op flaet) van elf penningen ende acht grain; fullende 't voorfz gefmolten Goudt ende Silver oock geteekent moeten wesen, met het merck van den Leveraer, om niet alleen ten tyde van de leverantie, maer oock naderhandt betoont te konnen werden van wat fijnte het geleverde Goudt ofte Silver zy geweest; Ende by foo verre t'eeniger tyde de Werck-man soude mogen sustineren het geleverde te wesen beneden den voet hier boven geëxpresseert, fal het felve geleverde op koste van ongelijck ter Keur-kamer gebracht, ende aldaer naer behooren gekeurt moeten worden, welcken volgende in cas bevonden wierde dat het geleverde was beneden den felden voet, fal de Leveraer daer door verbeuren ende moeten betalen tot breucke eene ftuyver op yder Engelsche Goudt, ende op yder once Silver 't welck hy om te verwerken uytgelevert fal hebben, t'appliceren d'eenen helft aen Deecken ende Keur-meesters, ende de weder-helft voor den Armen, boven ende behalven de vergoedinge van de schade die de Werckman door de voorfz abusive leverantie, uyt faecke dat hy van 't geleverde Goudt ofte Silver al yets gewerckt hadde, of andersfints soude mogen hebben geleden; Des fal het mede de Leveraers vry staen haer gefmolten Goudt ende Silver voor date van de uytleveringe t'haren koste als boven te laten keuren, midts dat foo wanneer by Deecken ende Keur-meesters bevonden soude mogen werden dat het ghesmolten Goudt ofte Silver ten fine als boven ter Keur-kamer gebracht, de voorfz volle voet niet halen en mochte, de felve Leveraers als dan mede als vooren vervallen fullen zijn ende gehouden wesen te betalen de voorfz breucke tegens eene ftuyver op yder Engelsche Goudt ende op yder once Silver 't welck by henluyden als vooren beneden de volle voet gefmolten, ende ter Keur-kamere geleverd fal zijn.

Ende ten eynde 't geene voorfz is punctuelijck ende sonder eenige infractie geobler-

observeert moge werden, soo fullen tot meerder satisfactie van die van de voorz Nceringe, van nu voortaan tweederhande Naelden ende Stalen uytgegeven werden, te weten d'eene naer de volle voet ofte fijnte, ende sulcks van 't Goudt 't welck men noemt Fijn-gout, tegens drie en twintich caract ende acht grain, van 't Goudt 't welck men noemt Werck-goudt, tegens twee en twintich caract, ende van 't Silver van de groote keur tegens elf penningen ende acht grain; ende d'andere naer de voet van 't uytterste remedie, dat is van 't Goudt 't welck men noemt fijn Goudt, tegens drie-en-twintich caract ende seven grain, van 't Goudt 't welck men noemt Werck-goudt, tegens een en twintich caract ende negen grain, ende van 't Silver van de voorz groote keur tegens elf penningen ende vijf grain, welverstaende dat de Werckluyden ten aensien van haer Werck, haer alleenlijck fullen mogen dienen van de Naelden ende Stalen der voorz eerste soorte, ende geensints van eenige anderen; maer dat Deeckens ende Keurmeesteren haer van d'eene ende d'andere fullen mogen dienen naer gelegentheydt ende vereysch van saecken; doch van die van de laetste soorte niet anders dan om daer door te mogen bespeuren of de geleverde Wercken van Goudt ende Silver oock ooghschynelijck zijn van meerder, immers van geen minder halte ofte fijnte dan de selve Naelden ende Stalen respectie; ende sulcks niet bevindende, dat syluyden als dan gehouden fullen wesen, sonder ecnige ooghluyckinge ofte verschooninge 't Werck aen stucken te slaen.

Dat oock, om alle abusen te vermyden die uyt d'incorrectheydt ende onsuiverheydt der voorz Naelden ende Stalen souden kunnen ontstaen, de selve Naelden ende Stalen met alle doenlijcke circumspectie ende praecautie geformeert ende geprepareert fullen werden van fijn Goudt ende Silver, ende van 't aldersuiverste Kooper, alvooren gesmolten in schoon Water gegoten, ende voorts op alle doenlijcke manieren gepurifieert wesende; fullende oock voor de geheele Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt uyt eene ende de selve massa gemaectt werden, om alsoo alle, oock 't alderminste verschil tusschen de selve accuratelijck voor te komen; Ende naedemael het Goudt op verscheyde manieren met mixture van Silver ende Kooper galloyeert werdt, houdende d'eene mixture, naer proportie meer Silver ofte Kooper als d'andere, dat over sulcks oock verscheyden Naelden soo van de voorz eerste als oock van de voorz laetste soorte, uytgegeven fullen werden, elck van een bysondere mixture als boven, doch in d'eene ende d'andere soorte praecifelijck van de selve halte ende fijnte.

Ende op dat by verloop van tyde 't voorz Placcaet niet wederom in disobservantie moge komen te geraecken, dat over sulcks de Raden ende Generael-meesters van de Munte wel expresselijck sal werden belast, niet alleenlijck het ooge daer op te houden, ende haer daer inne te quyten volgens den innehoude van 't selve Placcaet, maer daer en boven oock noch ten overvloet van eens 's jaers het voorz Placcaet, sulcks als het jegenwoordich is gecoucheert, of naermaels noch gedresseert soude moghen werden, met ende nevens de bovenstaende Resolutie op nieuws toe te senden aen alle Deeckens ende Geswoorens van de Goudt- ende Silver-smits Gil-den in Hollandt ende West-Vrieslandt, te weten aen elck van de selve een dach twee of drie naer dat d'oude Deeckens ende Geswoorens afgegaen, ende de nieuwe verkoofene in hare plaetse gesuccedeert fullen wesen, t'elckens met serieuze aenschryvinge, waer by de selve Deeckens ende Geswoorens ernstelijck vermaent, ende in den name van haer Ed. Groot Mog. in krachte deses expresselijck ghelast werden, haer naer den voorschreven Placcate ende de bovenstaende Resolutie praecifelijck te reguleren, oock soo veel in haer is allen anderen sich daer naer te doen reguleren

als naer behooren; sonder dat de gemelte Raden ende Generael-meesters van de Munte daer inne oyt ofte oyt eenich versuym ofte nalatigheydt sullen hebben te plegen; Ende of desen onacngesien, buyten vermoede, by versterf van de selve Raden ende Generael-meesters by inadvertentie, of door andere toevallen de voorz gheordonneerde jaerlijcksche aenmaninge mochte werden versuymt, dat echter die van de voorz Neeringe haer daer van geensints sullen vermogen te prævaleren, of hun daer op van de exacte practijcque van 't voorz Placcaet dispenseren, maer des niet tegenstaende daer aen verbonden, ende by transgressie de poenen daer inne geinseereert, subjeet blyven sullen, even ende in sulcker voegen als of de voorz nader aenmaninge effectivelijck geschiedt ware.

Ordre op de generale liquidatie, e executie van de Provincien, submissie van de verschillen.

By resumptie gedelibereert zijnde op 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den een en twintighsten Martij lestleden geëxamineert ende overwogen de consideratien by den Rade van State deser Vereenichde Nederlanden, ende de Gecommitteerden in des Generaliteyts Reecken-kamer tot voldoeninge van haer Hoogh Mog. Resolutie van den veerthienden December des voorleden jaers gesamentlijck opgesteld, raeckende de ordre ende forme te houden in 't stuck van de generale liquidatie tusschen de gesamentlijcke Provincien te doen, in voorgaende Notulen onder date den vier en twintighsten Aprilis lestleden geinseereert, Is goedt-gevonden ende verstaen, dat van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt de saecken daer heenen sullen worden gedirigeert, ten eynde de respectie Provincien by haer Hoogh Mog. ernstelijck mogen werden versocht ende aengemaent, hare op de staten van de restanten ofte onbetaelde descharges van tijdt tot tijdt uyt de overgebrachte Reeckeningen van den Ontfanger Generael getrocken en henluyden toegesonden, ten spoedichsten by rescriptie te willen verklaren, ende sulcks de selve restanten ofte onbetaelde descharges te advoueren of te disadvoueren, op dat de voorz generale liquidatie daer door als door een noodtsaeckelijck præparatoir tot de selve, des te beter moge werden bevordert.

Ende gemerckt ontrent het uytgeven van de descharges by de Ontfangers Generael in der tijdt geprocedeert is met een seer notabel onderscheydt ten aensien van haer Ed. Groot Mog., ende van alle de andere Provincien, ende namentlijck dat de selve descharges op de gedane petitiën by den Ontfanger Generael geformeert, vervolgens in den Rade geëxhibeert, ende by twee van den selven Rade, ende den Thesaurier Generael, met ende nevens den voorschreven Ontfanger onderteekent, ende sulcks in forme van quitantien van Straet voor de respectie Provincien aen den selven Ontfanger wederom ter handen ghesteldt, ende by daer vooren comptabel gemaect zijnde, de successive Ontfangers in der tijdt die van de selve descharges die op dese Provincie waren slaende altydts in eenvoudigheydt overgegeven, ende vervolgens daer op betalinge verwacht ende ontfangen hebben na ghelegentheydt van tijdt ende saecken, ende dat ten aensien van de andere Provincien de voorz descharges gelaten ende gehouden zijn geworden onder de respectie Commisfen van den Ontfanger in de selve Provincien residerende, daer op de betalinge t'elckens getekent ende geene overlevering van dien aen de Provincien gedaen is, als naer volle ende absolute betalinge, dat derhalven tot meerder gerustheydt ende dienst van haer Ed. Groot Mog. voor 't toekomende alle soodanige descharges op dese Provincie slaende mede gelaten sullen werden onder den Ontfanger Generael, ende dat soo wanneer op 't consent daer over de selve geslagen zijn, eenige Ordonnantien tot

betalinge sullen werden ghedepescheert, den inhoudt ofte somma van dien t'elckens onder de selve decharges by de eygene handt van den Commis van haer Edele Groot Mog. Financie geteckent sal worden, met expresse van den dach van de voorz Ordonnantien omme het geheele contenu van de decharges voldaan zijnde, als dan ende eerder niet de selve decharges overgenomen ende als een behoorlijk Document ende Quitancie van Staet ter gelegener tijdt tot de reeckeningen ofte liquidatien tegens de Generaliteyt geapliceert te mogen werden; Ende belangende den tijdt van welcken den aenvangh der voorz liquidatien sal werden gemaect, ende de materie ofte 't subjeet van dien met het gene daer aen dependeert, dat van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt sal werden geconsenteert ende aengenomen te liquideren achtervolgens ende in conformité van den Staet dienthalven by den welgemelten Raedt van State geformeert, ende in den Jare 1651. de respectie Provincien toegesonden; voorbehoudens nochtans, dat de andere Provincien mede aennemen ende bereyt zijn van gelijcken te doen, ofte by aldien by de selve in dese ofte gene Petitien ofte Posten soude mogen werden gedifficulteert, dat in sulcken gevalle haer Ed. Groot Mog. haer daer naer mede sullen voegen, in dien verstande nochtans, dat haer Ed. Groot Mog. ten profijte geleden sal moeten werden, 't geene wegens de selve in de gedifficulteerde Petitien ofte Posten van de Provincien, bevonden sal worden gecontribueert, ofte auersints boven de gewoonlijke quote ten over betaeldt te wesen.

Ende aengesien het principaelste point ontrent dese materie is het middel om voor het toekomende te geraecken tot suyvere contenten op de Petitien by de meer-gemelten Rade van State te doen, dat derhalven van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt sal werden bewillight, ten eynde by haer Hoogh Mog. voor den tijdt van ses achter een volgende jaren moge werden gearresteert het project in den jare 1651. by Gecommitteerden van haer Hoogh Mog. geformeert op 't beslichten van de differenten, die tusschen de Provincien onderlinge souden mogen ontstaen, in voegen ende manieren als 't selve project hier naer volght geinsereert.

I.

Te weten, dat by soo verre het mochte komen te gebeuren ('t welck Godt verhoeden moet) dat tusschen de Geünieerde Provincien eenich ditpuyt, onverstandt, twist ofte tweedracht gevele in saecken welckers deliberatie speecteert tot de gemeene Unie, in den jare 1579. gemaect, ende daer over volgens de selve Unie de dispositie speecteert aen haer Hoogh Mog., ende daer inne niet te min geene overstemminge plaets mochte hebben, ende daer inne syluyden den anderen niet en konnen verstaen, in sulcken gevalle seven onpartydige, bequame, vrede-lievende, ende in 't stuck van Staet welervaren Persoonen, te weten uyt yeder Provincie een, onder welke sullen wesen de Stadthouders van de Provincien, daer de selve jegenwoordich zijn, ofte naemaels souden mogen wesen, ende die de respectie Provincien daer toe sullen gelieven te gebruycken, sullen te samen komen, omme tusschen de discreperende parthyen den weg van vruntchap te tenteren, ende de selve niet succederende, sullen de verschillende parthyen wederzijds tot ende by de voorz seven Persoonen, eenige nieuwe Arbiters verkiesen, in sulcker voegen, dat de selve nieuwe gekooren Arbiters gevoght by de voorz respectie eerst-geëligeerden ten wederzyden een gelijk ende egael getal komen uyt te brengen; Te weten, by soo verre het geschil tusschen eene Provincie ter eenre, ende de ses Provincien ter andere zyde sal wesen gerefen, dat in sulcken gevalle de selve eene Provincie noch elf, ende de voorz ses Provincien noch ses Arbiters verkiesen sullen, in voegen dat als dan ten wederzyden het getal van twaelf Seghs-luyden gebruyckt sal worden, ende by soo verre het geschil mochte wesen gerefen tusschen

twee Provincien ter eenre, ende de vijf Provincien ter andere zyde, dat in dien gevalle de selve twee Provincien noch acht, ende de voorfz vijf Provincien noch vijf Arbiters aflumeren fullen, fulcks dat als dan ten weder-zyden thien Seghs-luyden fullen worden geëmployeert, eyntelijck by soo verre de questie fal welen ontfaen tusschen drie Provincien ter eenre, en de vier Provincien ter andere zyde, dat als dan de selve drie Provincien noch negen, ende de voorfz vier Provincien noch acht Arbiters eligeren fullen, in voegen dat by foodanigen voorval wederomme ten weder-zyden twaelf Seghs-luyden fullen werden gebruyckt.

I I.

Ende fullen de voorfz alsoo verkooren Seghs-luyden tot henluyden aflumeren, ende by pluraliteyt van stemmen eligeren een super Arbitr; edoch by aldien de stemmen van de selve Seghs-luyden daer inne mochten komen te steecken, fal de decisie van dien by lotinge werden getermineert, en op de welcke van de Perfoonen daer tusschen de stemmen gesteecken fullen hebben het lot valt, fal de selve Super-Arbitr zijn.

I I I.

Ende fullen de voorfz Seghs-luyden ende Super-Arbitr hare sessie ende rangh hebben, midtsgaders stemmen naer de ordre van de Provincien, wegens de welcke de selve respectivelijck fullen komen, ende oock voor eerst ende voor al *viam Concordie* tusschen de verschillende parthyen tenteren, ende by faulte van succes onpartydichlijck oordeelen ende uytspreecken 't geene syluyden in conscientie, reden, recht ende billickheydt bevinden fullen te behooren, fullende tot dien eynde by Eede beloven, dat sy geene sucht ofte affectie tot eenige Provincie of Leden van dien dragen, nemaer haer uytspreecke als vooren onpartydelijck doen fullen.

I V.

Wel-verstaende by soo verre eenige parthyen mochten oordeelen redenen van recusatie jegens eenige van de voorfz Seghs-luyden ofte den Super-Arbitr te hebben, dat de selve de voorfz redenen fullen mogen allegeren, ende dat op suffisantheydt van dien by de resterende van de voorfz Seghs-luyden geoordeelt ende uytspreecke gedaen fal worden, midts dat aenstondts in plaetse van den geenen die met redenen gerecuseert fal zijn, een ander gefurrogeert werde.

V.

Hebbende de respectieve Provincien beloofd, gelijk de selve beloven by desen, de voorfz te doene uytspreecke na te gaen ende te achtervolgen, doen naer gaen ende achtervolgen sonder daer jegens te doen, noch gedogen gedaen te werden, directelijck ofte indirectelijck in eeniger wyse ofte manieren, sonder dat daer van wyder beroep ofte andere provisie van Rechten, 't zy van Appel, Relief, Revise, Nulliteyt ofte eenige andere Querellen, hoedanigh die souden mogen wesen, versocht ofte gebruyckt souden mogen werden, ende soo verre by yemandt ter contrarie gedaen ofte geattenteert werde, 't selve verklaren sy van nu als dan nul, egen ende van onwaerden, daer onder verbindende haerluyden ende aller Ingesetenen van haerluyder respectieve Provincien, Steden ende Leden van dien, Perfoonen ende Goederen, om de selve in gevalle van contraventien ende by gebreecken van voldoeninge van de voorfz uytspreecke, tot praestatie van 't effect van dien, met 't gene daer aen dependeert, gearresteert gehouden, ende bekomert te mogen werden t'allen plaetsen, ende by allen Heeren, Rechter ende Rechteren, daer men die fal kunnen ofte mogen bekomen, renuncierende ende vertyende tot dien eynde van alle exceptien, gratien, privilegien, relivementen, ende generalijck alle andere beneficien van Rechten,

ten, die henlyuden eenichints ter contrarie van desen fouden mogen dienen, ende bysonder den Rechten, seggende generale renunciatie geen plaets te hebben daer zy eerst speciale voorgegaen.

Ende aengesien niet genoeg is dat de Provincien door de voor-geroerde middelen gedisponeert werden tot het inbrengen van suyvere consenten op de respectie te doe-
ne Petitiën, soo wanneer de selve consenten gedragen wesende niet opgevolcht, ende dienvolgende daer over gedeclareert, gereeckent ende met effectuele betalinge gesuyvert werden, ende dat de defectueuse Provincien door geene bequame ende genoegsame middelen tot de voorsz suyveringe kunnen ofte mogen geconstringeert worden; dat over sulcks de saecke daer heenen sal worden gedirigeert, ten eynde by de gemeene Bondtgenoten geadmitteert, geamplectert ende vervolgens gepractiseert mogen werden alle de Middelen begrepen in het drie en twintichste Artijckel van de Unie, ende nader geëxpressieert by Acte van den derthienden Julij des jaers vijftien hondert negen en tseventich alhier mede van woorde te woorde gcinsereert.

WY Johan Grave tho Nassauw, Catzenellebogen, Vianden, Dieft, &c. Heer tho Bylsteyn, Stadthouder des Furstendoms Geldre ende Graeffschaps Zutphen; ende Wy Georg van Lalaing Grave tho Rennenberch, vry ende Baenre-Heere tot Ville, Heer tot Villeroe, Imbrechies, &c. Stadthouder over Vrieslandt, Over-Yssel, Ommelanden, &c. Hoofd van sijn Majesteys Financien, &c. midts gaders d'ondergeschreven Gedeputeerden van 't Landtschap ende Staten van den Furstendomme Gelre met den Graeffschappe Zutphen, van den Graeffschappe van Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt, Utrecht ende de Vriessche Ommelanden tusschen de Eems ende Lauwers, onlanghs met mal-kanderen onderlinge vereenicht ende verbonden in krachte der naerder Unie binnen Utrecht opgericht; *Doen te weten*, alle ende eenen yegelijcken die dese sullen sien ofte hooren lesen; Alsoo de gemeene Vyanden des Vaderlands die Spangiaerden ende hare Adherenten niet af-laten te gebruycken alle wegen van geweldt ende loofe practijcken om dese Landen onder hare moetwillige slavernye ende tyrannische Regeeringe te brengen, dewelcke alle goede ende Vrome ten hoochsten schuldich zijn te helpen afkeeren, ende wederstaen, ende met alle hare middelen die hen Godt daer toe heeft verleent; **SOO IST**, Dat Wy begeeren te voorsien tot die noodelijcke defensie van 't gemeene Vaderlandt, eendrachtelijck met onsen vryen wille belieft, geconsenteert, ende ingewillicht hebben, believen, consenteren ende inwilligen midts desen, dat wy elcks in ons reguardt ende qualiteyt voorsz van nu voorts aen, aen handen van den Ontfanger Generael van de Geünieerde Provincien die nu is, of naermaels gesteldt sal worden, furneren ende opbrengen, doen furneren ende opbrengen sullen alfulcke penningen als by gemeenen advise ende consent van ons ofte onse Gecommitteerden over de voorsz Geünieerde Provincien ingewillicht ende geconsenteert sullen zijn, ende dat op de dagen ende termynen als des veracordeert sal wesen; ende soo verre eenige van de voorsz Provincien, Steden ofte Leden van dien, 't zy Quartieren, Dorpen, Gemeynte of particuliere Persoonen van hen, de voorsz quote op sijn behoorlijcke dagen ende termynen op te brengen, in gebreecke bleven, sullen in dien gevalle de andere willige Provincien, Steden ofte Leden van dien of andere des last, actie, ofte autorisatie van hen hebbende, die penningen die daer ontbreecken, sullen mogen oplichten ofte furneren op alfulcken interest als sy die weten te bekomen, ende dat tot laste van de onwillige Provincien, Steden ofte Leden van dien, die gehouden sullen wesen soo wel die principale schuld: als de interesten van dien op te brenghen ende te betalen; tot versceckertheydt

van 't welcke wy in de qualiteyt als boven, verbonden hebben, ende verbinden midts desen Ons, ende alle die Perſoonen, Inwoonderen ende Ingezetenen van de voorſz Provincien, ende oock van yder Stadt ende Lidtmate van dien, elcks in 't byſonder, midtsgaders alle heure Goederen, ſoo Geestelijcke als Wereldlijcke, roerende ende onroerende, actien, ende crediten, waer ende tot wat Plaets ende in wat Heeren Landen die gelegen mogen zijn, ende men die ſal weten te bekomen, omme die voorſz penningen met de Interesteſten van dien, ende de onkoften die ter oorſaecke van dien gedaen ſullen weſen, met oock die ſchade daer inne de voorſz Provincien door 't gebreck van 't opbrengen der voorſz Penningen ingevallen ſullen mogen zijn, reëlijk ende metter daedt ſonder eenige forme van Proces daer omme te houden, op ende aen de voorſz Perſoonen ende Goederen verhaeldt te werden by arreſt, ſaiſſement, bekommeringe ofte verkoopinge van haerluyder, ende een yder van de Ingezetenen ende Inwoonderen van de onwillige Provincien, Steden, ofte Leden van dien, Perſoonen ende Goederen reſpectivelijk, ofte oock met inlagen van Ruyteryen ofte Soldaten, ofte ſulcke andere wegen als die willige Provincien tot prompte reſtitutie van de uytgeleyde penningen ſullen weten te adviſeren, ende ten dien eynde ſubmitteren Wy onſe reſpective Provincien, Steden ende Leden van dien, midtsgaders die Perſoonen ende Goederen van de Ingezetenen ende Inwoonderen, der ſelver tſamentlijcke, ende een yder van dien in 't byſonder ende in 't geheel, tot correctie van alle Heeren, Hoven, Rechteren, Wetten ende Gerechten van gantsch Nederlandt, oock van alle Furſten, Princen, Potentaten, Heeren, Hoven, Rechteren ende Gerechten, conſenterende onwederroepelijk dat alle de ſelve by ofte van wegen der willige Provincien, ofte hare Gecommitteerden verſocht zijnde, ſullen mogen procederen tot de executie van de voorſz uytgeleyde penningen, Interest, koften ende ſchaden daer omme gedaen ende geleden, midts alleenlijk daer toe hebbende verklaringe onder die handt van den Griffier of Secretaris van 't Collegie van de Gedeputeerden van de voorſz Geünieerde Provincien; Ende of 't ſoo waer dat eenige Provincien, Steden ofte Leden van dien hen by de voorſz executie, arreſt, ſaiſſement, bekommeringe, ende verkoopinge van haerluyder Perſoonen of Goederen lieten duncken beſwaert te zijn, ſoo dat ty hen daer van ſouden willen doleren, of by eenige proviſie van Juſtitie verſien, ſoo en ſullen ſy daer toe niet ontfangen noch in Rechten gehoort mogen werden, ten zy ſyluyden eerſt reëlijk ende metter daedt de penningen, des quaëſtie is, genamptiſeert ende opgebracht ſullen hebben, om by de willige Provincien by proviſie gelicht te werden, onder beſofte van die te ſullen reſtitueren, ſoo verre naermaels bevonden werdt ſulcks te behooren; Wel-verſtaende, dat by ſoo verre d'executie, arreſt, ſaiſſement, bekommeringe of verkoopinge op de voorſz Perſoonen, ofte haerluyder Goederen geſchiede binnen de Geünieerde Provincien, dat die quaëſtie daer op vallende, ſtaen ſal by proviſie tot deciſie van de Heeren Stadthouders van de Provincien nu ter tijdt zijnde, in der forme als van andere differenten die tuſſchen deſe Provincien ſullen mogen vallen by nadere Unie geleydt is, tot welken eynde by boven-gemelte Gedeputeerden aen die van de voornoemde Stadthouders, de voorſz ſaecke van als nu gheſubmitteert, ende henluyden voor ſoo veel des noodt doet, de ſelve ſpecialijk gecommitteert hebben; ende tot meerder vaſtigheydt van deſen, hebben Wy vertcegen ende te buyten gegaen, vertyen ende gaen te buyten midts deſen, ſoo voor ons als van wegen de voornoemde Staten ende Landſchappen die exceptie van diviſie, excuſſie, ende alle andere exceptien, gratien, privilegien, ende behulp van Rechten dat Ons of d'Ingezetenen, ende Inwoonderen van de voorſz reſpective Provincien, Steden ofte Leden van dien, eenichints

ter contrarie van dese dienlijck soude mogen wesen, ende sonderlingh den Rechten seggende generale renunciatie geen plaetse te hebben daer en zy eerst speciale voorgaen, ende onder gelijcke beloften, verbandt, submissie ende renunciatie geloven wy midts desen op te brengen ende te doen opbrengen elke maendt den tijdt van twee maenden aen een geduyrende als van Julius ende Augustus de somme van hondert twee en tnegentich duysent ponden, onder alfulcke verdeylinge of repartitie als tot laste van de voorz Landtschappen respectie onlanghs binnen Utrecht gedaen, ende beslooten is geweest, te weten voor die van

Gelderlandt, Veertich duysent ponden.

Hollandt, Tachtich duysent ponden.

Zeelandt, Twintich duysent ponden.

Utrecht, Twaelf duysent ponden.

Vrieslandt, Vier en twintigh duysent ponden.

De Vriessche Ommelanden Seithien duysent ponden.

Des hebben Wy Johan Grave tho Nassau, ende Wy Georg van Lalaing Grave tho Rennenburch, &c. Stadthouders beloofd, ende beloven by desen de goede handt elcx by de Provincie van onse Gouvernemenen respectie te sullen holden dat yder Provincie zijn quote achtervolgende de voorz repartitie in tijds furneren ende oock d'onwillige met alle behoorlijcke middelen van bedwangh tot sulcks te helpen constringeren, is 't noodt, dat wy mede die voorsieninge doen sullen, dat by alle andere Provincien, Leden ofte Quartieren van de selve onse Gouvernemenen (hoewel als noch buyten de nader Unie zijnde) haer gewoonelijcke quote ter gemeyne defensie der Landen verstreckt sal worden neffens de penningen ende quote van de andere Provincien boven verhaeldt; des hebben wy Gecommitteerden van de voorz Staten ende Landtschappen respectie elckanderen beloofd ende verbonden, beloven ende verbinden midts desen (onvermindert ende blyvende in sijn volkomen effect 't gene voorz is) binnen den tijdt van drie weecken of een maendt ten langhsten suffisant ende by procuratie of commissie te doen blijcken, van 't gunt voorz is in bevel of vermogen gehadt te hebben al sulcks te verhandelen ende te verlyden, of ten minsten by onse principale Staten ende Landtschappen respectie te doen agreëren ende ratificeren onder de behoorlijcke Brieven of Acten in forma; Des t'oirkonde hebben wy Stadthouders ende Gedeputeerden ondergeschreven elcx in onse reguardt ende qualité als boven dese met onse respectie handen onderteekent op den 13. Julij 1579. Was onderteekent, *Johan Grave zu Nassau, Catzenellebogen; Georgh van Lalaing; Van wegen 't Furstendom Gelre, A. Boeymenberiche; Gerrit van Holstein; Engelbertus van der Burch; Gerrit van Loen; Van wegen die van Hollandt Boetselaer; P. Buys; W. Stoop; Diderich vander Made; Reinier Cant; D. Jansz Lonck; François Maelfon; Van wegen die van Zeelandt Jacob Valcken; Van wegen die van Vrieslandt, Carel Roerda; Jan Auisma; Van wegen die van Utrecht, Gerard Knoop; Reynhardt van Aisebemy; Johan van Drunen; F. Thin; Van wegen de Vriessche Ommelanden, E. Farghes: Ende was van Blade te Blade geteekent, V. Fudelandt. Onder stondt gecollationneert jegens syne Principalen geteekent als boven, ende daer mede bevonden te accorderen.*

Was geteekent,

G. van Zuylen.

Des dat daer van afgefondert werde de constraincte by inlegeringe van Militie in de voorz Acte mede influerende, dewyle volgens 't geresolveerde van den jare 1651. geene Militie in eenige der Geüniceerde Provincien kan ofte vermach gefonden ofte gebracht

gebracht te werden, nochte oock ten aensien van de Militie sels, de gemelte Provincien in te trecken sonder voorgaende Patent van de Staten der selver Provincie.

Dat wyders tot een nader middel van constraincte te appliceren ten aensien van de geene die het stuyr van de Regieringe aen de handt hebben, ende veeltijds oorsaecke wesen konnen tot het vorderen ofte wederhouden van de gerequireerde suyveringe der gedragene consenten; de defectueuse Provincien mogen werden gehouden, ende metter daedt geweert uyt alle subalterne Collegien van de Generaliteyt, ende sulcks alleen toegelaten tot sessie ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog., omme de Staets-gewyse deliberatien aldaer voorvallende, by te wonen.

Alles boven ende behalven het middel van bedwangh ende constraincte den sevendenden December des jaers seshien hondert tsestigh by haer Ed. Groot Mog. gearresteert, ende in volgende Notulen onder dates den twee en twintichsten, ses en twintichsten ende acht en twintichsten September des voorleden jaers breeder gementionneert.

Ende wat eyndelijck aengaet de ordre ende methode, de welke ten aensien van de voorz liquidatie sal dienen geobserveert te worden, dat omme het werck te vorderen, ende ten besten te faliciteren, 't selve soo veel eenighints mogelijk is vervolght moge worden van anderen op, sonder intermissie van jaren, edoch dat dien-onvermindert een Nieuw jaer daer by gevoeght werde, ende dat van 't selve nieuw jaer den aenvangh geraemt, ende den *terminus a quo* genomen moge werden met het eerste jaer naer het finael arrest van de Resolutie over 't voorz subject van liquidatie by haer Hoogh Mog. te nemen; Des dat de Reeckeninge of Declaratie over het voorz nieuwe jaer gedresseert ende ingelevert werde voor 't verloop van vier jaren, te reecken van het Jaer daer op de Declaratie sal komen te slaen.

Ende dat omme de Provincien tot observantie van 't geene voorschreven staet præcise te houden, den wel-ghemelten Raedt van State by haer Hoogh Mog. geauthoriseert ende verfocht moge worden, sonder aensien van Provincien, de geene die naer d'expiratie van den voorsyden tijdt van vier jaren, souden mogen defectueus blyven hare Reeckeninge of Declaratie van de successive nieuwe Jaren in te leveren, door de voor-geroerde middelen van constrainte daer toe te compelleren, ende tot haer devoir te houden, als naer behooren.

Donderdag den 12 Julij 1663.

Middelen van constraincte omme die van 't Goudt ende Silver-smeden Gilde te houden tot naerkominge van 't Placcaet, &c.

IS ter Vergaderinge gelesen seeckere Requeste by die van het Goudt- ende Silver-smeden Gilde in de respective Steden ende Plaetsen van Hollandt ende West-Vrieslandt, aen haer Ed. Groot Mog. gepræsenteert, midtsgaders oock seeckere Deductie van redenen daer nevens gevoeght, dienende tot aenwysinge van verscheyden grieven ende beswaernissen die de Supplianten souden hebben in 't Placcaet op 't Wercken van 't Goudt ende Silver den derden December des jaers seshien-hondert een en tsestich gedaen emaneren, onaengesien de elucidatie daer op gegeven by Resolutie van date den tweeden Mey leetleden, ende wel bysonderlijck ten aensien van den Eedt by het voorz Placcaet gepræscribeert, ende in de opgemelte Resolutie in forma geïnseereert, midtsgaders ten aensien van de na-proef door den essay by 't twee en veertichste ende volgende Articulen van 't meer-geroerde Placcaet geintroduceert; Waer op ghedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaert, ghelijck verstaen ende verklaert werdt midts desen, dat alle redenen en motiven in de voorz Deductie vervat insufficient ende irrelevant te wesen, om haer Ed.

Ed. Groot Mog. tot eenige veranderinge, of nader mitigatie in 't voorfz Placcaet ofte Resolutie te disponeren; ende is doenvolgende by 't felve Placcaet ende d'opgemelte Resolutie eenpaerlijck geperſiſteert, gelijk daer by peremptoirlijck geperſiſteert werdt midts defen.

Ende nademaal het meer-geroerde Placcaet ende Resolutie, ende particulierlijck de præſtatie van den Eedt daer inne influerende in meeft alle de Steden deſer Provincie, door de oppoſitie van die van de voorfz Neeringe, ende de onderlinge cor-respondentie tuſſchen de felve noch is gebleven buyten executie, hebbende de eene het oog geflagen op de andere, ende beſwaerlijck yemandt daer toe gebracht konnen werden, om andere met een goet exempel voor te gaen; Hebben de reſpective Leden, tot verhoedinge van diergelijcke inconvenienten voor 't toekomende, eenpaerlijck aengenomen ende vaſt geſtelt, ghelijck aengenomen ende vaſt gheſteldt wordt midts defen, dat die van de voorfz Neeringe in alle de Steden ende Plaetſen van den Lande van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt, daer Deeckens ende Gefwoorens, of Keur-meefters van den Ambachte zijn, ſulſen werden beëedicht op den vijf en twintichſten deſer loopende maendt, præciſe ende ſonder eenich verder uytſtel, oock ſonder dat d'ene reflectie ſal nemen op d'andere; Dat voorts in 't afnemen van den voorchreven Eedt geprocedeert ſal worden in maniere hier naer volgende; Namentlijck dat de felve eerſt ende alvorens ſal worden geverght ende voor-gehouden aen de dienende Deeckens ende Gefwoorens, ende in gevalle de felve, of eenige van henluyden, weygerigh blyven den ſelven Eedt af te leggen, dat foodanige aenſtondts van die bedieninge ſullen werden gedepoſteert, ende henluyden voorts by proviſie geinterdicteert in Goudt ofte Silver eenichſints te wercken, of doen wercken, of andersſints de voorfz Neeringe directelijck of indirectelijck te exerceren, ter tyden ende wylen toe ſyluyden den voorchreven Eedt formelijck afgeleydt, ende voorts beloofte ſullen hebben haer naer den voorchreven Placcate, ende nadere voorgeroerde Resolutie te ſullen reguleren, op pœne dat ſoo dick ende menichmael ſyluyden bevonden ſullen werden dien contrarie eenige exercitie van de voorfz Neeringe te hebben gepleecht, jegens haer geëxecuteert ſullen worden de boeten tegens d'ongequalificeerde Werckers, ende Smelters by 't eerſte ende tweede Articul van 't voorfz Placcaet geſtatueert.

Dat voorts Deeckens ende Gefwoorens voorchreven den ſelven Eedt afgeleydt hebbende, of andersſints by weygeringe van dien tegens henluyden te wercke geleydt wefende de middelen van conſtrainte hier vooren geroert, vervolgens den voorchreven Eedt ſal werden geverght aen de gemeene Gilde-broeders, achtervolgende de diſpoſitie van 't voorfz Placcaet, ende van de opgemelte Resolutie; Ende indien ſy of eenige van henluyden, mede weygerigh mochten wefen den voorchreven Eedt af te leggen, dat in ſulcken cas aen de Refuſanten mede gelijke interdictione van Neeringe gedaen ſal werden; Ende dat ter plaetſe daer Deeckens ende Gefwoorens weygerigh ſouden mogen hebben geweest den Eedt af te leggen by de Heeren Burgemeefteren aldaer andere in haerluyder plaetſen gefarroeert ſullen werden, uyt die gene die den Eedt ſullen hebben gepræſteert; Des dat alle Deeckens ende Gefwoorens den Eedt als boven afgeleydt hebbende, haer wel ſorghvuldelijck ſullen hebben te wachten van eenigh Goudt ofte Silver te keuren 't welck gewrocht ſal wefen by Werckluyden die den Eedt noch niet gedaen hebben, of oock 't gene onbeëedighde Kaſſiers ofte Winckeliers ſouden mogen aengaen, maer ter contrarie haer foodanigh Silver ofte Goudt voorkomende, daer van aen den Officier van de Plaetſe advertentie ſullen hebben te geven, om by den ſelven geprocedeert

te mogen werden tot executie van de poenen hier boven gementionneert; Dat voorts den Officier ende Burgemeesteren van de Steden ende Plaetsen alwaer Deeckens ende Keurmeesters zijn, aenstondts naer verrichtinge van't geene voorschreven is advertentie sullen geven aen den Officier ende Burgemeesteren van die Plaetsen in de welke Goudt ofte Silvermeden bevonden werden die hare Wercken gewoon zijn in de voorz eerst genoemde Steden ende Plaetsen ter Keurkamer te brengen, om vervolgens aldaer mede die van den Ambachte effectieve beëdight, of hare neeringe geinterdiceert te werden in maniere ende op poene als boven; En by soo verre, buyten alle vermoeden, eene generale oppositie mochte werden bevonden, ende een universeel opset om haer Ed. Groot Mog. goede intentie in desen tegen te gaen, dat als dan tegens de opposanten in 't generael, ende voornamentlijk tegens die geene van de selve die bevonden sullen werden anderen daer toe gepersuadeert, oite in hare oppositie gestijft te hebben, wyders geprocedeert sal werden soo als men tegens wederhoorige Onderdanen ende verachters van de beveelen van hare Overigheydt te procederen gewoon is, ende dat by foodanige wegen ende middelen als in sulcken onverwachten gheval daer toe nader beraemt ende gearresteert sullen worden. Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq aen de respectieve Officieren ende Borgemeesteren van de Steden ende Plaetsen deser Provincie toegesonden werden, met last ende ordre om daer op ten voorschreven ghepræfigeerden dage, die van de voorz Neeringe in maniere als boven te voorschreven ofte andersints tegens haer te procederen sulcks ende in dier voegen als voorschreven staet; ende voorts 't boven geroerde Placcaet in den haren te onderhouden ende doen onderhouden, procederende ende doende procederen tegens d'Overtredders van dien tot præcise executie van de poenen ende boeten daer inne gestatueert, gelijk mede 't voorz geresolveerde gesonden sal werden aen de Raden ende Generael-meesters van de Munte, om te strecken tot der selver narichtinge.

Dinghsdag den 17 Julij 1663.

*Kerckelijck.
Rapport
Sinode aen
de Staten
van Vries-
landt te do-
teren over
een propo-
sitie by den
Correspon-
dens van de
Sinode van
Vrieslandt
gedaen.*

DE Heer Mr. François van Born, Raedt-Ordinaris in den Hoogen Rade, achtervolgende ende tot voldoeninge van voorgaende Resolutie in date den eersten Martij lestleden, als Commissaris Politijcq bygewoont hebbende de Zuydt-Hollandtsche Sinode, by autorisatie van haer Ed. Groot Mog. jonghst alhier in 's Graven-Hage gehouden, heeft ter Vergaderinge rapport gedaen van 't geen in de selve Sinode van confideratie was voorgevallen ende geresolveert, ende specialijck dat den Correspondens van de Sinode van Vrieslandt jonghst binnen Sneeck gehouden, eerst mondelinge geproponeert ende vervolgens *ex scripto* voorgelesen hadden 't geene vervat is in de Resolutie van de selve Sinode hier naer volgende van woorde te woorde geïntereert.

Sinode ghehouden binnen Sneeck 1663.

Sessione octava 18 Junij.

Art. 70.

Hier op heeft de Ed. Mog. Heer Commissaris Haubois voorgesteld, alsoo de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt voor hadden de Dienaren des Goddelijcken Woordts in hun Provincie op te dringen eenige nieuwigheden ontrent het gewoonlijk Gebedt naer de Predicatie, veele jaren herrewaerts stichtelijck gebruyckt, als continerende het selve merckelijcke ende essentiele incongruïteyten,

reyten, ende misschien diverterende de herten der eenvoudige van hun wettige Overheden, ende wat foodanige voorwendinge meer zijn; vermogens de Resolutie daer af zijnde de dato den 8. ende 9. December 1662, ja alsoo hooch-gemelte Heeren albereyds sonder eens daer op te hebben verstaen het advis van de Dienaren des Goddelijcken Woordts, strydich met de boven-geroerde Resolutie, den selven hadden een nieuw afgedruckt Formulier toegesonden, met expresse last ende bevel, dat syluyden in 't uytspreecken van hare Gebeden in de publijcque Kercken formaliter ende naer de Letter 't selve Formulier souden hebben te volgen, als

1. Wy bidden u voor die geene die 't u beliest heeft over ons te stellen, te weten, de Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, zijnde onse wettige Overigheydt;
2. Wy bidden u oock voor de Staten van de andere Vereenigde Provincien, hare Bondtgenooten, &c.

Alsoo dit was van verdef insicht, ende niet donckerlijck wijckte ende voorseyde droevige gevolgen, tot merckelijcke confusien van Kercke ende Policie, of dan niet noodich ware bysonderlijck te lasten de E. Broederen, de welcke sullen werden gecommitteert *ad correspondentias* van Zuydt ende Noordt-Hollandt dit point in de Sinode daer sy nae toe gaen voor te stellen, ende gedienselijck te versoecken dat de Eerwaardige Christelijcke Sinoden mochten gelieven allerwegen dese nieuwigheden met een heyligen yver tegen te gaen, ende uyt te sien naer heylsamen middel, daer door de herten van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt mochten werden vermorwt ende ingewonnen, om de Dienaers des Woordts vryheyte te gunnen om hun aen het ghewoone Formulier te houden. Het Sinodus aenmerckende hoe gevaerlijck het is de oude palen te versetten, ende nieuwigheden in de Kercke Godts in te voeren, oock dat nedrigheydt is het beste cieraet des Gebeds, daer van alle hooge ende verhevene gedachten moeten verre zijn; ja dat de Heere Godt dit Gebedt nu al ontrent de tachtich jaren in onse Kercken gebruyckt, ende by de Sinode Nationael geaprobeert, ende vast gesteldt, hadde tot noch toe gunstelijck gehoordt in de wooninge syner Heyligheydt, ende 't selve als gelijk met sijn Amen uyt den Hemel beantwoordt, zijnde middelertijt desen Staet van sijn Goddelijcke Majesteyt ghemaectt reputabel, ende formidabel by alle de Wereldt, heeft den yver der hooge Machten onses Vaderlands in dese saecke gelaudeert ende geaprobeert, lastende de Broederen Correspondenten die naer Zuydt ende Noordt-Hollandt sullen gaen, dit point in die Christelijcke Sinoden voor te stellen, ende ernstelijck daer op aen te houden, daer van het rapport naer haer wederkomst sal werden verwacht.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. den gemelten Heere Commissaris bedanckt, gelijk de selve bedanckt wordt by desen over ende ter sake van de moeyte ende de goede conduicte by hem ontrent de voor-geroerde befoignes gehadt ende gebruyckt, ende is voorts goetgevonden ende verstaen; dat aen de Heeren Staten van Vrieslandt met toefendinge van de voorsz Sinodale Resolutie by Missive bekendt gemaectt sal worden dat haer Ed. Groot Mog. niet sonder onstichtinge voorgekomen is dat den Heere Haubois van wegen de hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt op 't voorsz Sinode tot Sneeck als Commissaris Politijc geemployeert geweest zijnde sich soo verre geemancipeert heeft van de selve Sinode te animeren, om door hare Gedeputeerden, *ad correspondentias* met de Sinode van Zuydt-ende Noordt-Hollandt, die van de selve Sinoden aen te raden om aller-

wegen, met een yver (dien aldaer den naem van heyligen yver toegepast wordt) tegen te gaen de Resolutien ende bevelen van hare wettige Overigheydt, midtsgaders oock dat de voorfz Sinodus van Sneeck sich daer door tot de boven-geinfereerde Resolutie heeft laten disponeren, met byvoeginge dat haer Ed. Groot Mog. geensints konnen vertrouwen dat de meer-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt aen den voornoemden Heere Haubois last ofte instructie hebben gegeven, om sulcks te ondernemen als haer Ed. Mog. die voorsichtigheydt ende belcheydentheydt wel toebetrouwen dat de selve in gelegentheydt dat haer Ed. Mog. souden mogen oordeelen by haer Bondtgenooten yets te wesen geresolveert, daer sy jegens mochten hebben eenige consideratien daer over hare repräsentatie souden doen aen de selve hare Bondtgenooten, om daer op of redres of beter onderrichtinge te mogen ontfangen, maer geensints willen trachten by omkeeringe ende met verbreeckinge van alle goede ordre, daer over de Onderdanen tegens hare Overigheydt te animeren, of de Kercke tegens de Policie aen te serten; Ende nademael de voorfz saecke is van verren insichte, en die by andere tyden wel souden konnen wesen van droevigen gevolge, dat haer Ed. Gr. Mog. over sulcks niet hebben konnen ledich staen 't gene voorfz is aen de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt te repräsenteren, en haer Ed. Mog. met eenen te versoecken dat de selve de voorfz proceduren van den gemelten Heere Haubois improberende haer Ed. Groot Mog. daer over door eene convenable rescriptie willen geven rechtmatich contentement; Wyders gemerckt door de voor-geroerde correspondentie tusschen de Christelijcke Sinoden eygentlijk tot oochmerck heeft de conservatie van eenigheydt in leere ende ordre, ende dat de respectieve Sinoden volgens het voorschrift van de Nationale Sinoden jonghst tot Dordrecht ghehouden

† *Schuldich zijn de gansche Gemeynte vlytichlijck ende oprechtelijck in te scherpen de gehoorsaemheydt, liefde ende eerbiedinge diese de Magistraten schuldich zijn, oock met haer exempel in desen de Gemeynte voor te gaen ende door behoorlijck respect ende correspondentie te soecken de gonst der Overheden tot de Kercken te verwecken ende te behouden, &c* Dat haer Edele Groot Mog. over sulcks de hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt wel willen versocht ende gebeden hebben in goede achtinge te nemen hoe verre de boven-geroerde propositie van 't voorfz oochmerck afwijckende, ende met het gestatueerde van de voorfz Nationale Sinode strydende is, vrundt ende nabuyrijck versoeckende, dat haer Ed. Mog. foodanigen ordre willen stellen ende die voorsieninge doen, dat de voor-geroerde correspondentie voortaan niet meer soo groffelijck misbruyckt moge werden, op dat haer Ed. Groot Mog. haer niet genoodtsaeckt vinden de voorfz correspondentie af te wyfen ende op te seggen, ende dat haer Ed. Groot Mog. dienthalven tydelijck immers voor den sesten Augusti toekomende door eene convenable rescriptie mogen gerust ghesteldt wesen, aengesien het Sinode van Noordt-Hollandt met den selven dach alhier aenvangh nemen sal; Ende dewyle haer Ed. Groot Mog. als nu verwitticht zijnde van 't gene den Correspondens Frisæ in de selve Sinode op gelijcke wyse buyten nadere voorsieninge wel soude mogen komen te proponeren, niet konnen ledich staen om sulcks door hare autoriteyt te beletten, in cas 't selve van de zyde van Vrieslandt soo als men verwacht niet en werdt voor-gekomen, dat over sulcks den Heere van Maesdam als Commissaris Politijcq tot de voorfz Noordt-Hollandtsche Sinode gedeputeert, met ende nevens die gene die hem volgens voorige Resolutie in date den sevenden Martij lestleden uyt de Magistraet der Stadt Haerlem sal werden geadjungeert, geauthoriseert ende gelaft sal worden, gelijk syluyden geauthoriseert ende gelaft worden by desen, om den genen die van wegen de Sinode van Vrieslandt tot de correspondentie met de voorfz Sinode van Noordt-Hol-

† Sessione
161. ghehouden den
ses en twintigsten Mey
voor de
middach.

Hollandt sal wesen gedeputeert, alvorens hem op de selve Synode te admitteren, categorijquelyck af te vragen, of hy oock voorhebbens is de boven-geëxpreſſeerde, of diergelycke propositie aldaer te doen, ende in cas hy de gemelte Heeren Commissarissen door eene positive verklaringe niet geruft en stelt van sulcks te sullen naer-laten, in sulcken cas hem voor die reyse tot de voorz Noordt-Hollandtsche Synode geenſints te admitteren, maer om redenen voorz, hem van daer ilico wederom na Vrieslandt te admitteren.

DE Raedt-Pensionaris heeft op hyuden, ende in voorledene dagen ter Vergaderinge gerapporteert verscheyden saecken van consideratie, gedurende d'absentie van haer Ed. Groot Mog., midtsgaders oock 't zedert den beginne van dese Vergaderinge tot op hyuden incluys, soo ter Generaliteyt als by de Heeren Gecommitteerde Raden gepasseert ende voorgevallen, ende specialijck dat de Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. geëxhibeert hebben de seeckere Resolutie by de Heeren hare Committenten genomen den drie en twintichsten Mey lestleden op ende jegens het Formulier van bidden voor de Hooge ende Subalterne Overigheden deser Provincie den derthienden Martij lestleden by haer Ed. Groot Mog. gearresteert, de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt daer jegens tot wederlegginge van de positiven in de selve Resolutie vervat, hadden gedaen instellen, ende soo aen de gemelte Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt, als mede aen die van de andere Provincien verhandt-reyckt het Geschrifte, te samen met de boven-geroerde Resolutie van Vrieslandt hier naer geinsereert.

Rapport gepasseerde ter Generaliteyt, Vrieslandt consideratien tegens het Formulier van 't Gebedt met wederlegginge.

DE Staten van Vrieslandt, gesien, gelesen, ende geëxamineert hebbende de Resolutie van onse Gedeputeerden den acht en twintichsten Aprilis lestleden tot Instructie van de Gecommitteerden deser Provincie ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. gearresteert, tegens 't nieuwe Formulier van 't Gebedt by de Ed. Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt den een en twintichsten Martij ende den seven en twintichsten April beyde lestleden de Dienaren des Goddelijcken Woordts binnen haren bedryve toegesonden, ende scherpelijcken bevoolen omme in de publieque Gebeden formaliter ende na de Letter in alle Predicatie te volgen: hebben geaprobeert ende geratificeert, approberen ende ratificeren midts desen de voorz Resolutie in alle syne poincten ende deelen. Authoriserende daer en boven de welgemelte onse Gecommitteerden ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. om met ende beneffens de Heeren Gecommitteerden van de andere Vereenighde Provincien, onse Bondtgenooten, door alle gevoeghlijcke middelen de welgemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt de incongruiteyt ende onbetamelijckheden van 't voorz nieuwe Formulier te doen begrijpen, ende weder inne te trekken, latende alles berusten by 't oude gebruyck ende practijcque over de tachtich jaren gevolght op de eeuwich-duyrende Unie in den jare vijftien-hondert negen-en-tseventich binnen Utrecht geslooten, daer op aengenomen ende gedruckte Liturgien van dese Gereformeerde Nederlandtsche Kercken in de jaren seshien-hondert achtien ende seshien-hondert negenthien op de Synode van Dordrecht geconfirmeert in verscheyde Bybels (nu door de gantsche Wereldt gedivulgeert) op Oëtroyen van haer Hoogh Mog. ende Attaches van alle de Provincien geaprobeert, conform verscheydene Resolutien van desen Staet, ende specialijck die van den vijf en twintichsten Maert seshien-hondert een en twintich tot antwoord aen den Heere Chancellier van Brabandt gegeven, eerst by de Heeren Staten van Hollant ende West-

Vries-

Vrielandt ingesteldt, ende naderhandt in eene Generaliteyts Resolutie geconverteert, by de welke eenpaerlijck verklaert wordt, dat de Hoogheydt ende Souverainiteyt van de Geünieerde Nederlanden ongetwijffelt ende buyten dispuyt is by haer Hoogh Mog. ende de Staten van de respectie Provincien, dat sy de selve altydt religieuselijck hebben gemainctineert tegens alle die geene die de selve eenig-sints in twijffel hebben willen trecken, ofte daer op yets voornemen; Voorts met die Heeren Gecommitteerden ter hoogh-gemelte Vergaderinge tegens het invoeren van 't voorz nieuw Formulier des Gebedts te mogen befoigneren ende concipieren, soo ende als syluyden ten meesten dienste van den Staet der Geünieerde Provincien ende conservatie van de publijcque autoriteyt ende reputatie bevinden sullen; doende nochtans van hare conferentien ende befoignes van tijdt tot tijdt rapport aen Ons, ofte onse Gedeputeerden, om sulcks gesien, by Ons daer op nader geresolveert te worden, soo Wy verstaen sullen te behooren.

Aldus geresolveert op 't Landtschaps-Huys den drie en twintichsten Mey seshienhondert drie en tseftich. Verteeckent voor Oostergo, *E. S. van Aylua, Jan Sydes*. Voor Westergo, *E. Dz. toe Grovestins, Theodorus Keth*. Voor de Sevenwolden, *Dirck van Baert, S. Fockens*. Voor de Steden, *A. v. Haestrecht, Frid. van Inthiema*.

Onder stondt,

Accordeert mette Principale Resolutie.

In kennisse van my, ende was ghe-
teeckent,

P. van Doma.

DE Gecommitteerde Raden van de Staten van Hollandt ende West-Vrielandt gesien, geëxamineert ende overwogen hebbende de Resolutie by de Heeren Staten van Vrielandt genomen den 23. Mey 1663. stilo loci, ende by de Heeren ordinaris Gedeputeerden van de selve Provincie ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael gedaen voorlesen den 11. deser loopende maendt, by welke voorz Resolutie de hoch-gemelte Heeren Staten van Vrielandt betoonen het geresolveerde van haer Ed. Groot Mog. nopende de ordre ende forme van 't bidden voor de Hooge ende Subalterne Overigheden in de Kercken van Hollandt ende West-Vrielandt voornoemt, soodanich te hebben opgenomen als of daer inne soude resideren eenige incongruïteyten ende onbetamelijckheden, hebben na ripe deliberatie daer over met de Heeren ordinaris Gedeputeerden wegens dese Provincie ter Generaliteyt gehouden, ende naer aendachtige overweginge van den innehoude van dien in geen gebreecke willen blyven de hoch-gemelte Heeren Staten van Vrielandt by desen aen te wysen d'erroneuse positiven ende abusive gronden daer inne vervat ende geleydt: Waer op by de selve de voor-geroerde opinie geformeert ende gebouwt is geworden, omme met eenen in voldoeninge van de aanbiedinge by de gemelte Heeren Gedeputeerden wegens dese Provincie ter Generaliteyt op de gegevene communicatie van de voorz Resolutie gedaen, oock te mogen dienen tot onderrichtinge van de Heeren Gedeputeerden van soodanige andere Provincien als daer ontrent mede mogten hebben eenige consideratien, ofte by faulte van genoeghsame informatie eenich geloof attribueren aen 't geene by de meer-geroerde Resolutie soo positivelijck ende nochtans abusivelijck werdt ter neder gesteldt. Bevindende de Gecommitteerde Raden ende ordinaris Gedeputeerden van Hollandt ende West-Vrielandt voornoemt, de meer-geroerde opinie van de hoch-gedachte Heeren Staten van Vrielandt in de voorz hare Resolutie gefondeert te zijn, op de ses naervolgende Middelen.

In

I.

In den eersten, dat het Formulier van bidden voor de Hooge ende Subalterne Overheden in de Kercken van Hollandt ende West-Vrieslandt soude srydich zijn met het oude gebruyck ende de practijcque over de tachtich jaren gevolght.

I I.

Ten tweeden, dat het voorz oude gebruyck soude zijn gevolcht ende aengenoemen op de Eeuwich-durende Unie in den jare 1579. binnen Utrecht geslooten.

I I I.

Ten derden, dat het voorz Formulier soude sryden met de ghedruckte Liturgien van dese Gereformeerde Nederlandtsche Kercken.

I V.

Ten vierden, dat de voorz gedruckte Liturgien in de jaren seshien hondert achthien en seshien hondert negenthien op de Sinode van Dordrecht souden wesen geconfermeert.

V.

Ten vijfden, dat de voorz Liturgien in verscheydene Bybels (nu door de gantsche Wereldt gedivulgeert) op Oestroyen van haer Hoogh Mog. ende Attaches van alle de Provincien souden wesen geaprobeert.

V I.

Ten sesten, dat sulcks soude wesen conform verscheydene Resolutien van desen Staet, en specialijk die van den vijf en twintichsten Martij 1621. doenmaels tot antwoordt aen de Heere Cancelier van Brabandt gegeven, by de welcke eenpaerlijk verklaert wordt dat de Hoogheydt ende Souverainiteyt van de Geünieerde Nederlanden ongetwijffelt ende buyten dispute is by haer Hoogh Mog. ende de Staten van de respectie Provincien, dat sy de selve altydts religieuselijck hebben gemaintneert tegens alle die gene die de selve eenichsints in twijffel hebben willen trecken, ofte daer op yets voornemen.

Op alle welcke voorz allegatien de Gecommitteerde Raden ende ordinaris Gedeputeerden van Hollandt ende West-Vrieslandt voornoemt, voor eerst in 't generael oprechtelijck ende naer waerheydt konnen verklaren, dat de Heeren Staten hare Committenten in 't arresteren van 't voorz Formulier seer forchvuldichlijck hebben willen præcaveren alle materie, ja selfs alle occasie van aenstoot die daer op yemandt ter wereldt, 't zy Politijcq, 't zy Ecclesiastijcq soude konnen ofte mogen werden genomen, hebben ten dien sine oock wel curieuselijck ondersocht, of nopende de ordre ende forme van 't bidden voor de Hooge ende Subalterne Overigheden hier te Lande, oock yets by concurrentie van de gesamentlijcke Bondtgenooten ter Vergaderinge van hare Hoogh Mog., ofte by eenige andere wettige deliberatien obligatoirlijck soude mogen wesen ter neder ghesteldt, ende ten dien sine oock daer inne geprocedeert met een langhduyrigh overlegh, ende met voorgaende communicatie aen de Ordre van de Ridderchap ende Edelen, midtsgaders aen de respectie Vroedtschappen in de Steden harer Provincie, die daer op elck in den synen alle doenlijcke informatie genomen hebbende, niet alleenlijck niet hebben konnen ondervinden dat noopende d'ordre ende forme van 't bidden voor de Hooge ende Subalterne Overigheden hier te Lande oyt in 't generael ofte in 't particulier eenige vaste ordre beraemt soude wesen, maer selfs niet dat dienthalven eene eenparige voet in de Kercken van dese Geünierde Provincien, ja oock niet voor desen in de Kercken van Hollandt ende West-Vrieslandt geobserveert ende gevolght zy geworden, sulcks dat het mede uyt dien insichte boven de pregnante redenen ende
motiven.

motiven uytgedrukt in haer Ed. Groot Mog. Resolutie ende aenschryvens van den een en twintichsten Martij lefleden, wel noodtsaeckelijck scheen dienthalven eenigen vasten voet ende ordre te beramen; waer uyt dan albereyds blijktt, wat kracht te attribueren zy aen het voor-geroerde eerste fundament in de opgemelte Resolutie van Vrieslandt influerende, te weten, dat haer Ed. Groot Mog. alles hadden behooren te laten beruften by 't oude gebruyck ende de praëtijcque over de tachtich jaren gevolght; Namentlijk dat daer uyt eygentlijk soude moeten werden geïnferreert, dat nademael tot noch toe dienthalven geen geauthoriseerden voet, noch oock eenich vast gebruyck is geweest, maer dat niet alleenlijk de Bedienaren des Goddelijcken Woordts, maer oock de Druckers haer dien-aengaende hebben gereguleert naer haer beste wetenschap, of oock sommige mogelijk naer hare sinnelijckheydt ende genegentheydt, dat men over sulcks behoort hadde die saecke daer by, sonder eenige regel ofte Voorschrift te laten verblyven, onaengesien oock daer inne by veelen soodanige abuysen waren ingesloopen, als by de voorz haer Edele Groot Mog. Resolutie ende aenschryvens van den een en twintichsten Martij voornoemt aangewesen werden; Edoch omme in desen de waerheydt niet eenighints te laten verduystert blyven tusschen de affirmative van Vrieslandt aen de eene, ende de negative van Hollandt aen de andere zyde, daer van de eerste met goet recht soude konnen sustineren in haer seggen soo veel geloof te meriteren als de laetste, soo werden de hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt, ende die van de andere Provincien voor soo veel des noodich soude mogen wesen, verfocht de decisie van dien selfs te willen halen uyt de Bybels, Nieuwe Testamenten ende Psalm-boecken hier te Lande, ende in de Nederlandtsche Tale successivelijck ende van tijdt tot tijdt gedrukt; Te weten uyt de Formulieren der Gebeden die achter eenige van de selve bevonden werden: Ende omme haer Ed. Mog. oock daer ontrent van de moeyten van 't naspeuren eenichints te soulageren, soo werden hier by gevoeght eenige Extracten uyt de voorz Boecken, daer uyt de waerheydt van 't voorz geallegerde abundantelijck sal komen te blijken.

NOTA.
Dit selve
Formulier
werdt noch
bevonden ge-
druckt te
wesen tot
Leyden An-
no 1589. al-
leenlijck
met veran-
deringe van
de twee on-
dergedruck-
te Romeyn-
sche woor-
den sulcx als
die alhier in
margine zyn
gesteldt.
Hoogen
Regenten

Extract uyt het Formulier van 't Gebedt, soo 't selve gevonden werdt in eenige Boecken gedrukt voor date van de voorz Unie, ende namentlijk in den jare vijftien-hondert seven en tseftich.

WY bidden u oock voor dat Wereltlijcke Regiment, voor den Roomschen Keyser ende Koningh, voor alle andere Koningen, Vorsten ende Heeren, ende insonderheydt voor onsen genadigsten Koningh van Spaigne, synen Hoogen Raedt, Gouverneurs ende Regenten des gantschen Nederlandts, oock voor den Eerfamen wyfen Raedt deser N.

Extracten uyt eenige Formulieren van Gebeden van tijdt tot tijdt gedrukt naer date van de voorz Unie; ende eerstelijck uyt het Formulier staende achter den Bybel in den jare vijftien-hondert een en tachtich tot Delft gedrukt.

WY bidden oock voor dat Wereltlijcke Regiment, voor den Roomschen Keyser ende Koningh, voor den Koningh van Spaigne, voor alle andere Koningen, Vorsten ende Heeren, doch insonderheydt voor onsen Hooghsen Raedt, Gouverneurs ende Regeerders des gantschen Nederlandts, oock voor den Eerfamen wyfen Raedt deser N.

Ten tweeden , uyt het Formulier staende achter een Pfalm-Boeck in den voorsz jare vijftien-hondert een en tachtich tot Leyden gedrukt by Jan Paedts, ende noch achter een Catechismus , Anno vijftien hondert acht en tachtich mede tot Leyden gedrukt by Andries Verschout.

WY bidden u oock voor dat Wereltlijcke Regiment, voor den Roomschen Keyser ende Koningh, voor alle andere Koningen, Vorsten ende Heeren, ende insonderheydt voor onsen genadigsten Koningh van Spaigne, synen Hoogen Raedt, Gouverneurs ende Regenten des ganschen Nederlandts, oock voor den Eersamen wyfen Raedt deser N.

Ten derden, uyt het Formulier staende achter den Bybel in Quarto gedrukt tot Leyden by Jan Paedts voorsz, Anno vijftien hondert tnegentich.

WY bidden oock voor dat Wereldtlijcke Regiment, voor den Roomschen Keyser ende Koningh, voor alle andere Koningen, Vorsten ende Heeren, ende insonderheydt voor onse genadige Koninginne van Engelandt, haren Hoogen Raedt, Gouverneurs ende Regenten des ganschen Nederlandts, oock voor den Eersamen wyfen Raedt deser N.

Ten vierden, uyt het Formulier staende achter het Pfalm-boeck van den Heere Marnix, Heere van St. Allongonde, gedrukt tot Middelburgh in den jare vijftien-hondert een en tnegentich.

WY bidden dy oock voor dat Wereldtlijcke Regiment, voor den Roomschen Keyser, voor alle andere Koningen, Vorsten ende Heeren, insonderheydt die ghy met dyne Saligmaeckende kennisse begaest hebt; Wy bidden dy oock voor de Koninghlijke Majesteyt van Spaigne, voor N. Gouverneur deser Nederlanden, ende voor N. insgelijcks voor de Raedts-Heeren ende Staten der voorsz Landen, oock voor den Eersamen wyfen Raedt deser N.

Ten vijfden, uyt het Formulier staende achter een Pfalm-boeck ende Catechismus gedrukt tot Amstelredam in de Nederduytsche ende Fransche Tale Anno vijftien-hondert vier-en-tnegentich.

WY bidden u oock voor dat Wereldtlijcke Regiment, voor den Roomschen Keyser ende Koningh, voor alle andere Koningen, Vorsten ende Heeren, insonderheydt voor myne Heeren de Staten Generael van de Geunieerde Nederlanden, voor myne Heeren de Staten van Hollandt, ende oock voor den Eersamen wyfen Raedt deser N.

Ten sesten, uyt het Formulier staende achter den Bybel in den Jaere vijftien hondert seven en tnegentich in Octavo gedrukt tot Dordrecht by Isaacq Jansz Caen.

NOTA.
Dat dit selve
Formulier
van woorde
te woorde
noch bevon-
den werde
achter den
Bybel in
Quarto An-
no 1596. tot
Leyden ge-
druckt by
den voor-
noemden Jan
Paedts.

Wyy bidden u oock voor dat Wereldtlijcke Regiment, voor den Roomschen Keyser, voor alle Koningen, Vorsten ende Heeren, ende insonderheydt voor syne Excell. Graef Maurits; oock voor de Staten, Gouverneurs, ende Regenten des gantschen Nederlandts, oock voor den Eersamen wysen Raedt deser N.

Ten sevenden, uyt het Formulier staende achter den Bybel by den voornoemden Jan Paets tot Leyden in Octavo gedruckt Anno vijftien hondert negen en tnegentich.

Wyy bidden u oock voor dat Wereldtlijcke Gouvernement, voor den Roomschen Keyser ende Koningh, voor den Koningh van Spaigne, voor alle andere Koningen, Vorsten ende Heeren, doch insonderheydt voor onsen Hooghen Raedt, Gouverneurs ende Regenten des gantschen Nederlandts, oock voor den Eersamen wysen Raedt deser N.

Ten achtsten, uyt het Formulier gedruckt tot Dordrecht Anno seshien-hondert en thien.

Insonderheydt bidden wy u voor die Overheden die 't u belieft heeft over ons te stellen, voor de Ed. Wyse Heeren Staten Generael van dese Vereenighde Nederlanden, ende voor den Raedt van State, voor N. onsen getrouwen Gouverneur; voor myne Heeren van den Hove Provinciael, ende voor den Eersamen Magistraet, Schout, Burgemeesteren, Schepenen ende Raedt deser N.

Ten negenden, uyt het Formulier Anno seshien-hondert ende elf tot Middelburgh gedruckt.

Voor alle Koningen, Vorsten ende Heeren; als voor de Koningen van Vranckrijk ende van Groot Brittanniën, ende alle anderen de welcke uwe Kercke voorstaen, ofte de selve Herberge vergunnen in hare Landen, maer insonderheydt bidden wy u oock voor de geene die gy over ons gesteldt hebt, als de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael van de Vereenighde vrye Nederlanden, voor syne Princelijcke Excellentie Graef Maurits van Nassauwen, voor de Ed. Mog. Heeren Staten van Zeelandt, ende hare Gecommitteerde Raden, als oock voor de Eerwaardige ende wyse Overheden deser N.

Ten thienden, uyt het Formulier staende achter het Nieuwe Testament in den selven Jare 1611. tot Dordrecht gedruckt in Quarto by Nicolaes Vincenten.

Wyy bidden u oock voor dat Wereldtlijcke Regiment, voor den Roomschen Keyser, voor alle Koningen, Vorsten ende Heeren, ende insonderheydt voor syne Excell. Graef Mauritius, oock voor de Staten Gouverneurs, ende Regenten des gantschen Nederlandts, oock voor den Eersamen wysen Raedt deser N.

Ten elfden, uyt het Formulier staende achter den Bybel in den selven Jare 1611. tot Leyden ghedruckt in Octavo by den voornoemden Jan Paets.

NOTA.
Dat in 't
Formulier
staende achter
deser Nieu-

Insonderheydt bidden wy u voor de Overheden die 't u belieft heeft over ons te stellen, voor de Ed. Wyse Heeren Staten Generael van dese Vereenighde Nederlanden, ende voor den Raedt van State, voor N. onsen getrouwen Gouverneur, voor myne Heeren de Staten van dese Landen, voor myne Heeren van den Hove Provincia-

Provinciael, ende voor den Eerfamen Magistraet; Schout, Burgemeesteren, Schepenen ende Raedt deser Stadt.

*we Testament
in den jare
1626. tot
Dordrecht
gedrukt in
Octavo by
Jan Jansen
Canijn alle
de selve
woorden ge-
vonden wor-
den sonder
eenige ver-
anderinge.*

Ten twaelfden, uyt het Formulier staende achter den Bybel in Octavo ghedrukt tot Leyden in den jare sesthienhondert acht-en-dertich.

Insonderheydt bidden wy u voor de Overheden die 't u belijft heeft over ons te stellen, voor de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael van dese Vereenighde Nederlanden, ende voor den Raedt van State, voor N. onsen getrouwen Gouverneur, voor myne Heeren de Staten van dese Landen, ende de Heeren Gecommitteerde Raden, voor myne Heeren van den Hove Provinciael, ende voor de Achtbare Magistraet, Schout, Burgemeesteren, Schepenen ende Raedt deser Stadt.

Noch meer andere verschillen ende variatien in de voorsz gedruckte Formulieren souden alhier können werden aangewesen; ten ware men sich verseeckert hielde de bovenstaende overvloedich genoeg te wesen, om daer mede te beweeten de waerheydt van 't geene hier vooren is geallegeert, ende omme met eenen aen te wyfen dat het voorsz eerst geposeerde fundament van Vrieslandt ontwijffelijck by abuys van de waerheydt afgewecken is.

By het voorsz tweede fundament van de voor-geroerde Resolutie van de Heeren Staten van Vrieslandt, dat namentlijk haer geallegeerde oude gebruyck soude zijn gevolcht ende aengenomen op de voorsz Unie in den jare vijftien hondert negen en tseventich binnen Utrecht geslooten; werdt bevonden noch tastelijcker van de waerheydt afgedwaelt te wesen; Want by soo verre met de voorsz woorden gedenooteert wordt dat het voorsz ghebruyck zy gedestubert uyt de Unie, ende dat den innehoude van de selve Unie daer toe het fundament soude hebben geleydt, gelijk de selve schynen te moeten werden opgenomen om aen de voorsz allegatie eenige kracht te geven; soo staet te noteren, dat de voorsz Unie niet alleenlijck in geen Artijckel ofte periode yets is disponerende dat tot het Formulier van 't Gebedt directelijck of indirectelijck, selfs niet by eenige illatie ofte consequentie soude können werden getrocken, maer wel ter contrarie noch een fundament in sich heeft volgens 't welke het niet en konde bestaen voor de Overheydt binnen dese Landen te bidden naer het gebruyck daer op de hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt haer in desen trachten te fondèren, geconfidereert dat by de selve Unie den Koningh van Spaigne noch erkent; immers gepræsupponeert werdt te wesen Hertogh, Graef ende Heere respectie van dese Provincien, als kennelijck zijnde, dat den selven Koningh daer van by de gesamentlijke Provincien van de Unie eerst verklaert is vervallen te wesen in den jare vijftien-hondert een en tachtich, gelijk dan oock by het vijfde Articul van de voorsz Unie de Domeynen van de wel-gemelte Provincien noch genoemt werden de Domainen van de Koninghlijke Majesteit; Waer op indien de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt hare gedachten maer hadden laten gaen, of de voorsz Unie daer op gelieven na te sien, souden de selve sonder noch de moeyte te nemen van de voorgeroerde oude Boecken op te soecken ende op te slaen, daer uyt wel hebben können concluderen, dat op de selve Unie geen ander gebruyck heeft können volgen, dan dat men in de publijcque Gebeden van den Koningh van Spaigne bleve mentie maecken als Hooge Overigheydt van dese Provincien respectie, gelijk oock uyt de bovenstaende Extrac-

ten blijkt effective geschiedt te wesen; sulcks dat de conclusie by de voorz Resolutie gemaect werdende van desen aengaende te willen blyven by 't gebruyck op de Unie gevolght, eygentlijk ende in der daedt soo veel te seggen is als dat men hier te Lande als noch behoort te bidden voor den Roomschen Keyser ende Koning, maer insonderheydt voor den Koningh van Spaigne als onsen genadigen Heere; Edoch willen de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voorz liever gelooven dat de meer-hooh-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt het voorz positif in de meer-geroerde hare Resolutie sullen hebben gesteldt, sonder te considereren in wat conjuncture van saecken de voorz Unie is gemaect geweest, sonder den innhoude van dien in hare memorie te hebben gelacht, ofte die daer op te hebben naergesien, ende sonder oock het voorz oude ghebruyck te hebben geweten, of sich daer op geïnformeert, al hoe wel alle 't selve van de gerequireerde voorsichtigheydt van soo een aensienlijk Lichaem, nauwelijcks kan werden geloost ende verwacht, dan dat de selve de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt eygentlijk souden hebben willen doen blyven by 't gebruyck op de voorz Unie gevolght, dat is in de Kercken van den voorschreven Lande doen bidden voor den Koningh van Spaigne, als Heere ende Grave van den selven Lande, met meer andere incongruiteyten die soo hier boven aangewesen is in 't bidden voor de Overigheden doenmaels, ende oock veele jaren daer naer hier te Lande noch in train gheweest zijn; Ende in gevalle de meyninge van de voorz stellinge buyten vermoede mochte wesen, niet dat de geallegerde practijcque eygentlijk uyt de Unie soude deflueren, maer alleenlijk dat die immediatelijk naer 't sluyren van de voorz Unie buyten relatie tot de selve soude wesen gerecipieert ende ingevoerd (boven ende behalven dat als dan de Unie aldaer feer abusivelijk in 't spel soude werden gebracht) soo bevindt sich noch mede uyt de bovenstaende Extracten het contrarie van dien, ja 't geene verwonderens waerdich is, dat oock naer 't affweeren van den Koningh van Spaigne, ende naer dat de selve by de gesamentlijke Provincien publycquelyk ende voor de geheele Wereldt was verklaert vervallen te zijn van alle Overigheydt ende Heerschappye die hem in ende tot dese Landen gecompeteert hadde de voorbiddinge voor syne Majesteit hier te Lande, immers in de voorz Formulieren noch heeft gecontinueert sels tot na den jare ses-thien-hondert, ende sulcks in de twintich jaren naer 't aengaen van de voorz Unie, soo verre, dat daer over in den jare ses-thien-hondert ende een noch een Gravamen uytgeschreven is geweest, ende gedient heeft op de Sinode in den selven jare gehouden binnen ter Goude, van welcke Sinode de Acta Articulo 40. luyden als volgt:

Belangende de gedruckte Catechismus, met de Gebeden in welckers Formulier voor den Koningh van Spaigne werdt gebeden, onder den Titul van onsen Genadigen Heere *Gravam.* 9. oordeelt de Sinodus dat het uytghelaten werde, waer toe men de Magistraten ter Plaetsen daer Druckeryen zijn, vermanen sal 't selve den Druckers te belasten; Ende sullen de Gedeputeerden deses Sinodi een ander Formulier des Gebedts in plaetse van dien concipieren voor de prosperiteyt van de E. E. Heeren Staten des Landts, ende syne Princelijke Excell. het welcke sy den Heere Advocaet sullen communiceren, op dat het met advis ende consent van de Heeren Staten in Druck uytgegeven werde.

In der voegen dat daer uyt consteert by het voorz tweede positif, in hoedanigen sin 't selve oock werdt genomen, de waerheydt alsoo weynich gerencontreert te wesen als by het eerste.

Wat nu wyders het voorgeroerde derde fundament van de meer-gemelte Resolutie van Vrieslandt belanght, namentlijk dat het geresolveerde van haer Ed. Groot Mog. soude stryden met de gedruckte Liturgien van dese Gereformeerde Nederlandtsche Kercken; soo kunnen de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voornoemt niet vertrouwen, dat de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt alhier door de Liturgien van de Gereformeerde Nederlandtsche Kercken yets anders souden willen denoteren, als foodanige Formulieren die by eenige wettige Vergaderinge van de voorz Nederlandtsche Kercken zijn gearresteert, ende geensints eenige Schriftē die by d'een of d'ander particulier sonder eenige publijcque last ofte autorisatie souden mogen wesen ingestelt; Waer op dan de Acten van foodanige Kerckelijcke Vergaderingen naergesien zijnde, wel bevonden werdt dat de Nationale Sinode gehouden binnen Middelburgh Anno vijftihien-hondert een en tachtich, ordre gesteldt heeft op de Formulieren van de bedieninge der Sacramenten des Doops ende des Heyligen Avondtmaels, maer niet op eenige andere Formulieren, ende in specie niet op eenige Formulieren van Gebeden, oock onaesien op het singen van de Psalmen aldaer wel nauwkeurigh is gelet, ja dat noch daer en boven by de voorz Sinode de Kercken in de maniere der bedieninge van het Heylige Avondtmael geen kleynē vryheydt werdt gelaten, als aldaer blijkt uyt de Articulen 41, 44. ende 51. waer mede accordeert het geene beslooten is in de Nationale Sinode Anno vijftihien-hondert ses en tachtich alhier in 's Graven-Hage gehouden Art. 52, 55. ende 62. Ende al hoe wel op de bedieninge van de voorz Sacramenten nader ordre gesteldt werdt by de Nationale Sinode gehouden tot Middelburgh in den jare 1591. dat echter oock in de selve Sinode op de Formulieren van Gebeden niets gearresteert ofte ter neder gesteldt is.

Ende sullen dienvolgende de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voorz, op 't voorz derde poinct alleenlijk voegen voor antwoorde, noyt te hebben bevonden, dat by eenige geauthoriseerde Vergaderinge van de Kercken deser Vereenighde Nederlanden, van den tijdt van de voorz Unie af tot nu toe eenige Formulieren van Gebeden zijn gearresteert geworden, haer midts dien genootsaeckt vindende 't voorz derde postuif van de meer-geroerde Resolutie van Vrieslandt oock te moeten houden, van de selve natuyre als de twee voorgaende, ter tijt ende wylen toe van wegen de welgemelte Provincie van Vrieslandt het contrarie van dien sal wesen geverifieert.

Gelijck 't selve wert geposeert voor het vierde ende notabelste fundament van de meer-geroerde hare Resolutie, namentlijk dat de voorz Liturgien in de jaren sesthien-hondert achtien ende seshien-hondert negentien op de Nationale Sinode tot Dordrecht soude wesen geconfirmeert, ende al-hoe-wel tot overtuyinge van 't contrarie van dien genoegh soude wesen, dat het selve geposeerde naer de lecture van de voorz Resolutie ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. gedaen, by de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt, met aenwysinge van de voorz verdere abuysen, opentlijk is ontkennt, ende dat de Heeren Gedeputeerden van Vrieslandt vrundtlijk gesommeert wesende, om daer op van uyt de Actes modi Nationalis voorz, die ten selven eynde op de Tafel van haer Hoogh Mog. zijn geëxhibeert, te willen doen blijcken met dach ende date, ofte op de hoe veelde Sessie de voorz geallegeerde confirmatie van de voor-geroerde Formulieren der Gebeden souden wesen geschiedt, op dat de woorden selfs mochten werden opgelesen, ende ingesien, daer van tot noch toe zijn gebleven in gebreecke, dewyle nochtans ten tyde van de gedane lecture der voorz Resolutie op dese allegatie

meest is gesteunt, ende noch tot versterckinge van dien bygebracht, dat alle't gehandelde van de voorsz Sinode by haer Hoogh Mog. was geaprobeert, ende dat daer door de voorsz Formulieren geworden zijnde eene gemeene Resolutie van de Bondgenooten, het in 't vermogen van haer Edele Groot Mog. niet soude zijn geweest, daer inne alleen, ende buyten participatie van de andere Provincien, eenige veranderinge te maecten; soo hebben de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt noodich geacht de waerheydt van hare negative ten overvloedt by desen wat nader te bevestigen, ten dien sine voor eerst affirmerende dat soo wel de Acta als Post-acta van 't voorsz Sinode naergesien zijnde, wel bevonden werdt, dat boven ende behalven het oordeel over de vijf bekende poincten, doenmaels controvers geweest zijnde, by de voorsz Sinode noch verklaringe is gedaen, dat in de Heydelberghsche Catechismus niets bevonden wierde srydich met Godes Heylige Woordt, dat vervolgens oock by de selve Synode noch uytgesproocken is een oordeel over de Theologie ende Leere van Doctor Coenradus Vorstius; Dat voorts mede de uytlandtsche Theologanten van de voorsz Sinode gedimiteert wesende, de Gedeputeerden van de Nederlandtsche Kercken met den anderen noch eenige be-soignes hebben gehouden, die gemeynlijk genaemt werden *Post-Acta Sinodi*, daer inne bevonden werdt by de selve opgesteldt te wesen een Kerckelijcke ordre; Item, by haer geëxamineert te zijn de Exemplaren van de Nederlandtsche Confessie, soo in 't Fransch als in Duytsch, ende van elcks een, naer voorgaende redres van eenige Perioden te wesen geaprobeert, om van doen voortaan voor authentijcq te werden gehouden; Dat wyders aldaer zijn verhandelt eenige van de gewichtighste Gravamina by de Kercken der respectie Provincien aen de Sinode gebracht; Dat oock aldaer is voorgelesen ende gearresteert het Formulier van de bedieninge des Doops ontrent de Bejaerden, op den vijf en twintichsten Mey seshien hondert negentien Sessione 175, maer geen andere Formulieren, 't zy van Gebeden, 't bedienen der Sacramenten, of anderen; Soo als alle 't selve oock compendieuser kan werden bespeurt uyt de getuygenisse van de naergenoemde vijf Gedeputeerden van de voorsz Nationale Sinode, te weten van D. Bogermannus, Sinodi Prætes; Jacobus Rolandus, Assessor; Hermannus Fauckelius, Assessor; Johannes Poliander, Professor; ende Festus Hommius, Sinodi Scriba; welcke voornoemde vijf Gedeputeerden op den dertichsten Mey seshien-hondert negenthien, ende sulcks daeghs naer 't scheyden van 't selve Sinode ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. rapport doende van alle het verhandelde eerst by monde verhael gedaen, ende vervolgens in Geschrifte overgelevert hebben een relaes van alle 't geene by de voorsz Sinode definitivelijk was afgedaen, daer onder van geene Liturgien, ofte Formulieren van Gebeden mentie werdt gemaect.

Ten tweeden, dat uyt de voorsz Post-acta Sinodi blijktt, dat op de naest-leste Sessie van de voorsz Gedeputeerden van de Inlandtsche Kercken, de boven-gallegerde Nederlandtsche Liturgie, waer in begrepen zijn de publijcque Gebeden ende Formulieren van de bedieninge der Sacramenten, &c. by de selve Sinode noch niet en waren oversien, veel min geconfirmeert, maer dat doenmaels goëdtgevonden is dat de voorsz Formulieren oversien souden werden van de Reviseurs der gecontrahēerde Acten (die geweest zijn thien Perloonen, te weten, een uyt de Professoren, een uyt yeder van de acht Provinciale Sinoden, ende een uyt de Nederlandtsche Fransche Kercken) of wel door de Scriben, om sulcks gedaen zijnde, by de publijcque Schriften gevoeght te werden, soo als het selve nader kan blijcken uyt het naervolgende Extract,

Extract uyt de Post Acta Sinodi Nationalis Dordracenæ
Anni 1619.

Sessione 178 den 28 Mey des Dingsdagh voor de middagh.

DE Nederlandtsche Liturgien waer in begrepen zijn de publicque Gebeden ende Formulieren van de bedieninge der Sacramenten, oeffeninghe der Kerckelijcke discipline, bevestiginge der Kercken Dienaren, Ouderlingen ende Diaconen, ende inseninghe des Huywelijcks, sal van de Reviseurs der gecontraheerde Acten, ofte van de Scriben des Sinodi oversien, ende overgesien zijnde, by de publicque Schriften gevoecht werden.

Ende nademaël uyt de inspectie van de voorsz Post-Acta blijkt, dat de selve Sinode 's daegs daer aen is gescheyden, ende dat naer de voorsz 178 Sessie aldaer niets anders en is verhandelt als de resumptie van 't gebesoigneerde in eenige voorgaende Sessien ende publicque danckseggingen, sonder dat dien-volgende of by de voorsz Reviseurs der gecontraheerde Acten, of oock by de Scriben aen den Sinodo eenigh rapport is gedaen van de voorgeroerde Formulieren, ofte van haer oordeel over de selve, soo dunckt de Gecommitteerde Raden ende ordinarij Gedeputeerden van Hollandt voorsz daer uyt oock abundantelijck geverifieert te zijn hare negative; Ende wyders mede soo veel doenlijck naergespeurt wesende, of oock naer 't scheiden van de voorsz Sinode by de opgemelte Reviseurs over de voorsz Formulieren eenige befoignes mogen wesen ghehouden, heeft dienthalven niets kunnen ondervonden werden, maer wel dat D. Festus voorn: een vande Scriben van 't voorsz Nationale Sinode naderhandt volgens 't voorsz besluyt yets opgesteld heeft tot conciliatie der voorsz Formulieren, waer op niet alleenlijck noyt eenig adveu van de gesamentlijcke Nederlandtsche Kercken is gevolgt, maer selfs soo vertrouwt wert, niet van eenige particuliere Sinode of Kerckelijcke Vergaderinge in eenige der Geunieerde Provincien; Alleenlijck werdt bevonden daer over een Gravamen uytgeschreven geweest te zijn in de Sinode van ter Goude, Anno 1620; ende naerdemaël uyt 't gene daer op in de selve Sinode is geresolveert, ofte genotuleert niet alleenlijck blijkt de waerheydt van 't gene alhier gesegt is, maer oock selfs dat by de voorsz Sinode Nationael de verscheydentheydt in de voorsz Liturgie deser Kercken noch niet en was wech genomen, veel min de geheele Liturgie geconfirmceert, soo als by de voorsz Resolutie van Vrieslant nochtans met groote assureantie werdt geposeert, soo werdt den 74 Artijckel van de Acta Sinodi Gaudanæ de Anno seshien hondert-twintigh voorsz alhier van woorde te woorde geïnferceert luydende als volcht.

Alsoo bevonden werdt verscheydentheydt in de Liturgie onser Kercken, of niet hoe 't ware datter een eenparig Formulier gebruyckt wierde in 't Doopen, Avondmael houden, Trouwen, &c. werdt gantsch nodich ende nuttich geacht dat tot opbouwinge van 't Huys des Heeren soo veel als 't doenlijck is eenparigheydt in de Liturgie der Kercken werde onderhouden, volgens het besluyt des Nationalen Sinode; Ende sal tot dien eynde den Classibus werden toe-gefonden 't gene door D. Festum uyt last des Sinodi, tot conciliatie der Formulieren is gestelt.

Waer op men niet en bevint, en fulcx oock niet en vertrouwt naderhant yets decisivelijck te wesen gevolgt; Ende daer mede dan ten overvloet bewesen zijnde dat contrarie het boven-geëxpresseerde vierde positijf van Vrieslant de voorsz geallegerde Formulieren op de voorsz Nationale Sinode van Dordrecht niet en zijn gearresteert of geconfirmceert, soo sal desen aengaende weynig in consideratie komen, hoe verre 't gehandelde op de selve Sinode by haer Ho. Mo. en de respectieve Provincien zijn geapproveert of niet.

Ende

Ende en konnen boven dien de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voorſz niet bevroeden, tot wat eynde de hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieſlant het voorſz Sinode Nationael van Dordrecht hier by hebben gelieven te paſſe te brengen, aengeſien, als het alle hadde mogen waer weſen (gelijk nu het contrarie betoont is) dat de geallegerde Formulieren van de Gebeden by de voorſz Sinode waren geconfirmereet geworden, de ſelve confirmatie in allen gevalle niet ſoude konnen verſtaen werden ſich verder te extenderen als voor ſoo veel d'ingredienten van de voorſz Formulieren Kerckelijck zijn, ende geenſints op de ordre ende forme, ofte de woorden, waer naer ende waer mede de Hooge ende Lage Overigheden der Provincien ende andere Wereldtſche Machten moeten werden uytgeſproocken, met hoedanige ſaecken de voorſz Chriſtelijke Sinodus in verſcheyden concurrentien betoont heeft, haer geenſints te willen bemoeien, ofte ſich in 't werck van de Policie immefceren, anders dan by maniere van verſoeck aen de Overigheden dien ſulcks competeert, 't welck oock de voorſz Sinode van ter Goude in den jare ſeſthien-hondert en een gehouden, wel verſtaen heeft, gevende wel aen hare ordinaris Gedeputeerden ordre om te concipieren een Formulier van Bidden voor de proſperiteyt van de Heeren Staten, ende van ſyne Princelijcke Excellentie, doch haer met cenen wel expreſſelijck belattende 't ſelve te communiceren met den Heere Advocaet van Hollandt, op dat het by de Heeren Staten gearreſteert, ende vervolgens in Druck uytgegeven mochte werden; 't welck doenmaels achterwege gebleven zijnde, jegenwoordichlijk achtervolgende de goede intentie van de voorſz Chriſtelijke Sinodus is geſchiedt, ende dat de voorſz diſtinctie van ſaecken by de Heeren Staten van Vrieſlandt als nu niet en is geconfidereert geworden, ſal haer Ed. Groot Mog. met des te meerder bevremdinge te vooren komen, door dien ſulcks by de ſelve Heeren Staten van Vrieſlandt t'anderen tyde wel klaerlijk verſtaen, ende metter daedt betoont is; hebbende noyt willen gedoogen, dat eenige beſluyten van Sinoden, ſonder hare approbatie, in den haren ſouden effect ſorteren, ende ſelfs niet het gearreſteerde in de voorſz Nationale Sinode tot Dordrecht gehouden, tot verificatie van 't welck alhier geïnſereert wordt de naervolgende hare Reſolutie.

DE Staten van Ooſtergo, Weſtergo ende de Sevenwolden, ordonneren ende ſtatueren, om moverende redenen, dat geen Sinodale Reſolutien eenige kracht ofte effect ſullen hebben, voor ende al eer de ſelve by de Staten van 't Landt ſullen zijn geapprobeert, ende alſoo eenige Dienaren tot diversche tyden, immers noch onlanghs in de Sinodo tot Bollaert haer verſtout hebben de Kercken-ordre in den Nationalen Sinodo tot Dordrecht gearreſteert, deur te dringen, ende alhier mede in train te brengen, niet tegenſtaende de ſelve als hier te Lande niet practicabel ende tegens des Lands Privilegien in veele poincten ſtrydende, by ſolemnele Reſolutie by de drie Leden op den Landts-dage is afgeſlagen, tenderende 't ſelve tot groote verachtinge, præjuditie ende diſreputatie van hun Staten; Soo interdiceren ende verbieden ſy Staten wel expreſſelijck alle Dienaren des Goddelijcken Woordts de gemelte Kercken-ordre in eenige Sinodale ofte Claſſicale Vergaderinge voor te ſtellen, te onderleggen, deur te dringen ofte in train te brengen, by pœne dat ſoodanige Voortſtellers ofte Machinateurs, voor Perturbateurs van de gemeene ruſte gehouden ende daer over, naer exigentie van ſaecken, geſtraft ſullen worden; Ordonnerende den Procureur Generael hier op goetd reguardt te nemen, ende 't recht van de Heerlijkheydt deſes Landſchaps tegens de Contraventeurs te bewaren; Ende by aldien tot invalidatie deſes eenige ſollicitation by de Deputatien Sinodi ofte yemandt anders

anders aen de Heeren Gedeputeerden mochten geschieden; wordt de selve Heeren Gedeputeerden by desen wel ernstelijck geordonneert, omme haer in alles naer desen te reguleren.

Aldus gedaen ende geresolveert op den jegenwoordigen ordinaris Landtdage by de Staten voorsz op 't Landtschaps-Huys binnen Leeuwaerden vergadert den 10. Julij 1622. Ende was de Principale deses onderteekent voor Oostergo, *J. v. Boosma, Wibe Frerix*. Voor Westergo, *Laes van Glins, Jan Dirckx*. Voor Sevenwolden, *T. van Aenema, Waltha van Hettinga*.

Waer mede dan toetredende tot het examen van 't vijfde fondament der voorsz Resolutie van de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt, namentlijck dat de voorsz geallegerde Liturgien in verscheydene Bibels (nu door de gantsche Wereldt gedivulgeert) op Oetroyen van haer Hoogh Mog. ende Attaches van alle de Provincien souden wesen geapprobeert, soo moeten de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voorsz met leetwesen al wederom seggen, dat de selve Heeren Staten van Vrieslandt in 't opstellen van 't voorsz vijfde fondament also wel haer hebben misgrepen, als in de vier voorgaende, aengesien het sulcks is dat by de Bybel, tot het drucken van de welcke haer Hoogh Mog. Oetroy verleent hebben, egeene Formulieren van Gebeden, ja selfs niet de gerijmde Psalmen of de Catechismus bevonden werden, gelijk de hoogh gemelte Heeren Staten van Vrieslandt by 't opslaen van eene der voorsz Bybels, soo als die originelijck uyt de Perse van de Weduwe ende Erfsnamen van wylen Hillebrant Jacobsz van Wouw, Ordinaris Druckers van haer Hoogh Mog. uytgekomen is, lichtelijck hadden konnen bevroeden; ende voorts oock uyt den Text van 't Oetroy selfs tot het Drucken van de Bybel in den jare seftien-hondert twee en dertich by haer Hoogh Mog. verleent, ende op 't eerste bladt van de selve Bybel gedrukt, wel hadden konnen lesen, dat haer Hoogh Mog. daer by alleenlijck hebben geconsenteert ende geaccordeert het drucken, uytgeven ende verkoopen in 't gheheel, ofte voor eenigh gedeelte van den Bybel die naer ordre des voorschreven Sinodi Nationalis, ende door last van haer Hoogh Mog. is gedaen oversetten, sonder meer, ja dat oock de reden selfs niet en konde toelaten, dat het voorsz Oetroy sich verder soude hebben komen uyt te breyden, dewyle alleen de voorsz oversettinge nieuw was, maer niet de gerijmde Psalmen, de Catechismus, ende de Formulieren by d'een ende d'ander Promiscue daer achter gedrukt; ende dat midts dien de faculteyt om de selve Psalmen, Catechismus ende Formulieren te drucken, die allen ende een yegelijck van de Ingesetenen der Geünieerde Provincien nu soo veele jaren gecompeteert hadde, haer sonder de grootste hardigheydt door 't voorsz Oetroy niet en konde werden benomen.

Behalven dat al schoon de voorsz geallegerde Liturgien mochten wesen begrepen in eenich Boeck tot het drucken van 't welcke haer Hoogh Mog. Oetroy, ende de respectieve Provincien Attaches mochten hebben uytgegeven ende verleent, daer uyt in geenen deele soude mogen werden geinsereert, dat de voorsz Liturgie, ende alle de particuliere ingredienten van de selve, daer door by haer Hoogh Mog. ende de Staten van de respectieve Provincien souden wesen geapprobeert, 't welck alhier met verscheyden Exemplen ende selfs met de Concessie van remarquable Oetroyen onder het Præsidium van Vrieslandt geconcludeert, nader soude konnen werden aenghewesen, by soo verre sulcks niet t'eenemael onnoodich geacht wierde, vermits het voorsz fundament selfs, dat namentlijck de geallegerde Liturgien

begrepen fouden wesen in den Bybel, tot het drucken van de welke haer Hoogh Mog. Oëctroy verleent hebben, bevonden werdt met de waerheydt niet over een te komen.

Weshalven dan voort gaende tot het laetste fundament van de meergeroerde Resolutie van de Heeren Staten van Vrieslandt, innuerende dat het geresolveerde van haer Ed. Groot Mog. strydich soude wesen met verscheyden Resolutien van den Staet, ende specialijck met die van den 25. Martij 1621, doenmaels tot antwoordt aen den Heer Cancelier van Brabantt gegeven, soo kunnen de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voorz, op 't eerste Lidt van dien, namentlijck de generale allegatie van verscheydene Resolutien sonder expressie van dach ofte dare, daer jegens het geresolveerde van haer Ed. Groot Mog. soude stryden, niet anders seggen dan dat de Heeren Staten hare Principalen van foodanige Resolutien geene kennisse hebben gehad, ende dat oock sy daer van als noch in 't minste geen kennisse ontfanghen hebbende, by provisie de selve allegatie van de voorz niet geëxpresteerde Resolutien geen meerder waerheydt of kracht kunnen toeschryven, als in 't voorgaende geallegeerde van de Unie, van de Sinode Nationael van Dordrecht ende van de Geoëctroyeerde of geapprobeerde Bybels, mette Liturgien ondervonden is, ofte in 't tweede Lidt van dit sefte fundament, namentlijck de antwoorde in den jare 1621 aen den Cancelier Peckius gegeven, bevonden sal worden; Zijnde sulcks dat in den selven jare 1621, tegens 't uytgaen van de twaelf-jarige Trefves, den voorschreven Cancelier Peckius aen haer Hoogh Mog. gefonden wesende by de Erts-Hertogen Albertus ende Isabella in syne publijcque propositie den 23 Martij des selven jaers aen haer Hoogh Mog. gedaen, onder anderen heeft laten influeren, de naervolgende voorslach met dese woorden;

Dat alle de partyen ende Leden van de Nederlanden wederom souden vergaderen in een Lichaem ende onder een Hooft, zijnde seer apparent dat gelijk sy voor de troublen van onse tyden waren in vreedtsame eenigheydt, ende geruste voorspoedigheydt, zy de selve ende meerdere souden komen te genieten, indien de Provincien van deser zyde haer lieten bewillighen tot een goedt, bequaem ende vast verdrach, onder bekentenisse van de natuyrlijcke Princen.

Waer op haer Hoogh Mog. sonder langhwylige deliberatie, twee dagen daer aen, namentlijck den 25 Martij voornoemt, haer rechtvaerdich misnoegen hebben getoont, over ende ter saecke dat de Erts-Hertogen aldaer wierden geintroduccert, ende voorgesteldt als natuyrlijcke Princen van dese Geünieerde Provincien, hebbende dienvolgende wel te rechte in hare antwoorde van den voorschreven 25. Martij laten invloeyen eene positive verklaringe;

Dat de Hoogheydt ende Souverainiteyt van de Geünieerde Nederlanden ongetwijffelt ende buyten alle dispute is by haer Hoogh Mog. ende de Heeren Staten van de respectie Provincien, dat sy de selve altoos religieuselijck hebben gemaintineert tegens alle die geene die de selve eenichints in twijffel hebben willen trecken, of daer op yet voornemen, ofte de selve (Nota) eenige andere Princen toeëygenen;

't Welck dan zijnde de ware gelegentheydt van de voorz antwoorde met aenwysinge waer op de selve eygentlijck heeft geslagen, soo kunnen de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voorz niet begrypen, wat illatie daer uyt in desen tegens de Heeren Staten hare Principalen kan werden ghemaeckt, ende wat cohærentie de Heeren van Vrieslandt souden kunnen vinden in dese

dese positie ende de consequentie by haer soo 't schijnt daer uyt getrocken; te weten de Heeren Staten Generael hebben verklaerd dat den Staet der Vereenichde Nederlanden is een Souverainen Staet, ende dat de Heeren Staten van de respectie Geunieerde Provincien, naest Godt, gene Overheden ofte Princen over haer erkennen, ja dat sy de selve Souveraineteit altijdt religieuselijk hebben gemainteneert tegens die gene die daer op yets hebben willen voornemen of de selve eenige andere Princen toeëygenen; Ergo hebben de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt qualijk gedaen, ordonnerende dat in de Kercken van de selve Provincie voor de Hooge ende Subalterne Overigheden gebeden soude werden, soo als hare Resolutie mede brenghet; Om de voorz consequentie vast te maecken moete bewesen worden, dat het geresolveerde van haer Ed. Gr. Mog. ontrent de voorz voorbiddingen foodanigh zy, dat daer door de Souveraineteit van desen Staet, ende van de respectie Provincien in twijffel getrocken, ende eenige andere Princen toegeëygent wierde; Het contrarie van 't welke haer Ed. Gr. Mog. veel eer by 't voorz haer geresolveerde betoonen, immers by alle occasien met 't opsetten van Goedt ende Bloedt in sulcker voegen betoont hebben, dat sonder foodanige hare standtvastigheydt de voorz verklaringe, naer Menschelijcke apparentie, aen den voorz Cancelier Peckius, immers ten reguarde van veele der voorz Provincien met waerheynt niet soude hebben konnen gedaen werden; Ende voor soo veel de hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt uyt de voorz gegevene antwoorde yets soude mogen willen trecken, nopende het recht van Souveraineteit geconsidereert ten reguarde van haer Hoogh Mog. aen de eene zyde, ende van de Staten van de respectie Provincien aen de andere zyde, die beyde in de selve Antwoorde met recht van Souveraineteit voorgesteldt worden; Soo gelieven haer Ed. Mog. uyt 't geene voorschreven is, ende by naleginge van de Retro-Acta van dien tijdt, haer te laten onderrichten, dat daer over doenmaels egeene de minste deliberatie gevallen ende by gevolge oock daer over in de voorz Antwoorde egeene de minste verklaringe gedaen is; Maer alleenlijk over 't recht van Souveraineteit, 't welck de voornoemde Heere Cancelier Peckius by de voorz syne Propositie controvers schein te willen maecken tusschen haer Hoogh Mog. ende de Staten van de respectie Provincien aen de eene, ende tusschen de Eertz-Hertogen aen de andere zyde, waer over de voorz antwoorde de meyninge van den Staet wel klaerlijk ende duydelijk is uytdruckende, indien niet te min de meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt uyt de woorden waer mede de voorz antwoorde ter neder gesteldt is, oock eenige illatie souden willen maecken van 't sentiment der gener die de selve in dien tijdt ingesteldt hebben, ontrent het recht van Souveraineteit, geconsidereert ten reguarde van haer Hoogh Mog. aen de eene, ende van de Staten van de respectie Provincien aen de andere zyde, soo willen de Gecommitteerde Raden ende Ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voorz mede wel bekennen, dat in gevalle daer by hadde moeten werden gedetermineert met wat recht van souveraineteit haer Hoogh Mog. ende de Staten van de respectie Provincien moeten werden geconsidereert, de voorz woorden tot uytdruckinge van dien wel wat klaerder ende cauteleuser gecoucheert hadden konnen werden, maer konnen aen d'andere zyde oock wel bevroeden, dat de voorz woorden alleenlijk gediend hebende om te removeren alle recht van souveraineteit by de Eertz-Hertogen over dese Provincien gepretendeert niet alleen daer aen volkomenlijk genoeg doen, maer oock ten respecte van 't recht van souveraineteit van haer Hoogh Mog. ende van de respectie Provincien onderlinge in rechtmatigheynt niet anders als eene goede interpretatie konnen subject gemaectt werden; Namentlijk

Dat de hoogheydt ende souveraineteyt van de Geünieerde Nederlanden is by haer Hoogh Mog. ende de Heeren Staten van de respectie Provincien, te weten, elck in haer reguardt, dat is aen haer Hoogh Mog. in twee respecten, eerstelijck, soo veel aengaet de geconquesteerde Steden, Plaetien, ende Landen, gemeynlijck genaemt het ressort van de Generaliteyt, waer over haer Hoogh Mog., dat is de Staten van de Geünieerde Provincien, gesamentlijck competeert de volle ende rechte souveraineteyt; ende ten tweeden mede voor soo veel de Staten van de Geünieerde Provincien haer recht van souveraineteyt ontrent uytheemsche Koningen, Staten ende Landen, doorgaens niet anders gewoon zijn oock in 't reguardt van sommige saecken, niet anders en vermogen te exerceren als by concurrentie, ende gesamentlijck op den naem van de Staten Generael der Vereenichde Nederlanden; Doch voor soo veel de hoogheydt ende souveraineteyt van de Geünieerde Nederlanden by de voorsz antwoorde gefeght werdt, mede te wesen *aen de Staten van de respectie Provincien*, dat sulcks te verstaen zy van elck van de selve, voor soo veel belanght haer Territoir, ende alle andere Rechten daer aen dependerende, midtsgaders alle foodanige saecken als waer over sy haer by Contract niet hebben verbonden, noyt by hun selven particulierlijck, maer alleenlijck met ende nevens d'andere Provincien gesamentlijck te sullen disponeren, in der voegen dat sich alhier op doet tweederhande recht, namentlijck het recht van de Generaliteyt, ende 't recht van de respectie Provincien; en dat het voorsz laetste recht in syne exercitie wederom tweefints moet werden aengemerckt, namentlijck voor soo veel eenige deelen van dien niet anders dan by de Provincien gesamentlijck *juxta Fœdus*, ende andere by de Staten van elcke Provincie apart konnen ende moeten geëxerceert worden; Alle 't welcke de hoog-gemelte Heeren Staten van Vrielandt oock pertinentelijck gevonden souden hebben de ware ende eygentlijke meyninge van de Regieringe in den voorschreven jare 1621. geweest te zijn, in gevalle de selve hier inne niet hadden gelieven te procederen buyten genoeghsaem onderfoeck, ende sonder volkomen natpeuringe van de ware geschapentheydt der saecke, soo als hier vooren aengewesen is ten reguarde van alle de verdere poincten mede geschiet te zijn, want by Resolutie van haer Hoogh Mog. van den voorsz vijf-en-twintichsten Martij seshien hondert een en twintich, gestelt in het Secrete Register, werdt dienthalven conform 't gene voorsz is, met goede distinctie gesproocken, ende naer dat aldaer gepræmitteert is dat haer Hoogh Mog. uyt de voorsz Propositie van den voornoemden Heere Cancelier gewaer wierden, dat hy socht in twijffel te trecken de souveraineteyt van de Vereenichde Nederlanden, ende poogde de selve te induceren om haer te begeven onder de Eertz-Hertogen, werdt gesubjungeert, als of de selve met eenigen schijn *tegen klaer rechts, de Generaliteyt, ende de t'samentlijke, ende elcke Provincie competerende*, noch eenigsints gehouden waren de selve d'Eertz-Hertogen te erkennen voor haren natuyrljcken Heere.

Maer aengesien, Gode zy lof, jegenwoordich over 't gene voorsz is, immers by weten van de Gecommitteerde Raden, ende ordinaris Gedeputeerden van Hollant voorsz, tusschen de Bondtgenoten egeen het alderminste geschil is, soo werdt oock onnodich geacht dienthalven yets meorders hier by te voegen; Dan alleenlijck dat de Gecommitteerde Raden ende ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voorsz wel hadden gewenscht, dat de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Vrielandt in de voorsz hare Resolutie gereciteert hebbende een gedeelte der voorsz periode van de meer-geroerde Antwoorde aen den Cancelier Peckius gegeven, te weten dat de Hoogheydt ende Souveraineteyt, daer van aldaer gesproocken werdt, *altoos religieuselick was gemainteneert tegens alle de gene die de selve eenichsints in twijffel hebben willen trecken, of*
daer

daer op iets voornemen, niet hadden gelieven achter te laten de woorden, te weten, ofte de selve eenige andere Provincien toeëygenen; waer uyt *prima fonte* konde blijken, dat de voorsz Antwoorde op 't cas subject by gene illatie ofte consequentie ter wereldt applicabel gemaect konde werden; in welcken gevalle de Gecommitteerde Raden ende ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voornoemt, gaerne vertrouwt ende geloofst souden hebben alle de voorsz abusive positiven in de meer-geroerde Resolutie by inadvertentie geïnflueert te wesen, 't welck van de omiffie der bovenstaende considerabile woorden uyt de Antwoorde aen den voorschreven Heere Peckius gegeven, beswaerlijck vermoedt kan werden.

Boven welke voorsz ses positive geene verdere redenen, ofte argumenten in de voorsz Resolutie van Vrieslandt bevonden werdende, soo willen de Gecommitteerde Raden ende ordinaris Gedeputeerden van Hollandt voorsz, oock vertrouwen hier mede op alle de ingredienten van de selve satisfactoire ende overtuigende elucidation te hebben gegeven, met vaste hoope dat de meer-hooch-gemelte Heeren Staten van Vrieslandt, als mede de andere Bondtgenoten haer in dien deele daer by sulden vinden voldaan.

Ende nademael uyt het boven-gededuceede niet anders kan werden afgenomen, dan dat noyt eenige vaste voet beraemt zy geweest ontrent de voorsz Formulieren van Gebeden, ende insonderheydt niet ten aensien van de ordre ende forme te observeren in 't bidden voor de Hooge ende Subalterne Overheden, maer dat de Druckers de selve Formulieren, elck naer dat hem die gesuppeditieert wierden, of oock mogelijk sommige wel naer hun eygen verstant ende oordeel, achter den Bybel, het Nieuwe Testament, Psalmen, Catechismus, of andersints gedruckt hebben, soo verre, dat by de voorsz Sinode van ter Goude, als boven geresolveert is geworden de Magistraten ter Plaetsen daer Druckeryen zijn te vermanen, dat sy de selve Druckers souden willen belasten soodanige absurditeyten, als de gemeene Sinodus in de voorsz Formulieren wel te rechte geremarqueert hadden, van doen voortaan te willen naer laten, dat mede de voorsz Formulieren merckelijck variëren ende discreperen, ende dat oock in die gene van de selve daer 't minst in valt te berispen, noch bevonden worden niet alleenlijck de incongruiteyten by de voorgeroerde haer Ed. Groot Mog. aenschryvinge van date den 21 Martij lestleden aengerocert, maer oock noch dese, dat den Gouverneur van de Provincie daer inne geteldt werdt voor de Staten van de selve, ende sulcks de Gecommitteerde voor syne Heeren Committenten, 't welck wel by de selve aenschryvinge van haer Ed. Groot Mog. voorby gegaen werdt, om dat sulcks op dese Provincie niet en is applicabel, maer echter by de Heeren Staten van Vrieslandt, onder correctie, niet ongemerckt behoort te werden over 't hoofd gesien; Dat oock haer Ed. Groot Mog. jegenwoordich eygentlijck gedaen hebben 't gunt waer toe de selve al over soo langen tijdt by de voorsz Sinode van ter Goude versocht ende aengemaent zijn geweest, soo hebben de selve geensints verwacht gehadt dat yemandt ter Wereldt daer inne eenige aenstoot soude hebben gevonden, immers niet dat yemandt van hare Bondtgenooten, met soo weynich fundament ende op soo abusive gronden als by de voorsz Resolutie van Vrieslandt is geschiedt, sich soude hebben willen bekommeren met hare Provinciale deliberation, ende domestijcque dispositien, in de uytvoeringe van de welke de voorsz Bondtgenoten selfs gehouden souden zijn, haer Ed. Groot Mog. volgens het verbondt voor soo veel des nodich mochte werden bevonden, met alle mogelijcke middelen de handt te bieden, soo als by haer Hoogh Mog. meermalen, ende selfs noch op den 23 Martij lestleden eenpaerlijck is verklaerd;

Dat namentlijk de Bondtgenoten haer in kracht van de Unie erkennen verplicht ende verobligeert om de publicque Overigheyt alomme binnen de Geunieerde Provincien te styven ende te stercken in de uytvoeringe van hare Politijque bevelen;

Bekennende daer by oock de macht ende autoriteyt om dienthelven te disponeren elck van hun in 't bysonder, buyten bekroon van ymandt te competeren.

Ende of mogelijk de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Vrieslant, of ymandt van de andere Provincien nu of naermaels in sodanige domestijcque dispositien van haer Ed. Groot Mog. yets mochte aenstootelijck vinden, ofte berispelijck oordeelen, soo sal het haer Ed. Groot Mog. altijdts leer aengenaem zijn daer van by sodanige Bondtgenoot of Bondtgenoten, in 't vrundtlijck te werden geadverteert, om naer ontfangen esclaircissement haer begane abuys, soo bevonden mochte werden eenich gecommiteert te wesen, te redresseren, of andersints hunne Bondtgenoot of Bondtgenoten by contrarie onderrichtinge behoorlijck contentement te geven, hoedanigen ordre ende methode haer Ed. Groot Mo. en meer andere Bondtgenoten in gelijcke occurrentien jegens elckanderen reciproquelijck met vrucht hebben geobserveert ende onderhouden, maer geensints de Provinciale Resolutien ende domestijcque dispositien van haer Bondtgenoten getracht te brengen onder eenige deliberatie van de Generaliteyt, of onder eenich examen van Gedeputeerden van haer Ho. Mog., versoekende dien-volgende de Gecommitteerde Raden ende ordinariis Gedeputeerden van Hollandt voorsz, uyt den name ende van wegen de Heeren Staten hare Committenten, dat by soo verre de meer-hoogh-gemelte Heeren Staten van Vrieslant, of oock ymandt anders van de vordere Provincien, onaengesien de onderrichtingen in desen gegeven buyten alle vermoede noch eenige verdere aenstoot in 't voorsz geresolveerde van haer Ed. Groot Mo. mochte vinden, de selve daer van in maniere voorsz particulierlijck aen haer Ed. Groot Mo. openinge ende communicatie gelieven te geven, met byvoeginge van de redenen daer toe dienende; Ende konnen de Gecommitteerde Raden ende Ordinariis Gedeputeerden van Hollandt voorsz de respectieve Bondtgenoten by desen wel verseeckeren, dat de selve in sulcken cas by ofte van wegen haer Ed. Groot Mog. alleen in alle minnelijckheyt, maer oock naer reden ende billickheyt sullen werden bejegt, ende dat sodanige Bondtgenoot ofte Bondtgenoten door suffisante onderrichtinge ende overtuuyginge of andersints sal erlangen behoorlijck contentement.

Ghedaen in den Hage den seven en twintichsten Junij seshien hondert drie en tsestich.

Ter Ordonnantie van de Gecommitteerde Raeden.

Waer op gedelibereert zijnde, is 't voorsz gerapporteerde voor notificatie aengenomen, of wel by separate deliberatie dienthelven geresolveert als naer behooren.

Donderdag den 19 Julij 1663.

3. Point.
Acte van indemniteyt
voor de Ede-
len ende Ste-
den, &c.

Op 't derde point van de jegenwoordige beschryvinge, by resumptie gedelibereert zijnde op de geredresseerde Acte van indemniteyt voor de Heeren Edelen ende Steden, midts gaders de Gedeputeerden van de selve, ende allen anderen de Vergaderinge van de Heeren Staten frequenterende, hebben haer Ed. Groot Mog. haer de voorsz geredresseerde Acte wel laten gevallen, ende is de selve midts dien, in voegen ende manieren hier naer volgende gehouden voor gearresteert.

De

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, in achtginge genomen hebbende dat in hare Vergaderinge, volgens hunne beroeping, ende den Eedt daer mede sy tot voórstant van 't Gemeene Landt, ende d'Ingezetenen van Hollandt ende West-Vrieslant verbonden zijn, van tijdt tot tijdt veele saecken van importantie den Staet van den Lande betreffende, voorgesteldt, verhandelt, ende geresolveert werden, ende dat daer inne by een yegelijck van de Edelen, Steden ende anderen de Vergaderinge frequenterende, vrymoedich ten dienste van den Lande werdt gesproocken, geadviseert, ende vervolgens daer op geresolveert, sulcks als in eene welgestelde Vergaderinge van Staten behoort te geschieden, ende dat tegens de rechten, vryheden ende 't welvaren van den Lande strecken soude, dat yemandt eenige swarigheydt soude werden aengedaen, ter oorsaecke van foodanige propositie, advis of resolutie; hebben naer ripe deliberatie daer over in de Ordre van de Ridderfchap ende Edelen, midtsgaders in de respective Vroedtschappen van de Steden gehouden, geresolveert, gestatueert ende vast gesteldt, gelijk geresolveert, gestatueert ende vast gesteldt wordt by desen, dat of het quame te gebeuren (des Godt de Heere Almachtich genadelijck verhoede) dat hier naermaels de Ridderfchap of yemandt van de Heeren Edelen, de Steden, of yemandt van de Regeerders der selver, ofte van de Heeren hare Gedeputeerden, ofte oock anderen de hoogh-ghemelte Vergaderinge frequenterende (de Heeren Gecommitteerde Raden, ende de Ministers van haer Ed. Groot Mog. daer onder begrepen) ter oorsaecke van de Propositien, Remonstrantien, Advisen ofte Resolutien, de welcke voor desen zijn gedaen, gegeven ende genomen, of naermaels gedaen, gegeven ende genomen sullen werden tot handthavinge van de tegenwoordige Regieringe, tot conservatie van de vryheydt of andersints den Staet van den Lande aengaende, of wel over ende ter saecke van de executie, ende voltrekkinge van de Resolutien ende Commissien by haer Ed. Groot Mog. genomen ofte gedefereert, met alle 't gene daer uyt gevolght is, ende naer desen tot eeniger tyde daer uyt soude kunnen komen te volgen by eeniger manieren binnen ofte buyten den Lande van Hollandt ende West-Vrieslant by wegen van feyten ofte rechten tot eeniger tyde wierde gemolesteert, geinquieteert, ofte beschadicht in Lijf ofte Goederen, eere, staet ofte officien, het selve sal worden gehouden ende geconsidereert of sulcks tegens den Staet, ende 't welvaren van 't geheele Landt, ende alle d'Ingezetenen van dien geschiede, ende dienvolgende tot gemeene laste van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslant sal werden afgeweert, midtsgaders behoorlijk gerepareert, ende vergoedt soo ten re-guarde van die geene, de welcke souden mogen werden gemolesteert, geinquieteert ofte beschadicht, ter saecke ende in voegen als vooren, als mede ten opsichte ende ten behoeve van der selver Weduwen, Kinderen ende andere Erfgenamen, sonder dat aen de selve sal kunnen obsteren eenighen laps van tijdt ofte præscriptie van jaren, omme hare actien ende prætensien, de welcke syluyden dienthalven souden mogen hebben te institueren ende te vervolgen; alles onder verbandt van des gemeene Landts Goederen, Middelen ende Innekkomsten sonder onderscheydt, waer ende hoedanich de selve souden mogen wesen.

Aldus gedaen ende beslooten in 's Graven-Hage den 19. Julii des jaers 1663. ende, naer iterative resumptien, finalijck gearresteert den derden Augusti daer aen volgende: t'Oirkonde dese met den Grooten Zegele van den Lande bevesticht.

Waer van voor de respective Leden originele Exemplaren opgemaectt ende gedepescheert, oock daer van ter Griffie van de respective Hoven registraturen gedaen sullen worden, om t'allen tyden te mogen dienen sulcks ende daer 't behoort; met dese

dese expresse verklaringe nochtans , dat de bovenstaende Acte, of eenige clausule daer inne vervat , nu noch naermaels directelijck noch indirectelijck , selfs niet by illatie ofte consequentie geapliceert ofte gebruyckt sal mogen worden, omme in krachte van dien haer Ed. Groot Mog. in 't generael, of eenige Leden van de selve in 't particulier, ende veel min yemandt anders in Rechten ofte daer buyten te convenieren, of aen te spreecken tot eenige vergoedinge ofte reparatie over molesteringen, inquieteringen of beschadigingen, die voor date deses souden mogen zijn gepasseert ende voorgevallen.

Woonstdagh den 25 Julij 1663.

*Munte.
Goude Naelden,
ende
Silvere Stalen
aen Borgemeesteren
te senden,
omme, &c.*

Zijnde ter Vergaderinge bekendt gemaect, dat een goede quantiteyt van de Goude Naelden ende Silvere Stalen, by de Raden ende Generael-meesters van de Munte volgens voorrige Resolutie in date den tweeden Mey lefleden gedaen maken, van Dordrecht alhier overgebracht waren, om daer mede verder gedaen te werden, soo als haer Ed. Groot Mog. souden gelieven goedt te vinden ende te ordonneren; Is, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen, dat de Raden ende Generael-meesters van de Munte voorz, door de Heeren Gecommitteerde Raden gelast sullen werden de voorz Naelden ende Stalen te senden, ofte te doen behandigen aen de Heeren Borgemeesteren ende Regeerders van die Steden, al waer Deeckens ende Keur-meesters van de Goudt- ende Silver-smeden Gilden gevonden werden, om de selve te demanueren aen Deeckens ende Keur-meesters voorz, ende door henluyden wyders te doen demanueren, aen alle de Kassiers ende Werck-basen, of Werck-luyden, ende sulcks aen alle die gene die van 't Gilde zijn, elck voor soo veel die onder haer resörteren, sonder eenich onderscheyt ofte distinctie van Plaetsen, alles tegens d'effective betalinge der voorz Naelden ende Stalen, daer van de penningen aen de gemelte Raden ende Generael-meesters van de Munte, ende door haer wederom aen den Essayeur-Generael behandicht sullen werden; waer naer de Burgemeesteren ende Regeerders voorz by Missive gerequireert sullen werden haer exactelijck te reguleren, ende te doen reguleren allen den geenen die 't aengaen sal.

*Instructie
voor de
Raedt-Pensionaris
ge-arresteert.*

Den Heere van Wimmenum heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mo. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 19 deser lopende maendt, geresumeert ende geëxamineert d'Instructie slaende op 't Raedt-Pensionaris-ampt van Hollandt ende West-Vrieslandt, ende heeft sich de jegenwoordich dienende Raedt-Pensionaris met den aenvangh van 't voorz rapport uyt de Vergaderinge geretireert ende onthouden ter tyden ende wylen toe hy wederom door ordre van haer Ed. Groot Mog. binnen ontboden is; Waer op gedeliberceert zijnde, is de voorz Instructie op nieuws gearresteert, in voegen ende manieren als de selve hier naer volgende van woorde te woorde slaet geïnferreert.

Instructie, waer naer den Raedt-Pensionaris van 't Gemeene Landt van Hollandt ende West-Vrieslandt hem in synen dienst sal hebben te reguleren.

I.

Eerstelijck sal den Raedt-Pensionaris wesen een Persoon staende ter goeder name ende fame, Professie doende van de Ware Christelijcke Gereformeerde Religie, gelijk

gelijck de selve alhier te Lande in de publicque Kercken tegenwoordich beleden ende geleert wordt, hebbende ervarentheydt ende kennisse van 's Landts saken, ende ten minsten, nevens de Nederduytsche, in de Latijnsche ende Fransche Talen geveferert.

I I.

Ende ten eynde 't Gemeene Landt gestadich van den Raedt-Pensionnaris gedient mach worden, soo sal hy gene Officien beneffens het Raedt-Pensionnaris-schap binnen ofte buyten de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant moge bedienen, in eenigerhande manieren, of onder eenich pretext, uytgesondert alleenlijck soodanige als de Heeren Staten selfs op hem souden moge confereren.

I I I.

Sal gehouden wesen naer sijn uytterste vermogen te besorgen, dat de Privilegien ende Gerechtigheden, Coustumen ende Usantien van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslant, midtsgaders de Souveraineteit ende autoriteit van de Staten in alles geconserveert ende bewaert werde, gelijk hy oock gehouden sal zijn goet reguardt te nemen, dat alle generale Wetten, Resolutien van ordre, Instructien ende Reglementen geobserveert ende naergekomen werden, ende bevindende t'eenigen tyde daer van te werden gedeveiert, sulcks ten dienste van den Lande, des noot zijnde, aen haer Ed. Groot Mog. te adverteren.

I V.

Ende om in alle voorvallende gelegentheydt synen dienst ende advise te mogen gebruycken, sal hy hem in alle saecken soo van Quartieren, Steden, Dorpen ende Collegien van Hollandt ende West Vrieslant, als oock van andere Provincien ende Landen, soo veel dat Hollandt ende West-Vrieslant soude moge roeren, daer over t'eenigen tyde deliberatien souden moghen vallen ter Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. neutrael ende onpartydich moeten houden, in de selve saecken niemandt ten dienste staen, advis ofte consultatie geven, ende geensints van yemandt eenige Pensioenen ofte Gagien nemen.

V.

Sal alle dachvaerden van de Staten præcise waer nemen, op den dach jegens de welcke de beschryvinge is gedaen, ende sal als dan met de præsent Leden, de befoigne ter handt nemen, ende alle voorvallende saecken afdoen, ende den derden dach in omvragte brengen de vacante Ampten ende Officien, omme daer van geditponeert te werden, in gevalle sulcks met contentement ende by goetvinden van de meeste der præsent Leden verstaen sal worden.

V I.

Item, sal gehouden wesen ordinair te compareren in 't Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden, midtsgaders ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael, alwaer hy niet meer als een adviseerende stem sal hebben, ende bevindende in de Vergaderinge van haer Hoogh Mog. eenige saecken voor te vallen, waer op de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant behooren beschreven te werden, sal 't selve refereren aen de Heeren Gecommitteerde Raden voornoemt, om naer ripe deliberatie, daer inne gedaen te werden, sulcks als voor den dienst van 't Landt bevonden sal worden te behooren; ende 't gene hem by de selve Gecommitteerde Raden, 't zy omme de Staten te beschryven op eenige extraordinaris poincten, ofte om eenige andere depesches te doen, te laste geleydt sal worden, naerstelijck effectueren.

V I I.

Sal het werck van de Vergaderinge van de hooch-ghemelte Heeren Staten van

Hollandt ende West-Vrieslandt, beginnen des voormiddaghs ten negen uyren, ende des naermiddaghs ten vier uyren, blyvende 's morgens gehouden ten elven af te breken, omme de Vergaderinge van de Heeren Staten Generael tydelijck by te woonen, ende aldaer alle saecken ten besten van de Geünieerde Provincien in 't generael, ende van de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt in 't particulier te helpen dirigeren, ten ware de importantie ofte de meenighvuldigheyt van saecken, daer op spoedige conclusie mochte vereyscht worden, sulcks quame te verhinderen, midts t'elckens soo 's morgens als des naermiddaghs buyten verlet door particuliere befoignes van Staet, een weynig tijds voor 't aenvangen van de Vergaderinge hem latende vinden in 't Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden, omme van haer te mogen verstaen de poincten die sy nodigh fouden mogen oordeelen ter Vergaderinge in deliberatie gesteldt te werden.

V I I I.

Sal ter Vergaderinge proponeren ende voordragen, 't gunt hy sal oordeelen ten dienste van den Lande by haer Ed. Groot Mog. in deliberatie geleydt te moeten werden, ende de voorstellinge by hem te doen in dier voegen sien te beleyden, dat op elke sessie soo voor als naer de middagh t'elcken een omvrage tot conclusie moge werden gebracht.

I X.

Ende naer de gedane Propositionen, sal hy den Edelen ende Steden daer op haer advis ende opinien laten verklaren, sonder ymandt van de selve in 't geven van haer advis ende 't verklaren van hunne opinien t'interrumperen, of sijn advis daer tuschen te verklaren, ten ware by ymandt van de Edelen ofte Steden sulcks op hem wierde begeert, ofte dat tot onderrichtinge van de Leden uyt voorgaende Resolutien in de selve saecken, of wel op gelijcke gelegentheydt genomen ofte andersints, sulcks nodich ware.

X.

Sal in dier voegen de opinien ommevragen, ende omgevraecht zijnde, in saecken van merckelijke importantie, specialijck verklaren, wat de meeste stemmen ofte opinien zijn, laborerende in alles ende voornamelijck in deliberatien van gewichte de Leden te brengen ende te disponeren tot de meeste eenparigheyt, blyvende niet te min generalijck gehouden, volgens de pluraliteyt van opinien, ende niet anders op saecken daer inne notoirlijck overstemminge plaetsc heeft, te concluderen.

X I.

Ende ten eynde de voorsz Vergaderinge tot groot ongemack van de Leden ende merckelijcken ondiensst van den Lande, niet en werde opgehouden met nodeloose redenen, ende tedieuze rediten, soo sal hy Raedt-Pensionaris tot meerder facilitatie ende verkortinge van de befoignes gehouden zijn de Leden buyten reden te langwyllich, ende met rediten adviserende, sericuselijck vermanen, hare opinien kortelijck ende succinctelijck te willen uytten.

X I I.

Item, sal den Raedt-Pensionaris aen niemant als aen de Leden ter dachvaert gecommitteert, reveleren de opinien die by een ygelijck gegeven zijn, noch oock de redenen, daer toe geallegeert, ende voorts secreet houden alle saecken in de Vergaderinge gehandelt, die behooren ofte andersints bevolen sullen worden, secreet te werden gehouden.

X I I I.

Sal (de Vergaderinge compleet wesende) ter handt nemen de poincten van beschrijvinge, ende voor eerst die gene die tot Geldt-middelen zijn streckende, ende sal niet

te min alle de andere poincten sommierlijck over gaen, om door't selve middel d'inclinatie van de Leden soo haest doenlijck, tot de voorsz poincten te mogen verstaen.

X I V.

Sal by resumptie op de poincten besoignerende, alleen aenmanen ende sommeren de Leden die difficil zijn gebleven, sonder daer over een generale omvrage te doen, ten ware hy Raedt-Pensionnaris sonderlinge redenen hadde, om anders te doen.

X V.

Sal oock een pertinent Register maecken ende houden van alle de Resolutien van de Staten, ende in 't extenderen van de selve, soo veel mogelijk is, klaerheydt ende kortheydt observeren, oock alle repetitien van voorgaende deliberatien eviteren, ende tot dien eynde de poincten van beschryvinge of andere invallende saecken ten eerstenmale met circumstantien extenderen, ende aenteyckenen de difficulterende Leden in sijn particuliere Notulen, ende soo lange de voorsz poincten niet geconsenteert, ofte de voorsz saecken niet absolutelijck ter eenre ofte ter andere zyde afgedaen zijn, geene nieuwe extensien daer van maecken, ten ware eenige notable veranderinge daer inne ware voorgevallen; sullende gehouden wesen alle Ordonnantien, Acten, Placcaten, Consenten, Resolutien, ende andere depesches van importantie selfs te extenderen, ende voor 't hoeft van elcke depesche het sommier inhoude van dien te annoteren.

X V I.

Item, sal besorgen dat alle morgen in de Vergaderinge de Resolutien des daeghs te vooren genomen, ende die van Saturdagh des Maendachs daer aen volgende werden geresumeert, met dien verstande nochtans, dat de Resolutien die prompter executie zijn vereyschende, noch ten selven dage dat die genomen zijn, is 't doenlijck, geresumeert, ende vervolgens van stonden aen sulcks ende daer 't behoort ter executie gesteldt worden, ende wat aengaet de Resolutien op den lesten dach in elcke Vergaderinge te nemen, sal den Raedt-Pensionnaris de selve datelijck ende voor het dimitteren van de Leden, in gevalle de selve gedisponeert konnen werden soo lange te vertoeven, ten minsten kortelijck, soo 't de tijdt of materie anders niet en soude willen toelaten, op het Papier brengen, ende de Vergaderinge voorlesen, omme de intentie van de Leden wel gevat zijnde, terstondt daer naer voor gearresteerde Resolutien te mogen werden uytgegeven; ende alsoo tot laste van den Secretaris staen de extensien van de Apostillen ende Appointementen op de ordinari Requesten, soo sullen de selve van importantie wesende by den Raedt-Pensionnaris ende Secretaris te samen werden geresumeert al eer de selve sullen werden uytgegeven.

X V I I.

Sal besorgen dat de resumptie van de Resolutien gedaen zijnde, daer van noch dien avondt ofte uytterlijck des daeghs daer aen in handen van de Secretaris van haer Ed. Groot Mog. geleverd werden een wel gecollationeerde Copie, omme door ordre van den selven Secretaris ten spoedichtten te werden geregiltreert, op dat soo de Leden van de Vergaderinge, als het Collegie van de Gecommitteerde Raden, des van noode hebbende, van behoorlijcke Extracten mogen werden gediend.

X V I I I.

Sal onder een pertinent ende perfect Register ende Index redigeren in goede ordre, alle de Boecken, Stucken, Brieven ende Papieren 't gemeene Landt concernende, die in syne handen sullen komen, ende die gene van de selve, op de welke geen verdere Resolutien te vallen staen, alle jaren onder recepisse overleveren in handen van den Bewaerder van de Chartres van haer Ed. Groot Mog.

Sal oock eenige Leden by haer Ed. Groot Mo. tot particuliere befoignes gecommiteert wefende; ten felven dage dat de Resolutie daer toe fal zijn genomen, of uytterlijk des daegs daer aen, het lidt 't welck in de Commissie d'eerste is, doen behandigen d'Acte Commissoriael, oock een bysondere Lyste houden van sodanige Commissien, midtsgaders notitie van de saecken die by eenige Leden overgenomen ofte opgehouden zijn, ende alle Weecke eenmael, als sulks sonder merckelijke veranderinge in de publijcque deliberatien kan geschieden, yeder Lidt 't welck ofte in Commissie d'eerste fal zijn, ofte eenige saecken overgenomen ende opgehouden sal hebben, opentlijk ende serieuselijck aenmanen, teneynde de voorz befoignes, ende overgenomen saecken respectie nae behoren mogen werden gevordert.

X X.

Sal by absentie van de Vergaderinge, buyten merckelijk verlett ofte wichtige redenen ter contrarie alle dagen des voor ende naermiddachs als 't Collegie van de Gecommitteerde Raden by een komt, hem aldaer op de gestelde uyre laten vinden, om alle deliberatien van gewichte, ende oock de Pleydoyen, soo veel doenlijk, by te woonen, ende des voormiddachs, nevens de Heeren Gecommitteerde Raden, welckers tour-beurte het wesen sal, ter Generaliteyt te verschynen, sich mede aldaer te laten vinden.

X X I.

Sal rapport doen aen haer Edele Groot Mog. in 't begin van elke Vergaderinge, wat zedert het scheidende van de laest voorgaende Vergaderinge ter Generaliteyt, ende in 't Collegie van de Gecommitteerde Raden, van consideratie voorgevallen fal zijn, ende voorts van tijdt tot tijdt van 't gene dagelijcx ter Generaliteyt van gewichte fal wesen gepasseert.

X X I I.

Sal geen Missiven aen de Staten ofte Gecommitteerde Raden geadresseert, ende den Staet van den Lande betreffende, mogen achterhouden, maer die ter eerster occasie naer den ontfang van de selve moeten voortbrengen, omme gelesen, ende den innehoude van dien geweten te werden.

X X I I I.

Sal met de Ministers van desen Staet buyten 's Lants residerende, van tijdt tot tijdt corresponderen, om de selve bequamer te maecken tot uytwerckinge van de intentien van de Regieringe, ende tot dien eynde specialijck aen de selve suppediteren ende overschryven alle de Resolutien hier genomen werdende, ende 't gundt vorders in den Staet passeert, insonderheydt oock de redenen, expedienten ende argumenten die hy sal oordeelen de voorz Ministers tot uytvoeringe van hunne last ende Commissie dienstich te sullen wesen, welverstaende dat hy eenige saecken van teere consideratie aen de selve Ministers overschryvende, daer van communicatie geven sal aen de Heeren Staten, soo wanneer haer Ed. Groot Mo. Staets-gewyse vergadert sullen wesen, ofte andersints aen de Heeren der selver Gecommitteerde Raden, daer by mede bescheydende d'Heeren van 't Noorder-quartier ter Vergaderinge van haer Hoog Mog. gedeputeert, ende dat hy oock gehouden sal zijn te bewaren de Minuten van de voorz Brieven van correspondentie, omme r'allen tyden, des by haer Ed. Groot Mog. vermaent zijnde, daer van exhibitie ende lecture te kunnen doen.

X X I V.

Sal aen Ministers van Koningen, Republijcquen, Princen, Potentaten, Staten ofte Steden, Vrunden ofte Geallieerden van desen Staet, d'occasie en de gelegenheydt sulcks

fulcks præfenterende ofte vereyffchende, met behoorlijke circumfpectie geven communicatie van foodanige faecken ende advyfen, als hy fal oordeelen op hare refpective Heeren ende Meesters reflectie te hebben, ofte de gemelte Ministers aengenaem te fullen zijn, ende met dienst, immers fonder ondienst van defen Staet henluyden gecommuniceert te fullen kunnen werden, oock wederomme uyt de gemelte Ministers ontfangen openinge van alle alfulcke faecken, als de felve aen hem reciproque-lijck fullen gelieven te communiceren, doende van de poincten die daer inne fouden mogen influeren ofte refideren, uyt welckers kenniffe aen de Regieringe hy fal oordeelen, eenige vrucht getrocken te kunnen werden, rapport in de Vergaderinge van de Staten, ofte by abfentie van de felve aen de Heeren Gecommitteerde Raden, in præfentie van de Heeren Gedeputeerden van Weft-Vrieflandt ende den Noorder-quartiere ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael in loco zijnde, om daer op reflectie gemaeckt ofte refolutie genomen te werden ten meeften dienfte van den Lande.

X X V.

Sal oock gehouden zijn pertinentelijck ende punctuelijck fich van tijdt tot tijdt te informeren op den staet der Financien van Hollant en Weft-Vrieflandt, omme t'elckens by den aenvangh van de Vergaderinge met communicatie ende by goetvinden van de Heeren Gecommitteerde Raden, ende voorts t'allen tyden, des verfocht zijnde, openinge te doen van de ware gelegentheyt van dien, midtfgaders van de veranderinge die daer inne foude mogen wesen gevallen, fonder nochtans hem te onderwinden het ordonneren ofte distribueren van 't ftuck van de Financie, maer daer mede laten bewerden de Heeren Gecommitteerde Raden, die hy, des verfocht zijnde, fal gehouden zijn daer op te dienen van advis.

X X V I.

Ende fal hem op den Eedt verboden wesen fich eenichsints te bemoeyen met het verkiefen ofte stellen van eenige Officieren, Vroedtschappen ofte andere Magiftraten, ende 't vergeven van Ampten in de Steden ofte ten platten Lande, oock niemant wie die foude mogen wesen, in de Vergaderinge van de Staten, ofte by de Gecommitteerde Raden, ende in de Generaliteyt, niet anders dan volgens Refolutie van de Staten ofte Gecommitteerde Raden, ofte ten reguarde van de Ampten daer op de Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt fonder rugge-fpraecke disponerens, niet dan met communicatie ende goetvinden van de felve haer Edele Groot Mfg. Gedeputeerden aldaer, nochte oock elders yemandt tot Officien van Justitie, be-nuncie of andere, 't zy Militaire, 't zy Politijcque Ampten, opentlijck noch decktelijck mogen recommanderen.

X X V I I.

Sal mede alle Commiffien ende Reyfen die hem by de Staten binnen de Geunieerde Landen te lafte geleydt fouden mogen worden, naerftelijck ende getrouwelijck achtervolgen.

X X V I I I.

Sal geduyrende fynen dienst fyne ordinaris woonplaetfe hebben in den Hage, ende buyten de felve niet mogen vernachten, als met voorweten ende goetvinden van de Heeren Gecommitteerde Raden, ende fich niet buyten de Geunieerde Provincien begeven, als met kenniffe ende verlof van de Staten felfs.

X X I X.

Ende fal den voorschreven Raedt-Penfionaris Eedt doen, dat hy hem in alle de voorfz Poincten naer 't uytterfte vermogen fal reguleren, ende voorts al tot dienfte van den Lande van Hollandt ende Weft-Vrieflandt doen, dat een goet

ende getrouw Raedt-Pensionaris schuldich is ende behoort te doen; oock geene Giften, Gaven ofte Geschencken mogen ontfangen, genieten ofte proffiteren van eenige dingen, hoe kleyn die oock souden mogen wesen, selfs niet van eetbare Spijs ofte Dranck; Ende dat van niemandt, 't zy Steden, Collegien, Compagnien, Kameren, Personagien ofte particuliere Perfoonen, uytgesondert alleenlijk van syne naeste Bloedt-Vrunden ofte Geallieerden, tot Susters ende Broeders Kinderen incluyt, ten ware nochtans hy wiste, dat de selve Bloedt-Vrunden ofte Geallieerden yets aen haer Ed. Groot Mog. ofte der selver Gecommitteerde Raden te doen hadden, ofte apparentelijck te doen souden krygen; Ende sal hy oock, soo veel in hem is, besorgen, dat 't selve by sijn eerste ende andere Klerequen insgelijcks werde naergekomen.

X X X.

Voor welcke diensten den voorschreven Raedt-Pensionaris jaerlijcx voor pensioen of gagie genieten sal uyt de gemeene Landts Impositien de somme van 3000 Caroli guldens, daer van t'elcken vierendeel jaers een vierendeel sal werden betaeldt.

X X X I.

Den dienst van den Raedt-Pensionaris sal geduyren den tijdt van vijf jaren, welke geëxpireert zijnde, van nieuws sal werden gedelibereert op verkiefen van eenen anderen, ten ware met verre de meeste stemmen goedt-gevonden wierde, desen wederom in dienst aen te nemen op dese Instructie, die oock van nieuws in de Vergaderinge gelefen, geëxamineert, gearresteert ende by de selve beswooren sal worden; ende sal geduyrende synen dienst synen rangh ende sessie moeten nemen beneden de Staten ende Gecommitteerde Raden respectieve, ende de Leden van dien.

X X X I I.

Ende in soo verre hy in desen dienst niet en werdt gecontinueert, sal geene andere Staten buyten de Provincie van Hollandt mogen bedienen, als met consent ende voorweten van de Heeren Staten.

Aldus gearresteert in volle Vergaderinge van de Ed. Groot Mog. Heeren Staten voornoemt, in den Hage den 25 Julij des jaers 1663.

Vrydagh den 27 Julij 1663.

*Munte.
Nader con-
strainte op 't
doen van den
Eedt ende
d'observan-
tie van het
Placcaet op
't wercken
van Goudt
en Silver.*

DE Heeren Gedeputeerden van de respectieve Steden, hebben soo by exhibitie van D' Missiven van de Heeren hare Committenten, als by mondelingh bericht ter Vergaderinge bekennt gemaeckt, in wat manieren binnen de voorz Steden respectivelijck ter executie gesteldt was haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den 12. deser loopende maendt, raeckende den Eedt in gevolge van der selver Resolutie van den 2 Mey lestleden by die van de Goudt- ende Silvermeden Gilde alomme binnen dese Provincie te doen, ende wat middelen van constraincte regens de Refusanten aengewendt ende in 't werck gesteldt waren: Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verstaen, dat aen de respectieve Officierien ende Magistraten van de Steden ende Plaetsen deser Provincie, alwaer Luyden van de voorz Neeringe werden gevonden, aenstondts sal werden afgesonden de Missive hier naer geïnsercert.

De Staten, &c.

ERentfeste, &c. By mondelingh rapport van de Heeren Gedeputeerden der respectieve Steden ende Leden van onse Vergaderinge, ende oock by eenige der selver Leden geschreven aen Ons, ofte oock aen de wel-gemelte Heeren Gedeputeerden is ons gebleecken van den yver ende ernst generalijck by alle Officierien ende Magistraten in de voorz respectieve Steden gebruyckt, omme in achtervolge van Ons ge-

solvcer-

resolveerde sub dato den 12. deser loopende maendt, ten dage by 't selve geresolveerde beraemt, die van de Goudt- ende Silver-smeden Gilden te brengen onder den bewustten Eedt; Ende gelijk ons den voorseyden yver sonderlinge aengenaem is gheweeft te verstaen, ¹ *Soo versoecken Wy oock dat V L.* in eene saecke daer aen den dienst van den Lande ende het Interest van alle onse Ingezetenen ende Onderdanen geen Goudt ofte Silvermits wesende, sonderlinge is gelegen, tot voorstant van Ons respect ende autoriteyt, sonder eenige relasche ² *willen* continueren, ende sulcks op den aengevangen voet ende ordre alle de geene die den voorschreven Eedt niet hebben afgeleydt, soo 't selve zijn Deeckens ende Geswoorens, haer effectieve ende metter daedt te houden ontslagen van hare functie, ende aenstondts anderen in hare plaetsen te surrogeren, uyt die gene die den Eedt afgeleydt sullen hebben, ende voorts de selve, midtsgaders allen anderen Refusanten van de Neeringe, effectieve te houden buyten het oeffenen van hare Neeringe, soo ten aensien van het verwercken, als het verkoopen van 't gemaecte Goudt- ofte Silver-werck, tegens de Contraventeurs van dien procederende ende doende procederen, sonder eenige dissimulatie ofte conniventie tot executie van de poenen by het eerste ende tweede Articulen van den Placcate over het wercken van Goudt ende Silver gestatueert; ³ *Ende sal daer op tot uwer E. narichinge dienen, dat in diverse notable Steden den voorschreven Eedt, niet by eenige alleen van de voorz Neeringe, maer by allen ende eenen yegelijcken formaliter ende absolute gepresteert ende afgeleydt is; Ende op dat ten aensien van de gene die tot noch toe wederhoorig zijn geweest onse goede meyninge in het doen van den voorseyden Eedt te respecteren, eenige nadere middelen van constraincte mogen gebruyckt werden, Soo verstaen ende begeeren Wy, dat alle de soodanige die den tijdt van acht dagen in hare halsterrigheydt continueren, ende den Eedt voor de expiratie van dien niet presteren sullen, voor den tijdt van ses Weecken, te reekenen van den dach dat syluyden den Eedt effectivelijck sullen hebben gedaen, van hare Neeringe gesuspenseert sullen blyven. Ende dat de gene die den tijdt van 14 dagen laten overgaen, ende niet voor de expiratie van dien den Eedt effectieve komen te doen, gesuspenseert sullen werden van hare Neeringe voor den tijdt van 3 maenden, te reekenen van den dach op de welke den Eedt sal wesen gedaen als vooren, ende dat alle de selve daer toe binnen den voorschreven tijdt geensints wederom toegelaten sullen mogen werden; Ende wat belanght de geene die obstinaet blyvende hare Neeringe souden mogen goetvinden absolute te verlaten, verstaen Wy dat de soodanige haer gemaecte Goudt- ofte Silver-werck geensints sullen mogen debiteren ofte verkoopen onder de handt, maer alleen naer verkregen consent van Borge-meesteren ende Regeerders in de Steden van hare residentie, by publijcque vendue, ende naer dat syluyden alvorens, over het afitaan van de voorz Neeringe sullen gepasseert, ende aen de gemelte Burgemeesteren ende Regeerders overgegeven hebben schriftelijcke ende geteyckende Acte van den voorschreven afitandt, ende midts oock dat de voorz verkoopinge geschiede binnen den tijdt van ses Weecken; Ende ten eynde de voorz onse goede meyninge in allen deelen naer behooren geëxecuteert ende naergekomen werde: Soo begeeren Wy mede dat de Officieren in de respectieve Steden, haer voor eerst exactelijck sullen imformereren op de complotteryen, de welke onder die van de meer-gemelte Neeringe tegens de selve onse goede meyninge souden mogen gepleecht wesen, ende daer over procederen naer gelegentheydt van saecken: Ende dat de selve voorts van tijdt tot tijdt, ende ten minsten tweemalen ter Weecke, de Winckels ende Werck-plaetsen van de gene die den meer-gemelten Eedt niet sullen hebben gedaen, sullen visiteren, ende tegens allen den genen die*

¹ Soo hebben Wy de selve versoecht
² te willen

³ daer op tot haerluyder narichinge dienen sal

die contrarie de gedecreteerde fuspensie ende interdictie van Neeringe, fullen bevonden werden hare Neeringe 't zy by verkoopinge, 't zy in 't wercken te hebben geoeffent, ofte gedaen oeffenen in eeniger manieren, fonder eenige conniventie ofte diffimulatie te procederen tot executie van de voor-gheroerde poenen by den voorfeyden Placcate geftatueert; Alle 't welcke U L. die van de Neeringe binnen de Stadt van in onfen name fullen hebben bekend te maecken, ende daer op verwachtende, dat alle 't felve by U E. fal werden nagekomen, ende U E. doen ende wedervaren Ons by refcriptie fal werden bekend gemaect.

Eremfeste, &c. Den feven en twintichften Julij felfhien-hondert drie-en-tfelftich.
De STATEN.

Ende met veranderinge van 't gedruckte Curfijf sub Num. 1. 2. 3. aen den Briel, Schiedam, Edam, Monnickendam, Medenblick, Purmerynde.

*Aen de Officiers, Borge-
meesteren ende Regeorders
van*

Dordrecht,
Haerlem,
Amsterdam,
Goude,
Schoonhoven,
Alckmaer,
Hoorn,
Enckhuysen, ende
Den Hage.

} soo den Brief leyt.

Maendagh den 30 Julij 1663.

*Wat recht
van Collate-
rale Succes-
sie te beta-
len, als Man
ende Vrouw
ftaende Hu-
welijk Leen
aengekocht
hebbende,
't felve mal-
kanderen
maecken by
Testament.*

Ter occasie van seeckere Requette aen haer Ed. Groot Mog gepræfenteert by de Erfgenamen van wylen Adriaen Block Maertensz; Is, naer voorgaende delibèratie, boven ende behalven het Appointement op de voorfz Requette in hypothefi gearresteert, wyders in thefi ende in 't generael verftaen ende geresolveert, dat soo wanneer, fttaande Huywelijk tuffchen Man ende Vrouw eenich Leen uyt den Boedel van de felve aengekocht, midtsgaders een van beyde 't zy Man ofte Vrouw daer mede verlijdt is, ende naderhandt de voorfz Conthorale elckanderen by generale difpofitie Erfgenaem institueren, of andersints 't voorfz aengekochte Leen in 't particulier d'een d'ander mochten komen te maecken, by soo verre die geene die niet het voorfz Leen geïnveftieert is, ende fulcks daer door den waren ende reëlen eygendom van dien geconfequeert heeft, eerft komt aflijvich te werden, in fulcken cas de langht-levende fchuldich is aen 't Gemeene Landt te betalen den Twintichften penningh over de Collaterale Succesfie van 't voorfz Leen, edoch in cas het ter contrarie komt te gebeuren, dat die geene van de voorfz Conthorale die niet het voorfz Leen niet en is verleent, eerft aflijvich komt te werden, dat in fulcken gevalle de langht-levende over 't voorfz Leen gheen recht van Collaterale Succesfie fchuldich is, als door de voorfz difpofitie alleenlick genoten hebbende remiffie van 't personeel recht, 't welck d'Erfgenamen van de eerft-overledene andersints soude competeren tot het reftoir ofte de gerechte helft van de koop-penningen waer vooren 't voorfz Leen in voegen als boven aengekocht is, daer naer den Griffier van de

de Leenen ſich in den ontfangh van 't voorſz Middel voortaan præciſelijk ſal hebben te reguleren; Ten welcken eynde hem de bovenſtaende haer Ed. Groot Mog. Refolutie, by Extract authentijcq ter handen geſteldt ſal worden.

Woonſdagh den 1 Auguſti 1663.

IS ter Vergaderinge geopent 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Refolutie in daten veerthienden December leſtleden overwogen ende geëxamineert, wat voetende ordre voortaan ten aenſien van oude ende verminckte Soldaten, verſoekkende tot Appoinctez aengenomen te werden, ten meeſten dienſte van de Financie ſoude kunnen ende behooren geobſerveert te werden: Waer op gedelibereert zijnde, Is goeđt-ghevonden ende verſtaen, dat van nu voortaan niemandt tot Appoincté ſal worden aengenomen, ten zy hy alvorens by Requeſte aen haer Ed. Groot Mog. te kennen geve, ende by behoorlijcke Acte doe blijcken, dat hy ten minſten den tijdt van vijfthien jaren, voor 't ceſſeren van den Oorlogh met den Koningh van Spaigne, den Lande gedient, ende in den ſelven dienſt gecontinueert heeft tot het preſentieren van de voorſz Requeſte incluyſ; Des werden de Heeren Gecommitteerde Raden, midts deſen mede gelaſt op foodanige Requeſten, ſoo wanneer ſy daer toe by haer Ed. Groot Mog. verſocht ſullen werden niet te adviſeren dan in 't volle Collegie, ende alle de Heeren Gecommitteerde Raden preſent zijnde; gelijk mede den Raedt-Penſionaris in der tijdt by deſen wel expreſſelijk belaft ende bevoolen verdt, egene Requeſten, tenderende ten fine als boven, aen te nemen die hy ſal bevinden, 't geene voorſz is niet te behelſen, ofte waer aen hy ſal bemercken de voorſz verificatie te mancuieren, ofte andersints foodanige Requeſten by inadvertentie aengenomen hebbende, ende naderhandt het defect bemerckende de ſelve alhier ter Vergaderinge niet voor te dragen, maer die wederom uyt te geven, om 't voorſz defect, is 't doenlijk, geſuppleert ende de boven-geëxpreſſeerde requiſiten behoorlijk geverifieert te werden.

*Militie.
Geen Appoinctez te
maecken dan
die vijfthien
jaren in den
Spaenſchen
Oorlogh ge-
dient hebben,
&c.*

Vrydagh den 3 Auguſti 1663.

IS ter Vergaderinge voorgeleſen de Verklaringe van de Heeren alhier aenweſende Gedeputeerden van Zeelandt, hier naer geinſereert.

DE Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt, ſoo datelijk geleſen ende overwoogen hebbende de Refolutie van de Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt den eerſten deſer genomen op eenige van de poincten, vervat in hare Propoſitie, ter Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. gedaen, vinden haer genootſaect te verklaren, niet te kunnen ſien dat de Heeren Staten van Zeelandt hare Committenten daer mede eenige ſatiſfactie ſullen kunnen nemen; ende vervolgens gediensfelijck te verſoecken, dat tot onderhoudinge van alle goede eenigheydt ende correspondentie, midtsgaders voorkominge van alle verwyderinge, haer Edele Groot Mog. gelieven haer dien-aengaende ter intentie van de hooch-ghemelte Heeren Staten van Zeelandt, nader ende vruchtbaerlijcker in alle equiteyt te declareren.

*Verklaringe
Denne-
Zout, De-
nick, Som-
melsdijck,
betalinge
drie Com-
pagnien,
kort direc-
tie-pennin-
gen, Forma-
lier van Ge-
bedt.*

Verklarende oock geenſints te kunnen begrypen, dat de ſelve hare Heeren Committenten haer eenichſints ſouden kunnen wel laten gevallen den innehoudc van haer Ed. Groot Mog. Concepte Refolutie van den ſeven-en-twintighſten der voorlede maendt, betreffende den Impoſt by de ſelve van nieuws opgeſteldt op 't inbrengen

van het wit ende gerafineert Zout; vermits de clausulen ende conditien daer mede de selve Resolutie niet alleen op een beswaerlijke, maer oock extraordinaire maniere ten respecte van de Ed. Mog. Heeren Staten van Zeelandt is gerestringeert; seggende oock de conferentie in 't begin van 't voorsz concept vermeld, niet te hebben versocht, maer ter contrarie gedeclincert, gelijk aen haer Ed. Groot Mog. Heeren Gedeputeerden is gedaen adverteren.

Verfoecken nochmael gedienselijk, dat by haer Ed. Groot Mog. eenmael na soo langhdurigh vertreck, ordre mach werden gesteldt tot remboursement van de Penningen, by de Heeren Staten van Zeelandt gefurneert tot onderhoudt van verscheyde Compagnien te Voet staende op de Repartitie van Hollandt, volgens de Declaratien, Monster-rollen ende andere bescheyden daer toc al over eenige jaren pertinentelijk toegesonden.

Gelijk oock op de voldoeninge van de resterende Directie-penningen, in conformité van de solemnele liquidatie, daer over ter Generaliteyts Reecken-kamer, in praesentie van Gedeputeerden van beyde de Provincien gedaen.

Ende alsoo de voornoemde Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt niet en twijffelen, of haer Ed. Groot Mog. en sullen de moeyelijkheden ende vexatien, die de Ingezetenen van Zeelandt aengedaen werden ten respecte soo van den Vrieschen Turff ende betalinge van den Graeffelijken Thol in Hollandt, als betreffende den ontfangh van het Zeeuwsche recht aldaer, naer genomene getrouwe informatie, waerachtich bevinden, soo verfoecken sy nochmael, dat tot redres van dien prompte ende behoerlijke ordre mach werden gesteldt.

Nemende voorts geern aen, soo op 't verfoeck van henluyden gedaen, als conform de goede meyninge van haer Heeren Principalen, op huyden naer de middach met haer Ed. Groot Mog. Heeren Gedeputeerden te spreucken over 't bewuste Formulier van Gebeden, der selver nader consideratien ende sentimenten daer over in te nemen, ende oock te communiceren 't geene haer dien-aengaende soo in Zeelandt, als by de Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien is bejegent, ende te gemoet gevoert. Was onderteeckent,

M. Stavenisse.

B. van Vrybergen.

Adriaen Vets.

M. van Crommon.

Corn. Lampfins.

Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verstaen, dat de Heeren van de Ridderchap, ende andere haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, in gevolge van der selver Resolutie Commissoriael in date den vijf en twintichsten der voorlede maent met de gemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt tot verscheyden reysen geconfereert hebbende over de poincten in de boventsaende hare verklaringe geroert, versocht ende gelast sullen werden, gelijk de selve versocht ende gelast werden by desen, uyt de selve Heeren Gedeputeerden van Zeelandt te hooren, ende in te nemen de aengebodene communicatie van 't gene haer aengaende 't Formulier van 't bidden voor de Hooge ende Sabalterne Overigheyt den 13 Martij lesleden by haer Ed. Groot Mog. gearresteert, soo in Zeelandt als by de Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien is bejegent, ende te gemoet ghevoert; de meergemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt op alles te geven goede ende fundamentale onderrichtinge, ende van 't geene daer ontrent gepasseert ende voorgevallen sal zijn, t'syner tijdt aen haer Ed. Groot Mog. rapport te doen.

Ende wat belanght de geëyschte voldoeninge van de resterende directie-penningen,

gen, midtsgaders het verfochte remboursement van de Penningen die by de Heeren Staten van Zeelandt gefurneert souden zijn tot onderhoudt van verscheyden Compagnien te Voet staende op de repartitie deser Provincie, dat de Heeren Gecommitteerde Raden verfocht ende gelast sullen werden, gelijk de selve verfocht ende gelast werden by desen haer Ed. Groot Mog. dien-aengaende in gevolge van voorgaende iterative Resolutien in dates respectie den negen en twintichsten Februaris, twee en twintichsten Julij, ende eldden December des Jaers seftien-hondert ses en vijftich, midtsgaders den twintichsten Martij des Jaers seftien-hondert seven en vijftich, te dienen van bericht ende advis.

Ende noopende de verdere poincten in de bovenstaende verklaringe vervat, is de saecke gelaten by de fundamentele antwoorde daer op den eersten deses aen de welgemelte Heeren Gedeputeerden van Zeelandt gegeven.

DE Heer Pensionaris van Slingelandt heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot de saecken van de Munte, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 27 April lestleden, geëxamineert ende overwoogen den innehoudt van seckere Requeste by ofte van wegen Anthony la Porte, Secretaris van de Munte der Vereenichde Nederlanden aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert, verfoeckende dat de selve soodanigen ordre souden ghelieven te stellen ende die voorsieninge te doen, ten eynde aen hem Suppliant, als daer toe by Resolutie van den Rade van State deser Vereenichde Nederlanden in date den 11 Julij des voorleden Jaers geauthoriseert zijnde, soude mogen werden ter handen gesteldt het recht der Sleyschatten ofte Heerlijck recht ten behoeve van de Generaliteyt over de bewuste twee nieuwe capitale Silvere Penningen getrocken werdende, voor soo veel de Munt-bussen albereyds binnen dese Provincie geopent ende bereeckent zijn; Waer op gedelibereert zijnde, is goet-gevonden ende verstaen, dat van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt de saecke daer heenen sal werden gedirigeert, ten eynde de voorsz Sleyschatten in 't geheel aen de respectie Provincien mogen verblyven, niet alleenlijck in consideratie dat d'andere Provincien, ende namentlijck mede die van Zeelandt difficulteyt maecken dienthalven eenige Penningen aen de Generaliteyt over te brengen, maer oock om dat haer Ed. Groot Mog. jegenwoordich geïnformeert worden, dat voor desen noyt eenich Sleyschat ten profijte van de Generaliteyt is gekomen, ende dat sulcks abusivelijck geïnflueert is in de Resolutie op 't slaen van de voorsz twee nieuwe Silvere Penningen den 5 October des jaers 1658. alhier ter Vergaderinge genomen, midtsgaders in die van de Generaliteyt den 19 Junij des jaers 1659. daer op gevolght, alleenlijck op 't aengeven van de Raden ende Generael-meesters van de Munte, ende op een præsuppoelt dat van allen ouden tyden eenich Sleyschat ten profijte van de Generaliteyt geaffecteert was geweest; ende om dat soodanige Heerlijcke Rechten niet anders dan met volkomen kennisse van saecken, naer voorgaende vrywillige overgiste van de Heeren van de Ridderschap ende van de respectie Vroetschappen in 't geheel ofte ten deele geabdiceert konnen werden.

Des werden d'opgemelte Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden midts desen wyders verfocht, hare gedachten nader te laten gaen op wegen ende middelen waer door alle diversie van de Munten van Hollandt ende West-Vrieslandt, naer die van de andere Provincien best ende bequamelijcxst verhoedt soude konnen werden, ende haer Ed. Gr. Mog. dienthalven van hare consideratien ende advise te dienen.

*Munte.
Of uytkeeringe te doen
van eenich
Sleyschat
aen de Generaliteyt.*

De Soon van den Lieutenant-Colonel ende Capiteyn Beaumont, ofte voor het Hof of voor den Haegh Justiciabel, om dat in de Familie van een Officier van de Garde, &c.

DE Heer Pensionnaris van Slingelandt heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den seven en-twintichsten der voorlede maendt, geëxaminert ende overwoogen 't gunt ten selven dage by de Heeren Nieroop ende vander Graeff, als Gecommitteerden van den Præsident ende Raden van den Hove ter Vergaderinge is geproponeert geweest, ende namentlijk of haer Ed. Groot Mog. Resolutie van den dertichsten September des Jaers seshien-hondert vier en vijftich, applicabel is op d'Officieren van de vier Compagnien Guardes, haer Ed. Groot Mog. alhier in loco bewaeckende, ende specialijk mede of de Persoon van Cornelis van Beaumont, minder-jarige Soone van Johan van Beaumont, Lieutenant-Colonel ende Capiteyn van een van de voorz vier Compagnien Guardes, over seeckere quatsure geinfligeert aen Rochus van der Does, Soone van Meester Willem vander Does, Burgemeester van 's Graven-Hage, convenibel is voor den welgemelten Hove, of wel door Schepenen van 's Graven-Hage voornoemt, voor de welcke hy nu eenige Weecken geleden door den Officier van der Plaetse gedachvaert is geweest; oock dienthalven ghehoort ende ingenomen de redenen ende motiven by die van den voorschreven Hove ter eenre, ende by die van den Hage ter andere zyde daer over in gebracht, beyde op 't voorz voorval ten aensien van de controerse Jurisdictie haer Ed. Groot Mog. interpretatie ende determinatie versoeckende; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaerdt, dat den voornoemden Cornelis van Beaumont, om verscheyden consideratien ten desen militerende over 't voorz voorval ten rechte gestelt moet werden voor den Præsident ende Raden van den Hove, sonder dat echter daer mede verstaen verdt in 't generael ende in Thesi gedecideert te wesen, voor wien de Capiteynen ende andere Officieren van de voorz Compagnien Geardes justiriabel zijn, ende sonder dat 't geene voorz is tot de Soldaten van de selve Compagnien getrocken sal mogen werden in eenige consequentie, daer van de gerequireerde aenschryvinge aen den Præsident ende Raden van den voorschreven Hove, midts gaders aen den Bailliuw ende die van den Gerechte van 's Graven-Hage voornoemt, ghedaen sal werden om haer respectivelijk daer naer te reguleren, ende te gedragen; Sullende voort: oock de boven-staende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extract authentijc den Præsident ende Raden van den Hoogen Rade toegesonden werden om te strecken tot der selver narichtinge; Des werden de opgemelte Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden midts desen wyders versocht de verdere ingredienten van de voor-geroerde hare Resolutie Commissoriael mede ter handen te nemen, ende soo haest doenlijk af te doen.

Saturdag den 15 September 1663.

Raadt-Pensionnaris de Witt dispensatie van den Eedt aen Dordrecht, Acte van indemniteyt. Item, om in een van de

DE Pensionnaris de Witt op den acht en twintichsten Julij lestleden tot bekleedinge van het Raedt-Pensionnaris Ampt van den Lande van Hollandt ende West-Vrielandt by continuatie geëligeert ende gecommitteert, hebbende vermogens haer Ed. Groot Mog. Resolutie ten selven dage genomen, een keer gedaen naer Dordrecht, omme aldaer over de voorz saecke te communiceren en consulteren met de Heeren Borgemeesteren andere Regeerders der selver Stede syne Heeren Principalen in wiens Eedt, dienst ende plicht hy sich was bevindende, heeft aen haer Ed. Groot Mog. verklaerdt geresolveert te wesen de voorz functie wederom aen te nemen, op den selven voet, ende onder gelijcke conditien, als hy de jonghst verloopene

penne

pene vijf jaren de selve functie bekleedt hadde, met byvoeginge dat de Heeren van den Oudt-Rade der Stadt Dordrecht voornoemt, hadden verleent ende gedaen depescheren gelijcke Acte van dispensatie, *mutatis mutandis* als haer Ed. Achtb. voor desen an hem hadden geaccordeert, te weten voor den tijdt dat hy de meer-geroerde functie soude bekleeden, ende vorder ofte langer niet; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. als noch, gelijk voor desen, contentement genomen in de voorz Acte van dispensatie van die van den Oudt-Rade van Dordrecht voornoemt, ende voorts verstaen ende verklaert, dat door de voorgeroerde weder in kiesinge voor gecontinueert ende gerenoveert gehouden werden de Acten soo van indemniteyt als alomte by expiratie ofte verlatinge van synen dienst in een van beyde de Hoven van Justitie te mogen sessie nemen, hier bevoorrens t'synen behoefte gedepescheert, sulcks als de selve in voorgaende Notulen onder dates respectie den een en dertichsten Julij des jaers seshien hondert drie en vijftigh ende sesten Augusti des jaers seshien hondert acht en vijftich van woorde te woorde staen geinsereert; Ende heeft daer op vervolgens de voorz Pensionaris de Witt in de Vergaderinge wederom verscheenen, zijnde aenstondts gepræsteert den gewoonelijcken Eedt van suyveringe op 't Formulier begreepen in haer Edele Groot Mog. Resolutie van den vier en twintigsten Februarij des jaers seshien hondert ses en vijftich; oock daer benevens gedaen den behoorlijcken Eedt op syne Commissie, ende de Instruëtie tot het meer-geroerde Ampt, den vijf en twintichsten Julij lefleden op nieuws gearresteert, zijnde alsoo wederom in de actuele bedieninge van 't voorz Raedt-Pensionaris Ampt gestelt, ende getreden.

Dinghsdag den 18 September 1663.

DE Heeren van Maesdam, ende Guldewagen, achtervolgende ende tot voldoeninge van voorgaende Resolutie in date den sevenden Martij lefleden, als Commissarissen Politieq bygewoont hebbende de Noord-Hollandtsche Synode, by autorisatie van haer Ed. Groot Mog. jonghst tot Haerlem gehouden, hebben ter Vergaderinge rapport gedaen, oock daer benevens overgelevert de schriftelijcke Acta van 't geene in de selve Synode van consideratie was voorgevallen ende gepasseert; waer uyt gebleecken zijnde dat de gemelte Christelijcke Synodus, en alle de Claffen (de selve composerende) ter occasie dat eenige quaetwillige en ongeruste Geesten, ja by naer alle Sectarissen in desen Lande, het invoeren ende aennemen van het nieuw Formulier van Bidden voor de Hooge ende Subalterne Overigheydt soomen te misduyden, even als of het selve een præludium soude zijn, om metter tijdt in het Nationale Sinode van Dordrecht eenige veranderinge te maecken) eenpaerlijck betuycht hebben, van haer Ed. Groot Mog. te gevoelen ende te vertrouwen, dat de selve door 't arresteren van de ordre ende forme waer naer jegenwoordich binnen de Kercken van Hollandt ende West-Vrieslandt voor de Hooge ende Subalterne Overigheydt wordt gebeden, in 't minste niet en intenderen tot yets dat eenichsints soude strecken tot præjudicie van de voorz Synode Nationael in de jaren seshien-hondert achtien ende seshien-hondert negenthien tot Dordrecht gehouden; hebben de Heeren van de Ridderchap ende Edelen, midtsgaders de Gedeputeerden van de respectie Steden, uyt den name ende van wegen de Heeren hare Principalen, tot naerder confirmatie van dien, ende tot meerder oertuyginge van de voorschreve quaetwillige ende andere geabuseerde Menschen ten overvloedt, ende al hoe wel sulcks voor alle rechtsinnigen onnoodich achtende, mede wel willen verklaren, ghelijck haer Edele Groot Mog. in 't generael, ende alle de Leden van der selver

*Hoven sessie
te mogen nemen.*

*Kerckelijck.
Rapport
Noord-Hollandtsche
Synode, verklaringe
Hollandt niet
gemeent eenige
præjudicie te leggen
aen de
Sinode Nationael,
&c.*

Vergaderinge in 't particulier, eenpaerlijk ende consonantelijk verklaren by desen, in ofte ontrent het arresteren van 't voorsz Formulier, egeene de minste intentie hebben gehadt, nochte oock als noch eenige de minste gedachten te hebben, omme yets te decreteren ofte by der handt te nemen 't welck tot præjudicie, ofte tot krenckinge van de Decreten der voorsz Sinode Nationael, ende veel min tot eenige de alderminste veranderinge van de Ware Christelijke Gereformeerde Religie, sulcks als de selve in de publijcque Kercken hier te Lande, conform Godes Heylige Woordt, ende de Decreten van 't selve Synode wert geleert, directelijk ofte indirectelijk soude kunnen strecken, maer ter contrarie geintentionneert ende gemeynt te zijn de exercitie van de voorsz Religie met de publijcque autoriteyt, ende met de macht van 't Landt te handthaven ende te beschermen; Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie ende Verklaringe door de Commissarissen Politijcq, die de volgende Sinoden binnen dese Provincie staen by te woonen, aen de selve Sinoden bekent gemaect worden, om met des te solider fundament alle quaedwillige ende geseduceede Menschen te mogen de mond stoppen; gelijk oock ten selven eynde daer van copie authentijcq aen de Gedeputcerden van de jonght-gehoudene Sinoden ter handen gesteldt sal worden.

Missive van de Gedeputeerde Staten van Vrieslant te examineren, raeckende het Formulier van 't bidden, &c.

IS ter Vergaderinge ghelesen seeckere Missive van de Heere Gedeputeerde Staten Ivan Vrieslant, geschreven tot Leeuwaarden den achthienden Julij lestleden silo loci, geduyrende d'absentie van haer Ed. Groot Mog. ontfangen; zijnde in effecte rescriptie op voorgaende haer Ed. Groot Mog. Missive in date den seventhienden daer bevoorens, raeckende de Propositie by den Correspondens van de Sinode van Vrieslant, jonght op de Sinode van Zuydt-Hollandt gedaen over het Formulier den derthienden Martij lestleden by haer Ed. Groot Mog. garresteert, nopende het bidden voor de Hooge ende Subalterne Overigheydt in de Kercken van Hollandt ende West-Vrieslant; Waer op gedelibereert zijnde, Is goedt gevonden ende verstaen, dat de voorsz Missive door Gecommitteerden van dese Vergaderinge met ende nevens de Heeren Gecommitteerde Raden, ofte eenige van de selve by 't Collegie daer toe te deputeren, nader geëxamineert, ende specialijk overwogen sal worden, of ende in wat manieren de selve sal dienen te werden beantwoordt, oock, de beantwoordinge geraden geacht werdende, daer van een concept op 't papier te brengen, ende van alles aen haer Ed. Groot Mog. rapport te doen; ten welcken cynde versocht ende gecommiteert zijn, gelijk versocht ende gecommiteert worden by desen, de Heeren van Amstredam, van ter Goude, van Rotterdam, van Alckmaer ende van Hoorn, mette Raedt-Pensionaris.

Donderdag den 20 September 1663.

Zeelandt. Conferentie over 't Formulier van 't Gebedt.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert den uytval van de communicatie door Gecommitteerden van haer Ed. Groot Mog., volgens vorige Resolutie in date den derden der voorlede maendt gehouden met Gedeputeerden van de Provincie van Zeelandt, over 't geene by haer Ed. Groot Mog. den derthienden Martij lestleden is gedisponeert, raeckende de ordre ende forme van bidden voor de Hooge ende Subalterne Overigheydt in de Kercken deser Provincie; Waer op gedelibereert zijnde, is 't voorsz gerapporteerde aengenomen ende gehouden voor notificatie.

OP de Requeste, by ofte van wegen den Bailliu ende Leenmannen van den Lande van Voorne, den veerthienden Aprilis voorleden aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert, houdende klachten over de meenichvuldige excessen in 't Jagen, Schieten, en Vangen van alderhande Wildt binnen den selven Lande, ende daer op in achtginge genomen zijnde 't advis by den Præsident ende Raden van den Hove, mitsgaders de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Ed. Groot Mog. Domainen in gevolge van 't Appointement op de voorfz Requeste gesteldt, den twaelfden deser loopende maendt gegeven, hebben haer Ed. Groot Mog. tot redres van dien ende tot voorkominge van diergelijke excessen in 't toekomende gearresteert ende geordonneert naer syne forme ende innehoude volgens de ordre van den Lande behoorlijk ter executie gesteldt te worden, de Ordonnantie hier naer volgende van woorde te woorde geïnserceert.

*Ordonnantie
op de Jacht
ende tot re-
stauratie
van 't Wilde
in 't Landt
van Voorn.*

Ordonnantie op de Jacht in den Lande van Voorne.

DE Staten van Hollant ende West-Vriesland, Allen den genen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt, Doen te weten, Alsoo den Bailliu en Leenmannen over Onsen Lande van Voorne Ons verthoont hebben, dat syluyden metter daedt bevinden, dat seer groote excessen ende onbehoorlijckheden gepleeght werden in 't Jagen, Schieten ende opvangen van allerley Wildt, binnen den voorschreven onsen Lande, selfs by die geene die in 't minste daer toe niet en zijn gequalificeert, sulcks dat geschapen stonde, dat het selve geheele Landt van Hasen, Patrysen, ende andere diergelijke Wildt t'eenmael ontbloedt, ende alsoo de Jacht daer door in den gronde bedorven ende geruineert soude werden. SOO IST, dat Wy daer tegens willende voorsien, tot verschooninge van 't voorfz Wildt, ende op dat het selve soo veel mogelijk is wederom soude mogen accresseren, met advis van den Præsident ende Raden van Onsen Hove, ende van de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over onse Domeynen, geordonneert ende gestatueert hebben, ordonneren ende statueren by desen, dat niemandt het zy Militair of Politijcq, ende van wat staet ofte conditie hy zy, tot onsen nader ordre, van den eersten Februarij tot den eersten October, met Honden ofte met het Roer sal vermogen in 't Veldt te gaen, oock te jagen ofte te schieten, op ofte naer eenigh Haes, Patrijs, of anders 's Heeren Wildt, nochte oock yemandt met gelijke ordre in 't Veldt te lenden, en te laten jagen ofte schieten, op pæne dat alle de gene die contrarie bevonden sal werden gedaen te hebben, t'elcken reyse daer over verbeuren sal, soo voor hem, als ten aensien van yeder Persoon die mede sal helpen jagen ofte schieten, een boete van veertich Caroli guldens, te appliceren de gerechte helft ten behoeve van den voorsyden Bailliu, een vierdepart voor den Armen, ende het resterende vierdepart voor den Aenbrenger, wiens name oock sal werden gesecreteert; Alles boven de verbeurte van de Honden ende het Roer die de selve sullen hebben gebruyckt; Ende sullen de Heeren ofte Meesters gehouden zijn voor hare Knechts ende Gemachtighde die sy in 't Veldt hebben gefonden te responderen, ende inne te staen; Blyvende voorts de generale Ordonnantie voor desen by den voornoemden Bailliuwende Leenmannen op de Wildernis gemaeckt, in sijn volkomen vigeur, voor soo veel de selve desen niet en is contrarierende; Ordonnerende dat alle de geene die contrarie van desen, ende tegens de voorsyde generale Ordonnantie bevonden sullen werden te hebben gedaen, van wat staet ofte conditie de selve souden mogen wesen, het zy Militair of Politijck ter saecke van dien geconvenieert, aengesproken ende te rechte gesteldt sullen werden voor 't Collegie van Leenmannen van den voor-

voorſeyden onſen Lande van Voorne; Ende ten eynde niemandt daer van ignorantie pretenderen, ende een yder weten moge, waer naer hy hem hebbe te reguleren, beveelen wy dat deſen alomme in den voorſz Lande gepubliceert ende geaffigeert ſal werden daer ſulcks behoort, ende te geſchieden gebruyckelijck is.

Gedaen in den Hage op den achtienden September des jaers onſes Heeren ende Salichmaeckers 1663.

Saturdag den 22 September 1663.

*Mante.
Prijs Goudt
ende Silver.*

DE Raedt Penſionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat d'Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, in gevolge ende tot voldoeninge van der ſelver Reſolutie commiſſoriael in date den derden der voorlede maendt, nader geëxamineert hebbende 't advis by henlyuden uyt-gebracht op den prijs by haer Edele Groot Mo. te arreſteren voor 't Gout ende Silver 't welck voortaan by de Goudt ende Silverſmeden achtervolgende het jonghſte Placcaet gewrocht zijnde, binnen den Lande van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt verkocht ſal worden, in voorgaende Notulen onder date den tweeden Mey leſtleden breeder gementionneert, oock naeder gepondereert, ende overwoogen de conſideration by de Heeren Gedeputeerden van Amſtelredam daer jegens gemoveert ende ingebracht, van adviſe waren dat by 't voorſz advis verbleeven, ende de ſaecke dien conform tot eene concluſie gebracht behoorde te werden; Waer op gedelibereert zijnde, is goetdgevonden ende verſtaen de gemelte Heeren Gedeputeerden van Amſtelredam midts deſen te verſoecken haer op 't voorſz ſubject met d'andere Leden van deſe Vergaderinge te willen voegen ende conformeren.

Woonsdag den 26 September 1663.

Ordre tuſſchen de Gecommitteerde Raden ende 't Hof te obſerveren ontrent het doen bewaren van Perſoonen met Soldaten t'ontſlaen van de ſelve, &c.

DE Heeren Gecommitteerde Raden, hebben door monde van den Raedt-Penſionaris omſtandich bericht gedaen op 't gene de Heeren ende Meesters Aelbrecht Mierop ende Jacob van der Graef als Gecommitteerden van den Præſident ende Raden van den Hove voorlede Vrydach by monde voorgedragen ende vervolgens op gisteren ſchriftelijck gerepreſenteert hebben, nopende de veranderingen die den gemelten Hove aengedaen ſouden weſen in 't nemen van informatien ende het exerceeren van de Juſticie in de ſaecke van den Kasteleyn Beex ende eenige Perſoonen t'ſynen Huyle logerende, die op ordie van de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden door Soldaten van haer Edele Groot Mo. Garde gedetineert ende bewaert werden; Waer op zijnde gedelibereert ende gelet weſende dat de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden het daer inne met die van den gemelten Hove eens waren, dat ſy lyuden goetdgevonden hebbende tot voorkominge van feytelijckheden, eenige perſoonen behoorende ende ſtaende onder de judicature van den Hove door Soldaten te doen bewaren, daer van aenſtondts kenniſſe geven aen den ſelven Hove, ende dat oock de Officieren ende Soldaten van de voorſz Garde gehouden waren in ſoodanige ſaecken te geven getuygeniſſe der waerheydt, ſonder daer toe eenich conſent van yemandt-nodich te hebben; met verklaringe van 't eene altijdts gepractiſeert, ende 't andere de ſcrupuleuſen geordonneert te hebben ſoo haest alſulcke ſcrupule van ſommigen t'haerder kenniſſe gekomen was, oock van meyninge te zijn 't een ende 't ander voortaan altijdts in dier voeghen te obſerveren, hebben haer Edele Groot Mog. haer 't ſelve wel laten gevallen, ende voor ſoo veel des noot zy, mede geordonneert dat de ſaecke voor 't toekomende in dier voegen gereguleert ende gepractiſeert werde; Edoch voor ſoo veel die van den voorſz Hove mede gedoleert heb-

hebben, dat de Soldaten tot bewaringe van de voorgeroerde Perſoonen geſteldt, niet alleen de ordre van den ſelven Hove te pareren, maer oock acces tot de voorſz gedetineerde Perſoonen, om de ſelve te mogen hooren, ende tot uytvindinge van de waerheydt te confronteren geweygert hadden, met verſoek dat de Officieren ende Soldaten tot bewaringe van ſoodanige Perſoonen te gebruycken, geordonneert moge werden de beveelen van den ſelven Hove, 't zy tot verhooringe van de gedetineerden ofte tot der ſelver ontlaginghe gegeven, promptelijck te pareren; ende 't gene daer op by ofte van wegen de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden is geallegeert, dat namentlijck naer Krijghs-gebruyck ende alle goede ordre egeen bevel of commandement aen eenige Soldaten op hare Poſt ſtaende behoort te werden gegeven dan door de Officieren over haer geſteldt, noch oock aen de Officieren dan door die gene die haer Ed. Groot Mog. 't commandement over de ſelve toevertrouwt ende in handen gegeven hebben, als in deſen zijn de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden, ende dat alle andere beveelen ofte commandementen, buyten de voorſz ordre gegeven wordende, niet en mogen werden gepareert; dat over ſulcks de Heeren vanden Hove eenige ontlaginge van alſulcke gedetineerde als boven gedecreteert hebbende, ſonder verbreekinge van de noodige ordre de ſelve ontlaginge niet en kunnen beveelen aen de particuliere Soldaten tot bewaringe van de ſelve gedetineerden geſtelt, nochte oock ſelfs aen hare Officieren, maer dat ſoodanige ontlaginge moet geëffectueert werden door bevel by de Heeren Gecommitteerde Raden aen de Officieren, ende by de ſelve Officieren aen de voorſz Soldaten naer ordre in 't werck te ſtellen, ende dat midts dien die van den voorchreven Hove alſulcke ontlagingen gedecreteert hebbende, daer van ſoo als tot noch toe in gebruyck is geweest, kenniſſe dienen te geven aen de wel-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden, ofte aen de eerſte van 't Collegie die in loco preſent is, by de welke als dan, ſonder eenich dilay ende ſonder daer over eenige deliberatie te houden, de gedecreteerde ontlaginge in maniere voorſz, ter executie geſteldt wordt, hebben haer Ed. Groot Mog. verſtaen ende verklaert, dat conform 't voorſz geallegeerde van de Heeren Gecommitteerde Raden de beveelen ende commandementen aen de Militie alhier moeten deſlueren van haer Ed. Groot Mog., ofte in haren name van de Heeren Gecommitteerde Raden op de Officieren ende vervolgens van de ſelve Officieren nederwaerts tot op de gemeyne Soldaten, edoch op dat in deſen de voorſz ordre voldaan, ende te ghelijck die van den voorchreven Hove geëxi-meert moghen werden van de moeyten om over alle particuliere incidenten die als een ghevolgh van de judicature t'haerder diſpoſitie ſlaen, de Heeren Gecommitteerde Raden te doen aenſoecken, ende dat oock de cours van de Juſtitie daer door niet en werde geretardeert; dat mede alle occaſie van conteſtatie tuſſchen beyde de voorſz Collegien des te beter mogen werden verhoedt, dat over ſulcks de Heeren Gecommitteerde Raden verſocht ende gelaſt ſullen werden, gelijk de ſelve verſocht ende gelaſt werden by deſen, van nu voortaan ſoo wanneer ſyluyden eenige Perſoonen in maniere voorſz in bewaringe geſteldt hebbende, daer van als boven notificatie ſullen geven aen den Hove, om by henluyden daer over de judicature aengenomen te werden, daer benevens oock te gelijk aen den Major van de Wacht, ofte aen ſoodanighe andere Officieren als 't behoort te beveelen ſonder verdere rugge-ſpraecke of naedere ordre af te wachten, aenſtondts ter executie te ſtellen ofte te doen ſtellen al 't geene by den voorchreven Hove geordonneert, ende hem ofte haer van wegen 't ſelve Hoff voor-ghehouden ſal werden, 't zy om by de Gedetineerden acces te vergunnen, 't zy om de ſelve tot exami-

natie, confrontatie of andersints in eenige andere Plaetse te doen brengen, of oock om haer van de bewaringe te ontslaen, of 't gunt diergelijcx meer in de voorz saecken hare judicature concèrnerende, of daer uyt vloeyende soude mogen voorkomen.

Donderdag den 27 September 1663.

*3 Poinct.
Edict nopen-
de de judica-
ture in ma-
trimoniale
saecken ende
geen Appel
als de Ver-
klaringe van
't Gerecht
met die van
de Ouders
over een
komt.*

OP 't derde poinct van de jegenwoordige beschryvinge, ende de Bylage hier nevens gevoecht, behelsende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 20 Julij des voorleden Jaers geëxamineert ende overwogen hebbende seeckere Resolutie by haer Ed. Groot Mo. genomen den 5 December des Jaers 1597, statuerende dat in matrimoniale saecken daer inne de verklaringe van de Magistraet, met de verklaringe van de Ouders ofte de langst-levende van de selve over een komt, van de voorz verklaringe niet en sal mogen gereformeert, geappelleert, geprovoceert, ofte eenige provisie daer tegens verleent worden, hebben naer voorgaende deliberatie d'Heeren van de Ridderchap ende Edelen, midtsgaders de Gedeputeerden van de Steden, uyt den name ende van wegen de Heeren hare respectieve Committenten, renoverende ende amplierende de voorz Resolutie van den 5 December des voorz jaers 1597, goetgevonden, geordonneert ende gestatueert, gelijk by haer Edele Groot Mog. goetgevonden, geordonneert ende gestatueert wordt by desen, dat in het toekomende different ofte questie ontstaende tusschen Kindt ofte Kinderen ter cente, ende de Ouders ofte langst-levende van de selve ter andere zyde, in materie ofte over saecken van Huywelijcken, soodanige saecken ende differenten afgedaen sullen werden ten aensien van de Edelen ende Suppoosten van den Hove, by den selven Hove, ende ten aensien van alle anderen behoorende onder de jurisdictie van de Gerechten in de besloten ende bemuyrde Steden deser Provincie, den Hage daer onder begrepen, by 't Collegie van de Wett ofte van den Gerechte in de selve Steden, daer over soo veel doenlijk, in volle ende complete getale, ende immers niet beneden de twee derdeparten van 't Collegie present zijnde, uyt-gesondert binnen de Stadt van Delff, alwaer 't selve sal geschieden by Schepenen, midts insgelijcx daer over soo veel doenlijk in volle ende complete getale, ende immers niet beneden de twee derdeparten van de selve Schepenen praesent zijnde, ende dat die van den Hove, Wette ende Gerechten, midtsgaders Schepenen voorschreven daer inne naer verhoor van parthyen met behoorlijke kennisse van saecken fullerdisponeren sommarie ende de plano, soo als syluyden sullen bevinden te behooren; ende soo wanneer der selver dispositie ofte verklaringe over een sal komen met het goetvinden ende gefustincerde van de Ouders ofte de langstlevende van de selve, dat als dan de voorz dispositie ofte verklaringe by den Hove, by die van de Wet, ende Gerechte, ofte by Schepenen als vooren gedaen, volkomentlijk effect forteren sal, sonder dat daer van geappelleert, gereformeert, geprovoceert, revisie, ofte eenige andere provisie van Justitie verleent sal mogen werden, met dien verstande nochtans, dat het selve tot geene andere als de voorz Plaetsen, Magistraten, ofte Rechters in dese Provincie sal werden geëxtendeert. Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie in forme van Edict gedresseert, den Praesident ende Raden van beyde de Hoven van Justitie toegesonden werden, met last ende ordre om daer van op de respectieve Rollèn van de selve Hoven publicatie te doen, ende om voorts hen naer den innehoude van dien praecise te reguleren ende te gedragen; gelijk oock het selve Edict aen die van den Gerechte der voorz beslooten Steden tot der selver naerichtinge toegesonden, ende voorts door den Ordinaris Drucker

van haer Edele Groot Mog. tot een yders informatie gedrukt ende uytgegeven sal worden.

Volght 't Edict in de bovenstaende Resolutie vermeld.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, Allen den genen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt, Doen te weten, Dat Wy in serieuſe achtinge genomen hebbende den teneur van onse Resolutie genomen den 5 December des jaers 1597, statuerende dat in matrimonele saecken daer inne de verklaringe van de Magiſtract met de verklaringe van de Ouders ofte de langstlevende van de selve over een komt, van de voorſz verklaringe niet sal mogen gereformeert, geappelleert, geprovoceert, ofte eenige provisie daer tegens verleent worden; Ende geconsidereert de nootſaekelijckheyt van de exacte observantie van den innehoude der voorſz Resolutie uyt veele ende diverse redden ende respecten. SOO IST, dat Wy naer voorgaende nader deliberatie, renoverende ende amplierende de voorſz Resolutie, goetgevonden, geordonneert ende gestatueert hebben, vinden goet, ordonneren ende statueren by desen in forme van perpetuel Edict, dat in 't toekomende different ofte questie ontstaende tusschen Kindt ofte Kinderen ter eenre, ende de Ouders ofte de langstlevende van de selve ter andere zyde, in materie ofte over saecken van Huywelijcken, foodanige saecken ende differenten afgedaen sullen werden ten aensien van de Edelen ende Suppooften van onsen Hove, by den selven Hove, ende ten aensien van allen anderen behoorende onder de Jurisdictie van de Gerechten in de beslooten ende bemuyrde Steden van onsen voorschreven Lande den Hage daer onder begrepen, by 't Collegie van de Wet ofte van den Gerechte in de selve Steden daer over, soo veel doenlijk, in vollen ende completeen getale, ende immers niet beneden twee derde-parten van 't Collegie praesent zijnde, uytgefondert binnen de Stad van Delf, alwaer 't selve sal geschieden by Schepenen, midts insgelijcx daer over soo veel doenlijk in vollen ende completeen getale, ende immers niet beneden de twee derde-parten van de selve Schepenen praesent zijnde; Ende dat die van onsen Hove, Wette ende Gerechten, midtsgaders Schepenen voorſz, daer inne naer verhoor van parthyen met behoorlijcke kennisſe van saecken sullen disponeren sommaerie ende de plano soo als syluyden sullen bevinden te behooren; Ende soo wanneer der selver dispositie ofte verklaringe over een sal komen met het goetvinden ende gefustineerde van de Ouders ofte langstlevende van de selve, dat als dan de voorſz dispositie ofte verklaringe by den voorſeyden Hove, by die van de Wet ende Gerechte ofte by Schepenen als vooren gedaen, volkomen effect forteren sal, sonder dat daer van geappelleert, gereformeert, geprovoceert, Revisie ofte eenige andere provisie van Justitie verleent sal mogen werden, met dien verſtande nochtans, dat het selve tot geenen andere als de voorſz Plaetsen, Magiſtraten ofte Rechters in den voorſeyden onsen Lande sal werden geëxtendeert; Ende ten eynde niemandt hier van ignorantie pretenderen, nemaer een yder weten moge waer naer hy hem hebbe te reguleren; soo begeeren wy dat desen op de Rollen van den Hoogen Rade ende van meer-gemelten onsen Hove, midtsgaders in alle de beslooten Steden van onsen Lande, gepubliceert ende geaffigeert sal werden daer ende soo als in alle gelijcke gelegentheden gebruyckelijck is, ende behoort te geschieden.

Gedaen in den Hage onder onsen grooten Zegele op den seven en twintighſten September des jaers onses Heeren ende Salichmaeckers seſthien hondert drie en tſestich.

Ter Ordonnantie van de Staten.

X x x x 2

Edele.

Aen de Staten van Gelderlandt, Utrecht, Over-Yffel, ende Stadt en Landen den vierden October ses-tien hondert drie en tses-tigh.

Edele Mogende Heeren bysondere goede Vrunden, Nae-gebuyren, ende Bondtgenooten.

WY komen met droefheyt in ervaringe, dat by veele in de jegenwoordige constitutie van tyden ende faecken gearbeydt, ja sonderlinge geyvert wordt om alenthalven verkeerde ende quade impressien te geven van Onse actien ende intentien, selfs omme, was't mogelijk, die oock te doen plaets grypen by onse Bondtgenooten; Wy willen vertrouwen dat de voorz menees haer oorspronck genomen hebben uyt die geene aen de welke het welvaren ende 't aensien van desen Staet in 't oogge loopende, ende die bemerckende dat sulcks, naest Godt, is voortkomende uyt de goede Unie, ende eendrachtige beraedtflagingen van dese Vereenichde Provincien ende van de ghesamentlijke Bondtgenooten, niet naer en laten soo veel in haer is, het Saet van tweedracht alomme binnen dese Landen te saeyen, ende te doen opgroeeyen; maer gelijk Wy Ons, in ons gemoedt ende voor Godt de Heere die een kender der herten is, vry kennen van alle actien ende intentien die tot verfwackinge van den voorz bandt van eendracht eenichsints soude kunnen strecken, soo willen Wy oock van Uw Ed Mog. niet anders gevoelen, dan dat de selve alle soodanige menees verfoeyende, ende de voorz Benyders van den florifanten Staet deser Landen tegengaende, hare gemoederen voor alle quaet achterdocht ende misvertrouwen sullen geflooten houden, ende dienvolgende oock voortaan de gemeene saecke nevens d'andere Bondtgenooten met alle liefde, eendracht, ende confidentie helpen handthaven; Maer dewyle Wy bemercken, dat men tot voortsettinge van de voorz schadelijcke desseyen bysonderlijk tracht te doen gelden, ende dat oock van veele selfs wel-geaffectioneerden by faute van goede onderrichtinge, als een steen des aenstoets opgenomen werdt, 't gene by Ons op den 13 Martij deses loopende jaers is geresolveert ende vast gesteldt, nopende d'ordre ende forme binnen de Kercken van Onsen Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt te observeren in de publijcque voorbiddinge voor de Hooge ende Subalterne Overigheden, soo hebben Wy, tot destructie van de voorz schadelijcke menees, ende tot voorkominge van alle quaet vermoeden, nochtans alleenlijk om onse oprechte ghenegentheyt tot onderhoudinge ende vermeerderinge van alle goede intelligentie ende confidentie met onse Bondtgenooten, overvloedelijck te betoonen, graden gevonden Uw Ed. Mog., ende hier benevens mede de Heeren Staten van de andere Geunieerde Provincien oprechtelijck ende in den grondt open te leggen den oorspronck, het vervolgh ende de ware redenen van 't voorz Ons geresolveerde in date den 13 Martij voornoemt; Zijnde sulcx dat Wy al over een geruymen tijdt geremarqueert hebben eenige merckelijcke ende essentiele incongruïteyten van langer handt ingesloopen in de ordre ende forme van 't bidden in de publijcque Kercken alhier voor Hooge ende Subalterne Overheden, ende die oock by de meeste van de jegenwoordige Bedienaren des Goddelijcken Woordts, al hoe wel buyten hare schult, wierde gevolcht, ende voornamentlijk dat de voorz Gebeden doorgaens soodanich wierden gereguleert ende uytgesproocken als of de Heeren Staten Generael waren de Wettige Hooge Overigheyt van de Provincie binnen de welke de voorbiddinge geschiede, met dese ofte diergelijcke expressien, *Wy bidden u voor die geene die 't u belieft heeft over ons te stellen, als daer zyn de Hoogh Mogende Heeren Staten Generael, &c.* 't welck in eenvoudige, onervaerne en onkundige Luyden soude kunnen verwecken ofte foveren eene impressie als of Wy, te weten Ridderchap, Edelen ende Steden van Hollandt ende West-Vrieslandt, zijnde de Staten van den selven Lande, niet.

niet en waren den ontwijffelbaren Souverain, ende, naest Godt, de eenige Hooge Overigheydt van dese onse Provincie, welcken-aengaende Wy met leedtwesen moeten bekennen by veelen in den onsen tot noch toe eene groote ignorantie te hebben bespeurt; een saecke voorwaer van de alderhoogste consideratie, ende soo Wy vertrouwen in geene andere Landen van de Wereldt gehooft, dat, namentlijk de Onderdanen niet souden kennen haren eygen Souverain, ofte hare Wettige Hooge Overigheydt, redenen die ons te rechte bewoogen ende genootsaeckt hebben al op den 13 December des jaers 1657, eenige Leden uyt den Onsen te committeren, tot resumptie van de Formulieren der Gebeden in de publijcque Kercken alhier doorgaens gebruyckt wordende, voor soo veel het bidden voor de Hooge ofte Lage Overheden belanght; ende hebben Wy daer inne niet geprocedeert met eenige hitte of voorbarigheydt, soo als den tijdt selve overvloedelijck is uytwysende, maer hebben voor eerst ende voor al exactelijck ende met alle naeukeurigheydt doen naspeuren, of oock aengaende de ordre ende forme van 't bidden voor de Hooge ende Subalterne Overheden in de Kercken deser Landen by concurrentie van de Bondtgenoten eenige generale Resolutien mochten wesen genomen, of oock andersints eenige overgifte gedaen, waer uyt directelijck of by goede consequentie soude konnen werden geinfereert, dat wy hadden afgestaen of overgegeven de faculteyt ende vryheydt om dienthalven in den onsen foodanich te disponeren, als wy naer reden ende billickheydt, conform de nature der saecke souden bevinden te behooren, ende hebben naer curieus onderfoeck niet alleen niets diergelijcx gevonden, maer meynten oock daer en boven ten overvloet met seeckerheydt te konnen affirmeren, dat zedert het oprichten van de Unie tot dese jegenwoordige tijdt toe de Liturgie ende in specie de Formulieren van de publijcque Gebeden hier te Lande nimmermeer, selfs niet by eenige geauthoriseerde Vergaderinghen van de Kercken deser Vereenichde Nederlanden zijn gearresteert geworden, gelijk 't selve van onsent wegen klaerlijck ende onwederleggelijck aangewesen is by seecker Geschrifte van date den seventhienden Junij lestleden, daer van doenmaels Copie aen de Heeren uwer Edele Mog. ordinaris Gedeputeerden alhier behandicht, ende sulcks door middel van de selve aen u Edele Mog. toe-geschickt is; welcken volgende dan geruyst ende seecker geworden zijnde, dat ons was verbleven ende midts dien onwederpreeckelijck competeerde 't recht ende de macht om dien-aengaende foodanigen ordre te stellen als wy naer exigentie van saecken souden bevinden te behooren, soo hebben wy naer ontfangen rapport van de ghemelte onse Gecommitteerden, ende ghesien 't concept by de selve daer over uytgebracht, de respectieve Leden van onse Vergaderinge tijdt vergunt, om daer over elck in den synen breeder te communiceren ende consulteren, ende naer 't verloop van noch een geheel viereendeel jaers, ende sulcks met de alder-uytterste circumspectie eyntelijck gearresteert ende vervolgens ter executie geleydt de voor-gheroerde onse Resolutie van den derthienden Martij voornoemt. Wy houden ons verseeckert, dat by soo verre die gene van de Bondtgenoten die 't belieft heeft gehadt over 't voorz ons geresolveerde eenich ongenuchte te toonen in hare deliberatien met gelijcke, of immers met ghenoeghsamen lancksamenheydt, omsichtigheydt ende opmerckinge hadden geprocedeert, haer Ed. Mog. by haer selven wel souden ondervonden hebben die billickheydt en ordentelickheydt in 't voorz ons geresolveerde, 't welck wy by defen aen uwe Ed. Mog. klaerlijck sullen voor oogen stellen, en verhoopen 't geluck te sullen hebben van de selve wel te sullen konnen doen begrypen. Wy hebben dan voor eerst ongeroert gelaten alle die perioden ende expressien van de meest-gebruyckelijcke

Formulieren die niet directelijck ende alleen raecten de ordre ende forme van 't noemen, of uytspreecken der Hooge ende Subalterne Overheden ende Machten in 't publijck Gehedt, ende sulcks ons niet aenmacticht yets te veranderen ofte te verstellen, 't gunt by yemandt soude kunnen ofte mogen geoordeelt ofte gefustineert worden niet puyr ende t'eenemael Politijck te zijn, ende hebben midts dien oock in specie gelaten ende behouden de boven-geëxpreffeerde, ende doorgaens gebruyckelijcke periode, te weten *wy bidden u voor de gene die 't u beliest heeft over ons te stellen*, naer welke woorden in de publijcque voorbiddinge binnen dese onse Provincie geschiedende sonder onwaerheydt op den Stoel der waerheydt te doen uytspreecken gene andere hebben kunnen volgen dan dese, te weten *de Staten van Hollandt ende West-Vrieslant*, zijnde eygentlijck ende alleenlijck die gene, die 't Godt den Heere beliest heeft te stellen over die Ingesetenen ende Onderdanen die in de Kercken van onsen Lande van Hollandt ende West-Vrieslant hare Gebeden aen syne Goddelijcke Majesteit zijn uytstortende, 't welck wy gantsch vrundt ende nabuyrijck versoecken, dat Uw Ed. Mog. te rechte ende met goede opmerckinge gelieven te considereren, ende daer uyt handt-tastelijck af te nemen, dat soo ten reguarde van die gene die 't Gebedt uytspreecken, als van de natuyre van der sake de voorsz woorden *wy bidden u voor die gene die 't u beliest heeft over ons te stellen*, ende de volgende, te weten *de Staten van Hollandt ende West-Vrieslant*, van den anderen onaffcheydlijck zijn: Wy hebben dan vorders naer waerheydt, ende tot klaerder indruck daer by gevoeght, *zijnde onse Wettige Hooge Overigheydt*, daer op wy niet vernemen dat eenige consideratien vallen ofte oock kunnen vallen, aengesien soo Uw Ed. Mog., als oock de Heeren Staten van de andere Provincien elck in sijn reguardt het selve indisputabel houden, ende daer jegens gene de minste contradictie fouden begeeren te gedoogen; 't Selve dan om de voorsz baerblijckelijcke redenen in dier voegen gesteldt wesende, soo hebben wy daer aen immediatelijck gevoeght *wy bidden u oock voor de Staten van de andere Vereenighde Provincien hare Bondtgenooten*, daer mede dan het geheele Corpus van de Unie, dat is de Staten Generael van de Geuniceerde Provincien selfs aen Godt de Heere gerecommandeert hebbende, soo hebben wy voorts daer by gevoeght *voor der selver gesamentlijcke Gedeputeerden ter Vergaderinge van de Staten Generael ende in den Raedt van Staten*, ten opsichte de beraedtslagingen tot bescherminge ende conservatie van 't geheele Lichaem van de Unie, met 't gene daer onder refforteert, ende van yder Lidt van de confœderatie aldaer gehouden, ende volgens Resolutien van de Staten der respectie Provincien, of wel volgens hare bekende intentie naer de macht ende autorisatie aen de voorsz Gedeputeerden in de hooch-gemelte Vergaderinge by hare respectie Committenten ende aen 't Collegie van den wel-gemelten Raedt van State by de Bondtgenoten gesamentlijck verleent tot conclusie gebracht, midts gaders onder hare opsicht ende directie ter executie geleydt worden; Wy bevinden niet dat jegens alle 't selve ofte eenich gedeelte van dien eenige directe contradictie ofte oppositie valt, of ingebracht is, of oock vallen of ingebracht werden kan; Want voor soo veel wy de occasie gehad hebben over 't gene voorsz is, met eenige Bondtgenoten ofte met Gedeputeerden van de selve te confereren ofte te laten confereren, soo hebben alle de selve eenpaerlijck geadvoueert, dat het eene incongruiteyt was implicerende de Gebeden in de publijcque Kercken foodanich te laten uytspreecken, als of de Heeren Staten Generael deser Geuniceerde Provincien van Godt de Heere als Overigheydt gesteldt waren over de Gemeynen in de respectie Provincien, gelijk mede by alle de selve eenpaerlijck bekendt is, dat generalijck in de gedruckte Formulieren noch eene andere tasselijcke mistellinge wierde bevonden, daer inne bestaende dat den Gouverneur ofte Stacthouder van de Provincie gesteldt werdt voor de Heeren

Heeren Staten syne Committenten, ende dien-volgende mede dat daer inne redres van nooden was, ofte om beter te seggen dat het onordentelijck ende ongeauthoriseert gebruyck tot eene goede ende vaste ordre gebracht heeft moeten werden, immers dat daer toe meer dan suffisante redenen gediend hebben, in der voegen dat in desen nootirlijk de veranderinge selfs, ofte de nieuwigheydt soo als by sommige werdt gesproken, niet en staet onder eenige berispinge, maer alleenlijck gecontroverteert werdt, of het voorsz noodige redres niet heter ende bequamelijcker op eenige andere wyse ende ordre hadde kunnen werden uyrgedacht, ende geëffectueert, daer toe by sommigen oock eenige voorlagen zijn gedaen: Wy sullen ons in desen niet aenmatigen te oordeelen, of de ordre ende forme by de voorsz gedane voorlagen ter neder gesteldt, niet soo dienstich of mogelijk oock niet dienstiger souden wesen om gepractiseert ende gevolcht te werden in die Provincien uyt den name en van wegen de welcke de selve voorlagen zijn gedaen, latende sulcx aen de wijsheydt ende voorsichtigheydt van de Heeren Staten der selver Provincien die 't eygentlijck incumbereert en competeert; ende die wy oock vertrouwen best te sullen begrypen wat dienthalven in den haren oorbuerlijcxst wesen sal; maer wy meynen t'onser intentie genoegh te wesen, dat Wy onwederleggelijck aenwysen in desen, gene andere ordre te hebben gevolcht als die gene die de natuyre van der saecke ende de waerheydt conform is, ende die oock met reden gene offensie aen ymandt ter Wereldt geven kan; het eerste van het welcke Wy door 't gene hier boven gededuceert is ten vollen houden voldaan; ende wat het tweede belanght, soo werden U Ed. Mog. gebeden, by haer selven ernstelijck ende te rechte te willen overwegen, of de selve niet doorgaens sonder eenige offensie aenhooren dese maniere van spreucken, te weten, *De Staten van Gelderlandt, ende die van de andere Provincien, De Staten van Zeelandt, ende die van de andere Provincien, Wy ende onse Bondtgenoten*, ende soo voorts, elck in soodanige gelegentheydt sich selven ofte de Staten van de Provincie onder welckers Souverain gelagh hy geseten is voor aen stellende, ende of 't selve niet voornamentlijck mach, ja oock behoort te geschieden, als een Onderdaen den zegen van Godt de Heere af bidt over syne Souveraine Overigheydt, ende over die gene die met syne Overigheydt zijn gecontœdereert, Een Sone wiens Vader in een seer nauwe Societeyt staet met 6. andere Compaignons, al ware die Societeyt oock ten re-guarde van alle de Goederen van hun sevenen, sonder dat yets buyten de gemeynschap was gereserveert, ja al waren oock alle de ses andere Compaignons eygen ende volle Broeders van de voorsz Vader, ende sulcks Bloedt-Oomen van den voorsz Sone, indien de selve Sone in sijns Vaders eygen Huys, nevens syne Broederen, Susteren ende andere Domestijcquen, ende mogelijk oock somwylen in praesentie van eenige der voorsz syne Oomen, ofte van hare Kinderen, syne Gebeden tot Godt Almachtich uytstortende volgens de Lesse ende het Voorschrift van synen Vader ontfangen, syne voorbiddinge soodanich komt te dirigeren, dat hy in de eerste plaetse gedencke aen synen Vader (soo ten opsichte van 't respect ende van de particuliere onderdanigheydt ende gehoorsaemheydt daer toe hem syne geboorte verplicht, als ten aensien dat sijn welwesen daer van meest ende naest dependeert) ende dan vervolgens mede aen de voorsz 6 andere Compaignons van synen Vader, Wy willen niet geloven, dat Uwe Ed. Mog. soodanigen Sone souden in 't ongelijck stellen, maer veel eer indien de andere Compaignons syne Oomen haer daer over tegens hunnen Broeder misnoccht toonden, sustinerende dat hy synen Sone eerst hadde behooren te leeren bidden voor de Generaliteyt van soo naeuwegeunieerden Societeyt ende Broederschap, ende dan vervolgens eerst voor hem synen Vader als maer een particulier lidt van de selve Societeyt, dat Uw Ed. Mog. soodanige Compaignons in haer gemoedt souden condemneren, ende verstaen dat sy sulcks doen-

de de Palen van de Societeyt ende van de Broederschap te buyten gingen, ende als sy daer op souden beginnen te dringen dat haren Broeder gehouden was het voorz Voor- schrift aen synen Sone gegeven te veranderen ende te herstellen naer hare sustenue, dat Uw Ed. Mog. als dan souden oordeelen dat sy haer begonden aen te matigen een Meester- schap over haren Broeder tegen de Wetten van de Societeyt, ende die haer midts dien in genen deelen en competeerde; dat de Onderdanen volgens Godts bevel gelijcke plichten van liefde, trouwe, respect, gehoorfaemheydt ende onderdanigheydt aen hare wettige Overigheydt schuldich zijn als de Kinderen aen hare Ouders, ende dat haer welwesen meest ende naest van de selve dependeert, is Uw Ed. Mog. ten besten bekend, ende willen Wy derhalven de applicatie van de bovenstaende gelijckenisse laten aen het discreet overlech, ende de rechtsinnige overdenckinge van Uw Ed. Mo.; ja dat meer is, indien Uw Ed. Mog. hare gedachten met serieuſe applicatie gelieven te laten gaen over het Formulier by Ons in maniere voorz beraemt, soo fullen de selve bevinden, dat de woorden daer inne gebruyckt, boven ende behalven dat de selve, als gesegt is, aen niemandt eenige reden van aenstoot geven, oock gene andere ordre lyden kunnen dan die gene die daer inne is geobserveert; Want dat men niet sonder merckelijcke incongruïteyt kan seggen, *Wy bidden u voor de Staten van de Provincien onse Bontgenoten; Ende Wy bidden u oock voor de Staten van Hollandt ende West-Vrieslands onse Wettige Hooge Overigheydt*, is om verscheyden respecten handt-tastelijck, ende dien-volgende oock onnodigh om alhier breeder te werden geastrueert; Dat mede de Heeren Gedeputeerden van de Provincien ter Generaliteyt sonder noch grover incongruïteyt niet en kunnen geplactst worden voor de Heeren Staten hare Committenten, nochte oock den Raedt van State, voor de Vergaderinge van de Heeren Staten Generael is mede haerblijckelijck, ende midts dien aangewesen, dat de voorz stellinge gene andere ordre tollereren kan; Wes- halven wy aen het hooch-wijs bedencken van Uw Ed. Mo. fullen laten, of het niet hardt soude zijn, ende de palen van de Societeyt merckelijk te buyten gaen, aen de eene zyde te moeten bekennen by ons uytgevonden ende gebruyckt te wesen sodanige stellinge ende woorden die geen ander rangh of ordre lyden kunnen, ende die midts dien oock uyt dien Hoofde geen aenstoot subject kunnen wesen, ende dat men des niet tegenstaende ons soude willen voorschryven eene andere stellinge ende geheel andere woorden, daer wy selfs met groote reden merckelijken aenstoot ende laesie in vinden souden.

Wy willen verhoopen, dat door 't gene voorz is, by Uw Ed. Mog. albereydt sal zijn verdweenen de eenige objectie die ons noch gemaect werdt, naer de wederlegginge van meer andere voor desen mede by eenigen jegens ons ingebracht, doch zedert het voor-geroerde bericht van den 17 Junij leetleden verder onaenge- roert gelaten, namentlijk dat wy door de voorz beraemde ordre ons souden hebben aangemacht den voorrangh voor de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael, ende dat wy ons selven in dier voegen souden trachten te verheffen boven het geheele Lichaem van de Unie, oock metter tijdt meer ende meer poogen te usurperen op de Generaliteyt; Dan alsoo wy bemerken met de voorz allegatie by de qualijck-gein- tentioneerden sonderlinge te werden gespeelt, ende daer door wel de meeste quade impressien t'onſen laste te werden voort geset, soo hebben wy onse meyninge dient- halven tegen Uw Ed. Mog. gaerne by desen rondelijck ende naecktelijck willen op- leggen, te weten in den eerſten, dat wy nevens U Ed. Mog. verstaen ende bekennen, dat het geconfedereert Lichaem ofte alle de Provincien ghesamentlijck geconfide- reert, aentsienlijcker te houden zy, dan eene Provincie of een Lidt van de confederatie apart, en sulcks dat wy gaerne toe- staen, dat de Staten Generael van dese Vereenighde Nederlanden aen te sien ende te considereren zijn als anterieur in rangh voor de Sta-
ten

ten van yder Provincie in 't particulier; ende dat wy dienvolgende oock niet en verstaen, noch oyt in onse gedachten gehadt hebben ons selven te verheffen boven het Lichaem van de Unie, veel min om yets te impieteren op de Generaliteyt.

Ten tweeden, dat wy oock selfs in 't voorsz Formulier d'Heeren Staten Generael in rangh niet achter Ons geplactst, maer sulcks voorbedachtelijck door de voorsz maniere van spreucken geëviteert hebben, doende niet ons selven voor af, ende dan vervolgens d'Heeren Staten Generael, maer ons, ende dan de Heeren Staten van de andere Provincien, onse Bondtgenooten, te samen het Lichaem van de Unie, of de Staten Generael composerende, in publijcque Gebeden alhier uyt spreucken, in voegen ende manieren als hier boven breeder uytgedrukt staet, al hoe wel Wy Uw Edele Mog. oock niet willen verbergen, dat Wy geensints van opinie zijn dat de Heeren Staten Generael sonder notoire incongruiteyt in de publijcque Gebeden binnen de respectieve Provincien of elders buyten 't ressort van de Generaliteyt, kunnen werden uytgesproocken voor de Staten van de selve Provincie, ofte den Souverain van 't Territoir waer inne de publijcque voorbiddinge geschiet, onaengesien de ronde ende oprechte verklaringe hier boven gedaen van de aensienlijckheydt ende den voorrangh die Wy verstaen haer Hoogh Mog. voor de Staten van de respectieve Provincien te competeren, 't welck by sich selven voor alle ende een yegelijck, sonder eenige nader aenwysinge klaer ende evident soude wesen, indien de voor-geroerde onordentelijke gewoonte, die ons generalijck van Kindts-been af het contrarie door de ooren heeft doen ingaen, ons oock met eenen van jonghs af niet met eene contrarie impressie beset gehouden hadden; Ende werden Uw Ed. Mog. derhalven gebeden, de voorsz ontfangen præjuditien ter zyden stellende, met des te meerder aandacht ende opmerckinge te considereren, het naervolgende: In den eersten, dat voor desen veeltijds soo in de Nederduytsche als in de Walsche Kercken binnen dese Vereenichde Nederlanden nominatim gebeden is geweest, ende in eenige Walsche Kercken binnen desen Staet, voornamentlijck by sodanige Kercken-Dienaren die ten opfichte van hare geboorte, oordeelen voor hun particulier daer toe speciale redenen te hebben, oock als noch somwylen (al hoe wel sulcks onbetamelijck is) nominatim gebeden wordt voor den Koningh van Vranckrijck, doch niet anders dan in ordre naer de Heeren Staten Generael, ende oock na de Staten van die Provincie in de welke de voorbiddinge geschiet; Ende nademael den Koningh van Vranckrijck altijdts sonder eenige contradictie toegekent is de præminentie ende den voorrangh van haer Hoogh Mog. ende voor de Staten van de respectieve Provincien, soo gelieven Uw Ed. Mog. hare gedachten te vestigen op de reden die foodanigen ordre selfs aen gebooren Onderdanen van syne Majesteyt sonder eenich publijcq bevel geïnspireert heeft, ende mits welken sulcks wettelijck en ordentelijck, sonder eenige aenstoet van syne Majesteyt heeft kunnen ende behooren te geschieden, ende in dier voegen klaerlijck te begrypen de voorsz reden te zijn om dat de voorbiddinge geschiet binnen het ressort van desen Staet, ende buyten het Souverain gebiedt van syne Majesteyt, waer uyt dan vloeyt dese generale Propositie:

Als de publijcque voorbiddinge voor eenige Overigheydt geschiet buyten des selfs Souverain ghebiect in het Territoir van eene andere Hooge Overigheydt, soo vermach niet alleenlijck sonder eenige offensie, maer behoort oock voor de Overigheydt van het Territoir alwaer de publijcque voorbiddinge geschiedt, gebeden te werden of alleen, of immers in ordre voor alle andere Souveraine Overheden, schoon genomen de laetste in waerdigheydt ende rangh de eerste seer verre te boven gaen.

Y y y y

Want

Want in gevalle de voorſz generale Propoſitie niet waerachtich ware, ſoo ſoude den Koningh van Vranckrijk ende oock die van Engelandt, die mede alhier ſomwylen in de publijcque Gebeden plachtè gedacht te werden, doch niet anders dan achter haer Hoogh Mog. ende de Heeren Staten van de Provincie daer door ongelijk aengedaen, ende reden van offenſie gegeven zijn; 't welck nochtans niet en is geſchiedt; de voorſz generale regel dan eens wel gevat zijnde dat, namentlijk den Souverain van 't Territoir alwaer de voorbiddinge geſchiet in 't publijcq Gebedt gedacht moet werden in ordre voor alle anderen, ſchoon genomen in waerdigheydt, ende rangh anterior zijnde, ſoo is lichtelijck te begrypen daer uyt onwederſpreekelijck te vloeyen, dat in de publijcque voorbiddinge geſchiedende binnen eene Souveraine Provincie, de Heeren Staten Generael ſonder notoire incongruiteyt niet kunnen genoemt ende uytgeſproocken werden voor de Heeren Staten van de ſelve Provincie, wefende den Souverain van het Territoir, ja dat meer is, ſoude daer uyt alleen onaengeſien de boven-geroerde expreſſie, *Wy bidden u voor die gene die 't u belieft heeft over ons te ſtellen*, daer niet immediatelijck voor en gingh, echter noch met goede reden, ende naer de gerecipieerde practijcque van alle Natien kunnen geinfereert worden, dat de Heeren Staten Generael waren de hoogſte Overigheydt van de voorſz Provincie, in der voegen dat haer Hoogh Mog. ſelfs macht ſouden hebben d'Heeren Staten van die Provincie te gebieden ende verbieden naer haer wel-gevallen.

Gelijck dan oock ons niet een eenich Exempel bekendt is, ende ſoo Wy vertrouwen, niet een eenich aangewezen ſal kunnen werden, dat eenich Souverain Potentaet ofte hoochſte Overigheydt *ex profeſſo*, ende by een ſpecial Decreet, ordre beramende op de publijcque voorbiddinge voor de Hooge ende Subalterne Overheden, yemandt anders in ordre ende rangh voor hem ſelven geplactſt heeft; Zijnde 't ſelve oock de voornaemſte reden, waer omme Wy de voorgeroerde ordre beramende, ons niet hebben konnen laten gevallen het expedient als nu mede by tenige van de Bondtgenooten voorgelagen wordende, namentlijk dat men onder convenable præmiſſien de Staten Generael hadde mogen laten blyven op de eerſte plaetſe, ende als dan ons ſelven met eene byſondere expreſſie daer aen doen volgen, met ſpeciale byvoeginge zijnde *onſe wettige Hooge of Souveraine Overigheydt*, te meer, alſoo Wy bewuſt waren dat eenige van onſe goede Ingezetenen, ſelfs van die gene die hun inbeelden al meer dan gemeene kenniſſe te hebben, noch ſtaeckèn in die dwalinge dat ſy wel verſtonden niet de Heeren Staten Generael, maer Ons eygentlijk te competeren het recht ende de macht om haer immediatelijck te gebieden ende te verbieden, ende dat ſy midts dien ons wel conſidereerden voor hare Hooge Overigheydt, edoch dat ſy daer benevens wederom de Heeren Staten Generael aenſagen als onſe Overigheydt, en als of haer competeerde 't recht ende de macht om ons te gebieden ende te verbieden; conſiderende alſo de Overigheden als by trappen ende graden d'eene over d'andere geſteldt, ende reciproquelijck wederom d'eene onder d'andere gefubordonneert, te weten als haer immediate Overheden aenſiende de Magiſtraet van de Plaetſe harer residentie, ende voorts als Overheden over de ſelve Magiſtraet de Staten van de Provincie, ende wederom als Overheden over de Staten van de Provincie de Staten Generael, ende gelijk als ſy gehouden zijn te pareren de beveelen van de Magiſtraet, ende de Magiſtraet die van de Staten van de Provincie, dat oock even alſoo de Staten van de Provincie gehouden zijn te pareren de beveelen van de Staten Generael, in welke voorſz dwalinge de Luyden notoirljik geſtijft ſouden zijn geworden, in gevalle Wy tegens recht ende reden de ſtellinge ende forme van 't publijcq Gebedt ſoodanich gereguleert ende beraemt hadden, dat de Heeren Staten Generael in ordre

dre wierden uyt-ghesproocken voor Ons, den Souverain van het Territoir.

Behalven dat Wy te meermalen bemerckt hadden, ende oock als noch, selfs uyt overgeleverde Schriften van eenige Bondtgenooten bemercken dat, generalijck door de woorden *Staten Generael*, voormaels alhier in 't publijcq Gebedt gebruyckt, verstaen wierde de Vergaderinge van haer Hoogh Mog., soo als de selve gecomponeert is uyt Gedeputeerden van de respective Provincien; ende dat over sulcks de Committenten of Bondtgenooten selve van de publijcque voorbiddinge bleven gescludeert; welck abuys oock nootsaeckelijck hebbende moeten geredresseert worden; Wy niet konnen bedencken dat eenige betere ende convenabelder stellinge heeft konnen uytgedacht werden als die gene die Wy geamplectert ende gearresteert hebben, kennende by ons in goeden gemoede niet begrepen worden, hoe dat Uw Ed. Mog. of de Heeren Staten, van eenige andere Provincien onse Bondtgenooten anders als behaechlijck konnen opnemen dat daer sy te voeren, volgens het gemeen begrip in de publijcque voorbiddinge niet zijn gedagt geweest, jegenwoordich binnen dese onse Provincie, volgens de voorsz beraemde ordre, nevens ons, als gesamentlijck het Lichaem van de Unie constituerende, explicite genoemd worden, ende van de andere zyde by ons onwedspreeckbaer gehouden werdende, dat de Heeren Staten van alle de Provincien niet hebben konnen gespelt werden, sonder dat daer uyt quame te resulteren eene evidente necessiteyt van hare Gedeputeerden ter Generaliteyt eerst in ordre naer haer te doen volgen; niet te min gelijck Wy verstaen ons te competeren de faculteyt ende vryheydt om dien-aengaende in den onsen te disponeren, ende ordre te beramen soo als Wy in reden ende billickheydt naer der nature van der saecke bevinden te behooren, soo fullen Wy oock ons eensints aenmatigen 't gene Wy voor ons beste gekeurt hebben, andere Bondtgenooten op te diingen, latende haer in den haren de selve vryheydt die Wy verstaen ons in den onsen te competeren, ende die Wy vermeynen in desen wel ende ordentelijck naer exigentie van de saecke te hebben gebruyckt.

Wy konnen niet begrypen dat yemandt de voor-geroerde fondamenten eenichsints sul konnen convelleren, sonder te vervallen in eene nootsaeckelijckheydt van te sustineren dat de Heeren Staten Generael competeert de Souveraineteyt over de respective Provincien, even als de Staten van de Provincien competeert de Souveraineteyt over de Leden ende Steden van de selve, 't welck alsoo niemant van de Bondtgenooten soude konnen of willen advoueren, soo is ons desen-aengaende niets bondichs tot wederlegginge te voeren gekomen, maer alleen geobjicieert dat of wel toegestaen werdt ende oock notoir zy dat aen elck van de Seven Provincien in den haren, ende over haer onderscheyden district competeert een absolute ende volkomene Souveraineteyt, niet te min tusschen de selve opgerecht is eene seer nauwe, arcte, religieuse Unie ende eeuwich-duyrende verbintenisse tot hare algemeene bescherminge, welstant ende behoudenisse, dat door de selve verbintenisse eenige van de edelste ende essentieelste deelen van Souveraineteyt by de respective Provincien aen 't Lichaem van de gemeene Bondtgenooten souden wesen gecommuniceert ofte gedefereert, ende dat in de selve delarie gefondeert souden wesen de praëminentie van de Staten Generael, uyt krachte van de welcke haer Hoogh Mog. selfs in de publijcque Gebeden gheschiedende binnen de respective Provincien in de eerste plaetse souden behooren uytgesproocken te werden; Op welcke allegatie wy voor eerst gaerne bekenen, ende oock voor onse opinie nochmaels verklaren, dat in de vasthoudinge van de voorsz Unie, naest Godt Almachtich, voornamentlijck te soecken ende te vinden is de behoudenisse ende het welvaren van desen Staet, als waer op de selve al van de eerste beginfelen aengebouwt, ende onder den zegen van syne Goddelijcke Majesteyt

tot de jegenwoordige luyfter ende prosperiteyt opgegroeit is; gelijk Wy dan oock van de selve onse opinie niet alleenlijk tot verscheyden malen uyt oprechter herten seer ample verklaringe gedaen, maer oock in verscheyden notable occurrentien sulcks door onse actien ende comportementen metter daedt betoont hebben, stantvaltelijck ende onveranderlijck geresolveert zijnde de voorsz Unie by de Voor-ouderen soo wijselijck opgerecht, ende met soo veel goet ende bloet gedefendeert, by hare kracht ende vigeur, midtsgaders oock by hare waerdigheydt ende aensien, soo binnen als buyten's Landts, naer ons uytterste vermogen te helpen conserveren ende maintaineren, houdende voorts op 't vervolg vande voorsz allegatie alhier voor gerepeteert 't gunt aengaende de Hoogheydt ende Souveraineteit van haer Hoogh Mo. ende van de respectie Provincien kortelijck ende niet te min distinctelijck uytgedruckt staet in 't voor-geroerde Geschrifte van den seventienden Junij leestleden, waer op by soo verre Uwe Ed. Mog. den Text van de meer-geroerde Unie in rechtsinnigheydt gelieven te appliceren, de selve seer lichtelijck sullen bevroeden, dat aen de Staten Generael, of aen 't Lichaem van de gemeene Bondtgenoten wel gecommunicieert zy, ofte om beter te seggen, dat de Staten van de respectie Provincien aen elckanderen gecommunicieert ende onderlinge gemeen gemaect hebben d'exercitie van eenige der edelste ende essentieelste deelen ende poincten van Souveraineteit, tot sulcken effecte dat de selve Provincien haer recht van Souveraineteit in 't reguarde van de voorsz poincten, ende voornamentlijck ontrent Uythheemsche Koningen, Staten ende Landen doorgaens niet anders gewoon zijn, oock in 't reguardt van de meeste van dien niet anders en vermogen te exerceren als by concurrentie ende gesamentlijck op de naem van de Staten Generael der Vereenigde Nederlanden; waer uyt dan vloeyt, dat alle de Bondtgenoten gesamentlijck by Uythheemsche Koningen, Republijcquen ende Landen ten aensien van de voorsz essentieele saecken wefende niet alleen de edelste, maer oock genoegsaem de eenichste die met haer staen te verhandelen, wel te rechte geconsidereert ende aengesien worden als eene Republijcque ende een onverscheyden Lighaem; by welck aensien, ende by de waerdigheydt daer uyt voor haer Hoogh Mo. boven die van de Staten der particuliere Provincien resulterende, Wy vermeynen dat het Corps van de Unie in alle manieren dient te werden geconserveert, gelijk Wy 't selve daer by oprechtelijck geresolveert zijn door alle behoerlijcke wegen ende middelen te helpen maintaineren; maer gelijk Wy ons in dien deele soo opentlijck ende ongeveynsdelijck verklaren, voor de waerheydt ende aensienelijckheydt van haer Hoogh Mog. in 't gene de selve eygentlijck competeert; soo willen Wy oock vand'andere zyde verwachten, dat Uw Ed. Mo. nevens Ons met gelijcke ingenuiteit sullen bekennen, dat aen haer Hoogh Mo. ofte aen 't Lichaem van de gesamentlijcke Bondtgenoten geensints gedefereert zy eenige de alderminste Souveraineteit ofte d'exercitie van de selve *over de Provincien* daer de saecke in desen eygentlijck op aen komt, jae oock niet in een eenich poinct hoe gering het selve oock soude mogen zijn, ende sulcks veel min in 't regardt van de edelste ende essentieelste deelen van dien; tot klaerder verstant van 't welcke dient gepraemittiert dat niemandt gesegt kan werden recht van Souveraineteit ofte operste gebiedt te hebben ofte te mogen exerceren over een ander in eenich poinct, welcken-aengaende hy niets wettelijck en kan besluyten, veel min yets aen de selve beveelen dan met sijn eygen vrywilligh consent ende toestemminge, als by exempel, nademael haer Hoogh Mog. niet wettelijck en vermogen te resolveren *tot oplegginge van eenige schattingen, veel min te procederen tot executie van eenige Lasten over Uw Edele Provincie, dan met vrywilligh consent van Uw Ed. Mog. selve,* soo en kunnen haer

NOTA.
Aen Vries-
landt in
plaets van 't
gedruckte
Carstij te
stellen als
volgt;
tot het op-
rechten van
een Hof

Hoogh

Hoogh Mo. niet gefegt worden ten aensien van 't * *opstellen van Lasten* te hebben de van Appel; Souveraineteit ende het opperste gebiedt over de selve Uw Ed. Mog. Provincie, als efte tot het zijnde niet verders geëloigneert van de Souveraineteit ofte 't opperste gebiedt van aenstellen niet te kunnen ofte mogen gebieden, ende niet verders van onderdanigheit dan dat van een men niet schuldich en is te gehoorsamen, alle 't welke indien gepast werdt op die Stadthouder over edelste deelen van Souveraineteit die ten fine voorz. genoemt werden oock in ha- Uw Edele ren reguarde even het selve sal werden bevonden, als by exempel onder de voorz. Mog. Provincie, ten edelste deelen werdt opgetelt als een van de voornaemste de dispositie over het aen- Provincie, ten nemen van Oorlogh: Nu is kennelijck dat de Staten Generael ofte het Lichaem van ware Uw de gemeene Bondtgenooten, volgens den klaren Text van 't negende Articul van de Ed. Mog. Unie, niet en vermach eenich Oorloch te besluyten, veel min metter daedt aen te vrywilligh- vaerden over ofte tot laste (by exempel) van Uw Ed. Mog. Provincie, buyten Uw lijck belie- Ed. Mog. fent; ende is derhalven oock fenderen. klaer ende evident, dat ten aensien van de dispositie over 't aennemen van Oorloch *oprechten met eenich schijn van waerheydt niet gefegt kan werden het Lichaem van de ge- van een Hof gemeene Bondtgenooten te competeren, ofte haer Hoogh Mog. ghedefereert te zijn van Appel, eenich recht ofte exercitie van Souveraineteit over de voorz. uwer Ed. Mog. Provincie, ofte het even het selve kan in gelijcker-wyfe mede geapliceert werden op alle de aenstellen vordere poincten ende faecken die by eenigen onder de voorz. gedefereerde deelen van een Stadthou- van Souveraineteit voorgesteldt ende opgetelt werden. der te

Zijnde de verbintenisse ten reguarde van alle de voorz. opgetelde poincten selfs ten aensien van die gene van de selve, welcken aengaende het krachtichste verbandt aengegaen is, niet anders dan een Obligatie ende overgifte tot elckanders beste ende tot onderlinge commoditeit gedaen, van dien aengaende niet separatelijck, maer gesamentlijck te sullen disponeren, *quia vis Unita fortior est quam dispersa*, ende op dat de separate dispositien over foodanige faecken d'andere Bondtgenooten geen ongemacken ofte ongelegentheden souden toebrengen, als by exempel, indien eenige Provincien separatelijck den cours van den Gilde, ofte d'intrinsijque valeur van de Munte quamen te veranderen, soo is lichtelijck te begrijpen, wat ongemacken ende ongelegentheden d'andere Bondtgenooten, ende voornamentlijck de meest-traffijque- rende Provincien daer door souden overkomen, ende is derhalven tot verhoedinge van dien by 't twaelfde Articul van de Unie voorsichtelijck gedisponeert ende ge- caveert, dat daer ontrent d'een sonder d'ander niets en sal mogen veranderen; door welke dispositie het soo verre van daer is, dat de Souveraineteit in 't stuck van de Munte over de respectie Provincien gedefereert soude wesen aen de Generaliteit ofte aen 't Lichaem van de gemeene Bondtgenooten, dat ter contrarie daer by wel expreffelijck is gepræcaveert, ten eynde de Generaliteit, of de meerderheydt van de Bondtgenooten dien aengaende in weerwille van de minderheydt, of tegens het goet- vinden selfs van een eenige Provincie niets en kome te disponeren, niet alleenlijck niet over de selve minderheydt of over de contradicerende Provincie, maer oock selfs niet over haer eygen Onderdanen, in der voegen dat daer uyt, om redenen hier vooren ge- allegeert, al wederom klaerlijck ende handt-tastelijck blijktt, dat oock in 't stuck van der Munte aen haer Ho. Mog. egeene de minste Souveraineteit gedefereert zy over de respectie Provincien; zijnde notoirlijck faecken van den anderen in den hooch- sten graet verschillende, sich aen yemandt te verbinden om sijn recht van Souverai- neteit in eenige poincten niet te sullen exercere en dan met hem te gelijck ende ge- samentlijck, of aen yemandt in eenigen deele recht van Souveraineteit over sich- selfen te defereren ende over te dragen; uyt alle 't welke dan voor een seeckere

ende vaste conclusie werdt getrocken, niet alleenlijk 't gene als vooren by andere Bondtgenooten gaerne bekent ende toegestaen dat, namentlijk *aen elcke van de Seven Geunieerde Provincien in den haren, ende over haer onderscheyden distrikt competeert eene absolute ende volkomen Souverainetejt, maer oock dat in niet een eenige saecke, ende veel min in eenige van de edelste ofte essentieelste deelen, recht van Souverainetejt over de Provincien gedefereert zy aen de Staten Generael, ofte aen het Lichaem van de gemeene Bondtgenooten, ende dat dienvolgende oock gene d'alderminste reden over blijft om haer Hoogh Mog. in het publijcq Gebedt binnen sodanige Souveraine Provincien plaetse te geven voor ofte boven den Souverain van het Territoir, alle 't welcke soo klaer ende convainquant is dat daer jegens in de gedachten van U E. Mog. niet ter wereldt kan overblyven, dan seecker oudt ende geinverteert præjuge ter contrarie, om 't welcke volkomenlijck te overwinnen, wy gantsch gedienslich verfoecken, dat u Ed. Mog. de voorz saecke in haer eygenschap ende ware omstandigheden van dien, met serieuse applicatie gelieven te overpeynen; ende houden wy t'eenmael onmogelijck dat Uw Ed. Mog. sulcks doende in desen van ons souden kunnen blyven discreperen: Vorders nademael wy oock in seeckere ervaringe komen, dat by sommige ernstelijck werdt gearbeydt, omme allenthalven die impressie te geven, als of 't voorz ons geresolveerde soude wesen eenige aenleydinge tot meerder ende forchlijcker veranderingen soo in Kercke als in Policie, ja selfs dat het soude wesen een præludium om metter tijdt in het Nationale Sinode van Dordrecht ende in de ware Christelijcke Gereformeerde Religie eenige veranderinge te maecken, soo bidden wy U Ed. Mog. aen sodanige suggestien als t'eenmael geëloigneert van onse intentie, ende welckers gelijcke wy noyt in onse gedachten gehadt hebben, ja die ons niet sonder offensie ende schandael zijn te vooren gekomen, geen geloof te willen geven, maer op alle 't gene by U Ed. Mog. eenige d'alderminste suspicie ofte umbragie soude mogen overlaten ons de eere te doen van hare overige bekommeringe aen ons te communiceren, gelijk tusschen goede ende confidente Bondtgenooten betamelijck is, ende behoordt te geschieden, oock middelerwylen geene sinistre impressien t'onse laste by U Ed. Mog. te laten plaetse vinden; Ende kunnen wy U Ed. Mog. by desen verseeckeren, ja derven wy ons t'eenmael sterck maecken U Ed. Mog. op alles te sullen geven goede onderrichtinge, cathorijcque verklaringe ende satisfactoire verseeckeringe; gelijk wy in alle maniere verblyven, ende onder Godes goedertierentheydt oock voor 't toekomende altydts onveranderlijck meynen te verblyven, niet alleenlijck by den letterlijcken sin, maer oock by de dadelijcke practijcque van 't gene by ons in Januario des jaers 1651. in de groote Vergaderinge van de gesamentlijke Bondtgenoten, nopende de handthavinge van de ware Christelijcke Gereformeerde Religie, met den gevolge ende aenkleven van dien distinctelijck by Geschrifte is verklaerdt, met sodanigen applaudissement van de Bondtgenoten, dat eerst de Provincie van Gelderlandt ende Zeelandt haer daer mede hebben geconformeert, sonder daer yets af ofte aen te doen ende vervolgens mede alle de andere Provincien, in der voegen dat in conformité van dien eene consonante verklaringe by de respectieve Provincien gedaen, ende in 't Register van de voorz groote Vergaderinge onder date den 27 Januarij des voorz jaers 1651. schriftelijck geëxteendeert staet.*

NOTA.

*Dit volgen-
de alleen te
influeren in
de Missive
van de Sta-*

Maer al vooren desen te eyndigen, kunnen wy niet verfwygen, dat wy in vertrouwen waren gekomen, van dat het omstandich bericht, 't welck de Heeren onse Gecommitteerde Raden ende ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt den 27 Junij laetstleden hebben gedaen op 't gene Uw Ed. Mog. vervat hadden in haer Resolutie

van

van den 23 Mey daer bevoorens tegens 't voorſz ons gerefolveerde van den 13 Mar-
 tij voornoemt, aengaende de publicque voorbiddinge voor de Hooge ende Subal-
 terne Overigheden in de Kercken van deſe onſe Provincie, alle gemoederen ſoo vol-
 komentlijk ſouden hebben overtuyght gehad, van dat die ſaecke in ſijn gronden
 geheel anders is in te ſien als die aen U Ed. Mog. was voortgebracht, dat daer mede
 alle onminnelijcke debatten over 't ſelve ſubject opgeheven ſouden zijn geweest;
 Ende al hoe wel wy in deſe onſe verwachtinge noch verblyven ten aenſien van U
 Ed. Mog., van welckers rechtſinnich oordeel wy ons niet anders willen beloven,
 ſoo kunnen wy nochtans niet buyten apprehenſie zijn van datter gevonden ſullen
 werden die met andere intentie als om op gronden van redelijckheydt ende recht-
 matigheydt de eenigheydt tuſſchen ons ende U Ed. Mog. te bevorderen, in deſen
 ſullen trachten de klaerheydt van de reden te verduyſteren, in plaetſe van liefde
 ende vertrouwen, af-keer ende diffidentie te doen ſuccederen, ende alſoo, ten zy
 de ſelve door U Ed. Mog. wijsheydt ende autoriteyt wederhouden werden, allent-
 halven onruſt ende tweedracht te ſtichten, U Ed. Mog. ſelfs gelieven te oordeelen,
 of ons oorſaek is gegeven, om beter te gevoelen; Na dat ons voorgekomen is
 dat op de jonghſt-gehouden Synode tot Sneeck, by een van de Heeren Commiſſa-
 riſten die de ſelve Sinode wegens U Ed. Mog. heeft bygewoont, by formele propo-
 ſitie *in actis Synodi* geïnſereert 't voorſz ons gerefolveerde is gedenigreert en verdagt
 gemaect van confuſie in de Kercke ende Policie te ſullen veroorſaecken, ende dat
 met diergelijcke hatelijcke exaggeratien meer de Sinode is aangemaent, om door
 hare Correfpondenten af te ſenden tot de Sinoden binnen onſe Provincie, de ſelve
 Sinoden te verſoecken onſe Reſolutie ontrent het voorſz Formulier allerwegen met
 een heyligen (alſoo daer geſeyden) yver tegens te gaen, ende uyt te ſien na heylſa-
 me middelen, om onſe herten te vermorwen ende in te winnen, om de Dienaers
 des Woordts de vryheydt te gunnen, om hun aen het gewoone Formulier te hou-
 den, ende dat dit voorſtel ende deſen yver by de voorſz Sinode gelaudeert ende
 geapplaudificeert zijnde, aen de Broederen uyt de voorſz Sinode aen die van Zuydt-
 ende Noordt-Hollandt binnen deſe Provincie tot de ordinariſ correfpondentie af te
 ſenden in Jaſt is gegeven dit point voor te ſtellen ende ernſtelijck daer op aen te
 houden; Ons is gerapporteert door de Heer Commiſſaris Politijck, by ons tot de
 voorſz Noordt-Hollandtſche Synode in Julio leſtleden gecommitteert, dat noch ſyne
 praſentie, noch de conſideratie van dat de periode by ons als boven geordonneert
 in de publicque Gebeden gevolcht te werden albereyds in geruſtich gebruyck was
 binnen onſe Kercken, noch eenige andere afmanende redenen, den voorſz Corref-
 pondent hebben wederhouden te onderſtaen onder de oogen van die gene die ons
 op de voorſz Sinode repreſenteerde, ja als in ons aengeſicht, dewyle wy in de ſelve
 plaetſe Staetsgewyſe vergadert waren, de Kercken-Dienaren onſe Onderſaten aen te
 manen ende te inciteren om tegens te gaen de by ons genomen ende by haer ſchul-
 delijck nagekomen Reſolutie, ende dit ſelve in een ſaecke die noch de Religie, noch
 eenich gedcelte van dien en concerneert, en dier wyſe de correfpondentie die tuſ-
 ſchen de Sinoden binnen deſe en u Ed. Mog. Provincie tot onderhoudinge van een-
 dracht in de Kercken aengeſtelt is, tot verwekinge van onruſt tuſſchen Policie en
 Kereke ſchandelick te miſbruycken, ten ware hem ſulcks door de gedachte Heer
 Commiſſaris Politijcq wettelijck ware belet geweest; Wy twijffelen niet, of U Ed.
 Mog. ſal miſhagen de onbehoorlijckheydt ende 't ſchandelijck gevolch van ſodani-
 ge oproerige proceduren, niet alleen om 't ongelijck ons daer mede aengedaen, maer
 veel meer ten opſichte van de conſervatie van haer eygen autoriteyt, ende de eere

van de Regieringe van soo een aensienelijcke Provincie als de hare. Want by aldien Uw Ed. Mog. Resolutie van den 23 Mey hier boven gemeldt, gelijk de Heeren U Ed. Mog. Gedeputeerden in haer Missive van den 18 Julij uytdruckelijck seggen, *alleen is genomen om met Ons ende de Gecommitteerden van de andere Provincien te confereren, ende daer over provisonnelijck yets op rapport in te stellen*, soo heeft immers een saecke die Uwe Ed. Mog. verstonden te brengen alleen aen de Bondtgenooten op een maniere die U Ed. Mog. ordentelijck hebben geoordeelt buyten der selver intentie ende sonder haer last niet ordentelijck aen eenige Kerckelijcke Vergaderinge gebracht konnen werden; ende insonderheydt niet dewyle de selve saecke (als raeckende alleen de forme ende rangh te observeren in't noemen van de Hooge ende Subalterne Overigheden in de publijcque Gebeden) in sijn selven puyrljck Politijcq is, ende op de welcke dies geen Kerckelijck advis (gelijk den Commissaris Politijcq tot Sneeck heeft gelieft te insinueren) in eeniger manieren vereyscht was; ende heeft dien-volgende op dus een vreemde maniere het Politijcque met het Kerckelijcke niet konnen geconfondeert werden, sonder de blasme van een dangereuse onordentelijckheydt ende onvoorsichtigheydt aen de welcke wy ons verseeckeren, dat Uw Edele Mog. door het approberen ofte acquiesceren van dusdanich een bedrijf geen part sullen willen hebben.

Wy hebben met dit vertrouwen, door ons schryven geaddressceert aen Uw Ed. Mo. in date den 17 Julij laetstleden, de selve willen kennisse geven van de voorsz vreemde proceduren, ende te gelijk verfocht dat U Ed. Mog. de selve improberende, ons by rescriptie souden gelieven te geven rechtmatich contentement, ende te gelijk die voorszeninge te doen, ten eynde de voorsz correspondentie voortaan niet soo groffelijck mochte werden misbruyckt, ende dat Wy dien-volgende geruust mochten werden gesteldt, alsoo Wy andersints de Correspondent op het doen voor handen zijnde Noordt-Hollandtsche Synode niet souden konnen admitteren.

EDELE MOGENDE HEEREN, Wy twijffelen of een soo vreemde saecke geloof by uw Ed. Mog. sal vinden, ende echter is het soo dat de Heeren uwer Ed. Mog. Gedeputeerden by separatie van uwe Ed. Mog. Vergaderinge, dit ons bericht ende verfoeck in handen bekomen hebbende, by rescriptie in date den 18 Julij, de substantie van de voorgeseyde Propositie door den Commissaris Politijcq in't Synode van Sneeck gedaen, niet alleen defenderen als of de selve soude wesen conform uw Ed. Mog. Resolutie van den 23 Mey voornoemt (schoon uyt krachte van dien de saecke ter Generaliteyt alleen ende niet aen de Synoden gebracht, ende met de Bondtgenooten alleen, ende niet met de Kercken-Dienaren gehandelt moeste werden, by aldien gedachten Heeren Gedeputeerden haer selven niet alleen contradiceren) maer daer en boven schryven, dat *sy haer grootelijcks hebben te beklagen dat onse Commissaris Politijcq op de Zuyt-Hollandtsche Synode den Correspondent uyt Uw Ed. Mog. Provincie niet heeft willen hooren, noch sijn voorstel in actis Sinodi laten insinueren, maer more vere Regio silentium heeft gheimponeert na het exempel van de Paepsche Hierarchia, ende dat sy het selve al wederom moeten brengen tot de kennisse, examen ende judicature van de respective Bondtgenooten; ende als of wy daer mede van ons ongelijck waren geconvinceert, ofte door nader overlegh tot beter bedencken souden zijn gekomen, werdt by de voorsz Heeren Gedeputeerden in de voorgeroerde hare Missive wyders geseydt, dat sy verwachten dat Wy den Correspondent Sinodi Sneecanæ op de Synode van Noordt-Hollandt sullen admitteren, die sy geen last gegeven maer de vryheydt gelaten hebben om te volbrengen die van de Synode, Uw Ed. Mog. gelieven uyt een enckel ende naeckt verhael van een dusdanich ons wedervaren aen te mercken, hoe verre de gemoederen van eenige*

nige binnen hare Provincie in defen moeten zijn vervoert, ende hoe nootfaeckelijck een ferieuſe applicatie van U Ed. Mog. is vereyſcht om de ſchadelijcke effecten daer van te voorkomen, ende om plaetſe te doen hebben aen die moderatie ende goede Policie, welcke door een onmatigen yver tegens ons gantſch vertreden ende verſtickt ſchijnt te werden; want hoe ware het andersints mogelijk, dat een verſchil over de voet ende rangh in't expireren van de Hooge ende Subalterne Overheden tuſſchen de Bondtgenooten ter Generaliteyt gemoveert, ſoude gebracht werden tot kenniſſe ende delibera- tie van een Provinciael Sinode, ende dat op private autoriteyt, ofte immers ſonder laſt, ende ſoo veel als ons blijcken kan tegens ofte buyten d'intentie van de Souveraine Staten van de ſelve Provincien? ende dan noch met voorſlagen om de Onderdanen van andere Provincien te animeren tegens Reſolutien ende ordres van hare Hooge Overigheyt? hoe ſoude ſodanige voorſlagen die niet vry geſproocken konnen werden van muytſugt ende oproerigheyt voor een heyligen yver gelaudeert ende geapplaudifceert werden? ende de gene die wegens de Staten van een Souveraine Provincie in een Synode præſi- deert, niet willende gedoogen dat de Dienaren des Woordts aengemaent werden om haer te oppoſeren tegens een Reſolutie by de ſelve Staten genomen ende by haer naer- gekomen, daer over beſchuldigt werden van *more Regio* ende op 't exempel van de Paep- ſche Hierarchia (met een terme die niet min onbevoeght is als de beſchuldiging ſelve) ſoo men ſchijnt te willen ſeggen, de vryheydt van de Sinode te hebben te kort gedaen? hoe ſouden de klachten over ſoo een exorbitante proceduren verworpen, de procedu- ren ſelve by een ſoo aenſienlijk Collegie als dat van Uw Ed. Mog. Gedeputeerden ge- defendeert, ende na gedane klachten, ende de hier voor-vermelde daer op gedane waer- ſchouwinge den Correfpondent uyt Uw Ed. Mog. Provincie op het voor-gheroerde Zuydt-Hollandtſche Sinode *re infecta* geſcheyden zijnde, de gecommiteerde Corref- pondent tot het Noordt-Hollandtſche Sinode naderhandt gehouden, echter onderſtaen hebben om de ſelve ſaecke door te dringen? want wy vertrouwen dat u Ed. Mog. niet ignoreren dat den Correfpondent van Sneek tot de Noordt-Hollandtſche Sinode in Auguſto leſtleden gecommiteert, ſich aldaer heeft laten vinden; Ende dat u Ed. Mog. met geen minder bevreemdinge als Wy miſſchien ſullen opnemen, dat de ſelve liever als onſe Commiſſaris Politijcq geruſt te ſtellen van geen ſoodanige Propoſitie als hier vooren is vermeldt te ſullen doen, de correfpondentie heeft laten interrumpieren, en- de ſonder de Sinode by te woonen te rugge is vertroocken; Wy moeten bekennen, dat een ſoo onmatige drift excedeert alle 't geen Wy ſcheenen te kunnen apprehen- deren, ende dat voor ons niet begrypelijk is, dat de Heeren U Ed. Mog. Gedepu- teerden uyt het gememorcerde in de boven-gemelte Deductie van de Heeren Onſe Gecommitteerde Raden, ende ordinariſ Gedeputeerden ter Generaliteyt, in ver- ſcheyde gedachten kunnende hebben, dat U Ed. Mog. by Reſolutie van den thien- den Julij leſthien honderſ twee en twintich de Dienaren des Goddelijcken Woordts de contrarie Uwer Edele Mog. Provinciale Reſolutie de Kercken ordre in de Sinode van Dordrecht gearreſteert, ſouden willen doordringen, ofte alleenlijk in eenige Synodale of Claſſicale Vergaderinge voorſtellen, ſtrafbaer hebben verklaerd als Per- turbateurs van de gemeene ruſte, echter nochtans niet alleen ons vergen, dat Wy 't zy met ons wel-gevallen, of met ons miſhaghen de voorſz ſeditieuſe procedu- ren onverhindert haer voortganck hadden behooren te laten hebben, maer oock de voorſieninge van onſent wegen daer tegens gedaen, willen doen paſſeren voor een mis-bedrijf, dat naer haer begrip tot kenniſſe, examen ende judicature van de Bondtgenooten moet werden gebracht; Wy ſullen in geen debat treden o- ver eenige bejegheninge, ſoo vol van onbevoechſaemheydt ende incongruiteyt,

de wyle Wy vertrouwen, dat het genoegh is de selve enckelijck voor te stellen, om selfs de gene, van den welke sy voortgekomen is haer ongelijck te doen erkennen, ende Uw Ed. Mog. te doen aenmercken, dat haer autoriteyt ende voorsieninge in desen noodich is, ende dat wy van de selve niet minder konnen verwachten, dan dat ons in desen als noch wedervare het regtvaerdich contentement dat Wy by de voorz Onse Missive van den 17 Julij lessleden tot dien eynde wederom Copielijck hier nevens gaende, op U Ed. Mog. hebben versocht. Wy sullen oock aen Uw Ed. Mog. laten te oordeelen, of ende hoe verre het met de Hoogheydt van een Souveraine Provincie, welke Uw Ed. Mog. sustineren, over een kan werden gebragt, dat de Heeren Uwer Ed. Mog. Gedeputeerden seggen haer *Advisen ende Resolutien te onderwerpen de judicature van de respectieve Bondgenoten voor soo veel de selve Politijcq, ende van de Synoden der Vereenigde Nederlanden voor soo veel de selve Kerckelijck zyn, als mede dat in de Geunieerde Provincien haer Hoogh Mog. voor de hooghste ende Souveraine Magistraet moet werden gehouden*, ende sullen alleen eyschen, dat het Ons toegelaten zy, Ons in woorden ende actien daer ontrent soo te verklaren, dat op de ware gronden van de Regieringe Ons ende de Staten van een yder Provincie sijn Souveraineteyt ongequetst ende aen't gemeene Corpus van den Staet de hoogheydt ende het aensien dat de selve competeert uyt krachte van de Unie ongeraecht blyve, ende dat Wy daeromme niet mogen geseydt werden (gelijck de voorz Missive van de Heeren Uwer Ed. Mog. Gedeputeerden inhoudt) onse Bondtgenoten Tributarijssen te willen maecken *Reip. Batavica*, ofte de minste superioriteyt over de selve te affecteren, gelijk over Ons in tegendeel souden willen doen die gene die tegens alle de voor-verhaelde redenen en Ons evident recht Ons binnen Onse Provincie in een domestijcque saecke een Wet souden willen voorschryven, die Wy niet genegen noch gehouden zijn te ontfangen. De Heeren Uw Ed. Mog. Gedeputeerden allegueren om Ons die op te dringen de voorgeroerde verklaringe die Wy ende oock de andere Bondtgenoten in den jare 1651. respectivelijck hebben gedaen, van yder in den haren te sullen maintaineren de Gereformeerde Religie ende verscheyden Resolutien, Acten ende Actitatē ontrent de conservatie van de Gereformeerde Religie in verscheyde tyden voor-gevallen; Wy kunnen Uwe Ed. Mog. andermael verteekeren, dat Onse oprechte intentie is noyt in eenigen deele af te wijcken van't geen de voor-geroerde by Ons ende de andere Bondtgenoten gedane verklaringe is mede brengende: Maer Wy kunnen gantsch niet begrypen, hoe dat de maintenuē van de Gereformeerde Religie (die volgens de ordre van de Regieringe ende de voorz gedane verklaringe Ons in den Onten Uw Edele Mog. in den haren, ende haer Hoogh Mog. in't ressort van de Generaliteyt incumbēert) in desen ten propoost kan werden gebracht, ten ware men pretenderen wilde, dat ontrent de forme ende rangh in't uytspreecken van de hooge ende mindere Overigheden op den Predickstoel geen redies kan werden gemaeckt, sonder met eenen veranderinge in de Religie te maecken, daer nochtans 't reguleren van die saecke puyrljck Politijcq is, ende de Religie in't alderminste niet en raecht: Wy achten dit te klaerblijckelijck om't selve nader te aftrueren, ende Wy twijffelen niet of U Ed. Mog. die verstaen hebben sonder yemandts bekreun te mogen verwerpen in den haren de Kerckelijcke ordre by de Synode van Dordrecht gearresteert, sullen verstaen dat het al te verre van alle reden vervreemt is, dat Ons soude werden gedisputeert de vryheydt om't geen de Policie raecht in't uytspreecken der Gebeden in de Kercken binnen Onse Provincie te reguleren ende op een seeckere voet te stellen 't geen in diversche tyden ende plaetsen seer verscheydelijck ende dickmaels niet sonder merckelijcke incongruiteyt anders als 't behoordt, in gebruyck is geweest.

Daer

Daer by Wy noch goetgevonden hebben uw Ed. Mog. tot besluyt met eene oprechte genegentheyt aen te bieden, ende te verseeckeren, dat by soo verre uwe Ed. Mog. na dese jegenwoordige onderrichtinge, ende oprechte verklaringe, buyten vermoede, noch eenich bedencken of eenige bekommeringe als vooren mochten over houden, 't zy op 't geene albereyds is gepasseert, 't zy op 't geene voor het toekomende noch soude mogen werden geappreheendeert, wy daer van in voegen voorsz geadverteert wesende, Ons bereydt houden sullen omme uw Ed. Mog. op alles door expresse Gedeputeerden uyt den onsen in der selver aenstaende Staetsgewyse Vergaderinge (in cas uw Ed. Mog. Ons de eere believen te doen, van Ons van den tijdt van 't houden van dien tydelijck te præadverteren) of andersints aen de Heeren uwer Ed. Mog. Gedeputeerden alhier sulcks ende in der voegen als 't de selve best gevalligh wesen sal, nader esclarcissement ende volle satisfactie te geven, daer toe uw Ed. Mog. haer in 't selve cas volkomentlijck hebben te verlaten, ghelijck Wy van onser zyde oock ons vertrouwen daer heenen stellen sullen, dat u Ed. Mog. Ons de selve bede niet en sullen weygeren. Ende hier mede eyndigende, sullen Wy

EDELE MOGENDE HEEREN, bysondere Goede Vrunden, Nagebuyren ende Bondtgenoten, Godt Almachtich bidden U Ed. Mog. Regieringe ende deliberatien te willen zegenen, ende met den Geest des Vredes bywoonen. Geschreven in den Hage den 4 October 1663.

Onder stondt,

Uwer Ed. Mog. Goede Vrunden, Nabuy-
buyren ende Bondtgenooten,

*De Staten van Hollandt ende West-
Vrieslandt.*

Ter Ordonnantie van de selve.

Vrydag den 5 October 1663.

IS in gevolge van haer Edele Groot Mog Resolutie van date den 22. der voorlede maendt noechmaels in omvraege gebracht het rapport ende advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Commissoriael in date den 28 September des voorleden jaers, hare gedagten laten gaen op den prijs by haer Ed. Groot Mog. te arresteren voor 't Goudt ende Silver, 't welck voortaan by de Goudt ende Silvermeden achtervolgende het jongste Placcaet gewrocht zijnde binnen den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt verkocht sal worden, in voorgaende Notulen onder date den 2 Mey lestleden breeder gementionneert, oock in gevolge van de nadere Resolutie Commissoriael in date den 3 Augusti daer aen volgende, gepondereert ende overwoogen de consideratien by de Heeren Gedeputeerden van Amstelredam op 't selve subject gemoveert, ende ingebracht, waer op voor eerst in achtginge genomen zijnde, dat daer ontrent voornamentlijck in consideratie komen de naervolgende vier poincten.

*Prijs be-
raemt op 't
verkoopen
van Goudt
ende Silver.*

In den eersten, of de voorsz prijs niet toodanich dient te werden gereguleert, dat den Kooper waerlijck ende effectivelijck soo veel Goudt ofte Silver naer de intrinsijcque waerde van dien kome te ontfangen, als hem daer voor by den Verkoper afgenomen werdt, ende of niet alle 't geene 't voorsz Goudt ende Silver den Kooper tot hooger prijs werdt opgedrongen, aengesien moet werden als eene circumventie ofte bedroch, dewyle alle Koopers van Goudt ofte Silverwerck haer

Z z z z z

imagi-

imagineren aen Goudt ofte Silver effectvelijck te ontfangen de waerde die sy daer voor in Gelde betalen.

Ten tweeden, naerdemael t'zedert veele jaren herwaerts in gebruyck is, dat de Goudt ende Silverfmeden, om redenen van lakagie, 't verinteressen van hare gemaecte Wercken ende andersints, het Goudt ende Silver van de selve hare Wercken den Kooper wat duynder aenreekenen, dan wel de intrinsijcque waerde van dien komt te bedragen, ende dat die van de voorsz Neeringe in der daedt verscheyde notable onkosten ofte schaden hebben te supporteren uyt faecke van lackagie, smeltagie, alloy, verlies op valsche of quade penningen, interest ende andere toevallen, oock infonderheydt ten opsichte het materiael dickmael niet en is te bekomen voor den prijs daer toe by de Munts-Placcaten gesteldt, ende dat sulcks die van den Ambachte genootsaectt kunnen werden te wercken van geslagen Penningen, of derhalven die van de selve Neeringe oock voor 't toekomende, om alle occasien van klachten te vermyden, boven d'intrinsijcque waerde van 't materiael by de voorsz Placcaten gedetermineert ende vast-gesteldt niet en dient te werden toegevoeght een redelijcke byslach, daer mede sy kunnen behouden blyven, en of in sulcken cas die van de Neeringe niet expreffelijck ende strictelijck soude dienen te werden geinjungeert de voorsz byslach den Koper (om hem voor alle misleydinge ende bedroch te bevryden) niet op de massa van het Goudt ofte Silver, ende sulcks als een gedeelte van de waerde van dien, maer in een Post apart aen te reekenen ende afvorderen.

Ten anderen, nademael de experientie geleert heeft, dat de Goude ende Silvere Penningen, seer beswaerlijck onder de Gemeynthe op de selve waerde van guldens, stuyvers, &c. kunnen werden gehouden, maer dat de selve somwylen, immers voor eenigen tijdt, gevoelijck komen te steygeren; Ende dat daer door den prijs van 't Goudt ende Silver als die in guldens, stuyvers, &c. gedetermineert werdt, oock noodtsaeckelijck moet komen te veranderen, of niet derhalven, ende om 't selve inconvenient te vermyden, den prijs van 't voorsz Goudt ende Silver dient te werden gestelt, niet op dus of soo veel guldens, stuyvers, &c. maer op dus of soo veel stucken van een bekende ganckbare Nederlandtsche Goude ende Silvere Penningh respective, als by exempel, voor 't Marck Goudt dus of soo veel Ducaten, ende voor 't Marck Silvers, dus of soo veel Silvere Ryders of Ducatons, sonder aenschouw te nemen, of den Ducaet op vier gulden vijftien stuyvers, op vijf gulden, of oock op minder of meerder quantiteyt van guldens ende stuyvers mochte cours hebben, ende van gelijcken sonder aenschouw te nemen, of de Silvere Ryder of Ducaton tegens drie gulden, tegens drie gulden drie stuyvers, of oock hooger of lager ganckbaer wesen ofte werden mochte; gelijk de prijs van 't Goudt ende Silver om de selve reden van allen ouden tyde by de Placcaten op de Munte ende by de Instru-ctien voor de Munt-meesteren altydts in dier voegen gereguleert is geweest.

Ende eyntlijck of niet den Goudt ende Silverfmeden als voor desen, soo oock voor 't toekomende vry souden behooren te werden gelaten, om voor haren arbeydt, versuym van tijdt, onkosten, kunst, &c. den Koopers over 't fatsoen van hare Wercken soo veel af te nemen als sy van de selve sullen kunnen bedingen.

Is vervolgens, naer ripe deliberatie, goetgevonden ende verstaen dat, volgens exacte gedane bereeckeninge, het Materiael van 't Goudt ende Silver by de Goudt ende Silverfmeden, naer 't Voorschrift van 't voorsz Placcaet te wercken, niet hooger sal mogen werden verkocht als volght, te weten.

Van 't Fijn Goudt tot 23 Caraten ende 8 grain.

		<i>stukken Ducaten</i>		
Het Marck	- - - - -	70	¹ / ₂	
De Once	- - - - -	8	⁴³³ / ₅₇₆	
Dat is als den Ducaet cours heeft tegens vijf guldens				

		<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Het Marck tot	- - - - -	350	1	6
De Once tot	- - - - -	53	15	

Van 't Werck-goudt tot twee-en-twintigh Caraten.

		<i>stukken Ducaten</i>		
Het Marck tot	- - - - -	65	¹ / ₂	
De Once tot	- - - - -	8	¹³ / ₉₆	
Ende als den Ducaet cours heeft tegens vijf guldens,				

		<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Het Marck tot	- - - - -	325	8	6
De Once tot	- - - - -	40	13	8

Van 't Silver van de groote Keur, tot elf penningen acht grain.

		<i>stukken-silvere Ryders</i>		
Het Marck tot	- - - - -	7	²⁸¹ / ₇₂₀	
De Once tot	- - - - -	0	⁵³²⁸ / ₅₇₆₀	
Ende als den Silveren Ryder cours heeft tegens drie guldens drie stuyvers,				

		<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Het Marck tot	- - - - -	23	5	10
De Once tot	- - - - -	2	18	4

Dat wyders voor soo veel het bovev-geëxpressieerde tweede poinct belanght, de Goudt ende Silversmeden goedertierentlijck sal worden gepermitteert, om boven de voorz intrinsijcque waerde van 't Goudt, noch voor leckagie, smeltagie, alloy, verlies op valsche of quade penningen, interest, ende andere redenen hier boven geëxpressieert, van den Kooper te mogen afnemen drie thiende-parten van een Ducaet op yeder once Goudt, dat is, den Ducaet tegens vijf guldens gereeckent, eene gulden thien stuyvers, ende dat over yeder once soo van 't Goudt, 't welck genoemt werdt Werck-goudt, als van 't Goudt 't welck genoemt werdt fijn Goudt, ende een acht en twintichste gedeelte van een silvere Ryder, dat is, (den Ryder tegens drie gulden drie stuyvers cours hebbende) twee stuyvers vier penningen op yeder once Silver van de groote Keur.

Ende op 't voorichreve derde poinct, dat den prijs van 't Goudt sal moeten werden uytgedrukt by Ducaten, ende gedeelten van een Ducaet, ende dat soo wel

ten aensien van 't Goudt 't welck genoemt werdt Werck-goudt, als van dat 't welck genoemt werdt Fijn-goudt, vermits de Goude Ryder binnen dese Landen nu seer weynich omgaet, ende wat belanght den prijs van 't Silver, dat de selve sal moeten werden uytgedrukt by silvere Ryders of Ducatons, ende gedeelten van dien, aengesien den voornoemden Penning jegēwoordich hier te Lande meest in swangh gaet.

Ende wat het vooren geroerde vierde ofte laetste point belanght, dat het den Goudt ende Silver-smeden oock voortaan als die van alle andere Ambachten ende Neeringingen sal vry ende gepermitteert blyven, om voor den arbeydt, versuym van tijdt, onkosten, konst, &c. den Koopers over 't fatgoen van hare Wercken boven de waerde van 't Goudt of Silver, ende boven de voor-geroerde byslach, noch soo veel af te nemen als sy van de selve sullen kunnen bedingen.

Dat dienvolgende den Goudt ende den Silver-smeden, midtsgaders allen anderen by publicatie geordonneert sal worden, van nu voortaan de Koopers van hare Wercken over 't Goudt ende Silver niet meerder af te nemen dan de intrinsijcque waerde van dien, daer toe by de Munts-Placcaten geconstitueert, sulcks als de selve hier boven naer advenant van yeder once, ende hier onder over groote ende kleyne quanteyten specifijcquelyck uyt-ghedrukt staet, welverstaende dat die van de voorsz Neeringe daer-en-boven voor lackagie, smeltagie, alloy, verlies op valsche ofte quade penningen, interest ende andere toevallen, oock insonderheydt ten opsichte het Materiael dickmaels niet en is te bekomen voor den prijs daer toe by de Munts-Placcaten gesteldt, ende dat sulcks die van den Ambachte genootsaeckt kunnen werden te wercken van geslagen Penningen, noch sullen vermogen tot een byslach van den Kooper af te nemen, 't geene mede naer advenant van meerder ende minder gewichte hier onder by yeder post uytghedrukt staet, ende dan noch daer en boven voor haren arbeydt, versuym van tijdt, onkosten, konst, &c. over 't fatgoen van hare Wercken, soo veel als sy van de Koopers sullen kunnen bedingen; Des dat de voorsz byslach den Kooper, (om hem voor alle misleydinge ende bedroch te bevryden) niet op de massa van het Goudt ofte Silver, ende sulcks als een gedeelte van de intrinsijcque waerde van dien, maer in een post apart aengereeckent ende afgevordert sal moeten worden; In der voegen dat de Goudt en Silver-smeden hare reeckeningen altyts sullen hebben te stellen over yder stuck wercks in drie posten; de eerste houdende den prijs ofte d'intrinsijcque waerde van 't Goudt ofte Silver hier naer geëxpresseert; de tweede 't beloop van de voorgeroerde byslach, voor leka-gie, smeltagie, &c. ende de derde het geene over 't fatgoen betaeldt moet werden; ende dat ten aensien van 't Goudt, in Ducaten ende gedeelte van de selve, en ten aensien van 't Silver, in Silvere Ryders of Ducatons, ende in gedeelten van de selve; met begrootinge van de geheele somme in Ducaten ende Silvere Ryders respectie, ende als dan daer onder stellende, hoe veel de voorsz geheele somme beloopt, in guldens, stuyvers ende penningen, naer den cours van den Ducaet, ende Ryder als dan wesende; sulcks dat, by soo verre de Goudt ende Silver-smeden den prijs van de Ducaten ofte Silvere Ryders hooger komen te stellen als de Koopers redelijck oordeelen, de selve Koopers het geschil altydts sullen kunnen ende mogen eyndigen, midts betalende met Ducaten ofte Silvere Ryders in specie.

Ende by soo verre t'eenigen tyde bevonden mochte worden by eenige Goudt ofte Silver-smeden, of oock anderen in den Lande van Hollandt ende West-Vrielandt, 't zy over den prijs van 't Goudt ofte Silver materiael van de Wercken, 't zy over de Byslach haer in maniere voorsz toegevoeght, ofte andersints directelijck of indirectelijck, den Kooper meerder te wesen afgenomen, dan 't geene hier boven is geordon-

geordonneert, ende hier onder specifijcquelyk uytgedrukt staet, dat in sulcken cas de Contraveuteur of Contraveuteurs daer over gemulsteert sullen worden met een boete van twintich Nederlandsche Goude Ducaten voor de eerste reyse, van veertich voor de tweede reyse, ende van tachtich voor de derde reyse, met arbitrale correctie; Van welke boeten een gerecht derde-part geapliceert sal worden ten proffijte van Deecken ende Geswoorens; Boven ende behalven dat sy oock gehouden sullen wesen aen den Kooper te restitueren al 't geene sy hem boven de voorz ordre sullen hebben afgenomen, ende noch een gerecht vierde-part van dien; midtsgaders oock alle de kosten daer over ontsaen.

Volght de Lyste van den prijs by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant gestelt op 't materiael van 't Goudt ende Silver, ende daer benevens van den byslach by de Goudt ende Silver-smeden te genieten voor lackagie, smeltagie, alloy, verlies op valsche of quade penningen, interest ende andere toevallen; Oock insonderheydt, ten opsichte het materiael dickmael niet en is te bekomen voor den prijs daer toe by de Munts-Placcaten gesteldt, ende dat sulcks die van den Ambachte genoodtsaecht konnen werden te wercken van geslagen penningen.

Van 't fijn Goudt tot 23 Caraten ende 8 grainen.

<i>Engelschen.</i>		<i>Ducaten.</i>	<i>Den Ducaet tegens vijf guld. gerekent</i>		
			<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Een	{ Voor 't Goudt	- - 0 $\frac{5041}{11520}$	- 2	- 3	- 12
	{ Voor lackagie, interest, opsoecken	- - 0 $\frac{3}{200}$	- 0	- 1	- 8
Twee	{ Voor 't Goudt	- 0 $\frac{5041}{5760}$	- 4	- 7	- 8
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{100}$	- 0	- 3	- 0
Drie	{ Voor 't Goudt	- 1 $\frac{1201}{3840}$	- 6	- 11	- 4
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{9}{200}$	- 0	- 4	- 8
Vier	{ Voor 't Goudt	- 1 $\frac{2161}{2880}$	- 8	- 15	- 0
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{50}$	- 0	- 6	- 0
Vijf	{ Voor 't Goudt	- 2 $\frac{433}{2304}$	- 10	- 18	- 12
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{40}$	- 0	- 7	- 8
Ses	{ Voor 't Goudt	- 2 $\frac{1201}{1920}$	- 13	- 2	- 8
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{9}{100}$	- 0	- 9	- 0

Engel-

Engelſchen.

					guld.	ſtuyv.	pen.
Seven	{ Voor 't Goudt - -	3	$\frac{727}{11520}$	-	15	- 6	- 4
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{21}{200}$	-	0	- 10	- 8
Acht	{ Voor 't Goudt - -	3	$\frac{721}{1441}$	-	17	- 10	- 2
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{3}{25}$	-	0	- 12	- 0
Negen	{ Voor 't Goudt - -	3	$\frac{1201}{1280}$	-	19	- 13	- 14
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{27}{200}$	-	0	- 13	- 8
Thien	{ Voor 't Goudt - -	4	$\frac{435}{1152}$	-	21	- 17	- 10
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{3}{20}$	-	0	- 15	- 0
Elf	{ Voor 't Goudt - -	4	$\frac{9371}{11520}$	-	24	- 1	- 6
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{33}{200}$	-	0	- 16	- 8
Twaelf	{ Voor 't Goudt - -	5	$\frac{241}{960}$	-	26	- 5	- 2
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{9}{50}$	-	0	- 18	- 0
Derthien	{ Voor 't Goudt - -	5	$\frac{7933}{11520}$	-	28	- 8	- 14
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{39}{200}$	-	0	- 19	- 8
Veertien	{ Voor 't Goudt - -	6	$\frac{727}{5760}$	-	30	- 12	- 10
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{21}{100}$	-	1	- 1	- 0
Vijftien	{ Voor 't Goudt - -	6	$\frac{433}{768}$	-	32	- 16	- 6
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{9}{40}$	-	1	- 2	- 8
Seftien	{ Voor 't Goudt - -	7	$\frac{1}{720}$	-	35	- 0	- 2
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{6}{25}$	-	1	- 4	- 0
Seventien	{ Voor 't Goudt - -	7	$\frac{5057}{11520}$	-	37	- 3	- 14
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{51}{200}$	-	1	- 5	- 8
Achtien	{ Voor 't Goudt - -	7	$\frac{561}{640}$	-	39	- 7	- 10
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{27}{100}$	-	1	- 7	- 0
Negentien	{ Voor 't Goudt - -	8	$\frac{3619}{11520}$	-	41	- 11	- 6
	{ Voor lackagie, &c. - -	0	$\frac{57}{200}$	-	1	- 8	- 8

Oncen.

Oncen.		Ducaten.	Den Ducaet tegens vijf guld. gerekent.		
			guld.	stuyv.	pen.
Een	{ Voor 't Goudt	- 8 $\frac{433}{576}$	- 43	- 15	- 2
	{ Voor lackagie, interest, opfoecken	- - 0 $\frac{1}{10}$	- 1	- 10	- 0
Twee	{ Voor 't Goudt	- 17 $\frac{145}{288}$	- 87	- 10	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{5}$	- 3	- 0	- 0
Drie	{ Voor 't Goudt	- 26 $\frac{49}{192}$	- 131	- 5	- 8
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{9}{10}$	- 4	- 10	- 0
Vier	{ Voor 't Goudt	- 35 $\frac{1}{144}$	- 175	- 0	- 12
	{ Voor lackagie, &c.	- 1 $\frac{1}{5}$	- 6	- 0	- 0
Vijf	{ Voor 't Goudt	- 43 $\frac{437}{576}$	- 218	- 15	- 14
	{ Voor lackagie, &c.	- 1 $\frac{1}{2}$	- 7	- 10	- 0
Ses	{ Voor 't Goudt	- 52 $\frac{49}{96}$	- 262	- 11	- 0
	{ Voor lackagie, &c.	- 1 $\frac{4}{5}$	- 9	- 0	- 0
Seven	{ Voor 't Goudt	- 61 $\frac{151}{576}$	- 306	- 6	- 4
	{ Voor lackagie, &c.	- 2 $\frac{1}{10}$	- 10	- 10	- 0
Marcken. Een	{ Voor 't Goudt	- 70 $\frac{1}{72}$	- 350	- 1	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 2 $\frac{2}{5}$	- 12	- 0	- 0
Twee	{ Voor 't Goudt	- 140 $\frac{1}{36}$	- 700	- 2	- 12
	{ Voor lackagie, &c.	- 4 $\frac{4}{5}$	- 24	- 0	- 0
Drie	{ Voor 't Goudt	- 210 $\frac{1}{24}$	- 1050	- 4	- 2
	{ Voor lackagie, &c.	- 7 $\frac{1}{5}$	- 36	- 0	- 0
Vier	{ Voor 't Goudt	- 280 $\frac{1}{18}$	- 1400	- 5	- 8
	{ Voor lackagie, &c.	- 9 $\frac{3}{5}$	- 48	- 0	- 0

Aaaaa

Marc-

<i>Marcken.</i>			<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>	
Vijf	{ Voor 't Goudt - -	$350\frac{5}{12}$	-	1750	-	7 - 0
	{ Voor lackagie, &c. -	12	-	60	-	0 - 0
Ses	{ Voor 't Goudt - -	$420\frac{1}{12}$	-	2100	-	8 - 6
	{ Voor lackagie, &c. -	$14\frac{2}{5}$	-	72	-	0 - 0
Seven	{ Voor 't Goudt - -	$490\frac{7}{12}$	-	2450	-	9 - 12
	{ Voor lackagie, &c. -	$16\frac{4}{5}$	-	84	-	0 - 0
Acht	{ Voor 't Goudt - -	$560\frac{1}{9}$	-	2800	-	11 - 2
	{ Voor lackagie, &c. -	$19\frac{1}{5}$	-	96	-	0 - 0
Negen	{ Voor 't Goudt - -	$630\frac{1}{8}$	-	3150	-	12 - 8
	{ Voor lackagie, &c. -	$21\frac{3}{5}$	-	108	-	0 - 0
Thien	{ Voor 't Goudt - -	$700\frac{5}{6}$	-	3500	-	13 - 14
	{ Voor lackagie, &c. -	24	-	120	-	0 - 0
Twintich	{ Voor 't Goudt -	$1400\frac{5}{18}$	-	7001	-	7 - 12
	{ Voor lackagie, &c. -	48	-	240	-	0 - 0
Dertich	{ Voor 't Goudt -	$2100\frac{5}{12}$	-	10502	-	1 - 10
	{ Voor lackagie, &c. -	72	-	360	-	0 - 0
Veertich	{ Voor 't Goudt -	$2800\frac{5}{9}$	-	14002	-	15 - 8
	{ Voor lackagie, &c. -	96	-	480	-	0 - 0
Vijftich	{ Voor 't Goudt -	$2500\frac{25}{36}$	-	17503	-	9 - 8
	{ Voor lackagie, &c. -	120	-	600	-	0 - 0
tSestich	{ Voor 't Goudt -	$4200\frac{5}{6}$	-	21004	-	3 - 6
	{ Voor lackagie, &c. -	144	-	720	-	0 - 0
tSeventich	{ Voor 't Goudt -	$4900\frac{35}{36}$	-	24504	-	17 - 4
	{ Voor lackagie, &c. -	168	-	840	-	0 - 0
Tachtich	{ Voor 't Goudt -	$5601\frac{1}{9}$	-	28005	-	11 - 2
	{ Voor lackagie, &c. -	192	-	960	-	0 - 0

Den Ducaet tegens vijf guld. gerekent.

<i>Marcken.</i>		<i>Ducaten.</i>	<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Negentich	{	Voor 't Goudt -	6301 ¹ / ₄	- 31506	- 5 - 0
		Voor lackagie, &c. -	216	- 1080	- 0 - 0
Hondert.	{	Voor 't Goudt -	7001 ⁷ / ₈	- 35006	- 18 - 14
		Voor lackagie, &c. -	240	- 1200	- 0 - 0

Van 't Werck-goudt tot twee-en-twintigh Caraten.

Den Ducaet tegens vijf guld. gerekent.

<i>Engelfchen.</i>			<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Een	{	Voor 't Goudt -	0 ⁷⁸¹ / ₁₉₂₀	- 2	- 0 - 10
		Voor lackagie, interest, opfoecken - -	0 ³ / ₂₀₀	- 0	- 1 - 8
Twee	{	Voor 't Goudt -	0 ⁷⁸¹ / ₉₆₀	- 4	- 1 - 6
		Voor lackagie, &c. -	0 ³ / ₁₀₀	- 0	- 3 - 0
Drie	{	Voor 't Goudt -	1 ¹⁴¹ / ₆₄₀	- 6	- 2 - 0
		Voor lackagie, &c. -	0 ⁹ / ₂₀₀	- 0	- 4 - 8
Vier	{	Voor 't Goudt -	1 ³⁰¹ / ₄₀₀	- 8	- 2 - 12
		Voor lackagie, &c. -	0 ³ / ₅₀	- 0	- 6 - 0
Vijf	{	Voor 't Goudt -	2 ¹³ / ₃₈₄	- 10	- 3 - 6
		Voor lackagie, &c. -	0 ³ / ₄₀	- 0	- 7 - 8
Ses	{	Voor 't Goudt -	2 ¹⁴¹ / ₃₂₀	- 12	- 4 - 2
		Voor lackagie, &c. -	0 ⁹ / ₁₀₀	- 0	- 9 - 0
Seven	{	Voor 't Goudt -	2 ¹⁶²⁷ / ₁₉₂₀	- 14	- 4 - 12
		Voor lackagie, &c. -	0 ²¹ / ₂₀₀	- 0	- 10 - 8
Acht	{	Voor 't Goudt -	3 ⁶¹ / ₂₄₀	- 16	- 5 - 6
		Voor lackagie, &c. -	0 ³ / ₂₅	- 0	- 12 - 0
Negen	{	Voor 't Goudt -	3 ⁴²³ / ₆₄₀	- 18	- 6 - 2
		Voor lackagie, &c. -	0 ²⁷ / ₂₀₀	- 0	- 13 - 8

Aaaaa 2

Engel.

Engelſchen.

guld. ſuyv. pen.

Thien	{	Voor 't Goudt - -	4 $\frac{11}{192}$	-	20	-	6	-	12
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{3}{20}$	-	0	-	15	-	0
Elf	{	Voor 't Goudt - -	4 $\frac{911}{1920}$	-	22	-	7	-	8
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{33}{200}$	-	0	-	16	-	8
Twaelf	{	Voor 't Goudt - -	4 $\frac{141}{160}$	-	24	-	8	-	2
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{9}{50}$	-	0	-	18	-	0
Derthien	{	Voor 't Goudt - -	5 $\frac{553}{1920}$	-	26	-	8	-	12
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{39}{200}$	-	0	-	19	-	8
Veertien	{	Voor 't Goudt - -	5 $\frac{667}{960}$	-	28	-	9	-	8
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{21}{100}$	-	1	-	1	-	0
Vijftien	{	Voor 't Goudt - -	6 $\frac{13}{128}$	-	30	-	10	-	2
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{9}{40}$	-	1	-	2	-	8
Seftien	{	Voor 't Goudt - -	6 $\frac{61}{120}$	-	32	-	10	-	14
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{6}{25}$	-	1	-	4	-	0
Seventien	{	Voor 't Goudt - -	6 $\frac{1757}{1920}$	-	34	-	11	-	8
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{51}{200}$	-	1	-	5	-	8
Achtien	{	Voor 't Goudt - -	7 $\frac{103}{320}$	-	36	-	12	-	4
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{27}{100}$	-	1	-	7	-	0
Negentien	{	Voor 't Goudt - -	7 $\frac{1399}{1920}$	-	38	-	12	-	8
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{57}{200}$	-	1	-	8	-	8
<i>Oncen.</i>									
Een	{	Voor 't Goudt - -	8 $\frac{13}{96}$	-	40	-	13	-	8
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{3}{10}$	-	1	-	10	-	0
Twee	{	Voor 't Goudt - -	16 $\frac{13}{41}$	-	81	-	7	-	2
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{3}{5}$	-	3	-	0	-	0
Drie	{	Voor 't Goudt - -	24 $\frac{13}{32}$	-	122	-	0	-	10
		Voor lackagie, &c. -	0 $\frac{9}{10}$	-	4	-	10	-	0

Oncen.

		guld.			fluyv.			pen.		
Oncen.	Vier	{ Voor 't Goudt	-	32 $\frac{19}{24}$	-	162	-	14	-	2
		{ Voor lackagie, &c.	-	1 $\frac{1}{5}$	-	6	-	0	-	0
Vijf	Vier	{ Voor 't Goudt	-	40 $\frac{65}{96}$	-	203	-	7	-	12
		{ Voor lackagie, &c.	-	1 $\frac{1}{2}$	-	7	-	10	-	0
Ses	Vier	{ Voor 't Goudt	-	48 $\frac{13}{16}$	-	244	-	1	-	4
		{ Voor lackagie, &c.	-	1 $\frac{4}{5}$	-	9	-	0	-	0
Seven	Vier	{ Voor 't Goudt	-	56 $\frac{91}{96}$	-	284	-	14	-	12
		{ Voor lackagie, &c.	-	2 $\frac{1}{10}$	-	10	-	10	-	0
Marcken.	Een	{ Voor 't Goudt	-	65 $\frac{1}{12}$	-	325	-	8	-	6
		{ Voor lackagie, &c.	-	2 $\frac{2}{5}$	-	12	-	0	-	0
Twee	Een	{ Voor 't Goudt	-	130 $\frac{1}{6}$	-	650	-	16	-	10
		{ Voor lackagie, &c.	-	4 $\frac{4}{5}$	-	24	-	0	-	0
Drie	Een	{ Voor 't Goudt	-	195 $\frac{1}{4}$	-	976	-	5	-	0
		{ Voor lackagie, &c.	-	7 $\frac{1}{5}$	-	36	-	0	-	0
Vier	Een	{ Voor 't Goudt	-	260 $\frac{1}{3}$	-	1301	-	13	-	6
		{ Voor lackagie, &c.	-	9 $\frac{3}{5}$	-	48	-	0	-	0
Vijf	Een	{ Voor 't Goudt	-	325 $\frac{5}{12}$	-	1627	-	1	-	10
		{ Voor lackagie, &c.	-	12	-	60	-	0	-	0
Ses	Een	{ Voor 't Goudt	-	390 $\frac{1}{2}$	-	1952	-	10	-	0
		{ Voor lackagie, &c.	-	14 $\frac{2}{5}$	-	72	-	0	-	0
Seven	Een	{ Voor 't Goudt	-	455 $\frac{7}{12}$	-	2277	-	18	-	6
		{ Voor lackagie, &c.	-	16 $\frac{4}{5}$	-	84	-	0	-	0
Acht	Een	{ Voor 't Goudt	-	520 $\frac{2}{3}$	-	2603	-	6	-	10
		{ Voor lackagie, &c.	-	19 $\frac{1}{5}$	-	96	-	0	-	0
Negen	Een	{ Voor 't Goudt	-	585 $\frac{3}{4}$	-	2928	-	15	-	0
		{ Voor lackagie, &c.	-	21 $\frac{3}{5}$	-	108	-	0	-	0

<i>Marcken.</i>			<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Thien	{ Voor 't Goudt	- 650 $\frac{1}{2}$	- 3254	- 3	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 24	- 120	- 0	- 0
Twintich	{ Voor 't Goudt	- 1301 $\frac{2}{3}$	- 6508	- 6	- 10
	{ Voor lackagie, &c.	- 48	- 240	- 0	- 0
Dertich	{ Voor 't Goudt	- 1952 $\frac{1}{2}$	- 9762	- 10	- 0
	{ Voor lackagie, &c.	- 72	- 360	- 0	- 0
Veertich	{ Voor 't Goudt	- 2603 $\frac{1}{3}$	- 13016	- 13	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 96	- 480	- 0	- 0
Vijftich	{ Voor 't Goudt	- 3254 $\frac{1}{2}$	- 16270	- 16	- 10
	{ Voor lackagie, &c.	- 120	- 600	- 0	- 0
tSeltich	{ Voor 't Goudt	- 3905	- 19525	- 0	- 0
	{ Voor lackagie, &c.	- 144	- 720	- 0	- 0
tSeventich	{ Voor 't Goudt	- 4555 $\frac{5}{6}$	- 22779	- 3	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 168	- 840	- 0	- 0
Tachtich	{ Voor 't Goudt	- 5206 $\frac{1}{2}$	- 26033	- 6	- 10
	{ Voor lackagie, &c.	- 192	- 960	- 0	- 0
tNegentich	{ Voor 't Goudt	- 5857 $\frac{1}{2}$	- 29287	- 10	- 0
	{ Voor lackagie, &c.	- 216	- 1080	- 0	- 0
Hondert	{ Voor 't Goudt	- 6508 $\frac{1}{3}$	- 32541	- 13	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 240	- 1200	- 0	- 0

*Van 't Silver van de groote Keur, tot elf pen-
ningen acht grain.*

<i>Engelſchen.</i>		<i>Silvere Ryders.</i>	<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Een	{ Voor 't Silver	- 0 $\frac{5321}{115200}$	- 0	- 2	- 14
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{1}{560}$	- 0	- 0	- 2

En-

Engelschen.				guld.	stuyv.	pen.
Twee	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{5321}{57600}$	-	0	5 - 14
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{1}{280}$	-	0	0 - 4
Drie	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{5321}{38400}$	-	0	8 - 12
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{3}{560}$	-	0	0 - 6
Vier	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{5321}{28800}$	-	0	11 - 10
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{1}{140}$	-	0	0 - 8
Vijf	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{5321}{23040}$	-	0	14 - 8
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{1}{112}$	-	0	0 - 10
Ses	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{5321}{19200}$	-	0	17 - 8
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{3}{280}$	-	0	0 - 10
Seven	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{37247}{115200}$	-	1	0 - 6
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{1}{80}$	-	0	0 - 12
Acht	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{5321}{14400}$	-	1	3 - 4
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{1}{70}$	-	0	0 - 14
Negen	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{5321}{12800}$	-	1	6 - 4
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{9}{560}$	-	0	1 - 0
Tien	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{5321}{11520}$	-	1	9 - 2
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{1}{56}$	-	0	1 - 2
Elf	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{58531}{115200}$	-	1	12 - 0
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{12}{560}$	-	0	1 - 4
Twaelf	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{5321}{9600}$	-	1	14 - 14
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{3}{140}$	-	0	1 - 6
Derthien	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{69173}{115200}$	-	1	17 - 14
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{1}{560}$	-	0	1 - 8
Veerthien	{ Voor 't Silver	-	0 $\frac{37247}{57600}$	-	2	0 - 12
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{1}{40}$	-	0	1 - 10

				guld. stuyv. per.		
Engelschen.	Vijftien	Voor 't Silver	- 0 $\frac{5321}{7680}$	- 2	- 3	- 10
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{1}{12}$	- 0	- 1	- 12
Sestien	Sestien	Voor 't Silver	- 0 $\frac{5321}{7200}$	- 2	- 6	- 8
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{1}{35}$	- 0	- 1	- 12
Seventien	Seventien	Voor 't Silver	- 0 $\frac{90477}{115200}$	- 2	- 9	- 8
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{17}{560}$	- 0	- 1	- 14
Achtien	Achtien	Voor 't Silver	- 0 $\frac{5321}{6400}$	- 2	- 12	- 6
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{9}{280}$	- 0	- 2	- 0
Negentien	Negentien	Voor 't Silver	- 0 $\frac{101090}{115200}$	- 2	- 15	- 4
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{19}{560}$	- 0	- 2	- 2
Oncen.	Een	Voor 't Silver	- 0 $\frac{5321}{5760}$	- 2	- 18	- 4
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{1}{28}$	- 0	- 2	- 4
Twee	Twee	Voor 't Silver	- 1 $\frac{2441}{2880}$	- 5	- 16	- 6
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{1}{14}$	- 0	- 4	- 8
Drie	Drie	Voor 't Silver	- 2 $\frac{1481}{1920}$	- 8	- 14	- 10
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{28}$	- 0	- 6	- 12
Vier	Vier	Voor 't Silver	- 3 $\frac{1001}{1440}$	- 11	- 12	- 12
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{1}{7}$	- 0	- 9	- 0
Vijf	Vijf	Voor 't Silver	- 4 $\frac{713}{1152}$	- 14	- 11	- 0
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{5}{28}$	- 0	- 11	- 4
Ses	Ses	Voor 't Silver	- 5 $\frac{521}{960}$	- 17	- 9	- 4
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{1}$	- 0	- 13	- 8
Seven	Seven	Voor 't Silver	- 6 $\frac{2687}{5760}$	- 20	- 7	- 6
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{1}{4}$	- 0	- 15	- 12
Marcken.	Een	Voor 't Silver	- 7 $\frac{281}{720}$	- 23	- 5	- 10
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{2}{7}$	- 0	- 18	- 0

<i>Marcken.</i>				<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Twee	{ Voor 't Silver	- 14	$\frac{281}{360}$	- 46	- 11	- 2
	{ Voor lackagie, &c.	- 0	$\frac{4}{7}$	- 1	- 16	- 0
Drie	{ Voor 't Silver	- 22	$\frac{41}{240}$	- 69	- 16	- 12
	{ Voor lackagie, &c.	- 0	$\frac{6}{7}$	- 2	- 14	- 0
Vier	{ Voor 't Silver	- 29	$\frac{101}{180}$	- 93	- 2	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 1	$\frac{1}{7}$	- 3	- 12	- 0
Vijf	{ Voor 't Silver	- 36	$\frac{137}{144}$	- 116	- 8	- 0
	{ Voor lackagie, &c.	- 1	$\frac{3}{7}$	- 4	- 10	- 0
Ses	{ Voor 't Silver	- 44	$\frac{41}{120}$	- 139	- 13	- 8
	{ Voor lackagie, &c.	- 1	$\frac{5}{7}$	- 5	- 8	- 0
Seven	{ Voor 't Silver	- 51	$\frac{527}{720}$	- 162	- 19	- 2
	{ Voor lackagie, &c.	- 2		- 6	- 6	- 0
Acht	{ Voor 't Silver	- 59	$\frac{11}{90}$	- 186	- 4	- 12
	{ Voor lackagie, &c.	- 2	$\frac{2}{7}$	- 7	- 4	- 0
Negen	{ Voor 't Silver	- 66	$\frac{41}{80}$	- 209	- 10	- 4
	{ Voor lackagie, &c.	- 2	$\frac{4}{7}$	- 8	- 2	- 0
Thien	{ Voor 't Silver	- 73	$\frac{65}{72}$	- 232	- 15	- 14
	{ Voor lackagie, &c.	- 2	$\frac{6}{7}$	- 9	- 0	- 0
Twintich	{ Voor 't Silver	- 147	$\frac{23}{36}$	- 465	- 11	- 12
	{ Voor lackagie, &c.	- 5	$\frac{5}{7}$	- 18	- 0	- 0
Dertich	{ Voor 't Silver	- 221	$\frac{17}{24}$	- 698	- 7	- 10
	{ Voor lackagie, &c.	- 8	$\frac{4}{7}$	- 27	- 0	- 0
Veertich	{ Voor 't Silver	- 295	$\frac{11}{18}$	- 931	- 3	- 8
	{ Voor lackagie, &c.	- 11	$\frac{3}{7}$	- 36	- 0	- 0
Vijftich	{ Voor 't Silver	- 369	$\frac{37}{72}$	- 1163	- 19	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 14	$\frac{2}{7}$	- 45	- 0	- 0

B b b b b

M. rc.

Marcken.				guld.	stuyv.	pen.
tSestigh	Voor 't Silver	-	443 $\frac{5}{12}$	-	1396	- 15 - 4
	Voor lackagie, &c.		17 $\frac{1}{7}$	-	54	- 0 - 0
tSeventich	Voor 't Silver	-	517 $\frac{23}{72}$	-	1629	- 11 - 2
	Voor lackagie, &c.		20	-	63	- 0 - 0
Tachtich	Voor 't Silver	-	591 $\frac{2}{9}$	-	1862	- 7 - 0
	Voor lackagie, &c.		22 $\frac{6}{7}$	-	72	- 0 - 0
tNegentich	Voor 't Silver	-	665 $\frac{1}{8}$	-	2095	- 2 - 14
	Voor lackagie, &c.		25 $\frac{5}{7}$	-	81	- 0 - 0
Hondert	Voor 't Silver	-	739 $\frac{1}{6}$	-	2327	- 18 - 12
	Voor lackagie, &c.		28 $\frac{4}{7}$	-	90	- 0 - 0

Placcaet, van de Ed. Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vriesslandt; Aengaende den prijs daer op het Goudt ende Silver-werck by de Goudt ende Silver-smeden, onder onse goede Ingezetenen ende Onderdanen, midtsgaders oock aen anderen den voornoemden Onsen Lande frequenterende, sal mogen ende moeten gedebiteert ende verkocht werden.

DE Staten van Hollandt ende West-Vriesslandt, Allen den geenen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. **DOEN TE WETEN**, Dat Wy naer het arresteren ende emaneren van Ons Placcaet ende Ordonnantie, over het wercken van Goudt ende Silver sub dato den derden December des jaers sesthien-hondert een en tsestich, in serieuze achtinge ghenomen hebbende den prijs daer op het Goudt ende Silverwerck achtervolgende het voorschreve Placcaet gewrocht zijnde by de Goudt ende Silver-smeden, onder onse goede Ingezetenen ende Onderdanen, midtsgaders oock aen anderen den voornoemden onsen Lande frequenterende sal mogen, ende moeten gedebiteert ende verkocht werden, ende daer over gheconsiderereert hebbende, of de voorsz prijs niet soodanich dient te werden gereguleert, dat den Kooper waerlijck ende effectivelijck soo veel Goudt ofte Silver naer de intrinsijcque waerde van dien kome te ontfangen, als hem daer voor by den Verkooper afgenomen werdt, ende of niet alle 't geene 't voorsz Goudt ende Silver den Kooper tot hooger prijs werdt opgedrongen, aengesien moet werden als eene circumventie ofte bedroch, dewyle alle Koopers van Goudt ofte Silverwerck haer imagineren aen Goudt ofte Silver effectivelijck te ontfangen de waerde die sy daer voor in Gelde betalen.

Ende naerdeimael t'zedert veele jaeren hierwaerts in ghebreyck is, dat de Goudt ende Silver-smeden, om redenen van lackagie, 't verinteresten van hare gemaecte Wercken ende andersints, het Goudt ende Silver van de selve hare Wercken

ken den Kooper wat duyrder aenreekenen , dan wel de intrinsijcque waerde van dien komt te bedragen, ende dat die van de voorſz Neeringe in der daedt verſcheyde notable onkosten ofte ſchaden hebben te ſupporteren uyt ſaecke van lackagie, ſmeltagie, alloy, verlies op valsche of quade penningen, intereſt ende andere toevallen, oock inſonderheydt ten opſichte het materiael dickmael niet en is te bekomen voor den prijs daer toe by de Munts-Placcaten geſteldt, ende dat ſulcks die van den Ambachte genootſaeckt konnen werden te wercken van geſlagen Penningen, of derhalven die van de ſelve Neeringe oock voor 't toekomende, om alle occaſien van klachten te vermyden, boven d'intrinsijcque waerde van 't materiael by de voorſz Placcaten gedetermineert ende vaſt-geſteldt niet en dient te werden toegevoeght een redelijke byſlach, daer mede ſy konnen behouden blyven, en of in ſulcken cas die van de Neeringe niet expreſſelijk ende ſtrictelijck ſoude dienen te werden geinjungeert de voorſz byſlach den Koper (om hem voor alle miſleydinge ende bedroch te bevryden) niet op de maſſa van het Goudt ofte Silver, ende ſulcks als een gedeelte van de waerde van dien, maer in een Poſt apart aen te reeckeneu ende afvorderen.

Ende daer en boven aengemerckt dat de experientie geleert heeft, dat de Goude en Silvere Penningen, ſeer beſwaerlijck onder de Gemeynthe op de ſelve waerde van guldens, ſtuyv., &c. konnen werden gehouden, maer dat de ſelve ſomwylen, immers voor eenigen tijdt, gevoelijck komen te ſteygeren; Ende dat daer door den prijs van 't Goudt ende Silver als die in guldens, ſtuyvers, &c. gedetermineert werdt, oock noodtſaeckelijck moet komen te veranderen, of niet derhalven, ende om 't ſelve inconuenient te vermyden, den prijs van 't voorſz Goudt ende Silver behoort te werden geſtelt, niet op dus of ſoo veel guldens, ſtuyvers, &c. maer op dus of ſoo veel ſtukken van een bekende ganckbare Nederlandtſche Goude ende Silvere Penningh reſpective, als by exempel, voor 't Marck Goudt dus of ſoo veel Ducaten, ende voor 't Marck Silvers, dus of ſoo veel Silvere Ryders of Ducatons, ſonder aenſchouw te nemen, of den Ducaet op vier gulden vijfthien ſtuyvers, op vijf gulden, of oock op minder of meerder quantiteyt van guldens ende ſtuyvers mochte cours hebben, ende van gelijcken ſonder aenſchouw te nemen, of de Silvere Ryder of Ducaton tegens drie gulden, tegens drie gulden drie ſtuyvers, of oock hooger of lager ganckbaer weſen ofte werden mochte; gelijk de prijs van 't Goudt ende Silver om de ſelve reden van allen ouden tyde by de Placcaten op de Munte ende by de Inſtructien voor de Munt-meesteren altijds in dier voegen gereguleert is geweest.

Ende eyntlijck of niet den Goudt ende Silversmeden als voor deſen, ſoo oock voor 't toekomende vry ſouden behooren te werden gelaten, om voor haren arbeydt, verſuym van tijdt, onkosten, kunſt, &c. den Koopers over 't fatſoen van hare Wercken ſoo veel af te nemen als ſy van de ſelve ſullen konnen bedingen. SOO IST, dat Wy in allen dien willende voorſien, ten beſten ſoo wel van de voorſeyde Goudt ende Silver-smeden, als van alle andere onſe goede Ingeſetenen ende Onderdanen, naer ripe deliberatie goetgevonden, geordonneert ende geſtatueert hebben, vinden goetd, ordonneren ende ſtatueren midts deſen, dat achtervolgende de exacte gedane bereeckeninge, het Materiael van 't Goudt ende Silver, by de Goudt ende Silversmeden, naer 't Voorschrift van 't voorſz Placcaet te wercken, niet hooger ſal mogen werden verkocht, als volghet, te weten

Van 't Fijn Goudt tot 23 Caraten ende 8 grain.

	<i>stukken Ducaten</i>		
Het Marck tot	-	-	70 $\frac{1}{2}$
De Once tot	-	-	8 $\frac{433}{576}$
Dat is als den Ducaet cours heeft tegens vijf guldens			

	<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Het Marck tot	-	-	6
De Once tot	350	1	2

Van 't Werck-goudt tot twee-en-twintigh Caraten.

	<i>stukken Ducaten</i>		
Het Marck tot	-	-	65 $\frac{1}{2}$
De Once tot	-	-	8 $\frac{13}{96}$
Ende als den Ducaet cours heeft tegens vijf guldens,			

	<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Het Marck tot	-	-	6
De Once tot	325	8	8

Van 't Silver van de groote Keur, tot elf penningen acht grain.

	<i>stukken silvere Ryders</i>		
Het Marck tot	-	-	7 $\frac{281}{720}$
De Once tot	-	-	10 $\frac{5321}{5760}$
Ende als den Silveren Ryder cours heeft tegens drie guldens drie stuyvers,			

	<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Het Marck tot	-	-	10
De Once tot	23	5	4

Ende hebben wyders de Goudt- ende Silver-smeden goedertierentlijk ghepermitteert, ghelijck Wy de selve permitteren midts desen, boven de voorschreve intrinsijcque waerde van 't Goudt, noch voor leckagie, smeltagie, alloy, verlies op valsche of quade penningen, interest, ende andere redenen hier boven geëxpressiert, van den Kooper te mogen afnemen drie thiende-parten van een Ducaet op yeder once Goudt, dat is, den Ducaet tegens vijf gulden gereeckent, eene gulden thien stuyvers, ende dat over yeder once soo van 't Goudt, 't welck genoemt werdt Werck-goudt, als van 't Goudt 't welck genoemt werdt fijn Goudt, ende een acht en twintichste gedeelte van een silvere Ryder, dat is, (den Ryder tegens drie gulden drie stuyvers cours hebbende) twee stuyvers vier penningen op yeder once Silver van de groote Keur.

Ordonnerende daer beneffens, dat den prijs van 't Goudt sal moeten werden uygedruyckt by Ducaten, ende gedeelten van een Ducaet, ende dat soo wel

ten aensien van 't Goudt 't welck genoemt werdt Werck-goudt, als van dat 't welck genoemt werdt Fijn-goudt, vermits de Goude Ryder binnen dese Landen nu seer weynich omgaet, ende wat belanght den prijs van 't Silver, dat de selve sal moeten werden uytgedrukt by silvere Ryders of Ducatons, ende gedeelten van dien, aengesien den voornoemden Penning jegenwoordich hier te Lande meest in swangh gaet.

Des dat het den Goudt ende Silver-smeden oock voortaan als die van alle andere Ambachten ende Neeringen sal vryende gepermitteert blyven, gelijk Wy de selve permitteren midts desen, voor den arbeydt, versuym van tijdt, onkosten, konst, &c. den Koopers over 't fatgoen van hare Wercken boven de waerde van 't Goudt of Silver, ende boven de voor-geroerde byslach, noch soo veel af te nemen als sy van de selve fullen kunnen bedingen.

Ordonneren ende bevelen midts dien den Goudt- ende Silver-smeden, midts-gaders allen anderen, van nu voortaan de Koopers van hare Wercken over 't Goudt ende Silver niet meerder af te nemen dan de intrinsijcque waerde van dien, daer toe by de Munts-Placcaten geconstitueert, sulcks als de selve hier boven naer advenant van yeder once, ende hier onder over groote ende kleyne quanteyten specifijcquelyck uyt-ghedrukt staet, welverstaende dat die van de voorz Neeringe daer-en-boven voor lackagie, smeltagie, alloy, verlies op valsche ofte quade penningen, interest ende andere toevallen, oock insonderheydt ten opsichte het Materiael dickmaels niet en is te bekomen voor den prijs daer toe by de Munts-Placcaten gesteldt, ende dat sulcks die van den Ambachte genootsaeckt kunnen werden te wercken van geslagen Penningen, noch fullen vermogen tot een byslach van den Kooper af te nemen, 't geene mede naer advenant van meerder ende minder gewichte hier onder by yeder post uyrghedrukt staet, ende dan noch daer en boven voor haren arbeydt, versuym van tijdt, onkosten, konst, &c. over 't fatgoen van hare Wercken, soo veel als sy van de Koopers fullen kunnen bedingen; Des dat de voorz byslach den Kooper, (om hem voor alle misleydinge ende bedroch te bevryden) niet op de massa van het Goudt ofte Silver, ende sulcks als een gedeelte van de intrinsijcque waerde van dien, maer in een post apart aengereeckent ende afgevordert sal moeten worden; In der voegen dat de Goudt en Silver-smeden hare reeckeningen altyts fullen hebben te stellen over yder stuck wercks in drie posten; de eerste houdende den prijs ofte d'intrinsijcque waerde van 't Goudt ofte Silver hier naer geëxpresteert; de tweede 't beloop van de voorgeroerde byslach, voor leckagie, smeltagie, &c. ende de derde het geene over 't fatgoen betaeldt moet werden; ende dat ten aensien van 't Goudt, in Ducaten ende gedeelte van de selve, en ten aensien van 't Silver, in Silvere Ryders of Ducatons, ende in gedeelten van de selve; met begrootinge van de geheele somme in Ducaten ende Silvere Ryders respectieve, ende als dan daer onder stellende, hoe veel de voorz geheele somme beloopt, in guldens, stuyvers ende penningen, naer den cours van den Ducaet, ende Ryder als dan wesende; sulcks dat, by soo verre de Goudt ende Silver-smeden den prijs van de Ducaten ofte Silvere Ryders hooger-komen te stellen als de Koopers redelijck oordeelen, de selve Koopers het geschil altydts fullen kunnen ende mogen eyndigen, midts betalende met Ducaten ofte Silvere Ryders in specie.

Ordonnerende ende statuerende wyders, by soo verre t'eenigen tyde bevonden mochte worden by eenige Goudt ofte Silver-smeden, of oock anderen in den Lande van Hollandt-ende West-Vrieslant, 't zy over den prijs van 't Goudt ofte Silver materiael van de Wercken, 't zy over de Byslach haer in maniere voorz toegevoeghr, ofte andersints directelijck of indirectelijck, den Kooper meerder te welen afgeno-

men, dan 't geene hier boven is gheordonneert, ende hier onder specifijquelyk uytgedrukt staet, dat in sulcken cas de Contraventeur of Contraventeurs daer over gemulsteert sullen worden met een boete van twintich Nederlandtsche Goude Ducaten voor de eerste reyse, van veertich voor de tweede reyse, ende van tachtich voor de derde reyse, met arbitrale correctie; Van welke boeten een gerecht derde-part geapliceert sal worden ten proffijte van Deecken ende Geswoorens; Boven ende bhalven dat sy oock gehouden sullen wesen aen den Kooper te restitueren al 't geene sy hem boven de voorsz ordre sullen hebben afgenomen, ende noch een gerecht vierde-part van dien; midtsgaders oock alle de kosten daer over ontstaen.

Volght de Lyste van den prijs by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrie-landt gestelt op 't materiael van 't Goudt ende Silver, ende daer benevens van den byslach by de Goudt ende Silver-smeden te genieten voor lackagie, smeltagie, alloy, verlies op valsche of quade penningen, interest ende andere toevallen; Oock insonderheydt, ten oplichte het materiael dickmaels niet en is te bekomen voor den prijs daer toe by de Munts-Placcaten gesteldt, ende dat sulcks die van den Ambachte genoodtsaecht kunnen werden te wercken van geslagen penningen.

Van 't fijn Goudt tot 23 Caraten ende 8 grainen.

Engelschen.	Ducaten.	Den Ducaet tegens vijf guld. gerekent		
		guld.	stuyv.	pen.
Een	Voor 't Goudt - - 0 $\frac{5041}{11520}$	2	3	12
	Voor lackagie, interest, opsoecken - - 0 $\frac{3}{200}$	0	1	8
Twee	Voor 't Goudt - 0 $\frac{5041}{5760}$	4	7	8
	Voor lackagie, &c. - 0 $\frac{3}{100}$	0	3	0
Drie	Voor 't Goudt - 1 $\frac{1201}{3840}$	6	11	4
	Voor lackagie, &c. - 0 $\frac{9}{200}$	0	4	8
Vier	Voor 't Goudt - 1 $\frac{2161}{2880}$	8	15	0
	Voor lackagie, &c. - 0 $\frac{3}{50}$	0	6	0
Vijf	Voor 't Goudt - 2 $\frac{433}{2304}$	10	18	12
	Voor lackagie, &c. - 0 $\frac{3}{40}$	0	7	8
Ses	Voor 't Goudt - 2 $\frac{1201}{1920}$	13	2	8
	Voor lackagie, &c. - 0 $\frac{9}{100}$	0	9	0

Engel-

Engelſchen.			Den Ducaet tegens vijf guld. gerekent.		
			guld.	ſtuyv.	pen.
Seven	Voor 't Goudt	- - 3 $\frac{727}{11520}$	- 15	- 6	- 4
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{21}{200}$	- 0	- 10	- 8
Acht	Voor 't Goudt	- - 3 $\frac{721}{1440}$	- 17	- 10	- 2
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{25}$	- 0	- 12	- 0
Negen	Voor 't Goudt	- - 3 $\frac{1201}{1280}$	- 19	- 13	- 14
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{27}{200}$	- 0	- 13	- 8
Thien	Voor 't Goudt	- - 4 $\frac{435}{1152}$	- 21	- 17	- 10
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{20}$	- 0	- 15	- 0
Elf	Voor 't Goudt	- - 4 $\frac{9371}{11520}$	- 24	- 1	- 6
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{33}{200}$	- 0	- 16	- 8
Twaelf	Voor 't Goudt	- - 5 $\frac{241}{960}$	- 26	- 5	- 2
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{9}{50}$	- 0	- 18	- 0
Derthien	Voor 't Goudt	- - 5 $\frac{7933}{11520}$	- 28	- 8	- 14
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{39}{200}$	- 0	- 19	- 8
Veertien	Voor 't Goudt	- - 6 $\frac{727}{5760}$	- 30	- 12	- 10
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{21}{100}$	- 1	- 1	- 0
Vijftien	Voor 't Goudt	- - 6 $\frac{433}{768}$	- 32	- 16	- 6
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{9}{40}$	- 1	- 2	- 8
Seftien	Voor 't Goudt	- - 7 $\frac{1}{720}$	- 35	- 0	- 2
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{6}{25}$	- 1	- 4	- 0
Seventien	Voor 't Goudt	- - 7 $\frac{5057}{11520}$	- 37	- 3	- 14
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{51}{200}$	- 1	- 5	- 8
Achtien	Voor 't Goudt	- - 7 $\frac{561}{640}$	- 39	- 7	- 10
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{27}{100}$	- 1	- 7	- 0
Negentien	Voor 't Goudt	- - 8 $\frac{3619}{11520}$	- 41	- 11	- 6
	Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{57}{200}$	- 1	- 8	- 8

<i>Oncen.</i>		<i>Ducaten.</i>		<i>guld.</i>	<i>fluyv.</i>	<i>pen.</i>
Een	{	Voor 't Goudt	- 8 $\frac{433}{576}$	-	43	- 15 - 2
		Voor lackagie, interest, opfoecken	- - 0 $\frac{1}{10}$	-	1	- 10 - 0
Twee	{	Voor 't Goudt	- 17 $\frac{145}{288}$	-	87	- 10 - 6
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{5}$	-	3	- 0 - 0
Drie	{	Voor 't Goudt	- 26 $\frac{49}{192}$	-	131	- 5 - 8
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{9}{10}$	-	4	- 10 - 0
Vier	{	Voor 't Goudt	- 35 $\frac{1}{144}$	-	175	- 0 - 12
		Voor lackagie, &c.	- 1 $\frac{1}{5}$	-	6	- 0 - 0
Vijf	{	Voor 't Goudt	- 43 $\frac{437}{576}$	-	218	- 15 - 14
		Voor lackagie, &c.	- 1 $\frac{1}{2}$	-	7	- 10 - 0
Ses	{	Voor 't Goudt	- 52 $\frac{49}{96}$	-	262	- 11 - 0
		Voor lackagie, &c.	- 1 $\frac{4}{5}$	-	9	- 0 - 0
Seven	{	Voor 't Goudt	- 61 $\frac{151}{576}$	-	306	- 6 - 4
		Voor lackagie, &c.	- 2 $\frac{1}{10}$	-	10	- 10 - 0
<i>Marcken.</i>						
Een	{	Voor 't Goudt	- 70 $\frac{1}{72}$	-	350	- 1 - 6
		Voor lackagie, &c.	- 2 $\frac{2}{5}$	-	12	- 0 - 0
Twee	{	Voor 't Goudt	- 140 $\frac{1}{36}$	-	700	- 2 - 12
		Voor lackagie, &c.	- 4 $\frac{4}{5}$	-	24	- 0 - 0
Drie	{	Voor 't Goudt	- 210 $\frac{1}{24}$	-	1050	- 4 - 2
		Voor lackagie, &c.	- 7 $\frac{1}{5}$	-	36	- 0 - 0
Vier	{	Voor 't Goudt	- 280 $\frac{1}{18}$	-	1400	- 5 - 8
		Voor lackagie, &c.	- 9 $\frac{3}{5}$	-	48	- 0 - 0

<i>Marcken.</i>			<i>guld.</i>	<i>fluyv.</i>	<i>pen.</i>
Vijf	{ Voor 't Goudt - -	350 $\frac{5}{12}$	-	1750	- 7 - 0
	{ Voor lackagie, &c. -	12	-	60	- 0 - 0
Ses	{ Voor 't Goudt - -	420 $\frac{1}{12}$	-	2100	- 8 - 6
	{ Voor lackagie, &c. -	14 $\frac{2}{5}$	-	72	- 0 - 0
Seven	{ Voor 't Goudt - -	490 $\frac{7}{12}$	-	2450	- 9 - 12
	{ Voor lackagie, &c. -	16 $\frac{4}{5}$	-	84	- 0 - 0
Acht	{ Voor 't Goudt - -	560 $\frac{1}{9}$	-	2800	- 11 - 2
	{ Voor lackagie, &c. -	19 $\frac{1}{5}$	-	96	- 0 - 0
Negen	{ Voor 't Goudt - -	630 $\frac{1}{8}$	-	3150	- 12 - 8
	{ Voor lackagie, &c. -	21 $\frac{3}{5}$	-	108	- 0 - 0
Thien	{ Voor 't Goudt - -	700 $\frac{5}{6}$	-	3500	- 13 - 14
	{ Voor lackagie, &c. -	24	-	120	- 0 - 0
Twintich	{ Voor 't Goudt -	1400 $\frac{5}{18}$	-	7001	- 7 - 12
	{ Voor lackagie, &c. -	48	-	240	- 0 - 0
Dertich	{ Voor 't Goudt -	2100 $\frac{5}{12}$	-	10502	- 1 - 10
	{ Voor lackagie, &c. -	72	-	360	- 0 - 0
Veertich	{ Voor 't Goudt -	2800 $\frac{5}{9}$	-	14002	- 15 - 8
	{ Voor lackagie, &c. -	96	-	480	- 0 - 0
Vijftich	{ Voor 't Goudt -	2500 $\frac{25}{36}$	-	17503	- 9 - 8
	{ Voor lackagie, &c. -	120	-	600	- 0 - 0
tSestich	{ Voor 't Goudt -	4200 $\frac{5}{6}$	-	21004	- 3 - 6
	{ Voor lackagie, &c. -	144	-	720	- 0 - 0
tSeventich	{ Voor 't Goudt -	4900 $\frac{35}{36}$	-	24504	- 17 - 4
	{ Voor lackagie, &c. -	186	-	840	- 0 - 0
Tachtich	{ Voor 't Goudt -	5601 $\frac{1}{9}$	-	28005	- 11 - 2
	{ Voor lackagie, &c. -	192	-	960	- 0 - 0

Ccccc

Marck.

<i>Marcken.</i>		<i>Ducaten.</i>	<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
tNegentich	{ Voor 't Goudt	- 6301 $\frac{1}{4}$	- 31506	- 5	- 0
	{ Voor lackagie, &c.	- 216	- 1080	- 0	- 0
Hondert.	{ Voor 't Goudt	- 7001 $\frac{7}{8}$	- 35006	- 18	- 14
	{ Voor lackagie, &c.	- 240	- 1200	- 0	- 0

*Van 't Werck-goudt tot twee-en-twintigh
Caraten.*

<i>Engelschen.</i>			<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Een	{ Voor 't Goudt	- 0 $\frac{781}{1920}$	- 2	- 0	- 10
	{ Voor lackagie, interest, opfoecken	- - 0 $\frac{3}{200}$	- 0	- 1	- 8
Twee	{ Voor 't Goudt	- 0 $\frac{781}{960}$	- 4	- 1	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{1}{100}$	- 0	- 3	- 0
Drie	{ Voor 't Goudt	- 1 $\frac{141}{640}$	- 6	- 2	- 0
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{9}{200}$	- 0	- 4	- 8
Vier	{ Voor 't Goudt	- 1 $\frac{391}{480}$	- 8	- 2	- 12
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{50}$	- 0	- 6	- 0
Vijf	{ Voor 't Goudt	- 2 $\frac{13}{384}$	- 10	- 3	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{40}$	- 0	- 7	- 8
Ses	{ Voor 't Goudt	- 2 $\frac{141}{320}$	- 12	- 4	- 2
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{9}{100}$	- 0	- 9	- 0
Seven	{ Voor 't Goudt	- 2 $\frac{1627}{1920}$	- 14	- 4	- 12
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{21}{200}$	- 0	- 10	- 8
Acht	{ Voor 't Goudt	- 3 $\frac{61}{240}$	- 16	- 5	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{3}{25}$	- 0	- 12	- 0
Negen	{ Voor 't Goudt	- 3 $\frac{423}{640}$	- 18	- 6	- 2
	{ Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{27}{200}$	- 0	- 13	- 8

		guld.			fluyv.			pen.		
<i>Engelſchen.</i>										
Thien	{ Voor 't Goudt - -	4	$\frac{13}{192}$	-	20	-	6	-	12	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{3}{20}$	-	0	-	15	-	0	
Elf	{ Voor 't Goudt - -	4	$\frac{911}{1920}$	-	22	-	7	-	8	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{33}{200}$	-	0	-	16	-	8	
Twaelf	{ Voor 't Goudt - -	4	$\frac{141}{100}$	-	24	-	8	-	2	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{9}{50}$	-	0	-	18	-	0	
Derthien	{ Voor 't Goudt - -	5	$\frac{553}{1920}$	-	26	-	8	-	12	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{39}{200}$	-	0	-	19	-	8	
Veertien	{ Voor 't Goudt - -	5	$\frac{667}{900}$	-	28	-	9	-	8	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{21}{100}$	-	1	-	1	-	0	
Vijftien	{ Voor 't Goudt - -	6	$\frac{13}{128}$	-	30	-	10	-	2	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{9}{40}$	-	1	-	2	-	8	
Seftien	{ Voor 't Goudt - -	6	$\frac{61}{120}$	-	32	-	10	-	14	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{6}{25}$	-	1	-	4	-	0	
Seventien	{ Voor 't Goudt - -	6	$\frac{1757}{1920}$	-	34	-	11	-	8	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{51}{200}$	-	1	-	5	-	8	
Achtien	{ Voor 't Goudt - -	7	$\frac{103}{320}$	-	36	-	12	-	4	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{27}{100}$	-	1	-	7	-	0	
Negentien	{ Voor 't Goudt - -	7	$\frac{1399}{1920}$	-	38	-	12	-	14	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{57}{200}$	-	1	-	8	-	8	
<i>Oncen.</i>										
Een	{ Voor 't Goudt - -	8	$\frac{13}{96}$	-	40	-	13	-	8	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{3}{10}$	-	1	-	10	-	0	
Twee	{ Voor 't Goudt - -	16	$\frac{13}{48}$	-	81	-	7	-	2	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{3}{5}$	-	3	-	0	-	0	
Drie	{ Voor 't Goudt - -	24	$\frac{13}{32}$	-	122	-	0	-	10	
	{ Voor lackagie, &c. -	0	$\frac{9}{10}$	-	4	-	10	-	0	

				<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
<i>Oncen.</i>						
Vier	{	Voor 't Goudt -	$32\frac{13}{24}$	-	162	- 14 - 2
		Voor lackagie, &c. -	$1\frac{1}{5}$	-	6	- 0 - 0
Vijf	{	Voor 't Goudt -	$40\frac{65}{96}$	-	203	- 7 - 12
		Voor lackagie, &c. -	$1\frac{1}{2}$	-	7	- 10 - 0
Ses	{	Voor 't Goudt -	$48\frac{13}{16}$	-	244	- 1 - 4
		Voor lackagie, &c. -	$1\frac{4}{5}$	-	9	- 0 - 0
Seven	{	Voor 't Goudt -	$56\frac{91}{96}$	-	284	- 14 - 12
		Voor lackagie, &c. -	$2\frac{1}{10}$	-	10	- 10 - 0
<i>Marchen.</i>						
Een	{	Voor 't Goudt -	$65\frac{1}{12}$	-	325	- 8 - 6
		Voor lackagie, &c. -	$2\frac{2}{5}$	-	12	- 0 - 0
Twee	{	Voor 't Goudt -	$130\frac{1}{6}$	-	650	- 16 - 10
		Voor lackagie, &c. -	$4\frac{4}{5}$	-	24	- 0 - 0
Drie	{	Voor 't Goudt -	$195\frac{1}{4}$	-	976	- 5 - 0
		Voor lackagie, &c. -	$7\frac{1}{5}$	-	36	- 0 - 0
Vier	{	Voor 't Goudt -	$260\frac{1}{3}$	-	1301	- 13 - 6
		Voor lackagie, &c. -	$9\frac{3}{5}$	-	48	- 0 - 0
Vijf	{	Voor 't Goudt -	$325\frac{5}{12}$	-	1627	- 1 - 10
		Voor lackagie, &c. -	12	-	60	- 0 - 0
Ses	{	Voor 't Goudt -	$390\frac{1}{2}$	-	1952	- 10 - 0
		Voor lackagie, &c. -	$14\frac{2}{5}$	-	72	- 0 - 0
Seven	{	Voor 't Goudt -	$455\frac{7}{12}$	-	2277	- 18 - 6
		Voor lackagie, &c. -	$16\frac{4}{5}$	-	84	- 0 - 0
Acht	{	Voor 't Goudt -	$520\frac{2}{3}$	-	2603	- 6 - 10
		Voor lackagie, &c. -	$19\frac{1}{5}$	-	96	- 0 - 0
Negen	{	Voor 't Goudt -	$585\frac{3}{4}$	-	2928	- 15 - 0
		Voor lackagie, &c. -	$21\frac{3}{5}$	-	108	- 0 - 0

(759)

Den Ducaet tegens
vijf guld.gerekent.

<i>Marcken.</i>				<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Thien	{	Voor 't Goudt	- 650 $\frac{5}{8}$	- 3254	- 3	- 6
		Voor lackagie, &c.	- 24	- 120	- 0	- 0
Twintich	{	Voor 't Goudt	- 1301 $\frac{2}{3}$	- 6508	- 6	- 10
		Voor lackagie, &c.	- 48	- 240	- 0	- 0
Dertich	{	Voor 't Goudt	- 1952 $\frac{1}{2}$	- 9762	- 10	- 0
		Voor lackagie, &c.	- 72	- 360	- 0	- 0
Veertich	{	Voor 't Goudt	- 2603 $\frac{1}{3}$	- 13016	- 13	- 6
		Voor lackagie, &c.	- 96	- 480	- 0	- 0
Vijftich	{	Voor 't Goudt	- 3254 $\frac{1}{6}$	- 16270	- 16	- 10
		Voor lackagie, &c.	- 120	- 600	- 0	- 0
tSestich	{	Voor 't Goudt	- 3905	- 19525	- 0	- 0
		Voor lackagie, &c.	- 144	- 720	- 0	- 0
tSeventich	{	Voor 't Goudt	- 4555 $\frac{5}{8}$	- 22779	- 3	- 6
		Voor lackagie, &c.	- 168	- 840	- 0	- 0
Tachtich	{	Voor 't Goudt	- 5206 $\frac{1}{2}$	- 26033	- 6	- 10
		Voor lackagie, &c.	- 192	- 960	- 0	- 0
tNegentich	{	Voor 't Goudt	- 5857 $\frac{1}{2}$	- 29287	- 10	- 0
		Voor lackagie, &c.	- 216	- 1080	- 0	- 0
ndert	{	Voor 't Goudt	- 6508 $\frac{1}{3}$	- 32541	- 13	- 6
		Voor lackagie, &c.	- 240	- 1200	- 0	- 0

*Van 't Silver van de groote Keur, tot elf pen-
ningen acht grain.*

Den Ryder tegens
63 stuyv. gerekent.*Engelschen.*

		<i>Silvere Ryders.</i>	<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>	
Een	{	Voor 't Silver	- 0 $\frac{5321}{115200}$	- 0	- 2	- 14
		Voor lackagie, &c.	- 0 $\frac{561}{560}$	- 0	- 0	- 2

Ccccc 3

Enz

Engelschen.				guld.	stuyv.	pen.
Twee	{ Voor 't Silver	-	0 ⁵³²¹ / ₅₇₆₀₀	-	0	5 - 14
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ¹ / ₂₈₀	-	0	0 - 4
Drie	{ Voor 't Silver	-	0 ⁵³²¹ / ₃₈₄₀₀	-	0	8 - 12
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ³ / ₅₆₀	-	0	0 - 6
Vier	{ Voor 't Silver	-	0 ⁵³²¹ / ₂₈₈₀₀	-	0	11 - 10
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ¹ / ₁₄₀	-	0	0 - 8
Vijf	{ Voor 't Silver	-	0 ⁵³²¹ / ₂₃₀₄₀	-	0	14 - 8
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ¹ / ₁₁₂	-	0	0 - 10
Ses	{ Voor 't Silver	-	0 ³²¹ / ₁₉₂₀₀	-	0	17 - 8
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ³ / ₂₈₀	-	0	0 - 10
Seven	{ Voor 't Silver	-	0 ³⁷²⁴⁷ / ₁₁₅₂₀₀	-	1	0 - 6
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ¹ / ₈₀	-	0	0 - 12
Acht	{ Voor 't Silver	-	0 ⁵³²¹ / ₁₄₄₀₀	-	1	3 - 4
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ¹ / ₇₀	-	0	0 - 14
Negen	{ Voor 't Silver	-	0 ⁵³²¹ / ₁₂₈₀₀	-	1	6 - 4
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ⁹ / ₅₆₀	-	0	1 - 0
Tien	{ Voor 't Silver	-	0 ⁵³²¹ / ₁₁₅₂₀	-	1	9 - 2
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ¹ / ₅₆	-	0	1 - 2
Elf	{ Voor 't Silver	-	0 ⁵⁸⁵³¹ / ₁₁₅₂₀₀	-	1	12 - 0
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ¹¹ / ₅₆₀	-	0	1 - 4
Twaelf	{ Voor 't Silver	-	0 ⁵³²¹ / ₉₆₀₀	-	1	14 - 14
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ³ / ₁₄₀	-	0	1 - 6
Derthien	{ Voor 't Silver	-	0 ⁶⁹¹⁷³ / ₁₁₅₂₀₀	-	1	17 - 14
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ¹³ / ₅₀₀	-	0	1 - 8
Veerthien	{ Voor 't Silver	-	0 ³⁷²⁴⁷ / ₅₇₆₀₀	-	2	0 - 12
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 ¹ / ₄₀	-	0	1 - 10

				Den Ryder tegens 63 stuyv. gerekent!		
				<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
<i>Engelschen.</i> Vijftien	{ Voor 't Silver	-	$0 \frac{5321}{7280}$	-	2 - 3	- 10
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{1}{112}$	-	0 - 1	- 12
Seftien	{ Voor 't Silver	-	$0 \frac{5321}{7200}$	-	2 - 6	- 8
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{1}{35}$	-	0 - 1	- 12
Seventien	{ Voor 't Silver	-	$0 \frac{90457}{115200}$	-	2 - 9	- 8
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{17}{500}$	-	0 - 1	- 14
Achtien	{ Voor 't Silver	-	$0 \frac{5321}{6400}$	-	2 - 12	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{9}{280}$	-	0 - 2	- 0
Negentien	{ Voor 't Silver	-	$0 \frac{101099}{115200}$	-	2 - 15	- 4
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{19}{560}$	-	0 - 2	- 2
<i>Oncen.</i> Een	{ Voor 't Silver	-	$0 \frac{5321}{5760}$	-	2 - 18	- 4
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{1}{28}$	-	0 - 2	- 4
Twee	{ Voor 't Silver	-	$1 \frac{2442}{2880}$	-	5 - 16	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{1}{14}$	-	0 - 4	- 8
Drie	{ Voor 't Silver	-	$2 \frac{1481}{1920}$	-	8 - 14	- 10
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{3}{28}$	-	0 - 6	- 12
Vier	{ Voor 't Silver	-	$3 \frac{1001}{1440}$	-	11 - 12	- 12
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{1}{7}$	-	0 - 9	- 0
Vijf	{ Voor 't Silver	-	$4 \frac{713}{1152}$	-	14 - 11	- 0
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{5}{28}$	-	0 - 11	- 4
Ses	{ Voor 't Silver	-	$5 \frac{521}{960}$	-	17 - 9	- 4
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{3}{14}$	-	0 - 13	- 8
Seven	{ Voor 't Silver	-	$6 \frac{2687}{5760}$	-	20 - 7	- 6
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{1}{4}$	-	0 - 15	- 12
<i>Marcken.</i> Een	{ Voor 't Silver	-	$7 \frac{281}{720}$	-	23 - 5	- 10
	{ Voor lackagie, &c.	-	$0 \frac{2}{7}$	-	0 - 18	- 0

<i>Marcken.</i>				<i>guld.</i>	<i>stuyv.</i>	<i>pen.</i>
Twee	{ Voor 't Silver	-	14 $\frac{28}{360}$	-	46	- 11 - 2
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{4}{7}$	-	1	- 16 - 0
Drie	{ Voor 't Silver	-	22 $\frac{41}{240}$	-	69	- 16 - 12
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{6}{7}$	-	2	- 14 - 0
Vier	{ Voor 't Silver	-	29 $\frac{101}{180}$	-	93	- 2 - 6
	{ Voor lackagie, &c.	-	0 $\frac{1}{7}$	-	3	- 12 - 0
Vijf	{ Voor 't Silver	-	36 $\frac{137}{144}$	-	116	- 8 - 0
	{ Voor lackagie, &c.	-	1 $\frac{1}{7}$	-	4	- 10 - 0
Ses	{ Voor 't Silver	-	44 $\frac{41}{120}$	-	139	- 13 - 8
	{ Voor lackagie, &c.	-	1 $\frac{5}{7}$	-	5	- 8 - 0
Seven	{ Voor 't Silver	-	51 $\frac{527}{720}$	-	162	- 19 - 2
	{ Voor lackagie, &c.	-	2	-	6	- 6 - 0
Acht	{ Voor 't Silver	-	59 $\frac{11}{90}$	-	186	- 4 - 12
	{ Voor lackagie, &c.	-	2 $\frac{2}{7}$	-	7	- 4 - 0
Negen	{ Voor 't Silver	-	66 $\frac{41}{80}$	-	209	- 10 - 4
	{ Voor lackagie, &c.	-	2 $\frac{4}{7}$	-	8	- 2 - 0
Tien	{ Voor 't Silver	-	73 $\frac{65}{72}$	-	232	- 15 - 14
	{ Voor lackagie, &c.	-	2 $\frac{6}{7}$	-	9	- 0 - 0
Twintich	{ Voor 't Silver	-	147 $\frac{29}{36}$	-	465	- 11 - 12
	{ Voor lackagie, &c.	-	5 $\frac{5}{7}$	-	18	- 0 - 0
Dertich	{ Voor 't Silver	-	221 $\frac{17}{24}$	-	698	- 7 - 10
	{ Voor lackagie, &c.	-	8 $\frac{4}{7}$	-	27	- 0 - 0
Veertich	{ Voor 't Silver	-	295 $\frac{11}{18}$	-	931	- 3 - 8
	{ Voor lackagie, &c.	-	11 $\frac{3}{7}$	-	36	- 0 - 0
Vijftich	{ Voor 't Silver	-	369 $\frac{37}{72}$	-	1163	- 19 - 6
	{ Voor lackagie, &c.	-	14 $\frac{2}{7}$	-	45	- 0 - 0

Marcken.				guld.	stuyv.	pen.
tSestigh	{	Voor 't Silver -	443 $\frac{5}{12}$	-	1396	- 15 - 4
		Voor lackagie, &c.	17 $\frac{1}{2}$	-	54	- 0 - 0
tSeventich	{	Voor 't Silver -	517 $\frac{23}{72}$	-	1629	- 11 - 2
		Voor lackagie, &c.	20	-	63	- 0 - 0
Tachtich	{	Voor 't Silver -	591 $\frac{2}{9}$	-	1862	- 7 - 0
		Voor lackagie, &c.	22 $\frac{6}{7}$	-	72	- 0 - 0
tNegentich	{	Voor 't Silver -	665 $\frac{1}{8}$	-	2095	- 2 - 14
		Voor lackagie, &c.	25 $\frac{5}{7}$	-	81	- 0 - 0
Hondert	{	Voor 't Silver -	739 $\frac{1}{36}$	-	2327	- 18 - 12
		Voor lackagie, &c.	28 $\frac{4}{7}$	-	90	- 0 - 0

Ende op dat de voor-geroerde Onse ernstige begeerte ten besten van Onse goede Ingeheten ende Onderdanen wel ende naer behooren opgevolgt ende naergekomen werde, Soo ordonneren Wy den Deeckens ende Geswoorens van den Goudt- ende Silver-smeden Gilde in de respective Steden van den voornoemden Onsen Lande, scherp reguardt te nemen ende roe te sien, dat alle de voor-geroerde poincten ende elck van dien, by den Gilde-Broeders van de selve Gilde exactelijck werden naergekomen, op pæne dat de geene van de voorz Deecken ende Geswoorens, die van des te doen souden mogen blyven in gebreecke, sullen vervallen in een amende van hondert goude Nederlandtsche Ducaten voor de eerste reyse, ende voor de tweede reyse in twee hondert der selver Ducaten, boven arbitrale correctie. Authoriserende tot meerder versceekeringe ende maintenuue van dien, de Raden ende Generael-meesters van de Munte, daer over goede forge te dragen, ende by alle bequame ende mogelijke middelen te promoveren alles wat eenichsints tot exacte observantie van dese Onse ernstige meyninge ende begeerte dienstich ende nodich soude mogen wesen. Ende op dat hare devoiren te vlytigger aengewendt, ende van meerder effect wesen mogen, soo octroyeren Wy de selve Generael-meesters, ten eynde slylyden de Overtreders van de voor-geroerde Onse ordre, sullen mogen doen calangeren door den Officier, ende voor de Rechters daer toe bevoeght, ende dat de selve sullen genieten een derde-part van de amenden ende breucken, daer in de voorsyde Overtreders sullen vervallen wesen, ende gecondemneert worden: Ordonnerende de selve Rechters daer inne te procederen *de plano* ende sonder figure van Proces. Ende sullen de voor-geroerde breucken waer van hier vooren geene verdelinge is gedaen, werden geappliciert een derde-part voor den Aenbrenger, een derde-part voor den Officier die de calange doen sal, ende het overige derde-part voor den Armen van de Plaetse daer de saecke sal voorvallen. Ende op dat niemandt hier van ignorantie en pretendere, nemaer alle ende een yegelijck weten moge waer naer hy hem hebbe te reguleren, Soo begeeren Wy dat desen alomme sal werden gepubliceert daer sulcks gewoonlijck is, ende behoort te geschieden.

Gedaen in den Hage onder Onsen grooten Zegele op den vijfden October des jaers onses Heeren ende Salighmaeckers 1663.

Tet Ordonnantie van de Staten.

Herb. van Beaumont.

Dinghsdagh den 27 November 1663.

Of niemandt ter Generaliteyt te compareren die in Eedt, dienst ofte Gage van eenige Uytbeemschen is, ende niet dan met Commissie of Credentie.

IS ter Vergaderinge gerefereert, dat de Heeren Gedeputeerden van Stadt ende Landen op den sesten der voorlede maendt ter Generaliteyt hadden geproponceert, dat in gevolge van haer Hoogh Mog. Resolutie van den sestienden Januarij seshien hondert vier en twintich niemandt sonder onderscheydt van Persoonen, in de Vergaderinge van haer Hoogh Mog. soude mogen compareren, die in eedt, dienst ofte gage van eenige uytheemschen is; dat oock niemandt, van wat qualiteyt hy oock mochte wesen, ter selver Vergaderinge soude mogen verschynen als Ordinaris dan met behoorlijcke Commissie, ende als Extraordinaris dan met Credentie, met verhael van 't geene daer op by de Heeren Gedeputeerden van Hollandt tot sterckinge van de voorsz Propositie voorgedragen, ende voorts particulierlijck ten aensien van 't overbrengen van Credentialen door alle Extraordinaris Gedeputeerden van dese Provincie geallegeert ende gededucceert was; Waer op zijnde gedelibereert, ende alvoorens gelet op de Notulen van 't voorsz gepasseerde in de Registers van haer Hoogh Mog. ten voorschreven dage ghehouden, hebben haer Ed. Groot Mog. haer 't geadviseerde van de Heeren der selver Ordinaris Gedeputeerden aldaer wel laten gevallen, ende dienvolgende goet-gevonden, dat van wegen dese Provincie ter Generaliteyt als noch alle ernstige instantien ende devoiren tot renovatie ende punctuele observantie van de voorsz Wet, gedaen ende aengewent sullen werden, in dien verstande nochtans, dat daer door uyt de hooch-gemelte Vergaderinge van haer Hoogh Mog. niet sullen werden gescludeert die geene die aen eenige uytheemschen, ten opsichte van eenige Heerlijkheden ofte andere Goedren by haer van de selve te leen gehouden wordende, affleggen den ordinaris ende gewoonelijcken Eedt die een Vasal aen synen Leenheer gehouden is te presteren, daer benevens echter repræsenterende de redenen waeromme het onnodich ende ondienlich geoordeelt werdt, dat alle Extraordinaris Gedeputeerden die dickmaels subitelijck in grooten getale op d'een of d'ander voorvallende saecke uyt dese Vergaderinghe, sels maer voor eene sessie alleen ter Generaliteyt verschynen, aldaer Brieven van Credentie souden exhiberen ende doen oplezen, ende met aenwysinge van het contrarie gebruyck in dien deele van allen ouden tyde geobserveert, daer toe applicerende de Retro-acta, ende specialijck 't geresolveerde van haer Hoogh Mog. van den veerthienden September seshien hondert drie en veertigh, midtsgaders de Resolutie van dese Vergaderinge van den sevenden Martij des jaers seshien hondert vijftich, ende die van haer Hoogh Mog. des anderen daechs daer op gevolcht, sonder nochtans, by oppositie van de andere Provincien, de vordere ingredienten van de voorsz Wet daer aen te doen accrocheren, maer oock, des noodt zijnde, aen te nemen, ende te beloven, dat haer Ed. Groot Mog. haer oock in dien deele, onaengesien de contrarie redenen, soo wel als de contrarie practijcque hier boven geroert, naer de selve Wet præciselijck sullen reguleren ende gedragen, midts dat de boven-geroerde vordere ingredienten van dien oock punctuelijck geëxecuteert ende naergekomen werde.

Sijnde

Sijnde ter Vergaderinge gerapporteert, dat d'Heeren Gedeputeerden van de Provincie van de Stadt Groeninghen ende Ommelanden op den 9. der voorlede maendt ter Generaliteyt voorgedragen, ende d'andere Provincien in bedencken gegeven hadden, of niet alle de Heeren Gedeputeerden, van wat qualiteyt ofte conditie die mochten zijn, ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael op Procuratie ende Volmacht van de Heeren hare Committenten verschynende, of in 't toekomende alsoo gequalificeert sulende compareren, behoorden voor 't nemen van hare Sessie by Eede ofte onderschryvinge te belooven de Ware Christelijcke Religie te sullén handthouden ende maintainen, oock de Unie van Utrecht met d'interpretation ende ampliatiën van dien, met gemeen consent ende advis van de gesamentlijcke geunieerde Bondtgenooten, gearreestert ende valtgesteld, te sullén heylighlijck in alle hare poincten helpen vorderen; naerkomen ende onderhouden, sonder te gedoogen dat by yemandt yetwes daer tegens gedaen ofte ondernomen mochte werden; Is, naer voorgaende deliberatie, goedt gevonden dat altoorens in desen eenige finale Resolutie te nemen, afgewacht sal worden wat by ofte van wegen de gemelte Provincie van Stadt en Landen sal werden geëxhibeert op 't versoeck by de Heeren haer Ed. Groot Mog. ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt aen die van de selve Provincie van Stadt ende Landen gedaen, om den Text van de voorsz Unie soodanich te willen dresserén, als syluyden geresolveert souden zijn die uyt den name ende van wegen de Heeren hare Principalen te besweeren; ende in cas by die van de meer gemelte Provincie, of wel by of van wegen eenige andere Bondtgenooten daer op nader instantien souden mogen werden gedaen, sonder altoorens soodanich geredresseert Concept van de Unie over te leveren, dat als dan wegens dese Provincie ter Generaliteyt nochmaels verklaert sal worden, dat haer Ed. Groot Mog. met aengenaemheydt opnemen ende gaerne sullén helpen amplexeren al 't geene tot versterkinge ende vasthoudinge van de Unie sal kunnen strecken; dan alsoo de voorsz Unie niet alleenlijck verscheyde Passagen, Articulen ende Perioden vervat, die niet gepractiseert worden, maer oock eenige die sommige van de andere Provincien niet genegen zijn in hairen reguarde naer te komen, ende ter executie te stellen, dat het over sulcks noodich sal zijn van wegen de Heeren Staten van alsulcke Provincien overgelevert te werden soodanich geredresseert Concept van de selve Unie, als by haer sal worden geoordeelt met een goet gemoet beswooren te kunnen werden, om sulcks gesien, ende alhier by rapport overgebracht zijnde, als dan nader dienthalven te werden geresolveert, sulcks als naer exigentie van saecken bevonden sal werden te behooren.

Of alle Gedeputeerden ter Generaliteyt eedt te doen op de handthavinge van de Religie ende de Unie.

Zijnde ter Vergaderinge gerefereert, dat by de Heeren haer Ed. Groot Mog. Ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt, met de redenen daer toe dienende geurgeert was, ten eynde punctuelijck naer syne forme ende innhoude geëxecuteert soude mogen worden de Resolutie op den eersten Julij selthien-hondert een en vijftich by de gesamentlijcke Bondtgenooten op de groote Zale van 't Hoff alhier genomen, over de ordre tegens alle corruptien, ofte t'ontfangen van Giften, Gaven ende Geschencken in 't wêrk te stellen, ende particulierlijck dat by de Heeren Gedeputeerden van de respectieve Provincien ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. comparerende, gepractiseert soude werden den Eedt in de selve Resolutie vermeldt. Is, naer voorgaende deliberatie goedt gevonden dat van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt by continuatie alle ernstige instantien gedaen sullén werden, ten eynde de voorsz gedane Propositie niet alleen tot een gewenscht besluyt, maer oock metter daedt in practijcque gebracht ende gehouden mogen werden.

Ter Generaliteyt te bevorderen dat eedt gedaen werde tegens de Corruptien.

Donderdag den 6 December 1663.

*Approbatie
Keure Dor-
drecht, te-
gens het bri-
gueren onder
de Gemeente.*

Ontfangen een Missive van den Præsident ende Raden van den Hove, geschreven alhier in den Hage den 5. deser loopende maendt, houdende dat syluyden in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Appoictement in date den 27 November daer bevoorens gesteldt op seeckere Requeste by ofte van wegen de Heeren Borgemeesteren ende Regeerders der Stadt Dordrecht, aen haer Ed. Groot Mog. gepræsenteert, geëxamineert ende overwoogen hebbende den innehoude van seeckere Keure ofte Ordonnantie by de Heeren van den Gerechte der selver Stede den 20. der voorlede maent gemaect tegens het brigueren onder de Gemeente, ende de Deeckens van de gemeene Neeringen aldaer, van advise waren, dat de selve Keure ofte Ordonnantie op seer goede redenen gefondeert zijnde, tot maintien van 't respect van de Regieringe ende tot ruste der Gemeente aldaer niet alleen dienstich, maer oock tot voorkominge van droevige onheylen nootsaeckelijck was, ende dien volgende by haer Ed. Groot Mog. behoorde te werden geapprobeert, te meer, dewyle d'experientie geleert hadde, dat het Reglement by den Heere Prince van Oraigne onsterffelijcker gedachtenisse, ende den gemelten Hove, op den 17 October des jaers 1647, naer genome imformatien, aldaer gemaect, midtsgaders de publicatie van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden doenmaels mede in loco geweest zijnde, van den 7 Augusti des jaers 1651, ende den 10. daer aen volgende by haer Ed. Groot Mog. geapprobeert, continerende arbitrale correctie, niet krachtich genoegh waren geweest, omme de dangereuse kuyperyen binnen de selve Stadt te weeren.

Edoch terwyle het te vergeefs soude zijn ordre te stellen jegens het bekuypen van Deeckens, soo de selve door quade kuyperye ingedrongen zijnde 'r recht van stemmen quamen te behouden, dat mede tot voorkominge van confusie daer aen ten hoochsten gelegen was, dat de directie van de nominatie der goede Luyden van Achte, gelaten werde aen den Borgemeester van de Gemeente binnen de selve Stadt, volgens den Accorde van den voorzjare 1647, by goetvinden van den hoochgemelten Heere Prince, ende ten overstaen van Commissarissen van den gemelten Hove gemaect; Dat derhalven den meer-gemelten Præsident ende Raden van den selven Hove haer genootsaeckt vonden haer Ed. Groot Mog. in bedencken te geven, of de selve niet souden believen goetd te vinden, boven 't gene in de voorzj Keure ende Ordonnantie is vervat, tot meerder corroboratie, beter effect, ende onverbreeckelijcker observantie van dien te voegen ende t'ordonneren.

Eerstelijck dat in gevalle bevonden soude mogen werden dat eenige Deeckens door recommandatie ende kuyperye, contrarie de voorzj Ordonnantie mochten zijn ofte werden geëiligeert ende ingedrongen, in sulcken gevalle d'Heeren van den Gerechte voornoemt geauthoriscert sullen zijn, de voorzj Deeckens in dier voegen verkooren wesende, van den Eedt te ontslaen, ende in der selver plaetse anderen van de bequaemste ende gequalificeerste uyt den selven Gilde tot Deeckens te verkiesen ende te surrogeren; Ende ten anderen, dat de directie van de voorzj nominatie der gemelte goede Luyden van Achte, tot conservatie van de ruste ende eenigheydt der voorzj Stede, gelaten soude werden aen den Heere Borgemeester van de Gemeente in der tijdt wesende, gelijk van allen ouden tyde ghepractiseert, ende by den voorzj Accorde van den voorzj Jare 1647. expresselijck bedongen, ende met approbatie als vooren ter neder ghesteldt. was, met vordere scherpe injunctie aen den Officier ende die van den voorzj Gerechte der meer-gemelte Stadt gene infra-

ctie

die tegens de voorfz Keure ofte Ordonnantie, midtsgaders de voorfz bygevoeghde Articulen te gedoogen, maer de felve ftriétefijk fonder eenige diffimulatie ofte conniventie te doen obferveren, ende executeren: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. de meer-gemelte Keure ende Ordonnantie geaggreëert ende geapprobeert, gelijk de felve geaggreëert ende geapprobeert wordt by defen fulcks ende in voegens als de felve hier naer volgende van woorde te woorde ftaet geinfereert.

ALfoo mijn Edele Heeren van den Gerechte der Stadt Dordrecht, door dagelijcx- fche ondervindinge bemercken, dat eenige ongerufte ende ambitieufe Menfchen, omme aen hare Staetsfuchtige paffien te voldoen, door inductien, vuyle kuyperyen, beloften, ende oock fomwylen door dreygementen trachten de Deeckens van de gemeene Neeringen defer Stede, aen de welke jaerlijcx competeert de voorftellinge ofte nominatie van 24 Perfoonen, omme by de Edele Heeren van den Oudt-Rade, uyt yder Quartier twee tot goede Luyden van Achte te werden gekooren, te difponeren, om de felve nominatie te doen naer haren appetijt ende goedt-vinden; Dat oock onder de gemeene Gilde-broeders van de refpective Gilden dagelijcks werden aangewendt onbehoorlijke follicitatien, foo door fetten van Gelagen, beloften van Geldt, als andere vuyligheden, ten eynde de felve mochten werden bewogen, omme over de refpective Gildens van de gemeene Neeringen te kiefen foodanige Deeckens, over de welke de opgemelte ongerufte ende ambitieufe Perfoonen vermeynen naer haer welgevallen ende appetijt te fullen kunnen difponeren, ftreckende alle het felve merckelijck tot praëjuditie van de rufte ende welvaert defer Stede, als mede infonderheydt tot vernietinge ende totale fubverfie van den bandt der liefde ende affectie van de Borgeren ende goede Ingefetenen onder malkanderen, daer en boven wech nemende alle vryheydt ende liberteyt aen de meer-ghemelte Deeckens van de Neeringen ende de gemeene Gilde-broederen in het voorfz ftemmen ende nomineren refpectivelijck competerende, ende dien-volgende infructueus ende onnut mackende de oude Privilegien ende gerechtigheden met foo grooten yver ende moeyten by de Voor-ouderen geobtineert. SOO IST, dat myne Edele Heeren van den Gerechte voornoemt willende tegens alle foodanige onordentelijckheden ende infractien voorfien, ende genegen zijnde de goede Ingefetenen ende de Gemeente in het vrye gebruyck van hare privilegien ende gerechtigheden te handhaven, ende te maintaineren, geordonneert ende geftatueert hebben, ghelijck de felve ordonneren ende ftatuieren by defen

Eerftelijck, dat niemandt uyt de Magiftraet, den Oudt-Raedt, of uyt de goede Luyden van defe Stadt, of in eenigh ampt, employ of bedieninge foo van de Stadt, Godts huysen als anders zijnde, fal vermogen eenige Deeckens van de gemeene Neeringe ofte Gilde-Broederen door inductien, perluaften, veel min door beloften ofte dreygementen, 't zy door hem felven of door anderen directelijck of indirectelijck te recommanderen eenige Perfoonen om tot Achten voorgesteldt, ofte tot Thefauriers defer Stede, ofte tot Deeckens van de refpective Gilden geëligeert ende gekooren te worden, op pæne dat die geenens die bevonden fullen werden diergelijcke recommandatie te hebben ghedaen, verklaerd't fullen werden vervallen te zijn van alle digniteyten, ampten ende officien, ende onwaerdich om onder het getal van de Magiftraet, Oudt-Raedt ofte Veertigen langer te werden gerekent, ende inhabil om oyt tot de Magiftrature ofte tot eenige andere ampten ende digniteyten gepromoveert ofte verkooren te werden; Interdicerende wyders alle Borgeren ende

Ingefetenen deser Stede, van wat qualiteyt ofte conditie de selve soude mogen wesen, haer met eenige van de voor-gemelte kuyperyen te bemoeyen, ofte haer daer inne te laten gebruycken, op pæne dat die genen die bevonden sullen werden contrarie dese Ordonnantie eenige Persoonen tot nominatie van Achten ofte electie van Thesauriers ofte Deeckens te hebben gerecommandeert, voor de eerste male verklaerd sullen werden inhabil ende ongequalificeert, om oyt ofte oyt tot Achten genomineert, ofte tot Thesauriers ofte Deeckens geëligeert te worden, ende voor de tweede reyse boven de voorz verklaringe van inhabiliteyt, de Stadt van Dordrecht ende de jurisdictie van dien, midtsgaders Zuydt-Hollandt ontseydt, ofte anders naer exigentie van saecken arbitralijck gecorrigeert ende gestraft te worden; Interdicende insgelijcx allen anderen, wie ende hoedanich de selve souden mogen wesen, sonder onderscheydt, zijnde geen Borgers ofte Ingefetenen deser Stede hem te bemoeyen met 't gunt voorz is in eenige manieren, op pæne van jegens de selve gedeceert ende geëxecuteert te werden soodanige correctien ende straffen, als naer gelegentheydt ende het begane exces jegens dese Ordonnantie bevonden sal worden te behooren; Lastende alle Deeckens van de gemeene Neeringen ende alle Gilde-Broederen van de respectieve Gilden, aen de welke eenige sollicitatie ofte recommandatie souden mogen werden gedaen, 't selve aentondts den Heere Borgemeester van de Gemeente in der tijdt bekendt te maecken, op gelijke pæne ende verbeurte als hier boven tegens die gene, de welke de voortz sollicitatie, ofte recommandatie hebben gedaen, is gestatueert; ende ten eynde dese Edicte, ende eeuwichduyrende Decreet naer syne forme ende innehoude sijn effect forteren ende punctuelijck geëxecuteert werde, werdt den Heere Officier by desen aenbevoelen, alomme een waeckent ooge te houden, ende soo veel doenlijck in allen ernst sich tegens de Overtreders ende Contraventeurs van desen, met allen yver ende neerstigheydt te imformeren, omme vervolgens de selve te calangeren, ende daer jegens te procederen ende te doen procederen, soo ende sulcks als in voldoeninge van dese Ordonnantie sal bevonden werden te behooren.

Aldus gedaen, geordonneert ende gestatueert by myne E. E. Heeren voornoemt op den 20 November 1663.

Was geteekent,

J. Berck.

Welcken volgende behoorlijcke Acte van agreatie ende approbatie gedepescheert, ende aen de Heeren Borgemeester ende Regierders der Stadt Dordrecht voornoemt, ter handen gestelt sal worden, met last ende ordre, aen alle ende eenen ygelijck die 't aengaen mach, hen daer naer præciselijck ende exactelijck te reguleren ende te gedragen.

Ende belangende de verdere poincten in de voorz Missive van den gemelten Hove vervat, Is de finale Resolutie dienthelven te nemen uytgesteld tot Dinghsdagh in de aenstaende weecke.

Accordt tusschen ter Goude ende Schoonhoven over het houden van de Vergaderingen der Classen in de selve Steden.

DE Heeren Gedeputeerden van ter Goude hebben ter Vergaderinge bekend gemaeckt, dat de Heeren hare Principalen met de Heeren Borgemeesteren ende Regierders van Schoonhoven waren verdragen over het houden van de Vergaderingen der ordinaire ende extraordinaire Classen in 't Quartier aldaer geconvoceert worden, in sulcker voegen, dat t'elckens twee der voorz Classicale Vergaderingen achter den anderen sullen werden gehouden binnen ter Goude voornoemt, ende de derde binnen Schoonhoven voorz: Waer op zijnde gedelibereert, ende gelet dat die van de voorz

voorz Claffe haer in 't gunt voorz is hadden gedragen tot 't gene by de Steden onderlinge dienthalven soude werden goet-gevonden, hebben haer Ed. Groot Mog. haer 't voor-geroerde Verdrach tusschen de voornoemde Steden van ter Goude ende Schoonhoven als boven onderlinge gemaect, wel laten gevallen, ende dien-volgende geordonneert, gelijk geordonneert werdt by desen, dat de voorz soo ordinaire als extraordinaire Classicale Vergaderinge voortaan in conformité van 't selve Verdrach binnen de voorz Steden sullen werden gehouden, te weten tweemaal binnen ter Goude, ende de derde maal binnen Schoonhoven, ende dan wederom twee maal binnen ter Goude, ende vervolgens oock wederom eens binnen Schoonhoven, ende alsoo consecutively sonder eenige interruptie ofte veranderinge; met last ende ordre aen allen ende eenen ygelijck dien sulcks aengaen mach, sich daer naer punctuelijck te reguleren ende te gedragen.

Dingsdag den 11 December 1663.

Sijn in gevolge van 't geresolveerde van den sesten deser loopende maent, weder- *Poincten tot*
Som in Propositie gebracht, de Poincten by den Præsident ende Raden van den *beter obser-*
Hove in der selver Missive van date den vijfden daer bevoorens voor-geslagen tot *vantie van*
meerder corroboratie, beter effecte, ende onverbreeckelijcker observantie van de *de Keure van*
Keure ende Ordonnantie by die van den Gerechte der Stadt Dordrecht gemaect te- *Dordrecht*
gens het brigueren onder Gemeente ende de Deeckens van de gemeene Neeringen *tegens het*
aldaer, ende by haer Ed. Groot Mog. den voorschreven sesten deses geagreëert ende *brigueren*
geaprobeert, als namentlijck; *ouder de Ge-*
meente.

In den eersten, dat in gevalle bevonden soude mogen werden, dat eenige Deeckens door recomandatie ende kuypereye, contrarie de voorz Ordonnantie mochten zijn, ofte werden geëligiert ende ingedrongen, in sulcken gevalle de Heeren van den Gerechte voornoemt, geauthoriseert sullen zijn de voorz Deeckens in dier voegen verkofen wesende van den Eedt te ontslaen ende in der selver plaetsen anderen van de bequaemste ende gequalificeerste uyt den selven Gilde tot Deeckens te verkiesen ende te surrogueren.

Ende ten anderen, dat de directie van de voorz nominatie van de goede Luyden van den Achte, tot conservatie van de ruste en eenigheydt der voorz Stede gelaten soude werden aen den Heere Borgemeester van de Gemeente in der tijdt wesende, gelijk van allen ouden tyden gepractiseert ende by den Accorde van den jare 1647. by goetvinden van den Heere Prince van Oraison, ende ten overstaen van Commissarissen van den gemelten Hove gemaect, expresselijck bedongen, ende met approbatie van haer Ed. Groot Mog. ter neder gesteldt was; met vordere scherpe injunctie aen den Officier ende die van den Gerechte der meer-gemelte Stadt geene infractie tegens de voorz Keure ofte Ordonnantie, midtsgaders de voorz bygevoegde Articulen te gedogen, maer de selve strictelijck sonder eenige dissimulatie ofte conniventie te doen observeren ende executeren.

Waer op andermaal gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. haer de voorz Poincten wel laten gevallen, ende dien-volgende goet gevonden, dat de Acte van approbatie der voorz Keure ende Ordonnantie met speciale insertie der voorz Poincten, op den name van haer Ed. Groot Mog. gedepetcheert ende uitgegeven, oock alles in forma van Placcate vervat tot een yders narichtinge binnen de Stadt Dordrecht voornoemt, gepubliceert sal worden.

*Commissie
voor de Ge-
deputeerden
ter Genera-
liteyt.*

IS ter Vergaderinge geresumeert het Formulier van Commissie by haer Ed. Gr. Mo. Voortaen te geven aen de Heeren by ofte van wegen dese Provincie ter Generaliteyt gedeputeert wordende; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. haer 't voorz Formulier van Commissie wel laten gevallen, ende dienvolgende 't selve gehouden voor gearresteert, in voegen ende manieren hier naer volgende.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, DOEN TE WETEN, Dat Wy gecommiteert ende geauthoriseert hebben, committeren ende autoriseren midts desen den Heere omme in onsen name te compara-
reren ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, ende aldaer met d'andere Heeren onse Gecommitteerden, nevens d'Heeren Gecommitteerden van de andere Provincien te helpen delibereren, resolveren ende concluderen in ende over alle saecken, de welcke vermogens de Unie tusschen de gesamentlijke Bondtgenooten opgerecht binnen Utrecht in den Jare 1579, ende andere delatien daer op by eenparige bewilliginge ende overgifte van de gesamentlijke Bondtgenooten gevolgt, tot de deliberatie ende dispositie van de hooch-gemelte Vergaderinge specterende zijn, soo als tot meesten dienste van de Geunieerde Provincien in 't generael, ende van onsen Lande in 't particulier bevonden sal werden te behooren; Ende belooven Wy alles wat by de voorz onse Gecommitteerden alsoo eensamentlijk ofte bysonder ghedaen ende gehandelt sal worden, voor aengenaem ende van waerde te sulien houden ende doen houden. Gegeven in den Hage, &c.

Ter Ordonnantie van de Staten.

Saturdag den 15 December 1663.

Gecommitteerde Raden in 't Noorder quartier te advertieren, als Compagnien in 't Quartier gesonden werden.

IS, naer voorgaende deliberatie, goet-gevonden ende verstaen, dat de Heeren Gecommitteerde Raden sullen werden versocht ende gelast, gelijk de selve versocht ende gelast worden by desen, van nu voortaen soo wanneer eenige Compagnien 't zy te Voet ofte te Paerde met Patente gesonden sullen worden naer eenige Steden ofte Plaetsen in West-Vrielandt ende den Noorder-quartiere, daer van niet alleen de Borgemeesteren ende Regeerders van de Steden in dese Vergaderinge sessie hebbende, waer inne de voorz Compagnien geleydt sullen werden, maer oock de Heeren Gecommitteerde Raden in den selven Quartiere by Missive te præadverteren, ten ware de noodige secretesse van de saecke om eenige importante consideratien anders quame te vereytschen.

Finantie.

Alle questien over den opbefende executie van de Middelen te ventileren voor Schepenen van den ringh van de Verpachtinge, ende niet daer de Pachters woonachtigh zijn.

OP 't geene de Heeren Gecommitteerde Raden door monde van den Raedt-Pensionaris aen haer Ed. Groot Mog. voorgedragen, ende met verscheyden redenen geastrueert hebben; Is, naer voorgaende deliberatie, ende resumptie van 't seventhiende Articul der Generale Ordonnantie over den ophefvan de gemeene Middelen gedaen emaneren, verstaen ende verklaert, gelijk verstaen ende verklaert wordt midts desen, dat volgens den Text ende de meyninge van 't selve Articul, alle differenten ter saecke van de verpachte Middelen ende d'executie van dien, ontstaende tusschen de Ontfangers van de selve Middelen ter eenre, ende de Pachters, hare Medestanders ofte Borgeren ter andere zyde, ter eerster instantie geventileert ende getermineert moeten werden voor ende by de Gecommitteerde Schepenen in de Hooft-Stadt van den districte, waer over verpacht zijn de Middelen welcken aengaende de voorz differenten gemoveert, of waer van de executie gecontradiceert soude mogen

mogen worden, onaengesien de voorfz Pachters, Medestanders ofte Borgen, buyten den voorfz districte in eenige andere Steden ofte Plaetsen deser Provincie woonachtich souden mogen zijn, ende de voorfz executien oock t'haerder woon-plaetsen, of elders buyten den selven districte in 't werck gesteldt souden mogen werden; ende sulcks dat de voorfz Ontfangers sullen vermogen, ende oock gehouden zijn alle de voorfz Pachters, Medestanders ende Borgen aen hare Persoonen ende goederen te executeren ofte doen executeren, in kracht ende achtervolgende de rigoureuze letteren executorialael over de invordering van de voorfz Middelen gedaen emaneren, in alle Steden ende Plaetsen deser Provincie, sonder onderscheydt, waer de selve woonachtich zijn, ofte hare goederen gelegen wesen mochten, ende dat alle hooge ende mindere Officieren van haer Ed. Groot Mog., des verfocht wesende, gehouden zijn de Deurwaarders ende Executeurs der voorfz Ontfangers in 't doen van de selve executien te assisteren; ende in gevalle soodanige geëxecuteerden souden mogen oordeelen t'onrecht geëxecuteert te worden, dat het henluyden vry sal staen daer jegens te komen in oppositie voor Gecommitteerde Schepenen in 't districte, over 't welcke verpacht zijn de Middelen die soodanige Pachters aengestaen hebben, ende waer over sy ofte hare Borgen geëxecuteert worden, sonder dat eenige Gecommitteerde Schepenen over andere districten ofte eenige andere Rechten van de Plaetsen, alwaer de geëxecuteerden woonachtich, ofte de goederen waer aen de executie gedirigeert wort, gelegen zijn, haer daer mede directelijck of indirectelijck sullen hebben te bemoeien; Alle 't welcke de respectieve Gecommitteerde Schepenen in Hollandt ende West-Vrieslant van wegen haer Edle Groot Mog., midtsgaders oock d'Ontfangers van de gemeene Middelen, door de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren aengeschreven sal worden, met last ende ordre om haer daer naer exactelijck ende præciselijck te gedragen; gelijk oock daer van in de voorfz generale Ordonnantie naerder expressie sal worden gedaen tot een yders narichtinge; Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren ter handen gestelt ende toegelonden werden, met last ende ordre om sich daer naer te reguleren, ende voorts allen den geenen dien sulcks aengaet haer daer naer te doen reguleren.

Donderdag den 20 December 1663.

IS nochmaels in omvraege gebracht het advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van seecker Ap- *Prentsen Kinderen ende Erfgenamen van wylen den Pensionnaris Hoogerbeets.* pointement Commissoriael in date den een en dertichsten Julij des voorleden jaers seshien hondert twee en tsestich geëxamineert ende overwogen den innehoude van de Requeste, by ofte van wegen de Kinderen ende Erfgenamen van wylen de Heer Meeſter Rombout Hoogerbeets, in sijn leven Pensionnaris der Stadt Leyden, aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert, versoekende om redenen breeder in de selve Requeste gededuceert, dat hare bekende pretensien favorabelijck getermineert, ende sonder offensie van ymandt uyt de wege geleydt mogen werden, of dat andersints de Justitie aen haer Supplianten sulcks moge werden open gelaten, dat syluyden het compliment van dien sonder tegenstandt ende verhinderinge mogen komen te erlangen, ende te genieten: Waer op gedelibereert zijnde, is voor af verklaert, verstaen ende geresolveert, dat in desen alleenlijck sal werden in consideratie gencmen, of ende hoe verre yets in faveur van de Supplianten soude kunnen ende behooren te werden ghedisponneert, ten opsichte van de particuliere belofte van

E e e e e

indem-

indemniteit door de gemelte Stadt van Leyden, by Contract aen den voornoemden Hoogerbeets gedaen, ende dat over sulcks met de voorz deliberatie geensints sal werden getoucheert de wettigheydt ofte onwettigheydt van de bewuste Proceduren ende Sententien in den jare 1618. ende 1619. gehouden ende uytgesproocken, maer dat tot conservatie van de algemeene ruste het gepasseerde dien-aengaende sal worden gelaten ongeroert; dat oock het voorz particulier Contract daer mede geen gemeenschap ter Wereldt en heeft, ende dat uyt 't gene dienthalven soude mogen werden ghedisponeert, noyt eenige illatie ofte consequentie, noopende de validiteyt of invaliditeyt van de voor-geroerde Proceduren ende Sententien gemaect sal kunnen werden; alle 't welcke in dier voegen vast gesteldt zijnde, ende haer Ed. Groot Mog. in alle manieren willende verhoeden de rechtelijke Proceduren voor de Hoven van Justitie over de voorz saecke tot voorkominge van veelderhande inconvenienten; Is voorts op 't versoek van de voorz Supplianten goetgevonden ende geresolveert, dat de Heeren Gecommitteerde Raden sullen werden geauthoriseert ende gelast, gelijk de selve geauthoriseert ende gelast werden by delen, omme tot laste van 't gemeene Landt van Hollandt ende West-Vrieslandt, ten behoeve van de meer-geleyde Kinderen ende Erfgenamen te constitueren drie distincte Renthe-brieven, voor yder van de drie staecken der selver Erfgenamen een, ende yder van dien ter somme van 1066. guldens jaerlijcks ten lyve van een van de Deicendenen van wylen den gemelten Heere Rombout Hoogerbeets, by de drie staecken daer toe respectelijck te nomineren; ende dat met 't gunt voorz is alle pretensien soo tot laste van de Städt van Leyden, als van haer Ed. Groot Mog. in cas van indemniteit, hoedanich de selve souden mogen wesen, t'eenemaal geëxtingueert ende absolutelijck gemortificeert zijn ende blyven sullen.

Des sullen de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden wederom ter concurrentie van dien een Capitael op Los-renthen loopende doen afleggen, om de Financie eygentlijck met geen nieuwe lichte te beswaren; Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq, de Præsidenten ende Raden van beyde de Hoven van Justitie respectelijck toegesonden werden, met last ende ordre om 't selve elck in den synen te doen registreren, ende sich daer naer t'allen tyden punctuelijck te reguleren, ende te gedragen.

Vrydag den 14 Martij 1664.

Op de Sinden niet te gedoogen dat by Correspondenten of anderen eenige Propositionen werden gedaen tegens 't gearresteerde Formulier van 't Gebedt.

IS, naer voorgaende deliberatie, verstaen ende geresolveert dat d'Heeren Commissarissen Politijcq soo op de Zoydt-Hollandtsche, als mede op de Noordt-Hollandtsche Sinode, tot hare narichtinge ter handen gesteldt sal werden de Resolutien by haer Ed. Groot Mog. den 17 Julij des voorleden jaers genomen tegens 't admitteren van den Vrieschen Correspondent, in 't als doen aenstaende Noordt-Hollandtsche Sinode, sonder voorgaende verseeckeringe van aldaer egeene Propositionen te sullen doen, tegens het Formulier van bidden voor de Hooge ende Subalterne Overheden in de Kercken deser Provincie, den 13 Martij des voorleden Jaers by haer Ed. Groot Mog. gearresteert, met last ende ordre dat sylieden behoorlijck ende met alle discretie sullen onderstaen, of oock yemandt of eenige van de Broederen Correspondenten op de voorz Sinoden verschynende, van hare Committenten gelast of oock andersints voorhebbens souden mogen zijn aldaer eenige Propositionen tegens het voorschreve haer Ed. Groot Mog. geresolveerde, of oock tegens eenige andere Resolutien ende Decreten van den Staet te doen, ende alle de gene daer op syluyden sulcks met

met reden fouden mogen vermoeden positive ende cathgorijcque verklaringe af te vorderen, van 't selve te fullen naerlaten, ende by weygeringe van dien, haer tot de voorfz Synoden voor die reyfe niet te admitteren; ende dat fylieden voortf oock generalijck fullen beforgen dat by niemandt, wie hy oock foude mogen wesen, in de voorfz Sinoden eenige voorftellingen werden gedaen, veel min dat aldaer eenige deliberatien werden gehouden, die tegens het meer-geroerde haer Ed. Groot Mog. geresolveerde, of eenige andere Resolutien van Staet fouden mogen komen te choqueren.

Donderdagh den 3 April 1664.

IS ter Vergaderinge gelefen 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, heb- ^{'t Recht van} ^{de Collate-} ^{rale Succes-} ^{fen van Hee-} ^{ren in Colle-} ^{gien van} ^{Staet we-} ^{sende, te be-} ^{talen ter} ^{plaetse van} ^{waer fy ge-} ^{sonden wer-} ^{den.}
 lbunde in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolurie in date den 15 December des voorleden jaers overleydt ende overwoogen, aen wien ende tot wat plaetse betaelt moet werden den Twintichften penningh over 't recht van de Collaterale Successie van Perfoonen, die in 't Collegie van de Gecommitteerde Raden, ter Vergaderinge van de Staten Generael, in den Rade van State, ter Admiraliteyt, in des Generaliteyts Reecken-kamer, ter Auditie van 's Gemeene Landts Reekeningen van Hollandt, of wel in eenige andere Collegien van Staet gecommitteert zijnde alhier ofte ter plaetse van hare Commissie ende bedieninge, ende fulcx buyten haer ordinaris Woonplaetse komen te overlyden, als mede in gevalle hare Huys-vrouwen of yemandt anders van hare Familie, geduyrende den tijdt van foodanige Commissie als boven, aflyvich werden: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen ende geresolveert, dat 't recht van de Collaterale Successie over de nagelaten Goederen van alle foodanige Heeren die in eenige Collegien als boven gecommitteert zijnde, buyten hare ordinaris Woonplaetse, geduyrende den tijdt van hare Commissie, komen te overlyden, gelijk mede van hare Huys-vrouwen, ende van die van hare Familie, betaeldt moet werden ter plaetse daer uyt de selve Heeren gecommitteert zijn, alwaer fylieden verstaen moeten werden hare Domicilium te blyven behouden.

Saturdagh den 5 April 1664.

IS, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen dat van nu voort- ^{Voortaan} ^{geen dispen-} ^{sation toe te} ^{staen van 't} ^{tweede Ar-} ^{ticul van de} ^{Instructie} ^{voor de Ad-} ^{miralitey-} ^{ten.}
 laen van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt niet meer sal werden geconsenteert ende bewillight in de dispensatie van 't tweede Articul van de Instructie voor de Gecommitteerde Raden in de respectie Collegien ter Admiraliteyt gearresteert, mede-brenghende, dat de Raden elckanderen niet mogen bestaen in affiniteyt tot in den derden graedt, na de computatie van de Keyserlijcke Rechten, nemaer dat daer toe ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. verfoeck gedaen werdende, 't selve van wegen dese Provincie tegen gegaen, ende gecontradiceert sal werden. Ende werdt den Raedt-Pensionnaris in der tijdt by desen wel expresselijck ghelaft ende bevoolen, egeene Requesten, Remonstrantien ofte Verroogen, die hy sal werten ten voorfz eynde te tenderen aen te nemen, of andersints eenige foodanige Requesten by inadvertentie aengenomen hebbende, de selve, soo haest hy 't abuys sal bemercken, alhier ter Vergaderinge niet voor te dragen, of verder voor te lesen, maer die te seponeren ofte wederom uyt te geven.

Donderdag den 8 Mey 1664.

*Graef van
Cuylem-
borch, Acte
van geen vry
Geley, ende
alle Delin-
quanten o-
ver te leve-
ren, &c.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert, 't gunt geduyrende de absentie van haer Ed. Groot Mog. was gepasseert ende voorgevallen in der saecke van den Grave van Cuylemburgh, in voorgaende Notulen onder dates den 2. ende 5. der voorlede maendt breeder gementionneert, ende specialijck in wat voegen den gemelten Heere Grave sich hadden laten disponeren, om by eene beleeftde Missive gedateert in Arnhem den 3. ouden, ende den 13. der selver maendt neuen stijl, aen haer Ed. Mog. over te senden de twee distincte Acten hier naer achter den anderen van woorde te woorde geinsereert.

WY Henrick Wolraedt, Grave van Waldeck, Piermondt ende Cuylemborch, Baron van Tonna, Pallandt, Wittem ende Weerde, &c. Doen kondt, dat, alsoo wy bevinden van oldts her binnen dese Stadt ende Graeffschap Cuylemburgh geobserveert te zijn, dat als wanneer eenige Persoonen in de Nabuyrige Provincien ende omleggende Plaetsen gedelinqueert hadden, dat die selve veeltijds haer refugium ende toevlucht genomen hebben tot onse voorz Stadt ende Graeffschap, ende dat wy als nu gewaer werden, dat onder pretext van dien capitale Delinquanten, welke rigoureuse straffe zijn meriterende, somtijds daer onder hebben geschuylt, gelijk men onlanghs heeft gespeurt in de Persoon van Johan Diderick van Mortaigne, waer over eenige onminne by de Ed. Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt tegens ons was opgenomen. SOO IST, Dat wy niet anders voor hebbende dan handhavinge van oprechte Justitie, ende observantie van goede Politie, in gevolge van onse voorgaende intentie hebben geresolveert ende overgegeven, gelijk wy resolveren ende overgeven by desen, geen vry geley te sullen accorderen of verleenen aen capitale Delinquanten, malitieuze Bancquerottiers ende diergelijke, uyt de voornoemde Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt in onse Stadt ende Graeffschap komende, maer in tegendeel alle sulcke Delinquanten, die naer date deses uyt de selve Provincie hier binnen onse voorz Stadt of Graeffschap mochten komen te begeven, op de eerste aanmaninge van de hooch-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, van hare Hoven van Justitie ofte van de Magistraten der Steden van dien, te sullen doen apprehenderen ende overgeven, om binnen de gemelte Provincie ende Steden, na merite van saecken, gestraft te werden, als naer Rechten; konnende lyden dat het geen voorz is, werde ingelijft in de Brieven van investiture der Leenen daer mede wy by haer Ed. Groot Mog. werden verlyt, ende daer op wy vermidts onse meerderjarigheyt, met den eersten den Eedt vernieuwen sullen. T'oirkonde desen getekent, ende met onse Graefflijke Pitziere bevestigt.

Actum t'Arnhem den 3 Aprilis 1664.

Geteeckent,

Henrick Wolradt.

G. Z. W. P. C.

(L. S.)

WY Hendrick Wolraedt, Grave van Waldeck, Piermondt ende Cuylemborch, Baron van Tonna, Pallandt, Wittem ende Weerde, &c. Doen kondt, dat, alsoo ons voortgebracht wordt, dat verscheyde Bedienden ende Onderdanen onser Stadt Cuylemborch haer solden hebben onderstaen, aen het detestabel crimen rapt, by Johan Diderick van Mortaigne in't ontvoeren van Juffrouw Catharina van Orleans uyt den Hage,

Hage, den 7. ouden, ende den 17 Meert nieuwen stijl begaen, soo hy met de selve tot Cuylemborch gekomen was, te favoriseren, soo in 't verbrenge, als helpen wech brengen van de voorz Mortaigne ende anderzints, op hoedaniger wyse dat oock eenichzints mochte gepleecht, of den voorz Mortaigne by haer daer in gesecondeert zijn; Wy om de selve Persoonen tot handthavinge van Justitie ende observantie van goede ordre ende Policien, te doen straffen na meriten, geresolveert ende gearresteert hebben, als wy doen by desen, t'authoriseren, belasten ende wel scherpeelijck aen te beveelen, den Erentselten onsen getrouwen Volmechtiger Anthonis Govertsz van Gaesbeeck, omme tegens alle foodanige onse Bedienden ende Onderfaten, over de voorz saecten, sonder onderscheydt van Persoon, van wat staet, conditie of digniteyt die oock souden mogen wesen te inquireren ende imformeren, ende naer genomene imformatien, voorts jegens alle de selve Persoonen, sonder eenige conniventie of dissimulatie voor de Gerichte onser Stadt Cuylemborch voorz te procederen, als naer meriten van saecken ende Rechten bevonden sal werden te behooren, daer toe een ofte meer Rechtsgeleerden, de Heeren Staten Generael der Geuniceerde Provincien, ende particulierlijck de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt niet aengenaem ofte subject zijnde te adhiberen, ende de voorz saecke met advijs ende overlech van de selve Rechtsgeleerden ten uyttersten eynde te vervolgen, daer in te concluderen, soo by provisie als ten principalen, naer dat in 't reguardt van een yder bevonden sal worden te behooren, ende dat de voorz saecken of eenige van de selvige, 't zy op de versochte provisie ofte eysch ten principalen voldongen, ende in staet van wyse gebracht zijnde, sullen werden gefonden aen 't een of 't ander Hof van Justitie binnen de voorz Geuniceerde Provincien, om by het selve Hoff daer inne een Dictum of Sententie op den naem van Schepenen van Cuylemborgh geformeert, ende vervolgens by de selve Schepenen sonder eenige veranderinge gepronuncieert, ende vorder naer hare forme ende innehoude ter executie geleydt te worden naer rechts behooren. T'oirkonde desen met onsen Handt-teecken ende gewoonelijcke Pitziere bekrachticht.

Aetum t'Arnhem den 3 Aprilis 1664.

Was geteeckent,

Henrick Wolraedt.

G. Z. W. P. C.

(L. S.)

Met verfoeck dat haer Ed. Groot Mog. haer daer mede vergenoeght ende voldaan houdende, oock voorts de goede handt daer aen gelieven te houden, ende effective helpen te wege brengen, dat sijn Graeffschap ende Stadt van Cuylemborgh voornoemt van de Compagnien te Voet ende te Paerde onlanghs daer in gefonden, midtsgaders syne Onderdanen van de schade ende 't verderf daer door gecauseert werdende mogen werden bevrijdt ende onlast, ende dat oock geene verdere onminne by haer Ed. Groot Mog. over 't gene voorz is, ontrent ende tegen sijn Persoon moge overblyven, veel min ter dier oorsaecke eenige onaengename Procedures werden geintenteert ofte aengevangen: Waer op zijnde gedelibereert ende in achtinge ghenomen, de schaden ende ongemacken door de inlegeringe van 't voorz Krijghsvolck in 't gemelte Graeffschap gesupporteert ende geleden, midtsgaders oock de publijcque demonstratie door den Lieutenant-Collonel Steelandt by ordre van haer Hoogh Mog. in de voornoemde Stadt geschiedt, door 't open houden van de Poorten ende nederlaten van de Bruggen by nachte ende by dage, ende 't geene meerder daer ontrent is, hebben haer Edele Groot Mog. daer mede ende met de boven-

E e e e e 3.

gein-

geïntereerde Acten genomen contentement ende satisfactie, midts dat in de eerste van de selve in plaetse van de woorden, *maer in tegendeel alle sulcke Delinquanten die naer date van desen uyt de selve Provincie, &c.* gesteldt werde, *maer in tegendeel alle Delinquanten die naer dato van desen, &c.* Sullende dienvolgende van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt bewillicht werden, dat de voorsz Stadt ende Graefschap van Cuylenburgh van 't voorgeroerde Krijghsvolck werden geëvacuert.

Kerckelijke Classen te houden in de Steden.

Sijn ter Vergaderinge voorgelesen de berichten ende consideratien by de Gedeputeerden van de Zuydt- ende Noordt-Hollandtsche Synode, in gevolge van voorgaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den seften December des voorleden jaers over den inhoud van de Resolutie den een en twintichsten Augusti des jaers seftchien-hondert twintich genomen, noopende het houden van alle Classicale Vergaderingen in de Hooft-steden, in elcke Classe Leden van dese Vergadering wese, ende daer uyt bespeurt zijnde dat jegenwoordich alle de Classen binnen den Lande van Hollandt ende West-Vrieslant hare Vergaderinge houden in de Steden, ende niet ten platten Lande, uytgesondert alleenlijk de Classen van Dordrecht, van Delf, ende van den Briel; Is, naer voorgaende deliberatie verstaen, geresolveert ende geordonneert, gelijk verstaen, geresolveert ende geordonneert wordt midts desen, dat oock de voornoemde drie Classen van nu voortaan binnen de voornoemde Steden van Dordrecht, van Delf, ende van den Briele respectivelijk gehouden sullen werden, daer van de gerequireerde aenschryvinge aen de selve drie Classen sal werden gedaen, met ordre om haer daer naer preciseljk te reguleren.

Dinghsdag den 13 Mey 1664.

Sevende ende achste Articulen van de Politijque Ordonnantie te elucidieren, namentlijk dat men sijn overleden Huys-vrouwen Broeders of Susters Dochter niet sal mogen trouwen.

De Heeren Gedeputeerden der Stadt Haerlem hebben ter Vergaderinge gerepresenteert, dat in 't sevenste, achtste, ende volgende Articulen van de Politijque Ordonnantie van residerende eenige duysterheydt, of namentlijk onder de Graden van affiniteyt in de welke het niet gepermitteert is te trouwen, mede verstaen moet werden verboden te zijn met sijn overleden Huys-vrouwen Broeders of Susters Dochter Huweljk te contracteren; Is, conform voorgaende iterative dispositien, verstaen ende verklaert, dat niet tegenstaende aldaer onder de enumeratie van de verboden Graden van affiniteyt het voorsz casus in specie niet en is geëxpresteert, echter soodanige Huywelijken ongeoorloft ende niet gepermitteert en zijn; Ende sal den Præsident ende Raden van den Hove by aenschryvinge verfocht ende ghelast werden, tot elucidatie ende ampliatie van de voorsz Articulen diethalven eene Waerschouwinge te concipieren, ende haer Ed. Groot Mog. ten spoedichsten te laten toekomen, omme de selve gesien ende geapproveert zijnde, als dan op den name van haer Ed. Groot Mog. tot 'een yders narichtinge ghepubliceert ende geaffigeert te werden, als naer behooren.

Vrydag den 16 Mey 1664.

Graef van Cuylenborg Acte van geen Delinquanten uyt Hollandt te

IS ter Vergaderinge gelesen seeckere nadere Acte van den Grave van Cuylenborgh, Igeredresseert naer haer Ed. Groot Mog. begeerte, vervat in der selver Resolutie van date den achtsten deser loopende maendt, in voegen ende manieren als de selve Acte hier naer volgende van woorde te woorde staet geïntereert.

WY Henrick Wolraedt, Grave van Waldeck, Piermond, ende Cuylemborch, Ba-
 ron van Tonna, Pallandt, Wittem ende Weerde, &c. Doen kondt, dat, alloo wy *sullen vry*
 bevinden van oldts her binnen dese Stadt ende Graeffschap Cuylemburgh geobser- *geley geven,*
 veert te zijn, dat als wanneer eenige Persoonen in de Nabuyrige Provincien ende *maer &c.*
 omleggende Plaetsen gedelinqueert hadden, dat die selve veeltijds haer refugium
 ende toevlucht genomen hebben tot onse voorsz Stadt ende Graeffschap, ende dat
 wy als nu gewaer werden, dat onder pretext van dien capitale Delinquanten, wel-
 ke rigoureuse straffe zijn meriterende, somtijds daer onder hebben geschuyt, ge-
 lijk men onlanghs heeft gespeurt in de Persoon van Johan Diderick van Mortaigne,
 waer over eenige onminne by de E. J. Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende
 West-Vrieslant tegens ons was opgenomen. SOO IST, Dat wy niet anders voor
 hebbende dan handthavinge van oprechte Justitie, ende observantie van goede Poli-
 cie, in gevolge van onse voorgaende intentie hebben geresolveert ende overgege-
 ven, gelijk wy resolveren ende overgeven by desen, geen vry geley te sullen accor-
 deren of verleen aen capitale Delinquanten, malitieuze Bancquerottiers ende dier-
 gelijcke, uyt de voornoemde Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant in onse
 Stadt ende Graeffschap komende, maer in tegendeel alle Delinquanten, die naer date
 deses uyt de selve Provincie hier binnen onse voorsz Stadt of Graeffschap mochten
 komen te begeven, op de eerste aanmaninge van de hooch-gemelte Heeren Staten
 van Hollandt ende West-Vrieslant, van hare Hoven van Justitie ofte van de Magi-
 straten der Steden van dien, te sullen doen apprehenderen ende overgeven, om binnen
 de gemelte Provincie, Steden ende Plaetsen daer van sy doen geaufugeert zijn, na
 merite van saecken gestraft te werden, als naer Rechten; konnende lyden dat het
 geen voorsz is, werde ingelijft in de Brieven van investiture der Leenen daer mede
 wy by haer Ed. Groot Mog. werden verlyt, ende daer op wy vermits onse meer-
 derjarigheydt, met den eersten den Eedt vernieuwen sullen. Toirkonde desen ge-
 teeckent, ende met onse Graefflijcke Pitziere bevesticht.

Actum op onsen Huysse tot Weerd den 12 May 1664.

Geteeckent,

Henrick Wolradt,
 Grave van Waldeck, Piermont,
 Culenburgh.

(L. S.)

Waer op gedelibereert zijnde, Is goedt-gevonden ende verstaen, dat Cotype au-
 thentijcq van de voorsz Acte gelonden sal werden aen de Præsidenten ende Raden
 van beyde de Hoven van Justitie, omme te strecken tot der selver narichtinge, met
 byvoeginge, dat soo wanneer in tyden ende wylen eenige Delinquanten, die niet
 t'haerder judicature souden staen, in de Stadt ofte Graeffschap Cuylemborch souden
 mogen wesen geaufugieert, ende haer aldaer onthouden, sylieden de selve Delin-
 quanten ter requisitie van de Heeren, Officieren ofte Gerechten, onder welckers
 judicature die zijn staende, in gevolge van de voorsz Acte sullen hebben te eysschen,
 ende *pede ligato* herwaerts over te doen brengen, omme vervolgens aen de voorsz
 Officieren overgelevert, ende voorts te rechte gestelt te werden voor de Gerech-
 ten, onder welckers jurisdictie het delict sal wesen geperpetreert.

Woonsdag den 21 Mey 1664.

O Ntfangen een Missive van den Præsident ende Raden van den Hove, geschre- *Publicatie*
 ven alhier in den Hage den 16. deser loopende maendt, hebbende tot Bylage *elucidatie*
secc.

Van de Politijcke Ordonnantie, overleden Huys-Vrouwen Broeder of Susters Dochter verboden te trouwen.

seecker Concept van publicatie, in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den 13. daer bevoorens by gemelte Præsident ende Raden van den voorz Hove geconcipteert ende op 't papier gebracht, tot elucidatie van de sevende, achtste ende volgende Articulen van de Politijcke Ordonnantie, spreekende van de graden van affiniteyt, in de welke het niet en is gepermitteert te trouwen, in voegen ende manieren als 't voorz Concept van publicatie hier na volgende van woorde te woorde staet geïnseereert.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, Allen den geenen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. *Doen te weten.* Alsoo in het sevende, achtste ende andere volgende Articulen van de Politijcque Ordonnantie schijnt te residieren eenige duyfterheydt, of namentlijk onder de graden van affiniteyt, in de welke het niet en is gepermitteert te trouwen, mede verstaen moet werden, verboden te zijn, met sijn overleden Huys-vrouwen Broeders of Susters Dochter Huwelijck te contracteren, vermits aldaer onder de enumeratie van de verboden graden van affiniteyt het voorz casus in specie niet en is geëxpresteert. **SOO IST,** Dat Wy daer inne willende voorsien, tot elucidatie ende ampliatio van 't voorz achtste ende volgende Articulen by forme van interpretatie goet-gevonden hebben eenen ygelijck van onse goede Ingesetenen te waerschouwen ende bekent te maecten, alvooren daer op tot meermalen gehadt hebbende de consideratien ende 't advijs van onsen Hove, dat wy als noch, conform voorgaende iterative dispositien, verstaen; dat soodanige Huwelicken als vooren, niet tegenstaende daer van geen speciael verbodt in 't voorz achtste ende volgende Articulen en is gedaen, zijn ende by ons sullen werden gehouden voor ongeoorloft, ende niet gepermitteert; verbiedende dien-volgende allen ende een ygelijck soodanige Huywelijcken te contracteren, op poene in 't derthiende Artijckel van de voornoemde Politijcke Ordonnantie begreepen; Ordonneerende ende beveelende de Præsidenten ende Raden van beyde Onse Hoven, den Advocaet Fiscael ende Procurcur Generael, midtsgaders alle andere Officieren ende Justicieren van Onsen Lande, jegens de Overtreders ende Contraventeurs van desen te procederen ende doen procederen naer behooren; ende ten eynde niemandt hier van ignorantie en pretendere, nemaer alle ende een yder weten moge waer naer hy hem hebbe te reguleren, begeeren Wy dat dese alomme daer het behoort ende te geschieden ghebruyckelijck is, sal werden gepubliceert ende geaffigeert. Gedaen, &c.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. haer 't voorz Concept van publicatie wel laten gevallen, ende dien-volgende goet-gevonden ende verstaen, dat de voorz publicatie alomme sal werden gedaen en geaffigeert ter plaetse daer men gewoon is soodanige publicatie en affixie te doen.

Dinghsdagh den 22 Julij 1664.

Abusive Missive van den Koninck van Sweden, mits defect in 't opschrift aen den Resident Appelboom te restituieren.

Sijnde ter Vergaderinge geëxhibeert seeckere beslooten Missive gecachetteert met het Zegel van den Koningh van Sweden, aen haer Ed. Groot Mog. addresserende; ende in achttinge genomen dat de Superscriptie van de voorz Missive was ingesteldt met dese navolgende woorden

Illustribus Magnificis generosis ac spectabilibus nobis Sincere grateque dilectis Dominis Ordinibus Hollandia.

Is, naer voorgaende deliberatie, verstaen ende verklaert, dat de voorz Superscriptie niet en is admissibelijck, ende derhalven goetgevonden dat de voorz Missive

sive ongeopent, wederom uytgegeven, midtsgaders aen den Heere Appelboom, Resident van den hoochst-gemelten Koningh alhier ter handen gesteldt sal worden, met verfoeck om te willen versorgen, dat de voorz Supercriptie gedresseert werde volgens ende in conformité van haer Ed. Groot Mog. Resolutien op 't subjeet van de Supercriptien ende Subscriptien van Brieven aen de selve geadresseert wordende, den 30 November des jaers 1656. genomen, die den gemelten Heere Resident Appelboom in authentique forma nochmaels, nevens overleveringe van de voorz Mis-sive, verhandtreyckt-sal worden.

Woonsdag den 23 Julij 1664.

OP 't seste Point van de jegenwoordige beschryvinge, raeckende de Elucidatie of de Heeren Gecommitteerde Raden voorgelagen over de negende ende vijftiende Articulen van de Ordonnantie op de Twintichste ende Veertichste penningen gedaen emaneren, hebben haer Ed. Groot Mog., naer voorgaende deliberatie, haer de voorz voorgelagen Elucidatie, naer eenige gedane veranderinge, wel laten gevallen, ende dienvolgende de voorz Articulen op nieuws gearreleert, in voegen ende manieren hier naer volgende.

Art. 9.

Ende omme te voorkomen alle frauden die tegens onse goede meyninge in 't oprechtelijck beralen van de voorz Impositie souden mogen werden gepleegt, hebben Wy geordonneert, ende ordonneren by desen, dat binnen ses Weecken naer de verkoopinge of vermangelinge van eenige onroerende Goederen, 't zy Leenen ofte Eygen; Item, van Los, Lijf-renthen, ofte Kustingh-brieven, die Odrachten, Transporten, Cessien ende Hypothecation der selver ofte ten minsten de Kerck-geboden daer toe in eenige Quartieren noodich, voor den Gerechte van der Plaetse, daer onder de selve Goederen verkocht, vermangelt, ofte ter hypotheecque te stellen beloofst, gelegen zijn, van wegen den Kooper ofte Verkooper sullen moeten werden gedaen ofte verlocht naer den gebruycke van den selven Gerechte, ende alvoorren aen onse Collecteur aldaer de voorz Imposit betaeldt, met dien verstande nochtans, dat alle Huyfen ofte andere onroerende Goederen, die in den Winter verkogt werden, ende by de Koopers Mey daer aen eerst werden aenvaert, sullen mogen volstaen aengebracht zijnde als boven, mits d'opdracht doende tegens Mey naer de gewoonte, in Overdrachten ofte Cessien van Huyfen gebruyckelijck; Ende sullen de gene, die eenige van de selve Goederen koopen op een onbekende name, gehouden zijn binnen den tijdt van drie dagen den name bekent te maecken, of selfs voor Kooper hem te doen teekenen, oock aen geen anderen mogen over doen, alwaer 't voor den selven prijs daer voor 't is verkocht, sonder den Veertichsten Penningh noch eenmael te betalen, alles op pene in de Generale Ordonnantie van de Gemeene Middelen jegens de Contraventeurs der selver begrepen, ende dat boven desen den Kooper ende Verkooper elcks sullen verbeuren de somme van 200. guldens; een derdendeel voor den Officier die de calange doen sal (tot welke calange geauthoriseert werden soo wel de Officieren daer de Persoonen, die de fraude sullen hebben gecommiteert, zijn woonende, als die gene, onder welckers distrikt de Goederen gelegen zijn, by praventie) een derdendeel voor den Armen van die Plaetse daer sulcks valt, ende een derdendeel voor den Aenbrenger, midtsgaders dubbelen Imposit voor de gemeene saecke.

Art. 15.

Hebben voorts geordonneert, ende ordonneren by desen dat alle de gene, die

F f f f f

cenige

*Elucidatie
of ampliatie
in 't negende
ende vijftiende
Articulen van de
Ordonnantie
op de twintichste
en veertichste
penningen.*

eenige onroerende Goederen, soo Leene als Eygen in den Lande van Hollandt ende West-Vrieslant gelegen, in den jare seftien-hondert vier en tseftich *ab intestato*, by dispositie Testamentaire, Fideicommissaire, Codicillaire, Legaet ofte Gifte uyt faecke des doots, van de zyde ofte van vreemde Luyden sullen aenkomen, gehouden sal wesen binnen drie Weecken naer dat de Erffenisse ofte 't recht hun is verval- len, de selve Geërfde ende verkregen Goederen ofte de actie van dien, pertinentelijck met goeden belende ende groote aen te brengen in de Secretarye der Stede of- te Plaetse daer het Sterf-huys gevallen is, of daer den geenen van welcke de voorz Goederen gekomen zijn, sijn laetste Woonplaetse gehouden heeft, sonder dat de voorz Goederen aengevaert sullen mogen worden, ten zy alvooren blijcke by billet van betalinge van den voorz Twintichsten penningh, op pœne begrepen in de voorz Generale Ordonnantie, ende boven dien twee hondert ponden van veertich groo- ten 't pondt, ten profijte van den Officier daer 't Sterf-huys gevallen is, ofte bin- nen welckers district de vaste Goederen, daer van 't recht van den Twintichsten penningh gefraudeert is, gelegen zijn, by præventie, ende dubbelen Impost te verbeuren.

Saturdagh den 2 Augusti 1664.

*Alle Amp-
zen, Officien
of Beneficien
staende Ver-
gaderinge
vacant val-
lende eerst op
den derden
dach van de
volgende
Vergaderin-
ge te bege-
ven.*

IS, naer voorgaende deliberatie, by forme van elucidatie ende ampliatie van voor- gaende Wetten, en specialijck van die van den twintichsten September seftien- hondert een en tseftich, ende derden Martij seftien-hondert twee en tseftich, ge- resolveert ende vast gesteldt, ghelijck geresolveert ende vast gesteldt wordt midts desen, dat soo wanneer hier naermaels eenige ampten, Officien of Beneficien, daer van haer Ed. Groot Mog. gewoon zijn absolutelijck ende buyten nominatie van ee- nige Collegien of voorflach van eenige Steden te disponeren, sullen komen vacant te vallen staende haer Ed. Groot Mog. Staets-gewyfe Vergaderinge, dat is naer den dach, tegens de welcke de hooch-gemelte Vergaderinge sal wesen geconvoceert, ende voor 't scheyden van de selve, 't zy dat foodanige Ampten, Officien of Bene- ficien vacant werden door 't overlyden van de Persoonen die de selve bekleeden, door vrywilligen afstandt van de selve, door hare promotie tot andere digniteyten, door cassatie, deportement, of andersints, in wat manieren 't selve oock soude mogen wesen, de voorz Ampten, Officien ende Beneficien sullen moeten vacant blyven, ende sulcks de dispositie van de selve uytgesteldt werden, tot den derden dach van de ordinaris Staets-gewyfe Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. die vol- gen sal naer foodanige in de welcke de voorz Ampten, Officien of Beneficien vac- cant geworden zijn, sonder nochtans hier onder te begrypen foodanige hooge ende importante Charges welckers begevinge in tyden ende wylen wel niet sonder merc- kelijcken ondient van den Staet gediffereert soude konnen werden. Dat mede van de Lieutenant-Collonels ende Majors-plaetsen van de Regementen, die door de pro- motie van de Lieutenant-Collonels ende Majors tot Collonels, ende Lieutenant- Collonels respectieve komen vacant te werden, by continuatie als voor desen ilico ende sonder eenich uytstel op de selve sessie gedisponneert sal worden. Ende werdt den Raedt-Pensionaris in der tijdt midts desen wel expresselijck gelast sich naer de bovenstaende generale Wet præciselijck te reguleren ende te gedragen, ende sulcks in præjudicie ofte tot infractie van de selve noyt eenige propositie te doen of eenich verfoeck voor te dragen.

Satur-

Saturdag den 24 Januarij 1665.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot de saecken van Engelandt, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 22. deser loopende maendt, geëxamineert ende overwoogen verscheyden poincten uyt den name ende van wegen haer Ed. Groot Mog. voorgehouden geweest zijnde aen de Heeren alhier aenwesende Gedeputeerden van de respectieve Collegien ter Admiraliteyt binnen dese Provincie residerende, alle rakende 't employ ende de versterkinge van 's Landts Vloote tegens 't aenstaende Voor-jaer in Zee te brengen, ende 't gunt tot goet beleydt over de selve, midsgaders tot encouragement van de Officieren, Soldaten ende Matroosen van dien sal kunnen strecken, als mede 't advis by de selve Gedeputeerden van de gemelte Collegien op de voorsz poincten aen haer Ed. Groot Mog. gegeven: Waer op gedeliberceert zijnde, is goetgevonden ende verstaen dat om goede ende seer prægnante redenen, de voorsz Vloote besteldt sal worden met meerder ende eminenter Hoofden, als de selve in den voorleden jare besteldt is geweest, ende dat ten dien fine by haer Ed. Groot Mog. in de aenstaende Weecke geprocedeert sal worden tot electie van drie Lieutenant-Admiralen, te weten van een van onder 't Collegie ter Admiraliteyt op de Maze, van een onder dat van Amsterdam, ende van een onder 't Collegie in West-Vrieslandt ende den Noorder-quartiere, ende voor soo veel daer toe eenige of alle de jegenwoordige Vice-Admiralen in de selve Districten souden mogen werden gepromoveert, dat vervolgens wederom tot electie van andere Vice-Admiralen in der selver plaetse geprocedeert sal worden, als mede tot verkiefsinge van andere Schouten by Nacht, voor soo veel de jegenwoordige tot de Charge van vacant-vallende Vice-Admiraels-plaetsen souden mogen werden geavanceert; Ende ten eynde daer inne geprocedeert moge werden met de meeste kennisse ende de beste ordre, dat over sulcx het bovenstaende haer Ed. Groot Mog. geresolveerde ten spoedichsten by aenschryvinge aen de Raden in de meer-gemelte Collegien binnen dese Provincie residerende bekend gemaect sal worden, met versoeck, dat de selve yder in hun regardt by rescriptie aen haer Ed. Groot Mog. willen voordragen eenige bequame Persoonen van welckers capaciteyt, conduite en valeur sylieden wel verseeckert zijn om daer op by haer Ed. Groot Mog. in de voorsz te doene verkiefsinge van Lieutenant-Admiralen, Vice-Admiralen ende Schouten by nacht regardt te mogen werden genomen als naer behooren, besorgende in alle manieren dat de voorsz haerluyder rescriptie op, ofte voor Woonsdach toekomende alhier mogen wesen ontfangen, alsoo haer Ed. Groot Mog. niet gemeynt zijn de voorsz te doene verkiefsinge langer te dilayeren.

Lieutenant-Admirals onder de drie Admiraliteyten in Hollandt te eligeren; Admiraliteyten Persoonen voor te stellen.

Donderdag den 5 Februarij 1665.

OP 't tweede poinct van de jegenwoordige beschryvinge, ende de Bylage tot esgualificatie van 't Middel van den Veertighsten Penningh op de Hypothecation daer inne geroert; Is, naer iterative deliberatien, ende in achtginge genomen den voorslach in voorgaende Notulen onder date den 20 December des voorleden jaers schriftelijck geïnferceert, verstaen en gestatueert, gelijk verstaen ende gestatueert wordt mits desen, dat van nu voortaan uyt gene Verbanden generael of speciaal, 't zy Schepen-kennisse, Notariale Obligatien of anderen, hoedanigh de selve oock souden mogen genaemt welen, eenige præferentie, 't zy op roerende, 't zy op onroerende Goederen, actien

Geen præferentie uyt Schepen-kennisse of andere generale of particuliere Verbanden, ten sy den Veertighsten

*penningh
voldaen zy,
Nif, &c.*

actien ofte gerechtigheden sal mogen genooten werden dan by soo verre ende voor soo veel den Veertichsten penningh daer van ten tyde van 't passeren der voorz Verbanden ten behoeve van de gemeene saecke sal wesen betaeldt, sulcks dat van nu voortaan buyten foodanige voorgaende betalingen van 's Landts gerechtigheyt eegene praferentie aen yemandt sal mogen werden geadjudiceert of toegestaen, dan alleenlijck uyt krachte van Verbanden gedaen op Wees-kameren recht ten voordeele van Wees-kinderen, welckers Goederen ter Wees-kamere gebracht, ende onder administratie van Wees-meesteren gesteldt zijn, midtsgaders uyt krachte van Legael hypotheecq by de beschreven Roomsche Rechten geintroduceert, ende dienvolgende binnen dese Landen in practijcque gerecipieert, daer onder gecomprenheert Bodemerye-brieven gepasseert over penningen buyten 's Landts opgenomen tot conservatie van Schip ende Goet, tot inkoop van eenige nootsaeckelijckheden of andersints tot bevorderinge van de reyse, midtsgaders oock op Juweelen, Obligatien, ende alle andere meuble Goederen, als pandt ter minne effectivelijck gedepositeert in de geauthoriseerde Bancken van Leeninge, of andersints by gepermitterde Contracten den Crediteurs in handen gesteldt, sonder dat 't gene voortz staet onder eenigerhande praetext uyt gelijkheyt van reden of andersints verder geëxteendeert sal mogen werden tot eenige casus in de welke uyt krachte van eenige Constitutien ofte Ostroyen van den Souverain, van eenige Keuren van Steden, van eenige ingevoerde Costuymen of andersints buyten de expresse dispositie van de opgamelte beichreven Roomsche Rechten, praferentie soude mogen plaetse hebben; alles op de poenen geëxpressieert in de Placcaten ende Ordonnantien over 't voorz Middel hier bevoorens gedaen emaneren. Ende sal van alle 't genee voorz is by forme van Ampliatie der voorz Placcaten ende Ordonnantien de vereyschte Waerichouwinge, midtsgaders oock de gerequireerde aenschryvinge aen de Officieren, Ontfangers ende Secretarissen gedaen worden als naer behooren.

Saturdag den 28 Februarij 1665:

*Placcat op
de generale
Verbanden,
Schepen-
kennissen,
&c. den
Veertichsten
penningh
subject te
maecken, al-
leen applica-
bel op Ver-
banden na-
maels te pas-
seren.*

Op 't genee de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amsterdam uyt den name ende van wegen de Heeren hare Principalen ter Vergaderinge voorgedragen hebben; Is, naer voorgaende deliberatie verstaen ende verklaerd, dat het gene by haer Ed. Groot Mog., roerende 't stuck van praferentie, ende 't betalen van den Veertichsten Penninck, ten aensien van generale ende speciale verbanden, den vijfdes deser loopende maendt op nieuws ende buyten voorige dispositie is geordonneert ende gestatueerr, alleenlijck geappliceert moet werden op verbanden generael of speciael, 't zy Schepen-kennissen, Notariale Obligatien of anderen naer de publicatie van dien gepasseert of noch te passeren, ende niet op foodanige die al voor heenen gepasseert zijn geweest; dat mede onder de legale hypothequen die van de voortz Ordonnantie specialijck geëxcipteert ende geëmineert zijn, onder anderen oock notanter begrepen zijn de legale hypothequen, de respectie Steden ten aensien van hare Accijnsen ende particuliere Middelen competerende, volgens Resolutie van haer Ed. Groot Mog. in date den 19 Julij 1625, midtsgaders de nadere dispositie ende Publicatie den 9 Augusti des jaers 1658. daer op gevolcht; Ende sal van dese haer Ed. Groot Mog. explicatoire verklaringe by publicatie eenen yegelijck kennisse ghegeven worden als naer behooren, met last ende ordre aen de Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren, aen de Praesidenten ende Raden van beyde de Hoven van Justitie, midtsgaders aen allen anderen Justicieren ende Officieren, om haer daer

naer

naer ende naer de voorfz voorgaende Ordonnantie ende Waerschouwinge van den 5 defes præcifelijck te reguleren.

Donderdag den 12 Martij 1665.

IS naer voorgaende deliberatie om goede ende prægnante redenen op den dienst ende reputatie van den Staet, midtsgaders op de eere ende 't respect van de respectieve Collegien ter Admiraliteyt merckelijcke reflexie hebbende, verstaen ende geresolveert dat van wegen haer Ed. Groot Mog. ter Generaliteyt sal werden bevordert, ten eynde de Raden in de voorfz Collegien, midtsgaders d'Advocaten, Fiscaels, Secretarissen ende Ontfangers van de selve corporelijck ende formelijck, sonder eenige reserve of relatie tot de practijcque ofte gebruyck in handen van den Heere Præsiderende ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. mogen afleggen den naervolgenden Eedt.

Admiraliteyten precisen eedt te doen van niet te participeren in de leverantie,
&c.

Ick beloove ende sweere noyt te sullen leveren, nochte oock eenige portie ofte deel te sullen hebben directelijck of indirectelijck in eenige leverantie van Hour, Zeylen, Touwerck, Kanon, Buskruyt, Scherp, ofte eenige andere behoeften, Wapenen, of Ammunitie van Oorlogh, Bier, Boter, Kaes, of eenige andere Vivres, nochte oock van eenigerhande andere Waren ofte Koopmanschappen, hoedanich de selve oock souden mogen genaemt zijn, die ten behoeve van de gemeene saecke; ofte oock wel by Capiteynen of andere Officieren ressorterende onder 't Collegie ter Admiraliteyt residerende tot ingekocht sullen werden; Dat ick oock uyt soodanige verkoopinghen of eenige befeedingen niets en sal profijteren directelijck of indirectelijck in eeniger manieren; Dat ick mede directelijck of indirectelijck niet en sal reeden in eenige Schepen ten Vrybuyte uytvarende, nochte oock koopen ofte doen koopen eenige Schepen, Beuyten, Waren ende Koopmanschappen, of eenigerhande Goederen hoedanich de selve oock souden mogen wesen, die by ofte van wegen de gemeene saecke onder d'opzicht ende de directie van 't voorfz Collegie ter Admiraliteyt sullen verkocht werden, nochte oock eenige Ordonnantien, Rest-cedullen, Actien of Crediten, die tot laste van 't voorfz Collegie souden mogen loopen, ofte staen te vorderen, oock met niemant anders directelijck of indirectelijck daer inne part ofte deel hebben; Ende dat ick mede soo veel in my is, sal helpen beletten, weeren ende tegen staen, dat yemandt van de mede-Raden in 't voorfz Collegie den Advocaet-Fiscael, Secretaris, Ontfanger, Equipagie-meesters ofte eenige andere Suppooften van 't gemelte Collegie, yets van 't geene voorfz is, soude mogen komen te doen of te committeren; directelijck of indirectelijck in eeniger manieren.

Soo waerlijck moet mijn Gods Almachtich helpen.

Alles boven den generalen Eedt by de voorfz Raden, Advocaten-Fiscaels, Ontfangers ende Secretarissen doorgaens mer eenige reserve ofte relatie tot de practijcque afgelecht werdende; ende dat oock dien-volgende uyt den voorschreven generalen Eedt moghen werden gelicht de perioden ende clausulen, die in substantie niet anders behelsen dan 't geene in 't boven-geinfereerde Formulier breeder staet geëxpressseert.

Dat voorts mede de respectieve Collegien ter Admiraliteyt by haer Hoogh Mog: gelast mogen worden den selven Eedt mede solemnelijck ende corporelijck te doerrpresteren by de Equipagie-meesters, Klercquen ende andere Suppooften van

de selve Collegien dependerende, oock van nu voortaan alle Commandeurs, Lieutenanten, Commisfen, Penningh-meesters, Clercquen, Kamer-bewaerders, Boden, ende generalijck allen anderen, die by de gemelte Collegien tot eenige Charge ofte bedieningen sullen werden gevordert, alvorens haer tot de selve Charge ofte bedieninge te admitteren, solemnelijck ende corporelijck te doen afleggen den Eedt van suyveringe op't Formulier hier naer geïnserceert.

Ick verclare ende sweere dat ick om te bekomen, &c. niet belooft ofte ghegeven hebbe nochte belooven of geven sal eenige giften, gaven ofte geschencken, aen eenige Persoonen 't zy van ofte buyten dese Collegien wesende directelijck of indirectelijck in eeniger manieren.

Dat oock tot onverbreeckelijcker observantie van dien, de Raden op de presentatie van haer Ed. Groot Mog. in de gemelte Collegien ghecommitteert werdende, alvorens daer toe ter Generaliteyt te werden voorgedragen den voorsz Eedt mede alhier ter Vergaderinge solemnelijck sullen afleggen, met byvoeginge dat syluyden t'eeniger tijdt, 't gunt Godt verhoede, over eenige gepleechde contraventien gesuspecteert wordende, haer dienthelven vrywillichlijck submitteren ende onderwerpen de judicature van foodanigen ordinaris Rechter binnen dese Provincie, als haer Ed. Groot Mog. sullen verstaen te behooren, ende specialijck die van den Præsident ende Raden van den Hove.

Saturdag den 28 Martij 1665.

*Ordre ende
rangh tusschen
Capiteynen te
gelijck verko-
sen worden-
de.*

IN deliberatie geleydt zijnde wat ordre ende rangh geobserveert sal worden tusschen de vijftien Capiteynen van 't Regiment onder den Collonel Steyn-callefels op nieuws geërigeert wordende, als alle gelijck op een ende de selve tijdt den 21. deser loopende maendt geëligeert zijnde, is voor generael gebruyck ende rechtmatige ordre soo in desen als oock in alle andere gelijcke gelegentheden te observeren, verstaen ende verklaert dat onder de Capitainen op een ende de selve tijdt te gelijck geëligeert wordende uyt gereformeerde Capitainen of andere 't zy actuele, 't zy gereformeerde Officieren wesende in dienste van desen Staet, de selve geëligeerden onder den anderen naer date van foodanige electie in qualiteyt als Capitainen moeten observeren de selve rangh ende ordre die tusschen haer in cas van concurrentie, voor date van de voorsz gedane electie geobserveert soude zijn geworden, te weten dat de gewesene Gereformeerde Capitainen competeert de eerste rangh, de gewesene Lieutenanten van de Collonels Compagnien gemeynlijck genaemt Capitain-Lieutenanten de tweede, de vordere gewesene Lieutenanten sonder onderscheydt de derde, ende de gewesene Vendrachs mede sonder onderscheydt de vierde, ende dat die van elke Classe onderlingh rangh houden, ende observeren moeten naer de dates van 't presteren van den Eedt op de Commissien, die syluyden respectivelijck als Capitainen, Lieutenanten van Collonels Compagnien, andere Lieutenanten ende Vendrachs hebben gehadt; dat oock dien-volgende naer de selve ordre die gene van de voorsz op nieuws geëligeerde Capitainen, die voor date van de gedane verkiefsinge in dienst van desen Staet geweest zijn, onder den anderen gerengeert sullen worden; ende naerdemael de Persoon van Daem ten Hoeven voor date van de voorsz ghedane electie niet geweest zijnde in dienste van desen Staet, echter mede tot een van de voorsz 15 Compagnien verkosen is, met reflectie op de Militaire qualiteyten die hy onder andere Potentaten tot Lt. Collonel incluyt bekleedt heeft, is goetgevonden ende verstaen dat alvorens finalijck te resolveren op den rangh die hy

hy onder de voorz op nieuws geëligeerde Capitainen sal houden ; dienthelven gehoordt ende ingenomen sullen werden de consideratien van eenige Collonellen, haer jegenwoordich alhier in loco bevindende.

Woonf dagh den 1 April 1665.

Sijn ghehoordt de consideratien van eenige alhier aenwesende Collonellen over 't Spoinct van den rangh te observeren by Daem ter Hoeve onder de andere Capitainen met ende nevens hem op eenen tijdt aengesteldt, om redenen breeder aengeroert in voorgaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie van date den 28. der voorlede maendt, sulcks ende in der voegen als de selve consideratien waren ingenomen ende by geschrifte overgelevert, door den Collonel Steyncallefelts, is, naer voorgaende deliberatie, verstaen ende verklaerd, dat nopende den rangh tusschen de Officieren van de Militie van desen Staet onderlingh met ende jegens den anderen te houden, in geene consideratie komen de charges, digniteyten ende qualiteyten, die de selve Officieren in dienst van andere Koningen, Republijcquen, Princen ofte Potentaten buyten Eedt van desen Staet mogen hebben bekleedt, en dat midts dien den voorz Daem ter Hoeve, al hoe wel hy onder andere Potentaten met verscheyde Militaire qualiteyten tot Lieutenant-Collonel inclouys is vereert geweest, echter vermidts hy voor date van de electie van sijn Persoon tot Capitain den 21. der voorlede maendt by haer Ed. Groot Mog. met eenparige stemmen gedaen egeene Militaire qualiteyten in desen Staet bekleedt heeft, ende alle de Capitainen te gelijcke met hem aengenomen ende geëligeert zijn, moet hebben ende houden den laersten rang, daer naer alle Oversten, Collonellen ende andere Militaire Officieren dien sulcks soude mogen aengaen, ende particulierlijk met den voorz Daem ter Hoeve midts desen gelast worden, haer præciselijck ende punctuelijck te reguleren.

Rangh te houden by Daem ter Hoeve ende andere Militaire Officieren den Staet voor desen niet, maer wel vreemde Potentaten gedient hebende.

Woonf dagh den 10 Junij 1665.

OP 't gemoveerde van eenige Leden is naer voorgaende deliberatie verstaen ende overklaerd dat de Landen ende andere vaste Goederen, binnen dese Provincie gelegen, die voor ende in den jare 1654, ende sulcks ten tyde van 't formeren der Quohieren van den bewusten Duyfentsten Penninck, Luyden buyten de selve Provincie geseten, aengekomen hebben, ende die midts dien oock explicité in 't selve middel getaxeert zijn, edoch daer van naderhandt Ingefetenen van haer Ed. Groot Mog. by koop, of andersints Eygenaers zijn geworden, het Middel van den Duyfentsten of Tweehondertsten Penningh naer date van de voorz jonghste alienatie niet langer subjeet zijn, daer van de respectieve Ontfangers van 't selve Middel kennis sal werden gegeven om haer daer naer te reguleren.

Vaste Goederen in den Duyfentsten of Tweehondertsten Penningh getaxeert komende aen Ingefetenen vry te wesen.

Donderdagh den 2 Julij 1665.

DE Heer Pensionnaris Burgersdijck heeft ter Vergaderinge gecommuniceert seckere Missive van den Heere Meerman, een van haer Ed. Groot Mog. Commissarissen tot invoeringe van 't bewuste Haertstede-geldt aen hem Heer Burgersdijck gelchreven uyt den Briel den 30. der voorlede maendt, versoeckende de intentie ende meyninge van haer Ed. Groot Mog. te mogen verstaen, ofte namentlijk de Steden, Plaetsen ende Dorpen van Vyanen, Meerkerck, Heykoop, Ameyde ende Tienhoven,

Exempte Heerlickheden mede 't Haertstede-geldt subjeet.

ven,

ven, Lexmonde, Everdinge ende Golverdinge, Leerdam, Schoonewoert, Yffelsteyn, Bentschop ende Acquoy, gemeenlijk genaemt de exempte Heerlijckheden, midsgaders Asperen ende Heuckelom, mede in 't voorz Middel van Haerdtstede-geldt gehouden zijn; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaerdt, gelijk de selve verstaen ende verklaren by desen, alle de voorz Plaetsen in 't voorz Middel van Haerdtstede-geldt subjeet, ende daer inne ghelijck alle andere Steden binnen dese Provincie gelegen, gehouden te zijn sonder onderscheyt; Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq de gemelte Heeren Commissarissen tot invoeringe van 't voorz Middel ten spoedichsten toegesonden werden, omme sich na den inhoude van dien præciselijck te reguleren ende te gedragen als naer behooren.

Vrydag den 17 Julij 1665.

Drosten van Heusden haer Domicilium te moeten houden binnen de selve Stadt.

IS ter Vergaderinge gelesen seeckere Requeste, by Borgemeesteren ende Regeerders der Stede Heusden aen haer Ed. Groot Mog. gepræntenteert, houdende verzoek, ten eynde haer Ed. Groot Mog. het Drost-Casteleyn- ende Dijkgraefschap over de selve Stadt ende den Lande van Heusden door 't overlyden van den Heere van Wafsenauer zal: gedachtenisse vacant gevallen, soude gelieven te confereren aen soodanige Persoon ofte Persoonen, die in de voorz Stadt *Fixum Domicilium* houden, ende alsoo de voorz Ampten selfs in Persoon by alle gelegentheden ende voorvallende swarigheden waernemen kunnen: Waer op gedelibereert zijnde, Is goedt-gevonden ende verstaen, dat den toekomenden Drost-Casteleyn ende Dijk-Graef, midsgaders oock alle die gene die hier naermaels by succes van tyden tot de selve Charges souden mogen werden geëligeert, verobligeert ende verbonden sullen zijn *Domicilium* te houden binnen de Stadt Heusden voornoemt.

Maendagh den 21 September 1665.

Zeepzieders niet schuldich te betalen den Impost op de Traen.

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, geformeert op seeckere Requeste, by ofte van wegen de gemeene Zeepzieders binnen Dordrecht, Haerlem, Rotterdam, Gornichem, Schiedam, Schoonhoven ende andere Steden deser Provincie woonende, aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert, verzoekende interpretatie van 't vijfde Artijckel van de Ordonnantie op de consumptie van de Boom- ende Traen-Olie geëmaneert, ende namentlijk op den Traen die tot geen Zeep verkoockt werdt in peyl bevonden werdende den Impost subjeet is, in voorgaende Notulen van date den 17. deser loopende maendt breeder gementionneert; hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaerdt, gelijk verstaen ende verklaerdt werdt by desen, dat den voorz Traen den Impost niet subjeet is, dan voor soo veel de selve ter slete ofte consumptie vercocht soude mogen werden, midts dat de Zeepzieders gehouden sullen zijn Eedt te doen van geen Traen by de kleyne maet te verkopen minder als een Quarteel.

Woonisdagh den 14 October 1665.

Tractementen van de Zeeuwse Raden in den Hoogen Ra-

IS ter Vergaderinge gelesen 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Appoinctement in date den 13. deser loopende maendt geëxamineert ende overwogen het schriftelijck Vertooch by Anthonis Pieterfon, Ontfanger van den Tweehonderdsten penningh

ningh alhier in den Hage, aen haer Ed. Groot Mog. over-gelevert, raeckende de betalinge van 't selve Middel over de Tractementen van de Raden in den Hoogen Rade, by ofte wegens de Provincie van Zeelandt gecommitteert zijnde, welckers Tractementen niet alhier maer in de voorz Provincie betaeldt worden; Waer op gedelibereert zijnde, is verstaen ende verklaert dat de voorz Zeeuwfche Raden ter faecke van hare Tractementen als vooren by wel-gemelte Provincie betaeldt werden- de in 't voorz Middel van den Tweehondertsten Penningh niet te betalen schuldich zijn; Ende werden de Heeren Gecommitteerde Raden derhalven midts desen ver- socht ende gelaft den voorz Ontfanger Pieterfon daer van op syne Reeckeninge te dechargeren als naer behooren.

*de den Twee-
bondertsten
Penningh
niet subject.*

Saturdag den 17 October 1665.

Ontfangen een Missive van de Heeren Gecommitteerde Raden in West-Vrieslandt ende den Noorder-quartiere, geschreven tot Hoorn den 15. deser loopende maendt, houdende dat syluyden om redenen breeder daer inne gededuceert, de Compagnie van Capiteyn Jacob van Oudesteyn aldaer in Guarnisoen leggende, met behoorlijk Patent op den naem van haer Ed. Groot Mog. gesonden hebbende naer de Cuyne, daer van kennisse gegeven hadden soo aen de Heeren Staten Generael als aen den Raedt van State; Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verstaen, dat de wel-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden by rescriptie op de voorz der selver Missive sullen werden versocht ende gelaft van 't verleggen ofte ver- senden van eenige Compagnien, Ammunitie van Oorloge, ofte diergelycke saec- ken, voortaan directelyck aen haer Hoogh Mog. ofte den wel-gemelten Rade van State egeene kennisse te geven, maer sulcks voorvallende 't selve aen haer Ed. Groot Mog. bekent te maecken, om vervolgens daer van door de selve notificatie gegeven te werden, sulcks ende daer 't behoort.

*Gecommit-
teerde Raden
in 't Noor-
der-quartier
aen haer
Hoogh Mog.
directelyck
geen kennisse
te geven van
het verleg-
gen van de
Compa-
gnien.*

Saturdag den 7 November 1665.

Is nochmaels in gevolge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den ses en twin- tichsten Februarij seshien-hondert negen en veertich, ende anderen daer op ge- volcht, verstaen ende geresolveert dat de Bedienaers des Goddelijcken Woordts haer sullen hebben te onthouden van alle correspondentien buyten 's Landts, in saecken materie van Staet raeckende, ende oock over Kerckelijcke saecken buyten 's Landts geene correspondentie te dryven; dan met kennisse ende volgens d'ordre van de Re- geringe; van gelijcken dat de selve haer sullen hebben te onthouden van saecken de Policie of Regieringe betreffende in hare Prædicatien ofte Gebeden op den Prædick- stoel te brengen; Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie Borge- meesteren ende Regeerders van de respectie Steden toegesonden werden, met last om de selve, voor soo veel des nootd zy, de Kercken-Dienaren in den haren bekent te maecken, gelijk de selve oock de respectie Classen sal werden toegestuurt, met ordre om den innehoude van dien te brengen tot kennisse van den geenen die 't behoort, op dat sich niemant daer jegens by inadvertentie of ignorantie en ko- me te vergrypen.

*Pradicanten
geen nyt-
keemfche
correspon-
dentien, ende
geen Poli-
tijke saec-
ken op den
Pradick-
stoel.*

Saturdag den 5 December 1665.

Op 't ghemoveerde van eenige Leden; Is, naer voorgaende deliberatie, besloo- ten ende vast gesteldt, gelijk beslooten ende vast gesteldt wordt midts desen, dat of mogelijk hier naermaels eenige Prædicanten de deliberation ende resolution

*Als de Præ-
dikanten op
de Stoel ex-
orbiteren te-
van*

Ggggg

*gens de Hoo-
ge Regierin-
ge, haer te
casseren.*

van de Regieringe publijcquelyk van den Stoel voor de Gemeynthe mochten komen te traduceren, ende de Overigheydt by de Onderdanen verdacht te maecten, of andersints door 't verhandelen van Politijque saecken op den Predickstoel, of 't houden van correspondentien buyten's Landts, te contravenieren de Resolutie daer jegens op den 7. der voorlede maendt genoomen; soodanige Prædicanten sonder eenige verschooninghe de oeffeninghe van 't Predick-ampt peremptoirlyk gheinterdicteert, ende syluyden noyt wederom tot 't selve geadmitteert sullen worden; Desfal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie aen de respectie Leden by Copie verhandtreckyct worden, om de præcise executie van de selve yder in den synen te besorgen, midtsgaders oock by Extract authentijcq nevens die van den 7 November voorfsz gefonden werden aen de Eerste ende andere Raden van den Hove, met last ende ordre om het oogge daer op ende de handt daer aen te houden, ten eynde de selve alomme binnen den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt punctuelijck naergekomen werde.

Donderdag den 18 Februarij 1666.

*Oftroy aen
die van Enck-
huysen ver-
gunt nopen-
de 't bestellen
van Schepen-
nen in den
baren.*

IS ter Vergaderinge gelesen seeckere Requeste by ofte van wegen Burgemeesteren ende Vroedschappen der Stadt Enckhuysen aen haer Ed. Groot Mog. geprefenteert, houdende dat veele jaren herwaerts binnen de voorfsz Stadt geobserveert geweest zijnde, dat aldaer de respectie Schouten in der tijdt jaerlijck op den 1 Januarij uyt een dubbelt getal van gequalificeerde ende capable Persoonen door de afgaende Borgemeesteren opgesteldt, gekoosen hadden een enckelt getal van seven Persoonen, die als dan het aengevangen Jaer als Schepenen dienden, syluyden daer inne geremarqueert, ende by experientie ondervonden hadden te residieren eene tastelijcke incongruiteyt, als zijnde onder anderen niet compatibel ende strydende tegens de redelijckheydt, dat yemandt selfs soude kiesien Luyden, tot welckers judicature hy jaerlijcx veele saecken soo Civil als Crimineel hadde te stellen, met verfoeck dat aengesien door 't overlyden van Frederick Laeckeman, in sijn leven het Schout-ampt aldaer bekleedt hebbende, de selve plaerse is komen te vaceren, ende su'cks jegenwoordich niemant by 't selve verfoeck is geinteresseert, haer Ed. Groot Mog. uyt der selver Souveraine macht, naer 't exempel van 't geene aen verscheyde andere Steden in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge Scisse hebbende, hier bevoorens op 't fundament van der selver Resolutie van den 8 December des jaers 1650. is vergunt geweest, voortaan de drie nieuw-gekoosen Borgemeesteren der voorfsz Stadt, ende by absentie van yemandt van de selve, de Præsenten albevoorens onder Eedt gebracht zijnde, by Oftroy souden gelieven te qualificeren, om jaerlijcks op den 1 Januarij te kiesien seven Persoonen uyt een dubbelt getal van veerthien by de afgaende Burgemeesteren op te stellen ende te nomineren, zijnde alle van de capabelste ende gequalificeerste Ingezetenen, gebooren binnen Hollandt ende West-Vrieslandt, ende doende professie van de Ware Christelijcke Gereformeerde Religie, ofte ten minsten de selve toegedaen zijnde, oock hebbende geweest ses jaren Poorteren ende Borgers der Stede Enckhuysen voornoemt, om vervolgens aldaer als Schepenen te dienen; waer jegens by de Heeren Gedeputeerden der Stadt Hoorn eenige redenen van difficulteyt ende beswaernisse voorgebracht zijnde, reflecterende op de Privilegien voormals aen die van West-Vrieslandt gegeven, met verfoeck dat de selve Privilegien door Commissarissen van haer Ed. Groot Mog. rypelijck geëxamineert, ende daer op de Vergaderinge van advise gedient moge werden, om

om fulcks gehoort zijnde, als dan nader dienthalven gedisponeert te werden, sulcks als naer exigentie van saecken bevonden sal werden te behooren; Is, naer voorgaende deliberatie, verstaen ende verklaert dat de Heeren van de Ridderfchap ende Ede-
 len, midtsgaders Borgemeesters ende Vroedtschappen van de Steden in dese Verga-
 deringe sessie hebbende by de generale Resolutie van haer Ed. Groot Mog. in date
 den 8 December des jaers 1650, geostroyeert ende geauthoriseert zijn om haerluy-
 der Lidt ende de Magistraten in den haren te mogen bestellen in soodaniger manie-
 ren als de selve ten meesten dienste van hare ordre ende van de wel-gemelte Steden
 respectivelijk sullen bevinden te behooren; Ende in gevalle eenige van de voorsz
 Leden ende Steden mochten bevinden yets meerder of anders naer gelegentheydt
 der selver dienstich of nodich te wesen als de voorsz generale Resolutie mochte ver-
 staen werden mede te brengen, dat het haer vry staet sich te adresseren aen haer
 Ed. Groot Mog., om van de selve dienthalven te versoeken soodanigen Octroy als
 by de selve na hare gelegentheydt best geoordeelt sal worden; dat oock in 't verleen-
 nen van soodanige Octroyen in de Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. mach werden
 geconcluedeert met het meerendeel van de advyfen, ende is mits dien in 't voorsz
 verfoeck by die van Enckhuysen als boven aen haer Ed. Groot Mog. gedaen gecon-
 senteert, gelijk daer inne geconsenteert wordt midts desen, onvermindert ende
 sonder præjuditie nochtans van de Leden ende Steden die jegenwoordich in den ha-
 ren gelijcke bestellinge van Schepenen zijn hebbende ende gebruyckende, aen de
 welcke het voorsz gebruyck midts desen werdt gelaten; Ende sullen van 't geene
 voorsz is de gerequireerde Brieven van Octroy in communi forma gedepefcheert
 ende uytgegeven werden.

Vrydag den 25 Junij 1666.

DE Heer Pensionaris Fagel heeft ter Vergaderinge gerapporteert de considera-
 tien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, heb-
 bende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in
 date den 18. deser loopende maendt geëxamineert ende overwoogen, den innhou-
 de van seeckere Propositie by de Heeren Gedeputeerden der Stadt Leyden eerst by
 monde gedaen ende naderhandt in geschrifte vervat, in de Notulen van den selven
 dage breeder geïnferert: Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende
 verstaen dat van nu voortaan geen Huwelijck sal mogen werden gecontracteert tuf-
 schen eenige die geduyrende haer voorgaende Huwelijck met den anderen overspel
 hebben begaen, 't zy dat 't selve overspel soude mogen wesen gecommitteert by
 twee getrouwde Personen, ofte by een getrouwde Vrouwe met een ongetrouwt
 Mans-Persoon, ofte eyndelijck oock by een getrouwt Man met een ongetrouwt
 Vrouw Mensch; Ende werden de Heeren van den Hove by desen versocht ende
 gelaft de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. dispositie in een Placcaet te vervatten,
 omme daer van alomme publicatie ende affixie te werden gedaen als naer behoo-
 ren, tot welcken eynde Extraet authentijcq uyt dese Resolutie den gemelten Hove
 sal werden toegesonden om te strecken tot der selver narichtinge.

*Personen
 met den an-
 deren in o-
 verspel ge-
 leeft hebbende
 niet te
 mogen trou-
 wen.*

Saturdag den 31 Julij 1666.

Sijnde ter Vergaderinge gerepræsenteert, dat de Magistraten in eenige Steden haer
 Saenmatigen omtrent den Tweehondertsten penningh te disponeren ofte te admit-
 teren doleancien selfs ten reguarde van Personen, die in de originele tauxatie van
 't voorsz Middel op twaelf duysent guldens, ofte daer boven zijn gesteldt, directe-
 lijk

*Magistraten
 haer geen-
 sints te be-
 moeyen met
 tauxation in*

G g g g g 2

den Tweehonderd-
penningh op
ofte boven de
twaelfduy-
sent gul-
dens; Ont-
fangers ende
Reecken-
meesters
dien-onver-
mindert te
executeren.

lijck tegens 't geresolveerde op 't Formulier van Billet ofte Sommatie-cedulle tot in vorderinghe van den Tweehonderdten penningh den 20 December des jaers 1664. gearresteert, ende den 11 December lestleden nader bekrachticht; Is, naer voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen, dat Borgemeesteren ende Regeerders van de respectie Steden sal werden aengeschreven, dat sylieden haer præciselijck sulen hebben te reguleren naer de ordre op 't hooren van de doleancien by haer Ed. Groot Mog. beraemt, ende sulcks haer dien-aengaende geene dispositie aen te matigen ofte eenige doleancien op het voorz Middel te admitteren van Persoonen die in de voorz originele tauxatie als boven op 12000 gulden ofte daer-boven zijn gesteldt, ende in cas sulcks by inadvertentie ofte andersints soude mogen wesen-geshiet, 't selve te redresseren, midtsgaders foodanige doleantien als noch te renvoyeren aen de Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren; onder welckers district sylieden woonachtich zijn, om by de selve dien-aengaende volgens d'ordre van den Lande gedisponeert te worden als naer behooren; Dat mede de respectie Ontfangers van 't voorz Middel by aenschryvinge sal werden gelast geene doleantien van Persoonen originelijck op ofte boven de 12000 gulden aen capitael getaxeert geweest zijnde, by Borgemeesteren ende Regeerders als boven geadmitteert te respecteren ofte daer op eenich reguardt te nemen, maer de geheele somme daer op foodanige doleantien zijn gestelt in te vorderen, op pæne dat by gebreecke ofte nalatigheydt van dien, sy Ontfangers selfs daer vooren aengesproocken ende geëxecuteert sulen werden, ende sal van 't geene voorz is de Gecommitteerden ter Auditie van 's Gemeene Landts Reekeningen in beyde de Quartieren by aenschryvinge kennisse gegeven worden, met expres bevel om haer in 't opnemen van de Reekeningen der voorz Ontfangers daer-naer præciselijck te reguleren ende te gedragen als naer behooren; Eyndelijck ende ten laetsten dat de Magistraten in de respectie Steden sal werden aengeschreven voortaan ten reguarde van Persoonen die in de voorz originele tauxatie beneden de 12000 gulden zijn gesteldt geene doleantien anders als onder solemnelen Eede op 't beraemde Formulier te admitteren, sonder op eenige allegatien ofte geproduceerde bescheyden reguardt te mogen nemen. Ende werden de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren oock midts desen gelast de handt daer aen efficacieuselijck te houden, ten eynde al 't geene voorz is punctuelijck geobserveert en naergekomen werde.

Donderdag den 30 September 1666.

*Uytspreecke
over quaestie
in den Brie-
le, hoe langh
de Swager-
schap duyr.*

DE Pensionnaris Vivien heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 13 Februarij lestleden geëxamineert seeckere Requeste, by Burgemeesteren ende Vroedschappen der Stede Briele aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert over 't verstandt van der selver Octroy in 't reguardt van een afgestorven Swagerschap, gelijk het selve advis in de naervolgende concepte uytspreecke is vervat.

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, Doen te weten, Allen den geenen die desen aengaen sal, dat Wy naer ingenomen rapport van 't gebefoigneerde by de Heeren volgens voorgaende Onse Resolutie in date den 13 Februarij lestleden ter occasie van seeckere twijffelinghe tusschen de Regenten der Stede Briele ontstaen, raeckende het verstant van 't 3 art. van 't Octroy op het subject van de Magi-
stracts-

straets-bestellinge der selver Stede by Ons ten verfoecke van Borgemeesteren ende Vroedtschappen van dien verleent in date den 14 Februarij 1651, te weten of onder de exclusie van twee Swagers die nevens andere Persoonen malkanderen tot den derden graet incluyt van consanguiniteyt ofte affiniteyt bestaende te gelijk in de SchepenBanck niet mogen sitten, mede verstaen moeten werden begreepen te zijn twee Persoonen, daer van de eene aen des anders overleden Suster is getrouwt geweest, ende Kindt of Kinderen by de selve heeft verweckt noch in levenden Lyve zijnde, ende op de inclinatie ende overgifte van de discreperende Leden ten weder-zyden verfocht om nopende het voorsz Dubium het Oetroy te interpreteren, ende diesaengaende verklaringe ende uytpraecke te doen, soodanich als wy in rechtmatigheydt ende billickheydt souden bevinden te behooren, oock specialijk gelet op den innehoude van 't voorsz Artijckel van het Oetroy aen de selve Regenten verleent begreepen geinterpreteert, verstaen ende verklaert hebben, gelijk wy interpreteren, verstaen ende verklaren by desen, dat de Swagerschap met de doot van die geene waer door de selve is gecontraheert in desen komt geëxtingueert te werden tot sulcken effekte, dat jegenwoordich ende oock voortaan twee Persoonen, daer van de eene aen des anderen overleden Suster is getrouwt geweest, te gelijk als Schepenen binnen den Briele voorsz sullen mogen dienen, sonder eenich onderscheyt te maecten, of van soodanigen Huywelijck Kindt of Kinderen achtergelaten souden mogen zijn, nochte oock ofte den Persoon wederom tot een tweede Huywelijck getreden ende overgegeven soude mogen wesen ofte niet. Gegeven in den Hage onder onsen grooten Zegele hier aen doen hangen den 30 September 1666.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. haer de voorsz concepte uytpraecke wel laten gevallen, ende goetd-gevonden ende verstaen, dat de selve aen de Burgemeesteren ende Regeerders der Stede Briele sal werden uytgegeven om te strecken tot der selver narichtinge.

Donderdag den 7 October 1666.

OP 't gemoveerde van eenighe Leden, hebben de Heeren Gedeputeerden uyt de respectieve Steden, Leden van haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge, des verfocht wesende, yder op haer rangh verklaert, dat der selver Prædikanten in de publijcque gebeden, die sy voor den welstandt van de Regieringe uytstorten, haer reguleren naer den innehoude van het bekende Formulier, by Resolutie van haer Edele Groot Mog. in date den 13 Martij des jaers 1663. gearrekeert, ende dat sy de selve Prædikanten daer toe oock van tijdt tot tijdt sullen houden: Waer op gedelibereert zijnde, Is goetd-gevonden ende verstaen, dat de Heeren Burgemeesteren ende Regeerders van de respectieve Steden sessie hebbende in haer Edele Groot Mog. Vergaderinge sullen werden verfocht ende gelast, gelijk de selve verfocht ende gelast werdt by desen, als noch by continuatie te versorgen dat het gemelte Formulier alomme in den haren punctuelijk by de Prædikanten naergekomen moghe werden, ofte by onstentenis van dien haer Edele Groot Mog. over te senden de namen van die geene, de welcke daer ontrent nalatich ofte onwillich souden mogen wesen; dat wyders oock aen Borgemeesteren ende Regeerders van de Steden ter Vergaderinge niet comparerende, midtsgaders aen de Officieren van 't platte Landt in ernstige termen sal werden gheschreven, dat de selve haer exactelijck sullen informeren ende doen informeren of alle de Prædikanten onder haer

*Prædikanten
het Formu-
lier van Ge-
bedt punc-
tuelijk naer
te volgen.*

Ggggg 3

respecti-

respective jurisdictien haer reguleren naer den innehoude van het selve Formulier, ende bevindende dat eenige dienthelven aen haer devoir komen te mancqueren, de selve aenstondts ende vervolgens oock van tijdt tot tijdt insgelijcks aen haer Edele Groot Mog. sullen hebben bekent te maecken, omme het tractement dat soodanige wederhoorige Prædicanten van haer Ed. Groot Mog. komen te proffijteren inne gehouden te werden tot nader ordre, gelijk haer Ed. Groot Mog. *in eum eventum* als nu voor als dan goetvinden ende verstaen dat de voorz tractementen aen de soodanige Prædicanten oock effectieve onthouden ende de selve daer van gepriveert sullen worden, tot dat by haer Ed. Groot Mog. wederom anders in der selver faveur sal wesen gedisponeert.

Donderdag den 14 October 1666.

Formulier van eedt voor de gewapende Ingezetenen van Hollant.

Zijnde in gevolge van voorgaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den 2. deser loopende Maendt by resumptie nader gedelibereert op 't Formulier van Eedt by de Opgezetenen ten platten Lande binnen dese Provincie te doen, hebben haer Ed. Groot Mog. gearresteert het Formulier hier naer volgende van woorde te woorde geïnserceert.

WY belooven ende sweeren de Staten van Hollandt ende West-Vrielandt, zijnde onse Hooge ende Souveraine Overigheydt, gehouw ende ghetrouw te wesen, de Bevelhebberen by ofte van wegen haer Ed. Groot Mog. over ons gesteldt, ofte noch te stellen, te gehoorfamen, ende voorts alles te doen dat goede ende getrouwe gewapende Onderdanen van haer Ed. Groot Mog. schuldich zijn ende behooren te doen.

Ende sal het bovenstaende Formulier de Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren respectivelijck ter handen gestelt ende toe-gesonden werden, met last om voortaan de gewapende Ingezetenen ten platten Lande geen anderen Eedt dan op 't voortz Formulier af te nemen, gelijk oock by de eerste goede occasie alle die gene die op eenich ander Formulier Eedt gedaen hebben, daer van ontslagen, ende generalijck alle de gewapende Ingezetenen ten platten Lande op 't voorz Formulier solemnelijck beëdicht sullen worden; Ende sal mede 't voorz Formulier aen Borgemeesteren ende Regeerders van de respectieve Steden toegesonden werden tot der selver narichtinge.

Saturdag den 11 December 1666.

Qualificatien van Ridderfchap, &c. van uytkeemfchen verkregen, in Hollandt niet te respecteren, of Appel van Sententien by Meesterknepen ge-

IS ter Vergaderinge ghelesen seeckere Requeste by ofte van wegen Amelis van Bouckhorst, Heere van Wimmenum, Lieutenant-Houtvester van Hollandt, aen haer Ed. Groot Mog. geprefenteert, houdende hoe dat Jacob Westerbaen sich by Requeste geadresseert hadde aen den Stadthouder, Eertte ende andere Raden van den Leenhove deser Provincie, ende van de selve weten te verkrygen Mandement in cas d'Appel met de clause van inhibitie jegens seeckere Vonnisse by de Meesterknepen den 7 September lefleden t'synen laste gewesen, daer by de voornoemde Jacob Westerbaen is gecondemneert in een boete van twintich guldens, midtsgaders in de kosten, ende wyders geordonneert sich t'ontledigen van syne Honden tot de Jacht bequaem zijnde; ende of wel volgens den Placcate den 25 Junij 1621. by haer Ed. Groot Mog. gedaen emaneren de Vonnissen van de Houtvesterijc beneden de

de hondert gulden niet en zijn appellabel; dat echter het gemelte Leenhof belieft hadde des onaengesien 't voorz Mandement te verleenen, apparentelijck op dat præsuppoost dat den voorz Jacob Westerbaen zijnde Ridder van St. Michiel in die qualiteyt volgens sijn te kennen geven de Jacht geoeffent hadde, daer nochtans geen Uythiemsche Koningen, ende andere Souveraine ende vrye Provincien eenige Privilegien ofte Voorrechten kunnen geven; met versoek dat haer Ed. Groot Mog. die van den gemelten Leenhove souden gelieven te gelasten het voorz Mandement in te trekken, ende in 't toekomende geene andere van de selve nature te verleenen, op dat hy Houdtveste met meenichte van ongefondeerde Processen niet overvallen, ende voorts de Placcaten op 't stuck van de Wildernisse successivelijck geëmaneert in haer respect ende vigeur, midtsgaders de Privilegien van den Lande ongekenck gehouden mogen werden, die andersints met gekochte titulen van vreemde Potentaten ten hoochsten souden werden gepræjudiceert; Ende hebben de Heeren van de Ridderchap wyders met de redenen daer toe dienende ter Vergaderinge gerepræsenteeert, oock geastrueert met allegatie van verscheyde Articulen uyt de Ordonnantie op 't stuck van de Wildernisse geëmaneert, dat de Vonnissen van Meesterknappen, waer by yemandt verklaert werdt ongequalificeert om de Jacht te mogen oeffenen, niet en zijn appellabel, maer dat men daer van alleenlijck soude kunnen komen in reformatie: Waer op gedelibereert zijnde, hebben de Heeren van de Ridderchap ende Edelen, midtsgaders de Gedeputeerden van de Steden uyt den name ende van wegen de Heeren hare Principalen verstaen ende verklaert, gelijk haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaren by desen, dat geene qualiteyten of Eer-titulen 't zy van Princen, Graven, Ridders, Edelluyden, of anderen hoedanich die oock souden mogen wesen, van Uythiemsche Keyseren, Koningen, Princen ofte Staten verkregen, binnen den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt kunnen ofte mogen werden gerespecteert tot sulcken effeete dat yemandt andersints ongequalificeert zijnde uyt dien hoofde de Jacht binnen dese Provincie exerceren, ofte eenige andere præeminentien ende Voorrechten 't zy van Regieringe, Magistrature, bedieninge, ofte andersints, directelijck of indirectelijck soude kunnen ofte mogen genieten; daer van by aenschryvinge aen den Præsident ende Raden van den Hoogen Rade, midtsgaders d'Eerste ende andere Raden van den Hove, als mede aen die van den gemelten Leenhove kennisse gegeven sal worden, met last ende ordre omme haer daer naer præciselijck te reguleren als naer behooren; gelijk oock daer van by publicatie eenen yegelijk sal werden gewaerschouwt, met bevel aen de voornoemde ende alle andere Justicieren, Officieren ende Magistraten om sich daer naer exactelijck te gedragen; Ende is voorts goedt-gevonden ende verstaen, dat de voorz saecke van den voornoemden Jacob Westerbaen aen den gemelten Leenhove gelaten sal worden, om by den selven dien-aengaende te werden gedisponeert, sulcks ende in dier voegen als in goede Justitie bevonden sal werden te behooren; Edoch belangende 't voorz gerepresenteeerde van de Heeren van de Ridderchap, dat namentlijck yemandt by Vonnisse van Meester-knappen als vooren verklaert zijnde ongequalificeert om de Jacht te mogen exerceren, daer van niet in Appel maer alleenlijck in reformatie soude mogen komen, dat 't selve door Gecommitteerden uyt dese Vergaderinge nader geëxamineert, midtsgaders haer Ed. Groot Mog. dienthelven van advise gediend sal worden; daer toe versocht ende gecommitteert zijn, gelijk versocht ende ghecommitteert worden by desen de Heeren van de Ridderschap ende Edelen, midtsgaders de Heeren van Haerlem, van Delft, van Amsterdam, ende van Alckmaer.

wesen daer
by yemande
verklaert is
ongequalifi-
ceert tot de
Jacht.

Dingsdag den 8 Februarij 1667.

*Doleantien
ende af-
fchryvingen
in den Twee-
hondertften
penning niet
te admitte-
ren fonder of
teghens het
advif van de
Magiftraten
in de Steden
ende Gerech-
ten in de
Dorpen.*

DE Heeren Gedeputeerden der Stadt Haerlem, hebben ter Vergaderinge gerepraẽ-
fenteert dat by voorgaende Resolutien van haer Ed. Groot Mog. goetgevonden
was dat die geene die in de Quohieren van den Tweehondertften penningh in den
jare 1654. gearresteert, beneden de 12000. gulden ten opficht van het felve Middel
waren getaxeert, indien fy genegen fouden mogen zijn haer over de felve gedane
tauxatie te beklagen, hare doleantie of beklach fouden moeten doen voor de Magi-
ftraten van de Plaetsen daer de voorfz Quohieren waren geformeert, ende voor de
Heeren Gecommitteerde Raden in de refpective Quartieren foo wanneer de felve
tauxatien ter voorfz. fomme van 12000. gulden ofte daer boven quamen te monteren,
dat de Heeren hare Principalen in ervaringe waren gekomen, dat eenige Perfoonen
op sub ende obreptif te kennen geven van de meergemelte Heeren Gecommitteerde
Raden hadden verkregen veranderinge van de felve gedane tauxatie, hoewel de fa-
ke daer toe niet was gedifponeert; ende nademael het floth van de voorfz Quohie-
ren als nu volgens het confent in Martio van den jare 1666. laetfleden tot den op-
hef van den Tweehondertften penningh gedragen, verantwoordt moet werden by
de Magiftraten van de refpective Plaetsen, over de welke de tauxatien van den fel-
ven Tweehondertften penningh zijn gedaen, ende dat over fulcks de voorfz ver-
minderingen als nu moeten komen ten lafte van de felve Plaetsen, en niet tot fchade
van het Gemeene Landt, dat derhalven de Heeren hare Principalen haer hadden ge-
laft haer Ed. Groot Mog. in bedencken te geven, of het beklach ende doleantie dat
by eenige Perfoonen in de voorfz Quohieren getaxeert soude mogen werden onder-
nomen, niet behoorde te werden gedaen voor de Magiftraten van de refpective
Plaetsen, met de verantwoordinge van het floth der voorfz Quohieren belaft, fon-
der aenschouw te nemen of de felve tauxatie soude mogen zijn boven ofte beneden
de voorfz fomme van 12000. guldens; ende of in allen gevallen de gemelte Heeren
Gecommitteerde Raden alvooren op de doleantien ofte verminderinge aen haer ver-
focht te difponeren niet fouden behooren te verfoecken de onderrichtinge ende het
advif van de Magiftraten van de Plaetsen met de verantwoordinge van 't Quohier
in het welke den afflach werdt gepreterendeert belaft, ende dat de felve Magiftra-
ten alvooren 't voorfz bericht of advif aen gemelte Heeren Gecommitteerde Raden
over te brengen, gehouden fouden zijn daer over te hooren de confideratien van
den Ontfanger van den felven Tweehondertften penningh; Waer op gedelibereert
zijnde, is goetgevonden ende verftaen dat by provifie ende tot naerder by haer Ed.
Groot Mog. fal zijn gedifponeert, de Heeren Gecommitteerde Raden in de refpecti-
ve Quartieren ten reguarde van de doleantie, affchryvinge of verminderinge aen haer
verfocht, door eenige Perfoonen in de voorfz Quartieren tot 12000. guldens of daer
boven getaxeert, gehouden fullen zijn alvooren op de voorfz verfoecken te difpo-
neren, te requireren het bericht ende advif van de Magiftraten van de Plaetsen belaft
met de verantwoordinge van het floth van het Quohier daer tegens de voorfz do-
leantie, affchryvinge of verminderinge werdt verfocht, ende dat de voorfz Magiftraet
van de voorfz Plaets alvoorens van haer bericht ende advif te dienen, gehouden fal
zijn te hooren de confideratien van den Ontfanger van den felven Tweehondertften
penningh, des dat de Magiftraten van de Steden ten reguarde van de tauxatien ge-
daen beneden de 12000. guldens, van gelijcken gehouden fullen zijn in reguarde
van doleantie, affchryvinge of verminderinge verfocht tegens de Quohieren van
eenige Dorpen in haer ditricht gelegen, alvooren daer op te difponeren, te hooren

het bericht ende advis van de Magistraet van de selve Dorpen, ende dat noch by de Heeren Gecommitteerde Raden, noch by de Magistraten van de Steden respectie eenige doleantie, afschryvinge of verminderinge sal moghen werden geadmitteert tegens het bericht ende advis van de Magistraten van de Plaetsen met de verantwoordinge van 't voorsz sloth der voorsz Quohieren belast; Ende sal de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie by Extract authentijcq d'Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren, midtsgaders oock aen Borgemeesteren ende Regeerders van de respectie Steden respectielijck ter handen gestelt ende toegesonden werden, om sich daer naer te reguleren.

Woonstdagh den 16 Februarij 1667.

IS, naer voorgaende deliberatie, tot bevorderinge van prompte voldoeninge van 't bewuste Middel van den Tweehondertsten penningh verstaen ende geresolveert, dat alle Ontfangers van 's Gemeene Landts Middelen, ende Rentmeesters van haer Ed. Groot Mog. Domeynen by aenschryvinge van dese Vergaderinge wel scherpelijck belast ende bevoolen sal worden, aen geene Inwoonderen van den Lande van Hollandt ende West-Vrielandt, of anderen binnen den selven Lande vaste Goederen besittende, naer den eersten Mey toekomende eenige Renthen, Interessen, Tractementen, Pensioenen, Ordonnantien, ofte anderlints eenigerhande penningen te betalen of te voldoen, dan mits henlyuden alvorens by Quitantie ofte verklaringe van de respectie Ontfangers van den Tweehondertsten penningh gebleecken zijnde dat de voorsz Persoonen effectivelijck ende ten vollen betaeldt hebben 't gunt slylyuden in den voorsz Tweehondertsten penningh hebben te gelden; op poene dat die geene der voorsz Ontfangers die bevonden sullen werden contrarie gedaen te hebben, daer over naer exigentie van saecken gecorrigeert, oock selfs by opsettelijcke overtredinge, met effectieve cassatie gestraft sullen werden; sonder dat de selve Ontfangers hier ontrent eenige uytsonderinge van Persoonen, of eenige verschooninghe van yemandt sullen hebben te doen ofte te admitteren.

Ende in gevalle yemandt ofte eenige aen de Hooge Regieringe van 't Landt, ofte aen de Magilstrature in de Steden participerende, of wel eenige Ampten ofte Bedieningen van Policie of Justitie van den Staet ofte Steden bekleedende, buyten vermoede, in gebreecke mochten blyven haren taux in 't voorsz Middel voor den voorsz eersten Mey toekomende te voldoen, dat alle foodanige naer den voorsz dach, boven ende behalven haren taux, ghehouden sullen zijn, tot eene mulcte over hare nalatigheyt, noch een gerecht vierde-part van den selven taux op te leggen, ende te betalen, daer van de voorsz Ontfangers sullen hebben te verantwoorden, oock by nalatigheyt daer vooren in haer privé executabel wesen, op dat die geene die anderen met een goet exempel behooren voor te gaen, selfs in geen faulten bevonden mogen werden. Van alle het welcke de vereyschte publicatie sal werden gedaen tot een yders narichtinge.

Vrydagh den 25 Februarij 1667.

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren, ende van de Raden ende Meesters van de Reeckeningen over haer Ed. Groot Mog. Domainen, in voorgaende Notulen onder date den 24 Augusti des voorleden Jaers geinscreert, gegeven op de Propositie by de Heeren Gedeputeerden der Stadt Dordrecht den eenen dertichsten Julij daer bevoorens gedaen, dat namentlijck de Munte aldaer, zijnde eene publijcque Huyfinge haer

H h h h

Ed.

*Financie:
Ordre ende
mulden tot
prompte in-
ninge van
den Twee-
hondertsten
penningh.*

*Munt-buy-
sen vry van
de Verpon-
dinge.*

Ed. Groot Mog. toekomende, met den gevolge ende aenkleven van dien, veele Ja-
ren Verpondinge ten achteren was, daer mede de voorfz Stadt gechargeert zijnde
ende blyvende, genootfaeckt soude werden by langer dilay van betalinge der voorfz
achterftallige Verpondingen de voorfz Huyfinge daer vooren te executeren, ende te
verkoopen, verfoeckende te mogen verftaen by wie de voorfz Verpondingen fullen
moeten werden betaeldt, ofte andersints dat die op 't Quohier van de Verpondinge
der voorfz Stede afgefchreven, ende fulcks 't felve Quohier daer mede vermindert
soude mogen werden; Ende in achtinge genomen dat de Munt-huyfen met 't geene
daer aen vast is, haer Ed. Groot Mog. in eygendom zijn toebehoorende, ende by de
refpective Munts-Officieren alleen bewoont werden; Is goedt-gevonden ende ver-
ftaen dat de felve Huyfen van de laft der Verpondingen fullen zijn ende blyven
exempt, ende dat die soo over 't verledene als voor het toekomende op de Quo-
hieren van de refpective Steden afgefchreven fullen werden, met dien verftande noch-
tans dat onder de voorfz exemptie niet fullen wesen begrepen foodanige Huyfen,
de welcke buyten of affonderlijk van de voorfz refpective Munten by de Munts-
gefellen ofte andere Officianten van de Munte bewoont werden. Ende werden de
Heeren Gecommitteerde Raden in de refpective Quartieren midts desen verfocht
ende gelast tot executie van de bovenftaende Resolutie de vereyichte ordre te stel-
len als naer behooren.

Donderdag den 24 Martij 1667.

*Obligatien
op alle
Comptoiren
of Debitou-
ren in Hol-
landt, par-
ticulieren
alleen uyt-
gefondert,
den Twee-
honderdften
penningh
fubject.*

BY refumptie gedelibereert zijnde op 't geproponceerde van de Heeren Gedepu-
teerden der Stadt Haerlem, of namentlijk de Obligatien by eenige Buyten-ge-
zetenen gehouden wordende tot lafte van Steden, Dorpen ende Collegien binnen
dese Provincie gelegen ende refiderende, niet soo wel den Tweehonderdften pen-
ningh fouden behooren fubject te wesen, als d'Obligatien die tot lafte van haer Ed.
Groot Mog. zijn loopende, in voorgaende Notulen onder datē den 8. der voorlede
maendt breeder ghementionneert; hebben haer Ed. Groot Mog. verftaen ende ver-
klaert, gelijk de felve verftaen ende verklaren by desen, dat d'Obligatien die by
eenige Buyten-gezetenen als vooren tot lafte van Steden, Dorpen ofte Collegien
binnen dese Provincie refiderende, gehouden werden mede den Tweehonderdften
penningh ende andere diergelijcke meerder ofte mindere fchattingen fubject fullen
zijn, even ende in fulcker voegen als d'Obligatien die tot lafte van haer Ed. Groot
Mog. Comptoiren zijn loopende, ende dat dienvolgende yemandt van de Buyten-
gezetenen over de tauxatie in 't voorfz Middel van den Tweehonderdften penningh
fich willende beklagen, ghehouden fal wesen onder folemnelen Eede te verklaren,
dat hy aen onroerende Goederen, Obligatien, Los- ende Lijf-renthen, tot lafte van
wie het oock soude mogen wesen, daer van de Debiteuren als vooren binnen dese
Provincie refideren (ongerealifeerde fchulden van particuliere Perfoonen alleen uyt-
gefondert) niet meer is befittende als 't gunt waer op hy getauxeert is of fustineert
getauxeert te moeten werden, om de afchryvinge by hem verfocht daer naer te
reguleren. Ende fal het Formulier van den Eedt over de dolcancien van de Buyte-
gezetenen hier naer gedrefseert, met ende nevens de bovenftaende haer Ed. Groot
Mog. Resolutie de Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren, midts-
gaders Borgemeesteren ende Regeerders van de Steden refpectivelijk ter handen
geftelt ende toegefonden werden, om haer naer den innehoude van dien in 't ad-
mitteren van dolcancien præcifelijck te reguleren ende te gedragen als naer behoo-
ren.

Dinghs-

Dinghsdag den 29 Martij 1667.

Zijnde ter Vergaderinge bekend gemaect, dat ter Leen-kamere alhier op 't sub-
 ject van de betalinge van den Veertichsten penningh, voor-gevallen was seec-
 ker dubium, daer inne bestaende, of namentlijk yemandt aengekocht hebbende
 eenige onroerende Goederen gelegen in de Provincie van Utrecht, ende den Ver-
 kooper voor de evictie van dien eenige Leen of Allodiale Goederen binnen dese
 Provincie gelegen, willende verbinden, den selven Verkooper aenstonts nevens het
 voorz Verbandt gehouden soude wesen te betalen het recht van den Veertichsten
 penningh: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen
 ende verklaert, gelijk de selve verstaen ende verklaren by desen, dat den voorz
 Verkooper ter saecke van sodanige verbintenisse als vooren het Middel van den Veer-
 tichsten penningh voor als noch niet schuldich is te betalen; edoch dat den Griffier
 van de Leenen gelast sal werden, gelijk den selven gelast werdt by desen, daer
 van ende van den prijs der voorz verkoopinge ofte van de somme daer vooren het
 Goedt in Hollandt gelegen werdt verbonden, ter Leen-kamere goede notitie te
 houden, ende behoorlijke aenteekeninge te doen, om t'allen tyde soo wanneer
 de voorz Goederen voor de evictie aengesproocken ende geëxecuteert souden mo-
 gen werden, als dan ter saecke van dien den voorz Veertichsten penningh te vor-
 deren als naer behooren. Ende werden voorts de Heeren Gecommitteerde Raden
 midts desen verfocht ende gelast haer Ed. Groot Mog. te dienen van advis, hoe en
 in wat manieren voortaan alle voorvallen van gelijke natuyre ten aensien van de
 betalinge van den Veertichsten penningh souden kunnen ende behooren gereguleert
 te worden.

*Of Veertig-
 fen penning
 te betalen o-
 ver verbin-
 tenisse van
 vaste goede-
 ren tot
 Waer-borge,
 ter saecke
 van gedane
 verkoopinge
 van vaste
 Goederen
 gelegen in
 d'een ofte
 d'ander Pro-
 vincie van de
 Unie.*

Saturdag den 2 April 1667.

IS, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen dat de Hollandt-
 sche Raden in de Collegien ter Admiraliteyt binnen dese Provincie residerende, tot
 bter naerkominge van haer Ed. Groot Mog. goede meyninge ende intentie vervat
 in der selver Resolutie van den 22 Februarij lestleden als nu ende oock voorts op 't
 scheyden van der selver Vergaderinge sullen werden toegesonden alle de Resolutien
 die haer bedrijf concernerende eerst by haer Ed. Groot Mog. genomen, ende ver-
 volgens ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. in Generaliteyts Resolutien gecon-
 verteert zijn geworden.

*Admirali-
 teyten toe te
 senden alle
 de Resolu-
 tien van Hol-
 landt in Ge-
 neraliteyts
 Resolutien
 geconver-
 teert zijnde.*

Saturdag den 2 Julij 1667.

DE Heeren Gedeputeerden der Stadt Goude hebben ter Vergaderinge bekend ge-
 maect dat de Billetten van den Tweehondertsten penningh voor den loop-
 den jare 1667. den 14 October lestleden geconsenteert, binnen de Stede Woerden
 tot noch toe niet waren uytgesonden; Waer op gedelibereert zijnde, is goedt-
 gevonden ende verstaen dat de Heeren Gecommitteerde Raden sullen werden ver-
 tocht ende gelast, gelijk de selve verfocht ende gelast werden by desen, Borge-
 meesteren ende Regeerders van de kleyne Steden deser Provincie by serieuze aenschry-
 vingte te gelasten de Billetten van den voorz Tweehondertsten penningh als noch
 ten spoedichsten uyt te senden, ende vervolgens 't selve Middel daer op te doen in-
 nen als naer behooren; Sullende nochmaels alle Ontfangers van 's Gemeene Landts
 Middelen ende Rentmeesters van haer Ed. Groot Mog. Domainen by aenschryvinge
 van dese Vergaderinge wel scherpeijck belast ende bevoolen worden aen geene In-

*Kleyne Ste-
 den billetten
 van den
 Tweehon-
 dertsten pen-
 ning te doen
 uytzenden.
 Ontfangers
 ende Rent-
 meesters
 geen Interes-
 sen, &c. aen
 Regenten,
 ten zy, &c.*

H h h h h 2

woon-

woonderen van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, of anderen binnen den selven Lande vaste Goederen besittende, voortaan eenige Renthen, Interessen, Tractementen, Pensioenen, Ordonnantien, of andersints eenigerhande penningen te betalen of te voldoen, dan midts henlyuden altoorens by Quitantie ofte Verklaringe van de respectieve Ontfangers van den Tweehondertsten penningh gebleecken zijnde, dat de voorsz Persoonen effectivelijck ende ten vollen betaeldt hebben 't gunt syluyden in den voorsz Tweehondertsten penningh hebben te gelden, op pœne dat die geene der voorsz Ontfangers die bevonden sullen werden contrarie gedaen te hebben, daer over naer exigentie van saecken gecorrigeert, oock selfs by opsettelijcke overtredinge met effectieve castatie gestraft sullen werden, sonder dat de selve Ontfangers hier ontrent eenige uytsonderinge van Persoonen of eenige verschooninge van yemandt sullen hebben te doen ofte te admitteren, oock aen die geene die aen de Hooge Regieringe van 't Landt ofte aen de Magistrature in de Steden participeren, of wel eenige Ampten of Bedieningen van Policie ofte Justitie van den Staet ofte Steden bekleeden, eenige betalinge als vooren te doen, ten zy henlyuden altoorens blijcke dat de selve haren taux in het voorsz Middel voor den 1 Mey lettleden hebben voldaan, ofte andersints boven ende behalven haren taux noch een gerecht vierde-part van den selven taux sullen hebben betaeldt, op dat die geene die anderen met een goet exempel behooren voor te gaen, selfs in geen faulten bevonden mogen werden.

Donderdag den 28 Julij 1667.

*Reglement
op het aen-
vangen van
Processen by
die van Wees-
per-Carspel
ende 't vin-
den van de
kosten van de
selve.*

DE Heer Pensionaris Fagel heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende het advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Appointementen Commissoriael in date den 24 Martij ende 26 Julij 1664. respectieve geëxamineert ende overwoogen seeckere twee Requesten aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert d'eene by Gerard Bicker, Heer van Engelenburgh, als Droflart van Muyden ende Hooft-Officier van Weesper-Carspel, midtsgaders Buyr-meesteren ende Schepenen van het selve Carspel met hem gevoecht, inhoudende dat tusschen den voornoemden Gerard Bicker, als Hooft-Officier van 't voorsz Carspel ter eenre, ende de voorsz Buyr-meesteren ende Schepenen van 't selve Carspel ter andere zyde, nopende de Regeeringe en administratie van de Justitie aldaer, en de electie van de Persoonen die de selve souden hebben en administreren in de jaren 1662. ende 1663. quaestie ontstaen zijnde voor de Hoven van Justitie, ten opsichte van seecker Oetroy by haer Ed. Groot Mog. aen de voornoemde Gerard Bicker geconcedeert, de selve quaestie by haer Ed. Groot Mog. was gedefinieert ende beslicht, doch dat ter saecke van dien merckelijcke kosten waren gevallen aengewendt ten dienste van 't voorsz Carspel omme te komen tot een vaste, bestendige ende æquitable Regeeringe aldaer, met versoek dat sy Supplianten souden mogen werden geauthorileert omme de selve kosten te mogen omslaen over de Huysen ende Landen in 't voorsz Carspel gelegen, ende sy wyders gequalificeert die gene die daer in onwillich of naerlatich bevonden mochte werden daer over paratelijck te executeren; ende de andere by de Hooft-Ingelanden van 't voorsz Carspel, inhoudende dat de voorsz Procedures soo wel by den voorsz Hooft-Officier als by de voorsz Buyr-meesteren ende Schepenen eygener autoriteyt, sonder kennisse van de Ingelanden waren geëntameert, ende dat die oock niet hadden getendeert tot eenich voordeel of dienst van hun Supplianten

of

of van hare Landen, met verfoeck dat de voorfz Hooft-Officier, midtsgaders Buyr-meesteren ende Schepenen van 't voorfz hun verfoeck foudē mogen werden afgeflogen: Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verftaen dat voor het toekomende in 't voorfz Carfpel punctuelijcken fullen werden geobferveert ende naergekomen de Poincten ende Articulen hier naer volgende.

I.

Dat gene Proceffen die 't voornoemde Carfpel fouden mogen raecken, of daer van de kosten ten laften van 't felve Carfpel fouden konnen redunderen, fullen mogen werden begonnen noch by den Hooft-Officier noch by de Schepenen noch by Buyr-meesteren, sonder dat alvorens daer op ghehoort fal zijn 't advis ende goetvinden van de Ingelanden die tot thien mergen ende daer boven aldaer zijn gegoedt.

I I.

Dat tot dien eynde convocatie van de voorfz Ingelanden fal moeten werden gedaen door Schepenen van 't voorfz Carfpel by affixie van Billetten tot Weefp aen het Stadthuys, aen de Poorten, ende op de lange Brugge, midtsgaders by uytroepingē ofte publicatie ter plaetse daer men gewoon is den Bandingh uyt te roegen, ende dat ten minften veertien dagen voor den dach tot de by een komft gedeftineert.

I I I.

Dat de voorfz affixie van billetten ende publicatie in maniere als vooren gedaen zijnde met de praefente opkomende gebefoigneert, ende alles dat alsoo werdt beflouten voor volkomen Resolutie aengenomen, ende te werck gefieldt fal worden, sonder dat yemandt hem daer tegens naermaels fal mogen oppoferen.

I V.

Dat de voorfz Ingelanden in maniere voorfz geconvoceert werdende, ende gegēgen zijnde de felve convocatie by te wonen ten lafte van het voorfz Carfpel niet fullen mogen brengen eenige Vacatien, Reys, Teer, of andere onkosten, onder wat praetext het oock foudē mogen zijn, maer gehouden fullen wesen alle het felve in haer privé te supporteren ende dragen.

V.

Dat de helft van Buyr-meesteren jaerlijcx op den twee en twintichften Februarij fal moeten werden verandert, ende de verkiefingē van de aenkomende gedaen by Schepenen van Weesper-Carfpel naer ouder gewoonte, ende dat de afgaende ende blyvende Buyr-meesteren ten felfen dage haer reeckeningē fullen hebben te doen aen Schepenen voornoemt, in conformité van de Resolutie van haer Ed. Groot Mog. van den Jare fectien-hondert: Ende dat naer gedane Reeckeningē alle Munimenten, Stucken ende Papieren het voorfz Carfpel raeckende, by de voorfz Buyr-meesteren fullen moeten werden overgelevert in handen van Schepenen om geregistreert ende voorts in de gemeene Kas bewaert te werden, met expurgatie (is 't noodt) onder Eede van geen andere of meerder te hebben 't voorschreve Carfpel raeckende.

Ende wat belanght de voorfz onkosten, daer over in desen difpuyt is gheweest dat voor dese mael, ende sonder dat het felve fal mogen werden getrocken in conſequentie alle de felve onkosten, daer van by wettige Documenten fal blijcken, foo wel die by den voorfz Hooft-Officier als die by Buyr-meesteren ende Schepenen zijn gefupporteert, fullen werden gedragen voor een derde-part by de Perſoonen de voorfz Proceduren gevoert hebbende ſelfs, ende voor een derde-part gebracht tot lafte van

de Eygenaers van de Landen in 't voorsz Carspel gelegen , ende dat het resterende derdepart sal werden omgeslagen als een personele last over de Hoofden van 't selve Carspel , werdende de voorsz Buyr-meesteren ende Schepenen uyt den name ende van wegen haer Ed. Groot Mog. geauthoriseert , omme de voorsz kosten in manieren voorsz om te slaen ende van de onwilligen by parate executie in te vorderen ; ende sal dubbelt van de voorsz Resolutie aen de Praesident ende Raden van den Hoo- gen Rade , de Eerste ende andere Raden van den Hove , ende de Raden ende Mee- sters van de Reeckeningen van haer Ed. Groot Mog. Domainen , midtsgaders den tegenwoordigen Hoofst-Officier , Buyr-meesteren ende Schepenen van 't voorsz Car- spel werden toegesonden , omme te dienen tot hare narichtinge.

Vrydag den 5 Augusti 1667.

*Eeuwigh E-
dict; Electie
van Magi-
straten, ende
begevinge
van de Amp-
ten aen nie-
mandt over
te geven.*

*Capiteyn
Generael,
&c. gheen
Stadthou-
der; Stadt-
bouderschap
van Hollant
te mortifice-
ren.*

DE Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt hebben , naer voorgaende be-
schryvinge , ende naer ripe deliberatien ende communicatien in de Ordre van
de Ridderchap ende Edelen , midtsgaders in de respectie Vroetschappen gehou-
den , by eenparige overgifte ende concurrentie van alle de Leden , voor een perpet-
tuel Edict ende Eeuwigh-duyrende Wett , tot voorstandt van de vryheydt , midts-
gaders tot conservatie van de eenigheydt ende van de gemeene ruste , gearresteert
ende vast gesteldt , gelijk gearresteert ende vast gesteldt worden by desen de Poin-
cten ende Articulen hier naer volgende.

I.

Dat de faculteyt van verkiefinge of beschryvinge in de Ordre van de Ridderchap
ende Edelen , midtsgaders de nominatie ende verkiefinge van Borgemeesteren ende
Vroedtschappen , Schepenen ende alle andere Magistratelijcke bedieningen in de
Steden sal blyven aen de Ordre ofte de beschrevene Heeren van de Ridderschap en-
de Edelen , midtsgaders aen de Steden respectie , soo als die aen haer by oudt ge-
bruyck ofte by Privilegien ende Oetroyen is geconfermeert , of geconcedeert , of
noch geconfermeert of geconcedeert soude mogen werden , daer van by de selve de
vrye exercitie van dien conform de Wetten ende Privilegien sal verblyven , sonder
dat de voorsz beschryvinge , nominatie ende verkiefinge of eenich gedeelte van dien
oyt of oyt daer van in 't geheel ofte ten deele aen yemandt sal mogen werden gede-
fereert ende overgegeven.

I I.

Dat insgelijcks de Ampten , Officien , Bedieningen ende beneficien jegenwoor-
dich staende ter collatie van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt,
aen de selve sal verblyven , sonder yets daer van te mogen werden afgegeven ; Wel-
verstaende dat hier onder niet begrepen werden de Militaire Ampten ende bedie-
ningen die in de Campaigne ofte expeditie te Water ofte te Lande soude mogen
komen vacant te vallen , welcken aengaende haer Ed. Groot Mog. by nadere ditpo-
sitie alsulcken voet ende ordre sullen beramen , niet alleen op de provisionnele be-
stellinge van dien , maer oock op de begevinge ten principalen , als de selve ten
meesten dienste vanden Lande sullen bevinden te behooren.

I I I.

Dat wyders haer Ed. Groot Mog. niet alleenlijk hare bewilliginge ende toe-
stemminge noyt anders sullen geven , maer oock de saecke ter Generaliteyt met alle
efficacie daer heenen helpen dirigeren , ten eynde oock by de andere Bondtgenot-
ten , ende sulcks by eenparige bewilliginge of gemeene concurrentie van de selve
door eene contonante Resolutie van hare Ho. Mog. gestatueert ende vast gesteldt
moge

moge werden ; dat die gene die oyt of oyt fal of successivelyck sullen werden ghebruyckt tot Capitain of Admirael Generael, of oock in beyde de voorfsz Charges; of wel die gene aen de welke onder eenige andere titul het opperste commandement over de Militie te Water ofte te Lande sal werden gedefereert, niet sal of sullen mogen wesen of blyven Stadthouder van eenige Provincie of Provincien; ende voor soo veel de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant belanght, dat niet alleen niet die gene die 't opperste commandement over de Militie te Water ofte te Lande toevertrouwt sal wesen, maer oock niemandt anders tot Stadthouder van de selve Provincie gemaect sal mogen werden; doch dat de voorfsz Charge in alle manieren sal zijn ende blyven gemortificeert, ende d'Heeren Gecommitteerde Raden in de respectie Quartieren aenbevolen gelaten, volgens hare Instructie, de nodige ordre te stellen ende de vereyschte voorsieninge te doen op saecken by absentie van haer Ed. Groot Mog. voorvallende, ende waer op prompte dispositie verescht soude mogen werden.

I V.

Dat tot volkomen vastigheydt van 't gene voorfsz is, ende tot onderlinge gerustheydt van de Edelen ende Steden, alle de Heeren jegenwoordich in de Ordre van de Ridderchap beschreven, ofte in de Vroedtschappen verkoosen, ende die noch naermaels in de Ridderchap beschreven ofte tot Vroedtschappen verkoosen souden mogen werden, by solemnelen Eede sullen verklaren de voorfsz poincten heylichlick ende oprechtelick te sullen mainteneren, oock geensints gedogen dat daer jegens eenige indracht of infractie geschiede, veel min oyt of oyt eenige propositie doen, ofte doen doen die daer jegens in eenigen deele strydich soude mogen wesen, ende dat voorts oock den Eedt van de Heeren ter Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. comparerende, daer mede in de bondichste ende krachtichste forme sal werden geplieert; Dat oock den Raedt-Pensionnaris in der tijdt insgelijcks by Eede sal werden verplicht alle de voorfsz Poincten, soo veel in hem is, te sullen mainteneren ende staende houden, sonder daer jegens oyt of oyt directelijck of indirectelijck eenige Propositie of omvrage te sullen doen, veel min conclusie formeren.

V.

Dat wyders mede tot meerder vastigheydt van 't voorfsz derde poinct, het selve uytdruckelijck in de Instructie soo voor een Capitain als voor een Admirael Generael sal werden ingelijft, ende de geceligerde by Eede verplicht niet alleenlijck daer jegens noyt directelijck ofte indirectelijck eenich versoek te sullen doen, veel min toelech te maecken directelijck ofte indirectelijck, maer ter contrarie sulcks by anderen, buyten vermoede, geschiedende, 't selve te sullen tegen gaen, ende het Stadthouderschap, soo hem r'eenigen tyde die digniteyt by eenige Provincie mochte werden geoffereert, te sullen refuseren ende van de handt wyfen.

Formulier van Eedt op de bovenstaende Articulen, te doen by de Heeren van de Ridderchap ende Edelen, midtsgaders by de Borgemeesteren ende Vroedtschappen van de Steden; als mede by de Heeren comparerende ter Vergaderinge van de Staten van Hollandt ende West-Vrieslant.

ICk beloove ende sweere het bovenstaende Eeuwich Edict, midtsgaders alle de Poincten ende Articulen daer inne vervat, heylichlijck ende oprechtelijck te sullen mainteneren, oock geensints te sullen gedoogen dat daer jegens eenige indracht ofte

ofte infractie geschiede, veel min oyt of oyt eenige propositie ofte advis te sullen doen ofte geven, noch oock te sullen doen doen, of doen geven die daer jegens in eenigen deele srydich souden mogen wesen.

Soo waerlijck moet my Godt Almachtich helpen.

Formulier van Eedt voor de Raedt-Pensionaris in der tijd.

ICk beloove ende sweere het bovenstaende Eeuwigh Edict, midtsgaders alle de Poincten ende Articulen daer inne vervat, soo veel in my is, te sullen maincteneren ende staende houden, sonder daer jegens oyt of oyt directelijck of indirectelijck eenige propositie of omvrage te sullen doen, veel min conclusie formeren.

Soo waerlijck moet my Godt Almachtich helpen.

Ende sal het bovenstaende Edict in forme van Octroy of Eeuwich-duyrent Privilegie, de Heeren van de Ridderfchap ende Edelen, midtsgaders de Borgemeesteren ende Vroedtschappen van de Steden, Leden van haer Ed. Groot Mog. ordinaris Vergaderinge toegesonden werden, om 't selve in hare respectieve Registers te doen registreren, ende voorts te besorgen dat alle Heeren die naermaels in haerluyder Ordre beschreven, ofte tot Borgemeesteren verkoofen ende in de voorsz Vroedtschappen geassumeert sullen werden, daer op voor hare admissie den Eedt volgens 't voorsz Formulier komen af te leggen, ende voorts haer daer naer preciselijck te reguleren; Gelijk oock het voorsz Edict in gelijcker wyse aen beyde de Hoven van Justitie, midtsgaders aen de Officieren ende Gerechten van de gemelte Steden toegesonden sal worden, met last ende ordre om haer in 't administreren van Justitie daer naer als de voornaemste Wet van den Lande, tot voorstandt van de vryheydt, midtsgaders tot conservatie van eenigheydt ende van de gemeene ruste gemaect punctuelijck ende exactelijck te reguleren, op den Eedt by henluyden in 't aenvaerden van hare respectieve Officien ende Bedieningen gedaen. Aldus gedaen ende gearresteert ter Vergaderinge van de hoogh-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, in den Hege den vijftden Augusti des jaers seshien-kondert seven-ten-tesstich.

Generaliteyts ende andere 's Landts Jachten den Impost niet subject te maecten.

IS ter Vergaderinge gelesen 't advis van de Heeren Gecommitteerde Raden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den 21. der voorlede maendt, geëxamineert ende overwoogen den innehoude van seeckere Missive van den Rade van State deser Vereenichde Nederlanden, gheschreven alhier in den Haghe ten dage voornoemt, houdende klachten dat Dirck van Nuys, Pachter van den Impost op de Karossen, Jachten, &c. over de Stadt van Rotterdam, die van den gemelten Rade hadde gedaen insinueren, dat de selve van meyninge was om den volgenden dach door geswooren Taxateurs te laten taxeren des Generaliteyts Jachten, om daer van vervolgens te ontfangen den twintichsten penningh; met versoeck, dat aengesien de voorsz Jachten ende andere Vaertruygen daer toe behoorende, niet en waren toekomende eenige particuliere Ingezetenen van haer Ed. Groot Mog., maer absolutelijck aen den Staet behoorden, de selve haer Ed. Groot Mog. soodanigen ordre souden gelieven te stellen, ende die voorsieninge te doen, ten eynde den voorsz Pachter verboden mochte werden met de
voorsz

voorz taxatie voort te gaen, of diergelijcke in toekomende meer te doen: Waer op gedeliberceert, ende in achtginge genomen wesende dat de voorz Jachten geen Speel-Jachten zijn, nochte oock eenige particulieren aankomen, maer ter contrarie alleenlijck ten dienste van den gemeenen Staet gebruyckt werden, hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaert, gelijk verstaen ende verklaert wordt by desen, dat de selve Jachten den voorz Impost niet subject en zijn, ende werden dienvolgende de Heeren Gecommitteerde Raden midts desen versocht ende gelast den voorz Pachter te interdiceren met de voorz gedreychde proceduren voort te varen, ofte oock sich verder ofte meerder de voorz ende andere Jachten van gelijcke nature aen te trecken; daer van oock by rescriptie aen den ghemelten Raedt van State kennisse sal werden gegeven tot hare narichtinge.

Donderdag den 15 September 1667.

OP 't geene de Heeren Gecommitteerde Raden ter Vergaderinge gerepræsenteert hebben; Is, naer voorgaende deliberatie, goedt-gevonden ende verstaen, dat op de aenstaende Verpachtinge van 's Gemeene Landts Middelen in de respectieve Quartieren, door Commissarissen van haer Ed. Groot Mog. sal werden gedenuncieert, dat gene Materialen gebruyckt werdende tot eenige Wercken die by de wel-gemelte Heeren Gecommitteerde Raden ten dienste van 't Gemeene Landt werden ghemaeckt, of oock voortaan souden mogen werden besteedt, den Impost van de Grove Waren subject sullen zijn; Ende sal de bovenstaende Resolutie by Extract authentijcq de gemelte Commissarissen ter handen gesteldt worden, omme te strecken tot hare narichtinge.

Materialen tot Wercken van 't Landt den Impost op de Grove Waren niet subject.

Saturdag den 26 November 1667.

IS ter Vergaderinge gelesen seeckere Requeste by ofte van wegen de Gedeputeerde Iden van de Zuydt-Hollandtsche Sinode aen haer Ed. Groot Mog. gepræsenteert, verfoeckende dat seeckere Resolutie in Julio lefleden by de selve Sinode genomen (zijnde relatief tot voorgaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den dertichsten Julij des voorleden Jaers) waer by tot de meeste luyfter ende autoriteyt van 't hoogwaardige Prædick-ampt, valt gesteldt is, dat voortaan niemant in eenige Kercke onder de Zuydt-Hollandtsche Sinode behoorende, tot het Prædick-ampt sal mogen beroepen ende gevordert werden, dan die bereyckt heeft ten minsten den vollen ouderdom van vijf en twintich jaren, ende sulcks in sijn ses en twintichste jaer sal wesen getreden, by Decreet van Staet geconfermeert ende gearresteert soude mogen werden.

Kerckelijck. Geen Proponenten tot Prædikanten te admitteren, ten zy vijf en twintich Jaren oudt zijnde.

Ten anderen, dat by haer Ed. Groot Mog. oock voor goet soude mogen werden gekeurt dat, om te versien tegens de rauwe ende onrype studien der Proponenten, in de respectieve Steden de Scholarchen ende Rectores niemant tot de Academie souden mogen vorderen, dan die volkomentlick daer toe bequaem souden zijn.

Ende ten derden, dat de Professores niemant souden mogen immatriculeren of aennemen, dan op blijk ende testimonium van foodanige promotie geteeckent by de respectieve Scholarchen ende Rectores, ofte in 't reguarde van die gene, de welcke particuliere institutien hebben ghehadt, op eygen examen ende ondervindinge van de bequaemheydt ende rijpheydt der Studenten.

Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. naer voorgaende deliberatie haer de voorfz Resolutie by de meergemelte Zuydt-Hollandtsche Sinode genomen, noopende den ouderdom van die geene die voortaan tot het Prædick-ampt fullen werden geadmitteert, wel laten gevallen; ende dienvolgende de felve Resolutie geaprobeert, geconfirmeert ende gearresteert, gelijk de felve geaprobeert, geconfirmeert ende gearresteert wordt by defen; Ende fal dienvolgende den innehoude van dien in een generale Wet ende Decreet van Staet vervat, midtsgaders daer van by aenschryvinge aen de respectieve Classen van Zuydt- ende Noord-Hollandt, als mede aen Borgemeesteren ende Regeerders van de Steden, ende aen de Officieren ten platten Lande kennisse gegeven werden omme te strecken tot hare narichtinge, ende voorts met last ende ordre om den teneur ende de dispositie van dien præcise te achtervolgen, ende doen achtervolgen als naer behooren.

Ende belangende de voorfz tweede ende derde poincten, is goetgevonden ende verstaen dat dien-aengaende gerequireert fal worden 't advis van de Professoren der Theologische Faculteyt in haer Ed. Groot Mog. Univerfiteyt tot Leyden, om 't felve gesien zijnde, als dan nader dien-aengaende te werden geresolveert sulcks ende in dier voegen als bevonden fal werden te behooren.

Saturdag den 10 December 1667.

Alle Proponenten vijftien- en twintigh Jaren, alvorens tot het Prædick-ampt te admittieren.

DE Resolutien van gisteren zijn geresumeert, ende naer voorgaende deliberatie gehouden voor gearresteert; gelijk mede geresumeert ende gearresteert is de Acte in gevolge van haer Ed. Groot Mog. Resolutie in date den 26. der voorlede maendt inghesteldt, raeckende den ouderdom die de Proponenten moeten hebben om tot het Prædick-ampt geadmitteert te werden, in voegen als de voorfz Acte hier naer volgende staet geïnserceert.

DE Staten van Hollandt ende West-Vriesslandt, Allen den genen die defen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. Doen te weten, dat Wy gesien ende rypelijck overwoogen hebbende de motiven ende consideratien van de Zuydt-Hollandtsche Sinode, onder onse autoriteyt successivelijck vergadert, aengaende de bedieninge van het hoochwaardige Prædick-ampt, in den name onses Heeren ende Salighmaeckers Jesu Christi, in de Kercke staende onder ons gebiedt ende dispositie, ten eynde het felve bekleedt mochte werden van Persoonen onder des Heeren zegen gekomen wesende tot competenten ouderdom, kennisse des Heyligen Euangelii, bequaemheydt ende gerequireerde ervarentheyt in alle Faculteyten tot oeffeninge van 't voorsyde Prædick-ampt, ende 't gene daer aen dependeert. SOO IST, dat Wy aen de voor-geroerde motiven ende consideratien van de opgemelte Sinode, ten besten van Godes Kercke defererende, goetgevonden, geordonneert ende gestatueert hebben, vinden goet, ordonneren ende statueren mits defen, dat van nu voorts aen niemandt wie hy zy, ende sonder exceptie van eenige Persoonen, binnen den voornoemden onsen Lande, tot het voorsyde Prædick-ampt beroepen ende gevordert, ofte geadmitteert fal mogen worden, ten zy hy bereyckt fal hebben ten minsten den vollen ouderdom van 25. jaren, ende sulcks in sijn 26. jaer fal wesen getreden; Ende ten eynde alle ende een yegelijck van Onse Onderdanen ende Ingezetenen weten moge, waer naer hy hem hebbe te reguleren, ordonneren Wy, dat van defen onsen Decrete copie gesonden fal werden aen onse Hoven van Justitie, midtsgaders aen de Magistraten ende Regeerders in de Steden van den voorsyden onsen Lande,

als mede aen de Gedeputeerden van de Sinoden van Zuydt- ende Noordt-Hollandt, ende van de respectieve Classen, midtsgaders aen alle Hoofd-Officieren in onsen Lande, met speciale ordre ende bevel, dat sy haer naer den innehouden van desen sul- len hebben te gedragen, sonder contrarie van dien te doen, ofte gedoogen gedaen te werden in eeniger manieren, want Wy het selve voor de stichtinge, ædificatie, ende het wel-wesen van Godes Kercke, alsoo bevinden te behooren.

Gedaen in den Hage onder onsen grooten Zegele, op den 26 November in 't jaer onses Heeren ende Zalichmaeckers 1667.

Ter Ordonnantie van de Statcn.

Maendagh den 19 December 1667.

BY resumptie gedelibereert zijnde op de Requeste by ofte van wegen Borggemeeste- Overbren-
gen van de
nominatie
van de Sche-
penen van
Naerden,
ende wie de
onkosten te
supporteren.
ren, Schepenen ende Vroedtschappen der Stede Naerden aen haer Ed. Groot Mog. gepræsenteert, versoekende te mogen verstaen der selver goede intentie, hoe dat syluyden haer sulen hebben te ghedragen ontrent het nomineren van Persoonen die voor 't aenstaende jaer aldaer Recht ende Justitie sulen helpen administreren; ende in achtinge genomen dat het Reglement op de nominatie ende electie van Leenmannen, Mans-mannen, Schepenen, Geswoorens, ende andere Rechteren den 28 Februarij des jaers 1654. by haer Ed. Groot Mog. gearresteert, expresselijk is medebren- ende de wederbelfe
in dienst gecontinueert worden sal; gende, dat van de geëligeerden yder jaer de helft af gaen, ende de wederbelfe in dienst gecontinueert worden sal; Is goëdt-gevonden ende verstaen; dat Borggemeesteren ende Regeerders van Naerden voornoemt aengeschreven sal worden, haer Ed. Groot Mog. intentie te zijn, dat achtervolgens 't voorsz Reglement van de jegenwoordich-dienende Schepenen, de vier langhst in dienst geweest zijnde afgaen, ende de overige drie voor 't aenstaende jaer noch gecontinueert worden sulen, ende dat syluyden dienvolgende in plaetse van de voorsz vier afgaende Schepenen tegens den gewoonelijcken tijdt aen haer Ed. Groot Mog. sulen hebben over te senden een dubbelt getal van acht Persoonen, omme daer uyt by de selve vier geëligeert te werden, die nevens de voorsz drie overige Schepenen voor 't aenstaende jaer Recht ende Justitie administreren sulen, ende dat voor 't volgende jaer sulen moeten afgaen de voorsz drie Schepenen jegenwoordich in dienst gecontinueert wordende, met last om als dan aen haer Ed. Groot Mog. voor te dragen een dubbelt ghetal van ses Persoonen, omme daer uyt in plaetse van de drie als dan af te gane Persoonen ten sine voorsz drie anderen geëligeert te werden; ende dat 't selve alsoo vervolgens van jaer tot jaer, te weten het eene jaer met veranderinge van vier, ende het andere jaer met veranderinge van drie Schepenen gecontinueert sal worden.

Wyders belangende het overbrengen van de nominatie alhier ende d'onkosten dienthalven te supporteren, hebben haer Edele Groot Mog. verstaen dat den Bailliuw van Goylandt de voorschreve nominatie alhier r'synen koste sal vermogen over te brengen, sonder daer van eenige refusie tot laste van de voorsz Stadt te mogen cysschen.

Woonfdagh den 21 December 1667.

IN deliberatie geleydt zijnde wat ordre ende forme gheobserveert sal worden on- Ordre te ob-
serveren in
't afnemen
van den Eede
trent het beëdigen van de Heeren in de respectieve Vroedtschappen van de Ste-
den verkoosen, ende die noch naermaels daer inne verkoosen sulen worden, op
't Ecu-

op 't Eeuwigh
Edict aen
Vroedschap-
pen in de Ste-
den, &c.

't Eeuwigh Edict gedateert den vijftden Augusti lefleden, ende den seften daer aen-
volgende finalijk gearresteert, achtervolgende het Formulier daer inne begrepen;
Is verstaen ende geretolveert, dat d'Heeren Borgemeesteren in de respective Steden
by aenschryvinge van haer Ed. Groot Mog. geauthoriseert ende gelaft sullen wor-
den soo wel hun selven, als mede allen den geenen die in den Raedt ofte de Vroed-
schap aldaer compareren, ende den welcken daer toe acces vergundt werdr, 't zy
als concluderende ofte adviserende stemme hebbende, 't zy in qualiteyt als Ministers
om de Resolutien ende conclusien te extenderen, ofte andere Depeschcs ende Or-
donnantien van de Vroedschap te doen ende te achtervolgen.

Ende ten eynde daer inne met goede ordre ende op eene eenparige voet geproce-
deert werde, midtsgaders oock op dat haer Ed. Groot Mog. blijcken moge dat alles
in dier voegen zy geëxecuteert ende naergekomen, dat over sulcks aen Borgemees-
teren voorz toe-ghesonden sal worden een wel gecollationneert Exemplaar van 't
voorz Edict soodanich geschreven ende gecompasseert, dat een goede spatie of ee-
nige schoone Bladeren aen 't eynde over blyven, daer onder ghelteldt sal zijn; *Op
het bovenstaende Edict, ende 't Formulier daer inne geïnserceert, hebben den Eedt formelijck
ende corporelijck gedaen de Persoonen hier onder geëxpressceert, die tot een teecken van dien
hare namen hier onder gestelt hebben, met last ende ordre aen Borgemeesteren voorz
om allen den geenen die den voorz Eedt in maniere als boven afgeleydt sullen heb-
ben, tot een teecken van dien hare namen als boven onder 't voorz toegesonden
Exemplaar te doen schryven, ende daer benevens te annoteren den dach dat den
selven Eedt alsoo afgelecht sal zijn, daer toe de selve Heeren Borgemeesteren de eer-
ste gelegentheydt sullen hebben waer te nemen, immers ende in allen gevalle te be-
sorgen dat sulcks geëffectueert zy uytterlijck voor den achtsten Januarij toekomen-
de, ende ter naester by-een-komste van haer Edele Groot Mog. daer van by exhi-
bitie van de voorz originele onderteekeningen perfectelijck te doceren.*

Ende voor soo veel eenige van die geene die den voorz Eedt als boven sullen
moeten afleggen, ten tyde van de generale executie van 't geene voorz staet mocht-
ten absent wesen, sullen de gemelte Heeren Borgemeesteren de selve t'hunner eer-
ster aenwesen binnen de Stadt, mede voor haer bescheyden, ende den voorz Eedt
insgelijcks in maniere als boven af nemen, oock henluyden tot blyck van dien,
hare namen onder het voorz Exemplaar met expressie van dach ende date als bo-
ven doen stellen, soo als oock de selve methode geobserveert sal worden ten aensien
van die geene die naermaels tot Vroedschappen geëligeert, ofte daer toe in ma-
niere voorz acces vergunt sal worden.

Edoch by soo verre yemandt of eenige, buyten vermoede, eenich dilay, excep-
tie, ofte reserve mochten nemen ofte voorwenden, sullen sy Heeren Borgemees-
teren de namen van soodanige aen haer Ed. Groot Mog. hebben over te schryven, en-
de hun uyt den name ofte van wegen haer Ed. Groot Mog. te beveelen, dat syluy-
den haer ten naester by-een-komste van haer Edele Groot Mog. voor de selve sul-
len hebben te sisteren, ende aldaer den voorschreven Eedt te komen afleggen;
Des werdt nochmaels verklaert, dat volghens de dispositie van 't voorschreve Ee-
wich Edict, voortaan niemandt in de Vroedschappen geassumeert sal werden, ten
zy hy alvorens den voorschreven Eedt effectivelijk ende corporelijck afgeleyt sal
hebben.

Vrydag den 13 Januarij 1668.

DEn Heere van Wimmenum heeft ter Vergaderinge gerapporteert de confideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 12. deser loopende maendt, overleydt ende overwoogen in wat voegen ende manieren het point van de receptie van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, die in gevolge van voorgaende Resolutie van den elfsden daer bevoorens den Prince van Toscane, oudtken Soone van den Heere Hertoch van Florence souden verwelkomen, sonder kreuckinge van de hoogheydt ende aensienelijckheydt van den Staet, ten meesten genoege ende satisfactie van den hooch-ghemelten Heere Prince van Toscane gemanieert soude kunnen werden; Waer op gedelibereert zijnde, is goetgevonden ende verstaen, dat den selven Heere Prince door den Resident Heins in civile termen bekend gemaect sal worden, nademael syne Hoogheydt verklaert dat het tegens 't gebruyck ende de practijcque ontrent de Hoven in Italien gheobserveert wordende, stryden soude dat Gecommitteerden van haer Ed. Groot Mog. door hem tot in 't Voorhuys ofte aen de Koetsse gherecipieert, ende aen haer de voor-rangh, midtsgaders de hooge handt in sijn Hoogheys Logement gegeven soude werden, ende dat aen d'andere zyde, Gecommitteerden van haer Ed. Groot Mog. ofte van haer Hoogh Mog. niet gewoon zijn oyt anders dan in dier voegen ontfangen te werden, oock, naer de practijcque van dese Gewesten, sonder laesie van de Hoogheydt ende 't respect van den Staet, ende sonder offensie van andere hooge Stants-Perfonagien van gelijcke of meerder qualiteyt, geen min voldoende maniere van receptien souden kunnen admitteren, dat derhalven door een indispenfable necessiteyt het voorz officie van verwelkominge naergelaten sal moeten worden. Doch werden de wel-gemelte Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden niet te min midts desen versocht ende gelast alle doenelijcke officien van cere, respect ende civilitieyt aen den meer-hooch-ghemelten Heere Prince van Toscane te bewysen, of doen bewysen, mits dat de hoogheydt ende aensienelijckheydt van desen Staet als vooren niet gekrenckt ofte gechocqueert en werde.

*Ceremoniael.
Geen Hooge Stants-Perfonagien door Gedeputeerden van haer Edele Groot Mog. in haer Huys viste te geven, ten zy aen de Karosse gerecipieert, ende aen haer de hand gegeven wordende. Prince van Toscane.*

Vrydag den 27 Januarij 1668.

Op 't geproponeerde van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden huyden over de Militaire saecken gebefoigneert hebbende; Is, naer voorgaende deliberatione, goetgevonden ende verstaen, dat d'Heeren Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren sullen werden versocht ende gelast, gelijck de selve versocht ende gelast worden by desen, voortaan geene Lieutenants ofte Vendrichs aen te stellen, dan sodanige die grondich verstaen de handeling van 't Geweer, midtsgaders de exercitien en alle evolutien tot het oeffenen ende employeren van Compagnien of van eenige gedeelten van dien gerequireert wesende, ende die daer van alvorens t'haren bywesen ofte ten overstaen van die geene die de selve Heeren Gecommitteerde Raden daer toe sullen autoriseren, effectivelijck preuve gegeven sullen hebben.

Gecommitteerde Raden geen Lieutenants ofte Vendrichs te maecten, dan die de Militaire Exercitien verstaen.

Vrydag den 23 Martij 1668.

IS ter Vergaderinge gelesen seeckere Remonstrantie by ofte van wegen de Gedeputeerden van de Noort-Hollandtsche Synode aen haer Ed. Groot Mog. gepresenteert, houdende dat de selve by voorgaende Resolutie in date den ses en twintichsten November des voorleden Jaers hebbende gelieven goet te vinden, dat voortaan nie-

Nader Verklaringe ende ampliatie van voorgaende Resolmandt

lutie, houdende dat niemandt tot het Predick-ampt mach werden beroepen, als die vijf en twintigh jaren oudt is.

mandt binnen dese Provincie tot het Prædick-ampt beroepen, gevordert ofte geadmitteert sal mogen werden, ten zy hy bereyckt sal hebben ten minsten den vollen ouderdom van 25. jaren, ende sulcks in sijn 26. jaer sal wesen getreden, henluyden albereyds een Exempel was voorgekomen van een Persoon die beneden de 25. jaren tot het Predick-ampt beroepen was geworden, welckers peremptoir examen syluyden oock hadden geinhibeert, op 't vast vertrouwen dat haer Ed. Groot Mog. goede intentie niet en wierde voldaan, schoon genomen men met syne bevestiginge quame te wachten tot dat hy sijn 25. jaren ten vollen soude hebben geadimpleert, gelijk sulcks de Classis was oordeelende, maer dat hy die jaren voor syne beroepinge ende peremptoir examen bereyckt moeste hebben, versoeckende derhalven dat haer Ed. Groot Mog. wat nader ende distincter souden gelieven te verklaren, of der selver goede meyninge zy dat niemandt bevestight, peremptoir geëxamineert, nochte selfs niet beroepen sal mogen werden, ten zy hy alvoorens den voorz ouderdom van 25. jaren ten vollen bereyckt hebbe, ende in sijn 26. jaer sal wesen getreden; ende in cas yemandt voor de voorz jaren tot het Predick-ampt albereyds mochte zijn ofte noch werden beroepen, of foodanige beroepinge niet geannulleert, de vacante plaetse open ghelaten, en voorts met het peremptoir examen ende de beroepinge gesupercedeert soude moeten werden, tot dat den Candidatus den vollen ouderdom van 25. jaren als vooren bereyckt sal hebben; Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. tot elucidatie van de voorz der selver Resolutie van den 26 November voornoemt verstaen ende verklaert, ghelijck verstaen ende verklaert werdt midts desen, dat alle beroepingen tot het Predick-ampt van Persoonen noch geen 25. jaren ten vollen oudt wesende, zijn strydich tegens de voorz Resolutie, dienvolgende oock nul ende van onwaerde; ende dat mits dien ter plaette daer sulcks by inadvententie of opsetlijck soude mogen wesen geschiedt, tot eene nieuwe beroepinge geprocdeert sal moeten werden. Ende ten eynde haer Edele Groot Mog. goede meyninge in de voorz Resolutie vervat door dilayen van de beroepingen ofte andere artificien niet moge werden geëludeert, is voorts verstaen ende geresolveert, dat voortaan niemandt binnen dese Provincie tot het Predick-ampt als vooren beroepen, gevordert, ofte geadmitteert sal mogen werden, die niet ten tyde als de plaetse tot bekleedinge van de welcke het beroep geschiedt vacant is. komen te worden, den voorz ouderdom van 25. jaren ten vollen sal hebben geadimpleert gehadt, ende sulcks ten tyde voorz al in het 26. jaer sijns ouderdoms getreden geweest sal zijn; daer van by aenschryvinge aen de respectieve Classen van Zuydt- ende Noordt-Hollandt, als mede aen Borgemeesteren ende Regeerders van de Steden ende aen de Officieren ten platten Lande kennisse gegeven sal worden, omme te strecken tot hare narichtinge, ende voorts met last ende ordre om den teneur ende de dispositie van dien præcise te achtervolgen ende doen achtervolgen als naer behooren.

Cautele dat de Capitulatie met den Veldt-Marschalk Wirtz gemaeckt, niet luxceert bet beswooren eeuwigh Edict.

Vrydag den 6 Aprilis 1668.

Op 't gemoveerde van eenighe Leden, of namentlijck in tyden ende wylen niet by misduydinge gheallegeert soude mogen werden dat door de capitulatie met den Heere Veldt-Marschalck Wirtz ghemaect over 't Werven van een Regiment Voetknechten ten dienste deser Landen, met macht om de hooge ende mindere Officieren in 't voorz Regiment voor de eerste reyse selfs te mogen aenstellen ende creëren, cenichsints geluxceert was het bewuste Eeuwigh Edict den 5 Augusti des

voor-

voorleden jaers by haer Ed. Groot Mog. gearresteert, dicterende onder anderen, dat alle Ampten, Officien, Bedieningen ende Beneficien, jehenwoordich staende ter collatie van de Heeren Staten van Hollandi ende West-Vrieslandt aen de selve sal verblyven, sonder yets daer van te mogen werden afgegeven; hebben haer Ed. Groot Mog. naer voorgaende deliberatie, verstaen ende verklaert, gelijk de selve verstaen ende verklaren by desen, dat de voorz Capitulatie met den gemelten Heere Veldt-Maerschalck Wirtz gemaect, met overgifte om voor de eerste reyse syne Officieren als vooren te mogen aenstellen, eygentlyck niet en is eene collatie van Ampten ofte Officien, maer dat de selve alleenlyck aengesien moet werden als een Contract tusschen den Staet ende den meer-gemelten Wirtz als Collonel aengegaen ende gemaect om eenige Troupes van buyten 't ressort van desen Staet, daer binnen ende in dienst van dese Landen te doen komen, ende dat dienvolgende daer uyt nu noch naermaels geen argument tot luxeringe ofte infractie van 't voorz Eeuwich Edict getrocken kan of sal mogen werden.

Woonsdag den 16 Mey 1668.

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gherapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael van gisteren, geëxamineert ende overwoogen het gerepræsenteerde van de Heeren Gedeputeerden der Stadt Monnickendam, daer inne bestaende, dat des nachts tusschen den eersten ende tweeden deser loopende maendt secker Soldaet van de Compagnie van Capitain Hinyossa aldaer Guarnisoen houdende, op de publycque Strate een ander Soldaet van de selve Compagnie met een Mes in dier voegen gequetst hebbende, dat de selve acnstants van de quetsure gestorven, ende den Perpetrant daer op door de Militie in apprehensie genomen was, den voorz Capitain was sustinerende dat in conformité van seckere Resolutie den 25 Martij des jaers 1651. by haer Hoogh Mog. op de Grootte Zale ghenomen, den voorz Delinquant voor den Militairen Krijghs-raedt te rechte gesteldt soude behooren te werden, als zijnde een delict tusschen Soldaten onderlinghe begaen; Edoch dat de Schepenen der voorz Stede considererende dat het voorz delict schoon tusschen Militairen begaen, echter was een gemeen ende geen Militair delict, ende sulcx niet wetende of sy in goeden gemoede de judicature van dien konden negligeren, ende den Krijghs-raedt met de saecke laten bewerden, de Heeren hare Principalen bewoogen hadden om haer Ed. Groot Mog. te versoecken, dat de selve souden ghelieven te verklaren, voor wien den voorz Delinquant te rechte gesteldt soude behooren te werden; oock geresumeert de voorz haer Hoogh Mog. Resolutie, ende andere retro-acta daer op applicabel; Waer op ghedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. verstaen ende verklaert, gelijk verstaen ende verklaert wordt by desen, dat de voorz saecke in hare nature ende achtervolgens het declaratoir vervat in haer Ed. Groot Mog. Resolutie van den dertichsten September des jaers seshien-hondert vier en vijftich is staende, ende dienvolgende oock gelaten sal werden tot kennisse ende judicature van Schepenen voornoemt; daer van by aenschryvinge aen den Officier der voorz Stadt Monnickendam, midtsgaders oock aen de voornoemde Capitain Hinojossa kennisse sal werden gegeven, met last ende begeerte om sich daer naer præciselyck te reguleren als naer behooren.

Militie.
Jurisdic.
Monnickendam ver-
soeckt eluci-
datie waer
de Judicatu-
re behoort
over een Sol-
daet die een
ander Sol-
daet doot
gesteecken
heeft.

Den.

Donderdag den 19 Julij 1668.

*Ordonnantie
over den Im-
post op de
Koorn-bran-
dewynen, en-
de Voorlopen
van dien ge-
emaneert.*

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't Concept van Ordonnantie over den Im-
post van de Koorn-Brandewynen de Revieren af-komende, ende binnen dese
Provincie gebracht wordende, in voorgaende Notulen onder date den twintichsten
April lestleden breeder gementionneert; hebben haer Ed. Groot Mog. haer 't voorz
Concept van Ordonnantie wel laten gevallen, ende dienvolgende 't selve in voegen
ende manieren hier naer volgende gehouden voor gearresteert, daer van de Heeren
Gecommitteerde Raeden midts desen de ordentelijcke executie gerecommandeert
ende aenbevolen werdt, tot soodanigen effeete, dat het voorz Middel onder de
aenstaende Verpachtinge mede gecomprehendeert moge werden.

Ordonnantie, waer op de Staten van Hollandt
ende West-Vrieslant ten behoeve van de gemene saec-
ken, over de selve Landen, binnen de Stadt Weesp sul-
len verpachten den Impost op het inkommen van de
Koorn-Brandewynen ende Voorlopen van Koorn-Brandewynen, de welke uyt Duytslandt ende andere Quar-
rieren in de Provincie van Hollandt ende West-Vries-
landt werden gebracht ofte gevoert.

I.

Dat van alle Koorn-Brandewynen ende Voorlopen van Koorn-Brandewynen, de
welcke uyt Duytslandt, ofte andere Plaetsen binnen de Provincie van Hollandt
ende West-Vrieslantt werden gebracht ofte gevoert, ende aldaer sullen werden ge-
loft ofte ontladen, aen de Pachter ofte synen Collecteur sal worden betaeldt, als
volght, te weten, van dertich Virtels Voorloop van Koorn-Brandewynen negen
gulden vijftien stuyvers, ende van gelijcken dertich Virtels Koorn-Brandewynen ses
gulden thien stuyvers; minder ende meerder mate naer advenant.

I I.

Ende omme dat den voorz Impost bequamelijcken geheven, en alle frauden daer
inne voor-gekomen mogen werden, soo sullen alle Schippers, Wagenaers ende
Karre-luyden, de welke met eenige van de voorz Koorn-Brandewynen ofte Voor-
lopen van Koorn-Brandewynen uyt Duytslandt ende andere Plaetsen in dese Provin-
cie inkomen, gehouden wesen binnen de eerste Stadt van haer aankomste van den
Pachter ofte synen Collecteur te versoecken een billet inhoudende de oprechte
quantiteyt ende qualiteyt van hare ingescheepte ofte ingelade Brandewynen, ofte
Voorloop van dien, voorts bekent-maeckinge van hare namen, midtsgaders ex-
pressie van den Persoon ofte Persoonen aen de welke die sullen wesen geadresseert,
ende eyndelick nominatie van de Plaetsen alwaer syluyden de selve sullen moeten of-
te willen ontladen, ende dat op de verbeurte van de ingelade ofte ingescheepte
Koorn-Brandewynen, ofte de Voorlopen van Koorn-Brandewynen, mitsgaders een
boete van ses hondert Caroli guldens, te appliceren als in den Placcate.

I I I.

Dat wyders geene Koorn-Brandewynen nochte Voor-loopen van Koorn-Brandewynen binnen de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslantt ingekomen zijnde, uyt de Schepen, Schuyten, Karren ofte Wagens sullen mogen werden gelost, ge-
rept ofte geroert, voor ende al eer het voorz bekomen billet aen den Pachter ofte
synen

synen Collecteur sal wesen vertoont, ende voorts van de selve bekomen sal zijn een nader billet ofte cedulle, waer by blijcken mach dat van die Koorn-Brandewynen ofte Voorloopen ter dier plaetse den voorz Impost naer behooren is betaeldt, alles op de verbeurte van de selve Brandewynen ende Voorloopen, de welcke bevonden sullen werden in dier voegen niet aengegeven, ende den Impost niet betaeldt te zijn, midtsgaders op de verbeurte van de Schepen, Schuyten, Karren ende Wagens daer mede die gevoert sullen wesen, ende boven dien een boete van duysent Caroli guldens by de Contraventeurs te verbeuren, boven de boeten by de Generale Ordonnantie ende Placcate tot laste van de Fraudateurs gestatueert.

I V.

Dat voorts den Pachter ofte des selfs Geordonneerde by de voorz ontladinge sal mogen præsent zijn, omme reguardt te nemen of de quantiteyt ende qualiteyt van de aengegeven Koorn-Brandewynen ende Voorloopen van dien met het voorz eerste ende tweede verkregen billet accorderen ofte niet, sonder dat hem yemandt daer inne sal mogen resisteren ofte verhinderen, alles op arbitrale correctie, ende op de verbeurte van de niet aengegeven Koorn-Brandewynen ofte Voorloopen, midtsgaders verdere boete in het voorgaende Articul breeder geëxpresteert.

V.

Ende sal oock niemant wie dat hy zy, cenige der voorz van buyten ingekomen Koorn-Brandewynen ofte Voorloopen van Koorn-Brandewynen in sijn Huys, Kelder ofte Pack-huys mogen inslaen, ofte laten inslaen, voor ende al eer het voorz eerste billet aen den Pachter ofte sijn Collecteur sal wesen vertoont, ende vervolgens van de selve bekomen sal zijn het voorz tweede billet, waer by blijcken mach dat den voorz Impost naer behooren is voldaan, op pene als vooren.

V I.

Ende sullen mede de voorz Schippers, Wagenaers, Karreluyden ende Inbrengers van de voorz Koorn-Brandewynen ende Voorloopen van dien met de selve niet mogen vernachten, dan mits die eerst aen den Pachter ofte synen Collecteur in voegen als vooren aengegeven ende bekendt gemaect te hebben, op de boete hier vooren nader geëxpresteert.

V I I.

Den Pachter van desen Impost sal in handen van Commissarissen doen den behoorlijcken Eedt, dat hy nochte yemandt van synent wegen anders dan de volle gerechtigheyt van den voorz Impost volgende dese jegenwoordige Ordonnantie sal genieten, sonder met yemandt ter Wereldt selfs ofte door andere directelijck ofte indirectelijck te composeren ofte te conniveren in eeniger manieren, op pene van gelijcke duysent Caroli guldens, ende sal in gelijcke pene oock vervallen die geene de welcke met den Pachter, Collecteur ofte yemandt anders van synent wegen directelijck ofte indirectelijck als boven compositie van uytkoop ghemaectt ofte ghedaen sal hebben.

V I I I.

Dese Pacht sal ingaen den 1 Augusti naestkomende 1668, ende expireren den laetsten Julij 1669.

I X.

Ende wie Pachter blijft van desen Impost, sal gehouden zijn t'eynde alle 3. maenden te betalen ten Comptoire van den Ontfanger een gerecht vierde-deel van synen beloofden pachte, ofte by gebreecke van dien sal d'Ontfanger 't selve mogen doen executeren ende innen aen den selven Pachter ofte syne Borgen, naer vermelden ende inhoudt van de Generale Ordonnantie.

K k k k k

Op

Op de *Conditien ende Voorwaerden*, soo in de *Generale als in dese particuliere Ordonnantie* begrepen, is *Pachter* gebleven van desen *Imposte* voor den tijd van een geheel jaer, omme de somme van

Des t'oirkonden is desen geteyckent by den *Gecommitteerden van de Heeren Staten*, op den

Saturdag den 21 Julij 1668.

*Accordt
tusschen het
Zuyder ende
Noorder-
quartier o-
ver de re-
partitie ende
't dragen
van de ghe-
meene lasten.*

DE Raedt-Pensionaris heeft ter Vergaderinge gerapporteert, dat d'Heeren *Gecommitteerde Raden* alhier, met *Gedeputeerden ende Gecommitteerde Raden* van *West-Vrieslandt ende den Noorder-quartiere*, achtervolgens haer *Edele Groot Mog. Resolutie* van gisteren, in krachte van hunne respectieve *Instructien ende Authorisatien* in forma geëxteendeert, oock vervolgens op approbatie ende ratificatie van haer *Ed. Groot Mog.* geslooten ende geteekent hadden haerluyder geconvenieerde, raeckende de verdeelinghe ende esgualisatie over beyde de *Quartieren* van alle de *Posten* begrepen in den *Staet van Oorloge ende andere lasten* by gemeen consent van *Ridderschap, Edelen ende Steden van Hollandt ende West-Vrieslandt* successivelyk ingewillight wordende, in voegen ende manieren als 't voorz geconvenieerde hier naer volgende van woorde te woorde staet geinsereert.

Kennelijck zy eenen yegelyk dien 't aengaen mach by desen jeghenwoordigen *Instrumente*;

Dat op hyuden den een en twintichsten *Julij seftchien-hondert acht en tseftich*, naer menichvuldige conferentien, volgens iterative beveelen van de *Heeren Staten* van *Hollandt ende West-Vrieslandt*, tusschen der selver *Gecommitteerde Raden* in 't een ende 't ander *Quartier* gehouden op 't beramen van eene verdeelinghe ende esgualisatie over beyde de selve *Quartieren* van alle de *Posten* begrepen in den *staet van Oorloge ende andere lasten* by ghemeen consent van de *Ridderschap, Edelen ende Steden* van den voornoemden *Lande* successivelyk ingewillicht wordende, ende te dragen staende, eyntlijck tusschen de *Gecommitteerde Raden* alhier, uyt den name ende van wegen de *Steden* van den *Zuyder-quartiere* ter eenre, midtsgaders *Gedeputeerden ende Gecommitteerde Raden* van *West-Vrieslandt ende den Noorder-quartiere* uyt den name ende van wegen de *Steden* van den selven *Quartiere* ter andere zyde, op approbatie ende Ratificatie van de *Ridderschap, Edelen ende Steden* van den voornoemden *Lande*, by minnelijcke vergelijkinge zijn veracordeert ende vast gesteldt, oock volgens *Resolutie* van haer *Ed. Groot Mog.* van gisteren in *Geschrifte* geëxteendeert ende beslooten de *saccken* in de naervolgende *Poincten ende Articulen* vervat.

I.

Dat alle de *Posten, Lasten ende Petitien* de *Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant* in 't gemeen concernerende, soo *extraordinaris als ordinaris* by gemeen consent van de *Ridderschap, Edelen ende Steden* van den voornoemden *Lande* opgenomen ende ingewillicht werdende, egeene uytgefondert, voortaan over beyde de voornoemde *Quartieren* gedragen sullen werden naer eene vaste quote ende reparatie, te weten, dat in de voorz posten, lasten ende petitien gesupporteert ende betaeldt sal worden by die van den *Zuyder-quartiere*, een en tachtich ende drie vicrendeel, midtsgaders by die van *West-Vrieslandt ende den Noorder-quartiere*

achtien

achtien ende een vierendeel in 't hondert; ende dat ter tyden ende wylten toe, naer openinge ende examinatie van wederzijds Boecken, ende de rechte gestaltenisse van wederzijds Financien in den grondt ingesien zijnde, by eenparige Resolutie van de Ridderfchap, Edelen ende Steden van den voornoemden Lande anders sal wesen geordonneert; tot praestatie ende prompt furniffement van welcke voorfz respectieve quotes de Gecommitteerde Raden in 't een ende 't ander Quartier eick in hun reguardt haer in der bester forme verbinden by desen.

I I.

Dat alle de particuliere of Domestijque lasten van 't een en 't ander Quartier, midtsgaders de Los-Lijf-renten ende Interessen op de respectieve Comptoiren loopende, buyten de voorfz verdeelinghe ofte repartitie gelaten, ende voortaan by 't een ende 't ander Quartier apart gedragen ende betaeldt sullen werden, sonder dat men daer over den anderen eenige reeckenschap schuldich sal zijn; ende dat over sulcks oock in specie mede by die van West-Vrieslant ende den Noorder-quartiere alleen ghedragen ende betaeldt sullen werden de Hoofden, Rijs-Pael- ende andere Wercken aen ende ontrent Huysduynen ende den Helder successivelijck gemaect wordende, voor soo veel de lasten van de selve niet en excederen de somme van 25000. Caroli guldens 's jaers, het eene jaer door het andere gereeckent; maer by soo verre ende voor soo veel t'eenigen tyde noodich bevonden soude mogen werden aen de voorfz Wercken meerder dan 25000. guldens in een jaer te koste te leggen, dat sulcks by haer Ed. Groot Mog., met kennisse van saecken gedecreteert, ende by de Gecommitteerde Raden in West-Vrieslant ende den Noorder-quartiere gheexecuteert sal worden, ende dat alle 't geene als dan bevonden sal worden aen de voorfz Wercken boven de somme van 25000. Caroli guldens jaerlijcks ('t eene jaer als boven door 't andere gereeckent) te koste geleydt te zijn, als eene gemeene last van de Provincie gereputeert, ende sulcks in de voorfz verdeelinghe of repartitie mede gebracht sal worden; ten welcken eynde van de onkosten aen de voorfz Wercken gelupperteert jaerlijcks openinge gedaen, ende ter expiratie van elke tien jaren daer over gheliquideert sal worden; ende by soo verre als dan bevonden soude mogen werden in de verloopene thien jaren daer aen meerder dan 250000. guldens te koste geleydt te zijn, dat de voorfz hoogere onkosten als eene gemeene last van de Provincie over beyde de Quartieren naer de boven-geëxpressieerde quote gerepartieert, of andersints de penningen daer toe noodich over de respectieve Comptoiren van Hollandt ende West-Vrieslant, naer de gewoonelijcke proportie, genegotieert sullen worden; doch by soo verre bevonden mochte werden in de selve thien jaren daer aen minder dan 250000. guldens te wesen gependteert, dat als dan het kort tot de volgende thien jaren gerefereert ende in de liquidatie, die t'eynde de selve thien jaren wederom staet te geschieden gebracht sal worden.

I I I.

Ende nademael 't Collegie ter Admiraliteyt in West-Vrieslant ende den Noorder-quartiere buyten extraordinaris consenten ende subsidien van den Staet van seer weynich vermogen is, dat midts dien van nu af aen sal werden vast gesteldt, gelijk vast gesteldt wordt mits desen, dat soo wanneer geene extraordinaris subsidien ten behoeve van de Collegien ter Admiraliteyt werden ingewilicht, ofte oock dat d'ingewilichte subsidien voor 't contingent van 't gemelte Collegie geen 80000. Caroli guldens in een jaer mochten komen te bedragen, als dan 't gemelte Collegie, om 't selve mede eenigermaten tot behoorlijcke esquipage bequaem te maecten, met eene somme van 80000. Caroli guldens, ofte met soodanigen somme als

d'ingewillichde extraordinaris consenten voor 't cōtingent van 't gemelte Collegie minder dan tachtich duysent Caroli guldens in een jaer mochten komen te bedragen, tot laste van de gemeene Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant gesubsidieert, ende midts dien de voorsz somme by de massa van de lasten over beyde de Quartieren als boven te verdeelen ghevoeght, oock vervolgens effective in de voorsz verdelinge of repartitie gebracht sal worden; alles ter tyden ende wylen toe by eenparige Resolutie van de Ridderfchap, Edelen ende Steden van Hollandt ende West-Vrieslant anders sal wesen verstaen; Des werdt mede van nu af aen vast ghesteldt, dat by soo verre door Godes zeghen het innekomen van 't voorsz Collegie tot vijf hondert duysent Caroli guldens jaerlijcks ofte daer boven mochte komen te excreseren, of oock wel dat het selve innekomen door verloop ofte veranderinge van saken t'eenigen tyde mochte komen te esgaleren ofte te surmonteren het innekomen 't-welck 't Collegie ter Admiraliteyt op de Maze ten selven tyde bevonden sal werden te hebben in beyde de voorsz gevallen, het voor-geroerde extraordinaris subsidie sal komen op te houden, immers dat als dan uyt krachte van dit Verdrach daer toe geene actie meer gebooren sal zijn.

I V.

Wyders gemerckt geduyrende den jonghsten Oorlogh tegens Engelandt, het gemelte Collegie ter Admiraliteyt tot verscheyden tyden ende doorgaens uyt d'extrordinaris consenten of genegotieerde penninghen soo veel te weynich ghetoucheert heeft, als het beloop der voorsz consenten, of de contingente portie in de voorsz negociation over West-Vrieslant ende den Noorder-quartiere minder bedraecht dan een gerecht vierde-part in het gene ten behoeve van de drie Collegien ter Admiraliteyt binnen dese Provincie residerende successivelyck is geacordeert, 't welck in alle den tijdt van den voorsz Engelschen Oorlogh komt te bedragen ter somme van negen hondert duysent Caroli guldens, dat over sulcks om 't voorsz kort aen 't gemelte Collegie ordentelyck te rembourseren, de gerechte helft van dien by de Gecommitteerde Raden alhier, ende de wederhelft by de Gecommitteerde Raden in West-Vrieslant ende den Noorder-quartiere aen 't gemelte Collegie uytgereyckt sal worden tot het uytvinden van welke respectieve helften de selve Gecommitteerde Raden, voor soo veel des noot zy, by de Heeren Staten in krachte van de approbatie ende ratificatie van desen Accorde, geauthoriseert sullen wesen de gerequireerde negociation over de Comptoiren in 't een ende 't ander Quartier te moghen uytchryven; ende dat voorts alle de achterstallige ofte noch onbetaelde schulden van de verloopene jaren in 't een ende 't ander Quartier respectivelyck betaeldt sullen werden, sonder dienaengaende eenige gemeenschap te maecken of repartitie te introducceren.

V.

Dat door de voorsz veracordeerde quote ofte repartitie geene de minste veranderinge gemaect sal worden in de gewoonelycke ende van oudts gebruyckelycke quote ontrent de negociation op Los-Lijf-renten of interessen, maer dat alle de Capitalen die voortaan tot voldoeninge van eenige Lasten of gedragen consenten, of oock wel tot een fonds de reserve ofte andersints sullen werden genegotieert, over de respectieve Quartieren uytgeschreven, ende by de selve gefurneert sullen werden als voor heenen, naer de gebruyckelycke quote van 79. ende een half over 't Zuyder-quartier, ende 20. en een half over 't Noorder-quartier.

V I.

Ende by soo verre het mochte komen te gebeuren, 't gunt Godt Almachtigh genadelyck

nadelijk ghelieve te verhoeden, dat West-Vrielandt door het inbreecken van de bekende West-Vriessche Zee-dijk mochte komen geïnundeert te werden, dat als dan, midts het gepræsupponeert onvermogen van 't gemelte Quartier dese convertie sal komen te cesserem, ende een yder van parthyen Contrahenten wederom wesen in sijn geheel, even ende in sulcker voegen als of het jegenwoordige Verdrach noyt aengegaen ware geweest.

V I I.

Dat de penningen procederende van het Middel van 't Denne-zout in den Noorder-quartiere geheven wordende, al hoe wel de selve voor heenen directelijck ende immediatelijck ten Comptoire van den Ontfanger Generael gebracht zijn, echter voortaan, by adveu ende executie van desen Contracte, in de respectieve Comptoi- ren van West-Vrielandt ende den Noorder-quartiere gefurneert worden, ende aldaer verblyven sullen ter dispositie van de Gecommitteerde Raden in den selven Quartiere, om nevens anderen tot voldoeninge van de voorz Lasten ofte Petitien voor hare quote geëmployeert te mogen werden.

V I I I.

Dat het proffijt gheresulteert of noch te resulteren uyt gedane of noch te doene reductie van Renthen ende Interessen over de Comptoi- ren van de Domeynen by goede ende vreedtsame tyden als voor heenen gheëmployeert sal worden tot aflossing van Capitalen over de selve Comptoi- ren genegotieert; ende in cas by tyden van Oorloch of andere ongelegentheydt haer Ed. Groot Mog. geraden souden mogen vinden de selve penningen elders dan tot aflossing als boven te laten employeren, dat als dan daer mede niet anders dan gemeene lasten tot verlichting van beyde de Quartieren betaeldt, ofte andersints de selve Penningen by 't een ende 't ander Quartier naer de voorz beraemde quote geproffiteert sullen werden; Ende voor soo veel nu of naermaels eenige Middelen over de gantsche Provincie gheheven of ingewillicht ende verpacht souden mogen werden, dat het provenu van dien insgelijcks niet anders dan in maniere voorz tot ghemeene verlichting gebruyckt of by 't een ende 't ander Quartier naer de selve quote geproffiteert sal worden.

I X.

Dat soo lange de selve beraemde quote, of foodanige andere als by eenparige resolutie als boven in plaetse van dien soude mogen wesen gearresteert, by die van West-Vrielandt ende den Noorder-quartiere, wert gedragen ende voldaan, 't voorz Collegie ter Admiraliteyt in den selven Quartiere sal trecken ende genieten het volle vierde-part van de quote deser Provincie in alle consenten tot subsidie van de respective Collegien ter Admiraliteyt gedragen wordende; ende dat midts dien het selve Collegie van de Middelen tot de saecken van de Zee geconsenteert, geaffecteert of wel genegotieert uyt het Zuyder-quartier sal ontfangen 't geene de voorz beraemde quote van achtien ende een quart ten aensien van geconsenteerde Middelen, ende het ordinaris contingent van twintich ende een half ten aensien van genegotieerde penningen, minder dan 't voorz volle vierde-part komt te bedragen.

X.

Dat de Gecommitteerde Raden in 't een ende 't ander Quartier, in krachte van haer Ed. Groot Mog. approbatie die op desen Accorde verwacht ende te gemoet gesien wordt, geauthoriseert ende gelaft sullen zijn om tot voltrecking ende executie van den selven Accorde, ten spoedichsten cene particuliere verdeeling ende repartitie over beyde de Quartieren te maecken, soo van alle posten in den staet van Oorloge begrepen, als van alle andere lasten de gemeene Provincie concernerende, ende

voorts van jaer tot jaer, of t'elckens als dienthalfen eenige veranderinge voorvalt, of eenige nieuwe lasten ofte petitien ingewillight zijn, wederom van ghelijcken te doen, oock jaerlijcks te liquideren ende vereffenen, 't gunt van de gerepartieerde lasten op 't een ofte 't ander Quartier onbetaeldt gebleven ende caducq gevallen ofte andersints by d'een of d'ander toeval geproffiteert soude mogen zijn.

Aldus gedaen, geacordeert ende geslooten in 's Graven-Hage, op den voorfz 21 Julij 1668, ende ten oirkonde der waerheydt by ons ondergeschreven met onse respectieve onderteekeningen ende Signatures bevesticht.

Zuyder-quartier.

Bouckhorst.

J. v. Beveren.

R. Swanenburgh.

Amilius Cool.

J. Pesser.

Adriaen Boxel.

Herb. van Beaumont.

Simon van Beaumont.

Noorder-quartier.

Lucas van Neck.

Nicolaes Teengs.

Pieter Bording.

Adriaen van Sevenhuysen.

Adriaen Jongknecht.

Claes Admirael.

R. D. Brouwer.

D. v. Foreest.

J. v. Foreest.

Johan de Witt.

Van welck voorfz geconvenieerde by de Leden generalijck Cotype versocht zijnde, omme de intentie van de Heeren hare Principalen dienthalfen te mogen verstaan, Is de finale Resolutie daer op te nemen uytgesteldt tot nader deliberatie.

Vrydag den 27 Julij 1668.

*Instructie
voor de
Raedt-Pen-
sionaris ge-
arresteert.*

DEN Heere van Wimmenum heeft ter Vergaderinge gerapporteert de consideratien ende 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 19. deser loopende maendt geresumeert ende geëxamineert d'Instructie slaende op 't Raedt-Pensionaris-ampt van Hollandt ende West-Vrieslant; ende heeft sich de jegenwoordich dienende Raedt-Pensionaris met den aenvangh van 't voorfz rapport uyt de Vergaderinge geretireert ende onthouden, ter tyden ende wylen toe hy wederom door ordre van haer Ed. Groot Mog. ontboden is; Waer op gedelibereert zijnde, is de voorfz Instructie op nieuws gearresteert, in voegen ende manieren als de selve hier naer volgende van woorde te woorde staet geïnseereert.

Instructie waer naer den Raedt-Pensionaris van 't gemeene Landt van Hollandt ende West-Vrieslant hem in synen dienst sal hebben te reguleren.

I.

Erstelijck sal den Raedt-Pensionaris wesen een Persoon staende ter goeder naem ende fame, professie doende van de Ware Christelijcke Gereformeerde Religie, gelijk de selve alhier te Lande in de publijcque Kercken jegenwoordich beleden ende geleert wordt, hebbende ervarentheydt ende kennisse van 's Landts saecken, ende ten minsten nevens de Nederduytsche, in de Latijnsche en Fransche Talen geveerfeert.

Ende

I I.

Ende ten eynde 't gemeene Landt gestadich van den Raedt-Pensionnaris gedient mach worden, soo sal hy geene Officien, beneffens het Raedt-Pensionnarischap, binnen ofte buyten de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt mogen bedienen in eenigerhande manieren, ofte onder eenich prætext, uytgefondert alleenlijk foodanige als d'Heeren Staten selfs op hem fouden mogen confereren.

I I I.

Sal gehouden wesen, naer sijn uytterste vermogen, te besorgen, dat de Privilegien, Gerechtigheden, Coustumen ende Usantien van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt, midtsgaders de Souveraineteyt ende autoriteyt van de Staten in alles geconserveert ende bewaert werde, gelijk hy oock gehouden sal zijn goet reguardt te nemen, dat alle generale Wetten, Resolutien van ordre, Instructien ende Reglementen geobserveert ende naergekomen werden, ende bevindende t'eenigen tyde daer van te werden gedeveieert, sulcks ten dienste van den Lande, des noot zijnde, aen haer Ed. Groot Mog. te adverteren.

I V.

Ende om in alle voorvallende gelegentheydt synen dienst ende advyse te mogen gebruycken, sal hy hem in alle saecken, soo van Quartieren, Steden, Dorpen ende Collegien van Hollandt ende West-Vrieslandt, als oock van andere Provincien ende Landen, soo veel dat Hollandt ende West-Vrieslandt soude mogen roeren, daer over t'eenigen tyde deliberatien fouden mogen vallen, ter Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. neutrael ende onpartydich moeten houden in de selve saecken, niemandt ten dienste staen, advis ofte consultatie geven, ende geensints van yemandt eenige Pensioenen ofte Gagien te nemen.

V.

Sal alle Dachvaerden van de Staten præcise waernemen op den dach jegens de welke de beschryvinge is gedaen, ende sal als dan met de præsenten Leden de befoigne ter handt nemen, ende alle voorvallende saecken afdoen, ende den derden dach in omvraege brengen de vacante Ampten ende Officien, omme daer van gedisponeert te werden, in gevalle sulcks met contentement, ende by goetvinden van de meeste der præsenten Leden verstaen sal worden.

V I.

Item, sal gehouden wesen ordinarie te compareren in 't Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden, midtsgaders ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael, alwaer hy niet meer als een adviserende stem sal hebben, ende bevindende in de Vergaderinge van haer Hoogh Mog. eenige saecken voor te vallen, waer op de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt behooren beschreven te werden, sal 't selve refereren aen de Heeren Gecommitteerde Raden voornoemt, om naer rype deliberatie daer inne gedaen te werden, sulcks als voor den dienst van 't Landt bevonden sal worden te behooren; ende 't geene hem by de selve Gecommitteerde Raden, 't zy omme de Staten te beschryven op eenige extraordinaire poincten, ofte om eenige andere Depeschtes te doen te last gheleydt sal worden, naerstelick effectueren.

V I I.

Sal het werck van de Vergaderinge van de hooch-gemelte Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt beginnen des Voormiddachs ten negen uyren, ende des Naermiddachs ten vier uyren, blyvende 's morgens gehouden ten elfen afte breecken, omme de Vergaderinge van de Heeren Staten Generael tydelijck by te woenen,
ende

ende aldaer alle faecken ten besten van de Geunieerde Provincien in 't generael, ende van de Provincie van Hollandt ende West-Vrieslandt in 't particulier te helpen dirigeren, ten ware de importantie ofte de menichvuldigheydt van faecken, daer op spoedige conclusie mochte vereyscht werden, sulcks quame te verhinderen, midts t'elckens soo 's morgens als des naermiddachs, buyten verlet door particuliere be- soignes van Staet, een weynich tijds voor 't aenvangen van de Vergaderinge, hem latende vinden in 't Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden, omme van haer te mogen verstaen de poincten die sy noodich souden mogen oordeelen ter Verga- deringe in deliberatie gesteldt te werden.

V I I I.

Sal ter Vergaderinge proponeren ende voordragen 't gunt hy sal oordeelen ten dienste van den Lande by haer Ed. Groot Mog. in deliberatie gheleydt te moeten werden, ende de voorstellinge by hem te doen, in dier voegen sien te beleyden, dat op elcke Sessie soo wel voor als naer de middach t'elcken een omvrage tot con- clusie moge werden gebracht.

I X.

Ende naer de ghedane propositien, sal hy den Edelen ende Steden daer op haer advis ende opinien laten verklaren sonder yemandt van de selve in 't geven van haer advis ende 't verklaren van hunne opinien te interrumperen, of sijn advis daer tuf- schen te verklaren, ten ware by yemandt van de Edelen ofte Steden sulcks op hem wierde begeert, ofte dat tot onderrichtinge van de Leden uyt voorgaende Resolu- tien in de selve faecken of wel op gelijcke gelegentheydt genomen ofte andersints sulcks noodich ware.

X.

Sal in dier voegen d'opinien ommevragen, ende omgevraecht zijnde, in faecken van merckelijke importantie specialijk verklaren wat de meeste stemmen ofte o- pinien zijn, laborende in alles ende voornamentlijk in deliberatien van gewichte, de Leden te brengen ende te disponeren tot de meeste eenparigheydt; blyvende niet te min generalijk gehouden, volgens de pluraliteyt van opinien, ende niet anders, op faecken daer inne notoirlijk overstemminge plaetse heeft te concluderen.

X I.

Ende ten eynde de voorsz Vergaderinge tot groot ongemack van de Leden ende merckelijken ondiens van den Lande niet en werde opgehouden met noodeloofse redenen, ende tedieuze rediten, soo sal hy Raedt-Pensionnaris tot meerder facilita- tie ende verkortinge van de be-soignes, gehouden zijn de Leden buyten reden te langhwylich ende met rediten adviserende, serieuselijck vermanen, hare opinien kortelijck ende succinctelijck te willen uyten.

X I I.

Item, sal den Raedt-Pensionnaris aen niemant als aen de Leden ter dachvaert gecommiteert, reveleren de opinien die by een yegelijck gegeven zijn, nochte oock de redenen daer toe geallegert, ende voorts secreet houden alle faecken in de Vergaderinge gehandelt, die behooren ofte andersints bevoelen sullen worden, se- creet te werden gehouden.

X I I I.

Sal (de Vergaderinge compleet wesende) ter handt nemen de poincten van be- schryvinge, ende voor eerst die gene die tot Geldt-middelen zijn streckende, ende sal niet te min alle andere poincten sommierlijk overgaen, om door 't selve middel d'inclinatie van de Leden, so haest doenlijk, tot de voorsz poincten te mogen verstaen.

Sal by resumptie op de poincten befoignerende , alleen aenmanen ende sommen de Leden die difficil zijn gebleven , sonder daer over een generale omvrage te doen , ten ware hy Raedt-Pensionaris sonderlinge redenen hadde , om anders te doen.

X V.

Sal oock een pertinent Register maecken en houden van alle de Resolutien van de Staten , ende in 't extenderen van de selve , soo veel mogelijk is , klaerheydt ende kortheydt observeren , oock alle repetitien van voorgaende deliberatien eviteren , ende tot dien eynde de poincten van beschryvinge ofte andere invallende saecken ten eersten male met circumstantien extenderen , ende aenteekenen de difficulterende Leden in sijn particuliere Notulen , ende soo lange de voorsz poincten niet geconsenteert , ofte de voorsz saecken niet absolutelyck ter eenre ofte ter andere zyde afgedaen zijn , geene nieuwe extensien daer van maecken , ten ware eenige notable veranderinge daer inne ware voorgevallen ; Sullende gehouden wesen alle Ordonnantien , Acten , Placcaten , Consenten , Resolutien , ende andere Depesches van importantie selds te extenderen , ende voor 't hooft van elcke Depesche het sommier innehoude van dien te annoteren.

X V I.

Item , sal besorgen dat alle morgen in de Vergaderinge de Resolutien des daeghs te vooren genomen , ende die van Saturdachs des Maendachs daer aen volgende , werden geresumeert ; met dien verstande nochtans dat de Resolutien die prompter executie zijn vereyllchende , noch ten selven dage dat die genomen zijn , is 't doemlyck , geresumeert , ende vervolgens van stonden aen sulcks ende daer 't behoort ter executie ghesteldt worden ; ende wat aengaet de Resolutien op den lesten dach in elcke Vergaderinge te nemen , sal den Raedt-Pensionaris de selve datelijck ende voor het dimitteren van de Leden , in gevalle de selve gedisponeert konnen worden soo lange te vertoeven , ten minsten kortelijck soo 't de tijdt of materie anders niet en soude willen toelaten , op het Papier brengen , ende de Vergaderinge-voorleesende Resolutien te mogen werden uytgegeven ; Ende alsoo tot laste van den Secretaris staen de extensien van de Apostillen ende Appointementen op de ordinaris Requesten , soo sullen de selve , van importantie wesende , by den Raedt-Pensionaris ende Secretaris te samen werden geresumeert , al eer de selve sullen werden uytgegeven.

X V I I.

Sal besorgen dat de resumptie van de Resolutien gedaen zijnde , daer van noch dien avondt , ofte uytterlijck des daeghs daer aen in handen van den Secretaris van haer Ed. Groot Mog. geleverd werde een wel-gecollationeerde Copie , omme door ordre van den selven Secretaris ten spoedichsten te werden geregistreert , op dat soo de Leden van de Vergaderinge , als het Collegie van de Gecommitteerde Raden , des van nooden hebbende , van behoorlijke Extracten mogen werden gedient.

X V I I I.

Sal onder een pertinent ende perfect Register ende Index redigeren in goede ordre alle de Boecken , Stucken , Brieven ende Papieren 't gemeene Landt concernende , die in syne handen sullen komen , ende die gene van de selve op de welke geen verdere Resolutien te vallen staen , alle jaren onder recepisse overleveren in handen van de Bewaerder van de Chartres van haer Ed. Groot Mog.

X I X.

Sal oock cenige Leden by haer Ed. Groot Mog. tot particuliere befoignes ghe-

committeert wefende, ten felven dage dat de Resolutie daer toe fal zijn genomen, ofte uytterlijk des daegs daer aen het Lidt, 't welck in de Commissie d'eerste is, doen behandigen de Acte Commissoriael, oock een bysondere Lyste houden van s^ddanige Commissien, midtsgaders notitie van de saecken die by eenige Leden overgenomen ofte opgehouden zijn, ende alle Weecke eenmael, als sulcks sonder merckelijcke verhjnderinge inde publicque deliberation kan geschieden yeder lidt, 't welck ofte in Commissie d'eerste fal zijn, ofte eenige saecken overgenomen ende opgehouden fal hebben, opentlijk ende serieufelijck aenmanen, ten eynde de voorz befoignes en de overgenomen saecken respective naer behoren mogen werden gevordert.

X X.

Sal by absentie van de Vergaderinge buyten merckelijck verlet ofte wichtige redenen ter contrarie, alle dagen des Voor ende Naermiddachs als het Collegie van de Gecommitteerde Raden by een komt, hem aldaer op de gestelde uyre laten vinden, om alle deliberation van gewichte, ende oock de Pleydoyen, soo veel doenlijck, by te woonen, ende des Voormiddachs nevens d'Heeren Gecommitteerde Raden, welckers tour-beurte het wesen sal, ter Generaliteyt te verschynen, sich mede aldaer te laten vinden.

X X I.

Sal rapport doen aen haer Ed. Groot Mog. in 't begin van elcke Vergaderinge, wat r^zedert het scheyden van de lest-voorgaende Vergaderinge ter Generaliteyt, ende in 't Collegie van de Gecommitteerde Raden, van consideratie voorgevallen fal zijn, ende voorts van tijdt tot-tijdt van 't geene dagelijcx ter Generaliteyt van gewichte fal wesen gepasseert.

X X I I.

Sal geen Missiven aen de Staten of Gecommitteerde Raden geadresseert, ende den Staet van den Lande betreffende, mogen achterhouden, maer die ter eerster occasie naer den ontfangh van de selve moeten voortbrengen, omme gelesen, ende den inhoude van dien geweten te worden.

X X I I I.

Sal met de Ministers van desen Staet buyten 's Landts residerende, van tijdt tot tijdt corresponderen, om de selve bequamer te maecken tot uytwerkinge van de intentien van de Regeeringe, ende tot dien eynde specialijck aen de selve suppediteren ende overschryven alle de Resolutien hier genomen werdende, ende 't gunt vorders in den Staet passeert, insonderheydt oock de redenen, expedienten ende argumenten die hy sal oordeelen de voorz Ministers tot uytvoeringe van hunne last ende Commissie dienstich te sullen wesen, welverstaende dat hy eenige saecken van teere consideratie aen de selve Ministers overschryvende, daer van communicatie geven sal aen de Heeren Staten, soo wanneer haer Ed. Groot Mog. Staets-gewysse vergadert sullen wesen, ofte andersints aen de Heeren der selver Gecommitteerde Raden, daer by mede bescheydende de Heeren van 't Noorder-quartier, ter Vergaderinge van haer Hoogh Mog. gedeputeert, ende dat hy oock gehouden sal zijn te bewaren de Minuten van de voorz Brieven van correspondentie, omme t'allen tyden, des by haer Ed. Groot Mog. vermaent zijnde, daer van exhibitie ende lectuere te kunnen doen.

X X I V.

Sal aen Ministers van Koningen, Republijcquen, Princen, Potentaten, Staten ofte Steden, Vrunden ofte Geallieerden van desen Staet, d'occasie ende gelegentheydt sulcks præsenterende, ofte vereylichende, met behoorlijke circumpectie, geven com-

communicatie van foodanige faecken ende advifen als hy fal oordcelen op hare respective Heeren ende Meesters reflexie te hebben, ofte de gemelte Ministers aengenaem te sullen zijn, ende met dienst, immers sonder ondienst van desen Staet henluyden gecommuniceert te sullen kunnen werden, oock wederomme uyt de ghemelte Ministers ontfangen openinge van alsulcke faecken als de selve aen hem reciproque-lijck sullen gelieven te communiceren, doende van de poincten, die daer inne souden mogen influeren ofte resideren, uyt welckers kennisse aen de Regieringe hy fal oordeelen eenige vrucht getrocken te kunnen werden, rapport in de Vergaderinge van de Staten, ofte by absentie van de selve aen de Heeren Gecommitteerde Raden, in praesentie van de Heeren Gedeputeerden van West-Vrieslant ende den Noorderquartiere, ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generael in loco zijnde, om daer op reflexie gemaect, ofte resolutie genomen te werden ten meesten dienste van den Lande.

X X V.

Sal oock gehouden zijn pertinentelijck ende punctuelijck sich van tijdt tot tijdt te imformeren op den staet der Financien van Hollandt ende West-Vrieslant, omme t'elckens by den aenvanck van de Vergaderinge, met communicatie ende by goetvinden van de Gecommitteerde Raden, ende voorts t'allen tyden, des verfocht zijnde, openinge te doen van de ware gelegentheydt van dien, midtsgaders van de veranderinge die daer inne soude mogen wesen gevallen, sonder nochtans hem t'onderwinden het ordonneren ofte distribueren van 't stuck van de Financie, maer daer mede laten bewerden de Heeren Gecommitteerde Raden, die hy, des verfocht zijnde, sal gehouden zijn, daer op te dienen van advis.

X X V I.

Ende sal hem op den Eedt verboden wesen, sich enichsints te bemoeien met het verkiefen ofte stellen van eenige Officieren, Vroedtschappen ofte andere Magistraten, ende 't vergeven van Ampten in de Steden ofte ten platten Lande, oock niemant, wie die soude mogen wesen, in de Vergaderinge van de Staten, ofte by de Gecommitteerde Raden, ende in de Generaliteyt, niet anders dan volgens Resolutie van de Staten ofte Gecommitteerde Raden, ofte ten reguarde van Ampten daer op d'ordinaris Gedeputeerden ter Generaliteyt sonder rugge-spraecke dispone- ren, niet dan met communicatie ende goetvinden van de selve haer Edele Groot Mog. Gedeputeerden aldaer, nochte oock elders yemandt tot Officien van Justitie, Finantie, ofte andere 't zy Militaire, 't zy Politijcque Ampten, opentlijck, noch bedecktelijck mogen recommanderen.

X X V I I.

Sal mede alle Commissien ende Reyfen, die hem by de Staten binnen de Geunieerde Landen te laste geleydt souden mogen worden, neerstelijck ende getrouwelijck achtervolgen.

X X V I I I.

Sal geduyrende synen dienst, syne ordinaris woonplaetse hebben in den Hage, ende buyten de selve niet mogen vernachten, als met voorweten ende goetvinden van de Heeren Gecommitteerde Raden, ende sich niet buyten de Geunieerde Provincie begeven, als met kennisse ende verlof van de Staten selfs.

X X I X.

Ende sal den voorsz Raedt-Pensionaris Eedt doen, dat hy hem naer alle de voorsz Poincten naer uytterste vermogen, sal reguleren, ende voorts al tot dienste van den Lande van Hollandt ende West-Vrieslant doen, dat een goet ende getrouw Raedt-

Pensionnaris schuldich is, ende behoort te doen; oock geene Giften, Gaven ofte Geschencken mogen ontfangen, genieten ofte proffiteren van eenige dingen hoe kleyn die oock souden mogen wesen, selfs niet van Eetbare Spijs ofte Dranck; ende dat van niemandt, 't zy Steden, Collegien, Compagnien, Kameren, Personagien, ofte particuliere Persoonen, uytgefondert alleenlijk van syne naeste Bloedt-vrunden ofte Geallieerden, tot Sufters ende Broeders Kinderen incluyt, ten ware nochtans hy wiste, dat de selve Bloedtvrunden ofte Geallieerden yets aen haer Ed. Groot Mog. ofte der selver Gecommitteerde Raden te doen hadden, ofte apparentelijck te doen souden krygen; Ende sal hy oock; soo veel in hem is, besorgen, dat 't selve by sijn eerste ende andere Klercquen insgelijcks werde naergekomen.

X X X.

Voor welcke diensten den voorz Raedt-Pensionnaris jaerlijcks voor Pensioen ofte Gagie ghenieten sal uyt de Gemeene Landts Impositien de somme van 3000. Caroli guldens, daer van t'elcken vierendeel jaers een vierendeel sal werden betaeldt.

X X X I.

Den dienst van den Raedt-Pensionnaris sal duyren den tijdt van vijf jaren, welcke geëxpireert zijnde, van nieuws sal werden gedelibereert op 't verkiefen van eenen anderen, ten ware met verre de meeste stemmen goetgevonden wierde, desen wederom in dienst aen te nemen op dese Instructie, die oock van nieuws in de Vergaderinge gelesen, geëxamineert, gearresteert, ende by desen beswooren sal worden; Ende sal geduyrende synen dienst, synen rangh ende sessie moeten nemen beneden de Staten ende Gecommitteerde Raden respectie, ende de Leden van dien.

X X X I I.

Ende in soo verre hy in desen dienst niet en wordt gecontinueert, sal geene andere Staten buyten de Provincie van Hollandt mogen bedienen, als met consent ende voorweten van de Heeren Staten.

Aldus gearresteert in volle Vergaderinge van de Ed. Groot Mog. Heeren Staten voornemt, in den Hage den 27 Julij des jaers 1668.

Ter Ordonnantie van de Staten.

Woonsdag den 19 September 1668.

2. Point.
*Ordre ende
Reglement
op 't begeben
van Compagnien, &c.*

Achtvolgens het tweede point van de jegenwoordige beschryvinge, by re-
Asumptie gedelibereert zijnde op 't rapport ende advis van de Heeren haer Edele
Groot Mog. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der
selver Resolutie Commissoriael in date den 23 November des jaers 1661. geëxami-
neert ende overwoogen, of niet eenige ende hoedanige Reglementen op 't begeben
van Compagnien ende andere Militaire Charges souden kunnen ende behooren be-
raemt te werden tot encouragement van de Militie, ende tot voorkominge van alle
mislagen die by faulte van dien daer ontrent gecommiteert souden kunnen wer-
den, in voorgaende Notulen onder date den 23 Februarij des voorleden Jaers bree-
der geëxtendeert; hebben de Heeren van de Ridderfchap ende Edelen, midtsgaders
de Gedeputeerden van de Steden uyt den name ende van wegen Borgemeesteren ende
Vroedschappen hare respectie Principalen verstaen, geresolveert ende vast ge-
steldt, gelijk verstaen, geresolveert ende vast gesteldt wordt mits desen, dat voort-
aen niemandt gesteldt sal worden tot Cornet ofte Vendrich dan die drie jaren, nie-
mandt tot Lieutenant dan die vier jaren, te weten beyde van ordinaris ende gemeene
Compagnien, ende niemandt tot Lieutenant van een Collonels, Lieutenant-Col-
lonels

lonels ofte Majors Compagnie, dan die ses jaren ten minsten het Landt in de Wapenen effectivelyck gedient hebben; Welverstaende dat alle die gene die jegenwoordich Vendrichs zijn, of naer desen conform de voorz Wet noch Vendrichs fullen werden, by vacature van de Lieutenants-plaetsen der Compagnien van de welke sy Vendrichs zijn, tot de selve Lieutenants-plaetsen geavanceert fullen mogen werden, gelijk oock de Lieutenanten van gemeene Compagnien soo wanneer haerluyder Capiteynen tot Collonels, Lieutenant-Collonels of Sergeanten Major werden geavanceert, ende de selve Compagnien behouden, in de Lieutenants-plaetsen van de gemelte Compagnien geconserveert fullen mogen blyven.

Edoch op dat niemandt in fraude van dese Wet sich in syne Kindtsche jaren op d'een of d'andere Compagnien hebbende laten enrolleren, daer door praesumere als den gerequireerden tijdt van jaren gedient hebbende, praematuyrlyck tot Vendrich, Cornet ofte Lieutenant geavanceert te werden, dat over sulcks niemandt voor effective Soldaet sal mogen werden aengesien of gehouden, schoon hy onder eene Compagnie geënrolleert gheweest zijnde, oock tochten ende wachten gedaen mochte hebben, dan van den tijdt af dat hy den ouderdom van veerthien jaren ten vollen sal hebben geadimpleert, sonder dat hier op geapliceert sal mogen worden d'ordinaris exceptie *quod nempe in favorabilibus annus inceptus habeatur pro completo*, ofte eenige andere uytvluchten hoedanich de selve oock souden mogen wesen of uytgedacht konnen werden; Soo nochtans dat; om onder praetext van de bovenstaende dispositie de Compagnien met geen jonge Gesellen, onbequaem om de Wapenen naer behooren te manieren, te laten vervult werden, niemandt op de Rolle als 's Landts gagie treckende sal mogen werden gepasseert, dan die den ouderdom van sefthien jaren ten vollen sal hebben geadimpleert; ende dat alle anderen de voorz jaren niet geadimpleert hebbende; fullen moeten wesen supernumerair.

Dat oock voortaan geen Ritmeesteren ofte Capiteynen ghecreëert fullen werden dan die in qualiteyt als Cornet, Vendrich ofte Lieutenant ten minsten acht jaren het Landt als vooren gedient hebben, met dese reserve alleenlyck, dat van ses vacerende Compagnien als mede van gelijk getal van Lieutenants, Cornets ende Vendrichs-plaetsen alleenlyck vijf van dien praecise volgens de Wet, ende sulcks aen Persoonen den gerequireerden tijdt gedient hebbende, fullen moeten vergeven, ende dat de sesste Compagnie, Lieutenants-Cornets- ende Vendrichs-plaetsen oock aen eenige andere Persoonen van extractie, ende van sonderlinge merite, ofte oock wel uyt eenige andere goede consideratien, schoon den gerequireerden tijdt niet gedient hebbende, geconferereert sal mogen werden; Des dat de Soonen van de Heeren in de ordre van de Ridderfchap beschreven zijnde, of geweest zijnde, ende sulcks oock van die geene die hier naermaels in de ordre fullen werden beschreven in den eersten grade, om verscheyden notable reflectien aen de dispositie van de voorz Wet niet geasubjecteert fullen wesen.

Ende sal tot goede observantie van 't gene voorz is, niemandt tot eenige van de voorz Charges verkoosen, veel min ten Eede geadmitteert, of de commissie daer toe dienende voor hem geëxpedieert mogen werden, ten zy alvorens blijcke, dat in hem resideren de requisiten hier boven geëxpresteert; doch by soo verre t'eenigen tyde bevonden soude mogen werden dat yemandt by subreptie, inadvertentie of andersints tot eenighe van de voorschreve Charges mochte wesen verkofen, on-aengesien in hem eenige van de voorschreve requisiten hadden gedeficieert, dat de selve als dan, sonder eenige verschooninge wederom gedegradeert sal worden van de Charge die hy in dier voeghen abusivelyck sal hebben geobtaineert, indien hy

de selve noch is bekleedende, of andersints oock van foodanige hoogere Militaire Charge als hy naderhandt in gevolge van dien soude mogen hebben geobtimeert.

Wyders is eenparighlyck geresolveert ende vast gesteldt, dat van de bovenstaende Wet noyt eenige directe of indirecte dispensatie toegestaen ofte geaccordeert sal worden; ende werdt de Raedt-Pensionaris in der tijdt, tot praecise naerkominge van dien midts desen wel expreffelijck gelaft, egeene versoecken tot foodanige dispensation tenderende, of eenige infractie in de voorz Wet implicerende alhier ter Vergaderinge voor te dragen, oock op geene voorstellingen die daer toe directelijck of indirectelijck souden mogen tenderen eenige omvrage te doen, veel min daer op eenige conclusie te formeren.

Woonsdag den 26 September 1668.

De Majors-plaetsen van de Regimenten binnen de Regimenten te vergeven.

DE Heeren van de Ridderfchap ende Edelen, midtsgaders de Gedeputeerden van de Steden, uyt den name ende van wegen Borgemeesteren ende Vroedschappen hare Principalen, hebben, naer voorgaende rype deliberatie, tot verhoedinge van alle hardigheden ende indiscrete sollicitation ontrent de begevinge van de hooge Charges in de Regimenten te Voet ende te Paerdt, verstaen, geresolveert ende vast gesteldt, gelijk verstaen, geresolveert ende vast gesteldt wordt midts desen, dat ten aensien van de plaetsen die hier naermaels vacant sullen komen te werden, (ende sulcks hier onder niet begrepen de Sergeant-Majors-plaetse van den Heere van Odijk huynen vacant ende impetrabel verklaert.) niemandt tot Sergeant-Major van de voorz Regimenten by dispositie van haer Ed. Groot Mog. gevordert sal worden buyten de Rithmeesteren ende Capiteynen die met hare onderhebbende Compagnien in de selve Regimenten gerengeert zijn. Ende ten eynde de bovenstaende ordre t'allen tyde punctuelijck ende praeciselijck achtervolght ende naergekomen moge werden, dat over sulcks t'elckens voor de begevinge van de vacerende Sergeant-Majors-plaetsen, de Lyste van 't Regiment aen haer Ed. Groot Mog. geexhibeert ende voorgelesen sal worden; Ende sullen d'Heeren van de Ridderfchap, midtsgaders de respectieve Steden gehouden wesen in de begevinge van sodanige vacerende Sergeant-Majors-plaetsen met hare stemmen te blijven binnen het selve Regiment, op poene dat alle de stemmen die tegens verwachte, buyten de Capitainen van 't Regiment souden mogen loopen, niet getelt of in consideratie genomen, maer met de meerderheydt van de vordere stemmen conclusie geformeert, ende het Ampt effectivelijck vergeven sal worden.

Donderdag den 27 September 1668.

Voortaan in de Sententien niet meer te gebruiken de woorden Hooge Overigheyt ende Graeffelijckheyt, &c. noch gratie voor rigueur van Justitie.

OP 't geene hier bevoorens aen haer Ed. Groot Mog. voorgestelt is, noopende eenigh misbruyck van voorgaende tyden overgebleven in de Formulieren van de Sententien generalijck by de Rechteren binnen Hollandt ende West-Vrielandt, midtsgaders oock by eenige Officieren in hare Eyschen ende Conclusen gebruyckt wordende, hebben, naer voorgaende rype deliberatie, d'Heeren van de Ridderfchap ende Edelen, midtsgaders de Gedeputeerden van de Steden, uyt den name ende van wegen d'Heeren Borgemeesteren ende Vroedschappen hare Committenten verstaen, geresolveert ende vast gesteldt, gelijk verstaen, geresolveert ende vast gesteldt wordt midts desen, dat van nu voortaan in de extensien van de Sententien, niet meer sal werden gebruyckt de clausule, *doende recht uyt den name ende van wegen de Hooge Overigheyt ende Graeffelijckheyt van Hollandt ende West-Vrielandt*, of diergelijke, maer in plaetse van dien, *doende recht uyt den name ende van wegen de Heeren Staten*

van Hollandt ende West-Vrieslands; Dat oock alle Officiere Hooge ende Lage, in 't instellen van hare Eyschen ende 't nemen van hare Conclusien, haer insgelijcks daer naer sullen hebben te reguleren; Dat voorts mede van nu voortaan geene Rechteren in Hollandt ende West-Vrieslandt, haer sullen hebben aen te matigen, om in hunne Sententien te doen influeren de clausule *prefererende gratie voor rigueur van Justitie*. Ende sal tot executie van 't geene voorsz staet, de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. Resolutie aen de Officiere ende Gerechten in den Lande van Hollandt ende West-Vrieslandt toegesonden werden, om sich voor soo veel hun aengaet daer naer te reguleren; gelijk de selve mede gesonden sal worden aen Borgemeesteren ende Regeerders van de Steden in de Vergaderinge Sessie hebbende, om te strecken tot der selver narichtinge.

Woensdag den 21 November 1668.

Sijnde ter Vergaderinge geëxhibeert verscheide Requesten aen haer Eecele Groot Mog. gepresenteert by eenige oude ofte impotente Ruyteren ende Soldaten, die ter occasie van de jonghste cassatie ende reductie van een goet gedeelte der Militie van desen Staet zijn ghelicentieert; versoekende vermits haren ouderdom ende langhduyrige diensten aen den Lande gedaen, tot Appointez te mogen werden aengenomen, om daer door in hare oude dagen eenigermaten te kunnen subsisteren; Is, naer voorgaende deliberatie, ende sonder praëjuditie van voorgaende Resolutie den 1 Augusti 1663, noopende het aennemen ofte maecten van Appointez genomen, welcken-aengaende nochtans in complete Vergaderinge naedere deliberatie aengesteldt sal worden, goetgevonden de Heeren Gecommitteerde Raden by desen generalijck te autoriseren haer Ed. Groot Mog. van advise te dienen, niet alleen op de boven-gemelte albereydts gepresenteerde, maer oock op den innehoude van alle foodanige vordere Requesten als by dese gelegentheydt tot het verkrygen van Appointez-plaetsen by eenige oude verminckte of gelicentieerde Ruyteren of Voetknechten noch gepresenteert sullen werden.

Donderdag den 22 November 1668.

Sijnde in gevolge van 't geresolveerde van gisteren geresumeert de Resolutie by haer Ed. Groot Mog. den 31 Julij des Jaers 1663. genomen, noopende de voet ende ordre te observeren, ten aensien van oude ende impotente Soldaten, versoekende tot Appointez aengenomen te werden; Is, naer voorgaende deliberatie, verstaen ende geresolveert, dat om den tijdt by de voorsz Resolutie geëxpresseert, te doen blyven op een permanente voet, de faecke foodanich opghenomen ende verstaen sal worden, dat van nu voortaan niemandt tot Appointez sal werden aengenomen, dan die effectivelijck doe blijcken voor date van sijn versoek den tijdt van dertich jaren ofte meer actuelijck in Militaire Functie den Lande gedient te hebben; ende werden voorts de Heeren Gecommitteerde Raden in de respectieve Quartieren midts desen geauthoriseert ende machtich gemaect, om ten aensien van sodanige oude ende impotente Ruyteren ende Voetknechten als ter occasie van de jegenwoordige cassatie ende reductie gelicentieert zijn, ende noch gelicentieert staen te worden, op de Requeste tenderende ten fine als vooren advis te mogen formeren, al hoe wel niet alle ende in complete ghetale praesent zijnde, midts in den Zuyderquartiere ten minsten vijf, ende in den Noorder-quartiere ten minsten vier sterck wesende, blyvende de gemelte Heeren Gecommitteerde Raden ten aensien van alle anderen als noch in conformité van de voorsz haer Ed. Groot Mog. Resolutie van den

den 31 Julij 1663. verobligeert niet anders dan in vollen getale, ende met eenparige stemmen toestaende advis te formeren. Ende dat voorts de Retro-acta sullen werden naergesien, of eenige ende hoedanige proëmien ofte belooningen gesteldt zijn voor soodanige Ruyteren ende Knechten, als in dienst van 't Landt Armen, Beenen, ofte andere notable Leden komen te verliesen, waer door sy onbequaem gemaectt worden de kost te kunnen winnen, om sulcks gesien zijnde, dienthalven sodanich te werden geresolveert, als naer de gewoonelijcke goedertierentheydt van haer Edele Groot Mog. ten meesten dienste van den Lande, bevonden sal worden te behooren.

Rithmeesteren of Capiteynen in andere Regimenten komende, aldaer de laetste te zijn.

OP 't geene uyt den name ende van wegen de Heeren Gecommitteerde Raden ter Vergaderinge voorgesteldt is; hebben haer Ed. Groot Mog. naer voorgaende deliberatie, geresolveert ende vast gesteldt, gelijk geresolveert ende vast gesteldt wordt by desen, dat alle soodanige Rithmeesteren ende Capiteynen als nu voortaan op haer eygen verfoeck of sollicitatie in een ander Regiment souden mogen komen, 't zy door 't obtineren van eene andere Compagnie, 't zy by verwisselinghe van Compagnien of andersints in 't selve Regiment sullen moeten wesen ende gesteldt worden de laetste in rangh, te weten in alle gelegentheden daer 't voorsz Regiment of eenige Compagnien van 't selve Regements-gewyse in actie werden gebracht, of daer sy andersints met Compagnien of Officieren van 't selve Regiment als soodanige concurreren of in competentie komen, ende in specie mede ten reguarde van 't solliciteren der Hoofd-Charges van de voorsz Regimenten; blyvende andersints in Krijghs-raden ende andere occurrentien tot het Regiment geen eygentlijke relatie hebbende op haren gewoonelijcken rangh, naer de oudtheydt van hare Commissie.

Woonsdag den 5 December 1668.

Rapport van 't gepasseerde in de Synoden;

Prædikanten in de Steden dertigh en seven en zeventigh) Faren oudt respectie.

DEN Heere van Maesdam Præfederende Raedt in den Hove, achtervolgens ende tot voldoeninge van voorgaende Resolutien als Commissaris Politieq bygewoont hebbende de Noordt-Hollandtsche Synoden by autorisatie van haer Ed. Groot Mog. in de jaren 1664, 1665, 1666. ende 1667, ende noch jonghst den 6 Augusti leitleden binnen de Stadt Alckmaer gehouden, heeft ter Vergaderinge gerapporteert 't gunt in de selve Synoden van consideratie was gepasseert, ende specialijck dat achtervolgens haer Ed. Groot Mog. Resolutie van den 17 Junij des voorleden jaers op de devoiren by hem tot dien eynde aangewendt, de voorsz Sinode verklaert ende geresolveert hadde voor goet aen te sien, dat door haer Ed. Groot Mog. by Decreet van Staet soude werden gearresteert ende vast gesteldt, dat voortaan niemant tot het Prædick-ampt in de respectie Steden deser Provincie, de integrerende Leden zijn van de Souveraineteyt, ende sulcks Sessie hebben in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge, midtsgaders oock in den Hage beroepen of geadmitteert werden, dan die ten minsten bereyekt hebben den vollen ouderdom van 30. jaren, ende sulcks in sijn 31. jaer sal zijn getreden, ende dat niemant tot d'exercitie van het ordinaris Prædick-ampt in de andere beslooten Steden deser Provincie, geen Sessie ter hooggemelte Vergaderinge hebbende, werden gevordert, dan die bekomen hebben den vollen ouderdom van 27. jaren, ende sulcks in sijn 28. jaer een aenvangh hebbe gemaect: Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed. Groot Mog. den gemelten Heere Commissaris bedanckt, gelijk de selve bedanckt wordt by desen, over ende ter saccke van de moeyte ende de goede conduicte by hem ontrent de
voor-

voorgeroerde befoignes gehadt ende gebruyckt; ende voorts in achtginge genomen zijnde, dat by de jonghste Zuydt-Hollandtsche Sinode op 't voorsz subject mede gelijcke verklaringe gedaen ende Resolutie genomen was, hebben haer Ed. Groot Mog. haer de voorsz verklaringe ende Resolutien van de gemelte Sinoden wel laten gevallen, ende vervolgens oock 't geene voorsz staet gedecreteert ende vast gesteldt, gelijk 't selve gedecreteert ende vast gesteldt wordt by desen; welverstaende nochtans, dat ten eynde de bovenstaende haer Ed. Groot Mog. goede meyninge ende intentie door dilayen van beroepingen ofte andere artificien niet moge werden geëludeert, voortan niemandt tot het Prædick-ampt in de voorsz Steden beroepen, gevordert ofte gheadmitteert sal moghen werden, die niet ten tyde als de plaetse tot bekleedinge van de welke het beroep geschiedt, vacant is geworden, den voorsz ouderdom van 30. ende 27. jaren respectivelijck albereyds ten vollen sal hebben geadimpleert gehadt, ende sulcks ten tyde voorsz al in het 31. ende 28. jaer respective sijns ouderdoms ghetreden geweest sal zijn; ende sal dienvolgende den innehoude van 't geene voorsz is, in een generale Wet ende Decreet van Staet vervat, midtsgaders daer van by aenschryvinge aen de respectie Classen van Zuydt ende Noordt-Hollandt, als mede aen de Hoven van Justitie, ende de Kamere van de Reekeningen over haer Ed. Groot Mog. Domainen, midtsgaders aen Borgemeesteren ende Regeerders van de Steden, ende aen de Officieren ten platten Lande kennisse gegeven worden, omme te strecken tot hare narichtinge, ende voorts met last ende ordre omme den teneur ende de dispositie van dien præcise te achtervolgen ende doen achtervolgen als naer behooren.

Woonsdag den 19 December 1668.

BY resumptie gedelibereert zijnde op 't advis van de Heeren haer Ed. Groot Mog. Geen Stadthouders van de Provincien in den Raedt van State te admitteren. Gecommitteerden, hebbende in gevolge ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael in date den 22 September lestleden overleydt ende overwoogen, hoe ende in wat manieren van wegen dese Provincie soude kunnen ende behooren geprocedeert te worden, in gevalle d'eene of d'andere Provincie, buyten vermoede, nu of naermaels quame te resolveren tot verkiesinge van een Stadthouder ende Gouverneur van hare Provincie, oock presumeren mochte de selve verkooftene Stadthouder op hare particuliere Commissie te introduceren in den Raedt van State, ende wat præcautien daer jegens van nu af aen souden kunnen ende behooren geadhibeert te worden, in voorgaende Notulen onder date den 28 September lestleden breeder gementionneert; ende in achtginge genomen dat het niet sonder dese Provincie merckelijck te graveren ende te verongelijcken soude kunnen geschieden, dat by de jegenwoordige constitutie van de Republijcque, daer haer Ed. Groot Mog. om goede ende fundamentele redenen, het Stadthouderschap van hare Provincie hebben gemortificeert, d'andere Provincien echter, buyten vermoede, procederende tot verkiesinge van Stadthouders, de selve souden introduceren in den Raedt van State, ende met haer aensien soo wel als met hare stemmen haer Ed. Groot Mog. aldaer verkloecken, met subversie ofte imminutie van de proportie die haer Ed. Groot Mog. ten aensien van hare groote contributie in den selven Raedt, door 't getal van drie Raden uyt den haren tegens eene ofte twee uyt yder van de andere Provincien altijds hebben gehadt, daer ter contrarie de reden dicteert, dat haer Ed. Groot Mog. aldaer, om redenen voorsz, veel eer wat meerder dienden te worden geadvantageert.

M m m m m

D. t

Dat mede naer examinatie van alle de oude Instructien van den gemelten Raedt, met de Retro-acta daer op applicabel, midtsgaders oock van de tegenwoordighe fluituerende Instructien met d'onvoltrocken deliberatien daer op van tijdt tot tijdt gehouden, niet gevonden werdt, dat d'andere Provincien eenigh recht tot de introductie van Stadthouders als boven in den Raedt van State is competerende, veel min dat daer toe eenige obligatoïre conventien ofte overgiftē zijn gepasseert, maer dat ter contrarie gantsch evident ende palpabel is, dat noyt de meyhinge ende intentie van yemandt van de Bondtgenotē is geweest, dat d'andere Provincien hare Stadthouders, die sy mochten verkieſen, souden brengen in den Raedt van State, als sy selfs om redenen van Staet geen Stadthouder meer souden komen te eligeren, of andersints niet selfs mede van gelijk gesagh ende voordeel soude kunnen jouifseren, als notoir ende handtaſtelijk zijnde, dat alle de wetten ende maximen van dese vrye Republijcque zijn gefondeert op gronden van gelijkheydt ende reciprocatie.

Ende dat het daer en boven oock tegens alle æquiteyt ende billickheydt stryden soude, dat de drie Provincien, te weten Zeelandt, Vriessandt ende Stadt ende Landen, of yemandt van de selve soo notablen voorrecht tegens de vier andere Provincien soude werden toegestaen, naer dat de selve vier andere Provincien aen de voorsz drie, tot bereyckinge van eene generale Harmonie tusschen alle de Provincien, ontrent het voorsz point of 't gene daer ontrent is soo liberale aanbiedingen hebben gedaen; Is by de Heeren van de Ridderſchap ende Edelen, midtsgaders by de Heeren Gedeputeerden van de Steden uyt den name en van wegen Borgemeesteren ende Vroedtschappen hare respective Principalen, naer voorgaende rype deliberatien ende communicatien elck in den synen daer over gehouden, verstaen, verklaert ende geresolveert wordt, gelijk verstaen, verklaert ende geresolveert wordt by desen, dat haer Ed. Groot Mog. ongehouden zijn, oock niet fullen, noch sonder læſie van hare hoogheydt souden kunnen gedoogen, dat van wegen eenige Provincie ofte Provincien yemandt uyt oorsaecke dat hy tot Stadthouder of Gouverneur mochte wesen verkoosen, of onder eenich ander pretext, buyten vrywilligh consent van haer Ed. Groot Mog. ofte in weerwil van yemandt van de Bondtgenoten, in den Raedt van State geintroduceert werde; fullende oock 't gene voorsz is, de andere Bondtgenotē op de bequaemste maniere bekendt gemaect, ende voorts metter daedt gepractiseert worden, sonder daer jegens eenige indracht by overstemminge of andersints te gedoogen.

I N D E X,

Op 't Register der Resolutien van Consideratie, ende oock voor de toekomende tyden dienende, by de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt genoomen zedert den 2 Augusti des jaers 1653. tot den 19 December 1668. incluys.



- | | |
|---|--|
| <p>Accordt. Accordt met Utrecht, gemaect over 't doen van Arresten, den twintighsten September 1657. Fol. 375</p> <p>Accordt met Utrecht, nopende de Jurisdicctie van 't groot Waterschap van Woerden, den twintighsten September 1657. 377</p> <p>Accordt met Engelandt, over drie Schepen, door de Oost-Indische Compagnie voor Bantam genomen den vijfdten Februarij 1659. 481</p> <p>Contract over de executie van 't selve Accordt, den een en twintighsten Februarij 1659. 483</p> <p>Rapport, provisioneel Accordt over de Landen van Over-Maze, den sevenen twintighsten Martij 1659. 486</p> <p>Accordt met Zeelandt, over de saecken de Justitie raeckende, ende de collatie van 't Stadthouderschap ende Capitaïnschap Generael, den achthienden ende twee en twintighsten September 1662. 615. en 628</p> <p>Accordt tusschen 't Zuyder ende Noorder-Quartier, over de repartitie ende het dragen van gemeene lasten, den een en twintighsten Julij 1668. 812</p> <p><i>Achter-leenen.</i> Siet <i>Leenen.</i></p> <p><i>Akte</i>, Akte van præjuditie aen die van Enckhuysen, den vierden September 1653. 15</p> <p>Forme in publijque Akten te gebruycken, Hoogheydt, Stadthouder <i>sans quene</i>, &c. den vierden Martij 1656. 263</p> <p>Akte van consent aen den Raedt van Straete, om eenige Persoonen in Hollandt te mogen saiseren, den seventhienden Mey 1659. 488</p> <p>Het drucken ende verkoopen van Akten van Staet te inhieren, den vierden September 1659. ende twee en twintighsten Martij 1661. 491. en 524</p> <p>Akte van renunciatie van Mombas, als Man ende Vooght van Juffrouw Cornelia de Groot, den 9 December 1662. 646</p> | <p>Akte van indemniteyt voor de Edelen ende Steden, den negenthienden Julij 1663. 696</p> <p>Raedt-Pensionaris de Wit, dispensatie van den Eedt aen Dordrecht, Akte van indemniteyt, Item, om in een van de Hoven sessie te mogen nemen, den 15 September 1663. 710</p> <p>Graef van Cuylenburgh, Akte van geen vry geley, ende alle Delinquanten over te leveren, &c. den 8 Mey 1664. 774</p> <p>Siet voorts <i>Cuylenburgh.</i></p> <p><i>Adjuncten.</i> Adjuncten in Revisien, hoe naer den anderen, ende de Rechters te mogen bestaen, den sesten October 1657. 423</p> <p><i>Admirael, Lieutenant-Admirael, &c.</i> Admiraelschap van Hollandt ende West-Vrielandt by overstemminge niet te begeven, den negenthienden September 1653. 16</p> <p>Drie Vice-Admiralen ende drie Schouten by Nacht, den 8 en 11 November 1653. 24</p> <p>Drie duysent guldens voor de overleden Vice-Admiralen Witte Wittensz, ende Pieter Florissen, den 27 September 1659. 492</p> <p>Lieutenant-Admiraels onder de drie Admiraliteyten in Hollandt te eligeren; Admiraliteyten Persoonen voor te slaen, den vieren twintighsten Januarij 1665. 781</p> <p><i>Admiraliteyt in Zeelandt</i>, Sustineert de Zeeuwsche Heeren voor de Hollandtsche Gecommitteerden de præseance te competeren, den ses en twintighsten Julij 1657. 374</p> <p><i>Admiraliteyten.</i> Admiraliteyten voor wat Rechters convenibel, den vier en twintighsten Martij 1655. 230</p> <p>Distributie van provisien by de Admiraliteyten gedaen af te schaffen, den 28 Julij 1655. 248</p> <p>Rangh tusschen Gecommitteerden van haer Edele Groot Mog. ende Gedepu-teerden uyt de Admiraliteyten, den</p> <p style="text-align: center;">M m m m m 2 der-</p> |
|---|--|

- derden Mëy 1657. 306
- Judicature over de Admiraliteyten in particularibus causis; 't Schip de Princesse Royale overzeylt, proceduren voor den Hoogen Raedt, den derden December 1661. 579
- Voortaan geen dispensatien toe te staen van 't tweede Articul voor de Admiralireyten, den 5 April 1664. 773
- Admiraliteyten præcisen Eedt te doen van niet te participeren in de leverantien, &c. den twaelfden Martij 1665. 783
- Admiraliteyten toe te senden alle de Resolutien van Hollandt in Generaliteyts geconverteert zijnde, den 2 April 1667. 797
- Aflossen.* Yder maendt præcise af te lossen, soo veel als door de reductie 's maendts te vooren geproffiteert is, den 12 Augusti 1655. 254
- Placcaet op 't aflossen van Chiynsen, Erfpachten, &c. den seven en twintighsten September 1658. 471
- Het profijt van cassatie ende reductie te employeren tot aflossinge van Capitalen, den 11 December 1660. 512
- Ordre op 't aflossen van de capitalen door de reductie geproffiteert werden, den 27 September 1662. 635
- Ordre ende trappen in 't aflossen van capitalen te observeren, den 14 December 1662. 653
- Afstandt.* Ampten by afstandt vacant werdende, te moeten open blyven tot den derden dach van de volgende Vergaderinge, den 11 Martij 1662. 591
- Aggresseur.* Die geaggresseert worden op de Aggresseurs met scharp te moghen schieten, den 8 Augusti 1653. 12
- Alblafferwaerdt.* Uytspraecke over de quæstien, raeckende den Alblafferwaerr; Item, Instructie voor Dijkgraef, Heemraden, &c. den seventhienden September 1661. 542
- Alekmaer.* Haerlem tegens Alekmaer over den ontfangh van de Thienden in de Wieringerwaert, den seften Augusti ende dertighsten November 1661. 541. en 574
- Ambassadeur.* Ordre tegens het oeffenen van den Roomschen Godsdienst in de Huyzen van Uytheemsche Ministers, den 15 ende 21 Augusti 1653. 12. en 13
- Reglement voor de Ambassadeurs, den een en twintighsten December 1655. 259
- Ambassadeur Boreel, met wat qualiteyt te concurreren in de extraordinaris Ambassade naer Vranckrijck, den 8 Mey 1660. 498
- Of een beneficie, by den Koningh van Engelandt gegeven aen de Soon van Beverwaert; srydigh is tegens den Eedt van de Ambassadeurs, den negenden December 1660. 511
- Ampten.* Geen Ampten by haer Hoogh Mog. begeven werdende, te brengen in de beschryvinge, den 29 September 1655. 255
- Hoe te beletten, dat in weerwille van Hollandt geen Consulaetschappen of andere Ampten, de Commercie raeckende, &c. werden begeven, den 27 Martij 1657. 305
- Ordre te stellen tegens het verkopen van Krijghs-officien, den seften April 1658. 435
- In 't vergeven van Ampten als de stemmen steecken na de omvrage, den 19 October 1658. 475
- Den derden dach van de beschryvinge de Ampten te vergeven, den eersten Mey 1660. 497
- Alle Commissien van Ampten, Officien, &c. maer by provisie ende tot wederseggen, den 20 Julij 1660. 502
- Ontrent de begevinge van Militaire Ampten geen Uytheemsche recommandatien te respecteren, den vijfdien Augusti ende een en twintighsten November 1661. 541. en 573
- Ampten, by afstandt vacant vallende, te moeten open blyven tot den derden dach van de volgende Vergaderinge, den 3 Martij 1662. 591
- Geen resignatien of survivances van Ampten toe te staen, den 21 April 1663. 662
- Alle Ampten en Officien, staende Vergaderinge vacant vallende, eerst op den derden dach van de volgende Vergaderinge te begeven, den 2 Augusti 1664. 780
- Amstelredam.* Quæstie tusschen Amstelredam ende Hoorn, over den ontfangh van 't Last-geldt, den 25 Januarij 1657. 294
- Amsterdam versoeckt approbatie van de geinterponeerde belofte van impunitteyt, den 3 Martij 1661. 517
- Tourbeurte in den Raedt van State, tusschen Amsterdam ende 't Noorder-quartier, den 15 Martij 1661. 522

- Appel.* Edict noopende de judicature in matrimoniele saecken, ende geen Appel als de verklaringe van de Ouders met die van 't Gerecht over een komt, den 27 September 1663. 716
- Of Appel van Sententien by Meesterknappen gewesen, daer by yemant verklaert is ongequalificeert tot de Jacht, den elfden December 1666. 792
- Appointez.* Geen Appinctés te maecken dan die vijfthien jaren in den Spaenschen Oorlogh gedient hebben, den 1 Augusti 1663. 707
- Gecommitteerde Raden geauthoriseert om op de Requesten tot Appointés-plaetsen te advisereren, den 21 November 1668. 825
- Appointés dertigh jaren te moeten gedient hebben; Gecommitteerde Raden daer op met vier ende vijf Præsenten te mogen advisereren; Verminckten, &c. den 22 November 1668. 825
- Arrest.* Accordt met Utrecht gemaect over 't doen van Arresten, den 20 September 1657. 375
- Geen Schepen van Oorloge, nochte Oorloghs-Instrumenren of behoeften te arresteren, den 18 December 1657. 424
- Geen Obligatiën of Renthe-brieven te aarsteren, den 18 en 22 Martij 1661. 523
- Attache.* Canoniers op hare Commissiën ende Patenten Attache te versoecken, den 6 Martij 1654. 27
- B.
- Backen.* Ampliatie van 't Placcaet op 't Backen van Steen, den 27 September ende 1 December 1662. 638. en 644
- Banck.* Niemandt ter Generaliteyt uyt de Provincie van Hollandt in Commissie gesonden, rapport doende op Stoelen, maer op de Banck te setten, den 23 Augusti 1653. 14
- Bannissement.* Op 't versoek van de Stadt Groeningen seecker bannissement van drie Persoonen by haer gedecerneert in Hollandt, effect te laten hebben, den 1 Martij 1663. 656
- Bedijckinge.* Alle Ostroyen tot Bedijckinge te registreren, den vijfthienden Julij 1662. 604
- Tot het ingaen van alle Ostroyen van bedijckingen te præfigeren een præci-
- fen indisputablen dach; den 15 Julij 1662. 605
- Beaumont.* Soon van den Lieutenant Colonel van Beaumont of voor 't Hoff of voor den Hage justiciabel, om dat in de Familie van een Officier van de Gardes, den 3 Augusti 1663. 710
- Beroepen van Predikanten.* Siet *Predikanten.*
- Beschrijvinge.* Geen Ampten by haer Hoogh Mog. begeben wordende, te brengen in beschrijvinge, den 29 September 1655. 255
- Besendinge.* Capitainschap Generael, &c. tegen te gaen; Item, geen besendinge in de Steden te admitteren, den 2 Augusti 1653. 1
- In de Ordre van de Ridderfchap of in de Vroedschappen van de Steden geen audientien te verleenen of besendingen te admitteren over saecken van Staet, den 28 November 1662. 643
- Besoignes.* Over extraordinaris besoignes geduyrende de Vergaderinge vallende, niet te declareren, den 8 October 1655. 255
- Bestiael.* 't Effect van de aenteekeninge van Dordrecht tegens 't Bestiael ende Ronde Mate niet te gedoogen, den 20 Julij 1657. 373
- Beverwaerdt.* Of een beneficie by den Koningh van Engelandt gegeven aen de Soon van de Heer van Beverwaert, srydich is tegens den Eedt van de Ambassadeurs, den 9 December 1660. 511
- Bewindtbehebber.* Geen Bewindthebbers van de Oost-Indische Compagnie beneden de vijf-en-twintich jaren, den 29 November 1656. 281
- Beyerlandt.* Reglement op de Criminele Proceduren in Beyerlandt, den 24 Martij 1661. 524
- Bidden.* Ordre op 't bidden voor de Hooge Overigheydt in de Kercken deser Provincie, den 13 ende 21 Martij 1663. 658. en 660
- Siet voorts *Gebedt.*
- Biersteecker.* Placcaet tegens het setten van Gelagen in Biersteekers Huysen, den 26 September 1658. 465
- Boecken.* Geen dedicatiën van Boecken aen te nemen, dien 23 Januarij 1657. 289
- Boetselaer.* Carel van den Boetselaer van Asperen in de Generaliteyts Reeckenkamer, den twintichsten September 1662. 623

- Boreel.* Ambassadeur Boreel, met wat qualiteyt te concurreren in de extraordinaris Ambassade naer Vranckrijk, den 8 Mey 1660. 498
- Borger.* Wie voor Borgers in de Steden te houden, den vier-en-twintichsten Martij 1662. 594
- Bosch.* Wijbergen, Gouverneur van den Bosch, met de Acte omme 't Commandement over Edelen, den vier en twintighsten ende vijf en twintighsten November 1655. 257
- Brandenburgh.* Staten Generael rangh voor Brandenburgh, den vijfdien Mey 1655. 234
- Brazil.* Haex, gewesene Hoogen Raedt in Brazil, te laten aen de judicature van 't Hof, den 16 September 1654. 214
- Bredrode.* Titul van Grave van Brederode niet te admitteren, den achtsten October 1655. 255
- Briele.* Briele consenteert de Verpondinge over de Godts-Huys-Landen, ende werdt haer vergunt continuatie van 't subsidie voor haer Wees-Huys, den 22 Februarij 1659. 485
- Different tusschen Rotterdam ende den Briele over 't Lootsen ende 't stuck van Pilotage, den drie en twintighsten Julij, ende vierden Augusti 1661. 538. en 539
- Remonstrantie van die van den Briele, &c. over 't bekleeden van de Generaliteyts Reecken-kamer, den twintichsten ende twee en twintighsten September 1662. 623. en 626
- Uytspraecke over de quæstie in den Briele, hoe lange de Swagerschap duyr, den 30 September 1666. 790
- Briene.* Ratificatie, Contract met Gelderlandt gemaect, ende Joncker van Briene tot Capitain geëligeert, den 4 November 1653. 22
- Brieven.* Formulier van Brieven aen de Staten Generael, om Heeren in den Raedt van State, den 11 April 1654. 28
- Titulen, super- ende sub-scriptien in de Brieven aen haer Edele Groot Mog. te gebruycken, den 30 November 1656. 281
- Ceremoniael inscriptien, superscriptien, &c. van Brieven, den ersten Mey 1663. 664
- Abusive Missive van den Koningh van Sweden, midts defect in 't opschrift aen den Resident Appelboom te restituieren, den twee en twintichsten Julij 1664. 778
- Brigueren.* Approbatie keure van Dordrecht regens het brigueren onder de Gemeente, den 6 December 1663. 766
- Poincten tot beter observantie van de selve Keure, den 11 December 1663. 769
- Bruyckers van Landen.* Siet *Pachter.*
- Bursalen.* Verminderinge van 't Collegium Theologicum op de helft, Schaf-geldt der Bursalen verhooght, den 13 Julij 1662. 601

C.

- Canoniers.* Canoniers op hare Commissien Attache te versoecken, den 6 Martij 1654. 27
- Canonisie.* Placcaet een derde van de Inkomsten van de Vicarien, Canonisten, &c. aen 't gemeene Landt, den 12 December 1658. 476
- Capelle.* Hendrick van der Capelle tot Rijfsel ter Generaliteyt niet te admitteren, den 10 Junij 1655. 239
- Capitalen.* Afsossen van Capitalen. Siet *aflossen.*
- Capitain.* Capitain-Lieutenants, welckers Regementen vergeven zijn, Acte als Capitain te verleenen, den 12 Augusti 1655. 253
- Capitainen van de Guardes hare Compagnien in Persoon op te leyden, den 8 December 1657. 424
- Geen Militaire Charges te confereren op al te Jonge Luyden; geen Capitainen beneden de seventhien jaeren, den negthienden December 1657. 425
- Geen Lieutenanten Acte te geven als Gereformeerde Capitainen, den thien den Martij 1663. 658
- Rangh tusschen Capitainen te ghelijck verkoosen wordende, den 28 Martij 1665. 784
- Capitainen in andere Regementen komende aldaer de laetste te zijn, den 22 November 1668. 826
- Capitainschap-Generael.* Capitainschap-Generael, &c. tegen te gaen; Item, geen besendinge in de Steden te admitteren, den 2 Augusti 1653. 1
- Deductie op 't Capirainschap Generael, den sevenden Augusti 1653. 4
- Accordt met Zeelandt, over de saecken de Justitie raeckende, ende de collatie

I N D E X.

- tie van 't Stadthouderschap ende Capitainschap Generael, den 18 en 22 September 1662. 615. en 628
- Eeuwich Edict, eledie van Magistraten ende begevinge van de Ampten aen niemant over te geven; Capirain-Generael, &c. den 5 Augusti 1667. 800
- Cassatie.* Het proffijt van de cassatie ende reductie te employeren tot aflossinge van Capitalen, den 11 December 1660. 512
- Als de Prædikanten op de Stoel exorbiteren tegens de Hooge Regieringe, haer te casseren, den 5 December 1665. 787
- Ceremoniael.* Niemandt ter Generalireyt uyt de Provincie van Hollandt in Commissie gefonden, rapport doende op de Stoelen, maer op de Bauck te setten, den 23 Augusti 1653. 14
- Gecommitteerden van den Hage, ende andere van gelijcke qualiteyt, bloots hoeft te staen, den 10 December 1653. 25
- Staten Generael rangh voor Brandenburg, den vijfden Mey 1655. 234
- Rangh tusschen Persoonen uyt de Vergaderinge van Hollandt ende uyt de Hoven van Justitie, den 16 December 1655. 258
- Rangh tusschen Gecommitteerden van haer Edele Groot Mog. ende die van de Admiraliteyten, den 3 Mey 1657. 306
- Leden van Hollandt in hare Subscriptien ten minsten haer te qualificeren Dienstwilligen, den 20 September 1657. 380
- Inscriptien ende Superscriptien van Brieven, den eersten Mey 1663. 664
- Geen Hooge Standts-Perfonnagien door Gedeputeerden van haer Edele Groot Mog. in haer Huys visire te geven, ten zy aen de Carosse gerecipieert ende aen haer de handt gegeven werdende; Prins van Toscanen, den 13 Januarij 1668. 807
- Chambre mi Partie.* Rangh tusschen Riccen ende Doubleth, den 10 Decemb. 1653. 25
- Charges.* Vergeven hooge Militaire Charges sonder Tractement, den 17 Martij 1655. 228
- Geen Militaire Charges te confereren op al te Jonghe Luyden, geen Capitain beneden de seventhien jaren, &c. den negenthieden December 1657. 425
- Ontrent Militaire Charges geen Uyt-heemsche recommandatien te respecteren, den 5 Augusti 1661. 541
- De selve Resolutie de Ministers buyten 's Landts toe te senden, den 21 November 1661. 573
- Vacerende Militaire Charges te vergeven in de volgende Vergaderinge, den 20 September 1661. 562
- Siet voorts *Ampten.*
- Chijnsen.* Placcaet op de aflossinge van Chijnsen, Erf-pachten, &c. den 27 September 1658. 471
- Classe.* Klachte over seeckere Resolutie van de Classe van Dordrecht ende Zuydt-Hollandt, nopende het beroepen van Prædicanten, den negenthieden Martij 1658. 425
- Emeriti haren Kercken-dienst waer te nemen tot een ander zy bevesticht, immers dat de Classe voor 't waernemen van de plaetse niet sal genieten, den 15 Julij 1658. 439
- Dordrecht klaeght over de infractie, by de Classe gedaen wordende tegens haer gebruyck in 't approberen der beroepen van de Prædicanten, den 8 Julij 1662. 599
- Accordt tusschen Goude ende Schoonhoven over 't houden van de Classe in de Steden, den 6 December 1663. 768
- Kerckelijcke Classen in de Steden te houden, den achtsten Mey 1664. 776
- Collaterale Successie.* Siet *Successie.*
- Collonel.* Geen Collonel, Lieutenant-Collonel, &c. beneden de drie en twintigh jaer, den negenthieden December 1657. 425
- Collegium.* Ordre jegens d'insolentien van de Studenten, 't houden van Collegien, &c. den achthieden ende twintichsten December 1659. 493. en 494
- Verminderinge van 't Collegium Theologicum tot Leyden op de helft, Schafgeldt der Bursalen verhooght, den derthieden Julij 1662. 601
- 't Recht van collaterale successien van Heeren in Collegien van Sraet wefende, te betalen ter plaetse van waer sy gefonden werden, den derden April 1664. 773
- Combinatie.* Combinatie van Compagnien, den 22 Mey 1654. 28
- Rap-

I N D E X.

- Rapport, combinatie van beyde de Hoven van Justitie, den veerthienden December 1662. 650
- Commandement*. Commandement van Engelen. Siet *Engelen*.
- Commis Mierop*. Siet *Mierop*.
- Commissie*. Niemandt sonder Commissie ter Generaliteyt te verschynen, den 22 Augusti 1653. 14
- Canonniers op hare Commissie attache te verfoecken, den sesten Martij 1654. 27
- Formulier van Commissie voor de Deurwaerders, den 16 Martij 1656. 263
- Alle Commissien van Ampten, Officien, &c. maer by provisie ende tot wederseggen, den 20 Julij 1660. 502
- Of niemandt ter Generaliteyt te compareren die in eedt, dienst of gagie van eenige uytheemschen is, ende niet sonder Commissie of credentie, den 27 November 1663. 764
- Commissie voor de Gedeputeerden ter Generaliteyt, den elfden December 1663. 770
- Commissie-vaerders*. Reglement op de Commissie-vaerders, den 24 Martij 1662. 595
- Commissaris*. Grayamina tydelijck te behandigen aen de Commissarissen Politijcq van de Sinode, den tweeden April 1658. 428
- Compagnie*. Combinatie van Compagnien, den twee en twintichsten Mey 1654. 28
- Affchaffen van de bylasten van de Compagnien ende moderatie van de tractementen van de Schryvers, den achtthienden December 1655. 258
- Lieutenanten ende Cornetten te Paerdt niet te vergen soo lange de Compagnien twee Officieren hebben, den acht en twintichsten September 1657. 421
- Voortaan niet meer eenige Compagnien aen minderjarige te affecteren, den 14 September 1662. 609
- Gecommitteerde Raden in 't Noorderquartier te adverteren, als Compagnien in 't Quartier gesonden werden, den vyftienden December 1663. 770
- Gecommitteerde Raden, Noorderquartier aen haer Hoogh Mog. directelyck geen kennisse te geven van 't verleggen van Compagnien, den 17 October 1665. 787
- Ordre ende Reglement op 't begeven van Compagnien, den 19 September 1668. 822.
- Complaincte*. Reglement tot vermydinge van concurrentie der respectie Hoven in materie van complaincte, den derden Martij 1661. 518
- Consent*. Middel om de defectueuse Provincien hare consenten te doen suyveren by constraincte, den 7 December 1660 en 26 September 1662. 510. en 633
- Met Zeelandt dien-aengaende geconvenieert, den acht en twintichsten September 1662. 639
- Constantinopolen*. Vonnissen by den Resident tot Constantinopolen gewesen tusschen Hollanders niet te onderwerpen de judicature van de Generaliteyt, den elfden December 1660. 513
- Consul*. Hoe te beletten dat in weerwil van Hollandt geen Consulaetschappen of andere ampten de Commercie betreffende, &c. werden vergeven, den 27 Martij 1657. 305
- Constrainte*. Middel om de defectueuse Provincien hare consenten te doen suyveren by constraincte, den sevenden December 1660. ende 26 September 1662. 510. en 633
- Met Zeelandt dien-aengaende geconvenieert, den acht en twintichsten September 1662. 639
- Contract*. Ratificatie contract met Gelderlandt, ende Joncker van Brine tot Capitain geëligeert, den vierden November 1653. 22
- Konynen*. Waer de Duynen van de Konynen te depeupleren, hoe de vergoedinge daer van te doen, Verpondinge te remitteren, den tweeden December 1661. 574
- Koorn-brandewynen*. Ordonnantie op de Koorn-brandewynen, den 19 Julij 1668. 810
- Cornet*. Lieutenanten en Cornetten te Paerdt niet te vergen soo lange de Compagnien twee Officieren hebben, den acht en twintichsten September 1657. 421
- Correspondentie*. Prædicanten geen uytheemsche correspondentien, &c. den 7 November 1665. 787
- Corruptie*. Ter Generaliteyt te bevorderen, dat Eedt gedaen werde tegens de corruptien, den seven en twintichsten November 1663. 765

I N D E X.

- Credentie.* Of niemandt ter Generaliteyt te compareren die in eedt, dienft ofte gagie van eenige uytheemschen is, ende niet dan met commissie of credentie, den seven en twintichsten November 1663. 764
- Criminel.* Reglement op de criminele proceduren in Beyerlandt, den 24 Martij 1661. 524
- Curateurs.* Stellen van Curateurs over Boedels van Professoren aen 't Hof, den vyf en twintichsten Julij seshien hondert acht en vyftich. 440
- Ordre op 't commiteren en veranderen van Curateurs in de Universiteyt tot Leyden, den 13 December 1662. 774
- Kuylenburgh.* Graef van Kuylenburgh Acte van geen vry geley, ende alle Delinquanten over te leveren, &c. den 8 Mey 1664. 774
- Graef van Kuylenburgh, Acte van geen Delinquanten uyt Hollandt te sullen weygeren, maect, &c. den 16 Mey 1664. 776
- D.
- Dach.* Den derden dach van de beschryvinge de Ampten te vergeven, den 1 Mey 1660. 497
- Ampten by afstandt vacant vallende, te moeten open blyven tot den derden dach van de volgende Vergaderinge, den 3 Martij 1661. 591
- Alle Ampten, staende Vergaderinge vacant vallende, eerst op den derden dach van de volgende Vergaderinge te begeven, den 2 Augusti 1664. 780
- Dach-gelden.* Edelen in den Twee-hondertsten ofte Duyfentsten penningen niet tauxabel over hare Dach-gelden, den 22 September 1662. 632
- Decharge.* Ontfangers binnen twee jaren decharge van hare desperate restanten te vorderen, den 22 November 1658. 476
- Declaratie.* Over extraordinaris besoignes geduyrende de Vergaderinge niet te declareren, den achtsten October 1655. 255
- Dedicatie.* Geen Dedicatie van Boecken aen te nemen, den 23 Januarij 1657. 289
- Dedel.* Rapport, introductie van den Præsident Dedel, den 28 October 1653. 17
- Deductie.* Deductie op 't Capitainschap Generael, den 7 Augusti 1653. 4
- Deductie op de secluse van den Prince van Oraigue ter Generaliteyt in te brengen, ende de Provincien toe te senden den 25 Julij 1654. 31. en 32
- Deductie op 't poinct van de Militie, ende 't aenstellen van een Veldt-Maerschalk, &c. den 17 Mey 1657. 308
- Deeckens.* Deeckens van 't Silversmits Gilde. Siet *Silversmit*.
- Defectueuse Provincien.* Siet *Provincien*.
- Delfland.* Electie Heemraden van Rhijnland, Delflandt, &c. den 8 October 1655. 255
- Delfshaven.* Rotterdam ende andere Leden, opposeren haer regens het stellen van een Sout-keet tot Delfshaven, den 13 December 1662. 649
- Denne-zout.* Verklaringe van Zeelandt op 't Denne-zout, &c. den 3 Augusti 1663. 707
- Derden-dach.* Den derden dach van de beschryvinge de Ampten te begeven, den 1 Mey 1660. 49
- Siet voorts *Dagh*.
- Denick.* Verklaringe Zeelandt op 't Denne-zout, Denick, &c. den 3 Augusti 1663. 70
- Deurwaerder.* Formulier van Commissie voor de Deurwaerders, den 16 Martij 1656. 263
- Deurwaerders te verminderen, den 30 November 1657. 424
- Deuyt.* Een Deuyt van 't Rantgoen der Verpachtinge te appliceren aen de Geestelijke Comptoiren, den 29 September 1657. 422
- Dienstwillige.* Leden van Hollandt in hare Subscriptien, ten minsten haer te qualificeren Dienstwillige, den 20 September 1657. 380
- Dispensatie.* Voortaan geen dispensatie toe te staen van 't tweede Articul van de Instructie voor de Admiraliteyten, den 5 April 1664. 773
- Doleantie.* Doleantie in den Twee-hondertsten penningh niet te admitteren tegens 't advis van, &c. den 8 Februarij 1667. 794
- Dordrecht.* 't Effect van de aenteeckeningen van Dordrecht, tegens 't Bestiael ende Ronde-mate niet te gedoogen, den 20 Julij 1657. 373
- Klachten over seeckere Resolutie van de Classe van Dordrecht ende Zuydt-Hollandt, nopende het beroepen van Prædikanten, den 19 Martij 1658. 425
- Dordrecht klaeght over infractie by de Classe gedaen wordende, tegens haer gebruyk in 't approberen der beroepen van Præ-

I N D E X.

Prædikanten, den 8 Julij 1662:	599
Raedt-Pensionaris de Witt dispensatie van den Eedt aen Dordrecht, &c. den 15 September 1663.	710
Approbatie Keure van Dordrecht tegens het brigueren onder de Gemeente, den 6 December 1663.	766
Poincten tot beter observantie van de selve Keure, den 11 December 1663.	769
<i>Dorpen.</i> Gerechten van de Dorpen den Duyfentsten penningh te innen, ende daer van aen den Ontfanger responsabel, den 16 Julij 1657.	373
<i>Doubleth.</i> Rangh tusschen Riccen ende Doubleth in de Chambre mi partie, den 10 December 1653.	25
<i>Drossaert.</i> Drossaert van Heusden Domicilium te moeten houden binnen de selve Stadt, den 17 Julij 1665.	780
<i>Drucken.</i> Het maecken, Drucken ende verkoopen van Pasquillen, &c. te inhiberen, den 4 September 1659. ende 22 Martij 1661.	491. en 524
<i>Duynen.</i> Waer de Duynen van Konynente depeupleren, hoe de vergoedinge daer voor te doen, verpondinge te remitteren, den tweeden December 1661.	574

E.

E delen. Edelen prompte betalinge van hare Militaire tractementen den 4 Mey 1655.	234
Differenten tusschen de Leden van 't Noorder-quartier over de tourbeurten in de Generaliteyts Reecken-kamer gesubmitteert aen de Edelen, den 5 Mey 1661.	533
Edelen, klagen dat de Landt-Drosten haer jurisdictie aanmatigen, selfs in particuliere Heerlyckheden, den 20 Julij 1662.	606
Bekleden van de Generaliteyts Reecken-kamer, of Edelen, of Schiedam, den 21 Martij 1662.	594
Edelen in den Twee-hondertsten ende Duyfentsten penningh niet taxabel over hare Dach-gelden, den 22 September 1662.	632
In de Ordre van de Ridderfchap of in de Vroedtschappen van de Steden geen audientie te verleenen, of besendingen te admitteren over saecken van Staet, den 28 November 1662.	643

Acte van indemniteyt voor de Edelen ende Steden, den negenthienden Julij 1663.	696
Qualificatie van Ridderfchap, van Uyt-heemschen verkregen, in Hollandt niet te respecteren, &c. den 11 December 1666.	792
<i>Edict.</i> Edict, geen appel in matrimoniele saecken als de verklaringe van 't Gerecht met die van de Ouders over een komen, den 27 September 1663.	716
Eeuwich Edict, electie van de Magistraet ende begevinge van de Ampten aen niemandt over te geven, Capiteyn-Generael, &c. geen Stadthouder; Stadthouderschap te mortificeren, den 5 Augusti 1667.	800
Ordre te observeren in 't afnemen van den Eedt op 't eeuwich Edict, den 21 December 1667.	805
Cautele dat de capitulatie met den Veld-Maerschalck Wirtz gemaect, niet en luxeert het eeuwich Edict, den seften April 1668.	808
<i>Educatie.</i> Zeelandts concept-Educatie, Prins van Oraigne, den 17 Julij 1655.	240
Educatie van de Prins by der handt te nemen, den vyf en twintichsten September 1660.	505
Aengaende de tutele ende educatie van den Prins van Oraigne alles in sijneerste staet te herstellen, den drie en twintichsten ende dertichsten September 1661.	563. en 564
Siet voorts <i>Oraigne.</i>	
<i>Eedt.</i> Of Ingesetenen van de Provincien in Eedt van de Generaliteyt delinquerende voor de Generaliteyt justiciabel, den 1 October 1654.	219
Eedt van suyveringe te doen, by die Ampten bekomen, den 24 Februarij 1656.	261
Edict op de jurisdictie over de Ingesetenen van Hollandt, hoe wel in Eedt van de Generaliteyt, den 3 October 1656.	276
Alle Pensionarissen ende Secretarissen Eedt van suyveringe te doen, den 15 Mey 1657.	208
Ordre tegens 't verkoopen van Kryghs-Officien, Eedt van suyveringe, den 6 April 1658.	435
Geene veranderinge te doen in den Eedt voor de Ministers buyten of binnen 's Landts, den 9 October 1660.	507

I N D E X.

- Of een beneficie by den Koningh van Engelandt ghegeven aen de Soon van de Heer van Beverweert, strydich is tegens den Eedt van de Ambassadeurs, den 9 December 1660. 511
- Nader constrainte op 't doen van den Eedt, ende 't observeren van 't Placcaet op 't wercken van Goudt ende Silver, den seven en twintichsten Julij 1663. 704
- Raedt-Pensionaris de Witt dispensatie Eedt aen Dordrecht, den 15 September 1663. 710
- Of niemandt ter Generaliteyt te compareren die in Eedt, dienst of gagie van eenige Uytheemfchen is, en niet die als met Commissie of Credentie, den 27 November 1663. 764
- Of alle Gedeputeerden ter Generaliteyt Eedt te doen op de handthavinge van de Religie ende Unie, den 27 November 1663. 765
- Ter Generaliteyt te vorderen dat Eedt gedaen werde tegens de corruptien, den 27 November 1663. 765
- Admiraliteyten præcisen Eedt te doen van niet te participeren in de leverantien, &c. den 12 Martij 1665. 783
- Formulier van Eedt voor gewapende Ingezetenen van Hollandt, den 14 October 1666. 792
- Ordre te observeren in 't afnemen van den Eedt op 't Eeuwich Edict, den 21 December 1667. 805
- Electie.* Reglement noopende electie van Leenmannen ende andere Rechteren, den 28 Februarij 1654. 25
- Discrepantie over de forme van electie van een Præfident in den Hooghen Raedt, den 8 Mey 1655. 235
- Siet voorts *Hoogen Raedt, Zeelandt, &c.*
- Electie* Heemraden van Rhyndlandt, Delflandt ende Schielandt, den 8 October 1655. 255
- Klachten Silversmits, *Electie* van Deecken ende Geswoorens; Item, afwykinge van de valeur, den 27 Januarij 1657. 295
- 't Hoff over de *Electie* van Magistraten, &c. Hollandt in 't particulier raeckende de Zeeuwfche Raden niet te roepen, den een en dertichsten Julij 1660. 505
- Electie* Schepenen van Gornichem. Siet *Gornichem.*
- Emeriti.* Emeriti haren Kercken-dienst waer te nemen, tot een ander zy bevestight, immers dat de Classe voor 't waernemen van de Plaetse niet sal genieten, den 15 Julij 1658. 439
- Enckhuysen.* Acte van non-præjuditie aendie van Enckhuysen, den 4 September 1653. 15
- Octroy aen die van Enckhuysen, nopende 't bestellen van Schepenen in den haren, den 18 Februarij 1666. 788
- Engelandt.* Elucidatie op 't 21 Articul van de Vreede met Engelandt gemaect, den 5 Augusti 1656. 267
- Accordt met Engelandt, over drie Schepenen door de Oost-Indische Compagnie voor Bantam genomen, den 5 Februarij 1659. 481
- Contract over de executie van 't selve Accordt, den 21 Februarij 1659. 483
- Maniere van receptie van den Koningh van Engelandt, den 24 Mey 1660. 499
- Hoven van Justitie ofte andere Lichamen in Hollandt, oock Prædikanten, geen compliment of adres te maecten aen den Koningh van Engelandt, den 26 Mey 1660. 509
- De Staten Generael en Corps den Koningh van Engelandt te valediceren, doch niet uyt te leyden op de Grondt van Hollandt, den 31 Mey 1660. 501
- Staten Generael den Koningh van Engelandt niet te geleyden naer Scheveninge, den 2 Junij 1660. 501
- Heer van Wimmenum Præsenten gerefuseert van de Herrogen van Yorck ende Glocester, den 29 September 1660. 506
- Of een beneficie by den Koningh van Engelandt ghegeven aen de Soon van de Heer van Beverwaert, strydich is tegens den Eedt van de Ambassadeurs, den 9 December 1660. 511
- Engelen.* Wynbergen Gouverneur van den Bosch, mede Acte om 't Commandement over Engelen, den 24 ende 25 November 1655. 257
- Erf-pachten.* Placcaet, op de aflossinge van de Chynsen en Erf-pachten, den 27 September 1658. 471
- Excysen.* Publicatie te doen Steden L7-gael hypotheecq, &c. op de Pachte^{cs} van hare Excysen, den 9 Augusti 1657. 450
- Executie.* Ordre op de generale liquidatie, N n n n n 2 execu-

I N D E X.

- executie van de Provincien , submissie
 verschillen, &c. den 2 Mey 1663. 668
Exempte Heerlijckbeden. Siet Heerlijckbeden.
Exercitie. Geen Lieutenants ofte Vendrighs
 te maecken, dan die de Militaire Exer-
 citien verstaen, den 27 Januarij 1668. 807
 F.
Pieter Florissen. Drie duysent guldens voor
 de overleden Vice-Admiralen Witte
 Wittenffe ende Pieter Florissen, den
 27 September 1659. 492
Forme. Forme in publycque Aften te ge-
 bruycken, Hoogheydt, Stadthouder
 sans queue, &c. den 4 Martij 1656. 263
Formulier van Gebedt. Siet *Gebedt.*
 Formulier van Brieven aen de Staten Ge-
 nerael, om Heeren in den Raedt van
 State, den 11 April 1654. 28
Fraude. Judicature over 't stuck van fraude
 in de Gemeene Middelen, oock ten
 reguarde van Militairen aen Schepe-
 nen Commissarissen, den 17 Januarij
 1659. 478
 G.
Gagie. Officieren meer dan drie maenden
 buyten 's Landts zynde, geen Gagie te
 genieten, den 18 September 1658. ende
 8 Martij 1663. 465. en 657
 Geen Gereformeerde Officiers hooger Ga-
 gie; Item; geen Titulaire qualiteyten,
 den 10 Martij 1663. 658
Garde. Capitainen van de Guardes hare
 Compagnien in Persoon op te leyden,
 den 8 December 1657. 424
 Regiment van de Guardes gheformeert,
 den 25 Januarij 1659. 478
 Soon van den Lieutenant Collonel van
 Beaumont of voor 't Hoff of voor den
 Hage justiciabel, om dat in de Fami-
 lie van een Officier van de Guardes,
 den 3 Augusti 1663. 710
Gebedt. Ordre op 't bidden voor de Ove-
 righeydt in de Kercken deser Provin-
 cie, den 13 ende 21 Martij 1663.
 658. en 660
 Formulier van de Gebeden in eenige Pe-
 rioden te volgen na de letter, den 27
 April 1663. 662
 Aen de Staten van Vrieslandt te doleren
 over een Propositie by de Correspon-
 dens van de Sinode van Vrieslandt ge-
 daen, noopende 't Formulier van 't Ge-
 bedt, den 17 Julij 1663. 676
 Rapport van 't gepasseerde ter Generali-
 teyt, consideratien van Vrieslandt te-
 gens het Formulier van 't Gebedt, met
 wederlegginge, den 17 Julij 1663. 679
 Verklaringe van Zeelandt op 't Gebedt,
 &c. den 3 Augusti 1663. 707
 Missive van de Gedeputeerde Staten van
 Vrieslandt te examineren, raeckende
 het Formulier van Gebedt, den 18
 September 1663. 712
 Zeelandt conferentie over 't Formulier
 van 't Gebedt, den 20 September 1663.
 712
 Missive aen Gelderlandt; Utrecht, Over-
 Yssel ende Stadt ende Landen, over 't
 Formulier van 't Gebedt, den 4 October
 1663. 718
 Op de Sinoden niet te gedoogen dat by
 Correspondenten of anderen eenige
 Propositien werden gedaen tegens 't
 gearresteerde Formulier van 't Gebedt,
 den 14 Martij 1664. 772
 Pradikanten het Formulier van Gebedt
 punctuelyck naer te volgen, den 7 Oc-
 tober 1666. 791
Gecommitteerden. Rangh tusschen Gecom-
 mitterden van haer Edele Groot Mog.
 ende die van de Admiraliteyten, den 3
 Mey 1657. 306
Gecommitteerde Raden. Gecommitteerde Ra-
 den in beyde de Quartieren eens 'sjaers
 by den anderen te komen, den 17 Mar-
 tij 1655. 228
 Gecommitteerde Raden wat Titulen ende
 Subscriptien te gebruycken, den 17 Ju-
 lij 1656. 265
 Gecommitteerde Raden in 't Noorder-
 quartier, op wat naem ende titul recht
 te doen, den 3 Mey 1660. 498
 Gecommitteerde Raden geen Lientenants
 ofte Vendrichs-plaetsen te vergeven,
 den 7 October 1660. 507
 Gecommitteerde Raden in beyde de
 Quartieren, elckanders Monsteringen
 te respecteren, den 16 Martij 1662. 593
 Ordre tusschen de Gecommitteerde Raden
 ende 't Hoff te observeren ontrrent het
 doen bewaren van Persoonen mer Sol-
 daten, 't ontslaen van de selve, &c. den
 26 September 1663. 714
 Gecommitteerde Raden in 't Noorder-
 quartier te adverteren, als Compagnien
 in 't Quartier gefonden werden, den
 15 December 1663. 770
 Gecommitteerde Raden in 't Noorder-
 quartier aen haer Hoogh Mog. direc-
 telyck geen kennisse te geven van 't
 verleggen van Compagnien, den 17
 October.

I N D E X.

- October 1665. 787
 Gecommitteerde Raden geauthoriseert op de Requesten van Appointez-plaetsen te adviseren, den 21 November 1668. 825
 Appointez dertich jaren te moeten hebben gedient, Gecommitteerde Raden daer op met vier ende vyf Præsenten te mogen adviseren, den 22 November 1668. 825
Geestelyck Comptoir. Een deuyt van 't rantgoen der Verpachtinge te appliceren aen de Geestelycke Comptoiren, den 29 September 1657. 422
Gelagen. Placcaet tegens het setten van Gelagen in Wyn-koopers Huysen, den 30 Julij ende 17 September 1658. 441.
 en 463
 Placcaet tegens het setten van Gelagen in Biersteekers Huysen, den 26 September 1658. 465
Gelderlandt. Ratificatie, contract met Gelderlandt gemaeckt, ende Joncker van Brine tot Capitain geëligeert, den 4 November 1653. 22
 Missive aen Gelderlandt, &c. over 't Formulier van Gebedt, den 4 October 1663. 718
Geley. Graef van Kuylenburgh, Acte van vry geley, ende alle Delinquanten over te leveren, den 8 ende 16 Mey 1664. 774. en 776
Gemeynte. Gedeputeerden op de Sinode de Prædikanten de Gemeynte te doen vermanen tot respect ende obedientie, den 18 Junij 1654. 30
 Nader elucidatie dien-aengaende, den 16 December 1654. 226
Generaliteyt. Niemandt sonder Commissie ter Generaliteyt te mogen verschynen, den 22 Augusti 1653. 14
 Formulier van Brieven aen de Staten Generael, om Heeren in den Raedt van State, den 11 April 1654. 28
 Of Ingezetenen van de Provincien in Eedt van de Generaliteyt delinquerende, voor de Generaliteyt justiciabel, den 1 October 1654. 219
 Advis van 't Hof, noopende de judicature van de Generaliteyt over hare Ministers, &c. den eersten October 1654. 219
 Hendrick vander Cappelle tot Ryffel, ter Generaliteyt niet te admitteren, den 10 Junij 1655. 239
 Reductie van Renthen ende Interessen over de Generaliteyt, den 7 Augusti 1655. 251
 Edict of Ordonnantie op de Jurisdictie over de Ingezetenen van Hollandt, hoe wel in Eedt van de Generaliteyt, den 3 October 1656. 276
 Vonnissen van den Resident tot Constantinopolen tusschen Hollanders niet te onderwerpen de judicature van de Generaliteyt, den elfden December 1660. 513
 Gedeputeerden ter Generaliteyt geen vrye uytvoer van eenige Waren, Meublen, &c. toe te staen, den 17 Junij 1661. 435
 Of niemandt ter Generaliteyt te compareren die in Eedt, dienst of gagie van eenige Uytheemschen is, ende niet dan met Commissie of Credentie, den 27 November 1663. 764
 Of alle Gedeputeerden ter Generaliteyt Eedt te doen tot handthavinge van de Unie ende Religie, den 27 November 1663. 765
 Of ter Generaliteyt te vorderen dat Eedt gedaen werde tegens de corruptien, den 27 November 1663. 765
 Commissie voor de Gedeputeerden ter Generaliteyt, den 11 December 1663. 770
 Generaliteyts ende andere 's Landts Jachten den Impost niet subject te maecten, den 5 Augusti 1667. 802
Gerechten. Gerechten van de Dorpen den Duysentsten penningh te innen, ende daer van responsabel aen de Ontfangers, den 16 Julij 1657. 373
Gereformeerde Capitainen. Siet *Capitainen.* Item *Officieren.*
Getimmerten. Acte van authorisatie op de Magistraten van de Steden; omme de Verpondinge over de nieuwe Getimmerten te efgaleren, den 27 Januarij 1657. 302
Godts-buys Landen. Onder Verpondinge gebracht, den 22 Februarij 1659. 484
 Briele consenteert daer inne, &c. den 22 Februarij 1659. 485
Goederen. Vaste Goederen. Siet *Vaste.*
Gornichem. Different tusschen de Regenten van Gornichem, over de electie van Schepenen, verbleven aen de uytspreek van den Præsident Dedel ende Raedt Pensionnaris, den 9 Martij 1661. 519
 Uytspreecke over 't selve different; den 15 Martij 1661. 520
 N a n n n 3. *Gouds.*

- Goude.** Ontfangerschap binnen ter Goude over Schoonhoven te continueren, den 11 Martij 1661. 520
- Accordt** tusschen Goude ende Schoonhoven, over 't houden van de Classen in de selve Steden, den 6 December 1663. 768
- Goudt.** Placcaet op 't wercken van Goudt ende Silver, den 3 December 1661. 580
- 't Selve Placcaet te manteneren, eenige elucidatie, den tweeden Mey 1663. 664
- Middelen van constrainte om die van 't Goudt- ende Silver-smeden Gilde, te houden tot naerkominge van 't Placcaet, den 12 ende 27 Julij 1663. 674. en 704
- Goude Naelden ende silvere Stalen aen Borgemeesteren zesenden, omme, &c. den 25 Julij 1663. 698
- Prys beraemt op 't verkopen van 't Goudt ende Silver, den 22 September ende 5 October 1663. 714. en 733
- Gouverneur.** Den Raedt beveelt aen alle Gouverneurs en Commandeurs, hare onderhebbende Guarnisoenen door Geauthoriseerden van de Provincien te laten monsteren, den een en twintichsten Julij 1662. 608
- Graef.** Titul van Grave van Brederode niet te admitteren, den 8 October 1655. 255
- Graeffelyckheydt.** Voortaan in de Sententien niet meer te gebruycken de woorden *Hooge Overigheydt ende Graeffelyckheydt, &c.* noch *Gratie, &c.* den 27 September 1668. 824
- Gravamina.** Gravamina tydelick te behandigen aen de Commissarissen Politycq van de Sinode, den tweeden April 1658. 248
- Groeningen.** Op 't versoek van de Stadt Groeningen, seecker bannissement van drie Personen by haer gedecerneert, in Hollandt effect te laten sorteren, den 1 Martij 1663. 656
- De Groot.** Acte van renunciatie van Mombas als Man van Juffrouw Cornelia de Groot, den negenden December 1662. 646
- Grove Waren.** Materialen tot Wercken van 't Landt den Impost op de Grove Waren niet subject, den 15 September 1667. 803
- H.**
- Hage.** Gecommitteerden van den Hage ende anderen van gelycke qualiteyt te staen bloots hoofd, den 10 December 1653. 25
- Hage niet te adviseren op Seureté du Corps, dan van Borgeren en Inwoonders, den 20 Julij 1657. 374
- Privilegien van den Hage Magistraets nominatie, den 25 September 1657. 421
- Nominatie van de Magistraet van den Hage den vier en rwintichsten of drie en rwintichsten November over te brengen, den 25 November 1659. 492
- Soon van den Lieutenant-Collonel van Beaumont of voor 't Hoff ofte voor den Hage justiciabel, om dat in de Familie van een Officier van de Garde, den 3 Augusti 1663. 710
- Haerlem.** Haerlem tegens Alckmaer over den ontfangh van de Thienden in de Wieringer-Waerdt, den 6 Augusti ende 30 November 1661. 541. en 574
- Haerdtstede geldt.** Exempte Heerlyckheden het Haerdtstede-geldt mede exempt, den 2 Julij 1665. 787
- Haes.** Op Haes niet te Jagen als in Persoon, den 2 December 1662. 646
- Haex.** Haex gewesene Hooghen Raedt in Brazil, te laten aen de judicature van 't Hoff, den seshienden September 1654. 214
- Heemraden.** Electie Heemraden van Rhynlandt, Delflandt ende Schielandt, den 8 October 1655. 155
- Heerlyckheden.** Exempte Heerlyckheden het Haerdtstede-geldt mede subject, den 2 Julij 1665. 787
- Heusden.** Drost van Heusden Domicilium te moeten houden binnen de selve Stadt, den 17 Julij 1665. 786
- Daem ten Hoeve.** Rangh te houden by Daemten Hoeve ende andere Militaire Officieren den Staet voor desen niet, maer wel vreemde Potentaten gedient hebbende, den 1 April 1665. 787
- Hooge Personmagie.** Siet *Personmagie.*
- Hoogen Raedt** ende 't *Hof.* Haex gewesene Hoogen Raedt in Brazil, te laten aen de judicature van 't Hoff, den 16 September 1654. 214
- Advys van 't Hoff, of Hooge Raden uyt Brazil

I N D E X.

- Brazil by delegatie of als ordinaris
Rechters aen 't Hoff, &c. den 16 Sep-
tember 1654. 215
- Advys van 't Hoff, noopende de judica-
ture van de Generaliteyt over hare Mi-
nisters, den 1 October 1654. 219
- Discrepantie tusschen Hollandt ende Zee-
landt over de forme van electie van de
Præsidenten in den Hoogen Raedt, den
8 Mey 1655. 235
- Præsentatie van Zeelandt dien aengaen-
de, den 13 Mey 1655. 236
- Staets-gewysse Vergaderinge met Zee-
landt, over de Electie van een Præs-
ident in den Hoogen Rade, den 14
Mey 1655. 236
- Resolutie van Hollandt ende Zeelandt
dien aengaende, den veerthienden Mey
1655. 237
- Rapport van de introductie van de Heer
van der Horst, als Præsident in den
Hoogen Raedt, den 27 Julij 1655.
243
- Hoogen Raedt voorstellen van Persoonen
tot Raedtsheers-Ampten, den 30 Julij
1655. 249
- Hoven oock in de Vacantien Recht te
mogen doen, den derden Augusti 1655.
249
- Rangh tusschen Persoonen uyt de Verga-
deringe van Hollandt, ende uyt de
Hoven van Justitie, den 16 December
1655. 258
- Zeelandt klachten endè contra-klachten,
raeckende de Hoven van Justitie, den
11 Augusti 1656. 268
- 't Hoff de judicature over Kerckhoven,
ende van Son, de Wallen van de Nier-
vaert beklommen hebbende, den elf-
den April 1658. 436
- Hoven vermogen in besloten Missive om
bericht te laten inslueren de clausule
van surcheantie; Leyden tegens 't Hoff,
den 30 Julij 1658. 443
- Judicature over den Commis Anthony
van Mierop, ende meer anderen *ob
connexitatem* aen 't Hoff, den twaelf-
den ende seventhienden Julij 1659.
489. en 490
- Hoven van Justitie of andere Lichamen
in Hollandt, oock geen Prædikanten,
geen compliment of adres te maecten
aen den Koningh van Engelandt, den
26 Mey 1660. 500
- Stadthouder van de Leenen met de Hol-
landtsche Præsident ende Raden in den
Hove, recht te doen in Leen-questien,
den 30 Julij 1660. 502
- Executie van de Placcaten tegens de Paus-
gesinden; autorisatie op 't Hoff ende
Magistraten; verdeelinge van de boe-
ten, den 30 Julij 1660. 504
- 't Hoff over electie van Magistraten, &c.
ende advisen van Staet, Hollandt in
't particulier raeckende de Zeeuwsche
Raden niet te roepen, den 31 Julij
1660. 505
- Reglement tot vermydinge van de con-
currentie der respectieve Hoven in ma-
terie van complainte, ende expedient
tusschen de Reecken-kamer, en de
Heer van Rhoon, den 3 Martij 1661.
518
- Verklaringe van Hollandt aen Zeelandt,
noopende 't gesagh van d'eenen ende
d'andere Provincie, over de Hoven
van Justitie, den vyftienden Junij 1661.
534
- Verhooginge van Tractement voor de
Raden in den Hoogen Rade, den 9
Martij 1662. 593
- Accordt met Zeelandt over de saecken
de Justitie raeckende, &c. den 18 en
22 September 1662. 615. en 628
- Rapport, combinatie van beyde de Ho-
ven van Justitie, den 14 December
1662. 650
- Raedt-Pensionnaris de Witt Acte om in
een van de Hoven van Justitie sessie te
mogen nemen, &c. den 15 September
1663. 710
- De Soon van den Lieutenant-Collonel
van Beaumont of voor 't Hoff of voor
den Hage justiciabel, om dat in de Fa-
milie van een Officier van de Garde,
den 3 Augusti 1663. 710
- Ordre tusschen de Gecommitteerde Ra-
den ende 't Hoff te observeren ontrent
het doen bewaren van Persoonen met
Soldaten, 't ontsaen van de selve, &c.
den 26 September 1663. 714
- Tractementen van de Zeeuwsche Raden
in den Hoogen Raedt, den Twee-hon-
dertsten penningh niet subject, den 14
October 1665. 786
- Hollandt.* Hooge Personnagien niet sonder
voorgaende notificatie ende consent in
Hollandt te komen, den 4 Augusti
1653. 3
- Hoogheydt.* Forme in de publicque Acten
te gebruycken; Hoogheydt, Stadthou-
der sans queue, den 4 Martij 1656. 263
- Hoofst.*

- Hoofst.* Hoofst over de Militie. Siet *Militie, Veldt-Maerfchalck.*
- Hoogerbeets.* Præfensie van de Kinderen ende Erfgenamen van wylen den Pensionaris Hoogerbeets, den 20 December 1663. 771
- Hoorn.* Questie tusschen Hoorn ende Amstelredam, over den ontfangh van 't Last-geldt, den vyf en twintichsten Januarij 1657. 294
- Vander Horst.* Rapport, introductie van de Heer vander Horst als Præfident in den Hoogen Raedt, den 27 Julij 1655. 243
- Huywelyck.* Joodtsche Natie in 't reguardt van de Huywelycken te dispensereren van de solemniteyten by de Politycque Ordonnantie ghepræscribeert, den 30 September 1656. 271
- Huysvrouwe.* Syn overleden Huysvrouwen Broeders of Susters Dochter niet te mogen trouwen, den 13 ende 21 Mey 1664. 776. en 777
- Huyfduynen.* Placcaet tegens het wech-halen van Sant, Schelpen, Wyer, &c. by Huysduynen, den 25 Septemb. 1662. 633
- Hypotheecq.* Publicatie te doen, Steden recht van Legael Hypotheecq op de Pachters van hare Excysen, den 9 Augusti 1658. 450
- I.
- J**acht ende Jagen. Op Haes niet te Jagen als in Persoon, den 2 December 1662. 646
- Ordonnantie op de Jacht ende tot restauratie van 't Wildt in den Lande van Voorn, den twintichsten Septemb. 1663. 713
- Qualificatien van Uythheemschen verkregen, in Hollandt niet te respecteren; of Appel van Sententien van Meesterknepen, daer by yemandt is ongequalificeert tot de Jacht, den 11 December 1666. 792
- Jachten.* Generaliteyts ende andere's Lands Jachten, den Impost niet subject te maecken, den 5 Augusti 1667. 802
- Impost.* Moefel-wynen Impost als Fransche Wyn, den twee en twintichsten Februarij 1659. 484
- Wie vrydom van Imposten te vergunnen in de Univerfiteyt tot Leyden, den 24 Martij 1662. 598
- Materialen tot Wercken van 't Landt den Impost op de Grove Waren niet subject, den vyfthienden September 1667. 803
- Impuniteyt.* Amsterdam versoect approbatione van de geinterponeerde belofte van impuniteyt, den derden Martij 1661. 517
- Indemnityt.* Acte van indemnityt voor de Edelen ende Steden, den 19 Julij 1663. 696
- Raedt-Pensionaris de Witt Acte van indemnityt, &c. den 15 September 1667. 710
- Indiën.* Wat recht op de Successien in Indiën, den sevenden December 1660. 509
- Inscriptien.* Inscriptien ende Superfcriptien van Brieven, den eersten Mey 1663. 664
- Instructie.* Instructie voor een Provinciael Hoofst over de Militie van Hollandt, den 27 Januarij 1657. 296
- Instructie voor de Raedt-Pensionaris, den 2 Augusti 1658. 25 Julij 1663. ende 27 Julij 1668. 444. 698. en 816
- Instructie voor de Commissarissen op de Verpachtinge in drieu gefepareert, den-seventhienden September 1658. 451
- Instructie op 't Leen-hoff ghearresteert, den 7 April 1661. 526
- Instructie voor den Ontfanger Generael gearresteert, den 15 September 1662. 610
- Voortaen geen dispensation toe te staen van 't tweede Articul van de Instructie voor de Admiraliteyten, den 5 April 1664. 773
- Interessen.* Rapport van de befendinge op de reductie van Renthen ende Interessen, den 7 Augusti 1655. 250
- Reductie van Renthen ende Interessen van vyf op vier ten hondert, den 7 Augusti 1655. 250
- Reductie van Renthen ende Interessen over de Generaliteyt, den 7 Augusti 1655. 251
- Forme van executie der reductie, den 11 Augusti 1655. 252
- Capitalen by de Steden voor 't Landt gelicht, mede te reduceren, den 12 Augusti 1655. 253
- Ontfangers ende Rentmeesters geen Interessen of Renten te betalen aen Regenten, ten 27, &c. den 2 Julij 1667. 797
- Siet

I N D E X.

- Siet voorts *Reductie*.
- Introductie*. Rapport introductie van den Præsident Dedel, den 28 October 1653. 17
- Rapport introductie van den Heere van der Horst, als Præsident in den Hoogen Raedt, den seven en twintichsten Julij 1655. 243
- Joodsche Natie*. Joodsche Natie in 't reguardt van Huywelycken te dispenseren van de solemnitreyten by de Politycque Ordonnantie geprescribeert, den 30 September 1656. 271
- Die van de Joodsche Natie alhier residerende, te houden voor Onderdanen, &c. den 12 Julij 1657. 372
- Judicature*. Haec gewesene Raedt in Brazil te laten aen de judicature van 't Hoff, den 16 September 1654. 214
- Advis van 't Hoff noopende de judicature van de Generaliteyt over hare Ministers, den eersten October 1654. 219
- Judicature over de Militairen in communibus delictis, den 30 September 1654. 218
- 't Hoff de judicature over Kerckhoven ende van Son, de Wallen van de Niervaert beklommen hebbende, den 11 April 1658. 436
- Judicature over 't stuck van frauden in de Gemeene Middelen, oock ten reguarde van Militairen, aen Schepenen Commissarissen, den 17 Januarij 1659. 478
- Judicature over den Commis Mierop ende meer andren, ob connexitatem aen 't Hoff, den twaelfden ende seventienden Julij 1659. 489. en 490
- Vonnissen van den Resident tot Constantinopolen tusschen Hollanders ghewesen, niet te onderwerpen de judicature van de Generaliteyt, den 11 December 1660. 513
- Judicature over de Admiraliteyten in particularibus causis; 't Schip de Princesse Royale overzeylt; proceduren van den Hoogen Raedt, den 3 December 1661. 579
- Edict noopende de judicature in matrimoniele saecken, ende geen appel als de verklaringe van 't Gerecht met die van de Ouders over een komt, den 27 September 1663. 716
- Monnickendam versoect elucidatie, waer de judicature behoort over een Soldaet, die een ander Soldaet doodt gesteecken heeft, den 16 Mey 1668. 809
- Jurisdicctie*. Edict ofte Ordonnantie op de jurisdicctie van de Ingezetenen van Hollandt, hoewel in Eedt van de Generaliteyt, den derden October 1656. 276
- Accordt met Utrecht, jurisdicctie 't Groot Waterschap van Woerden, den 20 September 1657. 377
- Acte van consent aen den Raedt van State, om eenige Persoonen te mogen saiseren, den seventhienden Mey 1659. 488
- Edelen klagen dat de Landt-Drosten hare jurisdicctie aenmatigen selds in particuliere Heerlyckheden, den 20 Julij 1662. 606
- Monnickendam versoect Elucidatie, waer de judicature behoort over een Soldaet die een ander Soldaet doodt gesteecken heeft, den 16 Mey 1668. 809
- Justitie*. Quæstie over patronaetschap te renvoyeren aen de Justitie, den 10 Martij 1654. 28
- Naer Revisien geen remedien van Rechten meer toe te staen, den 25 Januarij 1659. 480
- Hoven van Justitie. Siet Hof.

K.

- Kercken-Raedt*. Kercken-Raden, Claffen ofte Synoden, haer met de saecken van de Lombarden niet te bemoeyen, den dertichsten Martij 1658. 427
- Kerckhoven*. 't Hoff judicature over Kerckhoven ende van Son, de Wallen van Niervaert beklommen hebbende, den 11 April 1658. 436
- Keure*. Approbatie van seeckere Keure van Dordrecht, tegens het brigueren onder de Gemeente, den 6 December 1663. 766
- Pointen tot beter observantie van de selve Keure, den 11 December 1663. 769

L.

- Landen*. Hoe lange de Landen voor de Verpondinge verbonden, den 4 October 1657. 423
- O o o o o Plac-

- Placcaet tegens de Bruyckers ende Pachters van de Landen, den 26 September 1658. 467
- Landt-Droft.* Edelen klagen dat de Landt-Droften haer jurisdictie aenmatigen selfs in particuliere Heerlyckheden, den 20 Julij 1662. 606
- Lasten.* Affschaffen By-lasten van de Compagnien, &c. den 18 December 1655. 258
- Last-geldt.* Questie tusschen Amsterdam ende de Hoorn, over den ontfangh van 't Last-geldt, den 25 Januarij. 1657. 294
- Leen ende Leen-hof.* Geen spliffinge van Leenen toe te staen, den 16. September. 451
- Stadthouder van de Leenen mette Hollandtsche Præsident ende Raden in den Hove recht te doen in Leen-quæstien, den 30 Julij 1660. 502
- Spliffinge van Leenen, den 4 December 1660. 509
- Reglement op 't innen ende verantwoorden van de Middelen van den Twintichsten ende Veerrichsten penningh, ende specialyck van Achter-leenen, den 11 December 1660. 514
- Instructie op 't Leen-hoff gearresteert, den 7 April 1661. 526
- Leyden by dispensatie te verlyden met Soeterwoude, mits, &c. den 9 December 1662. 647
- Geen alteration of innovatien te maecten in verlyen van Leenen als met expresse concessie van de Staten, den 9 December 1662. 648
- Wat recht van collaterale Successie te betalen, als Man ende Vrouw staende Huywelyck Leen aengekocht hebbende, 't selve malkanderen maecten by Testament, den dertichsten Julij 1663. 706
- Leenmannen.* Reglement noopende d'electie van Leenmannen, ende andere Rechteren, den 28 Februarij 1654. 25
- Leverantie.* Admiraliteyten Eedt te doen van niet te participeren in de leverantie, den 12 Martij 1665. 783
- Leyden.* Discrepantie tusschen 't Hoff ende Leyden over 't verstant van de Resolutie de anno vyfthien-hondert een en tnegentich; Hoven vermogen in beslooten Missiven om bericht te laten inslueren de clausule van surcheantie, den 30 Julij 1658. 443
- Leyden by dispensatie te verlyden met Soeterwoude, mits, &c. den 9 December 1662. 647
- Licht Geldt.* Militie in de boven-quartieren niet te beralen met licht Geldt, den 29 November 1661. 573
- Lieutenant.* Capitain - Lieutenants, welckers Regementen vergeven zyn, Acte als Capitain te verleenen, den 12 Augusti 1655. 253
- Lieutenants ende Vendrighs-plaetsen van vacante Compagnien te begeven, oock van Hoofst-Officieren, maer geen anderen, den 15 Mey 1657. 307
- Lieutenants-plaetsen ende Cornetten te Paerd niet te vergeven, soo lange de Compagnien twee Officieren hebben, den acht en twintichsten September 1657. 421
- Gecommitteerde Raden geen Lieutenants of Vendrichs-plaetsen te vergeven, den 7 October 1660. 507
- Gereformeerde Lieutenants ende Vendrichs voor anderen te prafereren, den 2 December 1661. 578
- Geen Lieutenanten te geven Acten als Gereformeerde Capitainen, den 10 Martij 1663. 658
- Geen Lieutenants of Vendrichs te maecten, dan die de Miliraire Exercitien verstaen, den 27 Januarij 1668. 807
- Liquidatie.* Ordre op de generale liquidatie, executie van de Provincien, submissie van de verschillen, &c. den 2 Mey 1653. 668
- Lombarden.* De Kercken-Raden, Classen ende Sinoden, haer met de saecken van de Lomberden niet te bemoeyen, den 30 Martij 1658. 427
- Lootsen.* Different tusschen Rotterdam ende Briele, over het Lootsen ende 't stuk van Pilotage, den 23 Julij ende 4 Augusti 1661. 538. en 539

M.

- Maestricht.* Gouverneur van Maestricht geweygert te laten monsteren de Compagnien niet zynde van de Hollandtsche repartitie, den 14 Julij 1662. 601
- Magazyn.* Generaliteyts Magazynen de Verpondinge subject, den 1 April 1658. 428
- Magistraet.* Acte van autorisatie aen de Magistraten van de Steden, omme de Ver-

I N D E X.

- Verpondinge over de nieuwe Getim-
merten te esgaleren , den 27 Januarij
1657. 302
- Magistraten haer niet te bemoeyen met
tauxation in den Twee-honderdsten
penningh op of boven de twaelf duy-
sent guldens ; Ontfangers ende Reec-
ken-meesters dien-onvermindert te e-
xecuterer, den 31 Julij 1666. 789
- Eeuwich Edict, electie van Magistraten,
&c. aen niemandt over te geven, den
5 Augusti 1667. 800
- Major. Geen Militaire Charges te confe-
reren op al te jonge Luyden ; geen
Major beneden de 23. jaren , den 19
December 1657. 425
- Majors-plaetsen binnen de Regementen
te begeben , den 26 September 1668.
824
- Materialen. Materialen tot Wercken van 't
Landt den Impost op de Grove Wa-
ren niet subject, den 15 Septemb. 1667.
803
- Matrimoniele. Edict noopende de judicate-
re in matrimoniele saecken , ende geen
appel als de verklaringe van 't Gerecht
met die van de Ouders over een komt,
den seven en twintichsten September
1663. 716
- Matrosen. Præmie voor couragieuse Scheeps-
Officieren ende Matrosen, den 4 Au-
gusti 1653. 3
- Hooger Tractement voor verminde Ma-
trosen, den 14 Augusti 1653. 12
- Meester-knepen. Of Appel van Sententien
van Meesterknepen, daer by yemandt
verklaardt is ongequalificeert tot de
Jacht , den elfden December 1666.
792
- Messen. Placcaet tegens het inbrengen van
vreemde Messen met gecontrefaichte
mercken van Messe-maeckers, den 8
Martij 1662. 592
- Meublen. Gedeputeerden ter Generaliteyt
geene vrye uytvoer van eenige Waren,
Meublen, &c. toe te staen, den 17 Jun-
nij 1661. 535
- Middelen. Gemeene Middelen, &c. over al-
le Plaetsen in Hollandt, sonder ex-
ceptie te heffen, den 19 Martij 1655.
228
- Judicature over fraude in de Gemeene
Middelen, oock ten reguarde van Mi-
litairen, aen Schepenen Commissaris-
sen, den seventhienden Januarij 1659.
478
- Alle quaestien over den ophef ende exe-
cutie van de Middelen, te ventileren
voor Schepenen van den ringh van de
Verpachtinge, ende niet daer de Pach-
ters woonachtich zyn, den 15 Decem-
ber 1663. 770
- Mierop. Judicature over den Commis Mie-
rop, ende meer anderen *ob connexita-
tem* aen 't Hoff, den 12 ende 17 Julij
1659. 489. en 490
- Militie ende Militaire. Judicature over Mi-
litairen *in communibus delictis*, den 30
September 1654. 218
- Vergeven hooge Militaire Charges sonder
Tractement, den 17 Martij 1655. 228
- Hollandt in 't stellen van een Hooft over
de Militie, geen overstemminge te ge-
doogen, den 17 ende 23 Januarij 1657.
283. en 286
- Missive over 't selve subject aen de Pro-
vincien, den 24 Januarij 1657. 290
- Tot weeringe van 't aenstellen van een
Veldt-Maerschalck ter Generaliteyt,
en Corps devoiren te doen, den 25 Ja-
nuarij 1657. 294
- Instructie voor een Provinciael Hooft o-
ver de Militie van Hollandt, den 27
Januarij 1657. 296
- Rapport ghepasteerde ter Generaliteyt,
nopende het Veldt-Maerschalckschap,
den 27 Januarij 1657. 301
- Deductie op 't point van de Militie, en-
de 't aenstellen van een Veldt-Maer-
schalck, &c. den 17 Mey 1657. 308
- Geen Militaire Charges te confereren op
al te jonge Luyden, geen Capitain be-
neden de seventhien ; geen Rithmee-
ster beneden de negenthien ; geen Col-
lonel, Lieutenant-Collonel of Major
beneden de drie en twintich jaren,
den 19 December 1657. 425
- Redres ende Reglement op 't sluck van
de Militie, den 5 April 1658. 429
- Ordre tegens het verkoopen van Militair-
re Officieren ; Eedt van suyveringe, den
6 April 1658. 435
- Officieren meer dan drie maenden buy-
ten 's Landts zynde, geen Gagie te
genieten, den achtienden September
1658. en achtsten Martij 1663. 465.
en 657
- Remissien aen Militairen by Hollandt te
geven, hoewel de Manslagen buyren
Hollandt zyn gedaen, den 11 October
1658. 475
- Judicature over 't sluck van fraude in de
Gemeene

- Gemeene Middelen, oock ten reguarde van Militairen, aen Schepenen Commissarissen, den 17 Januarij 1659. 478
- Militie ten versoecke van Utrecht derwaerts te senden tot weeringe van feyreluyckheden over Kerckelycke commotien, den 7 Julij 1660. 501
- Ontrent Militaire Charges geen Uyttheemsche recommandatien te respecteren, den 5 Augusti 1661. 541
- De selve Resolutie de Ministers buyten 's Landts toe te senden, den 21 November 1661. 573
- Vacerende Militaire Charges te vergeven in de volgende Vergaderinge, den 20 September 1661. 562
- Militie in de Boven-quartieren niet te betalen met licht Geldt, den 29 November 1661. 573
- Gereformeerde Lieutenants ende Veu-drighs voor anderen te prafereren, den 2 December 1661. 578
- Voortaan niet meer eenige Compagnien aen minder-jarigen te affecteren, den 14 September 1662. 609
- Munnickendam versoeckt elucidatie, waer de judicature behoort over een Soldaet die een ander Soldaet doot ghesteecken heeft, den 16 Mey 1668. 809
- Minderjarige.* Voortaan niet meer eenige Compagnien aen minderjarige te affecteren, den veerthienden September 1662. 609
- Minister.* Uyttheemsche Minister. Siet *Uyttheemsch.*
- Geene veranderinge te doen in den Eedt voor de Ministers buyten of binnen 's Landts, den negenden October 1660. 507
- Missive.* Siet *Brieven.*
- Moefel-Wyn.* Moefel-Wyn by provisie Impost als Fransche Wyn, den 22 Februarij ende 27 September 1659. 484. en 492
- Mombas.* Aste van renunciatie van Mombas als Man van Juffrouw Cornelia de Groot, den negenden December 1662. 646
- Monsteringe.* Gecommitteerde Raden in beyde de Quartieren elckanders monsteringen te respecteren, den 16 Martij 1662. 593
- Gouverneur van Maestricht gheweygert te laten monsteren de Compagnien niet zynde van de Hollandtsche repartitie, den 14 Julij 1662. 601
- Gecommitteerden van den Raedt van State, hebben monsteringe beler van de Gecommitteerde Raden binnen Rhynberck, den een en twintichsten Julij 1662. 606
- Den Raedt van State beveelt wel scher-pelyck alle Gouverneurs, &c. hare onderhebbende Guarnisoenen door Geauthoriseerden van de respectie Provincien te laten monsteren, den 21 Julij 1662. 608
- Munnickendam.* Munnickendam versoeckt elucidatie, waer de judicature behoort over een Soldaet die een ander Soldaet doot ghesteecken heeft, den 16 Mey 1668. 809
- Munt-huyfen.* Munt-huyfen vry van Verpondinge, den 25 Februarij 1667. 795
- Munte.* Of uytkeeringe te doen van eenich Sleyschat aen de Generaliteyt, den 3 Augusti 1663. 709
- N.
- Naelden.* Gonde Naelden ende silvere Stalen aen Borgemeesteren te senden, omme, &c. den vyf en twintichsten Julij 1663. 698
- Naerden.* Overbrengen van de nominatie van Naerden, wie d'onkosten te supporteren, den 19 December 1667. 805
- Niervaert.* 't Hoff judicature over Kerckhoven ende van Son, de Wallen van de Niervaert beklommen hebbende, den 11 April 1658. 436
- Nieuwe Getimmerten.* Siet *Getimmerten.*
- Nominatie.* Privilegien van den Hage Magistraets nominatie, den 25 September 1657. 421
- Nominatie van de Magistraten van den Hage den vier en twintichsten of drie en twintichsten November over te brenghen, den 25 November 1659. 492
- Nominatie Schepenen van Naerden. Siet *Naerden.*
- Noorder-quartier.* Disputen tusschen de Leden van 't Noorder-quartier over de Tour-beurten in de Generaliteyts Reecken-kamer, den 29 Martij 1658. 426
- Gecommitteerde Raden in 't Noorder-quar-

I N D E X:

- quartier op wat naem ende titul recht te doen, den 3 Mey 1660. 498
- Tour-beurte in den Raedt van State, tusschen Amsterdam ende 't Noorder-quartier, den 15 Martij 1661. 522
- Different tusschen de Steden van 't Noorder-quartier, over de Tourbeurten in de Generaliteyts Reecken-kamer, gesubmitteert aen de Heeren Edelen, den 5 Mey 1661. 533
- Uytspraecke van 't selve different, den 24 Junij 1661. 536
- Gecommitteerde Raden in 't Noorder-quartier te adverteren, als Compagnien in 't Quartier ghesonden werden, den vyfthienden December 1663. 770
- Accordt tusschen 't Zuyder ende 't Noorder-quartier, over de repartitie van de gemeene Lasten, den 21 Julij 1668. 812
- Notificatie.* Hooge Personnagien niet sonder voorgaende notificatie ende consent in Hollandt te komen; den 4 Augusti 1653. 3
- O.
- O**bligatie. Wat Obligatiën ende Renthe-brieven den Twee-hondersten penningh subjeet, den 15 Mey 1657. 306
- Ampliatie van de Ordonnantie op de Successien Collaterael ende in ascendenten, Obligatiën, &c. den 28 September 1657. 421
- Geen Obligatiën ofre Renthe-brieven te arresteren, den 18 ende 22 Martij 1661. 523
- Obligatiën op alle Comptoiren of Debitreuren in Hollandt, particulieren alleen uytfesondert, den Tweehondersten penningh subjeet, den 24 Martij 1667. 796
- Ostroy.* Ostroyen tot bedyckinge te registreren, den 15 Julij 1662. 604
- Tot het ingaen van alle Ostroyen van bedyckinge, te præfigeren een præcisen indisputablen dach, den 15 Julij 1662. 605
- Ostroy aen die van Enckhuysen vergunt, noopende 't bestellen van Schepenen in den haren, den 18 Februarij 1666. 788
- Officien.* Ordre tegens het verkoopen van Kryghs-Officien; Eedt van suyveringe, den 6 April 1658. 435
- Siet voorts *Ampten.*
- Officieren.* Præmien voor couragieuse Scheeps-Officieren ende Matroosen, den 4 Augusti 1653. 3
- d'Officieren in 't stuck van remissie geen advys, maer alleen bericht af te vorderen, den eersten September 1653. 14
- Door Commissarissen alle Papiste Officieren, &c. te doen affetten, den 29 Julij 1654. 206
- Officieren meer dan drie maenden buyten 's Landtszynde, geen gagie te genieten, den achtenden September 1658. ende achtsten Martij 1663. 465. en 657
- Geen Gereformeerde Officiers hooger Gagie; Item, geen Titulaire qualiteyten, den thierenden Martij 1663. 658
- Ontfanger.* Ontfangers binnen twee Jaren decharge van hare desperate restanten te vorderen, den 22 November 1658. 476
- Ontfangers binnen ses maenden te executeren de restanten van den Twintichsten ende Veertichsten penningh, den 11 December 1660. 514
- Ontfangerschap over Schoonhoven binnen Goude te continueren, den elfden Martij 1661. 520
- Instructie voor den Ontfanger Generael gearresteert, den 15 September 1662. 610
- Ontfangers ende Rentmeesters geen Interesten, &c. aen Regenten te beralen, ter ryde, &c. den tweeden Julij 1667. 797
- Oorlogh-schepen ende Instrumenten.* Geen Oorlogh-schepen nochte Instrumenten ofte behoefsten te arresteren, den 18 December 1657. 424
- Oost-Indische Compagnie.* Geen Bewindthebbereren van de Oost-Indische Compagnie beneden de vyf en twintich jaren, den negen en twintichsten November 1656. 281
- Accordt met Engelandt, over drie Schepen door die van de Oost-Indische Compagnie voor Bantam ghenomen, den 5 Februarij 1659. 481
- Contract over de executie van 't selve Accordt, den 21 Februarij 1659. 483
- Wat recht op de Successien in Oost-Indiën, den 7 December 1660. 509
- Opschrift.* Siet *Superscriptie.*

- Oraigne.* Deductie op de seclusie van den Prins van Oraigne, ter Generaliteyt in te brengen, ende de Provincien toe te senden, den 25 Julij 1654. 31. en 32
 Zeelandts Concept noopende d'educatie van den Prins van Oraigne, den 17 Julij 1655. 240
 Verfoeck van de Princesse van Oraigne, om eenige te mogen assumeren tot beter directie in de Tutele van den Prince van Oraigne, den 4 Augusti 1656. 267
 Educatie van den Prince van Oraigne by Hollandt by der handt genomen, den 25 September 1660. 505
 Aengaende d'educatie van den Prince van Oraigne, alles in syn eerste staet te herstellen, den 23 ende 30 September 1661. 563. en 564
 In saecken raeckende d'educatie van den Prince van Oraigne casu quo met Zeelandt te gaen communicative, den 21 September 1662. 626
Ordonnantie. Joodsche Natie in't reguardt van de Huywelycken te dispenseren van de solemniteyren by de Politycque Ordonnantie gescreven, den 30 September 1656. 271
 Ordonnantie op de Jurisdicctie over Ingezetenen van Hollandt, hoewel in Eedt van de Generaliteyt, den 3 October 1656. 276
 Ampliatie van de Ordonnantie op de Successien Collaterael, ende in ascendenten; Obligatien, &c. den 28 September 1657. 421
 Interpretatie van 't derde Articul van de Ordonnantie op den Veertichsten ende Twintichsten penningh; 't Middel van de Collaterale Successien te betalen over alle onroerende Goederen, onaengesien schulden daer tegen, den 29 November 1660. 508
 Geredresterde Ordonnantie op de Pilorage in de Maze, &c. den 1 October 1661. 566
 Ordonnantie op de Jacht in den Lande van Voorn, den 20 September 1663. 713
 Sevende ende Achtste Articulen van de Politycque Ordonnantie te elucideren, namentlyck dat men syn overleden Huys-Vrouwen Broeders of Susters Dochter niet sal mogen trouwen, den 13 Mey 1664. 776
 Publicatie dien aengaende, den 21 Mey 1664. 777
 Elucidatie in 't negende ende vyfthiende Articulen van de Ordonnantie op den Twintichsten ende Veertichsten penningh, den 23 Julij 1664. 779
 Ordonnantie op de Koorn-Brandewynen, den 19 Julij 1668. 810
Ouders. Edict geen Appel in Matrimoniele saecken als de verklaringe van 't Gerecht met die van de Ouders over een komt, den 27 September 1663. 716
Overigheydt. Formulier om te bidden voor de Hooge Overigheydt, den 13 ende 21 Martij 1663. 658. en 660
 Siet voorts *Gebedt.*
 Voortaen in de Sententien niet meer te gebruycken de woorden *Hooge Overigheydt ende Graeffelyckheydt, &c.* noch *Gratie, &c.* den 27 September 1668. 824
Over-Maze. Rapport, Provisionneel Accordt over de Landen van Over-Maze, den 27 Martij 1659. 486
Overspel. Persoonen metren anderen in Overspel geleeft hebbende, niet te mogen trouwen, den 25 Junij 1666. 789
Overstemminge. Geen overstemminge in 't begeben van 't Admiraelschap van Hollandt ende West-Vrielandt, den 19 September 1653. 16
 Hollandt geen overstemminge te gedoo-gen in 't stellen van een Hooft over de Militie, den 17 ende 23 Januarij 1657. 283. en 286
Over-Yffel. Dissentien in Over-Yffel, feytelyckheydt te verhoeden door aenschryvinge aen de Militie van Holland-sche repartitie, den 18 September 1654. 216
 Dissentien in Over-Yffel, Stadthouder-schap geen overstemminge, den 23 Julij 1655. 241
 Uytspraecke ende decisie in de saecke van Over-Yffel, den 21 September 1657. 381
 Jaspar Gerritsz Seth in Over-Yffel woonachtich te continueren als Vroedtschap tot Weesp, den eersten October 1661. 565
 Missive aen Over-Yffel over 't Formulier van 't Gebedt, den 4 October 1663. 718
 P.
Pachter. Publicatie te doen, Steden Le-gael Hypotheecq op de Pachters van hare

I N D E X.

- hare Excysen, den 9 Augusti 1658. 450
- Placcaet tegens de Pachters ende Bruyc-
kers van de Landen, den 26 Septem-
ber 1658. 467
- Alle quæstien over den ophef ende exe-
cutie van de Middelen, te ventileren
voor Schepenen van den ringh van de
Verpachtinge, ende niet daer de Pach-
ters woonachtich zyn, den 15 Decem-
ber 1663. 770
- Pannen.* Ampliatie van 't Placcaet op 't
backen van Steen en Pannen, den 1
December 1662. 644
- Pasquillen.* Het maecken, drucken ende
verkoopen van Pasquillen, &c. te inhi-
beren, den 4 September 1659. en 22
Martij 1661. 491. en 524
- Patronaetschap.* Questien over patronaer-
schap te renvoyeren aen de Justitie,
den 10 Martij 1654. 28
- Papen ende Paus-gefinden.* Ordre tegens het
oeffenen van den Roomschen Godts-
dienst in de Huysen van de Uythem-
sche Ministers, den 15 ende 21 Augu-
sti 1653. 12. en 13
- Door Commissarissen alle Papisse Offi-
cieren, Schepenen, &c. te doen affet-
ten, den 29 Julij 1654. 206
- Placcaet op de Testatien van de Paus-
gefinden, den 4 Mey 1655. 230
- Of Papen de vrye wooninge in Hollandt
op te seggen, den 17 Martij 1656.
264
- Executie van de Placcaten jegens de Paus-
gefinden, autorisatie op 't Hoff ende
de Magistraten, verdelinge boeten,
den 30 Julij 1660. 504
- Penningh.* Wat Obligatien ende Renthe-
brieven den Tweehondertsten penning
subject, den 15 Mey 1657. 306
- Gerechten van de Dorpen den Duyfent-
sten penningh te innen, ende daer van
responsabel aen de Ontfangers, den
16 Julij 1657. 373
- Interpretatie van 't derde Articul van de
Ordonnantie op den Veertichsten ende
Twintichsten penningh, 't Middel o-
ver de Collaterale Successien te beta-
len over alle onroerende Goederen,
onaengesien schulden daer tegen, den
29 November 1660. 508
- Ontfangers binnen ses maenden te exe-
cuteren de restanten van den Twintich-
sten ende Veertichsten penningh, den
11 December 1660. 514
- Reglement op 't innen ende verantwoor-
den van de Middelen van den Twin-
tichsten ende Veertichsten penningh,
ende specialyck van Achter-leenen,
den 11 December 1660. 514
- Jacob Veth in den Tweehondertsten pen-
ningh niet hooger te doen betalen als
in Hollandt aen vast goedt best, den
21 September 1662. 627
- Edelen in den Tweehondertsten penningh
niet tauxabel over hare dach-gelden,
den 22 September 1662. 632
- Elucidatie of Ampliatie in 't negende
ende vyfthiende Articulen van de Or-
donnantie op den Twintichsten ende
Veertichsten penningh, den 23 Julij
1664. 779
- Geen praferentie uyt Schepen-kennissen
of andere generale of particuliere Ver-
banden, ten zy den Veertichsten pen-
ningh betaelt zy, nisi, &c. den 5 Fe-
bruarij 1665. 781
- 't Selve alleenlick maer in futurum, den
28 Februarij 1665. 781
- Vaste Goederen in den Tweehondertsten
ofte Duyfentsten penningh getaxteert
komende aen Ingezetenen vry te zyn,
den 10 Junij 1665. 787
- Tractementen van de Zeeuwscche Raden
in den Hoogen Raedt den Tweehon-
dertsten penningh niet subject, den 14
October 1665. 786
- Magistraten haer niet te bemoeyen met
taxatie in den Tweehondertsten pen-
ningh op of boven de rwaelf duyfent
guldens; Ontfangers ende Reecken-
meesters dien-onvermindert te execu-
teren, den 31 Julij 1666. 789
- Doleantien, &c. in den Tweehondertsten
penningh niet te admitteren, tegens
't advys, &c. den 8 Februarij 1667.
794
- Ordre ende mulcte tot prompte inninge
van den Tweehondertsten penningh
den 16 Februarij 1667. 795
- Obligatien op alle Comptoirs of Debi-
teuren in Hollandt, particulieren al-
leen uytgefondert, den Tweehondert-
sten penningh subject, den 24 Martij
1667. 796
- Of Veertichsten penningh te betalen o-
ver verbintnisse van vaste goederen
tot Waerborge ter saecke van gedane
verkoopinge van Goederen buyten Hol-
landt gelegen, den 29 Martij 1667.
797
- Ont-

- Ontfangers geen Interessen aen Regenten te betalen, ten zy den Tweehondertsten penningh, &c. den tweeden Julij 797
- Pensioen.* Gratuite Pensioenen niet sonder nieuwe Resolutie te betalen, den 12 Martij 1655. 227
- Pensionaris.* Alle Pensionarissen Eedt van suyveringe te doen, den 14 Mey 1657. 308
- Reglement op de comparitien van de Pensionarissen ende Secretarissen ter Vergaderinge van de Staten, den 15 Mey 1658. 437
- Personnagie.* Hooge Personnagien niet sonder voorgaende notificatie ende consent in Hollandt te komen, den 4 Augusti 1653. 3
- Philosophie.* Advys Theologische Faculteyt hoe te præcaveren, dat door de Philosophie geen hinder geschiede aen de Theologie, den 25 Julij 1656. 266
- Ordre tegens de vermenginge van de Theologie met de Philosophie, &c. den 30 September 1656. 273
- Pilotage.* Different tusschen Rotterdam ende 't stuck van de Pilotage, den 23 Julij en 4 Augusti 1661. 538. en 539
- Geredresseerde Ordonnantie op de Pilotage in de Maze, &c. den 1 October 1661. 566
- Pissolen.* Ordre tegens d'insolentien van de Studenten, dragen van Pistolen, &c. den 18 ende 20 December 1659. 403. en 404
- Placcaet.* Placcaet op de Testatien der Pausgefinden, den 4 Mey 1655. 230
- Placcaet jegens het uytsetten van Wyn met Kannen, ende 't setten van Gelagen in Wyn-koopers Huysen, den 30 Julij ende 17 September 1658. 441. en 463
- Placcaet tegens het setten van Gelagen in Biersteekers Huysen, den 26 September 1658. 465
- Placcaet tegens de Pachters ende Bruyckers van de Landen, den 26 September 1658. 467
- Placcaet op de aflossinge van Chynsen, Erf-pachten, &c. den 27 September 1658. 471
- Placcaet een derde van de Inkomsten der Vicaryen, Canonisfyen, &c. aen het gemeene Landt, den 12 December 1658. 476
- Placcaet tegens 't uytstampen van Professoren, ende 't dragen van Pistolen by de Studenten, den 20 December 1659. 494
- Placcaet tegens vreemde Schipperen, varende van d'eene Plaetse op d'andere, den 24 Januarij 1660. 496
- Executie Placcaten jehens de Pausgefinden; authorisatie op 't Hoff ende de Magistraten; verdeclinge van de boeten, den 30 Julij 1660. 504
- Placcaet op 't wercken van Goudt ende Silver, den 3 December 1661. 580
- Placcaet tegens het inbrengen van vreemde Messen met Mercken van contrefaite Messe-makers, den 8 Martij 1662. 592
- Placcaet tegens het wech-halen van Sant, Schelpen, Wyer, &c. by Huysduynen, den 25 September 1662. 633
- Ampliarie van 't Placcaet op 't backen van Steen, den 27 September ende 1 December 1662. 638. en 644
- Placcaet op 't Goudt ende Silver te maintainen, enige elucidatien, den 2 Mey 1663. 664
- Middelen van constrainte om die van 't Goudt ende Silversmeden Gilde te houden tot naerkominge van 't Placcaet, den 12 ende 27 Julij 1663. 647. en 704
- Politycque Ordonnantie.* Joodsche Natie in 't reguardt van de Huywelycken te dispenferen van de solemniteyten by de Politycque Ordonnantie ghepræscribeert, den 30 September 1656. 271
- Het sevende ende achtste Articul van de Politycque Ordonnantie te elucideren, namentlyck dat men syn overleden Huys-vrouwen Broeders ofte Susters Dochter niet sal mogen trouwen, den 13 Mey 1664. 776
- Publicatie dien-aengaende, den 21 Mey 1664. 777
- Proponenten.* Ouderdom van Proponenten om Prædicant te zyn. Siet *Prædikant.*
- Prædikant.* Gedeputeerden op de Synode de Prædikanten de Gemeynte te doen vermanen tot respect ende obedientie, den 18 Junij 1654. 30
- Nader explicatie dien aengaende, den 16 December 1654. 226
- Klachte over seeckere Resolutie van de Klasse van Dordrecht ende Zuydt-Hollandt, nopende het beroepen van Prædikanten, den 19 Martij 1659. 425
- Dordrecht klaeght over infractie by de Klasse

I N D E X.

- Klasse gedaen wordende , tegens haer
gebruyck in 't approberen der beroep-
pen van Prædikanten, den 8 Julij 1662. 599
- Prædikanten geen Uythemsche corres-
pondentien, ende geen Politycque sa-
ken op den Prædick-stoel, den 7 No-
vember 1665. 787
- Als de Prædikanten op Stoel exorbite-
ren tegens de Hooge Regieringe, haer
te casteren, den vyfden December 1665. 787
- Prædikanten het Formulier van 't Gebed
punctuelyck te volgen, den 7 October
1666. 791
- Geen Proponenten tot Prædikanten te
admitteren, ten zy vyf en twintich
jaren oudt zynde, den ses en twintich-
sten November ende thien den Decem-
ber 1667. 803. en 804
- Nader verklaringe dien aengaende, den
23 Martij 1668. 807
- Rappert van 't gepasseerde op de Syno-
de; Prædikanten in de Steden dertich
ende seven en twintich jaren respecti-
ve, den 5 December 1668. 826
- Præferentie. Geen præferentie uyt Schepen-
kennissen of andere generale of parti-
culiere Verbanden, ten zy den Veer-
tichsten penningh voldoen zy, nisi,
&c. den 5 Februario 1665. 781
- 't Selve alleenlyck maer plaets in futu-
rum, den acht en twintichsten Februa-
rij 1665. 782
- Præmie. Præmien voor couragieuse Scheeps-
Officieren ende Matrosen, den 4 Au-
gusti 1653. 3
- Præsenten. Heer van Wimmenum geresu-
seert Præsenten van de Herrogen van
Yorck ende Gloucester, den 29 Septem-
ber 1660. 506
- Præsident. Rapport introductie van den Præ-
sident Dedel, den 28 October 1653. 17
- Discrepantie met Zeelandt, over de for-
me van de electie van de Præsidenten
in den Hoogen Raedt, den 8 Mey 1655. 235
- Præsentatie aen Zeelandt dien aengaen-
de, den 13 Mey 1655. 236
- Staets-gewyse Vergaderinge met Zee-
landt, over de electie van een Præs-
ident in den Hoogen Raedt, den 14
Mey 1655. 236
- Resolutie van de Staten van Hollandt
ende Zeelandt dien aengaende, den 14
Mey 1655. 237
- Rapport introductie van de Heer vander
Horst, als Præsident in den Hoogen
Raedt, den seven en twintichsten Julij
1655. 243
- Different over de Electie van Schepenen
van Gornichem, verbleven aen den
Præsident Dedel ende Raedt-Pension-
naris, den 9 Martij 1661. 519
- Processen. Reglement op 't aenvangen van
Processen by die van Weesper-Carspel,
&c. den acht en twintichsten Julij 1667. 798
- Professor. Stellen van Curateurs over Boe-
dels van Professoren aen 't Hoff, den
25 Julij 1658. 440
- Ordre tegens d'insolentien van de Stu-
denten, uytstampen van Professoren,
dragen van Pistolen, houden van Col-
legien, &c. den 18 ende 20 December
1659. 493. en 494
- Provincie. Middelen om de defectueuse Pro-
vincien hare consenten te doen suyve-
ren by constrainte, den 7 December
1660. ende 26 September 1662. 510.
en 633
- Met Zeelandt daer over geconvenieert,
den 28 September 1662. 639
- Ordre op de generale liquidatie, execu-
tie van de Provincien, submissie van
de verschillen, &c. den 2 May 1663. 668
- Provisie. Distributie van provisien by de
Admiraliteyten gedaen, af te schaffen,
den 28 Julij 1655. 248
- Prys. Prys beraemt op 't verkoopen van
Goudt ende Silver, den 22 Septem-
ber ende vyfden October 1663. 714.
en 733
- Q.
- Qualificatie. Qualificatie van Ridder-
schap, &c. van Uythemschen ver-
kregen, in Hollandt niet te respec-
teren, &c. den elfden December 1666. 792
- R.
- Raedt-Pensionnaris. Raedt-Pensionnaris
communicatie te mogen gheven aen
Uythemsche Ministers, den 21 Au-
gusti 1653. 13
- Instructie voor de Raedt-Pensionnaris,
den tweeden Augusti 1658. vyf en
P p p p p twin-

- twintichsten Julij 1663. ende seven en
twintichsten Julij 1668. 445. 698. en 816
- Different over de electie van Schepenen
van Gornichem, verbleven aen den
Präsident Dedel ende Raedt-Pensfon-
naris, den 9 Martij 1661. 519
- Raedt-Pensfonnaris de Witt dispensatie
van den Eedt aen Dordrecht; Aste van
indemniteit; Item, om in een van de
Hoven sessie te mogen nemen, den 15
September 1663. 710
- Raedt van State.* Formulier van Brieven
aen de Staten Generael om Heeren in
den Raedt van State, den 11 April 1654. 28
- Raedt van State geen nieuwe posten in
den Staet van oorloge te brengen,
den 23 Januarij 1655. 227
- Sententien van den Raedt van State geen
Appel, maer alleenlyck Revisien sub-
ject, den 14 Mey 1658. 436
- Aste van consent aen den Raedt om ee-
nige personen in Hollandt te mogen
saïseren, den 17 Mey 1659. 488
- Tour-beurten in den Raedt van State
tusschen Amstelredam ende 't Noor-
der-quartier, den 15 Martij 1661. 522
- Gecommitteerden van den Raedt hebben
belet de voorgenomen monsteringe van
de Gecommitteerde Raden binnen
Rhynerberck, den 21 Julij 1662. 606
- Raedt van State beveelt welscherpelyck
alle Gouverneurs, &c. hare Guarnifoen-
nen in 't geheel door Geauthoriseerden
van de Provincien te laten monsteren,
den 21 Julij 1662. 608
- Geen Stadthouder van de Provincien in
den Raedt van State te admitteren,
den 19 December 1668. 827
- Raedsheers-ampt.* Hoogen Raedt voorfla-
gen van personen tot Raedsheers-
ampten, den 30 Julij 1655. 249
- Rançon.* Een Deuyt van 't rançon der Ver-
pachtinge te appliceren aen de Geeste-
lycke Comptoiren, den 29 September
1657. 422
- Rangb.* Rangh tusschen Doubleth ende Ric-
cen in de Chambre mi partie, den 10
December 1653. 25
- Staten Generael rangh voor Branden-
burgh, den 5 Mey 1655. 234
- Rangh tusschen Personen uyt de Ver-
gaderinge van Hollandt ende de Hoven
van Justitie, den 16 December 1655. 258
- Rangh tusschen Gecommitteerden van
haer Ed. Groot Mog. ende die van de
Admiraliteyten, den derden Mey 1657. 306
- Admiraliteyt in Zeelandt sustineert de
Zeeuwsche Heeren voor de Hollandt-
sche Gecommitteerden praesence te
competeren, den 26 Julij 1657. 374
- Rangh tusschen Capitainen te ghelyck
verkoosen werdende, den 28 Martij
1665. 784
- Rangh te houden by Daem ten Hoeve
ende andere Militaire Officieren, den
Staet voor desen niet, maer wel vrem-
de Potentaten gedient hebbende, den
1 April 1665. 787
- Geen hooge Standts-personnagien door
Gedeputeerden van haer Edele Groot
Mog. in haer Huys visite te geven, ten
zy aen de Carosse gerecipieert, ende
aen haer de handt gegeven werden,
den 13 Januarij 1668. 807
- Rapport.* Niemandt ter Generaliteyt uyt de
Provincie van Hollandt in Commissie
gefonden rapport doende op stoelen,
maer op de Banck te setten, den 23
Augusti 1653. 14
- Rapport introductie van den Præsident
Dedel, den 28 October 1653. 17
- Rapport introductie Heer vander Horst
als Præsident in den Hoogen Rade,
den 27 Julij 1655. 243
- Receptie.* Maniere van receptie van den
Koningh van Engelandt, den 24 Mey
1660. 499
- Rechter.* Reglement noopende Leen-man-
nen ende andere Rechteren, den 28
Februarij 1654. 25
- Voorwat Rechter d'Admiraliteyten con-
venibel, den 24 Martij 1655. 230
- Recommandatie.* Ontrent Militaire Charges
geen Uythheemsche recommandantie
respesteren, den 5 Augusti 1661. 541
- De selve resolutie de Ministers buyten
's Landts toe te senden, den 21 Novem-
ber 1661. 573
- Reductie.* Rapport van de besendinge op de
reductie van Renthen ende Interessen,
den 7 Augusti 1655. 250
- Reductie van Renthen ende Interessen
van vyf op vier ten hondert, den 7
Augusti 1655. 250
- Reductie van Renthen ende Interessen
over de Generaliteyt, den 7 Augusti
1655. 251
- Forme van executie der reductie, den
elf-

I N D E X.

- elfaen Augusti 1655. 252
- Capitalen by de Steden voor 't Landt gelicht, mede tegens vier ten hondert te reduceren, den 12 Augusti 1655. 253
- Yeder maendt præcise af te lossen soo veel als door de reductie 's maendts te vooren is geproffijteert, den 12 Augusti 1655. 254
- Het proffijt van cassatie ende reductie te employeren tot aflossinge van Capitalen, den 11 December 1660. 512
- Ordre op 't aflossen van de Capitalen door de reductie geproffiteert worden-de, den 27 September ende 14 December 1662. 635. en 653
- Reecken-kamer.* Reecken-kamer war Titulen ende Subscriptien te gebruycken, den 17 Julij 1656. 265
- Disputen tusschen de Leden van 't Noorder-quartier over de Tour-beurten in des Generaliteyts Reeckenkamer, den 29 Martij 1658. 426
- Reglement tot vermydinge van concurrentie der respectie Hoven in materie van complainte; Reecken-kamer tegens de Heer van Rhoon, den 3 Martij 1661. 518
- Different tusschen de Steden van 't Noorder-quartier over de Tour-beurten in de Generaliteyts Reecken-kamer aen de Edelen gesubmitteert, den 5 Mey 1661. 533
- Uytspraecke van 't selve different, den 24 Junij 1661. 536
- Bekleeden van de Generaliteyts Reecken-kamer of Edelen of Schiedam, den 21 Martij 1662. 594
- Tour-beurte in de Generaliteyts Reecken-kamer, den 19 Julij 1662. 605
- Carel van den Boertzelaer van Asperen in de Generaliteyts Reecken-kamer, den 20 September 1662. 623
- Remonstrantie van Schiedam, Schoonhoven ende den Briele dien aengaende, den 20 ende 22 September 1662. 623. en 626
- Regement.* Regement van de Guardes geformeert, den 25 Januarij 1659. 479
- Majors-plaetsen binnen de Regementen te begeben, den 26 September 1668. 824
- Rithmeesteren ende Capitainen in andere Regementen komende, aldaer de laetste te zyn, den 22 November 1668. 826
- Registeren.* Alle Octroyen van bedyckinge te registreren, den 15 Julij 1662. 604
- Renthe-brieven ter Financie te registreren, den 22 Julij ende 27 September 1662. 609. en 635
- Reglement.* Reglement noopende d'electie van Leenmannen ende andere Rechten, den 28 Februarij 1654. 25
- Reglement voor de Ambassadeurs, den 21 December 1655. 259
- Reglement op de revisien van de Sententien van den Rector ende Rechters van de Universteit, den 6 October 1656. 277
- Redres ende reglement op 't stuck van de Militie, den 5 April 1658. 429
- Reglement op de comparitien van de Pensionnarissen ende Secretarissen ter Vergaderinge van de Staten, den 14 Mey 1658. 437
- Reglement op 't innen ende verantwoorden van de Middelen van den Twintichsten ende Veertichsten penningh, specialyck van Achter-leenen, den 11 December 1660. 514
- Reglement tot vermydinge van de concurrentie der respectie Hoven in materie van complainte, den 3 Martij 1661. 528
- Reglement op de criminele Proceduren in Beyerlandt, den 24 Martij 1661. 524
- Reglement, Ordre ende Instructie voor den Dyckgraeff, Heemraden, &c. van den Ablasserwaert, den 17 September 1661. 542
- Reglement op de Commissie-vaerders, den 24 Martij 1662. 595
- Reglement op het aenvangen van Processen by die van Weesper-Carspel, ende 't vinden van de kosten van de selve, den 28 Julij 1667. 798
- Ordre ende reglement op 't begeben van Compagnien, den 19 September 1668. 822
- Religie.* Of alle Gedeputeerden ter Generaliteyt Eedt te doen op de handthavinge van de Religie ende Unie, den 27 November 1663. 765
- Remissie.* d'Officierien in 't stuck van remissie geen advys, maer alleenlyck bericht af te vorderen, den 1 September 1653. 14
- Remissien aen Militairen by Hollandt te geven, hoewel de Manslagen buyten Hollandt zyn gedaen, den 11 October 1658. 475

I N D E X.

- Renthen* ende *Renthe-brief*. Reductie van renthen. Siet *Reductie, Interesse*.
 Wat Obligatien ende Renthe-brieven den Twee-honderdsten Penningh subject, den 15 Mey 1657. 306
 Geen Obligatien of Renthe-brieven te arresteren, den 18 ende 22 Martij 1661. 523
 Renthe-brieven ter Financie te registreren, den 22 Julij ende 27 September 1662. 609. en 635
Repartitie. Accordt tusschen 't Zuyder ende Noorder-quartier, over de repartitie van de gemeene Lasten, den 21 Julij 1668. 812
Requeste. Voortaan geen Eer-titulen in requesten te admitteren den 20 Martij 1657. 303
Resignatie. Geen resignatien of survivances van Ampten toe te staen, den 21 April 1663. 662
Resolutien. Admiraliteyten toe te senden alle de resolutien van Hollandt, &c. den 2 April 1667. 797
Restanten. Ontfangers binnen twee jaren decharge van hare desperate restanten te vorderen, den 22. November 1658. 476
 Ontfangers binnen ses maenden te executeren de restanten van den Twintichsten ende Veertichsten penningh, den 11 December 1660. 514
Revisie. Reglement op de revisien van Sententien van den Rector ende Rechters van de Universiteyt, den 6 October 1656. 276
 Adjuncten in revisie hoe naer den anderen ende de Rechters te mogen bestaen, den 6 October 1657. 423
 Sententien van den Raedt van State geen Appel, maer alleenlyck revisien subject, den 14 Mey 1658. 436
 Naer revisien geen remedien van rechten meer toe te staen, den 25 Januarij 1659. 480
Rhynderck. Gecommitteerden van den Raed van State hebben belet de voorgenomen monsteringe van de Gecommitteerde Rader binnen Rhynderck, den 21 Julij 1662. 606
Rhyndlandt. Electie Heemraden van Rhyndlandt, Delflandt ende Schielandt, den 8 October 1655. 255
Riccen. Raugh tusschen Doubleth ende Riccen in de Chambre mi partie, den 10 December 1653. 25
- Ridderschap*. Ridderschap prompte betalinge van Militaire Tractementen, den 4 Mey 1655. 234
 Siet voorts *Edelen*.
Rithmeester. Geen Militaire Charges te confereren op al te jonge Luyden; geen Rithmeester beneden de achtien jaren, &c. den negentienden December 1657. 425
 Rithmeesteren ende Capitainen in andere Regementen komende, aldaer de laetste te zyn, den 22 November 1668. 826
Rotterdam. Different tusschen Rotterdam ende den Briele, over 't stuck van 't Lootsen ende Pilotage, den drie en twintichsten Julij ende vierden Augusti 1661. 538. en 539
 Rotterdam ende andere Leden opposeren haer jegens het stellen van een Zoutkeet tot Delfshaven, den 13. December 1662. 649
- S.
- Sabbath*. Geen quaestien van den Sabbath in de Provinciale Synoden te laten verhandelen, den sevenden Augusti 1659. 491
 Het schryven de Sabbatho tusschen de Professoren te doen ophouden, den 18 December 1659. 494
Sant. Placcaet tegens het wech-halen van Sant, &c. by Huyduynen, den 25 September 1662. 633
Schaft-geldt. Collegium Theologicum vermindert op de helft, Schaft-geldt verhooght, den derthienden Julij 1662. 601
Scharp. Die geaggreffeert worden, op de Aggreffeurs met scharp te mogen schieten, den achtsten Augusti 1653. 12
Scheeps-Officieren. Siet *Officieren*.
Schepen. Geen Schepen van Oorlogh-schepen nochte Oorloghs-Instrumenten of behoefsten te arresteren, den 18 December 1657. 424
Schepenen. Door Commissarissen alle Papieste Schepenen, &c. te doen affetten, den 29 Julij 1654. 206
 Judicature over 't stuck van fraude in de Gemeene Middelen, oock ten reguarde van Militairen, aen Schepenen-Commissarissen, den 17 Januarij 1659. 478
 Alle

I N D E X.

- Alle quaestien over den ophef ende executie van de Middelen, te ventileren voor Schepenen van de ringh van de Verpachtinge, ende niet daer de Pachters woonachtich zyn, den 15 December 1663. 770
- Oftroy aen Enckhuysen over 't bestellen van de Schepenen in den haren, den 18 Februarij 1666. 788
- Electie Schepenen van Gornichem, Siet *Gornichem*.
- Schepen-kennisse*. Geen praferentie uyt Schepenen-kennissen of andere generale of particuliere Verbanden, ten zy den Veertichsten penningh betaelt zy, nisi, &c. den vyfden Februarij 1665. 781
- 't Selve alleenlick maer in futurum, den 28 Februarij 1665. 782
- Scheveninge*. Staten Generael den Koningh van Engelandt niet te geleyden naer Scheveninge, den tweeden Junij 1660. 501
- Schiedam*. Bekleeden van de Generaliteyts Reecken-kamer of Edelen of Schiedam; voor-slach op de Tour-beurten, den 22 Martij 1662. 594
- Remonstrantie van Schiedam, Schoonhoven ende den Briele dien aengaende, den twintichsten ende twee en twintichsten September 1662. 623. en 626
- Schielandt*. Electie Heemraden van Schielandt, &c. den 8 December 1655. 255
- Schieten*. Die geagresseert werden, op de Agresseurs met scharp te mogen schieten, den achtsten Augusti 1653. 12
- Schipper*. Placcaet tegens de vremde Schip-pere[n] varende van de eene Plaerfe op de andere, den 24 Januarij 1660. 496
- Schoonhoven*. Vroedtschappen geen uytfer-tinge van hare mede-Leden te mogen-doen; Vroman qualyck uyt de Vroedt-schap van Schoonhoven geset, den 20 Julij 1658. 439
- Ontfangerschap binnen ter Goude over Schoonhoven te continueren, den 11 Martij 1661. 520
- Remonstrantie van Schoonhoven over 't bekleeden van de GeneraliteytsReec-ken-kamer, den twintichsten ende twee en twintichsten September 1662. 623. en 626
- Accordt tusschen Schoonhoven ende ter Goude over 't houden van de Klassen in de selve Steden, den 6 December 1663. 768
- Schout by Nachr*. Drie Vice-Admiralen ende drie Schouten by Nacht, den achtsten ende elfden November 1653. 24
- Schryven* ende *Schryver*. Affschaffen By-lasten van de Compagnien, ende mo-deratie der tractementen van de Schry-vers, den 18 December 1655. 258
- Ordre op 't menichvuldich schryven, den 12 October 1658. 280
- Seclusie*. Deductie op de seclusie van den Prince van Oraigne, den 25 Julij 1654. 31. en 32
- Secretaris*. Alle Secretarissen, &c. Eedt van suyveringe te doen, den 15 Mey 1657. 308
- Reglement op de comparitien van de Pen-sionnarissen ende Secretarissen ter Ver-gaderinge van de Staten, den 14 Mey 1658. 437
- Seepfieders*. Seepfieders niet schuldich te be-talen den Impost op de Traen, den 21 September 1665. 786
- Sententie*. Sententien van den Raedt van State geen Appel, maer alleen revisie subject, den veerthienden Mey 1658. 436
- Voortaen in de Sententien niet meer te gebruycken de woorden *Hooge Ove-righeydt ende Graeffelyckheydt, &c.* noch *Gratie, &c.* den 27 September 1668. 824
- Seth*. Jaspas Gerritsz Seth in Over-Yffel woonachtich, niet te continueren als Vroedtschap tot Weesp, den 1 Octo-ber 1661. 565
- Seureté*. Hage niet te adviferen op Seureté du Corps, dan van Borgeren ende In-woonderen, den twintichsten Julij 1657. 374
- Silver* ende *Silversmit*. Klachten Silversmits; Electie Deeckens ende Geswoorens; Item, afwyckinge van de valeur, den 27 Januarij 1657. 295
- Placcaet op 't wercken van Goudt ende Silver, den derden December 1661. 580
- Placcaet op 't Goudt ende Silver te main-teneren, eenige elucidatien, den 2 Mey 1663. 664
- Middelen van constrainte om die van 't Goudt-ende Silversmeden Gilde te

I N D E X.

- houden tot naerkominge van 't Plac-
caet, den 12 ende 27 Julij 1663. 674.
en 704
- Goude Naelden ende silvere Stalen aen
Borgemeesteren te senden, om, &c.
den 25 Julij 1663. 698
- Prys beraemt op 't verkoopen van Goudt
ende Silver, den 22 September ende 5
October 1663. 714. en 733
- Sinode.* Gedeputeerden op de Sinode de
Prædikanten de Gemeynte te doen
vermanen tot respect ende obediencie,
den 18 Junij ende 16 December 1654.
30. en 226
- Gravamina tydelyck te behandigen aen
de Commissarissen Politycq van de Sy-
node, den 2 April 1658. 428
- Sinoden haer met de saecken van de Lom-
baerden niet te bemoeyen, den 30 Mar-
tij 1658. 427
- Geen quæstien van den Sabbath in de
Provinciale Synoden te laten verhan-
delen, den 7 Augusti 1659. 451
- Verklaringe, Hollandt niet ghemeynt
eenige præjudicie te leggen aen de Sy-
node Nationael, &c. den 18 September
1663. 711
- Op de Synoden niet te gedoogen dat by
Correspondenten of anderen eenige
propositien werden gedaen tegens het
Formulier van 't Gebedt, den 14 Martij
1664. 772
- Sleyschat.* Of uytkeeringe te doen van een-
nich Sleyschat aen de Generaliteyt,
den 3 Augusti 1663. 709
- Soeterwoude.* Leyden by dispensatie te ver-
lyden met Soeterwoude, mits, &c. den
9 December 1662. 647
- Soldaten.* Ordre tusschen de Gecommit-
teerde Raden ende 't Hoff te obser-
veren ontrent het doen bewaren van Per-
soonen met Soldaten, den 26 Septem-
ber 1663. 714
- Sommelsdyck.* Verklaringe Zeelandt op de
saecken van Sommelsdyck, &c. den 3
Augusti 1663. 707
- Soutkeet.* Rotterdam ende andere Leden
opposeren haer tegens het stellen van
een Sout-keet tot Delfshaven, den 13
December 1662. 649
- Spaigne.* Provisionneel Accordt over de
Landen van Overmaze, den 27 Martij
1659. 486
- Spliffinge.* Geen spliffinge van Leenen toe
te staen, den sestienden September
1658. 451
- Spliffinge van Leenen, den 4 December
1660. 509
- Stadthouder.* Dissentien in Over-Yffel,
Stadhouderschap geen overstemminge,
den 23 Julij 1655. 241
- Forme in publicque Acten te gebruyc-
ken; Hoogheydt, Stadthouder sans
queue, den 4 Martij 1656. 263
- Stadthouder van de Leenen mette Hol-
landsche Præsident ende Raden in den
Hove recht te doen in Leen-quæstien,
den 30 Julij 1660. 502
- Accordt met Zeelandt over de saecken
de Justitie raeckende, ende de collatie
van 't Stadthouderschap, &c. den 18
ende 22 September 1662. 615. en 628
- Eeuwich Edict, geen Stadthouder; Stadt-
houderschap te mortificeren, &c. den
5 Augusti 1667. 800
- Geen Stadthouders van de Provincien in
den Raedt van State te admitteren,
den 19 December 1668. 827
- Stadt ende Landen.* Missive aen Stadt ende
Landen over het formulier van 't Ge-
bedt, den 4 October 1663. 718
- Stat van Oorloge.* Raedt van State geen
nieuwe posten in den staet van Oorloge
te brengen, den 23 Januarij 1655. 227
- Stalen.* Goude Naelden ende silvere stalen
aen Borgemeesteren te senden, den 25
Julij 1663. 698
- Staten Generael.* Staten Generael ende
Corps den Koningh van Groot Brit-
tannien te validiceren, doch niet nyt
te leyden op de Grondt van Hollandt,
den 31 Mey 1666. 501
- De selve den Koningh niet te geleyden
naer Scheveninge, den 2 Junij 1660.
501
- Statuten.* Ampliatie van 't negen-en der-
tichste Articul der statuten van de U-
niversiteyt tot Leyden, den 24 Martij
1662. 596
- Siet voorts *Universteyt.*
- Steden.* Capitainschap Generael, &c. tegen
te gaen; geen besendinge in de Steden
te admitteren, den tweeden Augusti
1653. 1
- Capitalen by de Steden voor 't Landt
gelicht, mede tegens vier ten hondert
te reduceren, den 12 Augusti 1655.
253
- Door Steden te verstaen Vroedtschap-
pen ende niet-Gedeputeerden, den 16
September 1656. 271
- Publicatie te doen, Steden recht van
Legael

I N D E X.

- Legael Hypotheecq** op de Goederen van de Pachters van hare Excyfen, den 9 Augusti 1658. 450
- Wie voor Borgers** in de Steden te houden, den 24 Martij 1662. 594
- In de Ordre van de Ridderschap**, ende in de Vroedtschappen van de Steden geen audientien te verleenen, of besendingen te admitteren, over saecken van Staet, den 28 November 1662. 643
- Afte van indemniteyt** voor de Edelen ende Steden, den negentienden Julij 1663. 696
- Kerckelycke Klassen** in de Steden te houden, den 8 Mey 1664. 776
- Steecken.** In 't begeben van Ampten als de stemmen steecken, nader omvrage, den 19 October 1658. 475
- Steen.** Ampliatie van 't Placcaet op 't backen van Steen, den 27 September ende 1 December 1662. 638. en 644
- Stemmen.** In 't begeben van Ampten als de stemmen steecken, nader omvrage, den 19 October 1659. 475
- Stoel.** Niemandt ter Generaliteyt uyt de Provincie van Hollandt in Commissie gesonden rapport doende op stoelen, maer op de Banck te setten, den 23 Augusti 1653. 14
- Studenten.** Ordre tegens d'insolentien van de Studenten, uytstampen van de Professoren, houden van Collegien, draggen van Pistolen, &c. den 18 ende 20 December 1659. 493. en 494
- Submissie.** Ordre op de generale liquidatie, executie van de Provincien, submissie van de verschillen, &c. den 2 Mey 1663. 668
- Subscriptie.** Gecommitteerde Raden ende Reecken-kamer, wat titulen ende subscriptien te gebruycken, den 17 Julij 1666. 265
- Titulen.** Super- ende Subscriptien in de Brieven aen haer Edele Groot Mog. te gebruycken, den 30 November 1656. 281
- Leden van Hollandt** in hare Subscriptien ten minsten haer te qualificeren *Dienstwillige*, den 20 September 1657. 380
- Inscriptien ende Superscriptien** van Brieven, den 1 Mey 1663. 664
- Successie.** Ampliatie van de Ordonnantie op de Successien Collaterael ende in ascendenti; Obligatien, &c. den 28 September 1657. 421
- 't Middel van de Collaterale successien** te betalen over alle onroerende Goederen, onacngesien schulden daer jegens, den 29 November 1660. 508
- Wat recht op de Successien** in Indiën, den 7 December 1660. 509
- Wat recht van Collaterale Successie** te betalen, als Man ende Vrouw staende Huywelyck Leen aengekocht hebbende, 't selve malkanderen maecken, den 30 Julij 1663. 706
- 't Recht vande Collaterale successien** van Heeren in Collegien van Staet wesende, te betalen ter Plaetse van waer sy gesonden werden, den 23 April 1664. 773
- Superscriptie.** Titulen, Super- ende Subscriptien in de Brieven aen haer Ed. Groot Mog. te gebruycken, den 30 November 1656. 281
- Inscriptien, Superscriptien, &c.** van Brieven, den 1 Mey 1663. 664
- Abusive Missive** van den Koningh van Sweden, midts defect in 't opschrift, aen den Resident Appelboom te restituieren, den 22 Mey 1664. 778
- Surcheantie.** Hoven vermogen in besloten Missiven om bericht te laten influieren de clausule van surcheantie, den 30 Julij 1658. 443
- Survivance.** Geen Resignatien of Survivances van Ampten toe te staen, den 21 April 1663. 662
- Suyveringe.** Eedt van suyveringe te doen by die Ampten bekomen, den 24 Februarij 1656. 261
- Suyveren.** Suyveren van Consenten. Sie *Consenten.*
- Swagerschap.** Uytspreecke over de quazlie in den Briele, hoe langh de Swagerschap duyrt, den dertichsten September 1666. 790
- Sweden.** Abusive Missive van den Koningh van Sweden, midts defect in 't opschrift, aen den Resident Appelboom te restituieren, den 22 Julij 1664. 778

T.

- Tauxatie.** Tauxatie in den Tweehonderd-
sten Penningh. Siet *Penningh.*
- Testatie.** Placcaet op de restatien van de Paus-gefinden, den 4 Mey 1655. 230
- Theologie.** Advys van de Theologische Faculteyt hoe te præcaveren, dat door de Philosophie geen hinder en geschiede

I - N D E X.

- de aen de Theologie, den 25 Julij 1656. 266
- Ordre tegens de vermenginge van de Philosophie met de Theologie, &c. den 30 September 1656. 273
- Collegium Theologicum vermindert op de helft; Schaf-geldt der Bursalen verhoogt, den 13 Julij 1662. 601
- Tbienden.* Haerlem tegens Alckmaer over den ontfangh van de Thienden in de Wieringer-waert, den seften Augusti ende 30 November 1661. 541. en 574
- Titul.* Gecommitteerde Raden ende Reecken-kamer wat Titulen ende Subscriptien te gebruycken, den 17 Julij 1656. 265
- Titulen, Super- ende Subscriptien in de Brieven aen haer Ed. Groot Mog. te gebruycken, den 30 November 1656. 281
- Voortaen geen Eer-titulen in Requesten te admitteren, den 20 Martij 1657. 303
- Geen Gereformeerde Officieren Titulaire qualiteyten, den 10 Martij 1663. 658
- Tonnen.* Generale ordre ende maet op 't tonnen van den Turff, den 30 Julij 1658. 442
- Toscanen.* Geen Hooge Stants-Perfonnagien door Gedeputeerden van haer Edele Groot Mog. in haer Huys visite te geven, ten zy aen de Carosse gereciperen, ende aen haer de handt gegeven wordende; Prins van Toscane, den 13 Januarij 1668. 807
- Tour-beurte.* Disputen tusschen de Leden van 't Noorder-quartier over de Tour-beurten in de Generaliteyts Reecken-kamer, den 29 Martij 1658. 426
- Tour-beurte in den Raedt van State, tusschen Amsterdam ende 't Noorder-quartier, den 15 Martij 1661. 522
- Different tusschen de Steden van 't Noorder-quartier, over de Tourbeurten in de Generaliteyts Reecken-kamer, gesubmitteert aen de Heeren Edelen, den 5 Mey 1661. 533
- Uytspreecke van 't selve different, den 24 Junij 1661. 536
- Tour-beurte in de Generaliteyts Reecken-kamer, den negentienden Julij 1662. 605
- Siet Reecken-kamer.*
- Tractaet.* Elucidarie van 't 21 Articul van 't Tractaet met Engelandt gemaeckt, den 5 Augusti 1656. 267
- Tractement.* Beneficie ende hooger Tractement voor de verminckte Matroosen, den 14 Augusti 1653. 12
- Vergeven hooge Militaire Charges sonder Tractement, den 17 Martij 1655. 228
- Ridderschap prompte betalinge van hare Militaire Tractementen, den 4 Mey 1655. 234
- Affschaffen By-lasten van de Compagnien, ende moderatie van de Tractementen der Schryvers, den 18 December 1655. 258
- Verhooginge Tractement voor de Raden in den Hoogen Raedt, den 9 Martij 1662. 593
- Officieren meer dan drie maenden absente zynde, geen Gagie of Tractement te genieten, den 18 September 1658. ende 8 Martij 1663. 465. en 657
- Tractementen van de Zeeuwsche Raden in den Hoogen Rade den Tweehonderdsten penningh niet subject, den 14 October 1665. 786
- Traen.* Seepsieders niet schuldich te betalen den Impost op de Traen, den 21 September 1665. 786
- Trouwen.* Het sevende ende achtste Articul van de Politycque Ordonnantie te elucideren, namentlyck, dat men syn overleden Huys-vrouwen Broeders of Susters Dochter niet sal mogen trouwen, den 13 Mey 1664. 776
- Publicatie dien aengaende, den 21 Mey 1664. 777
- Perfoonen met anderen in Overspel geleeft hebbende, niet te mogen trouwen, den 25 Junij 1666. 789
- Turf.* Generale ordre ende maet op 't tonnen van den Turff, den 30 Julij 1658. 442

V.

- Vacantie.* Hoven oock in de Vacantien recht te mogen doen, den 3 Augusti 1655. 249
- Valediceren* Van den Koningh van Engelandt. *Siet Engelandt.*
- Vaste Goederen.* Vaste Goederen in den 200 ofte 1000 penningh getauxcert, komende aen Ingezetenen, vry te zyn, den 10 Junij 1665. 787
- Of Veertichsten penningh te betalen oyer verbintenisse van vaste Goederen tot Waer-borge ter saecke van gedane ver-

- verkoopinge, &c. den 29 Martij 1667. 797
- Veldt-Maerschalckſchap.* Hollandt in 't ſtellen van een Hooft over de Militie, geen overſtemminge te gedoogen, den ſeventhienden ende drie en twintichſten Januarij 1657. 283. en 286
- Miſſive over 't ſelve ſubject aen de Provinciën, den vier en twintichſten Januarij 1657. 290
- Tot weeringe van 't aenſtellen van een Veldt-Maerſchalck ter Generaliteyt, en Corps devoiren te doen, den 25 Januarij 1657. 294
- Rapport van 't gepaſſeerde ter Generaliteyt dien aengaende, den 27 Januarij 1657. 301
- Reſcriptien aen Vrieſlandt op 't Veldt-Maerſchalck-ampt, den 22 Martij 1657. 304
- Deductie op 't point van de Militie, ende 't aenſtellen van een Veldt-Maerſchalck, den 17 Mey 1657. 308
- Vendrigb.* Lieutenants- ende Vendrichs-plaetsen van vacante Compagnien, te begeben oock van Hooft-Officieren, maer geen anderen, den 15 Mey 1657. 307
- Gecommitteerde Raden geen Lieutenants ende Vendrichs-plaetsen te vergeven, den 7 October 1660. 507
- Gereformeerde Lieutenants ende Vendrichs voor anderen te præfereren, den 2 December 1661. 578
- Gecommitteerde Raden geen Vendrichs of Lieutenants te maecten, dan die de Militaire Exercitien verſtaen, den 27 Januarij 1668. 807
- Verbandt.* Geen præferentie uyt generale of particuliere Verbanden, ten zy den Veertichſten penningh betaeldt, den 5 en 28 Februarij 1665. 781. en 782
- Vergeven.* In 't vergeven van Ampten, als de ſtemmen ſteecken, nader omvraege, den 19 October 1658. 475
- Siet *Ampten.*
- Verhalen.* Verhalen van Verpondinge niet te paſſeren ſonder nieuwe Reſolutie, den 19 Martij 1655. 229
- Verlyden.* Leyden by diſpensatie te verlyden met Soeterwoude, mits, &c. den 9 December 1662. 647
- Geen alteratien ofté innovatien te maecten in Verlyen van Leenen, als met expreſſe conceſſie van de Staten, den 9 December 1662. 648
- Verminſte.* Beneficie ende hoogher Tractement voor verminſte Matrooſen, den 14 Auguſti 1653. 12
- Verpachtinge.* Inſtructie voor de Commiſſarissen tot Verpachtinge in drie gefepareert, den 17 September 1658. 451
- Verpondinge.* Verhalen van Verpondinge niet te paſſeren ſonder nieuwe Reſolutie, den 19 Martij 1655. 229
- Acte van authoriſatie op de Magiſtraten van de Steden, omme de Verpondinge over de nieuwe Gerimmerten te eſgaleren, den 27 Januarij 1657. 302
- Hoe lange tydt de Landen voor de Verpondinge verbonden, den 4 October 1657. 423
- Verpondingen binnen twaelf maenden naer 't jaer te innen, den 1 Auguſti 1658. 444
- Generaliteyts Magazynen de Verpondinge-subject, den 1 April 1658. 428
- Godts-huys-Landen onder de Verpondinge gebracht, den 22 Februarij 1659. 484
- Briele conſenteert daer inne, &c. den 22 Februarij 1659. 485
- Munt-huysen vry van Verpondinge, den 25 Februarij 1667. 795
- Vett.* Jacob Vett in den Tweehondertſten penningh niet hooger te doen betalen, als in Hollandt aen vaſt Goedt beſit, den 21 September 1662. 627
- Vicarie.* Placcaet, een derde van de Inkomſten der Vicarien, Canoniſen, &c. aen 't Landt, den 12 December 1658. 476
- Vice-Admirael.* Siet *Admirael.*
- Unie.* Of alle Gedeputeerden ter Generaliteyt Eedt te doen op de handthavinge van de Religie ende Unie, den 27 November 1663. 765
- Univerſiteyt.* Reglement op de Reviſien van de Sententien van den Rector ende Rechters van de Univerſiteyt, den 6 October 1656. 276
- Ampliatie op 't negen en dertichſte Articul van de Statuten van de Univerſiteyt tot Leyden, ſtellen van Curateurs over Boedels van Profefſoren aen 't Hoff, den 25 Julij 1658. 440
- Ordre jegens d'inſolentien van de Studenten, uytſtampen van Profefſoren, &c. den 18. ende 20 December 1659. 493. en 494
- Het ſchryven de Sabbatho tuſſchen de Profefſoren van de Univerſiteyt te doen

- doen ophouden, den 18 December 1659. 494
- Ampliatie van 't negen en dertichste Articul van de Statuten van de Universiteyt tot Leyden, den 24 Martij 1662. 596
- Wie vrydom van Imposten te vergunnen in de Universiteyt, den 24 Martij 1662. 598
- Ordre op 't committeren ende veranderen van de Curateurs in de Universiteyt tot Leyden, den 13 December 1662. 648
- Vonnisse. Vonnissen van den Resident tot Constantinopolen tusschen Hollanders gewesen, de judicature van de Generaliteyt niet te onderwerpen, den 11 December 1663. 513
- Voorn. Ordonnantie op de Jacht, ende tot restauratie van 't Wildt in 't Landt van Voorn, den 20 September 1660. 713
- Vranckryck. Ambassadeur Boreel met wat qualiteyt te concurreren in de extraordinaris Ambassade naer Vranckryck, den 8 Mey 1660. 498
- Vrieslandt. Rescriptie aen Vrieslandt op 't Veldt-Maerschalcks-ampt, den 22 Martij 1657. 304
- Aen de Staten van Vrieslandt te doleren over seeckere propositie by den Correspondens van de Synode van Vrieslandt gedaen, noopende het Formulier van 't Gebedt, den 17 Julij 1663. 676
- Rapport van 't gepasseerde ter Generaliteyt; Vrieslandt consideratien tegens het Formulier van 't Gebedt, met wederlegginge, den 17 Julij 1663. 679
- Missive van de Staten van Vrieslandt, noopende het Formulier van Gebedt te examineren, den 18 September 1663. 712
- Vroedtschap. Door Steden verstaen Vroedtschappen, ende niet Gedeputeerden, den 16 September 1656. 271
- Vroedtschappen geene uytsettinghe ofte suspensie van hare mede-Leden te mogen doen; Vroman qualyck uyt de Vroedtschap van Schoonhoven geset, den 20 Julij ende 9 Augusti 1658. 439. en 451
- Jaspas Gerritsz Seth in Over-Yssel woonachtich, niet te continueren als Vroedtschap tot Weesp, den 1 October 1661. 565
- In de ordre van de Ridderfchap, ende in de Vroedtschappen van de Steden geen audientien te verleenen, of besendingen te admitteren over saecken van Staet, den 28 November 1662. 643
- Ordre te observeren in 't afnemen van den Eedt op 't Eeuwich Edict aen de Vroedtschappen in de Steden, den 21 December 1667. 805
- Vroman Vroman qualyck uyt de Vroedtschap van Schoonhoven geset, den 20 Julij 1658. 439
- Vrye. Gedeputeerden ter Generaliteyt geene vrye uytvoer van eenighe Waren, Meublen, &c. toe te staen, den 17 Junij 1661. 535
- Vrydom. Wie vrydom van Imposten te vergunnen in de Universiteyt tot Leyden, den 24 Martij 1662. 598
- Vry-geley. Siet Geley.
- Utrecht. Accordt met Utrecht over 't doen van Arresten, den 20 September 1657. 375
- Accordt met Utrecht over de Jurisdicctie van 't groot Waterschap van Woerden, den 20 September 1657. 377
- Guarnisoen ten versoecke van de Staten van Utrecht derwaerts te senden, tot weeringe van feytelykheden over Kerckelycke commotie, den 7 Julij 1660. 501
- Missive aen Utrecht over 't Formulier van 't Gebedt, den 4 October 1663. 718

W.

- Waerborge. Of den Veertichsten penning te betalen over verbintenissen van vaste Goederen tot Waerborge ter saecke van gedane verkoopinghe van Goederen buyten Hollandt gelegen, den 29 Martij 1667. 797
- Groot Waterschap. Accordt met Utrecht over de jurisdicctie van 't Groot Waterschap van Woerden, den 20 September 1657. 377
- Weesp. Jaspas Gerritsz Seth in Over-Yssel woonachtich niet te continueren als Vroedtschap tot Weesp, den 1 October 1661. 565
- Weesper-Carspel. Reglement op 't aenvangen van Processen by die van Weesper-Carspel, &c. den 28 Julij 1667. 798
- Wier. Placcaet tegens het wech-halen van Wier, &c. by Huysduynen, den 25 September 1662. 633
- Wierin-

I N D E X.

Wieringer-waerdt. Haerlem tegens Alckmaer over den ontfangh van de Thienden in de Wieringer-waerdt, den 6 Augusti ende 30 November 1661. 541. en 574

Wimmenum. Heer van Wimmenum gerefuseert Præsidenten van den Hertoch van Yorck ende Gloucester, den 29 September 1660. 506

Wirtz. Cautele dat de Capitulatie metten Veldt-Maerschalck Wirtz gemaect, niet en luxeert het Ecuwich Edict, den seften April 1663. 808

De Witt. Raedt-Pensionnaris de Witt. Siet *Raedt-Pensionnaris.*

Witte. Drie duysent guldens voor de overleden Vice-Admiralen Wirte Wittenfz ende Pieter Florissz, den 27 September 1659. 492

Wihemsche. Ordre tegens het oeffenen van den Roomschen Godtsdienst in Huysen van Uytheemsche Ministers, den 15 ende 21 Augusti 1653. 12. en 13

Wtspraecke. Wtspraecke in de saecke van Over-Yffel, den 21 September 1657. 381

Wtspraecke tot besliffinge der differenten over het verkiesen van Schepenen van Gornichem, den 15-Martij 1661. 520

Wtspraecke over de quæstien raeckende den Alblafferwaert, den 17 September 1661. 542

Wtvoer. Gedeputeerden ter Generaliteyt geen vryen uytvoer van Meublen, &c. toe te staen, den 17 Junij 1661. 535

Wyn ende Wynkoopers. Placcaet tegens het uytsetten van Wyn met Kannen, ende 't setten van Gelagen in Wyn-koopers Huysen, den 30 Julij ende 17 September 1658. 441. en 463

Moefel-wyn by provisie Impost als Fransche Wyn, den 22 Februarij ende 27 September 1659. 484. en 492.

Z.

Zeelandt. Discrepantie met Zeelandt over de forme van electie van de Præsidenten in den Hoogen Raedt, den achtsten Martij 1655. 235

Præsentatie aen Zeelandt dien aengaende, den 13 Mey 1655. 236

Staets-gewysse Vergaderinge van Hollandt ende Zeelandt, over de electie van een Præsident in den Hoogen Raedt, den 14 Mey 1655. 236

Resolutie van de Statèn van Hollandt ende de Zeelandt dien aengaende, den 14 Mey 1655. 237

Zeelandts Concept nopende d'educatie van den Prins van Oraigne, den 17 Julij 1655. 240

Zeelandts klachten ende contra-klachten, raeckende de Hoven van Justitie, den 11 Augusti 1656. 268

't Hoff over electie van Magistraten, &c. ende advisen van Sraet, Hollandt in 't particulier raeckende, de Zeeuwische Raden niet te roepen, den 31 Julij 1660. 505

Verklaringe van Hollandt aen Zeelandt, noopende 't gefagh van de eene en d'andere Provincien, over de Hoven van Justitie; Hollandt versoect conferentie, den 15 Junij 1661. 534

Accordt met Zeelandt over de saecken de Justitie raeckende, ende de collatie van 't Stadthouder ende Capitainschap Generaël, den 18 ende 22 September 1662. 615. en 628

In saecken raeckende d'educatie van den Prince van Oraigne casu quomet Zeelandt te gaen communicative, den 21 September 1662. 626

De Heer Jacob Vett in den Tweehonderdsten penningh niet hooger te doen betalen, als in Hollandt aen vast Goedt besit, den 21 September 1662. 627

Met Zeelandt geconvenieert om de defectueuse Provincien te constringeren tot suyveringe van hare consenten, den 28 September 1662. 639

Verklaringe van Zeelandt op 't Dennezout, Denick, Sommelsdyck, betalinge der Compagnien, kort van de Directie-penningen, Formulier van Gebedt, den 3 Augusti 1663. 707

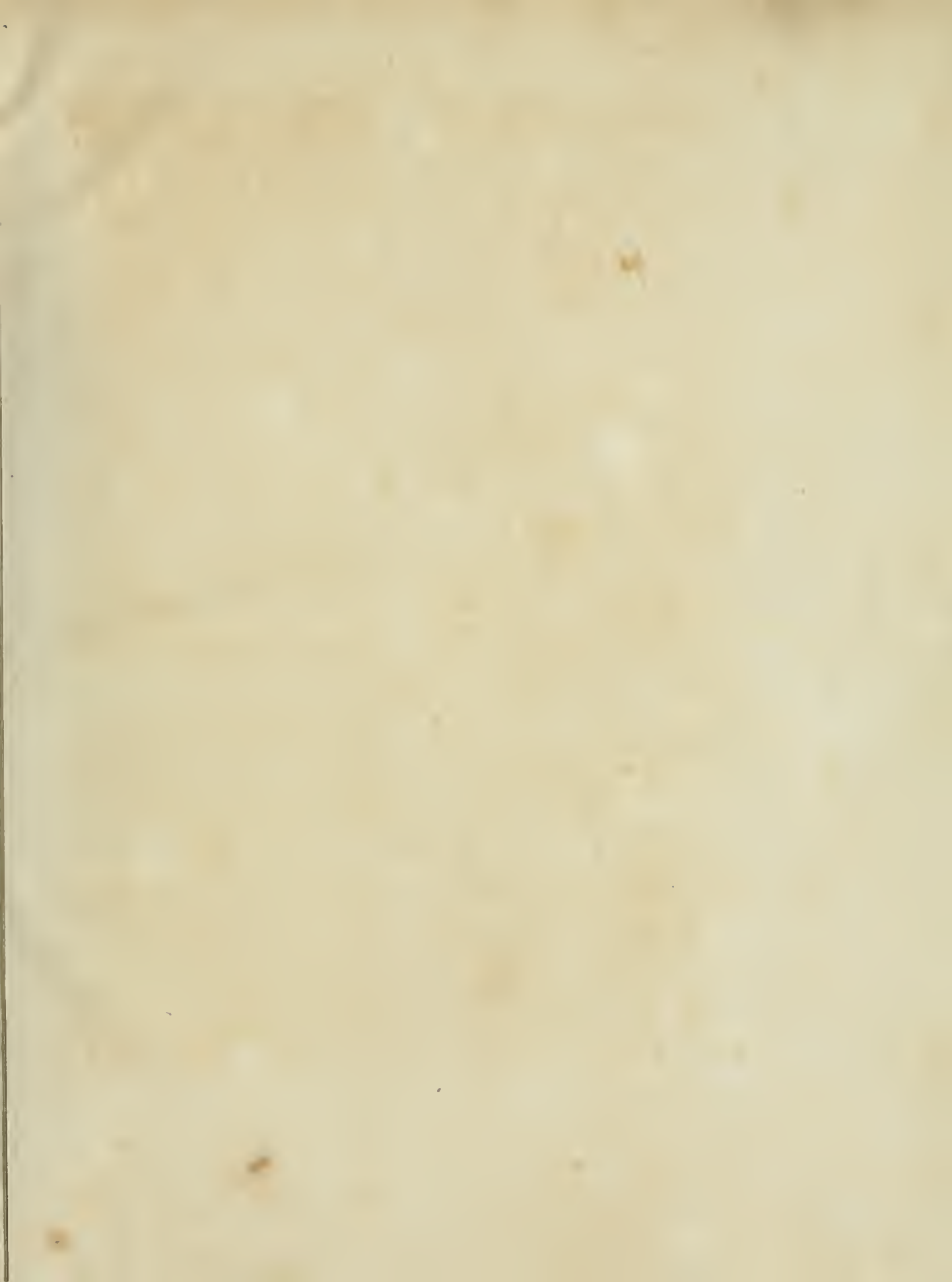
Zeelandt conferentie over 't Formulier van Gebedt, den 20 September 1663. 712

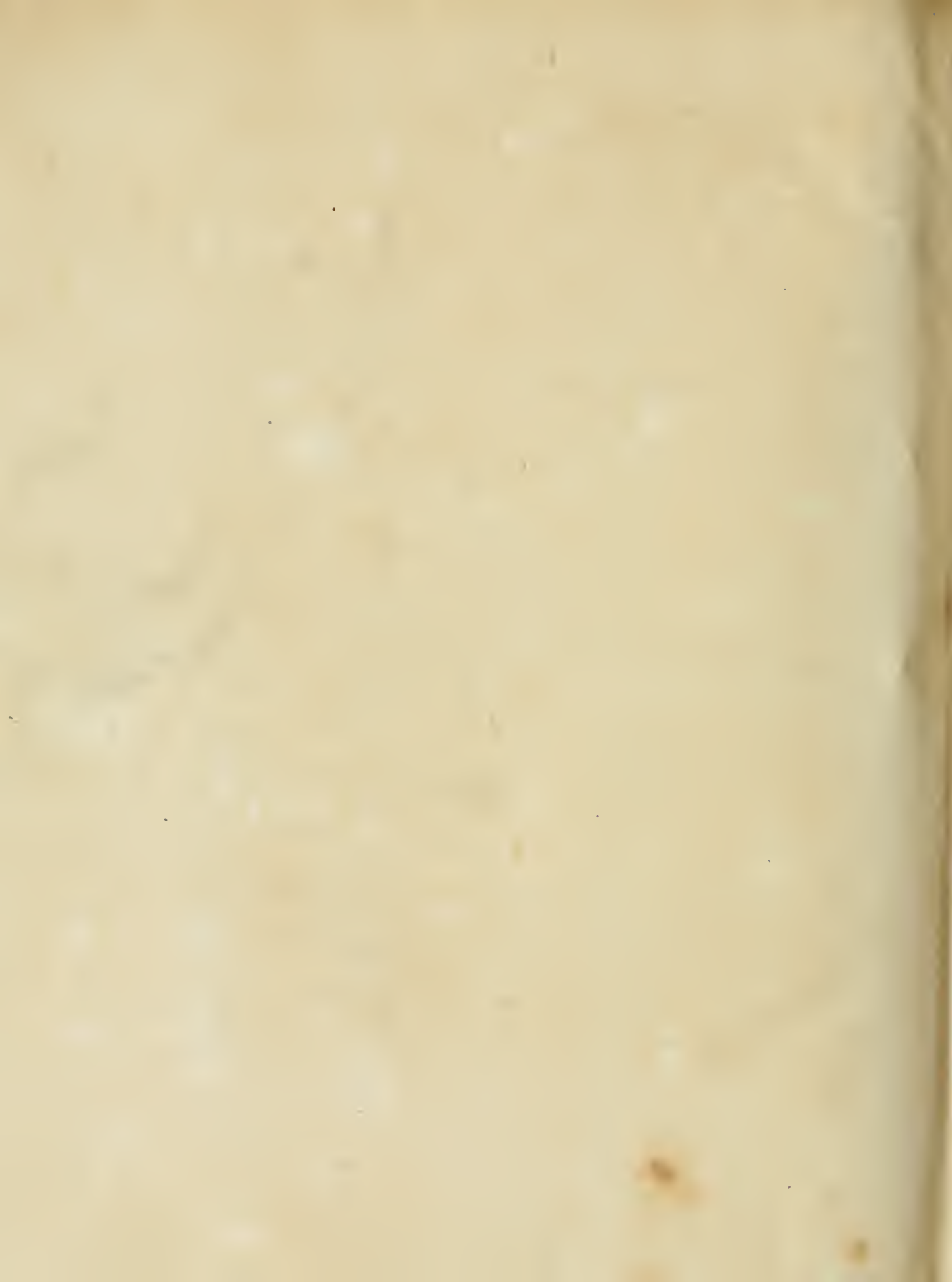
Tractementen van de Zeeuwische Raden in den Hoogen Rade den Tweehonderdsten penningh niet subject, den 14 October 1665. 786

Zeepsieders. Zeepsieders niet schuldich te betalen den Impost op de Traen, den 21 September 1665. 786

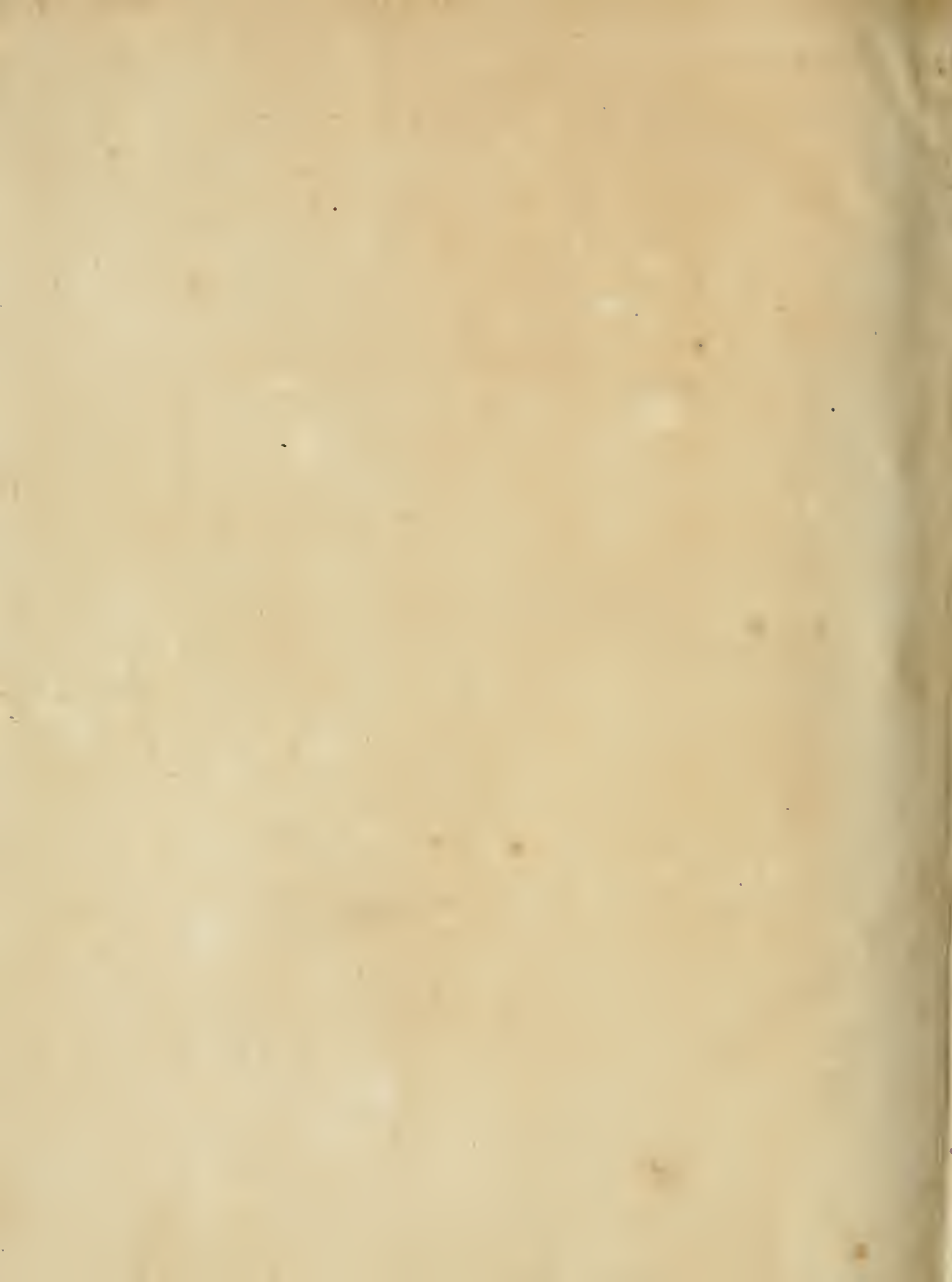
Zuyder-quartier. Accordt tusschen 't Zuyder ende Noorder-quartier, over de repartitie ende het dragen van gemeene Lasten, den 21 Julij 1668. 813

E. Y N D E.









(15)

49
10
~~77~~
~~8~~
60

© K V

Subscription

